

RIUSU COCAREBA

Mai Ĕjaguë Jesucristo ba'iyete
toyani jo'case'e'ë

El Nuevo Testamento
de Nuestro Señor Jesucristo
en el idioma siona

El Nuevo Testamento en el idioma siona
Intendencia del Putumayo, Colombia, S. A.

Segunda edición
© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Primera edición
© 1982, La Sociedad Bíblica Internacional

Los títulos en español se conforman a los de
DIOS HABLA HOY, Versión Popular,
Sociedades Bíblicas Unidas, 1979.

www.ScriptureEarth.org

Creative Commons

Atribución-No Comercial-No Derivadas 3.0 Unported

Eres libre de:

copiar, distribuir y comunicar públicamente la obra

Bajo las condiciones siguientes:

- **Atribución** — Debes reconocer la autoría de la obra en los términos especificados por el propio autor o licenciente.
- **No comercial** — No puedes utilizar esta obra para fines comerciales.
- **No Derivadas** — No está permitido que alteres, transformes o generes una obra derivada a partir de esta obra.

Entendiendo que:

- **Renuncia** — Alguna de estas condiciones puede no aplicarse si se obtiene el permiso del titular de los derechos de autor.
- **Otros derechos** — Los derechos siguientes no quedan afectados por la licencia de ninguna manera:
 - Los derechos derivados de *usos legítimos* u otras limitaciones reconocidas por ley no se ven afectados por lo anterior;
 - Los derechos *morales* del auto;
 - Derechos que pueden ostentar otras personas sobre la propia obra o su uso, como por ejemplo *derechos de imagen* o de privacidad.
- **Aviso** — Al reutilizar o distribuir la obra, tiene que dejar bien claro los términos de la licencia de esta obra.

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

ÍNDICE

San Mateo.....	Mt	1
San Marcos	Mr	85
San Lucas.....	Lc	137
San Juan	Jn	231
Hechos.....	Hch	299
Romanos.....	Rom	388
1 Corintios.....	1 Co	426
2 Corintios.....	2 Co	464
Gálatas.....	Gál	488
Efesios.....	Ef	505
Filipenses.....	Flp.....	520
Colosenses	Col	530
1 Tesalonicenses	1 Ts	541
2 Tesalonicenses	2 Ts	549
1 Timoteo	1 Ti	553
2 Timoteo	2 Ti	563
Tito	Tit	570
Filemón.....	Flm	575
Hebreos.....	Heb	578
Santiago.....	Stg.....	608
1 San Pedro	1 Pe.....	618
2 San Pedro	2 Pe.....	631
1 San Juan.....	1 Jn.....	638
2 San Juan.....	2 Jn.....	647
3 San Juan.....	3 Jn.....	649
San Judas.....	Jud.....	651
Apocalipsis	Ap	654

Riusu Cocareba

SAN MATEO

Toyani Jo'case'e

Los antepasados de Jesucristo

- 1** ¹Yureca, Jesucristo ira bain ba'isi'cuare toyani jo'case'e ba'iji. Baguë ira bain ru'ruña ba'isi'cua yua David, Abraham, ja'ancua bateña.
- ²Abraham yua Isaac pè'caguë baquëña. Isaac yua Jacob pè'caguë baquëña. Jacob yua Judá, Judá yo'jecua, bacua pè'caguë baquëña. ³Judá yua Tamarni huejani, Fares, Zara, bacua pè'caguë baquëña. Fares yua Esrom pè'caguë baquëña. Esrom yua Aram pè'caguë baquëña. ⁴Aram yua Aminadab pè'caguë baquëña. Aminadab yua Naasón pè'caguë baquëña. Naasón yua Salmón pè'caguë baquëña. ⁵Salmón yua Rahabni huejani, Booz pè'caguë baquëña. Booz yua Rutni huejani, Obed pè'caguë baquëña. Obed yua Isái pè'caguë baquëña. ⁶Isái yua mai ira taita ba'isi'quë David pè'caguë baquëña. Mai ira taita ba'isi'quë David, yua Israel bain què'rë ta'yejeiye ëjaguë ba'iguëbi yua Urías rënjo hua'jesi'coni huejani, Salomón pè'caguë baquëña.
- ⁷Salomón yua Roboam pè'caguë baquëña. Roboam yua Abías pè'caguë baquëña. Abías yua Asa pè'caguë baquëña. ⁸Asa yua Josafat pè'caguë baquëña. Josafat yua Joram pè'caguë baquëña. Joram yua Uzías pè'caguë baquëña. ⁹Uzías yua Jotam pè'caguë baquëña. Jotam yua Acaz pè'caguë baquëña. Acaz yua Ezequías pè'caguë baquëña. ¹⁰Ezequías yua Manasés pè'caguë baquëña. Manasés yua Amón pè'caguë baquëña. Amón yua Josías pè'caguë baquëña. ¹¹Josías yua Jeconías, Jeconías yo'jecua, bacua pè'caguë baquëña. Ba'iguëna, ja'anrën yua Israel bain preso zeanni sasirën baquëña, Babiloniana sasirën.
- ¹²Ja'nca preso zeanni sasi'cua ba'ijëna, ja'nrebi Jeconías yua Salatiel pè'caguë baquëña. Salatiel yua Zorobabel pè'caguë baquëña. ¹³Zorobabel

yua Abiud pè'caguè baquëña. Abiud yua Eliaquim pè'caguè baquëña. Abiud yua Eliaquim pè'caguè baquëña. Eliaquim yua Azor pè'caguè baquëña. ¹⁴Azor yua Sadoc pè'caguè baquëña. Sadoc yua Aquim pè'caguè baquëña. Aquim yua Eliud pè'caguè baquëña. ¹⁵Eliud yua Eleazar pè'caguè baquëña. Eleazar yua Matán pè'caguè baquëña. Matán yua Jacob pè'caguè baquëña. ¹⁶Jacob yua José, María ënjë, baguè pè'caguè baquëña. María yua Jesusni të'ya raco'ë, Cristo hue'eguëni.

¹⁷Ja'nca ba'iguëna, Abraham ba'isirëmbi David ba'isirën tëca, ja'anrënte cuencueto, catorce pè'caguè sanhuè zin jojosi'cua bateña. Ja'nrëbi, David ba'isirëmbi Israel bain preso zeanni Babiloniana sasirën tëca, ja'anrënte cuencueto, catorce pè'caguè sanhuè zin jojosi'cua bateña. Ja'nrëbi, preso zeanni sasirëmbi Cristo të'ya raisirën tëca, ja'anrënte cuencueto, catorce pè'caguè sanhuè zin jojosi'cua bateña.

Nacimiento de Jesucristo

¹⁸Yureca Jesucristo të'ya raise'ere quëato, ñaca baji'i. Baguè pè'cago María yua Joseni huejaja'go baco'ë. Yuta huejama'icua ba'ijëna, Riusu Espiritubi bagona ti'anni, Ta'yejeiguè sëani, Riusu zin të'yajeija'ye re'huabi. Re'huaguëna, bago bainbi masihuè. ¹⁹Ja'nca masijëna, bago huejaja'guè José hue'eguè, re'o bainguè ba'iguëbi bainni gu'aye caye güeguè, Bagote ro yahue jo'cani senjoza ro'taguè baji'i. ²⁰Ja'nca ro'taguè ba'iguëna, Riusu anje hua'guëbi gaje meni, Josebi ëoruna canni ëñaguëna, baguëni quëani achobi:

—José, David bainguè, Maríani huejaye huaji yëye beoye ba'ijë'n. Riusu Espiritubi bagona ti'anni, zin të'yajeija'ye re'huaguëna, zimbë ba'igo. ²¹Ja'nca zimbë ba'igobi zinre të'ya raigona, baguè mamire JESUS hue'yojë'n. Baguè bain gu'a juchana zemosi'cuare tëani, bacua juchare senjoni, bacuani baja'guè sëani, ja'nca baguëte hue'yojë'n, anjebi guanseguè cabi.

²²Yua Riusu ira coca canni jo'case'e, baguè ira bainguè raosi'què toyani jo'case'e, ja'anre ro'tani, güina'ru ba'ija'guè caguè, yure ba'iyete cuencuëni si'aye re'huabi. Ba coca toyani jo'case'e yua ñaca baji'i:

²³Romi zingobi zin nëceni, zinre të'ya raija'go'co. Të'ya raigona, baguè mami yua Emanuel hue'yosi'què ba'ija'guë'bi, toyani jo'case'e baji'i. Ja'an mami yua bain cocabi cato, Riusu yua mai naconi te'le ba'iji, caji.

²⁴Ja'nrëbi, Josebi sëta rani, Riusu anje guanseni jo'case'e'ru güina'ru yo'obi. Maríani huejani babi. ²⁵Ja'nca huejani baguëta'an, bago zin ru'rureba të'ya raisi'quëni të'ya raiye tëca, Josebi María naconi zin cu'emaji'i. Cu'ema'iguëbi, bago zin të'ya raigona, baguëte JESUS hue'yobi.

La visita de los sabios de Oriente

2 ¹Jesús të'ya raisi jobo yua Belén hue'ebi, Judea yija ba'i jobo. Bain ta'yejeiye ëjaguè Herodes hue'ebi ja'anrën. Ja'nca ba'iguëna,

ma'choco ëñajën ye'yesi'cuabi ënsëguë eta rai ca'ncobi rani, Jerusalenna ti'anni, 2coca senni acha bi'rahuë:

—Judío bain ta'yejeiyereba ëjaguë ba'ija'guë yuara të'ya raisi'quë, çjarore ba'iguë'ne baguë? Yëquënabi ënsëguë etajei yijare ba'ijën, ba ma'chocote ëñani, baguë të'ya raise'ere masihuë. Ja'nca ëñani, ma'chocobi saguëna, be'teni ti'anhuë. Ti'anni, baguëna gugurini rëañu cajën ba'iyë yëquëna, senni achajën baë'ë.

³Senni achajën ba'ijënna, bain ta'yejeiye ëjaguë Herodesbi achani, gue ro'taye beoye ba'iguë, ai quëquëbi. Si'a Jerusalén bain'ga baguë naconi te'e quëquëjën baë'ë. ⁴Ja'nca quëquëjënna, Herodesbi pairi ëjacua, ira coca ye'yocua, si'acuani choini, ñë'coni, bacuani si'a jëja senni achabi:

—Ba Cristo ba'ija'guë çjarona të'ya raisi'quë ba'ija'guë'ne? senni achabi.

⁵Senni achaguëna, bacua sehuohuë:

—Belén huë'e jobo, Judea yija ba'i jobo, ja'anruna të'ya raisi'quë ba'ija'guë'bi. Riusu ira bainguë raosi'quëbi ñaca toyani maina jo'cabi:

⁶Belén huë'e jobo bain, Judea yijare ba'icua, mësacuabi yua ai ta'yejeiyereba ba'icua ba'ija'cua'ë. Judea yija ëja bain ba'ija'cuare ro'tato, te'eguëbi mësacua huë'e jobobi rani, yë'ë bain Israel bain cacuare guanseguë ba'ija'guë'bi, maina toyani jo'cabi, quëani achohuë bacua.

⁷Quëani achajënna, ja'nrebi Herodes yua ba ma'choco ëñajën ye'yesi'cuare yahue choini, bacua ma'choco ëñasirënrebare senni achabi.

⁸Senni achani, masini, ja'nrebi, bacuare Belenna saoguë cabi:

—Mësacua sani, ba zin hua'guë ba'iyete re'oye senni achani cu'ejë'ën. Cu'eni, tinjani, ja'nrebi yë'ëna quëa rajjë'ën. Yë'ë'ga baguëna sani gugurini rëanza, cabi.

⁹Ja'nca caguëna, bacua saë'ë. Sani ëñato, bacua ma'choco ënsëguë etajei yija ëñase'e yua ja'ansirure sëji'i. Ja'nca së'iguë, bacuare sabi. Sani, ba zin hua'guë ba'i huë'ena ti'anni, ja'anruna nëcajaji'i. ¹⁰Nëcajaguëna, ma'choco ëñajën ye'yesi'cuabi ba ma'chocore ëñajën, ai bojoreba bojojën baë'ë. ¹¹Ja'nca bojojën, ba huë'ena cacani ëñato, ba zin hua'guë yua baguë pë'cago María naconi baji'i. Ba'iguëna, bacua yua baguëna gugurini rëanjën, baguë ta'yejeiye ba'iyete ro'tajën, ai bojohuë baguëre. Ja'nca bojojën, bacua gajonganre a'nqueni, ai ro'i bonsere inni, baguëna ro insihuë. Zoa curi, incienso, mirra, ja'an ma'ña sëñete baguëna ro insihuë. ¹²Insini, ja'nrebi ëoruna canni ëñato, Riusu quëabi: Herodes ba'iruna se'e go'ima'lijë'ën, cani ëñobi. Eñoguëna, bacua yua tin ma'abi sani, bacua yijana go'imate.

La huida a Egipto

¹³Ja'nca gotena, Josebi ëoruna canni ëñato, Riusu anjebi ëoruna cabi:

—Yua huëjjë'ën. Ba zin hua'guë, baguë pë'cago, bacuare sani, Egipto yijana gatijë'ën. Baruna ti'anni, yè'ë quëaye tēca bëani ba'ijjë'ën. Herodes yua ba zin hua'guëte huaza caguë, baguëte cu'e ganoji, ëoruna cabi.

¹⁴Caguëna, José yua ja'ansirën huëni, ba zin hua'guë, baguë pë'cago, bacuare ñamibi sani, Egipto yijana gatini saë'ë. ¹⁵Sani ti'anni, Herodes junni huesëye tēca bëani baë'ë. Riusu ira bainguë raosi'quë cani jo'case'e'ru: “Yè'ë Zinre Egipto yijabi etaye choë'ë” ja'an cani jo'case'e'ru güina'ru yo'o güesebi Riusu.

Herodes manda matar a los niños

¹⁶Yureca Herodes yua ma'choco ëñajën ye'yesi'cuare ëjoni jëhuabi. Bacua yijana go'ise'ere achani, Yè'ëre ro coquehuë caguë, ai bëinreba bënjji'i. Ja'nca bëinguëbi si'a zin hua'na samu tēcahuëan bacua go'ye ba'icua, ëmëcua, Belén huë'e jobo ca'nco ba'icua, ja'ancuare huani senjojë'ën guansegüë cabi. Ma'choco ëñajën ye'yesi'cua case'ere ro'tani, zin hua'na ba'i tēcahuëanre cuencueni, ja'nca guansegüë cabi. ¹⁷Ja'nca ba'iguëna, Riusu ira bainguë raosi'quë Jeremías hue'eguë, baguë coca cani jo'case'e'ru güina'ru bajji'i:

¹⁸Ramá yijana achato, ai ba'ie ai jëja ota oiye bajji'i. Ira pë'cago ba'isi'co Raquel baco'ë. Bago mamacua junni huesësi'cua ba'ijjënna, ai ota oco'ë bago. Zin hua'na beogo sëani, yequëcuabi bagoni bojo güeseye poremaë'ë, cani jo'cabi Jeremías.

¹⁹Ja'nrëbi, Herodesbi junni huesëguëna, Riusu anjebi gaje meni, José yua Egipto yijare ba'iguëna, baguë ëo cainsiruna ëñoni, baguëni cabi:

²⁰—Yua huëjjë'ën. Ba zin hua'guë, baguë pë'cago, bacuare sani, Israel yijana go'ijjë'ën. Zin hua'guëni huani senjoñe yëcuabi yua junni huesëhuë, cabi.

²¹Caguëna, José yua ja'ansi'quë huëni, ba zin hua'guë, baguë pë'cago, bacuare sani, Israel yijana go'ë'ë. ²²Goni, ti'an bi'rani achato, Arequelao hue'eguëbi yua Judea bainni guansegüë bajji'i. Baguë pë'caguë Herodesbi junni huesëguëna, baguëbi bëani, bainni guansegüë bajji'i. Ja'nca ba'iguëna, Josebi achani, Judeana saiye ai huaji yëguë bajji'i. Ja'nca ba'iguëbi ëoruna canni ëñato, Riusu anjebi baguëni coca yihuoguë cabi. Ja'nca caguëna, Josebi huëni, ba zin hua'guë, baguë pë'cago, bacuare sani, Galilea yijana quëñëni saji'i. ²³Ja'nca quëñëni sani, ti'anni, Nazaret huë'e jobona bëani bajji'i. Riusu ira bain raosi'cua cani jo'case'e: “Nazareno bainguë casi'quë ba'ija'guë'bi” zoe cani jo'carena, güina'ru bajji'i Jesusre.

Juan el Bautista en el desierto

3 ¹Ja'nrëbi jë'te, Juan Bautizaguëbi Judea yija beo re'otona ti'anni, bainni coca quëani acho bi'rabi:

2—Riusu ba'i jobo ëñoja'ñe yurera ti'anja'ñeta'an ba'iji. Ja'nca sëani, mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani, mame recoyo re'huani ba'ijj'ën, quëani achoguë baji'i Juan.

3Juan ba'iyete cato, Riusu ira bainguë raosi'quë Isaías hue'eguëbi baguë ba'ija'yete zoe cocare toyani jo'cabi:

Riusu bainguëbi beo re'otona ti'anni, ai jëja coca bainni quëani achoja'guë'bi: “Mai Èjaguë rai ma'a re'huaye'ru re'huajj'ën. Te'e ruin ma'are baguëte yo'ocajj'ën” quëani achoja'guë'bi, toyani jo'cabi Isaías.

4Ja'nca toyani jo'caguëna, Juanbi ti'anni güina'ru yo'obi. Baguë cañare ëñato, camello rañabi tëonse'e baji'i. Ga'ni tëinme baguë sëri seihuëte tënji'i. Baguë aonre ëñato, ba yija bu'nsu, o'a baya, ja'an baji'i. 5Ja'nca ba'iguëna, ai jai jubë bainbi, Jerusalén huë'e jobo, Judea yija, Jordán ziaya ca'nco, ja'anruanbi rani, Juanni achañu cajën raë'ë. 6Ja'nca raicuabi bacua gu'a jucha beoru quëareba quëatoca, Juanbi bacuare Jordán ziyana bautizabi.

7Ja'nca bautizaguëbi, fariseo bain, saduceo bain, ja'ancuabi bautiza güesejañu cajën rajjënna, bacuani bëiñe ëñani cabi:

—iMësacua yua ro aña jubë se'ga'ru ro coquejën raisi'cua'ë! Riusu bënni senjosi'cua ba'ija'cua sëani, ¿queaca jëaye ro'taye'ne? 8Mësacua yua gu'a juchare senjoni, mësacua recoyo mame re'huani ba'ijj'ën. Ja'nca yo'ojën ba'itoca, te'e ruiñe ro'tajj'ën ba'ijj'ën. 9Ro mësacua coca, Yëquëna yua taita Abraham mamacua sëani, Riusubi yëquënanani bëinma'iji catoca, ro huacha ro'tayë mësacua. Riusubi ënjo'on ba'i gatabëanbi inni, Abraham mamacuare re'huaye yënica, ja'nca re'huaye poreji. 10Gu'a sunqui cueye'ru yo'oji Riusu. Zu'ubobi inni, re'oye guë'tosibo ba'iguëna, si'a sunquire ëñani, gu'a sunqui ba'itoca, aon quëinma'itoca, yua ba sunqui sita ru'rubi cueni, sunquire taonni, toana ëoji. Ja'nca yo'oye'ru gu'a bainni yo'oye ro'taji Riusu, caguë quëabi Juan. 11Mësacua gu'a jucha ro'tajj'ën ba'ise'ere beoru jo'cani senjotoca, mësacuare oona bautizayë yë'ë. Ja'nca bautizaguëta'an, yequë, yë'ë'ru quë'rë ta'yejeiye ëjaguëbi yuara raiye ba'iji. Baguëca yua Riusu Espíritu naconi, toa naconi, mësacuare bautizaja'guë'bi. Quë'rë ta'yejeiye ëjaguëre sëani, yë'ë'ga ro yo'o congüë yo'oye'ru, baguë guëon ju'iyete sacaiye porema'iñë yë'ë. 12Trigo aonra'carëan tutuna huëaye'ru yo'oguë rajji. Baguë huëa macabi inni, aonra'carëanre tutuna huëani, hui'ya sëohuëan senjoguëna, trigo aon se'ga baguë aon re'huaruna ayani baji. Ja'nrebi, hui'ya sëohuëanre chiani, toana senjoni ëoji. Ba toare cato, gare yayaye beoye ba'iji. Baguë bain conjën ba'icuaní ja'nca'ru re'huani baji. Yequëcua conma'icuaní toana senjoni ëoji, quëabi Juan.

Jesús es bautizado

13Ja'nca bautizaguë ba'iguëna, Jesusbi Galilea yijabi rani, Jordañana ti'anni, Juanni bautiza güeseye ro'taguë rajji'i. 14Ja'nca ro'taguë raiguëna, Juanbi baguëni ënse ëaye cabi:

—Yè'è yua ro yo'o conguère'ru ba'liguëna, mè'è yua yè'èni bautizare'ahuë. Ja'nca sèani, òmè'è guere ro'taguë yè'èna raiguë'ne? cabi.

¹⁵Caguëna, Jesús sehuobi:

—Re'oji. Yureca Riusu re'oye ro'taguë ba'iyete güina'ru yo'ojën ba'ina'a. Ja'nca sèani, yè'ère yureca bautizajè'ën, caguë sehuobi.

Ja'nca sehuoguëna, Juanbi baguëte bautizabi. ¹⁶Bautizaguëna, ja'nrèbi Jesús yua ziyabi etabi. Etani, ja'ansirën guënamë re'otore ëñato, pico re'otobi joni a'nqueguëna, Riusu Espiritubi eta rani, ju'ncubo ba'iyè'ru ëñoni, Jesusna gaje meni tuabi. ¹⁷Tuaguëna, ja'nrèbi guënamë re'otobi coca achoni raobi:

—Ënquë yua yè'è Zin ai yèsi'quë'bi ba'iji. Baguëni ai bojoyë yè'è, quëani achoni raobi.

Jesús es puesto a prueba

4 ¹Ja'nrèbi, Jesús yua Riusu Espiritute baguëna, Espiritubi baguëte beo re'otona sabi. Saguëna, zupai huatibi Jesusni coqueza caguë, baguëte choji'i.

²Jesús yua cuarenta umuguseñare ja'anrute ba'liguë, gare aon aiñe beoye ba'liguëna, ai aon gu'abi baguëre. ³Aon gu'a ju'inguëna, ja'nrèbi, zupai huatibi baguëna ti'anni cabi:

—Mè'è yua Riusu Zin bani'ga, ën gatabëanre inni, aonbëan'ru re'huani ainjè'ën, cabi.

⁴Caguëna, Jesús sehuobi:

—Bañë. Riusu coca ñaca toyani jo'case'e ba'iji: “Aon aiñe se'gabi ba'ima'icua'è bain. Riusu cocarebare cato, si'ayebi recoyo aon sèani, ja'anbi recoyo huajëreba huajëjën ba'iyë bain” caguë sehuobi.

⁵Sehuoguëna, ja'nrèbi, zupaibi baguëte sani, Riusu huë'e jobo Jerusalén casi jobona ti'anni, Riusu uja huë'e mi'chiyona mëani, nëconi, ⁶baguëni cabi:

—Mè'èbi Riusu Zin bani'ga, yijana chajè'ën. Riusu coca yua ñaca caji:

Riusu anje sanhuëni mè'ère cuiraye guanseji. Guanseguëna, gatana junjama'iñe cajën, mè'ère ëñajën cuirajën, mè'ère tëani bayë, toyani jo'case'e ba'iji, cabi zupai.

⁷Caguëna, Jesús sehuobi:

—Bañë. Yequëru'ga toyani jo'case'e ba'iji ën coca: “Mai Èjaguë Riusuni ro coquejën choima'ijè'ën.” Ja'nca toyani jo'case'e sèani, mè'è case'ere yo'oma'iñë yè'è, caguë sehuobi.

⁸Sehuoguëna, ja'nrèbi zupaibi yua baguëte ëmë cubë na'miñona mëani, si'a ën yija re'otoña, ta'yejeiye ba'i joboan ba'liguëna, te'e jëana baguëni ëñoni, ⁹baguëni cabi:

—Ai re'otoña si'ayere mè'ëna insini, ba re'otoña ëjaguëre mè'ère re'huayë yè'è. Yè'èna gugurini rëantoca, ja'an beoru mè'ëna insiyë yè'è, cabi.

¹⁰Caguëna, Jesús sehuobi:

—Bañë. Yë'ë ba'irubi quëñëni saijë'n, zupai huati. Riusu coca yua ñaca caji: “Mai Èjaguë Riusu se'gana gugurini rëanni, baguë se'gani conjën ba'ijë'n” toyani jo'case'e sëani, më'ë case'e'ru yo'oma'inë yë'ë, caguë sehuobi.

¹¹Ja'nca caguë sehuoguëna, zupai huatibi baguëte jo'cani saji'i. Saiguëna, Riusu anje sanhuëbi rani, Jesusre conjën cuirahuë.

Jesús comienza su trabajo en Galilea

¹²Ja'nrebi, Jesús yua Juan ba'iyete achato, preso zeansi'quë baji'i. Ja'nca ba'iguëna, ja'nrebi Jesús yua Galilea yijana saji'i. ¹³Sani, Nazaret huë'e jobore jo'cani, Capernaum huë'e jobona ti'anni, baruna bëani baji'i. Capernaum yua jai zitara yëruhua baji'i. Zabolón, Neftalí, ja'an yija re'oto huë'e jobo baji'i. ¹⁴Riusu ira bainguë raosi'quë Isafás hue'eguë ba'isi'quëbi coca toyani jo'caguëna, yure güina'ru yo'obi Jesús. Isafás coca toyani jo'case'e yua ñaca baji'i:

¹⁵Zabolón yija, Neftalí yija, ja'an yijaña yua jai zitara yëruhua ba'i ma'a ca'ncorëte ba'iji. Jordaña que ca'ncona ti'anji. Ja'an yija si'aye yua Galilea casi yija ba'iguëna, judío bain jubë ba'ima'icuabi ja'anruna ti'anjën ba'iyë.

¹⁶Ja'an yija bain yua Riusu ba'iyete ro huesë hua'na ba'ijën, zije re'oto ba'ie'ru baë'ë. Ja'nca ba'icuabi, ai mia re'oto ëñoguëna, ai bojojën ëñahuë. Junni huesëse'e'ru ba'icuabi, zijeibëte ba'ijën, ai sa'nti hua'na ba'ijënna, mame umuguse ñatani saoye'ru bacuani ëñose'e ba'iji. Ja'nca ëñose'e ba'iguëna, ai bojoye huanoji bacuare, toyani jo'cabi Isafás. Toyani jo'caguëna, Jesús yua baruna yure ti'anbi.

¹⁷Ti'anni, ja'nrebi, si'a bainni quëani acho bi'rabi:

—Riusu ba'i jobo ëñoja'ñe yurera ti'anja'ñeta'an ba'iji. Ja'nca sëani, mësacua gu'a juchare jo'cani, mësacua ro'tajën ba'ise'e beuru mame re'huani ba'ijë'n, quëani achoguë cabi.

Jesús llama a cuatro pescadores

¹⁸Ja'nrebi, Jesús yua Galilea zitara yëruhuana sani, mejabëbi ganiguë, ëñato, Simón caguëbi, baguë yo'jeguë Andrés hue'eguë naconi ba'ijën, hua'ire yojën baë'ë, hua'i yoye ye'yesi'cua sëani. ¹⁹Hua'ire yojënna, Jesusbi bacuani coca caguë choji'i:

—Mësacua yua yë'ëni te'e conjën rajjë'n. Mësacua yua hua'i yoye ye'yesi'cua ba'ijënna, bainre yoye mësacuani ye'yoyë yë'ë, caguë choji'i.

²⁰Caguë choiguëna, bacua hua'i yorëanre ja'ansiruna gare jo'cani, baguëni te'e conjën saë'ë.

²¹Saijënna, baguëbi se'erë sani ëñato, Zebedeo mamacua samucua, Santiago hue'leguë, baguë yo'jeguë Juan naconi baë'ë. Bacua pë'caguë Zebedeo naconi yogute ba'ijën, bacua hua'i yorëanre ta'nëjën ñuë'ë. Ja'nca ñu'ijënna, Jesusbi bacuani choji'i. ²²Choiguëna, bacuabi ja'ansirën bacua pë'caguëte jo'cani saë'ë. Ba yogute gare jo'cani, Jesusni te'e conjën saë'ë.

Jesús enseña a mucha gente

²³Ja'nrebi, Jesús yua si'a Galilea yijana saiguë, bain ñë'ca huë'eñana cacani ye'yoguë, Riusu ba'i jobore bojo cocare quëani achoguë, si'au bacuare huachoguë ganiguë baji'i. ²⁴Ja'nca yo'oguë ba'iguëna, si'au bain Siria yijare ba'icuabi achani, bacua bain rauna ju'incua, ja'si yo'ocua, huati bacua, hue'nhue rau bacua, gara rau bacua, ja'ancuare Jesusna sani ëñohuë. Sani ëñojënna, bacuare huachobi. ²⁵Huachoguëna, ja'nrebi, yequëcua ai jai jubë bain, Galilea yija, Decápolis yija, Jerusalén huë'e jobo, Judea yija, Jordaña que ca'nco, si'aruan ba'icuabi Jesús naconi te'e conjën saë'ë.

El sermón del monte

5 ¹Bain jubëbi raijënna, Jesusbi bacuare ëñani, cubë na'miña quëñëni mëji'i. Mëni ti'anni bëaguëna, baguë bain concuabi baguëna ti'an raë'ë. ²Raijënna, Jesusbi yihuo cocare bacuani ye'yoguë cabi:

La verdadera dicha del hombre

³—Ro porema'i hua'nabi Riusu Espíritute cu'etoca, ai bojoreba bojojën ba'iyë. Riusu ba'i jobo ëjacua'ru ruinja'cua'ë.

⁴Bain gu'a juchare ro'tajën ota oitoca, ai bojoreba bojojën ba'iyë. Riusubi bacua oiyete senjoni jo'caja'guë'bi.

⁵Riusu yëye se'gare yo'oye cu'ejën ba'itoca, ai bojoreba bojojën ba'iyë. Bacua yua ëja bain ba'iyë cu'ema'iñe cayë. Riusubi si'au yija ëjacuare bacuare re'huaguë ba'ija'guë'bi.

⁶Aon gu'ana ju'incua aon cu'eye'ru re'oye yo'oye ai cu'ejën ba'itoca, ai bojoreba bojojën ba'iyë. Riusubi yajisi'cuare bacuare re'huaguë ba'ija'guë'bi. Riusubi re'oye yo'oye bacuare conja'guë'bi.

⁷Bainni ai oijën conjën ba'itoca, ai bojoreba bojojën ba'iyë. Riusubi bacuare'ga ai oiguë conguë ba'ija'guë'bi.

⁸Gu'a jucha gare yo'oye beoye ba'itoca, ai bojoreba bojojën ba'iyë. Ja'an ba'icuabi Riusuni ëñajën ba'ija'cua'ë.

⁹Bainni sa'ñeña bojo güesejën ba'itoca, ai bojoreba bojojën ba'iyë. Bacua yua Riusu mamacua casi'cua ba'ija'cua'ë.

¹⁰Yequëcuabi yë'ë bain re'oye yo'oyete ëñani, bacuani je'o batoca, yë'ë bainbi ai bojoreba bojojën ba'iyë. Riusu ba'i jobo ëjacua ruinja'cua'ë.

¹¹Mësacua're'ga je'o bani, mësacuani hui'ya cani, yè'ère concua ba'iyete ai bëinjën, ro coquejën, gu'aye cajën ba'itoca, mësacua'ga bojoreba bojojën ba'ijël'ën. ¹²Riusu ira bain raosi'cuare'ga ai gu'aye yo'ojën ba'è'ë, ja'anrë. Yureca, mësacua're'ga ai je'o bajën ba'ija'cua'è. Ja'nca ba'ijënna, mësacua yua Riusu ba'i jobona ti'anni, baguë bayete ro coreba coja'cua sëani, mësacua ai bojoreba bojojën ba'ijël'ën.

Sal y luz del mundo

¹³Mësacua yua onhua huanone'ru bainni re'oye ënojën ba'icua'è. Ja'nca ënojën, re'oye yo'ojën ba'ijënna, bacuabi huaji yëjën, gu'aye yo'oye yëma'inë. Ja'nca ënojën ba'icuata'an, onhua huanone'bi carajeitoca, se'le mame re'huaye gare porema'inë. Gu'a onhua ba'itoca, senjoë se'ga ba'iji, bain za'nguruna.

¹⁴Mësacua yua mia re'oto ënoë'ru ba'ijën, bainni re'oye ënojën ba'icua'è. Huë'e jobote cubëna yo'otoca, si'a bainbi ëñaë poreyë. ¹⁵Majahuëte zëonni, guënarobi meë jaoni ta'pimajën ba'iyë mai. Si'a huë'e bainbi ëñaja'bë cajën, ëmëna reoyë. ¹⁶Ja'nca sëani, mësacua yua mia re'oto ënoë'ru, bainni re'oye ënojën ba'ijël'ën. Ja'nca ënojën ba'itoca, bainbi mësacua re'oye yo'ojën ba'iyete ënani, mësacua Taita Riusu guënamë re'otore ba'iguëte ro'tani, Riusu ta'yejeiye ba'iyete ai re'oye cajën bojoyë.

Jesús enseña sobre la ley

¹⁷Riusu ira guansesi coca toyani jo'case'e, Riusu ira bain raosi'cua toyani jo'case'e, ja'anre cato, gare quënoni senjoguë raima'è'ë yè'ë. Ba coca case'e yua Riusu te'le ruiñe ba'i coca ba'iji. Ja'anre bainni masi güeseguë raisi'quë'ë yè'ë. ¹⁸Ja'an cocare cato, guënamë re'oto, yija re'oto carajeiye tëca, te'le cocara'huërëte gue toë beoye ba'ija'guë'bi. Ru'ru Riusu coca cani jo'case'e'ru si'aye güina'ru yo'ose'e ba'ija'guë'bi. ¹⁹Ja'nca sëani, bainguëbi te'le guansesi coca cani jo'case'e'ru tin yo'oni, yequëcuani tin yo'oye ye'yotoca, ja'anguëbi yua Riusu ba'iruna ti'anni quë'rë yo'jereba ba'iguë hue'eguë ba'ija'guë'bi. Bainguëbi si'a guansesi coca cani jo'case'ere te'le ruiñe yo'oni, yequëcuani te'le ruiñe yo'oye ye'yotoca, ja'anguëbi Riusu ba'i jobona ti'anni, quë'rë jaiguëreba ba'iguë hue'eguë ba'ija'guë'bi. ²⁰Mësacuani ganreba yihuoguë cayë yè'ë. Ira coca ye'yocua, fariseo bain, bacua re'oye yo'oye'ru quë'rë re'oye yo'ojën ba'ima'itoca, mësacuabi yua Riusu ba'i jobona ti'añe porema'inë.

Jesús enseña sobre el enojo

²¹Mësacua yua ira coca guanseni jo'case'ere achani masiyë. Bainre huani senjoë beoye ba'ijël'ën, caji. Bainre huani senjotoca, Riusu bënni

senjoñe ba'ija'guë'bi. Ja'an coca guanseni jo'case'e ba'iji. ²²Ja'nca ba'iguëta'an, yë'ëca mësacuanî ñaca yihuoguë cayë: Mësacua bainni bëinjën ba'itoca, bënni senjoñe mësacuarë ba'ija'guë'bi. Mësacua bainni gu'aye catoca, ëja bain bënni senjoñe mësacuarë ba'ija'guë'bi. Mësacua bainni, Gu'a bainguë'ë më'ë, mësacuabi catoca, Riusubi bënni, baguë toana senjoni ëoye ba'ija'guë'bi.

²³Ja'nca ba'iguë sëani, më'ëbi më'ë gue jo'ya ma'carëte Riusuna ro insiza caguë, misabëna sani jo'ca bi'rani, ja'n'rëbi më'ë bainguë bëinguë ba'iyete ro'tatoca, ²⁴më'ë gue ma'carë bayete Riusuna insima'ijë'ën. Ja'anre ru'ru ca'ncorëna jo'cani, ja'n'rëbi më'ë bainguëna sani, baguëni menajë'ën. Baguë naconi te'e bojoguë ba'ijë'ën. Ja'nca ba'iguë, ja'n'rëbi yo'je, Riusu misabëna sani, më'ë gue ma'carë bayete Riusuna ro insiye poreyë.

²⁵Yequëbi rani, më'ë gu'aye yo'oye më'ëni canî, më'ëre ëja bainna sa ëaye yo'otoca, ru'ru baguëni besa ro'ini baguëni menajë'ën. Ja'nca yo'oma'itoca, baguë yua ëja bainguë bënni senjoñete më'ëre jo'caji. Jo'caguëna, ëja bainguëbi më'ëre soldado ëjaguëna insiji. Insiguëna, soldado ëjaguëbi më'ëre preso zeanni, ya'o huë'ena guaoji. ²⁶Guaoguëna, më'ë si'a curi ro'iyë tëca gare etaye beoye ba'iyë. Ja'anre si'a jëja yihuoguë cayë yë'ë.

Jesús enseña sobre el adulterio

²⁷Mësacua yua ira coca guanseni jo'case'ere achani masiyë. Romini yahue baye beoye ba'ijë'ën caji. Ja'an coca guanseni jo'case'e ba'iji.

²⁸Ja'nca ba'iguëta'an, yë'ëca mësacuanî ñaca yihuoguë cayë: Yeconi yahue ba ëaye gu'aye ro'taguë ba'itoca, yua gu'a bainguë ruiñë më'ë. Bagoni yahue basi'quë'ru gu'aye yo'osi'quë ba'iyë.

²⁹Më'ë jëja ñacogabi gu'a juchare yo'o ëaye ro'tatoca, më'ë ñacogate rutani senjojë'ën. Te'e ñacoga se'gare beoguëbi Riusu ba'i jobona ti'antoca, quë'rë re'oye ba'iji më'ëre. Si'a më'ë ga'nihuë Riusu toana senjoni ëose'e ba'itoca, quë'rë ai gu'aye ba'iji. ³⁰Më'ë jëja ëntë sarabi gu'a juchare yo'o ëaye ro'tatoca, më'ë ëntë sarare tëyoni senjojë'ën. Te'e ëntë sara se'gare beoguëbi Riusu ba'i jobona ti'antoca, quë'rë re'oye ba'iji më'ëre. Si'a më'ë ga'nihuë Riusu toana senjoni ëose'e ba'itoca, quë'rë ai gu'aye ba'iji.

Jesús enseña sobre el divorcio

³¹Ira coca guanseni jo'case'e yua ñaca'ga caji: “Më'ë rënjore jo'cani senjotoca, ru'ru senjo cocare utina toyani, bagona insijë'ën” caji. ³²Ja'nca case'e ba'iguëta'an, yë'ëca mësacuanî ñaca yihuoguë cayë: Si'a bain rënjore jo'cani senjocua, bagobi yequëni yahue bama'itoca, ja'ancuabi

bagoni ai gu'aye yo'oyë. Bagote gu'a romigore re'huayë. Y si'a bain jo'cani senjosi'coni huejani bacua, ja'ancua yua bagoni yahue baye'ru bajën ba'icua'ë, cayë yë'ë.

Jesús enseña sobre los juramentos

³³Mësacua yua ira coca guanseni jo'case'ere achani masiyë. Mësacuabi Riusuni cuencueni ganreba catoca, ro coquye beoye Riusuni cuencueni ganreba cajën ba'ijë'ën. Riusuni cuencueni case'le'ru güina'ru yo'ojën ba'ijë'ën, guanseni jo'case'e ba'iji. ³⁴Ja'nca ba'iguëta'an, yë'ëca mësacuani ñaca yihuoguë quëayë: Mësacua yua ganreba coca canica, Riusuni cuencueye beoye ba'ijë'ën. Guënamë re'oto mamire cuencueye beoye ba'ijë'ën, Riusu jëja ba'i jobo sëani. ³⁵Yija re'oto mamire'ga cuencueye beoye ba'ijë'ën, mai Ta'yejeiye Riusu jëja guansegüë ba'i jobo sëani. ³⁶Mësacua sinjobëre'ga cuencueye beoye ba'ijë'ën. Mësacua yua te'e raña ju'inse'e re'huaye gare porema'iinë. ³⁷Ja'nca sëani, mësacuabi “Ja'nca ba'iji” caye yëtoca, ja'an se'gare cajë'ën. Mësacuabi “Bañë” caye yëtoca, ja'an se'gare cajë'ën. Quë'rë jëja catoca, gu'aye se'ga cayë, yihuoguë cayë yë'ë.

Jesús enseña sobre la venganza

³⁸Mësacua yua ira coca guanseni jo'case'ere achani masiyë. Yequëbi më'ëni ja'si yo'otoca, më'ë ñacogare totaye, o më'ë gunjiñëre hua'huaye, ja'anre yo'otoca, më'ë yua baguëni güina'ru ja'si yo'o güeseye poreyë, guanseni jo'case'e ba'iji. ³⁹Ja'nca ba'iguëta'an, yë'ëca mësacuani ñaca yihuoguë quëayë yë'ë: Më'ëni gu'aye yo'oguëni güina'ru baguëni gu'aye yo'oye beoye ba'ijë'ën. Yequëbi më'ë jëja huayohuana huaitoca, yequë huayohuare'ga baguëna bonëni huai güesejë'ën. ⁴⁰Yequëbi më'ë ëntë sara canre tëatoca, më'ë guayoni se canre'ga baguëna insijë'ën. ⁴¹Yequëbi baguë carga te'e kilómetro hue'oye më'ëni guansetoca, baguë naconi samu kilómetro hue'oni saiguë bojojë'ën. ⁴²Yequëbi bonsere sentoca, baguëna insijë'ën. Yequëbi më'ë bonsere prestaye sentoca, baguëni ënseye beoye ba'ijë'ën.

El amor a los enemigos

⁴³Mësacua yua ira coca guanseni jo'case'ere masiyë. Mësacua gaje bainni ai yëjën ba'ijë'ën. Mësacuare je'o bacuani ai güereba güejën ba'ijë'ën, guanseni jo'case'e ba'iji. ⁴⁴Ja'nca ba'iguëta'an, yë'ëca mësacuani ñaca yihuoguë quëayë: Mësacuare je'o bacuani quë'rë yëjën ba'ijë'ën. Mësacuani bëinjën ganicuata'an, bacua ba'iyete Riusuni ujajën ba'ijë'ën. ⁴⁵Ja'nca re'oye yo'ojën ba'itoca, mësacua Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëbi baguë mamacuare mësacuare re'huanı baji. Baguë yua gu'a

bain re'lo bain, si'acuani te'e cuiraguë conji. Ënsëguëte mia güeseguë, oco güeseguë, si'acuana jo'caguë, te'e conji. ⁴⁶Mësacuaní ai yëjën ba'icua se'gani ai yëjën ba'itoca, Riusu ro insija'ye ai caraji mësacuare. Impuesto curi tëacua, ja'ancua yua gu'a bain ba'icuata'an, bacuabi sa'ñeña ai yëjën ba'iyë. ⁴⁷Mësacua bain se'gani saludaye cajën ba'itoca, ai caraji mësacuare. Ro ën yija bain yo'oye'ru quë'rë yo'omajën ba'iyë mësacua. Judío bain jubë ba'ima'icua'ga ja'anre yo'ojën ba'iyë. ⁴⁸Mësacua yua te'e ruñereba yo'ojën ba'ijë'ën. Mësacua Taita Riusu, guënamë re'oto ba'iguëbi te'e ruñereba yo'oguë ba'iyë'ru, güina'ru yo'ojën ba'ijë'ën.

Jesús enseña sobre las buenas obras

6 ¹Mësacuabi re'oye yo'oto, bainbi ëñaja'bë gare ro'taye beoye ba'ijën, mësacua re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. Ja'nca ro'tajën ba'itoca, mësacua Taita Riusu guënamë re'otore ba'iguëbi mësacua coja'yete gare insima'ija'guë'bi.

²Ja'nca sëani, mësacua yua bonse beo hua'nana curi insijën, yequëcuani quëaye beoye ba'ijë'ën. Yequëcuabi ja'nca yo'ojën ba'iyë. Yëquëna yua re'lo bain'ë cajën, ro coquejën, bain ñë'ca huë'eña, huë'e joboreba ba'iruan, bain ba'iruanna sani, yëquëna re'oye yo'oyete ëñani re'oye caja'bë cajën, curi beo hua'nana curi insiyë. Ja'nca yo'ojën, Riusu insija'yete coñu ro'tacuata'an, Riusuna coye beoye ba'ija'cua'ë bacua. Ja'nca ro'tajën yo'oye'ru mësacua yo'oye beoye ba'ijë'ën. ³Curi beo hua'nana curi insinica, mësacua yua caye beoye ba'ijën, ⁴ro yahue insijën ba'ijë'ën. Ja'nca insijën ba'itoca, mësacua Taita Riusu se'gabi ëñani, baguë bayete mësacuana insireba insija'guë'bi.

Jesús enseña a orar

⁵Mësacua yua Riusuni ujato, yequëcuabi yë'ë ujayete ëñaja'bë ro'taye beoye ba'ijë'ën. Yequëcuabi ja'nca yo'ojën ba'iyë. Yëquëna yua re'lo bain'ë cajën, ro coquejën, bain ñë'ca huë'eña, huë'e joboreba ba'iruan, bain ba'iruanre nëcani ujaye ai yëyë bacua. Ja'nca yo'ojën, Riusu insija'yete coñu ro'tacuata'an, Riusuna coye beoye ba'ija'cua'ë bacua. Ja'nca ro'tajën yo'oye'ru mësacua yua yo'oye beoye ba'ijë'ën. ⁶Mësacuabi Riusuni ujato, mësacua cain sonohuëna cacani, anto sa'rore ta'pini, ja'nrebi te'e hua'guë ba'iguëbi yua më'ë Taita Riusuni yahuera'rë ujjajë'ën. Ja'nca ujjajëna, më'ë Taita se'gabi ëñani, baguë bayete më'ëna insireba insija'guë'bi.

⁷Riusuni ujato, zoe rajjeiyereba ujaye beoye ba'ijë'ën. Gu'a bainbi ai zoe rajjeiyereba uja cocare cani achotoca, Riusubi quë'rë re'oye achaji ro'tajën, ro ta'yejeiye cajën ba'iyë. ⁸Mësacua yua bacua ujjajën caye'ru caye beoye ba'ijë'ën. Mësacua Taita Riusuni senni achajëna, baguëbi mësacua carayete ru'ru masiji. ⁹Ja'nca sëani, mësacua yua ñaca ujjajën ba'ijë'ën:

Yëquëna Taita, guënamë re'otore ba'iguëna, si'acuabi më'ë ta'yejeiye ba'iyete ruiñereba ro'tajën ba'ija'bë.

10 Më'ë ba'i jobo yuara yëquënana ti'anja'guëta'an ba'ija'guë.

Si'acua ën yija ba'icuabi më'ë yëye'ru yo'ojën ba'ija'bë, guënamë re'oto ba'icua yo'ojën ba'iyë'ru.

11 Yëquëna aon aiñe, yure umuguse aiñete insijë'ën.

12 Yëquëna gu'aye yo'ose'ere huanë yeni ro'tama'ijë'ën. Yëquënabi yequëcua gu'aye yo'ose'ere huanë yeni ro'tamajën ba'iyë'ru, më'ë'ga ja'nca yo'ojë'ën.

13 Ai guaja ba'iyete yëquënani jo'cama'ijë'ën. Yëquënani gu'a ma'a ganiñete quëñoni bajë'ën. Më'ë se'gabi ta'yejeiyereba pore ëjaguë sëani, më'ëni caraye beoye go'sijeï cocare cani tonjën bojojën bañuni. Ja'nca raë'ë.

14 Mësacuabi Riusuni ujajën, mësacuani gu'aye yo'osi'cua banica, bacua gu'aye yo'ose'ere huanë yeye cajë'ën. Ja'nca catoca, mësacua Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëbi mësacua gu'aye yo'ose'ere'ga huanë yeye caji.

15 Mësacuabi ja'nca huanë yeye cama'itoca, mësacua Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëbi mësacua gu'aye yo'ose'ere gare huanë yema'iji.

Jesús enseña sobre el ayuno

16 Mësacuabi aon aiñe jo'canica, ro sa'nti hua'na'ru ëñojën ba'ima'ijë'ën. Yequëcuabi ja'nca yo'ojën ba'iyë. Yëquëna yua re'o bain'ë cajën, ro coquejën, yëquëna aon aiñe jo'cayete ëñani yëquëna re'oye yo'oyete masija'bë cajën, bacua ziañare sa'nti ziaña ba'iyë'ru ai yo'ojën re'huayë. Ja'nca yo'ojën, Riusu insija'yete conï bañu ro'tacuata'an, Riusuna coye beoye ba'ija'cua'ë bacua. Mësacua yua bacua yo'ojën ba'iyë'ru yo'oye beoye ba'ijë'ën. 17-18 Mësacuabi aon aiñe jo'canica, Bainbi masima'ija'bë cajën, mësacua sinjobëte ëcobi so'onni, mësacua ziare zoani, yahue aon aiñe jo'cajë'ën. Mësacua Taita Riusu se'gabi masija'guë cajënna, baguë se'gabi ëñani, baguë bayete mësacuana insija'guë'bi.

Riquezas en el cielo

19 Ën yija bonse yua ro bu'juni si'aji. Ro pu'ncani si'aji. Jiancuabi ro inni sayë. Ja'nca sëani, ja'an bonsere ro bëyoni baye beoye ba'ijë'ën. 20 Riusu ba'i jobo baja'yete quë'rë ro'tajën ba'ijë'ën. Ja'anre cojënna, gare bu'juma'iñe ba'ija'guë'bi. Gare pu'ncani si'ama'iñe ba'ija'guë'bi. Jiancuabi gare inni saye porema'ija'cua'ë. 21 Riusu ba'i jobo baja'yete ro'tajën ba'itoca, ai recoyo bojojën ba'iyë mësacua. Ën yija bonsere ro'tajën ba'itoca, ja'an se'gare conï baja'cua'ë mësacua.

La lámpara del cuerpo

22 Mësacua ñaco yua recoyo majahuë'ru ba'iji. Mësacua ñacobi te'e ruiñe yo'oye yëtoca, si'a recoyo yua miañereba miaji. 23 Mësacua ñacobi

gu'aye yo'oye yëtoca, si'a recoyo yua zijepë'ru ruinji. Ja'nca sëani, mësacua yua ëñare bajën, re'oye ro'tajën ba'lijë'ën. Yequerë mësacuabi mia recoyo baye ro'tacuata'an, izijei recoyo se'ga bajën ba'ima'ïñe!

Dios y el dinero

²⁴Samu ëjacuani sehuoye mësacua porema'ïñë. Ja'nca sehuojën ba'itoca, yequëni ai gu'aye ro'tani, yequëni ai yëreba yëyë. Ru'ru ba'iguëni conreba conni, yequëni ai je'o bayë mësacua. Ja'nca sëani, Riusuni ai yëjën ba'itoca, bonsere te'e yëye porema'ïñë mësacua.

Dios cuida de sus hijos

²⁵Yureca, mësacuani yihuoreba yihuoyë yë'ë. Mësacua bonse carayete oiye beoye ba'ijë'ën. Mësacua aon aiñe, gono uncuye, can ju'iyë, ja'anre oiye beoye ba'ijë'ën. Riusubi mësacuare ro aon aincuare re'huamaji'i. Riusubi mësacua ga'nihuëanre re'huaguë, ro caña ju'iyë se'ga re'huamaji'i. ²⁶Mësacua yua bi'an hua'na ba'iyete ëñani ye'yejë'ën. Ba hua'nabi aon tanma'ïcua ba'iyë. Aon tëama'ïcua ba'iyë. Aon aya huë'eña beoyë. Ja'nca ba'icua'eta'an, mësacua Taita Riusu guënamë re'otore ba'iguëbi bacua aonre insiji. Ja'nca insiguëbi mësacuare ro'taguë, bi'an hua'nani bojoye'ru mësacuani quë'rë ta'yejeiye bojoguë ro'taguë cuiraji. ²⁷Mësacua bonse carayete oitoca, gare quë'rë zoe ba'iyë mësacua porema'ïñë.

²⁸¿Mësacua queaca ro'tajën, caña ju'iyete coni baja'ma cajën oiye'ne? Jo'ya corore irayete ëñani ye'yejë'ën. Jo'ya coro se'gabi re'o canre tëonma'ïji. Riusubi jo'ya coro re'oye ëñoñe jo'cabi. ²⁹Mai ira bonse ëjaguë ba'isi'quë, Salomón hue'eguë ba'isi'quë, baguë caña ju'iguë ba'ise'e yua ai re'o cañara ba'ise'eta'an, jo'ya corobi ta'yejeiye ai re'oye ëñoji. ³⁰Riusu se'gabi jo'ya corore cuiraji. Yure umuguse jorini, ja'n'rëbi miato güeanni si'aguë'eta'an, Riusubi jo'ya corore ai re'oye cuiraji. Ja'nca cuiraguëbi mësacuare'ga quë'rë ta'yejeiye ai re'oye cuiraye masiji. Ja'nca sëani, mësacua ro ro'tajën ba'iyete jo'cani, baguëni si'a recoyo ro'tajën ba'ijë'ën. ³¹Riusubi mësacuani ai re'oye cuiraye masiguë sëani, mësacua bonse carayete oiye beoye ba'ijë'ën. “Aonre bani ainja'ma, gonore bani uncuja'ma, cañare bani ju'ija'ma” ja'anre caye beoye ba'ijën, bonsere oimajën ba'ijë'ën. ³²Gu'a bain se'gabi ja'an bonsere cu'ejën ba'ijë'ënna, mësacua bonse caraye si'ayete masiji Riusu. ³³Ja'nca ba'iguëna, Riusu ba'i jobo ba'iyete ru'ru si'arën ro'tajën, baguë re'oye yo'oye'ru re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. Ja'nca yo'ojën ba'itoca, mësacua bonse caraye si'ayete mësacuana insireba insija'guë'bi Riusu. ³⁴Mësacua miato ba'ija'yere'ga oiye beoye ba'ijë'ën. Miato ti'añe tëca ëjoni, ja'n'rëbi ja'an umuguse ba'iyete ro'taye poreyë. Yure umuguse ba'iyë ai yo'ojën ro'taye se'gare ba'iyë.

No juzgar a otros

7 ¹Yequécua gu'aye yo'ose'ere cama'ijë'ën. Ja'nca cama'itoca, Riusubi mësacua gu'aye yo'ose'ere cama'iji. ²Mësacuabi yequécua gu'aye yo'ose'ere bëinjën cajëna, Riusubi güina'ru mësacua gu'aye yo'ose'ere bëinguë caja'guë'bi. Mësacua cuencue ro'rohuëbi güina'ru cuencueni insiguëna, Riusubi ja'ansi ro'rohuëbi cuencueni mësacuana insija'guë'bi. ³⁻⁴Më'ë bainguë ñacogana ëñani, Hui'yara'carëte rutacaza caguë, yua jai hui'ya maca më'ë ñacogate ba'iguëna, ja'anre ro ro'taguë rutama'itoca, ¿queaca më'ë bainguë ñaco ba'i macare rutacaiguë'ne? ⁵Më'ë ñaco ba'i macare rutaye ro'tama'itoca, ro coqueguë yihuoyë më'ë. Ru'ru më'ë ñacoga ba'i maca, ja'anre rutani, ja'nre'bi, ai re'oye ëñañe poreguëbi sani, më'ë bainguë ñacogana re'oye ëñani, baguë hui'yara'carëte guaja beoye rutacaiye poreyë më'ë. Më'ë bainguë jucha yo'ose'ere senjoñe yihuoye yënica, ru'ru më'ë gu'a juchare jo'cani senjojë'ën.

⁶Riusu insini jo'case'ere gu'aye yo'ocuana insima'ijë'ën. Jo'ya yai hua'nana insiye'ru ba'iji. Bacuabi ro coca yo'oni, mësacuani cuncuyë. Ai re'o gatara'carëan ai ro'ira'carëan cuchi hua'nana insiye'ru ba'iji. Bacuabi ro za'nguni senjoñë.

Pedir, buscar y llamar a la puerta

⁷Mësacua yëyete jo'caye beoye senreba sentoca, Riusubi insiji. Mësacua yëyete jo'caye beoye cu'ereba cu'etoca, mësacua cu'eyete tinjañë. Huë'ena ti'anni, jo'caye beoye je'njuni achotoca, huë'e ba'icuabi mësacuana ancoyë. ⁸Riusuni jo'caye beoye sentoca, Riusubi insiji. Riusuni jo'caye beoye cu'etoca, Riusu ba'iyete tinjañë. Riusu anto sa'rona jo'caye beoye je'njuni achotoca, Riusubi ancoji.

⁹Mësacua zin hua'nabi aonbëte mësacuani sentoca, ¿gatabëte insiye mësacua? Bañë. ¹⁰Ziaya hua'ire sentoca, ¿añare insiye mësacua? Bañë. ¹¹Mësacua yua gu'a bain ba'icuabi mësacua zin hua'nana re'o aon insiye masicuata'an, mësacua Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëbi yua, si'acua baguëni senni achajëna, bacuana quë'rë ta'yejeiye baguë bayete ai re'oye insiye masiji.

¹²Ja'nca ba'iguëna, yequécua re'oye yo'oye cato, bacua yua mësacua yëye'ru mësacuani re'oye yo'ojëna, mësacua'ga güina'ru bacuani re'oye yo'ojën ba'ijë'ën.

La puerta angosta

¹³Se'e baguë bainni ye'yoguë yihuobi Jesús. Mësacuabi Riusu ba'i jobona ti'anni carajeiye beoye ba'iyë yënica, rëño sa'robi cacajë'ën. Yequë sa'ro jai sa'ro sëani, ai jai jubë bainbi cacani, jai ma'aja'an guaja beoye

ganicuata'an, gare huesëni ñaca ba'iruan carajeiyë. ¹⁴Ba rëño sa'robi cacato, ba ai yo'ojën ba'i ma'aja'an ai guaja ganicuata'an, Riusu ba'i jobona ti'anni carajeiye beoye ba'ijën, huajëreba huajëjën ba'ija'cua'ë. Rëño jubë bain se'gabi ja'an ma'are tinjani ganini ti'añë.

El árbol se conoce por su fruto

¹⁵Yequëcuabi rani, Riusu coca quëacua'ë yëquëna ro coquejën cajëna, mësacua ëñare bajë'ën. Bacua yua Riusu bain ba'iye, oveja hua'na ba'iye, ja'an ba'iye'ru ëñoacuata'an, airu yai hua'na yo'oye'ru Riusu bain jubëte ro huesoni si'aye ro'tajën raiyë bacua. ¹⁶Bacua yo'o yo'oyete ëñani, bacua ba'iyyete masiye poreyë mësacua. Sunqui quëiñete ro'tani, bacua ba'iyyete masiye poreyë. Miu sunquiñare ëñato, ëyere tinjama'iñë. Susina ëñato, higo uncuere tinjama'iñë. ¹⁷Re'o sunqui banica, re'o uncue quëinji. Gu'a sunqui banica, gu'a uncue quëinji. ¹⁸Re'o sunqui banica, gu'a uncue gare quëinma'iji. Gu'a sunqui banica, re'o uncue gare quëinma'iji. ¹⁹Si'a sunqui yua re'o uncue quëinma'itoca, ro cueni taonni, të'cani, toana senjoni ëose'e ba'ija'guë'bi. ²⁰Ja'nca sëani, güina'ru re'o bain, gu'a bain, bacua ba'iyyete masiye yënica, bacua yo'o yo'ojën ba'iyyete ëñani masijë'ën.

No todos entrarán en el reino de Dios

²¹Ai jai jubë bainbi yë'ëni, Ëjaguë, Ëjaguë cajën ba'icuata'an, bacua yua Riusu ba'i jobona gare ti'anma'ija'cua'ë. Yë'ë Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguë, baguë yëye'ru yo'ojën ba'icua, ja'ancua se'gabi baguë ba'i jobona ti'anja'cua'ë. ²²Yë'ë ëñojai umugusebi ti'anguëna, ai jai jubë bainbi yë'ëni cajën ba'ija'cua'ë: “Ëjaguë, Ëjaguë, yëquëna ai re'oye yo'ojën ba'ise'ere masiyë më'ë. Më'ë ba'iyyete ro'tajën, më'ë cocare quëani achojën baë'ë. Më'ë ba'iyyete ro'tajën, huati hua'ire etoni saojën baë'ë. Më'ë ba'iyyete ro'tajën, ai ta'yejeiye yo'o yo'ojën, bainni ëñojën baë'ë yëquëna. Ja'nca sëani, më'ëna ti'ansi'cua'ë yëquëna” cajën ba'ija'cua'ë. ²³Ja'nca cajën ba'ijëna, yë'ëbi bacuani bëinguë sehuoja'guë'ë: “Mësacuare huesëguë'ë yë'ë. Yë'ë ba'iru quëñëni saijë'ën. Ro gu'aye yo'ojën ba'icua'ë mësacua” sehuoja'guë'ë yë'ë.

Las dos bases

²⁴Ja'nca sëani, yë'ë coca case'ere achani te'e ruiñe yo'ocua ba'iyyete cato, gatabana huë'e yo'osi'quë'ru ba'iyë bacua. Masiguëbi ja'nca yo'oji. ²⁵Ja'nca yo'oguëna, ja'nre'bi ai tëñe ocoguëna, ai co'jeya raiguëna, ai jëja tutuguëna, ba huë'ebi tainmaji'i. Jai gatabana gui'isi huë'e sëani, ai jëja babi. ²⁶Yequëcua yë'ë coca case'ere ro achani te'e ruiñe yo'oma'icua ba'iyyete cato, mejabëna huë'e yo'osi'cua'ru ba'iyë bacua. Ro ro'tajën ba'i hua'nabi ja'nca yo'oyë. ²⁷Ja'nca yo'ojëna, ja'nre'bi ai tëñe ocoguëna, jai

col'jeya raiguëna, ai jëja tutuguëna, ba huë'ebi ma'mani gurujaji'i. Ai jëja gurujani meani huesëbi” cabi Jesús.

²⁸Ja'nca caguë, baguë yihuo cocare cani tëjibi. Tëjiguëna, si'a bain hua'nabi ai bojojën achahuë. ²⁹Bacua ira coca ye'yocua ye'yojën ba'ise'e'ru quë'rë ai ta'yejeiyera ye'yoguë baji'i Jesús.

Jesús sana a un leproso

8 ¹Ja'nrëbi, Jesusbi ba cubëbi gajeguëna, ai jai jubë bainbi baguë naconi sa'ë. ²Saijënna, yureca yequëbi, gu'a ca'nmi rauna ju'inguëbi Jesusna ti'anni, baguëna gugurini rëanni, baguëni cabi:

—Èjaguë, mël'ëbi yël'ëre onica, yël'ë gu'a raure tënoni huachojël'ën, huachoye poreguë sëani, cabi.

³Caguëna, Jesusbi baguë ëntë sarare mi'nani, baguëni pa'róni cabi:

—Mël'ëni oiguë huachoyë yël'ë. Huajë hua'guë ba'ijël'ën, cabi.

Caguëna, ja'ansi'quë baguë gu'a ca'nmi rau yua gare tënosi'quë baji'i. Huajë raji'i baguë.

⁴Huajë raiguëna, Jesusbi baguëni yihuoguë cabi:

—Achajël'ën. Mël'ë huajë raise'ere yequëcuani gare quëaye beoye ba'ijël'ën. Èñe se'gare yo'ojël'ën. Pairina sani, mël'ë huajë raise'ere ëñojël'ën. Èñoni, Moisés ira coca guansegüë ba'ise'e'ru, jo'ya hua'guë case'ere inni, pairini quëani achoni, misabëna tëoni ëocaija'guë caguë, pairina insijël'ën, mël'ë yua huajë raisi'quë sëani. Ja'nca yo'otoca, bain hua'nabi mël'ë huajë raise'ere ëñani masiyë, cabi Jesús.

Jesús sana al criado de un capitán romano

⁵Ja'nca cani, ja'nrëbi sani, Capernaum huë'e jobona ti'anbi. Ti'anguëna, soldado ëjaguëbi baguëna ti'an rani, ⁶cocare senni achaguë cabi:

—Èjaguë, yël'ë yo'o conguëbi huë'ere ba'iguë, garasi'quë uinguë, ai yo'o'ji, cabi.

⁷Caguëna, Jesusbi:

—Ja'nca ba'ito, baguëni huachoguë saiyë, cabi.

⁸Caguëna, soldado ëjaguëbi ënsegüë cabi:

—Yël'ë huë'ena raima'ijël'ën, Èjaguë. Mël'ë yua ai ta'yejeiye ëjaguëte sëani, yël'ë huë'ena caca güeseye porema'inë yël'ë. Si'aye ëñaguë sëani, so'obi ëñani huachojël'ën. Ja'nca huachoye catoca, yël'ë yo'o conguëbi huajë raija'guëbi. ⁹Yël'ë yua ja'nca senni achaguëbi yequëcua yël'ë ëjacuani sehuoye bayë. Yequëcua soldado hua'nani guanseye bayë yël'ë. Te'le soldado hua'guëni, Saijël'ën catoca, baguë saiji. Yequëni, Raijël'ën catoca, baguë raiji. Yël'ë yo'o conguëni, Yël'ë case'e'ru yo'ojël'ën catoca, güina'ru yo'o'ji baguë. Ja'nca sëani, mël'ë raima'ijël'ën caguë señe yël'ë, cabi.

¹⁰Ja'nca caguëna, Jesús yua gue ro'taye beoye achaguë, yua bain jubë baguë naconi raisi'cuana bonëni, bacuani yihuoguë cabi:

—Ënquë soldado ëjaguëbi yë'ëni ai ta'yejeiye recoyo ro'taji. Si'a Israel bain recoyote ëñato, baguë recoyo ro'taye'ru ai caraji bacuare. ¹¹Mësacuanì ganreba cayë yë'ë. Ai jai jubëan bain yequëruan bain ti'an raisi'cua yua Riusu ba'i jobona ti'anni, Abraham, Isaac, Jacob, bacua naconi guënamë re'otona ñë'cani aonre ainjën bojojën ba'ija'cua'ë.

¹²Ja'nca ba'ijëna, Israel bainreba Riusu cuencuesi'cuata'an, bacuabi ti'ani raisi'cuana bonëni, bacuani yihuoguë cabi:

—Ënquë soldado ëjaguëbi yë'ëni ai ta'yejeiye recoyo ro'taji. Si'a Iñe porema'ija'cua'ë. Zijei re'otoreba ba'iruna bënni senjosi'cua ba'ija'cua'ë. Ja'nca ba'icuabi ai oijën, zemeñoana cuncujën, ai yo'ojën ba'ija'cua'ë, yihuoguë cabi Jesús.

¹³Ja'nca canì, ja'nrebi soldado ëjaguëna bonëni, baguëni cabi:

—Yua më'ë huë'ena go'ijë'ën. Më'ëbi si'a recoyo ro'taguëna, güina'ru yo'ose'e ba'iji, cabi.

Caguëna, baguë yo'o conguëbi te'e jëana huajë raji'i.

Jesús sana a la suegra de Pedro

¹⁴Ja'nrebi, Jesús yua Pedro huë'ena cacani ëñato, Pedro huagobi rau jayoni unco'ë. ¹⁵Ja'nca uingona, Jesusbi bago ëntë sarana pa'robi. Pa'roguëna, bago rau jayoye tëni saji'i. Tëni saquëna, bagobi huajë hua'go huëni, baguëni cuira bi'rago.

Jesús sana a muchos enfermos

¹⁶Ja'nrebi na'iguëna, ai jai jubë bain huati bacuare Jesusna sani ëñohüë. Ëñojëna, baguë yua te'e coca se'ga canì, huati hua'ire etoni saobi. Saoni, si'a rauna ju'incuare'ga huachobi. ¹⁷Ja'nca huachoguëbi Riusu ira bainguë raosi'quë Isaías canì jo'case'e'ru güina'ru yure yo'oguë baji'i. “Maire pa'npo ëaye ba'iguëna, maire conreba conji. Mailbi rauna ju'injëna, maire huachoyereba huachoji” canì jo'case'e ba'iguëna, güina'ru yure yo'oguë baji'i Jesús.

Los que querían seguir a Jesús

¹⁸Ja'nrebi, quë'rë jai jubëan bainbi Jesusre të'ijeieyë nëcäjëna, Jesusbi bacuare ëñani, baguëre concuani: Que të'huina je'ënu cabi. ¹⁹Caguëna, yequëbi ira coca ye'yoguëbi ti'anni, Jesusni cabi:

—Ëjaguë, më'ëni conguë saza, si'a më'ë ganijeija'ruan, cabi.

²⁰Caguëna, Jesús sehuobi:

—Airu hua'i hua'nabi gojeñana caincua'ë. Ca hua'i hua'nabi ziaroan tuijën caincua'ë. Ja'nca ba'iyeta'an, yë'ë, Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi yua umeni cainru gare beoguë'ë yë'ë, sehuobi.

²¹Sehuoguëna, yequë, baguëte conguë ba'iguëbi cabi:
—Ëjaguë, ru'ru yë'ë taita ju'insi'quëni tañe bayë. Tanni tëjini, më'ere conguë te'e saiye, cabi.

²²Caguëna, Jesusbi sehuobi:
—Yë'ëna te'e conguë rajjë'n yurera'rë. Yë'ere recoyo bojoma'icua, junni huesësi'cua'ru ba'ijën, ja'ancua se'gabi bacua bain junni huesësi'cuare tanja'bë, cabi.

Jesús calma el viento y las olas

²³Cani, ja'nrëbi yoguna cacaguëna, baguëre concuabi baguë naconi je'enni saë'ë. ²⁴Sani, jobo zitara ba'ijëna, ai jëja tutu rabi. Raguëna, ai jai të'a jë'cani, yoguna cacaguëna, oco bu'i bi'rabi. Ja'nca ba'iguëna, Jesús yua cainsi'quë unji'i. ²⁵Ja'nca uinguëna, bacuabi sëtoni cahuë:

—iËjaguë, huëni ëñajë'n! iMaibi huesëni carajeiyë! huaji yëjën cahuë.

²⁶Cajëna, baguë cabi:
—¿Mësacua guere yo'ojën, yë'ëni si'a recoyo ro'tama'ijën, ro quëquëjën ba'iyë'ne? cabi.

Cani, ja'nrëbi huëni, Tutu saojë'n, zitara të'a cuaujajjë'n caguë guansebì. Guansequëna, tutu'ga, zitara'ga ja'anse'ebi nëcajaji'i. Gare tutuye beoye baji'i. ²⁷Ja'nca ba'iguëna, bacuabi ai ëñajën rëinjën, sa'ñeña senni achajën cahuë:

—¿Yua gue bainguëguë'ne ba hua'guë? Baguëbi guansequëna, tutu'ga, jai zitara'ga ja'anse'ebi achani, jaë'ë cani guajaji'i, cahuë.

Los endemoniados de Gadara

²⁸Ja'nrëbi, que të'huina jenni, Gadara yijana ti'anhuë. Ti'anjëna, samucua huati zemosi'cuabi bain tansi re'ohuëbi etani, Jesusna tëhuo raë'ë. Huati zemosi'cua sëani, ai coca cu'ejën ba'ijëna, yequëcuabi baruna saiye huaji yëhuë. ²⁹Yureca Jesusna tëhuo rani, ai güijën cahuë:

—¿Më'ë guere ro'taguë raquë'ne ënjo'on? Më'ë yua Riusu Zin ba'iguë'ë. ¿Yëquënanani ai yo'o güeseja'guëbi quë'rë ja'anrë raquë? güijën senni achahuë.

³⁰Senni achajëna, cuchi jubë ai ba'i jubëbi so'orë ba'ijën, aonre cu'ejën, aonre ainjën baë'ë. ³¹Ba'ijëna, huati hua'i zemosi'cuabi Jesusni senreba sen'ë:

—Yëquënanani etoni saotoca, ba cuchi jubëna saojë'n. Bacuana cacaye yëyë, senni achajën cahuë.

³²Cajëna,

—Saijë'n, cabi.

Caguëna, huati hua'ibi bainre jo'cani, etani sani, cuchi jubëna te'e cacahuë. Cacajëna, ja'ansirën si'a jubëbi hue'nhue raguëna, jaba të'ntëbana huë'huëni, rëi zitarana tonni runi huesëhuë.

³³Runi huesëjënna, cuchi cuiracuabi quëquëni, gatini saë'ë. Huë'e jobona sani, si'aye quëani achomate. Huati zemosi'cua ba'iyere'ga quëani achomate. ³⁴Quëani achojënna, ja'n'rëbi huë'e jobo bain si'acuabi Jesusni tinjajën raë'ë. Rani, Jesusni ëñani, yëquëna yijabi etani gare saij'ën sen'ë.

Jesús sana a un paralítico

9 ¹Ja'nca senni achajënna, Jesusbi yua yoguna cacani, baguë huë'e jobona go'i bi'rabi. ²Goni ti'anguëna, ja'n'rëbi, yequëcuabi garasi'quëte camare uinguëna, Jesusna sani ëño huë. Ëñojënna, Jesusbi baguë ñacobi ëñani, bacua recoyo ro'tayete masini si'ani, garasi'quëni cabi:

—Bojo recoyo baj'ën, mami. Më'ë gu'a jucha yua gare tënose'e ba'iji, cabi.

³Caguëna, ja'n'rëbi, ira coca ye'yocuabi sa'ñeña yahue ro'tajën ñuë'ë: “Baguë yua Riusuni gu'aye caji” ro'tajën bën'ë. ⁴Ro'tajën bëinjënna, Jesusbi baguë ñacobi ëñani, bacua yahue ro'tase'ere masini, bacuani cabi:

—¿Mësa'cua guere gu'aye ro'tajën bëiñe'ne? ⁵Bainbi “Më'ë gu'a jucha yua tënose'e ba'iji” caye porecuata'an, “Huëni ganij'ën” catoca, bacua huachoye porema'iñete masi güeseyë. ⁶Ja'nca ba'iyeta'an, yë'ë yua Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi bain gu'a juchare tënoñe poreguë'ë. Ja'anre mësa'cuani ëñoñë yë'ë, cabi.

Cani, ja'n'rëbi garasi'quëni cabi:

—Yureca huëij'ën. Më'ë camare inni, më'ë huë'ena saij'ën, cabi.

⁷Ja'nca caguëna, baguë yua huëni baguë huë'ena saji'i. ⁸Ja'nca saiguëna, bain hua'nabi quëquë ëaye ro'tajën, Riusuni bojoreba bojojën, ro bainre huachoye poreguë re'huasi'quëre sëani, baguëni ai re'oye cajën baë'ë.

Jesús llama a Mateo

⁹Ja'n'rëbi, Jesusbi se'le sani ëñato, Mateo hue'eguëbi impuesto curi co huë'ere ñuji'i. Ja'nca ñu'iguëna, Jesusbi:

—Yë'ëna te'le rani conj'ën caguë choji'i.

Choiguëna, baguë yua huëni, baguëna te'le conguë saji'i.

¹⁰Saiguëna, ja'n'rëbi jë'të, Jesusbi huë'ere ba'iguë, aon ainguë ñu'iguëna, yequëcua impuesto curi cocua, yequëcua gu'a bain casi'cua, ai jai jubëbi rani, Jesús, baguëre concua naconi aon ainjën te'le bëahuë. ¹¹Bëajënna, fariseo bainbi ti'anni ëñahuë. Ja'nca ëñacuabi Jesusre concuani bëinjën senni achahuë:

—¿Mësa'cua ëjaguë guere yo'oguë, impuesto curi cocua, gu'a bain, bacua naconi aon ainguë te'le ñu'iguë'ne? senni achahuë.

¹²Senni achajëna, Jesusbi achani, bacuani sehuobi:

—Huajëjën ba'icuabi ëco yo'oguëte senma'iñë. Rauna ju'incua se'gabi ëco yo'oguëte señë. ¹³Riusu coca toyani jo'case'e ëñere ye'yejë'ën: “Bain oijën concuare cu'eyë yë'ë. Hua'ire huani misabëna ëocuare cu'ema'iñë yë'ë.” Ja'an cocare ye'yejë'ën. Yë'ë re'lo bainguë'ë cajën ba'itoca, bacuare choiguë raimaë'ë yë'ë. Yë'ë gu'a bainguë'ë cajën ba'itoca, ja'ancuare choiguë raisi'quë'ë yë'ë, cabi Jesús.

La cuestión del ayuno

¹⁴Ja'nrëbi, Juan Bautizaguëre concuabi rani, Jesusni senni achahuë:

—Yëquëna, fariseo bain, yua aon aiñe jo'cajënna, ïmë'ëre concua guere ro'tajën, aon aiñe jo'cama'iñe'ne? senni achajën cahuë.

¹⁵Cajënna, Jesús sehuobi:

—Ro huacha ro'tajën ba'iyë mësacua. Huejaja'guëbi yuta ba'iguëna, baguë huejaye concuabi aon aiñe jo'caye gare porema'iñë. Ja'nca porema'ijënna, huejaja'guëre preso zeanni quëñoni gare sai umuguse ti'anguëna, ja'anrën bacuabi aon aiñe jo'caja'cua'ë cabi.

¹⁶Caní, ja'nrëbi bacuani yeque yihuo cocare quëabi:

—Mame canbi ira canna ja'chemajën ba'iyë. Ja'nca ja'chetoca, mame canbi guë'nguëguëna, ira canbi quë'rë se'le ye'reni gu'ajeji. ¹⁷Bisi ëye jo'cha huajë jo'chare yua ira ga'ni jo'cha corohuëanna ayamajën ba'iyë. Ayatoca, huajë jo'chabi ira ga'ni corohuëanre juejueni jañuni si'aji. Ga'ni corohuëan'ga gu'a corohuëan'ru ruinji. Huajë bisi ëye jo'cha banica, mame ga'ni jo'cha corohuëanna ayajë'ën. Ja'nca ayatoca, bisi ëye jo'cha, ga'ni corohuëan'ga gare huesëye beoye ba'iji, cabi Jesús.

La hija de Jairo. La mujer que tocó la capa de Jesús

¹⁸Ja'an cocare caguë ba'iguëna, yequë bainguë, bain ëjaguë ba'iguëbi caca rani, Jesusna gugurini rëanni, baguëni coca senni achaguë cabi:

—Yë'ë mamacobi yurera'rë junco'ë. Ja'nca ba'igoreta'an, raijë'ën. Më'ë ëntë sarare bagona pa'rotoca, go'ya raija'go'co, cabi.

¹⁹Ja'nca caguëna, Jesusbi huëni, baguë naconi saji'i. Baguëre concua'ga te'le conni saë'ë. ²⁰Ja'nca saijënna, yeco, u'chu rauna ju'ingobi, si'a sara samu tëcahuëan ju'in hua'go ba'igobi baguë yo'jeja'an rani, baguë can yëruhuate pa'rogo. ²¹“Baguë can se'gare pa'róni huajëza” cago pa'rogo. ²²Ja'nca pa'rogona, Jesusbi bonëni, bagoni ëñani cabi:

—Bojo recoyo bajë'ën, mami. Më'ëbi yë'ëni si'a recoyo ro'tasi'co sëani, huajë raë'ë më'ë, cabi.

Caguëna, bagobi ja'ansi'ru huajë raco'ë.

²³Ja'nrëbi, Jesús yua bain ëjaguë huë'ena ti'anni ëñato, bain hua'nabi ai ota oijën, ro hui'ya güijën baë'ë. Yequëcuabi músicate sa'ntijën juë'ë.

²⁴Ja'nca yo'ojënna, Jesusbi bacuani cabi:

—Mësacua etani saijë'n. Mamacobi ju'inmaco'ë. Ro canni uingo bago, cabi.

Ja'nca caguëna, baguëni bëinjën, ai jayajën chohuë. ²⁵Chojëna, yequëcubi bacuare hue'sena etohuë. Etojëna, Jesusbi cacani, ba romi zin hua'go ëntë sarana zeanguëna, bagobi huëni nëcago. ²⁶Ja'nca nëcagona, bainbi Jesús huachose'ere ëñani, si'aruanna quëani achohuë.

Jesús sana a dos ciegos

²⁷Ja'nrebi, Jesusbi barubi sani ganiguëna, samucua ñaco ëñama'icubi baguë yo'jeja'an be'tejën, ai jëja güihuë:

—Taita David bainguë, yëquëna hua'nani oiguë conjë'n, güijën cahuë.

²⁸Cajëna, Jesús yua huë'ena cacani ba'iguëna, ñaco ëñama'icubi baguëna caca raë'ë. Raijëna, Jesusbi bacuani senni achabi:

—¿Mësacua yë'ë huachoye poreyete si'a recoñoa ro'taye? senni achabi.

Senni achaguëna,

—Ro'tayë, Èjaguë, sehuohuë.

²⁹Ja'nca sehuojëna, Jesusbi bacua ñacore pa'róni, bacuani cabi:

—Mësacubi yë'ëni recoyo ro'tajëna, yë'ë'ga güina'ru mësacuni huachoguë ba'iyë cabi.

³⁰Caguëna, bacua ñaco yua ja'ansirën sëtani ëñani huajë raisi'cua baë'ë. Ba'ijëna, Jesusbi bacuani si'a jëja yihuoguë cabi:

—Mësacuare huachose'ere yequëcuni gare quëani achoye beoye ba'ijë'n, cabi.

³¹Caguëna, ba hua'nabi sani, Jesús re'oye yo'oni conse'ere si'a bainni quëani achojën ganihuë.

Jesús sana a un mudo

³²Ja'nca saijëna, ja'ansirën yequëcubi yi'o ma'tëbë ba'iguë, gu'a huati baguë, ja'anguëte Jesusna sani ëñohuë. ³³Èñojëna, Jesusbi baguë gu'a huatire etoni saoguëna, ba bainguëbi coca ca bi'rabi. Ja'nca ca bi'raguëna, bain hua'nabi ai ëñajën rëinjën cahuë:

—Yure yo'ose'le'ru Israel yija bainbi gare ëñama'isi'cua ba'iyë, cahuë.

³⁴Cajëna, fariseo bainbi ti'an rani, bëinjën cahuë:

—Gu'aye yo'o'ji baguë. Zupai huatibi conguëna, ja'nca huati hua'ire etoni saoye poreji, cajën bën'ë.

Jesús tiene compasión de la gente

³⁵Ja'nrebi, Jesús yua si'a huë'e joboña, si'aruan bain ba'iruanna saiguë, bacua ñë'ca huë'ëñana cacani ye'yoguë, Riusu ba'i jobo cocare quëani achoguë, rauna ju'incua, si'a rau ba'iyë bacuani huachoguë, ja'anre yo'loguë baji'i. ³⁶Ja'nca ba'iguëbi bain jubëni ai sa'ntiguë, oireba oiguë

ẽnabi. Chao hua'na caguẽ, ro porema'i hua'nabi oveja hua'na cuiraguẽ beo hua'na'ru ba'iyẽ ẽnoñẽ bacua, ro'taguẽ ẽnabi Jesús. ³⁷Ja'nca ẽnani, ja'nrẽbi, baguẽte concuani cabi:

—Queruna ẽnajẽ'ẽn. Aon tanse'ebi yuara ya'jise'e sãani, yuareba tẽaye ba'iji. Riusu ba'i jobo cu'ecuare tẽani baye cayẽ. ³⁸Ja'nca sãani, mai Ẽjaguẽ Riusu yua bainre tẽani ba Ẽjaguẽ ba'iguẽna, baguẽni ñaca senreba senni achajẽn ba'ijẽ'ẽn: Mẽ'ẽ bainre tẽani baye ro'taguẽ sãani, mẽ'ẽre yo'o concua, mẽ'ẽ tanse'ere tẽacaicua, ja'ancuare cuencueni, mẽ'ẽ bainre tẽaye raojẽ'ẽn, senni achajẽn ba'ijẽ'ẽn, cabi Jesús.

Jesús escoge a los doce apóstoles

10 ¹Ja'nrẽbi, Jesusbi baguẽte concua si'a sara samucuare choiguẽna, baguẽna ti'an raẽ'ẽ. Ti'an raijẽnna, bacuare gu'a huati hua'ire etoni saoye porecuare re'huabi. Si'a bain ju'incua, si'a rau ju'incua huachoye porecuare bacuare re'huabi. ²Ba cuencueni re'huasi'cua yua ñaca hue'ecua ba'ẽ'ẽ: Ru'ru, Simón caguẽni Pedro hue'yobi. Yequẽ, Andrés, Pedro yo'jeguẽ baji'i. Yequẽ Santiago, yequẽ Santiago yo'jeguẽ Juan, ja'an samucua Zebedeo mamacua ba'ẽ'ẽ. ³Yequẽ Felipe, yequẽ Bartolomé, yequẽ Tomás, yequẽ Mateo impuesto curi coguẽ baji'i. Yequẽ Alfeo zin Santiago, yequẽ Lebeo, Tadeo'ga hue'eguẽ baji'i. ⁴Yequẽ Simón hue'eguẽ celote jubẽ baji'i. Yequẽ Judas Iscariote, Jesús je'o bacuana insini senjoja'guẽ baji'i. Ja'an hue'ecuare cuencueni re'huabi Jesús.

Jesús envía a los discípulos a anunciar el reino de Dios

⁵Ja'ancua si'a sara samucuare cuencueni re'huani, bacuani coca guansegũ saobi:

—Judío jubẽ ba'ima'icuaana saima'ijẽ'ẽn. Samaria yija hu'e'e joboñana gare saimajẽn ba'ijẽ'ẽn. ⁶Israel bain se'gana saijẽ'ẽn. Riusu bain quẽñẽni saisi'cua, oveja hua'na ro quẽñẽni huesẽsi'cua'ru ba'iyẽ, ja'ancua se'gana sani, ⁷bacuani ñaca quẽani achojẽ'ẽn: “Riusu ba'i jobo yuara ti'anja'ñeta'an ba'iji” quẽani achojẽn ba'ijẽ'ẽn. ⁸Ja'nca ba'icuaabi rau ju'incuare huachojẽ'ẽn. Junni huesẽsi'cuare go'ya rai güesejẽ'ẽn. Gu'a ca'nmi rau bacuare tẽnoni huachojẽ'ẽn. Huati hua'ire etoni saojẽ'ẽn. Ja'nca yo'oye porecu'ru ro'iyẽ beoye re'huasi'cua sãani, mėsacua yua bainre conjẽn, bacua ro'iyẽ senma'ijẽ'ẽn.

⁹Mėsacua yua curire gare saye beoye ba'ijẽ'ẽn. ¹⁰Bonse turubẽte sama'ijẽ'ẽn. Te'e ẽntẽ sara can se'ga saijẽ'ẽn. Guẽon ju'iyete sama'ijẽ'ẽn. Ro'ojẽn sai tubẽte sama'ijẽ'ẽn. Yo'ore concuani ba'icua aonre ro insiyẽ ba'icua sãani, mėsacua ja'nca saijẽ'ẽn.

¹¹Sani, hu'e'e jobona ti'anto, re'o bain banica, bacuare cu'eni, mėsacua saiyẽ tẽca, bacua hu'ena bẽani ba'ijẽ'ẽn. ¹²Ja'an hu'ena ti'anni, baru

bainni saludajë'ën. ¹³Re'ò bain ba'itoca, mësacua bojojën saludase'ere bacuana jo'cajë'ën. Gu'a bain ba'itoca, jo'cama'ijë'ën. Mësacua saludase'ere go'iye quëñojë'ën. ¹⁴Yequërë baru bainbi mësacuanì bojomajën, mësacua coca quëani achoyete achaye güejën ba'itoca, barubi quëñëni saijë'ën. Ba huë'e jobobi saijën, ba bainbi ëñajëna, mësacua guëon ba'i ya'ore cue'nconì tonjë'ën. Ja'nca yo'otoca, bacua gu'a jucha yo'ose'ere masiyë. ¹⁵Mësacuanì ñaca ganreba quëayë. Sodoma, Gomorra, ja'an huë'e jobo bainni bënni senjoja'ñe'ru, bacua yua quë'rë ta'yejeiye bënni senjosi'cua ba'ija'cua'ë, Riusu ëñojai umugusebi ti'anguëna.

Persecuciones

¹⁶Yureca, mësacuare saoguëna, mësacua yua oveja hua'na airu yai jubëna ti'anja'cua'ru ba'ijën, mësacua saiyë. Ja'nca sëani, aña hua'na masiye ro'tareba ro'taye'ru ai masiye ro'tajën ba'ijë'ën. Ja'nca ba'icuata'an, ju'ncubo hua'na gu'aye yo'oye beoye ba'iyë'ru, gare gu'aye yo'oye beoye ba'ijë'ën. ¹⁷Mësacua ëñare bajë'ën. Yequëcuabi mësacuanì bëinjën, mësacuare preso zeanni bacua ëja bainna sani nëcoja'cua'ë. ¹⁸Yequëcuabi mësacuare zeanni, yë'ë bain concuare sëani, mësacuare bain ta'yejeiye ëjacua ba'iruanna sani nëconi ëñoja'cua'ë. Ja'nca ëñojëna, mësacua yua yë'ë ba'iyete gu'a bainni quëani achoye poreyë. ¹⁹Ja'nca preso zeanni nëcojëna, mësacua sehuoja'yete ru'ru ro'taye beoye ba'ijën, huaji yëmajën ba'ijë'ën. Mësacua sehuoja'rën ti'anguëna, Riusubi mësacua coca sehuoja'yete quëaji. ²⁰Mësacua se'gabi ba sehucocare ro'tama'ija'cua'ë. Mësacua Taita Riusu Espíritubi quëaguëna, ja'an cocare sehuoja'cua'ë mësacua.

²¹Ja'anrën ti'anguëna, bainbi ba yo'jecuani preso zeanni huani senjo güeseja'cua'ë. Yequëcua'ga ba mamacuare preso zeanni, huani senjo güeseja'cua'ë. Yequëcua'ga ba pë'caguë sanhuëre preso zeanni, huani senjo güeseja'cua'ë. ²²Mësacua yua yë'ë bainrebare sëani, si'a bainbi mësacuanì ai je'ò ëñaja'cua'ë. Je'ò ëñaja'cuata'an, yë'ëni si'a recoyo jo'caye beoye ro'tajën ba'ijë'ën. Ja'nca ro'tatoca, carajei umuguseña ti'anguëna, Riusubi mësacuanì tëani baja'guë'bi. ²³Mësacuabi te'e huë'e jobona sani, mësacuare je'ò batoca, yequë huë'e jobona gatini saijë'ën. Ja'nca saijëna, mësacuanì yihuoreba yihuoyë yë'ë: Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi yë'ë gaje rai umuguse ti'anguëna, si'a Israel bain huë'e joboña ëñajën saiyë porema'inë mësacua.

²⁴Ye'yeguëbi yua baguë ye'yoguë'ru quë'rë ta'yejeiye baye porema'iji. Yo'ò conguëbi baguë ëjaguë'ru quë'rë ta'yejeiye baye porema'iji. ²⁵Ye'yecuabi bacua ye'yocua te'e masijën te'e ta'yejeiye ba'iyë'ru ruintoca, re'o'ji. Yo'ò concuabi bacua ëjacua ba'iyë'ru ruintoca, re'o'ji. Yë'ë yua Riusu ba'i jobo ëjaguë ba'iguëna, bainbi yë'ëni Beelzebú Zupai Huati cahüë. Ja'nca cacuabi quë'rë se'e yë'ë bainrebare gu'aye caja'cua'ë.

A quién se debe tener miedo

²⁶Ja'nca caja'cua ba'ijjënna, bacuani huaji yëye beoye ba'ijj'ën. Riusubi bacua gu'aye yo'oni yahuese'e beorure ëñoni, si'acuani masi güeseja'guë'bi. ²⁷Yë'ëbi mësacuani yahue coca caguëna, beoru si'a bainni quëani achojën ba'ijj'ën. Mësacuabi bain yahue coca cayete achato, si'a bainni güijën quëani achojën ba'ijj'ën. ²⁸Ro ën yija bainni huaji yëye beoye ba'ijj'ën. Mësacua ëmëje'en ga'nihuë se'gare huani senjoñe poreyë. Riusu se'gani huaji yëjën ba'ijj'ën, bain recoyore gare carajei güeseye poreguëre sëani.

²⁹Samu bi'an hua'nare te'e curi so'corë naconi coye poreyë. Ja'nca choa ma'carë ro'icureta'an, Riusubi ga bi'an hua'guëni ro'taguë, gare huanë yeye beoye ba'iji. Riusubi yëma'itoca, bi'an hua'guë te'eguë se'gabi junni to'inma'iji. ³⁰Mësacua sinjobë rañare'ga cuencueguë, mësacua ba'iyë si'ayete masiji Riusu. ³¹Ja'nca sëani, bainni gare huaji yëye beoye ba'ijj'ën. Si'a bi'an jubë'ru mësacuani ai re'oye ëñaguë, mësacuani quë'rë ta'yejeiye ai yëguë ba'iji Riusu.

Los que reconocen a Jesucristo delante de los hombres

³²Bain jubëbi achajënna, mësacua yua ñaca cajë'ën: Yëquëna yua Jesucristo baincua'ë cajë'ën. Ja'nca catoca, Yë'ë'ga, Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëbi achaguëna, yë'ë bainreba concua ai re'o hua'nal'ë caguë quëayë yë'ë. ³³Yequëcua, bain jubëbi achajënna, yë'ë ba'iyete gu'a güeye catoca, yë'ë'ga, yua Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëbi achaguëna, bacuare gu'a güeye cayë yë'ë.

Jesús, causa de división

³⁴Bainni sa'ñeña huaiye beoye ba'iyete jo'caguë raimaë'ë yë'ë. Mësacuabi ja'anre huacha ro'tama'ijj'ën. Bainni sa'ñeña huai güesequë raë'ë yë'ë. ³⁵Yequëni baguë pël'caguëte huaiye ro'ta güeseyë yë'ë. Yeconi bago pël'cagote huaiye ro'ta güeseyë yë'ë. Yeconi bago huagote huaiye ro'ta güeseyë yë'ë. ³⁶Je'o bacuare cu'eto, bain te'e huë'e ba'icua'ë cayë.

³⁷Pël'caguë sanhuëte yë'ëre'ru quë'rë yëguëbi yë'ë bainguë ba'iyë porema'iji. Mama hua'nare yë'ëre'ru quë'rë yëguëbi yë'ë bainguë ba'iyë porema'iji. ³⁸Yë'ë naconi te'e yo'o conguë ba'iyë baji. Yë'ë yua ai yo'oye'ru güina'ru ai yo'oye yëma'iguëbi yua yë'ë bainguë ba'iyë porema'iji. ³⁹Bainbi ro bacua ba'iyë se'gare ro'tatoca, junni si'aye se'ga ba'iji bacuare. Yë'ë ba'iyë ro'ina güeye beoye junni huesëtoca, ja'ancuabi go'ya rani, huajëreba huajëjën ba'ija'cua'ë.

Premios

⁴⁰Yequëcuabi mësacuani te'e ruiñe ëñajën ba'itoca, yua yë'ëre'ga te'e ruiñe ëñajën ba'iyë. Yë'ëni te'e ruiñe ëñajën ba'itoca, yua yë'ë Taita

yè'ère raosi'quère'ga te'e ruiñe ññajèn ba'iyè. ⁴¹Yequëcuabi Riusu bainguè raosi'quèni te'e ruiñe ññani bojotoca, Riusu bainguè raosi'què bojoja'ye'ru bojojèn ba'ija'cua'è. Yequëcuabi re'lo bainguèni te'e ruiñe ññani bojotoca, re'lo bainguèni bojojèn ba'ija'ye'ru bojojèn ba'ija'cua'è. ⁴²Yequëcuabi yè'è bainguè yè'ère congüè te'legüè se'gani te'e ruiñe ññani, què'rè yo'jereba ba'iyè'ru baguèni oco se'gare uncuatoca, Riusubi baguè ro insija'ye ro'tase'ere baguèni gare jo'caye beoye insija'guè'bi, yihuoguè cabi Jesús.

Los enviados de Juan el Bautista

11 ¹Ja'nrèbi, Jesusbi baguère concua si'a sara samucuanì coca yihuoni tējini, baguèbi sani, bain hu'è'e joboñana ti'anni, baguè cocare quèani achoni, bainre ye'yoguè bajì'i.

²Ba'iguèna, Juanbi, ya'lo hu'è'ere preso guaosi'quèbi Cristo yo'oguè ba'iyete achani, baguère concua samucuaire choini, bacua naconi ³Jesusni coca caguè saobi:

—¿Mè'è yua ba Cristo raija'guè ba'iguè'guè? Ba'ima'itoca, ¿yequè raija'guèni èjoye baye mai? Jesusni senni achaguè saobi.

⁴Saoguèna, Juanre concuabi Jesusna ti'anni, senni achahuè. Senni achajèna, Jesús sehuobi:

—Mësacua yua Juanna go'ini, mësacua yure ññase'e, mësacua yure achase'e, ja'anre baguèni quèajajjè'èn. ⁵Ñaco ññama'icuaabi yua ñaco huajèyè. Guèon garasi'cuabi yua ganiñè. Gu'a ca'nmi rau bacuabi ténosi'cua ba'ijèn, huajè raiyè. Ganjo achama'icuaabi ganjo achayè. Junni huesèsi'cuabi go'ya raiyè. Riusu bojo coca yua bonse beo hua'nani quèani achose'ebi ba'iji. ⁶Yè'èni güeye beoye recoyo ro'tajèn ba'icuaabi ai ba'iyè ai bojoreba bojojèn ba'iyè, sehuoguè cabi Jesús.

⁷Cani, bacuabi go'ijèna, Jesús yua bain jubèni Juan ba'iyete quèa bi'rabi:

—Mësacua yua beo re'otona sani, Juanre ññañu cajèn, ¿neni ññañe ro'tare'ne? “Ro jèja beo hua'guè, jè'je sahua tutu taonse'è'ru ba'iyè ññajaiñu” ja'anre ññañe gare ro'tamaè'è mësacua. ⁸¿Neni ññañe ro'tare'ne mësacua? “Èjaguè caña ju'liguète ññajaiñu” ja'anre ññañe gare ro'tamaè'è mësacua. Èja bain caña ju'licua, yua me'najeiñe ba'icua, ja'ancua yua ta'yejeiye èja bain hu'è'èñare ba'iyè. ⁹¿Neni ññañe ro'tare'ne mësacua? “Riusu coca quèaguète ññajaiñu” catoca, mësacua yua te'e ruiñe ro'tahuè. Aito. Riusu coca quèacua si'acua'ru yua què'rè ta'yejeiye èjaguète mësacua ññahuè. ¹⁰Riusu ira coca toyani jo'case'ere ññato, èn coca yua Juanre toyani jo'case'e ba'iji:

Mè'ère quèaguète ru'ru saohuè, mè'è rai ma'are re'huacaguète, toyani jo'case'e ba'iji.

¹¹Ja'nca toyani jo'caguèna, mësacuanì quèareba quèayè yè'è. Juan Bautizaguèbi yua Riusu coca quèaye raosi'cua si'acua'ru què'rè ta'yejeiye

ējaguēbi ba'iji. Ja'nca ba'iyeta'an, Riusu ba'i jobo ba'icua eñato, baru ba'iguē quē'rē yo'jeguēreba ba'iguēbi yua Juan'ru quē'rē ējaguē'ru ba'iji.

¹²Juan Bautizaguē ba'isirēnbi yurerēn tēca gu'a bainbi Riusu ba'i jobona huañu cajēn, ai je'o eñajēn ba'iyē. ¹³Riusu ira bain raosi'cua, ira bainguē ba'isi'quē Moisés naconi, si'acuabi Riusu ba'i jobore quēani achojēn, Juan ba'iyē tēca ja'nca cajēn ba'ē. ¹⁴Mēsacuabi recoyo ro'taye poretoca, Juan yua Riusu ira bainguē raosi'quē Elías hue'eguē te'e ba'iguē'bi. Ja'anguēbi yua bainna raija'guē baji'i. ¹⁵Yureca ganjo banica, achani ye'yejē'n.

¹⁶Yureca, bain hua'na yureña ba'icua ¿queaca yo'o'jēn ba'iyē'ne? Zin hua'na sa'ñeña huere yo'ocua'ru ba'iyē. Yequēcua bi yua yequēcua ni coca cayē: ¹⁷“Yēquēnabi jurihuēnbi juijēn ba'iyeta'an, mēsacua conjēn pairamaē'ē. Sa'ntiye gantajēn ba'iyeta'an, mēsacua conjēn ota oimaē'ē.” Ja'nca cajēn ba'iyete yureña bain ba'iyē. ¹⁸Juanbi rani, baguē aon aiñe jo'cani, bisi ēye jo'cha gare uncuye beoye ba'iguēna, mēsacuabi Ro ro'taguē yo'o hua'guē'bi ba'iji, baguēte cajēn ba'ē. ¹⁹Ja'nrēbi yē'ē, Riusu Raosi'quēreba ba'iguēbi rani, aonre anni, gonore uncuguēna, mēsacuabi yeque cocabi yē'ēre cajēn, Aon ain huati'bi. Jo'chana güebe huati'bi. Gu'a bain, impuesto curi cocua, ro bacua gu'a gajeguē ba'l'te, yē'ēre cajēn, yē'ēre jayayē mēsacua. Ja'nca cacuata'an, Riusu masiyete eñañe yēnica, Riusuni ye'yereba ye'yecua bacua yo'oyete eñajē'n, cabi Jesús.

Los pueblos desobedientes

²⁰Cani, ja'nrēbi, baguē huē'e joboñana sani ta'yejeiye yo'o yo'oni eñosiruanre ai bēinguē ca bi'rabi, baruan bainbi bacua gu'a juchare gare jo'caye beoye ba'icua sēani:

²¹—Mēsacua Corazín huē'e jobo bain, ai bēnni senjoñe ba'ija'guē'bi mēsacuare, cayē. Betsaida bainre'ga, ai bēnni senjoja'ñe cani jo'cayē mēsacuare. Riusu ta'yejeiye yo'ose'e, mēsacuana eñose'e, ja'anre Tiro bain, Sidón bain, bacuani eñose'e ba'itoca, ai ba'irēn bacua gu'a juchare jo'cani senjore'ahuē. Costal cañare sayani, yē'tēbi bacua sinjobēanna yu'yujēn ba'ire'ahuē, bacua jucha senjose'ere eñojēn ba'icua. ²²Riusu cuencuesi umuguse ti'anguēna, Tiro, Sidón, ja'an bainre bēnni senjoja'ñe'ru mēsacuani quē'rē ta'yejeiye ai jēja bēnni senjosi'cua ba'ija'cua'ē. ²³Mēsacua Capernaum bainre'ga ai bēnni senjoja'ñe cani jo'cayē yē'ē. ¿Mēsacua yua Riusu ba'i jobona ti'añe ro'taye? Bañē. Ba toana senjoni saoye se'ga ba'ija'guē'bi mēsacuare. Riusu ta'yejeiye yo'o yo'ose'e, mēsacuana eñose'e, ja'anre yua Sodoma bainni eñose'e ba'itoca, ja'an huē'e jobobi yureña tēca ba'iguē ba'ire'abi. ²⁴Riusu cuencuesi umuguse ti'anguēna, Sodoma bainre bēnni senjoja'ñe'ru mēsacuani quē'rē ta'yejeiye jēja bēnni senjosi'cua ba'ija'cua'ē, cabi Jesús.

Vengan a mi y descansen

²⁵Cani, ja'nrëbi, Jesús yua Taita Riusuni ujaguë cabi:

—Taita, më'ë yua guënamë re'oto, yija re'oto, si'a re'oto ta'yejeiye Ëjaguë'ë. Yë'ë coca yure quëani achoguëna, bain masi ëjacua si'aye ye'yesi'cua'ë cajën ba'icuaata'an, ja'an cocare masiye porema'iñë bacua. Bacua masiyete ënsehuë më'ë. Yequëcua zin hua'na ba'iyë'ru ba'icuaabi “Ye'yeye caraji yë'ëre” cajënna, ja'ancuani yë'ë cocare masi güesehuë më'ë. Ja'nca sëani, më'ëni ai bojoguë, surupa cayë yë'ë. ²⁶Më'ë yëse'e se'gare yo'osi'quë sëani, më'ë bainre ai re'oye conhuë më'ë, ujaguë cabi.

²⁷Ujani ja'nrëbi bainni yihuoguë cabi:

—Yureca, yë'ë Taitabi yë'ëna si'ayete insini jo'cabi. Yë'ë Taita se'gabi yë'ëre masiji. Yequëcua bañë. Yë'ë se'gabi yë'ë Taitare masiyë. Yequëcua bañë. Yë'ëbi yë'ë Taita ba'iyete yë'ë bain cuencuesi'cuani ëñoguëna, ja'nrëbi yë'ë Taitani masiye poreyë bacua. ²⁸Ai jëja yo'o yo'ojën guajasi'cua, ai rëquëye hue'ojën guajasi'cua, më'sacua si'acua yë'ëna rajjé'ën. Raitoca, më'sacuani te'e ruiñe bëani huajë güeseyë yë'ë. ²⁹Yë'ëna rani, yë'ë ba'iyete ye'yeye, ja'an se'gare hue'ojën ba'ijé'ën. Huëjeiye'ru ba'iji. Yë'ë yua jëja guanseye beoye ba'iguë'ë. Ro yo'jereba ba'iguë'ru ëñoguë'ë yë'ë. Ja'nca sëani, yë'ëna rani, te'e ruiñe bëani huajëjé'ën. Më'sacua yua recoyo re'o huanöñe ba'ijé'ën. ³⁰Ja'nca ba'icuaabi yë'ë ba'iyete ye'yejën, rëquëye beoye hue'ojën, yë'ëre guaja beoye conjën ba'ijé'ën, yihuoguë cabi Jesús.

Los discípulos arrancan espigas en el día de reposo

12 ¹Ja'nrëbi, yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, Jesús yua trigo aon zio re'otobi ganiguë, baguë concuare aon gu'aguëna, aon za'zaboanre tëani, aonra'carëanre ain bi'rahuë. ²Ja'nca yo'ojënna, fariseo bainbi ëñani, Jesusni bëinjën cahuë:

—Ëñajé'ën. ¿Më'ëre concua queaca ro'tajën, aonre tëaye'ne? Yo'o yo'oma'i umuguse sëani, mai ira coca toyani jo'case'ere'ru tin yo'oye porema'iñë, bëinjën cahuë.

³Cajënna, Jesusbi sehuobi:

—Mai ira coca toyani jo'case'ere ëñajën, David yo'ose'ere cato, ¿ja'an quë'rore më'sacua ëñamate'ne? Baguëre concua naconi ganini, aon gu'aguëna, ⁴Davidbi Riusu huë'ena cacani, baru ba'i aonbëan Riusuna jo'case'ere inni ainguë ba'nji. Pairi bain se'gabi aiñe porejënna, yequëcuabi aiñe porema'iñeta'an, Davidbi inni ainguë, baguëte concuare'ga aonguë ba'nji. ⁵¿Yequë quë'rore'ga më'sacua ëñamate'ne? Yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, pairi bainbi Riusu huë'e yo'o ma'carëanre yo'ocuata'an, jucha beoyë caji. ⁶Yureca më'sacuani

quëareba quëayë yë'ë. Riusu huë'e ta'yejeiye ba'iyete cato, yë'ë yua Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi quë'rë ta'yejeiye ba'iguë'ë. ⁷Mësacua yua ën coca toyani jo'case'e: “Bainre oijën concuare cu'eyë yë'ë. Hua'ire huani misabëna ëocaicare cu'ema'inë yë'ë.” Ja'an cocare re'oye ye'yejën ba'itoca, mësacua yua jucha beo hua'nare ëñajën, Gu'a bain'ë ro'tajën bacuare cama'ire'ahuë. ⁸Yureca Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi yua yo'o yo'oma'i umuguse ëjaguë'ë yë'ë, cabi Jesús

El hombre de la mano tullida

⁹Cani, ja'n'rëbi se'le sani, bacua ñë'ca huë'ena cacabi. ¹⁰Cacani ëñato, guë'nguësi sara baguëbi bajji'i. Ba'iguëna, baru bainbi Jesusni senni achahuë:

—¿Yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, bainre huachoye poreye'ne? senni achahuë. Ro coquehuë. Baguë sehuoja'yete achañu. Re'oye sehuoma'itoca, Gu'aye cahuë më'ë cañu ro'tajën, baguëni ja'nca senni achahuë.

¹¹Senni achajënna, Jesús sehuobi:

—Mësacua jubë ba'iguëbi oveja jo'yare baguë, yo'o yo'oma'i umugusebi gojena to'intoca, baguë ovejare oire bani, baguëte zeanni, huëani etoma'iguë? ¹²Ja'nca oire bani contoca, bainre coñe quë'rë ta'yejeiye yo'ojën ba'ijë'ën. Ja'nca sëani, yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, re'oye yo'oye poreyë mai, cabi.

¹³Cani ja'n'rëbi guë'nguësi sara baguëni:

—Më'ë ëntë sarare mi'najë'ën, cabi.

Caguëna, mi'nabi. Mi'nani, baguë yequë sara ba'iyë'ru huajë sara re'huabi. ¹⁴Ja'n'rëbi, fariseo bainbi sani, sa'ñeña coca senni achajën: “¿Queaca yo'oni Jesusre huani senjoñe'ne mai?” senni achajën bën'ë.

Una profecía acerca de Jesús

¹⁵Ja'nca senni achajën ba'ijënna, Jesusbi masini, barubi etani saji'i. Sani, ai jai jubë bainbi rajjënna, si'a rau bacuare huachobi. ¹⁶Huachoni, Yë'ë yo'oguë ba'iyete yequëcuani quëani achoye beoye ba'ijë'ën, caguë yihuobi bacuare. ¹⁷Ja'nca yihuoguë, Riusu ira bainguë raosi'quë Isaías hueleguë ba'isi'quë, baguë coca toyani jo'case'e'ru güina'ru yo'oguë bajji'i:

¹⁸Yureca, yë'ë yo'o conguëte cuencueni bainna saoja'guë'ë.

Yë'ë ai yësi'quë'bi ba'iji.

Yë'ë recoyobi baguëni ai bojoguë ba'iyë yë'ë.

Baguëte saoguë, yë'ë Espíritute baguëna jo'caguëna, si'a bain judío bain jubë ba'ima'icuaire'ga, si'acuana sani, Riusu ëñojai umuguse ti'anja'ñete bacuani quëani achoguë ba'ija'guë'bi.

¹⁹Bain huai cocare caye beoye ba'ija'guë'bi.

Jëja güiye beoye ba'ija'guë'bi.

Ai jëja coca cani achoma'iguëbi bain huë'e jobona ganini, güiye beoye ba'ija'guëbi.

20 Jëja recoyo beo hua'na banica, bacua recoyo ro'taye conja'guë'bi. Yequëcua yua ja'ancuare ro jo'cani senjoñe'ru gare yo'oye beoye ba'ija'guë'bi.

Riusu ënojai umuguse ti'añe tëca, ja'nca ba'ija'guë'bi baguë.

21 Ja'nca ba'iguëna, si'a bainbi baguë ba'iyete ro'tajën, baguë conja'ñete ëjojën ba'ija'cua'ë, toyani jo'case'e ba'iji.

Acusan a Jesús de recibir su poder del demonio

22 Ja'nrëbi, yequëcuabi ñaco ëñama'iguë, yi'o ma'tëbë ba'iguë, huati baguë, ja'anguëte Jesusna rani ëño huë. Rani ëñojënna, Jesusbi baguëte huachoguëna, ñaco ëñani, coca ca bi'rabi. 23 Ja'nca huachoguëna, si'a bainbi ai ëñajën rëinjën, coca cahuë:

—¿Yureca gue'ne? ¿David mamaquëma'iguë baguë? cahuë.

24 Ja'nca cajënna, fariseo bainbi achani, bëinjën cahuë:

—Gu'a huati ëjaguë Beelzebú hue'eguëbi conguëna, huati hua'ire ja'nca etoni saoye poreji baguë, cahuë.

25 Cajënna, Jesusbi baguë ñacobi ëñani, bacua yahue ro'tase'ere masibi. Ja'nca masini, bacuani cabi:

—Te'e jobo bainbi sa'ñeña huatoca, si'acuabi huesëni carajeyë. Te'e jubë bain, te'e huë'e bain, ja'ancuabi sa'ñeña huatoca, si'acuabi huesëni carajeyë. 26 Ja'nca ba'iguëna, güina'ru, zupai huati concuabi sa'ñeña huatoca, bacua'ga huesëni carajeyë. Ro huacha ro'tayë mësucua. Zupaire concuabi ja'nca yo'oma'iñë. 27 Mësuacuabi cajën, Beelzebú conse'ebi huati hua'ire etoni saoyë yë'ë cajën, ro huacha cayë mësucua. Ja'nca catoca, mësucua bainbi huati hua'ire etoni saojënna, ¿nebi bacuare conguë'ne? ¿Zupai huatibi conma'iguë? Ja'nca etoni saocuabi mësucua gu'aye yo'ose'ere ënojën ba'ija'cua'ë. 28 Yë'ëbi huati hua'ire etoni saoguëna, Riusu Espíritu se'gabi yë'ëre conji. Ja'nca conguëna, Riusubi baguë ta'yejeiye ba'iyete mësucuana yuara ëño guë ba'iji.

29 Yequëcuabi jëja baguë huë'ena jian cacaye yëtoca, ru'ru jëja baguëni preso hueñe bayë. Baguëte preso huenma'itoca, baguë bonsere jiañe porema'iñë. Zupai huati'ga ja'ncara'ru jëja baguëna, yë'ëbi baguëni preso huenja'guë'ë.

30 Yë'ë naconi te'e conma'icuabi yua yë'ëni je'o bayë. Yë'ë naconi te'e yo'o yo'ojën ba'ima'icuabi yua yë'ë bain në'cosi'cuare saoni senjoñë.

31 Ja'nca sëani, mësuacuani yihuoreba yihuoguë cayë yë'ë. Bain gu'a coca ro bëyoni case'e si'ayete Riusubi huanë yeye poreji. Riusu Espírituni gu'a coca ro bëyoni catoca, Riusubi gare huanë yeye beoye ba'iji.

32 Yequëcua, yë'ëni Riusu Raosi'quëreba ba'iguëna, gu'a coca ro bëyoni

catoca, Riusubi huanë ye güeseye poreji. Riusu Espírituni gu'a coca ro bëyoni catoca, Riusubi gare huanë yeye beoye ba'iji. Yure ba'irën, Riusu ëñojairën'ga, gare jo'caye beoye huanë yema'iji Riusu.

El árbol se conoce por su fruto

³³Re'lo sunquiñë banica, re'lo uncuere quëinji. Gu'a sunquiñë banica, gu'a uncuere quëinji. Ba sunqui uncuere ëñani, si'a sunquiñë ba'iyete masiye poreyë. ³⁴Mësacua yua ñña hua'na ba'iyeru ro coquejën, ro gu'aye yo'ojën ba'icua'ë. Ja'nca sëani, mësacua yua re'oye caye gare porema'inë. Bain recoyo ro'tayete masiye yëtoca, baguë yi'obo cayete achani ro'tani masijë'ën. ³⁵Re'lo bainguë banica, baguë recoyo re'oye ro'tani, ai re'oye conji. Gu'a bainguë banica, baguë recoyo gu'aye ro'tani ai gu'aye yo'oji. ³⁶Mësacuani ganreba yihuoguë cayë yë'ë. Riusu ëñojai umuguse ti'anguëna, Riusubi si'a bain gu'aye cani tonse'ere ro'ta güeseni, bacua gu'aye yo'ojën ba'ise'ere senni achaja'guë'bi. ³⁷Ja'nca sëani, mësacuabi re'lo coca cajën ba'itoca, Riusubi re'lo bain'ë mësacua, caja'guë'bi. Mësacuabi gu'a coca cajën ba'itoca, Riusubi gu'a bain'ë mësacua, caja'guë'bi, cabi Jesús.

La gente mala pide una señal milagrosa

³⁸Caguëna, ja'nre'bi, ira coca ye'yocua, fariseo bain naconi, bacuabi Jesusna sani, coca senni achahuë:

—Ëjaguë, më'lë ta'yejeiye ba'iyete ëñojë'ën. Ëñañu, cahuë.

³⁹Cajëna, Jesús sheuobi:

—Yureña bainbi Riusure ro jo'cani senjojën, yë'ëni ta'yejeiye yo'o yo'oni ëñoñete señë. Ja'nca senucureta'an, Riusu ira bainguë raosi'quë Jonás hue'eguë ba'isi'quë, baguë ba'ise'e se'gare quëani masi güeseyë yë'ë. ⁴⁰Jonás yua samute umuguseña na'ljani ñatajani ba jai ziaya hua'ibi rëonsi'quë ba'iguë ba'nji. Ja'nca ba'iguëna, yë'ë, Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi giina'ru samute umuguseña na'ljani ñatajani yijana tansi'quë ba'ija'guë'ë yë'ë. ⁴¹Riusu ëñojai umuguse ti'anguëna, Nínive huë'e jobo bainbi huëni, yureña bain gu'aye ba'iyete masi güeseja'cua'ë. Jonás coca quëani achose'ere achani mame recoyo re'huasi'cua sëani, mësacua gu'aye ba'iyete masi güeseyë bacua. Yurera ba'iguëna, Jonas'ru quë'rë ta'yejeiye yel'ogüëbi mësacuana ti'anhüë yë'ë. ⁴²Riusu ëñojai umuguse ti'anguëna, sëribë ca'nco re'oto, baru ba'i ëjago ba'isi'cobi huëni, yureña bain gu'aye ba'iyete ëñoja'go'co. Bago yua Salomón masiye yel'oyete achaza cago, ai so'ona sani baguë cocare achago ba'nco. Yurera ba'iguëna, Salomon'ru quë'rë ta'yejeiye yel'ogüëbi mësacuana ti'anni yë'ë ta'yejeiye ba'iyete mësacuani ëñoñuë yë'ë.

El espíritu impuro que regresa

⁴³Gu'a huatibi bainguëte etani saiguë, beo re'otona ganiguë, bëani huajëye ba'irute cu'eji. Cu'eni, re'orute tinjama'iguëbi yua ⁴⁴Yë'ë etasi huë'ena se'e

goza caji. Ja'nca cani, baruna go'ini ëñato, yua huati beo huë'e, re'oye re'huani re'oye yuase'e baji'i, bainguë recoyo. ⁴⁵Ja'nca ba'iguëna, baguë yua se'e sani, yequëcua huati hua'i, te'le ëntë sara samucuaré cu'ëji. Baguë'ru quë'rë gu'a huati hua'ire cu'eni, bacuaré choini, rani, si'a jubëbi ba etasi huë'ena cacani bëayë, bainguë recoyona. Ja'nca bëajëna, ba bainguë yua quë'rë se'e ai ba'iyé ai gu'ajaguë baji'i. Ru'rureba ba'ise'e yua quë'rë re'oye baji'i. Yureña bain'ga ai gu'aye ba'ijën, quë'rë se'e gu'ajeijën ba'ija'cua'ë, cabi Jesús.

La madre y los hermanos de Jesús

⁴⁶Yuta cani tëjima'iguëna, yureca Jesús pë'cago, Jesús yo'jecua, bacuabi ti'an rani, hue'se ca'ncore ëjojën, baguëte choni raohuë.

⁴⁷Raøjëna, bacua raosi'quëbi Jesusni quëabi:

—Më'ë pë'cago, më'ë yo'jecua, bacuabi hue'se ca'ncore ëjojën, më'ëni choiyë, quëabi. ⁴⁸Quëaguëna, Jesús sehuobi:

—¿Yë'ë pë'cago, yë'ë yo'jecua, jarocua'ne? senni achaguë sehuobi.

⁴⁹Ja'nca senni, ja'nрэbi baguë concuaré ba bainni ëñoni cabi:

—Yë'ë pë'cago, yë'ë yo'jecua yua ënjo'on ba'icua'ë. ⁵⁰Yë'ë Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguë, baguë yëye'ru yo'ojën ba'icua, ja'ancuabi yua yë'ë yo'jeguë sanhuë, yë'ë yo'jego sanhuë, yë'ë pë'cago sanhuë ba'icua'ë, cabi.

La parábola del sembrador

13 ¹Cani, ja'ansi umuguse, Jesús yua baguë ba'i huë'ebi etani, zitara yëruhuana sani bëabi. ²Bëani, ai jai jubë bainbi në'ca raë'ë. Ai jai jubë bain sëani, Jesús yua yoguna cacani bëaguëna, bain jubëbi mejagu yëruhuaté achajën nëcahuë. ³Achajën nëcajëna, ja'nрэbi ye'yo cocabi bacuani ai ba'iyé ai yihuoguë quëani achobi:

—Bainguëbi zio yo'oguë saji'i. ⁴Sani, yijare re'oye re'huani tëjini, aonra'carëanre mo'gasi yijana yu'yuguë ganibi. Yu'yuguë ganiguëna, yequëra'carëanbi ma'ana to'inguëna, bi'an hua'nabi chiani uncueni si'ahuë. ⁵Yequëra'carëanbi gata yijana to'inguëna, ya'obi beanguëna, ai besa ticubi. ⁶Ja'nca ticuguëna, ja'nрэbi ai ja'suye ënsëguëna, sita beo sahua sëani, ticubi cueneni junji'i. ⁷Yequëra'carëanbi miubëna to'inguëna, miubi irani hueanguëna, aonbi quëinmaji'i. ⁸Yequëra'carëanbi yua re'oye re'huasi yijana to'inguëna, aonbi irani, jorini, re'oye quënji'i. Quëinguëbi yequë sahuañabi cienra'carëan quënji'i. Yequë sahuañabi sesentara'carëan quënji'i. Yequë sahuañabi treintara'carëan quënji'i, caguë ye'yobi. ⁹Ye'yoni ja'nрэbi, Mësacuabi ganjo banica, achani ye'yej'ë'n, cabi.

El porqué de las parábolas

¹⁰Ja'nca caguëna, ja'nрэbi baguëre conjën ba'icuaabi rani, baguëni coca senni achahuë:

—¿Mè'è guere ja'ancuani ye'yo cocabi yihuoguè caguè'ne? senni achahuè.

¹¹ Senni achajënna, sehuobi:

—Riusubi baguè ba'i jobo ba'iyete mësacuani te'e ruiñe quèani, baru ba'i yahuese'ere mësacuani te'e ruiñe masi güeseji. Ja'ancuareta'an, banji. ¹² Mësacuabi ai ba'iyete ai batoca, què'rè ai ba'iyete mësacuana insise' ba'ija'guè'bi. Ja'nca ba'iguèna, mësacuabi aireba coni baja'cua'è. Ai ba'iyete beotoca, mësacua baye choa ma'carè se'ga batoca, beoru què'ñeni tèase'e ba'ija'guè'bi. ¹³ Ja'nca ba'iyete sèani, ja'ancuani yihuoguè, ye'yo coca se'gabi bacuani quèayè. Ñaco bacuata'an, èñañe porema'iñè. Ganjo bacuata'an, achaye porema'iñè. Gue ye'yeye beoye ba'icua'è. ¹⁴ Riusu ira bainguè raosi'què, Isaías hue'eguè ba'isi'quèbi coca cani jo'caguèna, ja'ancuabi güina'ru yo'ojèn ba'icua'è. Ñaca cani jo'cabi Isaías:

Mësacuabi ganjo bacuata'an, mësacua achaye güecua'è.

Ñaco bacuata'an, mësacua èñañe güecua'è.

Ja'anre bacuani quèani achaj'è'n.

¹⁵ Bacuabi yè'è ro'taye'ru ro'taye güecuare sèani, ja'nca bacuani quèaj'è'n.

Bacua recoñoa bain huanoma'iñe'ru ro'tajèn ba'iyè.

Bacua ganjo gui'ise'e'ru ba'iyè.

Bacua ñaco ta'pise'e'ru ba'iyè.

Ruiñe èñañe beoye baza cajèn, ruiñe achaye beoye baza cajèn, ruiñe ye'yeye beoye baza cajèn, yè'ère güecua'ru ruèn'è bacua.

Yè'èna bonè rani, huacho güeseye gare güejèn ba'icua'è, Isaíasni cani jo'cabi Riusu.

¹⁶ Ja'nca ba'icuata'an, mësacua ñacobi te'e ruiñe èñacua sèani, bojojèn ba'ij'è'n. Mësacua ganjobi te'e ruiñe achacua sèani, bojojèn ba'ij'è'n.

¹⁷ Mësacuani yihuoreba yihuoguè cayè. Riusu ira bain ba'isi'cua, yequècua re'lo bain ba'ijèn ba'isi'cua, bacuabi mësacua yure èñañete èñañe èjocuata'an, bacuabi èñañe porema'è'è. Mësacua yure achayete achaye èjocuata'an, bacuabi achaye porema'è'è.

Jesús explica la parábola del sembrador

¹⁸ Ja'nca ba'isi'cua ba'ijënna, mësacua yureca achaj'è'n. Zio yo'oguè cocare mësacuani te'e ruiñe quèayè yè'è. ¹⁹ Bainbi Riusu ba'i jobo cocare achani, ro huesè èaye achajèn ba'itoca, zupai huatibi rani, bacua coca achase'ere bacua recoyo bayete tèani senjoji. Aonra'carèan ma'ana to'inse'e'ru ba'iyè bacua. ²⁰ Yequèra'carèan gata yijana to'inse'ere ro'tato, èñere ye'yèj'è'n. Bainbi Riusu cocarebare achani, ja'ansirèn bojojèn ba'ijèn, ba cocare ro'tayè. ²¹ Ja'nca ro'tacuata'an, sita beo sahua ba'iyete'ru ba'ijèn, jèja recoyo beocua'ru zoe ro'tama'iñè. Yequècuabi je'lo èñajèn,

hui'ya yo'ojëna, bacua yua Riusu cocareba ro'ire ai yo'ojën, ba cocare recoyo ro'taye jo'cayë. ²²Yequëra'carëan miubëna to'inse'ere ro'tato, ëñere ye'yëj'ën. Bainbi Riusu cocarebare achajën ba'licuata'an, ro ën yija ba'iyë se'gare ro'tajën, coquesi'cua'ru ruiñë. Bonse se'gare bani bojoza cajën, aonra'carëan hueanni si'ase'e'ru Riusu cocarebare recoyo ro'taye gare jo'cayë. Ja'nca jo'cajën, re'oye yo'oye gare ëñomajën ba'iyë. ²³Yequëra'carëan re'oye re'huasi yijana to'inse'ere ro'tato, ëñere ye'yëj'ën. Bainbi Riusu cocarebare achani, recoñoa re'huani, re'oye yo'oye ai ba'iyë ai ëñojën ba'iyë. Ja'nca ba'licuabi yequëcua yua cienra'carëan quëiñe'ru ba'iyë. Yequëcua yua sesentara'carëan quëiñe'ru ba'iyë. Yequëcua yua treintara'carëan quëiñe'ru ba'iyë, yihuoguë quëabi Jesús.

La parábola de la mala hierba entre el trigo

²⁴Quëani ja'nrëbi, se'e yeque ye'yo cocare bacuani yihuobi:

—Riusu ba'i jobo ba'iyete ye'yeye yëtoca, ën cocare achani ye'yëj'ën. Yequë bainguëbi baguë ziore tanguë, aonra'carëan re'ora'carëanre tanbi. ²⁵Tanguëna, ja'nrëbi baguë bainbi ñamibi cainjënna, je'o baguëbi yahue rani, ro tayara'carëanre ba ziona yahue tanni saji'i. ²⁶Tanni saquëna, ja'nrëbi re'hue aon sahuañabi irani quëinguëna, ba hui'ya taya'ga ba ziona ca'nqese'e baji'i. ²⁷Ba'iguëna, ba zio cuiracuabi yua bacua ëjaguëna sani quëani achohuë: “Ëjaguë, më'ë aonra'carëan tanse'e yua re'ora'carëan ba'itoca, ¿hui'yabi queaca huiguë'ne?” senni achajën cahuë. ²⁸Cajënna, baguë sehuobi: “Je'oguëbi tanguëna, hui'yabi huiji” sehuobi. Sehuoguëna, bacuabi cahuë: “Ja'nca ba'itoca, hui'ya tayare rutani senjoñu” cahuë. ²⁹Cajënna, baguëbi cabi: “Bañë. Ja'nca yo'oma'lj'ën. Hui'ya tayare rutatoca, aon sahuañare'ga yequërë hui'ya naconi huacha rutama'iñe. ³⁰Si'aye te'e irani, aon tëarën tëca te'e iraja'guë. Ja'nrëbi aon tëarën ti'anguëna, aon tëacuani quëaja'guë'ë yë'ë: Ru'ru mësacua yua hui'ya tayare rutani, jurëanre gueonni ëojaiñu cajën bëyoj'ën. Ja'nca bëyoni ja'nrëbi, aonre tëani, yë'ë aon ayaruna ayaj'ën” caja'guë'ë yë'ë, cabi ba ëjaguë. Ja'an cocare achani, Riusu ba'i jobo ba'iyete ye'yëj'ën, yihuoguë quëabi Jesús.

La parábola de la semilla de mostaza

³¹Quëani ja'nrëbi yeque coca, ye'yo cocare bacuani yihuoguë quëabi:

—Riusu ba'i jobo ba'iyete ye'yeye yëtoca, ën cocare achani ye'yëj'ën: Yequë bainguëbi mostazara'carë te'era'carëte sani, baguë ziona tanbi. ³²Si'ara'carëan'ru quë'rë zinra'carë ba'ito'ga, yijana tanse'ebi irani, yua si'a sunquiñe'ru quë'rë jai sunquiñëbi iraji. Ja'nca iraguëna, ca hua'i hua'nabi rani, bacua ziarioanre mostaza sunquiñë cabëanna suaye poreyë, yihuoguë quëabi Jesús.

La parábola de la levadura

³³Quëani ja'n'rëbi yeque coca, ye'yo cocare bacuani yihuoguë quëabi:
—Riusu ba'i jobo ba'iyete ye'yeye yëtoca, ën cocare achani ye'yejë'ën:
Romi hua'gobi aonre boza cago, harina samute ro'rohuëanre cuencueni,
ja'n'rëbi aon huo'co macare inni harinana ayani ja'mego. Ja'nca
ja'megona, harinabë si'abëbi huo'cojaji'i, yihuoguë quëabi Jesús.

El uso que Jesús hacía de las parábolas

³⁴Ja'nca yihuoguë, ye'yo coca se'gare bain jubëanni quëani achobi.
Ja'an coca se'gabi quëaguë,

³⁵Riusu ira bainguë ba'isi'quë coca toyani jo'case'e'ru güina'ru yo'oguë
baji'i. Ën coca toyani jo'case'e baji'i:

Yë'ë yua bainni yihuoza caguë, ye'yo coca se'gare bacuani yihuoguë
quëaja'guë'ë yë'ë.

Ën yija re'huani jo'casirën ba'iguëna, Riusubi ja'an cocare ro'tani,
bainni zoe quëamaji'i.

Quëama'iguëna, yurera bainni quëaja'guë'ë yë'ë, toyani jo'case'e
ba'iji.

Jesús explica la parábola de la mala hierba entre el trigo

³⁶Ja'n'rëbi, bain jubëanre yihuoni tējini, bacuare jo'cani, huë'ena goji'i.
Go'iguëna, baguëre concuabi baguëna ti'an rani, coca senni achahuë:

—Më'ë coca quëase'e, gu'a hui'ya taya ziona tanse'e, ja'anre yëquënani
te'le ruiñe quëäjë'ën, baguëni senni achahuë.

³⁷Senni achajënna, baguëbi sehuobi:

—Ba aonra'carëan re'ora'carëanre tansi'quë yua yë'ë'ë. Bainguë'ru
Raosi'quëreba'ë. ³⁸Ba zio yua si'a ën yija re'oto'ë. Ba aonra'carëan
re'ora'carëanre ro'tato, yua Riusu bain'ë. Riusu ba'i jobore ba'ija'cua'ë. Ba
hui'ya taya tanse'ere ro'tato, gu'a bain'ë. ³⁹Ba je'lo baguë hui'ya tanse'ere
ro'tato, ja'anguë yua zupai huati'bi ba'iji. Aon tëarënre ro'tato, ën yija
carajeirënre cayë. Aon tëacuare ro'tato, Riusu anje sanhuë'ë cayë. ⁴⁰Gu'a
hui'ya taya rutani gueonni ëoyete ro'tato, ën yija carajeirën ti'anguëna,
ja'nca ba'ija'guë'bi. ⁴¹Yë'ë yua Bainguë'ru Raosi'quërebabi yë'ë anje
sanhuëre choini, bain jubëan ñë'casicuana saoja'guë'ë yë'ë. Saoguëna,
bacuabi gu'a jucha yo'ojën ba'isi'cuare cu'eni, si'a gu'a bainre quë'ñeni,
⁴²baru ba'i toana senjoni saoja'cua'ë. Saojënna, bacuabi ai oijën, ai
ja'siye ai yo'ojën, bacuabi bacua zemeñoa cuncujën ba'ija'cua'ë. ⁴³Ja'nca
ba'ijënna, ja'n'rëbi yequëcua re'oye yo'ojën ba'isi'cuabi Taita Riusu ba'i
jobore ba'ijën, ënsëguë miañe'ru ai go'siyeiye ba'ija'cua'ë. Yureca, ganjo
bacuabi achani ye'yejë'ën, yihuoguë cabi Jesús.

La parábola del tesoro escondido

⁴⁴Cani, ja'nrēbi se'le ye'yo cocare yihuoguē quēabi:

—Riusu ba'i jobo ba'iyete ye'yeye yētoca, ěn cocare achani ye'yējē'ěn: Banguēbi yequēcua ba yijana no'ani, a'ta bonse yahue tanni ta'pise'le ba'iguēna, tinjabi. Ja'nca tinjaguēbi ai bojoguē, ba bonsere se'le ta'pini, ja'nrēbi baguē baye si'aye bendieni, ba yija ějaguēna sani, baguē yijare coní babi.

La parábola de la perla de mucho valor

⁴⁵Riusu ba'i jobo ba'iyete ye'yeye yētoca, ěn cocare achani ye'yējē'ěn: Go'sijei curi ějaguēbi re'lo curi perlara'carē te'era'carē quē'rē ta'yējeiye ai ro'ira'carēte tinjabi. ⁴⁶Ja'nca tinjaguēbi baguē baye si'aye bendieni, ja'anra'carēte coní babi.

La parábola de la red

⁴⁷Riusu ba'i jobo ba'iyete ye'yeye yētoca, ěn cocare'ga achani ye'yējē'ěn: Yequēcua bi huanterēte sani, jai zia yana senjoni, ziaya hua'i hua'na si'a hua'i hua'nare yoni bahuē. ⁴⁸Ja'nca yoni bacuabi ziaya yēruhuana bēani, ba hua'ire cuencuehuē. Cuencueni, re'lo hua'i hua'na ba'itoca, bacua sotoroanna ayani bahuē. Gu'a hua'i hua'na ba'itoca, senjohuē. ⁴⁹Ěn yija carajeirēn ti'anguēna, Riusu anje sanhuēbi güina'ru yo'oja'cua'ě. Bain jubēanna sani, gu'a bainre quē'ñeni, re'lo bainre re'huani baja'cua'ě. ⁵⁰Ja'nrēbi, gu'a bainre sani, ba toana senjoja'cua'ě. Senjojēna, bacuabi ai oijēn ai ja'siye ai yo'ojēn, bacua zemeñoa cuncujēn ba'ija'cua'ě, yihuoguē quēabi Jesús.

Tesoros nuevos y viejos

⁵¹Ja'nca yihuoguē quēani, baguēre concuani senni achabi:

¿Mēsacua yua yē'ě coca yihuose'le si'aye achare? senni achabi.

Senni achaguēna,

—Ja'ě. Achahuē, ějaguē, cajēn sehuohuē.

⁵²Sehuojēna, bacuani se'le yihuoguē quēabi Jesús:

—Ja'nca achatoca, mēsacua yua Riusu ba'i jobo ba'iyete re'oye ye'yesi'cua ba'ijēn, Riusu ira coca ye'yocua'ru si'a bainni ye'yoye porecua'ě. Mēsacua ja'anrē masise'le, mēsacua yurera mame ye'yese'le, mēsacua si'aye masiyete ro'tani, yequēcua ni te'le ruiñe ye'yojēn ba'ijē'ěn. Jai huē'le ějaguē baye, ira ma'carēan, mame ma'carēan, ja'anre bani, baguē yo'o yo'oye yētoca, si'a ma'carēanre ěñani, baguē yēsi ma'carēte cuencueni, baguē yo'o yo'oye masiji. Ja'anguē ba'iyē'ru ba'iyē mēsacua'ga, yihuoguē quēabi Jesús.

Jesús en Nazaret

⁵³Ja'nca quëani, baguë ye'yo cocare yihuoni tējini, baguë yua huëni, baguë zirnën ba'isi jobona saji'i. ⁵⁴Sani ti'anni, bain ñë'ca huë'eña, baru ba'i huë'eñana cacani, bainre ye'yobi. Ye'yoguëna, bain hua'nabi ai achajën reinjën cahüë:

—¿Baguë coca ye'yose'e queaca ja'anre masiguë'ne baguë? ¿Baguë ta'yejeiye yo'o yo'oni ëñose'e, queaca yo'oye poreguë'ne baguë? ⁵⁵Ro bainguë se'ga ba'iguëbi sunqui te'ntoguë mamaquë ba'iguë'bi. Baguë pë'cago yua María hue'ego. Baguë yo'jecua yua Santiago, José, Simón, Judas, ja'an hue'e hua'na ba'iyë. ⁵⁶Baguë romi yo'jecua si'acua yua mai naconi ba'iyë. Ja'nca sëani, ro mai hua'na ba'iyë'ru ba'iguëbi ¿queaca ja'an yo'oye poreguë'ne? cajën, ⁵⁷baguë cocare achaye güejën, baguëte te'e ruiñe ëñamajën baë'ë. Baguëni ëñañe gu'a güejën baë'ë.

Ja'nca ba'ijëna, Jesusbi bacuani cabi:

—Riusu bain raosi'cua banica, si'acuabi bacuani te'e ruiñe ëñajën bojoyë. Bacua te'e jobo bain, bacua te'e huë'e bain, bacua se'gabi bacuani gu'aye ro'tajën, bacuani ëñañe gu'a güejën ba'iyë, cabi Jesús.

⁵⁸Ja'nca caguë, baru ba'icuabi baguëni recoyo ro'taye güecua sëani, baguë ta'yejeiye masiyete yua bacuani masi güeseye poremaji'i.

La muerte de Juan el Bautista

14 ¹Ja'an umuguseñabi si'a re'oto bainbi Jesús ba'iyete achani masijëna, bain ta'yejeiye ëjaguë Herodesbi achani, ²baguë bain concuani cabi:

—Juan Bautizaguë'bi ba'iji baguë. Junni huesësi'quëbi yua go'ya raji'i. Ja'nca go'ya raiguëbi ta'yejeiye masiguë ëñoñe poreji, cabi.

³Herodes yua ja'anrë Juanre preso zeanni, ya'o huë'ena preso gueoñe guansebi. Herodías yua baguë yo'jeguë Felipe rënjo ba'igona, Herodesbi bagote tëani babi. ⁴Ja'nca tëani baguëna, Juanbi Herodesni bëinguë caguë baji'i.

—Bagote ja'nca tëani baguëbi ai gu'aye yo'ohuë më'ë, caguë baji'i. Ja'nca sëani, Baguëre preso zeanjë'n, caguë guansebi.

⁵Guanseni, baguëni huani senjoja'ma ro'taguë yo'omaji'i, bain jubëni huaji yëguë sëani. Bacuabi Juanre ëñajën, Riusu raosi'quë'bi ba'iji ro'tajën baë'ë. ⁶Ja'n'rëbi, Herodes të'ya rasi tëcahuë'ru ba'iyë ti'anguëna, baguë bain choisi'cuabi ñë'ca rajjëna, Herodías mamaco romi zingobi cacani pairago. Pairagona, Herodesbi bagoni ëñani bojobi. ⁷Ja'nca bojoguëbi bagoni cani jo'cabi:

—Më'ëni te'e ruiñe cayë yë'ë. Më'ë gue gu'a ma'carëanre sentoca, më'ëna roreba insiyë yë'ë, cabi. ⁸Caguëna, ja'n'rëbi pë'cagobi yihuogona, ba romi zingobi Herodesni senni achago cago:

—Juan Bautizaguë sinjobëte tÿyoni, guëna re'ahuana tÿoni, ënjo'ona rani, yë'ëni ëñoj'ën, cago senco'ë bago.

⁹Cagona, Herodesbi ai sa'nti hua'guë runji'i. Ja'nca ruinguëta'an, baguë cani jo'case'e'ru tin yo'oye yëmaji'i, ba bain gajecuabi achasi'cua sëani. Ja'n'rëbi, Juanni huani senjoj'ë'n caguë, ¹⁰ya'o huë'ena coca saobi. Saoguëna, bacuabi Juan sinjobëte tÿyoni, ¹¹guëna re'ahuana tÿoni raoni, ba romi zingona insihuë. Insijëna, bago pë'cagona sani ëñojo.

¹²Ja'n'rëbi, Juanre conjën ba'icuabi rani, baguë ga'nihuëte sani tanhuë. Tanni ja'n'rëbi, Jesusna sani quëahuë.

Jesús da de comer a cinco mil hombres

¹³Quëajëna, ja'n'rëbi, Jesús yua yoguna cacani, bain beo re'otona quëñëni saji'i. Saiguëna, si'a bain jubëanbi achani, si'a huë'e joboanbi etani, ma'abi saijën, baguëni be'tehuë. ¹⁴Ja'n'rëbi, Jesús yua baguë sairuna ti'anni, jeni, mëni, ai jai jubë bainre ëñabi. Ja'nca ëñani, bacuani ai oire babi. Bacua ju'in hua'nare huachobi. ¹⁵Ja'n'rëbi na'iguëna, baguëre concuabi ti'anni, baguëni cahuë:

—Yua na'iji. Bain beo re'oto'ë ënjo'on. Ja'nca sëani, bacuare saoj'ë'n. Huë'e jo'borëanna sani bacua aon aiñe coja'bë, cahuë.

¹⁶Cajëna, Jesús sehuobi:

—Bañë. Ja'nca saoma'ina'a. Mësa'cua se'gabi bacuani aon cuiraje'en, cabi.

¹⁷Caguëna, bacua cahuë:

—Yëquëna hua'na yua cinco jo'jo aonbëan, samu ziaya hua'i hua'na, ja'an se'ga bayë ënjo'on, cahuë.

¹⁸Cajëna:

—Ja'an aonre yë'ëna rani insij'ë'n, cabi.

¹⁹Cani ja'n'rëbi, si'a bain hua'nani re'o tayahuëanna bëaye guansebi. Guanseni ja'n'rëbi, ba cinco jo'jo aonbëan, ba samu ziaya hua'i hua'nare inni, guënamë re'otore mëiñe ëñani, Riusuni surupa cani, aonbëanre jë'yeni, baguëre concuana insibi. Insi'guëna, bacuabi yua bain hua'nana insihuë. ²⁰Insijëna, si'a hua'nabi anni yajihuë. Ja'n'rëbi, aon anni jëhuasi mi'chirëanre chiani, doce jë'eña bu'iye ayahuë. ²¹Ba bain ainsicuare ëmëcua se'gare cuencuejëna, cinco mil ba'ë. Romi hua'nare, zin hua'nare cuencuemaë'ë.

Jesús camina sobre el agua

²²Ja'n'rëbi, Jesús yua baguëre concuare choini, yoguna cacani, Të'huina je'enj'ë'n caguë guansebi. Guanseni, saijëna, baguë yua bain jubëanre quëani saobi. ²³Saoni tëjini, ja'n'rëbi, cu re'otona sani, te'e hua'guë ba'iguëbi Riusuni coca ujabi. Ujani na'ijani, te'e hua'guë baji'i. ²⁴Ba'iguëna, baguëre concuabi yogute ba'ijën, jobo zitarate huahuajëna,

ai jêja tutu raguëna, të'abi ai huëjji'i. Huëiguëna, bacuabi ai yo'ojëna,
 25 ñata ñamibi Jesusbi zitara canja'an ganiguë, bacuana ti'an rajji'i.
 26 Ti'an raiguëna, baguëre concuabi ëñani, ai quëquëreba quëquëjën
 güihuë:

—iHuatibi rajji! quëquëjën güihuë.

27 Güijëna, Jesusbi ja'ansi'quë bacuani cabi:

—iMësacua jêja recoyo bajë'n! Yë'ë'ë. Quëquëye beoye ba'ijë'n, cabi.

28 Caguëna, Pedrobi baguëni cabi:

—Ëjaguë, më'ë ba'iyë te'e ruiñe ba'itoca, yë'ëre'ga zitara canja'an
 ganiñe guansejë'n. Më'ë ba'iruna ti'anza, cabi.

29 Caguëna, Jesusbi:

—Raijë'n, sehuobi.

Sehuoguëna, Pedro yua yogubi etani, zitara canja'an ganini, Jesús
 ba'iru tëca saji'i. 30 Sani, ja'nrebi ba jêja tuture ro'tani, ja'nrebi huaji yë
 bi'rani, baguë yua ruca bi'rabi. Ruca bi'rani, ai jêja güibi:

—iËjaguë, yë'ëre zeanni huëajë'n! cabi.

31 Caguëna, Jesús yua ja'ansi'quë baguë ëntë sarare mi'nani, Pedrote
 zeanni, baguëni cabi:

—¿Më'ë guere yo'oguë huaji yëguë'ne? iYë'ë ta'yejeiye yo'oye poreyete
 recoyo ro'taye caraji më'ëre! cabi.

32 Caguëna, ba hua'nabi yoguna cacajëna, tutubi carajaji'i.

33 Carajeiguëna, yogu ba'icuabi Jesusna gugurini rëanni bojohuë.

—Riusu Zinreba'ë më'ë, cajën yo'ohuë.

Jesus sana a los enfermos en Genesaret

34 Ja'nrebi, bacuabi je'enni, Genesaret yijana ti'anhuë. 35 Ti'anni
 mëijëna, baru bainbi baguëni masini, si'a ba re'otona coca saoni, ju'in
 hua'nare rayë guansehuë. Ja'nca guanseni, ju'in hua'nare rani, Jesusni
 ëñoni, 36 baguëni cahuë: Më'ë can na'mire pa'roye se'ga yëyë cajën sen'ë.
 Senni, si'a hua'na baguë canre pa'rocua, ja'ancuabi huajë raë'ë.

Lo que hace impuro al hombre

15 1 Ja'nrebi, fariseo bain, ira coca ye'yocua, Jerusalenbi raisi'cuabi
 Jesusna ti'anni baguëni bëinjën senni achahuë:

2 —¿Më'ëre concuabi guere yo'ojën, mai ira bain ba'isi'cua yo'ojën
 ba'ise'e'ru tin yo'oye'ne? Bacua ëntë abumajën, aonre aincua sëani, ai
 gu'aye yo'ohuë bacua, bëinjën senni achahuë.

3 Senni achajëna, Jesús sehuoguë cabi:

—¿Mësacua'ga guere yo'ojën, ro mësacua ira bain ba'isi'cua yo'ojën
 ba'ise'e'ru yo'oñu cajën, Riusu guanseni jo'case'e'ru tin yo'oye'ne? 4 Riusu
 coca guanseni jo'case'ere ro'tajë'n: “Më'ë pë'caguëni, më'ë pë'cagoni te'e

ruiñe ëñajën ba'ijë'ën” cani jo'cabi. “Bainguëbi baguë pë'caguë sanhuëni gu'aye catoca, baguëni huani senjojë'ën” cani jo'case'e'ga ba'iji. ⁵Ja'nca cani jo'case'e ba'iguëta'an, mësacuabi ro tin guansejën ba'iyë: “Mësacuabi mësacua pë'caguë, pë'cago, bacuani: Yë'ë baye si'aye Corbán ba'iji. Riusuna cuencueni jo'case'e'ë cayë. Ja'nca sëani, mësacuana insiye porema'iñë, ja'anre catoca, mësacua pë'caguë sanhuëni conni cuiraye yo'oma'ijë'ën.” Ja'an cocare ro huacha ye'yojën ba'iyë mësacua. ⁶Ja'nca ye'yojën, mësacua ira bain ba'isi'cua yo'ojën ba'ise'ere ye'yoñu cajën, Riusu coca guanseni jo'case'ere ro huesoni senjojën ba'iyë mësacua. ⁷Ja'nca sëani, mësacuabi re'lo bain ba'iyë ro cajën, ro coqueyë. Riusu ira bainguë ba'isi'quë, Isaías hue'eguë ba'isi'quëbi mësacua yure ba'iyete ai masiye quëabi:

⁸Judío bainbi Riusuni te'e ruiñe ëñañe'ru ëñojën, ro bacua yi'oboan se'gabi re'oye cajën, ro coqueyë.

Ja'nca cajën, bacua recoñoabi baguëni ro'tamajën ba'iyë.

⁹Ro coquejën, Riusuni ro gugurini rëanjën ba'iyë.

Ro ën yija bain ro'tase'e se'gare ye'yojën, Riusu cocareba'ë cajën, ro coqueyë, toyani jo'cabi Isaías, cabi Jesús.

¹⁰Ja'nca cani, ja'nrebi, bain hua'nare choini, bacuani yihuoguë cabi:

—Mësacua te'e ruiñe achani ye'yejë'ën. ¹¹Bain aon ainse'ebi gu'ajeiye beoye ba'iyë. Bain recoyo ro'tani case'e se'ga, ja'an se'gabi gu'ajeijën ba'iyë, cabi.

¹²Caguëna, ja'nrebi, baguëre concuabi baguëna sani quëahuë:

—Më'ëbi yure coca caguëna, fariseo hua'na chao hua'nabi ai oijën, ai yo'ojën achahuë, quëahuë.

¹³⁻¹⁴Quëajëna, Jesús sehuobi:

—Bacua oijën ba'iyete ro'tama'ijë'ën. Yë'ë Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëbi si'a sunquire, si'a sahuare ëñani, baguë tanma'ise'e banica, gare rutani senjoja'guë'bi. Ja'nca case'e sëani, bacua coca ye'yoyete achama'ijë'ën. Bainni te'e ruin ma'are ëñoñu cajën ba'icuata'an, ro coqueyë. Ñaco ëñama'icua'ru ba'iyë. Ñaco ëñama'iguëbi yua yequë ñaco ëñama'iguëni ma'are ëñoza caguë, baguëte satoca, ba samucuabi ro yorobëna tonni huesëyë, caguë sehuobi.

¹⁵Caguëna, ja'nrebi, Pedrobi baguëni coca senni achabi:

—Më'ë ye'yo coca yure case'e yëquëni te'e ruiñe quëajë'ën, senni achabi.

¹⁶Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

—¿Mësacua yua ro huesë ëaye achare? ¹⁷Ja'nca ba'itoca, mësacua te'e ruiñe achani ye'yejë'ën. Bain aon ainse'ebi guëtabë se'gana ti'anni, ja'nrebi ro anni saoye se'gabi etani huesëji. ¹⁸Bain recoyo ro'tani yi'obobi case'e'ga ja'anbi cajën, ro gu'ajeijën ba'iyë. ¹⁹Bainbi ro recoyo ro'tajën, gu'aye se'gare ro'tani, gu'aye yo'ojën ba'iyë. Bainre huani senjojën,

ëmécua romicua sa'ñeña ro yahue bajën ro a'ta yo'ojën, bonsere jianjën, ro coquejën bain gu'aye yo'ose'ere tinja cajën, bainre gu'aye cajën, ja'anre gu'aye yo'ojën ganiñë. ²⁰Ja'nca gu'aye ro'tajën, gu'ajejën ba'iyë bain hua'na. Ëntë abumajën aon aintoca, bainbi gare gu'ajeiye beoye ba'iyë, cabi Jesús.

Una extranjera que creyó en Jesús

²¹Ja'nrebi, Jesusbi sani, Tiro, Sidón, ja'anruan ba'i yijana etani saji'i. ²²Sani, ti'anguëna, yureca baru ba'i romigo, cananea baingobi Jesusna rani, ai güigo quëago:

—Ëjaguë, mai ira taita David bainguë, yë'ere oire bani conjë'n. Yë'ë zin hua'gobi huati zemosi'co ai yo'ogo, güigo quëago.

²³Güigo quëagona, gare sehuoye beoye baji'i baguë. Ba'iguëna, baguëre concuabi baguëni senreba sen'ë:

—Bagote saojë'n. Yëquënani ai hui'ya güigo bago, senni achajën cahuë.

²⁴Cajëna, Jesús sehuobi:

—Israel bain yua Riusu bain quëñëni saisi'cua, oveja hua'na ro quëñëni huesësi'cua'ru ba'ijëna, ja'ancua se'gana raosi'quë'ë yë'ë, sehuobi.

²⁵Sehuoguëna, ba hua'go yua Jesusna gugurini rëanni cago:

—iËjaguë, yë'ë hua'goni conjë'n! cago.

²⁶Cagona, baguë sehuobi:

—Tin bainre ru'ru contoca, gu'aji. Bain zin hua'na aonre tëani, jo'ya yai hua'nana aoñe, ja'ncara'ru yo'otoca, gu'aji sehuobi.

²⁷Sehuoguëna, bagobi cago:

—Te'e ruiñe cahuë më'ë, Ëjaguë. Ja'nca caguëta'an, jo'ya yai hua'nabi bacua ëjaguë aon zi'nga mesabi to'inse'ere aiñë, cago bago.

²⁸Ja'nca cagona, Jesusbi sehuobi:

—Mami, yë'ëni ai ta'yejeiye recoyo ro'tago, re'oye sehuohuë më'ë. Ja'nca sëani, më'ë yëye'ru ba'iye, güina'ru yo'ose'e'ë, sehuoguë quëabi.

Ja'nca quëaguëna, bago mamacobi ja'ansi'co huajë raco'ë.

Jesús sana a muchos enfermos

²⁹Ja'nrebi, Jesusbi etani sani, Galilea zitara yëruhuana ti'anni, ja'nrebi, cu re'otona mëni, ja'anruna bëani baji'i. ³⁰Ba'iguëna, ai jai jubëan bainbi baguëna ti'an ra'ë. Bacua bain ëntë saraña guëoña garasi'cua, ca'jacua ñaco ëñamal'cua, yi'o ma'tëbëan ba'icua, yequëcuare'ga Jesús guëon na'mi tëca rani umeni, baguëni ëñoñuë. Ëñojëna, bacuare huachobi baguë. ³¹Huachoguëna, bain hua'nabi ëñani, yi'o ma'tëbëan ba'isi'cuabi coca cajëna, ëntë saraña guëoña garase'e ba'isi'cuabi huajë rajëna, ca'jajën ba'isi'cuabi te'e ruiñe ganijëna, ñaco ëñamajën ba'isi'cuabi ëñajëna, ja'nca huajë rajëna, bain hua'nabi ai ëñajën rëinjën, Israel bain Riusubi ai ta'yejeiye ëñasi'quë'bi ba'iji cajën, baguëni ai ta'yejeiye cajën bojohuë.

Jesús da de comer a cuatro mil hombres

³²Ja'nrëbi, Jesús yua baguëte concuare choini, bacuani cabi:

—Ën bainbi samute umuguseña yë'ë naconi ba'ijjën, aon aiñe beojëna, bacuani ai oire bayë yë'ë. Bacua yua ro aon gu'ana ju'incuabi ma'ana ro pa'npani gurujeima'iñe caguë bacuare saoye yëma'iñë, cabi.

³³Caguëna, baguëre concuabi sehuojën senni achahuë:

—Yua ën re'oto beo re'oto ba'iguëna, ¿bacua aon aiñe jarona cu'eye'ne mai? Ai jai jubë bain sëani, porema'iñë, sehuohuë.

³⁴Sehuojëna, Jesusbi senni achabi:

—¿Mësacua jo'jo aonbëan quejeibëan baye'ne? senji'i. Senni achaguëna: —Te'e ëntë sara samubëanre bayë. Ziaya hua'ire'ga rëño hua'na, samu hua'nare bayë, sehuohuë.

³⁵Sehuojëna, Jesusbi bain hua'nani yijana bëa güesebi. ³⁶Bëa güeseni, ja'nrëbi, jo'jo aonbëan te'e ëntë sara samubëanre, ba ziaya hua'ire inni, Riusuni surupa cani, ja'nrëbi jë'yeni, baguëre concuana insibi. Insiaguëna, bain jubëanna huo'hueni insihuë. ³⁷Insijëna, si'a hua'nabi anni yajihuë. Yajijëna, aon anni jëhuase'ere chiani, te'e ëntë sara samu jë'eña bu'iyë ayahuë. ³⁸Ba aon ainsicuare ëmëcua se'gare cuencuejëna, cuatro mil baë'ë. Romi hua'nare, zin hua'nare cuencuemaë'ë. ³⁹Ja'nrëbi, Jesús yua bain hua'nare saoni, ja'nrëbi yoguna cacani, Magdala yijana saji'i.

Los fariseos y los saduceos piden una señal milagrosa

16 ¹Ja'nrëbi, fariseo bain, saduceo bain, bacuabi Jesusna tëhuo rani, Baguëni huacha sehua güeseñu cajën, Riusu ta'yejeiye yo'oni ëñoñe baguëni sen'ë. ²Senjëna, baguëbi yua sehuobi:

—Mësacua yua na'ito ba'iguëna, guënamë re'otona ëñani, “Majei pico sëani, re'o ñami ba'ija'guë'bi” cayë. ³Ja'nrëbi ñataguëna, mësacuabi ëñani, “Majei picobi ëñoaguëna, oco ca'niji” mesacua cayë. Mësacuabi: Ai masiye ro'tani quëayë mai, cajën, ro coquejën ba'iyë. Guënamë re'oto ba'iyete masini cacuata'an, yureña ba'ija'yete masini caye mësacua gare huesëcua'ë. ⁴Yureña bainbi ai gu'aye yo'ojën yë'ëni ta'yejeiye yo'o yo'oni ëñoñe señë. Ja'nca sencuareta'an, gare ëñoñe beoye ba'iyë. Riusu ira bainguë raosi'quë Jonás hue'eguë ba'isi'quë, baguë ba'ise'e se'gare quëani masi güeseyë yë'ë, sehuoguë cabi Jesús.

Ja'nca cani, bacuare jo'cani saji'i.

La levadura de los fariseos

⁵Sani, baguëre concua naconi que të'huina jen'ë. Jenni ti'anni, baguëre concua yua aonre saye huanë yehuë cajën baë'ë. ⁶Ja'nca cajën ba'ijjëna, Jesusbi bacuani yihuoguë cabi.

—Mësacua ëñare bajë'ën. Fariseo bain, saduceo bain, bacua aon huo'coye ro'tamajën ba'ijjë'ën, yihuoguë cabi.

⁷Caguëna, bacuabi sa'ñeña coca ca bi'rahuë:

—Aonre saye huanë yesi'cuare sëani, ja'nca maini yihuoji baguë, cahuë.

⁸Cajëna, Jesusbi bacua case'ere masini, bacuani bëinguë cabi:

—Yë'ëni recoyo ro'taye mësacuaire ai caraji. ¿Mësacua queaca ro'tajën, aon saye huanë yese'e sa'ñeña caye'ne? ⁹Mësacuabi ñaco bajën, ¿guere ëñama'iñe'ne? Mësacua yua ro huesë ëaye ba'ijën, yuta ye'yemajën ba'iyë. Yë'ëbi te'e ëntë sara jo'jo aonbëan naconi cinco mil bainni aonguëna, ¿mësacua ja'anre huanë yete? ¿Mësacua chias'e, quejei jë'eña chias'e'ere ro'tamajën huanë yete? ¹⁰Ja'n'rëbi, yë'ëbi te'e ëntë sara samu jo'jo aonbëan naconi cuatro mil bainni aonguëna, ¿mësacua ja'anre huanë yete? ¿Mësacua chias'e, quejei jë'eña chias'e'ere ro'tamajën huanë yete? ¹¹Mësacuabi ja'an ba'ise'ere huanë yema'itoca, yë'ë yure yihuoguë case'ere achani, aon sayete camaë'ë yë'ë. Mësacua yua ja'anre ro'tani masijë'ën. Mësacua yua ëñare bajë'ën. Fariseo bain, saduceo bain, bacua aon huo'coye ro'tamajën ba'ijë'ën, cahuë yë'ë, cabi.

¹²Caguëna, ja'n'rëbi, bacua yua se'e ro'tani, baguë coca yihuose'ere masihuë. Ro aon huo'coyete camaji'i baguë. Fariseo bain, saduceo bain, bacua coca ye'yoye, ja'anre ëñare bajën ro'tamajën ba'ijë'ën, cabi baguë.

Pedro declara que Jesús es el Mesías

¹³Ja'n'rëbi, Jesús yua Cesarea Filipo casi re'otona ti'anni, baguëre concuani coca senni achabi:

—Bainbi yë'ëre, Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëte cajën, ¿guëguëguë'ne yë'ëre caye'ne? senni achabi.

¹⁴Senni achaguëna, bacua sehuohuë:

—Yequëcuabi më'ëre cajën, Juan Bautizaguë'bi më'ëre cayë. Yequëcuabi, Elías'bi më'ëre cayë. Yequëcuabi, Jeremías'bi, o yequë Riusu ira bainguë raosi'quë'bi më'ëre cayë, sehuohuë.

¹⁵Sehuojëna, baguëbi senni achabi:

—Mësacua'ga cajën, ¿guëguëguë'ne yë'ëre caye'ne? senni achabi.

¹⁶Senni achaguëna, Simón Pedrobi sehuobi:

—Më'ë yua Riusu Raosi'quëreba'ë. Ba Cristo ba'iguë'ë më'ë. Mai Taita Riusu huajëreba huajëguë ba'iguë, baguë Zinreba ba'iguë'ë më'ë, sehuoguë quëabi.

¹⁷Ja'nca quëaguëna, Jesusbi sehuoguë cabi:

—Simón, Jonás mamaquë, ai ta'yejeiye ai re'oye ba'ija'guë'bi më'ëre. Ro ën yija bain hua'nabi ja'an cocare më'ëni quëamaë'ë. Yë'ë Taita Riusu guënamë re'otore ba'iguëbi ja'anre quëaguëna, më'ëbi achani masihuë.

¹⁸Yureca, më'ëni ñaca yihuoguë cayë yë'ë. Më'ë yua Pedro hue'eyë. Hue'eguëna, më'ë coca yure quëase'e yua te'e ruiñe quëase'e sëani, jai gatabë jëja baye'ru gare carajeiye beoye ba'ija'guë'ë më'ë. Ja'nca

ba'iguëna, yè'ëbi ja'an coca quëase'ere jo'caguë, yè'ë bainreba jubëte ta'yejeiye re'huani yo'oja'guë'ë yè'ë. Ja'nca yo'oguëna, si'a zupaire concua gu'aye guansejën ba'icuabi yè'ë bainreba jubëte quëñoni senjoñe gare porema'ija'cua'ë. ¹⁹Ja'n'rëbi, Riusu ba'i jobo caca sa'ro re'hua ëjaguëre më'ëre re'huaja'guë'ë yè'ë. Më'ëbi ën yija ënseye guanseguëna, Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëbi güina'ru te'e ënseye caja'guë'bi. Më'ëbi ën yija yo'oye jo'caye guanseguëna, Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëbi güina'ru te'e jo'caye caja'guë'bi, Pedroni yihuoguë cabi Jesús.

²⁰Cani ja'n'rëbi, baguëre concuani si'a jëja yihuoguë, baguë Cristo ba'iyë, Riusu Raosi'quëreba ba'iyë, ja'anre yequëcuani gare quëama'ijë'ën bacuani yihuoguë baji'i.

Jesús anuncia su muerte

²¹Ja'n'rëbi, Jesús yua baguëre concuani ñaca yihuoguë quëa bi'rabi:

—Yè'ë yua Jerusalén huë'e jobona sani, ai ta'yejeiye ai ja'siye ai yo'oye bayë. Ira ëja bain, pairi ëjacua, ira coca ye'yocua, ja'ancuabi yè'ëni ai je'o bajën, ai gu'aye yo'ojën, yè'ëni huani senjoja'cua'ë. Huani senjocua'reta'an, samute umuguseña bani, go'ya rajja'guë'ë yè'ë, caguë, bacuani yihuoguë quëabi.

²²Quëaguëna, Pedro yua baguëte ca'ncona sani, baguëni bëinguë ca bi'rabi:

—iËjaguë, më'ë case'le'ru gare beoja'guë'bi! iMë'ëni gare ja'nca yo'oma'ija'cua'ë! cabi.

²³Caguëna, Jesusbi Pedrona bonëni cabi:

—iQuëñëni saijë'ën! Më'ëbi zupai huati caye'ru caguë, yè'ë yo'oja'yete ro gu'aye ënse ëaye yo'oyë më'ë. Ja'nca sëani, Riusu ro'taye'ru tin ro'tayë më'ë. Ro ën yija bain ro'taye'ru te'e ro'tayë më'ë, cabi.

²⁴Cani, ja'n'rëbi baguëre concuani yihuoguë cabi:

—Bainbi yè'ëni te'e coñe yëtoca, bacua ba'iyete ro'tamajën ba'ija'bë. Yè'ë ai yo'oja'ye'ru ai yo'oye ro'tajën ba'icuabi yè'ë naconi te'e yo'o conjën rajja'bë. ²⁵Ro bacua ba'iyë se'gare ro'tatoca, bacuabi huesëni si'ayë. Ro bacua ba'iyete ro'tamajën, yè'ë yo'ore satoca, bacuabi carajeiye beoye huajëreba huajëja'cua'ë. ²⁶Bainbi si'a ën yija ba'iyete bani, ja'n'rëbi junni huesëtoca, bacua bonse base'ere coye gare porema'inë. Ro guaja yo'o yo'osi'cua ba'iyë. Bacuabi gare se'e huajë rani bonse baye gare porema'inë. ²⁷Yè'ë yua Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëbi yè'ë guënamë re'oto yo'o concua naconi raiguë, yè'ë Taita Riusu ta'yejeiye go'sijeiyë'ru ai ta'yejeiye ai go'sijeiguëbi ti'an rajja'guë'ë yè'ë. Ti'an rani, ja'n'rëbi, si'a bain yo'o yo'ojën ba'ise'ere cuencueni, bacua ro'ija'yete insija'guë'ë yè'ë. ²⁸Yureca, mësacuani ganreba yihuoguë quëayë yè'ë. Mësacua jubë ba'icua yequëcua ënjo'on nëcacuabi yuta junni huesëma'inë. Ru'ru yè'ë,

Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëbi ai ta'yejeiye ëjaguë ba'iye'ru guënamë re'otobi raiguëna, mësacuabi ëñaja'cua'ë, cabi.

La transfiguración de Jesús

17 ¹Caní ja'nrëbi, te'e ëntë sara te'e ba'i umuguse, Jesusbi yua ëmë cubëna mëji'i. Mëni, Pedro, Santiago, Santiago yo'jeguë Juan, bacua se'gare ja'anruna mëabi. ²Mëani, bacuabi ëñajëna, baguë ba'iye yua tin ëñobi. Baguë zia yua ënsëguë ma'ñoñe'ru ai go'sijeí zia ra runji'i. Baguë caña yua mia re'oto ñatani saoye'ru ai ta'yejeiye ai pojeiyereba ai go'sijeí cañara runji'i. ³Ja'nrëbi, Moisés, Elías, bacuabi gaje meni nëcahuë. Jesús naconi coca cajën nëcahuë. ⁴Ja'nca nëcajëna, Pedrobi Jesusni cabi: —Ëjaguë, imaibi ënjo'onre ba'ijëna, ai re'oye ba'iji! Ja'nca sëani, më'ëbi yëtoça, samute huë'erëanre yo'ozaniñë. Te'e huë'erë më'ëre yo'ocaiyë. Te'e huë'erë Moisesre yo'ocaiyë. Te'e huë'erë Elíasre yo'ocaiyë yë'ë, cabi.

⁵Yureca, Pedrobi yuta coca caní tējima'iguëna, picobë ai miañe ba'ibëbi nëca meni, bacuare na'oguëna, picobë sa'nahuëbi bain cocare achoni raobi:

—Ënquë yua yë'ë Zin ai yësi'quë'bi ba'iji. Baguëni ai ba'iye ai bojoyë yë'ë. Baguëbi coca caguëna, mësacua achajën ba'ijë'ën, achoni raobi.

⁶Ja'nca achoni raoguëna, Jesusre concuabi ai ba'iye ai achajën ruinjën, yijana tanni umehuë. ⁷Tanni umejëna, ja'nrëbi Jesús yua bacuana pa'róni cabi:

—Mësacua huëijë'ën. Huañi yëye beoye gare ba'ijë'ën, cabi.

⁸Caguëna, bacuabi mëiñe ëñani cu'eto, Jesús se'gabi bacua naconi bají'i.

⁹Ja'nrëbi, cubëbi gajejën, Jesusbi bacuani coca guansebi:

—Mësacua guënamë toya yure ëñase'e yua yequëcuaní gare quëaye beoye ba'ijë'ën. Yë'ë, Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëbi junni tonni go'ya raiye tëca ja'nca quëaye beoye ba'ijë'ën, guansegüë cabi.

¹⁰Caguëna, baguëre concuabi baguëni senni achahuë:

—Ira coca ye'yocuabi, Elíasbi ru'ru ti'an raiye ba'iji cajën, ¿guere ro'tajën caye'ne? senni achahuë.

¹¹Senni achajëna, sehuoguë quëabi:

—Te'e ruiñe cayë bacua. Elíasbi ru'ru ti'an raiye ba'iji. Si'aye mame re'huaguë raiji. ¹²Yureca, mësacuani ganreba cayë yë'ë. Elíasbi yuara ti'an raisi'quë bají'i. Ja'nca ba'iguëna, baguëre je'o bacuabi baguëte huesëjën, ro bacua gu'a ëase'ere baguëni gu'aye yo'ojën ba'ë. Ja'nca yo'ojën ba'icuabi yë'ëre'ga, Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëna, yë'ëni ai gu'aye yo'ojëna, ai ba'iye ai yo'oja'guë'ë yë'ë, quëabi Jesús.

¹³Ja'nca quëaguëna, baguëre concuabi achani, Juan Bautizaguë ba'iyete quëaguëna, masihuë.

Jesús sana a un muchacho que tenía un demonio

¹⁴Ja'nrëbi, bain jubë ba'iruna ti'anjënna, yequëbi Jesusna ti'an rani, gurgurini rëanni cabi:

¹⁵—Ëjaguë, yë'ë zinni ai oire bani conjë'n. Hue'nhue neni, toana tainguë yua ziyana tonni ruiguë yo'oji. ¹⁶Ja'nca yo'oguëna, më'ëre concuabi huachaja'bë caguë, baguëte rahuë. Raguëna, bacua poremaë'ë, cabi.

¹⁷Caguëna, Jesusbi bacuani cabi:

—iYë'ëni si'a recoyo ro'taye ai caraji mësacua! iRo ën yija bain gu'aye ro'taye'ru ro ro'tajën ba'iyë mësacua! ¿Mësacuani yuta quejei zoe ye'yoye baye'ne? ¿Mësacua ye'yeye quejei zoe yuta ëjoye baye'ne yë'ë? Ba hua'guëre yua yë'ëna rajë'n, cabi.

¹⁸Cani, baguëte rajënna, ba gu'a hue'nhue huatini bëinguë guanseni cabi. Caguëna, huatibi etani saiguëna, zin hua'guëbi ja'ansi'quë huajë raji'i.

¹⁹Ja'nrëbi jë'te, ba concua se'gabi Jesusna rani senni achahuë:

—¿Yëquëna hua'na guere ba huatire etoni saoye poremate'ne? senni achahuë.

²⁰Senni achajënna, sehuobi:

—Mësacua yë'ëni recoyo ro'taye caraguëna, huatire etoni saoye poremaë'ë. Mësacuani ganreba yihuoguë cayë. Mostazara'carë ai zinra'carë ba'iguëna, mësacuabi ja'an se'gare'ru yë'ëni recoyo ro'tatoca, que cubëna, Ja'anse'e quëñëni yequëruna saijë'n guansejënna, ja'anse'ebi quëñëni saiji. Mësacuabi yë'ë poreyete te'e ruiñe recoyo ro'tajën ba'itoca, si'aye yo'oye poreyë mësacua. ²¹Ja'an huati hua'ire etoni saoye yëtoca, mësacuabi aon aiñe jo'cajën, Riusuni ujareba ujjajën ba'ijë'n, sehuoguë cabi Jesús.

Jesús anuncia por segunda vez su muerte

²²Ja'nrëbi, bacuabi se'e Galilea yijare te'e ba'ijën ganijënna, Jesusbi bacuani yihuoguë quëabi:

—Yë'ë, Banguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëna, yequëcuabi yë'ëre preso zeanni, gu'a bainna insija'cua'ë. ²³Insijënna, bacuabi yë'ëni huani senjoja'cua'ë. Huani senjorena, ja'nrëbi, samute umuguseña bani, yë'ëbi go'ya rajja'guë'ë, quëabi. Ja'nca quëaguëna, bacuabi achani, ai ba'iyë ai sa'nti hua'na baë'ë.

El pago del impuesto para el templo

²⁴Ja'nrëbi, Capernaum huë'e jobona ti'anjënna, Riusu huë'e impuesto curi cocuabi Pedrona sani, baguëni senni achahuë:

—¿Më'ë ëjaguë yua ba impuesto curire ro'iguë? senni achahuë.

²⁵Senni achajënna:

—Ja'è'è. Ro'iji, sehuobi.

Ja'nca sehuoni, ja'n'rèbi huè'ena ti'anni, ro'i cocare Jesusni senni achaza caguèna, Jesusbi ru'ru baguèni senni achabi:

—¿Guere ro'taguè'ne, Simón? Èn yija bain ta'yejeiye èjacuabi impuesto curire senni achajèn, ¿jarocuanì se'ne'ne? ¿Bacua te'e bainni, o tincuanì ro'iyè se'ne? senni achabi.

²⁶Senni achaguèna, Pedrobi:

—Tincuanì ro'iyè se'ne, sehuobi.

Sehuoguèna, Jesusbi cabi:

—Te'e ru'ne cahuè mè'è. Ja'nca ba'iguèna, ta'yejeiye èjacua te'e bain yua gare ro'iyè beoye ba'icua'è. ²⁷Ja'nca ba'itoca, impuesto curi sencuabi bènma'i'ne cajèn, ba curire ro'nu. Zitarana sanì, huitose'enre senjoni, hua'ire mauj'è'n. Ru'ru mausi'quère inni, baguè yi'obote ya'oni ènato, curi so'cohuare tinjaja'guè'è mè'è. Ja'an so'cohuare sanì, mai samucua impuesto ro'iyete ba impuesto sencuana insij'è'n, cabi.

¿Quién es el más importante?

18 ¹Caguèna, ja'n'rèbi, Jesusre concuabi baguèna rani, baguèni senni achahuè:

—Riusu ba'i jobona ti'anjèn, yèquèna jubè ba'icua'è ba'iguè, ¿jaroguèbi què'rè ta'yejeiye èjaguè ba'ija'guèguè'ne? senni achahuè.

²Senni achajènna, baguè yua zin hua'guère choini, bacua jobona nèconi ènoni, ³bacuanì yihuoguè cabi:

—Mèsacuanì ganreba yihuoguè cayè yè'è. Mèsacua ro'tajèn ba'iyete jo'cani, zin hua'na ro'tajèn ba'iyè'ru ro'tajèn ba'ij'è'n. Ja'nca ba'ima'itoca, Riusu ba'i jobona ti'a'ne gare porema'i'ne. ⁴Èn hua'guè zin hua'guè ba'iyè'ru ba'itoca, yequècua ba'iyè'ru què'rè yo'jereba ba'iguè'è yè'è ro'taguè ba'itoca, ja'anguèbi Riusu ba'i jobona ti'anni, què'rè ta'yejeiye èjaguè ba'ija'guè'bi. ⁵Yè'è ba'iyete ro'tajèn, zin hua'na ènquè'ru ba'icuanì conjèn ba'itoca, yè'ère'ga gu'ina'ru ai conjèn ba'iyè.

El peligro de caer en pecado

⁶Zin hua'na ènquè'ru ba'icua'è yè'èni si'a recoyo ro'tajènna, bacua'è gare gu'aye yo'oye beoye ba'ij'è'n. Bainguèbi yua te'eguèni gu'a jucha yo'o güesetoca, baguèni ai bènreba bènni senjoja'guè'bi Riusu. Ru'ru jai gata to'obèbi inni, baguè ñaje tècana gueonni, baguète jai ziayana senjoni rèotoca, baguète què'rè re'oye ba'ire'abi. ⁷Bainbi gu'aye yo'ojèn, yequècuanì jucha yo'o güesejèn ñu'ñujeima'i'ne. Ja'nca ba'ij'èna, bacuanì ai bènni senjo'ne canì jo'case'e ba'iji.

⁸Yureca, mè'è èntè sarabi, mè'è guèonbi gu'a juchare yo'o èaye ro'tatoca, tèyoni senjotoca, què'rè re'oye ba'ire'abi. Te'e èntè sara se'ga, o te'e guèon se'ga baguèbi Riusu ba'i jobona ti'antoca, què'rè re'oye ba'iji.

Samu ëntë saraña, samu guëoña baguëbi jai toana senjosi'quë ba'itoca, ai gu'aye ba'iji. ⁹Më'ë ñacogabi gu'a juchare yo'o ëaye ro'tatoca, më'ë ñacogate rutani senjotoca, quë'rë re'oye ba'ire'abi. Te'e ñacoga se'ga baguëbi Riusu ba'i jobona ti'antoca, quë'rë re'oye ba'iji. Samu ñacogaña baguëbi jai toana senjosi'quë ba'itoca, ai gu'aye ba'iji. Ja'nca sëani, gu'a jucha yo'oye gare jo'cani senjojen ba'ijë'ën.

La parábola de la oveja perdida

¹⁰Ja'nca sëani, më'sacua ëñare bajën, zin hua'na ënquë zin hua'guë ba'iyë'ru gare gu'aye yo'oye beoye ba'ijë'ën. Te'eguëtere'ga gare gu'aye yo'oye beoye ba'ijë'ën. Më'sacuani ganreba yihuoguë quëayë. Bacua anje hua'na ëñajën cuiracuabi yë'ë Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëte gare jo'caye beoye baguë naconi te'e ba'ijën ba'iyë. ¹¹Yë'ë yua Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëbi gu'a ma'ana ganijen huesëcuare cu'eni, bacuare tëani baza caguë, ja'an raisi'quë'ë yë'ë.

¹²Më'sacua yua ën cocare ro'tani ye'yejë'ën. Jo'ya baguëbi yua cien oveja hua'na baguëbi, te'eguëbi quëñëni huesëguëna, ¿queaca yo'oguë'ne? Baguë oveja jubë, noventa y nueve ba'icua cu jabana jo'cani, ba quëñëni huesësi'quëni cu'eguë saiji. ¹³Cu'eni, baguëte tinjatoca, më'sacuani ganreba quëayë, baguëte ai ta'yejeiye ai bojoji. Baguë oveja jubë noventa y nueve ba'icua quëñëni huesëma'isi'cuare bojoye'ru baguëte quë'rë ta'yejeiye ai bojoji. ¹⁴Ja'nca ba'iguëna, yë'ë Taita Riusu guënamë re'otore ba'iguëbi ëncua zin hua'nani ëñaguë, Huesëni si'aye gare beoye ba'ija'bë caguë ëñaji.

Cómo se debe perdonar al hermano

¹⁵Më'ë te'e bainguëbi më'ëni gu'aye yo'otoca, baguëna sani, baguë juchare quëajë'ën. Quëaguëna, më'ëni achani bojotoca, re'oji. Më'ë bainguë naconi recoyo te'e zi'inni ba'iyë. ¹⁶Më'ëni achaye güetoca, yequëcua më'ë baincua, te'eguë o samucuare choini sani, më'ë te'e bainguë gu'aye yo'osi'quëni coca senni achajë'ën. Senni achaguëna, më'ë bain concuabi baguë sehuose'ere achani, baguë juchare te'e ruiñe masiye poreyë. Riusu ira coca toyani jo'case'e'ru güina'ru ba'ija'guë: Samucuabi o samutecuabi te'e quëatoca, te'e ruiñe quëayë, toyani jo'case'e ba'iji. ¹⁷Ja'nca senni achaguëna, ja'nrëbi, gu'aye yo'osi'quëbi më'ë bain concua yihuojën cayete yuta achaye güetoca, baguë gu'aye yo'ose'ere si'a hua'na Riusu bainreba jubë ba'icua quëajë'ën. Quëaguëna, bacuabi yihuojënna, ja'nrëbi yuta achaye güetoca, ro gu'a bainguë ba'iyë'ru baguëni ëñamajën ba'ijë'ën. Më'ë bain jubë ba'ima'iguë, impuesto curi coguë, bacua gu'aye ba'iyete ëñañe'ru, baguëni ëñamajën ba'ijë'ën.

¹⁸Më'sacuani ganreba yihuoguë quëayë yë'ë. Më'sacua ën yija ënseye cajënna, Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëbi güina'ru te'e ënseye

caja'guë'bi. Mësacuabi ën yija yo'oye jo'caye cajëna, Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëbi güina'ru te'e jo'caye caja'guë'bi.

¹⁹Naca'ga mësacuani yihuoguë quëayë. Mësacua jubë ba'icua samucua se'gabi te'e ro'tajën, Riusuni te'e sentoca, yë'ë Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëbi gare ënseye beoye mësacua yo'ocaija'guë'bi. ²⁰Samucua o samutecua, yë'ë ba'iyete recoyo ro'tajën ba'icuabi te'leruna në'ca rajjënna, yë'ë'ga bacua naconi te'e ba'iyë yë'ë, yihuoguë cabi Jesús.

²¹Caguëna, ja'nrëbi, Pedrobi rani, Jesusni coca senni achabi:

—Ëjaguë, yë'ë bainguëbi yë'ëni gu'aye yo'oni, ja'nrëbi yë'ëni huanë yeye sentoca, yë'ëbi huanë yeye cayë. Ja'nrëbi, se'e gu'aye yo'oni se'e huanë yeye sentoca, ¿quejei viaje baguëni huanë yeye caye baye'ne yë'ë? ¿Siete tëca caye baye yë'ë? senni achabi.

²²Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

—Ja'an se'ga catoca, ai caraji më'ëre. Më'ë huanë yeyete senni achaguëna, gare jo'caye beoye baguëni setenta y siete tëca huanë yeye caguë ba'ijë'ën, cayë yë'ë, caguë sehuobi.

La parábola del funcionario que no quiso perdonar

²³Sehuoni ja'nrëbi, bacuani se'e coca yihuoguë quëabi Jesús:

—Riusu ba'i jobo ba'iyete ye'yeye yëtoca, bain ta'yejeiye ëjaguë yo'ose'ere ro'tani ye'yejë'ën. Baguëre yo'o concua curi debese'ere senni achaza caguë, bacuani te'ena, te'ena, choji'i. ²⁴Choiguëna, te'eguë, ai ta'yejeiye debe baguë, millón ja'o quë'rë ta'yejeiye debe baguëre ba ëjaguëna nëcohuë. ²⁵Nëcojënna, baguë debese'ere ro'iyë porema'iguëna, ëjaguëbi baguëte bendiye guansebi. Baguë, baguë rënjo, baguë zin hua'na, si'a jubëte bendieni, curi coní, ja'an curibi baguë debese'ere ro'iyë ba'iji, caguë guansebi. ²⁶Guanseguëna, ba yo'o conguëbi ëjaguëna gugurini rëanni, baguëni senreba senni achabi: “Ëjaguë, yuta bëiñe beoye ëjojë'ën. Si'aye bojora'rë ro'iyë yë'ë” senreba senji'i. ²⁷Ja'nca senni achaguëna, ëjaguëbi baguëni oire bani, baguë debese'e beorure tënóni, si'aye huanë yeye caní, baguëte debema'iguëte re'huani etobi. ²⁸Etoguëna, ba yo'o conguëbi etani, yequë baguë gajeguë cien ja'o debesi'quëre tëhuobi. Tëhuoni, bënni, baguë ñajëmona zeanni, Më'ë curi debese'ere ro'ijë'ën cabi. ²⁹Caguëna, baguë gajeguëbi gugurini rëanni baguëni senreba senni achabi: “Yuta bëiñe beoye ëjojë'ën. Si'aye bojora'rë ro'iyë” senreba senji'i. ³⁰Senguëna, baguë yua ëjoye güeguëbi baguë gajeguëte preso zeañe guanseni, Më'ë ro'iyë tëca ya'o huë'ere ba'ijë'ën caní jo'cabi. ³¹Jo'caguëna, yequëcua baguë gaje concuabi baguë yo'ose'ere ëñani, ai oire bajën, bacua ëjaguëna sani, si'aye quëani achohuë. ³²Quëani achojënna, ëjaguëbi baguëte choini, baguëni bëinguë cabi: “¡Ai gu'aye yo'ohuë më'ë! Më'ëbi senreba senni achaguëna, më'ë debese'e si'aye

tënoni, huanë yeye cahuë yè'è. ³³Ja'nca më'ëni oire bani conguëna, më'ë gajeguëni güina'ru oire bani conre'ahuë më'ë" caguë bënji'i. ³⁴Ja'nca bënguëbi baguë ya'o huë'e si'nsequare choini, Baguë si'aye ro'iyë tëca baguëni si'nsejën ba'ijë'ën, caguë guansebi, quëabi Jesús.

³⁵Ja'nca quëani, ja'nrebi bacuani ñaca yihuoni tëjibi:

—Mësacua'ga më'ë te'e bainni te'e ruinë oire bani, bacua gu'aye yo'ose'ere güina'ru huanë yeye cajë'ën. Ja'nca cama'itoca, yè'ë Taita Riusu, guënamë re'oto ba'iguëbi mësacua ni güina'ru si'nseja'guë'bi, yihuoguë cabi Jesús.

Jesús enseña sobre el divorcio

19 ¹Ja'nrebi, baguë cocare yihuoni tëjini, Galilea yijabi sani, Judea yija, Jordán ziaya que ca'nco ba'i re'otona sani baji'i. ²Sani ba'iguëbi, jai jubëan bainbi be'tejënna, bacua ju'in hua'nare huachobi.

³Huachoguëna, ja'nrebi fariseo bainbi ti'an rani, Baguëni huacha sehuo güeseñu cajën, baguëni cocare ro coquejën senni achahuë:

—Bainguëbi baguë rënjore jo'cani senjoñe yëtoca, çro baguë yëse'e'ru bagote jo'cani senjoñe poreguë? senni achahuë.

⁴Senni achajënna, sehuobi:

—¿Mësacua yua Riusu cocare queaca yo'o'jën ye'yemate'ne? Ru'rureba ba'isirën, Riusubi bainre re'huaguë, ëmëguëte, romigote, re'huabi.

⁵Ja'nca re'huaguë, yua ñaca cani jo'cabi: “Yureca ëmëguëbi baguë pë'caguëte pë'cagote gare jo'cani, baguë rënjoni zi'inni ba'ijë'ën. Ja'nca ba'iguëna, ba samucuabi te'e bainguë ba'iyë'ru ba'iyë” cani jo'cabi Riusu.

⁶Ja'nca cani jo'caguëna, bacua yua samucua ba'iyë'ru ba'ima'iñë. Te'e bainguë ba'iyë'ru ba'iyë. Ja'nca ba'ijënna, Riusu re'huani zi'insi'cuare sëani, ro bainbi gare quëñoñe beoye ba'ija'bë, cabi Jesús.

⁷Caguëna, baguëni senni achahuë:

—Ja'nca ba'itoca, ¿Moisesbi queaca ro'taguë, tin guanseni jo'caguë'ne? Bain rënjore jo'cani senjoñe yëtoca, bagote senjo cocare utina toyani bagona insijë'ën, cani maina jo'cabi, senni achahuë.

⁸Senni achajënna, sehuobi:

—Mësacua achaye gu'a güecua sëani, Moisesbi mësacua rënjore jo'cani senjoñe ënsemajili. Ja'nca ënsema'iguëna, Riusubi ru'rureba ba'isirënbi ja'nca ro'tamajili. ⁹Yë'l'ë'ga yureca ñaca yihuoguë cayë: Si'a bain rënjore jo'cani senjoni, bagobi yequëni yahue bama'itoca, ja'nrebi yeconi huejatoca, ai gu'aye yo'oyë. Si'a bain yua romigo jo'cani senjosi'coni huejani bacua, ja'ancua'ga ai gu'aye yo'oyë, cabi Jesús.

¹⁰Caguëna, baguëre concuabi baguëni cahuë.

—Yureca, bainbi bacua rënjo naconi ja'nca bajën ba'itoca, bainbi romi beocua ba'ire'ahuë, cahuë.

¹¹ Cajëna, Jesús sehuobi:

—Si'a bainbi mësacua case'ere achani masiye porema'iñë. Riusu cuencuesi'cua se'gabi achani masiye poreyë. ¹²Ja'ancuabi huejaye porema'iñë cajën ba'iyë. Yequëcua yua zin cu'eye porema'icua'ru të'ya raisi'cua ba'iyë. Yequëcua yua, bainbi re'huajëna, zin cu'eye porema'icua'ru re'huasi'cua ba'iyë. Yequëcua yua Riusu yo'ore yo'ozca cajën, ja'an ro'ire romi beocua ba'iyë. Ja'an coca cani jo'case'ere achani masiye porecua se'gabi ja'nca huejamajën ba'ija'bë, cabi Jesús.

Jesús bendice a los niños

¹³Ja'nrebi, yequëcuabi bacua zin hua'nare rani, bacuare Jesusni ëñoni cahuë. Më'ë ëntë sarañabi bacuana pa'róni, uja'j'ën cajën, ëño'huë. Ëñojëna, Jesusre concuabi bacuani bëinjën cani ënsehuë. ¹⁴Ënsejëna, Jesusbi cabi:

—Zin hua'nabi yë'ëna raija'bë. Bacuare ënseye beoye ba'ij'ë'n. Zin hua'na recoyo ro'taye'ru ba'icua, Quë'rë yo'je bainguë'ë yë'ë cacua, ja'ancuabi Riusu ba'i jobo ba'icua'ë, cabi.

¹⁵Cani ja'nrebi, baguë ëntë sarañabi zin hua'nana pa'róni, re'oye cani jo'cani, ja'nrebi saji'i.

Un joven rico habla con Jesús

¹⁶Saiguëna, ja'nrebi yequë bainguëbi Jesusna ti'an rani, baguëni senni achabi:

—Ëjaguë, Riusu ba'i jobona sani, carajeyiye beoye huajëreba huajëye yëyë. Baruna ti'anto, ¿ru'ru gue re'o yo'o yo'oye baye'ne yë'ë? senni achabi.

¹⁷Senni achaguëna, sehuobi:

—¿Më'ë queaca ro'taguë, yë'ëni re'oye yo'o cocare senni achaguë'ne? Riusu se'ga re'oguë'bi ba'iji. Baguë ba'i jobona sani, carajeyiye beoye huajëreba huajëye yëtoca, baguë coca guanseni jo'case'ere jo'caye beoye yo'oguë ba'ij'ë'n, sehuobi.

¹⁸Sehuoguëna, baguë yua:

—¿Jaro coca? senni achabi.

Senni achaguëna, sehuobi:

—Bainre huani senjomal'ij'ë'n. Yeconi yahue bama'ij'ë'n. Bonsere jiamal'ij'ë'n. Coquema'iguë ba'ij'ë'n. ¹⁹Më'ë pë'caguëte, më'ë pë'cagote te'e ruiñe ënaguë ba'ij'ë'n. Më'ë ja'ansi'quë yëye ba'iyë'ru, më'ë te'e jubë bainre güina'ru ai yëguë ba'ij'ë'n. Ja'an coca guanseni jo'case'ere yo'oguë ba'ij'ë'n, cabi Jesús.

²⁰Caguëna, ba bainguëbi cabi:

—Ja'an si'aye yë'ë zinrëna achani yo'oguë ba'iyë yë'ë. ¿Guere yuta yë'ëre yo'oye caraguë'ne? cabi.

²¹Caguëna, Jesús sehuobi:

—Mè'è yua gare re'ojeiye yënica, mè'è bonse si'aye injani bendiejè'ën. Bendieni, ba curi cose'ere curi beo hua'nana ro insijè'ën. Ja'nca insitoca, Riusu bayete ai ta'yejeiye ai coreba coja'guè'è mè'è. Ja'nca coja'guè sèani, yè'ère te'e congüè rajjè'ën, sehuobi.

²²Sehuoguëna, ba hua'guèbi achani, ai sa'ntiguè, ro recoyo oiguè saji'i, ai ba'iye ai bonse baguèbi ro insini jo'caye yëma'iguè sèani.

²³Ja'nca saiguëna, Jesús yua baguère concuani yihuoguè cabi:

—Mësacuanì ganreba yihuoguè quëayè yè'è. Bonse ëjacuabi Riusu ba'i jobona ti'añe yëcuareta'an, ai jëjaji. ²⁴Ja'anre ai yihuoguè quëayè yè'è. Bonse ëjacuabi Riusu ba'i jobona ti'añe yëcuareta'an, ai jëjaji. Camello hua'guèbi guëna miu gojena cacaye'ru Riusu ba'i jobona ti'añe què'rè ta'yejeiye ai jëjaji bacuare, yihuoguè cabi.

²⁵Caguëna, baguère concuabi ai achajën rëinjën, baguëni senni achahuè:

—Ja'nca ba'itoca, çjarocuabi Riusu ba'i jobona ti'añe poreye'ne? Riusu bain tëani baja'cuabi gare beoye, ro'tayè yëquëna, senni achahuè.

²⁶Senni achaguëna, Jesusbi bacuanì ëñani cabi:

—Bain hua'na ja'ansi'cuabi ti'añe gare porema'icua'è. Riusu se'gabi bacuare tëani baye poreji. Si'aye yo'oye poreguè ba'iguè'bi, cabi.

²⁷Caguëna, Pedrobi sehuobi:

—Yëquënabi yua yëquëna bonse si'aye gare jo'cani, mè'ëni te'e conjën zi'inhuè. Ja'nca sèani, çYëquëna guere coja'ye'ne? sehuoguè senji'i.

²⁸Senguëna, Jesús sehuobi:

—Mësacuanì ganreba quëani achoyè yè'è. Riusubi si'aye mame re'huanì jo'caguëna, yè'è yua Bainguè'ru Raosi'quëreba ba'iguèbi yè'è jëja guëna seihuëna bëaguè, ai ta'yejeiye ba'iguèbi bëani ba'ija'guè'è. Ja'n'rëbi, mësacua'ga, yè'ëni te'e conjën zi'incua sèani, mësacua jëja guëna seihuëan si'a sara samuhuëanna bëani ba'ija'cua'è. Bëani ba'ija'cuabi si'a Israel bain jubëan si'a sara samubëanre ëñani, bacuanì ai jëja guansejën ba'ija'cua'è. ²⁹Yureca, bainguèbi baguè huè'e, baguè ma'yè sanhuè, baguè yo'je sanhuè, baguè pè'caguè, baguè pè'cago, baguè zin hua'na, baguè ba'i yija, ja'anre yè'è ba'iye ro'ina gare jo'catoca, baguè yua què'rè se'e cien viaje'ru ta'yejeiye conì baja'guè'bi. Baguè'ga yua si'arën ba'iguè, gare carajeiye beoye ba'ija'guè'bi. ³⁰Yequëcua què'rè ëja bain ba'iye yëcuareta'an, què'rè yo'je ba'icuaire re'huasi'cua ba'ija'cua'è. Yequëcua què'rè yo'je bain ba'icuaireta'an, què'rè ëja bainre re'huasi'cua ba'ija'cua'è.

La parábola de los trabajadores

20 ¹Riusu bainbi baguè ba'i jobore ba'ijën, ja'nca ba'iyè. Zio ëjaguè cocare achani, ja'anre ye'yejè'ën. Yo'o concuare cu'eni choza

caguë, zijeirën sani, bainre tëhuobi. ²Tëhuoni, “Mësacua si'a umuguse yo'o contoca, te'e denario so'core ro'iyë” caguëna, “Re'oji. Conñu” cajën saë'ë. ³Satena, ja'nrebi rëno ñëse ba'iguëna a las nueve'ru ba'iyë sè'iguëna, ba ëjaguëbi se'e huë'e jobona sani ëñato, yequëcua yo'o cu'ecuabi ro ëjøjën baë'ë. ⁴Ba'ijëna, ba ëjaguëbi choini cabi: “Mësacua sani yë'ë ëye ziona yo'o conjë'ën. Mësacua yo'o yo'oni tëjijëna, re'oye ro'iyë” cabi. Caguëna, yo'o conjën saë'ë. ⁵Ja'nrebi, mëñereba sè'irën, ja'nrebi a las tres'ru ba'iyë, ja'anrëan'ga se'e huë'e jobona sani, yequëcua yo'o concuare choini, baguë ziona güina'ru saobi ba ëjaguë. ⁶Ja'nrebi, a las cinco'ru ba'iyë se'e sani ëñato, yequëcua yo'o beo hua'na choima'isi'cua baë'ë. Ba'ijëna, ba ëjaguëbi, “Mësacua ïguere ro ëjøjën nëcaye'ne ënjo'on?” senni achabi. ⁷Senni achaguëna, “Ëja bainbi yëquënare choimajëna, ro ba'iyë” shehuohü. Ja'nca shehuojëna, ba ëjaguëbi cabi: “Mësacua'ga yë'ë ziona sani, yë'ë yo'ore conjë'ën” cabi. Caguëna, saë'ë. ⁸Ja'nca sani tonni, ja'nrebi na'i si'aguëna, ba ëjaguëbi baguë curi conni cuiraguëte choini, baguëte cabi: “Yua'ë. Yë'ë yo'o consi'cuare choini, bacuare ro'ini saojë'ën. Quë'rë yo'je raisi'cuare ru'ru ro'ini, quë'rë ru'ru raisi'cuare quë'rë yo'je ro'ini saojë'ën” cabi. ⁹Caguëna, ja'nrebi a las cinco choisi'cuabi curi ro'iruna rajjëna, te'e denario so'core ga bainguë ba'iyë roji'i. ¹⁰Ja'nca ro'iguëna, zijeirën choisi'cuabi ëñani, “Quë'rë ta'yejeiye maire ro'ija'guë'bi” ro'tahuë. Ja'nca ro'tacua'eta'an, bacuare'ga, ga bainguë ba'iyë te'e denario so'core roji'i. ¹¹Ro'iguëna, bacuabi coní ëñani, ba ëjaguëni bëinjën ¹²cahuë: “Quë'rë yo'je raisi'cuabi te'e hora se'ga yo'o yo'ojëna, yëquënare ro'iyë'ru te'e so'core roë'ë më'ë. Yëquënabi si'a umuguse yo'o yo'ojën, ai ja'su yajijëna, ai guaja yo'ohü. Ja'nca sëani, yëquënare ai gu'aye yo'ohü më'ë” cahuë. ¹³Cajëna, ba ëjaguëbi shehuobi: “Banhü. Mësacuani gu'aye yo'omaë'ë yë'ë. Mësacuani yo'o coñe choiguë, te'e denario so'co ro'iyë cahuë. Mësacuabi ja'anre masijën, ¹⁴⁻¹⁵mësacua denario so'co ro'ise'ere bani saijë'ën. Yë'ë curi sëani, yë'ë yëse'le'ru ro'iyë poreguëbi quë'rë yo'je raisi'cuana mësacuare ro'ise'le'ru te'e roë'ë yë'ë. Ja'nca bacuare re'oye ro'iguëna, ïmësacua guere gu'aye ro'tajën bëiñe'ne?” cabi ba ëjaguë. ¹⁶Yureca ja'an cocare achani, Riusu ba'i jobo ba'iyete ye'yejë'ën. Quë'rë yo'je ti'ansi'cuabi quë'rë jëja ba'icua'are re'huasi'cua ba'ija'cua'ë. Quë'rë ru'ru ti'ansi'cuabi quë'rë yo'je ba'icua'are'ru re'huasi'cua ba'ija'cua'ë. Riusubi ai jai jubë bainre choiguëta'an, rëno jubë se'gare baguë bainrebare cuencueni re'huaji.

Jesús anuncia por tercera vez su muerte

¹⁷Ja'nrebi, Jesusbi Jerusalén huë'e jobona saiguë, baguëre concua si'a sara samucua'are yahue sani, yihuoguë quëabi:

¹⁸—Yureca maibi Jerusalén huë'e jobona saiye. Sani ti'anjëna, yequëcuabi yë'ëre Bainguë'ru Raosi'quërebare preso zeanni, pairi ëjacua, ira coca ye'yocua,

ja'ancuana yè'ère preso insija'cua'è. Insijëna, ja'ancuabi yè'ère gu'aye cajën, yè'ère huani senjoñe caja'cua'è. ¹⁹Ja'nca cani, judío bain jubè ba'ima'icuaana yè'ère insija'cua'è. Insijëna, bacuabi yè'ère jayajën, yè'ère si'nsejën, yè'ère huani senjoja'cua'è. Huani senjoja'cuareta'an, samute umuguseña bani, Riusubi yè'ère huajëguëte go'ya rai güeseni jo'caja'guë'bi, yihuoguë quëabi Jesús.

Lo que pidió la madre de Santiago y Juan

²⁰Ja'nrëbi, Zebedeo mamacua, Santiago, Juan hue'ecua, bacua pè'cago naconi Jesusna ti'an rajëna, pè'cagobi baguëna gugurini rëanni, Mè'ëbi yënica, yè'ère re'oye yo'ocaij'ën cago senco'è. ²¹Sengona, Jesús yua bagoni senni achabi:

—Mè'ë ¿guere senni achago'ne? senni achabi.

Senni achaguëna, bago sehuogo:

—Mè'ë ta'yejeiye re'otona ti'anni ba'iguë, yè'ë mamacuare re'oye ëñani, te'leguëni mè'ë jëja ca'ncona bëa güesej'ën. Yequëni mè'ë ari ca'ncona bëa güesej'ën, sehuogo senni achago.

²²Senni achagona, Jesús yua bago mamacuani sehuobi:

—Mësacuabi ro huesë ëaye sen'ë. Yequëcuabi yè'ëni ai ja'si yo'oja'cua'è. ¿Mësacua güina'ru ai ja'siye ai yo'oye poreja'cua'ne? sehuoguë senni achabi.

Senni achaguëna, bacuabi:

—Ja'nca poreja'cua'è yëquëna, sehuohuë.

²³Sehuojëna, yua bacuani cabi:

—Mësacua yua yè'ë ai yo'oye ba'iyë'ru ai yo'ojën ba'ija'cuata'an, yè'ë jëja ca'ncona, yè'ë ari ca'ncona bëaye, ja'anre cuencueni caye porema'inë yè'ë. Yè'ë Taitabi ja'anre cuencueguë, baguë se'gabi ja'anruan bëani ba'ija'cuare cuencueni caja'guë'bi, cabi Jesús.

²⁴Caguëna, baguëre concua yequëcua si'a sara ba'icuabi achani, Santiago, Juan, bacuani bëinjën ëñahuë. ²⁵Ja'nca ëñajëna, Jesusbi si'acuare choini, yihuoguë cabi:

—Ro ën yija bain ta'yejeiye ëjacuabi bacua bain, bacua yo'je ëjacua, si'acuani ai jëja guansejën ba'iyë. ²⁶Ja'nca ba'icuata'an, mësacuaca yua ja'nca guansema'ija'cua'è. Mësacua jubë ba'iguëbi ëja bainguë ba'iyë yëtoca, mè'ë gajecuan conni cuiraguë ba'ij'ën. ²⁷Ru'ru ba'iguë ba'iyë yëtoca, mè'ë gajecua yo'o congüë'ru ruingüë, bacuare cuirani congüë ba'ij'ën. ²⁸Yè'l'ga Bainguë'ru Raosi'quërebabi ba'iguë, yè'ère cuirani concuare cu'eguë raimaë'ë. Yequëcuani conni cuiraza caguë, bain zemosi'cuare etoye ro'taguë, junni tongüë raisi'quë'ë yè'ë, yihuoguë cabi Jesús.

Jesús sana a dos ciegos

²⁹Ja'nca cani tonni, Jericó huë'le jobobi saiguëna, ai jai jubë bainbi baguëni conjën saë'ë. ³⁰Sajëna, yureca ñaco ëñama'icua samucuabi

ma'a yëruhuate ñuë'ë. Ñu'icuabi Jesús raiyete achani, ai jëja güijën cahuë:

—Ëjaguë, mai ira taita David mamaquëbi ba'iyë më'ë! iYëquënani oire bani conjë'ën! güijën cahuë.

³¹Cajëna, bain hua'nabi bacuani bëinjën, Güüma'ijë'ën, bacuani cahuë. Ja'nca cayeta'an, bacua yua quë'rë jëja güijën cahuë:

—Ëjaguë, mai ira taita David mamaquëbi ba'iyë më'ë! iYëquënani oire bani conjë'ën! güijën cahuë.

³²Güijën cajëna, Jesusbi nëcäjani, bacuare choini, bacuani senni achabi:

—Mësacua ¿guere yë'ëre seña'ne? senni achabi.

³³Senni achaguëna, bacuabi sehuojën sen'ë:

—Ëjaguë, yëquënare ñaco re'huacaijë'ën, sehuojën sen'ë.

³⁴Ja'nca senni achajëna, Jesusbi bacuani ai oire bani, bacua ñacore pa'robi. Pa'roguëna, bacuabi te'e jëana ñaco ëñani, baguë naconi te'e conni saë'ë.

Jesús entra en Jerusalén

21 ¹Ja'nrebi, Jesús yua Jerusalén huë'e jobona ti'an bi'rani, Betfagé huë'e jo'borë cueña ba'ijën, Olivo cubë ca'ncorë ba'ijën, Jesusbi baguëre concua samucuaré choini, ²bacuani coca cabi:

—Mësacua que huë'e jo'borëna saijë'ën. Burra hua'go, bago zin hua'guë naconi gueonni rëonsi'cuare tinjañë. Tinjani, ba hua'nare jo'chini, yë'ëna rajë'ën. ³Yequëcuabi mësacuaní ënseto ñaca yë'ë case'ru sehuojë'ën: Mai Ëjaguëbi bacuare yëji. Jë'te bacuare go'yaji, cajën sehuojë'ën, cabi Jesús.

⁴Yureca ja'an cocare caguëna, Riusu ira bainguë raosi'quë quëani jo'case'ere ro'tajë'ën. Riusubi baguë caní jo'case'ru güina'ru ba'ija'guë caguëna, yureca Jesusbi baguëre concuani burrote injañë guansebi.

⁵Riusu ira bainguë raosi'quëbi ru'ru ñaca quëani jo'cabi:

Yureca, Jerusalén huë'e jobo bain ba'ija'cuani quëani achojë'ën:

Mësacua quë'rë ta'yejeiye ëjaguëbi ti'an raiguëna, baguëte ëñajë'ën.

Ëja bain re'oye ëñoñe'ru re'oye ëñoñe beoye ba'iguëbi burrote tuiguë raiji, quëani jo'cabi.

⁶Ja'nrebi, Jesusre concuabi baguë guanseni case'ere achani, güina'ru yo'ojën saë'ë. ⁷Sani, ba burra hua'go, bago mamaquë naconi, ba hua'nare injani rani, bacua cañate ba hua'nana tëojëna, Jesusbi tuabi. ⁸Tuani saiguëna, ai jai jubë bainbi bacua cañate baguë sai ma'ana uanjëna, yequëcuabi ju'cahuëanre tëyoni, ma'ana baguë sairuna uanhuë. ⁹Ai jai jubë bainbi ja'anrëna saijën, yo'jena saijën, ai bojora bojojën güihuë:

—iHosana! iAi bojoreba bojoñuni! iMai ira taita ba'isi'quë David mamaquëbi raiguëna, bojojën bañuni! iMai Ta'yejeiyereba Ējaguë Riusubi raoguëna, mai Ējaguëni ai bojoreba bojojën bañuni! iHosana! güijën cahuë.

¹⁰Ja'nrëbi, Jesús yua Jerusalén huë'e jobona ti'anguëna, si'a bain hua'na baru ba'licuabi huë'huë ganojën, gue ro'taye beoye ëñajën,
—¿Gueguëguë'ne? senni achahuë.

¹¹Senni achajëna, baguë naconi raicuabi sehuohuë:
—Riusu bainguë raosi'quë'bi ba'iji. Nazaret huë'e jobo, Galilea ba'i jobobi raisi'quë'bi ba'iji, sehuohuë.

Jesús purifica el templo

¹²Ja'nrëbi, Jesús yua Riusu uja huë'ena ti'anni cacabi. Cacani, bonse insicua, bonse cocua ba'ijëna, bacuare etoni saobi. Curi sa'ñecua ba'ijëna, bacua mesañare bonani taonbi. Ju'ncubo insicua ba'ijëna, bacua ñu'i seihuëanre bonani taonbi. ¹³Ja'nca yo'oni, bacuani bënguë cabi:

—Riusu ira coca toyani jo'case'ere ëñato, ñaca caji: “Yë'ë huë'e yua si'a re'oto bain uja huë'e case'e'ë.” Ja'nca toyani jo'case'eta'an, mësacuabi ro jiancua gati huë'ere yë'ë huë'ere re'huahuë, bënguë cabi Jesús.

¹⁴Caguëna, ja'nrëbi ñaco beocua, yequëcua ca'jacua, bacuabi Riusu uja huë'ena cacani Jesusna ti'anjëna, bacuare huachobi. ¹⁵Ja'nca huachoguëbi ai ta'yejeiye yo'oni ëñoguëna, pairi ëjacua, a coca ye'yocua, bacuabi ëñani, ai bën'ë. Zin hua'na'ga Riusu uja huë'ere ba'ijën, “Mai ira taita David mamaquëbi raiguëna, ai bojoreba bojojën bañuni” cajën ba'ijëna, bacuabi ai bëinjën, ¹⁶Jesusni senni achahuë:

—¿Ba zin hua'na coca cajëna, më'ë guere yo'oguë ënsema'iguë'ne? senni achahuë.

Senni achajëna, Jesús sehuobi:

—Bacuare ënsema'iñë. ¿Mësacua yua Riusu coca toyani jo'case'ere ëñato, ën cocare ëñamate?

Zin hua'na, chuchu hua'na yuta ba'icua'eta'an, Riusuni re'o coca bojojën ca güesehuë më'ë, toyani jo'case'e ba'iji, sehuoguë cabi Jesús.

¹⁷Ja'nca sehuoni, bacuare jo'cani, jai huë'e jobobi sani, Betania casi jo'borëna ti'anni, baruna canji'i.

Jesús maldice a la higuera sin fruto

¹⁸Canni ñatani, jai huë'e jobona go'iguëna, ai aon gu'abi baguëre. ¹⁹Aon gu'aguëna, higo uncuere tëani uncueza caguë, bañëna ti'anni ëñato, higo uncue gare beobi. Ja'o se'ga baji'i. Ja'nca ba'iguëna, Jesús yua bañëna bënni senjoñe cani jo'caguë:

—iGare se'e higo uncuere quëiñe beoye ba'ijj'ën, cani jo'cabi.
Cani jo'caguëna, ba higo sunquiñëbi te'e jëana cueneni si'abi.

²⁰Cueneni si'aguëna, Jesusre concuabi ai ëñajën rëinjën, baguëni senni achahuë:

—¿Bañë queaca yo'oguë cueneni si'aguë'ne? senni achahuë.

²¹Senni achajëna, Jesús shehuobi:

—Mësacuaní ganreba yihuoguë quëayë yë'ë. Mësacua yua huaji yëye beoye ba'ijjën, Riusu ta'yejeiye yo'oye poreyete si'a recoyo ro'tajjën ba'ijj'ën. Ja'nca recoyo ro'tajjën ba'itoca, yë'ë yua higoñëna yure yo'ose'ru quë'rë ta'yejeiye yo'oye poreja'cua'ë mësacua. Que cubëre'ga ta'yejeiye yo'oye poreja'cua'ë. Ën cocare cajën, “Ënjo'onbi gare quëñëni, ja'anse'ebi jai ziayana runi huesëj'ë” ja'anre guansejëna, Riusubi ba cubëte ja'nca quëñoni rëoni huesoji. ²²Mësacuabi Riusuni coca senni achajëna, Riusubi si'aye gare ënseye beoye mësacuana insiji, baguëni si'a recoyo ro'tajjën ba'itoca, yihuoguë cabi Jesús.

La autoridad de Jesús

²³Cani, ja'nrëbi Riusu uja huë'ena cacani, bainni ye'yo bi'rabi. Ye'yo bi'raguëna, pairi ëjacua, judío bain iracua, bacuabi ti'an rani, baguëni senni achahuë:

—¿Më'ë queaca ro'taguë, ënjo'ona rani ëjaguë yo'oye'ru yo'oguë'ne? ¿Nebi më'ëre guansení raore'ne? senni achahuë.

²⁴Senni achajëna, Jesús shehuobi:

—Yë'ë'ga yua mësacuaní coca senni achayë. Senni achaguëna, mësacua yua te'e ruiñe shehuoj'ë. Ja'nca shehuotoca, ja'nrëbi, yë'ë ëjaguë ba'iyete mësacuaní quëayë yë'ë. ²⁵¿Nebi Juanni bain bautizaye guansení raore'ne? ¿Riusu raosi'quë o ën yija bain raosi'quë baquë baguë? senni achabi.

Senni achaguëna, bacuabi sa'ñëña yahue ca bi'rahuë:

—Baguë senni achase'ere shehuoye ai jëjaji maire. Riusu raosi'quë bajji' shehuotoca, Jesusbi maini: “¿Mësacua queaca ro'tajjën, baguëni recoyo ro'tamate'ne?” camaliguë. ²⁶Ja'nca ba'iguëna, “Bain raosi'quë bajji'” caye güeyë mai. Si'a bainbi Juan ba'ise'ere te'e ruiñe ro'tajjën, Riusu bainguë raosi'quë bajji' ro'tajjën ba'icua sëani, tin caye huaji yëyë mai, sa'ñëña cahuë bacua.

²⁷Ja'nca cani, ja'nrëbi, Jesusni shehuohüë:

—Juan raose'ere huesëyë yëquëna, shehuohüë.

Ja'nca shehuojëna, Jesusbi bacuani cabi:

—Mësacua ja'nca shehuotoca, yë'ë ëjaguë ba'iyete, yë'ë raose'ere mësacuaní gare quëaye beoye ba'iyë yë'ë, cabi Jesús.

La parábola de los dos hijos

²⁸Cani ja'nrëbi, yeque coca bacuani yihuoguë cabi:

—Èn cocare achani ro'tani ye'yejë'ën. Yequë bainguëbi samu mamacuani babi. Ma'yë ba'iguëna sani, “Mami, yure umuguse më'ë sani, ziona yo'o yo'oguë ba'ijë'ën” cabi. ²⁹Caguëna, “Bañë. Yëma'iñë” sehuobi. Ja'nca sehuoguëbi jë'te “Gu'aye sehuohuë yë'ë” se'le go'iyë ro'tani, ziona sani yo'o yo'obi. ³⁰Ja'nrëbi, baguë taitabi yequë mamaquë, ba yo'jeguë ba'iguëna sani, güina'ru cabi. Caguëna, baguë yua “Jaë'ë. Saiyë, Taita” sehuobi. Ja'nca sehuoguëbi yo'o yo'oguë saimaji'i. ³¹Ja'nca ba'iguëna, mësacua ro'tani quëajë'ën. ¿Jaroguëbi baguë taita case'ere'ru yo'oguë'ne? ¿Ru'ru ba'iguë o yo'je ba'iguë re'oye yo'oguë'ne? senni achabi Jesús.

Senni achaguëna:

—Ru'ru ba'iguëbi re'oye yo'obi, sehuohuë.

Sehuojëna, Jesús yua bacuani bëinguë cabi:

—Mësacuani ganreba caguë quëayë yë'ë. Impuesto curi cocua, gu'a romi hua'na, gu'areba gu'ana ba'icuabi mësacua'ru quë'rë re'o bain'ë. Riusu ba'i jobona ti'anjëna, mësacuaca bañë. ³²Juan bautizaguëbi yua mësacuana ti'an rani, re'o bainguë'ru ëñoguëna, baguë quëani achose'ere gare ro'tamaë'ë mësacua. Ja'nca ro'tama'icuata'an, impuesto curi cocua, gu'a romi hua'na, bacuabi achani, si'a recoyo ro'tahuë. Ro'tajëna, mësacuabi ëñani, mësacua gu'a juchare senjoñe beoye gare baë'ë. Juan coca case'ere gare ro'taye beoye baë'ë mësacua.

La parábola de los labradores malvados

³³Yureca yequë cocare achani ro'tani ye'yejë'ën. Yequë bainguëbi bisi ëye ziore tanbi. Tanni, tu'ahuëte baguë zio të'ijeyë yo'oni, ëye tumu ro'rohuëte gatabëna te'ntoni, ja'nrëbi ëmë huë'ere nëcobi, ba zio ëñañete.

Ja'nca yo'oni tëjini, zio cuiracaicare choini, baguë ziore bacuana jo'cani, yequë yijana saji'i. ³⁴Sani, ja'nrëbi, ëye tëarën ti'anguëna, zio ëjaguëbi baguëre yo'o concuare choini, ëye tëase'ere injaijë'ën caguë, baguë zio cuiracuana saobi. ³⁵Saoguëna, ja'nrëbi ti'anjëna, ba zio cuiracuabi te'le yo'o conguëte zeanni huani, ja'nrëbi yequëni huani senjoni, yequëni gatabi senjojën huani senjohuë. ³⁶Ja'nca yo'ojëna, ba ëjaguëbi se'le yequëcua quë'rë jai jubë yo'o concuare saobi. Saoguëna, ba zio cuiracuabi bacuani güina'ru gu'aye yo'ohuë.

³⁷Yo'ojëna, ja'nrëbi yo'je, ba ëjaguëbi baguë zinre choiguë, “Yë'ë zinre saotoca, baguëni te'le ruiñe ëñañë bacua” ro'taguë, baguë zinre saobi. ³⁸Saoguëna, zio cuiracuabi baguëte ëñani, sa'ñeña coca cahuë: “Èñajë'ën. Mai ëjaguë zinbi rai'te. Baguë taita bayete coni baja'guëre sëani, raijë'ën. Baguëni huani senjoñu. Ja'nca yo'otoca, baguë yija baja'yete coni bayë mai” sa'ñeña cahuë. ³⁹Ja'nca cani, baguëte zeanni, baguëte huani senjoni, baguë ga'nihuëte zio hue'se ca'ncona jo'cani senjohuë, yihuoguë cabi Jesús.

⁴⁰Caní ja'nrëbi, ba bain achacuani senni achabi:

—Ja'nca huani senjojëna, ba zio ëjaguëbi rani, ¿ba cuiracuani guere yo'oja'guë'ne? senni achabi Jesús.

⁴¹Senni achaguëna, bacuabi sehuohuë:

—Ba zio cuiracuani ai jëja si'nseni, bacuani huani senjoni, ja'nrëbi yequëcua, ba zio tëaja'yete re'oye insicua, ja'ancuana cuiraye jo'c aja'guë'bi, sehuohuë.

⁴²Sehuojëna, Jesús yua bacuani cabi:

—Mësacua yua Riusu coca toyani jo'case'ere ëñajën, ¿ën cocare ro'tamate'ne? Ñaca caji:

Riusubi baguë gatabëte jo'caguëna, ro ën yija bain yo'o concua huële yo'ocuabi ba gatabëte ëñani, gu'aji cajën, babëre senjohuë.

Senjocuata'an, ba gatabëbi yua quë'rë ze'en gatabëru re'huase'e bajji'i.

Mai Èjaguë Riusubi ja'nca re'huaguëna, maibi ai ëñajën rëinjën ba'iyë, caji Riusu coca.

⁴³Ja'nca case'e sëani, mësacuani ñaca quëareba quëayë. Riusu yua baguë ba'i jobore mësacuana jo'casi'quëbi yurera mësacua quëñoni senjoni, yequë bain re'oye cuirani conja'cua, ja'ancuana jo'c aja'guë'bi.

⁴⁴Riusu gatabë jo'case'ere cato, bainguëbi ja'an gatabëna gurutoca, hua'huani si'asi'quëru ruinjí. Ja'an gatabëbi bainguëna to'intoca, ya'obëru ruinjí. Bainbi yë'ere senjotoca, gurujani huesëyë. Si'nseni senjosi'cua'ru ruiñë, bacuana bëiñe cabi Jesús.

⁴⁵Caguëna, pairi ëjacua, fariseo bain, bacuabi Jesús coca yihuose'ere achani, “Maire gu'aye caní jo'cabi baguë” cajën, ⁴⁶baguëni preso zanja'ma cajën ëñahuë. Bain hua'na si'a jubëbi Jesusre re'oye ëñajën, “Riusu bainguë raosi'quë'bi ba'iji” cajën ba'ë. Ja'nca ba'ijëna, bainre huaji yëjën, baguëte preso zanja'ma'ë.

La parábola de la fiesta de bodas

22 ¹Ja'nrëbi se'e, Jesusbi bainre yihuoguë, bacuani coca cabi:

²—Riusu ba'i jobo ba'iyete masiye yëtoca, hueja fiesta yo'ose'ere achani yel'yej'ën. Bain ta'yejeiye ëjaguëbi baguë zin huejaja'yete ro'tani, ai re'o aon fiestate yo'ocajji'i. ³Baguëre yo'o concuare choini, bain choisi'cua raiye quëajajj'ën caguë saobi. Saoguëna, ba bain choisi'cuabi raima'iñë cahuë. ⁴Cajëna, se'e yequë yo'o concuani cabi: “Ba bain choisi'cuana sani quëajj'ën. Yureca aon fiestate re'huahuë. Huaca hua'na, toro zin hua'na jujusi hua'na, ja'an hua'nare huani, si'a aonre re'huani, mësacua raiyete ëjoyë yë'ë. Ja'anre bacuani quëajj'ën” caní saobi. ⁵Saoguëna, yo'o concuabi quëajatena, ba choisi'cuabi ro güeye caní, yequëruanna sa'ë. Yequëbi baguë ziona saji'i. Yequëbi baguë bonse insiruna saji'i. ⁶Yequëcuaca ba ëjaguëre yo'o concua raosi'cuare ro zeanni, ro gu'aye yo'oni, bacuani huani

senjohuë. ⁷Ja'nca yo'ojëna, bain ta'yejeiye ëjaguëbi ai bëinreba bënji'i. Ja'nca bëinguëbi baguë soldado jubëte bacuani huaye saobi. Saoguëna, bain huani senjosi'cuare sëani, bacuani huani senjoni, bacua huë'e jobore ëoni senjohuë. ⁸Ja'nca yo'ojëna, ba ëjaguëbi se'e baguëre yo'o concuani cabi: "Yua hueja fiesta yo'oyete gare re'huahuë yë'ë. Re'huaguëna, choisi'cuabi gu'aye sehuojëna, bacuani gare ruiñe ënama'iñe yë'ë. ⁹Ja'nca sëani, mësacua yua huë'e jobo ma'añana sani, si'a bainre cu'ejani, fiestana raiye choijë'ën" cani, bacuare saobi. ¹⁰Saoguëna, baguëre yo'o concuabi sani, bacua bain tinjasi'cuare choë'ë. Re'o bain, gu'a bain, si'acuare choijëna, bacuabi rani, ba ëjaguë fiesta huë'e bu'iye tëca ti'anhuë.

¹¹Ti'anjëna, ëjaguëbi cacani ëñato, te'eguëbi yua hueja fiesta can beoguëna, ¹²ëjaguëbi baguëni bëinguë cabi: "¿Më'ë queaca ro'taguë, hueja fiesta canre coma'iguëbi raquë'ne?" caguëna, gare sehuoye beoye baji'i. ¹³Ja'nca ba'iguëna, ba ëjaguëbi baguë bain concuani cabi: "Baguëni zeanni, baguë guëoñare baguë ëntë sarañare huenni, baguëte quëñoni, hue'se re'oto, zijei re'otona senjojë'ën. Ja'anru yua bain ai yo'ojën ba'iru'ë. Bacuabi ai oijën, bacua zemeñoare cuncujën ba'iyë cabi baguë" yihuoguë quëabi Jesús. ¹⁴Ja'nca yihuoni, ba achacuani se'e cabi: Riusubi ai jai jubë bainre choiguëta'an, rëño jubë se'gare baguë bainrebare cuencueni re'huaji, cabi Jesús.

El asunto de los impuestos

¹⁵Ja'nca caguëna, fariseo bainbi bacua gajecua sana, bacua naconi coca cahuë: "Jesusbi huacha sehuoja'guë cajën, baguëni coquejën senni achahuë" cahuë. ¹⁶Cani ja'nre'bi, bacua bain concua Herodes gu'a gajecua naconi, bacuare Jesusna saohuë. Saojëna, bacua yua Jesusna ti'anni, baguëni coca senni achahuë:

—Ëjaguë, yëquënabi më'ë coca masiye ye'yose'ere achani, te'e ruiñereba'ë ro'tajën ba'iyë. Ro ën yija bain ye'yojën ba'iyete achama'iguë, te'e ruiñe ye'yoguë'ë më'ë. Ëja bain achacua ba'itoca, më'ëbi gare huaji yëye beoye te'e ruiñe ba'i coca se'gare ye'yoguë'ë. ¹⁷Ja'nca sëani, më'ëni coca senni achajën ra'ë yëquëna. Bain ta'yejeiye ëjaguëbi impuesto curi ro'iye senni achaguëna, ¿maibi baguëni ro'iye baye? senni achahuë.

¹⁸Senni achajëna, Jesús yua bacua ro coque ëaye case'ere masibi. Ja'nca masini, bacuani sehuoguë cabi:

—¿Më'sacua gu'aye ro'tajën, guere yë'ëni ro coquejën, yë'ëni ro zemo cocare senni achaye'ne? ¹⁹Impuesto curi so'core injaijë'ën. Ëñaza, cabi.

Caguëna, denario so'cohuate injani rahuë.

²⁰Rani ëñojëna, bacuani senni achabi:

—¿Jaro bainguë ziabi curi so'cohuate së'iguë'ne? ¿Gue mami hue'eguëbi së'iguë'ne? senni achabi.

²¹Senni achaguëna:

—Bain ta'yejeiye ëjaguë'bi sël'iji, sehuohuë.

Sehuojëna, baguë cabi:

—Bain ta'yejeiye ëjaguë ba ma'carëan ba'itoca, bain ta'yejeiye ëjaguëna go'yani insijën ba'ijë'ën. Riusu ba ma'carëan ba'itoca, Riusuna go'yani insijë'ën, cabi Jesús.

²²Caguëna, bacuabi ai achajën rëinjën quëquësi'cuabi ro jo'cani saë'ë.

La pregunta sobre la resurrección

²³Ja'n'rëbi, yequëcua, saduceo bain hue'ecuabi Jesusna ëñajën saë'ë. Ja'ancua yua, Bain ju'insi'cua yua go'ya raima'icua ba'iyë, ja'anre cajën ye'yojën ba'iyë. Ja'nca ba'icuaabi Jesusna sani, baguëni coca senni achajën, ²⁴baguëni cahuë:

—Ëjaguë, Moisés coca cani jo'case'ere më'ëni senni achajën raë'ë. Maina ñaca toyani jo'cabi baguë: Bainguëbi zin beoguë banica, ja'anguëbi junni huesëtoca, baguë yo'jeguëbi baguë rënjo jo'casi'core huejaye baji. Bagote huejani, baguë ma'yëre zinre cu'ecaiye baji baguë, toyani jo'cabi Moisés.

²⁵Ja'nca toyani jo'caguëna, yureca yequëcuaabi yëquëna jubëte baë'ë.

Ma'yëreba ba'iguëbi baguë yo'jecua, te'e ëntë sara te'ecua naconi baë'ë.

Ma'yëreba ba'iguëbi baguë rënjoni huejani, zin beoguëbi junni huesëni, baguë rënjore ba yo'jeguëna jo'cabi. ²⁶Jo'caguëna, ba samu ba'iguëbi ba hua'jegoni huejani, güina'ru junni huesëbi. Ja'n'rëbi samute ba'iguë, te'e ëntë sara samu ba'iguë tëca, si'acuabi bagoni huejani, güina'ru zin beocua junni huesëhuë.

²⁷Junni huesëjënna, ja'n'rëbi yo'je, ba hua'jego'ga junni huesëgo. ²⁸Ja'nca junni huesësi'cuabi se'e go'ya raitoca, ÷bago yua jaroguë rënjo ba'ija'go'cone? Si'acua te'e ëntë sara samucua bagoni basi'cua sëani, ÷më'ë guere quëaguë'ne? baguëni senni achani, baguë huacha sehuoye ëjojën nëcahuë.

²⁹Ëjojën nëcajënna, Jesusbi bacuani sehuoguë cabi:

—Mësacua yua ai huacha ro'tajën ba'icua'ë. Riusu cocareba toyani jo'case'ere gare huesëjën ba'icua'ë. Riusu ta'yejeiye yo'o yo'oye poreyete gare huesëjën ba'icua'ë mësacua. ³⁰Bain junni huesësi'cuabi go'ya raijën, sa'ñëna gare huejama'icua ba'iyë. Riusu anje sanhuë guënamë re'otore ba'icua'ru ba'iyë bacua. ³¹Yeque cocare'ga mësacuani yihuoye bayë yë'ë. Mësacua yua Moisés toyani jo'casi pëbëte anconi, toa zëinsi sahua quë'rona ëñani, bain ju'insi'cua go'ya raiyete ye'yejël'ën. Riusubi yua Moisesni ñaca quëaguë ba'nji: ³²“Abraham yua yë'ëni Taita Riusu caji. Isaacbi yë'ëni Taita Riusu caji. Jacobi yë'ëni Taita Riusu caji” Riusubi quëaguë ba'nji. Ja'nca quëasi'quë sëani, mai Ëjaguë Riusubi bain junni huesësi'cua, bacua Riusu beoguë'bi ba'iji. Bain huajëcua, bacua Riusu se'ga ba'iguë'bi, sehuoguë cabi Jesús.

³³Ja'nca sehuoguëna, bain hua'nabi achani, baguë coca yihuoguë ye'yose'ere ai achajën rën'ë.

El mandamiento más importante

³⁴Jesús yua saduceo bainni ja'nca sehuoguëna, gare caye beoye baë'ë. Ja'nca ba'ijëna, fariseo bainbi ja'anre achani, bacuabi ñë'cani baë'ë.

³⁵Ba'ijëna, bacua jubë ba'iguë, ira coca ai re'oye ye'yesi'quëbi Jesús sehuoja'yete masiza caguë, Jesusna sani coca senni achabi:

³⁶—Ëjaguë, Riusu coca guanseni jo'case'ere cato, ¿Gue cocabi quë'rë ta'yejeiye ba'i coca ba'iguë'ne? senni achabi.

³⁷Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

—“Më'ë Ëjaguë Riusuni ai yëreba yëguë ba'ijë'ën. Më'ë recoyo, më'ë yacahuë, më'ë ro'taye, ja'anbi më'ë porese'le'ru si'a jëja baguëni ai yëreba yëguë ba'ijë'ën.” ³⁸Ja'an coca yua quë'rë ta'yejeiye ba'i coca'ë cayë yë'ë. ³⁹Yeque coca ai ta'yejeiye ba'i cocare'ga maina guanseni jo'case'e ba'iji. Ñaca caji: “Më'ë te'le bainni ai yëreba yëguë ba'ijë'ën. Më'ë ja'ansi'quë yëguë ba'ie'ru më'ë te'le bainni ai yëreba yëguë ba'ijë'ën” guanseni jo'case'e ba'iji. ⁴⁰Ja'an coca, samu guanseni jo'casi coca yua Riusu coca quë'rë ta'yejeiye ba'i coca ba'iji. Moisés coca toyani jo'case'e, Riusu ira bain raosi'cua toyani jo'case'e, si'ayete ëñani masito, ja'an samu coca yure quëase'ebi quë'rë te'le ruiñe ye'yoni ëñosi coca ba'iji, sehuoguë cabi Jesús

¿De quién descende el Mesías?

⁴¹Ja'nrëbi, fariseo bainbi barure ñë'casi'cua ba'ijëna, Jesusbi bacuani ⁴²coca senni achabi:

—Mësacua yua ba Cristo Raosi'quëreba ba'iyete ro'tato, ¿ja'an hua'guë, jaroguë zinguë'ne? Quëajë'ën yë'ëre, caguë, senni achabi.

Senni achaguëna:

—Mai ira taita ba'isi'quë David, ja'anguë zin ba'iji, sehuohuë.

⁴³Sehuojëna, Jesusbi bacuani senni achabi:

—Ja'nca sehuoto, ëñere ro'tani sehuojë'ën. Riusu Espíritubi Davidni ro'ta güesequëna, Davidbi ñaca cani jo'cabi:

⁴⁴Riusubi yë'ë Ëjaguëni cabi:

“Yë'ë jëja ca'ncona bëani, më'ë je'o carajei ñësebë tëca ba'ijë'ën” cani jo'cabi.

⁴⁵Ja'nca cani jo'caguë, Cristo raosi'quëre David zin caye poremaji'i, baguëte Ëjaguë casi'quë sëani, sehuoguë cabi Jesús.

⁴⁶Ja'nca sehuoguëna, si'acuabi ro caye beoye ba'ijën baë'ë. Ja'an umugusebi baguëni se'le coca senni achaye huaji yëjën baë'ë.

Jesús acusa a los fariseos y a los maestros de la ley

23 ¹Ja'nrëbi Jesús yua bain jubë, baguëre concua, bacuani coca yihuoguë cabi:

2—Ira coca ye'yocua, fariseo bain, bacua yua Moisés coca toyani jo'case'ere ëñajën, bainni ye'yojën quëacua ba'iyë. 3Ja'nca ba'ijëna, bacua quëaye si'aye achani re'oye ro'tajën, te'e ruiñe yo'ojën ba'ijë'ën. Bacua yo'ojën ba'iyete cato, ja'anre güina'ru yo'oye beoye ba'ijë'ën. Bacuabi ai coca yihuojën quëacuata'an, bacua quëaye'ru te'e ruiñe yo'oma'icua ba'iyë. 4Bain hua'nani coca guansejën, Te'e ruiñe yo'ojën ba'ijë'ën cajëna, ai jëja yo'ojën guajayë. Ja'nca guajajëna, bacuaca gare coñe beoye ba'icua'ë. 5Bacua yo'oyete cato, bainbi ëñani maire re'oye ro'tajën ba'ija'bë cajën, ja'anre ro'tajën, bacua yo'o ma'carëanre yo'ojën ba'iyë bacua. Riusu coca toyani bacua canna së'quese'ere ai ba'iyë ju'ijën ëñoñu cajën, quë'rë zoa ma'carëan can yëruhuabi re'oye reojën ëñoñu cajën, ja'anre yo'ojën ba'icua'ë. 6Aon fiestana saito, quë'rë ëja bain ba'iruna bëani ba'ijën bojoñu cayë. Riusu coca ye'ye huë'ena saito, quë'rë re'oruanna bëani ba'ijën bojoñu cayë. 7Huë'e joborebana saito, bain saludayete ai bojojën ëjoyë. Bainbi bacuare saludato, Ta'yejeiye ëjaguë catoca, ai bojoyë.

8Ja'nca ba'icuata'an, mësucua yua ja'an saludayete cu'eye beoye ba'ijë'ën. Mësucua yua te'e ëjaguë se'gare achaye bayë. Mësucua si'acua yua te'e bain ba'iyë. 9Mësucuabi ën yija bainre saludatoca, Taitareba gare caye beoye ba'ijë'ën. Taita Riusu yua guënamë re'otore ba'iguëna, ja'anguë se'gani Taitareba saludajën cajën ba'ijë'ën, gañaguëre sëani. 10Bainbi mësucuaní ëjaguë caye, ja'anre cu'eye beoye ba'ijë'ën. Cristo se'gabi mësucua ëjaguë'bi ba'iji, gañaguëre sëani. 11Mësucua jubë ba'iguëbi quë'rë ëja bainguë ba'itoca, më'ë gajecuaní conni cuiraguë ba'ijë'ën. 12Quë'rë ëja bainguë'ru re'huasi'quë baza catoca, quë'rë yo'je bainguë'ru re'huasi'quë ba'ija'guë'bi. Quë'rë yo'je bainguë'ru, ro yo'o con hua'guë'ru re'huasi'quë baza catoca, ëja bainguë'ru re'huasi'quë ba'ija'guë'bi, yihuoguë cabi Jesús.

13Ja'nca caní, ja'n'rëbi fariseo bain, ira coca ye'yesi'cua, bacuare ai bëinguë caní jo'cabi:

—Mësucua ira coca ye'yocua, fariseo bain, Re'o bain ba'iyë yëquëna cajën, ro coquejën ba'iyë. Riusu ba'í jobona ti'añe yëcuani ëñsejëna, ai bënni senjoñe caní jo'case'e ba'iji mësucuare. Mësucua baruna ti'anma'licuabi ba ti'añe yëcuare ëñseyë.

14Mësucua ira coca ye'yocua, fariseo bain, re'o bain ba'iyë yëquëna cajën, ro coquejën ba'iyë. Romi hua'je hua'na huë'ëñare tëani, bacuare senjoni ja'n'rëbi, Re'o bain ba'iyë ëñoñu cajën, uja coca ro zoe senreba sencua sëani, ai bënni senjoñe caní jo'case'e ba'iji mësucuare. Mësucua yua quë'rë ta'yejeiye bënni senjosi'cua ba'ija'cua'ë.

15Mësucua ira coca ye'yocua, fariseo bain, Re'o bain ba'iyë yëquëna cajën, ro coquejën ba'iyë. So'o bainguëte cu'eni Riusu bainguëre baguëte

re'huaza cajën, si'a ën yija re'otona ro ganijën ba'ijën, baguëte cu'eni tinjani, mësacua cocare ye'yoni tëjjënna, baguë yua mësacua'ru què'rë gu'a bainguë re'huasi'quëbi ba'iji. Mësacua naconi Riusu toana te'e saiji. Ja'nca yo'ocuare sëani, ai bënni senjoñe cani jo'case'e ba'iji mësacua.

¹⁶Mësacua yua Riusu ma'a ënocua ba'iyë yëquëna cajën, ro ñaco beocua'ru ba'ijën, Riusu ma'a ëñoñe huesëcua'ë. Ja'nca sëani, ai bënni senjoñe cani jo'case'e ba'iji mësacua. Ën cocare ro huesë ëaye cajën ba'iyë mësacua: “Bainbi Riusu uja huë'ere ro'tajën, ganreba coca cuencueni catoca, bacua ganreba coca cuencueni case'e'ru yo'oye jo'caye poreyë. Ja'nca porecuabi Riusu uja huë'e zoa curire ro'tajën, ganreba coca cuencueni catoca, bacua cuencueni case'e'ru yo'oye bayë” cajën ba'iyë mësacua. ¹⁷Ja'nca cacuabi ro ro'tajën, ñaco beocua'ru ba'ijën, gu'aye yo'ojën ba'iyë. Ba zoa curire ro'tajën, ganreba coca cuencueni catoca, gare huacha yo'ojën ba'iyë. Riusu uja huë'ere què'rë ro'tajën ba'ijë'ën. ¹⁸Ja'n'rëbi yeque coca mësacuabi ro ro'tajën guansejën ba'iyë: “Bainbi misabëte ro'tajën, ganreba coca cuencueni catoca, bacua cuencueni case'e'ru yo'oye jo'caye poreyë. Ja'nca porecuabi Riusuna insise'e, misabëna jo'case'e, ja'anre ro'tajën ganreba coca cuencueni catoca, bacua cuencueni case'e'ru yo'oye bayë” cajën ba'iyë mësacua. ¹⁹Ja'nca cacuabi ro ro'tajën ñaco beocua'ru ba'ijën, ro huesë hua'na'ru ba'iyë. Riusuna insisi ma'carëte ro'tajën, ganreba coca cuencueni catoca, gare huacha yo'ojën ba'iyë. Riusu huë'e misabëte què'rë ro'tajën ba'ijë'ën. Ba insisi ma'carëte misabëna tëoguëna, re'o maca'ë caji Riusu. ²⁰Ja'nca ba'iguëna, misabëte ro'tajën, ganreba coca cuencueni catoca, babëna tëose'ere'ga ro'tajën, ganreba coca cuencueni cayë. ²¹Riusu uja huë'ere ro'tajën, ganreba coca cuencueni catoca, Riusu yua ba huë'ere ba'iguë, ja'anguëre'ga ganreba coca cuencueni cayë. ²²Guënamë re'otore ro'tajën, ganreba coca cuencueni catoca, Riusu jëja guëna seihuëre'ga ro'tajën ganreba coca cuencueni cayë. Riusure'ga ro'tajën, ganreba coca cuencueni cayë.

²³Mësacua, ira coca ye'yocua, fariseo bain, Re'o bain ba'iyë yëquëna cajën, ro coquejën ba'iyë. Menta, anís, comino, ja'an re'o sën ja'ore ro'tajën, décima parte ba'iyete quëñoni, ja'anre Riusuna insijën ba'icua'ë. Ja'nca insijën ba'icuata'an, Riusu jëja coca guanseni jo'case'ere ro ro'tajën, ro yo'omajën ba'iyë mësacua. Re'oye yo'oye, bainni oire bani coñe, Riusuni si'a recoyo ro'taye, ja'anre guanseni jo'case'e ba'iguëna, què'rë jëja ro'tajën yo'ojën ba'ijë'ën mësacua. Ja'nca ro'tamajënna, ai bënni senjoñe cani jo'case'e ba'iji mësacua. Re'o sën ja'ore Riusuna insijënna, re'oye yo'ohuë. Ja'anre yo'ojën, Riusu jëja coca guanseni jo'case'ere'ga ru'ru què'rë ta'yejeiye yo'ojën ba'ire'ahuë mësacua. ²⁴Ja'nca yo'oma'isi'cuabi Riusu ma'are bainni ënocua ba'iyë yëquëna

cajën, ro coquejën, ñaco ëñama'icua'ru ba'iyë mësacua! Mësacua aonre ainjën, taya hui'yare ëñani, rutani senjoñë. Ja'nca senjocuabi camello hua'guë jaiguëte ëñamajën, ja'anguëte ro ro'tajën reoñë mësacua.

²⁵Mësacua ira coca ye'yocua, fariseo bain, Re'o bain ba'iyë yëquëna cajën, ro coquejën ba'iyë. Tasa ro'rohuë, guëna re'ahuë, ja'anre zoajën, guërëbë ca'nco se'gare zoajën ba'iyë mësacua. Yacahuëte zoaye beoye ba'iyë. Güina'ru, mësacua yua re'oye abujën, re'o bain'ru ëñojën, ro coqueyë. Mësacua recoyo ro'tayete cato, ai gu'aye yo'ocua ba'iyë. Ro coquejën jianjën, yequëcua bayete ro coquejën tëani bayë mësacua. Ja'nca ba'icuanu ai bënni senjoñë canu jo'case'e ba'iji. ²⁶Mësacua fariseo bain, ro ñaco ëñama'icua'ru huacha yo'ojën, ru'ru guëna re'ahua yacahuëre zoajë'ën. Mësacua recoyo ro'taye, si'aye mame re'huani ba'ijë'ën. Ja'nca ba'itoca, re'o bainreba ruinjën ba'iyë mësacua.

²⁷Mësacua, ira coca ye'yocua, fariseo bain, Re'o bain ba'iyë yëquëna cajën, ro coquejën ba'iyë. Mësacua yua bain tansiruan, pojei re'cobi re'oye tënosiruan, ja'anruan'ru ba'iyë mësacua. Ëmëje'en ba'i ca'ncona ëñato, ai re'o hua'na'ru ëñoñë mësacua. Ja'nca ëñocuata'an, ju'insi'cua gu'an tansiruan sa'nahuë ba'iyë ja'anra'ru ai gu'a recoñoa bayë mësacua. Si'si recoyo ro'tajën ba'icua'ë mësacua. Ja'nca ba'icuaire sëani, ai bënni senjoñë canu jo'case'e ba'iji mësacuare. ²⁸Bain hua'nabi mësacuanu ëñato, re'o hua'na'ru ëñojën ba'iyë mësacua. Ja'nca ëñocuata'an, ro coquejën ëñoñë. Gu'a hua'na se'ga ba'iyë mësacua.

²⁹Mësacua ira coca ye'yocua, fariseo bain, Re'o bain ba'iyë yëquëna cajën, ro coquejën ba'iyë mësacua. Riusu ira bain raosi'cua, si'a re'o bain, junni huesësi'cuare ro'tajën, mësacua yua bacua tansiruanre re'oye re'huani ai re'o gatere nëconi jo'cajën, ³⁰ñaca cayë: “Yëquëna ba ira bain ba'isi'cua naconi ba'ijën ba'itoca, bacua naconi Riusu bainni te'e huani senjoma'ire'ahuë, gu'aye yo'ose'e sëani” cayë mësacua. ³¹Ja'nca cacua sëani, mësacua gu'aye yo'oyete ëñojën ba'iyë. Mësacua ira bain ba'isi'cuabi Riusu bainni huani senjojënna, mësacua yua bacua mamacua sëani, güina'ru yo'ocua ba'iyë mësacua. ³²Yureca, mësacua ira bain ba'isi'cua, bacua gu'a yo'o, ja'an yo'ore sani, Riusu ta'yejeiyereba raosi'quëni yuareba huani senjoja'cua'ë mësacua.

³³Mësacua yua aña hua'na'ru ro coquejën, ro gu'aye yo'ojën ba'icua'ë. Ja'nca ba'icuaabi Riusu bënni, ba toana senjoja'ñete gare jëaye beoye ba'iyë mësacua. ³⁴Ja'nca ba'ijënna, yureca yë'ëbi yua Riusu bain raosi'cua, re'o bain masiye ëñocua, Riusu cocare yihuocua, ja'ancuaire mësacuana saoni jo'cayë. Saoni jo'caguëna, mësacuabi yequëcuani crusu sa'cahuëna reoni, huani senjoja'cua'ë. Yequëcuani mësacua coca ye'yo huë'ëñana sani, si'nzeni, ja'nrebi si'a huë'e joboñana bi'rajën, bacuanu je'lo bajën ba'ija'cua'ë. ³⁵Ja'nca ba'ijënna, Riusubi si'a baguë re'o bain huani

senjosi'cuare ro'tani, mäsacua jucha'ë caguë bëinja'guë'bi. Ru'ru Abel, re'lo bainguë ba'isi'quë huani senjosi'quë, ja'anguëte ro'tani, ja'nrëbi yo'je, Berequías mamaquë Zacarías, Riusu huë'e misabë ca'ncore ba'iguëna huani senjosi'quë, si'acuare ro'tani, Mäsacuabi huani senjohuë caguë ba'iji Riusu. ³⁶Ganreba mäsacuani caguë quëayë yë'ë. Riusubi bënni senjoñe ro'taguë, yurera güina'ru mäsacuani yo'oye ro'taji baguë.

Jesús llora por Jerusalén

³⁷Jerusalén bain, Jerusalén bain, mäsacuani coca quëaye bayë yë'ë. Riusu ira bain raosi'cua si'acuani huani senjohuë mäsacua. Riusu coca quëaye raosi'cuani gatabi senjojën, huani senjohuë mäsacua. Mäsacua mamacuare ai ta'yejeiye choini jëhuahuë yë'ë. Cura hua'gobi bago zin hua'nare choini, bago ganhua cabëan yijacuana ta'pini cuirago yo'oye'ru mäsacua mamacuare güina'ru cuiraye yëhuë yë'ë. Ja'nca yëguëbi choiguëna, mäsacua raiye güereba güehuë. ³⁸Ja'nca sëani, mäsacuani bënni senjoñe cani jo'cayë yë'ë. Mäsacua huë'e yua senjosi huë'e'ru ruinji. ³⁹Yureca ën coca: “Riusu cuencuesi'quëbi raiguëna, baguëni bojoreba bojojën bañuni” ja'an coca cani jo'case'e ba'ija'ye tëca, mäsacua yua yë'ëni gare se'e ëñama'icua ba'iyë, cani, ja'nrëbi bacuare jo'cani saji'i Jesús.

Jesús anuncia que el templo será destruido

24 ¹Jo'cani saiguë, Riusu uja huë'ere jo'cani saiguëna, baguëte concuabi tëhuo rani, ba uja huë'eña jai huë'eñare Jesusni ëñoñuë. ²Ëñoñenna, Jesús yua bacuani quëabi:

—Mäsacuabi ën huë'eñare ëñajëna, mäsacuani ganreba quëayë yë'ë. Si'a huë'eña yua ñañoni taonsi huë'eña ba'ija'guë'bi. Gare te'e gatabë tuiye beoye ba'ija'guë'bi, quëaguë cabi Jesús.

Señales antes del fin

³Ja'nca quëani, ja'nrëbi, Olivo casi cubëna mëni bëaguëna, baguëte concua se'gabi tëhuo rani, baguëni yahue senni achahuë:

—¿Riusu huë'e quejeito taonni huesoye'ne? ¿Më'ë se'e raija'ye, ën yija carajeiye, ja'anrën ti'anja'ñete queaca masiye poreye'ne yëquëna? senni achahuë.

⁴Senni achajëna, Jesús sehuobi:

—Mäsacua ëñare bajë'ën. Yequëcuabi mäsacuani ro coquemai'ne cajën, mäsacua ëñare bajë'ën. ⁵Bainre coquecua ai ba'icuabi rani, “Riusu Raosi'quëreba'ë yë'ë. Ba Cristo'ë yë'ë” cajën, ro coquejën ba'ija'cua'ë. ⁶Mäsacua yua si'aruan guerra huayete achajën, quëquëye beoye ba'ijë'ën. Bain guerra huaja'ye yuara cuencuese'e ba'iguëna, ën yija carajeirën

yuta ti'anma'iji. ⁷Bain jubëan yua sa'ñeña ai guerra huani ai yo'ojën ba'ija'cua'ë. Si'aruan yija ñu'cueye, aon gu'ana ju'ñe, ja'anna ai yo'ojënna, ⁸yuta ai yo'ojën ba'iyë ai caraji.

⁹Ja'nrebi, yequëcuabi mësacuani preso zeanni, mësacuani ai yo'o güeseja'cua'ë. Mësacua huani senjoja'cua'ë. Mësacua yua yë'ë bainrebare sëani, si'a re'oto bainbi mësacuani bëinjën, je'o bajën ba'ija'cua'ë. ¹⁰Ja'nca ba'iguëna, yequëcua yë'ë bainreba cacua, ai jai jubëbi yë'ë ma'a ënose'ere gare jo'cani senjoja'cua'ë. Sa'ñeña ro coquejën preso zean güesejën, sa'ñeña je'o bajën ba'ija'cua'ë. ¹¹Yequëcua, Riusu bain raosi'cua'ë yëquëna cajën, ro coquejën, ai jai jubë bainni ai gu'aye yo'o güesejën ganija'cua'ë. ¹²Ja'nrebi, bain hua'nabi ai ta'yejeiye gu'ajejën, bacua sa'ñeña ai yëjën ba'ise'ere gare jo'c aja'cua'ë. Riusute ai yëye jo'c ajën ba'ija'cua'ë. ¹³Ja'nca ba'ija'yeta'an, yë'ëni si'a recoyo jo'caye beoye ro'tajën ba'ijë'ën. Ja'nca ro'tajën ba'itoca, carajeirën ti'anguëna, Riusubi mësacuani tëani baja'guë'bi. ¹⁴Yureca Riusu ba'i jobo ba'iyë, ja'an cocareba ru'ru si'a ën yija bainna quëani achose'e ba'ija'guë'bi. Si'a re'oto bainbi ja'anre masija'bë caguë, ba cocare si'aruanna quëani achose'e ba'ija'guë'bi. Ja'nca ba'iguëna, ja'nrebi, ën yijabi carajeija'guë'bi.

¹⁵Yureca Riusu bainguë ja'anrë raosi'quë Daniel hue'eguë, ja'anguëbi carajeirën ba'ija'guë, ba gu'aye huesoni si'aja'guë, ja'anguëte cani toyani jo'cabi. Ro ën yija bainbi ja'an gu'aguëni inni sani, Riusu uja huë'ena nëconi baja'cua'ë. Ën coca ëñacuabi te'e ruiñe ye'yeni masija'bë cayë. ¹⁶Ja'nca nëconi bajënna, Judea yija ba'icuabi yua cu re'otona sani gatija'bë. ¹⁷Yequëcua, bacua huë'e ëmëje'en ba'irute banica, bacua huë'e bonsere injën gajema'ija'bë. ¹⁸Yequëcua huë'e jobo ca'ncoña ba'icua banica, bacua cañate injën go'ima'ija'bë. ¹⁹Romi hua'na zimbë ba'icua, zin chuchajën ba'icua, ja'ancua banica, ibacuare ai yo'ojën ba'ija'guë'ë! iChao hua'na! ²⁰Bacua sani gatija'rën ti'anguëna, sësërën, yo'o yo'oma'i umuguse, ja'anrën ba'ima'ija'ñe cajën, Riusuni uajën ba'ijë'ën. ²¹Ja'an umuguseña ti'anguëna, bainbi ai ta'yejeiye ai yo'ojën ba'ija'cua'ë. Bainbi si'a Riusu re'huani jo'casi umuguseña ai yo'ojën ba'iyë'ru quë'rë ta'yejeiye ai yo'ojën ba'ija'cua'ë. ²²Ja'nca ai yo'ojën ba'ijënna, mai Èjaguë Riusubi zoe ai yo'oma'i güeseji. Ai yo'o güesetoca, si'a bainbi gare huesëni carajejën ba'ire'ahuë. Riusu bainreba cuencuesi'cuani ai yëguë sëani, bainbi zoe ai yo'ojën ba'ima'ija'cua'ë.

²³Ja'an umuguseña ti'anguëna, yequëcuabi mësacuani coque ëaye yo'ojën ba'ija'cua'ë. Bacuabi cajën, “Èñajë'ën. Querute ba'iji Cristo” o “Èñajë'ën. Ènjo'onre ba'iji” ja'anre catoca, bacuani achaye beoye ba'ijë'ën. ²⁴Jai jubë bainbi Cristo'ë yë'ë cacua, Riusu raosi'quë'ë yë'ë cacua, ja'ancuabi rani, bainni ro coquejën, Riusu ta'yejeiye masini ëñoñe'ru ëñojën, Riusu bain cuencuesi'cuare'ga coqueñu cajën ba'ija'cua'ë.

²⁵Yureca yel'ebi mesacuani ru'ru queaguena, bacua coquejen case'ere enare bajen, achaye beoye bal'ijel'en. ²⁶Ja'nca sèani, bacuabi, "Enajaijel'en. Cristo yua beo re'otore bal'iji" catoca, sani enama'ijel'en. Yequecuabi, "Hue'e sa'nahuereba bal'iji Cristo" catoca, bacua cocare ro'tama'ijel'en. ²⁷Mèjobi ensèguè etajei ca'ncobi jue'neni, ensèguè rucajai ca'nco tèca miaguena, ja'anre ro'tani, yel'è se'e ti'an raija'yete masijel'en. Yel'è yua Bainguè'ru Raosi'quereba bal'iguèbi te'e jèana gaje raija'guè'è yel'è. ²⁸Ga'nihuèbi pu'ncaguè uinguèna, guèta caro hua'nabi nel'ca raiyè. Ja'anre ro'tani, enè se'ga masijel'en: Bainbi gare gu'ajaijen bal'ijenna, Riusubi yua te'e jèana bènni senjoguè raija'guè'bi.

El regreso del Hijo del hombre

²⁹Ja'anrèn ti'anguèna, bainbi ai yo'oni si'ajenna, ja'nrebi ja'an umuguseña bani, ensèguèbi gare yayajeija'guè'bi. Nañaguè'ga gare se'e enoma'ija'guè'bi. Ma'choco hua'i'ga guènamè re'otobi tonni huesèni si'aja'cua'è. Guènamè re'oto si'a re'otobi ai jèja nu'cueja'guè'bi. ³⁰Ja'nrebi bain hua'nabi pico re'otona enato, yel'è, Bainguè'ru Raosi'quereba bal'iguèbi gaje raija'guè'è yel'è. Gaje raiguè bal'iguèna, si'a èn yija bain jubèanbi enani, bacua gu'a jucha yo'ojèn bal'ise'ere ro'tani, ai ota oijèn güija'cua'è. Yel'è yua ai ta'yeyeiye bal'iguè, ai go'sijeiyè bal'iguè, pico re'otobi gaje raiguèna, yel'ère enaja'cua'è. ³¹Ja'nca gaje meni enoja'guèbi yua coneta ai jèja juni, yel'è guènamè re'oto yo'o concuani coca guansegüè caja'guè'è yel'è: "Mèsacua si'a yija ca'ncoña, si'a guènamè ca'ncoña, si'aruanna sani, yel'è bainreba cuencues'cuare nel'cojani rajel'en" guansegüè cani, yo'o concuare saoja'guè'è yel'è.

³²Mèsacua yua higo sunquiniè ja'o sariyete enani ye'yel'è. Bañèbi juinja cabèanbi irani, ja'nrebi ja'o sari bi'raji. Sari bi'raguèna, mèsacuabi enani, Ènsèrèn ti'anji cajèn bal'yè. ³³Yel'è coca yure case'ere'ga ro'tajèn, ja'an bal'ija'ye ti'anguèna, güina'ru, mèsacua yua Carajei umuguseña ti'anbi cajèn, ja'anre masijèn bal'ijel'en, te'e jèana ti'anja'ne sèani.

³⁴Mèsacuani ganreba yihuoguè quèayè yel'è. Yureña bainbi yuta junni huesèma'ijenna, yel'è coca case'ere'ru si'aye ru'ru bal'ija'guè'bi. ³⁵Guènamè re'oto, yija re'oto, ja'anbi gare carajeito'ga, yel'è cocareba cani jo'case'ebi yua carajeiyè beoye bal'ija'guè'bi.

³⁶Ja'an umuguse bal'ija'ye, ja'an hora bal'ija'ye, ja'anre senni achatoca, bainbi gare huesèjèn bal'yè. Riusu guènamè re'oto yo'o concua'ga gare huesèjèn bal'yè. Yel'è'ga, Riusu Zin bal'iguèca gare huesèguè bal'yè. Taita Riusu se'gabi masiji.

³⁷Yel'è gaje raija'yete masiye yètoca, ira bainguè bal'isi'què Noé, bague bal'isi umuguseña'ru bal'ija'guè'bi. ³⁸Ja'an umuguseña, col'jeya yuta raimaquèna, bain hua'nabi bacua aon ainjèn gono uncujèn, yequecuabi

romire huejajën, ja'nca yo'ojën ba'nhuë. Noebi baguë yoguna cacaguëna, ja'an umuguse tëca ja'nca yo'ojën ba'nhuë. ³⁹Ja'nrëbi col'jeyabi rani, bacuani gare huesoni si'aguëna, ba col'jeya raija'yete gare huesëjën ba'nhuë. Ja'nca huesëjën ba'ijëna, yë'ë gaje rairën'ga güinajeiñe ba'ija'guë'bi. ⁴⁰Ja'anrën ti'anguëna, samucuabi ziore ba'ijën, te'e yo'yo'ojëna, te'leguëte sayë. Yequëni jo'cayë. ⁴¹Romi hua'na samucuabi huea toarote te'e ba'ijën, hueare toajëna, te'egote sayë. Yeconi jo'cayë.

⁴²Ja'nca ba'iguëna, mësacuaca ëñajën ba'ijën, Riusuni jo'caye beoye ujajën ba'ijë'ën. Mësacua Èjaguë ti'anja'rënre huesëcua sëani, ja'nca ëñajën ëjojën ba'ijë'ën. ⁴³Èñe'ga achani masijë'ën. Hu'ë ëjaguëbi jiangüë raija'yete, ñami gue hora raija'yete masitoca, ëñaguë ëjoguë ba'ire'abi. Baguë hu'ë bonsere jian güesema'ire'abi. ⁴⁴Mësacua'ga güina'ru yë'ë gaje raija'yete ëñajën ëjojën ba'ijë'ën. Yë'ë, Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëbi gaje raija'ye cato, mësacuabi ro'tama'ijëna, te'e jëana gaje raija'guë'ë yë'ë.

El criado fiel y el criado infiel

⁴⁵Èja bainguëre yo'o concua yo'ose'ere ro'tajë'ën. Te'leguëbi te'e ruinë recoyo ro'taguëna, baguë ëjaguëbi so'o sai bi'raguë, baguë hu'ëre cuiraye guanseni, baguëni cani jo'cabi. “Yë'ëre yo'o concuani bacua yo'yo'oye guansegüë, bacua aon aiñe insiguë ba'ijë'ën” cani jo'cani saji'i. ⁴⁶Sani ja'nrëbi jë'te, se'e rani ëñato, baguëre yo'o conguëbi baguë hu'ëre ai re'oye cuiraguë ba'itoca, baguëni ai bojoguë, baguëni ai conguë ba'ija'guë'bi. ⁴⁷Ja'nca ba'iguë, baguë hu'ë, baguë yija, baguë bonse, si'ayete baguëre yo'o conguë re'oye yo'osi'quëna insini, baguë yo'je ëjaguëre re'huaguëna, ai bojoguë ba'ija'guë'bi. ⁴⁸Ja'nca ba'iguëna, yequë yo'yo' conguë re'oye yo'oma'iguëna, ja'anguëna güina'ru jo'cani so'ona saitoca, ja'anguëbi gu'aye yo'oji. “Yë'ë ëjaguëbi zoe sani raima'ijji” caguë, ⁴⁹baguë gaje concuani huani, güebe ëaye ba'icua naconi aon anni jo'cha uncuni ba'iguëna, ⁵⁰baguë ro'taguë ba'ima'i umuguse, baguë huanë yeni ba'iguëna, baguë ëjaguëbi joë ba'irënbi ti'an raija'guë'bi. ⁵¹Ja'nca ti'an rani ëñani, baguëni ai bënni senjoguë, gu'a bain ba'iruna jo'cani senjoja'guë'bi. Re'o bain'ë yëquëna, casicuabi ro coquejëna, ja'anruna jo'cani senjosicua ba'ijën, ai ta'yejeiye oijën, bacua zemeñoare cuncujën ba'ija'cua'ë.

La parábola de las diez muchachas

25 ¹Yureca, Riusu ba'i jobo ba'iyete masiye yëtoca, yequëcua romi zincua si'a sara ba'icua quëaguëna, achani ye'yejë'ën. Hueja fiestana saicuabi bacua majahuëanre sani, huejaja'guëni ëjoñu cajën saë'ë. ²Bacua jubë ba'icua, te'e ëntë sara ba'icuaabi ro ro'tajën huesë hua'na baë'ë. Yequëcua te'e ëntë sara ba'icuaabi ai masiye ro'tajën baë'ë. ³Ro

huesë hua'nabi saiñen, maja ro'rohuëanre samaë'ë, bacua majahuëanna queoyete. ⁴Masiye yo'ocucaca maja ro'rohuëanre bacua majahuëan naconi sahuë. ⁵Ja'nca sani ëjojënna, ba huejaja'guëbi yuta raimaquëna, si'acuabi umeni cainjën ëjohuë. ⁶Ja'nca ëjojënna, ñami jobo ba'iguëna, bainbi quëani achojën güihuë: “iËñajë'ën! Huejaja'guëbi raiji. Baguëni tëhuojën saiñu” güihuë. ⁷Güijënna, ba romi zincuabi huëni, bacua majahuëanre re'huahuë. ⁸Re'huani, ba huesë hua'na te'e ëntë sara ba'icucabi bacua masi gajecuanu cahuë: “Yëquëna majahuëan yaya bi'raji. Mësacua majare choa ma'carë insijë'ën” cahuë. ⁹Cajënna, maja bacuabi sehuohuë: “Bañë. Ja'nca yo'otoca, majabi ti'anma'iji. Mësacua yua maja bendiecuana sani conu bajë'ën” sehuohuë. ¹⁰Ja'nca sehuojënna, cojën saë'ë. Saisi'cua ba'ijënna, ba huejaja'guëbi ti'anbi. Ti'anguëna, yequëcua re'o majahuëan re'huasi'cuabi baguë naconi hueja fiesta huë'ena te'e cacahuë. Cacajënna, anto sa'ro yua ta'pise'e baji'i. ¹¹Ja'nrëbi ba maja cojën saisu'cuabi rani, anto sa'rona choë'ë: “Ëjaguë, ëjaguë, ancojë'ën” cajën choë'ë. ¹²Ja'nca choicua'eta'an, huejaja'guëbi sehuobi: “Mësacuanu ganreba caguë quëayë. Mësacua yua tincuare sëani, mësacuanu huesëguë'ë yë'ë” sehuobi. ¹³Ja'nca ba'iguëna, ëñere achani ye'yejë'ën. Mësacua yua Ëjaguë ti'an raiyete ëñajën ëjojën ba'ijë'ën. Baguë rai umuguse, baguë raija'rën, ja'anre gare huesëja'cua'ë mësacua.

La parábola del dinero

¹⁴Ën cocare achani, Riusu ba'i jobo ba'iyete ye'yejë'ën. Ëja bainguëbi so'o yijana saiza caguë, baguëre yo'o concuare choini, baguë bonsere bacuana jo'ca bi'rabi.

¹⁵Ru'ru ba'iguëna curi so'co cinco mil so'coña insibi. Yequëna samu mil so'coña insibi. Yequëna te'e mil so'coña insibi. Insini, bacuanu cabi: “Mësacua porese'e'ru negociajajën, curi jaijei güesejën ba'ijë'ën” caguë, baguë curire huohueni jo'cabi. Insini tëjini, ja'nrëbi saji'i. ¹⁶Saquëna, cinco mil so'coña cosu'quëbi ja'ansi'quë sani, negociajani, se'e yequë cinco milre ganani babi. ¹⁷Samu mil so'coña cosu'quë'ga sani, se'e yequë samu milre güinajeiñe ganani babi. ¹⁸Te'e mil so'coña cosu'quëca sani, yijana no'ani, baguë ëjaguë curire yahueni re'huani babi.

¹⁹Ja'nca yo'ojënna, ai zoe ba'iguëna, ba ëjaguëbi se'e goni, baguëre yo'o concuare choini, baguë curi insise'ere cuencueza caguë senji'i. ²⁰Senguëna, cinco mil so'co cosu'quë yua se'e yequë cinco milre ganasi'quëbi rani, ëjaguëni quëabi: “Ëjaguë, më'ëbi cinco mil so'coña yë'ëna insiguëna, se'e yequë cinco mil më'ëre ganacaë'ë. Më'ë curi sëani, se'e conu bajë'ën” cabi. ²¹Ja'nca caguëna, ëjaguëbi sehuobi: “Ai re'oye jaijeini curi ganahuë më'ë. Yë'ë yua choa ma'carëte insiguëna, yë'ëre jo'canu senjoma'isi'quëbi ai re'oye yo'ohuë më'ë. Ja'nca sëani,

què'rè ta'yejeiye ëjaguère mè'ère re'huayè yè'è. Yè'è naconi te'e bojoguè ba'ijè'èn" cabi. ²²Caguèna, ja'n'rèbi samu mil so'co cosi'quèbi baguè ëjaguèna rani quèabi: "Èjaguè, mè'èbi samu mil so'coña yè'èna insiguèna, yureca se'e samu milre mè'ère ganacaè'è yè'è. Mè'è curi sèani, se'e conì bajè'èn" cabi. ²³Ja'nca caguèna, ëjaguèbi sehuobi: "Ai re'oye jaijeini curi ganahuè mè'è. Yè'è yua choa ma'carète insiguèna, yè'ère jo'cani senjoma'isi'quèbi ai re'oye yo'ohuè mè'è. Ja'nca sèani, què'rè ta'yejeiye ëjaguère mè'ère re'huayè yè'è. Yè'è naconi te'e bojoguè ba'ijè'èn" cabi. ²⁴Caguèna, ja'n'rèbi te'e mil so'co cosi'quèbi rani, ëjaguèni quèabi: "Èjaguè, mè'è yua ai jèja guanse ëjaguè ba'iguèna, masihuè yè'è. Yequècua yo'o yo'ose'ere tèani baguè'è mè'è. Yequècua zioña tanse'ere tèani baguè'è mè'è. ²⁵Ja'nca ba'iguèna, mè'è curire huesoma'inë caguè, mè'èni huaji yèhuè yè'è. Mè'è te'e mil so'coña conì, sani, yijana no'ani yahueni re'huacaè'è. Ja'nca yahueni re'huase'e ba'iguèna, mè'è curire conì bajè'èn" cabi. ²⁶Ja'nca caguèna, ëjaguèbi bëinguè sehuobi: "Ai gu'aye yo'ohuè mè'è. Ro ñame hua'guè se'ga ba'iyè. ¿Yequècua yo'o yo'ose'ere tèani baguè'è yè'è, caguè? ¿Yequècua zioña tanse'ere tèani baguè'è yè'è, caguè? ²⁷Ja'nca catoca, yè'è curire sani, curi re'hua huè'ena jo'care'ahuè mè'è. Ja'nca jo'catoca, yè'èbi se'e rani coto, rédito naconi, curi jaijaquèna, conì bare'ahuè yè'è" cabi. ²⁸Canì, yequècua, baru nècacuana bonèni cabi: "Baguè te'e mil so'coña tèani, diez mil baguèna insijè'èn. ²⁹Ai ta'yejeiye cosi'quèna què'rè ai ta'yejeiye insise'e ba'ija'guè'bi. Baguète carajeiye beoye ba'ija'guè'bi. Choa ma'carè cosi'quèni baguè bayete tèase'e ba'ija'guè'bi, cayè. ³⁰Yureca ba yo'o conguè gu'a ñame hua'guèni zeanni, hue'se ca'nco, zijei re'otoreba ba'iruna baguète senjojè'èn. Ja'anru ba'icuaabi ai oijèn, bacua zemeñoare ai cuncujèn ba'ija'cua'è" cabi ba ëjaguè.

El juicio de las naciones

³¹Yureca yè'è, Bainguè'ru Raosi'quèreba ba'iguèbi, yè'è guènamè re'oto yo'o concua si'a jubè naconi se'e gaje raiguè, yè'è jèja guèna seihuè go'sijei seihuèna bëani, ³²si'a èn yija re'oto bain nè'cosi'cuani èñaja'guè'è yè'è. Èñani, yequècuare ca'nchorèna què'ñeni, yequècuare jo'caja'guè'è yè'è. Jo'ya ëjaguè yo'oye'ru, oveja hua'nare chivo jubèbi què'ñe'ne'ru, bainre què'ñeja'guè'è yè'è. ³³Oveja hua'nare jèja ca'ncona què'ñe'ne. Chivo hua'nare ari ca'ncona què'ñe'ne. Ja'nca què'ñe'ne'ru bainre què'ñeja'guè'è yè'è. ³⁴Ja'nca què'ñe'ne'ru què'ñeni, ja'n'rèbi, yè'è yua Ta'yejeiye Èjaguè ba'iguèbi jèja ca'ncona què'ñesi'cuani caju'guè'è yè'è: "Mèsacua rajjè'èn. Yè'è Taitabi mèsacuani cuencueni, mèsacuani ai re'oye yo'oye ro'tani, baguè ba'i jobore èn yija re'huani jo'casirènbì mèsacuare re'huacaguè baji'i. Ja'nca ba'iguèna, ja'an jobona ti'anni,

si'arèn ba'ijèn, bojojèn ba'ijè'èn. ³⁵Yè'è yua aon gu'a ju'inguè ba'iguèna, yè'ère aon aonhuè mèsacua. Oco èa ju'inguè ba'iguèna, yè'ère gono uncuahuè. Tinrubi raisi'quèbi ba'iguèna, yè'èni bojojèn, mèsacua huè'ena cacaye choè'è. ³⁶Can beohuè ba'isi'què ba'iguèna, yè'èna canre insihuè. Ju'inguè ba'iguèna, yè'ère èña raè'è. Ya'o huè'ena zeansi'què ba'iguèna, yè'èna rani conhuè." Ja'an cocare bacuani caja'guè'è yè'è. ³⁷Caguèna, ja'n'rèbi ba jubè re'o bainbi yè'èni sehuoja'cua'è: "Èjaguè, mè'è case'ere achama'iñè yèquèna. ¿Mè'è aon gu'a ju'inguè ba'iguèna, yèquèna quejeito aon aonre'ne? ¿Mè'è oco èa ju'inguè ba'iguèna, yèquèna quejeito gono uncuare'ne? ³⁸¿Mè'è tinrubi raisi'què ba'iguèna, quejeito yèquèna huè'ena chote'ne? ¿Mè'è can beohuè ba'isi'què ba'iguèna, quejeito mè'ère can insire'ne? ³⁹¿Mè'è ju'in hua'guè ba'isirèn, mè'è ya'o huè'ena zeansirèn, ja'anrèan ba'iguèna, quejeito mè'èni èñajèn sate'ne, Èjaguè?" sehuojèn senni achaja'cua'è. ⁴⁰Senni achajèna, yè'è yua bacuani sehuoja'guè'è: "Mèsacuani quèareba quèayè yè'è. Yè'è bainreba, què'rè yo'je ba'icua, ja'ancuani re'oye yo'oni conjèn, ja'nca yè'èni ai re'oye yo'oni conhuè mèsacua" sehuoja'guè'è yè'è.

⁴¹Ja'nca sehuoni, ja'n'rèbi ari ca'nco ba'icuaana bonèni, bacuani bëinguè caja'guè'è yè'è: "Mèsacua bënni senjosi'cua yua yè'è ba'irubi què'èni saijè'èn. Ba toa yayaye beoye ba'iguèna, zupai huati, baguè huati concua, bacua ba'i re'oto re'huani jo'case'e, ja'anruna sani, si'arèn ba'ijè'èn mèsacua. ⁴²Yè'è yua aon gu'a ju'inguè ba'iguèna, mèsacua yua yè'ère aon aonmaè'è. Oco èa ju'inguè ba'iguèna, yè'ère gono uncuamaè'è. ⁴³Tinrubi raisi'què ba'iguèna, mèsacua huè'ena cacaye choimaè'è. Can beohuè ba'iguèna, yè'ère can insimaè'è. Ju'inguè ba'iguèna, ya'o huè'ena zemosi'què ba'iguèna, mèsacuabi gare yè'ère èñajaimaè'è" bacuani bëinguè caja'guè'è yè'è. ⁴⁴Caguèna, bacuabi sehuoja'cua'è: "Èjaguè, mè'è case'ere achama'iñè yèquèna. ¿Mè'è aon gu'a ju'inguè ba'isi'què, mè'è oco èa ju'inguè ba'isi'què, mè'è tinrubi raisi'què, can beohuè ba'isi'què, ju'inguè ba'isi'què, ya'o huè'ena zemosi'què, ja'an ba'iguèna, quejeito mè'èni conmate'ne yèquèna?" sehuojèn senni achaja'cua'è. ⁴⁵Senni achajèna, yè'èbi bacuani sehuoja'guè'è: "Mèsacuani quèareba quèayè yè'è. Yè'è bainreba, què'rè yo'je ba'icua, ja'ancuare gare conmajèn, ja'nca yè'ère güinajeiñè conmaè'è mèsacua" sehuoja'guè'è yè'è. ⁴⁶Ja'nca sehuoguèna, bacuabi sani, yua gare caraye beoye bënni senjosi'cua ba'ija'cua'è. Re'o bainca yua caraye beoye si'arèn bojojèn ba'ija'cua'è" cani, baguère concuani yihuoni tējibi Jesús.

Conspiración para arrestar a Jesús

26

¹Ja'nca yihuoni tējini, Jesusbi baguère concuani cabi:

²—Yureca samu umuguseña bani, pascua umugusebi ti'anji. Ja'anre masiyè mèsacua. Ja'nca ti'anguèna, judío èja bainbi yè'è,

Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguë, yua yë'ëre preso zeanni, yë'ëni crusu sa'cahuëna reoñu cajën, yë'ëni huani senjo güeseja'cua'ë, cabi.

³Ja'nрэби, pairi ëja bain, bain iracua, ja'ancuabi quë'rë ta'yejeiye pairi ëjaguë, Caifás hue'eguë, baguë huë'ëna ñë'cani, ⁴sa'ñëña coca cajën, Jesusni yahuera'rë preso zeanni, baguëni huani senjoñu cahuë. ⁵Ja'nca cajën:

—Fiesta ta'yejeiye umuguse ba'itoca, preso zeañe porema'iñë. Zeantoca, bain hua'nabi ai jai jubë ba'ijën, yequërë maini bëinjën maini je'lo ëñama'iñe, cahuë.

Una mujer derrama perfume sobre Jesús

⁶Yureca, Jesusbi Betania huë'e jo'borëte baji'i. Simón hue'eguë, ira ca'mi raure junni huajë raisi'quë, baguë huë'ëre baji'i Jesús. ⁷Ja'nca ba'iguëbi aon ainguë ñu'iguëna, romigobi ti'anni, ma'ña re'co, nardo casi re'co, alabastro gata ro'rohuëna rago. Ai roji'i ba re'co. Ja'anre rani, ba re'core Jesús sinjobëna jañuni tongo. ⁸Jañuni tongona, Jesusre concuabi ëñani, bagoni bëinjën, sa'ñëña cahuë:

—¿Queaca ro'tago bago, ba re'core ro jañuni tonni huesogo'ne? ⁹Ba re'core bendietoca, ai curi coní, bonse caracuana ro insiye porere'ahuë, sa'ñëña cajën, bagoni bën'ë.

¹⁰Bëinjënna, Jesusbi bacuani ëñani cabi:

—Mësacua ¿guere ro'tajën ënseye'ne? Ma'ña re'core yë'ëna jañuni tongo, ai re'oye yo'ogo bago. ¹¹Bonse caracuare cato, bacua yua mësacua naconi si'arën ba'iyë. Mësacua yëse'era'ru bacuana insiye poreyë. Yë'ëca mësacua naconi zoe ba'ima'iñë ënjo'on. ¹²Yureca bagobi yë'ë junni tanja'ñete ro'tago, yë'ë ga'nihuëte ma'ña re'cobi ru'ru re'huago. ¹³Mësacuani ganreba yihuoguë quëayë yë'ë. Yë'ë bainbi Riusu cocarebare si'aruanna quëani ahojën, ënco ba'iyete gare huanë yema'iñe cajën, bago yure yo'ose'ere'ga quëani ahojën ba'ija'cua'ë, cabi Jesús.

Judas traiciona a Jesús

¹⁴Ja'nрэби, Judas Iscariote hue'eguë, Jesusre concua jubë si'a sara samucua ba'i jubë, ja'an jubë ba'iguëbi yua pairi ëja bainna sani, ¹⁵bacuani senni achabi:

—Jesusre mësacuana insitoca, ¿mësacua quejeiye yë'ëre ro'iyë'ne? senni achabi.

Senni achaguëna, bacua yua treinta curi so'coña, plata so'coñare baguëna insihuë. ¹⁶Insijënna, ja'nрэби, Judas yua Jesusre insini senjoñe ro'ta bi'rabi.

La Cena del Señor

¹⁷Ja'nрэби, judío bainbi Aon huo'coma'ise'ere aiñu cajën, ja'an fiesta umuguse ru'ru ba'i umugusebi ti'anguëna, Jesusre concuabi baguëni senni achahuë:

—¿Mai pascua aon ainru jaroni sani re'huaye'ne yëquëna? senni achahuë.

¹⁸Senni achajëna, Jesús yua bacuani cabi:

—Mësacua yua huë'e jobona saijë'ën. Sani ti'anni, Ja'anguë hue'eja'guëni tëhuoni, ñaca quëajë'ën: “Mai Èjaguëbi më'ëni coca senni achaguë raobi: Yë'ë carajeirën ti'anbi. Më'ë huë'ena sani, yë'ëre concua naconi pascua aonre ainzaniñë” quëajë'ën, cani, bacuare saobi. ¹⁹Saoguëna, bacuabi sani, Jesús quëase'e'ru güina'ru yo'oni, pascua aonre re'huahuë.

²⁰Re'huajëna, ja'nрэbi, na'i si'aguëna, Jesusbi ti'an rani, baguëre concua si'a sara samucua naconi bëani, aonre ain bi'rabi. ²¹Ja'nрэbi, ainjëna, Jesús cabi:

—Mësacuan ganreba caguë quëayë yë'ë. Mësacua jubë ba'iguë, te'leguëbi yë'ëre yequëcuana preso insini senjoja'guë'bi, cabi.

²²Ja'nca caguëna, bacuabi ai sa'ntijën, te'ena, te'ena, baguëni senni acha bi'rahuë:

—¿Yë'ë'ye, Èjaguë? senni acha bi'rahuë.

²³Senni achajëna, sehuobi:

—Yë'ë naconi te'e guëna re'ahuana aon ainguë, ja'anguëbi yë'ëre insini senjoja'guë'bi. ²⁴Riusu coca toyani jo'case'ere ëñato, yë'ë yua Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëbi junni toñe ba'ie quëaji. Ja'nca quëase'eta'an, yë'ëre insini senjoja'guëte ai bënni senjoja'ñe cani jo'case'e ba'iji. iBaguë bënni senjoja'ñete ro'tato, chao hua'guë ai yo'oja'guë'bi! Baguë të'ya raise'e beotoca, quë'rë re'oye ba'ire'abi baguëre, sehuoguë cabi Jesús.

²⁵Caguëna, ja'nрэbi Judas hue'eguë, baguëte insini senjoja'guëbi Jesusni:

—¿Èjaguë, yë'ë'ye? senni achabi.

Senni achaguëna, Jesusbi:

—Jaë'ë. Më'ë case'e'ru güinajeiñe ba'ija'guë'bi, sehuobi.

²⁶Ja'nрэbi, aonre ainjëna, Jesusbi ba jo'jo aonbëte inni, Riusuni ujaguë, Surupa cabi. Cani ja'nрэbi, aonbëte jë'yeni, baguëre concuana huo'hueni, bacuani cabi:

—Mësacua coni ainjë'ën. Yë'ë ga'nihuë'ë, cabi.

²⁷Cani ja'nрэbi, uncu ro'rohuëte inni, se'e Riusuni ujaguë, Surupa cani, ja'nрэbi ba uncu ro'rohuëte bacuana insini, bacuani cabi:

—Mësacua si'acuabi coni uncujë'ën. ²⁸Yë'ë zie meni tonse'e'ë. Ai jai jubë bain gu'a juchana zemosi'cuare tëani re'huani baza caguë, bainni mame coca cani jo'caja'guë'ë cayë yë'ë. Ja'an ro'ire yë'ë zie yua meni tonse'e ba'ija'guë'bi. ²⁹Yureca, mësacuan quëareba quëayë yë'ë. Bisi ëye gonore gare se'e uncuma'ñë yë'ë enjo'on. Yë'ë Taita ba'i jobona ti'anni, ja'nрэbi ba gono mame re'huase'ere mësacua naconi te'e uncuni ba'ija'guë'ë yë'ë, sehuoguë cabi Jesús.

Jesús anuncia que Pedro lo negará

³⁰Caguëna, ja'nрэbi, Riusuni bojojën gantani, bacuabi Olivo casi cubëna saë'ë. ³¹Sani, Jesús yua bacuani quëabi:

—Yure ñami, mäsacua si'acuabi, yë'ère güejën, yë'ère ro jo'cani senjoja'cua'ë. Riusu coca toyani jo'case'ere'ru güina'ru yo'oja'cua'ë mäsacua. Ën coca toyani jo'case'ere achajë'ën: “Oveja ëjaguëni huani senjojënna, oveja jo'ya hua'nabi ro bacua yësiruanna gatini saiyë” toyani jo'case'e ba'iji. ³²Ja'nca huani senjojënna, yua go'ya raija'guë'ë yë'ë. Go'ya rani ja'nre'bi, Galilea yijana mäsacua ru'runa sani, mäsacua tēhuoja'guë'ë yë'ë, quëabi Jesús.

³³Quëaguëna, ja'nre'bi, Pedrobi baguëni cabi:

—Si'acuabi më'ère güejën senjocua'eta'an, yë'ëca bañë, cabi.

³⁴Caguëna, Jesús yua baguëni cabi:

—Më'ëni ganreba quëayë yë'ë. Yure ñami, curabi yuta yu'ima'iguëna, më'ëbi samute ba'iyë Jesusre ëñama'iguë'ë yë'ë caja'guë'ë më'ë, cabi.

³⁵Caguëna, Pedro yua baguëni cabi:

—Ja'nca cama'ija'guë'ë yë'ë. Më'ë naconi te'e junni tonza ru'ru, cabi. Caguëna, si'acuabi Jesusni güinajeiñë cahuë.

Jesús ora en Getsemaní

³⁶Cajënna, bacua naconi sani, ja'nre'bi jo'ya re'ohuë, Getsemaní hue'eruna ti'anni, bacuani cabi:

—Mäsacua yua ënjo'ona bëani ëjojë'ën. Yë'ëbi queruna ujaguë saiyë, cabi.

³⁷Cani ja'nre'bi, Pedro, Zebedeo mamacua samucua, bacua quë'rë so'orë sabi. Ja'nca saguëbi recoyo ai sa'ntireba sa'ntiguë, ai yo'oguë baji'i.

³⁸Ja'nca ba'iguëbi bacuani cabi:

—Ai recoyo sa'ntiye huanoji yë'ère. Junni tonja'ñë huanoji yë'ère. Ja'nca ba'iguëna, mäsacua yua ënjo'ona bëani, yë'ë naconi te'e ëñajën ëjojën ba'ijë'ën, cabi.

³⁹Cani ja'nre'bi, se'erë quëñëni, yijana gugurini umeni, Riusuni senreba senni achabi:

—Yë'ë Taita, më'ëbi si'aye yo'oye poreyë. Yë'ë ai yo'oja'ye yurera ti'anguëna, më'ëbi yë'ère tēaye poreyë. Ja'nca poreguëta'an, ro yë'ë yëse'e se'gare yo'oma'ijë'ën. Më'ë yëye se'gare yo'ojë'ën, ujaguë cabi.

⁴⁰Cani ja'nre'bi, baguëre concua jo'casiruna goni ëñato, cainsi hua'na uën'ë. Ja'nca uinjënna, Jesús yua Pedroni bëinguë cabi:

—¿Mäsacua yua te'e hora se'ga yë'ë naconi ëñajën ëjoye poremate'ne?
⁴¹Zupai huatibi coquema'ija'guë cajën, ëñajën ujajën ba'ijë'ën. Mäsacua recoyo jëja bacuata'an, mäsacua ga'nihuëte pa'npoye se'ga ba'iji, cabi Jesús.

⁴²Cani ja'nre'bi, se'e samu ba'iyë quëñëni, se'e Riusuni ujaguë cabi:

—Yë'ë Taita, yë'ë ai yo'oja'ye ba'ima'ija'ma caguëta'an, më'ë yëye'ru ai yo'oye baja'guë'ë yë'ë ujaguë cabi.

⁴³Cani ja'nre'bi se'e goni ëñato, baguëre concuabi cainsi'cua uën'ë, ai ëo caiñë bacua sëani. ⁴⁴Ja'nca uinjënna, baguë yua se'e samute ba'iyë

quëñëni, se'e Riusuni ujani, güina'ru coca cabi. ⁴⁵Cani ja'n'rëbi, se'e baguëre concuana go'ini, bacuani cabi:

—¿Mësacua yua zoe canni huajëye ro'taye? Yureca re'o'ji. Yë'ë, Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'liguëte preso zeanrën ti'anbi. Yureca yequëcuabi yë'ëre preso zeanni, yë'ëre gu'a bainna insija'cua'ë. ⁴⁶Ja'nca sëani, huëj'ë'n. Saiñu. Yë'ëre ro coqueguë insija'guëbi yuara ti'anji, cabi Jesús.

Arrestan a Jesús

⁴⁷Ja'nca caguë, baguëre concuani yuta coca cani tëjima'iguëna, Judas hue'eguëbi ti'anbi. Jesusre concua si'a sara samucua, bacua naconi ba'iguëbi baji'i. Ja'anguëbi yua yequëcua naconi, ai jai jubë bain guerra hua hua'tiña, bain huai cabëan, ja'anre bajën, Jesusre zeanjën raë'ë. Pairi ëjacua, judío bain ira ëjacua, bacuabi guansejënna, raë'ë. ⁴⁸Ja'nca rajjënna, Judasbi Jesusre insiza caguë ro'taguë, yua ba bainni ru'ru ën cocare quëasi'quë baji'i:

—Jesús ba'iruna ti'anni, baguëni muchaguë saludayë yë'ë. Ja'nca saludaguëna, ja'anguëni zeanni bajën, baguëte preso sajë'ën, quëasi'quë baji'i Judas.

⁴⁹Ja'nca quëasi'quëbi yureca Jesusna ja'n'si'quë tëhuoni:

—¿Ba'iguë më'ë, Ëjaguë? cani, ja'n'rëbi baguëni muchabi.

⁵⁰Muchaguëna, Jesús yua baguëni:

—¿Më'ë gue raquë'ne? Senni achabi.

Senni achaguëna, ja'n'rëbi ba bainbi Jesusre tëhuoni, baguëni preso zeanni bahuë.

⁵¹Zeanni bajënna, joë ba'irën, Jesús naconi ba'iguëbi baguë guerra hua hua'tire rutani, pairi ta'yejeiye ëjaguë yo'o conguëni huaguë, baguë ganjorote jue'reni tonbi. ⁵²Tonguëna, Jesús yua ja'anguëni cabi:

—Më'ë guerra hua hua'tire se'e hua'ti re'hua corohuëna jëojë'ën. Se'e yo'oma'ijë'ën. Si'acua ja'an hua'ti naconi huatoca, ja'ansi hua'tibi huani senjosi'cua ba'ija'cua'ë. ⁵³Aito. ¿Porema'liñe yë'ë Taitare u'jaguë seña? Yë'ëbi Taita Riusuni ujani sentoca, baguë guënamë re'oto yo'o concua si'a sara samu jubëan jai jubëanre te'e jëana yë'ëna raoni coñe poreji.

⁵⁴Ja'nca coñe poreguëta'an, yureca ja'nca yë'ëre conma'iji. Ja'nca contoca, baguë cocareba toyani jo'case'e'ru güinajeiñe yo'oma'ire'abi. Junni toñe ba'iji yë'ëre toyani jo'case'e sëani yë'ëre jëa güesema'iji cabi Jesús.

⁵⁵Cani ja'n'rëbi, bain jubëanni coca cabi:

—Mësacua yua guerra hua hua'tiñare bajën, bain huai cabëanre bajën, ¿queaca ro'tajën, jianguëre'ru yë'ëre yahue zeanjën rate'ne? Mësacua naconi si'a umuguseña Riusu uja huë're baë'ë yë'ë. Ja'nca ba'iguëbi mësacuani coca ye'yoguë ba'iguëna, mësacuabi yë'ëni preso zeañe beoye baë'ë ja'anrë. ⁵⁶Ja'nca ba'iyeta'an, Riusu ira bain ba'isi'cuabi baguë

cocare toyani jo'cajënna, Riusubi bacua case'e'ru ba'ija'guë caguëna, yureña bacua cani jo'case'e'ru güina'ru yo'ose'e ba'iji, cabi Jesús.

Ja'nca caguëna, baguëre concua si'acuabi baguëte jo'cani senjoni, ro gatini saë'ë.

Jesús ante la Junta Suprema

⁵⁷Ja'n'rëbi, preso zeancuabi Jesusre sani, Caifás hue'eguë, pairi ta'yejeiye ëjaguë, baguë ba'iruna nëcohuë. Ira coca ye'yocua, ira ëjacua, bacuabi në'casi'cua baë'ë. ⁵⁸Pedro'ga Jesusre so'o be'teguë, yua pairi ta'yejeiye ëjaguë huë'e yija tëca ti'anbi. Ti'anni, Jesús carajeiyete ëñaza caguë, soldado hua'na naconi bëani bajili.

⁵⁹Ba'iguëna, pairi ëjacua, si'a ëja bain në'casi'cua naconi, bacuabi Jesusre huani senjoñe cañu cajën, baguë gu'aye yo'ose'ere tinjañu cajën ba'icuaata'an, baguëte gu'aye caye poremaë'ë. ⁶⁰Yequëcua, ai jai jubë ba'icua, Baguë gu'aye yo'ose'ere ëñahuë yë'ë cajën, ro coquejën quëacuata'an, baguëni huani senjoñe caye yuta poremaë'ë. Ja'n'rëbi gu'aye cacua samucuabi nëca rani ⁶¹cahuë:

—Ënquëbi gu'aye caguëna, yëquënabi achahuë: “Riusu uja huë'e, bain yo'osi huë'ere taonni senjoñe yë'ë. Taonni senjoni, ja'n'rëbi, samute umuguseña bani, ba huë'ere se'e yo'oyë yë'ë” cabi baguë, gu'aye cajën coquehuë.

⁶²Ja'nca cajënna, pairi ta'yejeiye ëjaguëbi nëcabi, Jesusni senni achabi: —¿Gare sehuoye beoye ba'iguë më'ë? Bacuabi më'ë gu'aye yo'ose'ere quëajënna, ¿më'ë guere yo'oguë sehuoma'iguë'ne? senni achabi.

⁶³Senni achaguëna, Jesús gare caye beoye nëcabi. Gare sehuoye beoye bajili. Ja'nca ba'iguëna, pairi ta'yejeiye ëjaguëbi baguëni bëinguë cabi:

—Mai huajëguë ba'i Riusubi ëñaguëna, cuencue coca cani te'e ruiñe quëajë'ën. ¿Më'ë yua ba Cristo Raosi'quë'guë? ¿Mai Ëjaguë Riusu Zin'guë më'ë? Te'e ruiñe sehuojë'ën, bëinguë cabi baguë.

⁶⁴Caguëna, Jesús sehuobi:

—Më'ë case'e'ru ja'nca ba'iguë'ë yë'ë. Mai Ta'yejeiyereba Ëjaguë Riusubi baguë Bainguë Raosi'quëre yë'ëre re'huani raoguëna, baguë jëja ca'ncona bëani ba'ija'guë'ë yë'ë. Bëani ba'iguë, ja'n'rëbi pico re'otobi gaje raiguëna, mësacuabi yë'ëre ëñaja'cua'ë.

⁶⁵Ja'nca caguëna, pairi ta'yejeiye ëjaguëbi bëinreba bëinguë, baguë cañate zeanni ye'reguë cabi:

—Riusuni gu'aye cabi baguë. Yua baguë gu'a jucha quëacuare se'e cu'ema'ina'a. Baguëbi Riusuni gu'aye caguëna, mësacuabi achahuë.

⁶⁶Ja'nca sëani, ¿Queaca yo'oja'cua'ne mësacua caye'ne? senni achabi.

Senni achaguëna, bacuabi:

—Baguëni huani senjoñe ba'ija'guë'bi, sehuohuë.

⁶⁷Sehuoni, yua baguë ñacona canbi gueonni nëcojënna, yequëcuabi baguë ziana go tutuhuë. Yequëcuabi baguëre jëja huaë'ë. Yequëcuabi bacua ëntë abëbi baguëni huaë'ë. ⁶⁸Ja'nca huaijën, baguëni bëinjën senni achahuë:

—¿Jaroguëbi mëlëni huaquë'ne? iMë'ë yua Riusu Raosi'quëreba ba'iyë caguë sëani, masini quëäjël'ën! cahuë.

Pedro niega conocer a Jesús

⁶⁹Yureca Pedrobi huë'e yijare ñu'iguëna, romi zingo yo'o congobi baguëni tëhuoni cago:

—Më'ë'ga Jesús, ba Galilea bainguë, baguë naconi baë'ë, cago.

⁷⁰Cagona, Pedrobi sehuoguë, si'acuabi achajëna, cabi:

—Banhuë. Më'ë caye achama'iguë'ë yë'ë, cabi.

⁷¹Ja'nca cani, bain caca sa'ro tëca quëñëni gatiguëna, yeco romi zingobi baguëte ëñani, baru ba'icuanì coca quëägo:

—Ënquëbi Jesús Nazareno naconi te'e baji'i, quëägo.

⁷²Quëägona, Pedro yua Riusu achayete senni achaguë, bacuani cuencue cocare ganreba cabi:

—Banhuë. Ba bainguëte gare ëñama'iguë'ë yë'ë. Baguëte huesëguë'ë yë'ë, cabi.

⁷³Caguëna, ja'n'rëbi jë'te, baru ba'icuanì Pedroni tëhuoni cahuë:

—Aito. Jesusre consi'quë baë'ë më'ë. Më'ëbi Galilea bain caye'ru caguëna, masihuë yëquëna, cahuë.

⁷⁴Cajëna, baguë yua ai jëja sehuobi:

—Banhuë. Yë'ëbi te'e ruiñe cama'itoca, Riusubi ëñani, yë'ëni huaija'guë. Më'sacuabi ba bainguëte cajëna, baguëte gare huesëguë'ë yë'ë, sehuoguë cabi.

Caguëna, ja'ansirën curabi yuji'i. ⁷⁵Ja'nca yu'iguëna, Pedrobi Jesús coca case'ere ro'tajaji'i: “Curabi yuta yu'ima'iguëna, më'ëbi samute ba'iyë yë'ëre huesëye caja'guë'ë më'ë.” Ja'an coca case'ere ro'tani, ja'n'rëbi sani, si'a recoyo oireba oji'i.

Jesús es entregado a Pilato

27 ¹Ja'n'rëbi ñataguëna, pairi ëjacua, judío bain ira ëjacua, si'a ëja bainbi ñë'cani, sa'ñëña coca cajën, Baguëre sani huani senjo güeseñu cajën, ²baguëte preso zeanni huenni, romano bain ta'yejeiye ëjaguë Pilato hue'eguëna sani nëcohuë.

La muerte de Judas

³Yureca Judas hue'eguë, Jesusre insini senjosi'quëbi Jesús huani senjoja'ñete ëñani, Baguëni ai gu'aye yo'ohuë yë'ë caguë, baguë treinta so'coña plata so'coñare inni, pairi ëjacua, ira ëja bain, bacuana go'yani ⁴quëabi:

—Ai gu'aye yo'ohuë yë'ë. Gu'aye yo'oma'iguëni ro zean güesehuë yë'ë, quëabi.

Quëaguëna, bacuabi sehuohuë:

—¿Më'ë queaca ro'taguë, ja'an cocare yëquënani quëaguë raquë'ne? Më'ë se'ga masijël'ën, sehuohuë.

⁵Ja'nca sehuojëna, baguë plata so'coña Riusu huë'e ba'iruna ro senjoni jo'cani saji'i. Sani ja'nrëbi, bisimebi baguë ñaje tęcana gueonni, ja'nsi'quëbi huajë gui'ini reani junji'i.

⁶Ja'nrëbi, pairi ëja bainbi ba plata curi senjose'ere chiani, sa'ñeña cahuë:

—Yureca, ën curi yua bainguëni huani senjoñe ro'ise'ere sęcani, Riusu huë'e gajonguna ayaye porema'inë cajën, ⁷guere yo'oye'ne senni achajën, bacuabi sani, sotoroan re'huacua yija, ja'an casi yijare ba curibi cohuë. Yequë yijaña raisi'cuabi junni huesëtoca, ba yijana bacuare tañu cajën, ba yijare cohuë. ⁸Ja'nca ro'tani cojën, ja'an yija yua zie yija hue'yohuë. Hue'yojëna, yure umuguseña tęcä ja'nca hue'ëji. ⁹Yureca Riusu ira bainguë ba'isi'quë Jeremías hue'eguëbi cocare cani jo'caguëna, bacua yo'ose'e yua ëñe'ru güina'ru baji'i: “Ja'nrëbi ba plata so'coña treinta so'coña Israel bain ro'tani bacua bainguëte ro'iyë, ja'an so'coñabi inni, ¹⁰soto re'huacua yijare cohuë. Mai Ëjaguë Riusu yë'ëni ëñose'e'ru güina'ru cohuë” cani jo'case'e baji'i.

Jesús ante Pilato

¹¹Yureca Jesusbi romano bain ta'yejeiye ëjaguë ba'irute nęcabi. Nęcaguëna, ba ëjaguëbi coca senni achabi:

—¿Më'ë yua judío bain quë'rë ta'yejeiye ëjaguë'guë? senni achabi.

Senni achaguëna, Jesusbi:

—Ja'nca ba'iguë'ë yë'ë, sehuobi.

¹²Pairi ëja bainca, ira bainca baguë gu'aye yo'ose'ere cajëna, gare sehuoye beoye baji'i Jesús. ¹³Yureca ja'nca sehuoma'iguëna, Pilatobi baguëni jëja senni achabi:

—Bacuabi më'ëre aireba gu'aye cajëna, ¿më'ë guere yo'oguë achama'iguë'ne? cabi.

¹⁴Caguëna, Jesús yua gare sehuoye beoye nęcabi. Ja'nca nęcaguëna, Pilatobi gue ro'taye beoye ëñabi.

Jesús es sentenciado a muerte

¹⁵Yua ja'an fiesta umuguseña ba'iguëna, Pilatobi si'a tęcahuëan preso zeansi'quë bain sensi'quë te'eguëte etoguë baji'i. ¹⁶Yure tęcahuë, ja'an gu'aye yo'osi'quë Barrabás hue'eguë yua preso zeansi'quë baji'i. ¹⁷Ja'nca ba'iguëna, bain ñë'casi'cua ba'ijëna, Pilatobi bacuani senni achabi:

—¿Jaroguëni tijoni etoye señe'ne mësacua? ¿Barrabasre etoye o Jesús, ba Cristo hue'eguëte etoye señe? senni achabi baguë.

¹⁸Pairi ëjacua yua Jesusre ro bëinjën insijëna, Pilatobi ja'anre masibi. Ja'nca masiguëbi ja'an cocare bainni senni achabi.

¹⁹Yureca baguë jëja ñu'i seiuhuëte ñu'iguëna, baguë rënjobi baguëna cocare quëago raogo:

—Ba re'lo bainguëni gare gu'aye yo'oye beoye ba'ijë'tën. Yure ñami ai gu'a ëo caingo ëñahuë. Baguë ba'iyete ëñani ai yo'ohuë yë'ë, quëago raogo.

²⁰Ja'nrëbi pairi ëjacua, judío bain ira ëjacua, bacuabi bain naconi coca cajën, Barrabasni etoye senjë'tën. Jesusni huani senjoñe senjë'tën, cajën bainni cahuë. ²¹Cajëna, Pilatobi se'e bacuani senni achabi:

—Ba samucua preso zeansi'cuare ro'tajë'tën. ¿Jaroguëni tijoni etoye'ne yë'ë? senni achabi.

Senni achaguëna, bacuabi:

—Barrabasni tijoni etojë'tën, cajën sehuohuë.

²²Ja'nca sehuojëna, Pilato yua bacuani senni achabi:

—Ja'nca catoca, ¿ba Jesús, yua Cristo casi'quë, ja'anguëte guere yo'oye'ne yë'ë? senni achabi.

Senni achaguëna, si'a jubëbi:

—iCrusu sa'cahuëna quenni reojë'tën! sehuohuë.

²³Sehuojëna, Pilatobi se'e senni achabi:

—¿Mësacua queaca ro'tajën, ja'nca caye'ne baguëre? ¿Gue gu'a jucha yo'oguë baquë'ne baguë? senni achabi.

Senni achaguëna, bain jubëbi quë'rë se'e ai güijën sehuohuë:

—iBaguëte crusu sa'cahuëna quenni reojë'tën! güijën sehuohuë.

²⁴Ja'nca sehuojëna, Pilatobi se'e sehuoye porema'iñe masibi. Guerra huëoye se'ga ba'iguëna, bacuani se'e sehuoye jo'cani, ja'nrëbi ocore inni, baguë ëntë sarare zoani tonguë, bainni cabi:

—Mësacuabi ënquë re'lo bainguëni huani senjoñe yëtoca, mësacua se'ga yo'ojë'tën. Yë'ëca baguë huani senjoñete sehuoma'iñë, cabi.

²⁵Caguëna, si'a jubë bainbi sehuohuë:

—Baguëni huani senjoñe guanseguëna, yëquëna, yëquëna zin hua'na yuta raima'icuabi baguëre huani senjoñete Riusuni sehuoja'cua'ë, cajën sehuohuë.

²⁶Ja'nca sehuojëna, Pilatobi Barrabasni tijoni etoni, ja'nrëbi Jesusre si'nseni, huani senjoñe guansebi.

²⁷Guanseguëna, Pilato soldado hua'nabi Jesusre Pilato huë'e yijana sani, bacua soldado gajecua, si'a jubëre choë'ë. ²⁸Chojëna, bacuabi sani, baguë cañate rutani, ja'nrëbi bajacu can ëja bain canre inni, baguëna sayahuë. ²⁹Sayani, miu ma ga'huare tëonni, baguë sinjobëna tëohuë. Ëja bain guanse tëcabëre'ga inni, baguë jëja ëntë sarana zean güesehuë. Ja'nca yo'oni, ja'nrëbi baguëna gugurini, baguëni ai jayajën cahuë:

—iCarajeiye beoye huajëni ba'ijë'tën, judío bain quë'rë ta'yejeiye ëjaguë! jayajën cahuë.

³⁰Ja'nca jayani ja'nrebi, baguëna go tutuni, ja'nrebi baguë jëja tëcabëbi rutani, baguë sinjobëna hua'ë. ³¹Ja'nrebi, baguëni jayani tëjini, baguë bajacu canre rutani, baguë cañate baguëna sayani ja'nrebi, Baguëte crusu sa'cahuëna quenni reoñu cajën sahuë.

Jesús es crucificado

³²Sani, ja'nrebi Cirene bainguë Simón hue'eguëni tëhuoni rantoni, Jesús crusu sa'cahuëte cuanni tëoni sajë'en cajën guansehuë.

³³Guanseni ja'nrebi, Jesusre sani, Gólgota casiru, sinjo gu'anbë casiru, ja'an cubëna ti'anhüë. ³⁴Ti'anni, gu'a jo'cha sënje naconi ja'mese'ere inni, Jesusni rurajëna, baguë yua ro ne'neni jo'cabi.

³⁵Ja'nrebi, baguëte crusu sa'cahuëna quenni reoni, soldado hua'nabi, Baguë cañate inni baja'cuare masiñu cajën, gata toyasira'carëanre sa'ñeña ña'goni tonni ëñahuë. ³⁶Ja'nca ëñani, ja'nrebi bëani, baguë ba'iyete re'oye ëñañu cajën yo'ohuë. ³⁷Ja'nrebi, baguë gu'a jucha yo'ose'ere ro'tani, ën cocare toyani, ba crusuna së'ohuë: “Ënquë Jesús hue'eguë yua judfo bain quë'rë ta'yejeiye ëjaguë'bi ba'iji” toyani së'ohuë.

³⁸Yequëcuare'ga bain huani bonse jiancua samucua, ja'ancua'ga Jesús naconi bacua crusu sa'cahuëanna gueonni retohuë. Yequëre Jesús jëja ca'ncona reohuë. Yequëre Jesús ari ca'ncona reohuë. ³⁹Ja'nrebi, bain hua'na ca'nchorë ganijën saicuabi Jesusni bëinsi ziaña ëñajën, baguëni bain ëyëjën ⁴⁰cahuë:

—Më'ëbi ro ro'tani caguë ba'isi'quë'ë. Riusu uja huë'ere taonni si'ani, ja'nrebi samute umuguseña mame huë'e yo'oyë yë'ë casi'quë sëani, yurera'rë ja'ansi'quë jëajë'en. Më'ë yua Riusu Zin ba'itoca, crusu sa'cahuëbi gajejë'en, bëinjën cahuë.

⁴¹Ja'nca bëinjëna, pairi ëjacua'ga, ira coca ye'yocua, ira ëja bain, bacua naconi Jesusni jayajën, sa'ñeña cahuë:

⁴²—Yequëcuabi ai yo'ojëna, bacua jëayete ëñoguë baji'i baguë. Ja'nca ëñoguëta'an, ja'ansi'quëbi jëaye poremai'te baguë. Baguë yua Israel bain quë'rë ta'yejeiye ëjaguë banica, yurera'rë baguë crusu sa'cahuëbi tijini gajeja'guë. Tijini gajetoca, baguëni si'a recoyo ro'tayë mai. ⁴³Baguë yua Riusuni si'a recoyo ro'tayë yë'ë caguëna, Riusubi yurera'rë baguëte tëani conja'guë. Yë'ë yua Riusu Zinreba'ë casi'quë sëani, ja'nca yo'oja'guë Riusu, baguëni ai yëguë ba'itoca, baguëni jayajën, sa'ñeña cahuë.

⁴⁴Cajëna, jiancua'ga, baguë naconi retosi'cua, bacua'ga baguëni güina'ru te'e jayajën cahuë.

Muerte de Jesús

⁴⁵Ja'nrebi mëñereba së'iguëna, si'a re'oto beoru na'i si'abi. Samute hora ba'iyë tëca zijei re'oto se'ga baji'i. ⁴⁶Ba'iguëna, ja'nrebi, ënsëguëbi a las tres'ru së'iguëna, Jesusbi si'a jëja coca güini achobi:

—Elí, Elí ðlama sabactani? güini achobi. Bain cocabi cato, Taita Riusu, Taita Riusu, ðmè'è queaca ro'taguè, yè'ère jo'cani senjoguè'ne? güini achobi Jesús.

⁴⁷Güini achoguèna, yequècua baru ba'icuabi achani:

—Mai ira bainguè ba'isi'què Elíasni choi'te baguè, cahuè.

⁴⁸Cani, bacua jubè ba'iguèbi besa sani, can sè'ohuère inni, zoa huansoyo na'miñona huenni, sènje jo'cha re'cona huahuani saènni, Jesusbi zu'nzuja'guè caguè, baguè yi'obona nècoguèna, ⁴⁹baguè gajecuabi cahuè:

—Yo'oma'ijè'èn. Yequèrè Elíasbi rani, baguète tijoni gachoma'iguè cajèn, èjoni èñañu, cahuè.

⁵⁰Cajènnna, ja'n'rèbi Jesús yua se'e ai jèja güini achoni, ja'n'rèbi junni tonbi. ⁵¹Junni tonguèna, ja'ansirèn Riusu uja huè'e sa'nahuè retosi canbi samu tè'ntèña ba'iyè ja'anse'e yua jobora ye'reni saji'i. Èmèje'enbi yijacua tèca ye'reni saji'i. Yija'ga ñu'cueguèna, gatabèanbi joni saji'i. ⁵²Bain tansiruan'ga a'nqueguèna, Riusu bainreba junni tonni tansi'cuani huajè hua'nare etobi Riusu. ⁵³Etoquèna, Jesús go'ya rairèn ti'anguèna, bacuabi bacua tansiruanbi etani, Jerusalén huè'e jobo Riusu cuencuesi jobona sani ba'ijènnna, ai jai jubè bainbi èñahuè.

⁵⁴Ja'n'rèbi soldado èjaguè, baguè naconi ba'ijèn Jesusre èñajèn ba'icua, bacuabi yija ñu'cuese'e, yequè yo'oguè ba'ise'ere'ga èñani, gue ro'tayè beoyè quèquèni cahuè:

—Aito. Ènquèbi Riusu Zinreba bajì'i, cahuè.

⁵⁵Romi hua'na'ga so'orèbi èñajèn nècahuè. Jesús naconi Galilea yijabi te'e rajjèn, baguèni consi'cua baè'è. ⁵⁶Ja'nca ba'icuare cato, yeco María Magdalena, yeco María, Santiago, José bacua mamá baco'è. Yeco, Zebedeo mamacua, bacua mamá baco'è.

Jesús es sepultado

⁵⁷Ja'n'rèbi, na'i si'aguèna, Arimatea huè'e jobo bainguè José hue'eguè, ai bonse baguè, ja'anguèbi ti'anbi. Baguè'ga Jesús bainguè consi'què bajì'i. ⁵⁸Ja'anguèbi yua Pilatona sani, Jesús ga'nihuète senji'i. Senguèna, Pilatobi baguèna insini saoyè guansebi. ⁵⁹Guanseguèna, Josebi Jesús ga'nihuète sani, re'o can pojei canbi ga'nebi. ⁶⁰Ga'neni ja'n'rèbi. José tanja'ru, gata tè'ntèbana mame no'asi goje, ja'anruna sani, baguète uanbi. Ja'nca uanni, jai gatabèbi bonani, ba tansi gojere taunni ta'pini jo'cabi. ⁶¹Ja'nca yo'oguèna, María Magdalena, yeco María naconi baè'è. Jesús tansiru ca'ncorete èñajèn ñuè'è.

La guardia ante el sepulcro de Jesús

⁶²Ja'n'rèbi yequè umuguse, yo'o yo'oma'i umuguse ja'anrè ba'i umuguse si'aguèna, pairi èjacuabi, fariseo bain naconi Pilatona sani, ⁶³si'a jubèbi baguèni quèahuè:

—Ējaguë, ba Cristo ro coqueguë casi'quëbi yua huajëguë ba'i umuguseña ñaca caguë baji'i: “Samute umuguseña bani, go'ya raija'guë'ë yë'ë” caguëna, baguë case'ere yure ro'tahuë yëquëna. ⁶⁴Ja'nca casi'quë ba'iguëna, yure samute umuguseña tëca ba'iguëna, baguë tansirute re'oye ëñajën cuiraye guansej'ën. Yequërë baguëte conjën ba'isi'cuabi baguë ga'nihuëte jianni satoca, “Go'ya raisi'quë'bi” quëani achoma'iñe. Ja'nca ro coquejën yo'otoca, baguë Cristo ba'iyë ro coqueguë case'e'ru quë'rë ai gu'aye coquejën ba'ire'ahuë maire, Pilatoni cahuë.

⁶⁵Cajëna, Pilatobi sehuobi:

—Mësacua yua soldado jubëte bacua sëani, ja'ancuare baguëre tansiruna sani nëconi, mësacua porese'e ai re'oye ëñajën cuirajën ba'ijë'ën, sehuoguë cabi.

⁶⁶Ja'nca caguëna, bacua yua baguëre tansiruna sani, ba gatabë ta'pisibëte quëonni së'queni jo'cahuë. Jo'cani, soldado hua'na tansiruna jo'cahuë. Ja'nca yo'ojëna, jiancuabi ti'añe poremaë'ë.

La resurrección de Jesús

28 ¹Ja'nrebi, judío bain yo'o yo'oma'i umuguse si'aguëna, semana ja'anrë ba'i umuguse, domingo umugusebi ñatani, María Magdalenabi, yeco María naconi Jesús tansiruna ëñajën saë'ë. ²Sani ëñato, yija ai jëja ñu'cuebi. Riusu anje conguëbi guënamë re'otobi gaje meni, ba gatabëte bonani quëñoni, babëre bëani ñuji'i. ³Anje ga'nihuë ba'iyete cato, mëjo jue'neñe'ru ëñobi. Baguë caña yua ai pojeiyereba ai pojei cañara baji'i. ⁴Ja'nca ba'iguëbi gaje raiguëna, soldado hua'na tansirute ëñacuabi ai quëquëreba quëquëjën to'ntojën, ja'nrebi junni garasi'cua'ru nëcajën ëñoahuë. ⁵Ja'nrebi, Riusu anje conguëbi ba romi hua'nani cabi:

—Mësacua huaji yëma'ijë'ën. Mësacua yua Jesús, ba quenni reosi'quë, ja'anguëni cu'ejën raisi'cuare masiyë yë'ë. ⁶Ënjo'on'ga beoji baguë. Go'ya raji'i. Baguë cani jo'case'e'ru giina'ru ba'iji. Raijë'ën. Baguë uinsirute ëña rani masijë'ën. ⁷Yureca besa sani, baguëte concuani quëajaijë'ën: Ju'insi'quëbi go'ya raji'i baguë. Go'ya raisi'quëbi yureca Galilea yijana mësacua ru'ru sani, mësacuani ëjoji. Ja'anruna sani, baguëni tëhuoni ëñajë'ën. Ja'anre quëajaijë'ën. Yë'ë case'e'ru yo'ojë'ën, cabi.

⁸Caguëna, bacuabi ba tansirute jo'cani, besa saë'ë. Huaji yëjën, ja'nrebi ai bojoyereba bojojën, Jesusre concuana quëajaiñu cajën, huë'huëjën saë'ë. ⁹Ja'nca saijëna, yureca Jesusbi bacuani tëhuoni saludabi. Saludaguëna, baguë guëñare gugurini su'ncajën, baguëni ai bojojën baguëni ai yëhuë. ¹⁰Ja'nca yo'ojëna, Jesús yua bacuani yihuoguë cabi:

—Mësacua huaji yëma'ijë'ën. Yë'ë bainrebana sani quëajë'ën: “Galilea, yijana saijë'ën. Sani yë'ëre tëhuoni ëñaja'cua'ë” quëajë'ën, cabi Jesús.

Lo que contaron los soldados

¹¹ Caguëna, romi hua'nabi quëajën saijëna, ba soldado jubë ba'icuabi huë'e jobona sani, pairi ëjacuani ba yo'oguë ba'ise'e si'aye quëahuë.

¹² Quëajëna, pairi ëjacuabi si'a ira ëjacua naconi ñë'cani, sa'ñëña coca cani, ja'nrebi soldado hua'nana ai curire insijën, ¹³ bacuani yahue yihuojën guansehuë:

—Mësacua yua baina sani, ñaca quëajë'ën: “Yëquënabi cainjëna, baguëre concuabi ñamibi ti'anni, baguë ga'nihuëte jianni samate” cajën quëajë'ën. ¹⁴ Ja'nca quëajëna, Pilatobi achatoca, yëquënabi baguëni re'lo coca cajën, baguëni bojo güeseyë. Ja'nrebi mësacuani bëiñe beoye ba'iji, cahuë.

¹⁵ Ja'nca cajëna, soldado hua'nabi bacua curire coní, pairi ëja bain guansese'ere'ru coca quëani achohuë. Quëani achojëna, yure umuguseña tëca judío bainbi ja'an cocare sa'ñëña quëani achojën ba'iyë.

El encargo de Jesús a los discípulos

¹⁶ Ja'nrebi, Jesusre concua, si'a sara bain te'e bainguë, bacuabi Galilea yijana sani, Jesús quëasi cubëna më'ë. ¹⁷ Mëni, ja'nrebi baguëni ëñani, baguëna gugurini rëanni, baguëni ai yëjën bojohuë. Bacua jubë ba'icua yequëcuaca baguëni si'a recoyo ro'taye huaji yëhuë. ¹⁸ Ja'nca ba'ijëna, Jesusbi bacuana cueonni quëabi:

—Taita Riusubi cuencueguëna, guënamë re'oto, yija re'oto, si'aye bani, Ta'yejeiyereba Èjaguë ba'iguëbi si'aye baru ba'icuani guansegüë ba'iguë'ë yë'ë. ¹⁹ Ja'nca sëani, mësacua yua si'a jubëan baina sani, yë'ë bainreba concuare re'huajë'ën. Ja'nca re'huajën, Taita Riusu, baguë Zin, baguë Espíritu, ja'ancua ba'iyete ro'tajën, yë'ë bainrebare oco bautizajën ba'ijë'ën. ²⁰ Ja'nca yo'oni, yë'ë yua mësacuani guansení jo'case'e'ru si'aye güina'ru yel'yojën ba'ijë'ën, bacua te'e ruiñe yo'ojën ba'ija'yete. Ja'nca ba'ijëna, yureca, mësacua gare jo'caye beoye ba'iguë, ën yija carajeirën tëca mësacua naconi te'e conguë ba'iyë yë'ë. Ja'nca raë'ë. Amén.

Riusu cocareba

SAN MARCOS

Toyani jo'case'e

Juan el Bautista en el desierto

- 1** ¹Yureca, Riusu cocarebare, baguë Zin Jesucristo ën yijana raise'ere toyani jo'cayë:
- ²Riusu ira bainguë raosi'quë, Isaías hue'eguëbi Riusu cocare uti pëbëna toyani jo'caguëna, ñaca toyase'e bajil'i:
Achajë'ën, yureca.
Më'ëre quëaja'guëte ru'ru saohuë, më'ë rai ma'are re'huacaiguëte.
- ³Saoguëna, ja'anguëbi yua beo re'otona ti'anni, ñaca quëani achoja'guë'bi:
“Mai Ëjaguë rai ma'are re'huaye'ru re'huajë'ën.
Te'e ruin ma'are yo'ocajjë'ën baguëre” toyani jo'case'e bal'iji.
- ⁴Ja'nca ba'iguëna, yureca Juan Bautizaguëbi beo re'otona ti'anni, bainna ñaca quëani achobi: “Mësacua ro'tajën ba'ise'e beoru mame re'huani ba'ijën, bautiza güesejë'ën. Riusubi yë'ë gu'a jucha yo'oguë ba'ise'ere huanë yeni ro'tama'ija'guë cajën, ja'nca yo'ojë'ën” quëani achoguë bajil'i Juan. ⁵Ja'nca quëani achoguëna, si'a bainbi baguëni achajaiñu cajën, baguëni tëhuojaë'ë. Judea yija, Jerusalén huë'e jobo, ja'anruanbi etani, baguëni tëhuojaë'ë. Tëhuojani, bacua gu'a jucha beorure Riusuni quëajën, Juanni bautiza güesehuë, Jordán ziayana.
- ⁶Yureca, Juanbi yua camello raña canre ju'iguë, ga'ni tëinme baguë sëri seihuëte tënjl'i. Bu'nsu, o'a baya, baguë aon ja'an bajil'i. ⁷Ja'nca ba'iguëbi yua bainni ñaca quëani achoguë bajil'i:
—Yequëbi, yë'l'ëru quë'rë ta'yejeiye Ëjaguëbi yuareba raiye bal'iji. Yë'l'ëru quë'rë ta'yejeiye Ëjaguëte sëani, yë'l'ëga gugurini rëanni, baguëni yo'o

coñe gare ti'anma'iguë ba'iyë. Baguë guëon ju'iyete ti'ljeje ti'anma'iguë'i yë'ë, baguëre. ⁸Yë'ëbi yua mësacuaire ocona bautizaguë'ë. Baguëca yua Riusu Espíritu naconi mësacuaire bautizaja'guë'bi, quëani achoguë baj'i'i Juan.

Jesús es bautizado

⁹Quëani achoguë ba'iguëna, ja'an umuguseñabi Jesusbi Nazaret huë'e jobo, Galilea yija ba'i jobo, ja'an jobobi sani, Juanna ti'anjani, Jordán zaiyana bautiza güesebi. ¹⁰Bautiza güeseni, ja'nrëbi, guënamë re'otobi a'nqueni saoguëna, Riusu Espíritubi eta rani, ju'ncubo ba'iyë'ru ëñoni, Jesusna gaje meni tuabi. ¹¹Tuaguëna, ja'nrëbi, guënamë re'otobi ñaca cani achobi:

—Më'ë yua yë'ë Zin ai yësi'quë'ë. Më'ëni ai bojoyë yë'ë, cani achobi.

Jesús es puesto a prueba

¹²Cani achoguëna, ja'ansirën, Riusu Espíritubi Jesusre beo re'otona sabi. ¹³Saguëna, cuarenta umuguseña barute ba'iguë, airu hua'i hua'na naconi ba'iguëna, zupai huatibi ti'an rani, Yë'ëna rani conjë'ën, coqueguë choji'i. Choquëna, conmaji'i. Conma'iguëna, Riusu guënamë re'oto yo'lo con hua'nabi baguëni cuirahuë.

Jesús comienza su trabajo en Galilea

¹⁴Ja'nrëbi jë'te, Juanni preso zeanni guaorena, Jesusbi Galilea yijana sani, Riusu cocarebare bainni quëani acho bi'rabi. ¹⁵Ñaca quëani achoguë baj'i'i:

—Yua'ë. Riusu ba'i jobo ëñoja'ñe yurera ti'anja'ñeta'an ba'iji. Ja'nca sëani, mësacua ro'tajën ba'ise'e beoru mame re'huani, Riusu cocarebare achani, si'a recoñoa ro'tajën ba'ijë'ën, quëani achoguë baj'i'i.

Jesús llama a cuatro pescadores

¹⁶Ja'nca ba'iguëbi Galilea zitara yëruhuana sani, mejabëbi ganini ëñato, Simón hue'eguëbi, baguë yo'jeguë Andrés naconi ba'ijën, hua'ire yojën ba'ë'ë, hua'i yoye yeyesi'cua sëani. ¹⁷Hua'ire yojëna, Jesusbi bacuani coca caguë choji'i:

—Mësacua yë'ëni te'e conjën rajjë'ën. Mësacua yua hua'i yoye yeyesi'cua ba'ijëna, bainre yoye mësacuan yeyoyë yë'ë, caguë choji'i.

¹⁸Caguë choiguëna, bacua yua ja'ansirën bacua hua'i yorëanre gare jo'ceni, Jesusni te'e conjën sa'ë'ë.

¹⁹Sajëna, baguëbi se'erë sani ëñato, Zebedeo mamacua, Santiago hue'eguë, baguë yo'jeguë Juan naconi ba'ë'ë. Bacua pë'caguë Zebedeo naconi yogute ba'ijën, bacua hua'i yorëanre ta'nëjën ñuë'ë. ²⁰Ja'nca

ñu'ijëna, Jesusbi bacuani choji'i. Choiguëna, bacuabi yua bacua pë'caguë Zebedeore jo'cani saë'ë. Yo'o concua naconi yoguna jo'cani, Jesusni te'e conjën saë'ë.

Un hombre que tenía un espíritu impuro

21 Sani ja'nrëbi, Capernaum huë'e jobona ti'anhuë. Ti'anrena, ja'nrëbi, yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, Jesusbi bain ñë'ca huë'ena cacani, bainni coca ye'yo bi'rabi. 22 Ai ta'yejeiye Ëjaguë masiye ye'yoye'ru bacuani ye'yoguëna, bain hua'nabi ai achajën rën'ë. Bacua ira coca ye'yocua ye'yoye'ru quë'rë ta'yejeiyera ye'yoguë baji'i Jesús. 23 Ye'yoguë ba'iguëna, yequë bainguë gu'a huati cacasi'quë yua bacua ñë'ca huë'ere baji'i. Ja'nca ba'iguëbi yua te'e jëana güiguë cabi:

24—¿Yëquëna ba'iru queaca ro'taguë raquë'ne Jesús Nazareno? Yëquënanani ro huesoni si'aguë raisi'quë'ë më'ë. Më'ëre masiyë yë'ë. Më'ë yua Riusu Zin Raosi'quëreba ba'iguë'ë, güiguë cabi.

25 Güiguë caguëna, Jesusbi gu'a huatini bëinguë guanseni cabi:

—iCama'ijë'n, huati! iBa bainguëte etani saijë'n! cabi.

26 Ja'nca caguëna, huatibi ba bainguëte ai jëja hue'nhue yo'oni, ai jëja güiguë, bainguëte etani jo'cani saji'i. 27 Etani saiguëna, si'a bain hua'nabi quëquësi'cua ba'ijën, sa'ñeña senni achajën cahuë:

—¿Gue'ne, yureca? ¿Guerebare ye'yoguë'ne baguë? iAi masi Ëjaguëbi rani, huati hua'ini coca guanseguëna, bacuabi achani yo'oyë! sa'ñeña cajën, ai ëñajën rëinjën baë'ë.

28 Ja'nrëbi, si'a Galilea yija ca'ncoñana Jesús yo'ose'ere ai quëani achohuë.

Jesús sana a la suegra de Simón Pedro

29 Ja'nrëbi, ba ñë'ca huë'ebi etajëna, Jesusbi Simón, Andrés, bacua naconi bacua huë'ena sani cacabi. Santiago, Juan, bacuabi conjën saë'ë. 30 Cacani ba'ijëna, Simón huago, baguë rënjo pë'cagobi rau jayogo uingona, Jesusni quëahuë. 31 Quëajëna, baguë yua bago uinruna cacani, bago ëntë sarare zeanni, bagote huëabi. Huëaguëna, ja'ansirën rau go'yani huajëgo, yua bacuani cuira bi'rago.

Jesús sana a muchos enfermos

32 Ja'nrëbi na'iguëna, yua ënsëguë ruajaquëna, rau ju'incuare, huati cacasi'cuare'ga, si'acuare Jesusna sahuë. 33 Sani, si'a huë'e jobo bainbi ti'anni, baguë anto sa'rore ñë'cani ëjohuë. 34 Ëjojëna, Jesús yua ai jai jubë bain si'a rau ju'incuani huachobi. Gu'a huati hua'i bain cacasi'cuare'ga guanseni, bacuare etoni saobi. Ja'nca saoni, huati hua'ibi coca caye yëjëna, ënsebi, baguëte masicuare sëani.

Jesús anuncia el mensaje en las sinagogas

³⁵Ja'n'rëbi, ñata ñamibi, yuta ënsëguë etama'iguëna, Jesusbi huëni, bain beoruna sani, Taita Riusu naconi coca uja bi'rabi. ³⁶Ujaguë ba'iguëna, Simón, yequëcua baguë naconi ba'icubabi Jesusni cu'ejën saë'të.

³⁷Sani, baguëte tinjani, baguëni cahuë:

—Si'a bainbi më'ëni cu'eyë, cahuë.

³⁸Cajëna, Jesusbi sehuobi:

—Cueñe ba'i huë'e joboñana saiñu. Ja'anruan bainre'ga Riusu cocarebare quëani achoza caguë, ja'an raisi'quë'ë yë'ë, sehuoguë cabi.

³⁹Ja'nca cani, si'a Galilea yija ca'ncoñana ganini, bain ñë'ca huë'eñana cacani, Riusu cocarebare bainni quëani achoguë, gu'a huati hua'ire etoni bi'rani saoguë bajji'i.

Jesús sana a un leproso

⁴⁰Ba'iguëna, ja'n'rëbi, gu'a ca'mi rau ju'inguëbi Jesusna rani, baguëna gugurini rëanni, baguëni senreba senji'i:

—Më'ëbi yënica, yë'ë gu'a raure tënnoni huachojë'ën, huachoye pore Ëjaguë sëani, senguë cabi.

⁴¹Ja'nca caguëna, Jesusbi baguëni oiguë bani, baguë ëntë sarare mi'nani, baguëni pa'roguë cabi:

—Huachoye yëyë. Më'ë yua huajë hua'guë ba'ijë'ën, cabi Jesús.

⁴²Caguëna, ja'ansirën gu'a ca'mi rau go'yani, yua huajë rajji'i. ⁴³Huajë raiguëna, Jesús yua baguëte sao bi'rani, baguëni si'a jëja coca yihuoguë cabi:

⁴⁴—Achajë'ën. Më'ë huajë raise'ere yequëcuanu gare quëaye beoye ba'ijë'ën. Ëñe se'gare yo'ojë'ën. Më'ë pairina sani, më'ë huajë raise'ere baguëni ënojë'ën. Ëñoni, Moisés ira coca guansegüë ba'ise'e'ru, baguë casi jo'ya hua'guëre inni, më'ë pairina sani, pairibi huani ëocaija'guë caguë, jo'ya hua'guëre pairina insijë'ën, më'ë yua huajë raisi'quë sëani. Ja'nca yo'otoca, bain hua'nabi më'ë huajë raise'ere ëñani masiyë, cabi Jesús.

⁴⁵Ja'nca cani saoguëna, ba huajë raisi'quëbi ro achan, baguë huajë raise'ere si'a bainna quëani achojaji'i. Ja'nca quëani achoguëna, Jesusbi, yua bainbi ëñajëna, huë'e jobona ti'añe poremajji'i. Beo re'otoña se'gare ba'iguëna, si'aruan ba'icubabi baguëni ëñajën saë'të.

Jesús sana a un paralítico

2 ¹Ja'n'rëbi, yequë umuguseña ba'iguëna, Jesús yua Capernaum huë'e jobona go'ini, baguë huë'ere ba'iguëna, bainbi achahuë. ²Ja'nca achan, yurera, ai jai jubë bainbi baguë huë'ena ñë'ca rani, huë'e bu'iye

ba'iyé sèani, anto sa'ro ba'iruna ti'añe poremaë'è. Ja'nca ba'ijëna, Jesusbi Riusu cocarebare bacuani quëani achobi. ³Quëani achoguëna, yequëcua gajese'gacuabi garasi'quëni camare uinguëna, cuanni rahuë. ⁴Rani, ai jai jubè bain ba'ijëna, Jesusna cacaye poremajën, huë'e ëmëje'ena mëani, Jesús ëmëje'en ba'irute goje otani, garasi'quëre camare uinguëna, Jesús ba'iruna meñe gachohuë. ⁵Gachojën, Jesusbi huachoye poreji ro'tajëna, Jesusbi baguë ñacobi ëñani, bacua recoyo ro'tayete masini, ba garasi'quëni cabi:

—Mami, më'è gu'a jucha yua gare tënose'e ba'iji, cabi.

⁶Caguëna, ira coca ye'yocuabi achajën ñu'ijën, ja'ansi'cua bëinjën ro'tajën baë'è: ⁷“¿Ba hua'guë queaca ro'taguë, ja'an cocare caguë'ne? Riusu se'gabi bain juchare tënoñe poreji. Yequëcuabi porema'iñë. Ja'nca sèani, baguë yua tëno cocare caguë, Riusure ro gu'aye caji” sa'ñeña ro'tajën ñuë'è. ⁸Ro'tajën ñu'ijëna, Jesusbi baguë ñacobi ëñani, bacua bëinjën ro'tase'ere masini, bacuani cabi:

—¿Mësacua guere yo'ojën, ja'nca ro'tajën bëiñe'ne? ⁹Bainbi, “Më'è gu'a jucha yua tënose'e ba'iji” caye poreyë. Ja'nca caye porecuata'an, “Huëni, më'è camare inni ganijë'ën” catoca, bacua huachoye porema'iñete ëñoñë. ¹⁰Ja'nca ba'iyeta'an, yë'è yua Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi bain gu'a juchare tënoñe pore Ëjaguë'è. Ja'anre mësacuaní ëñoñë yë'è, cabi.

Cani, ja'nrëbi, garasi'quëni cabi:

¹¹—Yureca, huëijë'ën. Më'è camare inni, më'è huë'ena go'ijë'ën, caguë cayë yë'è, caní achobi Jesús.

¹²Caguëna, baguë yua ja'ansirën huëni, baguë camare inni saji'i. Ja'nca saiguëna, si'a bainbi ai ëñajën rëinjën, Riusuni bojoreba bojojën, re'o cocare baguëni cahuë:

—Yure yo'ose'e'ru maibi gare ëñama'isi'cua'è, cahuë.

Jesús llama a Leví

¹³Ja'nrëbi jë'te, Jesusbi se'e Galilea zitara yëruhuana saji'i. Sani, si'a bain hua'nabi baguëna ñë'cajëna, bacuare coca yihuobi. ¹⁴Yihuoni tëjini, se'le sani ëñato, Alfeo mamaquë Leví hue'eguëbi impuesto curi co huë'ere ñuji'i. Ja'nca ñu'iguëna, baguëni:

—Yë'ëni te'e conguë rajjë'ën, caguë choji'i.

Caguë choiguëna, Levibi huëni, Jesusni te'e conguë saji'i.

¹⁵Ja'nrëbi jë'te, Jesusbi baguë bain concua naconi Leví huë'ere ba'ijën, aonre ainjën ñu'ijëna, gu'a bain impuesto curi cocua naconi ai jai jubëbi Jesusni te'e conjën, aonre aën'è. Ai jai jubè bainbi baguëni te'e conjën baë'è. ¹⁶Ba'ijëna, ira coca ye'yocua, fariseo bain naconi, bacuabi ti'anni, Jesusbi gu'a bain naconi te'e aon ainguëna, ëñahuë. Ja'nca ëñani, Jesús bain concuani bëinjën cahuë:

—¿Mësacua ëjaguë guere yo'oguë, impuesto curi cocua, gu'a bain, bacua naconi aon ainguë'ne? cajën bën'ë.

¹⁷Bëinjëna, Jesusbi bacua case'ere achani, bacuani coca sehuobi:

—Huajëjën ba'icuabi ëco yo'oguëte senma'iñë. Rauna ju'incua se'gabi ëco yo'oguëte señë. Yë'ë re'o bainguë'ë cajën ba'itoca, ja'ancuare choiguë raimaë'ë yë'ë. Yë'ë gu'a bainguë'ë cajën ba'itoca, ja'ancuare choiguë raisi'quë'ë yë'ë, sehuoguë cabi Jesús.

La cuestión del ayuno

¹⁸Ja'nrëbi jë'te, Juanre concua, fariseo bainre concua, bacuabi aon aiñe jo'cajënna, yequëcuabi Jesusna sani, coca senni achahuë:

—Juanre concua, fariseo bainre concua, bacuabi aon aiñe jo'cajënna, ¿më'ëre concua guere yo'ojën aon aiñe jo'cama'iñe'ne? senni achahuë.

¹⁹Senni achajënna, Jesús sehuobi:

—Ro huacha ro'tajën ba'iyë mësacua. Huejaja'guëbi fiestare yo'oguëna, ja'anre ro'tajën ba'ijë'ën. Huejaja'guëbi yuta ba'iguëna, baguë bain choisi'cuabi aon aiñe jo'caye gare porema'iñë. ²⁰Ja'nca porema'ijënna, huejaja'guëre preso zeanni quëñoja'an umuguse ti'anguëna, ja'anrën bacuabi aon aiñe jo'caja'cua'ë, cabi.

²¹Cani ja'nrëbi, bacuani yequë ye'yo cocare quëabi:

—Mame canbi ira canna ja'cheye bañë. Ja'nca ja'chetoca, mame canbi guë'nguëguëna, ira canbi quë'rë se'le ye'reni gu'a can'ru ruinjì. ²²Bisi ëye jo'cha huajë jo'chare yua ira ga'ni jo'cha corohuëanna ayaye bañë. Ayatoca, huajë jo'chabi ira ga'ni corohuëanre juejueni jañuni sani si'aji. Ga'ni corohuëan'ga gu'a corohuëan'ru ruinjì. Huajë bisi ëye jo'cha banica, mame ga'ni jo'cha corohuëanna ayaye ba'iji, cabi Jesús.

Los discípulos arrancan espigas en el día de reposo

²³Ja'nrëbi, yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, Jesusbi baguëte concua naconi trigo aon zio re'otobi ganijën, baguëre concuabi aon za'zaboanre tèa bi'rahuë. ²⁴Tëa bi'rajënna, fariseo bainbi ëñani, Jesusni bëinjën cahuë:

—Ëñajë'ën. ¿Më'ëre concua guere yo'ojën, aonre tëaye'ne? Yo'o yo'oma'i umuguse sëani, mai ira coca guanseni jo'case'le'ru tin yo'oye porema'iñë, bëinjën cahuë.

²⁵Cajënna, Jesusbi sehuobi:

—Mai ira coca toyani jo'case'ere ëñajën, ¿David yo'ose'ere cato, ja'an quë'rore mësacua ëñamate'ne? Baguëre concua naconi ganini, aon gu'aguëna, ²⁶pairi ta'yejeiye ëjaguë Abiatar ba'isirën ba'iguëna, Davidbi Riusu huë'ena cacani, baru ba'i jo'jo aonbëan Riusuna jo'case'ere inni ainguë ba'nji. Pairi bain se'gabi aiñe porejënna, yequëcuabi aiñe

porema'iñeta'an, Davidbi inni ainguë, baguëte concuare!ga aonguë ba'nji, sehuoguë cabi Jesús.

²⁷Cani, bacuani se!e yihuoguë cabi:

—Riusubi ru'ru bainguëte re!huani jo'caguë ba'nji. Ja'nrëbi yo!je, yo'o yo'oma'i umugusere re!huani jo'caguë ba'nji, bain bëa huajëyete. Yo'o yo'oma'i umugusere re!huaguë, bainni ro guanseye ro'tama'iji Riusu.

²⁸Ja'nca sëani, yë!ë!ga yua Riusu Raosi!quërebabi yua yo'o yo'oma'i umuguse Èjaguë!ë, cabi.

El hombre de la mano tullida

3 ¹Ja'nrëbi se!e, Jesusbi bain ñë!ca huë!ere ba!iguëna, guë!nguësi sara baguëbi baji'i. ²Ja'nca ba!iguëna, fariseo bainbi yua Jesús huachojaye ëñañu cajën, yahue ro'tajën ëjohuë. Guë!nguësi sara baguëte huachotoca, “Ai gu!aye yo!ohuë më!ë” cañu, ro'tajën ëjohuë, yo'o yo'oma'i umuguse sëani. ³Ja'nca ro'tajën ëjojëna, Jesusbi guë!nguësi sara baguëni cabi:

—Huëni rajjë!ën. Bain joborana nëca rajjë!ën, cabi.

⁴Cani ja'nrëbi, baguëbi raiguëna, fariseo bain barute ba!icucani cabi Jesús:

—Mai ira ba!isi coca toyani jo'case!ere ëñato, yo'o yo'oma'i umuguse banica, ¿gue yo'o yo!oye poreye!ne mai? ¿Guere caguë!ne? ¿Bainni coñe o bainni ja!si yo!oye caguë? ¿Rauna ju!inguëte huachoye o baguëni huesoni si!aye caguë? bacuani senni achaguë cabi.

Ja'nca senni achaguëna, bacuabi gare sehuoye beoye ba!ë. ⁵Ja'nca ba!ijëna, Jesusbi si!acuare bonëjeiñe ëñaguë bënji!i. Bacua achaye güejëna, ai sa!ntiguë baji!i. Ja'nca ba!iguëbi guë!nguësi sara baguëni cabi:

—Më!ë ëntë sarare mi'najë!ën, cabi.

Caguëna, baguë yua mi'nani, huajë raji!i. ⁶Huajë raiguëna, ja'nrëbi, fariseo bainbi etani, Herodes bainna sani, bacuani coca senni achahuë:

—¿Queaca Jesusre huani senjoñe!ne mai? senni achahuë.

Mucha gente a la orilla del lago

⁷Ja'nrëbi, Jesús yua baguëre concua naconi etani, zitarana sa!ë. Saijëna, ai jai jubë bain Galileabi raisi!cua yua baguëni achajën be!teja!ë. ⁸Judea, Jerusalén, Idumea, Jordán ziaya que ca'ncoña, Tiro, Sidón, ja'anruan bain!ga ai jai jubëbi Jesús yo!ose!ere achani, baguëna ñë!ca ra!ë. ⁹Raijëna, baguëre concuani: “Yogute injani, yë!ere re!huacajjë!ën” cabi. Bain jubëbi baguëni quëon ëaye ba!ijëna, ba yogute re!huacaiye guansebi. ¹⁰Ai bainre huachosi!quë sëani, si!acua rau ju!incuabi ti!anni, baguëni pa!roni huajëñu cajën, baguëni quëon ëaye

yo'ojën baë'ë. ¹¹Gu'a huati hua'ibi yua baguëni ëñajën, baguëni gugurini rëanjën, baguëni güijën cahuë:

—iRiusu Zinreba'ë mël'ë! güijën cahuë.

¹²Ja'nca cajëna, Jesusbi bacuani si'a jëja guanseguë, Yë'ë ba'iyete quëani achoma'ijë'ën, cabi.

Jesús escoge a los doce apóstoles

¹³Ja'nrebi yo'je, Jesusbi cubëna mëni ba'iguë, baguë bain jia'noni cuencueja'cuare choji'i. Choiguëna, baguëna mëni ñë'cahuë. ¹⁴Ñë'cajëna, si'a sara samucuaire, baguë naconi conjën ba'icuaire, Riusu cocareba quëani achocuaire, ja'ancuaire jia'noni cuencuebi. ¹⁵Cuencueni, ju'incuare huacho ëjacua, gu'a huati hua'ire etoni sao ëjacua, ja'ancuaire bacuaire cuencueni re'huabi. ¹⁶Ba cuencueni re'huasi'cua yua ñaca hue'ecua baë'ë: Simón caguëni Pedro hue'yobi. ¹⁷Ja'nrebi Santiago, ja'nrebi Santiago yo'jeguë Juan, Zebedeo mamacua ba'ijëna, jëja bacuaire sëani, Boanerges hue'yobi. ¹⁸Ja'nrebi Andrés, ja'nrebi Felipe, ja'nrebi Bartolomé, ja'nrebi Mateo, ja'nrebi Tomás, ja'nrebi Alfeo mamaquë Santiago, ja'nrebi Tadeo, ja'nrebi Simón ja'an celote jubë ba'iguë, ¹⁹ja'nrebi Judas Iscariote, Jesusre je'o bacuana insini senjoja'guë, ja'ancuaire cuencueni re'huabi Jesús.

Acusan a Jesús de recibir su poder del demonio

Ja'nrebi jë'te, Jesusbi baguëre concua naconi yequë huë'ena sani ti'anni, ²⁰ai jai jubë bainbi ñë'ca raijëna, bacua aon aiñe'ga poremaë'ë. ²¹Ja'nca porema'ijëna, yequëcuabi, Loco hua'guë'ru ruinguë ba'iji baguë cajëna, Jesús te'e huë'e bainbi achani, Baguëte zeanni rañu cajën, baguëte zeanjën saimate.

²²Yequëcua'ga ira coca ye'yocua, Jerusalenbi raisi'cuabi baguëte gu'aye cahuë:

—Baguë yua gu'a huati ëjaguë Beelzebú hue'eguë, ja'anguë naconi zemosi'quë'bi ba'iji. Ja'nca sëani, Beelzebubi conguëna, gu'a huati hua'ire etoni saoye poreji, cahuë.

²³Cajëna, ja'nrebi, Jesús yua bacuaire choini, ye'yo cocabi bacuaire bëinguë yihuoguë quëabi:

—¿Mësa'cua yua zupai huatire concua sa'ñeña etoni saoye poreye ro'taye? Ja'nca yo'oma'inë. ²⁴Te'e jobo bainbi sa'ñeña huatoca, si'acuabi huesëni carajeyë. ²⁵Te'e huë'e bainbi sa'ñeña huatoca, si'acuabi huesëni carajeyë. ²⁶Ja'nca carajeyëna, güina'ru zupai huatire concuabi sa'ñeña huatoca, bacua'ga huesëni carajeyë. Zupai'ga huesëni carajeyë.

²⁷Yequëcuabi jëja baguë huë'ena jian cacaye yëtoca, ru'ru jëja baguëni preso hueñe bayë. Baguëte preso huenma'itoca, baguë bonsere jiañe

porema'iñë. Huentoca, baguë bonsere tëani saye poreyë. Güina'ru, Zupaini huentoca, baguë zeansi'cuare tëani saye poreyë.

²⁸Mësacuanì ganreba yihuoguë canì achoyë yë'ë. Si'a bain gu'a jucha yo'ojën ba'ise'e, bacua gu'aye canì tonse'e, ja'anre huanë yeye poreji Riusu. ²⁹Ja'nca huanë yeye poreto'ga, Riusu Espíritute gu'aye canì tontoca, ja'an gu'a juchare gare huanë yeye beoye ba'iji Riusu. Ja'an gu'a juchare gare tënoñe beoye ba'iji, cabi Jesús.

³⁰Bainbi Gu'a huati zemosi'quëbi ba'iji cajëna, ja'nca coca yihuoguë cabi Jesús.

La madre y los hermanos de Jesús

³¹Ja'nrebi jë'te, Jesús pë'cago, baguë yo'jecua, bacuabi ti'an rani, hue'se ca'ncore ëjojën, baguëte choijajë'ën canì raohuë. ³²Raojëna, bain hua'na Jesús të'ijeiyë ñu'icuabi baguëni quëahuë:

—Më'ë mamá, më'ë yo'jecua, bacuabi hue'se ca'ncore ëjojën, më'ëni choiyë, quëahuë.

³³Quëajëna, Jesús sehuobi:

—¿Yë'ë mamá, yë'ë yo'jecua, jarocua'ne? senni achaguë sehuobi.

³⁴Ja'nca sehuoni ja'nrebi, si'acuanì bonëjeiñe ëñani, bacuani se'e cabi:

—Yë'ë mamá, yë'ë yo'jecua yua ënjo'on ba'icua'ë. ³⁵Riusu yëyete yo'ojën ba'icua, ja'ancuanì, Yë'ë yo'jeguë, yë'ë yo'jego, yë'ë mamá, ja'anre bacuani cayë yë'ë, cabi Jesús.

La parábola del sembrador

4 ¹Ja'nrebi jë'te, Jesusbi zitara yëruhuate ba'iguë, bainni coca yihuo bi'raguëna, ai jai jubë bainbi ñë'ca raë'ë. Ai jai jubë bain sëani, Jesús yua yoguna cacani bëaguëna, bain jubëbi mejabë yëruhuate achajën ñuë'ë. ²Achajën ñu'ijëna, Jesusbi ye'yo cocabi bacuani ai yihuoguë quëabi:

³—Mësacua achajë'ën. Banguëbi zio yo'oguë saji'i. ⁴Sani, yijare re'oye re'huanì tëjini, aonra'carëanre mo'gasi yijana yu'yuguë ganibi. Yu'yuguë ganiguëna, yequëra'carëanbi ma'ana to'inguëna, bi'an hua'nabi chiani uncueni si'ahuë. ⁵Yequëra'carëanbi gata yijana to'inguëna, bean yija ba'iguëna, ai besa ticubi. ⁶Ja'nca ticuguëna, ja'nrebi, ai ja'suye ënsëguëna, sita beo sahua sëani, ticubi cueneni junji'i. ⁷Yequëra'carëanbi miübëna to'inguëna, miubi quë'rë ta'yejeiyë irani hueanguëna, aon quëinmajli'i. ⁸Yequëra'carëanbi yua re'oye re'huasi yijana to'inguëna, aonbi irani, jorini, re'oye quënji'i. Quëinguëbi yequë sahuañabi treintara'carëan quënji'i. Yequë sahuañabi sesentara'carëan quënji'i. Yequë sahuañabi cienra'carëan quënji'i, caguë yihuobi Jesús.

⁹Yihuoni ja'nrebi, bacuani se'e cabi:

—Mësacuabi ganjo banica, achani ye'yejë'ën, cabi.

El porqué de las parábolas

¹⁰Ja'nrëbi jë'te, Jesusbi te'e hua'guë ba'liguëna, baguëre concua si'a sara samucuabi, yequëcua baru ba'icua, bacuabi yua Jesús ye'yo coca te'e ruiñe quëayete senni achahuë. ¹¹Senni achajënna, Jesús sehuobi:

—Riusubi baguë ba'i jobo ba'iyete mësacuani te'e ruiñe quëani, baru ba'i yahuese'ere mësacuani te'e ruiñe masi güeseji. Yequëcuareta'an, banji. Baguë bain jubë beocuare sëani, ye'yo coca se'gabi bacuani beoru quëani achoyë, ñaca toyani jo'case'e'ru ba'ija'ye: ¹²Ñaco bacuata'an, ëñani ye'yema'ija'bë caguë, ganjo bacuata'an, achani ye'yema'ija'bë caguë, bacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'e yua mame re'huama'ija'bë caguë, ye'yo coca se'gabi bacuani quëaji Riusu, caguë sehuobi Jesús.

Jesús explica la parábola del sembrador

¹³Caguë sehuoni, ja'nrëbi ba ye'yo cocare bacuani te'e ruiñe quëabi:

—¿Mësacua yua yë'ë ye'yo coca case'ere achamate? Ja'nca achama'itoca, ðmësacua yua si'a ye'yo cocare queaca achaye poreye'ne? ¹⁴Aonra'carëan yu'yusi'quë yua Riusu cocareba quëani achoguë'ru ba'iji. ¹⁵Quëani achoguëna, yequëcuabi achajën, aonra'carëan ma'ana to'inse'e'ru ba'iyë. Riusu cocarebare achajënna, ja'nrëbi jë'te, zupai huatibi rani, ba cocareba bacua recoñoana re'huase'ere quë'ñeni si'aji. ¹⁶Yequëcuabi achajën, aonra'carëan gata yijana to'inse'e'ru ba'iyë. Riusu cocarebare achani bojojën, ¹⁷sita saima'iñe'ru ba'ijën, ja'nji recoñoa bacuabi zoe beoye recoyo ro'tama'iñë. Yequëcuabi je'o ëñajën, hui'ya yo'ojënna, bacua yua Riusu cocareba ro'ire ai yo'ojën, ba cocare recoyo ro'taye jo'cayë. ¹⁸Yequëcuabi achajën, aonra'carëan miubëna to'inse'e'ru ba'iyë. ¹⁹Riusu cocarebare achajën ba'icuata'an, ën yija bonsere ba ëaye ro'tajën, ro coquesi'cua ruiñë. Bonse se'ga si'ayete bani bojoza ro'tajën, aonra'carëan huenni si'ase'e'ru Riusu cocarebare recoyo ro'taye gare jo'cayë. Ja'nca jo'cajën, re'o yo'o yo'oye ëñomajën ba'iyë. ²⁰Yequëcuabi achajën, aonra'carëan re'oye re'huasi yijana to'inse'e'ru ba'iyë. Riusu cocarebare achani, recoyona re'huani, re'o yo'o yo'oye ai ta'yejeiye ëñojën ba'iyë. Yequëcua yua treintara'carëan quëiñe'ru ba'iyë. Yequëcua yua sesentara'carëan quëiñe'ru ba'iyë. Yequëcua yua cienra'carëan quëiñe'ru ba'iyë, cabi Jesús.

La parábola de la lámpara

²¹Cani ja'nrëbi, yeque cocare bacuani yihuoguë cabi:

—Majahuëte zëonto, ¿ro gajongu sa'nahuëna meñe jaoni ta'piye? ¿o cama yijacuana nëcoye? Bañë. Si'aruanna miaja'guë cajën, ëmëna reoyë.

22 Ja'nca ba'iy'e'ru ba'iguëna, bainbi bacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere yahueye yëcuareta'an, Riusubi si'aye ëñoni, si'acuani masi güeseji.

23 Mësacua yua ganjo banica, achani ye'yeyë'ën, yihuoguë cabi.

24 Cani ja'n'rëbi, yeque cocare bacuani yihuoguë cabi:

—Mësacua yua ye'yo cocare ëñare bajën, achajën ba'ijë'ën. Mësacua yua bainna cuencueni insijën ba'iy'e'ru, Riusubi güina'ru mësacuana cuencueni inisji. Mësacua yua baguë cocarebare te'e ruiñe achajën ba'itoca, mësacuana quë'rë se'e ai ta'yejeiye insireba insiji Riusu.

25 Mësacuabi ai batoca, quë'rë ta'yejeiye mësacuana insise'e ba'ija'guë'bi. Ai ba'iy'e beotoca, mësacua baye choa ma'carë se'ga batoca, beoru quë'ñeni tëase'e ba'ija'guë'bi, yihuoguë cabi Jesús.

La parábola de la semilla que crece

26 Cani ja'n'rëbi, yeque cocare bacuani yihuoguë cani achobi:

—¿Riusu ba'i jobo queaca ba'iguë'ne? Aonra'carë yijana tanse'e'ru ba'iji.

27 Bainguëbi yijana tanni, ja'n'rëbi yequë umuguseña canni ñataguëna, aonra'carëbi ticuni iraji. ¿Queaca jojoni ticuguë'ne? sento, huesëji.

28 Yijana tanse'e yua ja'anse'ebi jojoni iraji. Ru'ru, tiku se'gabi jojoni irani, ja'n'rëbi aon za'zabo quëinji. Quënni, ja'n'rëbi yo'je, za'zabobi yayuni ya'jiji. 29 Ya'jiguëna, aon tëa umuguse ti'anguëna, aonre tëajën saiyë, yihuoguë cabi Jesús.

La parábola de la semilla de mostaza

30 Cani ja'n'rëbi, yeque cocare bacuani yihuoguë cani achobi:

—¿Riusu ba'i jobo queaca ba'iguë'ne? ¿Que ye'yo cocare quëaye'ne?

31 Mostazara'carë ai zinra'carë, ja'an'ru ba'iji. Si'ara'carëan'ru quë'rë zinra'carë ba'iguëta'an, 32 yijana tanse'ebi irani yua si'a sunquiñëa'ru quë'rë jai sunquiñë irani, jai cabëan quënnquëna, bi'an hua'nabi ba sunquiñë sësëyena ziaroan suani, bëa huajëye poreyë, yihuoguë cabi Jesús.

El uso que Jesús hacía de las parábolas

33 Ja'nca ye'yoguë, ye'yo coca se'gare ye'yoguë, Riusu cocarebare bainni ye'yoguë, bacua achaye porese'e'ru yihuoguë quëabi. 34 Bainre ye'yoguë, ye'yo coca se'gare quëabi. Baguëre concuare ye'yoguë, si'aye te'e ruiñera quëani yihuobi.

Jesús calma el viento y las olas

35 Yihuoni, ja'n'rëbi na'iguëna, baguëre concuani:

—Zitara que të'huina je'ënu, cabi.

36 Caguëna, bacuabi bain jubëte jo'cani, Jesusre, ba yogute ñu'iguëna, sahuë. Yequë bainbi bacua yoguanbi te'e conni sa'ë. 37 Jesusre sajënna,

ja'n'rëbi ai jëja tutu raguëna, të'a yua huëni, oco yua yoguna cacaguëna, oco bu'i bi'rabi. ³⁸Ja'nca ba'iguëna, Jesús yua yogu sëri seiuhuëte ba'iguë, sinjo tëobëna tëoni cainguë unji'i. Cainguëna, baguëte sëttoni cahuë:

—Ëjaguë! ðMë'ë guere yo'oguë, mai huesëni si'ayete ëñama'iguë'ne? huaji yëjën cahuë.

³⁹Cajëna, Jesusbi sëta rani, huëni, tutu can jëjoni saoni, zitarana guansegüë cabi:

—iJa'anse'e guajë'ën! iJa'anse'e carajëjë'ën! cabi.

Caguëna, tutu'ga, zitara'ga, ja'anse'ebi carajaji'i. Gue tutuye beoye baji'i. ⁴⁰Ja'nca ba'iguëna, Jesusbi baguëre concuani cabi:

—ðMësacua guere yo'ojën, yë'ëni si'a recoyo ro'tamajën, ro quëqujëjën ba'iyë'ne? cabi.

⁴¹Caguëna, ba hua'nabi ai huaji yëjën, ai ëñajën rëinjën, sa'ñeña cahuë:

—ðYua queaca ba'iguë'ne ba hua'guë? Baguëbi guansegüëna, tutu'ga, jai zitara'ga, ja'anse'ebi achani, Jaë'ë cani carajaji'i, cahuë.

El endemoniado de Gerasa

5 ¹Ja'n'rëbi, zitarate je'enni, Gerasa yijana ti'anhuë. ²Ti'anni, Jesusbi mëi bi'raguëna, yua gu'a huati cacasi'quëbi bain tansi re'ohuëbi etani, tëhuo raji'i. ³Ja'anguë yua bain tansi re'ohuëte ba'iguëna, yequëcuabi que maca'ga, guëname'ga baguëni preso zeanni tayoñu cajën yo'ocuata'an, jëja beohuë. ⁴Baguëni preso zeansi'cuabi guënameñabi baguë guëña, baguë ëntë saraña, baguëni ai re'oye huento'ga, baguë yua ro tëteni si'aye se'ga yo'oguë baji'i. Ja'ansi'quë yua baguë ëntë sarañabi ra'nteni tëteni, ja'n'rëbi gatabi hua'huani guënameare jë'yeni si'aguë baji'i. Ja'nca ba'iguëna, baguëni zeanni hueñe porecuabi beohuë. ⁵Baguë yua umugusebi, ñamibi bain tansirute ba'iguë, cu re'otore ba'iguë, si'a jëja güiguë, gatabi ja'ansi'quë huaiguë, ja'si yo'oguë baji'i. ⁶Ja'nca ba'iguëbi Jesusni, so'orëbi raiguëna, ëñani, baguëna ai jëja huë'huëni tëhuoni, baguëna gugurini rëanni, ⁷baguëni cabi:

—ðMë'ë guere ro'taguë, yë'ë ba'iruna raquë'ne, Jesús? Më'ë yua ba ta'yejeiyereba Ëjaguë Riusu Zin'ë. Riusubi ëñaguëna, më'ëni senreba señë yë'ë: Yë'ëni ai yo'o güesema'ijë'ën, señë, güiguë cabi baguë.

⁸Jesús yua ën coca:

—Etani saijë'ën, gu'aye yo'o huati, ja'anre casi'quë sëani, ai jëja güiguë cabi baguë.

⁹Caguëna, Jesusbi baguëni senni achabi:

—ðMë'ë gue mami hue'eguë'ne? senni achabi.

Senni achaguëna:

—Jai Jubë hue'eyë, jai jubë huati hua'i ba'icua sëani, sehuobi baguë.

¹⁰Sehuoni ja'n'rëbi, Jesusni senreba senji'i:

—Yëquëna huati jubëte ën yijabi gare etoni saoma'ijë'ën, senguë baji'i.

¹¹ Senguë ba'iguëna, cuchi jubë ai jai jubëbi cueñe ba'i cubë jabate ba'ijën, bacua aonre cu'ejën, aonre ainjën baë'ë. ¹² Ba'ijëna, huati hua'ibi Jesusni senni achahuë:

—Ja'an cuchi hua'nana yëquëenate saojë'ën. Ba hua'nana cacaye yëyë, senni achahuë.

¹³ Ja'nca senni achajëna, Jesusbi Saijë'ën cabi. Caguëna, huati hua'ibi ba bainguëte jo'cani, cuchi hua'nana sani cacahuë. Cacani ba'ijëna, samu mil cuchi hua'na ba'iyë'ru ba'ijën, ja'ansi'cua yua rëi të'ntëbana huë'huëni, zitarana tonni runi huesëhuë.

¹⁴ Runi huesërena, cuchi cuiracuabi ai quëquëni, ja'nrëbi huë'e jobo, huë'e jobo ca'ncoña, ja'anruan bainna sani quëamate. Quëajëna, bainbi ëñajën raë'ë. ¹⁵ Jesús ba'iruna rani ëñato, huati hua'i basi'quë yua caña sayasi'quëbi te'e ruiñe ro'taguë ñuji'i. Ja'nca ñu'iguëna, bacuabi ai huaji yëjën ëñahuë. ¹⁶ Ëñajëna, baru bain ëñasi'cuabi huati hua'i etosi cocare, cuchi hua'na huesësi cocare quëani achohuë. ¹⁷ Quëani achojëna, Jesusni bacua yijabi gare saiye guansehuë.

¹⁸ Guansejëna, ja'nrëbi, Jesusbi baguë yoguna cacaguëna, huati hua'i etosi'quëbi Jesusni, Më'ë naconi te'e saza caguëna, ¹⁹ Jesusbi ënseni, baguëni yihuoguë cabi:

—Më'ë huë'ena go'ijë'ën. Më'ë bainni yë'ë conse'e, yë'ë oiguë base'e, ja'anre quëani achojë'ën. Yë'ë ta'yejeiye Ëjaguëbi yë'ëni ai re'oye conbi caguë, bacuani quëani achojajë'ën, yihuoguë cabi Jesús.

²⁰ Caguëna, baguë yua sani, si'a bain Decapolis huë'e joboña ba'icuaire Jesús conguë ba'ise'e si'aye quëani achobi. Quëani achoguëna, bain hua'na si'acuabi ai achajën rën'ë.

La hija de Jairo. La mujer que tocó la capa de Jesús

²¹ Ja'nrëbi, Jesús yua yogubi jenni go'iguëna, ai jai jubë bainbi zitara yëruhuana ti'anni, baguëni tëhuo raë'ë. Tëhuo rajjëna, baguë yua ba yëruhuate ba'iguëna, ²² bain në'ca huë'e ëjaguë Jairo hue'eguëbi rajji'i. Rani, Jesusni ëñani, baguë guëon na'mina gugurini rëanni, ²³ baguëni senreba senji'i:

—Yë'ë zin hua'gobi ai ju'in hua'go ba'igona, rajjë'ën. Më'ë ëntë sarañare bagona pa'roni huachojë'ën. Huajë rajja'go caguë, bagote conjë'ën, senreba senji'i.

²⁴ Senguëna, Jesusbi baguë naconi saji'i. Saiguëna, ai jai jubë bainbi baguëni be'tejën, ai quëon ëaye yo'ohuë. ²⁵ Ja'nca yo'ojëna, u'chu rau ju'ingobi, si'a sara samu tëcahuëan ju'in hua'go ba'igobi bain jubë naconi ba'igo, Jesusni be'tego baco'ë. ²⁶ Ba hua'go yua ai ëco yo'ocuaana saisi'cobi ai yo'ogo, bago curire bacuana ro'igo si'agoca gare huajë

raima'igo, què'rè ju'in hua'go runco'è. ²⁷Ja'nca ba'igobi Jesús ba'iyete achani, Jesusna sani, yurera bain jubè naconi baguè yo'jeja'an sani, baguè canre pa'rogo. ²⁸Baguè can se'gare pa'róni huajèza cago yo'ogo. ²⁹Ja'nca pa'rogona, ja'ansirèn u'chu rau tècabi. Tècaguèna, Yè'ère rau tècaye huanoji ro'tago. ³⁰Ro'tagona, Jesús yua baguè ta'yejeiye poreyebi huachoye huanoguèna, bain jubè ba'iguèbi go'iyè bonèni, bainni ènani:

—¿Nebi yè'è can pa'roye'ne? senni achabi.

³¹Senni achaguèna, baguère concuabi baguèni cahuè:

—Èñajè'èn, Èjaguè. Bainbi mè'èna ai quèonjèna, ìmè'è guere ro'taguè, mè'è can pa'rosi'cuare cu'eguè'ne? cahuè.

³²Cajèna, Jesús yua si'a bainna bonèjeiñe ènaguè, baguèni pa'rosi'core cu'ebi. ³³Cu'eguèna, ba hua'go yua ai huaji yègo to'ntogobi baguèna gugurini rèanni, bago yo'ose'e si'aye quèago. ³⁴Quèagona, baguè yua bagoni yihuoguè cabi:

—Mami, mè'èbi yè'èni si'a recoyo ro'tasi'co sèani, huajè raè'è mè'è. Ja'nca huajè raisi'co yua bojogo saijè'èn. Mè'è raure senjosi'cobi huajè hua'go ba'ijè'èn, yihuoguè cabi.

³⁵Ja'nrèbi, Jesús yuta coca cani tējima'iguèna, nē'ca huè'e èjaguè què'robi Jaironi coca quèacuabi ti'anhuè. Ja'nca ti'ancuabi:

—Mè'è zin hua'gobi junni huesègo. Ja'nca sèani, mai Èjaguète choima'ijè'èn, cahuè.

³⁶Cajèna, Jesús yua bacua quèase'ere ro achani, nē'ca huè'e èjaguèni yihuoguè cabi:

—Huaji yèye beoye ba'ijè'èn. Yè'èni si'a recoyo ro'taye se'ga ba'ijè'èn, cabi.

³⁷Ja'nca cani, bain jubèbi baguè naconi sai èaye ba'ijèna, ènsebi Jesús. Pedro, Santiago, Santiago yo'jeguè Juan, bacua se'gare sabi. ³⁸Sani, nē'ca huè'e èjaguè què'rona ti'anni èñato, bain hua'nabi ota oijèn, hui'ya güijèn, ai gu'aye achohuè. ³⁹Ja'nca yo'ojèna, Jesusbi cacani, bacuani cabi:

—¿Mè'sacua guere ro'tajèn, ro ota oijèn güiye'ne? Zin hua'gobi ju'inmaco'è. Cainsi hua'go se'ga ba'igo, cabi. ⁴⁰Caguèna, bacuabi baguèni ai jayajèn chohuè. Ja'nca chojèna, Jesusbi si'a hua'nare etoni saobi. Saoni ja'nrèbi, ba zin hua'go pè'caguè, pè'cago, baguè naconi raisi'cua, ja'ancua se'gare sani, zin hua'go uinruna cacahuè. ⁴¹Cacani, baguèbi yua bago èntè sarare zeanni, bagoni:

—Talita, cumi, cabi. Bain cocabi cato, “Huèijè'èn, mami, cayè” cabi.

⁴²Caguèna, ja'ansirèn, zin hua'go si'a sara samu tècahuèan ba'igobi sètani huèni, gani bi'rago. Gani bi'ragona, bain hua'nabi ai èñajèn rën'è. ⁴³Èñajèn rëinjèna, Jesús yua bacuani si'a jèja guansegüè, Yequècuani gare quèaye beoye ba'ijè'èn cabi. Cani ja'nrèbi, bagote aon cuiraye guansebi.

Jesús en Nazaret

6 ¹Ja'nrëbi, Jesús yua barubi sani, baguëre concuabi conjëna, baguë yijana goji'i. ²Go'ini, ti'anni, yo'o yo'oma'i umugusebi bain ñë'ca huë'ena sani, bainni coca yihuo bi'rabi. Yihuo bi'raguëna, ai jai jubë bainbi ai achajën rëinjën, sa'ñeña coca cahuë:

—¿Baguë coca ye'yose'e queaca ye'yeni masiguë'ne baguë? Ai masi ëjaguëbi ye'yoguëna, ¿nebi baguëni ye'yore'ne? Baguë ta'yejeiye masiguë ëñoguëna, ¿nebi baguëte coñe'ne? ³Ro bainguë se'ga ba'iguëbi ro María mamaquë'bi ba'iji. Baguë yo'jecua Santiago, José, Judas, Simón, baguë romi yo'jecua'ga, si'acuabi ënjo'on bain, mai naconi ba'icua'ë, cahuë.

Ja'nca cajën, baguë cocare achaye güejën, baguëte te'e ruiñe ëñamajën baë'ë. ⁴Ja'nca ba'ijëna, Jesusbi bacuani cabi:

—Riusu bain raosi'cua banica, si'acuabi bacuani te'e ruiñe ëñajën bojoyë. Bacua te'e huë'e bain, bacua se'gabi bacuani gu'aye ro'tajën, bacuani te'e ruiñe ëñamajën ba'iyë, cabi.

⁵Ja'nca caguë, yua baguë ta'yejeiye masiye baru bainni masi güeseye gare poremaji'i. Rau ju'in hua'na, te'e hua'na se'gare baguë ëntë sarañabi pa'róni huachobi. ⁶Baru bainbi yua baguëni recoyo ro'taye güecua sëani, ja'an se'gare yo'oye poreguë, gue ro'taye beoye bacuani ëñabi. Ja'nrëbi jë'te, yequë huë'e joboña cueñe ba'iguëna, baguë yua baruanna sani, bainni coca yihuobi.

Jesús envía a los discípulos a anunciar el reino de Dios

⁷Ja'nrëbi, Jesús yua baguëre concuare si'a sara samucuaré choini, bacuani cabi:

—Mësacua yua huati hua'ire etoye porecuabi saijë'ën caguë, bacuare samu baincua jubëanre cuencueni, tinruanna saicuaré re'huabi. ⁸Ja'nca re'huani, bacuani coca yihuoguë cabi:

—Mësacua yua bonsere sama'ijë'ën. Bonse turubë, aon, curi, ja'anre sama'ijë'ën. Mësacua ro'ojën sai turubëan se'gare saijë'ën. ⁹Guëon ju'i pe'perëanre ju'ijë'ën. Te'e ëntë sara can ju'ijë'ën. Samu caña sama'ijë'ën. ¹⁰Mësacua yua huë'e jobona ti'anni, ba huë'e jobobi saiye tëca te'e huë'e se'gare ba'ijë'ën. ¹¹Yequërë baru bainbi mësacuani bojomajën, mësacua coca quëani achoyete achaye güejën ba'itoca, barubi quëñëni saijë'ën. Saijën, bacuabi ëñajëna, mësacua guëon ba'i ya'ore cue'nconi tonjë'ën. Ja'nca yo'otoca, bacuabi bacua gu'a jucha yo'ose'ere masiyë. Ja'nca yo'ocua banica, Sodoma, Gomorra, ja'anruan bain bënni senjoja'ñe'ru, bacua yua quë'rë ta'yejeiye bënni senjosi'cua ba'ija'cua'ë, yihuoguë cabi Jesús.

¹²Ja'nca caguëna, bacuabi sani, Riusu cocare bainni quëani achohuë:

—Mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere beorure jo'cani, mame recoyo re'huani ba'ijë'ën, quëani achojën saë'ë.

¹³Ja'nca quëani achojën, gu'a huati hua'ire ai ta'yejeiye etoni saojën, olivo hui'yabebi jañuni tonjën, rau ju'incua ai ta'yejeiye huachojën baë'ë.

La muerte de Juan el Bautista

¹⁴Ja'nca yo'ojëna, bain ta'yejeiye ëjaguë Herodes hue'eguëbi achabi. Si'a bainbi Jesús yo'oye porese'ere achani masihuë. Herodesbi ja'anre achani, coca cabi:

—Juan Bautizaguë'bi ba'iji baguë. Junni huesësi'quëta'an, baguë yua go'ya raimaquë. Ja'nca go'ya raiguëbi baguë ta'yejeiye masini ëñoñe poreji, cabi.

¹⁵Caguëna, yequëcuabi:

—Riusu ira bainguë raosi'quë Elías'bi ba'iji, cahuë.

Cajëna, yequëcuabi:

—Banji. Yequë'bi. Riusu ira bain raosi'cua ba'icua, te'eguëbi ba'iji, cahuë.

¹⁶Cajëna, Herodesbi achani cabi:

—Banji. Juan'bi ba'iji. Baguë sinjobëte tëyoye guansehuë yë'ë. Guanseguëna, yurera go'ya rajl'i baguë, cabi.

¹⁷Herodes yua ru'ru Juanre preso zeanni, ya'o huë'ena guaoye guansebi. Herodías ro'ina ja'nca yo'obi. Ja'ango yua Herodes yo'jeguë Felipe rënjo ba'isi'cobi ba'igona, Herodes yua bagote tëani babi. ¹⁸Tëani baguëna, Juanbi baguëni bëinguë cabi:

—Më'ë yo'jeguë rënjore sëani, bagote tëani baye porema'iñë më'ë, cabi.

¹⁹Caguëna, Herodíasbi yua Juanni bëingo, Baguëni huani senjoza cagoreta'an, Herodesbi ënsebi. ²⁰Juan ba'iyete ëñani, re'o bainguë, jucha beo hua'guë ba'iguëna, Herodesbi ja'anre masiguë, bagote ënsebi. Juanbi Riusu cocare quëani achoguëna, Herodesbi ro huesë ëaye achaguëta'an, baguëni bojoguë achabi. ²¹Ja'nca bagote ënseguëna, jë'te ba'iguëna, Herodíasbi Juanni huani senjoñe poreyete ro'tago. Herodes të'ya raisi tëcahuë'ru ba'iyë ti'anguëna, Fiestare yo'ozu caguë, baguë yo'je ëjacua, baguë soldado ëjacua, Galilea ëjacua, bacuare choini, aon fiestare yo'obi. ²²Ja'nca yo'oguëna, Herodías mamaco, romi zingobi fiesta yo'oruna cacani pairagona, Herodes, baguë choisi'cua naconi, bacuabi bagoni ai ëa ëñani bojohuë. Pairani tējigona, Herodes yua bagoni cabi:

—Më'ëbi gue gu'a ma'carëanre sentoca, më'ëna ro insiyë yë'ë. ²³Ro coquema'iñë yë'ë. Më'ëbi yëtoca, yë'ë guanse jobore cuencueni, jobo ba'iyë tëca më'ëna ro insiyë yë'ë, cabi.

²⁴Caguëna, bagobi etani, bago pë'cagoni senni achago:

—Mamá, ¿guere señe'ne yë'ë? senni achago.

Senni achagona, Herodíasbi sehuogo:

—Juan Bautizaguë sinjobëte senjë'ën, sehuogo.

²⁵Ja'nca sehuogona, ba romi zingobi ja'ansirën Herodesna go'ini, baguëni sengo quëago:

—Juan Bautizaguë sinjobëte tëyøjë'ën. Tëyoni ja'nrëbi, guëna re'ahuana tëoni, yurera'rë yë'ëna rani ëñojë'ën, cago sengo bago.

²⁶Ja'nca sengona, Herodesbi ai sa'nti hua'guë runji'i. Ja'nca ruinguëta'an, baguë ganreba case'e'ru tin yo'oye yëmaji'i, baguë gajecua achasi'cuare sëani. ²⁷Ja'nca ba'iguëna, Herodes yua ja'ansirën soldadote choini, Juan sinjobëte tëyoni rajë'ën caguë guansebi. ²⁸Guanseguëna, soldadobi ya'o huë'ëna sani, Juan sinjobëte tëyoni, guëna re'ahuana tëoni, Herodesna rani jo'cabi. Jo'caguëna, Herodes yua ba romi zingona insiguëna, bago'ga sani, bago pë'cagona jo'cajaco'ë.

²⁹Jo'cagona, ja'nrëbi, Juanre consi'cuabi baguë huani senjose'ere achani, baguë ga'nihuëte injën raë'ë. Rani, baguë ga'nihuëte sani tanhuë.

Jesús da de comer a cinco mil hombres

³⁰Ja'nrëbi jë'te, Jesús bain cuencueni saosi'cuabi se'e baguëna në'ca rani, bacua yo'ojën ba'ise'e, bacua ye'yojën ba'ise'e si'aye baguëni quëani achohuë. ³¹Quëani achojëna, Jesusbi bacuani cabi:

—Re'oji. Yureca rajjë'ën. Bain beoruna sani, bëani huajëñu, cabi.

Ai jai jubë bainbi ëñajën, rajjën ba'ijëna, Bacuare conñu cajën yo'ojën, bacuabi yuta bacua aon aiñe poremaë'ë. Ja'nca sëani, Jesusbi bëani huajë cocare bacuani cabi. ³²Cani, bacua se'gare sabi. Sani, yoguna cacani, bain beo re'otona saë'ë. ³³Saijëna, ai jai jubë bainbi bacuare ëñani, Jesusre masini, bacua saija'runa ma'abi ru'ru sani ti'anhuë. Si'a joboña bainbi sani, baruna ti'anni ëjohuë. ³⁴Ëjojëna, ja'nrëbi, Jesusbi ti'anni, yogubi etani mëni, ai jai jubë bain raisi'cuani ëñabi. Ja'nca ëñani, bacuare ai oire babi. Oveja hua'na cuiraguë beocua'ru ba'iye ëñoñë bacua caguë, bacuani ai ba'iye coca yihuo bi'rabi. ³⁵Yihuoni na'ijaiguëna, baguëre concuabi rani, baguëni coca cahuë:

—Yua na'iji. Ën re'oto yua bain beo re'oto sëani, ³⁶bainre go'i güesejë'ën. Bacua yua cueñe ba'i huë'e jo'borëanna sani, bacua cainruan, bacua aon aiñe, ja'anre cu'eja'bë caguë, bacuare go'i güesejë'ën. Aon beocua'ë bacua, cahuë.

³⁷Cajëna, Jesús sehuobi:

—Mëscua se'gabi bacua aonre aonjë'ën, sehuobi.

Sehuoguëna, bacua senni achahuë:

—¿Yua yëquëna sani, samu cien denario so'coña ro'iye aonre coni rani bacuani año yëguë më'ë? senni achahuë.

³⁸Senni achajëna, Jesusbi sehuoguë senni achabi:

—¿Mësacua jo'jo aonbëan quejeibëan baye'ne? Sani ëñajë'n, cabi.
Caguëna, sani ëñani rani quëahuë:
—Te'e ëntë sarabëanre bayë. Samu ziaya hua'ire'ga bayë yëquëna,
quëahuë.

³⁹Quëajëna, Jesusbi si'a bainni guansegüë cabi:

—Mësacua yua jubëan në'cani, re'o tayahuëanna bëani huajëjë'n, cabi.

⁴⁰Caguëna, yequëcua cien ba'icua'ru ba'ie, yequëcua cincuenta
ba'icua'ru ba'ie, jubëan në'cani bëahuë. ⁴¹Bëajëna, ja'nрэби, Jesús
yua ba te'e ëntë sara jo'jo aonbëanre, ba samu ziaya hua'ire inni, mëiñe
ëñani, Riusuni bojoguë, Surupa cabi. Cani, aonbëanre jë'yeni, baguëre
concuana insibi, bainni aoñete. Insini, güina'ru, ba samu ziaya hua'ire
inni jë'yebi, si'a hua'na aiñete. ⁴²Ja'nca jë'yeni aonni, si'a hua'nabi anni
yajihuë. ⁴³Anni yajirena, ja'nрэби, Jesusre concuabi ba aon anni jëhuasi
mi'chirëanre chiani, ziaya hua'i mi'chirëanre chiani, si'a sara samu
jë'eñana bu'ie ayahüë. ⁴⁴Ba aon ainsicua, ëmëcua se'gare cuencueto,
cinco mil baë'ë.

Jesús camina sobre el agua

⁴⁵Ja'nрэби jë'te, Jesusbi baguëre concuani guansegüë cabi:

—Mësacua yua yoguna cacani, Betsaida huë'e jobona je'enni, ru'ru
saijë'n. Yë'ëbi yua bainre bacua huë'eñana go'i güeseyë, guansegüë cabi.

⁴⁶Caguëna, baguëre concuabi saë'ë. Saijëna, baguë yua bainre go'i
güeseni, ja'nрэби cubëna mëni, Riusu naconi ujabi. ⁴⁷Ujaguë na'iguëna,
ñami ti'anguëna, Jesusbi cubëte te'e hua'guë ba'iguëna, baguëre concuabi
jobo zitarate ba'ljën, go'ie tutuguëna, ai jëja ro'ajën, ro guajahuë.
⁴⁸Guajajën ñatajaijëna, ñata ñami ba'iguëna, Jesusbi ëñani, bacua
ba'iru tëca zitara canja'an ganiguë raji'i. Rani, bacuare tayojeiye saiye'ru
ëñoguëna, ⁴⁹bacuabi ëñani, Huatibi raiji ro'tajën, ⁵⁰ai quëquëreba
quëquëjën, ai jëja güihuë. Güijëna, Jesusbi bacuani cabi:

—iMësacua jëja recoyo bajë'n! iYë'ë'ë! iQuëquëye beoye ba'ijë'n! cabi.

⁵¹Cani ja'nрэби, bacua yoguna cacaguëna, tutubi carajaji'i. Carajaquëna,
bacuabi gue ro'taye beoye ai ëñajën rën'ë. ⁵²Ëñajën rëinjën, Jesús
ta'yejeiye yo'oni ëñoguë ba'ise'e, bain jubë aonguë ba'ise'e, ja'anre te'e
ruinë ye'yemaë'ë. Yuta bacua ye'yeni si'a recoyo ro'taye ai carabi bacuare.

Jesús sana a los enfermos de Genesaret

⁵³Ja'nрэби, zitarate je'enni, Genesaret yijana ti'anhuë. Ti'anni, yogute
gueonni, ⁵⁴mëijëna, bain hua'na baru ba'icuaabi Jesusre ëñani masihuë.
⁵⁵Masini ja'nрэби, si'a ca'ncoñabi bacua ju'incuare camañare uinjëna,
Jesús ba'irute quëajëna, baguëna cuanni rahuë. ⁵⁶Ja'nca rajëna,
bacuare huachobi. Si'a baru ba'i huë'e joboñana ti'anni, huë'e joboña

ca'ncoñana ti'anni ba'iguëna, bacua rau ju'incuare rani, bacua huè'le jobo ma'a yëruhuana uanni ëjoni, Jesusbi raiguëna, Mè'è can na'mi se'gare pa'roni huajëja'bë cajën, Jesusni sen'è. Senjëna, si'acua baguëni pa'rocuabi huajë hua'na go'ya raè'è.

Lo que hace impuro al hombre

7 ¹Ja'nrëbi, fariseo bainbi ira coca ye'yocua naconi, Jerusalemi rani, ²Jesure concuare ëñato, yequëcuabi bacua ëntë saraña si'si sarañare bajën, bacua aonre ainjën baè'è. Ëntë abuma'isi'cuare sëani, fariseo bainbi bacuani bëinjën ëñahuë. ³Fariseo bain, si'a judío bainbi bacua aonre aife yëto, ru'ru ai tayejeiye ëntë abuyë. Bacua ira bain ba'isi'cua yo'ojën ba'ise'e'ru güina'ru yo'ojën ba'iyë. ⁴Aon coruna sani rani, bacua ëntë yua re'oye abuma'itoca, bacua aonre ainma'inë. Ro bacua ira bain ba'isi'cua yo'ojën ba'ise'e'ru yo'ojën, bacua gono ro'rohuëanre zoaye, bacua sotoroanre, bacua guënarooanre re'oyera zoaye, ja'anre ai cuirajën yo'oyë. ⁵Ja'nca yo'ojën ba'icua, fariseo bain, ira coca ye'yocua, bacuabi Jesure tëhuoni, baguëni senni achahuë:

—¿Mè'ère concua queaca yo'ojën, mai ira bain ba'isi'cua yo'ojën ba'ise'e'ru tin yo'oye'ne? Ro si'si ëntë sarañate bajën, bacua aonre ainjën, ai gu'aye yo'oyë, senni achajën bën'è.

⁶Ja'nca bëinjëna, Jesusbi sehuobi:

—Mësacua re'o bain ba'iyë yëquëna cajën, ro coqueyë. Riusu ira bainguë raosi'quë Isaías hue'eguëbi mësacua ba'iyete ro'tani, ai masiye toyani jo'cabi:

Judío bainbi Riusuni te'e ruiñe ëñañe'ru ëñojën, ro bacua yi'oboan se'gabi ro re'oye achoye cajën, ro coqueyë.

Ja'nca cajën, bacua recoñoabi baguëni ro'tamajën ba'iyë.

⁷Ro coquejën, Riusuni ro gugurini rëanjën ba'iyë.

Ro bain ro'tase'e se'gare ye'yojën, Riusu cocareba'ë cajën, ro coqueyë, toyani jo'cabi Isaías.

⁸Mësacua'ga Isaías toyani jo'case'ru güina'ru yo'ojën, ro coquejën ba'iyë. Riusu cocarebare ro jo'cani senjojën, ro bain yo'ojën ba'iyë'ru yo'ojën ba'iyë. Mësacua ocobëan, uncu ro'rohuëan, ja'anre re'oye zoañu cajën, ro mësacua ira bain yo'ojën ba'ise'e'ru güina'ru ro ta'yejeiye yo'ojën ba'iyë.

⁹Mësacua ira bain ba'isi'cua yo'ojën ba'ise'e'ru güina'ru yo'oñu cajën, Riusu coca guanseni jo'case'ere ro jo'cani senjohuë mësacua. ¹⁰Riusu bainguë Moisesbi coca guanseni jo'cabi: “Mè'è pë'caguë, mè'è pë'cago, bacuare te'e ruiñe ëñaguë ba'ijë'ën. Bainguëbi baguë pë'caguë sanhuëni gu'aye catoca, baguëni huani senjojë'ën” guanseni jo'cabi. ¹¹Ja'nca guanseni jo'caguëta'an, mësacuabi ro tin ye'yojën, bainre ñaca cayë: “Mësacuabi mësacua pë'caguë, pë'cago, bacuani: Yè'è baye si'aye Corbán

ba'iji. Riusuna insise'e'ë cayë. ¹²Ja'nca insise'ere sëani, mësacua insiye porema'iñë, ja'anre catoca, mësacua pë'caguë sanhuëni conni cuiraye yo'oma'ijë'ën." Ja'an cocare huacha ye'yojën ba'iyë mësacua. ¹³Ja'nca ye'yojën, Riusu coca guanseni jo'case'ere ro carajei güesejën, ro mësacua ira bain ba'isi'cua yo'ojën ba'ise'ere ro ye'yojën ba'iyë. Ja'nca yo'ojën, mësacua yequë yo'o ai ta'yejeiye ro yo'oreba yo'ojën ba'iyë, cabi Jesús.

¹⁴Ja'nca cani, ja'nrebi, bainre se'e choini, bacuani yihuoguë cabi:

—Mësacua si'acua yë'ëre achani ye'yejë'ën. ¹⁵Bain aon ainse'ebi gu'a bain'ru ruiñe beoye ba'iyë. Bain recoyo ro'tani case'e se'ga, ja'an se'gabi gu'ajeijën ba'iyë. ¹⁶Mësacua ganjo banica, achani ye'yejë'ën, cani achobi.

¹⁷Ja'nca cani, ja'nrebi, bainre jo'cani, baguë hu'ëna go'ini cacaguëna, baguëre concuabi baguë ye'yo coca yure case'ere senni achahuë. ¹⁸Senni achajënna, Jesús sehuobi:

—¿Mësacua'ga ro huesë ëaye achare? Ja'nca ba'itoca, mësacua te'e ruiñe achani ye'yejë'ën. Bain aon ainse'ebi bacuani gu'aye yo'o güesema'iji. ¹⁹Bain aon ainse'ebi bacua recoyona ti'anma'iji. Guëtabë se'gana ti'anni, ja'nrebi, ro anni saoye se'gabi etani huesëji, sehuobi.

Ja'nca sehuoguë, si'a aon re'o aon ba'iyë cabi. ²⁰Ja'nca cani, bacuani yihuoguë quëabi:

—Bain recoyo ro'tani yi'obobi case'e, ja'anbi cajën, ro gu'ajeijën ba'iyë. ²¹Bainbi ro recoyo ro'tajën, gu'aye se'gare ro'tani gu'aye yo'ojën ba'iyë. Ëmëcua, romicua, sa'ñeña ro yahue bajën, ro a'ta yo'ojën, ²²bonsere ro ëa ëñajën, bainre gu'aye cajën, bacua se'gare'ru huanone ro'tajën, ro huesë ëaye yo'oreba yo'ojën ba'iyë. ²³Ja'nca gu'aye ro'tajën, recoyo se'gabi ro'tani yo'ojën, gu'ajeijën ba'iyë bain hua'na, yihuoguë quëabi Jesús.

Una extranjera que creyó en Jesús

²⁴Ja'nrebi, Jesusbi sani, Tiro, Sidón, ja'anruan ba'i yijana ti'anbi. Ti'anni, Bainbi yë'ë enjo'on ba'iyete achama'ija'bë caguë, baru ba'i hu'ëna cacani, te'eguë ba'iyë ro'tabi. Ja'nca ro'taguëta'an, te'eguë ba'iyë poremaj'i. ²⁵Yeco romigobi baguë ba'iyete achani, baguëna rani, baguë guëon na'mina gugurini rëango. ²⁶Judía baingo beogo. Tin baingo, Sirofenicia baingo ba'igona, bago zin hua'gobi gu'a huati cacasi'co baco'ë. Ja'nca ba'igona, pë'cagobi Jesusna rani, bago gu'a huati etoni saoye senco'ë. ²⁷Sengona, Jesusbi ye'yo cocabi sehuobi:

—Yë'ë bain se'gare coñe bayë ru'ru. Tin bainre ru'ru contoca, gu'aji. Bain zin hua'na aonre tëani, jo'ya yai hua'nana aone, ja'nca yo'otoca, gu'aji, sehuobi.

²⁸Sehuoguëna, bagobi cago:

—Te'e ruiñe cahuë më'ë Ëjaguë. Ja'nca caguëta'an, zin hua'nabi aonre ainjën, bacua aon zi'ngare mesa yijacuana tonjënna, jo'ya yai hua'nabi chiani aiñë, cago.

²⁹Ja'nca cagona, Jesusbi bagoni quëabi:

—Ai re'oye sehuohuë mè'ë. Ja'nca sëani, mè'ë huë'ena go'ijj'ën. Gu'a huatibi mè'ë zin hua'gore gare jo'cani saji'i, quëabi.

³⁰Quëaguëna, bagobi go'ini ëñato, zin hua'gobi camate unco'ë. Gu'a huati gare etani saisi'quëbi bajji'i.

Jesús sana a un sordomudo

³¹Ja'nrëbi, Jesús yua Tirobi sani, ja'nrëbi Sidonbi sani, Decápolis huë'e joboñabi sani, Galilea zitarana ti'anbi. ³²Ti'anguëna, yequëcuabi bacua bainguëte baguëna sani ëñohuë. Ja'anguë yua ganjo achama'iguë, hue'nhue coca caguë bajji'i. Ja'nca ba'iguëna, baguëte ëñojën, Jesús ëntë sarabi pa'róni huachoye sen'ë. ³³Senjënna, Jesusbi baguëte bain ba'irubi quëñoni, ca'ncona sabi. Sani ja'nrëbi, baguë mëoñoabi yua ba bainguë ganjoroanna guioni, ba bainguë zemeñoa gore tonni tëobi. ³⁴Ja'nca yo'oni ja'nrëbi, mëiñe ëñani, ba bainguëni oire bani, ja'nrëbi:

—iEfata! cabi. Bain cocabi cato, iJa'anse'e ti'jija'guë! cabi.

³⁵Ja'nca caguëna, ba bainguë ganjo, baguë zemeño, yua ja'anse'e ti'jiguëna, baguë yua huajë rajji'i. Re'oye coca caye porebi. ³⁶Ja'nca huajë raiguëna, Jesusbi bain hua'nani guanseguë, “Yequëcuani gare quëani achoma'ijj'ën” guanseguë cabi. Cani, quë'rë guansese'eta'an, ba hua'nabi quë'rë cani achohuë. ³⁷Ja'nca cani achojën, ai ëama'iñereba ëñajën rëinjën, coca cahuë:

—Baguë yo'o yua si'aye ai re'oye yo'oji. Ja'nca yo'oguëna, ganjo achama'icuaabi achaye poreyë. Yi'o ma'tëbë ba'icua'ga coca caye poreyë, cajjën bojohuë.

Jesús da de comer a cuatro mil personas

8 ¹Ja'nrëbi, ja'an umuguseña ba'iguëna, ai jai jubë bainbi ñë'ca rajjënna, bacua aon aiñe beobi. Beoguëna, Jesusbi baguëre concuare choini, bacuani cabi:

²—Ën bainbi samute umuguseña yë'ë naconi ba'ijjën, aon aiñe beojënna, bacuani ai oire bayë yë'ë. ³Bacua huë'ena go'i güesetoca, bacua yua ro aon gu'ana ju'incuabi ma'ana ro pa'npani gurujaiyë. Yequëcua yua ai so'o raisi'cua ba'iyë, cabi.

⁴Caguëna, baguëre concuabi sehuoye senni achahuë:

—Yua ën re'oto beo re'oto ba'iguëna, ¿guere bacuani aon aoñe'ne mai? senni achahuë.

⁵Senni achajënna, Jesusbi bacuani senni achabi:

—¿Mësacua jo'jo aonbëan quejeibëanre baye'ne? senni achabi.

Senni achaguëna:

—Te'e ëntë sara samubëanre bayë, sehuohuë.

⁶Sehuojëna, ja'nrëbi, Jesusbi bainre yua yijana bëaye guansebi. Ja'nca guanseni, ba aonbëan te'e ëntë sara samubëanre inni, Riusuni Surupa cani, ba aonbëanre jë'yeni, baguëre concuana insibi. Insignuëna, bacuabi yua bain hua'nana huo'hueni insihuë. ⁷Ziaya hua'ire'ga samu rëño hua'nare bahuë. Ja'an hua'ire Jesusna insijëna, Jesusbi ba hua'ire re'oye cani, baina huo'hueye guansebi. ⁸Guanseguëna, si'a hua'nabi aon anni yajihuë. Anni yajirena, ja'nrëbi, aon anni jëhuase'ere chiani, te'e ëntë sara samu jë'eña bu'iyè ayahuë. ⁹Ba aon ainsi'cuare cuencueto, cuatro mil ba'icua'ru ba'ë. Ja'nrëbi, Jesús yua bacuare go'i coca cani, ¹⁰baguëre concua naconi yoguna cacani, Dalmanuta yijana sa'ë.

Los fariseos piden una señal milagrosa

¹¹Sani ti'anjëna, ja'nrëbi, fariseo bainbi Jesusre tëhuo rani, baguëni coca senni acha bi'rahuë. Baguëni huacha sehuo güeseñu cajën, baguëni: “Ta'yejeiye yo'o yo'oni ënojë'n. Guënamë re'otobi etoni ënojë'n” senni achahuë. ¹²Senni achajëna, Jesusbi ai sa'ntiguë, bacuani bëinguë cabi: —¿Mësacua queaca ro'tajën, ta'yejeiye yo'o yo'oni ënojë'n yë'ère caye'ne? Mësacuanì ganreba caguë quëayë. Ta'yejeiye yo'o yua mësacuanì gare ënoma'iñë yë'ë, cabi.

¹³Cani ja'nrëbi, bacuare jo'cani, yoguna se'e cacani, zitara të'huina se'e je'enni saji'i.

La levadura de los fariseos

¹⁴Ja'nca saiguëna, baguëre concuabi yogute ba'ijën, aonre saye huanë yehuë. Te'e jo'jo aonbë se'gare bahuë. ¹⁵Ja'nca bajëna, Jesusbi bacuani guanseguë cabi:

—Mësacua ëñare bajë'n. Fariseo bain, Herodes bain, bacua aon huo'coye ro'tamajën ba'ijë'n, guanseguë cabi.

¹⁶Caguëna, baguëre concuabi sa'ñeña coca ca bi'rahuë:

—Aonre saye huanë yesi'cua sëani, ja'anre maini guanseguë cabi baguë, cahuë.

¹⁷Cajëna, Jesusbi bacuani bëinguë cabi:

—¿Mësacua queaca ro'tajën, aonre saye huanë yehuë caye'ne? Mësacua yuta ye'yema'icua ba'iyë. Yuta ro huesë ëaye achajën ba'iyë. Mësacuare recoyo ro'taye ai caraji. ¹⁸Mësacua ñaco bajën, ¿guere yo'ojën ëñama'iñe'ne? Mësacua ganjo bajën, ¿guere yo'ojën achama'iñe'ne? Mësacuabi ro ro'tajën, ro huanë yejën ba'iyë. ¹⁹Yë'ëbi te'e ëntë sara jo'jo aonbëanre jë'yeni cinco mil bainre aonguëna, mësacuabi aon anni jëhuase'ere chiani, ¿quejei jë'eñara bu'iyè ayare'ne? senni achabi.

Senni achaguëna:

—Si'a sara samu jë'eña, sehuohuë.

²⁰Sehuojëna, baguë yua se'e senni achabi:
—Yë'ëbi te'e ëntë sara samu aonbëanre jë'yeni, cuatro mil bainni aonguëna, mësacuabi aon anni jëhuase'ere chiani, ¿quejei jë'eñara bu'iyè ayare'ne? senni achabi.

Senni achaguëna:

—Te'e ëntë sara samu jë'eña, sehuohuë.

²¹Sehuojëna, baguë yua bacuani:

—¿Yuta achama'ïne mësacua? senni achabi.

Jesús sana a un ciego en Betsaida

²²Ja'nrëbi jë'te, Betsaidana ti'anhuë. Ti'anjëna, yequëcuabi ñaco ëñama'iguëte Jesusna rani, Baguëte pa'róni huachojë'n, sen'ë. ²³Ja'nca senjëna, Jesusbi ñaco ëñama'iguëni ëntë sarana zeanni, huë'e jobo ca'ncona sabi. Sani ja'nrëbi, baguë ñacona gore tonni tëoni, baguë ëntë sarañabi baguëna pa'róni, ja'nrëbi, baguëni coca senni achabi:

—¿Më'ë guere ëñaguë'ne? senni achabi.

²⁴Senni achaguëna, ñaco ëñama'iguëbi sëtani ëñani sehuobi:

—Bainre ëñañë yë'ë. Bain ganicua ba'icua'reta'an, sunquinëa ba'iyè'ru yë'ère ëñoñë, cabi.

²⁵Caguëna, ja'nrëbi, Jesús yua se'e baguë ëntë sarañabi baguë ñacona pa'roguëna, baguëbi se'e sëtani ëñato, si'aye te'e ruiñe ëñaguë bajji'i. Gare huajë raisi'quë bajji'i. ²⁶Ja'nca ba'iguëna, Jesús yua baguëni cabi:

—Ba huë'e jobona se'e saima'ijj'ën. Yë'ë yure huachose'ere yequëcuani gare quëaye beoye ba'ijj'ën caguë, më'ë huë'ena go'ijj'ën guanseni jo'cabi Jesús.

Pedro declara que Jesús es el Mesías

²⁷Ja'nrëbi jë'te, Jesús, baguëre concua naconi, bacuabi yua Cesarea Filipino huë'e joboña tëca sa'ë. Sani, ma'abi ganijëna, Jesusbi baguëre concuani coca senni achabi:

—Bainbi yë'ère coca cajën, ¿gueguëguë'ne yë'ère caye'ne? senni achabi.

²⁸Senni achaguëna, sehuohuë:

—Yequëcuabi më'ère cajën, Juan Bautizaguë'bi, më'ère cayë.

Yequëcuabi, Elías'bi, më'ère cayë. Yequëcuabi, Riusu bainguë raosi'quë'bi, më'ère cayë, sehuohuë.

²⁹Sehuojëna, bacuani se'e senni achabi Jesús:

—Mësacua'ga cajën, ¿gueguëguë'ne yë'ère caye'ne? senni achabi.

Senni achaguëna, ja'nrëbi, Pedrobi sehuobi:

—Më'ë yua Riusu Raosi'quëreba'ë. Ba Cristo ba'iguë'ë më'ë, sehuobi.

³⁰Ja'nca sehuoguëna, Jesusbi bacuani guansegüë:

—Mësacua yua ja'anre yequëcuani gare quëaye beoye ba'ijj'ën, cabi.

Jesús anuncia su muerte

³¹Ja'nrëbi, baguëre concuare yihuoguë ca bi'rabi:

—Yë'ë yua Bainguë'ru Raosi'quëreba sëani, ai ta'yejeiye ja'siye ai yo'oye bayë yë'ë. Israel bain ira ëjacua, pairi ëjacua, ira coca ye'yocua, ja'ancuabi yë'ëre ai je'o bajën, yë'ëni huani senjoja'cua'ë. Huani senjocuata'an, samute umuguseña ba'ini, go'ya raija'guë'ë yë'ë caguë, bacuani te'e ruiñera quëabi.

³²Ja'nca quëaguëna, Pedro yua baguëte ca'ncona sani, baguëni ai bëinguë cabi. ³³Caguëna, Jesusbi yua baguë yequë concuana bonëni, Pedroni bëinguë sehuoguë cabi:

—iQuëñëni saijë'ën! iZupai huati caye'ru cayë më'ë! Riusu ro'taye'ru tin ro'tayë më'ë. Ro bain ro'taye'ru te'e ro'tayë më'ë, cabi Jesús.

³⁴Cani ja'nrëbi, baguëre concua, bain hua'na baru ba'icua, bacuare choini, bacuani coca yihuoguë quëabi:

—Bainbi yë'ëni te'e coñe yëtoca, bacua ba'iyete ro'tama'ijën ba'ija'bë. Bainbi crusu sa'cahuëna ju'iñe ro'tani, yë'ë naconi te'e ganijën raija'bë. ³⁵Ro bacua ba'iyë se'gare ro'tatoca, bacuabi huesëni si'ayë. Yë'ë ba'iyë, Riusu cocareba, ja'anre quëani achojën, ja'an ro'ina junni huesëtoca, bacuabi go'ya rani huajëreba huajëja'cua'ë. ³⁶Bainbi si'a ën yija ba'iyete conì bani, ja'nrëbi junni huesëtoca, bacua bonsere baye gare porema'iñë. Ro guaja yo'o yo'osi'cua ba'iyë. ³⁷Bacuabi gare se'le go'ya rani bonse baye gare porema'iñë. ³⁸Yë'ëre gu'a güeni senjoñe ro'tatoca, yë'ë cocareba ye'yose'ere gu'a güeni senjoñe ro'tatoca, yë'ë'ga bacuare güeni senjoja'guë'ë. Ën yija bainbi ai gu'aye yo'ojën, sa'ñeña ro a'ta yo'ojën ba'ijëna, mësacuabi bacua naconi te'e conjën ba'itoca, yë'ë bënni senjo umuguse ti'anguëna, mësacuare güeni senjoja'guë'ë yë'ë. Yë'ë yua Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi, yë'ë Taita Riusu naconi, baguë guënamë re'oto yo'o con hua'na naconi, ai ta'yejeiye ai go'sijeie raiguë, yë'ë bainrebare inguë raija'guë'ë yë'ë, yihuoguë quëabi Jesús.

9 ¹Ja'nca quëani, ja'nrëbi, bacuani se'e yihuoguë cabi:

—Mësacuani ganreba quëayë yë'ë. Mësacua jubë ba'icua yequëcua ënjo'on nëcacuabi yuta junni huesëma'iñë. Ru'ru, Riusubi ënjo'ona ti'anni, baguë ta'yejeiyereba yo'oye poreyete ëñoguëna, mësacuabi ëñaja'cua'ë, cabi Jesús.

La transfiguración de Jesús

²Ja'nrëbi, te'e ëntë sara te'e umuguseña ba'ini, Jesusbi yua ai ëmë cubëna mëji'i. Mëni, Pedro, Santiago, Juan, bacua se'gare ja'anruna mëabi. Mëani, bacuabi ëñajëna, baguë ba'iyë yua tin ëñobi. ³Baguë caña yua ai ta'yejeiye pojeiyereba ai go'sijeie cañara runji'i. Caña

zoacua si'acuabi baguë cañate zoatoca, ta'yejeiye pojei caña zoaye gare porema'iñë. ⁴Ja'n'rëbi, Elías, Moisés, bacuabi gaje meni nëcahuë. Jesús naconi coca cajën nëcahuë. ⁵Ja'nca nëcajënna, Pedrobi Jesusni cabi:

—Èjaguë, imaibi ënjo'onre ba'ijënna, ai re'oye ba'iji! Ja'nca sëani, samute huë'erëandre yo'oñu. Te'e huë'erë më'ëna yo'ocaiyë. Te'e huë'erë Moisesna yo'ocaiyë. Te'e huë'erë Elíasna yo'ocaiyë, cabi.

⁶Jesure concuabi ai quëquësi hua'na ba'ijënna, Pedrobi ro huesë ëaye coca cabi. ⁷Caguëna, ja'n'rëbi, oco picobi nëca meni, si'acuare na'oguëna, picobë sa'nahuëbi bain coca achoni raobi:

—Ènquë yua yë'ë Zin'bi. Yë'ë ai yësi'quë'bi. Baguëbi coca caguëna, mësacua achajën ba'ijë'ën, achoni raobi.

⁸Ja'nca achoni raoguëna, ba hua'nabi bonëjeiñe ëñani, Jesús se'gare ëñahuë. Yequëcuabi gare beohuë.

⁹Ja'n'rëbi, cubëbi gajejën, Jesusbi bacua ëñase'ere yequëcuani quëani achoye beoye ba'ijë'ën guansegüë cabi. Yë'ë, Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëbi junni tonni go'ya raiguëna, ja'n'rëbi, yequëcuani quëani achojë'ën cabi. ¹⁰Ja'nca caguëna, bacua se'gabi bacua ëñase'ere yahue masijën, yequëcuani quëani achomaë'ë. Quëani achoma'icua'ga yua sa'ñeña coca senni achajën, baguë junni tonni go'ya raiye caguë, guere caguë'ne, sa'ñeña senni achajën baë'ë. ¹¹Ja'nca senni achajën, ja'n'rëbi Jesusni senni achahuë:

—Ira coca ye'yocuabi, Elíasbi ru'ru ti'an raiye ba'iji cajën, ¿guere ro'tajën caye'ne? senni achahuë.

¹²Senni achajënna, baguë sehuobi:

—Te'e ruñe cayë bacua. Elíasbi ru'ru ti'an raiye ba'iji. Si'aye mame re'huaguë raiji. Ja'nca re'huaguë raiguëta'an, Riusu coca toyani jo'case'ere ëñato, yë'ë ba'iyere'ga quëaji. Yë'ë yua Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëbi ai ta'yejeiye ja'siye ai yo'oguë ba'iguëna, yequëcuabi yë'ëni je'o ëñajën ba'ija'cua'ë. ¹³Elías ba'iyete cato, mësacuaní ñaca quëayë yë'ë. Yua ti'an raisi'quë'bi bajji'i. Ja'nca ba'iguëna, Elíasre je'o bacuabi ro bacua gu'a ëase'e'ru baguëni güina'ru gu'aye yo'ojën baë'ë, sehuoguë quëabi Jesús.

Jesús sana a un muchacho que tenía un espíritu impuro

¹⁴Ja'n'rëbi jë'te, baguë yequë concua ba'iruna ti'anni ëñato, ai jai jubë bain, ira coca ye'yocua naconi baë'ë. Ira coca ye'yocuabi yua baguëre concua naconi bëin coca cajën baë'ë. ¹⁵Ja'nca ba'ijën, ja'n'rëbi, Jesusni ëñani, si'a bainbi ai ëñajën reinjën, baguëna besa sani saludahuë.

¹⁶Saludajënna, Jesusbi baguëre concuani senni achabi:

—¿Mësacua yua gue coca bacua naconi cajën ba'iyene? senni achabi.

¹⁷Senni achaguëna, yequë bainguë ba jubë bain naconi ba'iguëbi sehuoguë quëabi:

—Ējaguë, yè'è zin hua'guëte mël'ëni ëñoguë raë'ë. Gu'a huati cacasi'quë sëani, yi'o ma'tëbë ba'lji. ¹⁸Baguëbi pasiaguë saiguëna, ba huatibi baguëni hue'nhue yo'oni, baguëte yijana ro jëjoni saoni taonguëna, baguë yi'obobi chiru mëani to'inji. Mëani tonni, gunjire ai jëja guëonni, si'a ga'nihuë garani, ai yo'oji. Ja'nca ba'iguëna, më'ëre concuanni huati etoye sen'ë yè'ë. Senguëna, bacuabi etoye poremaë'ë, cabi baguë.

¹⁹Caguëna, Jesusbi ai sa'ntiguë, baguëre concuani cabi:

—iYè'ëni si'a recoyo ro'taye ai caraji mësacua! iRo bain ro'taye'ru ro'tajën ba'iyë mësacua! ðMësacua ye'yeyete quejei zoe yuta ëjoye ba'iyë'ne yè'ë? Ba hua'guëre yua yè'ëna rajë'ën, cabi.

²⁰Caguëna, ba zin hua'guëre rajëna, ba gu'a huatibi Jesusni ëñani, zin hua'guëni ai jëja hue'nhue yo'obi. Yo'oguëna, baguë yua yijana tanni, bo'neguë uinguë, baguë yi'obobi chirire mëani tonni, ai yo'obi. ²¹Ai yo'oguëna, Jesús yua baguë pë'caguëni senni achabi:

—¿Quejei zoe huatire baguë'ne baguë? senni achabi.

Senni achaguëna, pë'caguëbi sehuobi:

—Baguë zinzëna gu'a huatire baji. ²²Gu'a huatibi cue'yonica, baguëni huani senjoza caguë, yua toabo, ziaya, ja'anruanna jëjoni saoni tonji. Ja'nca ba'iguëna, më'ëbi poretoaca, yëquënanani oireba oiguë conjë'ën, cabi.

²³Caguëna, Jesús cabi:

—Më'ëbi yè'ë poreyete si'a recoyo ro'tatoca, baguëni huachoyë yè'ë. Bainbi yè'ë yo'oye poreyete si'a recoyo ro'tatoca, Riusubi bacuare si'aye yo'ocaiji, cabi.

²⁴Caguëna, ja'nrëbi, ba pë'caguëbi si'a jëja güiguë sehuobi:

—iMë'ëna si'a recoyo ro'tayë yè'ë! iMë'ëni si'a recoyo ro'taye caratoca, yè'ëre oireba oiguë conjë'ën! güiguë cabi.

²⁵Caguëna, ai jai jubë bainbi nê'ca rajëna, Jesusbi ëñani, ba gu'a huatini bëinguë guanseguë cabi:

—Më'ë gu'a huati, yi'o ma'tëbë huati, ganjo achama'i güese huati, ja'an ba'iguëna, më'ëni si'a jëja guanseguë cayë yè'ë. Ba zin hua'guëre gare etani saijë'ën. Baguëte gare se'e caca raima'iguë ba'ijë'ën, cabi.

²⁶Caguëna, gu'a huatibi ai jëja güini, zin hua'guëni se'e hue'nhue yo'oni, ju'insi'quë'ru jo'cani, gare etani saji'i. Saiguëna, bain hua'nabi, Yua junji'i baguë, cahuë. ²⁷Cajëna, Jesusbi baguë ëntë sarare zeanni, baguëte huëabi. Huëaguëna, zin hua'guëbi huajë rani nëcabi.

²⁸Ja'nrëbi, Jesús yua baguë huë'ëna go'ini ba'iguëna, baguëre concuabi baguëni senni achahuë:

—¿Yëquëna hua'na guere yo'ojën, gu'a huatire etoni saoye poremate'ne? senni achahuë.

²⁹Senni achajëna, sehuobi:

—Mësacua yua aon aiñe jo'cajën, Riusuni ujureba ujajën ba'ijë'ën. Ja'nca yo'oma'itoca, ja'an huati hua'ire etoni saoye gare porema'iñë, sehuoguë cabi Jesús.

Jesús anuncia por segunda vez su muerte

30-31 Ja'nrëbi, bacuabi barubi sani, Galilea ma'aja'an ganijaë'ë. Jesús yua baguëre concuani coca yihuoguë sëani, yequëcuabi baguë ganiñete masima'ija'bë caguë, bacua naconi yahue ganiguë saji'i. Baguëre concuani coca yihuoguë, baguë ba'ija'yete quëabi:

—Yë'ë yua Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëna, yequëcuabi yë'ëre preso zeanni, gu'a baina insija'cua'ë. Insijëna, bacuabi yë'ëni huani senjoja'cua'ë. Huani senjorena, ja'nrëbi, samute umuguseña ba'ini, yë'ëbi go'ya raija'guë'ë, quëabi.

32 Quëaguëna, baguëre concuabi ro huesë ëaye achahuë. Baguë coca yihuose'ere senni achaye huaji yëjën baë'ë.

¿Quién es el más importante?

33 Ja'nrëbi, bacuabi Capernaum huë'e jobona ti'anhuë. Ti'anni, bacua huë'ena cacani ba'ijëna, Jesusbi bacuani senni achabi:

—¿Mësacua gue coca cajën rate'ne? senni achabi.

34 Senni achaguëna, ro sehuoye beoye achahuë. Bacuabi ma'a raijën, bacua quë'rë ta'yejeiye ëjaguë ba'ija'yete sa'neña ro'tajën, sa'neña cajën bëinjën raë'ë. 35 Ja'nca sëani, Jesusbi bëani, baguëre concua si'a sara samucuaire choini, bacuani yihuoguë cabi:

—Bainguëbi quë'rë ta'yejeiye ëjaguë ba'iye yëtoca, quë'rë yo'je ba'iguë ruiñe baji. Si'a bain yo'o con hua'guë'ë cajën, si'acuani conni cuiraguë ba'ijë'n, cabi.

36 Cani ja'nrëbi, zin hua'guëre choini, bacua joborana rani nëcobi. Ja'nrëbi, baguëte cuanni, si'nquina ñoni, bacuani yihuoguë cabi:

37 —Bainbi yë'ëni re'oye yo'oni coñe ro'tatoca, zin hua'guë, ënquë ba'iguëre'ru re'oye ro'tani yo'ojën conjë'ën. Ja'nca yo'otoca, yë'ëni te'e ruiñe ëñajën ba'iyë. Yë'ëni te'e ruiñe ëñajën ba'itoca, yë'ë Taitare'ga, yë'ëre raosi'quë, ja'anguëre'ga te'e ruiñe ëñajën ba'iyë, yihuoguë cabi Jesús.

El que no está contra nosotros está a nuestro favor

38 Caguëna, ja'nrëbi, Juanbi baguëni quëabi:

—Ëjaguë, yequë bainguë Më'ëni te'e coñë yë'ë, caguëbi huati hua'ire etoni saoguëna, yëquënabi ëñahuë. Ëñani, mai naconi te'e ba'ima'iguëre sëani, baguëte ënsehuë, cabi.

39 Caguëna, Jesusbi sehuobi:

—Ja'an yo'ocuare ënsema'ijë'ën. Yë'ëni coñe cacuabi ta'yejeiye yo'o yo'oni ëñoni, ja'nrëbi jë'te, yë'ëre gu'aye caye gare porema'iñë. 40 Maini gu'aye yo'omajën ba'icuabi maire te'e conjën ba'iyë. 41 Si'a bainbi,

mësacuare, Cristo bainrebare sëani, Mësacuare re'oye conñu cajën, oco se'gare mësacuana uncuatoca, Riusubi baguë ta'yejeiye insija'ye ro'tase'ere bacuana jo'caye beoye insija'guë'bi, cabi Jesús.

El peligro de caer en pecado

⁴²Cani ja'nre'bi, bacuani yihuoguë cabi:

—Zin hua'na ënquë'ru ba'icubabi yë'ëni si'a recoyo ro'tajëna, ai bojoyë yë'ë. Bainguëbi yua te'e zin hua'guë se'gani gu'a jucha yo'o güesetoca, baguëni ai bënni senjoja'guë'bi Riusu. Ru'ru, jai gata to'obëbi inni, baguë ñaje tēcana gueonni, baguëte jai ziyana senjoni rëotoca, baguëre quë'rë re'oye ba'ire'abi. ⁴³Më'ë ëntë sarabi gu'a juchare yo'o ëaye ro'tatoca, më'ë ëntë sarare tël'cani senjojë'ën. Te'e ëntë sara se'gare baguëbi Riusu ba'i jobona ti'antoca, quë'rë re'oye ba'iji. Samu ëntë sarañare baguëbi ba toana senjosi'quë ba'itoca, ai gu'aye ba'iji. Ja'an toare yayoye gare porema'iñë. ⁴⁴Baru ba'i peco hua'nabi gare carajeiye beoye ba'ijëna, baru ba'i toabi gare yayaye beoye ba'iji. ⁴⁵Më'ë guëonbi gu'a juchare yo'o ëaye ro'tatoca, më'ë guëonre tël'cani senjojë'ën. Te'e guëon se'gare baguëbi Riusu ba'i jobona ti'antoca, quë'rë re'oye ba'iji. Samu guëonare baguëbi ba toana senjonsi'quë ba'itoca, ai gu'aye ba'iji. Ja'an toare yayoye gare porema'iñë. ⁴⁶Baru ba'i peco hua'nabi gare carajeiye beoye ba'ijëna, baru ba'i toabi gare yayaye beoye ba'iji. ⁴⁷Më'ë ñacogabi gu'a juchare yo'o ëaye ro'tatoca, më'ë ñacogate rutani senjojë'ën. Te'e ñacoga se'gare baguëbi Riusu ba'i jobona ti'antoca, quë'rë re'oye ba'iji. Samu ñacogañare baguëbi ba toana senjosi'quë ba'itoca, ai gu'aye ba'iji. Ja'an toare yayoye gare porema'iñë. ⁴⁸Baru ba'i peco hua'nabi gare carajeiye beoye ba'ijëna, baru ba'i toabi gare yayaye beoye ba'iji.

⁴⁹Jo'ya hua'nare huani, Riusu misabëna uanni, toabi ëoni insito, ru'ru onhuabi so'oñe bayë. Riusu bain hua'na'ga Riusuna insisi'cua sëani, toana ëosi'cua ba'iyë'ru, yë'ë ro'ina ai yo'oye bayë. Ja'nca ai yo'ojën ba'itoca, quë'rë ai re'oye ba'iji. ⁵⁰Onhuabi so'ontoca, hua'ibi ai hua'i sënguë ba'iji. Gu'a onhua ba'itoca, onhua huanoma'iñe ba'itoca, hua'i sënma'iji. Gu'aji. Mësacua'ga ëñare bajën, recoyo gu'ajeiye beoye ba'ijë'ën. Sa'ñeña bojojën ba'ijë'ën, yihuoguë cabi Jesús.

Jesús enseña sobre el divorcio

10 ¹Ja'nre'bi jë'te, Jesusbi Capernaum huë'e jobobi sani, Judea yija, Jordán ziaya que ca'nco, ënsëguë eta rai ca'nco, ja'anruna saji'i. Sani, bainbi ñë'ca rajjëna, baguë yo'ogüë ba'ise'e'ru bacuani coca yihuoguë ye'yoguë baji'i. ²Ba'iguëna, fariseo bainbi ti'an rani, Baguëni huacha sehua güeseñu cajën, baguëni cocare ro coquejën senni achahuë: —¿Bainguëbi baguë rënjore jo'cani senjoñe poreguë? senni achahuë.

³Senni achajënna, Jesús sehuoguë senni achabi:

—Moisesbi coca guanseni jo'caguë, ¿guere mäsacuaní guanseguë'ne? senni achabi.

⁴Senni achaguëna, sehuohuë:

—Moisés coca guanseni jo'case'ere ëñato, bain rënjore jo'cani senjoñe yëtoca, bagote senjo cocare utina toyani, bagona insijë'ën, caní jo'case'e bají'i, sehuohuë.

⁵Sehuojënna, Jesús cabi:

—Mäsacua achaye güecuare sëani, Moisesbi ja'an cocare mäsacuaní guanseni jo'cabi. ⁶Ja'nca jo'caguëta'an, ru'rureba ba'isírën, Riusubi si'aye re'huani jo'caguë, bainre re'huaguë, ëmëguëte, romigote, re'huani jo'cabi. ⁷Ja'nca re'huani jo'cani, ën cocare guanseni jo'cabi: “Ëmëguëbi baguë pë'caguëte pë'cagote gare jo'cani, baguë rënjoni zi'inni ba'ijë'ën. ⁸Ja'nca ba'iguëna, ba samucuabi te'e bainguë ba'iyeru ba'iyë” guanseni jo'cabi Riusu. Ja'nca guanseni jo'caguëna, bacua yua samucua ba'iyeru ba'ima'inë. Te'e bainguë ba'iyeru ba'iyë. ⁹Ja'nca ba'ijënna, Riusu re'huani zi'nzi güesese'e sëani, ro bainbi gare quë'ñema'ija'bë, cabi Jesús.

¹⁰Cani, ja'nrebi huë'ena ti'anni ba'ijënna, baguëre concuabi ba coca guansese'ere ro'tani, baguëni se'e senni achahuë. ¹¹Senni achajënna, Jesús sehuobi:

—Ëmëguëbi baguë rënjore senjoni, yeconi huejatoca, ja'anrë ba'isi'coni ai gu'aye yo'o'ji. ¹²Romigobi bago ënjëre senjoni, yequëni huejatoca, ai gu'aye yo'ogo, cabi Jesús.

Jesús bendice a los niños

¹³Ja'nrebi jë'te, yequëcuabi bacua zin hua'nare rani, Jesusbi baguë ëntë sarañabi bacuana pa'roni, bacuare re'oye caní jo'caja'guë cajën, baguëni tëhuohuë. Tëhuojënna, Jesusre concuabi bacuani bëinjën caní ënsehuë.

¹⁴Ënsejënna, Jesusbi ëñani, baguëre concuani bëinguë cabi:

—Zin hua'nabi yë'ëna raija'bë. Bacuare ënsema'ijë'ën. Zin hua'na recoyo ro'taye'ru ba'icua, ja'ancuabi Riusu ba'i jobo ba'icua'ë. ¹⁵Mäsacuaní ganreba caguë quëayë yë'ë: Bainbi Riusu ba'i jobona ti'añe yëtoca, zin hua'na recoyo ro'tajën ba'iyeru yë'ëni si'a recoyo ro'taye bayë. Ja'nca recoyo ro'tama'icua'ë Riusu ba'i jobona gare ti'anma'ija'cua'ë, cabi Jesús.

¹⁶Cani ja'nrebi, zin hua'nare cuanguë, baguë ëntë sarañabi bacuana pa'roni, bacuare re'o cocare caní jo'cabi.

Un hombre rico habla con Jesús

¹⁷Ja'nrebi, Jesusbi se'e saiguëna, yequë bainguëbi baguëna huë'huë rani, baguëna gugurini rëanni, coca senni achabi:

—Ëjaguë, më'ë yua re'o bainguëre sëani, më'ëni coca senni achaguë raë'ë. Riusu ba'i jobona sani, carajeiye beoye si'arën huajëguë ba'iyete

yëyë yè'ë. Baruna ti'anto, ¿guere ru'ru yo'oye baye'ne yè'ë? caguë senni achabi.

¹⁸Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

—¿Mè'ë queaca ro'taguë, yè'ëre re'o bainguë ba'iyete caguë'ne? Riusu se'ga re'oye yo'oguë'bi ba'iji. Yequëcua re'oye yo'ocua beoyë. ¹⁹Mè'ëbi carajeiye beoye huajëguë ba'iyete yëtoca, Riusu coca guanseni jo'case'ere yo'oguë ba'ijë'ën. Riusu cocare ëñato, “Yequëni yeconi yahue bani a'ta yo'oma'ijë'ën. Bainre huani senjoma'ijë'ën. Bonsere jianma'ijë'ën. Yequëcua ba'iyete coquemajën ba'ijë'ën. Ro coqueye yo'oma'ijë'ën. Mè'ë pë'caguëni pë'cagoni te'e ruinë ëñaguë ba'ijë'ën” ja'an cocare toyani jo'case'e ba'iguëna, mè'ëbi masiyë, sehuobi Jesús.

²⁰Sehuoguëna, ba bainguëbi cabi:

—Ëjaguë, Riusu coca guansese'ere yè'ë zinrënna achani yo'oguë ba'iyë yè'ë, cabi.

²¹Caguëna, Jesusbi baguëni oiguë ëñani, baguëni yihuoguë cabi:

—Te'e yo'oye se'ga caraji mè'ëre. Mè'ë bonse si'ayete injani, bonse beo hua'nana ro insijë'ën. Ja'nca insitoca, Riusu bayete ai ta'yejeiye coreba coja'guë'ë mè'ë. Ja'nca coja'guë sëani, yè'ëre te'e conguë, ro junni tonja'guë'ru ba'iyete yè'ë naconi te'e conguë rajjë'ën, yihuoguë cabi Jesús.

²²Ja'nca caguëna, ba hua'guëbi achani, ai sa'ntiguë, ro recoyo oiguë, ai ba'iyete bonse baguëbi ro conma'iguë saji'i.

²³Saiguëna, Jesusbi bonëjeiñe ëñani, baguëre concuani cabi:

—iBonse ëjacuabi Riusu ba'i jobona ti'añe yëcuareta'an, ai guaja'ë bacuare! cabi.

²⁴Ja'nca caguëna, baguëre concuabi baguë cocare achani, ai sa'nti hua'na ruën'ë. Ruinjënna, Jesusbi bacuani se'le yihuoguë cabi:

—Mami sanhuë. iBonse ba ëaye ro'tacuabi Riusu ba'i jobona ti'añe yëcuareta'an, ai guaja'ë bacuare! ²⁵Camello hua'guëbi guëna miu gojena cacaye yëtoca, ai guaja'ë baguëre. Bonse ëjaguë'ga Riusu ba'i jobona ti'añe yëtoca, quë'rë ai guaja'ë baguëre, cabi.

²⁶Caguëna, bacuabi ai achajën rëinjën, sa'ñeña senni achahuë:

—Ja'nca ba'itoca, çjarocuabi Riusu ba'i jobona ti'añe poreye'ne? Riusu bain tëani basi'cua gare beoyë, cahuë.

²⁷Cajënna, Jesusbi bacuani ëñani cabi:

—Ro bain hua'na ja'ansi'cuabi ti'añe gare porema'iñë. Riusu se'gabi bacuare tëani baye poreji. Si'aye yo'oye poreguë ba'iguë'bi ba'iji baguë, cabi Jesús.

²⁸Caguëna, Pedrobi Jesusni cabi:

—Ëjaguë, yëquë'nabi yua yëquëna bonse si'aye gare jo'cani, mè'ëni te'le conjën zi'inhüë, cabi.

²⁹Caguëna, Jesús sehuobi:

—Mësacuanî ganreba yihuoguë cayë yë'ë: Bainguëbi baguë bonse, baguë huë'e, baguë ma'yë sanhuë, baguë yo'je sanhuë, baguë pë'caguë, baguë pë'cago, baguë rënjo, baguë zin hua'na, baguë ba'i yija, ja'anre yë'ë ro'ina, yë'ë cocareba quëani achoye ro'ina gare jo'cani, yë'ëni te'le congüë zil'intoca, ³⁰baguë yua quë'rë se'le yure ba'irënra cien viaje'ru quë'rë conî baja'guë'bi. Huë'eña, ma'yë sanhuë, yo'je sanhuë, pë'cago sanhuë, zin hua'na, baguë ba'i yijaña, ja'anre ai coreba conî baja'guë'bi. Baguëna, yequëcuabi baguëni je'o bajëna, ai ja'siye aireba yo'oguë baja'guë'bi. Ja'n'rëbi, ën yija carajeirën ti'anguëna, baguë yua gare ju'ïne beoye si'arën ba'ija'guë'bi. ³¹Yureña bain, ai ta'yejeiye ba'icua'bi quë'rë ëja bain ba'iye yëcuata'an, quë'rë yo'je ba'icua'ru re'huasi'cua ba'ija'cua'ë. Yure ba'icua quë'rë yo'je bain ba'icua'reta'an, quë'rë ta'yejeiye ëja bain re'huasi'cua ba'ija'cua'ë, sehuoguë cabi Jesús.

Jesús anuncia por tercera vez su muerte

³²Yureca, bacuabi ma'aja'an saijën, Jerusalén huë'e jobona ti'añe ro'tahuë. Jesusbi ru'ru saiguëna, baguëre concuabi quëquësi'cua ba'ijën, baguë yo'jena huaji yëjën be'teni saë'ë. Saijënna, Jesusbi bonëni, baguëre concua si'a sara samucuaire choini, yequëcua baguëre gu'aye yo'oja'yete bacuani quëani achoni, ³³bacuani yihuoguë cabi:

—Yureca, maibi Jerusalenna saijënna, mësacua masiyë. Ja'anruna ti'anjënna, yequëcuabi yë'ë, Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëna, yë'ëre zeanni, pairi ëjacua, ira coca ye'yocua, bacuana preso insija'cua'ë. Insijënna, bacuabi yë'ëre huani senjoñe canî, gu'a bainna insija'cua'ë. ³⁴Insijënna, gu'a bainbi yë'ëre jayajën, yë'ëni huaijën, yë'ëre go tutujën, ga'ni za'zabobi yë'ëre si'nsejën, ja'n'rëbi yë'ëni huani senjoja'cua'ë. Huani senjojënna, ja'n'rëbi, samute umuguseña ba'ini, go'ya rajia'guë'ë yë'ë, yihuoguë quëabi Jesús.

Santiago y Juan piden un favor

³⁵Quëaguëna, ja'n'rëbi, Santiago, Juan, Zebedeo mamacua ja'an hue'ecua, bacuabi Jesusna sani cahuë:

—Ëjaguë, yëquë'nabi senjënna, yëquë'nani re'oye yo'ojël'ën, cahuë.

³⁶Cajënna, Jesusbi:

—¿Mësacua guere yë'ëni senni achaye'ne? senni achabi.

³⁷Senni achaguëna, bacua cahuë:

—Yëquë'nabi më'ë go'sijei re'otona ti'anni ba'ijënna, yëquë'nani re'oye ëñani, te'leguëni më'ë jëja ca'ncona bëa güesejël'ën. Yequëni më'ë ari ca'ncona bëa güesejël'ën, cahuë.

³⁸Cajënna, Jesusbi cabi:

—Mësacuabi ro huesë ëaye senni achajën ba'iyë. Yequëcuabi yë'ëni ai ja'si yo'oni, yë'ëre huani senjoja'cua'ë. ¿Mësacua güina'ru ai ja'siye ai yo'oye poreye? caguë senni achabi.

³⁹Senni achaguëna, bacuabi:

—Ja'nca poreyë yëquëna, sehuohuë.

Sehuojëna, Jesús cabi:

—Mësacua yua yë'ë ai yo'oye ba'iyë'ru ai yo'ojën ba'ija'cuata'an, ⁴⁰yë'ë jëja ca'ncona, yë'ë ari ca'ncona bëaye, ja'anre cuencueni caye porema'iñë yë'ë. Yë'ë Taitabi ja'anre cuencueguë, baguë se'gabi ja'anruan bëani ba'ija'cuare cuencueni caja'guë'bi, cabi Jesús.

⁴¹Ja'nca caguëna, baguëre concua yequëcua si'a sara ba'icuabi achani, Santiago, Juan, bacuaní bëinsi'cua ëñahuë. ⁴²Ja'nca ëñajëna, Jesusbi si'acuare choini, yihuoguë cabi:

—Ro bain ta'yejeiye ëjacuabi bacua bain, bacua yo'je ëjacua, si'acuani ai jëja guansejën ba'iyë. ⁴³Ja'nca ba'icuata'an, mësacua yua ja'nca guansema'ija'cua'ë. Mësacua jubë ba'iguëbi ëja bainguë ba'iyë yëtoca, më'ë gajecuaní conni cuiraguë ba'ijë'ën. ⁴⁴Ru'ru ba'iguë ba'iyë yëtoca, më'ë gajecua yo'o conguë ruinguë, si'acuare conni cuiraguë ba'ijë'ën. ⁴⁵Yë'ë'ga Bainguë'ru Raosi'quë'bi ba'iguë, yë'ëre conni cuiracuare cu'eguë raimaë'ë. Yequëcuaní cuirani conza caguë, bain zemosi'cua etoye ro'taguë, junni tonguë raisi'quë'ë yë'ë, yihuoguë cabi Jesús.

Jesús sana a Bartimeo el ciego

⁴⁶Ja'nca caní tonni, Jericó huë'e jobona ti'anni, baguëre concua naconi ganini, ja'an huë'e jobobi saiguëna, ai jai jubë bainbi baguëni conjëna, ñaco ëñama'iguë, Bartimeo hue'eguëbi ma'a yëruhuate ñu'iguë, curi senguë baj'i. Timeo mamaquë baj'i. ⁴⁷Ja'nca ba'iguëbi Jesús Nazareno raiyete achani ai jëja güiguë cabi:

—iJesús, mai ira taita David mamaquëbi ba'iguë'ru ba'iyë më'ë! iYë'ëni oire bani conjë'ën! güiguë cabi.

⁴⁸Güiguëna, bain hua'nabi baguëni bëinjën, Güima'ijë'ën, baguëni cahüë. Ja'nca cacuareta'an, baguë yua quë'rë se'e jëja güiguë cabi:

—iDavid mamaquë, yë'ëni oire bani conjë'ën! güiguë cabi.

⁴⁹Ja'nca caguëna, Jesusbi nëcajani, bain hua'nani:

—Baguëte choijë'ën, cabi.

Caguëna, bain hua'nabi ñaco ëñama'iguëte choini cahüë:

—Jëja bani huëijë'ën. Ëjaguëbi më'ëre choiji, cahüë.

⁵⁰Ja'nca cajëna, baguëbi yua baguë se canre tijoni senjoni, ja'nrebi besa huëni cha'caguë, Jesusna saji'i. ⁵¹Saiguëna, Jesusbi baguëni senni achabi:

—¿Më'ë guere yë'ëre senguë'ne? senni achabi.

Senni achaguëna, ñaco ëñama'iguëbi Jesusni:

—Ëjaguë, ñaco ëñañe yëyë yë'ë, sehuobi.

⁵²Sehuoguëna, Jesús cabi:

—Yua huajëguë saijë'ën. Yë'ëni si'a recoyo ro'taguë sëani, huajë raë'e më'ë, cabi.

Caguëna, baguë yua te'e jëana ëñani, Jesús naconi ma'aja'an te'e conni saji'i.

Jesús entra en Jerusalén

11 ¹Ja'nrëbi, Jerusalén huë'e jobona ti'an bi'rani, Betfagé, Betania, ja'an huë'e jo'borëan cueñe ba'ijën, Olivo cubë ca'ncores ba'ijën, Jesusbi baguëre concua samucuaire choini, ²coca cabi:

—Mësacua yua que huë'e jo'borëna saijë'ën. Burro bonsëguë yoni rëonsi'quë, yuta bain tuama'iguë ba'iguëna, ja'an hua'guëre tinjañë mësacua. Tinjani ja'nrëbi, baguëte jo'chini rajë'ën. ³Yequëcuabi ¿Mësacua guere yo'ojën ba burrote jo'chiye'ne? senni achatoca, mësacua yua bacuani ñaca sehuojë'ën: Mai Èjaguëbi baguëte yëji. Jë'terë baguëte go'yaji, cajën sehuojë'ën, cabi Jesús.

⁴Caguëna, bacuabi sani ëñato, bain ba'i huë'e ma'a yëruhuate ba'iguëna, burro bonsë hua'guë yoni rëonsi'quë baji'i. Ba'iguëna, bacuabi baguëte jo'chihuë.

⁵Jo'chijëna, yequëcua baru ba'icuabi bacuani coca senni achahuë:

—¿Mësacua guere yo'ojën, burro hua'guëre jo'chiye'ne? senni achahuë.

⁶Senni achajëna, bacua yua Jesús quëase'e'ru güina'ru bacuani sehuohuë. Ja'nca sehuoni, bacuare se'e ënsema'ijëna, ba burro hua'guëte sahuë. ⁷Sani ja'nrëbi, Jesús ba'iruna ti'anni, bacua cañate burrona tëojëna, Jesusbi baguëna tuabi. ⁸Tuaguëna, ai jai jubë bainbi bacua cañate baguë sai ma'ana uanjëna, yequëcuabi ju'cahuëanre tëyoni, ma'ana uanhuë.

⁹Ai jai jubë bainbi ja'anrëna saijën, yo'jena saijën, ai bojora bojojën güihuë:

—iAi bojoreba bojoñuni! iMai ta'yejeiyereba Èjaguë Riusu Raosi'quëbi maina ti'an raji'i! ¹⁰iMai ira taita ba'isi'quë David guansegüë ba'ise'e'ru quë'rë ta'yejeiye maini guansegüë congüë raji'i baguë! iRiusuni ai bojoreba bojojën bañuni! güijën cahuë.

¹¹Ja'nca güijën cajëna, Jesusbi Jerusalenna ti'anni, Riusu uja huë'ena cacabi. Cacani, si'a ca'ncoña ba'i ma'carëanre ëñani, ja'nrëbi, na'iguëna, baguëre concua si'a sara samucua naconi Betaniana sani caën'ë.

Jesús maldice la higuera sin fruto

¹²Canni ñatani, ja'nrëbi, Betaniabi saijëna, Jesusre aon gu'abi.

¹³Aon gu'aguëna, Jesusbi so'ona ëñato, higo sunquiñë ja'o sarisiñë baji'i. Ba'iguëna, bañëna sani uncue cu'eguëna, beobi. Higo ya'jirën yuta ti'anmaj'i. ¹⁴Ja'nrëbi, Jesús yua bañëre bëinguë cabi:

—Bainbi yua mè'è uncuere gare se'e uncueye beoye ba'ija'bè, cabi. Ja'nca caguëna, baguëre concuabi achahuë.

Jesús purifica el templo

¹⁵Ja'n'rëbi sani, bacuabi Jerusalenna ti'anhuë. Ti'anni, Jesusbi Riusu uja huë'ena cacani, bonse insicua, bonse cocua ba'ijëna, bacuare etoni sao bi'rabi. Curi sa'ñecua ba'ijëna, bacua mesañare bo'neni tantobi Jesús. Ju'ncubo insicua ba'ijëna, bacua ñu'i seihuëanre bo'neni tantobi. ¹⁶Yequëcuabi bacua bonse ma'carëanre Riusu huë'e sa'nahuëbi rë'rëjëna, Jesusbi ënsebi. ¹⁷Ja'n'rëbi, Jesusbi bain hua'nare coca yihuo bi'rabi:

—Riusu ira coca toyani jo'case'ere ëñato, ñaca caji: “Yè'è huë'e yua si'a re'oto bain uja huë'e case'e'è.” Ja'nca cani jo'case'eta'an, mësacuabi ro jiancua gati huë'ere yè'è Taita huë'ere re'huahuë, bënguë cabi Jesús.

¹⁸Ja'nca caguëna, pairi ëjacua, ira coca ye'yocua, bacuabi achani, baguëni bëinjën, Baguëni huani senjoñu cacuata'an, baguëni huani senjoñe huaji yëhuë, ai bain hua'nabi baguë ye'yose'ere ai bojojën achacuare sëani. ¹⁹Ja'n'rëbi na'i si'aguëna, Jesusbi ba huë'e jobobi saji'i.

La higuera sin fruto se seca

²⁰Sani ñataguëna, baguëre concua naconi se'e rani, ma'abi ganini ëñato, higo sunquiñë baji'i. Gare güeanni si'a sita ju'insiñë baji'i. ²¹Ja'nca ba'iguëna, Pedrobi yequë umuguse case'ere ro'tani, Jesusni cabi:

—Ëjaguë, ëñajë'ën. Më'ëbi ja'an sunquiñëna bënni senjoni jo'caguëna, yure hueanni ju'insiñë ba'iji, cabi.

²²Caguëna, Jesusbi sehuobi:

—Mësacua yua Riusuni si'a recoyo ro'tajën ba'ijë'ën. ²³Mësacuani ganreba yihuoguë quëayë yè'è. Mësacua huaji yëye beoye ba'ijën, Riusu ta'yejeiye yo'oye poreyete si'a recoyo ro'tajën ba'ijë'ën. Bainbi ja'nca recoyo ro'tajën ba'itoca, bacuabi que cubëna coca guansejën: “Ja'anse'ebi quëñëni, ja'anse'ebi jai ziayana tonni runi huesëjë'ën” ja'an cocare guansejëna, Riusubi ja'nca tonni rëoni huesoji. Bainbi Riusuni te'e ruiñe si'a recoyo ro'tatoca, Riusubi bacua ujase'e'ru güina'ru yo'oji. ²⁴Ja'nca sëani, mësacuani ganreba yihuoyë yè'è. Mësacuabi Riusuni coca senni achajën, Riusubi yè'è sensi ma'carë si'aye yè'ëna ënseye beoye insiji ro'tajën ba'itoca, Riusubi si'aye gare ënseye beoye mësacuana insiji. ²⁵Mësacuabi Riusuni ujjajën, mësacuani gu'aye yo'osi'cua banica, bacua gu'aye yo'ose'ere huanë yeye cajë'ën. Ja'nca catoca, mësacua Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëbi mësacua gu'aye yo'ose'e'ga huanë yeye caji. ²⁶Mësacuabi ja'nca huanë yeye cama'itoca, mësacua Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëbi mësacua gu'aye yo'ose'ere gare huanë yema'iji, cabi Jesús.

La autoridad de Jesús

²⁷Cani ja'n'rëbi, baguëre concua naconi Jerusalenna sani ti'anhuë. Ti'anni, Jesusbi Riusu uja huë'ena cacani, si'a ca'ncoña ganiguëna, pairi

ējacua, ira coca ye'yocua, judío bain iracua, bacuabi Jesusna tëhuoni,
 28 baguëni coca senni achahuë:

—¿Më'è queaca ro'taguë, ënjo'ona rani, ëjaguë yo'oye'ru yo'oguë'ne?
 ¿Nebi më'ëre raore'ne? senni achahuë.

29 Senni achajëna, Jesús sehuobi:

—Yë'lë'ga yua mësacuanì coca senni achayë. Senni achaguëna, mësacua
 te'e ruiñe sehuojë'n. Ja'nca sehuotoca, ja'n'rëbi, yë'lë Ëjaguë ba'iyete
 mësacuanì quëayë yë'lë. 30 ¿Nebi Juanni bain bautizaye raore'ne? ¿Riusu
 raosi'quë, o ro bain raosi'quë baquë baguë? Mëzacua te'e ruiñe sehuojë'n,
 cabi Jesús.

31 Caguëna, bacuabi sa'ñeña yahue senni acha bi'rahuë:

—Baguë senni achase'ere sehuoye ai huaji yaye'lë maire. Riusu raosi'quë
 baji'i sehuotoca, Jesusbi maini: “¿Mëzacua guere yo'ojën, baguëni recoyo
 ro'tamate'ne?” cama'iguë. 32 Ja'nca ba'iguëna, “Bain raosi'quë baji'i” caye
 güeyë mai, sa'ñeña senni achajën baë'lë.

Bainre huaji yëcua sëani, Bain raosi'quë baji'i caye güehuë bacua. Si'a
 bainbi Juan ba'ise'ere te'e ruiñe ro'tajën, Riusu bainguë raosi'quë baji'i,
 ro'tajën baë'lë. 33 Ja'nca ro'tajën ba'ijëna, judío bain ëjacuabi huaji yëjën,
 Jesusni ñaca sehuohuë:

—Juan raose'ere huesëyë yëquëna, sehuohuë.

Ja'nca sehuojëna, Jesusbi bacuanì cabi:

—Mëzacuabi ja'nca sehuotoca, yë'lë Ëjaguë ba'iyete mësacuanì gare
 quëaye beoye ba'iyë yë'lë, cabi Jesús.

La parábola de los labradores malvados

12 1 Cani ja'n'rëbi, Jesús yua ye'yo cocabi bacuanì caguë, ñaca
 yihuoguë quëabi:

—Yequë bainguëbi bisì ëye ziore tanbi. Tanni, tu'ahuëte baguë zio
 bonëjeiñe ta'ntani, ëye tumu ro'rohuëte gatabëna te'ntoni, ja'n'rëbi ëmë
 huë'ere gatabi nëcobi, ba zio ëñañete.

Ja'nca yo'oni tëjini, zio cuiracaicare choini, baguë ziore bacuana
 jo'cani, ja'n'rëbi yequë yijana saji'i. 2 Sani, ja'n'rëbi ëye tëarën ti'anguëna, zio
 ëjaguëbi baguëre yo'o conguëte choini, Èye tëase'ere injaijëlën caguë, baguë
 zio cuiracuana saobi. 3 Saoguëna, baguë yua sani ti'anguëna, bacuabi yua
 baguëte zeanni, huani, ro ëye beo hua'guëre saoni senjohuë. 4 Senjojëna,
 ëjaguëna go'iguëna, ëjaguëbi yequë yo'o conguëte choini, zio cuiracuana
 saobi. Saoguëna, baguëre'ga ai gu'aye yo'ohuë. Gatabi baguëni senjojën,
 baguë sinjobëna huajjën, baguëte saoni senjohuë. 5 Senjojëna, ëjaguëbi
 yequëre'ga bacuana saobi. Saoguëna, ba hua'guëre huani senjohuë. Huani
 senjojëna, ëjaguëbi yequëcuare'ga te'enate, te'enate saobi. Saoguëna, zio
 cuiracuabi yequëcuani gu'aye huaë'lë. Yequëcuani huani senjohuë.

⁶Ja'nca yo'ojëna, ja'nrebi, zio ëjaguëbi baguë zin ai yësi'quëre ro'tani, “Yë'ë zinre bacuana saotoca, baguëni te'le ruiñe ëñañë bacua” caguë, baguë zinre saobi. ⁷Ja'nca saoguëna, zio cuiracuabi baguëte ëñani, sa'ñeña coca cahuë: “Ëñajë'ën. Mai ëjaguë zinbi rai'te. Baguë taita bayete coni baja'guëre sëani rajjë'ën. Baguëni huani senjoñu. Ja'nca yo'otoca, baguë yija baja'yete coni baja'cua'ë mai” cahuë sa'ñeña. ⁸Ja'nca cani, baguëte zeanni, baguëte huani senjoni, baguë ga'nihuëte zio ca'ncona jo'cani senjohuë, yihuoguë quëabi Jesús.

⁹Quëani ja'nrebi, ba bain achacuani senni achabi:

—Ja'nca huani senjoñëna, ¿ba zio ëjaguë guere yo'oja'guë'ne? Baguë yua zio cuiracuana sani, bacuare huani senjoni, ja'nrebi, baguë ziore yua yequëcuana cuiraye jo'caja'guë'bi.

¹⁰Mësacua yua Riusu coca toyani jo'case'ere ëñajën, ¿ën cocare ëñamate'ne? Naca caji:

Riusubi baguë gatabëte jo'caguëna, ro bain yo'o concua huë'e yo'ocuabi ba gatabëte ëñani, Gu'aji cajën, babëte senjohuë.

Senjocuata'an, ba gatabëbi yua quë'rë ze'en gatabë re'huase'e baji'i.

¹¹Mai Ëjaguë Riusubi ja'nca re'huaguëna, maibi ai ëñajën rëinjën ba'iyë, caji Riusu coca, bacuani quëabi Jesús.

¹²Ja'nca quëani tonguëna, bacuabi Jesusni ai bëinjën, Baguë ye'yo cocabi yihuoguë, maire gu'aye caji cajën, baguëni preso zean ëaye ba'icuata'an, bainni ro huaji yëjën, baguëni preso zeanmaë'ë. Baguëte ro quëñëni saë'ë.

El asunto de los impuestos

¹³Ja'nrebi jë'te, judío ëja bainbi fariseo bain, Herodes gu'a gajecua, bacuare choini, coca guansehuë:

—Mësacua yua Jesusna sani, baguëni coquejën, coca senni achajë'ën. Huacha sehuoja'guë cajën, baguëni senni achajë'ën. Huacha sehuoguëna, ja'nrebi, baguëni preso zean güeseye poreyë mai, guansejën cahuë.

¹⁴Cajëna, bacuabi Jesusna sani, baguëni senni achajën cahuë:

—Ëjaguë, yëquënabi më'ë coca masiye ye'yose'ere achani te'le ruiñereba'ë ro'tajën ba'iyë. Ro bain ye'yojën ba'iyete achama'iguë, te'le ruiñe ye'yoguë'ë më'ë. Ëja bain ye'yose'e ba'ito'ga, më'ëbi bacua ye'yose'e'ru güina'ru ye'yoma'iguë'ë. Riusu ma'ana ganiñe se'gare te'le ruiñe ye'yoguë ba'iyë më'ë. Ja'nca sëani, më'ëni coca senni achaye yëyë yëquëna. Bain ta'yejeiye ëjaguëbi impuesto curi ro'iyë senguëna, ¿maibi baguëni ro'iyë baye? ¿Ro'iyë, o ro'ima'iñe'ne? Quëajë'ën yëquënate, senni achajën cahuë.

¹⁵Senni achajëna, Jesús yua bacua ro coque ëaye case'ere masibi. Ja'nca masini, bacuani sehuoguë cabi:

—¿Mësacua queaca ro'tajën, yë'ëni ro coquejën, yë'ëni zemo cocare senni achaye'ne? Curi so'corëte injajë'ën. Ëñaza, cabi.

¹⁶Caguëna, bacuabi inni rani ëñohuë. Ëñojëna, baguë yua bacuani senni achabi:

—¿Gue bainguë ziabi curi so'corëte sè'iguë'ne? ¿Gue mami hue'eguëbi sè'iguë'ne? senni achabi.

Senni achaguëna, bacuabi:

—Bain ta'yejeiye ëjaguë'bi sè'iji, sehuohuë.

¹⁷Ja'nca sehuojëna, Jesusbi bacuani yihuoguë cabi:

—Bain ta'yejeiye ëjaguë ba ma'carëan ba'itoca, bain ta'yejeiye ëjaguëna go'yaye insijën ba'ijë'ën. Riusu ba ma'carëan ba'itoca, Riusuna go'yaye insijë'ën, cabi.

Ja'nca caguë sehuoguëna, bacuabi ai quëquësi'cua achahuë.

La pregunta sobre la resurrección

¹⁸Ja'nrëbi, yequëcua, saduceo bain hue'ecuabi Jesusna ëñajën saë'ë. Ja'ancua yua, Bain ju'insi'cuabi gare go'ya raima'icua ba'iyë, ja'nca ye'yojën ba'iyë. Ja'nca ba'icuaabi Jesusna sani, baguëni coca senni achajën cahuë:

¹⁹—Ëjaguë, Moisés ira coca toyani jo'case'ere më'ëni senni achaye bayë yëquëna. Ën cocare maina toyani jo'cabi baguë: “Bainguëbi zin beoguë banica, ja'anguëbi junni huesëtoca, baguë yo'jeguëbi baguë rënjo jo'casi'core huejaye baji. Bagote huejani, baguë ma'yëre zinre cu'ecaiye baji baguë” toyani jo'cabi Moisés. ²⁰Ja'nca toyani jo'caguëna, yequë bain ba'ise'ere më'ëni quëaye bayë yëquëna. Ma'yëreba ba'iguëbi baguë yo'jecua, te'e ëntë sara te'ecua ba'ijën ba'nhuë. Ma'yëreba ba'iguëbi baguë rënjoni huejani, zin beoguëbi junni huesëguë ba'nji. ²¹Ja'nca junni huesëguëna, baguë yo'jeguë samu ba'iguëbi ba hua'jegoni huejani, baguë'ga güina'ru zin beoguëbi junni huesëguë ba'nji. Junni huesëguëna, samute ba'iguëbi güina'ru bagoni huejani, zin beoguëbi junni huesëguë ba'nji. ²²Si'a hua'na, te'e ëntë sara samucuabi ja'nca bagoni huejani, zin beocuabi junni huesëjën ba'nhuë. Ja'nca junni huesëjëna, ja'nrëbi, bago'ga junni huesëgo ba'nco. ²³Ja'nca junni huesësi'cuabi se'le go'ya raitoca, ¿bago yua jaroguë rënjo ba'ija'go'ne? Si'acua, te'e ëntë sara samucuabi bagoni basi'cua sëani, ¿më'ë guere quëaguë'ne? baguëni senni achani, baguë huacha sehuoja'ye ëjojën nëcahuë.

²⁴Ëjojën nëcajëna, Jesusbi bacuani sehuoguë cabi:

—Mësacua yua ai huacha ro'tajën ba'icua'ë. Riusu cocareba toyani jo'case'ere gare huesëjën ba'icua'ë. Riusu ta'yejeiye yo'o yo'oye poreyete gare huesëjën ba'icua'ë mësacua. ²⁵Bain junni tonsi'cuabi go'ya rajjën, sa'neña gare huejama'icua ba'iyë. Bacua romi zincuare yequëcuana huejaye gare jo'cama'icua ba'iyë. Riusu guënamë re'oto yo'o concua'ru ba'iyë bacua. ²⁶Yequë cocare'ga mësacuani yihuoye bayë yë'ë. Mësacua

yua Moisés toyani jo'casi pëbëte anconi, toa zëinsi sahua què'rona ëñani, bain ju'insi'cua go'ya raiyete ye'yejë'ën. Riusubi yua Moisesni ñaca quëabi: “Yë'ë yua què'rë ta'yejeiyereba Riusu ba'iguë'ë. Më'ë ira bain ba'isi'cua Abraham, Isaac, Jacob, ja'ancuabi yureña yë'ëni recoyo te'e zi'inni ba'icua'ë” quëabi Riusu. ²⁷Ja'nca quëasi'quë sëani, bain junni huesësi'cuabi Riusuni recoyo zi'ïne beoye ba'iyë. Bain huajëcua, junni tonni go'ya raisi'cua, ja'ancuabi Riusuni recoyo te'e zi'inni ba'icua'ë. Ja'nca ba'icua sëani, mësacuabi ai huachareba huacha ro'tajën ba'iyë, cabi Jesús.

El mandamiento más importante

²⁸Ja'nca caguëna, yequë, ira coca ye'yoguëbi Jesús coca yure ye'yose'ere achani, Ai re'oye masiye sehuobi caguë, Jesusni coca senni achabi:

—Riusu coca guanseni jo'case'ere cato, ¿Gue cocabi què'rë ta'yejeiye ba'i coca ba'iguë'ne? senni achabi.

²⁹Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

—Què'rë ta'yejeiye ba'i coca yua ëne ba'iji: “Achajë'ën, Israel bain. Mai Ëjaguë Riusubi yua gañaguë'bi ba'iji. Yequë ëjaguë beoji. ³⁰Ja'nca ba'iguëna, më'ë Ëjaguë Riusuni ai yëreba yëguë ba'ijë'ën. Më'ë recoyo, më'ë ro'taye, më'ë ba'iyë, ja'anbi më'ë porese'ëru si'a jëja baguëni ai yëreba yëguë ba'ijë'ën” maina guanseni jo'case'e ba'iji. Ja'an coca guanseni jo'case'e yua què'rë ta'yejeiye ba'i coca'ë cayë yë'ë. ³¹Yeque coca ai ta'yejeiye ba'i cocare'ga maina guanseni jo'case'e ba'iji. Ëne ba'iji: “Më'ë te'e bainni ai yëreba yëguë ba'ijë'ën. Më'ë ja'ansi'quë yëguë ba'iyë'ru më'ë te'e bainni ai yëreba yëguë ba'ijë'ën” guanseni jo'case'e ba'iji. Yeque guanseni jo'casi cocare cu'eto, què'rë ta'yejeiye ba'i coca beoji, cabi Jesús.

³²Caguëna, ba ira coca ye'yoguëbi Jesusni cabi:

—Ai masiye quëahuë më'ë, Ëjaguë. Te'e ruiñereba ba'iji më'ë coca ye'yose'e. Mai Ëjaguë Riusu yua gaña Ëjaguë'bi ba'iji. Yequë ëjaguë beoji. Ja'anre caguë, te'e ruiñe quëahuë më'ë. ³³Mai Ëjaguë Riusuni ai yëreba yëjën, mai recoyo, mai ro'taye, mai ba'iyë, ja'anbi mai porese'ëru si'a jëja baguëni ai yëreba yëjën bañuni. Mai te'e bainre'ga ja'ansi'cua yëye'ru ai yëreba yëjën bañuni. Ja'nca yëjën ba'itoca, Riusubi si'a mai misabëna ëoni insiye, ja'anna bojoye'ru què'rë ta'yejeiye bojoguë ëñaji maire, cabi baguë.

³⁴Caguëna, ja'nrebi, Jesús yua baguë case'ere achani cabi:

—Te'e ruiñe masiye sehuohuë më'ë. Ja'nca yëguë ba'itoca, Riusu ba'i jobona ti'äne ba'ija'guë'ë më'ë, cabi Jesús.

Ja'nca caguëna, ja'nrebi, bain hua'nabi Jesusni se'e coca senni achaye gare huaji yëhuë.

¿De quién descende el Mesías?

³⁵Ja'nrëbi, Jesusbi Riusu uja huë'ere ba'iguë, bainre coca ye'yoguë cabi: —Ira coca ye'yocuabi Riusu Raosi'quëreba ba'iguë, Cristo hue'eguëte bainni quëajën, Mai ira taita David, ro baguë mamaquë se'ga ba'iji Cristo, quëajën, ro huacha ro'tajën ba'iyë. ³⁶Riusu Espíritubi Davidni ro'ta güeseguëna, Davidbi ñaca cani jo'cabi:

Riusubi yë'ë Ëjaguëni cabi:

“Yë'ë jëja ca'ncona bëani, më'ë je'lo carajei ñësebë tëca ba'ijj'ën” cani jo'cabi.

³⁷Ja'nca cani jo'caguëna, Cristo raosi'quëre baguë mamaquë caye poremaj'i, baguëte Ëjaguë casi'quë sëani, ye'yoguë cabi Jesús.

Ja'nca caguëna, bain hua'na ai jai jubë ba'icuabi baguëni ai bojojën achahuë.

Jesús acusa a los maestros de la ley

³⁸Ja'nrëbi, Jesusbi se'e ye'yoguë, ñaca cabi:

—Ira coca ye'yocuabi coca ye'yojënna, mësacua yua ëñare bajën, bacuare achamajën ba'ijj'ën. Ëja bain ba'iyë se'ga ëñoñe yëyë bacua. Zoa can re'lo canre sayani, si'aruanna ëño ëaye ba'ijj'ën ganiñë bacua. Bainbi re'oye achoye saludajënna, ai acha ëaji bacuare. ³⁹Bain ñë'ca huë'ëñana sani, ëja bain bëaruan se'gare cu'ejj'ën ba'iyë. Aon fiestana sani, quë'rë re'oruan se'gare cu'eni bëayë bacua. ⁴⁰Ja'nca ba'icuata'an, hua'je hua'nani ro coquejën, bacua huë'ëñare ro tëteni bayë. Riusuni zoe coca ujajën, Bain ëñaja'bë caye se'ga ba'ijj'ën, ro coqueyë. Ja'nca yo'ojënna, Riusubi bacuani quë'rë ta'yejeiye bënni senjoja'guë'bi, cabi Jesús.

La ofrenda de la viuda pobre

⁴¹Ja'nrëbi jë'te, Jesusbi Riusu huë'e curi gajongu ba'iruna sani, ca'ncorëna bëani ëñato, bain hua'nabi bacua curire Riusuna insijj'ën, gajonguna ayajën ba'ë'ë. Yequëcua curi ëjacuabi ai ta'yejeiye ai curire ayajën insihuë. ⁴²Ja'nca insijj'ënna, ja'nrëbi, hua'je hua'go bonse beo hua'gobi rani, samu curi so'corëan, te'e centavo ro'irëan, ja'an se'gare ayago insigo. ⁴³Insigona, Jesusbi baguëre concuare choini, bacuani cabi:

—Mësacuan ganreba quëayë yë'ë. Ja'an hua'je hua'go bonse beo hua'gobi bago curire Riusuna insigo, si'a bain insiye'ru quë'rë ta'yejeiye insigo bago.

⁴⁴Bacuabi al'ta curire bajën, ro bacua jëhuase'e se'gare ayajën insiyë. Bagoca bonse beo hua'gobi bago gaña so'corëanre insini si'ago, cabi Jesús.

Jesús anuncia que el templo será destruido

13 ¹Ja'nrëbi, Jesusbi Riusu huë'ebi eta bi'raguëna, baguëte congüë te'eguëbi baguëni cabi:

—iËjaguë, ëñajë'ën! iËn huë'e ai re'o huë'e bëaji! iAi re'o gatabi re'huase'e ba'iji! bojoguë cabi.

²Caguëna, Jesús sehuoguë cabi:

—Më'ëbi ën huë'eña jai huë'eñare ëñaguë, yë'ë quëayete te'e ruiñe achajë'ën. Si'a huë'eñare ëñaguë, yë'ë quëayete te'e ruiñe achajë'ën. Si'a huë'eña yua ñañoni taonsi huë'eña ba'ija'guë'bi. Gare te'e gatabë tuiye beoye ba'ija'guë'bi, cabi Jesús.

Señales antes del fin

³Caní ja'nrëbi, Olivo casi cubë, Riusu huë'e ca'ncorëte ba'iguëna, bacuabi mëni bëahuë. Bëani ja'nrëbi, Pedro, Santiago, Juan, Andrés, bacuabi Jesusni tëhuo rani, baguëni yahue senni achahuë:

4—¿Riusu huë'e quejeito tanni huesëguë'ne? ¿Më'ë coca yure quëase'e'ru ba'ija'ye queaca masiye poreye'ne yëquëna? senni achahuë.

⁵Senni achajëna, Jesús sehuobi:

—Mësacua ëñare bajë'ën. Yequëcuabi mësacuani ro coquema'iñe cajën, mësacua ëñare bajë'ën. ⁶Bainre coquecua ai jai jubë ba'icuabi rani, “Riusu Raosi'quëreba'ë yë'ë. Ba Cristo'ë yë'ë” cajën, ro coquejën ba'ija'cua'ë.

⁷Mësacua yua si'aruan guerra huayete achajën, quëquëye beoye ba'ijë'ën. Bain guerra huaja'ye yuara cuencuese'e ba'iguëna, ën yija carajeirën yuta ti'anma'iji. ⁸Bain jubëan yua sa'ñeña ai guerra huani ai yo'oja'cua'ë. Si'aruan yija ñu'cueye, aon gu'ana ju'iñe, ja'anna ai yo'ojën, yuta quë'rë se'e ai yo'ojën ba'ija'cua'ë.

⁹Mësacuaca ai ëñare bajë'ën. Yequëcuabi mësacuare preso zeanni, ëja bain ñë'casiruanna nëconi, mësacuare gu'aye caju'cua'ë. Mësacuare bain ñë'ca huë'eñana sani, mësacuani gu'aye huaija'cua'ë. Mësacua yua yë'ë cocare quëani achocuare sëani, ëja bain ba'iruan, ta'yejeiye ëjacua ba'iruan, ja'anruanna mësacuare rërëni sani nëcojëna, mësacuabi nëceni coca sehuojën ba'ija'cua'ë. Ja'nca nëceni sehuojën, yë'ë ba'iyete bacuani te'e ruiñe quëani achoye poreja'cua'ë mësacua. ¹⁰Ën yija carajeirën ti'anguëna, ru'ru si'a joboña bainbi Riusu cocarebare achaye bayë. ¹¹Mësacuare preso zeanni nëcojëna, mësacua coca sehuoja'yete ru'ru ro'tamajën, huaji yëye beoye ba'ijë'ën. Mësacua sehuorën ti'anguëna, Riusubi mësacua coca sehuoja'yete quëaji. Mësacua se'gabi sehuo cocare ro'tama'ija'cua'ë. Riusu Espiritubi mësacuani quëaguëna, ja'an cocare sehuoja'cua'ë mësacua. ¹²Ën yija carajeirën ti'anguëna, bainbi bacua yo'jecuani preso zeanni bacuare huani senjo güeseyë. Pë'caguë sanhuë'ga bacua zin hua'nare preso zeanni huani senjoja'cua'ë. Yequëcua'ga bacua pë'caguë sanhuëre preso zeanni huani senjo güeseja'cua'ë. ¹³Mësacua yua yë'ë bainrebare sëani, si'a bainbi mësacuani ai je'o ëñaja'cua'ë. Je'o

ẽñaja'cuata'an, yẽ'eni si'a recoyo jo'caye beoye ro'tajẽn ba'ijẽ'ẽn. Ja'nca ro'tatoca, carajeirẽn ti'anguẽna, Riusubi mẽsacuanĩ tẽani baja'guẽ'bi.

¹⁴Riusu bainguẽ ja'anrẽ raosi'quẽ Daniel hue'eguẽ, ja'anguẽbi carajeirẽn ba'ija'guẽ, ba gu'aye ñu'ñujei gũeseni si'aja'guẽ, ja'anguẽte cani toyani jo'cabi. Ro bainbi ja'anguẽte inni sani, Riusu bain ñẽ'ca huẽ'ena nẽconi baja'cua'ẽ. Ẽn cocare ẽñacuabi te'e ruiñe ye'yeni masija'bẽ cayẽ. Ja'nca nẽconi bajẽnna, Judea yija ba'icuabi yua cu re'otona sani gatija'bẽ. ¹⁵Yequẽcua bacua huẽ'e ẽmẽje'en ba'irute banica, bacua huẽ'e bonsere injẽn gajema'ija'bẽ. ¹⁶Yequẽcua huẽ'e jobo ca'ncoña ba'icua, ziore ba'icua banica, bacua cañate injẽn go'ima'ija'bẽ. ¹⁷Romi hua'na zinbẽ ba'icua, zin chuchajẽn ba'icua, ja'ancua banica, ibacuare ai ta'yejeiye ai yo'ojẽn ba'ija'cua'ẽ! ¡Chao hua'na! ¹⁸Bacua sani gatija'rẽn ti'anguẽna, Sẽsẽrẽn ba'ima'ija'ñe cajẽn, Riusuni uajẽn ba'ijẽ'ẽn. ¹⁹Ja'an umuguseña ti'anguẽna, bainbi ai ta'yejeiye ai yo'ojẽn ba'ija'cua'ẽ. Bainbi si'a Riusu re'huanĩ jo'casi umuguseña ai yo'ojẽn ba'ise'le'ru quẽ'rẽ ta'yejeiye ai yo'ojẽn ba'ija'cua'ẽ. ²⁰Ja'nca ai yo'ojẽn ba'ijẽnna, mai Ẽjaguẽ Riusubi, Zoe ai yo'oma'iñe caji. Cama'itoca, si'a bainbi gare huesẽni si'are'ahuẽ. Riusu bainreba cuencuesi'cuani ai yẽguẽ sẽani, bainbi zoe ai yo'oma'iñẽ.

²¹Ja'an umuguseña ti'anguẽna, yequẽcuabi mẽsacuanĩ coque ẽaye yo'ojẽn ba'ija'cua'ẽ. Bacua coca, “Ẽñajẽ'ẽn. Querẽte ba'iji” o “Ẽñajẽ'ẽn. Cristobi ẽnjo'onre ba'iji” ja'anre catoca, bacuani achamajẽn ba'ijẽ'ẽn. ²²Jai jubẽ bain, Cristo'ẽ yẽ'ẽ, cacua, Riusu raosi'quẽ'ẽ yẽ'ẽ cacua, ja'ancuabi rani, bainni ro coquejẽn, Riusu ta'yejeiye masini ẽñoñe'ru ẽñojẽn, Riusu bain cuencuesi'cuare'ga coquejẽn ba'ija'cua'ẽ. ²³Ja'nca coquejẽn ba'ija'cuabi raijẽnna, yẽ'ẽbi mẽsacuanĩ ru'ru quẽaguẽna, bacua coca coqueja'yete ẽñare bajẽn, achamajẽn ba'ijẽ'ẽn.

El regreso del Hijo del hombre

²⁴Ja'an umuguseña ti'anguẽna, bainbi ai yo'ojẽn carajeijẽnna, ja'nrẽbi, ẽnsẽguẽbi gare na'ini huesẽja'guẽ'bi. Ñañaguẽ'ga gare se'le miamal'ija'guẽ'bi. ²⁵Ma'choco hua'i'ga guẽnamẽ re'otobi tonni huesẽjẽn ba'ija'cua'ẽ. Guẽnamẽ re'oto si'a re'otobi ai jẽja ñu'cujaja'guẽ'bi. ²⁶Ja'nrẽbi, pico re'otona ẽñato, yẽ'ẽ, Bainguẽ'ru Raosi'quẽbi ai ta'yejeiye ba'iguẽ, ai go'sijeie ba'iguẽ, yijana gaje meni ẽñoja'guẽ'ẽ yẽ'ẽ. ²⁷Gaje meni ẽñoñi yua yẽ'ẽ guẽnamẽ re'oto yo'o con hua'nani coca guansegũ caja'guẽ'ẽ: “Mẽsacua si'a yija ca'ncoña, si'a guẽnamẽ ca'ncoña, si'aruanna sani, yẽ'ẽ bainreba cuencuesi'cuare ñẽ'coni rajẽ'ẽn” guansegũ caja'guẽ'ẽ yẽ'ẽ.

²⁸Mẽsacua yua higo sunquiñẽ ja'o sariyete ẽñani ye'yejẽ'ẽn. Ja'añẽbi juinja cabẽanbi irani, ja'nrẽbi ja'o sari bi'raji. Sari bi'raguẽna, mẽsacuabi ẽñani, Ẽnsẽrẽnbi ti'anji cajẽn ba'iyẽ. ²⁹Yẽ'ẽ coca yure case'ere'ga ro'tajẽn, ja'an ba'ija'yete ti'anguẽna, guĩna'ru, mẽsacua yua, Carajei umuguseña

ti'anbi cajën, ja'anre masijën ba'ijë'ën, te'e jëana ti'anja'ñe sëani.

³⁰Mësacuani ganreba yihuoguë quëayë yë'ë. Yureña bainbi yuta junni huesëma'ijëna, yë'ë coca case'le'ru si'aye ru'ru ba'ija'guë'bi. ³¹Guënamë re'oto, yija re'oto, ja'anbi gare carajeiguëta'an, yë'ë cocareba cani jo'case'ebi yua carajeiye beoye ba'ija'guë'bi.

³²Ja'an umuguse ba'ija'ye, ja'an hora ba'ija'ye, ja'anre senni achatoca, bainbi gare huesëjën ba'iyë. Riusu guënamë re'oto yo'o con hua'na'ga gare huesëjën ba'iyë. Yë'ë'ga, Riusu Zin ba'iguëca gare huesëguë ba'iyë. Taita Riusu se'gabi masiji.

³³Ja'nca ba'iguëna, mësacuaca ëñajën ba'ijën, Riusuni jo'caye beoye ujjajën ba'ijë'ën. Ba joë ba'irën ti'anja'ñe huesëcua sëani, ja'nca ëñajën ëjojën ba'ijë'ën. ³⁴Bainguë so'o yijana saiyyete ro'tani ye'yejë'ën. Ru'ru, baguëre yo'o concuare choini, baguë huë'ere cuiracaiye guanseni, si'acuani bacua yo'ore guanseni, ja'nrëbi baguë huë'e anto sa'ro cuiraguëni, Yë'ë raiyyete ai ëñaguë ëjoguë ba'ijë'ën cani, ja'nrëbi bacuare jo'cani saiji. ³⁵Mësacua'ga güina'ru ëñajën ëjojën ba'ijë'ën. Ba huë'e cuiracuabi bacua ëjaguë rajja'yete huesëyë. Mësacua'ga yë'ë ti'an rajja'rënre huesëyë. Ënsëguë ruajairën, ñami jobo, cura yu'irën, zijeirën, ¿quejeito ti'an raiguë'ne? cajën, mësacuabi huesëyë. ³⁶Yequerë cainsi hua'nabi yë'ë ti'an rajja'rën ëñamajën ba'itoca, yë'ëbi te'e jëana ti'an rani, mësacuare ëñani bojoma'iñë. ³⁷Mësacuani yihuoye'ru si'a bainni yihuoreba yihuoguë cayë yë'ë: Yë'ë ti'an rajja'rënre ëñajën ëjojën ba'ijë'ën, yihuoguë cani jo'cabi Jesús.

Conspiración para arrestar a Jesús

14 ¹Ja'nrëbi, judío bain pascua umuguse, bacua aon huo'coma'ise'e aiñe, ja'an umuguse yuta samu umuguseña carabi. Pairi ëja bain, ira coca ye'yocua naconi ñë'cani, Jesusni yahue preso zeañu cajën, Baguëni huani senjoñu cajën ba'ë'ë. ²Ja'nca ba'icuaabi sa'ñeña cahuë:

—Fiesta ta'yejei umuguse ba'itoca, baguëni preso zeañe porema'iñë. Zeantoca, bain hua'nabi ai jai jubë ba'ijën, yequerë maire coca huajën ënsema'iñe, cahuë.

Una mujer derrama perfume sobre Jesús

³Yureca, Jesusbi Betania huë'e jobore baji'i. Simón hue'eguë, ira ca'mi raure junni huajë raisi'quë, baguë huë'ere baji'i Jesús. Ja'nca ba'iguëbi aon ainguë ñu'iguëna, romigobi ti'ango. Ma'ña re'co, nardo casi re'co alabastro gata ro'rohuëna rago. Ai roji'i ba re'co. Ja'anre rani, ja'nrëbi, ro'rohuëte hua'huani, ba re'core Jesús sinjobëna jañuni tongo. ⁴Jañuni tongona, yequëcua barute ñu'icuaabi bëinjën ëñahuë. Bëinjën ëñacuabi sa'ñeña coca cahuë:

—¿Queaca ro'tago bago, ba ma'ña re'core ro jañuni tonni huesogo'ne? Ai gu'aye yo'ogo bago. ⁵Ba re'core bendietoca, samute cien denario so'core coní, bonse beo hua'nana ro insiye porere'ahuë, sa'ñaña cajën, bagoni bëinjën ëñahuë.

⁶Bëinjën ëñajëna, Jesusbi cabi:

—Mësacua yua bago yëse'e yo'ogona, ënseye cama'ijë'n. Ma'ña re'core yë'ëna jañuni tongo, ai re'oye yo'ogo bago. ⁷Bonse beo hua'nare cato, mësacua naconi si'arën ba'ijëna, mësacua yëse'eru bacuani re'oye yo'oye poreyë. Yë'ëca mësacua naconi zoe ba'ima'iñë ënjo'on. ⁸Ja'nca ba'iguëna, ëncobi bago porese'eru yë'ëni re'oye yo'ogo. Yë'ë junni tanja'ñete ro'tago, yë'ë ga'nihuëte ma'ña re'cobi ru'ru re'huago. ⁹Mësacuani ganreba yihuoguë quëayë yë'ë. Yë'ë bainbi Riusu cocarebare si'aruanna quëani acojën, ëncó ba'iyete gare huanë yema'iñë cajën, bago yure yo'ose'ere'ga quëani acojën ba'ija'cua'ë, cabi Jesús.

Judas tradiciona a Jesús

¹⁰Ja'nрэби, Judas Iscariote hue'eguë, Jesusre concua jubë ba'iguëbi, yua pairi ëja bainna sani, Jesusre mësacuana preso insijaza caguë, bacua naconi coca senni achabi. ¹¹Senni achaguëna, bacuabi, Curire më'ëna ro'iyë cajën, baguë senni achase'ere bojohuë. Ja'nca bojojëna, Judasbi sani, Jesusre insini senjoñete re'huajaza caguë bajli'i.

La Cena del Señor

¹²Ja'nрэби, judío bainbi, Aon huo'coma'ise'ere aiñu cajën, ja'an fiesta umugusebi ti'anguëna, bacua pascua aonre re'hua bi'rahuë. Oveja jo'yare huani, Riusubi yi'eni bojoja'guë cajën, ja'an hua'ire boye ro'tahuë. Ja'nca ro'tajën yo'ojëna, Jesusre concuabi baguëni senni achahuë:

—¿Mai pascua aon aiñë jarona sani re'huaye'ne yëquëna? senni achahuë.

¹³Senni achajëna, baguë yua samucua baguëre concuare choini, bacuani guansegüë cabi:

—Mësacua yua huë'e jobona saijë'n. Sani ti'anjëna, ocobë cuanguëbi mësacuani tëhuoja'guë'bi. Tëhuoguëna, baguë naconi saijë'n. ¹⁴Baguë ba'i huë'ena cacaguëna, mësacua yua ba huë'e ëjaguëni ñaca quëajë'n: “Mai ëjaguëbi më'ëni coca senni achaguë raobi: ¿Jaro sonohuëna cacani, yë'ëre concua naconi pascua aonre aiñë'ne yë'ë?” Ja'an cocare ba huë'e ëjaguëni senni achajë'n. ¹⁵Senni achajëna, ja'nрэби, baguë yua mësacuare samu ba'i huë'ena mëani, ëmëje'en ba'i sonohuë jai sonohuëte mësacuani ëñoja'guë'bi. Ja'nca ëñoguëna, mësacua ja'anruna cacani, mai pascua aonre re'huajë'n, guansegüë cabi Jesús.

¹⁶Caguëna, baguëre concua saosi'cuabi huë'e jobona sani ti'anjëna, Jesús quëase'eru güina'ru bajli'i. Ba'iguëna, ba huë'e sonohuëna cacani, bacua pascua aonre re'huahuë.

¹⁷Re'huajëna, ja'nrëbi, na'i si'aguëna, Jesusbi baguëre concua si'a sara samucua naconi ti'anni, ¹⁸bëani, ba aonre ain bi'rani, bacuani coca quëa bi'rabi:

—Mësacua ni ganreba quëayë yë'ë. Mësacua jubë ba'iguëbi, yë'ë naconi te'e aonre ainguë ñu'iguëbi, ja'anguëbi yua yë'ëni ro coqueguë, yë'ëre yequëcuana preso insini senjoja'guë'bi, quëabi.

¹⁹Ja'nca quëaguëna, bacuabi ai sa'ntijën, te'ena, te'ena baguëna cueonni, baguëni senni acha bi'rahuë:

—¿Yë'ë'ye? ¿Yë'ë'ye? ¿Yë'ëbi ba'ija'guë'ye? baguëni senni acha bi'rahuë.

²⁰Senni achajëna, bacuani sheuobi:

—Mësacua jubë si'a sara samucua ba'i jubë ba'iguë, yë'ë naconi te'e guëna re'ahuana aon ainguë, ja'anguëbi yë'ëre insini senjoja'guë'bi.

²¹Riusu coca toyani jo'case'ere ëñato, yë'ë yua Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëbi junni toñe ba'ija'ye quëaji. Ja'nca quëase'eta'an, yë'ëre insini senjoja'guëte ai bëiñe cani jo'case'e ba'iji. iBaguë bënni senjoja'ñete ro'tato, chao hua'guë ai yo'oja'guë'bi! Baguë të'ya raise'e beonica, quë'rë re'oye ba'ire'abi baguëre, sheuoguë cabi Jesús.

²²Ja'nrëbi, bacua aonre ainjëna, Jesusbi ba jo'jo aonbëte inni, Riusuni ujuguë, Surupa cabi. Cani ja'nrëbi, aonbëte jë'yeni, baguëre concuana huo'hueni, bacuani cabi:

—Mësacua con i ainjë'n. Yë'ë ga'nihuë'ë, cabi.

²³Cani ja'nrëbi, baguë uncu ro'rohuëte inni, se'e Riusuni ujuguë, Surupa cani, ja'nrëbi ba uncu ro'rohuëte bacuana insini, si'acuabi con i uncuhuë. ²⁴Uncujëna, bacuani cabi:

—Yë'ë zie meni tonse'e'ë. Ai jai jubë bain gu'a juchana zemosi'cuare tëani baza caguë, bainni mame coca jia'noni jo'caja'guë'ë yë'ë. Ja'an ro'ire yë'ë zie yua meni tonse'e ba'ija'guë'bi. ²⁵Yureca, mësacua ni te'e ruiñe quëayë: Bisi ëye gonore gare se'e uncuma'iñë yë'ë ënjo'on. Riusu ba'i jobona ti'anni, ja'nrëbi ba mame gono re'huase'ere uncuni bojoja'guë'ë yë'ë, cabi Jesús.

Jesús anuncia que Pedro lo negará

²⁶Caguëna, ja'nrëbi, Riusuni bojojen gantani, bacuabi yua Olivo casi cubëna saë'ë. ²⁷Sani, Jesusbi bacuani quëabi:

—Yure ñami, mësacua si'acuabi, yë'ëre gu'a güeye ro'tajëna, yë'ëre ro jo'cani senjoñë. Riusu coca toyani jo'case'e'ru güina'ru yo'oyë mësacua. Ën coca toyani jo'case'e ba'iguëna, mësacua achajë'n: “Oveja ëjaguëni huani senjojenä, oveja jo'ya hua'nabi ro gatini saië” toyani jo'case'e ba'iji. ²⁸Ja'nca huani senjosi'quë ba'ija'guëbi yua go'ya raija'guë'ë yë'ë. Go'ya rani ja'nrëbi, Galilea yijana mësacua ru'runa sani, mësacua re'huase'ere tëhuoja'guë'ë yë'ë, cabi Jesús.

29 Caguëna, ja'n'rëbi, Pedrobi baguëni cabi:

—Si'acuabi mè'ère gu'a güeni jo'cani senjocuata'an, yè'ëca bañë, cabi.

30 Caguëna, Jesús yua baguëni cabi:

—Mè'ëni ganreba quëayë yè'ë. Yure ñami, curabi yuta samu ba'iyë yu'ima'iguëna, mè'ëbi samute ba'iyë yè'ère huesëye caja'guë'ë mè'ë, cabi.

31 Caguëna, Pedrobi si'a jëja shehuoguë cabi:

—Ja'nca yo'oma'ija'guë'ë yè'ë. Mè'ë naconi te'e junni tonza ru'ru, cabi. Caguëna, si'acuabi Jesusni güina'ru cahuë.

Jesús ora en Getsemaní

32 Ja'n'rëbi jè'te, jo'ya re'ohuë, Getsemaní casiruna ti'anjënna, Jesusbi baguëre concuani cabi:

—Mësacua yua ënjo'ona bëani ëjojë'ën. Yè'ë ujaguë saiye, cabi.

33 Cani ja'n'rëbi, Pedro, Santiago, Juan, bacuare què'rë so'orë sabi. Ja'nca saguëbi recoyo ai sa'n'tireba sa'n'tiguë, ai yo'oguë baji'i. 34 Ja'nca ba'iguëbi bacuani cabi:

—Ai recoyo sa'n'tiye huanoyi yè'ère. Junni toñe'ru ba'iji yè'ère. Ja'nca ba'iguëna, mësacua yua ënjo'ona bëani, ëñajën ëjojën ba'ijë'ën, cabi.

35 Cani ja'n'rëbi, se'erë quëñëni, yijana gugurini rëanni, Riusuni senreba senji'i:

—Taita, mè'ëbi porenica, yè'ë ai yo'oni junni tonja'ñe jëayete yè'ère ëñojë'ën. 36 Yè'ë Taita, mè'ëbi si'aye yo'oye poreyë. Yè'ë ai yo'oja'ye yurera ti'anguëna, mè'ëbi yè'ère tëaye poreyë. Ja'nca poreguëta'an, ro yè'ë yëse'e se'gare yo'oma'ijë'ën. Mè'ë yëse'e yo'ojë'ën, ujaguë senji'i Jesús.

37 Senni ja'n'rëbi, baguë concuare jo'casiruna go'ini ëñato, cainsi hua'na uën'ë. Ja'nca uijënna, Jesusbi Pedroni bëinguë cabi:

—Simón, ¿mè'ë guere yo'oguë cainguë'ne? ¿Rëño ñë'serë se'ga huajëguë ëjoye poremaquë? 38 Zupaibi coquema'ija'guë cajën, ëñajën uajën ba'ijë'ën. Mësacua recoyo jëja bacuata'an, mësacua ga'nihuëte pa'npaye se'ga ba'iji, cabi Jesús.

39 Cani ja'n'rëbi, se'e ujaza caguë quëñëbi. Quëñëni, baguë ja'anrë ujase'ru güina'ru ujabi. 40 Ujani, ja'n'rëbi se'e go'ini ëñato, baguëre concua ai ëo canni ju'incua sëani, yua se'e cainsi hua'na uën'ë. Ja'nca uincuabi sëtani, Jesusni coca shehuoye ro'tamajën ba'ë'ë. 41 Ba'ijënna, Jesusbi se'e ujaguë sani, ja'n'rëbi se'e go'ini, bacuani cabi:

—¿Mësacua yua zoe canni huajëye ro'taye? Yureca, re'oji. Yè'ë, Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëte preso zeañe ti'anbi. Yureca, yequëcuabi yè'ère preso zeanni, yè'ère gu'a bainna insini senjoja'cua'ë. 42 Ja'nca sëani, huëijë'ën. Saiñu. Yè'ère insini senjoja'guëbi yuara ti'anji, cabi Jesús.

Arrestan a Jesús

⁴³Ja'nca caguë, baguëre concuani yuta coca cani tējima'iguëna, Judas hue'eguëbi ti'anbi. Jesusre concua si'a sara samucua ba'i jubë ba'iguëbi baji'i. Ja'anguëbi yua yequëcua naconi ai jai jubë bain guerra hua hua'tiña, bain huai cabëan, ja'anre bajën, Jesusni zeanjën raë'ë. Pairi ëjacua, ira coca ye'yocua, judío bain ira ëjacua, bacuabi raojënna, raë'ë. ⁴⁴Ja'nca raijënna, Judasbi Jesusre insini senjoñe ro'taguë, yua ba bainni ru'ru ën cocare quëasi'quë baji'i:

—Jesús ba'iruna ti'anni, baguëni muchaguë saludayë yë'ë. Ja'nca saludaguëna, ja'anguëni zeanni bajën, ëñajën ba'ijën, baguëte preso sajë'ën, quëasi'quë baji'i Judas.

⁴⁵Ja'nca quëasi'quëbi Jesús ba'iruna ti'anni, Jesusni tēhuoni saludaguë cabi:

—¿Ba'iguë më'ë, Èjaguë? cani, ja'nrëbi baguëni muchabi.

⁴⁶Ja'nca muchaguëna, ja'nrëbi, Jesusre preso zeanni sahuë.

⁴⁷Sajënna, ja'ansirën, Jesús naconi ba'iguëbi baguë guerra hua hua'tire rutani, pairi ta'yejeiye ëjaguë yo'o conguëni huani, baguë ganjorote cue'reni tonbi. ⁴⁸Ja'nrëbi, Jesús yua baguëte zeancuani cabi:

—Mësacua yua guerra hua hua'tiñare bajën, bain huai cabëanre bajën, ¿queaca ro'tajën, jiansi'quë ba'iguëreta'an, yë'ëni yahue preso zeanjën rate'ne? ⁴⁹Mësacua naconi si'a umuguseña Riusu uja huë'ere baë'ë yë'ë. Ja'nca ba'iguëbi mësacuani coca ye'yoguë ba'iguëna, mësacuabi yë'ëre gare preso zeanmajën baë'ë ja'anrë. Ja'nca ba'ise'eta'an, Riusubi baguë coca toyani jo'case'e'ru yë'ëre preso zeañe ënsema'iji, cabi Jesús.

⁵⁰Caguëna, baguëre concuabi baguëte jo'cani senjoni, ro gatini saë'ë.

⁵¹Ja'nrëbi yequë, bonsëguëbi Jesús naconi te'e saiguëbi baji'i. Ga'ne can se'gare ju'iguëna, Jesús zeansi'cuabi bonsëguëte zeanjënna, ⁵²baguë canre jo'cani senjoni, can beohuë gatini saji'i.

Jesús ante la Junta Suprema

⁵³Ja'nrëbi, preso zeansi'cuabi Jesusre sani, pairi ta'yejeiye ëjaguë ba'iruna nëcohuë. Nëcojënna, pairi ëjacua, judío bain ira ëjacua, ira coca ye'yocua, bacuabi në'cahuë. ⁵⁴Pedro'ga Jesusre so'orë be'teguë, yua pairi ta'yejeiye ëjaguë huë'e yija tēca ti'anbi. Ti'anni, soldado hua'na naconi bëani, bacua toana cuin bi'rabi.

⁵⁵Cuin bi'raguëna, pairi ëjacua, si'a ëja bain në'casi'cua naconi, bacuabi Jesusre huani senjoñe cañu cajën, baguë gu'aye yo'ose'ere cu'ejën ba'icuata'an, baguëte gu'aye caye ti'anmaë'ë. ⁵⁶Yequëcuabi ro coquejën, baguë gu'aye yo'ose'ere tinja cajën, bacua yua te'e camaë'ë. ⁵⁷Yequëcua'ga nëceni, baguë yo'oguë ba'ise'ere coquejën quëahuë:

58—Baguëbi gu'aye caguëna, yëquënabi achahuë: “Riusu uja huë'e, bain yo'osi huë'ere taonni senjoja'guë'ë yë'ë. Taonni senjoni ja'nrëbi, samute umuguseñabi yequë huë'e, bain yo'oma'isi huë'ere yo'oja'guë'ë yë'ë” cabi baguë, coquejën quëahuë.

59Ja'nca quëacua'ga gare te'e quëamaë'ë.

60Ja'nrëbi, pairi ta'yejeiye ëjaguëbi bacua jobona nëceni, Jesusni senni achabi:

—¿Gare sehuoye beoye ba'iguë më'ë? Bacuabi më'ë gu'aye yo'ose'ere quëajëna, ¿më'ë guere yo'oguë sehuoma'iguë'ne? senni achabi.

61Senni achaguëna, Jesús gare caye beoye nëcabi. Gare sehuoye beoye baji'i. Ja'nca ba'iguëna, pairi ta'yejeiye ëjaguëbi baguëni se'e senni achabi:

—¿Më'ë yua ba Cristo Raosi'quë'guë? ¿Mai Èjaguë Riusu Zin'guë më'ë? senni achabi.

62Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

—Ja'nca ba'iguë'ë yë'ë. Mai ta'yejeiyereba Èjaguë Riusubi baguë Bainguë'ru Raoja'guëre yë'ëre re'huani raoguëna, baguë jëja ca'ncona bëani ba'ija'guë'ë yë'ë. Pico re'otobi gaje meni raija'guë'ë yë'ë. Ja'nca ba'iguëna, mësacuabi yë'ëre ëñaja'cua'ë, sehuoguë cabi Jesús.

63Ja'nca caguëna, pairi ta'yejeiye ëjaguëbi bëinreba bëinguë, baguë cañate ye'reguë cabi:

—iYua baguë gu'a jucha quëacuare se'e cu'ema'ina'a! 64Baguëbi yure gu'aye caguëna, mësacua achahuë. Riusuni gu'aye casi'quëre sëani, ¿mësacua gue si'nseyete caye'ne? senni achaguë cabi.

Caguëna, si'a jubëbi baguëni huani senjo güeseñu cahuë.

65Cajëna, yequëcuabi baguëre go tutuni, ja'nrëbi, baguë ziare canbi huenni ta'pini, baguëni cuehuë. Ja'nca cuejën, baguëni jayajën cahuë:

—¿Nebi më'ëni cuere'ne? Masiye ëñajë'ën, cahuë.

Soldado hua'na'ga Riusu huë'ere ëñacuabi baguë ziare cuejën huaë'ë.

Pedro niega conocer a Jesús

66Ja'nrëbi, Pedro yua huë'e yijare ba'iguë, toa ba'irute cuinguë ñu'iguëna, pairi ta'yejeiye ëjaguëre yo'o concua jubë ba'igobi ti'anni, 67baguëni ëñani, coca cago:

—Më'ë'ga Jesús Nazarenote te'e consi'quë baë'ë, cago bago.

68Cagona, Pedrobi sehuobi:

—Banhuë. Baguëte gare huesëguë'ë yë'ë. Më'ëbi coca cagona, baguëre gare ëñama'iguë'ë yë'ë, sehuobi.

Ja'nca sehuoni, bain caca sa'ro tëca quëñëni gatiguëna, ja'nrëbi curabi yuji'i. 69Yu'iguëna, ja'nrëbi, ba yo'o congobi Pedroni se'e ëñani, baru ba'icuanu coca quëa bi'rago:

—Jesús Nazareno te'e consi'quë'bi. Baguëreba'bi, quëago.

⁷⁰Quëagona, Pedrobi se'e huesëye sehuobi. Ja'nrebi jë'te, baru ba'icuabi Pedroni se'e cahuë:

—Aito. Jesús consi'quë ba'ë'ë mè'ë. Galilea bain coca caye'ru cayë mè'ë, cahuë.

⁷¹Cajëna, Pedrobi ai jëja sehuobi:

—Banhuë. Yë'ëbi te'e ruiñe cama'itoca, yë'ëre huaij'ë'n. Mësacuabi ba banguëte cajëna, baguëte gare huesëguë'ë yë'ë, sehuobi.

⁷²Sehuoguëna, ja'ansirën curabi samu ba'ie yuji'i. Yu'iguëna, Pedrobi Jesús coca case'ere ro'tabi: “Curabi yuta samu ba'ie yu'ima'iguëna, mè'ëbi samute ba'ie yë'ëre huesëye caja'guë'ë.” Ja'an coca case'ere ro'tani, si'a recoyo oi bi'rabi.

Jesús ante Pilato

15 ¹Ja'nrebi ñataguëna, pairi ëjacua, judío bain ira ëjacua, ira coca ye'yocua, si'a ëja bainbi ñë'cani, Jesús yua preso gueonsi'quë ba'iguëna, baguëte bain ta'yejeiye ëjaguë Pilato hue'eguëna sani nëcohuë.

²Nëcojëna, Pilatobi baguëni senni achabi:

—¿Më'ë yua judío bain quë'rë ta'yejeiye ëjaguë'guë? senni achabi.

Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

—Më'ëbi ja'nca caguëna, ja'nca ba'iguë'ë yë'ë, sehuobi.

³Ja'nrebi, pairi ëja bainbi ai ta'yejeiye Jesusre gu'aye cani jëhuahuë.

⁴Cani jëhuajëna, Pilatobi baguëni se'e senni achabi:

—Bacuabi mè'ëre ai ta'yejeiye gu'aye cajëna, ¿më'ë guere yo'oguë, sehuoma'iguë'ne? senni achabi.

⁵Senni achaguëna, Jesús yua gare caye beoye sehuomaji'i.

Sehuoma'iguëna, Pilatobi gue ro'taye beoye ëñabi.

Jesús es sentenciado a muerte

⁶Yua ja'an fiesta umuguseña ba'iguëna, Pilatobi si'a tëcahuëan preso zeansi'quë, bain sensi'quë, te'eguëte etoguë baji'i. ⁷Yure tëcahuë, guerra huañu caguë, bain huani senjosi'quë Barrabás hue'eguë yua preso zeansi'quë baji'i. ⁸Yureca, bain jubëbi Pilatoni, Më'ë yo'oguë ba'ise'e'ru yurera yo'ojë'n cajën, te' preso zeansi'quëre tijoni etojë'n sen'ë.

⁹Senjëna, Pilatobi bacuani senni achabi:

—¿Judío bain quë'rë ta'yejeiye ëjaguë, ja'anguëte tijoni etoye seña mësacua? senni achabi.

¹⁰Pairi ëjacua yua baguëte ro bëinjën insise'ere masiguëbi bacuani ja'nca senni achabi. ¹¹Ja'nca senni achaguëna, pairi ëjacuabi bainni tin ro'ta güesejën, Barrabás tijoni etoye seña bainre ca bi'rahuë. ¹²Ca bi'rajëna, Pilatobi bainni senni achabi:

—Ja'nca tijoni etoye sentoca, ¿mësacua quë'rë ta'yejeiye ëjaguë, judío bain ëjaguë casi'quë, ja'anguëni guere yo'oye'ne yë'ë? senni achabi.

¹³Senni achaguëna, si'a jëja güijën sehuohuë:

—iBaguëte crusu sa'cahuëna quenni reojë'n! sehuohuë.

¹⁴Sehuojënna, Pilatobi bacuani se'e senni achabi:

—¿Mësacua queaca ro'tajën baguëre caye'ne? ¿Gue gu'a jucha yo'oguë baquë'ne baguë? senni achabi.

Ja'nca senni achaguëreta'an, bain jubëbi quë'rë jëja güijën sehuohuë:

—Baguëte crusu sa'cahuëna quenni reojë'n, güijën sehuohuë.

¹⁵Ja'nca güijën sehuojënna, Pilatobi, Bainbi bëinma'ïne caguë, bacua yëse'e'ru yo'obi. Barrabasre tijoni etoni, ja'n'rëbi, Jesusre si'nseye guanseni, baguëte quenni reoja'cuana jo'cabi.

¹⁶Ja'nca jo'caguëna, soldado hua'nabi baguëte güenaro huë'e yijana sani, bacua soldado gaje concua si'acuare choë'ë. ¹⁷Choini ja'n'rëbi, bajacu can, ëja bain canre inni baguëna sayahuë. Sayani, miu ga'hua marote tëonni, baguë sinjobëna tëohuë. ¹⁸Ja'nca yo'oni ja'n'rëbi, baguëni jayajën saludajën güihuë:

—iCarajeiye beoye huajëni ba'ijë'n, judío bain quë'rë ta'yejeiye ëjaguë! güijën cahuë.

¹⁹Ja'nca cajën, baguë sinjobëna tëcabëbi huajën, baguëre go tutujën, baguëni gugurini rëanjën, ai jayajën yo'ohuë. ²⁰Ja'nca jayani tëjini, baguë bajacu canre rutani, baguë cañate baguëna sayahuë. Sayani ja'n'rëbi, baguëte crusu sa'cahuëna quenni reojën sahuë.

Jesús es crucificado

²¹Sajënna, ja'n'rëbi, Cirene bainguë Simón hue'eguë, Alejandro, Rufo, bacua taita ba'iguëbi yua zio re'otona saisi'quëbi raji'i. Raiguëna, soldado hua'nabi baguëte tëhuoni rantoni, Jesús crusu sa'cahuëte cuanni sajë'n guansehuë.

²²Guanseni ja'n'rëbi, Jesusre sani, Gólgota casiru, sinjo gu'anbë casiru, ja'an cubëna ti'anhuë. ²³Ti'anni ja'n'rëbi, gu'a jo'cha mirra ma'ña naconi ja'mese'ere inni, Jesusni rurajënna, uncumaji'i. ²⁴Ja'n'rëbi, baguëte crusu sa'cahuëna quenni reohuë. Reoni, soldado hua'nabi, Baguë cañate coni baja'cuare masiñu cajën, gata toyasira'carëanre sa'ñeña senjojën ëñahuë.

²⁵Baguëte quenni reosirënre cato, ënsëguëbi las nueve'ru sëji'i.

²⁶Quenni reoni, ja'n'rëbi, baguë gu'a jucha yo'ose'ere ro'tani, ën cocare toyani, ba crusuna së'ohuë: “Judío bain quë'rë ta'yejeiye ëjaguë'bi ba'iji” toyani së'ohuë. ²⁷Yequëcuare'ga bonsere tëtëjën huaiqua samucuaré Jesús naconi bacua crusu sa'cahuëanna reohuë. Yequëre Jesús jëja ca'ncona reohuë. Yequëre Jesús ari ca'ncona reohuë. ²⁸Ja'nca reojënna, Riusu ira coca zoe toyani jo'case'e'ru güina'ru baji'i: “Gu'a bain naconi cuencuesi'quë ba'ija'guë'bi” toyani jo'case'e ba'iguëna, bacuabi Jesusni güina'ru yo'ohuë.

²⁹Ja'nrëbi, bain hua'na ca'nchorë ganijën saicuabi Jesusni bëinsi ziaña ëñajën, baguëni bain ëyëjën cahuë:

—iBa! Më'ëbi ro ro'taguë casi'quë'ë. Riusu uja huë'ere taonni si'ani, ja'nrëbi samute umuguseña mame huë'e yo'oja'guë'ë yë'ë casi'quë sëani, ³⁰yurera'rë ja'ansi'quë jëajë'ën. Crusu sa'cahuëbi gajëjë'ën, bëinjën cahuë.

³¹Cajëna, pairi ëja bain, ira coca ye'yocua, bacua'ga Jesusni jayajën, sa'ñeña coca cajën ba'ë'ë:

—Yequëcuabi ai yo'ojëna, bacua jëayete ënoguë bajil'i baguë. Ja'nca ënoguëta'an, ja'ansi'quëbi jëaye gare porema'iji baguë. ³²Baguë yua Riusu Raosi'quëreba, ba Cristo hue'eguë, Israel bain quë'rë ta'yëjeiye Ejaguë, ja'anguëbi ba'itoca, yurera'rë baguë crusu sa'cahuëbi tijini gajëja'guë. Tijini gajetoca, baguëni si'a recoyo ro'tayë mai, sa'ñeña cajën ba'ë'ë.

Cajën ba'ijëna, baguë ca'nchorëan reosi'cua'ga baguëni te'e jayajën cahuë.

Muerte de Jesús

³³Ja'nrëbi, mënera së'iguëna, si'a re'oto beoru na'i si'abi. Samute hora ba'iye tëca zijei re'oto se'ga bajil'i. ³⁴Ba'iguëna, ja'nrëbi, ënsëguëbi las tres'ru së'iguëna, Jesusbi si'a jëja coca güini achobi:

—Eloi, Eloi ðlama sabactani? güini achobi. Bain cocabi cato: Taita Riusu, Taita Riusu, ðmë'ë queaca ro'taguë, yë'ëre jo'cani senjoguë'ne? güini achobi Jesús.

³⁵Güini achoguëna, yequëcua baru ba'icuabi achani, sa'ñeña cahuë:

—Achajë'ën. Riusu ira bainguë raosi'quë Elías hue'eguëte choiji baguë, cahuë.

³⁶Cani, bacua jubë ba'iguëbi besa hua'guë sani, sayabëte inni, sënje jo'chana ja'njeni, tëcabëbi jëoni, Jesusna mëani, baguëni rurani, baguë bainni cabi:

—Yua ëjojën bañuni. Yequëre Elíasbi rani, baguëte tijoni gachoma'iguë cajën, ëjoni ëñañu, cabi.

³⁷Caguëna, ja'nrëbi, Jesusbi ai jëja güini achoni, ja'nrëbi junni reabi. ³⁸Junni reaguëna, ja'ansirën Riusu uja huë'e sa'nahuë reosi canbi samu të'ntëña ba'iye ja'anse'e yua joboraja'an ye'rebi. Ëmëje'en ca'ncobi yijacua ca'nco tëca ye'rebi. ³⁹Jesusbi güini achoni, junni reaguëna, soldado ëjaguëbi nëcaguë ëñani, ja'nrëbi coca cabi:

—Riusu Zinreba bajil'i baguë, cabi.

⁴⁰Romi hua'na'ga so'orëbi ëñajën nëcahuë. Yeco María Magdalena baco'ë. Yeco María, Santiago bë'jeguë, José, bacua mamá baco'ë. Salome'ga baco'ë. ⁴¹Ja'ncuabi yua Jesús Galilea ba'isirën baguëte te'e conjën, cuirajën ba'ë'ë. Yequë romi hua'na'ga ai jai jubë Jesús naconi Jerusalenna raisi'cuabi baguëni ëñajën nëcahuë.

Jesús es sepultado

⁴²Ja'nrebi na'iguëna, yo'o yo'oma'i umuguse ja'anrë ba'i umuguse sëani, bain yo'o yo'oma'iñe re'huaye baji'i. ⁴³Ja'nca ba'iguëna, Arimatea huë'e jobo bainguë José hue'eguëbi Pilatona sani, Jesús ga'nihuëre senji'i. Judío ëja bain jubë ba'iguëbi ba'iguëna, si'a bainbi baguëni ai ruiñe ëñajën baë'ë. Ja'anguë yua Riisu ba'i jobo ti'an rajja'yete ëñaguë ëjoguë ba'iguëbi yua jëja recoyo re'huaní, Pilatona sani, Jesús ga'nihuëre senji'i. ⁴⁴Senguëna, Pilatobi, ¿Yure'ne junqué baguë? senni achani, ja'nrebi, baguë soldado ëjaguëte choini, Jesús ju'inse'ere senni achabi. ⁴⁵Senni achaguëna, soldado ëjaguëbi, Yua ju'insi'quë ba'iji baguë, sehuobi. Ja'nca sehuoguëna, Pilatobi Jesús ga'nihuëte Josena insiye guansebi. ⁴⁶Guanseguëna, Josebi re'o can pojei canre coní, Jesús ga'nihuëte gachoni, ba canbi ganobi. Ganoni ja'nrebi, bain tan goje gata të'ntëbana te'ntose'e ba'iguëna, baguëte sani, ba gojena uanni, ja'nrebi, jai gatabëbi bonani, ba gojere ta'pibi. ⁴⁷Ja'nca uanni ta'piguëna, María Magdalena, yeco María José mamá, bacuabi ëñahuë.

La resurrección de Jesús

16 ¹Ja'nrebi, yo'o yo'oma'i umuguse si'aguëna, María Magdalena, María Santiago mamá, Salomé, bacuabi, Jesús ga'nihuëte ma'ña so'onjën saiñu cajën, ma'ñare cohuë. ²Coni ja'nrebi, semana ja'anrë ba'i umuguse ñataguëna, zijeirën ba'iguëna, bacuabi Jesús tansiruna saë'ë. ³Saijën, sa'ñeña cahuë:
—Ba gatabëbi tansi gojena ta'pisibë ba'iguëna, ¿nebi maire bonani otacaija'cua'ne? cahuë.

⁴Cani ja'nrebi, ti'anni ëñato, ba gatabë ai jaibë ba'iguëreta'an, yua otani quëñoose'e baji'i. ⁵Ja'nca ba'iguëna, bacuabi ba tansi gojena cacani ëñato, bonsëguëbi jëja ca'ncore ñuji'i. Zoa can pojei canre ju'iguë baji'i. Ja'nca ba'iguëna, romi hua'nabi gue ro'taye beoye ëñajën quëquëhuë. ⁶Quëquëjënna, bonsëguëbi bacuani cabi:

—Mësacua quëquëma'ijë'ën. Mësacuabi Jesús Nazareno crusu sa'cahuëna quenni reosi'quëre cu'ejënna, ënjo'on beoji baguë. Yua go'ya rani saji'i. Baguëre uansirute ëñani masijë'ën. ⁷Yureca, mësacua sani, Jesusre concua, Pedro sanhuëni quëajaijë'ën: “Jesusbi mësacua ru'ru, Galilea yijana saji'i. Ja'nca saquëna, mësacua yua ja'anruna baguëte tëhuojën saijë'ën. Mësacuabi baguë quëase'e'ru, ja'anruna baguëte tëhuoni ëñaja'cua'ë” quëajë'ën, bonsëguëbi quëani achobi.

⁸Quëani achoguëna, romi hua'nabi ai quëquëreba quëquëjën, tansi gojebi besa etani sani gatihüë. Huaji yëjën ba'icuabi yequëcuaní gue quëaye beoye saë'ë.

Jesús se aparece a María Magdalena

⁹Yureca, semana ja'anrë umuguse ñataguëna, Jesusbi go'ya rani, María Magdalenana ru'ru gaje meni ëñobi. Ja'ango yua te'e ëntë sara samu gu'a

huati hua'li cacasi'co ba'ligo ba'nco. Ja'nca ba'isi'co ba'ligona, Jesusbi ba huati hua'ire etoni saoguë ba'nji. Ja'nca ba'iguëbi yureca bagona gaje meni ëñobi. ¹⁰Ëñoguëna, ja'nreëbi, bago yua, baguëre conjën ganisi'cua ai sa'ntijën ota oijën ba'ijëna, bacuana sani quëago. ¹¹Jesusbi go'ya rajil'i. Baguëni ëñahuë yë'ë, quëagona, bacuabi bago cocare achani, Te'e ruiñe cama'inë më'ë, cahuë.

Jesus se aparece a dos de sus discípulos

¹²Ja'nreëbi jë'te, Jesusbi baguëre concua samucua zio re'otona ganijën ba'ijëna, tin re'huasi'quë'ru gaje meni, bacuani ëñobi. ¹³Ëñoguëna, bacuabi sani, yequë bacuare conjën gajecuana quëaja'ë. Quëajajëna, bacua cocare'ga achani Te'e ruiñe cama'inë më'sacua, cahuë.

El encargo de Jesús a los apóstoles

¹⁴Ja'nreëbi jë'te, Jesusre concua si'a sara te'ecuabi aon ainjën ñu'ijëna, Jesusbi bacuana gaje meni ëñobi. Ëñoni, baguëni te'e ruiñe ro'tama'isi'cua, recoyo ro'taye güesi'cua, ja'an ba'isi'cuare sëani, bacuani bëinguë cabi. Baguë go'ya raise'ere ëñasi'cuani te'e ruiñe recoyo ro'taye güecuare sëani, bacuani bëinguë cabi. ¹⁵Ja'nca cani, ja'nreëbi bacua yo'ore guanseni jo'cabi:

—Më'sacua yua si'a yija re'otona sani, si'a bainni Riusu cocarebare quëani achojën ba'ijë'ën. ¹⁶Ba cocarebare si'a recoyo ro'tajën ba'icua, ja'ancuare tëani baja'guë'ë yë'ë. Ba cocarebare ro'taye güecuare ai ta'yejeiye bënni senjoja'guë'ë yë'ë. ¹⁷Ba cocarebare si'a recoyo ro'tajën ba'icuar masiye yëtoca, ën cocare ëñani, bacuare masijë'ën: Yë'ë ta'yejeiye ba'iyete cajën, gu'a huati hua'ire etoni saoye poreyë. Tin cocare caye ye'yema'icuata'an, te'e jëana ba cocare caye poreyë. ¹⁸Aña hua'nare zeantoca, ña hua'nabi bacuani ja'si yo'oma'inë. Eore uncutoca, gare ja'siye beoye ba'iyë. Yë'ëni si'a recoyo ro'tajën ba'icuabi bacua ëntë sarañabi rau ju'incuar pa'róni huachoye poreyë. Ja'anre ëñani, yë'ëni si'a recoyo ro'tajën ba'icuar masijë'ën, guanseni jo'cabi Jesús.

Jesus sube al cielo

¹⁹Ja'nca guanseni jo'cani tëjiguëna, Riusubi baguëte guënamë re'otona mëabi. Mëaguëna, Riusu jëja ca'ncona bëani bajil'i. ²⁰Ba'iguëna, ja'nreëbi, bacuabi sani, Riusu cocarebare si'a re'oto bainni quëani achoja'ë. Quëani achojajëna, mai Ëjaguë Jesusbi bacuani conguë bajil'i. Bacuabi ba cocarebare quëani achojajëna, Jesusbi ai ta'yejeiye yo'ore yo'oni ëñoguë, baguë cocareba te'e ruin cocareba ba'iyete si'a bainni masi güeseguë bajil'i. Ja'nca raë'ë. Amén.

Riusu cocareba

SAN LUCAS

Toyani jo'case'e

Prólogo

1 ¹Yë'ë bainguë Teófilo: Cristobi mai naconi yo'oguë ba'ise'ere quëato, ai bain hua'nabi ja'an cocare toyani jo'cahuë. ²Yequëcua, baguë yo'oguë ba'ise'e beoru ëñasi'cuabi quëani achojënna, ai bain hua'nabi toyani maina jo'cahuë. ³Ja'nca jo'cajënna, yë'ë'ga bacua quëani toyase'e si'ayereba te'e ruiñe ëñani ro'taguë ye'yehuë. Ye'yeni, ja'nre'bi, baguë yo'oguë ba'ise'ere re'oye toyani jo'caza caguë, ën cocare te'e ruiñe toyani, më'ëna saohuë, ëjaguë. ⁴Bain ye'yose'ere te'e ruiñe masijë'n, caguë, ën cocare re'oye re'huani, më'ëna saohuë yë'ë.

Un ángel anuncia el nacimiento de Juan el Bautista

⁵Herodes yua Judea yija ëjaguë ba'isiren ba'iguëna, pairi bainguë Zacarías hue'eguë baji'i. Abías jubë bainguë ba'iguëna, baguë rënjo Isabel hue'egobi yua pairi jubë bain romigo baco'ë. Bago ira bainguë ba'isi'quë Aarón hue'eguë ba'nquëña. ⁶Ai re'o bain baë'ë, ba samucua. Riusubi ëñaguëna, gare te'e ruiñereba yo'ojën baë'ë. Riusu guanseni jo'case'e beoru achani, si'aye te'e ruiñe yo'ojën baë'ë. Ja'nca sëani, yequëcuabi bacuare gu'aye cañu ro'tacuata'an, poremaë'ë. ⁷Ja'nca ba'icuabi, bago gare zin beogo baco'ë. Zin garasi'co baco'ë. Si'a jubë yua ai ahuro hua'na baë'ë.

⁸Ja'nre'bi, Zacarías yua Riusu huë'e ba'i ma'carëanre ëñaguë ba'iguë, baguë yo'o yo'obi, baguë yo'o yo'o umuguse cuencuese'e sëani. ⁹Ja'an umuguse cuencuesi'quë sëani, Riusu huë'ena cacani, baguë ira pairi bain ba'isi'cua yo'ojën ba'ise'e'ru güina'ru ma'ñare misabëna ëoni, Riusuna

mëobi. ¹⁰Ja'nca cacani ëoguëna, bain jubëbi hue'sere ujañen nëcahuë, ma'ña ëorën ba'iguëna. ¹¹Ujañen nëcañenna, ja'nrebi, Zacarías yua ma'ñare ëoni mëoguëna, Riusu anje hua'guëbi yua misabë jëja ca'ncona gaje mej'i. ¹²Gaje mequëna, baguë yua ai quëquë huesësi'quëbi caye beoye ëñabi. ¹³Ja'nca ëñaguëna, anje hua'guëbi cabi:

—Zacarías, quëquëma'ijë'ën. Më'ëbi Riusuni senni achaguëna, Riusubi achani conji. Ja'nca conguëna, më'ë rënjo Isabelbi yua më'ë zinre të'ya raija'go'co. Të'ya raigona, baguë mami Juan hue'yojë'ën. ¹⁴Aireba bojoguë ba'ija'guë'ë më'ë, zinre baguë sëani. Yequëcua'ga ai jai jubë bainbi më'ë naconi te'e bojojën ba'ija'cua'ë. ¹⁵Riusubi ëñaguëna, ai re'o ëjaguë ba'ija'guë'bi. Jo'cha gare uncuye beoye ba'ija'guë'bi. Baguë të'ya rai umugusebi Riusu Espíritu naconi te'e zi'insi'quë bojo recoyo baguë ba'ija'guë'bi. ¹⁶Ja'nca ba'iguëbi Israel bain gu'a ma'a ganicuani cu'eni rani, ba Ëjaguë Riusuni recoyo se'e zi'in güeseja'guë'bi. ¹⁷Riusu bainguë raosi'quë ba'ija'guë'bi. Riusu ira raosi'quë Elías hue'eguë, baguë jëja recoyo baguë, yua Riusu Espíritu naconi te'e zi'insi'quë ba'iguë ba'nji. Ja'nca ba'iguëna, më'ë zin yua güina'ru ba'ija'guë'bi. Yequëcuabi bacua zincua naconi je'o bajëna, yequëcuabi bacua pë'caguë sanhuë naconi je'o bajëna, baguëbi yua sa'ñeña je'o beoye ba'i güeseja'guë'bi bacuare. Achaye yëma'icuaní Ja'ë'ë sehuo güeseja'guë'bi. Sa'ñeña bojojën ba'i güeseja'guë'bi. Ba'i güesequëna, se'e te'e ruiñe ro'tajën ba'ija'cua'ë. Bainbi bacua Ëjaguë Riusuni te'e ruiñe ro'taja'bë caguë, bacua recoyo ro'tayete mame re'huaja'guë'bi baguë, caní jo'cabi Riusu anje hua'guë.

¹⁸Caguëna, Zacarías yua baguëni senni achabi:

—Më'ëbi coca quëaguëna, ¿queaca masiye'ne yë'ë? Yë'ë, yë'ë rënjo, yëquënabi ai ahüero hua'na ba'ijëna, huesë ëaji, cabi.

¹⁹Caguëna, anje sehuobi:

—Yë'ë yua Gabriel hue'eguë, yua Riusu raosi'quë'ë. Baguëbi guansequëna, më'ëna gaje meni, baguë bojo güese cocare quëahuë yë'ë. ²⁰Quëaguëna, më'ëbi te'e ruiñe ro'tama'iguë achamaë'ë. Ja'nca achama'isi'quë sëani, yua yi'o ma'tëbë ba'ija'guë'ë më'ë. Më'ë zin të'ya raima'i nësebë, coca caye gare porema'iñë më'ë, yë'ë case'e'ru ba'ija'ye tëca, anjebi sehuobi.

²¹Ja'nrebi, bain jubë yua hue'se ca'ncore nëcañen, Zacaríasni ëjojën, ¿Guere yo'oguë baguë, sa'nahuë zoe ba'iguë'ne? cahuë. ²²Cajëna, ja'nrebi baguëbi yua etani, bacuani coca caye porema'i hua'guë baj'i. Ja'nca ba'iguëna, baguë guënamë toya ëñase'ere masihuë. Baguë ëntë sarañabi bacuani ro ña'queye se'ga quëabi.

²³Ja'nrebi, baguë cuencuesi umuguseña si'aguëna, Riusu huë'e yo'o ma'carëanre yo'oni tëjini, baguë huë'ena goji'i. ²⁴Go'iguëna, ja'nrebi yo'lje, baguë rënjo Isabelbi yua zin nëcago, te'e ëntë sara ña'ñaguë hua'ire

huè'ena bëago, huè'ere etaye beoye baco'è. ²⁵Ja'nca ba'igobi ja'ansi'co ro'tago: Yè'è Èjaguè Riusubi yè'ère ai re'oye congüena, bainbi se'le yè'è zin tè'ya raima'ĩnete gu'aye caye beoye ba'ija'cua'è, ro'tago bojogo.

Un ángel anuncia el nacimiento de Jesús

²⁶Ja'nrëbi, te'le èntè sara te'le ñañaguè hua'li zimbè ba'igona, Riusubi baguè guënamè re'oto yo'o congüè, Gabrielni guanseni, Galilea yija huè'e jobo, Nazaret huè'e jobo, ja'an jobona baguète saobi. ²⁷Ja'anru ba'i romi zingo María hue'egoni coca quèaguè saobi Riusu. Bago yua José hue'egüè, ira èjaguè ba'isi'què David bainguè, ja'anguèni huejajaza cago ro'tago ba'igona, ²⁸Riusu anje hua'guèbi bagona ti'anni, bagoni saludaguè cabi:

—Bojogo ba'ijè'ën. Riusubi mè'è naconi ba'iguèna, baguè què'rè ta'yejeiye consi'co'è mè'è. Mè'èni ai re'oye ènaguè sèani, si'a romicua'ru mè'èni què'rè ai conji Riusu, cabi.

²⁹Caguèna, Maríabi ai quèquèni huesèsi'cobi caye beoye ènago.

³⁰Ja'nca ènagona, anjebi bagoni cabi:

—Quèquèma'ijè'ën, María. Riusubi mè'èni re'oye ènaguè, mè'èni ai re'oye conja'guè'bi. ³¹Mè'èbi yua zin nècago, èmèguèni tè'ya raija'go'è. Tè'ya rani, baguè mami Jesusre hue'yojè'ën. ³²Ai ta'yejeiye èjaguè ba'ija'guè'bi. Mai ta'yejeiyereba Riusu Zin casi'què ba'ija'guè'bi. Riusubi baguè bain ta'yejeiye èjaguère baguère re'huaye ro'taji, baguè ira èjaguè ba'isi'què David ba'ise'eru. ³³Israel bain èjaguè si'arèn ba'ija'guè'bi. Gare carajeiye beoye guanseguè ba'ija'guè'bi, anjebi quèabi.

³⁴Quèaguèna, Maríabi cago:

—Ènjère beogo sèani, ¿queaca zin ba'ija'go'ne? cago, senni achago.

³⁵Senni achagona, anjebi quèabi:

—Riusu Espíritubi mè'èna ti'anni, mai ta'yejeiyereba Èjaguè Riusubi mè'èni guënamè pico naconi gaje meni, mè'èni na'oni baguèna, Riusu Zinre tè'ya raija'go'è mè'è. Tè'ya raigona, Riusu Zin casi'quèbi Riusu cuencuesi'què ba'ija'guè'bi. ³⁶Mè'è baingo Isabelre'ga ro'tajè'ën. Tè'ya raima'igo garasi'co case'eta'an, bago yua te'le èntè sara te'le ñañaguè hua'li zimbè ba'igo. Ai ahuera hua'go ba'igota'an, ja'nca tè'ya raija'gota'an ba'igo. ³⁷Bain yo'oye porema'icuata'an, Riusubi si'aye yo'oye poreji, anjebi quèabi.

³⁸Quèaguèna, Maríabi cago:

—Riusu yo'o con hua'go se'ga ba'i hua'go'è yè'è. Mè'è quèase'eru ba'iyè yè'ère yo'oja'guè Riusu, cago sehuogo bago.

Cago sehuogona, anjebi quèani tonni huesèbi.

María visita a Isabel

³⁹Ja'nrëbi, Maríabi huèni, Yè'è baingo Isabelni èñajaza cago, cu re'oto huè'e jobo, Judea yija huè'e jobo, ja'anruna besa saco'è. ⁴⁰Sani, Zacarías

hu'ena ti'anni, Isabelni saludago. ⁴¹Saludagona, Isabelbi achagona, Isabel zinbi bago guëtabë sa'nahuë yua ñu'cuebi. Ñu'cueguëna, Isabel yua Riusu Espiritu naconi te'e zi'inni ba'igobi bojo recoyo bago runco'ë.

⁴²Runni, ja'nre'bi, re'oye achoye Maríani bojogo ai jëja ujago cago:

—Riusubi si'a romicuare ënaguëta'an, më'ëre quë'rë ta'yejeiye conguë baji. Më'ë zin të'ya raija'guëre'ga ai conji Riusu. ⁴³Më'ëbi, mai Èjaguë pë'cagobi yë'ëni ëña raigona, ai bojoyë yë'ë. Riusubi bojo güeseguë, yë'ë hua'go, ro baingo ba'igote ai re'oye ëñani, Riusu re'huabi.

⁴⁴Më'ëbi yë'ëni saludagona, yë'ë zin sa'nahuë ba'iguëbi ja'ansirën ai bojoguë ñu'cuebi. ⁴⁵Më'ëbi Riusu coca quëase'ere achani, ja'nca ba'ija'guë ro'tago, ai bojogo ba'iyë më'ë, cago Isabel.

⁴⁶Cagona, Maríabi cago:

Yë'ë recoyo ai bojoyereba bojogo ba'iyë yë'ë.

⁴⁷Riusu ai ta'yejeiguë'bi ba'iji, cayë yë'ë hua'go, yë'ëre tëani baja'guëre sëani.

⁴⁸Baguë yo'o con hua'go se'ga ba'igona, yë'ëna re'oye ro'tani, yë'ëre tëani baji yë'ë hua'gore.

Ja'nca sëani, si'a bainbi yë'ëre ëñani,

Bagoni ai re'oye ai conji Riusu cajën bojoja'cua'ë.

⁴⁹Ta'yejeiyereba Riusubi yë'ëre conreba conguëna, ai bojoreba bojoyë yë'ë, Riusu se'ga re'oye ba'iguë sëani.

⁵⁰Si'a hua'na baguëna oijën gugurijën ba'itoca, bacuani oiguë, bacuani conji Riusu.

Ja'nca conguë, gare carajeiye beoye baguë bainre oiguë conji.

⁵¹Yequëcua ro bacua se'gare'ru huanoguëna, bacuabi ai huacha ro'tajëna,

Riusubi yua bacuare te'e jëana etoni senjobi.

⁵²Yequëcua bain ta'yejeiye ëjacua ba'icua'eta'an,

Riusubi bacuare etoni saoni, yequëcua ro porema'icua se'gare ëñani, bacuani ëja bain re'huani baji Riusu.

⁵³Yequëcua aon caracuare ëñani, bacuani ai re'oye conreba conguë insibi.

Yequëcua a'ta bonse bacua'eta'an, ro bonse beo hua'nare etoni saobi Riusu.

⁵⁴Mai ira bain ba'isi'cuani coca cani jo'case'ere ro'tani, güina'ru yo'o'ji Riusu.

Baguë bain Israel hue'ecuanu gare huanë yeye beoye conji.

⁵⁵Abrahamre'ga ro'tani, baguëni ai oiguë ai re'oye conbi Riusu.

Abraham bain ba'ija'cua, yureña ba'icua, yequëcua yuta ba'ima'icua'eta'an, si'acuare ro'tani, gare carajeiye beoye conreba conji Riusu, cago María.

⁵⁶Ja'nca cani, ja'nrebi samute ñañaguë hua'i Isabel naconi bëani ba'igo, ja'nrebi bani tëjini, bago huë'ena goco'ë.

Nacimiento de Juan el Bautista

⁵⁷Ja'nrebi, Isabel të'ya rai umuguse ti'anguëna, ëmëguëni të'ya raco'ë. ⁵⁸Të'ya raigona, bago bain gaje hua'nabi bagona ti'anni ëñajën, bago naconi bojoreba bojohuë, Riusu ai re'oye conse'e sëani. ⁵⁹Ja'nrebi, zin hua'guëbi te'e ëntë sara samute umuguseña baguëna, bainbi baguë go neño ga'nirëte tëyojën rani, Baguë pë'caguë mami Zacarías hue'ēja'guë, cahuë. ⁶⁰Cajëna, pë'cagobi:

—Banji. Juan hue'ēja'guë'bi, cago.

⁶¹Cagona, bacua cahuë:

—¿Më'ë guere cago'ne? Më'ë bain Juan hue'ecua beoyë, cahuë.

⁶²Ja'nca cani, ja'nrebi, baguë pë'caguëna bonëni, bacua ëntë saraña se'gabi ro ña'queni, mamaquë mami hue'ēja'yete senni achahuë. ⁶³Senni achajëna, Zacaríasbi uti ja'ore senni, ja'nrebi, Juan hue'ëji, toyani eñobi. Ja'nca toyani ëñoguëna, bacuabi ai ëñajën rën'ë. ⁶⁴Ëñajën rëinjëna, ja'ansirëmbi, Zacaríasbi, yi'obobi ti'jiguëna, yua Riusuni re'o cocareba bojoguë ca bi'rabi. ⁶⁵Ca bi'raguëna, baincuabi ai huaji yëjën, ba huë'ebi sani, si'aye quëajëna, ba yo'ose'e si'a Judea yija cu re'oto ba'iruan'ga quëani achojaise'e baji'i. ⁶⁶Si'acua ja'an cocare achani ro'tani, sa'ñëna senni achahuë:

—¿Gueguë ba'lja'guëguë'ne ba zin hua'guë? senni achahuë.

Riusubi oiguë, baguëre ëñani consi'quëre sëani, si'a bainbi ëñani, ja'anre sa'ñëna senni achahuë.

El canto de Zacarías

⁶⁷Ja'nca ba'iguëna, Juan pë'caguë Zacaríasbi Riusu Espíritu naconi zi'inni, bojo recoyo runji'i. Runni, Riusu coca yihuoni raose'ere quëani acho bi'rabi:

⁶⁸Israel bain, mai Ta'yejeiye Ëjaguë Riusu, baguë ba'iyete ro'tajën bojojën gantañuni.

Baguë bain jucha zemosi'cuani conguë raisi'quë'bi ba'iji.

Maire huajëreba ba'icuaire etojeiguë raisi'quë'bi ba'iji.

⁶⁹Riusu raoja'guë, baguë bainguë David yo'je ba'lja'guë, maire tëani baja'guë, ja'anguëre mai ta'yejeiye ëjaguëre re'huani, maina raobi Riusu.

⁷⁰Baguë ira bain raosi'cua naconi quëani jo'case'e ba'iguëna, güina'ru maina quëani jo'cabi Riusu:

⁷¹Yequëcuabi maini je'o bajën, maire hueso ëaye yo'ojëna, Riusubi maire tëani, maini baye cabi.

72 Mai ira bain ba'isi'cuani oiguë, bacuani coca cani jo'case'ere ro'taguë, baguë cani jo'case'oru güina'ru yo'obi Riusu.

73 Riusu coca cani jo'case'e, mai ira bainguë ba'isi'quë Abrahamni ganreba cani jo'case'e ën coca baji'i:

74 Yequëcuabi maini je'o bajëna, maire tëani, maini baye cabi Riusu. Maini baguë, baguë yo'o con hua'nare re'huani, Mësacua gare huaji yëye beoye yë'ëni conjën ba'ijë'ën, cabi.

75 Si'a mai ba'i umuguseñabi baguë naconi ba'ijën, baguë ai yëreba yësi'cua ba'ijëna, te'e ruiñe yo'ocuare maire re'huani baye cabi Riusu, cabi Zacarías.

Cani ja'nrebi, baguë zin hua'guëre ëñani, baguëte cabi:

76 Ja'nca sëani, yë'ë mami, më'ë yua mai ta'yejeiyereba Riusu cuencueni raosi'quë'ë.

Baguë coca quëaja'guëre më'ëre re'huabi Riusu.

Më'ëbi ru'ru sani, mai Ëjaguë rai ma'are re'huaye bayë.

77 Baguë bainna sani, bacua gu'a juchare jo'cani senjojëna, Riusubi bacuare tëani bani, bacua gu'a jucha yo'o'jën ba'ise'ere gare ro'tama'iñe caju'guë'bi Riusu.

Ja'anre bacuani quëani achoye bayë më'ë.

78 Mai Ëjaguë Riusubi maini ai oiguë conjì.

Mai hua'nabi ro porema'icua'reta'an, maini ai re'oye cuiraguë oiguë conjì.

Go'sijei umuguse ñatani saoye'ru maina ti'an rani, bojo recoyo ba hua'nare maire re'huani jo'caji.

79 Ja'nca re'huani jo'caguëbi zijei re'oto ba'icua, gare bënni senjosi'cua ba'ija'cua, ja'ancuani baguë go'sijei re'otore te'e ruiñe masi güeseji Riusu.

Mësacua gare huaji yëye beoye yë'ëni te'e zi'inni conjën ba'ijë'ën caguë, maire choiji Riusu, gantaguë cabi Zacarías.

80 Caguëna, ja'nrebi, baguë zin hua'guëbi irani, jëja baguë, te'e ruiñe ba'i recoyo re'huani baji'i. Irani tëjini, ja'nrebi, bain beo re'otona sani, bëani baji'i. Israel bainna sani quëa umuguse ti'añe tëca baruna bëani ba'iguë ëjobi Juan.

Nacimiento de Jesús

2 ¹Ja'nrebi, bain ëjaguëreba, Augusto hue'eguëbi si'a bainni guanseguë, Si'acua mamire ëja bain uti pëbëna toya güesejë'ën caguë guanseni jo'cabi. ²Ja'nca guanseni jo'caguë, bain cuencuese'e, ru'ru ba'iyë cuencuese'e baji'i. Ja'nca ba'iguëna, Cirenio hue'eguëbi yua Siria yija bain quë'rë ta'yejeiye ëjaguë baji'i, ja'anrën. ³Bainre cuencueye guanseguë, Si'acuabi mësacua të'ya raisi huë'e jobona go'ini, mësacua

mamire ëja bain uti pëbëna toya güesejë'ën, guanseni tonni jo'cabi. 4 Ja'nca guanseni jo'caguëna, Josebi baguë huë'e jobona sai bi'rabi. Nazaret huë'e jobo, Galilea yija ba'i jobobi sani, Belén huë'e jobo, baguë ira ëjaguë ba'isi'quë David hue'eguë, baguë huë'e jobo, Judea yija ba'i jobo, ja'anruna sani, baguë mamire toya güesejaji'i. 5 Toya güesejaiguë, Maríare'ga sabi, bago naconi huejaye ro'taguë sëani. Yua ira zimbë ba'igoni sabi. 6-7 Ja'nca sani, Belenna ti'anni, bain cain huë'ena cainru cu'eni jëhuani, cainru beoguëna, jo'ya hua'na be'jerëna sani cacani baë'ë. Ba'ijën, bago të'ya rairën ti'anguëna, bago zin ru'ru ba'iguëte të'ya rani, canbi ganoni, jo'ya hua'na aon aonguna uango.

Los ángeles y los pastores

8 Ja'nre'bi, ja'ansi ca'nco jo'ya hua'na cuiracua baë'ë. Cuirajën ba'icuabi bacua oveja jo'ya hua'nare ñamibi ëñajën baë'ë. 9 Ja'nca ëñajën ba'ijënna, Riusu guënamë re'oto yo'o con hua'guëbi bacuana gaje meni ti'anbi. Ti'anguëna, ai go'sijei re'otora ti'anguëna, jo'ya ëñacuabi ai quëquësi'cua ëñajën baë'ë. 10 Ja'nca ba'ijënna, yo'o con hua'guëbi bacuani quëabi:

—Quëquëma'ijë'ën mësacua. Bojo güese cocare mësacuani quëaguë raisi'quë'ë yë'ë. Si'a bainbi achani ai bojoreba bojoye'ë. 11 Yure, ira ëjaguë David huë'e jobo, Belenre ba'iguë, Riusu raosi'quë të'ya raisi'quë'bi ba'iji. Mësacuana ti'an rani, mësacuare Riusu bainrebare re'huani baza caguë raji'i. Mai ta'yejeiyereba ëjaguë ba'ija'guëbi Cristo hue'ëji baguë. 12 Mësacuabi huë'e jobona sani cu'eto, Riusu Zin raosi'quëre tinjani ëñaja'cua'ë. Canbi ganosi'quëbi jo'ya hua'na aon aongute uinguëna, baguëte ëñani masija'cua'ë, cabi. 13 Caguëna, ja'nre'bi, ai jai jubë anje hua'nabi te'e jëana gaje meni ti'anhuë. Ti'anni, si'a jubëbi Riusuni bojoreba bojojën gantahuë:

14 Mai ta'yejeiyereba Riusubi guënamë re'oto ëjaguëreba'bi ba'iji.

Baguë bain ai yësi'cua, yija re'otore ba'icuani bojoguë, huaji yëye beoye ba'ija'bë caji, Riusure yo'o con hua'nabi gantajën quëahuë.

15 Gantani tonni, yua guënamë re'otona go'ijënna, jo'ya hua'na cuiracuabi sa'ñëña ca bi'rahuë:

—Belenna saiñu. Riusu raosi'quëre yure quëani achosi'quëni sani ëñajaiñu cahuë.

16 Cani, besa sani ëñato, María, José baë'ë. Zin hua'guëbi jo'ya hua'na aon aongute uinguëna, ëñahuë. 17 Ja'nca ëñani, ba zin hua'guë ba'iyë, anje hua'guë cani jo'case'ere bacuani quëahuë. 18 Ja'nca quëajënna, si'a hua'nabi ai bojoreba bojojën achahuë. 19 Ja'nca bojojënna, Maríabi ja'an si'aye ro'tani, bago recoyona re'huani, gare huanë yeye beoye baco'ë. 20 Ja'nre'bi, jo'ya hua'na cuiracuabi yua Riusu quëani achose'e beuru achani, Riusu yo'oni jo'case'e beuru ëñani, Riusuni bojoreba bojojën,

baguëni gantajën goë'ë. Riusure yo'o conguë quëase'e'ru güina'ru bajji'i, cajën bojojën goë'ë.

El niño Jesús es presentado en el templo

²¹Ja'n'rëbi, te'e ëntë sara samute umuguseña ba'ini, ba zin hua'guë go neño ga'nirëte tëyo güeseni, baguë mami Jesús hue'yohuë. María yuta zin nëcama'irën, Riusure yo'o conguëbi gaje meni quëaguëna, ja'an mamire yure baguëte hue'yohuë.

²²Hue'yoni ja'n'rëbi pë'caguë sanhuë pa'roma'i umuguseña carajeiye tëca ba'ijën, Moisés coca caní jo'case'e'ru yo'ojën, tënosi hua'na runni tonni, ja'n'rëbi Zin hua'guëre Riusu huë'ena sani, Riusu conja'guëte re'hua güeseñu cajën, Jerusalén huë'e jobona sani, Riusu huë'ena cacahuë.

²³Moisés coca toyani jo'case'e'ru güina'ru yo'ohuë:

Si'a zin hua'na ru'ru të'ya raisi'cua banica,

Riusu conja'cuare re'hua güesejë'ën,

cani jo'case'e

sëani, Jesusre sani, Riusu conja'guëte re'hua güesehuë.

²⁴Ja'nca re'hua güesejë'n, Moisés coca toyani jo'case'e'ru yo'ojën, jo'ya ca hua'i hua'nare inni, samu jure hua'na, o samu ju'ncubo hua'na, ja'an hua'nare inni, misabëna ëoni Riusuna mëojën, zin hua'guëre Riusu conja'guëte re'hua güesehuë.

²⁵Ja'nca re'hua güesejë'nna, yequë Simeón hue'eguëbi Riusu huë'ena cacani bajji'i. Ja'an ba'iguëbi ai re'o bainguë ba'iguë, Riusuni caraye beoye yo'o conguë te'e ruiñe yo'oye se'ga bajji'i. Israel bain etojeirënre ai ro'taguë, Riusu etojeiyete caraye beoye ëñaguë ëjoguë bajji'i. Ja'nca ba'iguëna, Riusu Espíritubi baguë recoyona gaje meni bëani, ba'iguë bajji'i. ²⁶Bëani ba'iguëbi Simeonni masi güesequë bajji'i: Më'ë yija yuta ba'iguë, Riusu raoja'guëte ëñaja'guë'ë më'ë, masi güesebi Riusu. Ja'nca masi güesequë sëani, ²⁷yureca Riusu Espíritubi saguëna, Simeonbi Riusu huë'ena cacani bajji'i. Cacani ba'iguëbi, Jesús pë'caguë sanhuëbi Riusu coca caní jo'case'e'ru yo'ojë'nna, bacuana ti'anbi. ²⁸Ti'anni, zin hua'guëre inni cuanni ëñaguë, Riusuni ai bojoreba bojoguë cabi:

²⁹Ah, Ëjaguë, më'ë coca caní jo'case'e'ru güina'ru yo'osi'quë sëani, yë'ë hua'guë më'ë yo'o con hua'guë se'ga ba'iguëbi më'ëni ai bojoreba bojoyë yë'ë.

Më'ë raosi'quërebabi ti'anguëna, yurera baguëni ai bojoguë ëñañë yë'ë.

Ja'nca ëñaguë, yureca bojo hua'guëbi junni, ën yijare gare jo'caye poreyë yë'ë, Ja'quë.

³⁰Më'ë bainrebare re'huani baja'guëre raoguëna, baguëte yure ëñahuë yë'ë.

³¹ Si'a bainni baguëre ëñani masija'bë caguë raoguëna, yurera ti'an raisi'quë'bi ba'iji baguë.

³² Si'a ën yija bainni go'sijej re'otorebare ëñoni masi güeseja'guë'bi ti'anguëna, bojoyë yë'ë.

Judío bain jubë ba'ima'icuaire'ga go'sijeyete te'e ruiñe ëñoni, Israel bainre quë'rë ëja bainre re'huani jo'caja'guë'bi ba'iji ënquë, bojoguë cabi Simeón.

³³ Ja'nca caguëna, ba zin hua'guë pë'caguë sanhuë, José, María, bacuabi ai bojo recoyo re'huani baë'ë, bacua zinre case'e sëani.

³⁴ Ba'ijëna, Simeonbi bacuani ai re'oye caguë, ëñani jo'cani, ja'nrëbi Jesús pë'cago Maríani jë'te ba'ija'yete cani achobi:

—Achajë'ën. Riusubi ënquëre cuencueni raoguëna, ai bain Israel ba'icuaabi baguë yo'oguë ba'iyete ëñaja'cua'ë. Eñani, yequëcuabi baguëni zi'inni re'oye ba'ija'cua'ë. Yequëcuaca baguëni gu'a güejën, gu'aye ba'ija'cua'ë. Baguëte Riusu raosi'quërebare ro jo'cani senjojën, ³⁵ bacua gu'a recoyo ro'tayete te'e ruiñe masi güesejën ba'ija'cua'ë. Baguëte ro jo'cani senjojën gu'aye yo'ojëna, më'ëbi aireba sa'ntigo, si'a recoyo oireba oigo ba'ija'go'ë, cani jo'cabi Simeón.

³⁶ Cani jo'caguëna, yeco'ga Ana hue'egobi querë baco'ë. Riusu baingobi baguë cocare masini quëago baco'ë. Aser jubë baingo ba'igo, bago taita Fanuel hue'eguëna, ai ahuera hua'go baco'ë. Romi zingo ba'isirën huejani, bago ënjë naconi te'e ëntë sara samu tëcahuëan ba'igona, junni huesëguëna baguë. ³⁷ Junni huesëguëna, bago hua'jeni ba'irën yua ochenta y cuatro tëcahuëan te'e hua'go baco'ë. Ja'nca ba'igobi Riusu huë'e se'gare ba'igo, Riusu yo'o coñe se'ga ba'igo. Aon aiñe jo'cago, Riusuni ujago, jo'caye beoye Riusu yo'o se'gare yo'ogo. ³⁸ Ja'nca ba'igobi ja'ansirën Jesús pë'caguë sanhuëna ti'an rani, Riusu zin hua'guëni ëñani bojogo. Riusuni ai bojoreba bojogo, surupa cago, zin hua'guë ba'ija'yete bago bainni quëani acho bi'rago. Quëani achogona, bacuabi achani, Maire etoja'guëni ëjojën ba'icuaqueta'an, yua ti'anbi cajën bojojën achahuë.

El regreso a Nazaret

³⁹ Ja'nrëbi, Jesús pë'caguë sanhuëbi Moisés coca toyani jo'case'e'ru yo'oni tējini, bacua huë'e jobo Nazaretna go'ë, Galilea yija huë'e jobo.

⁴⁰ Go'ini ti'anni ba'ijëna, zin hua'guëbi irani, ai jëja bani, ai masiye yeyeguëna, Riusubi baguëni ai re'oye conni cuiraguë baji'i.

El niño Jesús en el templo

⁴¹ Yureca, Jesús pë'caguë sanhuëbi Nazaret huë'e jobore ba'ijën, si'a tëcahuëan Pascua umuguseña ba'iguëna, Riusuni bojojën yo'ojaiñu cajën, Jerusalén huë'e jobona saijën baë'ë. ⁴² Ja'nca ba'ijëna, Jesusbi si'a sara

samu tēcahuēanre bani, baguē bain yo'ojēn ba'iyē'ru yo'oguē, Pascua umuguseñabi Riusuni bojoñu cajēn saijēna, baguē yua te'e conguē saji'i. ⁴³Sani, Pascua umuguseña yo'oni tējini, baguē bainbi go'ijēna, Jesusbi Jerusalenna bēabi. Bēaguēna, baguē pē'caguē sanhuēbi huesējēn, ⁴⁴Mai jubē bain naconi ba'ima'iguē baguē cajēn, ma'abi go'ijēn na'ijaē'ē. Na'ijani, ja'n'rēbi bacua bain ba'iruanna baguēre cu'e ganocuata'an, ⁴⁵gare baguēre tinjamaē'e. Tinjamajēn, ja'ansirēn Jerusalenna bonēni, baguēni cu'ejēn, se'e goē'ē.

⁴⁶Go'ini, samute umuguseña baguēte cu'eni, ja'n'rēbi Riusu uja huē'ena cacani ēñato, Riusu coca masiye ye'yocua naconi ñu'iguē baji'i baguē. Ja'nca ñu'iguēbi bacuani ai coca senni achaguē baji'i. ⁴⁷Senni achani bacua cocare'ga masiye sehuoguē ba'iguēna, ba hua'nabi ai achajēn rēinjēn, sa'ñeña cajēn, ¿Queaca masiye sehuoye poreguē'ne baguē? ro'tajēn cajēn, baguēre ēñahuē. ⁴⁸Ja'nca cajēn ēñajēna, baguē pē'caguē sanhuē'ga ti'anni, ¿gue'ne? sa'ñeña cajēn, pē'cagobi Jesusni cago:

—Mami, ¿mē'ē guere yo'oguē, bēani ba'iguē'ne? Mē'ē taita, yē'ē, yēquēnabi mē'ēni ai cu'ejēn ai sa'ntijēn baē'ē, cago.

⁴⁹Cagona, Jesús sehuobi:

—¿Mēsacua queaca ro'tajēn, yē'ēni cu'eye'ne? Yē'ē Ja'quē yo'o ma'carēanre yo'oguē bēaguēna, mēsacua ro'tama'ñe? caguē sehuobi.

⁵⁰Ja'nca sehuoguēna, baguē coca case'ere ro huesē ēaye achahuē.

⁵¹Ja'n'rēbi, bacua naconi Nazaret huē'e jobona goji'i Jesús. Go'ini ba'iguē, bacua guanseyete achani jaē'ē caguē yo'oguē baji'i. Yo'oguē ba'iguēna, baguē pē'cagobi ja'an si'aye ro'tani, bago recoyona re'huani, gare huanē yeye beoye baco'ē. ⁵²Ja'n'rēbi, Jesusbi irani, ai jēja baguē'ru runni, ai masiye ye'yesi'quē'ru ruinguēna, Riusubi baguēni ēñani bojoguē baji'i. Bain'ga baguēni re'oye ēñajēn baē'ē.

Juan el Bautista en el desierto

3 ¹Ja'n'rēbi, bain ta'yejeiye ējaguēreba Tiberio hue'eguēbi bēani, quince tēcahuēan ba'iguēna, ja'an tēcahuē ti'anguēna, Judea bain ējaguē Poncio Pilato baji'i. Herodes'ga Galilea bain ējaguē baji'i. Herodes yo'ljeguē Felipe yua Iturea, Traconite, ja'an bain ējaguē baji'i. Lisania yua Abilinia bain ējaguē baji'i. ²Ja'an tēcahuē, judío bain pairi ta'yejeiye ējacua, Anás, Caifás, ja'ancua baē'ē. Ja'nca ba'ijēna, ja'an tēcahuē, Zacarías mamaquē Juanbi bain beo re'otore ba'iguēna, Riusubi baguēna ti'anni, Ēn cocare bainni quēani achoj'ēn, caguē guansebi. ³Caguē guansequēna, Juanbi si'a Jordán ziaya ba'i re'otobi ganini, Riusu cocare quēani achoguē baji'i:

—Mēsacua gu'aye yo'ojēn ba'ise'e beoru jo'cani senjoni, bautiza gūesej'ēn. Ja'nca yo'otoca, Riusubi mēsacua gu'a jucha yo'ojēn ba'ise'ere

huanë yeni, gare mäsacua recoyore mame re'huani tënöni baja'guë'bi quëani achoguë baji'i Juan.

⁴Yua Juanre cuencueni raose'ere ro'tato, Riusubi baguëte ai zoe cuencuebi. Riusu ira bainguë ba'isi'quë Isafasbi ñaca toyani jo'cabi:

Riusu bainguëbi beo re'otona ti'anni, Riusu cocare si'a jëja cani achoja'guë'bi:

Mäsacua recoyore mame re'huani ba'ijë'ën.

Mai ëjaguë rai ma'are re'huaye'ru re'huani, te'e ruin ma'are yo'locaijë'ën baguëre.

⁵Si'a yorobëan ba'itoca, yua beoru ya'obi pë'npëye ba'iji.

Cubëan ba'itoca, yua beoru quëroni ñañoni tonni, senjoñe ba'iji.

To'nqueboan ba'i ma'a ba'itoca, yua te'e ruin ma'a ba'iye re'huaye ba'iji.

Gu'a ma'a ba'itoca, te'e ruiñe gani güeseye ba'iji.

⁶Ja'nca re'huani ba'iguëna, Riusubi baguë bainre tëani, baguë ba'i jobona sani baguëna, si'a bainbi ëñaja'cua'ë, toyani jo'caguë ba'nji Isafas.

⁷Ja'nca ba'iguëna, ai bainbi Juanna ti'anni, Bautiza güesejañu cajëna, Juanbi bacuani si'a jëja yihuoguë cabi:

—Mäsacua yua aña hua'na'ru gu'aye ro'tajën raë'ë. Riusu bënni senjosi'cua yuara ba'ija'cua sëani, ¿mäsacua queaca jëaye ro'taye'ne?

⁸Mäsacua gu'aye yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani senjoni, mäsacua mame recoyo re'huani ba'ijë'ën. Te'e ruiñe ro'tajën ba'ijë'ën. Mäsacua sa'ñeña coca cajën ba'iye'ru gare se'e cama'ijë'ën: “Yëquëna yua Abraham re'o bain yo'je ba'icua're sëani, Riusubi bënni senjoma'iji” ro huacha ro'tayë mäsacua. Mäsacuani ganreba cayë. Riusubi Abraham re'o bainre re'huaye yëtoca, ënjo'on ba'i gatabëanre inni, baguë re'o bainre guaja beoye re'huaye poreji. ⁹Gu'a sunqui cueye'ru yo'oji Riusu. Zu'ubo re'oye guë'tosibobi inni, si'a sunquire ëñani, gu'a sunqui ba'itoca, aon quëinma'iñe ba'itoca, yua si'a sunqui sitare cueni, sunquire taonni, toana senjoni ëoji. Ja'nca yo'oye'ru yo'oye ro'taji Riusu, yihuoguë cabi Juan.

¹⁰Caguëna, bainbi baguëni senni achahuë:

—Ja'nca yo'oye ro'tatoca, yëquëna ¿queaca yo'oja'cua'ne? senni achahuë.

¹¹Senni achajëna, bacuani sehuobi Juan:

—Mäsacua bainni oijën conjë'ën. Samu ëntë sara cañare banica, te'e canre ëntë sara can beo hua'guëna ro insijë'ën. Mäsacua aonre bajën, aon beocuana huo'hueni ro insijë'ën, sehuobi.

¹²Ja'nrëbi, impuesto curi cocuabi Bautiza güeseñu cajën, Juanna ti'anni, baguëni senni achahuë:

—Yequëna'ga ¿queaca yo'oja'cua'ne, Èjaguë? senni achahuë.

¹³Senni achajëna, bacuani yihuoguë cabi:

—Ëja bain guanseni jo'casi cocare ëñani, ja'an coca caye se'gare'ru yo'ojën, impuesto curire conì bajë'ën. Coqueye beoye yo'ojën, quë'rë ta'yejeiye conì bama'ijë'ën, cabi.

¹⁴Caguëna, ja'nrebi soldado hua'nabi Juanna ti'anni, baguëni senni achahuë:

—Yequëna'ga ¿queaca yo'oja'cua'ne? senni achahuë.

Senni achajëna, Juan sehuobi:

—Bain bonsere coqueye beoye tëtëma'ijë'ën. Mësacua jubë yequëcuabi gu'aye cajën, Bain bonsere tëtëni baza cajën, bainre ro huai ëaye yo'ojën tëtëyë. Yequëcuabi bainre preso zean ëaye yo'ojën tëtëyë. Ja'an yo'oye'ru yo'omajën ba'ijë'ën. Mësacua ëja bain curi ro'ise'ere conì, ja'an se'gare bani, bojojën ba'ijë'ën, caguë sehuobi Juan.

¹⁵Ja'nca sehuoguëna, bainbi achani, baguëte re'oye ëñajën, ¿Riusu raosi'quërebama'iguë baguë? sa'ñeña senni achajën baë'ë. ¹⁶Ja'nca senni achajën ba'ijëna, Juanbi si'acuani quëareba quëabi:

—Bañë. Ocona bautizaye se'ga ba'iguë'ë yë'ë. Yequëca yë'ë ba'iyë'ru quë'rë ta'yejeiye ëjaguërebabi yuara ti'anja'ñeta'an ba'iji. Baguëbi bainre bautizato, Riusu Espiritu naconi, toa naconi, ja'anre gaje me güeseni, bainre bautizaja'guë'bi. Ai ta'yejeiye ëjaguërebare sëani, baguëni yo'o coñe gare ti'anma'iguë'ë yë'ë. Baguë guëon ju'i co'rore ti'jeyë'ga gare ti'anma'iguë'ë yë'ë. ¹⁷Bain recoyo ro'tayete masiza caguë, baguë ñacobi ëñani, bain re'oye ro'taye, bain gu'aye ro'taye, ja'anre te'e ruiñe masija'guë'bi baguë. Trigo aonra'carëanre tutuna huëaye'ru yo'oguë rajji. Baguë huëa macabi inni aonra'carëanre tutuna huëani, hui'ya sëohuëan senjoguëna, trigo aonra'carëan se'gare baguë aon re'huaruna ayani baji. Ja'nca bani, ja'nrebi hui'ya sëohuëanre chiani, toana senjoni ëoji. Ja'an toare cato, gare yayaye beoye ba'iji. Baguë bainrebare re'huani baja'yete quëayë. Yequëcua, baguëte güeni senjocuarë toana senjoni ëoja'guë'bi, bainni quëabi Juan.

¹⁸Ja'nca quëaguë, si'a bainni ai yihuoguë, Riusu bojo güese cocarebare quë'rë ai ba'iyë quëani achoguë baji'i. ¹⁹Ja'nca quëani achoguë, bain ëjaguë Herodesni ai bëinguë cabi: Më'ë yo'jeguë Felipe rënjore ro tëani baguë sëani, ai gu'aye yo'ohuë më'ë, bëinguë cabi. Herodías hue'egote ro tëani baguëre sëani, ai bëinguë cani, yequë baguë gu'aye yo'ose'ere'ga baguëni ro'ta güeseni, Herodesni bëin coca cani jo'cabi Juan. ²⁰Cani jo'caguëna, Herodes yua achaye güeguë, quë'rë se'e ai gu'aye yo'oguë, Juanni preso zeanni, baguëte ya'o huë'ena guao güeseni babi.

Jesús es bautizado

²¹Juanre zeanni guao güesësirën yuta ti'anma'iguëna, Juan yua bainre bautizaguë ba'iguëna, Jesusbi ti'an rajji'i. Ti'an rani, Juanbi baguëte

bautizaguëna, Jesusbi Ja'quë Riusu naconi coca ca bi'rabi. Ca bi'rani mëiñe ëñato, guënamë re'otobi ja'anse'e a'nqueni saoguëna, ²²Riusu Espiritubi eta rani, ju'ncubo ba'iyeru ëñoni, Jesusna gaje meni tuabi. Tuaguëna, guënamë re'otobi coca cani achobi:

—Më'ë yua yë'ë Zin ai yësi'quë'bi ba'iyë. Më'ëni ai bojoguë ëñañë yë'ë, guënamë re'otobi cani achobi.

Los antepasados de Jesucristo

²³Jesucristo ën yija ba'iguë ba'iyete cato, baguë bainre con bi'raguë, yua treinta tëcahuëan baye'ru babi. Bainbi ro'tani cato, baguë pë'caguë yua José baquëña. José pë'caguë yua Elí baquëña. ²⁴Elí pë'caguë yua Matat baquëña. Matat pë'caguë yua Leví baquëña. Leví pë'caguë yua Melqui baquëña. Melqui pë'caguë yua Jana baquëña. Jana pë'caguë yua José baquëña. ²⁵José pë'caguë yua Matatías baquëña. Matatías pë'caguë yua Amós baquëña. Amós pë'caguë yua Nahum baquëña. Nahum pë'caguë yua Elsi baquëña. Elsi pë'caguë yua Nagai baquëña. ²⁶Nagai pë'caguë yua Maat baquëña. Maat pë'caguë yua Matatías baquëña. Matatías pë'caguë yua Semei baquëña. Semei pë'caguë yua Josec baquëña. Josec pë'caguë yua Judá baquëña. ²⁷Judá pë'caguë yua Joanán baquëña. Joanán pë'caguë yua Resa baquëña. Resa pë'caguë yua Zorobabel baquëña. Zorobabel pë'caguë yua Salatiel baquëña. Salatiel pë'caguë yua Neri baquëña. ²⁸Neri pë'caguë yua Melqui baquëña. Melqui pë'caguë yua Adi baquëña. Adi pë'caguë yua Cosam baquëña. Cosam pë'caguë yua Elmadam baquëña. Elmadam pë'caguë yua Er baguëña. ²⁹Er pë'caguë yua Jesús baquëña. Jesús pë'caguë yua Eliezer baquëña. Eliezer pë'caguë yua Jorim baquëña. Jorim pë'caguë yua Matat baquëña. ³⁰Matat pë'caguë yua Leví baquëña. Leví pë'caguë yua Simeón baquëña. Simeón pë'caguë yua Judá baquëña. Judá pë'caguë yua José baquëña. José pë'caguë yua Jonam baquëña. Jonam pë'caguë yua Eliaquim baquëña. ³¹Eliaquim pë'caguë yua Melea baquëña. Melea pë'caguë yua Mena baquëña. Mena pë'caguë yua Matata baquëña. Matata pë'caguë yua Natán baquëña. ³²Natán pë'caguë yua David baquëña. David pë'caguë yua Isái baquëña. Isái pë'caguë yua Obed baquëña. Obed pë'caguë yua Booz baquëña. Booz pë'caguë yua Sala baquëña. Sala pë'caguë yua Naasón baquëña. ³³Naasón pë'caguë yua Aminadab baquëña. Aminadab pë'caguë yua Admin baquëña. Admin pë'caguë yua Arni baquëña. Arni pë'caguë yua Esrom baquëña. Esrom pë'caguë yua Fares baquëña. Fares pë'caguë yua Judá baquëña. ³⁴Judá pë'caguë yua Jacob baquëña. Jacob pë'caguë yua Isaac baquëña. Isaac pë'caguë yua Abraham baquëña. Abraham pë'caguë yua Taré baquëña. Taré pë'caguë yua Nacor baquëña. ³⁵Nacor pë'caguë yua Serug baquëña. Serug pë'caguë yua Ragau

baquëña. Ragau pë'caguë yua Peleg baquëña. Peleg pë'caguë yua Heber baquëña. Heber pë'caguë yua Sala baquëña. ³⁶Sala pë'caguë yua Cainán baquëña. Cainán pë'caguë yua Arfaxad baquëña. Arfaxad pë'caguë yua Sem baquëña. Sem pë'caguë yua Noé baquëña. Noé pë'caguë yua Lamec baquëña. ³⁷Lamec pë'caguë yua Matusalén baquëña. Matusalén pë'caguë yua Enoc baquëña. Enoc pë'caguë yua Jared baquëña. Jared pë'caguë yua Mahalaleel baquëña. Mahalaleel pë'caguë yua Cainán baquëña. ³⁸Cainán pë'caguë yua Enós baquëña. Enós pë'caguë yua Set baquëña. Set pë'caguë yua Adán baquëña. Adán pë'caguë yua Riusu baquëña.

Jesús es puesto a prueba

4 ¹Yureca, Jesusbi Riusu Espírituna te'e zi'inni, recoyo bojoreba bojoguë, Jordán ziaya re'otore jo'cani saiguëna, Riusu Espíritubi baguëte beo re'otona sabi. ²Saguëna, cuarenta umuguseña ba'iguëna, zupai huatibi ti'an rani, Jesusni gu'aye yo'o güeseza caguë, baguëni coqueguë ca bi'rabi. Ca bi'raguëna, Jesusbi gare aon ainmaquë ba'iguëna, cuarenta umuguseña ba'iguëna, ai aon gu'abi baguëre. ³Aon gu'aguëna, zupai huatibi Jesusni gu'aye ro'ta güeseza caguë, ti'anni, cabi:

—Më'ëbi Riusu Zin sëani, ën gatabëte inni, jo'jo aonbëte re'huani ainjë'ën, cabi.

⁴Caguëna, Jesús sehuobi:

—Bañë. Riusu coca toyani jo'case'ere ëñato, ñaca caji: “Bain hua'nabi aon aiñe se'ga yo'ojën ba'itoca, re'oye ba'ima'liñë. Riusu cocareba cani jo'case'ere te'e ruiñe ye'yejën ba'itoca, ai re'oyereba ba'ijën ba'ija'cua'ë.” Ja'an coca toyani jo'case'e sëani, më'ë case'ere yo'oma'iguë'ë yë'ë, sehuobi.

⁵Sehuoguëna, ja'nrebi zupai huatibi baguëte ëmë cubë na'miñona mëani nëconi, si'a ën yija re'otoñare te'e jëana ëñobi. ⁶Ëñoni, baguëni cabi:

—Ja'an si'ayete më'ëna insini, si'a ën yija re'otoña ëjaguëre më'ëre re'huayë yë'ë. Yë'ëna insini jo'case'e sëani, yë'ë yëse'e'ru më'ëna insini jo'caye poreyë yë'ë. ⁷Ja'nca sëani, më'ëbi yë'ëna gugurini rëanni, ujatoca, si'a ëña re'otoña beoru më'ë se'gana ro insini jo'cayë yë'ë, cabi.

⁸Caguëna, Jesús sehuobi:

—Bañë. Yë'ëre gare jo'cani saijë'ën, Zupai. Riusu coca toyani jo'case'ere ëñato, ñaca caji: “Mai Ëjaguë Riusu se'gana gugurini rëanni, baguë se'gana ujañë ba'ijë'ën” caji. Ja'nca toyani jo'case'e sëani, më'ë caye'ru yo'oma'iguë'ë yë'ë, sehuobi.

⁹Sehuoguëna, zupaibi baguëte se'e sani, Jerusalén huë'e jobona ti'anni, Riusu huë'e mi'chiyona nëconi, baguëni cabi:

—Më'ëbi Riusu Zin sëani, yijana chajë'ën. ¹⁰Riusu coca cani jo'case'ere ëñato, ñaca caji:

Riusubi guanseguëna, baguë guënamë re'oto yo'o con hua'nabi
më'ëre ëñajën cuirayë.

11 Gatana ju'njema'ija'guë cajën, më'ëre ëñajën cuirajën, më'ëre tëani
bayë, toyani jo'case'e ba'iji, cabi.

12 Caguëna, Jesús sehuobi:

—Bañë. Riusu coca yequë ca'nco'ga ñaca caji: “Riusuni gu'aye yo'o
güeseza cama'ijë'ën” toyani jo'case'e sëani, më'ë case'ere yo'oma'iguë'ë
yë'ë, sehuobi Jesús.

13 Sehuoguëna, zupai huatibi baguëni se'e yo'o güeseye ro'taye
porema'iguë sëani, baguëte jo'cani sani, se'e zoe raimaji'i.

Jesús comienza su trabajo en Galilea

14 Ja'nrebi, Riusu Espiritu naconi te'e zi'inni ba'iguëbi ai ta'yejeiye
yo'oguë, Galilea yijana go'iguëna, si'a bain ja'anruan ba'icuabi baguë
ba'iyete ai cani achojën baë'ë. 15 Si'a huë'e joboñana sani ti'anni, bacua
ñë'ca huë'eñana cacani, bainni coca yihuoguëna, si'acuabi bojojën, baguë
ta'yejeiye ba'iyete ai re'oye cani achojën baë'ë.

Jesús en Nazaret

16 Ja'nca ba'ijëna, ja'nrebi, Nazaret huë'e jobo, baguë zinrën ba'isi jobona
sani, yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, baguë bain yo'ojën ba'ise'e'ru yo'oguë,
bain ñë'ca huë'ena cacani baj'i. Ja'nca ba'iguëbi bain jobona nëceni, 17 Riusu
coca toyani jo'case'ere cani achoza caguë, Isaías toyani jo'casi pëbëte insijëna,
baguëbi inni anconi ëñato, ën coca toyasiru baj'i:

18 Riusu cuencueni raosi'quëre sëani, baguë Espirituni yë'ëna gaje
meni ba güesequëna, yë'ë yo'ore yo'ojë'ën, caguë guansebi yë'ëre.
Yë'ë bojo güese cocare bonse beo hua'nani quëani achojë'ën.

Recoyo ai yo'ojën sa'nti hua'nare bojo recoyo bacuare re'huajë'ën.

Jucha zemosicuaana sani, bacua etojeiyete cani achojë'ën.

Ñaco ëñama'icuaare se'e ëña güesejë'ën.

Je'o base'e ro'ire ai yo'ojën ba'icuana sani, bacua etojeiyete masi güesejë'ën.

19 Riusu rani mame re'huaja'yete si'acuani quëani achoguë ba'ijë'ën
caguë, yë'ëre cuencueni raobi Riusu, cani achobi Jesús.

20 Cani achoni tëjini, uti pëbëte se'e ganoni, uti pëbë re'hua ëjaguëna
go'yani, bëabi. Bëaguëna, si'a ñë'ca huë'e bainbi baguëni ai zoe ëñajën
baë'ë. 21 Zoe ëñajëna, Jesusbi bacuani coca ca bi'rabi:

—Ja'an coca cani jo'case'e ba'iguëna, yure umuguse Riusubi güina'ru
yo'o bi'raguë, baguë Raosi'quërebare mësacuani ëñobi, cabi Jesús.

22 Caguëna, si'acuabi Jesus ba'iyete ai re'oye cajën, baguë re'o coca
cani achose'ere ai bojoreba bojojën baë'ë. Yequëcuaca sa'ñëña senni acha
bi'rahuë:

—¿José mamaquëma'iguë baguë? baguëte jayaye'ru cahuë.

²³Cajëna, bacuani sehuobi Jesús:

—Mësacua ira bain coca caní jo'case'ere ro'tajën, yequërë yë'ë ba'iyete güina'ru caye'ne? “Më'ëbi ëco uañe masinica, ja'ansi'quëre huachojë'n” ja'an cocare ro'tani, yë'ë ba'iyete ro'taye mësacua? Yequë cocare'ga yë'ë ba'iyete ro'tajën, yë'ëre cama'iñe'ne? “Më'ëbi Capernaum huë'e jobo ba'iguë yo'ose'e, yëquëna achani masise'e, ja'an'ru güina'ru yëquënani re'oye yo'ojë'n, më'ë zinrën ba'iguë ba'isi jobore sëani” ja'an coca yë'ëre cama'iñe'ne mësacua?

²⁴Ja'nca ro'tajën cacuare sëani, mësacua gu'a recoyo ro'tayete masiyë yë'ë. Riusubi baguë bainre coca caní achocuare raoguëna, bacua zinrën ba'ijën ba'isi jobo bainbi bacuani te'e ruiñe ëñamajën, bacuani bojoma'iñë. Ja'nca bojoma'icua sëani, Riusubi tinruan ba'icuarë quë'rë re'oye ëñaguë conji. ²⁵Riusu ira bainguë raosi'quë Elíasre ro'tajë'n. Baguë ba'í umuguseña ba'iguëna, ai romi hua'je hua'na Israel yijare ba'ijën, ai yo'ojën bateña. Samute tëcahuëan jobo ocoma'iguëna, ai aon gu'ana ju'iñe ba'iguëna, Riusubi Elíasni baguë yo'ore guansegüëna: ²⁶Israel romi hua'je hua'nana conguë saima'ijë'n. Sarepta baingo, Sidón huë'e jobo ca'ncore ba'igona, ja'ango Israel bain jubë ba'ima'igore conguë saijë'n caguë, baguëte saoguëna Riusu. ²⁷Riusu ira bainguë raosi'quë Eliseore'ga ro'tajë'n. Baguë ba'í umuguseña ba'iguëna, ai ira ca'mi rau bacua Israel yijare ba'ijën, ai yo'ojën bateña. Ja'nca ba'ijënna, Riusubi Eliseoni baguë yo'ore guansegüëna: Naamán hue'leguë, Siria yijabi raisi'quë, ja'anguë se'gare conguë, baguë ira ca'mi raure huachojë'n caguë, baguëte saoguëna Riusu, cabi Jesús.

²⁸Caguëna, si'acua ñë'ca huë'ere ba'icuabi achani, ai bëinreba bën'ë.

²⁹Ja'nca bëinjën, bacuabi Jesusre zeanni rë'rëni, huë'e jobo ca'ncona sani, ja'anru ba'í cubëna mëani, Ëmë të'tëbana senjoni baguëre tonñu cajën, senjo ëaye yo'ojënna, ³⁰Jesusbi tijini, bacua joborebabi etajani saji'i.

Un hombre que tenía un espíritu impuro

³¹Ja'nca sani, yequë Galilea huë'e jobo, Capernaum huë'e jobona ti'anni, yo'o yo'oma'í umugusebi bainbi ñë'cajënna, bacuani coca yihuo bi'rabi. ³²Yihuo bi'raguëna, bain hua'nabi achani, ai bojo recoyo re'huani, Ai masiyereba te'e ruiñe caguë, maire yihuoji baguë, sa'ñeña cahuë.

³³Ja'nrebi, yihuoguë ba'iguëna, yequëbi gu'a huati recoyo cacasi'quëbi bain jobona nëcani, ai jëja güiguë cabi:

³⁴—¿Më'ë guere yo'oguë raquë'ne, Jesús Nazareno? Yëquëna jobore jo'cani, gare saijë'n. Yëquënani ro carajei güeseguë raiguëna, gare saijë'n. Më'ë yua Riusu raosi'quëreba ba'iguëna, më'ëni masiyë yë'ë, güiguë cabi baguë.

³⁵Güiguë caguëna, Jesusbi baguë huati cacasi'quëni ai bëinguë cabi: —iCaye beoye ba'ijjè'ën, huati! iBa bainguëre jo'cani, etani saijjè'ën! bëinguë cabi Jesús.

Caguëna, gu'a huatibi ja'an bainguëte te'le jëana yijana taonni uanni, ja'n'rëbi baguëte jo'cani etani saji'i. Baguëte ja'si yo'oye beoye saji'i.

³⁶Saiguëna, si'a bain hua'nabi ai quëquëjën, sa'ñeña senni acha bi'rahuë: —¿Gue'ne yureca? Ta'yejeiye ëjaguërebabi coca guansequëna, gu'a huati hua'ibi bainre jo'cani etani saiyë, sa'ñeña cajën baë'ë.

³⁷Ja'n'rëbi, Jesus yo'ose'ere cani ahojën, si'a ca'ncoña bainbi achani, bojo coca sa'ñeña cahuë.

Jesús sana a la suegra de Simón Pedro

³⁸Ja'n'rëbi, yihuoni tëjini, Jesusbi ñë'ca huë'ebi etani sani, Simón huë'ena ti'anbi. Ti'anni bainbi quëajëna achato, Simón rënjo pë'cagobi ai rau jayoni uncoña. ³⁹Uingona, baguë yua bago uinruna cacani, ja'an rau jayoyete bëin coca cabi. Caguëna, bago rau yua ja'anse'le tëquëna, go'yago. Go'yani, bago yua ja'ansi'co huëni, bain cuira bi'rago.

Jesús sana a muchos enfermos

⁴⁰Ja'n'rëbi ënsëguë ruajaquëna, si'a bainbi bacua rauna ju'incua, si'a rau bacuare Jesusna sani ëñojëna, bacuare huachobi. Baguë ëntë sarañabi pa'roni ga ju'in hua'nani huachoguëna, si'a hua'nabi huajë hua'na saë'ë. ⁴¹Gu'a huati hua'i cacasi'cuare'ga Jesusna sani ëñojëna, Jesusbi coca guansequëna, huati hua'ibi ai güijjën, bainre jo'cani etani gare saë'ë. Ja'nca güijjën,

—Më'ë yua Riusu Zinreba'ë, güijjën cajëna, Jesusbi bëin coca caguë, bacua coca güijjëna, ënsequë bajji'i. Riusu raosi'quërebare masijëna, Jesús yua bacua coca cayete ënsequë bajji'i.

Jesús anuncia el mensaje en las sinagogas

⁴²Ja'nca ba'iguëbi canni ñatani, huë'le jobobi sani, bain beojën ba'iruna ti'anni bajji'i. Ti'anni ba'iguëna, bain hua'nabi huëni, ¿Jarona saquë'ne baguë? cajën, baguëni cu'ejajë'ë. Cu'ejani, baguëte tinjani, Yëquëna naconi gare bëani ba'ijjè'ën cajën ba'icua'eta'an, ⁴³bacuani sehuobi Jesús:

—Porema'inë. Si'a huë'le jobo bainna raosi'quë sëani, Riusu bainrebare mame re'huani baja'yete yequë huë'le joboña bainni quëani achoguë saiyë yë'ë, cabi.

⁴⁴Ja'nca cani, si'a Galilea yija huë'le joboñana sani, bain ñë'ca huë'eñana cacani, Riusu cocarebare quëani achoguë bajji'i.

La pesca milagrosa

5 ¹Ja'nca ba'iguëbi yequë umuguse Genesaret zitara yëruhuana ti'anni ba'iguëna, ai ëama'iñereba bain jubëbi baguëna ti'an rani,

Riusu cocarebare achañu cajën, si'a ca'ncoñabi baguëni jël'jejen guiojën baë'ë. ²Ba'ijëna, Jesusbi ca'ncore ëñato, samu yoguan mejabëna rërëni tëosiguan baji'i. Hua'li yocuabi mëani, bacua huanterëanre zoajën saimate. ³Te'le yogu Simón yogu ba'iguëna, Jesusbi cacani, Simonni, Choa ma'carë quëñëni huahuañu cabi. Cani, ja'nca quëñëni, Jesusbi yogute ñu'iguë, bain hua'nani coca yihuobi. ⁴Yihuoni tëjini, ja'nrebi Simonni cabi:

—Rëi zitara ba'iruna saiñu. Më'ë huanterëanre senjoni, hua'ire yojë'n, cabi.

⁵Caguëna, Simonbi sehuobi:

—Ëjaguë, yëquënabi yure ñami hua'ire yojën ñata hua'nata'an, ro hua'li beo hua'na raë'ë. Ja'nca ba'iyeta'an, më'ëbi guansequëna, huanterëte se'le senjoni, ëñana'a, cabi.

⁶Cani, ja'nrebi huanterëte senjoni, ziaya hua'ire ai ta'yejeiye yohuë. Huanterë ye're ëaye ba'iyë ai hua'li yohuë. ⁷Ja'nca yoni, bacua gajecua yequë yogute ba'ijëna, bacua ëntë sarañabi ba'bojën choë'ë. Choni, bacuabi rajëna, samu yoguan ruca ëaye ba'iyë tëca hua'ire bu'iyë ayahuë. ⁸Ayajëna, ja'nrebi, Simón Pedrobi ba hua'li yose'ere ëñani, Jesusna gugurini rëanni, baguëni cabi:

—Ai gu'a bain hua'guë'ë yë'ë. Ja'nca sëani, Ëjaguë, yë'ere jo'cani saijë'n, cabi.

⁹Ja'nca caguë, Simón, baguë naconi ba'icua, si'acuabi bacua hua'li yo'ose'le ai ba'iyë yose'ere ëñajën, ai quëquëhuë. ¹⁰Simón gajecua Santiago, Juan, ja'an Zebedeo mamacua, bacua'ga güina'ru ai quëquëhuë. Quëquëjëna, Jesusbi Simonni cabi:

—Quëquëma'ijë'n. Yureca bainrebare yoguë ba'ijë'n, cabi. Jesús.

¹¹Caguëna, bacuabi bacua yoguanre rërëni mëani, si'ayete gare jo'cani senjoni, Jesús naconi te'le conjën, gare saë'ë.

Jesús sana a un leproso

¹²Sani, yequë huë'e jobona ti'anjëna, ira ca'mi rauna ju'inguëbi yua Jesusna ti'anni, gugurini rëanni, baguëni senni achabi:

—Ëjaguë, më'ëbi yënica, yë'ë hua'guëre huachojë'n. Ta'yejeiye ba'iguë sëani, huachoye poreyë më'ë, cabi.

¹³Caguëna, Jesusbi baguë ëntë sarare mi'nani, baguëna pa'roguë cabi:

—Aito. Yëyë. Huajë hua'guë ba'ijë'n, cabi.

Ja'nca caguëna, ja'ansirën, ira ca'mi rau beo hua'guë runji'i.

¹⁴Ruinguëna, Jesusbi baguëni guansequë cabi:

—Yequëcuani më'ë huajë raise'ere gare quëamaquë ba'ijë'n. Pairi se'gana saiguë ba'ijë'n. Ja'nca ba'iguë, më'ë huajë raise'ere baguëni ëñojë'n. Ja'nca ëñoni, ja'nrebi, ba hua'li ëoye, Moisés guanseni jo'case'le'ru inni, misabëna tëoni ëoni, Riusuna mëojë'n. Ja'nca bojoguë yo'oguëna, bainbi më'ë huajë raise'ere masija'cua'ë, cabi.

15 Ja'nca caguëta'an, Jesús yo'ose'e, baguë ba'iye cato, bain hua'nabi yua què'rè se'le sa'ñeña quëajën, si'aruanna quëani ganojaè'ë. Quëani ganojaijënna, ai bainbi, Baguë coca yihuoyete achañu cajën, bacua rau huacho güesejën raè'ë. 16 Raijënna, baguë se'gabi yua bain beo re'otona gatini sani, Taita Riusu naconi ujaguë baj'i'i.

Jesús sana a un paralítico

17 Ja'nrebi, yequë umuguse ba'iguëna, Jesusbi bainre coca yihuoguëna, yequëcua fariseo bain, yequëcua ira bain toyani jo'casi coca masiye ye'yocua, bacuabi achajën ñuè'ë. Si'a hu'e joboñabi raisi'cua baè'ë. Galilea hu'e joboña, Judea hu'e joboña, Jerusalén, ja'anruanbi rani, Jesusre achajënna, Ja'quë Riusubi ai ta'yejeiyereba conguëna, Jesusbi rau ju'incuare huachoguë baj'i'i. 18 Huachoguë ba'iguëna, yequëcubi garasi'quëni camare uinguëna, cuanni rahuë. Rani, Jesusna cacani, Ènquëre uanjaiñu cajën ba'icuata'an, 19 ai bain ba'ijënna, garasi'quë naconi cacaye gare poremaè'ë. Ja'nca sëani, hu'e èmëje'ena mëani, hu'e ja'ore otani, goje yo'ohuë. Yo'oni ja'nrebi, garasi'quëre cama uinguëna, bain jobona meñe gachoni, Jesús ba'iruna uanhuë. 20 Ja'nca uanni, Jesusbi huachoye poreji cajën, baguëni recoyo ro'tajënna, Jesusbi baguë ñacobi ëñani, bacua ro'tase'ere masibi. Ja'nca masini, garasi'quëni cabi:
—Mami, më'ë gu'a jucha yo'oguë ba'ise'e yua gare huanë yeni tonse'e ba'iji. Më'ë recoyo yua mame re'huani tënose'e ba'iji, cabi Jesús.

21 Ja'nca caguëna, bain ye'yocua, fariseo bain naconi, bacuabi achani, ja'ansi'cua ro'tajën, ¿Baguë guere yo'oguë, Riusure gu'aye caguë'ne? Ro bainguë sëani, bain juchare gare huanë yeni toñe ti'anma'iji, ro'tajën ñuè'ë.

22 Ro'tajën ñu'ijënna, Jesusbi baguë ñacobi ëñani, bacua ro'tase'ere masini, bacuana bonëni cabi:

—¿Mësacua guere yo'ojën ja'nca ro'tajën cajën ñu'iñe'ne? 23 Si'a bainbi “Më'ë gu'a jucha yua huanë yeni tonse'e ba'iji” caye poreyë. Caye porecuata'an, “Huëni, më'ë camare inni ganijë'n” catoca, bacua huachoye porema'iñete masi güeseyë. 24 Ja'nca güesecuata'an, yë'ë yua Riusu raosi'quëreba ba'iguë sëani, bain gu'a juchare huanë yeni toñe pore ëjaguë'ë yë'ë. Ja'anre mësacuan yure ëñoñë cabi.

Cani ja'nrebi, garasi'quëni cabi:

—Achajë'n. Më'ë camare inni, më'ë hu'ëna go'lijë'n cabi.

25 Caguëna, si'acuabi ëñajënna, garasi'quëbi yua ja'ansirën huëni, baguë camare inni, Taita Riusuni ai bojo coca caguë, baguë hu'ëna goji'i. 26 Go'iguëna, si'a bainbi ai bojoreba bojojën, Riusuni ai re'oye ro'tajën cahuë:

—Riusurebabi ai ta'yejeiyereba ai re'oye yo'oguëna, gare ëñama'icuabi ëñañë mai, cahuë.

Jesús llama a Leví

²⁷Ja'n'rëbi, Jesusbi etani sani ëñato, impuesto curi coguë, Leví hue'eguëbi baguë curi corute ñuji'i. Ñu'iguëna, Jesús yua baguëni —Yë'ère te'e conguë rajj'ën, caguë choji'i.

²⁸Choiguëna, Levibi te'e jëana huëni, si'aye gare jo'cani senjoni, Jesusni te'e conni saji'i.

²⁹Sani ja'n'rëbi jë'te, Jesusni bojoguë, Fiestare yo'ozca caguë, baguë gajecua baguë huë'ena choji'i. Choiguëna, impuesto curi tètécua, yequëcua naconi, ai bainbi sani, Leví huë'ena ti'anni, Jesús naconi aon ainjën te'e bojojën ñuë'ë. ³⁰Ñu'ijëna, fariseo bain, bacua gaje ye'yocua naconi ti'anni, Jesusre yo'o concuani ëñani, bëin coca ca bi'rahuë:

—¿Mësacua guere yo'ojën, gu'a bain naconi te'e ñu'ijën, aon ainjën, gono uncujën conni ba'ie'ne? Impuesto curi tètécua naconi te'e ñu'ijën, ai gu'aye yo'oyë mësacua, senni achajën bën'ë.

³¹Ja'nca senni achajëna, Jesusbi bacuani ye'yo coca caye'ru bacuani sehuobi:

—Huajë hua'nabi ëco yo'oguëte senma'iñë. Rauna ju'incua se'gabi ëco yo'oguëte señë. ³²Güina'ru, re'o bain casi'cua ba'itoca, bacuare choiguë raimaë'ë yë'ë. Gu'a bain se'gare choiguë raisi'quë'ë yë'ë, bacua gu'a juchare senjoni mame recoyo re'huacuare, caguë sehuobi Jesús.

La cuestión del ayuno

³³Sehuoguëna, bacua yua yeque cocare baguëni senni achahuë:

—Juanre yo'o concua, fariseo bainre yo'o concua, bacuabi Riusuni ujaye se'ga yo'oñu cajën bacua aon ainmajëna, ¿më'ère yo'o concua queaca ro'tajën, güina'ru yo'oma'iñë'ne? Ro aon ainjën, ro gono uncujën yo'ocua'ë, senni achajën bën'ë.

³⁴Senni achajëna, Jesús sehuobi:

—Mësacua ¿queaca ro'tajën, bain hueja fiestana choisi'cuani aon ainma'iñë guanseye'ne? Huejaja'guëbi yuta ba'iguëna, aon aiñe gare jo'camaiñë. ³⁵Ja'nca jo'camajëna, jë'te yequëcuabi ba huejaja'guëte preso zeanni quëñoja'cua'ë. Ja'nca quëñojëna, ja'anrën ti'anguëna, yë'ère yo'o concuabi aon aiñe jo'caja'cua'ë, sehuoguë cabi Jesús.

³⁶Ja'nca cani, ja'n'rëbi se'e yeque ye'yo cocare bacuani quëa bi'rabi:

—Ira ye'resi canre re'huaye yëtoca, mame ju'i canbi ye'reni, ira canna ja'cheni ta'nëne gare yo'oma'icua'ë. Ja'nca yo'otoca, mame can yua gu'a can'ru ruinguëna, ira can ja'chese'ebi ai si'si ëñoji. ³⁷Bisi ëye jo'cha huajë jo'cha ba'itoca, ira ga'ni corohuëanna ayaye gare yo'oma'icua'ë. Yo'otoca, huajë jo'chabi hu'o'coni, ira ga'ni corohuëanre juejueni, jañuni huesëji. Ga'ni corohuëan'ga gu'a corohuëan'ru ruinjï. ³⁸Ja'nca sëani, maibi huajë

jo'chare mame ga'ni corohuëanna ayayë. Ja'nca ayajëнна, ba jo'cha, ba ga'ni corohuëan re'oye ba'iji. ³⁹Bisi ëye jo'cha ira jo'cha, ja'anre uncuye ye'yesi'cuabi yua huajë jo'chare uncuye güeyë. “Ira jo'cha yua quë'rë hua'i sëñera ba'iji” cajën, huajë jo'chare güecua'ë.

Los discípulos arrancan espigas en el día de reposo

6 ¹Ja'nrëbi yequë umuguse, yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, Jesusbi baguëre yo'o concua naconi trigo zio re'otobi ganijën, baguëre concuabi trigo za'zare tëani, bacua ëntë sarañabi bo'teni, trigora'carëanre huajë ainjën sa'ë. ²Ja'nca ainjën saijëнна, fariseo bainbi ti'anni, bacuani bëinjën, coca senni achahuë:

—¿Mësacua guere yo'ojën, mai ira coca toyani jo'case'e'ru tin yo'oye'ne, yo'o yo'oma'i umuguse sëani? senni achahuë.

³Senni achajëнна, Jesús sheuobi:

—Mësacua yua mai ira coca toyani jo'case'ere ëñajën, ¿David yo'osi cocare ëñamate'ne? Baguëre concua naconi sani, aon gu'aguëna, ⁴baguë yua Riusu huë'ena cacani, Riusuna jo'casi aonbëan, jo'jo aonbëanre inni anquëña. Ainguë, baguëre concuare'ga aon huo'hueguëña. Riusu pairi bain se'gabi ja'an aonre ainja'bë cani jo'case'eta'an, David yua bain ta'yejeiye ëjaguë sëani, tin yo'oguëña. Ja'an coca toyani jo'case'e ba'iguëna, ⁵yë'ë'ga Riusu Raosi'quëreba ba'iguë, yo'o yo'oma'i umuguse ëjaguë'ë yë'ë, cabi.

El hombre de la mano tullida

⁶Ja'nrëbi, yequë umuguse yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, Jesusbi bain nê'ca huë'ena ti'anni, bainre coca yihuoguë baji'i. Yihuoguë ba'iguëna, yequëbi baguë jëja ëntë sara guë'nguësi sara ba'iguë, ja'anguëbi baji'i. ⁷Ba'iguëna, fariseo bain, ira coca ye'yocua naconi ba'ijën, Jesusni yahue ëñajën ëjohuë. Ja'an bainguëni huachotoca, baguë gu'aye yo'oyete cani achoñu cajën, yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, Jesusre yahue ëñajën ëjohuë. ⁸Ja'nca ëjojëнна, Jesusbi baguë ñacobi ëñani, bacua yahue ro'tase'ere masini, guë'nguësi sara baguëte choiguë cabi:

—Huëni raijë'ën. Bain joborana nëcani ba'ijë'ën, caguë choji'i.

Choni, ba bainguëbi huëni raiguëna, ⁹Jesús yua bain hua'nani cabi:

—Yë'ëbi coca senni achaguëna, mësacua ro'tajë'ën. Mai ira coca toyani jo'case'ere ëñato, yo'o yo'oma'i umuguse ba'itoca, ¿gue yo'o yo'oye poreye'ne mai? ¿Guere caguë'ne? ¿Bainni re'oye yo'oye, o bainni gu'aye yo'oye caguë? ¿Rauna ju'inguëte huachoye, o baguëte carajei güeseye caguë? ¿Guere caguë'ne mai ira coca toyani jo'case'e? senni achaguë cabi Jesús.

¹⁰Ja'nca senni achaguë, si'acuani bonëjeiñe ëñani, ja'nrebi guë'nguësi sara baguëni cabi:

—Më'ë ëntë sarare mi'najë'ën, cabi.

Caguëna, ba hua'guë yua baguë ëntë sara mi'nani, ja'ansirën huajë ëntë sara baguë runji'i. ¹¹Ja'nca ruinguëna, ja'an gu'aye ro'tacuabi ai bëinreba bëinjën, sa'ñeña coca ca bi'rahuë: ¿Queaca yo'oni baguëte carajei güeseja'ye'ne mai? senni achajën, Jesusni bën'ë.

Jesús escoge a los doce apóstoles

¹²Ja'nrebi jë'te, Jesusbi, Taita Riusu naconi ujajaza caguë, jai cubëna mëni, si'a ñami ujaguë ñatajaji'i. ¹³Ñatajani ja'nrebi, baguëre yo'o concuare choini, si'a sara samucuar cuencueni, Yë'ë ta'yejeiye yo'ore yo'ojën ba'ijë'ën caguë jo'cabi. ¹⁴Bacua mami hue'eyete cato, ñaca hue'ecua baë'ë: Simón hue'eguëte yua yequë mami Pedrote hue'yobi. Yequë Andrés, Simón yo'jeguë bajji'i. Yequë Santiago, yequë Juan, yequë Felipe, yequë Bartolomé, ¹⁵yequë Mateo, yequë Tomás, yequë Alfeo mamaquë Santiago, yequë Simón hue'eguë cananista jubë bajji'i. ¹⁶Yequë Santiago yo'jeguë Judas, yequë Judas Iscariote hue'eguë, Jesusre preso zean güesení senjoja'guë, ja'ancuare cuencueni, baguë ta'yejeiye yo'o concuare re'huabi Jesús.

Jesús enseña a mucha gente

¹⁷Ja'nca re'huani tëjini, bacua naconi gajeni, te'le ruín yija ba'iguëna, baguëre yo'o concua naconi ti'anni, bainre yihuo bi'rabi. Ai jai jubë bain ñë'casi'cua baë'ë. Judea yija bain, Jerusalén huë'e jobo bain, Tiro, Sidón, ja'an huë'e joboña bain, ai jai jubëbi ti'an rani, Jesús cocare achañu cajën, Mai raure huacho güeseñu cajën raisi'cua baë'ë. ¹⁸Ja'nca ba'ijën, gu'a huati cacasi'cua'ga ti'an rajjënna, Jesusbi si'acuare huachobi. ¹⁹Ja'nca huachoguë ba'iguëna, bain hua'nabi, Baguë ta'yejeiyereba yo'oyete ëñani masiñu cajën, baguëni pa'ro ëaye yo'ojën baë'ë.

La felicidad y la infelicidad

²⁰Ja'nrebi, Jesusbi baguëre yo'o concuani ëñaguë, yihuo cocare cabi: Mësacua yua yo'jereba ba'i hua'na ba'icuata'an, bojo recoyo re'huani ba'ijë'ën. Riusu re'otorebare ba'ijën ai ta'yejeiye coreba cojën ba'ija'cua'ë.

²¹Mësacua yua Riusu ba'iyete quë'rë se'le masi ëaye ba'icuata'an, bojo recoyo re'huani ba'ijë'ën. Riusuni te'le ruiñereba masija'cua'ë.

Mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere ai oijën ba'icuata'an, bojo recoyo re'huani ba'ijë'ën. Jë'te gare oiye beoye chojën bojojën ba'ija'cua'ë.

²²Mësacua yua yë'ë bainreba, Riusu Raosi'quëreba re'huasi'cua ba'ijënna, yequëcuabi ja'an ro'ina mësacuare ai je'o bajën, mësacuare

saoni senjojën, mäsacuaire ro a'ta gu'aye ro'tajën, ai hui'ya cajën, ja'an ba'ija'cua'ë. Ja'nca ba'ijënna, mäsacuabi ai yo'ojën ba'icuata'an, bojo recoyo re'huani ba'ijë'ën. ²³Ja'an umuguseñabi ai yo'ojën ba'icuata'an, mäsacua ai bojoreba bojojën, Riusu guënamë re'oto insija'yete te'e jëana coja'yeta'an ba'iji yë'ëre cajën, ai bojo recoyo re'huani ba'ijë'ën. Ja'an gu'a bainbi mäsacuani je'o bajën, bacua ira bain ba'isi'cua yo'ojën ba'ise'e'ru, Riusu bainre gu'aye yo'ojën ba'ise'e'ru, mäsacuani güina'ru gu'aye yo'ojën ba'ija'cua'ë.

²⁴Yureca mäsacua bonse ëjacua ba'ijën, ja'an bonse se'gare bojojën ba'itoca, ai bëiñe cani jo'case'e ba'iji mäsacuaire. Riusu insija'yete gare coye beoye ba'ija'cua'ë.

²⁵Mäsacua yua ro ën yija ba'iyete bojoreba bojojën ba'itoca, mäsacuaire ai bëiñe cani jo'case'e ba'iji. Mäsacua yua ai aon gu'ana ju'injën ba'ija'cua'ë.

Mäsacua yua yureña ba'iyete se'gare ai bojojën, sa'ñeña gue güihuara chojën ba'itoca, ai bëiñe cani jo'case'e ba'iji mäsacuaire. Mäsacua yua si'a recoyo ai sa'ntireba sa'ntijën ai oijën ba'ija'cua'ë.

²⁶Mäsacua bainbi mäsacua ba'iyete ai re'oye cajën ba'itoca, Riusu ro'tayete te'e ruiñe masijë'ën. Mäsacuani bënni senjoja'ñeta'an ba'iji. Mäsacua ira bain ba'isi'cuabi güina'ru yo'ojën bateña. Yequëcuabi ti'anjën, Riusu raosi'quë'ë yë'ë coquejën cajënna, mäsacua ira bain ba'isi'cuabi bacua ba'iyete ai re'oye cajën bateña. Mäsacua bainbi yureña mäsacuaire'ga ai re'oye cajënna, Riusu bënni senjoja'ñete masijë'ën.

El amor a los enemigos

²⁷Yureca, mäsacua, yë'ë cocare achani Jaë'ë cajën ba'icua, mäsacuani ñaca yihuoyë yë'ë: Yequëcuabi mäsacuani je'o batoca, bacuare ai oijën conjën, bacuani ai yëreba yëjën ba'ijë'ën. Yequëcuabi mäsacuani ai bëintoca, bacuare re'oye yo'oye se'ga ba'ijë'ën. ²⁸Yequëcuabi mäsacuani gu'aye catoca, bacuani re'oye cani jo'caye se'ga ba'ijë'ën. Yequëcuabi mäsacuani ai hui'ya yo'otoca, bacuani oire bajën, Riusuni senni achajën, bacua ba'iyete ujajën ba'ijë'ën. ²⁹Yequëbi më'ë huayohuana huaitoca, më'ë yequë huayohuare'ga baguëni huai güesejë'ën. Yequëbi më'ë guayoni se canre tëteni batoca, më'ë ëntë sara canre'ga baguëna ro insijë'ën. ³⁰Yequëbi më'ë ba ma'carëanre sentoca, ënseye beoye baguëna ro insijë'ën. Më'ë bayete ro tëteni batoca, baguë se'e go'yayete senma'ijë'ën. ³¹Yequëcuani re'oye yo'oye ro'tato, mäsacuani re'oye yo'oye, mäsacua yëyete ro'tajën, yequëcuare'ga güina'ru te'e ruiñe yo'ojën ba'ijë'ën.

³²Mäsacuaire ai yëcua se'gani ai yëjën ba'itoca, mäsacuabi re'oye yo'oye ti'anma'icua ba'iyë. Gu'a bainbi güina'ru re'oye yo'oye masiyë.

³³Mësacuare re'oye yo'ocua se'gani re'oye yo'ojën ba'itoca, mësacuabi re'oye yo'oye ti'anma'icua ba'iyë. Gu'a bainbi güina'ru re'oye yo'oye masiyë. ³⁴Mësacua bonse go'yajaicua se'gani bonse prestajën ba'itoca, mësacuabi re'oye yo'oye ti'anma'icua baesacua yëyete ro'tajën, yequëcuare'ga güina'ru te'e ruiñe 'iyë. Gu'a bainbi bacua gu'a gajecuanì bacua bonsere prestajën, Bacuabi ja'anre go'yaja'bë cajën ba'iyë. ³⁵Mësacuaca mësacuani je'o bacuani ai yëjën ba'ijë'ën. Bacuani re'oye yo'oye se'ga ba'ijë'ën. Mësacua bonsere prestaye sentoca, ja'anre se'le conì baye ro'tamajën, bacuana insijën ba'ijë'ën. Ja'nca yo'ojën ba'itoca, Riusu ta'yejeiye insija'yete ai conì baja'cua'ë mësacua. Riusu ta'yejeiyereba ba'iguë sëani, mësacuani caraye beoye ai conreba conguë ba'iji. Baguë yua ro gu'a bain, baguëni surupa gare cama'icua, ja'ancuare ai re'oye conguë sëani, mësacuare'ga quë'rë ta'yejeiye conreba conguë'bi ba'iji. ³⁶Ja'nca sëani, mësacua yua Taita Riusu oiguë bani coñete ro'tajën, mësacua güina'ru bainre oijën conjën ba'ijë'ën.

No juzgar a otros

³⁷Mësacua yua yequëcua gu'aye yo'oyete bëinjën cama'ijë'ën. Bacuare bënni senjo cocare caye beoye ba'ijë'ën. Ja'nca ba'itoca, Riusu'ga mësacuare bënni senjoma'ija'guë'bi. Bacuabi gu'aye yo'ojënna, Më'ë gu'aye yo'oni tonse'ere huanë yeye se'ga ba'iyë yë'ë, bacuani cajë'ën. Ja'nca catoca, Riusubi mësacua gu'aye yo'ojën ba'ise'ere ëñani, mësacua gu'aye yo'ojën ba'ise'ere huanë yeye se'gare caja'guë'bi Riusu. ³⁸Mësacua bonsere ëñajën, yequëcuana ro insijën ba'ijë'ën. Ja'nca ro insijën ba'itoca, Riusu'ga mësacuana ai insireba insija'guë'bi. Gare ënseye beoye insiguë, mësacua jai turubëna ayani, ña'goni guioni, turubë bu'iyete tëca ai ayaye'ru mësacuana ta'yejeiye ai insireba insija'guë'bi Riusu. Mësacua yua, Bonsere bendieza cajën, bonsere cuencueni insijënna, Riusubi ëñani, mësacua cuencuese'le'ru güina'ru cuencueni mësacuana insija'guë'bi.

³⁹Mësacua yua ën cocare'ga ro'tani ye'yejë'ën. Ñaco ëñama'iguë'bi baguë ñaco ëñama'ì gajeguëni caguë: Raijë'ën. Saiñu. Ma'are më'ëni ëñoza caguë, ja'nre'bi saitoca, ¿queaca ma'are ëñoñe poreguë'ne? Porema'iji. Si'a samucuabi saijën, yorobëna te'e gurujani tonni huesëyë. ⁴⁰Masiye ye'yoguëna, baguë coca ye'yeguëbi ye'yoguë'ru quë'rë ta'yejeiye masiye ti'anma'iji. Ti'anma'iguë, baguë uti ye'yeni tējini, baguë ye'yoguë ba'iyete'ru te'e ba'ija'guë'bi.

⁴¹Yureca, më'ë gaje hua'guëbi gu'aye yo'oguëna, baguëni bënni senjo cocare cama'ijë'ën. Baguë ñacogana ëñani, Hui'ya zin'garëte rutaza caguë, yua jai hui'ya maca më'ë ñacogate ba'iguëna, ja'anre ro ro'taguë rutama'itoca, ⁴²¿queaca më'ë gajeguë ñaco ba'ì zi'ngarëte rutaguë'ne? Më'ë ñacoga ba'ì macare rutaye ro'tama'itoca, ro coqueguë yihuoyë më'ë.

Ru'ru, mē'è ñacoga ba'i maca, ja'an jai hui'ya macare rutani, ja'nrebi ai re'oye ñañañe poreguēbi sani, mē'è gajeguē ñacogana re'oye ñañani, ja'an hui'ya zi'ngarēte guaja beoye rutaye poreyē mē'è. Mē'è gajeguēni gu'a jucha yo'ose'ere senjojē'ën yihuoye ro'tatoca, ru'ru mē'è gu'a juchare jo'cani senjojē'ën.

El árbol se conoce por su fruto

⁴³Bain coca cayete achani, bacua recoyo ba'iyete masijē'ën. Re'o sunquiñē ba'itoca, gu'a uncue gare quēinma'iji. Gu'a sunquiñē ba'itoca, re'o uncue gare quēinma'iji. ⁴⁴Mēsacua yua si'a sunquire ñañjēn, ba uncue quēinse'ere ñañjēn, ja'an sunquiñē ba'iyete masijē'ën. Miu sunquiñē ba'itoca, higo uncuere ja'añēna tēaye porema'inë. Susihuē ba'itoca, ēyere tēaye gare porema'inë. ⁴⁵Güina'ru, re'o bainguēbi coca catoca, re'oye se'gare caji, re'o recoyo baguē sēani. Gu'a bainguēbi coca catoca, gu'aye se'gare caji, gu'a recoyo baguē sēani. Ja'nca sēani, bain recoyo ba'iyete masiye yētoaca, bacua coca cayete achani masijē'ën.

Las dos bases

⁴⁶Mēsacua jubē ba'icua yequēcuabi yē'ēre cajēn, Ējaguē, Ējaguē, cajēn ba'icuata'an, yē'ē cayete gare yo'oye beoye ba'iyē. ⁴⁷Yē'ēna ti'an rani, yē'ē cocare te'e ruiñe achani, gare güeye beoye yo'otoca, ⁴⁸re'o huē'e yo'oguē'ru ba'iyē. Ja'an huē'ere yo'oguē, ai rēiye no'ani, gata yija tēca no'ani, huē'e ture gata naconi guioni, re'oye pē'npēni, re'o huē'ere nēcoji. Nēcoguēna, ja'nrebi, ziyabi ai col'jeya rēoni, ai saoya ti'anguēna, baguē huē'e gurujaima'iji, gata naconi guiose'e sēani. ⁴⁹Yequēbi yē'ēna ti'an rani, yē'ē cocare ro achani, ro yo'oye beoye saitoca, gu'a huē'e yo'oguē'ru ba'iji. Ja'an huē'ere yo'oguē, bean goje no'aguē, huē'e ture re'oye guioma'iguē, huē'ere te'e ruiñe nēcoma'iji. Ja'nrebi, ziyabi ai col'jeya rēoni, ai saoya ti'anguēna, baguē huē'e yua te'e jēana gurujani meaji, yihuoguē cabi Jesús.

Jesús sana al criado de un oficial romano

7 ¹Cani, bainre yihuoni tējini, ja'nrebi Capernaum huē'e jobona sani baji'i Jesús. ²Ba'iguēna, romano bainguē soldado jubē ējaguēbi baguē yo'o conguēbi rau neni ju'inguē ba'iguēna, baguēte ai oire baguē, ³Jesús ba'iyete achani, Yē'ē yo'o con huaguēni huacho raija'guē caguē, judío ēja bainni caguē guansebi: Jesusni quēajajjē'ën: Yē'ē yo'o con hua'guēbi rau neni ju'inguēna, huacho raija'guē caguē guanseni saobi. ⁴Saoguēna, bacuabi Jesusna sani, baguēni si'a jēja senni achahuē: —Romano ējaguēbi ai re'oye yo'oguēre sēani, baguēte conjē'ën. ⁵Yēquēna jubē judío bainni ai re'oye conguē, yēquēna ñē'ca huē'ere

yo'oye guanseni, si'aye roji'i. Ja'nca sèani, baguè yo'o conguète huacho rajjè'ën, senni achajën cahuè.

6Ja'nca cajëna, bacua naconi saji'i. Sani, ti'an bi'rani, yuta so'orè ba'iguèna, romano ëjaguèbi baguè gaje hua'na naconi Jesusna coca raobi:

—Ëjaguè, mè'ëni ro guaja choè'ë yè'ë. Mè'ë yua ai ta'yejeiye ëjaguèrebare sèani, yè'ë huè'ena cacayete mè'ëni choiye ti'anma'iguè'ë yè'ë. 7Yè'ë'ga sani, mè'ëni choiye ti'anma'iguè'ë yè'ë. Ja'nca ti'anma'iguère sèani, yè'ë huè'e ti'anma'ijè'ën. Mè'ë guanse coca se'gare caguèna, yè'ë yo'o con hua'guèbi huajè rajja'guè'bi. Ja'an se'gare yo'ojè'ën caguè saoyè yè'ë. 8Ja'nca caguè saoguèbi yequécua yè'ë ëjacuani sehuoye bayè yè'ë. Yequécua soldado hua'nare guanseye bayè yè'ë. Yequèni, Saijè'ën catoca, baguè saiji. Yequèni, Raijè'ën catoca, baguè rajji. Yè'ë yo'o con hua'guère'ga, Yè'ë case'e'ru yo'ojè'ën catoca, te'e ruinë yo'o'ji baguè. Yè'ë case'e'ru te'e yo'ocua sèani, mè'ë raima'iguè huacho coca guanseye se'ga cajè'ën, caguè raobi.

9Caguè raoguèna, Jesusbi achani, romano ëjaguè case'ere ai bojoguè, bain be'tejën raicuana bonèni cabi:

—Ja'an soldado ëjaguèbi yè'ëni ai recoyo ro'taji. Si'a Israel bain recoyo ro'tayete ëñato, baguè recoyo ro'taye'ru ro'taye ti'anma'iñè si'acua, cabi Jesús.

10Caguèna, judío ëja bainbi romano ëjaguè huè'ena go'ini ëñato, baguè yo'o con hua'guèbi gare huajè raisi'què bajji'i.

Jesús resucita al hijo de una viuda

11Ja'nca ba'iguèna, ja'nrèbi, Jesús yua yequè huè'e jobo, Naín huè'e jobona saji'i, baguère yo'o conjën ye'yecua naconi. Ai bain jubè be'tejën saè'ë. 12Sani, huè'e jobo caca sa'rona ti'anni ëñato, bain hua'nabi ju'insi'quèni tanza cajën, etajën baè'ë. Ju'insi'què pè'cago hua'jeni ba'igobi gaña hua'guèni hueansi'co baco'ë. Ai bain jubèbi bagore conjën saè'ë. 13Ja'nca saijëna, Jesusbi ai oiguè, bagoni cabi:

—Oima'ijè'ën cabi Jesús.

14Cani ja'nrèbi, baguère tan ganjoguna ti'anni pa'roguèna, bagu sacuabi nëcajaè'ë. Nëcajaijëna, ja'ansi'quèbi ju'insi'quèni coca cabi:

—Huèijè'ën, mami, yè'ëbi cayè mè'ëre, cabi Jesús.

15Caguèna, ja'nrèbi ba bonsèguè junni uinguèbi huèni bëani, coca ca bi'rabi. Coca ca bi'raguèna, baguète ba pè'cagoni ëñobi. 16Ëñoguèna, si'a bainbi ai ëñajën rëinjën, Taita Riusuni ai bojojën cahuè:

—Riusu Raosi'què ai ta'yejeiye ëjaguèbi maina ti'an rajji'i. Baguè bainna rani, maini ai oiguè conji. Baguè bainrebare re'huani, maire tèani baza caguè raisi'què'bi, cajën bojohuè bacua.

17Cajën bojojëna, ja'nrèbi yequécua bi achani, baguè yo'ose'ere si'a Judea huè'e joboñana quèani achojaè'ë.

Los enviados de Juan el Bautista

¹⁸Quëani achojajjënna, Juanre concuabi achani, Juanna sani, si'aye quëahuë. Quëarena, Juan yua baguëre yo'lo concuare samucuare choini, bacuani guansegüë cabi: ¹⁹Mësacua yua Jesusni senni achajajj'ën. ¿Më'ë yua Riusu Raoja'guëreba cani jo'casi'quë ba'iguë'guë? Ba'ima'itoca, ¿Riusubi yequëre raoja'guë'guë? Ja'an cocare baguëni senni achani rani quëajj'ën caguë, bacuare saobi. ²⁰Saoguëna, bacuabi Jesusna sani ti'anni, baguëre senni achahuë:

—Yëquëna yua Juan Bautizaguë raosi'cua'ë. Më'ëni coca senni achaye guansebi: ¿Më'ë yua Riusu Raoja'guëreba cani jo'casi'quë ba'iguë'guë? Ba'ima'itoca, ¿Riusubi yequëre raoja'guë'guë? Jesusni senni achahuë.

²¹Ja'nca senni achajën ëñato, Jesusbi ai bain hua'nani huachoguë bajji'i. Yequëcuabi rauna ju'injënna, yequëcuabi huati hua'ire bajjënna, yequëcuabi ñaco ëñama'lijënna, Jesusbi si'acuare huachoguë bajji'i.

²²Ja'nca huachoguë, bacuani sehuobi:

—Mësacua yua Juanna go'ini, mësacua ëñase'e, mësacua achase'e, ja'an si'ayete baguëni quëajajj'ën. Ñaco ëñama'icubi ñaco huajjyë. Ira ca'mi rau bacuabi huajjë raiyë. Ganjo achama'icubi ganjo huajjyë. Guëon garasi'cuabi se'e ganiñë. Junni huesësi'cuabi go'ya raiyë. Bonse beo hua'na'ga Riusu bojo güese cocare te'e ruiñe achaye poreyë. ²³Ja'nca sëani, yë'ëni jo'caye beoye recoyo ro'tajën ba'itoca, ai bojoreba bojojën ba'ija'cua'ë. Ja'anre Juanna quëajajj'ën caguë, bacuare Juanna saobi.

²⁴Saoni, gotena, Jesusbi bain jubëni Juan ba'iyete quëa bi'rabi:

—Mësacuabi beo re'otona sani, Juanre ëñañu cajën, ¿neni ëñañe ro'tare'ne? “Ro jëja beo hua'guë, jë'je sahua tutu taonse'e'ru ba'iguëte ëñajaiñu” cacuata'an, ai jëja recoyo babi Juan. ²⁵¿Mësacua neni ëñañe ro'tare'ne? “Ëjaguë caña ju'iguëte ëñajaiñu” cacuata'an, ja'nca ju'imajji'i. Ëjaguë caña ju'icua yua me'najeiñe ba'icua, ja'ancua yua ta'yejeiye ëja bain huë'ëña se'gare ba'iyë. ²⁶¿Mësacua neni ëñañe ro'tare'ne? “Riusu coca quëani achoguëte ëñajaiñu” catoca, mësacua te'e ruiñe ro'tahuë. Aito. Riusu coca quëani achocua si'acua'ru quë'rë ta'yejeiye ëjaguë ba'iguëni mësacua ëñahuë. ²⁷Riusu ira coca toyani jo'case'ere ëñato, yua Juanre ñaca toyani jo'case'e ba'iji:

Bain ëjaguë rai ma'are re'huacaija'guë caguë, yë'ë coca quëani achoguëte bainna ru'ru saohuë yë'ë, cani jo'cabi Riusu.

²⁸Ja'nca cani jo'caguëna, mësacuani ganreba quëayë yë'ë. Juanbi yua Riusu coca quëaye raosi'cua si'acua'ru quë'rë ta'yejeiye ëjaguë ba'iji baguë. Ja'nca ba'iguëta'an, Riusu ba'i jobona ëñato, baru ba'iguë quë'rë yo'je ba'i hua'guëbi Juanre quë'rë ta'yejeiye ëjaguëbi ba'iji, caguë quëabi Jesús.

²⁹Ja'nca quëaguëna, bain hua'na, impuesto curi cocua ja'ancua yua Juanna sani bautiza güesesi'cua ba'ijën, ja'ancuabi achani, Riusubi te'le ruiñe yo'oji cajën baë'ë. ³⁰Ja'nca cajën ba'ijënna, fariseo bain, ira coca ye'yocua naconi, bacuabi yua Juan bautizayete güejën, Riusu insini jo'caja'ye, baguë coñete gare gu'a güejën senjohuë. ³¹Güejën senjojënna, Mai Ëjaguë Jesusbi bacuani quëabi:

—Yureña bain ba'iyete ¿queaca quëaye'ne yë'ë? ³²Zin hua'na sa'ñeña huere yo'ocua'ru ba'iyë. Ja'nca ba'ijën, bacua gajecuanì güijën cayë: “Yëquënabi jurihuëte juijënna, ¿mësacua guere yo'ojën pairamate'ne? Yëquënabi sa'ntiye gantajënna, ¿mësacua guere yo'ojën oimate'ne?” güijën cayë zin hua'na. ³³Ja'nca güijën cajënna, yureña bainbi güina'ru yo'ojën ba'iyë. Juan Bautizaguëbi rani, baguë aon aiñe jo'caguë, bisi ëye jo'cha uncuye beoye ba'iguëna, mësacuabi Ro hue'nhue huati hua'guë'bi baguëte cajën baë'ë. ³⁴Ja'nrebi yë'ë, Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi rani, aonre anni, gonore uncuguëna, mësacuabi yeque coca yë'ëre cajën, “Aon ain huati'bi. Jo'cha güebe huati'bi. Gu'a bain, impuesto curi cocua, ro bacua gajeguë'ru ba'ite” yë'ëre ja'nca cajën ye'ere gu'a güeyë mësacua. ³⁵Ja'nca cacuata'an, Riusu masiyete ye'yeye yënica, Riusu bain baguë ba'iyete masicuaire ëñani masijë'en quëabi Jesús.

Jesús en casa de Simón el fariseo

³⁶Ja'nrebi, fariseo bainguë Simón hue'eguëbi Jesusre choiguëna, Jesusbi baguë huë'ena sani, baguë naconi bëani aon anji'i. ³⁷Aon ainguëna, yeco gu'a romigo ba'igobi ja'ansi huë'e jobore ba'igo yua Jesús ba'iyë, fariseo huë'ere aon ainguë ba'iyë, ja'anre achani, bago yua ma'ña sën re'core inni, alabastro gata ro'rohuëna bu'iyë tëca queoni ayani, ³⁸fariseo huë'ena saco'ë. Sani ti'anni, Jesús yo'je, baguë guëoña ba'iruna rëanni, ai oco'ë. Oni, bago oise'ebi baguë guëoñana ai meoni tonni zoago. Zoani, bago rañababi cuenani, baguë guëoña ai muchani, bago ma'ña re'core baguë guëoñana jañuni zoani tongo. ³⁹Ja'nca yo'ogona, ja'an fariseo bainguë Simonbi bago yo'ose'ere ëñani ro'tabi: “Ënquë yua Riusureba Raosi'quë banica, bago gu'aye yo'ogo ba'iyete masire'abi. Bagoni ëñani, gu'a romigo ba'iyete masini ënsere'abi” ro'taguë ëñaguë ñuji'i. ⁴⁰Ro'taguë ñu'iguëna, Jesusbi cabi:

—Simón, më'ëni coca quëaye yëyë yë'ë cabi.

Caguëna,

—Cajë'en, Ëjaguë sehuobi.

⁴¹Sehuoguëna, ye'yo cocare baguëni quëabi Jesús:

—Curi presta ëjaguëbi curi prestaguëna, samucuabi baguëni ro'ija'cua baë'ë. Yequëbi quinientos denario so'coña ro'ija'ye baji'i. Yequëbi cincuenta denario so'coña ro'ija'ye baji'i. ⁴²Si'a jubëbi baguëni ro'iyë

porema'icua ba'ijëna, ba ëjaguëbi bacua ro'iyete se'e senmajil'i. Mësacua yua gare yë'ëre ro'iyete beoye ba'ijë'n caguë, bacuani huanë ye cocare cani tonbi. Ja'nca huanë yeye caguëna, çjaroguëbi ba ëjaguëni quë'rë ta'yejeiye ai yëguë'ne? senni achabi Jesús.

⁴³Senni achaguëna, Simón sehuobi:

—Baguëni quë'rë ro'ija'ye ba'isi'quëma'iguë sehuobi.

Sehuoguëna, Jesusbi

—Te'le ruiñe sehuohuë më'ë cabi.

⁴⁴Caní, ja'nrëbi ba romigona bonëni ëñani, Simonni se'e cabi:

—Ënconi ëñani ro'tajë'n. Yë'ëbi më'ë hu'ëna caca rani ba'iguëna, më'ëbi yë'ëni bojoguë conmaë'ë. Yë'ë guëñare zoaye ocore gare guansemaë'ë më'ë. Ëncó'ga bago oise'e se'gabi yë'ë guëña jo'caye beoye zoani tongo, bago rañababi cuenago, ja'an se'ga yo'ogo. ⁴⁵Më'ëbi yë'ëni gare oiye beoye ëñani saludaguëna, ëncó'ga yë'ë ti'ansirëmbi yë'ëni ai bojogo, yë'ë guëñare muchago gare jo'caye beoye yo'ogo. ⁴⁶Më'ëbi hui'yabe re'core guansemaë'ë, yë'ë sinjobëna queoni jañuñete. Ëncó'ga ma'ña re'core rani, yë'ë guëñana queoni jañuni tongo. ⁴⁷Ja'nca yo'ogobi yë'ëni ai ta'yejeiye ai yëreba yëgo sëani, bago ai gu'a jucha huanë yese'ere bainni masi güesego. Yequëcua'ga choa ma'carë se'ga gu'aye yo'oni huanë ye güesejën, yë'ëni ta'yejeiye yëma'icua ba'iyë cabi Jesús.

⁴⁸Caní ja'nrëbi, ba romigona bonëni cabi:

—Mami, më'ë gu'a jucha yo'ogo ba'ise'e si'ayete huanë yeyë yë'ë cabi.

⁴⁹Caguëna, yequëcua ba aon aiñete choisi'cuabi yua sa'ñëña bëin coca ca bi'rahuë:

—¿Ënquë, bain juchare huanë yeye caguë, gueguëguë'ne? sa'ñëña senni achajën cahuë.

⁵⁰Cajëna, Jesusbi bagoni cabi:

—Yë'ëni si'a recoyo ro'tani bojogo sëani, Riusu ba'i jobona ti'anni ba'ija'go'ë më'ë. Yureca jucha beogo, bojogo saijë'n cabi.

Mujeres que ayudaban a Jesús

8 ¹Ja'nrëbi jë'te, Jesusbi sani, ai hu'e joboña, bain ba'iruanna ti'anni, Riusu bojo güese coca, Riusu bainreba re'huani baja'yete quëani achoguëna, baguëre ta'yejeiye yo'o concua si'a sara samucuabi baguëni te'e conjën saë'ë. ²Conjën saijëna, yequë romi hua'na'ga baguëni conjën saë'ë. Romi hua'na ba'iyete ëñato, yequë romi hua'naca yua huati cacasi'cua baë'ë. Yequë romi hua'naca rauna ju'incua baë'ë. Ja'nca ba'isi'cua ba'ijëna, Jesusbi si'acuani huachoni gare huajë rai güesebi. María hue'ego'ga, Magdalena mami bago, yua te'e ëntë sara samu huati hua'i cacasi'co ba'igona, Jesusbi si'a huati hua'ire etoni saoni senjoguëna, querë huajë raco'ë bago. ³Juana hue'ego'ga baco'ë. Bago ënjë

Cuzabi Herodes meñe yo'je ëjaguë baji'i. Yeco Susana, yequëcua romi hua'na naconi ba'ljënna, Jesusbi si'acuani bacua rau base'ere huachobi. Huachoguëna, ba hua'na yua bacua porese'e Jesusni conjën, insijën baë'ë.

La parábola del sembrador

4Ja'nrëbi, ai jai jubëan bainbi si'a huë'e joboñabi etani, Jesusna ti'anni ba'ljënna, bacuani ye'yo coca cani acho bi'rabi:

5—Bainguëbi Aonre tanza caguë saji'i. Sani, yijare re'oye re'huani tējini, aonra'carëanre re'oye mo'gasi yijana senjoguë, yequëra'carëanre ma'ana tonguëna, bain za'nguye, bi'an uncueye, ja'anna huesëbi.

6Yequëra'carëanre senjoguë, gata yijana tonguëna, ticubi irani, ja'nrëbi yija yaquima'iguëna, ro güeanbi. 7Yequëra'carëanre senjoguë, miübëna tonguëna, miubi irani huenni huesobi. 8Yequëra'carëanre senjoguë, re'oye re'huasi yijana tonguëna, aon sahuabi irani, aonre quënji'i. Aonra'carëan quëinse'ere cuencueto, cien viaje ba'iyë tëca quë'rë ta'yejeiye quënji'i, cabi Jesús. Ja'an ye'yo cocare cani, bainni si'a jëja cabi:

—Mësacua yua ganjo banica, te'e ruiñe achani ro'tajën ye'yej'ën cabi.

El porqué de las parábolas

9Ja'nca caguëna, baguëre yo'o concuabi huesë ëaye achajën baguëni senni achahuë:

—¿Gue cocare ye'yoguë caguë'ne, Ëjaguë? senni achahuë.

10Senni achajënna, baguë sehuobi:

—Riusubi baguë ba'i jobo ba'ija'yete cani achoza caguë, mësacuani si'aye te'e ruiñe masi güeseji. Yequëcuareta'an banji. Bacuani cani achoto, ye'yo coca se'gare bacuani quëaji Riusu. Te'e ruiñe ye'yeye yëma'icua sëani, yë'ë cocare achani, ro huesë ëaye ba'icua'ë. Yë'ë ëñoñere'ga ëñani, ro huesë ëaye ëñajën ba'iyë bacua, caguë sehuobi Jesús.

Jesús explica la parábola del sembrador

11Caguë sehuoni, ja'nrëbi zio tanguë cocare bacuani te'e ruiñe quëabi:

—Baguë yua aonra'carëan senjoguëna, yua Riusu coca cani achoye'ru ba'iji. 12Ma'ana tonsira'carëanre cato, bain hua'nabi Riusu cocare achani, ja'nrëbi ro ro'tajën saiyë. Zupai huatibi rani, Riusu bënni senjoja'ñete jëama'ija'bë caguë, bacua coca achase'ere ro tëteni saoni senjoji. Bacuabi ro recoyo ro'tamajën saiyë. 13Gata yijana tonse'ere cato, Riusu coca achacua yequëcua ba'iyë. Riusu cocare achasi'cuata'an, ai bojoye achani, ja'nrëbi sani, zoe beoye ba'ljën, ba cocare gare huanë yeni jo'cani senjoñë. Be'su sita ba'iyë'ru ba'iyë bacua. 14Miübëna tonsira'carëanre cato, Riusu cocare achacua yequëcua ba'iyë. Riusu cocare achacuata'an, ën yija

bonsere ba ëaye ba'ijën, ja'an se'gare ro'tani, Riusu yëyete gare se'e ro'tamajën, baguëte gare jo'cani senjoñë. Gare aon quëiñe beoye ba'iyeru ba'iyë bacua. ¹⁵Re'oye re'huasi yijana tonse'ere cato, Riusu cocare achacua yequëcua ba'iyë. Bacuabi achani, bacua recoyona re'oye re'huani, Riusu case'ere te'e ruiñe yo'oyë. Aon tëarën ti'añe tëca re'oye yo'o conjën, Riusu yëyete gare caraye beoye yo'ojën ba'iyë.

La parábola de la lámpara

¹⁶Bainbi majahuëte zëontoca, guënarobi ro meñe jaoni ta'pima'iñë. Cama yijacuana ro yahuema'iñë. Bañë. Hu'ëna ti'ancuabi re'oye ëñaja'bë cajën, majahuëte zëonni, ëmëna reoyë. ¹⁷Ja'nca cani jo'caguëna, ëñere ro'tani ye'yëj'ën. Bain hua'nabi gu'aye yo'oni gatiza cajën yo'ocureta'an, Riusubi si'aye ëñani, bacua yo'ose'ere si'acuani masi güeseja'guë'bi.

¹⁸Ja'nca sëani, mësacua yua yë'ë cocare achani, te'e ruiñe ro'tajën ba'ijë'ën. Riusu insise'ere ai coní batoca, quë'rë se'e ai coní baja'cua'ë. Riusu insise'ere choa ma'carë se'gare coní batoca, Riusubi ja'anre gare tëani, ro beo hua'guëre saoni senjoja'guë'bi, quëabi Jesús.

La madre y los hermanos de Jesús

¹⁹Caguë quëaguëna, Jesús pë'cago, baguë yo'je hua'na naconi, bacuabi ti'an rani, ai jai jubë bain ba'ijëna, baguëna ti'añe poremaë'ë. ²⁰Porema'ijëna, yequëbi Jesusni cabi:

—Më'ë pë'cago, më'ë yo'jecua, bacua yua hue'se ca'ncore nëcajën, më'ëni cu'eyë cabi.

²¹Caguëna, Jesusbi sehuoguë, si'acuani cabi:

—Bacuabi yë'ëre cu'ecuata'an, yë'ë cocare achani te'e ruiñe yo'ojën ba'icua, ja'ancua se'gabi yë'ë bainreba ba'iyë. Yë'ë mamá, yë'ë yo'jecua, ja'anre cayë bacuare, cabi Jesús.

Jesús calma el viento y las olas

²²Ja'nrebi, yequë umuguse, Jesús yua baguëre yo'o concua naconi ba'iguë, yua yoguna cacani, Que të'huina saiñu caguëna, bacuabi conjën saé'ë. ²³Sani, jobo zitara ba'ijëna, Jesusbi umeni canji'i. Canni ba'iguëna, ai jëja tutu raiguëna, yogu yua oco bu'i bi'rabi. Bu'i bi'raguëna, Rucani huesëma'iñe cajën, ai huaji yëjën, ²⁴Jesusni sëtoni cahuë:

—Ëjaguë, conjë'ën. Maibi rucani huesëyë cahuë.

Cajëna, Jesusbi huëni, gue tutu, gue zitara të'a, ja'anre bëinguë caní, cuauye guanseguëna, si'aye beoru ja'anse'ebi cuauni carajaji'i.

²⁵Carajaiguëna, Jesús yua baguëre yo'o concuani bëin coca cabi:

—¿Mësacua guere yo'ojën, yë'ëni recoyo ro'tama'iñe'ne? cabi.

Caguëna, bacuabi ai quëquëjën, sa'ñeña senni achahuë:

—¿Ba hua'guë gue bainguëguë'ne? Baguë coca guanseye se'ga caguëna, tutu'ga, zitara të'a'ga ja'anse'ebi achani Jaë'ë caní cuaubi, cahuë.

El endemoniado de Gerasa

²⁶Cajëna, ja'nrëbi que të'huina ti'anni ëñato, Gerasa yija baji'i, Galilea je'eñera. ²⁷Ti'anjëna, Jesusbi mëji'i. Mëiguëna, baru bainguë huati zemosi'quëbi baguëna tëhuo raji'i. Tëhuo raiguëbi yua huë'e ba'iyë jo'cani senjosi'quë baji'i. Can beohuë ba'iguë, bain tanru se'gare baji'i. ²⁸Ja'nca ba'iguëbi yua Jesusni ëñani, baguëna ti'anni, gugurini rëanni, baguëni ai jëja huaji yaye achoyereba güiguë cabi:

—Më'ë yua Ta'yejeiyereba Eëjaguë Riusu Zin sëani, ¿më'ë queaca ro'taguë raquë'ne, Jesús? Më'ëni senreba señë. Yë'ëni bënni senjoñë beoye ba'ijë'ën, güiguë cabi baguë.

²⁹Jesusbi baguë huati etaye guanseguë sëani, ja'nca güiguë cabi baguë. Baguë huatibi yua baguëni ai hue'nhue yo'oguë baji'i. Ba'iguëna, baru bainbi guënameanbi inni, baguëni gueonza caní yo'ojëna, baguë ëntë sara gueonse'e, baguë guëon gueonse'e, ja'anre ro tëteni si'aguëna, huati hua'ibi ba bainguëre beo re'otona sani bahuë. ³⁰Ja'nca ba'isi'quë ba'iguëna, Jesús yua baguëni senni achabi:

—¿Më'ë gue mami hue'eguë'ne? senni achabi.

Senni achaguëna:

—Yë'ë ai jai jubë hue'eyë sehuobi, ai jai jubë huati hua'i zemosi'quë sëani. ³¹Sehuoguëna, ja'nrëbi, huati jubë yua Jesusni senreba senni achahuë:

—Ja'an rëi gojena saoni senjoma'ijë'ën yëquënaire, cajën sen'ë.

³²Senjëna, ja'nrëbi cubë jabare ëñato, ai jai jubë cuchi hua'na aon ainjën baë'ë. Ba'ijëna, huati hua'ibi, Yëquënaire cuchi jubëna saojë'ën, baguëni senni achajën cahuë. ³³Cani, Jesusbi bacuare saoguëna, huati hua'ibi ba bainguëte jo'cani sani, cuchi hua'nana cacahuë. Cacajëna, cuchi hua'na, si'a jubëbi ro ro'tajën, huë'huëjën sani, të'ntëbana tonni, zitarana chani runi huesëhuë.

³⁴Runi huesëjëna, cuchi cuiracuabi ëñani, ja'nrëbi huaji yëjën, besa huë'huëni sani, si'aruan huë'e jobo ti'añe tëca sani, cuchi runi huesëse'ere quëani achojaë'ë. ³⁵Quëani achojaijëna, bainbi ëñajën raë'ë. Jesusna rani, ëñato, huati etoni saosi'quëbi yua Jesús guëon na'mi ca'ncore ñuji'i. Caña yua ju'iguëbi, yua te'le ruiñereba ro'taguë ñuji'i. Ja'nca ñu'iguëna, si'a bainbi ai huaji yëjën ëñahuë. ³⁶Ëñajëna, baguë huajë raise'ere ëñas'cuabi yua bacuani quëahuë. ³⁷Quëajëna, si'acua Gerasa yija ba'icuabi ai huaji yëjën, Jesusna ti'anni, Eñjo'onbi gare go'ijë'ën, cajën cahuë. Ja'nca cajëna, Jesús yua yoguna cacani go'i bi'rabi. ³⁸Go'i bi'raguëna, huati hua'ire saosi'quëbi yua Jesusni, Më'ë naconi saza senni achaguë cabi. Caguëna, Jesusbi baguëte sehuoguë cabi:

39—Ënjo'ona bëani ba'ijj'ën, mami. Më'ë huè'ena go'ini, Riusu conse'e, më'ëni ai re'oye yo'ose'e, ja'anre coca quëaguë go'ijj'ën, caguë guansebi Jesús.

Caguë guanseguëna, baguë sani, Jesús conni yo'ose'ere si'a bainni quëani achojaji'i.

La hija de Jairo. La mujer que tocó la capa de Jesús

40 Ja'nrebi, Jesús yua go'ini, Galileana ti'anguëna, bain jubëbi baguëni zoe ëjocua sëani, baguëni ai bojojën, baguëni saludahuë. 41 Saludajëna, ñë'ca huè'e ëjaguë Jairo hue'eguëbi raji'i. Rani, Jesusna gugurini rëanni, baguëni caguë senni achabi:

—Yë'ë huè'ena sani, yë'ë zin hua'gore ëñajajj'ën cabi.

42 Baguë zin hua'go gaña hua'go ba'igo, si'a sara samu tëcahuëan bagobi, ai ju'in hua'go baco'ë. Ja'nca caguëna, Jesusbi congüë sajji'i. Ma'abi saiguëna, ai bain be'tejën baë'ë. Si'a ca'ncoñabi baguëni jë'jejën saë'ë.

43 Ja'nca saijëna, yecobi u'chu rauna si'a sara samu tëcahuëan ju'ingo baco'ë. Ëco yo'ocuaana ëñogo ba'igobi bago curire bacuana insini si'agota'an, gare huajë raima'igo baco'ë. 44 Ja'nca ba'igobi bain jubë naconi saigo, Jesús yo'jena ti'anni, baguë can na'mire pa'rogona, u'chu rau te'e jëana tëcabi.

45 Tëcaguëna, Jesús cabi:

—¿Nebi yë'ë can pa'rore'ne? senni achabi.

Senni achaguëna, si'acua, Banhuë cajëna, Pedro, baguë gajecua naconi, bacua cahuë:

—Ëjaguë, bain hua'nabi si'a ca'ncoñabi më'ëna jë'jejëna, ¿queaca ro'taguë, Nebi pa'rore'ne senni achaguë'ne? cahuë.

46 Cajëna, Jesús sehuobi:

—Yë'ë huachose'e huanoguëna, yë'ëni pa'rosi'core cu'eyë yë'ë, cabi.

47 Caguëna, huajë raisi'cobi yua se'e gatiye porema'igo, yua ai huaji yëgo to'ntogo, Jesús guëon na'mina gugurini rëanni, baguëni pa'rose'e, bago te'e jëana huajë raise'e, ja'anre beoru quëago, si'acua ëñajëna.

48 Quëagona, Jesús cabi:

—Yë'ëni si'a recoyo ro'tago sëani, huajë raë'ë më'ë, mami. Ja'nca ba'igo sëani, bojogo saijj'ën, cabi.

49 Caguë, yuta cani tējima'iguëna, ëjaguë Jairo bainguëbi coca quëaguë raji'i. Rani, Jaironi cabi:

—Më'ë zin hua'gobi yua junni huesëgo. Ja'nca sëani, yua mai Ëjaguëre se'e cama'ijj'ën, cabi.

50 Caguëna, Jesusbi achani, Jaironi cabi:

—Oima'ijj'ën. Më'ë recoyo ro'taye se'ga ba'ijj'ën. Bagobi huajë raija'go'co, cabi.

⁵¹Ja'nca cani, baguë huë'ena sani ti'anni, yequëcuare cacaye ënsebi. Pedro, Santiago, Juan, ba romi zingo pë'caguë sanhuë, bacua se'gare baguë naconi sa'nahuëna guaobi. ⁵²Guaoni, si'a bainbi ba romi zingote aireba oijën sa'n'tiye gantajën yo'ojëna, Jesusbi cabi:

—Mësacua oima'ijë'ën. Romi zingo ju'inmaco'ë. Ro cainsi'cobi uingo bago, cabi.

⁵³Caguëna, si'acuabi baguëni ai jayajën ai chohuë, bago junni huesëse'ere masicua sëani. ⁵⁴Ja'nca jayajëna, ja'n'rëbi, Jesús yua romi zingo ëntë sarana zeanni, bagoni jëja cabi:

—Huëijë'ën, mami, cabi.

⁵⁵Caguëna, go'ya rani, te'e jëana huëco'ë. Huëigona, Jesusbi bago bainni, Aon aonjë'ën bagore, caguë guansebi. ⁵⁶Ja'nca ba'iguëna, bago pë'caguë sanhuëbi ai ëñajën rëinjëna, Jesusbi Bago go'ya raise'ere yequëcuani quëama'ijë'ën, caguë cabi.

Jesús envía a los discípulos a anunciar el reino de Dios

9 ¹Ja'n'rëbi, Jesús yua baguëre yo'o concua si'a sara samucuaré choini, huatire etoni saocuare, rau huachocuare, bacuare re'huabi. ²Ja'nca re'huani, bacuani yihuoguë cabi:

—Mësacua yua Riusu ba'i jobona ti'anni ba'ija'yete quëani achojaijë'ën. Rauna ju'incuaré huachojë'ën. ³Mësacua sani, bonse, aon, ja'anre sama'ijë'ën. Ro'ojën sai tubë, turubë, curi, yequë ëntë sara can, ja'anre gare saye ro'tama'ijë'ën. ⁴Ja'nca sani, mësacuani bojojën ba'icua, bacua huë'ena cacani, ba huë'e jobobi saiye tëca, ba huë'ena bëani ba'ijë'ën. ⁵Yequëcuabi bacua huë'ena cacaye ënsetoca, mësacuabi ba huë'e jobobi saijën, ja'anru bainbi ëñajëna, mësacua guëon ba'i ya'ore cue'nconi tonjë'ën. Bacua gu'aye yo'ose'ere masija'bë cajën, ja'nca yo'ojë'ën, cabi Jesús.

⁶Cani tējini, bacuare saoguëna, bacua saë'ë. Si'a huë'e joboñabi saijën, Riusu bojo güese cocare quëani achojën, si'a bain rau bacuare huachojën baë'ë.

Incertidumbre de Herodes

⁷Ja'nca yo'ojëna, Galilea ëjaguë Herodes hue'eguëbi yua Jesús yo'ose'le si'aye achani, ai ro'taguë ëñabi. Bain hua'nabi Jesusre cajën, yequëcuabi, Juan Bautizaguë'bi junni go'ya raisi'quëma'iguë, cahuë. ⁸Yequëcuabi, Riusu ira raosi'quë Elíasbi maina se'e gaje meni ba'ima'iguë, cahuë. Yequëcuabi, Mai ira bain ba'isi'cua Riusu coca casi'cua, ja'ancua'ru ba'ima'iguë. Maina gaje meni ba'ima'iguë, cahuë. ⁹Cajëna, Herodes'ga cabi:

—Juanni huani senjo güesehuë yë'ë. Baguë sinjobëte tēyoye guansesi'quëta'an, ënquë ¿gue bainguëguë'ne? Bain hua'nabi baguë

ta'yejeiye yo'ore cani achojëna, yè'ëbi achaguë, ¿guere yo'oye'ne yè'ë? senni achaguë cabi.

Cani, baguë yua què'rë se'le Jesusna ti'an ëaye yo'oguë, Baguëni ëñaja'ma caguëta'an, poremaj'i baguë.

Jesús da de comer a cinco mil hombres

¹⁰Ja'nrëbi, Jesusre yo'o concua saisi'cuabi raë'ë. Rani, bacua yo'ose'e beoru baguëni quëahuë. Quëajëna, bacuani cabi:

—Re'oji, mami sanhuë. Raij'ë'n. Bain beoruna bëani huajëjaiñu, caguë, bacuare Betsaida huë'e jobo cueñe ba'iruna huëoni sabi. ¹¹Sani ti'anjëna, bain hua'nabi bacua sairute masini, Jesusna be'tejën saë'ë. Sani ti'anjëna, Jesusbi bacuani bojoguë ëñaguë, Riusu ba'i jobona ti'anni ba'ija'yete bacuani quëani achoni, bacua jubë ba'icua rau bacuare huachobi.

¹²Ja'nca yo'oguëna, ënsëguëbi ruajaguëna, baguëre ta'yejeiye concua si'a sara samucuabi baguëni cueonni cahuë:

—Ëjaguë, bain hua'nare go'i güesej'ë'n. Bacua aon, bacua cainru, ja'anre bain ba'iruanna sani cu'eni cainja'bë caguë, bacuare cani go'i güesej'ë'n. Beo re'oto'ë ënjo'on, cahuë.

¹³Cajëna, Jesús yua bacuani sehuobi:

—Mësa'cu se'ga aon aonj'ë'n bacuare, sehuobi.

Sehuoguëna, bacua sehuojën quëahuë:

—Te'e ëntë sara jo'jo aonbëan, samu ziaya hua'i, ja'an se'gare bayë yëquëna. Bacua yua ai jai jubë bain ba'ijëna, ¿yëquë'nabi bacuare cuiraye aon cojani raye yëguë më'ë? senni achahuë.

¹⁴Bain jubëre cuencueto, cinco mil ëmëcua ba'iyë'ru baë'ë. Ja'nca senni achajëna, Jesús yua baguëre yo'o concuani cabi:

—Bain hua'nani jurëan bëa güesej'ë'n, cincuenta ba'i jurëan'ru, cabi.

¹⁵Caguëna, ja'nca yo'oni tëjjjëna, bainbi jurëan bëahuë. ¹⁶Bëajëna, Jesusbi ba cinco jo'jo aonbëan, samu ziaya hua'i hua'nare, ja'anre inni, guënamëna mëiñe ëñaguë, Riusuni senni surupa cani, aonre j'ëyeni, baguëre concuana insibi, Baimni cuiraj'ë'n caguë. ¹⁷Ja'nrëbi, si'a hua'nabi yajiyë tëca aën'ë. Anni tëjjjëna, Jesusre concuabi aon ainjën jëhuase'ere chiani, si'a sara samu j'ëña bu'iyë ayahuë.

Pedro declara que Jesús es el Mesías

¹⁸Ja'nrëbi, Jesús yua te'eguë ba'iguë, Riusuni ujaguëna, baguëre yo'o concuabi baguëna raë'ë. Raijëna, bacuani senni achabi:

—Bainbi yè'ëre cajën, ¿gueguëguë'ne yè'ëre, cajën ro'taye'ne bacua? senni achabi.

¹⁹Senni achaguëna, bacua sehuohuë:

—Yequëcuabi cajën, Juan Bautizaguë'ë më'ë cayë. Yequëcuabi, Elías ba'iguë'ë më'ë cayë. Yequëcuabi, Mai ira bain ba'isi'cua Riusu raosi'cua, ja'ancua ba'iyë'ru ba'iyë më'ë cayë. Junni tonni go'ya raisi'quë'ë më'ë cayë, sehuohuë bacua.

²⁰Sehuojëna, bacuani se'e senni achabi:

—Mësacua'ga yë'ëre cajën, ¿gueguëguë'ne yë'ëre, cajën ro'taye'ne mësacua? senni achaguë cabi Jesús.

Senni achaguëna, Pedro sehuobi:

—Riusu Raosi'quëreba'ë më'ë. Baguë Cristo'ë më'ë, sehuobi.

Jesús anuncia su muerte

²¹Ja'nca sehuoguëna, Jesús yua bacuani yihuoreba yihuoguë guansegüë, Yequëcuani yë'ë ba'iyete quëaye beoye ba'ijë'ën caguë, ²²yua yeque cocare bacuani quëabi:

—Yë'ë, Riusu Raosi'quëreba ba'iguë, ai ja'si huanone ba'ija'guë'ë yë'ë. Ira bain, pairi ëjacua, ira ba'isi coca ye'yocua, bacuabi yë'ëre ai gu'a güejën, yë'ëni huani senjo güeseja'cua'ë. Huani senjo güesejëna, samute umuguseña ba'iguëna, yë'ëbi go'ya rajja'guë'ë, bacuani cabi Jesús.

²³Cani ja'nrebi, si'a bainni cabi:

—Bainbi yë'ë naconi te'e zi'inni ba'iyë yënica, bacua ba'iyete huanë yeni, jo'cani senjoñe bayë. Si'a umuguseña bacuabi crusu sa'cahuëna ju'ñe'ru ba'iyë ro'tajën, bacua yëyete gare jo'cani, yë'ë yëye se'gare güeye beoye yo'ojën, te'e coñe bayë. ²⁴Ro bacua ba'iyë se'gare ro'tatoca, bacuabi ro huesëni si'ayë. Yë'ë ba'iyë se'gare ro'tatoca, bacuabi huajëreba huajëjën ba'iyë. ²⁵Bacuabi te'e jëana carajeitoca, ¿queaca ro'tajën, si'a ën yija bayete coni baye ro'taye'ne? ²⁶Yë'ëre gu'a güeguë senjoñe ro'tatoca, yë'ë coca ye'yose'ere gu'a güeguë senjoñe ro'tatoca, yë'ë'ga Riusu Raosi'quëreba ba'iguë, yë'ë Taita naconi, Riusu guënamë re'oto yo'o concua naconi, ba in rai umugusebi ënsëguë ma'ñoñe'ru quë'rë ta'yejeiye rani, bacuare'ga güeguë senjoja'guë'ë yë'ë. ²⁷Ganreba yihuoguë, mësacuani quëani achoyë. Ënjo'on ba'icuaire ëñato, yequëcuabi Riusu ba'i jobore ëñañe tëca, bacua junni huesëma'ñë, cabi Jesús.

La transfiguración de Jesús

²⁸Ja'nrebi, te'e ëntë sara samute umuguseña ba'ini, Jesús yua Pedro, Santiago, Juan, bacuare choini, Riusu naconi coca ujañu caguë, bacuare ëmë cubë na'miñona mëabi. ²⁹Mëani, baguë yua ujaguëna, baguë zia yua tin zia ënoguëna, baguë cañare ëñato, ai pojeiyereba go'sijei cañare ëñobi. ³⁰Ënoguëna, ja'ansirën samucua ëmëcuabi gaje meni eta rani, Jesús naconi coca cajën ba'ë'ë. Moisés, Elías, ja'ancua ba'ë'ë. ³¹Riusu ta'yejeiye go'sijeyereba ba'ijën, bacuabi gaje meni, Jesús naconi coca cajën, baguë junni

tonjañnete cahuë. Riusu re'huase'e sëani, Jerusalén huë'e jobore ba'iguë junni tonjañnete sa'ñeña cahuë. ³²Ja'nca cajënna, Pedro sanhuëbi ai ëo caincuata'an, cainmajën, Jesús go'sijeyete ëñajën, baguë naconi ba'icua'e'ga ëñajën baë'ë.

³³Ja'nca ëñajën, ja'an raisi'cuabi go'ijënna, Pedro yua Jesusni cabi:

—Ëjaguë, maibi ënjo'on ba'ijënna, ai re'oye ba'iji. Ja'nca sëani, samute huë'erëanre yo'oñu. Më'ëna te'e huë'erë yo'ocaiyë. Moisesna yequë huë'erë yo'ocaiyë. Elíasna yequë huë'erë yo'ocaiyë, cabi Pedro.

Ro ro'taguë cabi Pedro. ³⁴Yuta cani tējima'iguëna, oco picobi nëca meni, si'acua'e na'oguëna, Jesusre concuabi ai quëquëhuë.

³⁵Quëquëjënna, picobë sa'nahuëbi bain coca achoni raobi:

—Ënquë yua yë'ë Zin ai yësi'quëreba'bi. Yë'ë cuencueni raosi'quëre sëani, baguëbi coca caguëna, mësacua achajë'n, cani achobi.

³⁶Caní tējiguëna, bacuabi ëñato, Jesús yua te'e hua'guë baji'i. Ja'nca ba'iguëna, bacua yua gare caye beoye ëñahuë. Bacua ëñase'ere ro'tato, yequëcuani gare quëaye beoye baë'ë.

Jesús sana a un muchacho que tenía un espíritu impuro

³⁷Ja'n'rëbi, yequë umuguse ñataguëna, bacua ba'i cubëbi gajehuë. Gajëjënna, ai jai jubë bainbi Jesusni tēhuojën raë'ë. ³⁸Tēhuojën rajjënna, ba jubë ba'iguë te'eguëbi Jesusni güiguë cabi:

—Ëjaguë, më'ëni senreba señë yë'ë. Yë'ë zin hua'guë gaña hua'guëre ëña rajjë'n. ³⁹Gu'a huatibi baguëni hue'nhue yo'oguë, baguëte yijana taonni, yi'obobi chiri mëañe tēca yo'oguë, baguëte ai ja'si güeseye gare jo'cama'iguë ba'iji. ⁴⁰Ja'nca ba'iguëna, yë'ëbi yua më'ëre yo'o concuana rani, baguë huati etoni saoyete bacuani senni achahuë. Senni achato'ga bacua poremaë'ë, cabi baguë.

⁴¹Caguëna, Jesusbi bacuani cabi:

—Mësacua yua ro ro'tajën, recoyo gu'aye ro'tajën ba'iyë. ¿Quejei zoe ro ye'yemajën ba'iyë'ne mësacua? Ro guaja ye'yo coca mësacuaní caguë ba'iyë yë'ë, cani, ja'n'rëbi, ba bainguëni: Më'ë zin hua'guëre yë'ëna rajjë'n cabi.

⁴²Caguëna, zin hua'guëbi rai bi'raguëna, gu'a huatibi se'e baguëni hue'nhue yo'oni, baguëte yijana jëjoni taonbi. Taonguëna, Jesusbi ja'an huatini bënguë cabi:

—Zin hua'guëre etani gare saijjë'n caguëna, ja'ansirën etani gare saji'i.

Ja'nca saiguëna, Jesús yua zin hua'guëre huachoni, baguë pë'caguëna sani, huajë hua'guëre baguëna ëñobi. ⁴³Ja'nca ëñoguëna, bain hua'nabi ai bojoreba bojojën, Riusu ta'yejeiyereba ba'iyete ai cani achojën baë'ë.

Jesús anuncia por segunda vez su muerte

Ja'nca ai bojoreba bojojën cajënna, Jesusbi baguëre yo'o concuani coca quëabi:

44—Mësacua yua yè'è cocare achajè'ën. Gare huanë yeye beoye achajè'ën. Yè'è, Riusu Raosi'quëreba ba'iguëna, yequëcuabi yè'ère gu'a jucha baguë're'ru zeanni, yè'ère gu'a bainna insini senjojën ba'ija'cua'è, cabi.

45Caguëna, baguë case'ere ro huesë äaye achahuë. Riusu coca yuta masi äama'iñere sëani, achani masiye ti'anma'è'ë bacua. Ja'nca huesë äaye achacuabi Jesusni Te'e ruiñe quëajè'ën caye huaji yèhuë bacua.

¿Quién es el más importante?

46Ja'nre'bi, Jesusre yo'o concuabi sa'ñeña cajën, Mai jubë ba'icua ç'gueguëbi què'rë ta'yejeiye ëjaguë ba'iguë'ne? cajënna, 47Jesusbi bacuani ëñani, bacua cayete masibi. Masini ja'nre'bi zin hua'guëre choini rani, baguë ca'ncona nëcobi. 48Nëconi, bacuani yihuoguë cabi Jesús:

—Yè'è ba'iyete ro'tajën, ënquë zin hua'guëni conjën ba'itoca, yè'ère'ga güina'ru conjën ba'iyë. Yè'ère conjën ba'itoca, Ja'quë Riusu yè'ère raosi'quë, baguë're'ga güina'ru conjën ba'iyë. Mësacua jubë ba'icua, què'rë yo'jereba ba'i hua'guë, ja'anguëbi mësacua jubë què'rë ta'yejeiye ëjaguë ba'ija'guë'bi, cabi Jesús.

El que no está contra nosotros, está a nuestro favor

49Caguëna, Juanbi baguëni cabi:

—Ëjaguë, yequë bainguëni tëhuohuë yëquëna. Mè'è ta'yejeiye ba'iyete caguë, gu'a huati hua'ire etoni saoguë baj'i'i. Ja'nca yo'oguëna, mai jubë ba'ima'iguëre sëani, baguëre ënsehuë yëquëna, cabi.

50Caguëna, Jesús cabi:

—Baguëre ënsema'ijë'ën. Maini je'o bama'itoca, maini te'e yo'o conji, cabi Jesús.

Jesús reprende a Santiago y a Juan

51Ja'nre'bi, Jesús guënamë re'otona go'irën ti'anja'ñeta'an ba'iguëna, baguë yua, Yurera Jerusalén huë'e jobona te'e ruiñe saiza caguë, yo'o bi'rabi. 52Ja'nca yo'oguë, baguë bainre ru'ru saobi. Saoguë, bacuani cabi:

—Yè'è yure ñami cain huë'ere cu'eni, ja'an bain naconi re'hua coca cajè'ën caguë, bacuare ru'ru saobi.

Saoguëna, bacuabi yua Samaria huë'e jo'borëna sani, cainrute senni achajënna, 53Samaria bainbi ënsehuë. Jerusalenna te'e ruiñe sai'ja'guëre sëani, bacua huë'e jobona choiye yëma'è'ë. 54Yëmajënna, Santiago, Juan, bacuabi masini, Samaria bainre bëiñe ro'tajën, Jesusni cahuë:

—Ëjaguë, yëquëna hua'nabi guënamë re'otona guanseni, toare gachoni, ja'an Samaria bainni ëoni si'añu. Riusu ira bainguë raosi'quë yo'ose'e'ru güina'ru yo'oñu cajënna, ç'mè'è queaca ro'taguë'ne? senni achajën cahuë bacua.

⁵⁵Senni achajëna, Jesusbi bacuani ëñani, bëin coca sehuobi:

—Bañë. Ja'nca yo'oma'ijj'ën. Riusu Espíritubi mësacua naconi ba'iguë, ja'anre yo'oye gare güeji. Ja'nca sëani, mësacua çqueaca ro'tajën bainre ñu'ñujei güeseye caye'ne? ⁵⁶Yë'ë, Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi yua bainre ñu'ñujei güeseye gare ro'tama'iguë'ë. Bainre mame recoyo re'huaye, ja'an se'gare yo'oye ro'taguë ba'iguë'ë yë'ë cabi Jesús.

Cani ja'nрэbi, bacuabi conjën, yequë huë'e jobona saë'ë.

Los que querían seguir a Jesús

⁵⁷Ja'nca sani, ma'aja'an saijën, yequë bainguëni tëhuojëna, baguë yua Jesusni cabi:

—Ëjaguë, si'a më'ë sairuanna te'e conguë saiza cabi.

⁵⁸Caguëna, Jesús sehuobi:

—Yë'ë ën yijare ba'iyë'ru ba'iyë yënica, rajjë'ën. Airu hua'i hua'nabi yija gojeñana caincua'ë. Ca hua'i hua'nabi bacua ziaroanre tuijën caincua'ë. Ja'nca caincuata'an, yë'ë, Riusu Raosi'quëreba ba'iguë yua umeni cainru gare beo hua'guë'ë yë'ë, sehuoguë cabi.

⁵⁹Cani ja'nрэbi, yequë bainguëni choiguë:

—Yë'ëre te'e conguë rajjë'ën, cabi.

Caguëna, baguë sehuobi:

—Ëjaguë, yë'ë taita ju'insi'quëni tanjaza ru'ru, sehuobi.

⁶⁰Sehuoguëna, Jesús yua baguëni cabi:

—Yë'ëni recoyo bojoye güecua, recoyo ju'insi'cua'ru ba'icua, ja'ancua se'gabi bacua bain junni huesësi'cuare tanja'bë. Më'ëca Riusu bojo güese cocare quëani achoguë rajjë'ën, cabi Jesús.

⁶¹Caguëna, ja'nрэbi yequëbi Jesusni cabi:

—Ëjaguë, më'ëre te'e conguë saiza caguë, ru'ru yë'ë bainna sani gare sai cocare bacuani quëajani raiyë cabi.

⁶²Caguëna, Jesús sehuobi:

—Riusu yo'ore coë porema'iñë më'ë. Yë'ë yo'ore conza cani, ja'nрэbi yequë yo'ore yo'oye ro'tatoca, gu'aji, sehuobi Jesús.

Jesús envía a los setenta

10 ¹Ja'nрэbi jë'te, Jesusbi yequë bain setentacuare cuencueni, baguë coca quëani achocuare re'huani, samucua ba'i jurëanre quë'ñeni, si'a huë'e jo'borëan baguë ëñaguë saijai joboñana bacuare sao bi'rabi Jesús. Sao bi'raguë, bacuani yihuoguë ²cabi:

—Mësacua yua saijën, ën cocare ro'tajën ba'ijj'ën. Ja'quë Riusubi ai aonre tëani baye'ru tëani baye ro'taguëta'an, aon tëaja'cua yua choa jubë se'ga ba'iyë. Ja'nca sëani, Riusuni ujajën, Ja'quë, më'ë cocareba quëani achojaicua quë'rë jai jubëre huëoni re'huani raojë'ën. Më'ë aon tëani

baja'cua ba'iyeru mē'ē bain ba'ija'cuare ñē'coni re'huaja'bē cajēn, Ja'quē Riusuni jo'caye beoye ujajēn ba'ijē'ēn. ³Mēsacua yua yē'ē cocare quēani achojēn, ēñere'ga ro'tajēn ba'ijē'ēn. Mēsacua yua jo'ya hua'na ba'iyeru ba'icua'eta'an, airu yai jobona saoye'ru mēsacuare saoyē yē'ē. ⁴Mēsacua yua turubē, curi ayabē, guēon jui coro, ja'anre gare sama'ijē'ēn. Te'e ruiñe se'ga saijēn, ma'ana tēhuocuare gare saludamajēn, te'e ruiñera saijē'ēn. ⁵Sani, ja'nrebi bain huē'ena ti'anni, bainre saludajēn, “Ēn huē'e ba'icua yua bojojēn ba'ijē'ēn” cajē'ēn. ⁶Cajēnna, mēsacuani bojojēn sehuotoca, bacuani bojojēn ba'ijē'ēn. Bojojēn sehuoma'itoca, bacuani bojoma'iñe canī, ja'nrebi jo'cani se'e saijē'ēn. ⁷Bojojēn sehuocua huē'ena ti'anni, ja'an huē'ena bēani ba'ijē'ēn. Bacuabi cuirajēnna, bacua aon, bacua gono, Riusu insise'ere sēani, conī ainjēn, bacuani bojojē'ēn. Ja'an huē'e jobore ba'ijēn, ja'an huē'e se'gare ba'ijē'ēn. Yequē huē'eñana cainjēn saima'ijē'ēn. ⁸Ja'nca sēani, mēsacuabi bain ba'iruna ti'anni, mēsacuana bojojēn ba'icuana cacani ba'ijēn, bacua aonre ainjēn, ⁹bacua rau ju'incuare huachojēn, bacuani quēani achojē'ēn: Riusu bainrebare re'huani baja'yete cato, yua te'e jēana ti'anja'ñeta'an ba'iji, quēani achojēn ba'ijē'ēn. ¹⁰Ja'nrebi, yequē huē'e jobona ti'anni, mēsacuani bojoma'itoca, bacua huē'e joboreba ba'iruna sani, si'acuani bēin coca cajē'ēn: ¹¹Mēsacuabi yequēnani bojoma'icua'are sēani, mēsacua huē'e jobo ya'o sē'ase'ere yēquēna guēoñabi cue'nconi tonni gare jo'cayē ēnjo'on. Ja'nca yo'ojēnna, mēsacua yua ēn cocare ro'tajē'ēn: Riusu bainrebare re'huani baja'yete cato, yua te'e jēana ti'anja'ñeta'an ba'iji. Ja'anre cajēn, bacua bēnni senjoja'ñete bacuani masi güesejē'ēn. ¹²Ja'an umuguse, Riusu cuencuesi umuguse ti'anguēna, Sodoma bainni bēnni senjose'e'ru quē'rē ta'yejeiye bēnni senjosi'cua ba'ija'cua'ē bacua, cabi Jesús.

Los pueblos desobedientes

¹³Cani ja'nrebi, yequē huē'e joboña bainni bēnni senjoja'ñete quēa bi'rabi Jesús:

—Corazin huē'e jobo bain, Betsaida huē'e jobo bain, mēsacua yua ai yo'ojēn ba'ija'cua'ē. Riusu ta'yejeiye yo'ose'e, mēsacuani ēñose'e, ja'anre Tiro bain, Sidón bain, ja'ancuani ēñoguē ba'itoca, bacua yua ai zoe ba'irēn bacua gu'a juchare gare jo'cani senjore'ahuē. Bacua yua ai sa'ntiye ai oijēn, costal cañare sayani, yē'tēbi inni, bacua sinjobēna yu'yujēn ba'ire'ahuē. ¹⁴Ja'nca sēani, Riusu cuencuesi umuguse ti'anguēna, Riusubi mēsacuani ēñani, Tiro, Sidón, ja'an huē'e jobo bainni bēnni senjoja'ñe'ru mēsacuani quē'rē ta'yejeiye ai bēnni senjoguē ba'ija'guē'bi. ¹⁵Mēsacua Capernaum bainre'ga ai bēnni senjoja'ñete quēayē yē'ē. Mēsacuabi ro'tajēn, Riusu ba'i re'otona ti'anja'cua'ē mai, cajēn ba'icua'eta'an, ja'an jai toa se'gana ti'anja'cua'ē mēsacua, canī jo'cabi Jesús.

¹⁶Ja'nrëbi bagüere concuani se'e caguë quëabi Jesús:

—Si'a hua'na mësacua cocare te'e ruiñe achacuabi yë'ë cocare'ga te'e ruiñe achayë. Si'a hua'na, mësacuare gu'a güeni senjocuabi yë'ëre'ga gu'a güeni senjoñë. Si'a hua'na, yë'ëre gu'a güeni senjocua'ga Ja'quë Riusu yë'ëre cuencueni raosi'quëre'ga gu'a güeni senjoñë, cabi.

Regreso de los setenta

¹⁷Ja'nca cani tonni, bagüë bain setentacuare saobi. Saoguëna bacuabi sani, bagüë case'ere yo'oni, ai bojo hua'na rani, Jesusni quëahuë:

—Ëjaguë, yëquënabi më'ë ta'yejeiye ba'iyete cani achojën, si'a yo'ore ta'yejeiye yo'oye porehuë. Gu'a huati hua'i'ga yëquëna cocare achajën, yëquëna case'ere achani yo'ohuë, cajën bojohuë.

¹⁸Cajën bojojënna, Jesusbi quëabi:

—Ja'nca raë'ë. Zupai huati'ga guënamë re'otore ba'iguë, mëjo jue'neñe'ru te'e jëana tonni huesëguëna, ëñahuë yë'ë. ¹⁹Ja'nca sëani, mësacua achajë'n. Yë'ëbi mësacuare sao bi'raguë, ai ta'yejeiye ba'icuaire mësacuare re'huahuë. Aña hua'na, buni hua'na, ja'an hua'nana za'nguto, gare ja'si yo'oma'iñë bacua. Zupai huatibi ta'yejeiye je'o baguëna, mësacuabi, baguëni quë'rë ta'yejeiyereba yo'oni, bagüere saoni senjoñë poreyë. Ja'nca porejënna, gare ja'si yo'oye beoye ba'iji mësacuare.

²⁰Ja'nca porecua ba'ijën, zupaire concuabi mësacuare achani yo'ojënna, ja'anre ro'tajën bojomajën ba'ijë'n. Mësacua mami yua Riusu uti pëbëna toyani jo'case'e ba'iguëna, ja'an se'gare ro'tajën, ja'an se'gare bojojën ba'ijë'n, cabi Jesús.

Jesús se alegra

²¹Ja'nca cani, Riusu Espíritu naconi bojo recoyo re'huani, ai bojoreba bojoguë, Riusuni ujaguë cabi:

—Taita Riusu, më'ëbi guënamë re'oto, yija re'oto, si'aye re'huani baguëna, më'ëni ai bojoreba bojoguë cayë yë'ë. Ro bain cocare ta'yejeiye ye'yeni masicuabi më'ë masi güeseyete masiye yëcuareta'an, bacuani masi güesemaë'ë më'ë. Zin hua'na ro'taye'ru ro'tacua, bacua se'gani më'ë ba'iyete masi güesehuë më'ë. Aito, Taita. Më'ë yëse'e sëani, ja'nca bacuani masi güesehuë më'ë, ujaguë cabi Jesús.

²²Ja'nca ujani, bagüere concuare quëabi:

—Yë'ë Taita Riusubi si'aye yë'ëna insini jo'cabi. Yë'ë Taita se'gabi yë'ëre, bagüë Zinre masiji. Yequëcuabi yë'ëre gare huesëyë. Yë'ë se'gabi yë'ë Taita Riusuni masiyë. Yequëcuabi baguëte gare huesëyë. Yë'ë, bagüë Zin sëani, yë'ë yëye'ru yo'oguë, yequëcuani yë'ë Taita ba'iyete masi güeseye poreyë. Ja'nca masi güesequëna, bacua se'gabi baguëni masiyë, cabi Jesús.

²³Ja'nrëbi baguëre yo'o concuare ëñani, bacua se'gani ñaca quëabi Jesús:

—Mësacua yua yë'ëni ëñajën, yë'ë yo'o yo'oyete ëñajën, bojoreba bojojën ba'ijë'ën. ²⁴Riusu ira bain raosi'cua, bain ta'yejeiye ëjacua, bacua yua yë'ë, Riusu Raoja'guëreba ba'iguëte ëñani masiye yëcuata'an, yë'ëre ëñamaë'ë. Yë'ë cocare achaye yëcuata'an, yë'ëre achamaë'ë. Mësacuaca yë'ëre ëñani, yë'ëre achani, yë'ëni masicua sëani, ai bojoreba bojojën ba'ijë'ën, cabi Jesús.

Parábola del buen samaritano

²⁵Caguëna, ja'nrëbi ira coca toyani jo'case'ere ye'yoguëbi ti'anni, Jesusni huacha sehua güeseza caguë, baguëni coqueguë senni achabi:

—Ëjaguë, Riusu naconi carajeiye beoye si'arën ba'iyë yëyë yë'ë. Ja'an ba'ija'yete baza caguë, ¿gue yo'o yo'oye baye'ne yë'ë? senni achabi.

²⁶Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

—Riusu ira coca toyani jo'case'ere ëñaguë, ¿guere ye'yeguë'ne më'ë? ¿Gue coca cani jo'case'e ba'iguë'ne? senni achaguë sehuobi.

²⁷Sehuoguëna, ba hua'guëbi cabi:

—Ja'an cocare ëñato, ñaca caji: “Më'ë Ëjaguë Riusuni si'a recoyo bojoguë, baguëni ai yëreba yëguë ba'ijë'ën. Më'ë ba'iyë, më'ë ro'taye, ja'an naconi si'a jëja ta'yejeiye baguëni yëreba yëjën ba'ijë'ën. Më'ë ba'iyete te'e ro'taguë ba'iyë'ru më'ë te'e bain hua'nani re'oye ro'taguë, bacuare yëreba yëguë ba'ijë'ën.” Ja'anre caji Riusu ira coca toyani jo'case'e, caguë sehuobi baguë.

²⁸Sehuoguëna, Jesús cabi:

—Te'e ruiñera sehuohuë më'ë. Ja'an cani jo'case'e'ru yo'otoca, Riusu naconi carajeiye beoye ba'ija'guë'ë më'ë, cabi Jesús.

²⁹Caguëna, ira coca ye'yoguëbi ja'ansi'quë ro'taguë, Bain hua'nabi yë'ë cocare achani, yë'ë masiye ro'tayete masija'bë caguë, Jesusni se'e senni achabi:

—Më'ëbi te'e bainre caguëna, ¿jarocua'ne? senni achabi baguë.

³⁰Senni achaguëna, Jesusbi ye'yo cocare quëaguë, baguëni sehuobi:

—Yequë bainguëbi Jericó huë'e jobona saza caguë, Jerusalemni saiguëna, ja'nrëbi bonse jiancuabi baguëni tēhuo rani, baguëni zeanni, baguë bonse, baguë caña, si'ayete tēteni, baguëni ai ja'si yo'oni, baguëni huani ya'tu güeseni, baguëte ju'in hua'guëre jo'cani senjoni saë'ë. ³¹Senjoni satena, ja'nrëbi pairi hua'guëbi ja'ansi ma'abi saiguë, ju'in hua'guëna ti'anni ëñaguë, ca'nco quëhuijani saji'i. ³²Saguëna, ja'nrëbi Riusu huë'e yo'o conguë Levita bainguë'ga ti'anni ëñaguë, baguë'ga ro ca'nco quëhuijani saji'i. ³³Saguëna, ja'nrëbi Samaria bainguë tin jobo bainguëbi ti'anni ëñaguë, baguëca Chao hua'guë caguë, ju'in hua'guëni ai oire baguë,

baguëre coñe se'ga ro'tabi. ³⁴Ja'nca ro'taguë, Baguë ja'si nesiruanre re'huaza caguë, hui'yabe, jo'cha, ja'anbi ja'ñeni, canbi re'oye huenbi. Huenni, baguë burro hua'guëna tëoni, bain cain huë'ena sani, baguëre cuira bi'rabi. ³⁵Cuirani ñatani, ja'nrebi samu curi so'corëanre inni, ba huë'e ëjaguëna insini cabi: “Ënquëre re'oye ëñaguë cuirajë'ën. Quë'rë se'le ro'iyë banica, yë'ëbi se'e rani, më'ë ro'ise'ere go'yayë” cabi baguë, caguë quëabi Jesús. ³⁶Quëani, Jesús yua baguëni senni achabi:

—Më'ë yua ëñere ro'tani quëajë'ën. Ya'tu güesesi'quëbi ma'are uinguëna, çjaroguëbi baguëni ëñaguë, baguë te'e bainre yo'oye'ru yo'oguë'ne? ¿Queaca ro'taguë'ne më'ë? senni achabi Jesús.

³⁷Senni achaguëna, ira coca ye'yoguëbi sehuobi:

—Baguëni ai oire baguë consi'quë, ja'anguë baji'i. sehuobi.

Sehuoguëna, Jesús cabi:

—Ja'anguë baji'i. Ja'nca ba'iguëna, më'ë'ga güina'ru sani, bainre güina'ru oire baguë congruë ba'ijë'ën, cabi.

Jesús en la casa de Marta y María

³⁸Ja'nrebi, Jesusbi se'e sani, baguëre concua naconi yequë huë'e jobona ti'anguëna, Marta hue'egobi baguëte choigona, bago huë'ena cacani ëñabi. ³⁹Cacani ëñaguëna, yeco, María hue'ego, Marta yo'jego ba'igobi Jesús cocare achani ye'yeza cago, baguë guëon na'mi ca'ncona bëani achago baco'ë. ⁴⁰Achago ba'igona, Martabi bago yo'o ma'carëanre zoe yo'oni ya'jani, Jesusna bonëni cago:

—Ëjaguë, yë'ë yo'jegobi ro cue'yoni, huë'e yo'o ma'carëanre conma'igona, yë'ë se'gabi yo'oye porema'iñë. Ja'nca sëani, çyë'ëre coñe bagoni guanseye ro'tama'iguë më'ë? cago.

⁴¹Cagona, Jesús sehuobi:

—Marta, Marta, ai sa'nti hua'go cayë më'ë. ⁴²Yë'ë cocarebare achani ye'yetoca, re'oye ba'iji. Maríaca yë'ë cocare ja'nca te'e ruiñe achani ye'yegona, bagore gare ënsema'iguë ba'iyë yë'ë. Ja'an cocare bojogona, yequëcuabi bagoni gare sa'nti güeseyë beoye ba'ija'cua'ë, caguë sehuobi Jesús.

Jesús y la oración

11 ¹Ja'nrebi, yequë umuguseña ba'iguëna, Jesusbi sani, Riusuni ujaguë, coca senni tējiguëna, baguëre yo'o con hua'guëbi baguëni senni achabi:

—Ëjaguë, yëquënani ujaye ye'yojë'ën. Juanbi baguëre yo'o concuani ujaye ye'yoguëna, yëquëna're'ga güina'ru ujaye ye'yojë'ën senni achabi.

²Senni achaguëna, Jesús cabi:

—Më'sacuabi Taita Riusuni ujanica ñaca ba'iyë cajë'ën:

Yëquëna Taita, quënamë re'otore ba'iguëna, si'a bainbi më'ë ta'yejeiyereba ba'iyete te'e ruiñe ro'tajën ba'ija'bë.
Më'ë bainreba jobore re'huaguë, yëquënare te'e jëana ëño rajjë'ën.
Më'ë guënamë re'oto ba'icucabi më'ë yëye'ru yo'ojënna, ën yija bain'ga më'ë yëye'ru güina'ru yo'ojën ba'ija'bë.

³ Yëquëna aon aiñe, yure umuguse aiñe se'gare insijë'ën.

⁴ Yëquëna gu'aye yo'ojën ba'ise'ere huanë yeni ro'tama'ijë'ën.

Yequëcucabi yëquënani gu'aye yo'ojënna, bacua gu'aye yo'ose'ere huanë yeye cani se'e ro'tamaë'ë yëquëna.

Ja'nca ro'tamajënna, më'ë'ga yëquënani güina'ru yëquëna gu'aye yo'ose'ere ro'tama'iguë ba'ijë'ën.

Yëquënani gu'aye yo'oye ro'ta güesema'ijë'ën.

Ja'anre yëquënare etojei güesejë'ën, cabi.

⁵ Cani, bacuani se'e yeque cocare ye'yo bi'rabi Jesús:

—Yequë bainguë yo'ose'ere ro'tajë'ën. Ñami jobo ba'iguëna, baguë gajeguëbi ëñaguë raiguëna, aon beoguëna, baguëte cuirayete. Ja'nca beoguëbi yequë baguë gajeguë huë'ena sani, baguëni senni achaguëña: “Besa, samute jo'jo aonbëanre prestajë'ën. ⁶ So'o bainguëbi yë'ë huë'ena ti'anguëna, baguëni aon cuiraye beoyë yë'ë” caguë quëaguëña. ⁷ Caguë quëaguëna, baguë gajeguë huë'e sa'nahuë ba'iguëbi sehuoguëña: “Porema'inë. Anto sa'rore ta'pini tëjihüë yë'ë. Zin hua'na naconi yua cain umesi'cua sëani, huëni insiye porema'inë yë'ë” sehuoguëña. ⁸ Ja'nca sehuoguëna, hue'se nëcaguëbi jo'caye beoye se'e senni achaguëna, baguë gajeguëbi, Yë'ëre se'e hui'ya senma'ija'guë caguë, baguë yua huëni, baguë yëse'e insiguëña. ⁹ Ja'nca insisi'quë sëani, mësacuarë güina'ru quëayë yë'ë. Mësacua yëyete senreba sentoca, Riusubi insija'guë'bi. Jo'caye beoye ujjajënna, Riusubi ai masiye sehuoja'guë'bi. Riusuni recoyo te'e zi'inni baza catoca, Riusubi baguë ba'iyete mësacuari masireba masi güeseja'guë'bi. ¹⁰ Ën yija bain senreba se'ne'ru Riusuni senni achajën ba'ijë'ën. Ën yija bainbi si'a jëja sentoca, bacua bainbi insiyë. Si'a jëja cu'etoca, bacuabi tinjañë. Si'a jëja je'njuni achotoca, bacua bainbi anconi caca güeseyë.

¹¹ Mësacua'ga ën cocare achani ye'yëjë'ën. Mësacua zin hua'nabi ziaya hua'ire sentoca, ¿añare insiye mësacua? Bañë. ¿Jo'jo aonbëte sentoca, gatabëte insiye mësacua? Bañë. ¹² ¿Cura ziare sentoca, bunire insiye mësacua? Bañë. ¹³ Mësacua yua gu'aye yo'oye ye'yesi'cua ba'ijën, mësacua zin hua'nani re'oye insini cuiraye masijënna, mai Taita Riusu guënamë re'otore ba'iguëbi quë'rë ta'yejeiye maini conni cuirareba cuiraye masiji. Maibi baguë Espíritu raoyete sentoca, gare ënseye beoye maina raoji Riusu, cabi Jesús.

Acusan a Jesús de recibir su poder del demonio

¹⁴ Ja'n'rëbi jë'te, Jesusbi yi'o ma'tëbë bainguëni tëhuoni, baguë gu'a huatire etoni saoguë baji'i. Etoni tëjiguëna, ja'an bainguëbi coca ca bi'rabi.

Coca caguëna, bain hua'nabi ai bojoreba bojojën ëñahuë. ¹⁵Ëñajëna, yequëcua'ga ai jayajën cahuë:

—Huati hua'li ëjaguë Beelzebú hue'eguë, ja'anguëbi conguëna, Jesusbi huati hua'ire etobi'te, jayajën cahuë.

¹⁶Cajëna, yequëcua'ga Jesusni huacha sehuc güeseñu cajën, baguëni ñaca senni achahuë:

—Ta'yejeiyereba yo'ore yo'ojë'n. Ëñaza, senni achajën cahuë.

¹⁷Ja'nca gu'aye cajëna, Jesusbi bacua ro'tayete masiguë, bacuani shehuobi:

—Te'e yija bainbi si'a jurëanre re'huani sa'ñeña guerra huatoca, si'a jubë gare ñu'ñujeiñë. Te'e huë'e bainbi sa'ñeña je'o batoca, si'acua gare ñu'ñujeiñë.

¹⁸Ja'nca sëani, zupai jobobi güina'ru sa'ñeña huatoca, güina'ru jëja beoguë carajeji. Mësacuabi jaya coca cajëna, ja'nca shehuoyë yë'ë. Yureca Beelzebubi ¿queaca yë'ëre conguë'ne? ¹⁹Mësacua bain'ga huati hua'ire etoni saojëna, ¿jaro ëjaguëbi ta'yejeiye conguë'ne? Bañë. Mësacuabi yë'ëre jayajën cajën, mësacua ro huacha cayete si'acuani masi güeseyë. ²⁰Riusu se'gabi yë'ëre conguëna, huati hua'ire etoni saoyë yë'ë. Ja'nca conguëna, baguë bainrebare re'huani baja'yete ro'tajë'n. Te'e jëana ti'anja'ñeta'an ba'iji.

²¹Ën cocare'ga ro'tani, Riusu ta'yejeiye ba'iyete masijë'n. Yequë bainguë ai jëja baguëbi baguë hua guëna naconi baguë huë'ere re'oye ëñaguëna, yequëcuabi tëani saye porema'iñë. ²²Yequë'ga baguë'ru quë'rë jëja baguëbi baguë huë'ena ti'anni, baguëni quë'rë ta'yejeiye huani saoni senjotoca, baguë huë'ena cacani, baguë hua guëna, baguë bonse beoru tëteni sani, baguë bainna huo'hueni insiji.

²³Yureca, yë'ëre re'oye ëñama'icua ba'itoca, yë'ëni gu'aye ro'taye se'ga ba'iyë. Yë'ëre yo'o conma'icua ba'itoca, yë'ë re'huase'ere ro ñu'ñu güesejani senjoñë.

El espíritu impuro que regresa

²⁴Ën cocare'ga ro'tani, bain gu'ajeiyete ye'yejë'n. Gu'a huatibi bainguëte etani saiguë, beo re'otona ganiguë, ¿Jarona bëani huajëye'ne yë'ë? caguë, cu'eni jëhuani, se'e ro'tani, Yë'ë etasi huë'ena goza cabi. ²⁵Ja'nca cani, baruna go'ini ëñato, yua re'oye re'huasi huë'e, yua re'oye yuase'e bajji'i, bainguë recoyo. ²⁶Ja'nca ba'iguëna, baguë yua se'e sani, baguë gu'a gajecua te'e ëntë sara samucuarë tëhuoni chojili. Baguë'ru quë'rë ta'yejeiye gu'aye ba'icuanì choini, rani, si'a jubëbi ba etasi huë'ena cacani bëahuë, bainguë recoyona. Ja'nca bëani ba'ijëna, ja'an bainguë yua quë'rë ta'yejeiye ai gu'ajeiguë bajji'i. Ru'rureba ba'ise'e'ru quë'rë ta'yejeiye gu'aguë bajji'i, ye'yoguë cabi Jesús.

La felicidad verdadera

²⁷Ye'yoguë caguëna, romi hua'go bain jubë naconi ba'igobi baguëni coca güigo cago:

—iMè'è pè'cagobi mè'èni tè'ya rani, mè'èni chuchasi'co sèani, ai bojoreba bojogo ba'ija'go! güigo cago.

²⁸Güigo cagona, Jesús sehuobi:

—Riusu cocare achani te'e ruiñe yo'ocua'ga bago bojoye'ru què'rè ta'yejeiye ai bojoreba bojojèn ba'ija'cua'è, caguè sehuobi.

La gente mala pide una señal milagrosa

²⁹Ja'nca sehuoni, bain hua'nabi què'rè jai jubè ñè'cajèna, bacuani coca quèa bi'rabi:

—Yureña bainbi ai gu'aye ro'tajèn, yè'èni senni achajèn, Ta'yejeiyereba yo'ore yo'ojè'èn. Èñaza, senni achajèn cajèna, Riusu ira raosi'què Jonás hue'eguè, baguè ba'ise'e se'gare yureña bainni masi güeseyè yè'è.

³⁰Jonás yua Nínive hu'è'e jobo bainna raosi'què ba'ise'e'ru yè'è'ga, Riusu Raosi'quèreba ba'iguè, yureña bainna raosi'què'è yè'è. ³¹Yecore'ga, ira baingo ba'isi'co, sèribè ca'nco bain ta'yejeiye èjago ba'isi'core ro'tani, Riusu bènni senjoja'ñete masijè'èn. Bain ta'yejeiye èjaguè Salomonbi ai masiguè yihuoguèna, bagobi Salomón masiguè yihuo cocare achani masijaza cago, ai so'o sani baguèna ti'anni achagoña. Ja'nca achani masisi'core sèani, mèsacua yua bago yo'ogo ba'ise'ere ro'tani, yè'è cocareba yureña quèani achose'ere què'rè te'e ruiñe achani ye'yejèn ba'ijè'èn. Achaye güetoca, yè'è yua Salomon'ru què'rè ta'yejeiyereba masiguè sèani, Riusubi mèsacuani què'rè ta'yejeiye bènni senjoguè ba'ija'guè'bi. ³²Riusu cuencuesi umuguse ti'anguèna, Nínive hu'è'e jobo bainre'ga èñaja'cua'è mèsacua. Bacua yua Jonás coca quèani achose'ere achani, bacua gu'a juchare jo'cani senjoreña. Yureña'ga yè'èbi ti'an rani, Riusu cocarebare quèani achoguèna, mèsacua yua achaye güetoca, ai ta'yejeiyereba bènni senjosi'cua ba'ija'cua'è mèsacua, yè'è yua Jonas'ru què'rè ta'yejeiye ba'iguè sèani.

La lámpara del cuerpo

³³Mèsacua yua te'e ruiñe yo'ocua ba'iyè yènica, èn cocare achani ye'yejè'èn. Bainbi majahuète zèonni, ro'rohuèbi meñe jaoni ta'pima'licua ba'iyè. Majahuète gare yahueye beoye ba'iyè. Bain ti'ancuabi, re'oye èñaja'è'è cajèn, majahuète zèonni èmèna reoyè. ³⁴Mèsacua ñaco yua mèsacua recoyo majahuè'ru ba'iji. Mèsacua ñacobi èñajèn, te'e ruiñe yo'oye ro'tatoca, si'a recoyo miañereba miaji. Gu'aye yo'oye ro'tatoca, si'a recoyo yua zijeji recoyo'ru ruinjì. ³⁵Ja'nca sèani, mèsacua èñare bajèn, te'e ruiñe ro'tajèn ba'ijè'èn. Ja'nca ro'tama'itoca, gu'a èase'e se'gare ro'tatoca, zijeiye se'ga ba'iji mèsacua recoyore. ³⁶Si'a recoyoreba te'e ruiñe ro'tajèn ba'itoca, gare zijeiye beoye ba'itoca, mèsacua yua gare jo'caye beoye te'e ruiñereba masini re'oye yo'oye se'ga ba'iyè. Majahuè

re'oye miañe'ru te'e ruiñe ëñani, te'e ruiñe masini yo'oye porecua'ru ruiñe mësacua, yihuquë cabi Jesús.

Jesús acusa a los fariseos y a los maestros de la ley

³⁷Caní tējiguëna, fariseo bainguëbi baguëni choiguë, Yë'ë huë'ena sani, yë'ëre aon aiñe conjë'n caguë choiguëna, Jesusbi te'e conguë saj'i'i.

³⁸Sani ti'anni, fariseo bain yo'oye'ru yo'oma'iguë, baguë ëntë sarañare bacua zoaye'ru zoamaquëna, baguëre choisi'quëbi gu'aye ro'taguë ëñabi.

³⁹Ja'nca ëñaguëna, Ëjaguë Jesusbi baguëni cabi:

—Mësacua fariseo bainbi guëna ro'rohuëanre zoajën, guërëbë ca'nco se'gare zoacua ba'iyë. Sa'nahuë ca'ncore zoaye ro'tama'icua ba'iyë. Güina'ru, mësacua recoyo gu'a recoyoreba se'ga ba'iyë. Ro gu'aye ro'tajën, bain bayete ro tëteni bajën, ⁴⁰mësacua ¿queaca ro'tajën, ro huesë äaye yo'ojën ba'iyë'ne? Mësacuabi ëmëje'en ca'nco se'gare ëñajën, Yë'ë ga'nihuë Riusu re'huani jo'case'ere sëani, re'oye zoani re'huaza cajën, mësacua ¿queaca ro'tajën, mësacua recoyo re'oye re'huani, Riusu yëyete yo'oma'iñe'ne? ⁴¹Mësacua yua bonse beo hua'nana insijën, Riusu yëye'ru bacuana ro insiñu cajën, ro yo'omajën ba'ijë'ën. Mësacua recoyo oire bajën, Bacuana te'e ruiñe conñu cajën, Riusu yëyete yo'ojën, bacuani te'e ruiñe conjën ba'ijë'ën.

⁴²Mësacua fariseo bain gu'aye yo'ojënna, Riusubi mësacuani ai bënni senjoja'guëbi. Mësacua yua Riusu coca caní jo'case'ere te'e ruiñe yo'oñu cajën, mësacua ma'ña sëñete inni, décima parte ba'iyete cuencueni, Riusu caní jo'case'ere cuencueni, baguëna insiyë mësacua. Ja'nca insicuata'an, Riusu yëye'ru te'e ruiñe yo'omajën, Riusuni gare yëye beoye ba'icua'ë mësacua. Ja'anre quë'rë ta'yejeiye ro'tajën, mësacua cuencueni insiyë'ru yo'ojën, quë'rë ta'yejeiye yo'ojën, Riusuni si'a recoyo yëjën ba'ijë'ën.

⁴³Mësacua fariseo bain gu'aye yo'ojënna, Riusubi mësacuani ai bënni senjoja'guë'bi. Mësacua yua bain nê'ca huë'ena sani, ëja bain ñu'i seihuë se'gana bëaye yëyë. Mësacua yua huë'e joborebana sani, bain saludayete ëjojën, Ëja bainre saludaye'ru yë'ëre saludaja'bë cajën, ëjoyë mësacua.

⁴⁴Mësacua ira coca caní jo'case'ere ye'yocua, mësacua fariseo bain, si'acuabi re'o bain ba'iyë'ru ro coquejën ëñojënna, Riusu bënni senjoñe se'ga ba'ija'guë'bi mësacuare. Bain tansiruan se'ga'ru ba'iyë mësacua. Ro ëmëje'en ca'nco se'gare re'oye ëñocuata'an, ai ënto sëñe se'ga ba'iyë, sa'nahuë ca'ncore. Bain hua'nabi ëmëje'en ca'nco se'gare ëñajën, Bain tansiruan ai re'oye ëñoji cajën, mësacua gu'a reconoia ba'iyete ro huesë äaye ëñañë, bëinguë cabi Jesús.

⁴⁵Caguëna, ira coca caní jo'case'ere te'e ruiñe masiguëbi Jesusni cabi:

—Ëjaguë, më'ëbi ja'an cocare caguë, yë'ë, yë'ëre conjën ba'icua're'ga caguë, yëquëmare gu'aye achoye cayë më'ë, cabi.

⁴⁶Caguëna, Jesús sehuobi:

—Aito. Mësacua, ira coca caní jo'case'ere te'e ruiñe masicua'e'ga ai bënni senjoja'guë'bi Riusu. Mësacua yua bain hua'nani ai guaja yo'o güesecuata'an, mësacuabi güina'ru yo'oye beoye ba'ljën, bacuani gare conmajën ba'licua'ë.

⁴⁷Mësacuabi ai gu'aye ro'tajën ba'ljënna, Riusubi mësacuani ai bënni senjoñe ba'lja'guë'bi. Riusu ira bain cuencueni raosi'cua tansiruanre re'oye re'huajën, re'oruan ëñoja'guë cajën, bojojën yo'ojënna, Riusubi bënji. Mësacua ira bain ba'isi'cuabi Riusu bain raosi'cuani huani senjosi'cuare sëani, mësacua yua bacua ro'tajën ba'ise'e'ru güina'ru gu'aye ro'tajën ba'iyë. ⁴⁸Mësacua yua ja'an bain tansiruanre re'oye re'huajën, mësacua ira bain ba'isi'cua huani senjose'ere re'oye ro'tajën, bacua ro'tajën ba'ise'e'ru te'e ro'tacua'ru ëñoñe mësacua. Bacuabi Riusu bainni huani senjosi'cua ba'ljënna, mësacua yua Riusu bain tansiruanre re'oye re'huajën, güina'ru gu'aye yo'ocua'ru ëñoñe mësacua.

⁴⁹Riusubi mësacua yo'ojën ba'lja'yete te'e ruiñe masiguë sëani, ñaca caní jo'cabi: “Yë'ëbi yë'ë coca caní achocua, yë'ë ta'yejeiye yo'ore concua, ja'ancuare re'huani, bainna saoguëna, bain hua'nabi ro cue'yoni, bacuani ro je'o bajën, yequëcuare ja'si yo'ojën, yequëcuare huani senjoja'cua'ë” caní jo'cabi Riusu.

⁵⁰Ja'nca caní jo'casi'quë sëani, baguë bain cuencueni raosi'cuare ro'taguë, baguë ën yija re'huani jo'casirënbi raosi'cua huani senjosi'cua ba'ljënna, yureña bain gu'aye yo'ose'e ba'iji caguë, mësacuani sehuoye senja'guë'bi Riusu. ⁵¹Baguë ira banguë raosi'quë Abel hue'eguë, baguë huani senjose'ere ro'taguë, si'a jë'te raosi'cua huani senjose'ere ro'taguë, baguë banguë Zacarías ba'isirën tëca raosi'cua, si'acuare huani senjojënna, mësacuani sehuoye senja'guë'bi Riusu. Zacarías hue'eguë ba'isi'quëre cato, baguë yua misabë ca'nchorëte nëcaguëna, mësacua ira bain ba'isi'cuabi baguëni huani senjohuë. Ja'nca sëani, mësacuani ganreba caguë quëayë yë'ë. Riusu bain raosi'cua huani senjosi'cua si'acuare ro'taguë, yureña bainni sehuoye senji Riusu.

⁵²Mësacua, ira coca te'e ruiñe masicua, ai bënni senjosi'cua ba'lja'cua'ë. Riusubi baguë masiye ye'yose'ere bainna jo'caguëna, mësacua se'gabi ro yahue re'huani, bainni gare ye'yomaë'ë. Ye'yomajën, bain hua'nabi ye'yeye yëcuareta'an, gare ënsehuë mësacua. Ja'nca sëani, Riusubi mësacuani ai bënni senjoja'guë'bi, caguë quëabi Jesús.

⁵³Ja'nca caguë quëaguëna, ira coca te'e ruiñe masicua, fariseo bain, bacuabi ai bëinreba bëinjën, baguëni ai hui'ya senni achajën baë'ë.

⁵⁴Baguëni huacha sehua güeseñu cajën, baguëni coque ëaye ro'tajën, baguëni hui'ya senjën, baguë sehuoyete ai achajën baë'ë.

Jesús enseña contra la hipocresía

12 ¹Ja'nca ba'licuata'an, quë'rë jai jubëan bainbi Jesús cocare achañu cajën, sa'ñeña jël'ejën quëonjën, baguëna ti'anhuë. Ja'nca ti'anjënna, Jesusbi baguëre yo'o concuani ru'ru yihuoguë cabi:

—Mësacua yua ëñare bajën, fariseo bain aon huo'coye, bacua yo'ojën ba'iyë ja'anre ëñani, gare yo'oye beoye ba'ijj'ën. Bacua yua ëmëje'en ca'nco se'gare re'huajën, Re'lo bain ba'iyë yëquëna cajën, ro coquejën, ro gu'aye yo'ojën ba'iyë. ²Bacuabi ro yahue gu'aye yo'ojënna, Riusubi si'aye ëñani masiji. Si'a bain yahue gu'aye yo'ojënna, Riusubi si'ayerëba masini, si'ayete si'a bainni masi güeseja'guë'bi. ³Ja'nca sëani, mësacua yahue case'e, zijei re'oto cani jo'case'e ba'iguëna, Riusubi si'a bainni te'e ruiñera masi güeseja'guëbi. Si'a bainbi te'e ruiñe achajën ba'ija'cua'ë. Mësacua huë'ena yahue quëajën ba'ise'e ba'itoca, si'a huë'e jobona quëani achose'e ba'ija'guë'bi.

A quién se debe tener miedo

⁴Mësacua yua yë'ë gaje hua'na ba'ijjënna, mësacuani yihuoguë quëayë yë'ë. Yequëcuabi mësacuani huani senjo ëaye yo'otoca, bacuani gue huaji yëye beoye ba'ijj'ën. Bain ga'nihuë se'gare huani senjoñe porecuabi mësacua recoyo carajei güeseyë gare porema'iñë. ⁵Riusu bënni senjoja'ñë se'gare huaji yëjën ro'tajën ba'ijj'ën. Gu'a jucha yo'otoca, mësacuabi junni huesëjënna, Riusu yua ja'an toana mësacuare senjoni saoye poreji. Ja'nca sëani, Gu'aye yo'oma'iñe cajën, Riusuni bëin güesemajën ba'ijj'ën.

⁶Ën cocare ro'tani, Riusu ta'yejeiye conreba coñete masijj'ën. Bi'an hua'na te'e ëntë sara ba'i hua'nare con misabëna ëoye yëtoca, samu curi so'corëan se'gare ro'iye bayë mai. Ta'yejeiye ro'ima'iñe ba'iguëna, Riusu'ga bi'an ba'iyete gare huanë yema'iji. ⁷Bi'an hua'na ba'iyete ai ro'taguë, mësacua ba'iyere'ga quë'rë ta'yejeiye ai ro'taguë ba'iji Riusu. Mësacua sinjobë rañare'ga cuencueni, ga rañañë ba'iyë masiji Riusu. Ja'nca sëani, mësacua yua gare huaji yëye beoye Riusu conreba coñete masijj'ën.

Los que reconocen a Jesucristo delante de los hombres

⁸Ën cocare'ga mësacuani yihuoguë quëayë yë'ë. Bain hua'nabi achajënna, mësacua yua yë'ë ba'iyete quëani achojën ba'ijj'ën. Yë'ë yua Cristo bainguë'ë. Riusu Raosi'quëreba bainguë'ë yë'ë, quëani achojën ba'itoca, yë'l'ga mësacua ba'iyete ëñaguë, Riusu guënamë re'oto yo'o con hua'nabi achajënna, Yë'ë bainreba yo'o concua ai re'lo hua'na'ë, cani achoja'guë'ë yë'ë. ⁹Yequëcua yë'ë ba'iyete ro'tajën, bain hua'nabi achajënna, Cristo bain ba'iyete cani achoyë yëma'iñë yë'ë, catoca, yë'l'ga, Riusu Raosi'quëreba ba'iguë, Riusu guënamë re'oto yo'o con hua'nabi achajënna, bacua ba'iyete güeni senjoñe caju'guë'ë yë'ë.

¹⁰Yë'ë ba'iyete gu'aye catoca, ja'n'rëbi ja'an gu'aye case'ere huanë yeye senreba sentoca, Riusubi huanë yeni ro'tama'iguë ba'ija'guë'bi. Riusu Espiritu ba'iyete gu'aye catoca, ja'an gu'aye case'ere huanë yeye senreba sento'ga, Riusubi gare huanë yeye beoye ba'ija'guë'bi.

¹¹Yequëcuabi mësacuare preso zeanni, huë'e jobo ëjacua, bain ta'yejeiye ëjacua, bacua ba'iruanna nëconi gu'aye cajënna, mësacua sehuo coca caja'yete ru'ru ro'tamajën ba'ijj'ën. ¹²Mësacua sehuorën ti'anguëna, Riusu Espiritubi masi güesequëna, ja'an cocare ëja bainni sehuoj'ën, cabi Jesús.

El peligro de las riquezas

¹³Caguëna, yequë, bain jubë naconi ba'iguëbi Jesusni cabi:

—Ëjaguë, yë'ë ja'yëbi yëquëna taita bonse jo'case'ere yë'ëna huo'hueni insiye yëma'iguëna, baguëni huo'hueye guansej'ën, cabi.

¹⁴Caguëna, Jesús sehuobi:

—Bañë. Mësacua bonse huo'hueye cama'iguë'ë yë'ë, cabi.

¹⁵Ja'nca cani, si'a hua'nani ñaca yihuoguë cabi:

—Mësacua ëñare bajën, bonse ba ëayete ro'tamajën ba'ijj'ën. Bonse se'gare batoca, quë'rë re'oye ba'iye gare porema'inë mësacua, cabi.

¹⁶Ja'nca cani, ye'yo cocare ñaca quëabi:

—Ai ta'yejeiye bonse ëjaguë baquëña. Baguë aon tanse'ere ëñaguë, ai aon tëa güesequëña. ¹⁷Ja'nca tëa güesequë, ja'ansi'quë ro'taguëña: “¿Queaca yo'oye'ne yë'ë? Ai aon tëase'e ba'iguëna, çjarona ayani baye'ne yë'ë? Aon aya huë'eñana ayaye ti'anma'inë sëani, ¹⁸yë'ë rëño huë'eñare ñañoni taonni, senjoni, quë'rë jai huë'eñare yo'oza, ro'taguë ba'iyë yë'ë. Ja'nca yo'oni tējini, yë'ë aonre ayani bani, ¹⁹ja'n'rëbi yë'ë se'ga bojoguë caja'guë'ë: Yë'ëre ai re'oye ba'iji. Surupa. Gare se'e aon carajeiye beoye ba'ija'guë'ë yë'ë. Gare se'e gono uncuye carajeiye beoye ba'ija'guë'ë yë'ë. Ja'anna ta'yejeiye bojoguë, re'o recoyo huanone se'ga ba'ija'guë'ë yë'ë” ro'taguëña baguë. ²⁰Ja'nca ro'taguë ba'iguëna Riusubi baguëni caguëña: “Ro huesë ëaye ba'i hua'guë'ë më'ë. Yure ñami junni huesëja'guëta'an ba'iyë më'ë. Junni huesëguëna, më'ë re'o bonse çjarocuabi bëani baja'cua'ne?” caguëña Riusu. ²¹Mësacua yua ja'an ye'yo cocare achajën, ñaca ro'tajën ba'ijj'ën. A'ta bonsere bëyoni ta'yejeiye bonse ëjacua'ru ruñu cajën yo'otoca, carajeiye se'ga ba'ija'cua'ë. Riusuni yo'o conmajën, Riusu insija'yete gare coye beoye ba'ija'cua'ë, yihuoguë cabi Jesús.

Dios cuida a sus hijos

²²Ja'nca cani tonni, ja'n'rëbi jë'te, baguëre yo'o con hua'nani yihuoguë quëabi:

—Mësacua aon ainja'ñe, mësacua caña ju'ija'ye, ja'anre ta'yejeiye ro'tamajën ba'ijj'ën. ²³Riusubi mësacuare ro aon aincuare re'huamajili. Riusubi mësacua ga'nihuëanre re'huaguë, ro caña ju'iyete se'gare caguë jo'camajili. ²⁴Mësacua yua bi'an hua'na ba'iyete ëñani ye'yej'ën. Ba hua'nabi gare aon tanma'icuata'an ba'iyë. Aon tëani re'huama'icuata'an

ba'iyë. Bain hua'na re'huani baye'ru ba'ima'icua'eta'an, Riusubi bacua aon ainjën ba'iyë insiji. Ja'nca insiguë, mësacua ba'iyete què'rë ta'yejeiye ro'taguë, mësacuani què'rë re'oye conreba conni insiye masiji Riusu. ²⁵Mësacuabi ro'tajën, Què'rë jëja yo'oni què'rë zoa hua'guë'ru runza ro'tajën ba'icuata'an, gare porema'inë mësacua. ²⁶Ja'anre yo'oye poremajën, mësacua ¿queaca ro'tajën mësacua baja'yete ta'yejeiye cu'eye'ne?

²⁷Jo'ya coro irayete ëñani ye'yejël'ën. Jo'ya coro se'gabi re'o canre tëonni ta'nëne porema'iguëna, Riusu se'gabi jo'ya corore re'oye ëñoñe re'huaye masiji. Bain ta'yejeiye ëjaguë Salomón hue'eguë ba'isi'quëbi ai re'o caña me'najei cañare ju'ini ai re'oye ënoguëreta'an, Riusu jo'ya corona yua què'rë ta'yejeiyereba ai re'oye ëñoji. ²⁸Jo'ya corona yua rëño nësebë se'ga ba'iguë, ja'nrëbi te'e jëana junni huesëguëna, Riusubi ja'an corona ai re'oye re'huani jo'caji. Ja'nca re'oye re'huani jo'caye masiguëbi mësacuare'ga què'rë ta'yejeiyereba ai re'oye conreba coñe masiji. ²⁹Ja'nca masiguë sëani, mësacua yua ¿Queaca aon coní aiñe'ne? ¿Queaca gonore coní uncuye'ne? ja'anre ta'yejeiye ro'tamajën ba'ijël'ën. ³⁰Ro ën yija bainbi ja'an se'gare ai ro'tajën ba'icuata'an, mësacua Taita Riusu insiyete si'a recoyoreba ro'tajën ba'ijël'ën, mësacua carayete ai masiguë sëani. ³¹Riusu ba'i jobore ru'ru ro'tajën, Riusu yo'o coñe se'gare ro'tajënna, Riusubi si'a ën yija carayete mësacuana insija'guë'bi.

Riqueza en el cielo

³²Mësacua yua yë'lë bainreba ai yësi'cua sëani, gare huaji yëye beoye ba'ijël'ën. Mai Taita Riusubi mësacuani ai bojoguë, baguë ba'i jobo ba'ija'yete mësacuana ai insireba insija'guë'bi. ³³Ja'nca sëani, mësacua bonsere bendieni, bonse beo hua'nana ro insijël'ën. Ja'nca yo'onica, mësacua yua gare carajeiye beoye què'rë ta'yejeiye coní baja'cua'ë. Riusu naconi guënamë re'otore ba'ijën, baguë insija'yete gare caraye beoye coní baja'cua sëani, ja'an se'gare ro'tajën ba'ijël'ën. Ja'anre bajënna, gare huesëni si'aye beoye ba'ija'guë'bi. Gare pu'ncaye beoye ba'ija'guë'bi. Gare jian güeseye beoye ba'ija'guë'bi. ³⁴Riusu insija'yete coní baja'cua sëani, recoyo bojoreba bojojën ba'ijël'ën. Ro ën yija bonse se'gare ba ëaye ro'tatoca, rëño nësebë se'ga bojojën, Riusu insija'yete gare coye beoye ba'ija'cua'ë mësacua.

Hay que estar preparados

³⁵Riusu cuencuesi umuguse yua te'e jëana ti'anja'nëta'an ba'iguë sëani, mësacua te'e jëana sani ba'ija'yete re'oye ëñajën ëjojën ba'ijël'ën. Guëon ju'i corore sa'yeni, Majahuëre zëonni saiñu cajën ba'iyë'ru ëñajën ëjojën ba'ijël'ën. ³⁶Ëja bainguë yo'o concua ëñajën ëjojën ba'iyë'ru ba'ijël'ën.

Bacua ëjaguëbi hueja fiestana saisi'quë ba'iguëna, Baguë yua joë ba'irën ti'anma'ija'guë cajën, baguë anto sa'rore ancoja'yete ëjojën bateña. ³⁷Ja'nca ëjojën ba'icuada ti'anni, bacuani ai bojoguë, bacuani ai re'oye conreba conguëña. Ja'an ëjaguëbi bacuani bëa güeseni, bacuani re'o aon cuiraguëña. ³⁸Quë'rë ñami jobo ba'iyeru ti'anni, baguëre yo'o concua ëjojën ba'icuaire ëñani, bacuani ai ta'yejeiye ai insireba insiguë bojoguëña. ³⁹Mësacua yua ën cocare'ga achani te'e ruiñe ro'taye ye'yejë'ën. Huë'e ëjaguëbi bonse jianguë rairën masinica, baguë ti'anja'ñete ëñaguë ëjoguë, baguë huë'ere jian güesema'ire'abi. ⁴⁰Mësacua'ga yë'ë in rai umugusere ëñajën ëjojën ba'ijë'ën. Yë'ë ti'anja'ñete ta'yejeiye ro'tama'ijë'ëna, yë'ë, Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi te'e jëana ti'anja'guëta'an ba'iyë yë'ë, cabi Jesús.

El criado fiel y el criado infiel

⁴¹Caguëna, ja'nrebi Pedrobi baguëni senni achabi:

—Ëjaguë, ën cocare ye'yoguë caguë, çyëquëna hua'na se'gani yihuoguë, o si'a bainni yihuoguë caguë më'ë? senni achabi.

⁴²Senni achaguëna, Jesús sheuobi:

—Ëja bainguëre yo'o concua yo'ose'ere ro'tani masijë'ën. Baguëre yo'o conguë te'eguëbi te'e ruiñe recoyo ro'taguëna, baguë ëjaguëbi so'o sai bi'raguë, baguë huë'ere baguëna jo'caguë guansegüëña: “Yë'ëre yo'o con hua'nare bacua yo'o yo'oye guansegüë ba'ijë'ën. Bacuare aon cuiraye guansegüë ba'ijë'ën” cani tonni saquëña. ⁴³Sani, ja'nrebi zoe ba'irën se'le rani ëñato, baguëre yo'o con hua'guëbi baguë huë'e ba'iyete ai re'oye cuiraguë baquëña. Ja'nca ba'iguëna, baguëni ai bojoguë, baguëni ai re'oye conguë ëñaguëña. ⁴⁴Baguë huë'e, baguë yija, baguë bonse, si'ayete baguëna jo'cani, baguë bain ëjaguëre baguëre re'huan, baguëni ai bojoreba bojoguë baquëña. ⁴⁵Yequë yo'o con hua'guë'ga baquëña. Baguë ëjaguëbi so'o saisi'quë ba'iguëna, yo'o con hua'guëbi ro'taguë, Yë'ë ëjaguëbi zoe raima'iji caguë, baguë gaje yo'o concuani ai je'o baguë, baguë ëjaguë aonre a'ta ainguë, baguë jo'chare uncuni güebeguë, ⁴⁶Yë'ë ëjaguëbi raima'iji caguëna, baguë ëjaguëbi te'e jëana ti'an rani, baguë gu'aye yo'ose'ere ëñani, baguëni zeanni, baguëni ai ta'yejeiye bënni senjoni, achaye güecua ba'iruna senjoni saoguëña.

⁴⁷Ja'nca ba'ise'e sëani, mësacua ro'tani masijë'ën. Ëjaguëre yo'o conguëbi baguë ëjaguë guansese'ere achani, baguë yo'o yo'oye masiguë, ja'nrebi baguë guansese'ere yo'oma'itoca, ëjaguëbi baguëni ai ta'yejeiye bënni senjoja'guë'bi. ⁴⁸Yequë yo'o conguëbi baguë ëjaguë guansese'ere huesëguë, ja'nrebi baguë yo'o guansese'ere re'oye yo'oma'itoca, ëjaguëbi baguëni ta'yejeiye bëinma'ija'guë'bi. Güina'ru, mësacua ai ta'yejeiye insini, ai ta'yejeiye masi güesetoca, mësacua yua quë'rë ta'yejeiye te'e ruiñe yo'o coñe bayë.

Jesús es causa de división

49 Yè'èbi èn yijana raiguè, bainni ai yo'o güeseguè raè'è, jai toa zèonse'e ba'iyè'ru. Yuta toa zèoñe'ru yo'oma'iguè, te'e jèana zèonni, jai toa re'huaye'ru yo'oye ro'taguè'è yè'è. 50 Taita Riusubi ja'an toabi yè'èni bautizaye ro'taguèna, ja'an bautizaja'ye tèca ai recoyo ja'siyereba ja'siguè ba'ija'guè'è yè'è. 51 Mésacua yua yè'è ba'iyete ro'tajèn, ¿Bainni bojo güeseguè raisi'què'bi ro'tajèn ba'ima'iñe mésacua? Gare banhuè. Bainni sa'ñeña hua güeseguè raisi'què'è yè'è. Sa'ñeña bëin güeseguè raisi'què'è yè'è. 52 Yureñabi te'e huè'e bain ba'icua, te'e èntè sara ba'icua ba'ijèn, si'a jubèbi sa'ñeña je'o bajèn, sa'ñeña huaye se'ga ba'ija'cua'è. 53 Pè'caguèbi baguè mamaquèni je'o baguèna, mamaquèbi baguè pè'caguèni je'o baja'guè'bi. Pè'cago'ga bago mamaconi je'o bagona, mamacobi bago pè'cagoni je'o baja'go'go. Romi huacua banica, sa'ñeña ai je'o bajèn ba'ija'cua'è. Ja'nca sa'ñeña hua güeseguè raisi'què'è yè'è, cabi Jesús.

Las señales de los tiempos

54 Ja'nca cani tonni, ja'nрэbi, si'a bainni quèani achoguè cabi:
—Mésacua yua ènsèguè ruajai ca'ncona èñani, oco pico ba'itoca, Oco ca'niji cayè mésacua. Ja'nca cajèna, mésacua case'e'ru oco raji. 55 Ja'nрэbi, sèribè ca'ncobi tutu ratoca, mésacuabi, Ja'su umuguse ba'ija'guè'bi cayè. Cajèna, mésacua case'e'ru ja'su umuguse ruinji. 56 Mésacua yua oco raja'ye, ja'su umuguse ruinja'ñe. ja'anre ai masiye quèacuata'an, ¿mésacua queaca ro'tajèn, Riusu yureña yo'oja'yete ro huesè èaye ba'iyè'ne? Mésacua yua re'o bain èñocuata'an, ro coquejèn ba'iyè mésacua.

Procura ponerte en paz con tu enemigo

57 ¿Mésacua queaca ro'tajèn, te'e ruiñe yo'oyete cani yo'oma'iñe'ne?
58 Yequèbi mè'èni preso zeanni èja bain guanse huè'ena sa bi'ratoca, ru'ru mè'è porese'e'ru baguè naconi ro'i cocare cani tonjè'èn. Èjaguè ba'iruna yè'ère rèrèni sama'iguè caguè, ja'nca baguèni cani tonjè'èn. Ja'anruna satoca, èjaguèbi mè'ère èñani, soldado hua'nana insiguèna, ya'o huè'ena guaoni baja'cua'è. 59 Mè'ère ja'nca guaoni batoca, mè'è curi beoru ro'iyè tèca, ya'o huè'ebi gare etaye porema'ija'guè'è mè'è, cabi Jesús.

Importancia de la conversión

13 ¹Caguèna, bain jubè ba'icuaabi Jesusni coca quèahuè:
—Èjaguè, Galilea bainbi Jerusalén huè'e jobona ti'anni, Riusuni bojoñu cajèn, bacua jo'ya hua'nare huani, misabèna tèoni èo bi'rahuè. Èo bi'rajèna, bain èjaguè Pilatobi bacuare zeanni, bacuani huani senjoni,

bacua zie yua bacua jo'ya hua'na zie naconi ja'meni jo'cabi quëahuë bacua.

²Quëajëna, Jesús sehuobi:

—Ja'nca huani senjosi'cua ba'ijëna, ¿Mësacua queaca ro'taye'ne? Mësacua yequërë ro'tajën, Ja'an Galilea bain yua bacua yija ba'icua'ru quërë gu'aye yo'ojën ba'isi'cua ba'imate, ro'tama'iñe mësacua? ³Bañë. Te'e ruiñe ro'tama'iñe mësacua. Mësacua'ga mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani senjoma'itoca, mësacua'ga güina'ru carajeija'cuata'an ba'iyë. ⁴Yequëcua ëmë huë'e quëonsi'cuare'ga ro'tajë'ën. Ëmë huë'e Siloere ba'iguë, ñañani taonni, ja'an dieciocho bain hua'nana quëonguëna, huajë junni huesëhuë. Ja'nca quëonni huesësi'cua ba'ijëna, mësacua ¿queaca ro'taye'ne? Si'a Jerusalén bain ba'iyë'ru quërë gu'aye yo'ojën ba'isi'cua ba'imate, ro'tama'iñe mësacua? ⁵Gare banhuë. Mësacua'ga mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani senjoma'itoca, mësacua'ga güina'ru carajeija'cuata'an ba'iyë, cabi.

La parábola de la higuera sin fruto

⁶Ja'nca cani, ja'nрэби ye'yo cocare caguë, bainni quëani achobi:

—Ën cocare achani, mësacua gu'a jucha jo'cani senjoñete te'e ruiñe ro'tajë'ën. Yequë ëjaguëbi higo sunquiñëte baguë ziona tanni, samute tëcahuëan ëjoni ëñato, higo uncuere gare quëinma'iñe baquëña. ⁷Ja'nca quëinma'iguëna, ëjaguëbi baguë zio cuiraguëni cabi: “Ja'an sunquiñë gu'a sunquiñë'ë. Higo uncuere tëani uncueja'ma caguë, ro cu'eni jëhuahuë yë'ë. Cueni taonni senjojë'ën, ro irani ba'iñëre sëani” cabi baguë. ⁸Caguëna, zio cuiraguëbi sehuobi: “Banji. Cueni senjoma'iñu. Se'e yequë tëcahuë ëjona'a, ëjaguë. Bañë yijare re'oye mo'gani, re'o yijare pë'npëni uanni, re'oye re'huazaniñë yë'ë. ⁹Ja'nca re'huani ëjoguëna, ja'nрэби yequë tëcahuë uncuere quëinma'itoca, cueni senjoñu” cabi baguë.

Jesús sana en día de reposo a una mujer jorobada

¹⁰Ja'nрэби, yequë umuguse yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, Jesús yua bain ñë'ca huë'ena cacani, bainre coca ye'yoguëna, ¹¹romi hua'gobi me gurubë garani ju'ingo baco'ë. Dieciocho tëcahuëan gu'a huati cacasi'cobi te'e ruiñe nëcaye porema'i hua'go baco'ë. ¹²Ja'nca ba'igona, Jesusbi ëñani, bagoni choini, ja'nрэби bagoni quëabi:

—Yë'ë baingo, më'ë rau beo hua'go ba'ijë'ën. Huati beogo, huajë hua'go ba'ijë'ën, caguë quëabi.

¹³Ja'nca quëani, baguë ëntë sarañabi bagona pa'roguëna, ja'ansirën te'e ruiñe nëceni, Riusuni ai bojoreba bojogo ca bi'rago. ¹⁴Ja'nca huajëni bojogona, ñë'ca huë'e ëjaguëbi baguë yo'o yo'oma'i umuguse huachose'ere ëñani, ai bëinreba bëinguë, bainni cabi:

—Te'le ëntë sara te'le umuguseña yo'o yo'o umuguseña ba'iguëna, ja'an umuguseña se'gare rani huacho güesejë'ën. Yo'o yo'oma'i umuguse ba'itoca, huacho güeseye beoye ba'ijë'ën, bëinguë cabi.

¹⁵Caguëna, Jesusbi sehuobi:

—Mësacua judfo ëja bainbi Riusu cocare te'le ruiñe yo'oñu cajën ro coqueyë. Mësacua jo'ya hua'na, toro, burro, ja'an hua'na ba'iyete ëñajë'ën. ¿Yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, mësacua yua bacuare jo'chini, oco uncuruna sani, ocore uncu güesema'iñe? Aito. ¹⁶Ja'nca yo'ojën ba'icua sëani, ¿mësacua guere yo'ojën, bago huachoyete ënseye caye'ne? Ira taita Abraham baignorebare sëani, dieciocho tëcahuëan zupai huati cacani ba'iguëna, bagore yo'o yo'oma'i umugusebi huachoye ënsema'ijë'ën, cabi Jesús.

¹⁷Ja'nca caguëna, Jesusni se'le je'o ëñamajën, ro gati ëaye yo'o bi'rahuë. Bain hua'naca Jesús ta'yejeiye yo'o conse'ere ëñani, ai bojoreba bojojën baë'ë.

La parábola de la semilla de mostaza

¹⁸Ja'nrebi, Jesús yua ye'yo cocare cabi:

—Mësacua yua Riusu bainreba ba'i jubë re'huani baja'ye, ja'anre ye'yejë'ën caguë, ¿queaca mësacuani quëaye'ne yë'ë? ¹⁹Mostazara'carë ba'iyete ro'tani ye'yejë'ën. Ai zinra'carë ba'iguëna, yijana tantoca, ai jai sunquiñë runni, jai cabëan quënquëna, ca hua'i hua'nabi ja'añëna ti'anni, bacua ziaroanre suayë.

La parábola de la levadura

²⁰Mësacua yua ën cocare'ga achani, Riusu bain re'huani baja'yete ye'yejë'ën. ²¹Romi hua'gobi bago jo'jo aonbëanre yo'ogo, aon huo'coyete inni, harinabë naconi ja'mego. Ja'nca ja'megona, si'a harinabëbi ta'yejeiye huo'coni, ai jaibë'ru ruinjï, cabi Jesús.

La puerta angosta

²²Cani tonni, ja'nrebi se'le sani, Jerusalén huë'le jobona ti'añe tëca si'a bain huë'le jo'borëanna bonëni, bainre ye'yoguë bajï'i. ²³Ye'yoguë ba'iguëna, yequëbi baguëni coca senni achabi:

—Ëjaguë, ¿më'l'ë bain ba'ija'cua, Riusu bënni senjoñe jëaja'cua, rëño jubë se'ga ba'ija'cua'ne? caguë senni achabi.

²⁴Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

—Mësacua yua Riusu ba'i jobona ti'añe ro'tanica, ja'an rëño sa'ro se'gabi cacani ba'ijë'ën. Ai jai jubë bainbi ja'an sa'robi cacaye güejën, Riusu ba'i jobona ti'añe gare porema'ija'cua'ë.

²⁵Riusu cuencuesirën ti'anguëna, Riusubi ja'an sa'rore gare ta'piguëna, ai bain hua'nabi hue'se ca'ncore nëcajën, ja'an sa'rona je'njuni achojën

caja'cua'è: “Èjaguè, yèquèna hua'nare ancojè'èn. Cacaye yèyè yèquèna” cajènnà, baguèbi senni achaja'guè'bi: “Mèsacua ùjaro bain'ne?” senni achaguèna, ²⁶ bacua sehuoja'cua'è: “Mè'è bain'è yèquèna. Mè'èbi yèquèna huè'e jobona ye'yo raiguèna, mè'è naconi te'e aon ainjèn, gono uncujèn ba'è'è yèquèna” sehuoja'cua'è bacua. ²⁷ Ja'nca sehuojènnà, yè'èbi bacuani quèaja'guè'è: “Bañè. Mèsacua yua yè'è bain beojèn, ro tin hua'na ba'icua'è. Yè'èni gu'aye yo'ojèn ba'isi'cua sèani, gare saijè'èn” quèaja'guè'è yè'è. ²⁸ Quèaguèna, ba hua'nabi ai oijèn, recoyo ai ta'yejeiye sa'ntijèn, ai yo'ojèn, bacua zemeñoan cuncujèn nècaja'cua'è. Ja'nca nècajèn, Riusu bainreba jubète èñajèn, mèsacua ira bain ba'isi'cuare èñajènnà, Abraham, Isaac, Jacob, si'a Riusu bain zoe re'huani raosi'cua ba'ijènnà, mèsacua yua ro hue'se ca'ncona jo'cani senjosi'cua ba'ija'cua'è. ²⁹ Ja'n'rèbi mèsacuabi se'e èñato, judío bain jubè ba'ima'icua'ga si'a ca'ncoñabi ti'an rani, Riusu ba'i jobona cacani ba'ija'cua'è. Cacani, Riusu naconi te'e bèani, baguè guènamè re'oto aonre ainjèn bojoja'cua'è. Ja'nca ba'ijènnà, hue'se ca'ncore nècacuabi ai oireba oijèn èñaja'cua'è. ³⁰ Ja'nca èñaja'cua ba'ijènnà, èn yija ba'icua què'rè ta'yejeiye beoye ba'icua ba'ijènnà, Riusubi bacuare èñani, baguè bainre què'rè ta'yejeiye èjacuare re'huani baja'guè'bi. Yequècua èn yijare ba'icua'ga què'rè ta'yejeiye ba'icua ba'ijènnà, Riusubi bacuare èñani, què'rè ta'yejeiye beoye ba'i hua'nare bacuare re'huani jo'caja'guè'bi, caguè quèabi Jesús.

Jesús lloira por Jerusalén

³¹ Quèaguèna, ja'ansi umuguse fariseo bainbi ti'an rani, Jesusni quèahuè:

—Achajè'èn. Herodesbi mè'èni huani senjojaza caguèna, besa gatini saijè'èn, quèahuè.

³² Quèajènnà, Jesús sehuobi:

—Bañè. Mèsacua yua ja'an ro ca huatina go'ini quèajajè'èn: “Yè'èbi yure umuguse, miato, ja'an umuguseñabi huati hua'ire etoni saoguè, bain hua'nare huachoguè ba'ija'guè'è yè'è. Ja'n'rèbi que miato yè'è yo'ore yo'oni tèjjja'guè'è yè'è” ja'an cocare baguèni quèajajè'èn. ³³ Ja'nca quèajajè'èn caguè, ja'an samute umuguseña yè'è yo'ore yo'oguè, Jerusalenna ti'anja'guè'è yè'è. Ja'nca ti'anni, Riusu bain raosi'cua yua Jerusalén huè'e jobo se'gare ba'ijèn, huani senjosi'cua ba'ijènnà, yè'è'ga ja'an huè'e jobona sani, guina'ru junni tonja'guè'è yè'è.

³⁴ Ja'an ba'ija'yete ro'taguè, Jerusalén huè'e jobo bain gu'aye yo'oyete ro'taguè, ai oireba oiyè yè'è. Riusubi baguè bainre re'huani baguè coca quèani achocuare re'huani raoguèna, Jerusalén bainbi ro cue'yoni, bacuani huani senjoñu cajèn, bacua gatabèanre inni, bacuani huani senjojèn ba'icua'è. Ja'nca yo'ojènnà, bacuani ai zoe choini jèhuahuè yè'è.

Cura hua'gobi bago zin hua'nare choini, bago ganhua cabëan yijacuana jëoni guëoye'ru, yè'è'ga ja'an bainni güina'ru cuirani baza caguë choiguëna, bacuabi ro cue'yoni yè'ère gu'a güejën senjohuë. ³⁵Ja'nca senjojënna, bacuani ai bëinguë cani jo'cayë yè'è. “Mësacua jubë si'acuare jo'cani senjoguëna, yè'è bain ba'iyë gare porema'ija'cua'è. Yè'è cuencuesi umuguse ti'añe tëca mësacua gare se'e yè'ëni ëñama'ija'cua'è. Ja'an umuguse ti'anguëna, mësacuabi yè'ère se'e ëñajën, yè'è ta'yejeiye ba'iyete te'e ruiñe masijën, yè'ère caja'cua'è: Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi ti'an raiguëna, baguëni bojoreba bojojën cani achoja'ma, yè'ère cajën ëñaja'cua'è” caguë quëabi Jesús.

Jesús sana a un enfermo de hidropesía

14 ¹Quëani ja'nrëbi, yequë umuguse yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, fariseo ëja bainguëbi baguëni aon choiguëna, baguë huë'ena sani ëñato, fariseo bain hua'nabi baguë yo'oja'yete ro yahue ëñañu cajën ba'è. ²Yequë'ga baji'i. Rauna ju'inguë, ëntë sara ai ri'risi'quë baji'i. ³Ja'nca ba'iguëna, Jesusbi ja'an fariseo bain, ira coca cani jo'case'ere te'e ruiñe masicua, ja'an si'acuani senni achabi:

—Mësacua ¿queaca ro'taye'ne? ¿Mai ira coca cani jo'case'e'ru yo'otoca, yo'o yo'oma'i umugusebi bainre huachoye poreye mai? senni achabi Jesús.

⁴Senni achaguëna, ba hua'na yua ro sehuoye beoye achahuë. Ja'nca sehuomajënna, Jesús yua ju'in hua'guëna bonëni, baguëte huachoni saobi.

⁵Saoni ja'nrëbi, fariseo bainni cabi:

—iMësacuabi yè'è yure yo'ose'ere bëinjën ëñajën, ro gu'aye ro'tayë! Mësacua jo'ya hua'na, burro, toro, ja'an hua'na ba'iyete ro'tani, yè'è re'oye yo'ose'ere masiye ro'tajën ba'ijë'ën. Mësacua jo'ya hua'guëbi yo'o yo'oma'i umugusebi gojena gurujani to'intoca, mësacua yua ja'ansirën baguëte conjën rutayë, cabi Jesús.

⁶Caguëna, ba hua'nabi achani, ro sehuoye poremajën, baguëni ro ëñajën nëcahuë.

Los invitados a la fiesta de bodas

⁷Ja'nrëbi ja'an bain hua'nabi ti'anni, aon ainruna bëa bi'rajën, ëja bain ñu'i seihuëan se'gare ëñani bëahuë. Ja'nca ëñani bëajënna, Jesusbi bacuani yihuoguë quëabi:

⁸—Mësacua yua huejaja'cua aon ainruna choisi'cua banica, quë'rë jëja bain ñu'i seihuëandre cu'ema'ijë'ën. Ja'anruna bëatoca, yequërë më'è'ru quë'rë ta'yejeiye ëjaguëbi ti'anguëna, ⁹huejaja'guëbi më'ëna ti'anni, më'ëni coca cama'iguë: “Ën ñu'i seihuë, ën ëjaguë ñu'i seihuë'è” caguë ënsetoca, më'è yua ro huaji yaye ba'iguëbi quë'rë yo'je ñu'i seihuëna

bäaye bayë më'ë. ¹⁰Ja'anre ro'tajë'ën. Huejaja'cua aon aiñe choisi'quë ba'itoca, quë'rë ta'yejeiye beo hua'na ñu'i seiñuëna bëajë'ën. Ja'nca bëasi'quëreta'an, yequërë huejaja'guëbi rani, më'ëni cama'iguë: “Raijë'ën, ja'yë. Quë'rë ta'yejeiye ëja bainguë ñu'i seiñuëna bëajë'ën.” Ja'anre catoca, yequëcua baruna choisi'cuabi më'ëni ai re'oye ëñañë. ¹¹Më'ëbi yua quë'rë ta'yejeiye ëja bainguë runza caguë yo'otoca, ta'yejeiye beo hua'guëre re'huasi'quë ba'ija'guë'ë më'ë. Më'ëbi yua ta'yejeiye beo hua'guë runza caguë yo'otoca, ai ta'yejeiye ëjaguëre re'huasi'quë ba'ija'guë'ë më'ë, cabi Jesús.

¹²Cani ja'nre'ëbi, ja'an aon choisi'quëna bonëni cabi:

—Më'ëbi aon re'huani bainre choi bi'raguë, më'ë bain hua'na, më'ë gaje hua'na, yequëcua bonse ëjacua, ja'ancuare choima'ijë'ën. Choiguëna, bacua'ga aon re'huani, më'ëre'ga güina'ru aon choija'cua'ë. Ja'nca më'ëre choijën, më'ë aon re'huani choise'ere güina'ru go'yaja'cua'ë.

¹³Ja'nca sëani, më'ëbi aon re'huani bainre choi bi'raguë, bonse beocua, guëon garasi'cua, ca'jacua, ñaco ëñama'icua, ja'ancuare aon choijë'ën.

¹⁴Ja'nca choitoca, Riusubi më'ëna ta'yejeiye ai insireba insija'guë'ëbi. Bacuabi më'ëni sa'ñejën choiye porema'icua sëani, Riusu bainreba go'ya rai umuguse ti'anguëna, më'ëbi bacua naconi Riusu ba'i jobona sani ba'iguëna, Riusubi baguë ba'iyete më'ëna ta'yejeiye ai insireba insija'guë'ëbi, cabi Jesús.

La parábola de la gran cena

¹⁵Caguëna, yequëbi mesa ca'ncore ñu'iguëbi Jesusni cabi: Riusu bainreba baguë naconi te'e zi'inni aon ainjën ba'icua, ja'ancuabi ai bojoreba bojojën ba'ija'cua'ë, cabi.

¹⁶Caguëna, Jesusbi baguëni cabi:

—Yë'ëbi ye'yo cocare caguëna, achajë'ën. Yequë ëja bainguë baquëna. Ai re'o aonre re'huani, ai jai jubë bainni choquëna. ¹⁷Choni ja'nre'ëbi, aonre re'huani tëjini, baguëre yo'o con hua'guëni guansegüëna: “Yë'ë bain choisi'cuana sani quëajajë'ën. Yua'ë. Më'sacua rajjë'ën. Aonre re'huani tëjihüë quëajajë'ën” caguë guanseni saoguëna. ¹⁸Saoguëna, yo'o con hua'guëbi sani quëaguëna, si'a hua'na te'ena, te'ena, “Aon ainguë saiye porema'inë yë'ë. Yequë umuguse conja'guë'ë yë'ë” ca bi'rareña. Yequëbi “Mame zio yijare yure cohuë yë'ë. Ja'an yijana sani ëñañe bayë. Aon aiñe conguë saiye porema'inë yë'ë” caguëna. ¹⁹Yequë'ga “Toro hua'na si'a saracuare yure cohuë yë'ë. Bacua rërëye poreyete masiye bayë yë'ë. Ja'an yo'oja'guë sëani, conguë saiye porema'inë yë'ë” sehuoguëna. ²⁰Yequë'ga “Yureta'an romi hua'goni huejani bayë yë'ë. Më'ë ëjaguëre aon aiñe coñe porema'inë” sehuoguëna. ²¹Ja'nca sehuojëna, yo'o con hua'guëbi go'ini, baguë ëjaguëni quëaguëna. Quëaguëna, ëjaguëbi ai bëinreba bëinguë,

baguère yo'o con hua'guèni caguèña: “Ja'nca raiye güesi'cua sëani, si'a huè'e jobona sani, bonse beo hua'na, guèon garasi hua'na, ca'ja hua'na, ñaco èñama'i hua'na, ja'an hua'nani choijani rajè'èn” guanseguè caguèña.

²²Caguèña, yo'o con hua'guèbi choijani rani, baguè èjaguèni quèaguèña: “Bainre choni rahuè, èjaguè. Bacuare rani bèa güesequèna, yequècua raitoca, bèani aon aiñe ti'anji” quèaguèña. ²³Quèaguèña, èjaguèbi caguèña: “Ja'nca ba'itoca, huè'e jobo ca'ncoña ma'añaja'an saiguè, si'a hua'na so'o ba'icuanì choijani rajè'èn. Yè'è aon ain huè'e bu'iyè tèca ja'an bainni bèa güesejè'èn.

²⁴Yè'è bain ru'ru choisi'cuabi cue'yoni saisi'cua sëani, yè'è aonre conni aiñe gare porema'ija'cua'è” bèinguè caguèña, cabi Jesús.

Lo que cuesta seguir a Cristo

²⁵Yureca què'rè jai jubèan bainbi Jesusni conñu cajèn, baguèni be'tejajèña, Jesusbi bacuana bonèni què'abi:

²⁶—Mèsacua yua yè'ère yo'o concua ba'iyè yènica, mèsacua yo'ojèn ba'iyè si'aye gare jo'cajè'èn. Pè'caguè, pè'cago, rènjo hua'go, zin hua'na, ma'yè hua'na, yo'je hua'na, mèsacua bain si'acuare ta'yejeiyè èñamajèn, yè'ère con rajè'èn. Mèsacua yèse'e'ga gare se'le yo'oyè ro'tamajèn, yè'è yèye se'gare yo'ojèn ba'ijè'èn. Ja'nca yo'oma'itoca, yè'ère yo'o con hua'na ba'iyè gare porema'inë mèsacua. ²⁷Yè'è ai yo'ogué ba'iyè'ru güina'ru ai yo'oyè yèmanica, yè'èni con raima'ijè'èn. ²⁸Jai huè'ere yo'oja'guèni ro'tani ye'yejè'èn. Jai huè'ere yo'oza caguèbi ru'ru ¿Guebi ro'ija'guè'ne yè'è? caguè, ja'an ro'ija'yete si'aye cuencueni masini, ja'nrèbi huè'ere yo'o bi'raguèña. ²⁹Ja'an ro'ija'yete cuencuemanì'ga huè'ere ro ro'taguè yo'o bi'rani, ja'nrèbi se'nquehuè se'gare yo'oni, curi carajeiguèna, baguè bainbi ti'anni, ja'an huè'e tèjima'ise'ere èñani, baguère ai jayajèn caja'cuayeña: ³⁰“Ja'anguèbi jai huè'ere yo'oza casi'quèta'an, yo'oni tèjiye ti'anmajì'i” jayajèn caja'cuayeña. ³¹Bain ta'yejeiyè èjaguè guerra huaja'yete ro'taguèna, mèsacua achani ye'yejè'èn. Yequè èjaguèbi je'lo baguè, veinte mil soldado hua'na naconi ti'an rai bi'raguèna, baguè jèja bayete cuencueni ro'taguèna baguè. Baguè soldado hua'na naconi, diez mil ba'icua naconi què'rè ta'yejeiyè guerra huani, je'lo baguèni saoni senjoñe porema'itoca, ³²je'lo baguèbi yuta so'o ba'iguèna, baguèni coca saoguè, Huaye beoye ba'ina'a. ¿Guere mè'èna insiyè'ne yè'è? senni achaguè saoja'guèguèña baguè. ³³Mèsacua yua ja'anre ro'tajèn, mèsacua yo'o conja'ñete re'oyè ro'tajè'èn. Yè'èni yo'o coñe yètoca, ru'ru mèsacua bayè si'ayete gare jo'cani, yè'è yèyete yo'ojèn ba'ijè'èn. Ja'nca yo'oyè yèma'itoca, yè'èni yo'o coñe gare porema'inë.

Cuando la sal deja de estar salada

³⁴Mèsacua yua yè'è bain ba'iyè yènica, mèsacua onhua ba'iyè'ru èñani ye'yejè'èn. Re'lo onhua ba'iguèna, ai re'lo huanoji maire. Re'lo huanõe

carajeitoca, re'lo onhua ba'iyé gare se'le re'huaye porema'liñë mai. ³⁵Gu'a onhua ba'itoca, yija tanse'ena pë'npëni, ja'anruna tanni, re'oye iroye porema'liñë. Abono pëbë naconi ja'metoca, gu'aji. Ja'an gu'a onhuare senjoñe se'ga ba'iji. Mësacua yua ganjo banica, achani ye'yejël'ën, cabi Jesús.

La parábola del pastor que encuentra su oveja

15 ¹Caguëna, ja'n'rëbi impuesto curi cocua, gu'a bain, ja'an si'acuabi Jesusna ti'anni, Baguë coca caguëna achani masiñu cajëna, ²fariseo bain, ira coca cani jo'case'ere masicuabi Jesusre ai bëinjën cahuë:

—Gu'a bainbi rajëna, baguë yua ro bacuani bojoguë, bacua naconi te'e aon ain'te, bëinjën cahuë.

³Ja'nca cajëna, Jesusbi ye'yo cocare bacuani quëabi:

⁴—Mësacua yua oveja jo'ya hua'na cuiraguë yo'ose'ere achani ye'yejël'ën. Cien oveja hua'nare baguëna, te'eguëbi quëñëni sani huesëtoca, ¿guere yo'oja'guë'ne baguë? Mësacua yua masiyë. Baguë jubë ba'icua, noventa y nueve ba'icua bacua aon ain yijana jo'cani, huesësi'quëni oiguë, baguëni cu'ejaguëña. ⁵Cu'ejani, tinjani ëñani, ai ëama'liñereba bojoguëña. Ja'nca bojoguëbi baguë oveja hua'guëre zeanni, baguë tanta cubëna tëoni, hue'oni, ⁶baguë huë'ena ti'anni, baguë gaje bainre choini quëaguëña: “Yë'ë naconi te'e bojojën ba'ijël'ën. Yë'ë oveja hua'guëbi sani huesësi'quëreta'an ba'iguëna, baguëre tinjani rahuë yë'ë” caguëña. ⁷Ja'nca bojoguë caguëna, Riusu guënamë re'oto ba'icuabi gu'a jucha yo'osi'quë mame recoyo re'huase'ere ëñani, güina'ru ai bojojën ba'iyë. Te'e gu'aye yo'osi'quë se'gabi mame recoyo re'huaguëna, bacuabi ja'an hua'guëre ëñani, noventa y nueve re'lo bainni bojoye'ru baguëni quë'rë ta'yejeiye ai bojoreba bojojën ba'iyë. Ja'an re'lo bain cacuabi “Gu'a jucha yo'oma'isi'quë'ë yë'ë. ¿Queaca yo'oguë, mame recoyo re'huaye'ne yë'ë?” ja'an cacua ba'ijëna, bacuare ta'yejeiye bojoma'liñë Riusu guënamë re'oto ba'icua.

La parábola de la mujer que encuentra su moneda

⁸Romi hua'go curi so'corë huesosi'core'ga achani ye'yejël'ën. Ba hua'gobi si'a sara so'corëanre bani, te'e so'corëte huesogoña. ¿Ja'nca huesoni, guere yo'ogo'ne? Mësacua yua masiyë. Majahuëte zëonni, bago huë'ere yuago, ba so'corë tinjañe tëca si'a ca'ncoña ëñago cu'ego yuagoña. ⁹Ja'nca yuani tinjani, ai bojo hua'gobi si'a bago gaje bainre choini quëagoña: “Yë'ë naconi te'e bojojën ba'ijël'ën. Yë'ë curi so'corë huesësi'quëreta'an ba'iguëna, tinjani bayë yë'ë” cago bojogoña. ¹⁰Ja'nca bojogo cagona, Riusu guënamë re'oto yo'o con hua'na'ga gu'a jucha

yo'osi'quë mame recoyo re'huase'ere ëñani, güina'ru ai bojojën ba'iyë. Te'e gu'aye yo'osi'quë se'gabi mame recoyo re'huaguëna, bacuabi ai ta'yejeiye bojoreba bojojën ba'iyë, caguë quëabi Jesús.

La parábola del padre que perdona a su hijo

¹¹ Ja'an ye'yo cocare cani, ën cocare'ga ye'yoguë cabi Jesús:

—Yequë bainguëbi samu mamacuare baguëña. ¹² Ja'nca baguëna, ba yo'jeguëbi caguëña: “Taita, yë'ëre insija'yete si'aye cuencueni te'e jëana yë'ëna insijë'ën” caguëña. Caguëna, pë'caguëbi si'aye cuencueni, baguë samu mamacua si'acuana huo'hueni insiguëña. ¹³ Insiguëna, yequë umuguseña ba'iguëna, ba yo'jeguëbi baguë baye si'ayete re'huani, ja'nrebi so'o yijana saquëña. Sani ba'iguëbi baguë curi carajeiye tëca ro a'ta gu'aye yo'oguë baquëña. ¹⁴ Ja'nca curi si'aguëna, ja'an yija aon carajei bi'raguëna, ba hua'guë yua aon gu'ana ju'in bi'raguëña. ¹⁵ Ju'in bi'raguëbi ja'an yija ëjaguëna sani, baguëni yo'o yo'oye senquëña. Senguëna, baguë cuchi hua'nare cuiraye saoguëña. ¹⁶ Saoguëna, cuiraguë ba'iguëbi cuchi aon, aon hui'ya ga'ni, ja'anre ainja'ma caguëreta'an, ja'anru bainbi baguëna gare insimateña. ¹⁷ Insimatena, ba hua'guë ja'ansi'quë ro'taguëña: “Ai yo'oyë yë'ë hua'guë. Yë'ë taita yo'o con hua'nabi ai aonre anni jëhuajëna, yë'ë hua'guë ro aon gu'ana ju'iñë. ¹⁸ Ja'nca ju'inguë, yë'ë taitana go'ini, baguëni caja'guë'ë yë'ë: Taita, Riusure, më'ëre ai gu'aye yo'ohuë yë'ë. ¹⁹ Më'ë zin beoguë'ru huë'ena ti'anhuë yë'ë. Ro më'ë yo'o con hua'guëre re'huani yë'ëni bajë'ën, taitani caja'guë'ë yë'ë” ro'taguë ñuquëña. ²⁰ Ja'nca ro'tani, baguë yua huëni, pë'caguë huë'ena go'i bi'raguëña.

Go'i bi'rani, yuta so'orë raiguëna, pë'caguëbi baguëni ëñaguëña. Eñani, baguëni recoyo ai oire baguë, yua baguëna huë'huëni tëhuojuquëña. Tëhuojani, baguëre su'ncareba su'ncani muchaguë bojoguëña. ²¹ Ja'nca bojoguëna, mamaquëbi caguëña: “Taita, Riusure, më'ëre, ai gu'aye yo'ohuë yë'ë. Më'ë zin beoguë'ru huë'ena ti'anhuë yë'ë” caguëña. ²² Caguëna, pë'caguëbi baguëre yo'o con hua'nare choini, bacuani guansegüë caguëña: “Besa, re'o canre inni, baguëni sa'yejël'ën. Sutijei ga'huare inni, baguë mëoñona jëojël'ën. Guëon ju'i corore inni, baguëni sa'yejël'ën. ²³ Ja'nrebi ja'an toro bonsëguë jujusi'quëre zeanni huaijël'ën. Ai re'o aonre re'huani te'e ainjën bojoñuni. ²⁴ Yë'ë mamaquë junni senjosele'ru ba'iguëbi go'ya rajil'i. Sani huesësi'quëbi maina ti'an rajil'i” caguë bojoguëña. Ja'nrebi si'a hua'nabi aonre re'huani, sa'ñeña bojo bi'rareña.

²⁵ Ja'nca bojojëna, yequë mamaquë ma'yë ba'iguëbi ziona saisi'quëbi huë'ena goquëña. Go'ini, huë'ena ti'anni achato, bain hua'nabi música huaijën, pairajën bojoreña. ²⁶ Ja'nca yo'ojëna, ba hua'guë yua yo'o con

hua'guère choini, “¿Guere bojoye'ne rajjeiye?” senni achaguëña. ²⁷Senni achaguëña, “Mè'è yo'jeguëbi ti'anguëna, ëjaguëbi toro bonsëguère huani ainguë bojo güeseguëña, huajëguë ti'anse'ere bojoguë sëani” sehuoguëña. ²⁸Sehuoguëña, ba ma'yëbi bëinreba bënquëña. Huè'e cacaye güeguëña. Güeguëña, pë'caguëbi etani, baguëni “Cacani bojoguë rani te'e conjë'n” caguë, baguëni senreba senquëña. ²⁹Senguëña, sehuoguëña baguë: “Bañë. Ai zoe ba'irën mè'è naconi ai jëja yo'o yo'oguë ba'iguë, mè'è yo'ore guansequëña, gare go'iyë sehuoma'iguë baë'è yè'è. Ja'nca ba'iguë, yè'è gaje hua'na naconi në'cani te'e bojoza caguëreta'an, ro chivo bonsëguë se'gare yè'ëna gue insiye beoye baë'è mè'è. ³⁰Ja'an hua'guë'ga, mè'è mamaquë caguë, mè'è baye beoru ro conì sani, ro a'ta yo'oni, gu'a romi hua'nana ro insini senjosi'quë'bi. Ja'nca yo'oni se'e raquëña, mè'è yua ja'an toro bonsëguë jujusi'quëre ro huaicaë'è baguëre” bëinguë caguëña. ³¹Caguëña, pë'caguëbi sehuoguëña: “Mami, yè'è naconi si'arën ba'iyë mè'è. Yè'è bayere'ga mè'è'ga te'e bayë. ³²Ja'nca masiguëta'an, yureña re'o aonre re'huani sa'ñeña te'e bojoñu cajën, tin yo'oye porema'inë mai. Mè'è yo'jeguë junni senjose'e'ru ba'iguëbi go'ya raji'i. Huesësi'quë ba'iguëbi yua huajë hua'guë maina ti'an raji'i” caguë sehuoguëña. Ja'an ye'yo cocare fariseo bainni quëabi Jesús.

La parábola del mayordomo que abusó de la confianza

16 ¹Ja'nrëbi, Jesús yua baguëre yo'o con hua'nani ye'yo cocare yi'huoguë cabi:

—Yequë ëjaguë ta'yejeiye bonse ëjaguë baquëña. Ja'nca ba'iguëbi yequëre baguë bonse re'huaguëte cuencueni baguëña. Baguëña, baguë bainbi baguëña ti'an rani quëareña: “Mè'è bonse re'huaguëbi mè'è curi carajeiye tèca ro insini senjoji” quëareña. ²Quëarena, ba hua'guëre choini, baguëni bëinguë senni achaguëña: “Mè'è ¿guere yo'oguë, yè'è bonsere te'e ruiñe re'huama'iguë'ne? Yureca yè'è bonse re'huase'e, mè'è yo'ose'e beoru cuencueni toyani, yè'ëna rani ëñoj'ën. Yè'è bonsere quë'rë se'e re'huaye porema'inë mè'è. Mè'ëre gare etoza caguë yo'oyë yè'è” caguëña. ³Ja'nca caguëña, ba hua'guëbi ja'ansi'quë ro'taguëña: “Yè'è ëjaguëbi yè'ëre gare etotoca, ¿yè'è guere yo'oye'ne? Yijana no'añe, ja'an yo'o yo'oye jëja beoyë yè'è. Yequëcuani curi seña huaji yaye'è yè'ëre. ⁴Yua yè'è yo'o'ja'yete ro'tahuë. Yè'è ëjaguëni ro'ija'cuare yè'è gaje hua'nare re'huaza cayë yè'è. Ja'nca re'huani, ëjaguëbi yè'ëre etoguëña, yè'è yua bacua huë'ena ti'anguëña, yè'ëre bëa güeseja'cua'ë” ro'taguëña baguë. ⁵Ja'nca ro'tani, ja'nrëbi baguë ëjaguëni ro'ija'cuare te'enate, te'enate choi bi'raguëña. Choni, ru'ru ba'iguëbi ti'anguëña, “¿Yè'è ëjaguëni quejeiye ro'iyë baguë'ne mè'è?” senni achaguëña. ⁶Senni achaguëña, sehuoguëña: “Olivo hui'yabe cien ro'rohuëanre ro'iyë bayë

yè'è" sehuoguëña. Sehuoguëna, "Mè'è ro'iyè cuencuesi ja'ohuare inni, besa cincuenta ro'rohuëan ro'iyè toyajè'ën" caguëña. ⁷Cani tonni, ja'n'rèbi yequèbi ti'anguëna, "Yè'è èjaguëni ¿quejeiye ro'iyè baguè'ne mè'è?" senni achaguëña. Senni achaguëna, "Trigo aon cien ro'rohuëan ro'iyè bayè yè'è" sehuoguëña. Sehuoguëna, "Mè'è ro'iyè cuencuesi ja'ohuare inni, ochenta ro'rohuëan ro'iyè toyajè'ën" caguëña. Bacua ro'ija'yete gachoguëña. ⁸Gachoguëna, ja'n'rèbi baguè èjaguëbi ja'an cuencuesi ja'orëanre ëñani ro'tani, ja'ansi'què caguëña: "Ai masiye coquebi yè'ère" caguëña. Aito. Èn yijare ba'iyè ye'yesi'cuabi yua Riusu bainreba ba'iyè'ru què'rè ta'yejeiye masiye ro'tani yo'ocua'è.

⁹Ja'nca masiye yo'ocua ba'ijëna, bacua ba'iyete ro'tajën, mësacua'ga ën yija bonsere bajën, ën yija gaje bainre re'huañu cajën, ja'an bonsere bacuana huo'huejën ro insijën ba'ijè'ën. Ja'nca ro insijën ba'icuabi ën yija bonse carajeiyete ëñani, Riusu guënamè re'totona ti'anni ëñato, ai bain gajecuabi mësacuani bojojën ba'ija'cua'è.

¹⁰Mësacua'ga rëño bonse ma'carëan se'ga bajën te'e ruiñe yo'ojën banica, ai bonsere bani'ga, güina'ru te'e ruiñe yo'oja'cua'è. Rëño bonse ma'carëan bajën, coquejën yo'ojën banica, ai bonse bani'ga güina'ru coquejën yo'oja'cua'è. ¹¹Mësacua'ga ën yija bonsere bajën, te'e ruiñe yo'oma'itoca, Riusubi baguè guënamè baye ¿queaca mësacuana jo'caja'guëguè'ne? ¹²Yequëcua bonsere re'huacajjën, te'e ruiñe yo'oma'itoca, Riusubi baguè guënamè bayete mësacuana gare jo'caye beoye ba'ija'guè'bi.

¹³Yo'o con hua'guëbi samu èjacuani bani, bacuani te'e coñe gare porema'iji. Ja'nca contoca, yequëni je'o baguè, yequëni ai yèreba yèji. Yequëni te'e ruiñe yo'o conguè, yequëni yo'o coñe güeji. Güina'ru, Riusuni yèreba yèjën coñe yënica, mësacua bonsere te'e yèye gare porema'iñè, cabi Jesús.

¹⁴Caguëna, fariseo bainbi Jesús quèase'e si'aye achani, bonsere baye ai yécua sèani, baguëni ai jayajën cahuè. ¹⁵Jayajën cajëna, Jesús sehuobi: —Mësacua yua èmèje'en ca'nco se'gare re'o bain ba'iyè ro coquejën èñojënna, bain hua'nabi mësacuare re'oye ëñajën bojoyè. Riusu'ga mësacuare re'oye ëñama'iji. Mësacua gu'a recoyore ëñani, mësacua gu'aye yo'ojën ba'iyete masiji. Bain hua'nabi yequëcua ta'yejeiye ba'iyè'ru ba'iyete re'oye ëñani bojojënna, Riusu'ga tin ro'taguè, ja'an bojoma'iji. Gu'aye se'ga ba'iji caji Riusu.

La ley y el reino de Dios

¹⁶Ru'ru, Moisesbi Riusu ira coca canì jo'case'ere bainna toyani jo'caguëna, ja'n'rèbi jè'te, Riusu ira bain raosi'cuabi coca toyani jo'cajënna, bain hua'nabi si'aye achani ye'yesi'cua ba'è'è. Juan Bautizaguè

ba'irèn tëca achani ye'yesi'cua ba'ijëna, ja'nrëbi Riusubi baguë bojo güese coca, mame recoyo re'huaní baguëna zil'inni bojojën ba'i coca ja'an cocare caní acho bi'raguëna, si'a bainbi Riusuna ti'anni recoyo zil'inni ba'iñu cajën, baguë cocare si'a recoyo achani yo'o bi'rahuë. ¹⁷Ja'nca ba'icuata'an, Riusu ira coca caní jo'case'ere gare carajei güeseye beoye jo'cabi Riusu. Guënamë re'oto, yija re'oto, ja'anbi ru'ru carajeija'guë'bi.

Jesús enseña sobre el divorcio

¹⁸Bainguëbi baguë rënjo hua'gore jo'caní senjoni, ja'nrëbi yeconi huejani batoca, ro gu'aye yo'oye se'ga rëinji baguëre. Romigo jo'caní senjosi'coni huejani batoca, güina'ru ro gu'aye yo'oye se'ga rëinji.

El rico y Lázaro

¹⁹Mësacua yua ën cocare achani, Riusu yo'oguë ba'ija'yete masijë'n. Yequë bonse ëjaguë baquëña. Si'a umuguseña ai re'o caña me'najei cañare sa'yeguë, ai re'o aon se'gare caraye beoye ainguë bojoguë baquëña. ²⁰Yequë'ga Lázaro hue'eguëbi bonse beo hua'guë si'a ga'nihuë ca'mi bu'isi'quë ba'iguë, yequëcuabi cuanni rajëna, bonse ëjaguë caca sa'ro ca'ncona bëani ëjoguë baquëña. ²¹Ëja bainguë aon zil'nga mesabi to'inguëna, porenica ja'anre coní anza caguë ro'taguë ñu'iguëna, yai hua'na'ga rani, baguë ca'mire ne'nejën bateña. ²²Ja'nca ba'iguëbi ai yo'oguë, yequë umuguse junni huesëguëna, Riusu guënamë re'oto yo'o con hua'nabi gaje mení, baguëte cuanni, Riusu guënamë re'otona mëani, Riusu aon choisiruna bëa güesereña, Taita Abraham ca'ncona. Ja'nrëbi bonse ëjaguë'ga junni huesëguëna, baguë bainbi baguëte tanreña. ²³Tanrena, ba hua'guë yua ja'an gu'aruna ti'anni, ai ja'sireba uguë baquëña. Ja'nca ba'iguëbi mëiñe ëñato, Taita Abraham baquëña. Lázaro'ga baguë ca'ncore ñuquëña. ²⁴Ja'nca ñu'ijën ba'ijëna, bonse ëjaguëbi güiguë caguëña: “Taita Abraham, yë'ë hua'guëre oire bajë'n. Ën toare ai ja'sireba uguëna, Lázarote yë'ëna raojë'n. Baguë mëoñobi yua oona tanni, yë'ë zemeñona ti'ntini sësaye se'ga yo'oja'guë” güiguë caguëña. ²⁵Caguëna, Abrahambi sheuoguëña: “Më'ë yija ba'iguë ba'ise'ere ro'tajë'n, mami. Më'ëbi ai re'oye ba'isi'quëbi me'najeiñe se'ga ba'iguëna, Lázarobi ai yo'oguë ba'isi hua'guëbi bají'i. Yureca, Riusubi baguëni oire bani coní bojo güeseguëna, më'ëreca uye se'ga ba'iji. ²⁶Mai sa'ñeña ëñañe ai rëi yorobë ba'iguëna, më'ë ba'iruna saiye beoji ënjo'onbi. Güina'ru, më'ë ba'irubi etani ënjo'ona raiye gare porema'iñë” sheuoguëna Abraham. ²⁷Sheuoguëna, bonse ëjaguë ba'isi'quëbi caguëña: “Ja'nca porema'itoca, ën cocare më'ëni senreba señë yë'ë. Lázarote cuencueni, yë'ë bain huë'ena saojë'n. ²⁸Yë'ë yo'je hua'na te'e ëntë sara hua'na ba'ijëna, bacuana sani, bacua gu'a juchare jo'caní senjojë'n caguë

quëaja'guë. Yè'ë ai yo'oguë ba'li re'otona raima'ija'bë caguë, bacuani coca yihuoguëte saojè'ën, taita” caguë senquëña. ²⁹Senguëna, Abraham sehuoguëña: “Saoye porema'inë. Mè'ë bainbi Riusu coca, Moisés toyani jo'case'e, Riusu ira raosi'cua toyani jo'case'e, ja'an cocare bacua sëani, ja'an cocare ëñajën ye'yeja'bë. Ye'yetoca, bacua gu'a juchare jo'cani senjoma'inë yequërë” caguë sehuoguëña Abraham. ³⁰Sehuoguëna, baguë caguëña: “Bañë. Ira coca case'ere achama'inë, taita. Ju'insi'quëbi etani sani, bacuani quëatoca, bacuabi achani mame recoyo re'huaja'cua'ë” caguëña. ³¹Caguëna, Abraham sehuoguëña: “Bañë. Moisés coca toyani jo'case'e, Riusu ira raosi'cua toyani jo'case'e, ja'anre ro achajën, te'e ruiñe yo'oye güetoca, ju'insi'quë etani sani quëaye'ga güina'ru ro achajën te'e ruiñe yo'oye güeja'cua'ë bacua” sehuoguë, baguëni coca cani tonguëña Abraham, quëabi Jesús.

El peligro de caer en pecado

17 ¹Ja'nca cani, ja'nrebi baguëre yo'o con hua'nani yihuoguë cabi: —Bain hua'nabi yequëcuanì gu'a jucha yo'o güesejën, gare carajeiye beoye gu'aye yo'ojën ba'icua'ë. Ja'nca ba'icubabi bënni senjoja'ñe se'ga ba'iji bacuare. ²Ëncua zin hua'nani iracuabi te'eguë se'gani gu'aye yo'oye ye'yoto, bacuare què'rë ta'yejeiye bënni senjose'le ba'ija'guë'bi. Jai to'obëbi bacua ñaje tëcana gueonni, jai ziyana senjoni rëoto'ga, bacuare bënni senjoñe ti'anma'ija'guë'bi. ³Ja'nca sëani, më sacua'ga ëñare bajën, gare gu'aye yo'oye beoye ba'ijë'ën.

Yureca më'ë yo'je hua'guëbi më'ëni gu'aye yo'otoca, baguëni bojora'rë bëin coca yihuoguë cajë'ën. Ja'nca caguëna, baguëbi mame recoyo re'huani, baguë gu'a jucha yo'ose'ere jo'cani, më'ë huanë yeni ro'tama'inëte sentoca, baguë gu'a juchare huanë yeni baguëni te'le bojoguë ba'ijë'ën. ⁴Ja'ansi umuguse te'le ëntë sara samu ba'iye më'ëni gu'aye yo'oni, ja'nrebi më'ëni senni achaguë, Gu'aye yo'ohuë yè'ë. Se'le ro'tama'ijë'ën quëani sentoca, baguë gu'a jucha yo'ose'ere caraye beoye huanë yeyete sehuoni re'huani, baguëni bojoguë ba'ijë'ën, yihuoguë cabi Jesús.

El poder de la fe

⁵Caguëna, ja'nrebi baguëre ta'yejeiye yo'o concuabi baguëna ti'an rani, baguëni senni achahuë:

—Yëquënanì què'rë ta'yejeiye recoyo ro'taye conjë'ën, sen'ë.

⁶Senjënna, sehuobi:

—Recoyo ta'yejeiye ro'taye yëtoca, mostazara'carëte ro'tani masijë'ën. Ai zinra'carëte sëani, ta'yejeiye irani, jai sunquinë ruinjì. Më sacua'ga güina'ru ta'yejeiye recoyo ro'tajën ba'itoca, ai ta'yejeiye yo'oye porëyë

mēsacua. Ēn sunquiñē sicómoroñēna coca caní guanseye poreyē: “Ja'ansi sunquiñē si'a seihuē tētēni, huēni, jai ziayana sani tonni ruijē'ēn” ja'an cocare caní guansetoca, bañē se'gabi achani ja'anse'e yo'oji.

El deber del que sirve

7 Mēsacua yua yo'o con hua'na yo'oye bayete ro'tani masijē'ēn. Ēja bainguēre yo'o con hua'guēbi baguē yo'ore yo'oguē, zio yijare re'huani, oveja jo'yare cuirani, ja'an yo'ore yo'oni na'ijani, ja'nrēbi huē'ena go'ini ba'iguēna, ba ējaguē ¿gue coca baguēre caguē'ne? “¿Besa rani, mē'ē aonre ainjē'ēn” caguē? 8 Banji. “Besa, yē'ē aonre re'huani, yē'ēre aonjē'ēn. Yē'ē aonre ainguē, yē'ē gonore uncuguē ba'iguēna, mē'ē yua yē'ē yēyete injani rani insijē'ēn. Yē'ē aon anni tējiguēna, ja'nrēbi yo'je, mē'ēbi aiñe poreyē” ja'anre guansegüē caji ēja bainguē. 9 Ēja bainguēbi guansegüēna, yo'o con hua'guēbi si'aye te'e ruiñe yo'oni tējiguēna, ējaguēbi ¿guere caguē'ne? “Surupa. Ai re'oye yo'ohuē mē'ē” gare caye beoye ba'iji bain ējaguē. 10 Ja'nca ba'iguēna, mēsacua'ga Riusu yo'ore yo'o conjēn, si'aye yo'oni tējini, ñaca cajēn ba'ijē'ēn: “Yēquēna hua'nare yua Riusu yo'o con hua'na se'ga ba'ijēn, gare ta'yejeiye beoye ba'icua'ē” cajēn ba'ijē'ēn, cabi Jesús.

Jesús sana a diez leprosos

11 Ja'nrēbi Jesusbi se'e sai bi'raguē, Samaria, Galilea, ja'an yijañabi saji'i. 12 Sani, yequē huē'e jo'borēna ti'anni ēñato, ira ca'mi rauna ju'incua si'a saracuabi baguēna tēhuo ra'ē. Tēhuo rani, so'orēbi ēñajēn, 13 baguēni si'a jēja güijēn cahuē:

—Ējaguē Jesús, yēquēnani oireba oiguē conjē'ēn güijēn cahuē.

14 Ja'nca cajēna, Jesusbi sehuobi:

—Mēsacua yua pairi hua'na quē'rona sani, pairini ēñojē'ēn, caguē sehuobi Jesús.

Sehuoguēna, bacuabi sai bi'rajēn, ma'aja'an saijēn, ēñatoca, yua ja'si tēnosi'cua ba'ē. 15 Tēnosi'cua ba'ijēna, bacua jubē te'eguēbi Jesusna bonēni raiguē, Riusuni ta'yejeiyereba bojoguē güiguē quēaguē baji'i. 16 Ja'nca quēaguē ba'iguē, Jesús ba'iruna ti'anni, baguē guēon na'mi ca'ncona gugurini, meñe rēanni Jesusni bojoguē, Surupa caguē baji'i. Ja'an ba'iguēbi Samaria yija bainguē baji'i. 17 Ja'nca bojoguē caguēna, Jesús yua bain jubēni cabi:

—Ira ca'mi rauna ju'incua si'a saracua ba'icua'ni huachohuē yē'ē. ¿Yequēcua nuevecua guere yo'ojēn surupa cajēn raimate'ne? 18 Ēn hua'guē se'ga, tin yija bainguē ba'iguēbi Riusuni surupa caguē, Riusuni bojoguē raji'i. Yequēcua'ga raima'ē cabi Jesús.

19 Cani, ja'nrēbi huachosi'quēni cabi:

—Yua huëni saijë'n. Më'ëbi yë'ëni si'a recoyo ro'tasi'quë sëani, huajë raisi'quë'ë më'ë, cabi Jesús.

Cómo llegará el reino de Dios

²⁰Caguëna, fariseo bainbi baguëna ti'anni, baguëni senni achahuë:
—Riusu bainreba mame re'huani baja'ye ¿quejeito ti'anguë'ne? senni achahuë.

Senni achajëna, Jesús sehuobi:

—Ja'anrën ti'anguëna, bain hua'nabi ëñañe porema'ija'cua'ë. ²¹Ja'anrën ti'anguëna, bain hua'nabi Riusu ba'iyete recoyo huanoñe ba'ija'cua'ë. Ja'nca sëani, yequëcuabi ro ro'tajën, “Ënjo'ona ti'anni ba'iji Riusu” cajën, o “Ja'anruna ti'anni ba'iji Riusu” cajën, ja'an cocare caja'cuabi ro huacha caja'cua'ë sehuobi Jesús.

²²Ja'nca sehuoni ja'nrëbi, baguëre yo'o concuani yihuoguë quëabi:

—Mësacua yua yë'ë, Riusu Raosi'quëreba ba'iguë, yë'ë gaje rairëre ëñajën ëjojën, ja'an umuguse raija'yete ai cu'e ëaye ba'ija'cuareta'an, yë'ë ti'an raiye yuta caraguë ba'ija'guë'bi mësacua. ²³Ja'nca ba'iguëna, yequëcuabi rani, mësacuan coquejën caja'cua'ë: “Riusu Raosi'quëbi ti'anbi. Ënjo'on ba'iji” catoca, o “Ja'anruna sani ëñañu” catoca, mësacua yua gare achamajën, bacua cayete yo'omajën ba'ijë'n. ²⁴Yë'ë yua Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi ti'an rai bi'raguë, te'e jëana gaje raiguëna, si'a bainbi ëñañe poreja'cua'ë. Mëjo jue'neni si'a guënamë re'oto miañete ro'tani, yë'ë ti'an raija'yete masijë'n. ²⁵Ja'nca ti'an raija'guë'ga yureca ta'yejeiye ai yo'oguë ba'ija'guë'ë yë'ë. Yureña bainbi yë'ëre gu'a güejën senjojëna, ai yo'oguë ba'ija'guë'ë yë'ë. ²⁶Yureca, yë'ë ti'an rai umuguse yua Noé ba'isi umuguseña'ru güina'ru ba'ija'guë'bi. ²⁷Bain hua'nabi bacua aonre ainjën, bacua gonore uncujën, romi huejajën, ro bacua yëse'e yo'ojëna, ja'nrëbi Noé yoguna cacajën ba'i umuguse te'e jëana ti'anbi. Cacani ba'iguëna, ja'nrëbi ziaya col'je raguëna, ja'an bain hua'na si'a hua'nabi rucani carajaë'ë. ²⁸Yë'ë ti'an rai umuguse ba'ija'yete masiye yënica, Lot ba'isi umuguseñare'ga ro'tajë'n. Ja'anrën bain'ga bacua aonre ainjën, bacua gonore uncujën, bonsere con bajën, bonsere bendiejën, bacua zioñare tanjën, bacua huë'ëñare yo'ojën, ro bacua yëse'e yo'ojën baë'ë. ²⁹Yo'ojën ba'ijëna, Lotbi Sodoma huë'e jobobi gare saiguëna, ja'ansi umuguse Riusu toabi bacuana joë ba'irënbi tonni ëobi. Toa zi'nga, toa gata, ju'ju sëne ba'iguë guënamë re'otobi ai ja'suye tonni, si'a bainre joë ba'irën gare carajei güesebi Riusu. ³⁰Ja'nca ba'iguëna, yë'ë'ga bainna ti'an rai bi'raguë, güina'ru joë ba'irën ti'anja'guë'ë yë'ë.

³¹Ja'nca ti'an raiguëna, huë'e hue'se ca'ncore ñu'lijën ba'icua'ga bacua bonsere cacani inma'ija'bë. Ziore ba'icua'ga güina'ru huë'ena go'ima'ija'bë. ³²Lot rënjo yo'ogo ba'ise'ere ro'tani, bago yo'ose'ere

yo'oma'ijè'ën. ³³Mësacua se'gabi re'oye baza cajèn ro'tajèn ba'icua'ga ro huesèni carajeija'cua'ë. Mësacua ba'iyete ro'tamajèn, Riusuni coñe se'gare yo'ozca cajèn ro'tajèn ba'icua'bi gare carajeiye beoye ba'ija'cua'ë mësacua.

³⁴Yè'è ti'an rai umugusere cato, ja'ansi ñami samucuabi te'e camana cainjèn ba'ijè'ënna, te'eguète in rani saja'guè'è yè'è. Yequère jo'caja'guè'è. ³⁵Romi hua'na samucuabi te'erute ba'ijèn hueare toajè'ënna, te'egore in rani saja'guè'è. Yecore jo'caja'guè'è. ³⁶Èmècua samucuabi ziore ba'ijèn te'e yo'ore yo'ojè'ënna, te'eguère in rani saja'guè'è. Yequère jo'caja'guè'è yè'è, quèabi Jesús.

³⁷Quèaguèna, bacuabi achani, baguèni senni achahuè:

—¿Ja'an ba'ija'yete cato jarona ti'anja'guè'ne mè'è, Èjaguè? senni achahuè.

Senni achajè'ënna, sehuobi:

—Huayo hua'na ñè'ca raiye'ru ba'ija'guè'bi. Ga'nihuèbi pu'ncaguè uinguèna, ba hua'nabi ñè'ca raiyè. Güina'ru, gu'a jucha jo'caye beoye yo'ojèn ba'icua ba'ijè'ënna, Riusubi yua te'e jèana bènni senjoguè raija'guè'bi, sehuobi Jesús.

La parábola de la viuda y el juez

18 ¹Sehuoni ja'nrèbi bacuani ye'yo cocare quèabi:

—Mësacua yua Taita Riusuni uajèn, gare jo'caye beoye baguèni senreba senni achajèn ba'ijè'ën. Ja'anre te'e ruiñe yo'ojèn ba'ijè'ën caguè, èn cocare quèani achoguèna, achani yo'ojèn ba'ijè'ën. ²Yequè huè'e jobo èjaguè baquèña. Ja'nca ba'iguèbi Riusuni re'oye èñama'iguè baquèña. Bain hua'nare'ga re'oye èñama'iguè baquèña. ³Hua'je hua'go'ga ja'an jobore ba'igobi, yequèbi bagoni ai je'o baguèna, ja'an èjaguèna sani, baguè coñete senreba senni achago bacoña. ⁴Jo'caye beoye si'a umuguseña senni achago ba'igona, èjaguèbi coñe güeguè ba'isi'quèbi bago señete ya'jani, ja'ansi'què ro'taguèña: “Yè'è yua Riusuni re'oye ro'tama'iguè, bainre'ga re'oye èñama'iguèta'an, ⁵ja'an hua'je hua'gobi yè'èni ai raijera senni achago raigona, ai ya'jahué yè'è. Bago yua se'e hui'ya senni achago raima'ija'go caguè, bago sense'e'ru conja'guè'è yè'è” cani conguèña.

⁶Gu'a èjaguèbi ja'nca bagoni conguèna, mësacua'ga Riusu coñete ro'tajèn ba'ijè'ën. ⁷Mësacua yua Riusu bainreba cuencuesi'cua ba'ijèn, baguèni na'ijani ñatajani senreba senni achajèn ba'ijè'ënna, mësacua'ni gare èjoye beoye conreba conguè ba'ija'guè'bi. ⁸Aito. Mësacua'ni te'e jèana conja'guè'bi Riusu. Ja'nca conguè ba'ija'guèta'an, yè'è, Riusu Raosi'quèreba ba'iguèbi se'e raiguèna, ¿jarocuabi Riusuni si'a recoyo ro'tajèn, baguèni jo'caye beoye coca senni achajèn ba'ija'cua'ne? ¿Yequèrè yè'èni recoyo ro'tajèn ujacuabi carajeima'ija'cua'ne? cabi.

La parábola del fariseo y el cobrador de impuestos

⁹Caguëna, ja'nrëbi yequëcua re'lo bain ba'iyè cacuabi ti'anhuë. Ti'ancuabi yequëcua ba'iyete gu'aye cacua baè'ë. Ja'nca ba'icuaabi ti'anjënna, Jesusbi ye'yo cocare bacuani cani achobi:

¹⁰—Samu bain hua'na ëmëcuabi Riusu huè'ena cacani, Riusuni ujařëna. Te'eguë yua fariseo ba'iguëna, yequë yua impuesto curi ro'iyè coguë baquëña. ¹¹Ja'an fariseo hua'guëbi cacani nëcaguë, ñaca ujaguëña: “Ah, Taita Riusu, më'ëni ai bojoguë, më'ëni surupa cayë yë'ë. Yequëcua gu'a bain, bonse jiancua, ro coquecua, romicua ëmëcua sa'ñëña ro a'ta yo'lo ëaye ba'icua, bacua yo'ojën ba'iyè'ru yo'oma'iguë'ë yë'ë. Ënquë'ga impuesto curi ro'iyè co hua'guë, baguë gu'aye yo'oguë ba'iyè'ru gare gu'aye yo'oma'iguë'ë yë'ë, re'lo bainguë sëani. ¹²Yë'ë re'oye yo'oguë ba'iyete cato, ga semana ba'iyè samu umuguseña aon aiñe jo'caguë, si'a yë'ë curi conì base'ere ëñani, dëcima parte ñë'serë ba'iyete cuencueni më'ëna ro insiguë yo'oyë yë'ë” ujaguë caguëña fariseo hua'guë.

¹³Caguëna, impuesto curi ro'iyè coguëbi ca'nco se'gare ba'iguë, Riusu ta'yejeiyereba ba'iyete te'le ruiñereba ro'taguë, yija se'gare ëñaguë, baguë coribana ai sa'ntiguë huaiguë, Riusuni ujaguë caguëña: “Ja'quë Riusu, yë'ë hua'guë ro gu'a hua'guë se'ga ba'iguëreta'an, yë'ëni oire baguë conjë'ën” ujaguë caguëña. ¹⁴Ja'nca ujařën cajënna, mësacuanì yihuoguë quëayë yë'ë. Ba samucua si'a jubëbi huëni huè'ena go'ljënna, Riusubi ja'an impuesto curi ro'iyè coguë se'gani re'oye ëñaguë bojo güesebi. Fariseo hua'guëca banbi. Si'a bain re'lo bain ba'iyè ta'yejeiye cacua ba'ljënna, Riusubi bacuare ëñani, ta'yejeiye beo hua'nare bacuare re'huani jo'caji. Si'a bain Ro ta'yejeiye beo hua'guë'ë yë'ë cajën ba'ljënna, Riusubi bacuare ëñani, baguë ta'yejeiye re'lo bainre bacuare re'huani baji, quëabi Jesús.

Jesús bendice a los niños

¹⁵Ja'nrëbi bain hua'nabi bacua zin hua'nare Jesusna sani, Bacuani re'oye pa'roja'guë cajën, ti'an bi'rajënna, Jesusre yo'lo con hua'nabi bainni bëin coca cajën, bacuani ënsehuë. ¹⁶Ënsejënna, Jesusbi bain hua'na raiye choiguë, baguëre yo'lo con hua'nani cabi:

—Zin hua'nabi yë'ëna rajjënna, ënseye beoye ba'ljjë'ën. Riusu ba'i jobo ba'lja'yete ëñato, ëncua zin hua'na ba'iyè'ru si'a jubë ba'lja'cua'ë. ¹⁷Ja'nca sëani, mësacua re'oye ro'tajën yë'ë bainreba ba'lja'yete masijjë'ën. Riusu bainreba ba'iyè yëcuabi zin hua'na ro'tajën ti'anja'ñe'ru güina'ru te'le ruiñe ro'tajën ti'anma'itoca, Riusu ba'i jobona ti'añe gare porema'lja'cua'ë, cabi Jesús.

Un hombre rico habla con Jesús

¹⁸Ja'nrëbi judío ëja bainguëbi ti'anni, Jesusni senni achabi:

—Ējaguë, m'ëbi re'o banguë sëani, y'ë senni achayete quëajë'ën. Y'ë'ga Riusu banguë runni baguë naconi carajeiye beoye ba'ijaza caguë, ¿gue yo'ore yo'oye baye'ne y'ë? senni achabi.

¹⁹Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

—¿M'ë queaca ro'taguë, y'ë're re'o banguë ba'iyë caguë'ne? Riusu se'gabi re'oguë ba'iguë'bi. Yequëcua bañë. ²⁰Ja'nca sëani, Riusu coca guanseni jo'case'ere ro'taguë, ja'anre te'e ruiñe yo'oguë ba'ijë'ën: “Romini yahue bani a'ta yo'oma'iñe, bainni huani senjoma'iñe, bonsere jianma'iñe, bain ba'iyete ro coquejën cama'iñe, p'ë'caguë sanhuëni te'e ruiñe ëñañe” ja'anre te'e ruiñe yo'oguë ba'ijë'ën m'ë'ga, cabi Jesús.

²¹Caguëna, ba hua'guë sehuobi:

—Ja'anre y'ë zinrënna caraye beoye yo'oguë ba'iyë y'ë sehuobi.

²²Sehuoguëna, Jesusbi achani, baguëni cabi:

—Ja'nca yo'oguëta'an, yeque yo'o yo'oye se'ga caraji m'ë're. M'ë bonse beoru insini, curi coní, bonse beo hua'nana ro insijë'ën. Ro insiguëna, Riusubi baguë guënamë re'oto bayete m'ë'na ai insireba insija'guë'bi. M'ë'ën yija bonsere ja'nca gare insini jo'cani, ja'n'rëbi y'ë'ni te'e congüë rajjë'ën, cabi Jesús.

²³Caguëna, baguëbi achani, ai bonse baguë sëani, ro sa'nti hua'guë runji'i. ²⁴Ja'nca ruinguëna, Jesusbi cabi:

—Yua ai bonse bacuabi Riusu ba'i jobona ti'anni ba'i ëaye yo'ojën, ai guaja yo'ojën ba'iyë. ²⁵Camello hua'nabi guëna miu gojena cacani etajei ëaye yo'oto, ai guaja yo'oyë. Bonse bacua'ga Riusu ba'i jobona ti'anni ba'i ëaye yo'oto, quë'rë ta'yejeiye guaja yo'oyë bacua, cabi.

²⁶Caguëna, ja'anre achacuabi baguëni cajën senni achahuë:

—Ja'nca ba'itoca, ¿jarocuabi Riusu ba'i jobona ti'añe poreye'ne? cajën senni achahuë.

²⁷Senni achajënna, Jesús sehuobi:

—Bain hua'nabi ro yo'ojën, ta'yejeiye yo'oye porema'icuata'an, Riusubi si'aye ai ta'yejeiyereba yo'oye poreji, sehuobi.

²⁸Caguë sehuoguëna, ja'n'rëbi Pedrobi cabi:

—Ējaguë, yëquë'nabi si'aye gare jo'cani, m'ë'ni yo'o conjën, recoyo te'e zi'inhuë cabi.

²⁹Caguëna, Jesús sehuobi:

—Mësacuaní ganreba caguë quëayë y'ë. Bain hua'nabi Riusu yo'o case'e se'gare yo'ozá cajën, bacua baye si'aye gare jo'cajën, bacua huë'e, p'ë'caguë sanhuë, ma'yë sanhuë, yo'je hua'na, rënjo hua'go, zin hua'na, ja'an si'ayete gare cu'e ëaye beoye jo'catoca, ³⁰Riusubi quë'rë ta'yejeiye ai insireba insija'guë'bi. Ën yija baye, guënamë re'oto baja'ye, ja'anre quë'rë ta'yejeiye ai insireba insiguë, bacuani baguë naconi gare carajeiye beoye ba'i güeseja'guë'bi Riusu, cabi Jesús.

Jesús anuncia por tercera vez su muerte

³¹Ja'nca cani, ja'nrebi baguëre yo'o concuare ca'ncona sani, bacuani quëabi: —Yureca mai hua'nabi Jerusalén huë'e jobona saiye. Ja'nca sani, ti'anni ba'lijëna, ja'an bain hua'nabi yë'ëni ai yo'o güeseja'cua'ë. Riusu ira bain raosi'cua toyani jo'case'e si'aye cani jo'case'e'ru güina'ru yo'ojën, yë'ëre Riusu Raosi'quëreba ba'iguëre ai yo'o güeseja'cua'ë. ³²Yë'ëre zeanni, judío bain jubë ba'ima'icuaana insini senjojëna, bacuabi yë'ëni jayajën, yë'ëre ai gu'aye yo'ojën, yë'ëre go tutujën yo'oja'cua'ë. ³³Ja'nca yo'oni, ja'nrebi ga'ni za'zabobi inni, yë'ëre si'nсени tējini, ja'nrebi yë'ëre huani senjoja'cua'ë. Huani senjojëna, samute umuguseña ba'ini, ja'nrebi go'ya raija'guë'ë yë'ë, cabi.

³⁴Caguëna, ba hua'nabi ro huesë ëaye achahuë. Tin acho coca caguëre sëani, gare masiye porema'iñë mai, sa'ñëña cahuë.

Jesús sana a un ciego en Jericó

³⁵Ja'nca cajën, Jericó huë'e jobona ti'an bi'rajëna, ñaco ëñama'iguëbi bacua ma'a yëruhuare ba'iguë, bain hua'nani curi so'corëanre senni achaguë ñuji'i. ³⁶Ja'nca ñu'iguëbi achaguë, ai jai jubë bain saijëna, bacuani ¿Mësacua guere ëñajën saiye'ne? senni achaguëna, ³⁷Jesús Nazarenobi raiji sehuojëna, ³⁸ba hua'guë yua, ai jëja güiguë cabi:

—Yë'ë bainguë Jesús, David yo'je raisi'quë, yë'ë hua'guëre oireba oiguë conjë'ën ai jëja güiguë cabi.

³⁹Ja'nca güiguëna, Jesús ru'ru saicuabi baguëni bëinjën, Güiye beoye ba'ijë'ën cahuë. Cacuata'an, ba hua'guë yua quë'rë ta'yejeiye güiguë cabi:

—David bainguë yo'je raisi'quë, yë'ë hua'guëre oireba oiguë conjë'ën, güiguë cabi.

⁴⁰Ja'nca güiguë caguëna, Jesusbi nëcajani, Ja'an hua'guëre yë'ëna rajë'ën caguëna, baguëre cuanni rahuë. Rajëna, Jesusbi baguëni senni achabi:

⁴¹—¿Guere yë'ëre senni achaguë'ne më'ë? senni achabi.

Senni achaguëna, sehuobi:

—Ëjaguë, yë'ëre ñaco ëña ëaji, sehuobi.

⁴²Sehuoguëna, Jesús cabi:

—Më'ë ñaco ënaguë ba'ijë'ën. Yë'ëni si'a recoyo ro'taguë sëani, huajë raë'ë më'ë, cabi.

⁴³Caguëna, ja'ansirën ñaco sëtani ëñabi. Riusuni ai bojoguë, surupa caguë, Jesusni te'e conguë saji'i. Ja'nca bojoguëna, bain hua'na'ga baguë ñaco sëtase'ere ëñani, Riusuni ai ta'yejeiye bojohuë.

Jesús y Zaqueo

19 ¹Ja'nrebi, Jesusbi se'e sani, Jericó huë'e jobona ti'anni, yequë ca'ncoabi etani sai bi'raguëna, ²ai bonse ëja bainguë Zaqueo

hue'eguëbi baji'i. Impuesto curi ro'iye cocua, bacua ëjaguë baji'i. ³Ja'nca ba'iguëbi Jesusni ëñani masiza caguë, bë'je hua'guë sëani, bain ñë'casi jubë ba'ijëna, ti'anni ëñañe gare poremaquë baji'i. ⁴Ja'nca ëñañe porema'iguëbi quë'rë ru'ru huë'huëni, sicómoro sunquiñë Jesús rai ma'a yëruhua ba'iguëna, tinja mëni ëjobi. ⁵Ëjoguë tuiguëna, Jesusbi ti'anni, ñaco mëne, Zaqueoni ëñani cabi:

—Zaqueo, besa gajeni, yë'ë naconi rajjë'ën. Yure umuguse më'ë huë'ena bëaye bayë yë'ë, caguë choji'i.

⁶Caguë choiguëna, Zaqueobi querë gajeni, Jesusni ai bojoguë, baguë huë'ena sabi. ⁷Ja'nca saguëna, bain hua'nabi ai bëinjën ëñajën, sa'ñaña cahuë:

—Ro gu'a bainguë huë'ena cacani bëaza caguë yo'oji baguë, cahuë.

⁸Ja'n'rëbi, Zaqueobi baguë huë'ere ba'iguë, Jesusni te'e ruiñe ro'taguë cabi:

—Ëjaguë, yë'ë bonse, jobo ba'iye quëñoni, bonse beo hua'nana ro insija'guë'ë yë'ë. Yequëcuare'ga, yë'ë coqueguë têtesi'cua ba'icua'ga, gajese'ga ba'iye bacua curire quë'rë se'e ba'iye go'yaja'guë'ë yë'ë, cabi.

⁹Caguëna, Jesusbi quëabi:

—Ënquë yua Taita Abraham bainguërebare sëani, Riusubi baguë recoyo ro'tayete ëñani, baguë bainguëre re'huanì babil yure umuguse. ¹⁰Yë'ë yua Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi bain hua'na so'ona sani huesësi'cuani cu'eza caguë, bacuare tëani baye ro'taguë raisi'quë'ë yë'ë, cabi.

La parábola del dinero

¹¹Ja'n'rëbi, Jesusbi se'e sani, Jerusalén huë'e jobo tëca sani ti'an bi'raguëna, baguë naconi saicua, Zaqueoni coca case'ere achasi'cuabi ro'tajën, “Riusu ba'i jobo yua te'e jëana ëñaja'ñeta'an ba'iji maire” ro'tajën ba'ijëna, Jesusbi bacuani ye'yo cocare ¹²quëa bi'rabi:

—Yequë bainguë, ta'yejeiye ëja bain jubë ba'iguëbi baquëña. Ja'nca ba'iguëbi ja'ansi'quë ro'taguë, “Quë'rë ta'yejeiye ëja bain huë'e jobona sani, ënjo'on bain ta'yejeiye ëjaguë runni, ja'n'rëbi rani baimni guanse bi'raja'guë'ë yë'ë” caguëña. ¹³Ja'nca canì, sai bi'raguë, baguëre yo'o concua si'a saracuare choiguëna, rateña. Ratena, ga bainguëna curi so'cohua ai ro'i so'cohuare insini, bacuani yihuoguë caguëña: “Mësacua curi so'cohuare sani, bonsere conì bendiejën, Curi so'cohua quë'rë jaijeija'guë cajën, yë'ë se'e raiye tëca quë'rë beyojën ba'ijë'ën” canì tonni, ja'n'rëbi bacuare jo'canì saquëña. ¹⁴Saquëna, baguë yija bain ai jai jubëbi baguëni gu'a güejën, bacua bain hua'na rëño jurëte cuencueni, ëjaguë saijai jobona saojën, ta'yejeiye ëja baimni quëa güesereña: “Ja'an saiguëni gu'a güecua sëani, yëquëna ta'yejeiye ëjaguëte baguëre re'huama'ijë'ën” cajën saoreña. ¹⁵Ja'nca cajën saocuareta'an, bacua

ta'yejeiye ëjaguëre re'huasi'quë ba'iguëna, baguë yijana goquëña. Go'ini, ti'anni, ja'nrëbi baguëre yo'o concuare, baguë curi so'coñare insisi'cuare choiguë, bacua curi jaijeise'ere achani masiza caguë choquëña bacuare. ¹⁶Choiguëna, ru'ru ba'iguëbi ti'anni quëaguëña: “Ëjaguë, më'ë curi so'cohua naconi bonse cojani bendieni, si'a sara so'coñare se'e coni bahuë yë'ë” quëaguëña. ¹⁷Quëaguëna, ëjaguëbi sehuoguëña: “Ai re'oye yo'oguë, curi jaijei güesehuë më'ë. Yë'ë choa so'cohua se'ga naconi ai jaijei güesesi'quëre sëani, si'a sara hu'ële joboñare më'ëna jo'caja'guë'ë yë'ë. Jo'caguëna, ja'an bainni ëñaguë guansegüë ba'ijë'ën” cani, baguëre saoguëña. ¹⁸Saoguëna, samu ba'iguëbi ti'anni quëaguëña: “Ëjaguë, më'ë curi so'cohua naconi bonse cojani bendieni, te'e ëntë sara so'coñare se'e jaijeini coni bahuë yë'ë” quëaguëña. ¹⁹Quëaguëna, ëjaguëbi sehuoguëña: “Re'oji. Ja'nca jaijei güesesi'quëre sëani, te'e ëntë sara hu'ële joboñare më'ëna jo'caja'guë'ë yë'ë. Ja'an bainni ëñaguë guansegüë ba'ijë'ën” caguë, baguëre saoguëña. ²⁰Saoguëna, ja'nrëbi yequë yo'o con hua'guëbi ti'an rani quëaguëña: “Ëjaguë, më'ë curi so'cohua insise'e, ja'ansi so'cohuare coni bajë'ën. Can tët'tërëna reani gueonni re'huani baca'ë'ë yë'ë. Ja'ansi so'cohuare më'ëna go'yayë yë'ë. ²¹Më'ë yua ai huaji yaguë ëjaguëre sëani, më'ë curi insise'ere jaijei güeseye ai huaji yëguë ba'ë'ë yë'ë. Më'ëbi ai jëja guansegüë sëani, yequëcua yo'o yo'ose'ere tëani bayë më'ë. Yequëcua tanse'ere'ga tëani bayë më'ë” caguëña. ²²Caguëna, ëjaguëbi ai bëinguë sehuoguëña: “Ai gu'aye yo'oguë, yë'ëre re'oye conma'ë'ë më'ë. Më'ë coca case'e se'gare achani, më'ëre bënni senjoñe bayë yë'ë. Më'ë yua yë'ë ba'iyete ja'nca masiguë, Ai jëja guansegüë yequëcua yo'o yo'ose'ere tëani bayë yë'ë caguë, ²³më'ë ðqueaca yo'oguë, yë'ë curi insise'ere curi re'hua hu'ëna jo'camaquë'ne? Jo'catoca, yë'ëbi raiguëna, ja'an curi quë'rë jaijeiguëna, coni bare'ahuë yë'ë” bëinguë caguëña. ²⁴Cani, ja'nrëbi baguë bain ja'anrute nëcacuani guansegüëña: “Baguë curi so'cohuate tëani, si'a sara so'coña baguëna insijë'ën” caguë guansegüëña. ²⁵Guansegüëna, ba hua'nabi sehuojën senni achareña: “Ëjaguë, më'ë ðqueaca ro'taguë, si'a sara so'coña baguëna quë'rë ta'yejeiye insiye ro'taguë'ne?” senreña. ²⁶Senjënna, sehuoguëña: “Mësacuani ganreba quëayë yë'ë. Ai jaijeiye re'huani baguëna quë'rë se'e ai insise'e ba'ija'guë'bi. Choa ma'carë se'gare baguëna, baguë baye si'ayete tëase'e ba'ija'guë'bi. ²⁷Yureca yë'ëni gu'a güesi'cuare te'e jëana zeanjani rajë'ën. Bacuabi yë'ëre gu'a güejën, bacua ta'yejeiye ëjaguë ba'ima'ija'guë casi'cuare yë'ë ba'iruna rani, bacuani huani senjojë'ën” caguë guansegüëña, quëabi Jesús.

Jesús entra en Jerusalén

²⁸Ja'nca quëani, Jerusalén ma'aja'an se'e sani ti'an bi'rabi. ²⁹Ti'an bi'raguëbi baru so'o ca'ncoñare ëñato, Betfagé, Betania, ja'an hu'ële

jo'borëan baji'i. Olivo cubë casirute ba'iguëna, baguëre yo'o concua samucuaire choini, ³⁰ bacuani quëabi:

—Mësacua yua ja'an huë'e jo'borëna saijë'en. Sani ti'anni, burro hua'guë bonsëguë yoni rëonsi'quëni ëñaja'cua'ë. Yuta bain tuama'iguë, ja'anguëni ëñani jo'chini rajë'en. ³¹ Ja'nca jo'chi bi'rajëna, yequëcuabi “¿Mësacua guere yo'ojën, baguëte jo'chini saye'ne?” Ja'nca senni achatoca, “Mai Ëjaguëbi baguëte yëji” cajën sehuojë'en, cabi Jesús.

³² Caguëna, bacuabi sani ëñato, Jesús quëase'e'ru güina'ru baji'i.

³³ Ja'nca ba'iguëna, burro hua'guëre jo'chijëna, ba burro bacuabi senni achahuë:

—¿Mësacua guere yo'ojën, burro hua'guëre jo'chiye'ne? senni achahuë.

³⁴ Senni achajëna:

—Mai Ëjaguëbi baguëte yëji, sehuohuë.

³⁵ Ja'nca sehuoni, burro hua'guëre sani, Jesusna ti'anni insihuë. Insini, bacua guayoni se canre burro guërëbëna tëoni, ja'nrëbi Jesusni tua güesehuë. ³⁶ Tua güeseni, Jesús yua Jerusalén ti'añe cueñe saiguëna, bacua guayoni se cañare baguë ru'ru sai ma'ana jaoni uan bi'rahuë.

³⁷ Uan bi'rajëna, ja'nrëbi Jerusalenna ti'anni, Olivo cubë jaba ba'irute ba'iguëna, baguëre yo'o con hua'na te'e ai jai jubë ba'icua baguëre concuabi Taita Riusuni ai bojoreba bojojën, Cristo ta'yejeiye yo'oguë ba'ise'ere quëajën, ³⁸ si'a jëja güini achohuë:

—Riusubi bojoguë raoguëna, mai ta'yejeiyereba ëjaguëbi maina ti'an raji'i. Ja'nca sëani, guënamë re'oto ba'icua si'acua ai bojoreba bojojën bañuni. Mai ta'yejeiyereba ëjaguë Riusuni ai ëama'iñereba bojojën cañuni, güireba güijën cahuë bacua.

³⁹ Cajëna, fariseo hua'na, bain jubë naconi saicuabi Jesusni bëinjën cahuë:

—Ëjaguë, më'ëre concuani bëinguë cani, bacua cayete ënsejë'en cahuë.

⁴⁰ Cajëna, sehuobi:

—Bañë. Ba hua'nabi caye beoye ba'itoca, ën gatabëan ja'anse'ebi huëni güina'ru te'e güire'abi, sehuobi.

⁴¹ Cani, Jerusalén huë'e jobona ti'an bi'rani, si'a jobore ro'tani oji'i.

⁴² Oiguë, ja'an huë'e jobo bainre ro'taguë cabi:

—Yure umuguse yë'ë yua mësacuani ta'yejeiye bojo güesequë rais'quëreta'an, mësacua achaye güehuë. Riusubi yë'ëre raoguëna, mësacua ñacobi ëñani masiye gare porema'icua ba'ë. ⁴³ Ja'nca porema'icuaire sëani, ai yo'ojën ba'ija'cua'ë mësacua. Mësacuaire je'o bacuabi ti'an rani si'a huë'e jobo tël'jeiye nëcajën, etaye yëcuare ënsejën, mësacuaire si'a ca'ncoñabi ai ta'yejeiye huajën ba'ija'cua'ë. ⁴⁴ Ja'nca ba'icuaabi mësacuani gare carajei güesejën, mësacua huë'e jobo tu'ahuëte gare ñañoni taonni, si'ayerebare gare ñu'ñujei güesejën, mësacuani ai

ta'yejeiye huaja'cua'ë. Mësacua yua Riusu ëñaguë raisi umugusere gare ro'tamajën huesëcuare sëani, je'lo bacuabi ja'nca carajei güeseja'cua'ë, cani tonbi Jesús.

Jesús purifica el templo

⁴⁵Caní tonni, ja'n'rëbi Riusu uja huë'ena cacani, bonse bendiecuare gare etoni saobi. ⁴⁶Saoguë, bacuani cabi:

—Mësacua yua Riusu coca toyani jo'case'e ën cocare ro'tajë'ën: “Yë'ë huë'e yua bain uja huë'e'ë” toyani jo'case'eta'an, mësacuabi ti'anni, ro gu'a huë'e, jian hua'na gati huë'ere ro re'huaní jo'cahuë mësacua, caguë, bacuare etoni saobi.

⁴⁷Ja'n'rëbi, Jesús yua si'a umuguseña Riusu uja huë'ena cacani, bainni ye'yoguë baji'i. Ye'yoguë ba'iguëna, pairi ëjacua, ira coca ye'yocua, bain ëjacua, bacuabi Jesusni ai je'lo bajën, sa'ñeña senni achajën, “¿Queaca baguëni huani senjoñe'ne mai?” cajën ba'icuata'an, ⁴⁸bain hua'nabi baguë cocare ai re'oye achajën ba'ijëna, baguëni huani senjoñe poremaë'ë.

La autoridad de Jesús

20 ¹Ja'n'rëbi, yequë umuguse ba'iguëna, Jesús yua Riusu huë'ere ba'iguë, bainbi achajëna, bacuani ye'yoguë, Riusu bainreba mame recoyo re'huaní baja'yete quëani achoguëna, pairi ëjacua, ira coca ye'yocua, ira bain ëjacua, bacuabi ti'anni, ²baguëni senni achahuë:

—¿Më'ë queaca ro'taguë, ënjo'ona rani, ëjaguë yo'oye'ru yo'oguë'ne? ¿Jaro ëjaguëbi më'ëre ta'yejeiye caye guanseni raoguë'ne? senni achahuë.

³Senni achajëna, sehuobi:

—Ru'ru, mësacuani senni achaza. Quëajë'ën yë'ëre. ⁴¿Jaro ëjaguëbi Juanre bain bautizaguëre re'huaní raoguë'ne? ¿Riusu re'huaní raosi'quë, o bain re'huaní raosi'quë baquë baguë? senni achabi.

⁵Senni achaguëna, bacua jubë se'ga sa'ñeña senni achajën, coca cajën baë'ë:

—¿Queaca sehuoye'ne mai? “Riusu raosi'quë baji'i” catoca, baguë yua “¿Mësacua queaca ro'tajën, Juan cani jo'case'ere recoyo ro'tamate'ne?” cama'iguë. ⁶“Bain raosi'quë baji'i” catoca, si'a bain jubëbi huëni, maini gatabi senjojën huaiyë, bacua yua Riusu raosi'quë ba'iyë ro'tacua sëani, sa'ñeña cahuë.

⁷Ja'nca cani, ja'n'rëbi Jesusna bonëni sehuohuë:

—Juan re'huaní raosi'quëre huesëyë yëquëna, sehuohuë.

⁸Sehuojëna, Jesús cabi:

—Mësacua ja'nca sehuocuare sëani, yë'ëre re'huaní raosi'quëre mësacuani gare quëama'iñë yë'ë cabi.

La parábola de los labradores malvados

⁹Caní ja'n'rëbi se'e yeque ye'yo cocare ja'an bainni quëabi:

—Zio ëjaguë baquëña. Bisi ëye ziore tanni, ja'n'rëbi yequëcua zio cuiracuana jo'caní, yequë so'o yijana sani zoe baquëña. ¹⁰Sani ba'iguëbi, bisi ëye tëarën ti'anguëna, baguëre yo'o conguëte choini, zio cuiracuana saoguëña, ëye tëase'ere coní raja'guëte. Saoguëna, ti'anguëna, zio cuiracuabi ba yo'o conguë raosi'quëre zeanni ro ja'si yo'oni ëye beo hua'guëre go'yareña. ¹¹Go'yarena, baguë ëjaguëna ti'anguëna, zio ëjaguëbi se'e yequë yo'o con hua'guëre saoguëña. Saoguëna, baguëre'ga güina'ru, gu'aye yo'oni, ro ja'si yo'oni, ëye beo hua'guëre'ga go'yareña. ¹²Go'yarena, se'e yequë yo'o con hua'guëre saoguëna, bacua'ga güina'ru ja'si yo'oni, baguëte ro senjoni go'yareña.

¹³Ja'nca yo'orena, ëjaguëbi ro'tani, ja'ansi'quë caguëña: “¿Queaca yo'oye'ne yë'ë? Yë'ë zin hua'guë ai yësi'quëre bacuana saotoca, yequëre baguëni te'e ruiñe ëñani re'oye yo'oma'iñe bacua” ro'taguëña baguë.

¹⁴Ja'nca ro'tani, baguë zin hua'guëre saoguëña. Saoguëna, zio cuiracuabi baguëni ëñani, sa'ñeña careña: “Ëñajë'ën. Zio ëjaguë bayete coní baja'guë'bi rai'te. Ja'nca sëani, baguëni huani senjoñu. Junni huesësi'quë ba'iguëna, mai hua'nabi zio ëjacua ruinja'cua'ë” cahuë. ¹⁵Ja'nca caní, baguëni zeanni bani, zio ca'ncona sani, huani senjoreña, cabi.

Ja'nca caní, bain achacuani senni achabi Jesús:

—¿Mësacua queaca ro'taye'ne? ¿Zio ëjaguë queaca yo'oja'guëguë'ne?

¹⁶Ba hua'guë yua te'e jëana sani, zio cuiracuani huani senjoni, ja'n'rëbi yequëcuare baguë zio cuiracuare re'huani jo'caja'guë'bi, quëabi Jesús.

Quëaguëna, bain hua'nabi achani cahuë:

—Ai Riusume. Ja'nca yo'oma'ija'guë cahuë.

¹⁷Cajëna, Jesús yua bacuani ëñani cabi:

—Mësacua ja'nca cajën, Riusu coca toyani jo'case'e ën ca'nco toyani jo'case'ere ëñani ye'yejë'ën:

Judío bain ëjacua Riusu bainre ye'yojën ba'icuabi Riusu cuencueni raoja'guëre gu'a güejën senjoja'cuata'an, Riusubi baguë bain quë'rë ta'yejeiye ëjaguëre re'huaja'guë'bi, toyani jo'case'e ba'iji.

¹⁸Ja'nca sëani, Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi ti'an raiguëna, yë'ëre gu'a güeye beoye ëñajë'ën. Yë'ëre gu'a güeni senjotoca, carajeiye se'ga ba'iji mësacuare. Ja'n'rëbi, yë'ëbi se'e ti'an raiguë, yë'ë güeni senjosi'cuare gare bënni senjo güeseja'guë'ë yë'ë, quëabi.

El asunto de los impuestos

¹⁹Quëaguëna, pairi ëjacua, ira coca masiye ye'yocua, bacuabi achani, sa'ñeña cahuë:

—Maire gu'aye caguère te'e jëana zeanni bañu cajën ba'licuata'an, bain jubëni huaji yëjën, Jesusre zeanmaë'ë. ²⁰Ja'nca yo'omajën, Baguère zeañë ti'anguëna, ëñajën ëjojën ba'ina'a cajën, bacua gu'a gajecuare choini, bacuani cahuë:

—Mësacua yua baguëni te'e ruiñe coca senni achaye'ru cajën, baguëni huacha sehuc güesejë'ën bacuani cani saohuë. Huacha sehuotoca, baguëni zeanni, bain ta'yejeiye ëjaguëna insiye ro'tahuë. ²¹Ja'nca ro'tajën, bacua gu'a gajecuare saojëna, Jesusna ti'anni ñaca senni achahuë:

—Ëjaguë, më'ëbi te'e ruiñe masiye ye'yoguëna, achani bojoyë yëquëna. Më'ë yua bain hua'na ro ëmëje'en yo'oni ëñoñete ro'tama'iguë, yua Riusu te'e ruiñe yo'oye yëyete ye'yoguë ba'iyë më'ë. ²²Ja'nca ba'iguë, yua yëquë'nabi coca senni achajëna, te'e ruiñe sehuojë'ën. ¿Romano bain ta'yejeiye ëjaguëni impuesto curi ro'iye baye yëquëna? ¿Baguëni ro'iye, o ro'ima'iñe yëquëna? senni achahuë.

²³Senni achajëna, Jesús yua bacua coquejën senni achase'ere masini, bacuani sehuobi:

—Mësacua ¿queaca ro'tajën, ro coquejën yë'ëre senni achaye'ne? ²⁴Curi so'corëte inni, yë'ëni ëñojë'ën cabi.

Caguëna, so'corëte inni rani ëñoñuë. Ëñojëna, Jesusbi senni achabi:

—Ën so'co bainguë, baguë mami toyase'e ¿gue bainguëbi së'iguë'ne? senni achabi.

Senni achaguëna:

—Bain ta'yejeiye ëjaguë'bi së'iji, sehuohuë.

²⁵Sehuojëna, Jesús cabi:

—Ja'nca ba'iguëna, bain ëjaguë re'huani jo'case'ere bain ëjaguëna insijë'ën. Ëjaguë Riusu re'huani jo'cose'ere Riusuna insijë'ën, caguë sehuobi.

²⁶Ja'nca sehuoguëna, bain hua'nabi achajëna, baguëni huacha sehuc güeseye poremaë'ë. Ja'nca porema'icubi baguë coca sehuose'ere ai ta'yejeiye ro'tajën, gare caye beoye baë'ë.

La pregunta sobre la resurrección

²⁷Ja'nrebi, yequëcua, saduceo bainbi Jesusni ëñajën saë'ë. Bacua yua ju'insi'cua se'e go'ya raima'iñë cajën ba'icua'ë. Baguëna sani ti'anni, baguëni senni achahuë:

²⁸—Ëjaguë, Moisés coca toyani jo'case'ere ro'tajë'ën. Ñaca caji: Bainguëbi zin beo hua'guë junni huesëtoca, baguë yo'jeguëbi baguë jo'casi rënjoni huejani bani, baguë ma'yë ju'insi'quëre zin cu'ecaija'guë, toyani jo'case'e ba'iji. ²⁹Ja'nca ba'iguëna, yequëbi baguë yo'je hua'na naconi te'e ëntë sara samu hua'na bateña. Ma'yëbi huejani yuta zin beoguë junni huesëguëna. ³⁰Junni huesëguëna, samu ba'iguëbi baguë

jo'casi rënjoni huejani, baguë'ga zin beoguë junni huesëguëña. ³¹Junni huesëguëña, yequëcua'ga, te'ena, te'ena, güina'ru bagoni huejani, si'acuabi zin beojën junni huesëreña. ³²Junni huesëjënna, ja'nrebi yo'je, ba hua'go'ga junni huesëgoña. ³³Ja'nca ba'ini tonjënna, yua go'ya rai umuguse ti'anguëna, çjaroguë rënjo ba'ija'gogo'ne? ¿Si'acua, te'e ëntë sara samucuabi bagoni basi'cua sëani, queaca sehuoguë'ne më'ë? senni achahuë.

³⁴Senni achajënna, Jesusbi sehuobi:

—Ën yija bain, ëmëcua, romicua, bacuabi huejani bajën ba'icuata'an, ju'insi'cua go'ya raija'cua, yë'ë bainreba ba'ija'cua, ³⁵ja'ancuabi Riusu guënamë re'otona ti'anni, gare huejaye beoye ba'ija'cua'ë. ³⁶Riusu guënamë re'oto yo'o con hua'na ba'ie'ru ba'ija'cua sëani, gare huejama'icua ba'ija'cua'ë. Ju'insi'cua go'ya raisi'cua sëani, Riusu mamacuareba ba'ija'cua'ë. ³⁷Ja'an Moises'ga yequë ca'ncore maina toyani jo'cabi. Zëinsi sahua quë'rona toyani jo'caguëna, Mai Ëjaguëreba Riusu, gaña Riusu ba'iguëna, Abraham, Isaac, Jacob, bacuabi baguëni te'e zi'inni uajën ba'icua ba'ë'ë, toyani jo'cabi. ³⁸Ja'nca toyani jo'caguëna, mai Ëjaguë Riusubi baguë bain huajëcua se'gare conji. Gare junni huesësi'cuare ro'tama'iji. Riusubi ro'taguëna, baguë bainreba si'acuabi huajë hua'na se'ga ba'iyë, caguë sehuobi Jesús.

³⁹Ja'nca caguë sehuoguëna, yequëcua, ira coca te'e ruiñe masicuabi cahuë:

—Ai re'oye sehuohuë më'ë, Ëjaguë, cahuë.

⁴⁰Cani, Jesusni se'e senni achaye huaji yëjën ba'ë'ë.

¿De quién descende el Mesías?

⁴¹Ja'nrebi, Jesús yua bain hua'nani senni achaguë, ro'ta güesebi:

—¿Mësacua queaca ro'tajën, Cristo raosi'quë yua ira ëjaguë ba'isi'quë David mamaquë ba'iji cajën, huacha ro'taye'ne? ⁴²Mësacua yua Salmo quë'rona ëñajë'ën. Ira ëjaguë ba'isi'quë David'ga ñaca toyani jo'cabi:

Riusubi yë'ë Ëjaguë raija'guëni cabi:

“Yë'ë jëja ca'ncona bëani, quë'rë ta'yejeiye ëjaguë ba'ijë'ën,

⁴³Më'ë je'o bacua carajei ñësebë tëca” cabi.

⁴⁴Ja'nca toyani jo'caguë Cristo raosi'quëre baguë mamaquë ba'ie caye gare poremaj'i David, baguëre Ëjaguë casi'quë sëani, cabi Jesús.

Jesús acusa a los maestros de la ley

⁴⁵Cani, si'a bain hua'nabi achajënna, baguëre yo'o concuana bonëni, yihuoguë quëabi:

⁴⁶—Ira coca toyani jo'case'ere ai masicua, bacua yo'ojën ba'iyete ëñare bajën, bacua ye'yoni yo'oye'ru yo'omajën ba'ijë'ën. Ro ëja bain

ba'iyē se'ga ēñoñe yēyē bacua. Zoa can re'o canre sayani, huē'e jobo si'a ca'ncoña ganini, ba huē'e joborebana ti'añē. Ti'anni, ta'yejeiye ēja bain ba'iyē ēñojēn, bain re'oye ēñajēn saludayete ējojēn, ja'n'rēbi bain ñē'ca huē'ena cacani, ēja bain ñu'li seihuēanre cu'eni bēayē. Aon choisi'cua ba'ito, quē'rē re'oruan se'gare cu'eni bēayē bacua. ⁴⁷Ja'nca yo'ocua sēani, hua'je hua'nani ro coquejēn, bacua huē'ere ro tēteni bacua'ē. Riusuni ujato, ai zoe ujajēn, bain ēñajēn achaja'bē cajēn, Riusuni ro ujacua'ē. Ja'nca yo'ojēn ba'ijēnna, Riusubi ja'ancuani ēñani, bacuani quē'rē ta'yejeiye bēnni senjoguē ba'ija'guē'bi, quēabi Jesús.

La ofrenda de la viuda pobre

21 ¹Quēani ja'n'rēbi, bonēni ēñato, curi ējacuabi bacua curire Riusu huē'e curi gajonguna ayajēn, Riusuna insijēn ba'ē'ē. ²Insijēn ba'ijēnna, hua'je hua'go bonse beoreba beogo ba'i hua'gobi ti'anni, samu curi so'corēanre ayago. ³Ayagona, Jesús cabi:

—Mēsacuanī ganreba caguē quēayē yē'ē. Ja'an hua'go, hua'je hua'go bonse beo hua'gota'an, yequēcua ayani insise'e'ru quē'rē ta'yejeiye Riusuna insigo bago. ⁴Ja'ancua yua bacua curi bani jēhuase'e se'gare rani ayani insijēnna, bago chao hua'gobi bago aon co curire rani, beoru ayani insigo, Riusure bojogo sēani, cabi.

Jesús anuncia que el templo será destruido

⁵Caguēna, yequēcuaabi Riusu huē'e ba'iyete cajēn, Ai re'o gatabi yo'ose'e sēani, ai re'o huē'e bēaji cajēn, Riusuna ro insise'ere bojojēn cahuē. Cajēnna, ja'n'rēbi Jesusbi bacuani cabi:

⁶—Mēsacua yua ēn huē'e jai huē'ere ēñajēn, re'oye cajēnna, yequē umuguseñabi si'aye gare taonni senjose'e ba'ija'guē'bi. Gare te'e gatabē tuiye beoye ba'ija'guē'bi, cabi Jesús.

Señales antes del fin

⁷Caguēna, Bacuabi baguēni senni achahuē:

—Ējaguē, ¿quejeito ja'an ba'ija'guēguē'ne? ¿Ja'an ba'ija'ye queaca masija'cua'ne yēquēna? senni achahuē.

⁸Senni achajēnna, Jesús yihuoguē cabi:

—Mēsacua ēñare bajēn, coquejēn cacuare achamajēn ba'ijē'ēn. Ai bainbi yē'ē ba'iyete coquejēn, “Yē'ē yua Riusu raosi'quē'ē” cajēnna, yequēcuaabi “Carajei umuguse ti'anbi. Yua'ē” cajēnna, bacua coquejēn case'ere achama'ijē'ēn. Bacua naconi te'e saima'ijē'ēn. ⁹Yequēcua'ga guerra huayete cato, ēja bainre etoni senjoñe cato, mēsacua yua ja'anre achajēn, gare huaji yēye beoye ba'ijē'ēn. Ja'an si'aye ru'ru ba'iguēna, carajei umuguseña jē'te ti'anja'guē'bi cabi.

¹⁰Ja'nca cani, ja'nrebi bacuani se'e yihuoguë quëabi:

—Te'e yijaña bainbi yequë yijaña bainni guerra huajën, ai yo'o güesejën ba'ija'cua'ë. ¹¹Yija ñu'cuye'ga ai raijeija'guë'bi. Bain hua'nabi ja'an ro'lina ai yo'ojën, aon gu'ana ju'injën, si'a rau neni ju'injën, ja'an ba'ija'cua'ë si'a ën yija bain. Ja'nrebi, guënamë re'otona bain gare ënama'ise'ere ënajën, ai quëquëjën, ai huaji yëjën, ro rënni ganocua se'ga ba'ija'cua'ë.

¹²Ja'nca ba'iguëna, ru'ru, mësacuani preso zeanni, mësacuani je'o bajën, bain ñë'caruanna sani, mësacuare si'nseye cajën, ya'o huë'ena guajën ba'ija'cua'ë. Mësacuabi yë'ë bainrebare sëani, mësacuare zeanni, bain ta'yejeiye ëjacuana nëconi, mësacuani coca sehuo güeseja'cua'ë. ¹³Ja'nca yo'ojënna, mësacuabi yë'ë ba'iyete te'e ruiñe cani achoye poreja'cua'ë. ¹⁴Ja'nca cani achoye porejën, mësacua jëa coca sehuoye, ru'ru gare ro'taye beoye ba'ijë'ën. ¹⁵Yë'ë se'gabi mësacuani te'e ruiñe masi güesequëna, mësacuabi ja'anre sehuojënna, mësacua je'o bacuabi achaní, ro sehuoye beoye ba'icua'reba ba'ija'cua'ë. ¹⁶Ja'nrebi mësacua te'e bainbi mësacuani gu'aye yo'oja'cua'ë. Mësacua pë'caguë sanhuë, yo'je sanhuë, bain hua'na, gaje hua'na, bacuabi mësacuare preso zeanni, yequë bainna insini senjojënna, mësacua jubëre ba'icuaní, te'ecuaní huani senjoja'cua'ë. ¹⁷Mësacua yë'ë yo'ore yo'ocuare sëani, si'a bainbi mësacuani je'o bajën mësacuani ai gu'a güejën ba'ija'cua'ë. ¹⁸Ja'nca ba'ija'yeta'an, mësacua yua gare ja'si neñe beoye ba'ija'cua'ë. Huajë hua'na se'gabi etajejën, gare te'e rañarëte huesoye beoye ba'ija'cua'ë mësacua. ¹⁹Ja'nca sëani, mësacuabi gare jo'caye beoye si'a jëja recoyo ro'tajën ba'itoca, yë'ë naconi te'e bojojën gare carajeiye beoye ba'ija'cua'ë.

²⁰Ja'nrebi jai soldado jubëan guerra huajën raisi'cuabi Jerusalén huë'e jobo të'ije'iye nëcajënna, mësacuabi ëñani, ja'an huë'e jobo taonni carajeija'yeta'an ba'iyete masija'cua'ë. ²¹Ja'nca carajei güese bi'rajënna, Judea yija ba'icuaní cu re'otona te'e jëana sani gatija'bë. Jerusalén huë'e jobo ba'icua'ga te'e jëana etani saija'bë. Zio re'otore ba'icuaní Jerusalenna go'lye beoye ba'ija'bë. ²²Ja'an umuguseña ti'anguëna, Riusu bënni senjo umuguseña ba'ija'guë'bi. Baguë coca toyani jo'case'ru ba'iye, güina'ru ba'ija'guë'bi. ²³Ja'anrën ti'anguëna, romi hua'na zinbë ba'icua, yequëcua zin chuchacua, ja'ancuaní jëja beocua sëani, ai yo'ojën ba'ija'cua'ë. Riusubi bainre ai bënni senjo bi'raguëna, si'a ën yija bainbi ai ja'sireba ja'siye ba'ijën, ai yo'oreba yo'oja'cua'ë. ²⁴Ai yo'ojën ba'ijënna, je'o bacuabi ti'anni, te'ecuaní guerra hua hua'tiñabi huani senjoja'cua'ë. Yequëcuaní zeanni, tin yijañana sajënna, tin yijaña gu'a bain'ga ti'anni, Jerusalén huë'e jobore taonni senjojën, si'a bonsere za'nguni si'ajën, ai gu'aye yo'ojën, Riusu etoní saoye ba'irën tëca yo'ojën ba'ija'cua'ë.

El regreso del Hijo del hombre

²⁵Ja'nrebi, ënsëguë, ña'ñaguë, ma'choco hua'li, ja'anre ëñato, ai ba'iye ai huaji yaye yo'ose'e ba'ija'guë'bi. Si'a yijaña bainbi ta'yejeiye ai huaji

yějën, jai ziaya ai achoreba achoye, ziaya të'a ai jai të'a huëiguëna, ba hua'nabi ai quëquëreba quëquëjën ba'ija'cua'ë. ²⁶Ja'nrebi ën yijare ai huaji yaye ba'ija'yete ro'tajën, bacuabi ai ta'yejeiye ai huaji yějën, guënamë re'oto'ga ai ta'yejeiye ñu'cueguëna, ai huaji yějën, quëquëreba quëquëjën ba'ija'cua'ë. ²⁷Ja'nca ba'irënbi guënamë pico re'otona ëñato, yë'ë, Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi ai ta'yejeiyereba ñatani saoye'ru gaje meni raija'guë'ë yë'ë. ²⁸Ja'nca sëani, ën yija bainbi ta'yejeiye ai yo'o bi'rajëna, yë'ë yure case'e si'aye ba'iguëna, ja'anrën ti'anguëna, mësacua yua bojoreba bojojën, Mai ëjaguë yuara ti'an raija'guëta'an ba'iji cajën, mësacua etajeiyete ëñajën ëjojën ba'ijë'ën, quëabi Jesús.

²⁹Ja'nca quëani, bacuani se'e ye'yo cocare yihuoguë quëabi:

—Mësacua yureca higo sunquiñë, yequë sunqui'ga ëñani Riusu ba'i jobo ti'anja'ñete masijë'ën. ³⁰Sunquiñëbi ja'o sari bi'raguëna, mësacuabi ëñani ënsërën ba'iyete masiyë. ³¹Güina'ru, yë'ë yure case'e, ai huaji yaye yo'oja'ye, ja'an ba'iguëna, Riusu ba'i jobo te'e jëana ti'anja'ñete masija'cua'ë.

³²Mësacuani ganreba yihuoguë quëayë yë'ë. Yureña bainbi yuta junni huesëma'ijëna, yë'ë yure quëase'e si'aye yua ru'ru ba'ija'guë'bi.

³³Guënamë re'oto, yija re'oto, ja'an si'aye gare carajeija'guëta'an, yë'ë coca cani jo'case'e gare carajeiye beoye ba'ija'guë'bi.

³⁴Yë'ë ti'anjai umugusere gare huanë yema'iñe cajën, mësacua ëñare bajën, gu'aye yo'omajën ba'ijë'ën. Riusuni gu'a güeni senjoma'iñe cajën, ro a'ta yo'oye, jo'chana güebeye, ën yija ba'iyë, ja'anre recoyo huacha ro'tamajën ba'ijë'ën. Ja'an se'gare ro'tatoca, yë'ëbi te'e jëana ti'an raiguëna, bain hua'nabi gue ro'taye beoye ba'ijën, ro gati ëaye ba'ijën quëquëja'cua'ë.

³⁵Taongu quëoñe'ru ba'ija'guë'bi bacuare, si'a ën yija re'oto bainre.

³⁶Ja'nca ba'ija'guë sëani, mësacua'ga ëñare bajën, gare jo'caye beoye ujajën ba'ijën, yë'ë in raiye tëca ëñajën ëjojën ba'ijë'ën. Ja'an ba'ija'ye, Riusu bënni senjoja'ñe, ja'anre jëani, yë'ë, Riusu Raosi'quëreba ba'iguëni bojojën tëhuojaiñu cajën, gare jo'caye beoye ujajën ba'ijë'ën, quëabi.

³⁷Ja'nca quëaguë, si'a umuguse bain hua'nabi ñë'ca rajëna, bacuani ye'yoguë na'lijani, ja'nrebi Olivo cubëna sani bëani ñatajaji'i. Ñatajani, yequë umuguse güina'ru Riusu huë'ena ti'an raiguëna, ³⁸si'a bain hua'nabi baguëre achajaiñu cajën, zijeirën ti'an bi'rahuë.

Conspiración para arrestar a Jesús

22 ¹Yureca, judío bain pascua umuguse, bacua aonbëan huo'coma'ise'ere anni Riusuni bojoñu cajëna, ja'an umuguse ti'añe choa ma'carë se'ga carabi. ²Ja'nca ba'iguëna, pairi ëjacua, ira coca re'oye masicua, bacuabi Jesusni huani senjoja'ma cajën, bain hua'nani huaji yějën, yuta yo'omaë'ë.

³Ja'nrëbi, zupai huatibi Judas Iscariote hue'eguë, Jesús bainreba jubë, si'a sara samucua ba'li jubë ba'iguëna ti'an rani, baguë recoyona cacani bëani baji'i. ⁴Ja'nca bëani ba'iguëbi Judasni ta'nhue güeseguëna, ba hua'guëbi pairi ëjacua, Riusu huë'e ëjacua, bacuana sani, bacua naconi Jesusre insijai cocare cani achobi. ⁵Ja'nca cani achoguëna, bacuabi ai bojojën, baguëni curi ro'ija'yete cahuë. ⁶Cajëna, Judasbi Re'oji sehuoni, ja'nrëbi Jesusre yahue insini senjoñe ro'ta bi'rabi.

La Cena del Señor

⁷Ja'nrëbi judío bain ta'yejeiye ba'li umuguse ti'anguëna, Aon huo'coma'ise'ere anni Riusuni bojoñu cajën yo'o bi'rahuë. Ja'nca yo'o bi'rajën, ru'ru bacua oveja bonsëguëre huani Riusuna boni mëoñe, ja'anre yo'o bi'rahuë.

⁸Ja'nca yo'o bi'rajëna, Jesusbi Pedro, Juan, bacuare choini, guansegüë cabi:

—Mësacua sani, mai pascua aon ainja'ñete re'hua bi'rajë'ën cabi.

⁹Caguëna, bacuabi senni achahuë:

—¿Jarona sani re'huaja'ye'ne yëquëna? senni achahuë.

¹⁰Senni achajëna, sehuobi Jesús:

—Mësacua yua jai huë'e jobona saijë'ën. Sani ti'anni, ja'nrëbi ocobë tuiguë saiguëni tëhuoja'cua'ë. Tëhuoni, ja'an hua'guëna be'teni, baguë cacajai huë'ena cacajë'ën. ¹¹Cacani, ja'an huë'e ëjaguëni senni achajë'ën: “Mai ëjaguëbi më'ëni senni achaguë raobi: ¿Yë'ere concua naconi pascua aon ainru, jaro sonohuë'ne?” ja'anre ja'an huë'e ëjaguëni senni achajë'ën. ¹²Senni achajëna, ba hua'guëbi mësacua ëmëje'en ba'iruna mëani, jai sonohuë re'oye re'huase'ere ëñoja'guë'bi. Ja'nca ënoguëna, ja'anruna cacani, mai pascua aon ainja'ñete re'huajë'ën cabi Jesús.

¹³Caguëna, ba hua'nabi sani, Jesús case'e'ru güinareba'ru ba'iguëna, bacua pascua aon ainja'ñete re'huahuë.

¹⁴Re'huajëna, ja'nrëbi pascua aon ainrën ti'anguëna, Jesusbi baguëre yo'o concua naconi sani, ja'an ñu'i seihuëanna bëani, ¹⁵ja'nrëbi ba hua'guë yua si'a jubëni quëabi:

—Yë'ë junni tonja'ñe yuara ti'an bi'raguëna, mësacua naconi pascua aon aiñete ai ro'taguë ba'isi'quëbi mësacua naconi aon anni tëjiza caguë quëayë yë'ë. ¹⁶Ja'nca quëaguëbi Riusu ba'li jobona ti'anni ja'anru aon aiñe tëca, pascua aonre gare se'e ainma'ija'guë'ë yë'ë ënjo'on, cabi.

¹⁷Cani ja'nrëbi, baguë uncu ro'rohuëre inni, Riusuni Surupa cani, baguëre concuani ëñani cabi:

—Mësacua yua ën ro'rohuëre coní, sa'ñeña huo'hueni uncujë'ën.

¹⁸Mësacua achareba achajë'ën. Riusu ba'li jobo ti'añe tëca, ën jo'cha, bisí ëye su'rise'ere se'e uncuye beoye ba'ija'guë'ë yë'ë, cabi.

¹⁹Cani ja'nrëbi, jo'jo aonbëte inni, Riusuni Surupa cani, aonbëte jë'yeni, bacuana insini cabi:

—Yè'è ga'nihuè'è. Mèsacua gu'a jucha senjoja'ñe ro'ire Riusuna insija'ye'è. Ja'an aonre jo'caye beoye ainjèn, yè'ère ro'tajèn ba'ijè'èn cabi.

²⁰Cani, aon anni tëjjjenna, uncu ro'rohuète inni, bacuana güina'ru insini cabi:

—Mèsacua yua èn ro'rohuète èñani, Riusu mame cani jo'case'ere ro'tajèn ba'ijè'èn. Yè'è zie, mèsacua gu'a jucha senjoja'ñe ro'ire jañuni tonguèna, Riusubi mame cocare cani, mèsacuana jo'caja'guè'bi.

²¹Ja'nca jo'caguèna, yè'ère insini senjoja'guèbi yurera'rè mai naconi ènjo'onre ñu'iji. ²²Yureca yè'è, Riusu Raosi'quèreba ba'iguèbi Riusu cuencuese'ru junni tonguè saiyè yè'è. Saiguèta'an, yè'ère insini senjoja'guète ai bènni senjoguè ba'ija'guè'bi Riusu, cabi.

²³Caguèna, ba hua'nabi sa'ñeña senni acha bi'rahuè: “¿Mai jubè ba'icua, jaroguèbi insini senjoja'guèguè'ne?” quèquèni, sa'ñeña senni achajèn baè'è.

Quién es el más importante

²⁴Ja'nrebi yo'je ba hua'nabi sa'ñeña coca cajèn, “Mai jubè ba'iguè çjaroguèbi què'rè ta'yejeiye èjaguè ba'iguè'ne?” sa'ñeña senni achajèna, ²⁵Jesusbi bacuani cabi:

—Èn yija bain ta'yejeiye èjacuabi bacua bainni ai jèja guanseyèna, bain hua'nabi bacuani èñajèn, “Maini conreba concua'è” bacuare cajèn ba'iyè. ²⁶Ja'nca ba'iyeta'an, mèsacuabi bacua jèja guanseye'ru guansemajèn ba'ijè'èn. Mèsacua jubè què'rè ta'yejeiye èjaguè ba'iguèbi què'rè ta'yejeiye beo hua'guè'ru ba'ijè'èn. Què'rè ta'yejeiye guanseguè ba'iguèbi bain hua'nani què'rè ta'yejeiye conreba conguè ba'ijè'èn. ²⁷Te'eguèbi aon ainguè ñu'iguèna, yequèbi baguè aonre aonguèna, ja'anre ro'tani, çjaroguèbi què'rè ta'yejeiye èjaguèguè'ne? Aon ainguè ñu'iguèbi què'rè ta'yejeiye èjaguè ba'iji, cayè yè'è. Ja'nca caguèta'an, yè'è yua mèsacua naconi ba'iguè, mèsacuani yo'o conguè ba'iyè yè'è.

²⁸Yureca, mèsacua yua yè'è naconi jo'caye beoye te'e ba'ijèn, yè'è naconi te'e oijèn, ai yo'ojèna, ²⁹mèsacuare ta'yejeiye èjacuare re'huaja'guè'è yè'è. Yè'è Taita Riusubi yè'ère èjaguère re'huani jo'caguèna, mèsacuare'ga güina'ru èjacuare re'huani jo'caja'guè'è yè'è. ³⁰Ja'nca re'huani jo'caguèna, mèsacuabi Riusu ba'i jobona ti'anni, yè'è naconi te'e ñu'ijèn, aon ainjèn, gono uncujèn ba'ija'cua'è. Ja'nca ba'ijèn, mèsacua yua èja bain ñu'i seihuèan guèna seihuèan si'a sara samuhuèanre ñu'ijèn, Israel bain jubèan si'a sara samubèan bainni guanseyèn ba'ija'cua'è, cabi Jesús.

Jesús anuncia que Pedro lo negará

³¹Ja'nca cani, ja'nrebi Pedroni quèabi:

—Simón, Simón, zupai huatibi Riusuni ai senji: Mësacua si'acuani tëani baza caguë, mësacuani ai yo'o güeseye yëji. Trigo aon jël'ebè suni toñe'ru mësacuare senjo güeseza caji. ³²Ja'nca caguëta'an, yè'è yua mè'è ba'iyete ai senreba senni achaguë ba'iyè yè'è. Mè'è gare caraye beoye si'a recoyo ro'taguë ba'ija'guë caguë, mè'è ba'iyete Riusuni senni achaguë ba'iyè yè'è. Ja'nca senni achaguëna, mè'è yua gu'a jucha yo'oja'yete senjoni, ja'n'rèbi mè'è bain concuare oiguë conguë, bacuani jèja recoyo bacuare re'huajè'ën, cabi Jesús.

³³Caguëna, Simón cabi:

—Èjaguë, je'o bacuabi mè'èni zeanni, ya'o huè'ena guaoni, mè'èni huani senjotoca, yè'è'ga mè'è naconi te'e sani, mè'ère te'e conguë junni tonjaza caguë quëabi.

³⁴Caguëna, Jesús sehuobi:

—Pedro, mè'èni ganreba quëayè yè'è. Yure ñami, cura yu'ima'i ñesebè, mè'èbi yua yè'ère huesëye samute ba'iyè caja'guë'è mè'è, quëabi Jesús.

Se acerca la hora de prueba

³⁵Quëani, ja'n'rèbi si'a hua'nani senni achabi:

—Mësacuare cuencueni bainna saosirènre ro'tajè'ën. Turubëan beo hua'na, curi ayahuë beo hua'na, guëon ju'ì coro beo hua'na, ja'nca ba'ijèn saisi'cuabi çguere carajèn bate'ne mësacua? senni achabi.

Senni achaguëna:

—Banhüë. Bonse caraye beoye gare baè'è yèquëna, sehuohüë.

³⁶Sehuojëna, baguë cabi:

—Ja'nca ba'isi'cuata'an, yureca tin yo'ojèn ba'ijè'ën. Mësacua yua turubè, curi ayahuë, ja'anre batoca, inni sajè'ën. Guerra hua hua'ti beotoca, mësacua guayoni se canre bendieni, hua'tire coni sajè'ën. ³⁷Riusu coca toyani jo'case'ere èñani, yè'è ba'ija'yete masijè'ën. “Gu'a bain naconi huani senjosi'quë ba'ija'guë'bi” caguë, yè'è ba'ija'yete cani jo'case'e sëani, güina'ru huani senjosi'quë ba'ija'guë'è yè'è, quëabi.

³⁸Quëaguëna, bacuabi cahuë:

—Èñajè'ën, Èjaguë. Samu hua'tiña ba'iji cahuë.

Cajëna,

—Yua'è, sehuobi Jesús.

Jesús ora en Getsemaní

³⁹Sehuoni ja'n'rèbi, ja'an huè'ebi etani sani, baguë yo'ogüë ba'ise'e'ru yo'ogüë, Olivo cubëna mëni bëabi, baguëre yo'o concuabi conjëna.

⁴⁰Ja'nca ti'anni, bacuani yihuoguë quëabi:

—Mësacuabi gu'aye yo'o äaye beoye ba'ijè'ën caguë, Riusuni ujjajèn ba'ijè'ën quëabi.

41 Quëani, ja'nrebi bacuare jo'cani, so'orë ba'iyë sani, gugurini rëanni, Riusuni ujaguë cabi:

42—Taita, më'ëbi yëtoca, yë'ëni ai yo'o güesema'ijë'ën caguëta'an, ro yë'ë yëse'le se'gare yo'oma'ijë'ën. Më'ë yëye se'gare yo'ojë'ën cabi.

43 Caguëna, Riusu guënamë re'oto yo'o con hua'guëbi Jesusna gaje meni, baguëni jëja recoyo re'hua güesebi. 44 Re'hua güesequëna, Jesús yua ai ta'yejeiye ai yo'oguë, quë'rë si'a jëja ujabí. Ja'nca ujaguëna, baguë të'ribë ja'su yajiye yua zie co'yohuëan jai co'yohuëan'ru ba'iyë yijana meni tonji'i.

45 Ja'nrebi, ujani tējini, baguë yua huëni, baguëre yo'o concua ba'iruna go'ini ëñato, yua cainsi hua'na uën'ë, ai sa'ntijën oijën ba'isi'cua sëani.

46 Ja'nca ba'ijëna, bacuani cabi Jesús:

—¿Mësacua guere yo'ojën, cainsi hua'na uinë'ne? Huëni, gu'aye yo'o ëaye beoye ba'ijë'ën caguë, Riusuni ujjën ba'ijë'ën cabi.

Arrestan a Jesús

47 Ja'nca caguë, yuta caní tējima'iguëna, ai jai jubë bainbi raë'ë. Raijëna, Judas, Jesús bainguë cuencueni re'huasi'quë, baguë bain si'a sara samucua naconi te'e ba'isi'quëbi bacua rai ma'are ëñoguë raji'i. Rani, Jesusni muchaguë saludaza casi'quë ba'iguëbi Jesusna ti'anbi.

48 Ti'anguëna, Jesús cabi:

—Judas, yë'ëre, Riusu Raosi'quërebare ro coqueguë muchaguë, yë'ëre ro insini senjoza caguë ro'taguë raquë më'ë? senni achabi.

49 Senni achaguëna, Jesusre concua baru ba'icuabi baguëni zeanja'ñete ëñani, Jesusni cahuë:

—Ëjaguë, guerra hua hua'tiñabi zeanni, bacuani huani saonü cahuë.

50 Cajëna, te'eguëbi hua'tibi inni huani, pairi ta'yejeiye ëjaguëre yo'o con hua'guëni, baguë jëja ganjorote te'ntoni tonbi. 51 Te'ntoni tonguëna, Jesús cabi:

—Se'e yo'oma'ijë'ën, cabi.

Cani, baguë ganjorote pa'róni, baguëni huachobi. 52 Huachoni ja'nrebi, pairi ëjacua, Riusu huë'e ëjacua, bain iracua, ja'ancua, baguëni preso zeanjën raisi'cuani cabi Jesús:

—¿Mësacua queaca ro'tajën, guerra hua hua'tiña, huai cabëan, ja'an naconi rani, jian hua'guëre'ru yë'ëni zeanjën rate'ne? 53 Si'a umuguseña mësacua naconi Riusu huë'ere ba'iguëna, yë'ëre gare zeanma'ë mësacua. Ja'nca yo'oma'isi'cuata'an, yure'ga mësacua yua zijei re'otore ba'ljën zemosi'cua sëani, mësacua gu'aye yo'o yo'oye porecua'ë cabi.

Pedro niega conocer a Jesús

54 Caguëna, ja'nrebi Jesusre zeanni, pairi ta'yejeiye ëjaguë huë'ena sahuë. Sajëna, Pedro yua bacuani so'orëbi be'tebi. 55 Be'teni ti'anni,

ja'an hu'ële qu'ëro ba'iruna toa suase'e ba'iguëna, ja'anru bain hua'nabi toa të'ljeiye ñu'ijëna, Pedrobi bacua naconi te'e bëani toare cunj'i'i.

⁵⁶Cu'inguëna, ja'anru romi zingo yo'o con hua'gobi baguëni ëñareba ëñani, bago gaje bainni cago:

—Ja'anguë'ga Jesús naconi te'e ba'isi'quë'bi cago.

⁵⁷Cagona, Pedro sehuobi:

—Bañë. Baguëre huesëguë'ë yë'ë, sehuobi.

⁵⁸Sehuoguëna, ja'nrëbi jë'te, yequëbi baguëni ëñani cabi:

—Më'ë'ga bacua jubë te'e ba'iguë'ë cabi.

Caguëna, Pedro sehuobi:

—Bañë. Bacua jubë ba'ima'iguë'ë yë'ë, cabi.

⁵⁹Caguëna, ja'nrëbi, te'e hora ba'iye ba'iguëna, yequëbi ti'anni, ai jëja caguë quëabi:

—Aito. Ën hua'guëbi Jesús naconi te'e ba'isi'quë'bi, Galilea bainguë sëani, cabi.

⁶⁰Caguëna, Pedro cabi:

—Më'ë coca caye, yë'ë gare huesëguë'ë, cabi.

Caguëna, ja'ansirën, Pedrobi coca cani tëjima'iguëna, cura hua'guëbi yuji'i. ⁶¹Yu'iguëna, mai ëjaguëbi bonëni, Pedroni ëñaguëna, Pedrobi baguë coca case'ere ro'tabi. “Yure ñami, cura hua'guëbi yuta yu'ima'iguëna, më'ëbi yua yë'ëre huesëyete samute ba'iye caja'guë'ë” ja'an coca quëase'ere ro'tani, ⁶²ba hua'guëbi etani sani, ai sa'ntiguë oji'i.

Se burlan de Jesús

⁶³Ja'nrëbi, Jesusre zeanni bajën, baguëni ëñajën bacuabi baguëni jayajën hua bi'rahuë. ⁶⁴Huani, baguë ñacore can të'ntëbi ta'pini gueonni, ja'nrëbi baguë ziana huaijën, baguëni senni achahuë:

—¿Nebi më'ëre huate'ne? Më'ë ñacobi ëñani masini quëajë'ën cahuë.

⁶⁵Ja'nca cajën, baguëni ai hui'ya jayajën, baguëni ai gu'aye yo'ohuë.

Jesús ante la Junta Suprema

⁶⁶Ja'nca yo'ojëna, ja'nrëbi ñataguëna, judío bain iracua, pairi ëjacua, ira coca ai masicua, si'a jubëbi ñë'ca rajjën, Jesusre zeanni, bacua ta'yejeiye ëja bain jobona nëconi, baguëni coca senni achahuë:

⁶⁷—¿Më'ë yua Riusu Raosi'quë'guë? Quëajë'ën yëquënnani, cahuë.

Cajëna, baguë sehuobi:

—Yë'ëbi quëatoca, yë'ëre te'e ruiñe achama'inë mësacua. ⁶⁸Yë'ë yua mësacuare'ga coca senni achatoca, yë'ëre sehuoma'inë. Ja'nca sehuomajën, yë'ëre etoni saoma'inë mësacua. ⁶⁹Ja'nca yo'oma'ijëna, yë'ë, Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi yua Ta'yejeiye Ëjaguë Riusuna go'ini, baguë jëja ca'ncona bëani ta'yejeiguë ba'ija'guë'ë yë'ë, quëabi Jesús.

⁷⁰Caguë quëaguëna, ba hua'nabi baguëni senni achahuë:
—Ja'nca ba'ija'guë ba'itoca, ¿më'ë yua Riusu Zin ba'iguë? senni achahuë.

Senni achajënna:

—Ja'nca ba'iguë'ë yë'ë. Mësacua caye'ru ba'iguë'ë yë'ë, sehuobi.

⁷¹Sehuoguëna, bacuabi bënjën cahuë:

—Achajë'ën. Baguë se'gabi Riusure gu'aye caguëna, achahuë mai. Ja'nca casi'quëre sëani, baguë gu'aye case'ere achasi'cuani se'e ëjoma'ina'a, cahuë.

Jesús ante Pilato

23 ¹Ja'nca cani, ja'nrëbi Jesusre se'e zeanni, romano ëjaguë Pilatona sani nëcohuë. ²Nëconi, baguëre gu'aye cahuë:
—Ënquëni ëñajë'ën, ëjaguë. Yëquëna bainni ai hui'ya coqueguë ye'yoguë, yëquëna bainre gu'aye yo'ocuare re'hua bi'rabi. Bain ta'yejeiye ëjaguëni impuesto curire ro'ima'ijë'ën quëabi baguë. Riusu Raosi'quëreba ba'iguë'ë yë'ë caguë, Ta'yejeiye ëjaguë runza caguë, maire ai hui'ya ye'yoguë caguëna, yëquënabi baguëni zeanni, më'ëna rahuë, ëjaguë, cahuë bacua.

³Ja'nca cajënna, Pilatobi Jesusni senni achabi:

—¿Më'ë yua judío bain ta'yejeiye ëjaguë'guë? senni achabi.

Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

—Ja'nca ba'iguë'ë yë'ë, sehuobi.

⁴Ja'nca sehuoguëna, Pilato yua pairi ëjacua, si'a bain hua'na, bacuani cabi:

—Ënquëbi gare gu'aye yo'oma'iguë ba'iji. Si'nseye beoye ba'iji baguëre, cabi.

⁵Ja'nca caguëna, bacua yua quë'rë jëja achoni quëahuë:

—Banji. Bain hua'nani coqueguë ye'yoguë, bainre gu'aye yo'ocuare re'hua bi'rabi. Galilea yijare ru'ru ye'yoni, si'a Judea yijana ye'yoguë, ja'nrëbi ënjo'ona ti'anni, ai hui'ya caji, cahuë.

Jesús ante Herodes

⁶Cajënna, Pilatobi ¿Galilea bainguë'guë? senni achaguëna, ⁷Ba'iji sehuohuë bacua. Sehuojënna, Herodes hue'eguë, Galilea yija ëjaguë Jerusalemre yure ba'iguëna, Pilatobi Jesusre baguëna saobi. ⁸Saoguëna, Herodesbi baguëni ëñani, ai bojoguë ro'tabi. Yequëcuabi Jesús ba'iyete ai quëajënna, ai ba'irën baguëni ëña ëaguëna, bojoguë ëñabi. Ja'nca ëñaguë, Ta'yejeiye yo'ore yo'oni ënojë'ën. Eñaza cabi. ⁹Ja'nca caguë baguëni ai zoe senni achaguëreta'an, gare sehuoye beoye nëcabi Jesús. ¹⁰Nëcaguëna, pairi ëjacua, ira coca ai masicua, bacuabi huëni, Jesusre ai gu'aye cajën,

si'a jëja quëahuë. ¹¹Quëajëna, Herodes, baguë soldado hua'na naconi, bacuabi Jesusni ai hui'ya jayajën, baguëni ai gu'aye cahuë. Cani ja'nrëbi, ai re'lo caña ëja bain cañare inni baguëni jayaye'ru sa'yeni, baguëte Pilatona se'e go'yahuë. ¹²Ja'nca go'yajëna, Pilato, Herodes, bacua yua sa'ñeña ai je'lo basi'cua ba'ijën, ja'ansi umuguse sa'ñeña bojojën, te'e gaje hua'na ruën'ë.

Jesús es sentenciado a muerte

¹³Ja'nrëbi, Pilatona go'yasi'quëbi ti'anguëna, Pilatobi pairi ëjacua, bain ëjacua, si'a bain hua'nare ñë'coni, ¹⁴bacuani cabi:

—Mësacua yua ënquëre yë'ëna rani, Bainre gu'aye ye'yoguë ba'iji cahuë. Cajëna, yë'ëbi baguëni senni achaguë, baguë ba'iyete masiguë, mësacua gu'aye case'e'ru ba'iyete gare yo'oma'isi'quë'bi cayë yë'ë. ¹⁵Herodes'ga baguëni senni achani baguë ba'iyete masiguë, baguëte go'ya raoguë sëani, gu'aye yo'oma'iguë'bi ba'iji cabi baguë. Ja'nca gu'aye yo'oma'isi'quëre sëani, baguëni huani senjo güeseye gare porema'inë mai. ¹⁶Ja'nca porema'icua sëani, ga'ni za'zabobi baguëni si'nse güeseni, baguëni etoja'guë'ë yë'ë, cabi.

¹⁷Yureca pascua umuguseña ba'irën ba'iguëna, Pilato yo'oguë ba'ise'e'ru si'a tëcahuëan preso zeanni basi'quë te'leguëte etoni bainna go'yaguë ba'ise'e'ru yo'oguë baji'i Pilato. Ja'nca yo'oguë ba'isi'quëbi Jesusre etoye caguëna, ¹⁸si'a jubë bainbi ai güireba güijën, te'e cahuë:

—Baguëni huani senjojë'ën. Barrabás hue'eguëte etoni yëquënani jo'cajë'ën güijën cahuë.

¹⁹Güijën cacuabi Barrabasre senni achajëna, ai gu'a bainguë baji'i. Bain hua'nare huëoguë, Ëja bainni huani senjoñu caguë yo'oguëna, baguëni zeanni, ya'o huë'ena guaoni bahuë. ²⁰Guaoni bajëna, Pilatobi Jesusre etojaza caguë, baguë etojaiyete bain jubëni caguëna, ²¹ba hua'nabi quë'rë si'a jëja güireba güijën cahuë:

—Crusu sa'cahuëna quenni reojë'ën. Crusu sa'cahuëna quenni reojë'ën cajën, si'a jëja te'e güijën ba'ë'ë.

²²Güijën ba'ijëna, Pilatobi samute ba'iyete bacuani se'e cabi:

—Gare gu'aye yo'oma'isi'quëre sëani, mësacua ¿guere güiye'ne? Baguëni huani senjoñe porema'inë mai. Ga'ni za'zabobi huai güeseni, baguëni etoja'guë'ë yë'ë, cabi.

²³Caguëna, bacua yua quë'rë si'a jëja jo'caye beoye güijën, Crusu sa'cahuëna quenni reojë'ën cajëna, ²⁴Pilatobi se'e caye jo'caguë, bacua sense'e, pairi ëjacuabi sen güesëjëna, ja'anre achani yo'o bi'rabi. ²⁵Ja'an gu'a bainguë preso zeansi'quëre senni achajëna, Pilatobi baguëte etoni saobi. Etoni saoni ja'nrëbi, Jesusre bacuana jo'cani, Mësacua yua ënquëni bajën, mësacua yëse'e'ru baguëre bain be'rujën ba'ijë'ën cabi.

Jesús es crucificado

²⁶Caguëna, ba hua'nabi Jesusre zeanni, Crusu sa'cahuëna quenni reojaiñu cajën, baguëre sahuë. Sani ëñato, Simón hue'eguë, Cirene bainguë, zio re'otona saisi'quëbi huë'e jobona raiguë baj'i'i. Raiguëna, baguëni tëhuoni zeanni, Jesús crusu sa'cahuëte baguë tanta cubëna tëoni, Jesús yo'je hue'eguë saj'ën cajëna, ja'nca yo'obi.

²⁷Ja'nca hue'eguëna, ai jai jubë bainbi Jesusni be'tejën saë'ë. Yequëcua romi hua'nabi baguëte ai jëja ota oijën be'tejën saë'ë. ²⁸Be'tejën saijëna, Jesusbi bacuana bonëni cabi:

—Mësacua Jerusalén romicua, yë'ëre oimajën ba'ijj'ën. Mësacua ba'iye, mësacua zin hua'na ba'iye, ja'an se'gare ro'tani oijën ba'ijj'ën. ²⁹Mësacua ai yo'ojën ba'ija'yete ro'tajj'ën. Ja'an umuguseña ti'anguëna, bain hua'nabi mësacua ai yo'ojën ba'ija'yete ëñajën, ñaca caja'cua'ë: “Romi hua'na zin beo hua'na, zin të'ya raima'isi hua'na, zin chuchama'i hua'na, ja'an hua'na ba'itoca, ai bojojën ba'ija'bë” cajën ba'ija'cua'ë bain hua'na. ³⁰Ja'anrën ti'anguëna, bain hua'nabi cu re'otona gati ëaye yo'ojën saijën, ai yo'ojën, cubëanna caja'cua'ë: “Cubëan ñañani, yëquënanani te'le jëana ta'pini pë'npëja'guë” caja'cua'ë. ³¹Yureñabi juinja sunqui ba'irënbi ai gu'aye yo'ojën ba'itoca, ju'insi sunqui ba'irën ti'anguëna, quë'rë ta'yejeiye gu'aye yo'ojën ba'ija'cua'ë bain hua'na. Gu'aye yo'oma'isi'quëni yure gu'aye yo'otoca, yequëcua gu'aye yo'osi'cuani quë'rë ta'yejeiye gu'aye yo'ojën ba'ija'cua'ë, cabi Jesús.

³²Caguëna, yequëcua samucua gu'aye yo'osi hua'nare zeanni, Jesús naconi huani senjojën sahuë. ³³Sani, sinjo gu'anbë casi cubëna ti'anni, Jesusre crusu sa'cahuëna quenni reohuë. Gu'aye yo'osi hua'nare'ga bacua crusu sa'cahuëanre reojën, te'eguëte Jesús jëja ca'ncona reohuë. Yequëre Jesús ari ca'ncona reohuë. ³⁴Jesusre quenni reojëna. Jesusbi ujaguë cabi:

—Taita, bacua gu'a juchare huanë yeni ro'tama'ijj'ën, bacua gu'aye yo'ose'ere huesëcuare sëani, ujaguë cabi.

Caguëna, soldado hua'nabi, Baguë cañare tëani huo'hueni bañu cajën, gata toyasira'carëanre sa'ñeña senjajën ëñahuë. ³⁵Ëñajëna, bain hua'nabi baguëni ëñajën nëcajëna, judío bain ëjacuabi baguëte ai jayajën cahuë:

—Yequëcuani jëa güesesi'quëta'an, ja'ansi'quë jëaye porema'iji. Riusu cuencueni Raosi'quëreba banica, ja'nca yo'oja'guë, sa'ñeña cahuë.

³⁶Cajëna, soldado hua'na'ga baguëni jayajën, sënje jo'chare baguëni uncuan, ³⁷baguëni cahuë:

—Më'ëbi judío bain ta'yejeiye ëjaguë banica, ja'ansi'quë jëajj'ën cahuë.

³⁸Ja'nrëbi yequëcuabi cocare toyani, baguë sinjobë ëmëje'en ca'ncona sëohuë. Griego coca, romano coca, hebreo coca, ja'anbi toyahuë: “Ënquëbi judío bain ta'yejeiye ëjaguë ba'iji” toyani sëohuë.

³⁹Yequë, gu'aye yo'osi'quë cueñe reosi'quëbi baguëni hui'ya cabi:

—Më'ë yua Riusu Raosi'quë, ja'an Cristo banica, ja'ansi'quë jëani, yëquëna're'ga tëani sajë'ën, güiguë reji'i. ⁴⁰Güiguë reguëna, yequë reosi'quëbi baguë gajeguëni bënguë seuobi:

—¿Më'ë guere yo'oguë, Riusu bënni senjoñete huaji yëma'iguë'ne? Mai samutecuabi te'e reoni senjosi'cua ba'icuata'an, ⁴¹mai samucua se'gare mai gu'aye yo'ose'ere masini, maire reoni senjoñë. Ja'anguë'ga, gare gu'aye yo'oma'isi'quë ba'iji cabi.

⁴²Cani, yua Jesusni ëñani, baguëni senni achabi:

—Jesús, më'ë ba'i jobona ti'anni, yë'ë ba'iyete re'oye ro'taguë ba'ijë'ën, cabi.

⁴³Caguëna, Jesús seuobi:

—Ganreba më'ëni quëayë yë'ë. Yure umugusebi yë'ë naconi Riusu bojo güese re'oto, Riusu jo'ya re'ohuë, ja'anruna ti'anja'guë'ë më'ë, cabi.

Muerte de Jesús

⁴⁴Ja'nрэbi, mëñereba ba'iguëna, si'a re'oto zije re'oto'ru runji'i, samute hora ba'i nësebë tëca. ⁴⁵Ruinguëna, ënsëguë na'ini huesëguëna, Riusu huë'e tëhuosi can yua jobora ye'reni saise'e baji'i. ⁴⁶Ja'nрэbi, Jesusbi ai jëja güiguë cabi:

—Taita, yë'ë recoyore coni bajë'ën, cabi.

Ja'nca cani, ja'nрэbi junni reabi Jesús.

⁴⁷Junni reaguëna, romano bainguë soldado ëjaguëbi si'aye ëñani, Riusuni bojoguë cabi:

—Aito. Ja'anguëbi te'e ruiñereba yo'oguë ba'isi'quë'bi, cabi.

⁴⁸Caguëna, bain hua'nabi Jesús junni tonse'ere ëñajën raisi'cuabi ai oijën, bacua coribare je'njujën, Ai gu'aye yo'ohuë cajën, bacua huë'eñana sa'ntijën goë'ë. ⁴⁹Go'ijëna, si'acua, Jesusni masijën ba'icua, romi hua'na Galileabi be'tejën raisi'cua naconi, bacuabi so'orëbi ëñajën nëcahuë.

Jesús sepultado

⁵⁰Ja'nрэbi, yequë, re'o bainguë, José hue'eguë, Arimatea huë'e jobo bainguë, baguëbi te'e ruiñe yo'oguë ba'iguëna, bainbi baguëni te'e ruiñe ëñajën ba'ë. Judío bain ta'yejeiye ëjacua jubë bainguë baji'i. ⁵¹Ja'nca ba'iguëbi Riusu bainrebare mame re'huaja'yete ëñaguë ëjoguë baji'i. Judío ëja bain gajecua ro'tajën ba'iyeru te'e ro'tama'iguë baji'i. ⁵²Ja'nca ba'iguëbi yua Pilatona ti'anni, Jesús ga'nihuëre senji'i. ⁵³Ja'nca senni, Pilatobi insi güeseaguëna, Jesús ga'nihuëre gachoni, pojei canbi ga'nebi. Ga'neni ja'nрэbi, mame tan goje, gata të'ntëbana te'ntosi goje ba'iguëna, ja'anruna sani, re'oye uanni, jai gatabëre bonani, ja'an gojere ta'pibi. ⁵⁴Ja'an umuguse sábado ja'anрэ umuguse ba'iguëna, yo'o yo'oma'i umuguse yuara ti'anguë baji'i.

⁵⁵Ja'nca uanni ta'piguëna, romi hua'na, Galilea yijabi Jesús naconi raisi'cuabi yua Josená be'teni, ëñahuë. ⁵⁶Ëñani ja'nrëbi, huë'ena go'ini, ma'ña sëñete baguë ga'nihuëre so'onja'ñete re'huahuë. Ja'nca re'huani, yequë umuguse yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, ira coca toyani jo'case'e'ru ba'iyé bëani huajëhuë.

La resurrección de Jesús

24 ¹Ja'nrëbi, semana ja'anrë umuguse ñataguëna, zijeirën ba'iyé cato, romi hua'nabi huëni, ma'ña sëñe re'huase'ere inni, Jesusre tansi gojena saë'ë. ²Sani ti'anni, gatabë goje ta'pisibëbi quëñose'le ba'iguëna, ³bacua yua ja'an gojena cacani ëñato, Ëjaguë Jesús ga'nihuë beobi. ⁴Beoguëna, bacua yua huaji yëjën, gue ro'tayé beoyé ba'ijëna, samucua go'sijei cañare ju'icua'bi te'e jëana bacua ca'ncona eta rani nëcahuë. ⁵Nëcajëna, bacuabi ai quëquëjën, yijana ëñañe se'ga baë'ë. Ba'ijëna, bacuabi cahuë:

—Jesucristobi go'ya raisi'quë ba'iguëna, çmësacua guere yo'ojën ju'insi'cua ba'iruna baguëte cu'eye'ne? ⁶Ënjo'onre beoji. Go'ya rani yua saisi'quë'bi. Baguë Galilea yija ba'isirën quëase'ere ro'tajë'ën: ⁷“Yë'ë, Riusu Raosi'quëreba ba'iguëte zeanni, gu'a bainna insijëna, yë'ere crusu sa'cahuëna quenni reoni, huani senjojëna, samute ba'i umuguse go'ya raija'guë'ë yë'ë” quëabi baguë, cahuë.

⁸Cajëna, bacuabi Jesús coca case'ere ro'tahuë. ⁹Ro'tani, baguëre tansi gojebi etani, Jesusre conjën ba'isi'cua, ja'an oncecua, bacua ba'iruna go'ini, yequëcua'ga ba'ijëna, bacuani si'ayé beoru quëani achohuë. ¹⁰Ja'an quëacua romi hua'nabi bacua mami hue'ecua yua María Magdalena, Juana, María Santiago pë'cago baë'ë. Yequë romi hua'na'ga bacua naconi baë'ë. ¹¹Ja'nca quëajëna, Jesusre conjën ba'isi'cuabi ro achajën, bacua quëase'ere ro'tayé güehuë. “Ro cayë bacua” ro'tahuë.

¹²Ja'nca ro'tacuata'an, Pedrobi huëni, Jesusre tansiruna huë'huëguë saji'i. Sani ti'anni, rëanni, cacani ëñato, baguë ga'nihuë ga'nesi caña se'gabi ca'ncorëte unji'i. Ja'nca ëñani, gue ro'tayé beoyé huëni, baguë ba'i huë'ena bonëni goji'i.

En el camino a Emaús

¹³Ja'nrëbi, ja'ansi umuguse, Jesusre conjën ba'isi jubë ba'icua samucua'bi Emaús huë'le jobo tëca ganijën saë'ë. Jerusalenbi sani, once kilómetro ba'iyé ganiñe baë'ë. ¹⁴Ja'nca sani, sa'ñeña cajën, yure umuguseña ba'ise'le si'ayé senni achajën cahuë. ¹⁵Ja'nca cajëna, Jesusbi ti'anni, bacua naconi achaguë, te'le gani bi'rabi. ¹⁶Achaguë conguë ganiguëna, baguëte ëñacuata'an, baguëni masimaë'ë. ¹⁷Masimajëna, baguë yua bacuani senni achabi:

—¿Mësacua gue cocare sa'ñeña cajën ganiñe'ne? ¿Mësacua guere sa'ntiye'ne? senni achabi.

¹⁸Senni achaguëna, te'leguë Cleofas hue'eguëbi sehuobi:

—Yure umuguseña ba'ise'ere achamaquë më'ë? Si'a enjo'on bainbi ja'anre masiyë, cabi.

¹⁹Caguëna:

—¿Gue ba'ise'ere caguë'ne më'ë? senni achabi Jesús.

Senni achaguëna, sehuobi:

—Jesús Nazarenoni gu'aye yo'ojën ba'ise'ere cayë. Riusu coca quëaguë raosi'quë ba'iguëna, Riusubi baguëni ai bojoguë ëñabi. Bain hua'na'ga baguëni ai bojojën ëñajëna, baguë yua ai ta'yejeiyereba yo'oni, bain gare ëñama'ise'ere yo'oni ëñoni, te'e ruiñereba quëani achoguëna, ²⁰yëquëna ëja bainbi pairi ëjacua naconi baguëte preso zeanni, baguëni huani senjo güesehuë. Baguëni crusu sa'cahuëna quenni reoni senjohuë. ²¹Yëquëna hua'nabi ro'tajën, “Israel bain zemosi'cuare etojani ëja bainre re'huaja'guë” cajën, baguë ja'an yo'oja'yete ëñajën ëjojën baë'ë. Ejojën ba'ijëna, yure umuguse samute umuguseña junni tonse'e ba'iguëna, ²²yëquëna jubë ba'icua romi hua'nabi coca quëajëna, gue ro'taye beoye achahuë yëquëna. Yure zijëirën bacua yua Jesusre tansiruna sani ëñato, ²³Jesús ga'nihuë beoguëña. Ja'nca ëñani, se'e rani, Riusu guënamë re'oto yo'o concuabi toyare ënojëna, bacuabi ëñani rani quëahuë: “Go'ya raji'i baguë. Riusu toyare ëñani masihuë yëquëna” quëajën raë'ë. ²⁴Quëajën rajëna, yequëcua yëquëna jubë ba'icubi baguëre tansiruna sani ëñato, romi hua'na quëase'e'ru güina'ru baquëña. Ba'iguëna, Jesusni gare ëñamateña, baguëni sehuojën quëahuë.

²⁵Quëajëna, ja'nрэби, Jesusbi baguë te'e conni ganicuani sehuobi:

—Jesucristo ba'iyete ye'yeye ai caraji mësacua. Riusu ira bain raosi'cua toyani jo'case'ere ëñajën, mësacua ¿guere yo'ojën, si'a recoyo ro'tama'iñe'ne? ²⁶Riusu raosi'quëbi yua ai ja'siye ai yo'oye babi. Baguëna, ja'nрэби jë'te, go'ya raija'guë baji'i. ¿Ja'an coca toyani jo'case'ere, guere ye'yemate'ne mësacua? cabi Jesús.

²⁷Cani ja'nрэби, Riusu coca toyani jo'case'ere bacuani ëñoni, si'a ca'ncoñare ëñoni, baguë ba'ija'ye toyani jo'case'ere te'e ruiñe bacuani masi güesebi. Ru'ru, Moisés coca toyani jo'case'ere ëñoni, ja'nрэби Riusu ira bain raosi'cua si'acua bacua toyani jo'case'ere ëñoni, baguë ba'ija'yete bacuani te'e ruiñe masi güesebi. ²⁸Ja'an cocare masi güesequëna, ja'nрэби bacua sai jobona ti'anjëna, Jesusbi se'e saiye ëñobi. ²⁹Ja'nca ëñoguëna, bacuabi ëñejën, baguëni choë'ë:

—Yëquëna naconi te'e bëani ba'ijë'ën. Ai na'iji cahuë.

Cajëna, bacua naconi cacani te'e bëabi. ³⁰Bëani ba'iguëbi bacua naconi bëani aonre ain bi'raguë, bacua jo'jo aonbëanre inni, Riusuni

bojoguë cani, aonbëanre jè'yeni, bacuana huo'hueni insibi. ³¹Insiuguëna, ja'ansirën baguëni ëñani masihuë. Masini, ja'nrëbi baguëni se'e ëña bi'rato, gare beobi. Querë huesëbi. ³²Huesëguëna, sa'ñeña coca cahuë:

—Ëñajë'ën, maire Riusu yo'ose'e, maibi baguë naconi te'e ganijën, baguë yua Riusu cocare quëani achoguëna, maibi achajëna, bojo recoyora ai re'o huanobi maire. Ja'anre ro'tana'a, cahuë bacua.

³³Cani, bacua yua ja'ansirën huëni, besa sani, Jerusalenna go'ë. Go'ini ti'anni, Jesusre yo'o conjën ba'isi'cua, baguë bain si'a sara te'ecua naconi ba'icua, ja'ancuare tëhuohuë. ³⁴Tëhuojëna, bacua ja'ansirën quëani achohuë:

—Mësacua achare bajë'ën. Mai E'jaguëbi go'ya raji'i. Simonbi baguëni ëñabi, si'a jëja quëani achohuë.

³⁵Quëani achojëna, ja'nrëbi bacua ma'a ganijën tëhuose'ere quëahuë. Ja'nrëbi baguë yua jo'jo aonbëan jè'yeni huo'hueguëna, ja'nrëbi bacua masise'ere quëahuë.

Jesús se aparece a los discípulos

³⁶Ba hua'na yuta sa'ñeña cani tëjima'ijëna, Jesusbi te'e jëana bacua joborana gaje meni ëñobi. Eñoni, bacuani saludaguë cabi:

—Mësacua bojo recoyo huanofe ba'ijë'ën cabi.

³⁷Caguëna, bacuabi na'oñe tëca quëquëjën, Huatibi raji cajën ro'tahuë.

³⁸Ro'tajëna, baguë cabi:

—¿Mësacua guere yo'ojën quëquëye'ne? Ro huacha ro'taye beoye ba'ijë'ën. ³⁹Yë'ë ëntë saraña, yë'ë guëoña, ja'anre ëñani, yë'ëreba ba'iyete masijë'ën. Yë'ëni pa'róni, yë'ë ba'iyete masijë'ën. Hua'i, gu'an, ja'an bayë yë'ë. Huati banica, ja'anre beore'ahuë, cabi Jesús.

⁴⁰Cani ja'nrëbi, baguë ëntë saraña, baguë guëoña, ja'anre bacuani ëñobi. ⁴¹Eñoguëna, ru'ru bojojën, ja'nrëbi huaji yëjën, yuta baguë ba'iyete recoyo ro'taye porema'ë. Poremajëna, baguë yua coca senni achabi:

—¿Mësacua gue aon baye'ne? caguë, senni achabi.

⁴²Senni achaguëna, ziaya hua'i bosì ma'carë, o'a baya, ja'anre inni, rani, baguëna insini ëñato, ⁴³baguë yua conì, si'aye anji'i. ⁴⁴Anni ja'nrëbi bacuani cabi:

—Mësacua naconi ba'isirënbi mësacuani coca quëaguë ba'nhuë yë'ë. Quëaguë ba'iguëna, si'aye güinareba'ru yë'ëre yo'ose'e bajì'i. Riusu coca, Moisés toyani jo'case'e, Riusu ira bain raosì'cua toyani jo'case'e, ja'anre ëñato, yë'ë ba'ija'yete canì jo'case'e ba'iji. Ja'nca canì jo'case'e ba'iguëna, si'aye güina'ru bajì'i yë'ëre. Salmo coca canì jo'case'ere'ga güina'ru bajì'i yë'ëre, Riusu cuencueni jo'case'e sëani, cabi Jesús.

⁴⁵Ja'nca canì ja'nrëbi, Riusu coca toyani ja'case'ere bacuani te'e ruiñe masi güeseza caguë yo'oguë, ⁴⁶bacuani quëani achobi:

—Ñaca toyani jo'cabi Riusu: Baguë Raosi'quë, Cristo hue'eguëbi ai ja'siye ai yo'oguëna, ja'nrëbi samute umuguseña ba'ini, junni tonsi'quëbi go'ya raija'guë'bi, cani jo'case'e ba'iji. ⁴⁷Go'ya raiguëna, ja'nrëbi, baguë bainreba ba'icuabi ru'ru Jerusalén bainna sani, ja'nrëbi si'a yijaña bainna sani, Riusu cocareba, gu'a jucha jo'cani senjoñe, mame recoyo re'huaye, ja'anre si'a bainni quëani achoja'cua'ë mësacua, cani jo'case'e ba'iji. ⁴⁸Mësacua yua yë'ë yo'oguë ba'ise'ere ëñani masicua sëani, si'a bainni quëani achocuare mësacuare re'huahuë yë'ë. ⁴⁹Yë'ë Taita cani jo'case'ere ro'tani, baguë Espíritu raoja'yete cato, yë'ë se'gabi Espíritute mësacuana ti'an güeseni jo'caja'guë'ë yë'ë. Ru'ru, guënamëbi raoni jo'cani, mësacuani ai ta'yejeiye yo'ore yo'o güeseja'guë'bi. Ja'anrën ti'añe tëca ënjo'on ba'i huë'e jobore ba'ijën ëjojë'n, quëabi Jesús.

Jesús sube al cielo

⁵⁰Quëani ja'nrëbi, baguë bain cuencuesi'cuare sani, huë'e jobo ca'ncona sabi, Betaniana ti'añe tëca. Ti'anni, baguë ëntë sarañare mëiñe huëani, bacuani re'o coca cani jo'cabi. ⁵¹Ja'nca cani jo'caguë, guënamë re'otona huahua mëni saji'i. ⁵²Mëni saiguëna, ba hua'nabi baguëni ai bojojën, baguëni gugurini rëanni, baguëni ai ta'yejeiye coca cani achohuë. Ja'anre yo'oni, ja'nrëbi ai bojo recoyo re'huasi'cuabi Jerusalenna go'ë. ⁵³Go'ini ti'anni, ba hua'na yua Riusu huë'ena cacani ba'ijën, Riusuni bojoreba bojojën, Riusuni gugurini rëanjën, baguëni surupa cajën, jo'caye beoye ja'nca yo'ojën ba'ë. Ja'nca ra'ë. Amén.

Riusu cocareba

SAN JUAN

Toyani jo'case'e

La Palabra de Dios hecha hombre

1 ¹Rurureba ba'ijën ba'isirën Riusu cocareba quëani achoguëbi baji'i. Riusu naconi baji'i. Ja'an cocareba quëani achoguë, Jesucristo hue'eguë, ja'ansi'quë yua Riusureba baji'i. ²Rurureba ba'isirën, ja'anguëbi yua Riusuni te'ereba congüë baji'i. ³Ja'nca ba'iguëbi, Riusubi ro'tani ëñoguëna, si'aye beoru re'huani jo'cabi. Yequëcuabi re'huaye beoye ba'ë. Baguë se'gabi si'aye re'huani jo'cabi. ⁴Re'huani jo'caguë, ta'yejeiyereba huajë güeseguebi, si'a hua'nare huajë hua'nare jo'cabi. Ja'nca jo'caguëbi yua mia re'oto ñatani saoye'ru baguë te'e ruiñe ba'iyete bainni masi güeseni jo'cabi. ⁵Masi güeseni jo'caguëna, zizei re'oto ba'iguëna, zizei re'oto ba'iguë, zupai huati caguëbi yua baguë te'e ruiñe ba'iyete quëñoni senjoñe porema'iji. Mia re'oto ñatani saoye'ru ba'iguëna, zizei re'oto ëjaguëbi gare yayoye porema'iji.

⁶Yequë bainguë, Juan hue'eguë, Riusu raosi'quë, baguë yua bainna ti'anbi. ⁷Ti'anni, mia re'oto ñatani saoye ba'iguëte bainni quëani acho bi'rabi. Ja'an cocarebare quëani achoye raosi'quë baji'i. Bainbi achani, Ja'an ba'iguëni si'a recoyo ro'taja'bë caguë, mia re'oto ñatani saoyebi ba'iguë, baguë cocarebare quëani achoguë raji'i. ⁸Ja'nca raiguë, ja'ansi'quë yua mia porema'iji. Mia re'oto ñatani saoye'ru ba'iguëna, zizei re'oto ëjaguëbi gare yayoye porema re'oto ñatani saoye poreguëbi beobi. Baguë ba'iyë quëani achoguë se'ga baji'i. ⁹Ba'iguëna, mia re'oto ñatani saoye poreguë, te'e ruiñereba ba'iguë, ja'anguëbi yuara bainna ti'an rani, baguë ba'iyë, baguë cocareba, ja'anre si'acuani te'e ruiñe masi güeseguë raiguë baji'i.

¹⁰Ja'nca raiguë yua si'a re'oto re'huani jo'caguëbi ti'anni baj'i'i. Ba'iguëreta'an, bainbi baguë ba'iyete ëñani, baguëte ro huesëjën ba'ë. ¹¹Ja'nca ba'ijëna, baguë te'e bain ba'iruna sani ba'iguëna, baguë te'e bainbi baguëte te'e ruiñe ëñamajën, baguëte bojoma'ë. ¹²Bojomajëna, si'a bain baguëni te'e ruiñe ëñani bojojën ba'icua, baguë ba'iyete si'a recoyo ro'tajën ba'icua, ja'ancuani: Yë'ëna rani, yë'ë naconi te'e ba'ijë'ën caguë, Riusu mamacuare bacuare re'huani babi. ¹³Ro bain mamacua ba'iyë'ru bacuare re'huamaji'i. Ro bain mamacua bayete cato, pë'caguë sanhuëbi, Zinre bañu cajën, zinre cu'ejëna, pë'cagobi zinre nëcani, zinre të'ya raigo. Riusu mamacua bayete cato, ja'nca ba'iyë'ru baguë mamacuare re'huama'iji. Baguë se'gabi mame re'huaguëna, baguë mamacua ruiñe.

¹⁴Yureca, Riusu cocareba quëani achoguë, baguë ba'iyete cato, baingobi të'ya raigona, bainguë runji'i baguë. Ja'nca ruinguëbi mai naconi ba'iguë, maini ai yëreba yëguë, te'e ruiñe ba'i coca se'gare maini quëani achoreba achoguë baj'i'i. Ja'nca ba'iguëna, baguë ta'yejeiye ba'iyete ëñani masihuë yëquëna. Eñani masijën, Taita Riusu te'eguë Zin sëani, ai ta'yejeiyereba E'jaguë ba'iji. Ba'iguëna, baguëni ëñajën bojohuë. ¹⁵Ja'nca ba'iguëna, Juan'ga baguëni ëñani, baguë ba'iyete jëja quëani achobi:

—Ja'anguëbi ba'iji. Yë'ëbi coca quëani achoguë, baguë ba'iyete yua quëahuë yë'ë: Yë'ë jë'te raiguëbi yë'ë ba'iyë'ru quë'rë ta'yejeiye E'jaguëbi ba'iji, yë'ë'ru quë'rë ru'ru ba'isi'quë sëani, quëani achobi Juan.

¹⁶Ja'an E'jaguë yua maini ai ba'iyë ai yëguë ba'iji. Baguë baye si'aye carajeiye beoyete maina insireba insiji. ¹⁷Riusubi baguë ira coca guansese'ere Moisesni toya güeseni, maina jo'caguë ba'nji. Yureca, Riusubi baguë te'e ruiñe ba'i cocare maina jo'caye yëguë, Jesucristo hue'eguë naconi maina raoni, baguë yëguë ba'iyete maini masi güesebi. ¹⁸Bainbi Riusuni ëñañe yëcuata'an, gare ëñañe porema'iñë. Porema'ijëna, baguë te'eguë Zin, baguë naconi te'e recoyo ba'iguë, ja'anguëbi Riusu ba'iyete maini ye'yoni masi guesebi.

Juan el Bautista da testimonio de Jesucristo

¹⁹Yureca, Juanbi Riusu cocarebare quëani achoguëna, judío bain Jerusalén huë'e jobo ba'icuaabi Juan ba'iyete senni achaye saonü cajën, bacua pairi bain, levita bain pairite concua, bacuare Juan ba'iruna guanse saohuë. Saojëna, bacuabi sani, baguë ba'iyete senni achajëna, ²⁰sehuoni, coca bacuani te'e ruiñe quëabi Juan:

—Ba Cristo rajja'guë, ja'anguë beoyë yë'ë, caguë sehuobi.

²¹Sehuoguëna, bacua yua se'e baguëni senni achahuë:

—Ja'nca ba'itoca, ¿gueguëguë'ne më'ë? ¿Riusu ira bainguë raosi'quë Elías hue'eguëma'iguë? senni achahuë.

Senni achajëna, Juanbi:

—Bañë, sehuobi.

Sehuoguëna:

—Ja'nca ba'itoca, Riusu coca quëani achocaija'guë, ¿ja'anguë ba'ima'iguë më'ë? senni achahuë.

Senni achajëna,

—Bañë, sehuobi.

²²Ja'nca sehuoguëna, bacuabi senreba senni achahuë:

—Yureca më'ë ba'iyete yëquënani te'le ruiñereba quëajë'ën. Yëquëna ëja bainbi raojëna, bacuana go'ini më'ë ba'iyete quëaye bayë yëquëna. Ja'nca sëani, më'ë ba'iyete quëato, ¿gue coca yëquënani quëaguë'ne? senni achahuë.

²³Senni achajëna, sehuobi:

—Yë'ë yua bain beo re'otona rani, cocare jëja quëani achoguë, ja'an ba'iguë'ë yë'ë. Riusu ira bainguë raosi'quë, Isaías hue'eguë, baguë coca cani jo'case'e'ru ba'iguë'ë yë'ë. “Mai Ëjaguë raija'guë sëani, mësacua recoyo ro'tayete mame re'huajë'ën” cani jo'caguë ba'iguëna, ja'an ba'iguë'ë yë'ë, sehuobi Juan.

²⁴Sehuoguëna, bacuabi, fariseo bain raosi'cua ba'ijën, ²⁵se'e Juanni senni achahuë:

—Yureca, Cristo, Elías, Riusu coca quëani achocaija'guë, ja'ancua beoyë më'ë. Ja'nca beotoca, ¿më'ë queaca ro'taguë, bainni bautizaguë'ne? senni achahuë.

²⁶Senni achajëna, Juanbi sehuobi:

—Yë'ëbi oco se'gabi bainni bautizayë. Bautizaguëna, yequëbi mësacua jubë naconi ba'iguëna, baguëni huesëyë mësacua. ²⁷Yë'ë jë'te raiguëbi yë'ë'ru quë'rë ta'yëjeiye Ëjaguë ba'iji. Ro yë'ë hua'guëbi gugurini rëanni, baguë guëon ju'iyete ti'jeye ti'añe porema'iñë, caguë sehuobi Juan.

²⁸Juanbi Betania casirute bautizaguë ba'iguëna, baguëni senni achajën raë'ë. Jordán ziaya que ca'nco, ënsëguë eta rai ca'nco, ja'anru bajji' ba huë'le jobo.

Jesús, el Cordero de Dios

²⁹Ba'iguëna, ja'nrebi, yequë umugusebi Juanbi Jesusni ti'an raiguëna, ëñani quëabi:

—Mësacua ja'anguëni ëñajë'ën. Riusu Raosi'quë'bi. Si'a bain gu'a jucha quëñoni senjoñe ro'ire, oveja huani insiye'ru huani senjosi'quë ba'ija'guë'bi baguë. ³⁰Yë'ëbi baguë ba'iyete ru'ru quëahuë. “Yë'ë'ru quë'rë ta'yëjeiye Ëjaguë, yë'ë'ru quë'rë ru'ru ba'iguëbi yë'ë yo'je raiji” quëahuë yë'ë. ³¹Yë'ë se'gabi baguë ba'iyete huesëguë ba'iguëta'an, Israel bainbi baguëni ye'yeni masija'bë caguë, oco bautizaguë raë'ë yë'ë, quëabi Juan.

³²Quëaguë, ja'nrëbi, se'e yeque coca quëabi:

—Yureca, Riusu Espíritubi ju'ncubo'ru gaje meni, baguëna tua raiguëna, ëñahuë yë'ë. ³³Yuta baguë ba'iyete huesëguë, Riusu coca quëase'ere ro'tahuë yë'ë. Yë'ëre oco bautizaye raoguë, ñaca yë'ëni quëabi Riusu: “Yë'ë bainguëte më'ëna saoguëna, yë'ë Espíritubi baguëna gaje meni, baguëna tuani ba'ija'guë'bi. Ja'anre ëñani, yë'ë Espiritu naconi bautizaja'guëte masijë'ën” yë'ëni quëabi Riusu. ³⁴Quëaguëna, Riusu quëase'e'ru güina'ru ba'iguëna, ëñahuë yë'ë. Ja'nca ëñaguë, yua ñaca te'e ruiñe quëani achoyë yë'ë: Ja'anguëbi Riusu Zin ba'iji caguë quëayë yë'ë, cabi Juan.

Los primeros discípulos de Jesús

³⁵Ja'nca caguëbi, yua se'e yequë umuguse ba'iguëna, baguë bain concua samucua naconi ba'iguë, ³⁶yua se'e Jesusni ëñabi Juan. Jesús yua baru cueñe ganiguëna, Juanbi ëñani quëani achobi:

—Ëñajë'ën. Riusu Raosi'quëbi ba'iji. Bain jucha ro'ire oveja misabëna huani boye'ru ba'ie ba'ija'guë'bi, quëani achobi.

³⁷Ja'nca quëani achoguëna, Juanre concua ba samucuabi achani, Jesusna be'tehuë. ³⁸Be'tejëna, Jesusbi go'ie bonëni ëñani, bacuani senni achabi:

—¿Mësacua guere cu'eye'ne? senni achabi.

Senni achaguëna, bacuabi sehuoni senni achahuë:

—Ëjaguë, ¿më'ë jaro hu'ere ba'iguë'ne? senni achahuë.

³⁹Senni achajëna,

—Rani ëñajë'ën, sehuobi.

Sehuoguëna, bacuabi baguë naconi sani, baguë ba'i hu'ere ëñani, a las cuatro ba'ie'ru ba'iguëna, baguë naconi bëani ba'ijën na'ijaë'ë.

⁴⁰Ja'ancua samucua, Juan quëani achose'ere achani Jesusni be'tesi'cuare cato, te'eguë yua Andrés hue'eguë bajji'i. Simón Pedro yo'jeguë bajji'i. ⁴¹Ja'nca ba'iguëbi Jesusni ëñani tējini, besa huëni baguë ma'yë Simonni cu'ejaji'i. Cu'ejani, tinjani, baguëni quëabi:

—Cristo hue'eguëte tinjahué yëquëna, cabi. Bain cocabi cato, Riusu Raosi'quërebare quëabi.

⁴²Quëani ja'nrëbi, Simonre Jesusna sani ëñobi Andrés. Sani ëñoguëna, Jesusbi baguëni ëñani, baguëni coca cabi:

—Më'ë yua Simón hue'eguë, Juan mamaquë ba'iguëna, më'ëni yua Cefas hue'yoyë yë'ë, cabi. Judío bainbi ja'anre cajëna, yequëcubi Pedro cayë.

Jesús llama a Felipe y a Natanael

⁴³Ja'nrëbi, yequë umuguse ñataguëna, Jesusbi Galilea yijana sani, Filipeni tinjani, cabi:

—Yè'èni te'e congüè rajjè'ën, caguè choji'i.

⁴⁴Felipe yua Betsaida huè'e jobo bainguè baji'i, Andrés, Pedro, bacua ba'i jobo. ⁴⁵Ja'nca ba'iguèbi Jesusni congüè saji'i. Ja'nca saiguèbi yua Natanaelni tëhuobi. Tëhuoni, baguèni coca quèabi:

—Riusu Raosi'quèrebare tinjahüè yèquèna. Moisés, Riusu ira bain raosi'cua, bacuabi baguè ba'iyete toyani jo'cajèna, baguète tinjahüè yèquèna. Jesús Nazareno hue'eji. José mamaquè'bi baguè, quèabi Felipe.

⁴⁶Quèaguèna, Natanaelbi sehuoguè cabi:

—Ro huere coca cayè mè'è. Nazaret huè'e jobona cu'eto, re'o bain beoyè, cabi.

Caguèna, Felipe sehuoguè cabi:

—Rani èñajè'ën, cabi.

⁴⁷Caguèna, sani ti'anjèna, Natanaelbi ti'an raiguèna, Jesusbi baguète quèabi:

—Èñajè'ën. Israel bainguè te'e ruin recoyo baguèbi rajji. Gare coca coqueye beoye ba'iji, cabi Jesús.

⁴⁸Caguèna, Natanaelbi:

—¿Queaca masiguè'ne mè'è, yè'è ba'iyete? senni achabi.

Senni achaguèna, Jesús sehuobi:

—Mè'èbi higo sunquiñete ñu'iguèna, Felipe yuta mè'ère choimaquèna, mè'è recoyona èñani masihuè yè'è, sehuobi.

⁴⁹Sehuoguèna, Natanaelbi baguèni quèabi:

—Èjaguè, mè'è yua Riusu Mamaquè ba'iguè'è. Mè'èbi què'rè ta'yejeiye Èjaguè ba'iguè sèani, si'a Israel bainbi mè'èni sehuoye bayè, quèabi.

⁵⁰Quèaguèna, Jesusbi baguèni quèabi:

—Yè'èbi mè'èni coca quèaguè: Higo sunquiñete ñu'iguèna, mè'èni èñahuè yè'è, ja'an cocare mè'èni quèaguèna, ¿yè'èni si'a recoyo ro'taguè mè'è? Yè'è ta'yejeiye masise'ere èñoguèta'an, mè'èbi yuta què'rè se'e ta'yejeiye yo'ore èñaja'guè'è, quèabi.

⁵¹Quèani, ja'nrèbi, se'e baguèni coca yihuoguè quèabi:

—Mèsacuani ganreba yihuoyè yè'è: Guènamè re'oto anconi saosele ba'iguèna, Riusu guènamè re'oto yo'o concuabi yè'èna gajejèn, guènamèna mèijèn yo'ojèna, ja'anre mèsacuabi èñajèn ba'ija'cua'è, Bainguè'ru Raosi'quèrebare sèani, yihuoguè cabi Jesús.

Una boda en Caná de Galilea

2 ¹Ja'nrèbi, samute umuguseña ba'iguèna, yequècuabi huejajèna, Galilea yija bain Caná huè'e jobo ba'icuabi fiestare yo'ojèn, Jesús pè'cagote choè'è. ²Choni, Jesús, baguère conjèn ba'icua naconi, bacuare'ga choè'è. ³Choisicuabi ti'anni ba'ljèna, bisi èye jo'cha carajejaquèna, Jesús pè'cagobi baguèni quèago:

—Jo'cha si'abi, quëago.

⁴Quëagona, Jesusbi sehuobi:

—Mamá, ¿queaca ro'tago, yè'ère ja'an cago'ne? Bainre yè'è masiye ëñojaiñe yuta yè'ère ti'anma'iji, caguë sehuobi.

⁵Sehuoguëna, bago yua fiesta aon tëocuani guansego:

—Mësacua yua Jesús guanseyete achani yo'ojè'ën, cago.

⁶Cagona, ca'ncore ëñato, gata ocobëan, te'e ëntë sarabëan, yequë sara te'ebë bajil'i. Judío bainbi mame tëno güesejën, ja'anbëanbi oco rutani zoacua'ë. Ochenta litro, cien litro, ja'an ba'ibëan bajil'i. ⁷Ba'iguëna, Jesusbi fiesta aon tëocuani guanseguë cabi:

—Que ocobëanna oco buni jo'cajè'ën, cabi.

Caguëna, ai bu'iye queoni jo'cahuë. ⁸Jo'cajënna, Jesusbi se'e bacuani guanseguë cabi:

—Yua ocobëan re'core eani, fiesta ëjaguëna sani insijè'ën, cabi.

Caguëna, ja'nca eani sani insijënna, ⁹fiesta ëjaguëbi coni na'guni masibi. Bisi ëye jo'cha bajil'i. Oco se'gabi jo'cha'ru runquëna, huesëbi. Fiesta aon tëocua oco easi'cua sëani, bacua se'gabi masihuë. Ja'nrëbi, fiesta ëjaguëbi ba huejaguëni choini ¹⁰baguëni cabi:

—¿Mè'ë queaca ro'taguë, què'rë re'o jo'chare yo'je uncua güesequë'ne? Fiesta yo'ocuabi ru'ru què'rë re'o jo'chare uncuayë. Ja'nrëbi, yo'je, bainbi ai jo'chare uncurena, gue gu'a jo'chare uncuayë, cabi.

¹¹Yureca, Jesusbi ai ta'yejeiye masiye yo'oni ru'ru ëñoguë, Caná huë'e jobo Galilea yija ba'i jobo ba'iguë ëñoguëna, baguëre conjën ba'icuabi baguë ta'yejeiye ba'iyete ëñani, baguëni si'a recoyoreba ro'tahuë.

¹²Ro'tajënna, ja'nrëbi, Jesús yua Capernaum huë'e jobona saji'i. Baguë pè'cago, baguë yo'jecua, baguëre conjën ba'icua, bacuabi conjënna, saji'i. Sani, bëani, rëño ba'i umuguseña barute ba'ë.

Jesús purifica el templo

¹³Ja'nrëbi, judío bain pascua umuguseña ba'iguëna, Jesusbi Jerusalén huë'e jobona saji'i. ¹⁴Sani, Riusu huë'ena cacani ëñato, bainbi bonsere negociajën ba'ë. Huaca, oveja, ju'ncubo, ja'anre insijën, curi cojën ba'ë. Curi sa'ñejën cocua'ga ba'ë. ¹⁵Ja'nca ba'ijënna, Jesusbi bisi za'zabobi re'huani, si'a jubëte si'nzeni, Riusu huë'e hue'sena etobi. Etoni, curi sa'ñecua curi so'coñare senjoni saoni, bacua mesañare bo'neni tonbi. ¹⁶Tonni ja'nrëbi, ju'ncubo insicuani bëinguë cabi:

—Ëñe beoru chiani què'ñejè'ën. Yè'è Taita huë'ere ro bonse insi huë'ere re'huaye beoye ba'ijè'ën, cabi.

¹⁷Ja'nca caguëna, baguë conjën ba'icuabi Riusu coca toyani jo'case'ere ro'tato, ñaca bajil'i: “Riusu ba'i huë'ere yua re'o uja huë'ere te'e ruiñe ëñaja'bë caguëna, bacuabi yè'ëni ai bëinja'cua'ë.” Ja'an cocare ro'tahuë, Jesusbi gu'ayete etoguëna.

¹⁸Ja'nrëbi, judío ëja bainbi Jesusna rani, baguëni ai bëinjën, senni achahuë: —¿Më'ë queaca ro'taguë, jo'ya hua'na insicuaire etoni saoguë'ne? ¿Nebi më'ëre guanse raore'ne? Riusubi guanseni raotoca, gue yo'o, më'ë ta'yejeiye yo'ore yo'oni yëquënani ëñojë'n. Eñotoca, më'ë raosi'quë ba'iyete masiyë yëquëna, cahuë.

¹⁹Cajëna, Jesús sehuobi:

—Mësacuabi ën huë'e Riusu huë'ere taonni senjotoca, samute umuguseñabi mame huë'ere nëcoyë yë'ë, sehuoguë cabi.

²⁰Caguëna, judío bainbi bëinjën cahuë:

—Ën huë'e Riusu jai huë'e yo'ose'ere ro'tato, cuarenta y seis tëcahuëan ba'iguëna, bainbi yo'oni tëjihuë. Ja'nca yo'orena, ¿më'ë queaca samute umuguseña se'gabi nëcoye ro'taguë'ne? cajën sehuohuë.

²¹Sehuojëna, Jesusbi ba gata huë'ere ro'tamaji'i. Baguë ga'nihuëte ro'taguë, Riusu huë'e ba'iyeru ro'taguë, bacuani coca cabi. ²²Ja'nca casi'quë sëani, baguë junni tonse'ebi go'ya raiguëna, ja'anrën ti'anguëna, baguëre conjën ba'icuabi baguë yure case'ere ro'tani, Riusu cocareba, Jesús coca cani jo'case'e, si'a recoyo ro'tahuë.

Jesús conoce a todos

²³Yureca, Jesusbi Jerusalén huë'e jobore ba'iguë, judío bain naconi pascua umuguseña ro'tani fiesta yo'oguëna, ai jai jubë bainbi baguë ta'yejeiye yo'oni ëño'se'ere ëñani, baguëni si'a recoyo ro'tahuë. ²⁴Ja'nca ro'tacua'reta'an, Jesusbi baguë recoyo ro'tayete bacuani masi güesemaji'i, si'a bainni te'e ruiñe masiguë sëani. ²⁵Yequëcua bain ba'iyë masini quëacuani senni achama'iguë baji'i Jesús. Baguë se'gabi baguë ñacobi ëñani, bain recoyoreba ro'tajën ba'iyete te'e ruiñe masiguë baji'i.

Jesús y Nicodemo

3 ¹Ja'nrëbi, fariseo bainguë Nicodemo hue'eguë, judío bain ëjaguë ba'iguë, ²ja'anguëbi huëni, ñamibi Jesusna sani, coca cabi: —Ëjaguë, Riusubi raoguëna, më'ëbi maini ye'yoguë raisi'quë'ë. Raisi'quëbi yua ai ta'yejeiye yo'oni ëñoñë më'ë. Riusubi conma'itoca, ja'anre yo'oni ëñoñë gare porema'ire'ahuë më'ë. Ja'anre ruiñe masiyë yë'ë, cabi.

³Caguëna, Jesusbi sehuobi:

—Më'ëni ën cocare ganreba yihuoguë quëayë yë'ë. Bainbi zin hua'na mame të'ya raisi hua'na ba'iyeru ba'imal'itoca, Riusuni te'e zil'inni ba'iyë gare porema'iñë, cabi.

⁴Caguëna, Nicodemobi coca senni achabi:

—Ira hua'guë ba'itoca, ¿queaca se'e mame të'ya raisi hua'guë ruinguë'ne? Baguë mamá guëtabëna se'e cacani, mame të'ya raisi'quë'ru etaye gare porema'iji, cabi.

⁵Caguëna, Jesús sehuobi:

—Më'ëni ganreba yihuoguë quëayë yë'ë. Bainbi zin hua'na mame të'ya raisi hua'na ba'iyë'ru ba'iyë yëtoca, oco zoaye'ru Espíritu gaje meñe, ja'anbi mame re'huasi'cua ba'iyë bayë. Ja'nca ba'ima'itoca, Riusuni te'le zi'inni ba'iyë porema'iñë. ⁶Bain se'gabi të'ya raitoca, ro bain recoyo ro'taye'ru ro'tajën ba'iyë. Riusu Espíritu gaje meñebi mame të'ya raisi'cua ba'iyë'ru ba'itoca, Riusu recoyo ro'taye'ru ro'tajën ba'iyë. ⁷Ja'nca sëani, yë'ë coca yihuose'e: “Zin hua'na mame të'ya raisi hua'na ba'iyë'ru mame të'ya raisi'quë ba'ijë'ën” yihuoguë caguëna, ro huesë ëaye beoye ba'ijë'ën. ⁸Tutubi raiguë, ja'anse'ebi tutuguëna, më'ëbi ba tutu jubëte achayë. Ja'nca achaguëta'an, ba tutu raisirute huesëyë. Ba tutu saisirure'ga huesëyë më'ë. Ja'nca ba'iguëna, Riusu Espíritu gaje meñebi mame të'ya raisi'cua yua tutu ba'iyë'ru güina'ru ba'iyë, Nicodemoni yihuoguë cabi Jesús.

⁹Caguëna, Nicodemobi se'e senni achabi:

—¿Queaca ja'an ba'iyë'ne? senni achabi.

¹⁰Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

—Më'ë yua Israel bain ta'yejeiye ye'yoguë ba'iguëta'an, yë'ë yure yihuose'ere yua çguere ye'yemaquë'ne më'ë? ¹¹Më'ëni ganreba yihuoguë quëayë yë'ë. Yëquëna achani ye'yese'ere bainni güina'ru quëajën ba'iyë. Yëquëna ëñase'ere bainni güina'ru quëani achoyë. Quëani achojëna, më'sacuabi achaye güejën ba'iyë. ¹²Yë'ëbi ën yija re'huani jo'case'e, ja'an ba'iyete më'sacuani quëaguëna, më'sacuabi yë'ëre ro'tamaë'ë. Ja'nca ro'tama'icua'bi, më'sacuani Riusu ba'i jobo ba'iyete quëatoca, quë'rë se'le yë'ëni ro'taye beoye ba'iyë.

¹³Bainbi yua Riusu ba'i jobore huesëcua'ë. Baruna sani ëñacuare cu'eto, gare beoyë. Yë'ë se'ga masiyë, ba jobore. Bainguë'ru Raosi'quëbi Riusu ba'i jobobi gaje rani, baru ba'iyete quëaye poreyë yë'ë, yë'ë ba'i jobo sëani. ¹⁴Ira bainguë ba'isi'quë Moisés hue'eguëbi yua beo re'otore ba'iguë, baguë aña yo'oni te'ntose'ere ëmë tubëna reoni ëñoguë ba'nji. Ja'nca ëñoguëna, yë'ë'ga Bainguë'ru Raosi'quë yua güina'ru ëmëna reosi'quë ba'ija'guë'ë. ¹⁵Ja'nca ba'ija'guëna, si'a bain yë'ëni si'a recoyo ro'tacuabi yua si'arën ba'ijën, gare ju'iñe beoye ba'ija'cua'ë, caguë sehuobi Jesús.

El amor de Dios para el mundo

¹⁶Yureca, Riusubi si'a bainni ai ba'iyë ai yëguë ba'iji. Ja'nca yëguë ba'iguëbi baguë Zin gaña hua'guëre maina raoni jo'cabi. Si'a bain baguë Zinni recoyo ro'tacua, ja'ancuabi huesëni si'ama'iñe caguë, si'arën ba'ijën ju'iñe beoye ba'ija'bë caguë, baguë Zinre ja'nca maina ro'taguë raobi. ¹⁷Raoni, bainre si'nseguëte baguë Zinre re'huamaji'i Riusu. Baguë bainre tëani baja'guë caguë, baguëte re'huani, maina raobi Riusu.

¹⁸Riusu Zinni si'a recoyo ro'tatoca, maire bënni senjoñe beoye ba'iji. Ro'tama'itoca, bënni senjoñe se'ga ba'iji, Riusu Zin gaña hua'guëni si'a recoyo ro'tama'icuaire sëani. ¹⁹Yureca, Riusu cocarebare quëani achoguëbi mia re'oto ñatani saoye'ru baina ti'anbi. Ti'anguëna, bainbi mia re'otore ba'iyë yëma'inë. Te'le ruiñe ba'i cocare achaye yëma'inë. Zijei re'otore ba'iyë quë'rë cu'eyë, gu'aye yo'ojën ba'icua sëani. Ja'nca miañe ëñotoca, gu'a recoyo ro'tajën ba'icuaire masiye poreyë. ²⁰Gu'aye yo'ocuabi yua mia re'otona ti'añe güeyë. Bacua yo'ojën ba'ise'ere ëñoñe güejën, gati ëaye se'ga ba'iyë. ²¹Te'le ruiñe ba'i cocare achani yo'ojën ba'icua'ga yua Riusu congüë yo'ose'e se'ga ba'iji cajën, mia re'otona ti'anni bacua yo'ojën ba'ise'ere masi güeseye yëyë.

Juan el Bautista vuelve a hablar de Jesús

²²Ja'nrebi, ba'iguë ba'iguëna, Jesusbi baguëre conjën ba'icua naconi sani, Judea yijana ti'anni bëahuë. Ja'nca bëajën, bainre bautizajën ba'ë. ²³Ba'ijëna, Juan'ga Enón casirute ba'iguë, bainbi raijëna, bacuare bautizaguë baji'i, ai oco ba'iru, Salim cueñe ba'irute. ²⁴Yuta Juanni preso guaomatena, ja'nca bautizaguë baji'i.

²⁵Ja'nca ba'iguëna, baguëre conjën ba'icuaibi judío bain naconi bain tëno cocare bëiñe caní, ²⁶yua Juanna sani, baguëni coca bëiñe cahuë: —Më'ë naconi Jordaña que ca'nco ba'isi'quë, ja'an Jesús hue'eguëte ro'tajë'n. Më'ëbi baguë ba'iyete te'le ruiñe quëani achoguëna, baguë yua bainre bautizaguë ba'iji. Si'a bainbi bonëni baguëna sani, bautiza güesejën ba'iyë, cahuë.

²⁷Cajëna, Juanbi sehuobi:

—Riusubi insima'itoca, bainbi coní baye porema'inë. ²⁸Yë'ë quëani achose'ere achani masiyë mësacua. “Ba Cristo raija'guë, ja'anguë beoyë yë'ë” quëani achoguë ba'ë yë'ë. Ja'nca ba'iguëbi baguë ru'ru raosi'quë'ë yë'ë. ²⁹Mësacua yua huejaja'guë ba'iyete ro'tani ye'yejë'n. Baguë se'gabi ba huejaja'coní baji. Baguë gajeguë consi'quëbi banji. Gajeguëbi yua ca'nco nëcani, huejaja'guë coca bagoni cayete ai bojoguë achaji. Ja'nca ba'iguëna, yë'ë'ga güina'ru ba'iguë, bainbi Jesús naconi saijëna, ai bojoreba bojoyë yë'ë. ³⁰Baguë se'gabi quë'rë ta'yejeiye Ëjaguë'ru te'le ruiñe baji. Yë'ëca re'hue ba'iguë'ru ruiñe bayë, sehuoguë cabi Juan.

El que viene de arriba

³¹Yureca guënamë re'otobi raisi'quëbi quë'rë ta'yejeiye Ëjaguë ba'iji. Yija ba'icuaca yija ba'iyë se'gare masijën, ja'an se'gare coca cajën ba'iyë. Guënamë re'oto ba'iguëca quë'rë ta'yejeiyereba Ëjaguë ba'iji. ³²Ja'nca ba'iguëbi baguë ñacobi ëñase'e, baguë ganjobi achase'e, ja'anre te'le ruiñereba quëani achoji. Quëani achoguëna, si'a bainbi baguë cocare ro

achajën ba'iyë. ³³Baguë cocarebare achani recoyo ro'tatoca, Riusu yua te'le ruïne ba'iguë'bi ba'iji cajën, bainni masi güesejën ba'iyë. ³⁴Yureca, Riusu Raosi'quëreba ba'iguë, Jesús hue'eguë, baguëbi Riusu cocarebare quëani achoji. Riusu Espíritu ta'yejeiye ba'iyete baguë naconi caraye beoye ba'iguë ba'iji. ³⁵Taita Riusubi baguë Mamaquëni ai yëguë ba'iguë, baguë baye si'ayete baguë Mamaquëna ro insini jo'cabi. ³⁶Ja'nca sëani, Riusu Zinni recoyo ro'tacuabi si'arën ba'ijën, gare ju'ñe beoye ba'icua'ë. Riusu Zinni achaye güecuabi Riusu naconi si'arën ba'iyete gare porema'ñë. Riusu bënni senjose'e se'ga ba'iji bacuare.

Jesús y la mujer de Samaria

4 ¹Ja'nrëbi re'hue, fariseo bainbi achato, Jesusre concua yua Juanre concua'ru quë'rë jai jubëte re'huaní babil. Jesusbi yua Juan bautizaye'ru quë'rë jai jubë concuani bautizabi. Ja'anre case'e ba'iguëna, fariseo bainbi achahuë. ²Jesusbi bainre bautizamaji'i. Baguëre concua se'gabi bainre bautizajën baë'ë. ³Fariseo bainbi ja'an case'ere achajëna, Jesusbi masibi. Masini, Judea yijabi sani, Galilea yija sai ma'aja'an ganijaji'i. ⁴Ja'nca ganijani, Samaria yijabi saiye babil. ⁵Ja'nca saiguë, ja'nrëbi, Samaria yija huë'e jobo, Sicar casi jobona ti'anbi. Mai ira bainguë ba'isi'quë Jacob hue'esi'quë, baguë yija baguë zin Josena insise'e, ja'an ba'isi yija yua cueñe baji'i. ⁶Ti'anni ëñato, ba oco uncu goje Jacob no'ani jo'casi goje baji'i. Ba'iguëna, Jesusbi ganiguë guajabi. Ënsëguë mëñera sël'irën ba'iguëna, ba goje yëruhuana bëabi. ⁷⁻⁸Bëaguëna, baguëre concuabi huë'e jobona aon cojën saisi'cua ba'ijëna, joë ba'irënbi Samaria baingobi oco eago raco'ë. Raigona, Jesusbi:

—Oco uncuajë'en yë'ëre, senji'i.

⁹Senguëna, sehuogo senni achago:

—Më'ë judío bainguë sëani, ¿queaca ro'taguë, yë'ë, Samaria baingote oco senguë'ne? cago sehuogo.

Judío bainbi Samaria bainni güecuare sëani, ja'nca senni achago bago.

¹⁰Senni achagona, Jesús sehuobi:

—Më'ëbi Riusu re'huaní raosi'quërebare masitoca, yë'ëre, oco senguëte masitoca, më'ëbi güina'ru yë'ëni senre'ahuë. Sentoca, bain huajë ocore më'ëna uncuare'ahuë yë'ë, caguë sehuobi.

¹¹Sehuoguëna, bago cago:

—Më'ëbi oco ea maca beoyë. Ai rëi goje sëani, ¿më'ë bain huajë ocore jarona eaguë'ne? ¹²Mai ira bainguë ba'isi'quë Jacobi ën gojere no'ani, yëquënana jo'caguë ba'nquëña. Baguë, baguë macacua, baguë jo'ya hua'na, si'acuabi ën gojebi eani uncuajën ba'ñëña. ¿Ja'nca ba'iguë'ru quë'rë ta'yejeiguë ba'iguë më'ë? cago sehuogo bago.

¹³Cagona, Jesús sehuobi:

—Ën gojena eani uncucuabi se'e oco äaye ba'iyë. ¹⁴Yë'ë oco uncuayete coní uncucuabi gare se'e oco äaye beoye ba'iyë. Yë'ë oco uncuayete coní uncutoca, bacua sanjeiñe yacahuë ba'iyë re'huaji bacuare. Bain huajë oco sëani, oco carajeiye beoye ba'iyë'ru ba'iguëna, si'arën ba'ijën, ju'iñe beoye ba'iyë bacua, caguë sheuobi.

¹⁵Sheuoguëna, bagobi cago:

—Ja'nca ba'itoca, më'ë oco cayere yë'ëna uncuajë'ën. Uncuza. Se'e oco äama'iñe cago, se'e ën gojena ea raimaco ba'iyë, cago.

¹⁶Cagona, Jesusbi:

—Ru'ru, më'ë ënjëre choijani raigo rajë'ën, cabi.

¹⁷Caguëna:

—Ëmë beogo'ë yë'ë, sheuogo.

Ja'nca sheuogona, Jesús cabi:

—Te'e ruiñe quëahuë më'ë, Ëmë beogo'ë casi'co sëani. ¹⁸Më'ë yua te'e ëntë sara ënjë sanhuëni basi'co ba'igona, më'ë yure ëmëguë baguë yua më'ë ënjëre'ru ro'tama'ijë'ën. Ja'nca sëani, te'e ruiñe quëahuë më'ë, cabi.

¹⁹Caguëna, bagobi quëquëni achago rëingo sheuogo:

—Më'ëbi Riusu coca masini quëacaiye'ru ba'iyë yë'ëre ëñoñë.

²⁰Yëquëna ira bain ba'isi'cuabi yua ën cubëna mëni, Riusuni gugurini rëanjën ba'nhuë. Më'ë bainbi, Riusuni gugurini rëañe yëtoca, Jerusalén huë'e jobo se'gana saiye poreyë, cayë, cago bago.

²¹Cagona, Jesús yua bagoni yihuoguë cabi:

—Yë'ëbi coca yihuoguëna, ro'tago ba'ijë'ën. Yurera, bainbi Taita Riusuni gugurini rëañe yëjën, ën cubëna mëima'iñë. Jerusalenna saima'iñë.

²²Më'ë bainbi gugurini rëanjën, bacuabi Riusuni ro'taye huesëyë. Yë'ë bainca Riusuni ro'taye masiyë. Riusubi judío bainre cuencueni, baguë tëani baja'guëre bacua jubë ba'iguëte cuencueni re'huabi. Ja'nca sëani, judío bainbi Riusuni te'e ruiñe ro'taye masiyë. ²³Ja'nca ba'iyeta'an, yurera, bainbi Taita Riusuni gugurini rëañe yëtoca, gugurini rëanrute cu'ema'iñë. Baguëni si'a recoyo ro'tajën, baguëni te'e ruiñe recoyo bojojën ba'iyë bayë. Ja'nca baguëni ro'tajën bojocuare cu'ëji Riusu.

²⁴Riusubi yua ro bain ga'nihuë beoguëna, baguëni ëñañe porema'iñë mai. Ja'nca sëani, baguëni bojojën catoca, baguëni si'a recoyo ro'tajën, baguëni te'e ruiñe recoyo bojojën ba'iyë bayë, caguë yihuobi Jesús.

²⁵Yihuoguëna, bagobi cago:

—Riusu Raosi'quëreba, Cristo hue'eguë, ja'anguëbi maina raiye ba'iji. Ja'anre masiyë yë'ë. Ja'nca rani, maini si'ayete masi güeseja'guë'bi, cago sheuogo.

²⁶Sheuogona, Jesusbi quëabi:

—Yë'ë yua ba Cristo ba'iguë'ë. Më'ë naconi coca caguëbi ja'nca hue'eyë yë'ë, quëabi Jesús.

²⁷Quëaguëna, ja'ansirën Jesusre concuabi raë'ë. Rani, romigo naconi coca caguëna, bacuabi ëñajën rën'ë. Ëñajën rëincuabi bacuani coca senni achaye huaji yëhuë. Bagoni, ¿më'ë gue raco'ne? senmaë'ë. Baguëni, ¿gue coca bago naconi caguë'ne më'ë? senmaë'ë. ²⁸Ja'nca cama'ijëna, bago yua bago ocobëte ro jo'cani senjoni ñoni, huë'e jobona goco'ë. Go'ini, baru bainni quëago:

²⁹—Raijë'ën. Saiñu. Masi Ëjaguëte ëñajaiñu. Yë'ë yo'ogo ba'ise'e si'ayete masini, yë'ëni te'e ruiñe quëabi. Ja'nca ba'iguëbi ¿Riusu Raosi'quëma'iguë yequërë? cago quëago.

³⁰Cago quëagona, huë'e jobo bainbi Jesusni ëñajën sai bi'rahuë.

³¹Ja'nre'ëbi, Jesusre concuabi baguëni coca guansejën baë'ë:

—Aonre inni ainjë'ën, Ëjaguë, cahuë.

³²Cajëna, baguëbi sehuobi:

—Yeque aon bayë yë'ë. Mësuacuabi ja'an aonre huesëyë, caguë sehuobi.

³³Sehuoguëna, sa'ñeña senni acha bi'rahuë:

—¿Queaca? ¿Yequëcuabi rani, aon insimate baguëna? sa'ñeña senni achahuë.

³⁴Senni achajëna, Jesusbi coca quëabi:

—Banhuë. Riusu aonre cayë. Baguë yëye'ru yo'oye yë'ëre raobi.

Raoguëna, baguë yo'o guansese'ere beoru yo'oguë, ai ba'ie ai recoyo bojoyë yë'ë. Ja'nca sëani, aon anni yajiyë'ru ba'iji yë'ë recoyote. ³⁵Yureca, mësuacia bain coca caní jo'case'ere ro'tato, ñaca cajën ba'iyë: “Gajese'ga ñañaguëan bani, aon tëarënbí t'i'anji” cajën ba'iyë. Cajën ba'ijëna, yë'ëca yeque cocare yihuoguë quëayë: Mësuacia yua querure ëñajë'ën. Queru aon tanse'ebi yuara ya'jise'e sëani, yua tëaye ba'iji. Riusu ba'i jobo cu'ecuare tëani bayë cayë. ³⁶Zio ëjaguëte tëacaicuabi baguë ro'ise'ere coní bayë. Güina'ru, yë'ëre concuabi, bainbi si'arën ba'ijën, ju'ñe beoye ba'ija'bë cajën, bainni yë'ë ba'i jobore cu'e güesejëna, yë'ëre concuani premiote ro'iyë yë'ë. Ja'nca si'arën ba'ijëna, yë'ë aon tansi'cua, yë'ë aon tëasi'cua, yë'ëre conjën ba'icua caguë, si'acuabi ñë'cani, yë'ë ba'i jobona ti'ansi'cuare ëñani, te'e bojojën ba'ija'cua'ë. ³⁷Ja'nca sëani, te'e ruiñe caní jo'case'e ba'iji: “Yequëbi aonre tanguëna, yequëbi tëaji” caní jo'case'e ba'iji. ³⁸Mësuacuabi bainni ru'ru ye'yoma'isi'cuata'an, bain recoyo ro'tayete ru'ru conjën ba'iyë mësuacia, caguë yihuobi Jesús.

³⁹Ja'nre'ëbi, Samaria baingobi bago bainni coca quëani achogo: “Yë'ë yo'ogo ba'ise'e si'ayete masini yë'ëni te'e ruiñe quëabi” ja'anre quëani achogona, ai jai jubë bain ba Samaria huë'e jobo ba'icuabi Jesusni si'a recoyo ro'tahuë.

⁴⁰Ja'nca ro'tajën, baguëna sani, Yëquëna naconi bëani ba'ijë'ën, cajën choë'ë. Chojëna, samu umuguseña bacua naconi bëani bají'í Jesús. ⁴¹Ja'nca ba'iguëbi baguë cocarebare quëani achoguëna, yequëcua'ga ai jai jubëbi achani baguëni si'a recoyo ro'tahuë. ⁴²Ja'nca ro'tajën, ba romigoni cahuë:

—Yua baguëni si'a recoyo ro'tajën bojoyë yëquëna. Mël'ë cocare achani baguëni si'a recoyo ro'tasi'cuata'an, yureca ja'ansi'quëbi baguë cocarebare quëani achoguëna, yëquënabi achajën, baguëni si'a recoyo ro'tajën, quë'rë ai ta'yejeiye bojojën ba'iyë. Baguë ba'iyete ai bojojën ba'iyë. Baguë ba'iyete masini, Bain tëani baguëreba ba'iji cajën, bojojën ba'iyë yëquëna, cahuë.

Jesús sana al hijo de un oficial del rey

43 Ja'nrebi, samu umuguseña ba'ini, Jesusbi Galilea yijana saji'i. 44 Riusu raosi'cuabi bacua bain quë'rona saitoca, bacua bainbi bacuani te'e ruiñe ëñama'iñë, case'e baji'i. Jesús yua ja'ansi'quëbi ja'an cocare caguë baji'i. Ja'nca sëani, Galilea yijana saji'i. 45 Sani ti'anguëna, Galilea bainbi baguëni ai bojohuë, Jerusalén huë'e jobo fiesta yo'o'jën saisi'cua sëani, Jesús yo'loguë ba'ise'ere, ja'anrute ba'ijën, ëñani bojohuë.

46 Ja'nrebi, se'e sani, Caná huë'e jobona ti'anbi, Galilea yija huë'e jobo. Oco se'gabi bisi ëye jo'chare re'huabi ja'anru. Ti'anni ba'iguëna, yequë huë'e jobo bainguë, Capernaum casiru, baru ba'i ëjaguëbi baji'i. Ja'nca ba'iguëbi, baguë mamaquëbi rau neni ju'inguëna, 47 Jesús ti'anni ba'iyete achabi. Judea yijabi rani, Galileana ti'anni ba'iyete achani, yua Jesusni ëñaguë saji'i. Sani, baguë zinre rani huachoye senji'i, ai ju'in hua'guëre sëani. 48 Senguëna, Jesusbi baguëni sehuobi:

—Yë'ëbi ta'yejeiye yo'oni ëñoma'itoca, mësacuabi yë'ëni te'e ruiñe recoyo ro'tama'iñë, sehuobi.

49 Sehuoguëna, ba ëjaguëbi jëja senji'i:

—Besa rani conjë'en, ëjaguë. Yë'ë zinbi yuara junni huesëguë ba'iji, caguë senji'i.

50 Senguëna, Jesús yua baguëni quëabi:

—Yua më'ë huë'ena go'ijë'en. Mël'ë zinbi huajëji, caguë quëabi.

Quëaguëna, baguëbi achani, Jesús coca quëase'ere recoyo ro'tani goji'i.

51 Go'ini ti'anguëna, baguëre yo'o concuabi baguëni tëhuojën ra'ë. Rani:

—Më'ë zinbi huajë raji'i, cajën quëahuë.

52 Quëajëna, baguë hora huajë bi'rasedere senni achabi. Senni achaguëna, sehuohuë:

—Na'itë, mëñera ënsëguë së'irën ba'iguë, se'e te'e hora cuencuejënna, baguë rau jayoye tëji'i, sehuohuë.

53 Ja'nca sehuojënna, ëjaguëbi ba horate ro'tani, Jesús quëase'e: “Më'ë zinbi huajëji” ja'an coca ja'ansi hora Jesús quëase'e sëani, ai ro'tani bojobi baguë. Ja'nca ba'iguëna, baguë, baguë huë'e bain, si'acuabi Jesusni si'a recoyo ro'tajën ba'ë.

54 Ja'nca baguëte huachobi Jesús. Judeabi sani Galileana rani ba'iguëbi ta'yejeiye yo'ore yo'oni ëñoguë, ba huachose'e yua baguë samu ba'i yo'o baji'i.

Jesús sana al paralítico de Betzata

5 ¹Ja'nrebi, jê'te, judío bainbi se'le fiesta yo'ojëna, Jesusbi Jerusalenna saji'i. ²Yua Jerusalén huê'e jobo anto sa'ro, Oveja casi sa'arobi cacani ênato, oco goje, bain abu goje ba'iji. Hebreo cocabi cato, Betzata casiru ba'iji. Te'le êntê sara huê'erëan ba goje yêruhua têt'iyeiye nêcosi huê'erëan ba'iji. ³Ja'nca ba'iguëna, ai jai jubê bain rauna ju'incuabi ba huê'erëanre uinjên baê'ê. Yequëcuabi ñaco ênama'icua baê'ê. Yequëcuabi ca'jacua baê'ê. Yequëcuabi guê'nguê rauna ju'injên baê'ê. Ja'nca ba'icuabi oco somoja'ñete êñajên ëjohuê. ⁴Riusu anjebi somo güeseguëña. Anje yêsirënbi gajeni, oco somo güeseguëña. Somo güeseguëna, oco gojena ru'rureba cacaguëbi yua baguê gue gu'a rau tēcani huajê raiguëña. ⁵Ja'nca ba'iguëna, yequê bainguê treinta y ocho tēcahuēan ju'inguê ba'i hua'guëbi barute ëjobi. ⁶Ëjoguëna, Jesusbi ti'anni, baguëte êñabi. Êñani, Chao hua'guê ai zoe ju'inguëbi uinji caguê, baguëni coca senni achabi:

—¿Huajëguê ruiñe yêguê mêt'ê? senni achabi.

⁷Senni achaguëna, ju'inguëbi sehuobi:

—Oco gojena besa cacaye porema'inê yê'ê hua'guê. Oco bi somoguëna, yê'ere cacaye conguëbi beoji. Beoguëna, caca ëaye ba'iguëta'an, yequëbi ru'ru ti'anni cacaji, sehuobi.

⁸Sehuoguëna, Jesusbi coca guansebi:

—Yua huëni nêcäjê'ën. Mêt'ê camabête inni saijê'ën, guansegüê cabi.

⁹Caguëna, ja'ansirën huajê raji'i baguê. Huajê rani, baguê camabête inni huëni saji'i. Judío bain yo'o yo'oma'i umuguse baji'i. ¹⁰Saiguëna, judío ëja bainbi huajê raisi'quëni tēhuoni, baguëni bëin coca cahuê:

—Yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, mêt'ê camabête cuanma'ijê'ën, ira coca ënseye case'le sëani, cahuê.

¹¹Cajëna, sehuobi:

—Yequê bainguëbi yê'ere huachoni, “Mêt'ê camabête inni saijê'ën” caguê guansegüëna, raiyê yê'ê, sehuobi baguê.

¹²Sehuoguëna, baguëni senni achahuê:

—¿Jaro bainguëbi mêt'ëni ja'nca guansegüê'ne? senni achahuê.

¹³Senni achajëna, sehuoye poremaji'i. Baguê rau huachosi'quere huesëbi. Ai jai jubê bain ba'ijëna, Jesusbi yequëruna quëñëni saisi'quë baji'i. ¹⁴Saisi'quëbi jê'te rani, Riusu huê'ena cacani, ba huajê raisi'quëni tēhuobi. Tēhuoni, baguëni coca yihuoguê cabi:

—Yua huajê raisi'quê ba'iyê mêt'ê. Ja'nca ba'iguê, yua se'le gu'aye yo'oye beoye ba'ijê'ën. Gu'aye yo'otoca, yequêre ru'ru ba'ise'le'ru quê'rê ai ja'si yo'oguê'ru ruinma'inë, cabi Jesús.

¹⁵Caguëna, baguê yua judío ëja bainna sani quëajaji'i. Jesús hue'eji baguê, yê'ere huachosi'quê, quëabi. ¹⁶Ja'nca quëaguëna, judío ëja bainbi

bëinjën, Yo'o yo'oma'i umugusebi baguë yo'o yo'oguëna, baguëni je'o ba bi'rahuë. ¹⁷Je'o ba bi'rajëna, Jesusbi bacuani coca quëabi:

—Yë'ë Taitabi yurerën tëca baguë yo'ore yo'oguë ba'iji. Güina'ru yë'ë'ga yë'ë yo'ore yo'oguë ba'iyë, quëabi.

¹⁸Ja'nca quëaguëna, judío ëja bainbi quë'rë bëinjën, baguëni huani senjo ëayete quë'rë yëhuë. Bacua yo'o yo'oma'i umugusebi yo'oye porema'ïñete tin yo'oguëna, baguëni ai je'o bahuë. Baguë coca case'ere'ga achani, quë'rë se'e baguëni je'o bahuë. Baguë yua Riusubi yë'ë Taita ba'iji caguëna, bacuabi bëinjën, Riusu ba'iyë'ru te'e ba'iyë catoca, ai gu'aye caji baguë, ro'tajën achani bën'ë.

La autoridad del Hijo de Dios

¹⁹Bëinjëna, Jesusbi bacuani sehuoguë quëabi:

—Mësacuani ganreba quëayë yë'ë. Yë'ë yua Riusu Zin ba'iguëbi ro yë'ë yëse'e yo'oma'iguë'ë. Yë'ë Taitabi yo'o yo'oguëna, ja'anre ëñani, ja'an yo'o se'gare yo'oyë yë'ë. Baguë Zin sëani, baguë yo'o yo'oye güina'ru yo'oguë ba'iyë yë'ë. ²⁰Baguë Zinre sëani, yë'ë Taitabi yë'ëni ai yëguë, yë'ëni bojoguë, baguë yo'o yo'oye si'ayete yë'ëni ëñoji. Ja'nca ëñoni, yë'ëbi ta'yejeiye yo'ore yo'oni ëñoguëna, baguë yua quë'rë se'e quë'rë ta'yejeiye yo'ore yë'ëni ëñoji. Mësacuabi jai ñacobi ëñajën rëinjën ba'ijë'n caguë, ja'nca yë'ëni ëñoji baguë. ²¹Yë'ë Taitabi bain junni huesësi'cuare huajëcuare mame re'huaguë sëani, yë'ë'ga yë'ë yëye'ru bainre güina'ru huajëcuare mame re'huaye poreyë yë'ë. ²²Yë'ë Taita se'gabi bain gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere bacuani sehuo güesema'iji. Ja'an sehuo güeseye si'aye yë'ëna jo'cabi, yë'ë yua baguë Zinre sëani. ²³Si'a bainbi yë'ë Zinni te'e ruiñe ëñajën ba'ija'bë caguë jo'cabi baguë. Taitani te'e ruiñe ëñajën ba'iyë'ru, yë'ë Zinni güina'ru te'e ruiñe ëñajën ba'ija'bë caji. Yë'ëni te'e ruiñe ëñama'itoca, yë'ë Taitani güina'ru te'e ruiñe ëñamajën ba'iyë.

²⁴Mësacuani ganreba caguë quëayë yë'ë. Yë'ë cocarebare achani yë'ëre raosi'quë ba'iyete ro'tacua, ja'ancuabi si'arën ba'ijën, gare ju'ñe beoye ba'iyë. Gare bënni senjoñe beoye ba'iji bacuare. Riusu naconi ba'ijën, carajeiye beoye huajëcua se'ga ba'ija'cual'ë. ²⁵Mësacuani ganreba quëayë yë'ë. Yë'ë bain choirënbi yuara ti'anja'ñeta'an ba'iji. Ja'nca choiguë, Bainguë'ru Raosi'quëre sëani, bainbi recoyo ju'inse'e'ru ba'icuata'an, yë'ë choiyete achayë. Achatoca, recoyo mame huajë rani ba'iyë. ²⁶Yë'ë Taita ja'ansi'quëbi si'arën ba'iguë, bain si'arën ba'iyë re'huaye masiji. Yë'ë'ga baguë Zin sëani, si'arën ba'iguë, bain si'arën ba'iyë re'huaye masiyë yë'ë. ²⁷Ja'nca ba'iguë yë'ë Taitabi cuencueni raoguëna, yë'ë, Bainguë'ru Raosi'quëbi bain juchare ëñani, bacuani sehuoye senja'guë'ë yë'ë. ²⁸Ja'nca ba'iguëna, mësacua yua yë'ë cocare achajën rëinma'ijë'n. Yurera bain ju'insi'cua tan gojeñana tansi'cua, ja'ancuani

choiguëna, bacuabi rani, yè'ëni achajën ba'ija'cua'ë. ²⁹Achani, yè'ëna rani nëcaja'cua'ë. Re'oye yo'ojën ba'isi'cuabi go'ya rani, se'le jul'ïne beoye ba'ijën, Riusu naconi si'arën ba'ija'cua'ë. Gu'aye yo'ojën ba'isi'cuabi go'ya rani, Riusu bënni senjoruna sani, ai yo'ojën, ja'anrute si'arën ba'ija'cua'ë.

Pruebas de la autoridad de Jesús

³⁰Yè'ë se'gabi guanseza catoca, guanseye gare porema'ïñë yè'ë. Yè'ë Taitabi guanseguëna, baguë cocare achani baguë cuencuese'le'ru güina'ru bainni masi güeseyë. Ja'nca masi güeseguë, bain juchare te'le ruiñe masini bacuare bënni senjoja'ñete te'le ruiñe cayë yè'ë. Yè'ë yëye se'ga yo'oye ro'tama'ïñë. Yè'ë Taitabi yè'ëre raosi'quë sëani, baguë yëye se'gare yo'oye ro'tayë yè'ë. Ja'nca sëani, bainre bënni senjoja'ñete te'le ruiñe cayë yè'ë. ³¹Yè'ë se'gabi yè'ë ba'iyete quëani achotoca, yè'ë guanseye poreyete te'le ruiñe masi güesema'ïñë. ³²Yequë'ga yè'ë ba'iyete quëani achoji. Ja'an quëani achoguëbi, yè'ë guanseye poreyete yè'ëre te'le ruiñe masi güeseji. Ja'anguëbi yua yè'ë Taita ba'iji. ³³Mësacua yua Juanna coca saoni senni achajënna, baguë yua te'le ruin cocare masini, te'le ruiñe quëani achoguë sehuobi. ³⁴Ja'nca sehuoguëna, ro bain quëani achose'le se'gare ro'tama'ïñë yè'ë. Ro'tama'iguëta'an, mësacua mame recoyo re'huasi'cua ba'ijë'ën caguë, Juan quëani achose'ere mësacuan yihuoguë quëayë yè'ë. ³⁵Juan yua majahuë re'oye miañe'ru, mësacua te'le ruiñe sai ma'are ëñoguëna, baguë ëñose'ere ëñajën, rëño ba'irën bojojën achahuë mësacua. ³⁶Bojojën achajënna, yè'ë ta'yeyeyë yo'oni ëñoguë, Juan coca case'ebi ëñoñe'ru yè'ë ba'iyete quë'rë te'le ruiñe ëñoni, yè'ë guanseye poreyete masi güeseyë yè'ë. Yè'ë ta'yeyeyë yo'oni ëñoguë, yè'ë Taitabi yo' güeseguëna, ja'nca yo'oni ëñoñë yè'ë. Ja'nca yo'oni ëñoguëna, bainbi yè'ë Taita Raosi'quërebare yè'ëre masiye poreyë. ³⁷Yè'ë Taita'ga yè'ëre raoni, yè'ë ba'iyete te'le ruiñereba ëñoguë baji'i. Baguëbi coca quëani achoguëna, mësacuabi baguëte gare achama'icua'ë. Baguë ba'iyete gare ëñama'icua'ë. ³⁸Yè'ë yua Riusu Raosi'quë ba'iguëna, yè'ë cocare recoyo ro'tamajën ba'icua'ë mësacua. Ja'nca sëani, baguë cocarebare yua mësacua reconoia re'huaye beoye ba'icua'ë. ³⁹Baguë cocareba toyani jo'case'ere bojora'rë ëñajën, Riusu naconi si'arën ba'ïnu cajën, ba coca se'gare ai ba'iyë ai yeyeyë mësacua. Yeyecua'ta'an, yè'ë ba'iyete baru te'le ruiñe ëñose'ere gare yeyema'ïñë mësacua. ⁴⁰Yè'ë ba'iyete yeyeyë porecuata'an, yè'ëna rani recoyo ro'taye gu'a güeyë mësacua. Rani recoyo ro'tatoca, Riusu naconi si'arën ba'ire'ahuë.

⁴¹Re'o coca yè'ëre quëani achocua, ja'ancuan yëma'ïñë yè'ë.

⁴²Mësacua recoyo ro'tayete masiyë yè'ë. Masiguëna, mësacua se'gabi Riusuni ai yëmajën ba'iyë. ⁴³Yè'ë Taitabi yè'ëre cuencueni raoguëna, yè'ëni te'le ruiñe ëñamajën, bojomajën ba'iyë mësacua. Ro yequë se'gabi

rani, mäsacua ta'yejeiye ëjaguë'ë yë'ë catoca, ja'anguëni te'e ruiñe ëñajën bojojën ba'iyë mäsacua. ⁴⁴Mäsacua sa'ñeña se'ga te'e ruiñe ëñajën bojocuabi Riusu ta'yejeiye ba'iyete cu'eye beoye ba'iyë. Ja'nca sëani, yë'ëni recoyo ro'taye beoye ba'iyë. ⁴⁵¿Mäsacua guere ro'taye'ne? ¿Yë'ëbi Taita Riusu naconi coca caguë, mäsacua gu'aye yo'oyete quëani, mäsacuare bënni senjoja'ñe, Riusuni seña, ja'anre ro'taye mäsacua? Bañë. Mäsacuabi ñaca cacua'ë, Ira taita ba'isi'quë Moisés, baguë coca toyani jo'case'ere te'e ruiñe yo'ocua sëani, Riusu naconi si'arën ba'ija'cua'ë cayë mäsacua. Ja'nca cacuata'an, Moisés se'gabi mäsacua gu'aye yo'oyete Riusuni quëani, mäsacuare bënni senjoja'ñe senji. ⁴⁶Mäsacua yua Moisés coca toyani jo'case'ere ëñajën, te'e ruiñe ye'yemaë'ë. Te'e ruiñe ye'yeni, baguë quëani jo'case'ere recoyo ro'tanica, yë'ë coca te'e ruiñe quëani achose'ere ro'tajën ba'ire'ahuë, yë'ë ba'iyete quëasi'quë sëani. ⁴⁷Moisés coca toyani jo'case'ere ro achani recoyo ro'tama'icua sëani, yë'ë coca yure quëani achoguëna, ja'an cocare quë'rë ai ba'iyete recoyo ro'tama'iñë mäsacua, bacuani yihuquë quëabi Jesús.

Jesús da de comer a cinco mil hombres

6 ¹Ja'nрэbi, Galilea zitara, Tiberias zitara'ga hue'eguëna, ja'anruna saisi'quë ba'iguë, yua que të'huina jenni saji'i Jesús. ²Saiguëna, ai jai jubë bainbi, Jesús ta'yejeiye yo'oni ëñose'e, rau ju'incuare huachose'e, ja'anre ëñasi'cua sëani, Jesusni be'tejaë'ë. ³Be'tejaijënna, Jesús yua baguëre conjën ba'icua naconi cu re'otona saisi'quëbi bacua naconi baruna bëani bajji'i. ⁴Judío bain pascua umuguseña fiesta yo'oye bajji'i. ⁵Bëani ba'iguë, so'ona ëñato, bain jubëbi raë'ë. Raijënna, Jesús yua Felipeni coca senni achabi:

—¿Queaca aon coni, ja'an bain jubëni aon aoñe'ne mai? senni achabi.

⁶Senni achaguë, ¿Felipe queaca sehuoja'guë'ne baguë? caguë, ja'an cocare senni achabi Jesús. Baguë yo'oja'yete yua ro'tasi'quë bajji'i. ⁷Senni achaguëna, Felipe sehuobi:

—Aon coni aoñe ti'anma'iji maire. Curi so'co samu cien ro'iye coni huo'huetoca, ga bainguëbi choa zi'nga se'gare coji, sehuobi.

⁸Sehuoguëna, ja'nрэbi, Andrés hue'eguëbi bajji'i. Jesusni congüë ba'iguë yua Simón Pedro yo'jeguë bajji'i. Ja'anguëbi coca quëabi:

⁹—Ënjo'on ba'iji zin hua'guë. Te'e ëntë sara jo'jo aonbëan cebadabëan, samu ziaya hua'i, ja'anre baji baguë. Ja'nca ba'iguëta'an, ¿queaca ja'an se'gabi si'a jai jubëre aon aoñe'ne? senji'i.

¹⁰Senguëna, Jesusbi:

—Bainni bëa güesej'ën, cabi.

Caguëna, taya re'oto ai ba'iyete sëani, bëa güesejënna, si'acuabi bëahuë. Ëmëcua se'gare cuencueto, cinco mil ba'icua'ru baë'ë. ¹¹Bëajënna,

ja'nrëbi, Jesús yua ba cebadabëanre inni, Riusuni surupa cani, baguëre concuana insiguëna, bainna huo'huehuë. Ziaya hua'ire'ga inni güina'ru huo'hue güesequëna, bacua yëse'e aën'ë. ¹²Anni yajijëna, Jesús yua baguëre concuani coca guansebi:

—Aon anni jëhuase'ere chiani re'huajë'ën. Jo'cani senjoñe beoye ba'ijë'ën, guanseguë cabi.

¹³Caguëna, cebada aon anni jëhuasi mi'chirëanre chiani, doce jë'ëña bu'iyë ayahuë. ¹⁴Ja'nca ayajëna, bainbi Jesús ta'yejeiye yo'oni ëñose'ere ai ëñajën rëinjën, sa'ñëña cahuë:

—Riusu bainguë maina roaja'ye cani jo'case'e ba'iguëna, yureca maina ti'ansi'quë ba'iji, cajën ëñajën rën'ë.

¹⁵Ëñajën rëinjën, sa'ñëña coca cajën, baguëni zeanni sani, mai ta'yejeiye ëjaguëre baguëte re'huani bañu cajëna, Jesusbi masini, cu re'otona quëñëni, te'e hua'guë ba'iguëbi ganini saji'i.

Jesús camina sobre el agua

¹⁶Saiguëna, ja'nrëbi, ënsëguë ruajairën ba'iguëna, Jesusre concuabi zitara yëruhuana gajehuë. ¹⁷Gajeni, Jesús yuta raimaquëna, Capernaum huë'e jobona go'iñu cajën, yoguna cacani, zitara je'en bi'rahuë, ñamibi. ¹⁸Je'en bi'rajëna, ja'nrëbi, ai jëja tutuni, t'ë'a huëji'i. ¹⁹Huëiguëna, cinco o seis kilómetro ba'iyë ro'ani ëñato, Jesusbi zitara canja'an ganiguë raji'i. Ja'nca raiguëna, ai quëquëni huesëni ëñahuë. ²⁰Huesëni ëñajëna, baguë cabi:

—Mësacua quëquëma'ijë'ën. Yë'ë yua Jesus'ë, cabi.

²¹Caguëna, ja'nrëbi, bacuabi ai bojojën, baguëni yua yoguna guaoni bahuë. Guaoni bajëna, ja'ansirën bacua yija sairuna ti'ansi'cua baë'ë.

La gente busca a Jesús

²²⁻²³Ja'nca ba'ijëna, yequë umuguse ñataguëna, bain jubëbi yuta que t'ë'hui baë'ë. Jesús aon aonsiru, surupa cani aon huo'huesiru, ja'anrute baë'ë. Ba'ijën, zitara yëruhuana gajeni ëñato, Jesusre concua yua bacua yogubi saisi'cua baë'ë. Bacua se'gabi saijëna, Jesusbi bacua naconi saimaji'i cajën, gue ro'taye beoye baë'ë. Ba'ijëna, yequë bain Tiberias huë'e jobobi rani ba'ijëna, ²⁴Jesús, baguëre concua, bacua yua beoyë cajën, ba bain naconi yobi saë'ë. Capernaum huë'e jobona jenni, Jesusre cu'ējaë'ë.

Jesús, el pan de la vida

²⁵Cu'ejani, je'ensi'quëre tinjahuë. Tinjani, baguëni senni achahuë:

—Ëjaguë, ¿quejeito më'ë raquë'ne? senni achahuë.

²⁶Senni achajëna, sehuobi:

—Mësacuaní ganreba quëayë. Yë'ë ta'yejeiye yo'oni ëñose'ere ro'taye beoye ba'iyë mësacua. Ro mësacua aon anni yajise'e se'gare ro'tani, yë'ëre cu'ehuë. ²⁷Mësacua aon coye ro'ire jëja yo'o yo'oye beoye ba'ijë'ën, besa carajeiye sëani. Yë'ë aon insiye, ja'anre ro'tani, yo'o yo'oni cojë'ën. Coni aintoca, si'arën ba'ijën, huajëreba huajëjën ba'iyë mësacua. Yë'ë yua Bainguë'ru Raosi'quërebare sëani, Taita Riusubi yë'ë ta'yejeiye yo'oye conji, caguë sehuobi Jesús.

²⁸Sehuoguëna, baguëni senni achahuë:

—Riusu yo'o guansese'ere yo'oye yëtoca, ¿queaca yo'oye'ne yëquëna? senni achahuë.

²⁹Senni achajëna, Jesús sehuobi:

—Riusu yo'o guansese'e yua ëñe ba'iji. Yë'ë yua baguë raosi'quërebare sëani, yë'ëni si'a recoyo ro'tajën ba'ijë'ën, sehuobi.

³⁰Sehuoguëna, baguëni senni achahuë:

—Ja'nca ba'itoca, më'ë ta'yejeiye yo'ore yo'oni, yëquënaní ëñojë'ën. Më'ë poreyete ëñañu cayë. Ëñani, ja'nrebi, më'ëni recoyo ro'tayë yëquëna. ¿Gue yo'ore yo'oni ëñoguë'ne? ³¹Mai ira bain ba'isi'cuabi beo re'otore ba'ijën, ba maná aonre ainjën ba'ñeña. Riusu coca toyani jo'case'ru ba'iyë: Guënamë re'otobi aon tonni, bacuani aon aonguë bajji' Riusu, case'e sëani, më'ë'ga ¿gue yo'ore yo'oni ëñoguë'ne? senni achahuë.

³²Senni achajëna, Jesusbi bacuani yihuoguë quëabi:

—Mësacuaní ganreba yihuoguë quëayë yë'ë. Moisés aon guënamëbi to'inse'ere aintoca, bainbi huajëreba huajëmaë'ë. Yë'ë Taita se'gabi te'le ruinë ba'i aonre insiji. ³³Yë'ë Taitabi baguë aonre guënamë re'otobi raoni jo'cabi. Raoni jo'caguëna, bainbi coní aintoca, huajëreba huajëyë bacua, yihuoguë quëabi.

³⁴Quëaguëna, bacua senni achahuë:

—Ëjaguë, ja'an aonre yëquënana jo'caye beoye insireba insijë'ën, senni achahuë.

³⁵Senni achajëna, sehuobi:

—Yë'ëbi yua ja'an aon ba'iyë. Yë'ëna rani aintoca, aon gu'aye beoye ba'iyë'ru ba'iyë. Yë'ëni si'a recoyo ro'tatoca, oco ëaye beoye ba'iyë'ru ba'iyë. ³⁶Yureca, mësacuaní ëñere quëahuë. Yë'ëni ëñasi'cuata'an, yë'ëni recoyo ro'tama'iñë mësacua. ³⁷Yë'ë Taita bain cuencuesi'cuare si'acuare yë'ëna raoguëna, si'acuabi yë'ëna raiyë. Rajëna, yë'ëbi bacuani bani, bacuare gare senjoñe beoye ba'iyë. ³⁸Yë'ë yua guënamë re'otobi raiguë, yë'ë yëye se'ga yo'ozá camaë'ë. Yë'ëre raosi'quë, baguë yëye se'gare yo'ozá caguë raë'ë yë'ë. ³⁹Yë'ëre raosi'quë, baguë yëyete cato, ëñe ba'iji: Baguë bain cuencuesi'cuare yë'ëna raoguëna, te'le bain hua'guëreta'an gare huesoye beoye ba'iyë. Ja'nca ba'iguëbi, ën yija carajei umuguseña ti'anguëna, si'acua ju'insi'cuare mame go'ya rai güeseja'guë'ë yë'ë.

⁴⁰Yè'è Taita yèyete cato, èñe ba'iji: Yè'èbi baguè Zin sèani, si'a bain yè'èni recoyo ro'tajèn ba'icuabi si'arèn ba'ijèn, ai huajèreba huajèjèn ba'ija'cua'è. Èn yija carajei umuguseña ti'anguèna, bacuare mame go'ya rai güeseja'guè'è yè'è, caguè sehuobi Jesús.

⁴¹Caguè sehuoguèna, judío èja bainbi baguè coca case'e: “Yè'è yua guènamè re'otobi raisi'què'è. Si'a bain aon ba'iyè yè'è” ja'an case'ere achani, baguète sa'ñeña ai ⁴²bèinjèn cahuè:

—¿Queaca ro'taguè caguè'ne baguè? Ba hua'guè Jesús hue'eguè yua José mamaquè se'ga ba'iji. Baguè taita, baguè mamá, bacuare masiyè mai. Ja'nca sèani, ¿queaca ro'taguè, Guènamè re'otobi raisi'què'è yè'è caguè'ne? bèinjèn cahuè.

⁴³Cajèna, Jesusbi cabi:

—Mèsacua sa'ñeña cajèn, yè'ère bèin coca caye jo'cajè'èn. ⁴⁴Ro bain se'gabi yè'èna rani recoyo ro'taye porema'iñè. Yè'è Taitabi yè'è ba'iyete èñoguèna, bainbi yè'èna raiye poreyè. Rajèna, yua èn yija carajei umuguseña ti'anguèna, yè'èbi yè'è bainrebare mame go'ya rai güeseja'guè'è. ⁴⁵Riusu ira bain raosi'cua toyani jo'case'ere ro'tajè'èn. “Riusubi si'a bainni cocare ye'yoji.” Ja'nca toyani jo'case'e sèani, si'acua Riusu ye'yose'ere achani ye'yecuabi yè'èna raiyè. Rajèna, yè'è bainrebare re'huani ba'iyè.

⁴⁶Bainbi Taita Riusure gare èñama'isi'cua ba'iyè. Yè'è se'ga baguè ba'irubi raisi'què'èbi yè'è Taitare èñasi'què'è. ⁴⁷Ganreba caguè, mèsacuare quèayè yè'è. Yè'èni recoyo ro'tacua, ja'ancuabi yè'è naconi si'arèn ba'ijèn, huajèreba huajèjèn ba'ija'cua'è. ⁴⁸Yè'è yua bain aon ba'iguè'èbi bacuani huajèreba huajè güeseyè. ⁴⁹Mèsacua ira bain ba'isi'cuabi beo re'otore ba'ijèn, maná aonre ainjèn ba'è'è. Ba'icuabi ja'an aonre ainsicuata'an, yurera junni huesèsi'cua ba'iyè. ⁵⁰Yequè aonre cayè yè'è. Ja'an aonre guènamè re'oto raose'e ba'iguèna, bainbi aintoca, ju'iñe beoye ba'iyè. ⁵¹Yè'è yua ja'an aon ba'iyè. Huajèreba huajè güeseyè yè'è. Bainbi ja'an aonre aintoca, si'arèn ba'ijèn, huajèreba huajèjèn ba'ija'bè caguè, yè'è ga'nihuète insini jo'cayè yè'è, yihuoguè cabi Jesús.

⁵²Caguèna, judío èja bainbi bèinjèn, sa'ñeña coca senni achahuè:

—¿Baguè ga'nihuè mai aon aone caguè, queaca maina insiye poreguè'ne? senni achahuè.

⁵³Senni achajèna, Jesús yua se'e bacuani què'èbi:

—Ganreba mèsacuani yihuoguè quèayè yè'è. Yè'è yua Bainguè'ru Raosi'què ba'iguèna, yè'è ga'nihuète ainjèn ba'ijè'èn. Yè'è ziere uncujèn ba'ijè'èn. Ja'nca yo'oma'itoca, mèsacua recoyo huajèye beoye ba'iyè. ⁵⁴Yè'è ga'nihuè aiñe, yè'è zie uncuye, ja'anre yo'ocuabi si'arèn ba'ijèn, huajèreba huajèjèn ba'iyè. Ba'ijèna, èn yija carajei umuguseña ti'anguèna, bacuare go'ya rai güeseja'guè'è yè'è. ⁵⁵Yè'è ga'nihuè yua

bain aonreba re'huase'e ba'iji. Yè'è zie yua bain gonoreba re'huase'e ba'iji. ⁵⁶Yè'è ga'nihuè aîñe, yè'è zie uncuye, ja'anre yo'ocuabi yè'è naconi te'e recoyo ba'icua'ru bojojèn ba'iyè. Yè'è'ga bacua naconi te'e recoyo ba'iguè'ru bojoguè ba'iyè. ⁵⁷Yè'è Taita huajèreba huajèguèbi yè'ère raosi'què sèani, yè'è'ga güina'ru huajèreba huajèyè. Ja'nca ba'iguè, yè'èna aincuani huajèreba huajè güeseyè. ⁵⁸Riusu aon guènamè re'otobi raose'e, ja'an aonre cayè yè'è. Ira bain ba'isi'cua ainse'ere cama'îñè, ju'insi'cuare sèani. Yè'èna aincuabi si'arèn ba'ijèn, huajèreba huajèjèn ba'iyè, yihuoguè quèabi.

⁵⁹Ja'nca coca yihuoguè, judío bain ñè'ca huè'e Capernaum huè'e jobore ye'yoguè baji'i Jesús.

Palabras de vida eterna

⁶⁰Ja'an cocare quèani achoguèna, baguère concuabi achani, yequècuabi gue ro'taye beoye ba'ijèna, bacuabi ja'anre sa'ñeña cahuè: —Ja'an coca ro'taye ai jèjaji. Achaye porema'îñè, cahuè.

⁶¹Cajèna, Jesusbi baguère concua cayete masini, bacuani yihuoguè cabi:

—¿Mèsacua queaca ro'tajèn, yè'è coca case'ere bëinjèn achaye'ne?

⁶²Yè'è yua Bainguè'ru Raosi'què ba'iguèbi yè'è què'ro raisiruna se'e mèiguè go'iguèna, ja'anre èñatoca, ¿mèsacua queaca ro'tajèn ba'ija'cua'ne? ⁶³Riusu Espíritu se'gabi bainni huajè güeseji. Recoyo beotoca, bain ga'nihuè se'gabi huajèye porema'iji. Yè'è coca mèsacuani quèani achoguè, bain recoyo huajè coca, ja'anre quèani achoguè, te'e ruñereba ba'i coca'è, caguè quèayè yè'è. ⁶⁴Ja'nca quèani achoguèna, yequècua mèsacua naconi ba'icuabi yè'èni recoyo ro'tama'îñè, cabi Jesús.

Jesús yua baguèni recoyo ro'tama'icua si'arèn masiguè baji'i. Baguèni insini senjoja'guère'ga masiguè baji'i. Ja'nca masiguèbi baguè yure case'ere quèabi. ⁶⁵Quèani ja'n'rèbi, se'e coca cabi:

—Ja'nca ro'tama'icua ba'ijèna, yè'è coca quèase'e: Yè'è Taitabi yè'è ba'iyete èñoma'itoca, bainbi yè'èna ti'añe porema'îñe mèsacuani quèahuè yè'è, cabi.

⁶⁶Ja'nca caguèna, baguète conjèn ba'icua ai jai jubèbi baguèni coñe jo'cani quèñèhuè. Baguè naconi se'e saima'è'è. ⁶⁷Saima'ljèna, baguère concua, si'a sara samucua ba'icuani senni achabi:

—¿Mèsacua'ga yè'ère jo'cani saiye ro'taye? senni achabi.

⁶⁸Senni achaguèna, Simón Pedrobi sehuobi:

—Bañè. Yèquènabi sani, yequèni ye'yetoca, bain huajè cocare ye'yoguèbi beoji. Mè'è se'gabi ja'an cocare ye'yoguèna, yèquènabi ye'yeni si'arèn ba'ijèn, huajèreba huajèjèn ba'ija'cua'è. ⁶⁹Ja'nca sèani, mè'èni si'a recoyo ro'tahuè yèquèna. Mè'è yua mai Ta'yejeiyereba Èjaguè Riusu Zin,

ba Cristo ba'iguëna, yëquënabi mël'ë ba'iyete ye'yeni masihuë, sehuoguë cabi.

⁷⁰Caguëna, Jesusbi bacuani quëabi:

—Mësacua si'a sara samucua cuencueni yë'ëre conjën ba'icuare re'huahuë. Ja'nca re'huaguëta'an, mësacua jubë ba'iguë, te'leguë yua huati bainguë ba'iji, quëabi.

⁷¹Judas Iscariote, Simón mamaquë, ja'anguëte quëabi Jesús. Baguëte conjën ba'icua, si'a sara samu ba'icua, bacua naconi cuencuesi'quëta'an, Jesusre insini senjoja'guëta'an ba'iji.

Los hermanos de Jesús no creían en él

7 ¹Ja'nca ba'iguëna, Jesús yua Galilea yija se'gare baji'i. Judío ëja bainbi baguëte huani senjoñe yëjënna, Judea yijana saimaji'i. ²Saima'iguëna, ja'nrebi judío bain aon tëase'ere bojojën, fiesta yo'oye baë'ë. ³Ja'nca ba'ijënna, baguë yo'jecuabi baguëni coca yihuo bi'rahuë: —Ënjo'onbi sani, Judeana saijë'ën. Sani, mël'ë ta'yejeiye yo'oni ëñoguëna, mël'ëre concua baru ba'icuabi ëñañe poreyë. ⁴Mël'ë yua ënjo'onre ba'iguë, mël'ë yo'ore ro yahuera'rë yo'oguë ba'iyë. Ta'yejeiye yo'oni ëño cuabi ja'nca yo'oma'iñë. Si'a bainbi ëñani masija'bë cajën, bain jubëan ba'iruanna sani, bacua yo'o yo'oni ëñoñë. Ja'nca sëani, mël'ë'ga mël'ë ta'yejeiye yo'oyete si'a bainni ëñojaijë'ën, yihuojën cahuë.

⁵Ja'nca cajën, bacua'ga baguëni recoyo ro'tamajën baë'ë. ⁶Ba'ijënna, Jesusbi bacuani sehuoguë cabi:

—Yë'ë fiesta sairën yuta ti'anma'iji. Mësacua fiestana saiye yëjën, mësacua yësirën saiye poreyë. ⁷Bainbi mësacuani je'o baye beoye ba'iyë. Yë'ëca bain gu'a juchare masi güesequë sëani, yë'ëni je'o bajën ba'iyë. ⁸Mësacua se'ga yua fiestana sani ba'ijë'ën. Yë'ëca bañë. Yë'ë fiesta sairën yuta ti'anma'iji, cabi Jesús.

⁹Ja'nca caguë, yua Galilea yijana bëani baji'i.

Jesús en la fiesta de Enramadas

¹⁰Ba'iguëna, baguë yo'jecuabi fiestana saë'ë. Satena, Jesus'ga yahuera'rë saji'i. Bainni ëñoma'iguë saji'i. ¹¹Sani ti'anguëna, judío ëja bainbi baguëni cu'eni ganojën, sa'ñeña senni achajën baë'ë:

—¿Jarote ba'iguë'ne baguë? senni achahuë.

¹²Bain hua'na'ga baguë ba'iyete sa'ñeña coca cajën baë'ë. Yequëcuabi: “Re'o bainguë'bi” cajënna, yequëcuabi: “Banji. Bainni ro coqueguë yihuo'te” cajën baë'ë.

¹³Yahue caye se'ga baë'ë. Judío ëja bainni huaji yëhuë.

¹⁴Fiesta yo'ojënna, jobo ba'i umuguseña ba'iguëna, Jesusbi Riusu huë'ena cacani, bainni ye'yo bi'rabi. ¹⁵Ye'yo bi'raguëna, judío bainbi achajën reinjën, sa'ñeña coca cahuë:

—Aiguë yua uti ye'yema'isi'quëta'an, ¿queaca baguë masiyera masiguë'ne? senni achahuë.

¹⁶Senni achajëna, bacuani sehuobi Jesús:

—Yë'ë masiye se'gare ye'yoma'iñë yë'ë. Yë'ë Taitabi yë'ëre raoguëna, baguë masiye se'gare ye'yoguë ba'iyë yë'ë. ¹⁷Yë'ë Taita yëye'ru yo'oye ro'tacuabi yë'ë ye'yoyete achani masiyë. Yë'ë Taita coca ba'itoca, masiyë. Yë'ë coca se'ga ba'itoca, masiyë bacua. ¹⁸Yequëcuabi ro bacua coca se'gare quëani achotoca, ro bacua ta'yejeiye ba'iyete yëyë. Yë'ëca bañë. Yë'ë Taitabi yë'ëre raoguëna, baguë ta'yejeiye ba'iyete se'gare yëyë yë'ë. Ja'nca yëguëbi te'e ruiñe ye'yoguë ba'iyë. Yë'ë Taitabi coqueye beoye ba'iji.

¹⁹Moisesbi Riusu ira coca guansese'ere toyani, mësacuaana jo'caguë ba'nji. Ja'anre mësacua masiyë. Masicuata'an, ba coca guanseni jo'case'ere yo'oye ro gu'a güeyë mësacua. Ja'nca yo'oye güecuabi ¿queaca ro'tajën, yë'ëni huani senjoñe ro'taye'ne? cabi Jesús.

²⁰Caguëna, bainbi sehuohuë:

—Bañë. Më'ëni huani senjoñe ro'tama'icua'ë yëquëna. Gu'a huati baguë sëani, güebe nesi'quë'ru caguë cayë më'ë, sehuohuë.

²¹Sehuojëna, Jesús cabi:

—Yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, yë'ëbi ta'yejeiye yo'o, te'e yo'o se'gare yo'oni ëñoguëna, mësacua si'acuabi ëñajën rën'ë. ²²Moisés yua bain go neño ga'nihuë tëyoye, ja'anre ye'yoni jo'caguë ba'nji, Moisesbi ye'yoni jo'caguëta'an, baguë ira bain ba'isi'cua, bacuabi ru'ru bacua zin hua'nani go neño ga'nihuëte tëyoyën ba'nhuë. Ja'nca ye'yoni jo'caguëna, yureñabi mësacuabi yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëta'an, zin hua'guëni go neño ga'nire tëyoyë. ²³Moisés coca guanseni jo'case'ere'ru güina'ru yo'oñu cajën, baguë go neño ga'nire tëyoyë. Ja'nca ba'iyeta'an, yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, yë'ë yua bain raure huachoye ro'taguë, si'a ga'nihuë huajë ga'nihuëte mame re'huaguëna, ¿mësacua queaca ro'tajën yë'ëni bëiñe'ne? ²⁴Mësacuabi bain gu'aye yo'ose'ere caye ro'tatoca, ru'ru bacua gu'aye yo'ose'ere te'e ruiñe masini, te'e ruiñe cuencueni gu'aye cajë'ën. Bain yo'ose'ere ro besa ëñani, gu'aye yo'ose'ere'ë catoca, ro gu'aye cayë mësacua, cabi Jesús.

Jesús habla de su origen

²⁵Ja'nca caguëna, yequëcua Jerusalén ba'icuaabi sa'ñeña ca bi'rahuë:

—¿Judío ëja bain yua aiguëni huani senjoñe ro'taye? ²⁶Ja'nca ro'tacuata'an, si'a bain naconi ba'iguë, bacuani caraye beoye ye'yoguë ba'iji. Ba'iguëna, judío ëja bainbi ënsema'iñë. ¿Yequëre ëja bainbi baguë Cristo ba'iyete masima'iñë? ¿Riusu Raosi'quë'bi cama'iñë? ²⁷Ja'nca ba'iyeta'an, baguë quë'ro raisirute masiyë mai. Ba Cristo Raosi'quëbi

maini ëñoguëna, baguë quë'ro raisirute masiye porema'iñë mai, sa'ñeña cahuë.

²⁸Cajëna, Jesusbi Riusu huë'ere ba'iguë, bainre ye'yoguë, si'a jëja ñaca quëani achobi:

—¿Yë'ë ba'iyë, yë'ë quë'ro raisirute ja'anre masiye ro'taye mësacua? Yë'ë se'gabi ro ro'taguë raima'ë. Yequë, te'e ruiñe ba'iguëbi yë'ë raobi. Ja'anguëni huesyë mësacua. ²⁹Yë'ë'ga baguëre masiyë, baguë naconi te'e ba'iguë sëani. Baguëbi yë'ë raoguëna, yë'ë raisi'quë'ë, quëani achobi.

³⁰Quëani achoguëna, baguëni preso zean ëaye ba'ë. Ba'icuata'an, baguëte zeanjai umuguse ti'anma'iñe sëani, baguëte zeanma'ë.

³¹Yequëcuaca ai jai jubëbi baguëni si'a recoyo ro'tani, sa'ñeña cahuë:

—Baguë se'gabi ba Cristo, ba Riusu Raosi'quëreba ba'iji. Baguë ta'yejeiye yo'oni ëñose'ere ro'tato, quë'rë ta'yejeiye yo'oni ëñoguëte cu'eto, yequëbi beoji, sa'ñeña cahuë.

Los fariseos intentan arrestar a Jesús

³²Ja'nca sa'ñeña cajëna, fariseo bainbi achani, pairi ëjacua naconi ñë'cani, Jesusre preso zeanjaij'ë'n, soldado ëjacuani guanseni saomate.

³³Saojëna, Jesusna ti'anjëna, Jesusbi bacuani quëabi:

—Mësacua naconi yuta rëño ñësebë se'ga ba'iyë. Ba'ini, ja'n'rëbi, yë'ëre raosi'quëna go'ija'guë'ë. ³⁴Go'iguëna, mësacuabi yë'ëre cu'ëja'cua'ë. Cu'ëja'cuata'an, yë'ëre tinjañe porema'ija'cua'ë. Yë'ë quë'ro ba'ija'runa ti'añe porema'ija'cua'ë mësacua, quëabi.

³⁵Quëaguëna, judío ëja bainbi sa'ñeña ca bi'rahuë:

—¿Jarona saiye ro'taguë'ne baguë? Baguëni tinjañe porema'iñe caguë, ¿gue quë'rore caguë'ne? Yequë'rë mai te'e jubë bain saoni senjosiruan, ja'anruan griego bain ba'iruanna sani, ba griego bainni ye'yoye ro'taguë cama'iguë baguë. ³⁶Baguë coca case'ere achama'iñë mai. “Mësacuabi yë'ëre cu'ëcuata'an, yë'ëre tinjañe porema'ija'cua'ë. Yë'ë quë'rona go'iguëna, më'ë sacuabi ti'añe porema'ija'cua'ë” caguëna, maibi achama'iñë, cahuë.

Ríos de agua viva

³⁷Ja'n'rëbi, fiesta umuguseña si'a bi'raguëna, quë'rë ta'yejei umuguse ba'iguëna, Jesusbi nëceni, bainni si'a jëja quëani achoguë cabi:

—Mësacua yua huajë oco ëaye ba'itoca, yë'ëna rani, yë'ëna coní uncuye'ru yë'ë ba'iyete ye'yej'ë'n. ³⁸Yë'ëni recoyo ro'tatoca, Riusu coca toyani jo'case'e'ru ba'iyë mësacuare güina'ru mame re'huaja'guë'ë yë'ë. Mësacua reconoa ai bojo huanone'ru ba'iguëna, bain huajë oco yua carajeiye beoye ba'iyë'ru mësacuare re'huaja'guë'ë yë'ë. Re'huaguëna, mësacuabi ai jai jubë bainni huajë güeseyete ëñoja'cua'ë, yë'ëni si'a recoyo ro'tajën ba'itoca, quëani achobi Jesús.

³⁹Ja'nca quëani achoguë, Riusu Espíritu huanoñete cabi. Baguëni recoyo ro'tacuani Espíritu gaje meni ba'ija'ye, ja'anre quëabi. Jesús yuta junni tonni go'ya raima'iguë sëani, Espíritu gaje meni, baguë bainni baja'ye carabi.

División entre la gente

⁴⁰Ja'nca quëani achoguëna, bainbi baguë cocare achani, yequëcuabi cahuë:

—Riusu coca quëani achocaiguë, Moisés quëasi'quë, ja'anguë ba'iji baguë. Riusubi baguë rajja'yete zoe quëaguëna, yua maina ti'anni ba'iji baguë, cahuë.

⁴¹Cajëna, yequëcuabi:

—Riusu Raosi'quëreba, ba Cristo hue'eguë ba'iji, cahuë.

Cajëna, yequëcuabi sehuohuë:

—Banji. Ba Cristo hue'eguëbi Galilea yijabi raima'iguë ba'iji. ⁴²Riusu coca toyani jo'case'ere ëñato, ba Cristo yua ira ëjaguë ba'isi'quë David bainguë, Belén huë'e jobo bainguë, ja'an ba'iji, David huë'e jobo sëani. Ja'anre quëaji Riusu coca, cahuë.

⁴³Ja'nca cacua sëani, Jesús ba'iyete ro'tato, bainbi te'e ro'tamaë'ë.

⁴⁴Yequëcuabi baguëni preso zeañe yëcuata'an, baguëni zeanmaë'ë.

Las autoridades no creían en Jesús

⁴⁵Ja'nrebi, soldado ëjacuabi baguëni preso zeanmajën, pairi ëjacua, fariseo bain, ja'ancuana goë'ë. Go'ijëna, bacuabi bëinjën, coca senni achahuë:

—¿Mësacua guere yo'ojën, baguëte zeanni ramate'ne? senni achahuë.

⁴⁶Senni achajëna, soldado ëjacuabi sehuohuë:

—Baguë ta'yejeiye ye'yose'ere quëani achoto, yequëcua coca ye'yocuabi ja'ncara'ru masiye ye'yoye beocua ba'iyë, sehuohuë.

⁴⁷Sehuojëna, fariseo bainbi bëinjën cahuë:

—Mësacua'ga ro coque güesehuë. ⁴⁸Ëja bain, fariseo bain, ja'ancuare cu'etoca, baguëni recoyo ro'tacua gare beoyë. ⁴⁹Bain jubëca Riusu coca huesëcuabi yua baguë cocare achajëna, Riusu bënni senjosi'cua ba'ija'cua se'ga ba'iyë, bëinjën cahuë.

⁵⁰Cajëna, Nicodemo hue'eguë, bacua jubë ba'iguë, Jesusni ja'anrë ñamibi ëñaguë saisi'quë, baguë yua bacuani cabi:

⁵¹—Riusu coca maina jo'case'ere ëñato, bainguë gu'aye yo'ose'ere case'e bani'ga, Baguëni te'e jëana si'nsema'ijë'l'ën caji. Ru'ru, baguë coca sehuoni quëayete te'e ruiñe achani masiye bayë caji, cabi baguë.

⁵²Caguëna, fariseo bainbi sehuohuë:

—Më'ë'ga ro Galilea bainguë'ru huesëguë cayë. Riusu coca toyani jo'case'ere ëñani masijë'l'ën. Riusu bain raoja'cua yua Galilea yijabi raicua beoyë caji. Ja'anre ëñani masijë'l'ën, sehuohuë.

La mujer adúltera

⁵³Ja'nca cajëna, ja'n'rëbi, si'acuabi bacua huë'ena go'imate.

8 ¹Go'ijëna, Jesusbi Olivo casi cubëna sani mëji'i. ²Mëni, ja'n'rëbi ñataguëna, Riusu huë'ena goji'i. Goni, si'a bainbi baguëna rajjëna, baguë yua bëani, bacuani coca ye'yoguë yihuobi. ³Yihuoguëna, ja'n'rëbi, Riusu ira coca ye'yocua, fariseo bain bacuabi romigote rani bacua jobona nëconi, Jesusni ëñohuë. Gu'a romigo yequëni yahue bago ba'igoni, zeanni rahuë. ⁴Ja'nca rani, Jesusni quëahuë:

—Ëjaguë, ëncobi yequë naconi yahue ba'igo, gu'aye yo'ogo ba'igona, bagote preso zeanni rahuë. ⁵Moisés coca toyani jo'case'ere ëñato, ñaca guansegüë ba'nji: Ja'nca gu'aye yo'otoca, gatabi inni huani senjojë'n, guansegüë ba'nji. Ja'nca guansegüë ba'iguëna, ¿më'ë'ga guere bagote caguë'ne? senni achahuë.

⁶Baguë sehuoyete masiñu cajën, ja'nca Jesusni senni achahuë. Gu'aye sehuotoca, baguëni preso zeañu cajën, ja'nca baguëni senni achahuë. Senni achajëna, Jesús yua rëanni, baguë mëoñobi yijana coca toyabi. ⁷Toyaguëna, bacuabi yua quë'rë se'e ja'an cocare baguëni senni jëhuahuë. Senni jëhuajëna, baguë yua nëcani, bacuani cabi:

—Mësacua jubë ba'iguë, gu'a jucha yo'oye beoye ba'iguë ba'itoca, ja'anguëbi bagoni gata ru'ru senjoja'guë. Ja'n'rëbi, yequëcuabi gata senjoñe poreyë, cabi.

⁸Cani ja'n'rëbi, se'e rëanni, yijana toyabi. ⁹Toyaguëna, bacuabi baguë cocare achani, gu'a recoyo huanoñe'ru baë'ë. Ja'nca ba'icuabi, te'ena, te'ena quë'ñeni saë'ë. Quë'rë iracuabi ru'ru saë'ë. Saijëna, Jesusbi nëcani ëñato, ba romigo se'gabi te'e hua'go nëcago baco'ë. ¹⁰Ba'igona, yequëcuabi quë'ñesi'cua ba'ijëna, Jesusbi bagoni ëñani bagoni senni achabi:

—¿Më'ëre gu'aye cacua jarona sate'ne? ¿Më'ëni bënni senjoja'cua beoye? senni achabi.

¹¹Senni achaguëna, sehuogo:

—Beoyë, Ëjaguë, sehuogo.

Sehuogona, Jesús cabi:

—Yë'l'ga më'ëni si'nseye beoye ba'iyë. Se'e gu'aye yo'oma'igo saijë'n, cabi.

Jesús, la luz del mundo

¹²Ja'anrëbi, jë'te, Jesús yua bain nëcasi'cuani se'e coca quëani achobi:

—Yë'l'ë yua si'a bain recoñoa miaguë, yë'l'ë cocare ye'yoguë masi güeseyë. Ja'nca masi güeseguëna, yë'l'ëni recoyo ro'tacuabi yë'l'ë ba'iyete te'e ruinë ye'yeni, mia re'oto ñatani saoye ba'iruna ganijën ba'iyë. Gu'aye yo'oye

gare jo'cajën, zijei re'otona gare se'e ganiñe beoye ba'iyë, quëani achoguë cabi.

¹³Caguëna, fariseo bainbi cahuë:

—Ro më'ë ba'iyë se'gare quëani achoyë më'ë. Ja'nca sëani, te'e ruiñe quëama'iguë, ro coqueguë ba'iyë më'ë, cahuë.

¹⁴Cajëna, sehuobi:

—Bañë. Te'e ruiñe quëayë yë'ë. Yë'ë ba'iyete quëani achoguëta'an, te'e ruiñe caye se'ga ba'iyë yë'ë. Yë'ë quë'ro raise'ere masiyë. Baruna go'iyë'ga masiyë yë'ë. Mësacuaca ja'anre huesëcua'ë. ¹⁵Mësacua yua ro bain ro'taye'ru ro'tajën, bainre gu'aye cajën ba'iyë. Yë'ëca bainre ja'nca cama'iñë. ¹⁶Bain ba'iyete masini caguë, te'e ruiñe se'ga cayë yë'ë. Yë'ë se'gabi bain ba'iyete masini cama'iñë. Yë'ë Taitabi yë'ëre raoguë, ja'an masini cayete yë'ëni ëñoji. ¹⁷Mësacua ira coca toyani jo'case'ere ëñato, ñaca caji: Samucuabi te'e quëatoca, te'e ruiñe quëayë bacua, caji. ¹⁸Ja'nca caguëna, yë'ë ba'iyete quëacua yua samucua ba'iyë. Yë'ëbi yë'ë ba'iyete quëani achoyë. Yë'ë Taita yë'ëre raosi'quë, baguë'ga yë'ë ba'iyete quëani achoji. Ja'nca sëani, te'e ruiñe quëase'e ba'iji, sehuoguë cabi.

¹⁹Caguëna, bacuabi baguëni senni achahuë:

—¿Më'ë Taita jarote ba'iguë'ne? senni achahuë.

Senni achajëna, sehuobi:

—Mësacua yua yë'ëre huesëcua'ë. Yë'ë Taitare'ga huesëcua'ë. Yë'ëre masinica, yë'ë Taitare'ga masijën ba'ire'ahuë, sehuobi.

²⁰Ja'an sehuoguë, Riusu huë'e curi gajongu ba'irute ba'iguë, bainni ye'yoguë baji'i. Ja'nca ye'yoguëna, baguëni preso zeañe beoye baë'ë, baguëte zeanjairën yuta ti'anma'ise'e sëani.

“A donde yo voy, ustedes no pueden ir”

²¹Ja'nrëbi, Jesús yua se'e bacuani quëabi:

—Ënjo'onbi gare saiye yë'ë. Saiguëna, mësacuabi yë'ëre cu'eni, yë'ëre tinjama'ija'cua'ë. Ro gu'a jucha tënoma'isi'cuabi junni huesëye se'ga ba'iyë. Yë'ë go'ija'runa go'iguëna, mësacuabi be'teni saiye porema'iñë, quëabi.

²²Quëaguëna, judío bainbi sa'ñeña cahuë:

—Ja'ansi'quëre huani huesë ëaye caji. Ja'nca sëani, baguë go'ija'runa saiye porema'iñë mai caji, jayaye'ru cahuë bacua.

²³Cajëna, bacuani quëabi:

—Mësacuabi ro bain ro'taye'ru ro ro'tajën ba'iyë. Yë'ëca Riusu ro'taye'ru ro'taguë ba'iyë. Mësacuabi ën re'oto ba'icua se'ga ba'iyë. Yë'ëca bañë. ²⁴Mësacua ro gu'a jucha tënoma'isi'cuabi junni huesëye se'ga ba'iyë, quëani achohuë yë'ë. Yë'ë, Riusu Raosi'quëreba ba'iguë, ja'an ba'iyete recoyo ro'tama'itoca, ja'nca junni huesëyë mësacua, quëabi.

²⁵Quëaguëna, bacuabi baguëni senni achahuë:

—¿Gueguëguë'ne mël'ë? senni achahuë.

Senni achajëna, sehuobi:

—Yua yël'ë ba'iyete mësacuaní ai quëani jëhuahuë yël'ë. ²⁶Mësacua ba'ijën yo'ose'ere quëaguë, mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere masijë'n caguë, ja'anre caye ai ba'iyë caraji yël'ëre. Yël'ë raosi'quë yua te'e ruiñe ba'iguëbi yël'ëni te'e ruiñe quëaguëna, yël'ëbi si'ayete bainni quëani achoguë ba'iyë yël'ë, caguë sehuobi.

²⁷Taita Riusure cabi Jesús. Ja'nca caguëna, bacuabi ro huesë äaye achahuë. ²⁸Ja'nca huesëjënna, bacuani quëabi:

—Mësacuabi yël'ë, Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëte ëmëna reoni senjoja'cua'ë. Senjoni, ja'n'rëbi, yël'ë ba'iyete te'e ruiñe masija'cua'ë. Yël'ë case'e'ru ba'iyë masija'cua'ë. Yël'ë se'gabi ro yël'ë cocare quëani achoye beoye ba'iguë, yël'ë Taita ye'yoni ëñose'le se'gare quëani achoyë. Ja'anre ëñani masija'cua'ë mësacua. ²⁹Yël'ë Taitabi yël'ëre raoguë, yua yël'ë naconi te'e ba'iji. Yël'ëre te'e hua'guëre jo'cama'iji. Jo'cama'iguëna, yël'ëbi baguë yëyete jo'caye beoye yo'oguëna, yël'ëni bojoi baguë, caguë quëabi Jesús.

³⁰Ja'nca quëaguëna, ai jai jubë bainbi achani, baguëni si'a recoyo ro'tahuë.

Los hijos de Dios y los esclavos del pecado

³¹Ja'nca recoyo ro'tajënna, Jesusbi bacua, judío bain ba'icuaní yihuoguë cabi:

—Yël'ë cocarebare achani, jo'caye beoye si'a recoyo ro'tajën ba'itoca, yël'ë bainreba ruiñë mësacua. ³²Ja'nca ruinjën, si'ayete te'e ruiñe masiyereba masiyë. Ja'nca masijën, mësacua yua gu'a juchana zemoni basi'cua ba'ijënna, mësacuaní etoyë yël'ë, cabi.

³³Caguëna, bacuabi sehuohuë:

—Yëquëna yua ira taita ba'isi'quë Abraham, baguë mamacua sëani, yëquëcua yëquënnani zemomaël'ë. ¿Mël'ë guere ro'taguë, yëquënnare etoyete caguë'ne? sehuohuë.

³⁴Sehuojënna, Jesús cabi:

—Mësacuaní ganreba quëayë yël'ë. Gu'a jucha yo'ocuabi yua gu'a juchana zemosi'cua'ru ba'iyë. ³⁵Gu'a jucha zemosi'cuabi si'arën ba'imala'inë. Riusu bainreba se'gabi si'arën ba'iyë. ³⁶Yël'ë yua Riusu Zin sëani, mësacua zemosi'cuare etoye poreyë. Ja'nca etotoca, gare se'le zemosi'cua ruiñe beoye ba'iyë. ³⁷Mësacua yua Abraham mamacua ba'iyete masiyë yël'ë. Ja'nca ba'icuata'an, yël'ë cocarebare achaye gu'a güecua sëani, yël'ëni huani senjoñe yëyë mësacua. ³⁸Yël'ë Taita naconi ba'iguë, baguë ëñoñete quëani achoguë ba'iyë yël'ë. Mësacua taita zupai huatibi guanseguëna, mësacuabi achajën yo'ojën ba'iyë, cabi.

³⁹Caguëna, baguëni sehuohuë:

—Abraham yua yëquëna taita ba'iji. Yëquëna yua Israel bain sëani, re'o bain ba'iyë, cahuë.

Cajëna, Jesús cabi:

—Mësacua yua Abraham mamacuareba ba'itoca, Abraham yo'oguë ba'ise'le'ru güina'ru yo'ojën ba'ire'ahuë. ⁴⁰Yureca yë'ëni huani senjo ëaye ba'iji mësacua. Yë'ëbi Riusu te'e ruiñe ba'i cocarebare achani, mësacuanü güina'ru quëani achoguëna, yë'ëni huani senjoñe yëyë. ¡Ja'nca yo'oma'iguë baji'li Abraham! ⁴¹Ro mësacua taita yo'oye'ru yo'ojën ba'iyë, cabi.

Caguëna, bacua yua baguëni bëinjën cahuë:

—Yëquëna yua huacha zinma'icua'ë. Riusu se'gabi yëquëna Taita ba'iji, cahuë.

⁴²Cajëna, Jesús cabi:

—Riusubi mësacua Taita banica, yë'ëni ai yëjën ba'ire'ahuë mësacua. Yë'ë yua Riusu ba'irute ba'iguëbi raë'ë. Yë'ë se'gabi raiye ro'tamaë'ë. Baguëbi yë'ëre raoguëna, raisi'quë'ë yë'ë. ⁴³¿Mësacua queaca ro'tajën, yë'ë coca quëayete achama'iñe'ne? Yë'ëbi coca quëani achoguëna, mësacuabi achaye gu'a güejën ba'iyë. ⁴⁴Mësacua taita yua zupai huati se'ga ba'iji. Ja'nca sëani, zupai yëye se'gare yo'oye ro'tajën ba'iyë mësacua. Ru'rureba ba'isirënbi bainni huani senjoñe yo'oguë ba'iji. Te'e ruiñe ba'i cocare achaye beoye ba'iji, te'e ruiñe ba'iyete ro'tama'iguë sëani. Baguë ro'tayete cato, coqueye se'ga ba'iji. Coque huati sëani, si'acuanü coque güeseji baguë. ⁴⁵Yureca, yë'ëbi mësacuanü te'e ruiñe quëaguëna, yë'ëni achaye gu'a güeyë mësacua. ⁴⁶Mësacua jubë ba'icua, ¿gueguëbi yë'ë juchare ëñoñe poreguë'ne? Beoji. Mësacuanü te'e ruiñete quëaguëna, ¿queaca ro'tajën, yë'ë cocare ro'tama'iñe'ne? ⁴⁷Riusu bainbi Riusu naconi te'e ba'ijën, baguë cocarebare achayë. Mësacua yua Riusu bain beocua sëani, baguë cocarebare achaye gu'a güejën ba'iyë, cabi.

Cristo existe desde antes de Abraham

⁴⁸Caguëna, judío bainbi sehuohuë:

—Yua më'ë ba'iyete masini, te'e ruiñe quëayë yëquëna. Ro gu'a bainguë, Samaria yija bainguë'ë më'ë. Gu'a huati re'osi'quë'ë më'ë, sehuojën cahuë.

⁴⁹Cajëna, Jesús cabi:

—Bañë. Huati re'oma'isi'quë'ë yë'ë. Yë'ëbi yë'ë Taitani te'e ruiñe ëñaguëna, mësacua yua yë'ëni te'e ruiñe ëñamajën, yë'ëni gu'aye cayë. ⁵⁰Ja'nca ba'icuata'an, bain te'e ruiñe ëñañete cu'ema'iñë yë'ë. Bain recoyo ro'tayete masiguë, ja'anguëbi Taita Riusu sëani, yë'ëre te'e ruiñe ëñañete cu'ëji. Ja'anguëbi bain juchare masini ëñoji. ⁵¹Mësacuanü ganreba quëayë yë'ë. Yë'ë cocarebare achani yo'ocua, ja'ancuabi gare junni huesëye beoye ba'iyë, cabi.

⁵²Caguëna, judío bainbi sehuohüë:

—Yua më'ë gu'a huati re'osi'quë ba'iyete te'e ruiñe masiyë yëquëna. Abraham yua junni huesësi'quë ba'iji. Riusu ira bain raosi'cua si'acuabi junni huesësi'cua ba'iyë. Ja'nca ba'icua sëani, më'ë coca achani yo'ocuabi gare junni huesëye beoye ba'iyë caguë, ro huacha ro'taguë cayë më'ë. ⁵³Yëquëna taita Abraham ba'iyë'ru quë'rë ta'yejeiye ëjaguë ba'iyë catoca, ro coqueyë më'ë. Baguë yua ju'insi'quë ba'iji. Riusu ira bain raosi'cua'ga ju'insi'cua ba'iyë. Më'ë ba'iyete caguë, ¿queacara ro'taguë quëaguë'ne? jayaye'ru senni achahuë.

⁵⁴Senni achajëna, Jesús sehuobi:

—Yë'ë se'gabi yë'ë ta'yejeiye ba'iyete ëñotoca, ta'yejeiye beoye ba'ire'ahuë yë'ë. Yë'ë Taita se'gabi yë'ë ta'yejeiyete ëñoguë ba'iji. Mësacuaca baguëte cajën, yëquëna Riusu ba'iji quëayë. ⁵⁵Ja'nca quëacuata'an, mësacua yua baguëni huesëcua'ë. Yë'ëca baguëni masiyë. Yë'ëbi baguëni huesëye catoca, mësacua ro coqueye'ru, coqueguë ba'ire'ahuë yë'ë. Yë'ëbi baguëni masiguë, baguë cocarebare achani yo'oguë ba'iyë yë'ë. ⁵⁶Mësacua taita Abrahambi yë'ë rajia'yete masini, yë'ëni ai bojoreba bojoguë baji'i, sehuobi Jesús.

⁵⁷Sehuoguëna, judío bainbi cahuë:

—Më'ë yuta cincuenta tëcahuëan beoyë. ¿Queaca Abrahamni ëñañe poreguë'ne më'ë? senni achahuë.

⁵⁸Senni achajëna, Jesusbi sehuobi:

—Mësacuani ganreba quëaguë'ë yë'ë. Abraham ba'ise'e'ru quë'rë ru'ru ba'iyë yë'ë, sehuoguë cabi.

⁵⁹Caguëna, bacuabi yua gatara chiani, baguëni senjoni huai ëaye yo'ohuë. Yo'ojëna, Jesusbi gatini, Riusu huë'ebi etani, bain jubëna huesoni saji'i.

Jesús da la vista a un hombre que nació ciego

9 ¹Ja'nca sani, ja'nrebi, ñaco ëñama'iguëni ëñabi Jesús. Baguë zirnëna ñaco beora'bërë të'ya raisi'quë baji'i. ²Ja'nca ba'iguëna, Jesusre conjën ba'icuabi Jesusni senni achahuë:

—Ëjaguë, ¿baguë gue jucha ro'ire ñaco ëñama'iguë të'ya raisi'quë ba'iguë'ne? ¿Baguë jucha ro'ire o baguë pë'caguë sanhuë jucha ro'ire ñaco beoguë'ne? senni achahuë.

³Senni achajëna, Jesús sehuobi:

—Banbi. Baguë jucha, baguë pë'caguë sanhuë jucha, ja'an ro'ire beobi. Riusu ta'yejeiye yo'oni ëñoñe, ja'anna ñaco ëñama'iguë ba'iji baguë. ⁴Umuguse carajeiye tëca bainbi bacua yo'o yo'oye poreyë. Ñami ti'anguëna, yo'o yo'oye gare porema'inë. Yë'ë Taitabi yë'ëre raoguëna, baguë yo'o guansese'le yureña yo'oye bayë mai. Yë'ë yo'o yo'oye poreye ba'irënci carajeiguëna, yë'ë Taita yo'o

guansese'ere yo'oye porema'ññë. ⁵Ja'anrën carajeiye tēca, yē'ë yua umuguse ñatani saoye'ru bain recoñoa miañe ññoquē'ë, sehuoguē cabi.

⁶Caní ja'nrēbi, gore raoni, yijana tonni, ya'ora'bērēte re'huani, ñaco ññama'iguēna sani, ja'an ya'obi baguē ñacona sē'quēbi. ⁷Sē'quēni ja'nrēbi, baguēni guanseguē cabi:

—Mē'ë yua Siloé casiru, ba oco goje ba'iruna sani, mē'ë ñacore zoajē'ën, caní saobi. Bain cocabi cato, Oco Raose'e hue'eji.

Ja'nca caní saoguēna, ñaco ññama'iguēbi sani, ñacore zoani, ñaco ññaguēbi raji'i.

⁸Raiguēna, baru bain baguēni ja'anrē masicuabi yua baguēni ññani, sa'ñña coca senhuē. Yequēcuabi:

—¿Aiguē yua curi senguē ñu'iguē ba'isi'quēma'iguē? senni achahuē.

⁹Yequēcuabi:

—Baguē'bi, sehuohuē.

Yequēcuaca:

—Banji. Tinguēta'an, baguēra'ru ññoji, sehuohuē.

Sehuojēna, baguēca:

—Baguē'ë yē'ë, sehuobi.

¹⁰Quēaguēna, bacuabi baguēni senni achahuē:

—Ja'nca ba'itoca, ¿queaca mē'ë ñaco sētani ññaguē'ne? senni achahuē.

¹¹Senni achajēna, sehuobi:

—Ba bainguē Jesús hue'eguēbi ya'obi re'huani, yē'ë ñacona sē'quēni, yē'ëni coca guansebi: “Siloena sani, ñaco zoajē'ën” caguē saobi. Ja'nca caní saoguēna, yē'ëbi sani, ñaco zoani, ñaco sētani ññahuē, sehuoguē quēabi.

¹²Quēaguēna, bacuabi senni achahuē:

—¿Ja'an bainguē jarona saquē'ne? senni achahuē.

Senni achajēna:

—Huesēyē, sehuobi.

Los fariseos interrogan al ciego que fue sanado

¹³Sehuoguēna, bacuabi baguēte sani, fariseo bainni nēconi ññoahuē.

¹⁴Ja'an umuguse, Jesusbi ya'o sē'quēni ñaco ññama'iguēte huachoguēna, judío bain yo'o yo'oma'i umuguse bají'i. ¹⁵Ja'nca ba'iguēna, fariseo bainbi ñaco sētasi'quēni baguē ñaco ññase'ere senni achahuē. Senni achajēna, baguē sehuobi:

—Baguē yua ya'obi re'huani, yē'ë ñacona sē'queguēna, zoajani ñaco ññahuē yē'ë, sehuoguē quēabi.

¹⁶Quēaguēna, fariseo jubē ba'icua yequēcuabi cahuē:

—Ba bainguē Jesús hue'eguē, baguē ba'iyete cato, Riusubi baguēte raomají'i. Yo'o yo'oma'i umugusebi yo'o yo'oguē, mai ira coca guanseni jo'case'e'ru tin yo'oji baguē, bëinjën cahuē.

Cajëna, yequëcubi sehuohuë:

—Banji. Gu'a bainguë beoji. Gu'a bainguë ba'itoca, baguë ta'yejeiye yo'oni ëñoñe porema'ire'abi, sehuohuë.

Sa'ñeña bëñe cajën sehuojën baë'ë. ¹⁷Ja'nca cajën, ñaco beosi'quëni se'le senni achahuë:

—Më'ë'ga baguë ba'iyete ro'taguë, ¿guere caguë'ne? senni achahuë.

Senni achajëna:

—Riusubi baguë coca quëacaiguëte re'huani baguëte raobi, sehuobi.

¹⁸Ja'nca ba'iguëna, judío bainbi ba ñaco sëtasi'quëni ëñani, baguë ñaco ëñama'ise'e, baguë ñaco huachose'e, ja'anre ro'taye güehüë. Ja'nca ro'taye güecuabi baguë pë'caguë sanhuëni choë'ë. ¹⁹Choni, bacuani senni achahuë:

—¿Ënquë yua mësacua zin'guë? ¿Baguë të'ya raisirënbi ñaco beoguë baquë? Ja'nca ba'itoca, ¿queaca yo'oguë ñaco ëñaguë ba'iguë'ne? senni achahuë.

²⁰Senni achajëna, pë'caguë sanhuëbi sehuohuë:

—Yëquëna zin hua'guë'bi ba'iji. Baguë të'ya raisirënbi ñaco ëñama'iguë'bi baji'i. Ja'anre masiyë yëquëna. ²¹Ja'nca masicuata'an, baguë ñaco yure ëñaguë ba'iyete huesëyë. Baguëni ñaco huachosi'quëre'ga huesëyë yëquëna. Yëquëna zinni senni achajë'ën. Ira hua'guë sëani, baguë se'gabi sehuoye masiji, sehuohuë.

²²Judío ëja bainni huaji yëcua sëani, ja'nca bacuani sehuohuë. Judío ëja bain yua ën cocare te'le cajën baë'ë: Jesús yua Riusu Raosi'quëreba ba'iyete quëacua, ja'anre quëacua ba'itoca, bacuare mai ba'i jubëbi quëñoni senjoñu cajën baë'ë. ²³Ja'nca sëani, baguë pë'caguë sanhuëbi, “Yëquëna zinni senni achajë'ën, ira hua'guë sëani” sehuohuë.

²⁴Sehuojëna, ja'nrebi, judío ëja bainbi ñaco ëñama'iguë ba'isi'quëre se'le choni, se'le cahuë:

—Riusuni te'le ruiñe ëñani, coqueye beoye quëajë'ën. Baguë gu'a jucha yo'oguë ba'iyete masiyë yëquëna, cahuë.

²⁵Cajëna, baguë sehuobi:

—Gu'a jucha yo'oyete huesëyë yë'ë. Ëñe se'gare masiyë yë'ë. Yë'ëbi ja'anrë ñaco ëñama'iguë ba'isi'quëta'an, yure ñaco ëñañe poreyë yë'ë, sehuobi.

²⁶Sehuoguëna, baguëni se'le senni achahuë:

—¿Guere më'ëni yo'oguë'ne baguë? ¿Queaca më'ë ñacore sëtoguë'ne baguë? Quëajë'ën yëquënani, senreba sen'ë.

²⁷Senjëna, sehuobi:

—Mësacuani yuara quëahuë yë'ë. Quëaguëna, mësacuabi achaye güehüë. ¿Mësacua queaca ro'tajën, ba cocare se'le achaye yëye'ne? ¿Mësacua'ga baguëre conjën ba'icua ruiñe yëye? senni achabi.

²⁸Ja'nca senni achaguëna, baguëni ai bëinreba bëinjën sehuohuë:

—Bañë. Më'l'ë se'gabi baguëre conguë ba'iguë ruën'ë. Yëquënabi Moisesni conjën ba'iyë. ²⁹Riusubi Moisesni coca guanseni jo'caguëna, yëquënabi masiyë. Ja'anguëta'an, gu'aye se'ga ba'iji. Baguë raosi'quëre huesëyë yëquëna, sehuohuë.

³⁰Sehuojëna, ñaco sëtasi'quëbi cabi:

—¿Mësacua yua baguë raosi'quëre huesëye caye? ¿Mësacua ro huesë äaye caye? Ja'anre huesëcuata'an, baguëbi yë'l'ë ñacore huachoni sëtobi.

³¹Riusubi gu'a bain ujayete achama'iji. Ja'an coca yua te'e ruin coca ba'iyete masiyë mai. Riusuni recoyo te'e ruiñe bojocua, bacua ujayete achaji. Baguëni te'e ruiñe ro'tajën, baguëni gugurini rëinjën, baguë yëye'ru yo'ojën ba'icua sëani, bacua ujayete achani conji Riusu. ³²Ñaco ëñama'iguë, baguë t'ëya raisirën ñaco beoguë ba'itoca, ¿jarocuabi baguëni huachore'ne? Ja'an yo'oye porecua gare beocua ba'iyë. Ja'anguë se'gabi porebi, Riusu raosi'quë sëani. ³³Riusubi raoma'itoca, huachoye beoye ba'ire'abi, cabi.

³⁴Caguëna, baguëni bëinjën sehuohuë:

—¿Më'l'ë queaca ro'taguë, yëquënani coca ye'yoguë'ne? Më'l'ë zinrëna gu'a juchana gare zemosi'quë'l'ë më'l'ë, cahuë. Cani, bacua ba'i jubëbi baguëte quëñoni senjohuë.

Ciegos espirituales

³⁵Quëñoni senjorena, Jesusbi achani, baguëte cu'ejani, baguëte tinjani, baguëni coca senni achabi:

—¿Banguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëni si'a recoyo ro'taguë më'l'ë? senni achabi.

³⁶Senni achaguëna, sehuoye senji'li baguë:

—¿Jaroguë'ne baguë? Yë'l'ëni quëajë'l'ën. Baguëni si'a recoyo ro'taza, cabi.

³⁷Caguëna, Jesusbi quëabi:

—Më'l'ë yua baguëni ëñahuë. Yë'l'ëbi yua Banguë'ru Raosi'quëreba ba'iguë'l'ë. Më'l'ë naconi coca caguëbi yua ba Cristo ba'iguë'l'ë yë'l'ë, quëabi Jesús.

³⁸Quëaguëna, cabi:

—Ëjaguë, më'l'ëni si'a recoyo ro'tayë yë'l'ë, caguë, Jesusni gugurini rëanbi.

³⁹Gugurini rëanguëna, ja'nrebi Jesusbi quëabi:

—Gu'a bain ba'iyë, re'o bain ba'iyë, ja'anre masiza caguë, ën yijana raë'l'ë yë'l'ë. Bainbi, Riusuni ye'yeye caraji yë'l'ëre, catoca, ja'anre cacua, ñaco beocua ba'icua sëani, bacua ñaco sëtoni huachoye'ru yo'oguë, bacua ye'yeyete coñë yë'l'ë. Yequëcua, Riusuni ye'yësi'quë'l'ë yë'l'ë cajëna, yë'l'ëbi, ja'ancua yua yë'l'ë ba'iyete ye'yema'ija'bë caguë, ñaco ëñama'icua'ru bacuare re'huayë yë'l'ë, caguë quëabi Jesús.

⁴⁰Quëaguëna, yequëcua fariseo bain jubë ba'licuabi ca'ncore achajën nëcajën, Jesusni senni achahuë:

—Yëquëna'ga ññaco ëñama'licua ba'iyë caguë më'ë? senni achahuë.

⁴¹Senni achajëna, Jesús sehuobi:

—Mësacuabi: ñnaco beocua'ë catoca, jucha beoye ba'ire'ahuë. Ñnaco ëñañe poreyë cacua sëani, gu'a jucha yuta bayë mësacua, sehuobi Jesús.

El pastor y sus ovejas

10 ¹Ja'nca sehuoni, ja'n'rëbi, bacuani ye'yo coca quëabi: —Ganreba mësacuani quëayë yë'ë. Oveja jiancuare ro'tani ye'yejë'n. Bacuabi oveja guasiruna cacaye yëtoca, anto sa'robi cacama'inë. Yo'je ca'ncobi yahue mëni cacayë, bacua yua oveja hua'nare jian ëaye ro'tacua sëani. ²Ovejani ba ëjaguëca banji. Ja'anguëbi anto sa'arobi cacaji. ³Anto sa'rona choiguëna, oveja cuiracaiguëbi baguëna ancoji. Ancoguëna, jo'ya ba ëjaguëbi baguë oveja jo'ya hua'nare, ga mami hue'eguëte choiguëna, oveja hua'nabi achani, baguë naconi hue'se ca'ncona sai'yë. ⁴Bacua ëjaguë cayete achani masicuabi baguëna së'ajën, baguëni te'e conjën sai'yë. Saijënna, bacua ru'runa saiguë, baguë jo'ya jubë si'acuare etoni saji. ⁵Yequëbi choitoca, ja'anguë cayete huesë ëaye achajën, baguëna së'ama'inë. Baguë choiyete achani, quëñëni gatiyë, quëabi Jesús.

⁶Ye'yo cocabi quëaguëna, bacuabi ro huesë ëaye se'ga achahuë.

Jesús, el buen pastor

⁷Huesë ëaye achajëna, Jesusbi bacuani se'le yihuoguë quëabi:

—Ganreba mësacuani quëayë yë'ë. Yë'ë yua oveja guasiru anto sa'ro ba'iyë'ru ba'iyë yë'ë. Oveja hua'nabi ba anto sa'ro se'gabi etani cacayë. Güina'ru, bainbi Riusu ba'i jobona ti'añe yëtoca, yë'ë se'gani si'a recoyo ro'taye bayë. ⁸Yequëcua, yë'ë ja'anrë raisi'cua, bainni coquejën ye'yocua ba'ijën, oveja jiancua'ru ba'ë'ë. Bacuabi coqueye ye'yojënna, yë'ë bainbi bacua chose'ere huesëjën, bacuana së'ama'ë'ë. ⁹Oveja guasiru anto sa'ro ba'iyë'ru ba'iyë yë'ë. Bainbi yë'ëni si'a recoyo ro'tatoca, bacuani tëani bayë yë'ë. Tëani baguëna, bacuabi bojojën, huaji yëye beoye ba'ijën, yë'ë bayete ai coreba cojën ba'iyë. ¹⁰Oveja jiancuabi oveja hua'nare jianni, huani si'aye, ja'an se'gare ro'tajën rai'yë. Ye'yo cocare coquejën quëacuabi güina'ru ro'tajën ba'iyë. Yë'ëca huajëreba huajë güeseguë raisi'quë'ë. Huajë güeseguëna, bainbi bojo huanoñe se'ga huajëreba huajëjën ba'iyë. ¹¹Jo'ya ëjaguë bani cuiraye'ru, yë'ë bainrebare bani, bacuani conreba coñë yë'ë. Bacuabi carajeima'inë caguë, bacua ro'ire junni tonza ro'taguë raisi'quë'ë yë'ë. ¹²⁻¹³Jo'ya ëjaguëbi yo'o conguë naconi jo'yare jo'catoca, ja'nca'ru bacuani conni cuirama'iji. Airu yaibi zeanguë raiguëna, yo'o

conguë yua baguë ëjaguë oiye'ru jo'yani oiye beoguëbi ro huaji yëguë gatini saiji. Gatini saiguëna, airu yaibi oveja jubëna ti'anni, bacuani zeanni saoni senjoji.

¹⁴Jo'ya ëjaguë oiguë baye'ru, yë'ë bainrebani oiye bayë yë'ë. Bacuani te'le ruiñe masiyë yë'ë. Masiguëna, bacuabi yë'ëre te'le ruiñe masiyë.

¹⁵Güina'ru, yë'ë Taitabi yë'ëni te'le ruiñe masiguëna, yë'ëbi baguëni te'le ruiñe masiyë yë'ë. Ja'nca masiguëbi yë'ë bainrebani oiguë bani, bacua ro'ire junni tonza caguë raisi'quë'ë yë'ë. ¹⁶Yequë jubë bain, Israel bain jubë ba'ima'licua, ja'ancuare'ga bayë yë'ë. Bacuare'ga choiguëna, bacuabi yë'ë cocare achani, ñë'cajën raija'cua'ë. Ñë'cajën rajëna, si'acuani te'le jubëni baja'guë'ë yë'ë. Bacua ëjaguë te'le ëjaguë ba'ija'guë'ë yë'ë.

¹⁷Yë'ë bain ro'ire junni tonni, ja'nre'bi se'le go'ya raija'guë'ë yë'ë. Ja'nca sëani, yë'ë Taitabi yë'ëni ai yëguë ba'iji. ¹⁸Yë'ëbi Ja'ë'ë cama'itoca, yequëcuabi yë'ëni huani senjoñe porema'iñë. Yë'ë se'gabi bain ro'ire junni toñe poreguë'ë. Junni tonni, yë'ë se'gabi se'le go'ya raiye poreguë'ë. Yë'ë Taitabi yë'ëre cuencueni raoguëna, ja'anre yo'oye poreguë'ë yë'ë, yihuoguë quëabi Jesús.

¹⁹Yihuoguë quëaguëna, judío bainbi achani, sa'ñeña coca bëinjën cajën, te'le ro'tamaë'ë. ²⁰Yequëcuabi ñaca cajën baë'ë:

—Huati re'osi'quëbi ba'iji baguë. Ja'nca sëani, güebe nesi'quë'ru ro caguëna, baguë cocare achaye beoye bañu, cajën bën'ë.

²¹Bëinjëna, yequëcuabi ñaca sehuojën baë'ë:

—Banji. Huati re'osi'quë ba'itoca, baguë cocareba case'ru ro'tani caye porema'ire'abi. Huati hua'ibi ñaco ëñama'licuani huachoni sëtoye gare porema'icua'ë, sehuohuë.

Los judíos rechazan a Jesús

²²Ja'nre'bi jë'te, judío bain fiesta umuguseña, Riusu huë'e mame re'huase'ere ro'tañu cajën, fiestare yo'ojëna, Jesusbi Riusu huë'ere baji'i.

²³Sësë ocoye ba'irën ba'iguëna, Jesusbi huë'e tubëan ba'iru Salomón casirute ganiguë baji'i. ²⁴Ba'iguëna, judío bainbi baguëna tëhuoni, baguë bonëjeiñe ñë'cani, baguëni senni achahuë:

—¿Më'ë quejeito më'ë ba'iyete yëquënani te'le ruiñe masi güeseye ro'taguë'ne? Më'ëbi Riusu Raosi'quëreba, ba Cristo hue'eguë ba'itoca, yurera'rë yëquënani te'le ruiñe quëaj'ëñ. Ja'anre achaye ai ëjoni jëhuahuë yëquëna, senni achahuë.

²⁵Senni achajëna, Jesús sehuobi:

—Mësacuani yë'ë ba'iyete yua ai quëani jëhuahuë yë'ë. Quëani jëhuaguëna, mësacuabi yë'ëni recoyo ro'tamaë'ë. Yë'ë Taitabi yë'ëre cuencueni raoguëna, baguë ta'yejeiye yo'oni ëñoguë ba'iyë yë'ë. Ja'nca yo'oni ëñoguëna, yë'ë ba'iyete masiye poreyë mësacua. ²⁶Ja'nca masiye

porecuata'an, mäsacuabi yè'è bainreba beocua sèani, yè'èni recoyo ro'tama'icua ba'iyè. ²⁷Yè'è bainreba ba'icuabi yua yè'è cocare achani, yè'èna te'le conni zi'liñè. Bacuani te'le ruiñe masiguè sèani, ²⁸bacuani huajèreba huajè güeseyè yè'è. Huajè güeseguèna, bacuabi carajeiye beoye ba'ijèn, yè'è naconi si'arèn ba'ijèn, gare junni huesèye beoye ba'iyè. Ja'nca ba'ijènna, bacuani senjoñe beoye ba'iguè, bacuani bayè yè'è. Baguèna, yequècuabi bacuani tèani baye porema'iñè. ²⁹Yè'è Taita yua què'rè Ta'yejeiyereba Èjaguè ba'iguèbi bacuare yè'èna insini jo'cabi. Insini jo'caguèna, yequècuabi baguè bainrebare tèani baye gare porema'iñè. ³⁰Yè'è Taita ba'iyè'ru, yè'è'ga güina'ru te'le ba'iyè, sehuoguè cabi Jesús.

³¹Sehuoguè caguèna, judío bainbi bëinjèn, se'le gatere chiani, Jesusni senjoni huai èaye ro'tahuè. ³²Ja'nca ro'tajènna, Jesusbi bacuani coca senni achabi:

—Yè'è Taitabi cuencueni raoguèna, baguè ta'yejeiye yo'o, re'o yo'ore ai ta'yejeiye yo'oni ènohuè yè'è. Ja'nca ènohuèna, ìmèsacua gue re'o yo'o yo'ose'ere ro'tajèn, yè'èni gata senjoni huaiye'ne? senni achabi.

³³Senni achaguèna, bacuabi sehuohuè:

—Mè'è re'o yo'o yo'ose'e ro'ire mè'èni gata senjoma'iñè yèquèna. Riusuni ai gu'aye casi'quère sèani, mè'èni gata senjoni huaiyè. Ro bainguè ba'iguèbi Riusu ba'iyè'ru te'le ba'iyè, cahuè mè'è. Ja'nca casi'què sèani, ai gu'aye yo'oyè mè'è, sehuohuè.

³⁴Sehuojènna, Jesusbi bacuani quèabi:

—Mèsacuabi ira coca toyani jo'case'e, mèsacua ai yèse'e, ja'anre èñatoca, ñaca caji: “Mèsacua yua riusu sanhuè'ru te'le ba'iyè” cani jo'case'e ba'iji.

³⁵Riusureba coca sèani, yequècuabi quèñoni senjoñe porema'iñè. Baguè bain cuencuesi'cua, baguè cocarebare achani re'huasi'cua, ja'ancuare ja'nca quèani jo'casi'què sèani, ³⁶ìmèsacua guere ro'tajèn, yè'è, Riusu cuencueni raosi'què ba'iguète Riusuni gu'aye caguè ba'iyete caye'ne? Yè'èbi yua Riusu Zin ba'iyè caguèna, yè'ère gu'aye cahuè mèsacua. ³⁷Mèsacuabi yè'è Taita yo'ore yo'oma'iñè yè'è, ro'tatoca, yua yè'è cocarebare ro'tama'ijè'n. ³⁸Ja'nca ro'tama'icuabi yè'è yo'o yo'oni ènose'e se'gare ro'tani, ñaca ye'yejè'n: Yè'è Taita yua yè'è naconi te'le ba'iguèna, baguè naconi te'le ba'iyè yè'è. Ja'anre ye'yeni masijè'n, quèabi Jesús.

³⁹Quèaguèna, bacuabi se'le baguèni preso zean èaye yo'ojènna, baguèbi ro quèñeni saji'i.

⁴⁰Sani ja'nrebi, Jordaña que ca'nco, ènsèguè etajei ca'ncona sani bëabi. Juan ru'ru bautizaguè ba'isiru ba'iguèna, bëani baji'i. ⁴¹Ba'iguèna, ai jai jubè bainbi baguèni èñajèn sa'è'è. Sani, èñani, sa'ñeña coca cahuè:

—Juan yua ta'yejeiye yo'oni èñoma'iguèbi te'le ruiñe quèani achoguè baji'i. Ènquè ba'iyè, ja'anre quèani achoguèna, te'le ruiñe se'ga baji'i baguè coca, sa'ñeña cahuè.

42 Ja'nrëbi, bainbi ja'anrute ba'ijën, ai jai jubëbi Jesusni si'a recoyo ro'tahuë.

Muerte de Lázaro

- 11** ¹Ja'nrëbi, yequë bainguë Lázaro hue'eguë, Betania huë'e jobo ba'iguëbi yua rau neni ju'inguë baji'i. María, Marta, bacua ma'yë ba'iguëbi bacua naconi te'e baji'i. ²Ja'an María hue'egobi ma'ña re'cobi jañuni, mai Èjaguë guëonna tonni zoani, bago rañababi cuenago ba'ija'go baco'ë. Ja'nca ba'igo, yurera bago ma'yë Lázarobi rau neni ju'inguë baji'i. ³Ja'nca ba'iguëna, baguë romi yo'jecuabi cocare Jesusna saoni quëahuë: —Èjaguë, më'ë gajeguë ai yësi'quëbi ju'inji, cocare cani saohuë. ⁴Saojënna, Jesusbi bacua cocare achani, baguë naconi ba'icuanì cabi: —Ja'nca ju'inguë ba'iguëta'an, gare junni huesëma'iji. Go'ya raija'guëta'an ba'iji baguë. Go'ya raiguëna, bainbi Riusu ta'yejeiye ba'iyete ëñani masija'cua'ë. Yë'ë, Riusu Zin ba'iguëbi, Lázarobi go'ya raija'guëna, yë'ë ta'yejeiye ba'iyete bainni masi güeseyë yë'ë, cabi Jesús. ⁵Ja'nca caguëbi yua Marta, María, Lázaro, ja'ancuanì ai yëguë baji'i. ⁶Ja'nca ba'iguëbi baguë ju'iñete achani, yuta se'e samu umuguseña baguë ba'irute ba'iguë ëjobi. ⁷Ja'nca ëjoni ja'nrëbi, baguëre concuanì cabi: —Raijë'ën. Judea yijana go'iñu, cabi. ⁸Caguëna, bacuabi sehuohuë: —Èjaguë, ìmë'ë queaca ro'taguë, ja'anruna go'iguë'ne? Yurera judío bain ja'anru ba'icuanì më'ëni gatavi huani senjo ëaye yo'ohuë, sehuohuë. ⁹Sehuojënna, bacuanì ye'yo cocabi yihuoguë quëabi: —Huaji yëma'ijë'ën. Umugusebi ënsëguë yua si'a sara samu hora miaji. Mia re'oto ba'iguëna, maibi ma'aja'an ganijën, gurujaiye beoye ba'iyë, re'oye ëñañe porecua sëani. ¹⁰Ñamibi ganito'ga, gurujani taiñe se'ga ba'iyë, mia re'oto carajese'e sëani, yihuoguë quëabi. ¹¹Jesús junni tonjairën yuta ti'anma'iguë sëani, ja'an cocare bacuanì quëani achobi. Ja'nrëbi, se'e bacuanì quëabi: —Mai gajeguë Lázaro yua cainsi'quë ba'iguëna, baguëni sëtojaza, caguë quëabi. ¹²Quëaguëna, baguëre concuabi cahuë: —Èjaguë, cainsi'quë ba'itoca, re'oji. Huajë raiye ba'iji, cahuë. ¹³Ja'nca cajën, huacha achasi'cua baë'ë. Jesusbi Lázaro junni huesëse'ere quëaguëna, baguë canni huajëye ro'tahuë. ¹⁴Ja'nca ro'tajënna, Jesusbi bacuanì te'e ruiñe quëabi: —Lázaro yua ju'insi'quë ba'iji. ¹⁵Mësacua yua yë'ëni si'a recoyo ro'taja'bë caguë, Lázaro ba'iruna yuta saimaë'ë. Ja'nca saima'iguëbi mësacua recoyo ro'taja'yete bojoguë, yuara baguëna saiñu, cabi Jesús. ¹⁶Caguëna, Tomás hue'eguëbi yequë baguëre concuanì cabi:

—Mai'ga saiñu. Mai Ëjaguë naconi te'e junni huesëjajaiñu, cabi. Ja'nca caguëbi yequë mami Te'e Të'ya Raisi Hua'na hue'eguë bajji'i, yequë naconi te'e të'ya raisi'quë sëani.

Jesús, la resurrección y la vida

¹⁷Ja'nrebi, Jesús yua Lázaro ba'iruna sani ti'anni ëñato, gajese'ga umuguseña yua ju'insi'quëni tansi'quë bajji'i, ¹⁸Betania huë'e jobore, Jerusalén cueñe jai jobore. Samu kilómetro jobo ba'iyë saito, ti'añë. ¹⁹Cueñe ba'iguëna, judío bain ai jai jubëbi Marta, María, bacua ma'yë junni huesëse'ere oijën, bacuani conjën raisi'cua ba'ë. ²⁰Ja'nrebi, Martabi yua Jesús ti'anse'ere achani, baguëna tëhuojaco'ë, Maríabi huë'ere ba'igona. ²¹Tëhuojani, baguëni cago:

—Ëjaguë, më'ëbi ënjo'onre ba'isi'quë ba'itoca, yë'ë ja'yëbi junni huesëma'ire'abi. ²²Ja'nca ba'iguëta'an, yurera ëñere masiyë yë'ë. Më'ëbi Riusuni sentoca, Riusubi më'ëna si'aye insini conjji, cago.

²³Cagona, Jesús quëabi:

—Më'ë ja'yëbi go'ya rajja'guëta'an ba'iji, cabi.

²⁴Caguëna, bago sehuogo:

—Aito. Ja'nca go'ya rajja'guë'bi. Carajei umuguse ti'anguëna, ju'insi'cuabi go'ya rani huajëja'cua'ë, sehuogo.

²⁵Ja'nca sehuogona, Jesusbi bagoni quëabi:

—Yë'ëbi yua bain ju'insi'cuare mame go'ya raí güeseye poreguë ba'iguë'ë. Huajëreba huajë güeseguë ba'iguë'ë yë'ë. Yë'ëni si'a recoyo ro'tacua, junni huesëye ba'icuata'an, ja'ancuabi huajëreba huajëjën ba'ija'cua'ë. ²⁶Yë'ëni si'a recoyo ro'tajën ba'icuabi yua yë'ë naconi si'arën ba'ijën, gare junni huesëye beoye ba'ija'cua'ë. ¿Më'ë yua ja'anre si'a recoyo ro'tago? caguë senni achabi.

²⁷Senni achaguëna, sehuogo:

—Aito. Ro'tani, Ëjaguë. Më'ë yua Riusu Raosi'quëreba ba'iguë'ë. Riusu Zin ba'iguë'ë më'ë. Më'ë rajja'yete ai zoe quëani achose'e ba'iguëna, yurera bainna raë'ë më'ë, sehuogo.

Jesús llora junto al sepulcro de Lázaro

²⁸Ja'nca sehuogo, ja'nrebi, bago yo'jego Maríana go'ini, bagote choini, yahue quëago:

—Mai Ëjaguëbi ti'anbi. Më'ëni choiji, quëago.

²⁹Quëagona, ja'ansirën huëni, etani, Jesús ëjoguë ba'iruna besa ëñago saco'ë. ³⁰Jesús yuta huë'e jobona ti'anmajji'i. Marta tëhuogo ba'isiru se'gare ëjoguë bajji'i. ³¹Ja'nca etani saigona, judío bainbi bagote oijën conjën, bago etase'ere ëñani, Yequërë tansiruna oigo saigo cajën, bagoni yo'je be'tehuë.

³²Ja'nrëbi, María yua Jesusna sani ti'anni, baguë guëon na'mina gugurini, baguëni cago:

—Ëjaguë, më'ëbi ënjo'onre ba'isi'quë ba'itoca yë'ë ja'yëbi junni huesëma'ire'abi, cago oco'ë.

³³Ja'nca oigona, judío bain concua'ga be'teni oijëna, Jesusbi ëñani, baguë recoyo oiguë, ai sa'ntiguë baji'i. ³⁴Ja'nca ba'iguë, bacuani senni achabi:

—¿Mësacua jaronu baguëte tanre'ne? senni achabi.

Senni achaguëna:

—Ëjaguë, rani ëñajë'ën, sehuohuë.

³⁵Sehuojëna, Jesusbi oji'i. ³⁶Ja'nca oiguëna, judío bainbi ëñani cahuë:

—Lázaroni ai ba'iyë ai oiguë, ai yëguë ba'iji, cahuë.

³⁷Cajëna, yequëcua bacua jubë ba'icua'bi cahuë:

—Baguë yua ñaco ëñama'icua'are huachosi'quë sëani, ¿queaca ro'taguë, Lázaroni huachomaquë'ne baguë? cahuë.

Resurrección de Lázaro

³⁸Cajëna, Jesusbi se'e recoyo ai sa'ntiguë oji'i. Oiguë, Lázaro tansiruna saji'i. Gata të'ntëba te'ntosi goje ba'iguë, gatabëbi ta'pini quëonse'e baji'i. ³⁹Ba'iguëna, Jesusbi:

—Gatabëte otani quëñojë'ën, cabi.

Caguëna, ja'nrëbi, Marta, ba ju'insi'quë yo'jegobi Jesusni cago:

—Ëjaguë, gajese'ga umuguseña ju'insi'quë sëani, otatoca, ai ëto sëne ba'iji, cago.

⁴⁰Cagona, Jesusbi sehuobi:

—Marta, yë'ë quëase'ere ro'tajë'ën. Më'ëbi yë'ëni si'a recoyo ro'tatoca, Riusu ta'yejeiyereba ba'iyete ëñañë më'ë, quëahuë yë'ë, sehuobi.

⁴¹Sehuoguëna, gatabëte otani quëño'huë. Quëñojëna, Jesusbi mëiñë ëñani, Riusuni coca cani achobi:

—Taita, më'ëbi yë'ë cocare achaguëna, më'ëni ai bojoguë, surupa cayë yë'ë. ⁴²Më'ëbi yë'ë cocare jo'cayë beoyë achaguëna, yë'ëbi masini bojoyë.

Yureca, ënjo'on bain nëcacua'are ro'taguë, yë'ë cocare më'ëni caguë ba'iyë yë'ë. Më'ëbi yua yë'ëre cuencueni raose'e, ja'anre si'a recoyo ro'taja'bë caguë, më'ëni ën cocare caguë ba'iyë yë'ë, cani achobi Jesús.

⁴³Cani achoni ja'nrëbi, ai jëja güiguë cabi:

—¡Lázaro, huëni rajjë'ën! caguë choji'i.

⁴⁴Choiguëna, ju'insi'quëbi huajëni, huëni rajji'i. Ja'nca raiguë, baguë ëntë sara, baguë guëon, baguë zia yua canbi re'o jobë huensi'quë baji'i. Ba'iguëna, Jesusbi guanseguë cabi:

—Baguë canre jo'chijë'ën, cabi.

Conspiración para arrestar a Jesús

⁴⁵Ja'nca yo'oguëna, judío bain María naconi rani baguë yo'ose'ere ëñasi'cua, ai jai jubëbi baguëni si'a recoyo ro'tahuë. ⁴⁶Yequëcuata'an,

Jesusni recoyo ro'tamaë'ë. Ro'tama'icuaabi yua fariseo bainna sani Jesús yo'ose'ere quëahuë. ⁴⁷Ja'nca quëajëna, pairi ëja bain, fariseo bain, bacuabi ñë'cani sa'ñeña coca cahuë:

—Baguë yua ai ta'yejeiye yo'oni ëñoguëna, ¿queaca baguëni ënseye'ne mai? ⁴⁸Ënsema'itoca, quë'rë ai jai jubë bainbi baguëni recoyo ro'tayë. Ja'nca ro'tani bacua ëjaguëre baguëte re'huajëna, romano ëja bainbi rani, mai uja huë'e, Riusu huë'ere taonni senjoñë. Maini ai huajëna, maibi carajeiyë, sa'ñeña cahuë.

⁴⁹Cajëna, yequë bacua jubë ba'iguë, Caifás hue'leguë, yua ja'an tëcahuë pairi ta'yejeiye ëjaguë baj'i. Ja'nca ba'iguëbi bacuani coca cabi:

—Mësacua yua ro huesë ëaye cayë. ⁵⁰Si'a jubë bainbi carajeima'iñë cajën, te'eguë se'gabi junni huesëja'guë cayë mai. Ja'an ba'ija'ye yua quë'rë re'oye ba'iye ba'iji maire. Ja'anre caguë mësacua huesë ëaye cacuare quëani achoyë yë'ë, cabi.

⁵¹Caifás se'gabi ja'an cocare ro'tamaji'i. Ja'an tëcahuë pairi ta'yejeiye ëjaguëte sëani, Riusubi ja'an cocare baguëni ro'ta güesequëna, Riusu ëñose'e yuta ti'anma'iguëna, quëani achobi baguë. Jesús junni huesëja'ye, Israel bain ro'ire junni huesëja'ye baj'i, quëani achobi baguë. ⁵²Israel bain ro'i se'gare Jesusni cuencuemaji'i Riusu. Si'a re'oto bain saoni senjosi'cua, Riusu mamacua ba'icuaire cu'eni, te'e jai jubëna choini ñë'coye ro'tabi Riusu. Ja'nca sëani, si'a bain ro'ire Jesús junni huesëja'yete cuencueni, Caifasni ro'ta güesebi Riusu, ⁵³Ja'nca sëani, judío ëja bainbi ja'an umugusebi Jesusni huani senjoñë ro'tajën, sa'ñeña coca cajën baë'ë.

⁵⁴Ja'nca cajën ba'ijëna, Jesusbi judío bain jubëan naconi se'e ganimaji'i. Yequëru, beo re'oto ba'iguëna, ja'anruna sani, Efraín casi jobona ti'anni, baguëre concua naconi bëani baj'i.

⁵⁵Ja'nrëbi, judío bain pascua umuguseñabi ti'añë ba'iguëna, ai jai jubë bainbi Jerusalenna sai bi'rahuë. Riusubi maini te'e ruiñë ëñani bojoja'guë cajën, Riusu huë'ena cacani, bacua ira bain ba'isi'cua yo'ojën ba'ise'e'ru tëno güesehuë. Ja'nrëbi, pascuabi ti'anguëna, fiestare yo'oye ro'tahuë. ⁵⁶Riusu huë'ere ba'icuaabi yua Jesusni cu'ejën, sa'ñeña senni acha bi'rahuë:

—¿Mësacua guere ro'taye'ne? ¿Fiestana raima'iguë baguë? senni achahuë.

⁵⁷Fariseo bain, pairi ëja bain, bacuabi yua guanse cocare toyani jo'cajën cahuë: Jesús ba'iyete masitoca, yëquënanani quëani achojë'n. Quëani achojëna, baguëni preso zeañë yëquëna, guansejën cahuë bacua.

Una mujer derrama perfume sobre Jesús

12 ¹Ja'nrëbi, pascua umuguseña ti'añë, te'e ëntë sara te'e umuguseña caraguëna, Jesusbi Betania huë'e jobona saji'i.

Lázaro yua junni huesëni go'ya raisi'quë ba'iguëna, baguëna ëñaguë saji'i Jesús. ²Sani ti'anguëna, baru bainbi baguëni bojojën, aonre re'huacaë'ë. Martabi aon cuiragona, Lázarobi baguë naconi aon ainguë ñuji'i, yequëcuabi conjënna. ³Ja'nca aon ainjënna, Maríabi ma'ña re'co jobo litro ba'iyete inni rago. Nardo casi ma'ña se'gabi re'huase'e sëani, ai ba'iyë ai roji'i. Ja'an re'core rani, Jesús guëonna jañuni tonni zoago. Zoani, bago rañababi cuenagona, si'a huë'e ca'ncona ma'ña sën re'otora runji'i. ⁴Ja'nca ruinguëna, ja'nрэби, Judas Iscariote hue'eguë, Jesusre concua jubë ba'iguë, Jesusre insini senjoja'guë, ja'anguëbi bëin coca cabi:

⁵—¿Queaca ro'tago, ma'ñare jañuni senjogo'ne? Bonse cocuana insitoca, samute cien denario so'core coní, bonse beo hua'nana insiye porere'ahuë mai, bëinguë cabi.

⁶Bonse beo hua'nani gare oiye beoye baji'i baguë. Jian huati sëani, ja'nca cabi. Bacua curi re'huacai ëjaguë ba'iguë, ba curire yua yahue insi'quë baji'i. ⁷Caguëna, ja'nрэби, Jesusbi sehuobi:

—Bagote ënsema'ijë'ën. Yë'ëre tanjai umugusere ro'tago yo'ogo. ⁸Bonse beo hua'nabi si'arën mësacua naconi ba'icuata'an, yë'ëca banguë'ë, caguë sehuobi.

Conspiración contra Lázaro

⁹Ja'nрэби, judío bain ai jai jubëbi, Jesusbi Betania ba'iguëna, achani, ëñajën saë'ë. Jesús se'gare ëñañe ro'tamaë'ë. Lázarore'ga ëñañe ro'tahuë, junni huesëni go'ya raisi'quëre sëani. ¹⁰⁻¹¹Ja'nca ëñañe ro'tajën, ai jai jubë judío bainbi Lázaroni ëñani, Jesusni si'a recoyo ro'tajën, bacua pairi coca ye'yose'ere jo'cani senjo bi'rahuë. Ja'nca sëani, pairi ëja bainbi Lázarore'ga huani senjoñe ro'tahuë.

Jesús entra en Jerusalén

¹²Ja'nрэби, yequë umuguse ñataguëna, ai jai jubë bainbi Jerusalenna fiesta yo'ojën ti'anjën, Jesús raiyete achahuë. ¹³Ja'nca achani, ju'care tëyoni, Jesusni tëhuojaë'ë. Tëhuojaijën, baguëni bojojën, ai jëja caní achohuë:

—iRiusubi ai Ta'yejeiye Èjaguërebabi ba'iji! iBaguë cuencueni raosi'quëbi maina ti'anguëna, baguëni bojoreba bojojën bañuni! iIsrael bain ta'yejeiye ëjaguëre sëani, baguëni bojojën bañuni! jëja cajën baë'ë bain jubë.

¹⁴Ja'nрэби, Jesús yua burro hua'guë bonsëguëte tinjani tuabi. Riusu ira coca toyani jo'case'e'ru güina'ru yo'obi, ën coca jo'case'ere'ru:

¹⁵Mësacua Jerusalén huë'e jobore ba'icua yua huaji yëye beoye ba'ijë'ën.

Mësacua Èjaguë raiyete ëñani, baguëni masijë'ën.

Burro hua'guë bonsëguëte tuiguë raiji, cani jo'case'e ba'iji.

¹⁶Ja'nca ba'iguëna, Jesusre concuabi ja'an cocare ru'ru achaye huesëhuë. Ja'n'rëbi yo'je, Jesús ta'yejeiye ëño umugusebi ti'anguëna, bacuabi yua Riusu coca toyani jo'case'ere ro'tani, ja'an cocabi Jesús yo'oja'yete quëani jo'case'e ba'iguëna, ro'tani masihuë.

¹⁷Ja'n'rëbi, yequëcua Lázaro go'ya raise'ere ëñasi'cua baë'ë. Jesusbi Lázaroni raiye choni, baguëni go'ya raiye huëaguëna, bacuabi ëñani, yurera si'a bainni quëani achojën baë'ë. ¹⁸Ja'nca quëani achojënna, bainbi achani, si'a jubëbi baguë ta'yejeiye yo'oni ënose'ere masini, ja'anre ro'tani, baguëna tëhuojën saë'ë. ¹⁹Tëhuojën saijënna, fariseo bainbi sa'ñeña cahuë:

—Yua si'a bainbi baguëni conjën saiyë. Ja'nca sëani, mësacuabi ënseye beoye ba'iyë, cahuë.

Unos griegos buscan a Jesús

²⁰Yureca, yequëru bain, Jerusalenna fiesta yo'ojën saisi'cua, griego bain baë'ë. Riusuni gugurini rëañu cajën saisi'cua baë'ë. ²¹Ja'nca ba'icubi Felipe hue'eguë, Betsaida huë'e jobo bainguë, Galilea yijabi raisi'quë, ja'anguëna sani, baguëni coca senni achahuë:

—Jesús naconi coca caye yëyë yëquëna, cahuë.

²²Cajënna, Felipebi Andresna sani quëabi. Quëaguëna, ba samucubi jubë sani Jesusni quëahuë. ²³Quëajënna, Jesusbi sehuobi:

—Yë'ë yua si'a bainna Raosi'quëreba sëani, yë'ë ta'yejeiye ba'iyete ëñojairën yuara ti'añe ba'iji. ²⁴Ganreba mësacuanu yihuoguë quëayë yë'ë. Aonra'carëte yijana tanni pu'ncani si'ara'carëte jo'cama'itoca, aon sahuabi irama'iji. Ai ba'iyë ai aon quëinma'iji. ²⁵Ja'nca ba'iguëna, bain ba'iyete ro'tato, güina'ru ba'iyë. Ro bacua ba'iyë se'gare'ru huanotoca, ro huesëni carajeyë. Bacua yure ba'iyete jo'cani senjotoca, Riusu ba'i jobona ti'anni, huajëreba huajëjën, gare carajeyë beoye ba'ija'cua'ë. ²⁶Yë'ë yo'ore coñe yëtoca, yë'ë cocarebare te'e ruiñe achani caraye beoye yo'ojën ba'ijë'ën. Yë'ë yo'ore te'e contoca, yë'ë naconi Riusu ba'i jobore te'ereba ba'ija'cua'ë. Yë'ë yo'ore te'e ruiñe concua, ja'ancuare te'e ruiñe ëñani bojoji yë'ë Taitabi, sehuoguë cabi Jesús.

Jesús anuncia su muerte

²⁷Cani ja'n'rëbi, baguë junni huesëja'yete quëabi:

—Yureca, si'a recoyo ai sa'ntiguë ba'iyë yë'ë. Ja'nca ba'iguë, ¿gue cocare caye'ne yë'ë? “¿Taita, yë'ë ai yo'oguë junni huesëyete yë'ëre jo'cama'ijë'ën” caguë? Bañë. Junni huesëguë raisi'quë'ë yë'ë, ën yijana. ²⁸Taita, më'ë ta'yejeiye ba'iyete yurera ëñojë'ën, ujaguë cabi.

Caguëna, ja'n'rëbi, guënamë re'otobi coca cani achobi:

—Yè'è ta'yejeiye ba'iyete yuareba bainre masi güesehuè yè'è. Ja'nca masi güeseni, se'e masi güeseja'guè'è yè'è, cani achobi.

²⁹Cani achoguèna, bain jubèbi barute nēcajèn achahuè. Achani, yequècuabi mējo guruye'ru achoye quèahuè. Yequècuabi:

—Anje hua'guèbi baguèni coca cabi, cahuè.

³⁰Cajèna, Jesusbi quèabi:

—Riusubi yuara mēsacua achaye se'gare ba'ijè'èn caguè, guènamè re'otobi coca cani achobi. Yè'è se'ga achaye ro'tamaji'i. ³¹Yureca Riusu bènni senjorèn yua ti'anja'nñeta'an ba'iji. Gu'a bainni bènni senjoñe ba'iji. Zupai huati'ga bain recoyo èjaguè ba'iguèna, Riusubi ja'anguète saoni senjoñe ba'iji. ³²Ja'nrebi, gu'a bainbi yè'èni crusu sa'cahuèna reojèna, yè'èbi yua yè'è bainreba si'acuani choni nñ'coni bayè, caguè quèabi.

³³Ja'nca quèaguè, baguè crusu sa'cahuè junni tonja'nñete masi güesebi. ³⁴Masi güesequèna, bain jubè ba'icuabi sehuohuè:

—Yèquè'nabi Riusu coca toyani jo'case'ere èñajèn, Cristo carajeiye beoye ba'iyè ye'yehuè. Ja'nca sèani, huacha cahuè mè'è. ¿Queaca ro'taguè mè'è, bainna Raosi'quèrebabi crusu sa'cahuèna junni toñe ba'iji caguè'ne? ¿Bainna Raosi'quèreba hue'eguè, jaroguèguè'ne? sehuojèn senni achahuè.

³⁵Senni achajèna, Jesusbi quèabi:

—Mēsacua recoñoana miaguè, yuta rēno nñesebè ba'irènbì yè'è cocare mēsacuani ye'yoguè masi güeseyè ba'iyè yè'è. Ja'nca ye'yoguè masi güesequèna, mēsacua te'e ruiñe ye'yèjèn, re'o ma'ana ganijèn ba'ijè'èn. Zijei re'otona ganima'iñe cajèn, re'o ma'aja'an ganijèn ba'ijè'èn. Zijei re'otona ganicuabi ro huesèjèn, bacua carajeiyete èñama'iñè. ³⁶Ja'nca sèani, mēsacuabi yè'èni si'a recoyo ro'tajèn ba'ijè'èn. Yè'è yua bain recoñoana miañe èño cocare recoñoa re'huani bajèn, yè'è bainreba ruinjè'èn, yihuoguè quèabi Jesús.

Quèani tèjini, ja'nrebi, bain jubè ba'irubi quèñèni gatibi.

Por qué los judíos no creían en Jesús

³⁷Yuara Jesusbi ai ba'iyè ai ta'yejeiye yo'oni, bainni èñoguèta'an, baguèni recoyo ro'taye gu'a güehuè bacua. ³⁸Riusu ira bainguè raosi'què Isaías hue'eguè, baguè coca cani jo'case'e'ru güina'ru yo'ohuè. Riusu zoe ba'irèn quèani jo'case'e'ru güina'ru yo'ohuè bacua:

Èjaguè, mai cocareba te'e ruiñe

quèani achose'eta'an, recoyo quèani achose'eta'an, recoyo ro'tacuabi beoyè.

Riusu ta'yejeiye yo'oni èñose'eta'an, èñañe güecua se'ga ba'iyè, cani jo'cabi Isaías.

³⁹Ja'nca cani jo'case'e sèani, yureña bain'ga recoyo ro'taye beoye ba'iyè. Ja'nrebi, Isaías yua se'e yeque cocare cani jo'caguè ba'nji:

40 Riusubi coca caguëna, recoyo ro'taye gu'a güecua'ru saë'ë bacua.
Ñaco ëñama'icua ba'iyè'ru ye'yeye beocua saë'ë bacua.

Bacua ñacobi ëñañe güejën, bacua reconoabi ro'tani yè'ëni ye'yeye
gu'a güecua, ja'an'ru ba'icua sëani, yè'ëna bonëni huajë raiye
beoyë bacua, cani jo'cabi Riusu.

41 Isaafasbi yua Riusu Raoja'guëreba ba'iguë, baguë ta'yejeiye ba'iyete
ëñasi'quë sëani, ja'an coca Jesús ba'ija'yete cani, maina jo'caguë ba'nji.

42 Ja'an bainbi Jesusni recoyo ro'taye güecuata'an, yequëcuabi Jesusni
si'a recoyo ro'tahuë. Ëja bain'ga choa jurë baguëni recoyo ro'tahuë.
Recoyo ro'tacuata'an, fariseo bainni huaji yëjën, bacua recoyo ro'tayete
quëani achomaë'ë. Fariseo bainbi bacuani bacua jubë ñë'caye ënsema'iñe
cajën, bacuabi huaji yëjën, bainre quëani achomaë'ë. 43 Ja'nca quëani
achoma'icuaabi Riusu te'e ruiñe ëñañete cu'eye ro'tajën ba'icuata'an, ro
bain ruiñe ëñañete quë'rë cu'ehuë.

Las palabras de Jesús juzgarán a la gente

44 Ja'n'rëbi, Jesusbi bainni si'a jëja cani achobi:

—Yè'ë yua yè'ë Taita cuencueni raosi'quëre si'a recoyo ro'tacuabi yua
yè'ë Taitare'ga si'a recoyo ro'tayë. 45 Yè'ëni ëñani masicuabi yua yè'ë
Taitare'ga, yè'ëre cuencueni raosi'quëre ëñani masiyë. 46 Ja'nca yè'ëre
raoguëna, si'a bainna yè'ëre cuencueni raosi'quëre ëñoguë raisi'quë'ë yè'ë.
Mia re'oto ñatani saoye'ru bain reconoana ëñoguë raisi'quë'ë yè'ë. Yè'ëni
si'a recoyo ro'tacuabi zijei re'otona ro huesë hua'na'ru ganima'ija'bë
caguë, bainni ëñoguë raisi'quë'ë yè'ë. 47 Bainbi yè'ë cocarebare ro achani,
yè'ëni recoyo ro'taye güetoca, yè'ëbi bacua bënni senjoja'ñete cani
jo'cama'iñë. Bainre bënni senjoja'ñete cani jo'caguë raimaë'ë yè'ë. Bain
zemosi'cuare tëani baza caguë raisi'quë'ë. 48 Bainbi yè'ë cocarebare ro
achani, yè'ëni recoyo ro'taye güetoca, yequëbi bacuare bënni senjoja'ñete
bacuani masi güeseji. Ja'nca masi güesequëbi yè'ë cocarebare cani
jo'case'ere bacuani ro'ta güesequëna, bacua bënni senjoja'ñete masiyë
bacua, carajei umugusebi ti'anguëna. 49 Yè'ë se'gabi ja'an cocare ro'tani
quëama'iñë yè'ë. Yè'ë Taita, yè'ëre cuencueni raosi'quë, ja'ansi'quëbi yè'ë
coca te'e ruiñe caye, ja'anre guanseni, yè'ëna jo'cabi. 50 Yè'ë Taitabi coca
guansequëna, te'e ruiñe achani yo'ojën ba'ijë'ën. Ja'nca yo'otoca, baguë
naconi te'e ba'ijën, gare junni huesëye beoye ba'iyë. Ja'nca sëani, yè'ë
Taitabi guansequëna, baguë coca se'gare'ru güina'ru quëani achoguë
ba'iyë yè'ë, cabi Jesús.

Jesús lava los pies de sus discípulos

13 ¹ Ja'n'rëbi, pascua aon fiesta ja'anrë ba'i umuguse ti'anguëna,
Jesusbi baguë Taitana yuara go'iyè ro'taguë, ën yijare gare

jo'cani go'iyē, ja'anre masibi. Ja'nca masiguēbi baguē bainreba ēn yijare ba'icuanī ai oiguē bani, bacuani caraye beoye quē'rē ai yēguē baji'i.

²Ja'nrebi, pascua aon fiesta ba'iguēna, Jesús yua baguēre concua naconi, bacuabi aon ainjēn ñuē'ē. Nu'ijēna, zupai huatibi Judas Iscariote hue'eguē, Simón mamaquē casi'quē, ja'anguēni yuara gu'aye yo'oye ro'ta güesebi. Jesure insini senjoñe baguēni ro'ta güesebi zupai. ³Ja'nca ba'iguēna, Jesusbi baguē Taita baye si'aye baguē Taitana cosi'quē baji'i. Baguē Taita cuencueni raosi'quēbi yua baguē Taitana go'iyē baji'i. Ja'anre masibi Jesús. ⁴Ja'nca masiguēbi yua huēni nēcani, baguē ju'i canre rutani, toallare inni tēanbi. ⁵Tēanni ja'nrebi, ocobi guēna ro'rohuēna queoni, baguēre concua guēonre zoani, baguē toalla tēinbēbi cuenabi.

⁶Ja'nca zoaguēbi yua Simón Pedro ba'iruna ti'anguēna, baguēbi yua coca senni achabi:

—Ējaguē, ¿Yē'ē guēoñare zoaye ro'taguē mē'ē? senni achabi.

⁷Senni achaguēna, Jesús sehuobi:

—Mē'ē guēoñare zoaguēna, mē'ēbi yureña ro huesē ēaye ēñañē. Jē'te, mē'ēbi ro'tani masiyē, sehuoguē quēabi.

⁸Quēaguēna, Pedro yua ēnseye cabi:

—Yē'ē guēoñare gare zoama'ijē'ēn, cabi.

Caguēna, Jesús cabi:

—Mē'ē guēoñare zoama'itoca, yē'ē naconi te'e ba'iyē gare porema'īñē mē'ē, cabi.

⁹Caguēna, Simón Pedrobi sehuobi:

—Ējaguē, ja'nca ba'itoca, yē'ē guēoña, yē'ē ēntē saraña, yē'ē sinjobē, si'aye zoajē'ēn, sehuoguē cabi.

¹⁰Caguēna, Jesusbi yihuoguē quēabi:

—Abusi'cuabi yua si'a ga'nihuē tēnosi'cua sēani, se'e zoaye bañē. Guēoña se'gare zoaye bayē. Mēsacua yua recoyo tēnosi'cua ba'iyē. Te'eguē se'ga gu'a recoyo baguēbi ba'iji, quēabi.

¹¹Baguē insini senjoja'guēte masiguē sēani, “Te'eguē se'ga gu'a recoyo baguēbi ba'iji” cabi.

¹²Ja'nrebi, bacua guēoñare zoani tējini, baguē ju'i canre se'e sayani, se'e ñu'i sei huēna bēani, bacuani yihuoguē cabi:

—Yureca, mēsacua guēoña zoase'ere ro'tani ye'yējē'ēn. ¹³Mēsacuabi Masiguē, Ējaguē, ja'anre yē'ēni cajēn, te'e ruiñe cayē, mēsacua Ējaguēte sēani. ¹⁴Mēsacua Ējaguē ba'iguēbi mēsacua guēoñare zoasi'quē sēani, mēsacua'ga sa'ñeña guēoña zoajēn ba'ijē'ēn. ¹⁵Yē'ē zoase'ere ro'tani ye'yējē'ēn. Ro yo'o concua yo'oye'ru mēsacuani güina'ru yo'ohuē yē'ē. Mēsacua'ga güina'ru sa'ñeña yo'ojēn ba'ijē'ēn. ¹⁶Mēsacuani ganreba quēani achoyē yē'ē. Yo'o concuabi bacua ējacua'ru quē'rē ta'yejeiye beoyē. Güina'ru, mēsacua yua yē'ē yo'o coñe raosi'cua sēani, yē'ēru quē'rē

ta'yejeiye beoyë mësacua. ¹⁷Mësacuabi ja'anre ye'yeni masitoca, ja'anre te'e ruiñe yo'ojën ba'ijë'ën. Ja'nca ba'itoca, ai bojoreba bojojën ba'iyë mësacua.

¹⁸Mësacuani yihuoguë, mësacua jubë ba'iguë te'eguëni ja'nca yihuoma'iñë yë'ë. Ja'anguëte masiye cuencueni re'huahuë yë'ë. Riusu coca toyani jo'case'le'ru: “Yë'ë naconi te'e aon ainguëbi yë'ëni je'o eñabi” ja'an coca toyani jo'case'le'ru, güina'ru ba'ija'guë caguë, baguëte cuencuehuë yë'ë. ¹⁹Ja'an ba'iyë yuta ti'anma'iguëna, mësacuani quëahuë yë'ë. Ja'an ba'iyë ti'anguëna, mësacuabi eñani, yë'ë yua Riusu Raosi'quëreba ba'iguëte te'e ruiñe masiyë. Ja'nca sëani, yureña mësacuani quëahuë yë'ë. ²⁰Mësacuani ganreba quëani achoyë yë'ë. Yë'ë cuencueni raosi'cuani te'e ruiñe eñacuabi yë'ëre'ga te'e ruiñe eñacua ba'iyë. Yë'ëni te'e ruiñe eñacuabi güina'ru yë'ëre raosi'quëni te'e ruiñe eñacua ba'iyë, yihuoguë quëabi Jesús.

Jesús anuncia que Judas lo traicionará

²¹Ja'nca quëani ja'nre'bi, Jesús yua recoyo ai sa'ntiguë, ai oiguë quëabi: —Mësacuani ganreba quëayë yë'ë. Mësacua jubë ba'iguë, te'eguëbi yë'ëre coqueguë, yë'ëre insini senjoja'guë'bi, caguë cabi.

²²Caguëna, ja'nre'bi, bacuabi sa'ñeña eñajën, baguë casi'quëre huesë äaye cu'ehuë. ²³Ja'nca cu'ejëna, yequë bacua jubë ba'iguë Jesús ai yësi'quë, ja'anguëbi Jesús ca'ncore cueñe ñu'iguëna, ²⁴Simón Pedrobi baguë ëntë sarabi ña'queni, Baguë casi'quëre senni achani, yëquënaní quëajë'ën, senni achabi. ²⁵Senni achaguëna, Jesús ai yësi'quëbi yua Jesús ca'ncore cueñe ñu'iguë, Jesusni senni achabi:

—Ëjaguë, çjaroguëbi më'ëre insini senjoja'guëguë'ne? senni achabi.

²⁶Senni achaguëna, Jesús sheuobi:

—Yureca ën aon ma'carëte yë'ë aon ro'rohuëna tanni, yequëna insiyë yë'ë. Insiyuëna, ja'an coguëbi yë'ëre insini senjoja'guë'bi ba'iji, quëabi.

Quëani, ba aon ma'carëte baguë ro'rohuëna tanni, ja'nre'bi Judas, Simón Iscariote mamaquë, ja'anguëna insibi Jesús. ²⁷Insiyuëna, Judasbi coguëna, ja'nre'bi, zupai huatibi baguë recoyona cacani bëasi'quë baji'i. Ba'iguëna, Jesús yua Judasni cabi:

—Më'ë yo'o cuencuese'e yua besa sani yo'ojajjé'ën, cabi.

²⁸Caguëna, yequëcua aon ainjën ñu'icuabi baguë cocare ro huesë äaye achahuë. ²⁹Judas yua bacua curi re'huacaiguë sëani, yequëcuabi Jesús case'ere ro'tajën, Fiesta yo'o ma'carëanre cojaijé'ën cabi baguë, ro'tajën achahuë. Yequëcuabi, Bonse beo hua'nana curi insijé'ën cabi baguë, ro'tajën achahuë. ³⁰Ja'nre'bi, Judas yua Jesús aon ma'carëte cosi'quëbi ja'ansirën, ñami ba'iguëna, etani saji'i.

El nuevo mandamiento

³¹Ja'nca saquëna, Jesusbi coca yihuo bi'rabi:

—Yureca, yè'è, Bainguè'ru Raosi'quèreba ba'iguè, yè'è ta'yejeiyereba ba'iyete yurera bainni èñoja'ñe ba'iji. Ja'nca ba'iguè, Riusu ta'yejeiyereba ba'iyere'ga bainni èñoñe yè'è. ³²Yè'è yua Riusu ta'yejeiyereba ba'iyete bainni ènoguèna, Riusu'ga güina'ru yè'è ta'yejeiyereba ba'iyete bainni èñoji. Yurera ja'ansirèn ja'nca èñoji Riusu. ³³Yureca, mami sanhuè, yuta rëno ñësebè se'ga mësacua naconi ba'iguè, ja'nrëbi, gare saiye yè'è. Saiguèna, mësacuabi yè'ère cu'ejèn ba'ija'cua'è. Judío bainni quèase'e'ru mësacuani güina'ru quèayè yè'è: Yè'è saija'runa ti'añe porema'inë mësacua, quèayè. ³⁴Ja'nca sèani, mame guanse cocare mësacuani cani jo'cayè yè'è. Sa'ñeña ai yèjèn ba'ijè'èn. Yè'è yua mësacuani ai yèguè ba'ise'e'ru, güina'ru sa'ñeña ai yèjèn ba'ijè'èn. ³⁵Ja'nca sa'ñeña ai yèjèn ba'itoca, si'a bainbi èñani, yè'è bainreba concua ba'iyete masiyè, yihuoguè quèabi Jesús.

Jesús anuncia que Pedro le negará

³⁶Quèaguèna, ja'nrëbi, Simón Pedrobi baguèni cabi:
—Èjaguè, ¿jaroná saie ro'taguè'ne? caguè senni achabi.
Senni achaguèna, sehuobi:
—Yè'è saija'runa yure congüè saie porema'inë mè'è. Jè'te, mè'èbi congüè saie poreyè, sehuoguè cabi.
³⁷Caguèna, Pedrobi baguèni senni achabi:
—Èjaguè, ¿mè'è queaca ro'taguè, yure mè'ère congüè saie porema'inë caguè'ne? Mè'èbi junni huesèye ba'itoca, yè'è'ga mè'è naconi te'e ju'ínjaza, caguè cayè yè'è, cabi.
³⁸Caguèna, Jesús sehuobi:
—¿Yè'è ro'ire ju'íne ro'taguè mè'è? Mè'èni ganreba caguè quèayè yè'è. Cura yu'irèn yuta ti'anma'iguèna, mè'èbi samute ba'iyè yè'ère èñama'inë caguè coqueja'guè'è mè'è, sehuobi Jesús.

Jesús, el camino al Padre

14 ¹Sehuoni, ja'nrëbi, se'e bacuani coca yihuobi:
—Mësacua recoyo sa'ntiye beoye ba'ijè'èn. Riusuni si'a recoyo ro'tajèn ba'ijè'èn. Güina'ru, yè'èni si'a recoyo ro'tajèn ba'ijè'èn. ²Yè'è Taita ba' jobore quèato, ai jai jobo ba'iji. Ja'nca ba'iguèna, mësacuani te'e ruiñe quèahuè. Coqueye beoye quèaguè, mësacua ba'ija'rute re'huacaiguè saie quèahuè yè'è. ³Mësacua ba'ija'rute re'huacani, ja'nrëbi, mësacuare se'e inguè raiyè yè'è. Mësacua'ga yè'è naconi te'e ba'ijè'èn caguè, mësacuare inguè raiyè yè'è. ⁴Yè'è sai ma'are yuareba masiyè mësacua, yihuoguè quèabi.

⁵Quèaguèna, Tomasbi baguèni senni achabi:
—Èjaguè, mè'è saija'rute huesèyè yèquèna. Ja'nca huesècua sèani, ¿queaca ba ma'are masiye poreye'ne? senni achabi.

⁶Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

—Riusu ba'i jobona saiye yëtoca, yè'ë ba'iyè se'gare ye'yeni, ba ma'a masijè'ën. Te'e ruiñe ba'iyete masiye yëtoca, yè'ë ba'iyè se'gare ye'yejè'ën. Huajëreba huajëye yëtoca, yè'ë se'gabi bainni huajë güeseyë. Riusuna ti'añe yëjënna, yè'ë se'gabi ba ma'are ëñoñë. Yequëcua ba ma'a ëñocua beoyë. ⁷Mësacuabi yè'ëni masijën ba'isi'cua ba'ijënna, mësacua yua yè'ë Taitare'ga masijën ba'iyë. Yè'ë Taitare yure ëñani masihuë mësacua, sehuoguë quëabi Jesús.

⁸Quëaguëna, Felipebi baguëni cabi:

—Ëjaguë, Taita Riusure yëquënani ëñojè'ën. Ëñoguëna, yëquënabi ëñani, bojoye se'ga ba'iyë, cabi.

⁹Caguëna, Jesús sehuobi:

—Felipe, yè'ë yua më'ë naconi zoe ba'iguëna, ðmè'ë queaca ro'taguë, yè'ëni masima'iguë'ne? Yè'ëni ëñani masicuabi Taita Riusure'ga ëñani masicua ba'iyë. Ja'nca sëani, ðmè'ë queaca ro'taguë, Taita Riusure yëquënani ëñojè'ën caguë'ne? ¹⁰Yè'ë yua Taita Riusu naconi te'e ba'iyë. Taita Riusu'ga yè'ë naconi te'e ba'iji. ¿Ja'anre recoyo ro'tama'iñe mësacua? Yè'ëbi coca yihuoguë, ro yè'ë se'gabi ba yihuo cocare ro'tama'iñe. Yè'ë Taita yè'ë naconi te'e ba'iguë, baguëbi yè'ëni yihuo cocare ro'ta güeseji. Baguëbi baguë yo'ore yè'ëni yo'o güeseji. ¹¹Yè'ë yua Taita Riusu naconi te'e ba'iguë, ja'anre quëaguëna, mësacua yua ja'anre si'a recoyo ro'tajën ba'ijè'ën. Ja'anre ro'tama'itoca, yè'ë Taita yo'o yo'oni ëñose'e se'gare ëñani, si'a recoyo ro'tajën ba'ijè'ën. ¹²Mësacuanì ganreba caguë quëayë yè'ë. Yè'ëni recoyo te'e ruiñe ro'tajën ba'icuabi yè'ë yo'o yo'oye poreye'ru güina'ru yo'oye poreyë. Ja'nrebi, yè'ëbi Taita Riusuna go'iguë sëani, què'rë ta'yejeiye yo'o yo'oye poreja'cua'ë mësacua. ¹³Yè'ëni si'a recoyo ro'tajën, yè'ë yo'oyete yè'ëni senni achajën ba'ijè'ën. Ja'nca senni achatoca, mësacua señete si'aye yo'oyë yè'ë. Ja'nca yo'oguë, Taita Riusu ta'yejeiyereba ba'iyete bainni ëñoñë yè'ë. ¹⁴Yè'ëni si'a recoyo ro'tajën sentoca, si'aye yo'oguë ba'iyë yè'ë.

Jesús promete enviar el Espíritu Santo

¹⁵Mësacuabi yè'ëni ai yëjën ba'itoca, yè'ë coca guanseni jo'case'ere yo'ojën ba'iyë mësacua. ¹⁶Ja'nca yo'ojën ba'itoca, yè'ëbi yè'ë Taitani ujaguë, yequë yihuoguë conguëte mësacuana raoye señë, mësacua naconi jo'caye beoye conguëte. ¹⁷Ja'anguëbi yua Riusu Espiritu sëani, Riusu te'e ruiñe ba'iyete mësacuanì masi güeseji. Ro bain hua'nabi baguëte huesëjën, baguëni baye porema'iñë. Baguëni ëñani masiye gare porema'iñë. Mësacua recoñoare ba'ija'guë sëani, mësacuabi baguëni masijënna, mësacuare jo'caye beoye conreba conji baguë. ¹⁸Mësacuare yëhui hua'nare'ru ro jo'canì senjoñe beoye ba'iyë yè'ë. Jè'te, mësacuare

conguë raiyë yë'ë. ¹⁹Yua rëño ñësebë ba'iguëna, ro bain hua'na yë'ëni recoyo ro'tama'icuabi yë'ëni se'e ëñama'iñë. Mësacuaca yë'ëni ëñaja'cua'ë. Yë'ëbi huajëguë ba'ija'guë sëani, mësacua'ga huajëreba huajëjën ba'ija'cua'ë. ²⁰Riusu Espiritu rai umuguse ti'anguëna, yë'ë yua yë'ë Taita naconi te'e ba'ija'guë'ë. Güina'ru mësacuabi yë'ë naconi te'e ba'ijënna, yë'ë yua mësacua naconi te'e ba'ija'guë'ë. Ja'anre te'e ruinë masija'cua'ë mësacua. ²¹Yë'ë coca guanseni jo'case'ere achani yo'ocua, ja'ancuabi yë'ëni ai yëjën ba'iyë. Yë'ëni ai yëcua, ja'ancuani yë'ë Taitabi ai yëguë ba'iji. Yë'ë'ga ja'ancuani ai yëguë ba'iguë, yë'ë ba'iyete bacua recoñoa huanõe'ru bacuani ëñoñë yë'ë, yihuoguë quëabi Jesús.

²²Quëaguëna, yequë Judas, Iscariote hue'ema'iguë, baguëbi coca senni achabi:

—Ëjaguë, më'ëbi yëquënani ëñoguë, ro bain më'ëni recoyo ro'tama'icuani ëñoma'iñë cahuë më'ë. ¿Më'ë guere ja'an yo'oguë'ne? senni achabi.

²³Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

—Yë'ëni ai yëjën ba'icua, yë'ë cocarebare achani yo'ojën ba'icua, ja'ancuani ëñoja'guë'ë yë'ë. Yë'ë Taitabi bacuani ai yëguë ba'iji. Ja'nrëbi, yëquëna samucuabi bacuana ti'anni, bacua recoñoare te'e ba'ijën, bacuare gare jo'caye beoye ba'ija'cua'ë yëquëna. ²⁴Yequëcua yë'ëni yëma'icua, ja'ancuabi yë'ë cocarebare ro achajën, ro yo'omajën ba'iyë. Ro yë'ë se'gabi ba cocarebare ro'tama'iñë. Yë'ë Taita yë'ë cuencueni raosi'quëbi yë'ëni ro'ta güesequëna, ba cocarebare mësacuani quëani achoyë yë'ë.

²⁵Yë'ëbi mësacua naconi yuta ba'iguë, yua ja'an cocare mësacuani yihuoguë quëahuë. ²⁶Riusu Espirituca yua mësacuana ti'anni, si'aye mësacuani ye'yoni masi güeseji. Yë'ëbi caguëna, Taita Riusubi baguë Espiritute mësacuana raoji. Raoguëna, Espiritubi yua mësacuani jo'caye beoye yihuoguë, te'e conguë ba'iji. Ba'iguë, yua yë'ë cocareba quëase'e si'ayete mësacuani ro'ta güeseji.

²⁷Yureca, mësacua jo'cani saiguë, mësacua recoñoa bojo huano güeseyë yë'ë. Yë'ë se'gabi ja'nca bojo güeseye poreyë. Ro bain se'gabi bojo güeseye porema'iñë. Ja'nca sëani, recoyo sa'ntiye beoye ba'ijë'ën. Recoyo huaji yëye beoye ba'ijë'ën. ²⁸Yua yë'ë coca ja'anrë quëase'ere achahuë mësacua: Yë'ëbi gare go'iyë. Go'ini, ja'nrëbi jë'te, mësacuani ëñaguë raija'guë'ë. Ja'nca quëaguëna, achahuë mësacua. Mësacuabi yë'ëni ai yëjën ba'itoca, mësacua yua yë'ë Taitana go'iyete achani, ai bojojën ba'ire'ahuë, yë'ë Taita yua yë'ë'ru quë'rë ta'yejeiye Ëjaguë sëani. ²⁹Yureca, yë'ë go'irën yuta ti'anma'iguëna, mësacuani quëahuë. Mësacuabi yë'ë coca quëase'ere ro'tani, yë'ëbi goquëna, yë'ëni si'a recoyo ro'tajën ba'ijë'ën caguë, ja'nca yure quëahuë yë'ë.

³⁰Gu'a bain ëjaguë, zupai huati, ja'anguëbi raiguëna, yua rëño ñësebë se'lga mësucua naconi coca caguë ba'iyë yë'ë. Zupaibi yua yë'ëni ënseye porema'iguë ba'iji. ³¹Yë'ë Taita guansese'e se'lga'ru güina'ru yo'oguë ba'iyë. Yë'ë Taitani ai yëguë ba'iguëna, si'a bainbi ëñani yë'ë Taita ai yëguë ba'iyete masija'bë caguë, baguë guansese'e'ru yo'oguë ba'iyë yë'ë. Yureca rajjël'ën. Saiñu, cabi Jesús.

La vid verdadera

15 ¹Caní ja'nrebi, ye'yo cocare yihuoguë quëabi:
—Bisi ëye sahua, te'e ruiñe ba'i sahua'ru ba'iyë yë'ë. Ba'iguëna, yë'ë Taitabi, ëye zio ëjaguë'ru ba'iguë, yë'ëre conni cuiraguë ba'iji. ²Yë'ë bain cuencuesi'cua yua ëye sahua cabëan'ru ba'iyë. Gue cabëbi ëyere quëinma'iguëna, yë'ë Taitabi ëñani, Gu'aji caguë, ba cabëte tëntani senjoji. Gue cabëbi ëyere quëinguëna, yë'ë Taitabi ëñani, Quë'rë se'le quëinja'guë caguë, ba cabëte re'oye tël'cani cuiraji. Zio ëjaguëbi baguë ëye sahuaña tël'cani cuiraye'ru, yë'ë'lga yë'ë bainrebare conni cuiraguë, quë'rë re'oye yo'o yo'oye concuare bacuare re'huayë yë'ë. ³Mësacuaca yua yë'ë cocareba quëani achose'ere ye'yeni, si'a recoñoa tënosi'cua ba'iyë. ⁴Ja'nca sëani, yë'ëre zil'inni ba'ijjën, yë'ë naconi recoyo te'e ba'ijjël'ën. Yë'ë'lga mësucua naconi recoyo te'e ba'iyë. Ja'nca ba'ima'itoca, mësucuabi yë'ë Taita yëye'ru yo'oye gare porema'iñë. Èye cabëbi ëye sahuate zil'inni ba'ima'itoca, ja'anse'ebi ëyere quëiñe porema'iji. Ja'nca quëiñe porema'iguëna, güina'ru mësucuabi yë'ëre zil'inni ba'ima'itoca, mësucua ja'ansi'cuabi yë'ë Taita yëye'ru yo'oye gare porema'iñë.

⁵Bisi ëye sahua ba'iyë'ru ba'iyë yë'ë. Mësacuaca yua ëye cabëan'ru ba'iyë. Èye cabëanbi ëye sahuate zil'iñe'ru güina'ru yë'ëre zil'injën, yë'ë naconi recoyo te'e ba'ijjël'ën. Ja'nca ba'ijjën, yë'ë'lga mësucua naconi recoyo te'e ba'iguëna, mësucuabi yë'ë Taita yëye'ru ai ba'iyë yo'oye poreyë. Ai ba'iyë ai ëye quëiñe'ru ba'iji mësucuare. ⁶Bainbi yë'ëna zil'inma'itoca, quëñoni senjoñe se'lga ba'iji bacuare. Èye cabëan quëinma'iñe'ru ba'iyë. Ba cabëan yua gu'a cabëan sëani, zio ëjaguëbi tën'toni senjoji. Senjoni, ja'nrebi cueneguëna, chiani toana senjoni ëoji.

⁷Ja'nca sëani, yë'ëna zil'inni ba'ijjël'ën. Yë'ë naconi recoyo te'e ba'ijjël'ën. Ja'nca ba'ijjën, yë'ë cocareba quëani achose'ere ro'tani, recoñoa re'huani batoca, mësucua yëye'ru senni achajën uajjën ba'ijjël'ën. Ja'nca ba'ijjënna, mësucua se'ne si'aye mësucuare re'huacaise'e ba'ija'guë'bi.

⁸Ja'nca ba'iguëna, mësucua yua ai ba'iyë ëye quëiñe'ru Taita Riusu yo'ore yo'oreba yo'ojën ba'ijjël'ën. Ja'nca ba'ijjënna, si'acuabi Taita Riusu ta'yejeiye ba'iyete ëñani masiye poreyë. Ja'nca ëñajjën, Cristoni te'e ruiñe conjën ba'iyë, mësucuare cayë. ⁹Yë'ë Taita yua yë'ëni ai yëguë ba'iyë'ru, güina'ru mësucuani ai yëguë ba'iyë yë'ë. Yëguë ba'iguëna, yë'ë naconi

recoyo te'e bojojën ba'ijj'ën. ¹⁰Yë'ë'ga yë'ë Taita guanse cocare yo'oguë, baguë yëguë ba'iyete masiguë bojoguë ba'iyë. Güina'ru mësacuabi yë'ë guanse coca caní jo'case'ere yo'ojën ba'itoca, yë'ë yëguë ba'iyete masijën bojojën ba'iyë.

¹¹Yë'ëbi bojo güeseguëna, mësacua yua ai ba'iyë ai bojojën ba'ijj'ën caguë, ja'an cocare mësacuani ja'nca yihuoguë quëahuë yë'ë. ¹²Yë'ë guanse cocare cato, yua ñaca ba'iji: Mësacua yua sa'ñeña ai yëjën ba'ijj'ën. Yë'ëbi mësacuani yëse'e'ru güina'ru sa'ñeña ai yëjën ba'ijj'ën. ¹³Bainguëbi baguë gajecua ro'ire junni tontoca, bacuani ai ba'iyë ai yëguë ba'iji. Quë'rë ta'yejeiye yëguë ba'iyë beoji. ¹⁴Mësacua yua yë'ë guanse cocare te'e ruiñe yo'otoca, yë'ë gajecua'ë cayë. ¹⁵Yë'ëre yo'o conjën ba'icua mësacuare se'e cama'iñë. Yo'o conguëbi baguë ëjaguë yo'o yo'oyete huesëji. Yë'ëca yë'ë Taita cocareba masi güesese'e si'aye mësacuani quëahuë. Ja'nca sëani, mësacua yë'ë gajecua'ë cayë. ¹⁶Mësacua yua yë'ëna zil'inni ba'iyë ro'tamaë'ë. Yë'ëbi mësacuani cu'ejani cuencueni, yë'ë bainrebare re'huaní bahuë. Mësacua yua yë'ë re'o yo'ore te'e ruiñe yo'oreba yo'oj'ën caguë, yua mësacuare cuencueni jo'cahuë. Ai ba'iyë ëye quëiñe'ru mësacuabi yë'ë re'o yo'o yo'oreba yo'otoca, mësacuabi guajaye beoye yo'ojën ba'iyë. Ja'nca ba'ijjën, yë'ëni si'a recoyo ro'tajën, mësacua yëyete yë'ë Taitani senj'ën. Senjënna, si'aye mësacuana ënseye beoye insiji. ¹⁷Yë'ë coca guansese'e: mësacua yua sa'ñeña ai yëjën ba'ijj'ën, ja'anre ro'tani yo'ojën ba'ijj'ën.

El mundo odia a Jesús y a los suyos

¹⁸Ro bainbi yua mësacuani je'o batoca, sa'ntiye beoye ba'ijj'ën. Yë'ëni ru'ru je'o base'ere ro'taj'ën. ¹⁹Mësacua yua ro bain jubë ba'icua ba'itoca, ro bainbi mësacuani ai yëjën ba'ire'ahuë. Ro bain jubë beocua, yë'ë bainreba cuencuesi'cua, ja'an ba'icuaire sëani, ro bainbi mësacuani je'o bayë. ²⁰Yë'ë coca quëase'e: "Yo'o concuabi bacua ëjacua'ru quë'rë ta'yejeiye beoyë" ja'an cocare ro'taj'ën. Ro bainbi yë'ëni ai gu'aye huaitoca, güina'ru mësacuare'ga ai gu'aye huaiyë. Yë'ë coca quëani achose'ere achani yo'otoca, güina'ru mësacua coca quëani achoyete achani yo'oyë. ²¹Mësacua yua yë'ë bainrebare sëani, bacuabi yë'ë Taita yë'ëre cuencueni raosi'quëre ro huesëjën, mësacuani gu'aye yo'ojën ba'iyë.

²²Yë'ëbi bacuani coca quëani achoguë raima'itoca, bacua gu'a juchare huesëjën ba'ire'ahuë. Yua bacuani quëani achoguë raisi'quë sëani, bacua gu'a juchare masijën, yua sehuo cocare caye porema'iñë. ²³Yë'ëni je'o bacuabi yë'ë Taitare'ga je'o bayë. ²⁴Yë'ëbi yua ta'yejeiye yo'o, yequëcua yo'oye porema'iñe yo'o, ja'anre yo'oni bacuani ëñoma'itoca, bacua gu'a juchare sehuoye senma'ire'ahuë yë'ë. Ja'an yo'ore ëñasi'cuata'an, bacuabi yua yë'ë, yë'ë Taita, yëquëna samucuaní je'o bahuë. ²⁵Bacua ira coca

toyani jo'case'e: "Ro ro'tajën, yè'ëni ro je'o bahuë" ja'an coca toyani jo'case'e'ru güinareba'ru yure yo'ohuë bacua.

²⁶Yureca, yè'ë Taitana go'iguë, baguë Espíritu, ba te'e ruiñe quëani masi güeseguë, ja'anguëte mësacuani yihuoguë conreba conguë, yè'ë ba'iyete te'e ruiñe quëani masi güeseji. ²⁷Mësacua'ga yè'ë naconi si'arën ba'isi'cuabi yè'ë ba'iyete te'e ruiñe quëani achojën ba'ijë'ën.

16 ¹Mësacuabi yè'ëre jo'cani senjoma'ñe caguë, ja'an cocare mësacuani yihuoguë quëahuë. ²Mësacua yua yè'ë bainreba sëani, yua bacua jubëanna ñë'cajënna, mësacuani saoni senjoñë. Yurera bacua gu'aye yo'ojairëmbi ti'anji. Riusu yo'ore conjën ba'ñu cajën, mësacuani huani senjo ëaye yo'oyë. ³Yè'ë, yè'ë Taita, yëquënnani gare huesëcua sëani, ja'nca yo'oni jëhuajën ba'iyë bacua. ⁴Yureca, ja'nca mësacuani quëani achohuë yè'ë. Bacua gu'aye yo'ojairëmbi ti'anguëna, bacua gu'aye yo'oyete ëñani, yè'ë güina'ru quëase'ere ro'tajë'ën.

Lo que hace el Espíritu Santo

Yurera, ja'an cocare mësacuani quëahuë yè'ë. Mësacua yè'ë naconi ba'icuaire sëani, ja'anrë mësacuani quëama'ë'ë yè'ë. ⁵Yurera, yè'ë raosi'quëna go'iguëbi ja'an cocare mësacuani quëahuë yè'ë. Go'iguëna, mësacuabi ¿Jarona saiguë'ne mël'ë? yè'ëni senma'ñë. ⁶Ja'an cocare mësacuani quëaguëna, mësacua yua recoñoa ai sa'ntijën ai oiyë. ⁷Oicua'eta'an, yè'ë yua mësacuani te'e ruiñe coca quëaguëbi gare saiguëna, ai re'oye ba'iji mësacuaire. Saima'itoca, Riusu Espíritubi mësacuani yihuoguë conguë raima'iji. Saiguëca baguëte mësacuana raoyë yè'ë. ⁸Raoguëna, baguëbi rani si'a bain gu'a jucha, bacua re'oye yo'oye caraye, Riusu bënni senjoja'ñe, ja'anre bainni ëñoni masi güeseji. ⁹Yè'ëni recoyo ro'taye güecua sëani, bacua gu'a juchare ëñoni masi güeseji. ¹⁰Yè'ë yua se'e ëñoma'iguëbi yè'ë Taitana go'iguë sëani, re'oye ba'iyete bainni ëñoni masi güeseji baguë. ¹¹Zupai huati ro gu'a bain ëjaguë bënni senjosiquë ba'ija'guë sëani, Riusu bënni senjoja'ñete bainni ëñoni masi güeseji Riusu Espíritu.

¹²Yuta mësacuani coca yihuoguë quëaye ai caraguëna, yè'ëbi mësacuani yure quëama'ñë, mësacua te'e ruiñe achajairën yuta ti'anma'iguë sëani. ¹³Riusu Espíritu rairën ti'anguëna, baguëbi yua Riusu te'e ruiñe ba' cocare mësacuani caraye beoye ëñoni masi güeseji. ¹⁴Ja'nca quëani achoguë, yè'ë ta'yejeiye ba'iyete ai ba'iyë ai ëñoji baguë. Bainbi yè'ëni gugurini rëanni bojoja'bë caguë ëñoji. Yè'ë te'e ruiñe ba'iyete mësacuani ëñoni masi güeseji baguë. ¹⁵Yè'ë Taita ba'iyë'ru güinareba'ru ba'iyë yè'l'ga. Ja'nca sëani, Riusu Espíritubi yè'ë te'e ruiñe ba'iyete mësacuani ëñoni masi güeseye, ja'anre mësacuani quëahuë yè'ë.

La tristeza se cambiará en alegría

¹⁶Yureca, rëño ñëserë ba'iguëna, mësacuabi yè'ëre ëñañe beoye ba'iyë. Ja'nca ba'ini, ja'n'rëbi se'e rëño ñëserë ba'iguëna, yè'ëre se'e ëñañë, quëabi Jesús.

¹⁷Quëaguëna, baguëre conjën ba'icua yequëcuabi sa'ñeña coca senni achahuë:

—¿Baguë queaca ro'taguë, ja'an cocare quëaguë'ne? Rëño ñëserë ba'iguëna, yè'ëre ëñañe beoye ba'iyë. Ja'nrebi se'e rëño ñëserë ba'iguëna, yè'ëre se'e ëñañe, caji baguë. Cani, Yè'ë Taitana go'iguë sëani, ja'an case'ere'ga quëabi. ¹⁸Rëño ñëserë caguëna, maibi baguë cocare ro huesë ëaye achayë, sa'ñeña senni achahuë.

¹⁹Senni achajëna, Jesusbi bacua cocare masiguë, baguëni senni achaye yëyete masiguë bajil'i. Ja'nca sëani, Jesusbi bacuani coca senni achabi:

—Yè'ëbi coca caguë: Rëño ñëserë ba'iguëna, yè'ëre ëñañe beoye ba'iyë. Ja'nrebi, se'e rëño ñëserë ba'iguëna yè'ëre se'e ëñañe, ja'an cocare caguëna, mësuacuabi ro huesë ëaye achajën, ¿ja'anre sa'ñeña senni achaye mësuacua? ²⁰Yureca, mësuacuani ganreba yihuoguë quëayë yè'ë: Mësuacuabi ai ojën ai sa'ntireba sa'ntijëna, gu'a bain si'acuabi bojora bojojën ba'ija'cua'ë. Ja'nca ba'iyeta'an, mësuacua yua sa'nti hua'na ba'icuaabi yuara ai bojoreba bojojën ba'ija'cua'ë. ²¹Romigobi zinre t'ë'ya rai bi'ragona, ai ba'iyë ai ja'sina ju'ingobi sa'nti hua'go se'ga ba'igo, bago t'ë'ya rairën ti'anse'e sëani. Ja'nrebi t'ë'ya rani tējini, bago zinni ëñani ai bojoreba bojogo. Bago sa'ntise'ere ro'tama'igo bojogo. ²²Güina'ru, mësuacuabi yureña ai sa'nti hua'na ba'iyë. Ja'nca ba'icuata'an, yè'ëbi se'e mësuacuani ëñaguë raiguëna, mësuacuabi recoñoa ai bojoreba bojoja'cua'ë. Ja'nca bojojëna, yequëcuabi mësuacuani se'e sa'nti güeseye gare porema'iñë.

²³Ja'anrën ti'anguëna, mësuacua si'aye te'le ruiñe masijën, yua yè'ëni coca senni achaye beoye ba'ija'cua'ë. Ganreba mësuacuani yihuoguë quëayë yè'ë. Mësuacuabi yè'ëni si'a recoyo ro'tajën, Taita Riusuni baguë bayete sentoca, mësuacuani caraye beoye insireba insise'e ba'ija'guë'bi. ²⁴Yure tëca mësuacuabi yè'ëni si'a recoyo ro'tajën, yè'ë bayete gare seña beoye ba'icua'ë. Yureca, yè'ë bayete Taita Riusuni senj'ë'n. Ja'nca sentoca, mësuacuabi ai ta'yëjeiye coreba cojën, ai recoyo bojojën ba'ija'cua'ë.

Jesucristo, vencedor del mundo

²⁵Yureca, mësuacuani coca yihuoguë, ye'yo coca se'gabi quëahuë yè'ë. Ja'nca quëaguë, mësuacuani Taita Riusu ba'iyete ai ruiñe quëajairën ti'anji. Mësuacuani ye'yo cocabi se'e quëaye beoye ba'iyë. ²⁶Ja'anrën ti'anguëna, mësuacua yëye'ru senni achaguëna, yè'ëbi Taita Riusuni mësuacua sencaiye beoye ba'iyë. ²⁷Taita Riusubi mësuacuani, yè'ëni ai yējën ba'icua sëani, mësuacuani ai yëguë ba'iji. Mësuacuabi yua yè'ë Taita raosi'quë ba'iyete si'a recoyo ro'tajën, yè'ëni ai yējën ba'iyë. ²⁸Yè'ë Taitabi yè'ëre raoguëna, bainna ëñaguë raisi'quë'ë yè'ë. Ja'nca raisi'quëbi yuara bainre jo'cani, yè'ë Taitana go'iyë, yihuoguë quëabi Jesús.

²⁹Quëaguëna, baguëre concuabi cahuë:

—Yurera mël'ëbi yëquënani ro ye'yo cocabi quëama'linë. Te'e ruiñe ba'i cocabi quëaguëna, achayë yëquëna. ³⁰Mël'ëbi yua si'aye te'e ruiñe masiguëna, yëquënabi ro huesë ëaye beoye achayë. Ja'nca masiguëna, yëquënabi mël'ëre, Riusu Raosi'quë ba'iyete si'a recoyo ro'tayë, cahuë.

³¹Cajëna, Jesusbi sehuobi:

—¿Mësacuabi yël'ë ba'iyete si'a recoyo ro'taye caye? ³²Yurera ba'iguëna, yequëcuabi saoni senjojëna, mësacua si'a jubëbi yël'ëre jo'cani senjoni, mësacua huë'ëñana gare go'iyë. Ja'nca go'ijën, yël'ëre te'e hua'guëre jo'cani senjoñë mësacua. Ja'nca jo'cani senjocuata'an, yël'ë yua te'e hua'guë beoyë, yël'ë Taitabi coñe sëani. ³³Yureca, mësacuabi yël'ëni si'a recoyo ro'tajën, recoyo bojo huanonë ba'ijël'ën caguë, ja'an cocare mësacuani quëahuë yël'ë. Mësacuabi ën yijare ba'ijëna, zupaire concuabi mësacuani ai je'lo baja'cua'ë. Ja'nca bacuata'an, mësacua yua recoñoa bojoye se'gare re'huanu ba'ijël'ën. Yël'ëbi zupaire concuare ënseye poreguë sëani, recoyo bojoye se'ga ba'ijël'ën, yihuoguë quëabi Jesús.

Jesús ora por sus discípulos

17 ¹Ja'nca yihuoguë quëani tējini, Jesusbi mëñe ëñani, Riusuni ujaguë ca bi'rabi:

—Taita, yureca mël'ë casirën ti'anbi. Ja'nca ti'anguëna, yël'ë ta'yejeiye ba'iyete bainni ëñojël'ën. Eñoguëna, yël'ëga mël'ë ta'yejeiye ba'iyete bainni ëñoñë. ²Mël'ëbi yël'ëre si'a bain Eñaguëre re'huaguëna, yël'ëbi mël'ë cuencueni raosi'cuare bani, bacuare si'arën huajëreba huajëcuare re'huayë yël'ë. ³Mël'ëbi te'e ruiñereba ba'iguël'ë. Yequë riusu beoji. Yël'ëga Jesucristo hue'eguëbi mël'ë raosi'quëreba ba'iguël'ë. Ja'nca ba'iyë mai. Ja'nca ba'ijëna, maini si'a recoyo ro'tacuani si'arën huajëreba huajëcua ba'iyë.

⁴Yël'ëbi ën yijana rani, mël'ë yo'o case'ere yo'oni tējihuë. Ja'nca yo'oguë, mël'ë ta'yejeiye ba'iyete bainni ëñoñuë yël'ë. ⁵Ja'nca ëñosi'quëbi mël'ëna go'iyë yël'ë. Go'iguëna, yël'ëre mël'ë naconi ta'yejeiye Eñaguëre se'e re'huanu, yël'ëre bajël'ën. Eñ yija re'huanu jo'casirën, quë'rë ja'anrë ëjaguë ba'ise'e'ru se'e yël'ëre re'huanu bajël'ën, Taita.

⁶Yua mël'ë ta'yejeiye ba'iyete mël'ë bainreba cuencueni raosi'cuani ëñoñuë yël'ë. Mël'ëbi si'a bainre ëñani, mël'ë bainreba se'gani tëani bani, yël'ëna raoni jo'caguëna, mël'ë bainreba sëani, yël'ëbi bacuani bani, mël'ë cocarebare bacuani te'e ruiñe quëani achohuë yël'ë. Quëani achoguëna, bacuabi achani si'a recoyo ro'tahuë. ⁷Ja'nca recoyo ro'tajën, yël'ë cocarebare achajën, si'aye mël'ë cocareba ba'iyë masijën, Te'e ruiñe caji Riusu cajën ba'iyë. ⁸Yël'ëbi mël'ë coca quëani achose'ere bacuani te'e ruiñe canu achoguëna, bacuabi te'e ruiñe achani, yël'ë

yua mè'è raosi'quë ba'iyete te'e ruiñe masini, ja'anre te'e ruiñe recoyo ro'tahuë. ⁹Ja'nca sëani, bacua ba'iyete ro'taguë, mè'ëni ujaguë ba'iyë yë'ë. Si'a bainre ro'tama'iñë yë'ë. Bacua se'gare mè'è bainreba ba'ijëna, yë'ëna raosi'cuare sëani, bacuare ro'taguë, mè'ëni ujayë, Taita. ¹⁰Mè'è bainreba yë'ëna raoguëna, yë'ëbi bacuani bani bojoguëna, yë'ëni si'a recoyo ro'tahuë. Ja'nca ro'tajëna, bainbi bacua ba'iyete ëñani, yë'ë ta'yejeiye ba'iyete re'oye cajën ba'ija'cua'ë.

¹¹Yureca, yë'ëbi ën yijana se'e bëama'iñë. Bacua se'ga bëayë. Bëajëna, yë'ëbi mè'ëna go'iyë. Go'iguëna, mè'è yua jucha beoguë, mè'è ta'yejeiye yo'oni ënoguë, bacuani conguë ba'ijë'ën, Taita. Bacuare yë'ëna raoni jo'caguë, yua mai recoyo te'e zi'inni ba'iyë'ru bacua, bacuare'ga recoyo te'e zi'inni ba'icua re'huajë'ën. ¹²Yë'ëbi bacua naconi ba'iguë, mè'è raosi'cuare sëani, mè'ëbi ta'yejeiye yo'oni conguëna, bacuare conni re'huanu bahuë yë'ë. Ja'nca conni baguëna, gu'a juchana bonëne beoye ba'ë. Te'eguë se'ga, gu'a juchana bonëni huesëja'guë, ja'anguë se'gabi gu'a juchana tonni huesëjaji'i. Mè'è cocareba toyani jo'case'ru güina'ru ba'ija'ye caguë, mè'è cuencueni jo'case'ru güina'ru baji'i baguëre.

¹³Yureca, mè'ëna go'iyë yë'ë. Ja'nca go'iyë ro'taguë, bacua yua yë'ë recoyo bojoye'ru güina'ru caraye beoye bojoreba bojoja'bë caguë, yë'ë coca yure ujaguë cayë yë'ë. ¹⁴Yua mè'è cocarebare bacuani quëani achoni jo'cahuë yë'ë. Ro bain ba'iyë'ru tin ba'icua sëani, ro bain ba'icua bi bacuani je'o bayë. Yë'ë yua ro bain ba'iyë'ru tin ba'iguëna, bacua'ga güina'ru ba'iyë. ¹⁵Bacua ba'iyete ro'taguë, mè'ëni ujayë yë'ë. Ro bain ba'irubi quëñoni bajë'ën senma'iñë yë'ë. Zupai huatibi bacuani coquema'ija'guë caguë, bacuani ëñaguë conguë ba'ijë'ën. Ja'anre ujaguë se'ñë yë'ë, Taita. ¹⁶Bacuabi yua ro bain ba'iyë'ru tin ba'iyë. Yë'ë yua ro bain ba'iyë'ru tin ba'iguëna, bacua'ga güina'ru ba'iyë. ¹⁷Te'e ruiñe ba'i recoñoa bacuare re'huanu bajë'ën. Mè'è cocareba yua te'e ruiñe ba'i coca sëani, ja'anbi bacuare te'e ruiñe ba'i recoñoa bacuare re'huanu bajë'ën. ¹⁸Mè'è yua yë'ëre bainna raoguëna, yë'ëbi güina'ru bacuare bainna saohuë yë'ë. ¹⁹Bacua yua mè'è cuencueni ëñose'ru mè'è yo'ore sani te'e ruiñe yo'ojën ba'ija'bë caguë, yë'ë'ga mè'è cuencuese'ru junni tonguë saië, Taita.

²⁰Yureca, bacuare ujaguëna, yequëcuabi bacua cocare achani yë'ëni si'a recoyo ro'tajëna, ja'ancuare'ga ujaguë ba'iyë yë'ë. ²¹Si'a jubëbi recoyo te'e ro'tajën ba'ija'bë caguë ujayë yë'ë. Mè'è yua yë'ë naconi te'e recoyo ba'iguëna, yë'ë'ga mè'è naconi te'e recoyo ba'iyë. Bacua'ga güina'ru mai naconi te'e recoyo ba'ija'bë caguë ujayë, Taita. Ja'nca te'e recoyo ba'ijëna, si'a bainbi ëñani, yë'ë yua mè'è raosi'quë ba'iyete si'a recoyo ro'taja'bë caguë ujayë yë'ë. ²²Mè'ëbi yua mè'è ta'yejeiye ba'iyete yë'ëna jo'caguëna, yë'ë'ga mè'è ta'yejeiye ba'iyete bacuana jo'cahuë.

Mai ba'iyeru recoyo te'e ba'ija'bë caguë, ja'nca jo'cahuë yë'ë. ²³Yë'ë yua bacua naconi recoyo te'e ba'iguëna, më'ëbi yë'ë naconi recoyo te'e ba'iyë. Ja'nca ba'ijëna, bacua yua mai te'e ruiñe ba'iyeru recoyo te'e ba'ija'bë cayë. Ja'nca ba'ijëna, si'a bainbi bacua ba'iyete ëñani, yë'ë yua më'ë raosi'quë ba'iyë, ja'anre masija'bë cayë. Më'ë yua yë'ëni ai yëguë, bacuare'ga güina'ru ai yëguë ba'iyë më'ë. Si'a bainbi bacua ba'iyete ëñani, ja'anre masija'bë cayë.

²⁴Taita, ru'rureba ba'isirën, ën yijare yuta re'huama'irën, më'ë ta'yejeiye ba'iyete yë'ëna jo'cahuë më'ë. Ja'nca jo'caguëna, yë'ëbi më'ëni ëñere señë: Bacua'ga yë'ë go'ija'runa saiye señë. Sani, yë'ë ta'yejeiye ba'iyë, më'ë jo'case'ere ëñani masija'bë cayë. ²⁵Yë'ë Taita, më'ë se'gabi recoyo re'oye ro'tani conguëna, më'ë ba'iyete masini bojoyë yë'ë. Bacua'ga yë'ë ba'iyë, më'ë raosi'quë ba'iyë, ja'anre masini bojoyë. Ro ba'icuaca më'ë ba'iyete huesëcua'ë. ²⁶Më'ëbi yë'ëni ai yëguëna, më'ë bain cuencuesi'cuabi güina'ru yequëcuaní ai yëjën ba'ija'bë caguë, më'ë ta'yejeiye ba'iyete bacuani ëñohué yë'ë. Ja'nca ëñoguë, bacuani quë'rë se'e eñoguë ba'ija'guë'ë yë'ë, u'jaguë cani tonbi Jesús.

Arrestan a Jesús

18 ¹Ja'nca ujani tonni, baguëre conjën ba'icua naconi huëni, Cedrón casi yorobëte je'enni, jo'ya re'ohuëna ti'anni, baguëre concua naconi bëahuë. ²Ja'an bëani ba'irute masibi Judas, Jesusre insini senjosi'quë hue'eguë. Jesús yua baguëre concua naconi bëani coca caguë ba'isiru sëani, ³Judasbi masini, pairi ëjacua, fariseo bain, ja'ancuana sani, soldado jubë, bacua coñete senji'i. Senguëna, baguëni coñe saohuë. Saojënna, majahuëan, sunqui cabëan toa zëinse'e, guerra hua cabëan, ja'anre inni, Judas naconi sani, Jesús ba'iruna ti'anhüë. ⁴Ti'anjënna, Jesusbi bacua preso zeanja'ñete masiguë, bacuana tëhuoni senni achabi: —¿Mësacua gueguëni cu'ejën rate'ne? senni achabi.

⁵Senni achaguëna, bacuabi sehuohué:

—Jesús Nazarenoni cu'ejën ra'ë'ë, sehuohüë.

Senhuojënna:

—Yë'ë'ë, quëabi.

Quëaguëna, Judas hue'eguë, Jesusre insini senjoguëbi bacua naconi tinja nëcaguë ëñabi. ⁶Nëcaguë ëñaguëna, Jesusbi, “Yë'ë'ë” caguëna, bacuabi yol'jena go'iyë taën'ë. ⁷Tantena, Jesús yua bacuani se'e senni achabi:

—¿Mësacua gueguëni cu'ejën rate'ne? senni achabi.

Senni achaguëna,

—Jesús Nazarenoni cu'ejën ra'ë'ë, sehuohüë.

⁸Sehuojënna, Jesusbi cabi:

—Yè'l'è. Mèsacua cu'leguè'è, cahuè yè'è. Yè'èni cu'ejèn raitoca, yè'è bain concuare zeanna'ijè'èn. Bacuabi què'nèja'è cayè, cabi.

⁹Jesús coca ja'anrè case'e: “Mè'è bain yè'èna raosi'cua, bacua gare huesoye beoye re'huani bahuè” ja'an coca case'e'ru guina'ru ba'ija'guè caguè, Bacuabi què'nèja'è cabi. ¹⁰Caguèna, ja'n'rèbi, Simón Pedro yua guerra hua hua'tire baguèbi yua ja'an hua'tibi rutani, pairi ta'yejeiye èjaguère yo'o conguèni huani, baguè jèja ganjorote cue'reni tonbi. Malco hue'ebi ba yo'o conguè. ¹¹Cue'reni tonguèna, Jesusbi Pedroni cabi:

—Yo'oma'ijè'èn. Mè'è hua'tire hua'ti aya corohuèna jèojè'èn. Yè'è Taitabi cuencueni guansequèna, baguè yo'ore ai yo'oguè saiye bayè yè'è, cabi.

Jesús ante Anás

¹²Ja'n'rèbi, soldado jubè, bacua èjaguè, judío èja bain naconi, bacuabi Jesusre preso zeanni, guènameanbi huenhuè. ¹³Huenni, ru'ru baguète Anás hue'eguèna sani ènohuè. Anás yua Caifás huaguè ba'iguèna, Caifás yua ja'an tècahuè pairi què'rè ta'yejeiye èjaguè baji'i. ¹⁴Caifás yua judío èjacuani yihuoguè: “Te'leguè se'gabi bain ro'ire junni huesètoca, què'rè re'oye ba'iye ba'iji” ja'anre ja'anrè yihuosi'què baji'i baguè.

Pedro niega conocer a Jesús

¹⁵Ja'n'rèbi, Simón Pedrobi, yua yequè Jesusre conguè naconi, Jesusre be'tebi. Be'teguèna, ba yequè conguè yua pairi què'rè ta'yejeiye èjaguè Caifasre masiguèbi, Caifás huè'ena cacabi. Jesusre be'teguè cacaguè, ¹⁶Pedrote, hue'se ca'nco nècaguèna, jo'cabi. Ja'nca jo'cani, Caifasbi ba yequè conguète masiguè sèani, ba yequè conguèbi anto sa'ro cuirago naconi coca canì, anto sa'rore anconi, Pedroni caca güesebi. ¹⁷Caca güesequèna, anto sa'ro cuirago, ba huè'e yo'o congobi Pedroni cago:

—¿Mè'è yua ba bainguè Jesús, baguète consi'quèma'iguè? senni achago.

Senni achagona, Pedrobi:

—Bañè, sehuobi.

¹⁸Yureca, ai sèsèguèna, ba huè'e yo'o concua, soldado èjacua naconi, bacuabi neo tècabi toare zèonni, tè'l'jeiye nècajèn cuin'è. Pedro'ga bacua naconi te'e toa cunjì'i.

El sumo sacerdote interroga a Jesús

¹⁹Ja'n'rèbi, Jesusre pairi què'rè ta'yejeiye èjaguè ba'iruna nècojèna, pairi què'rè ta'yejeiye èjaguèbi baguèni coca senni achabi. Baguère concua ba'iye, baguè coca ye'yoye, ja'anre senni achaguèna, ²⁰Jesús sehuobi:

—Si'a bainbi yè'è coca ye'yoyete achani masija'è caguè, bain nè'ca huè'èna, Riusu huè'e judío bain nè'cani ye'yo coca achajèn ba'iruan,

ja'anruanna sani, yè'è cocare ye'yoguè baè'è yè'è. Gare yahueye beoye te'le ruinë ye'yoguè baè'è yè'è. ²¹Ja'nca sèani, ìmèsacua queaca ro'tajèn, yè'èni ja'an coca senni achaye'ne? Yè'è achasi'cuana sani, bacuani senni achajè'n. Bacuabi yè'è coca ye'yose'ere masiyè, sehuoguè cabi.

²²Ja'nca caguèna, soldado èjaguè Jesús ca'ncore nècaguèbi yua baguè èntè abèbi Jesús ziana cueni, baguèni bèinguè cabi:

—¿Mè'è queaca ro'taguè, pairi què'rè ta'yejeiye èjaguèni ja'an cocabi sehuoguè'ne? cabi.

²³Caguèna, Jesús sehuobi:

—Yè'è yua gu'a cocabi sehuotoca, ¿gue gu'a cocare caye'ne yè'è? Re'o cocabi sehuotoca, ìmè'è queaca ro'taguè, yè'èni cueguè'ne? sehuoguè cabi.

²⁴Caguèna, Anasbi Jesusre preso huensi'quère ta'yejeiye èjaguè Caifasna saobi.

Pedro niega otra vez a Jesús

²⁵Ja'ansirènbi, Pedro yua hue'se ca'ncore cuinguè nècaguèna, yequècubi baguèni senni achahuè:

—¿Mè'è yua ba banguè consi'quèma'iguè? senni achahuè.

Senni achajèna, Pedrobi èñama'iñe caguè:

—Bañè, sehuobi.

²⁶Sehuoguèna, yequè pairi ta'yejeiye èjaguère yo'o conguèbi coca cabi. Pedro yua yequè banguè ganjoro cue'reni tonsi'què, ja'anguè yua ènquè te'le ba'isi'què baji'i. Ja'nca ba'iguèbi Pedroni coca cabi:

—Mè'è yua Jesús naconi jo'ya re'ohuète baè'è. Ja'nca ba'iguèna, mè'èni èñahuè yè'è, cabi.

²⁷Caguèna, Pedrobi se'le Bañè sehuobi. Ja'nca sehuoguèna, ja'ansirèn curabi yuji'i.

Jesús ante Pilato

²⁸Ja'nrebi, Jesusre zeanni, zijeirèn ba'iguèna, Caifás huè'ebi bain ta'yejeiye èjaguè huè'ena sahuè. Bacua yua judío bain sèani, Gu'ana pa'roma'iñu cajèn, bain ta'yejeiye èjaguèna cacamaè'è. Bacua pascua aonre aiñe yècubi gu'ana pa'roye poremaè'è. ²⁹Ja'nca sèani, bain ta'yejeiye èjaguè, Pilato hue'eguèbi bacuana etani, coca senni achabi:

—¿Ènquè gue juchare yo'oguèna, mèsacua caye'ne? senni achabi.

³⁰Senni achaguèna, sehuohuè:

—Gu'aye yo'osi'què ba'ima'itoca, baguète mè'èna insima'ire'ahuè yèquèna, sehuohuè.

³¹Sehuojèna, Pilato cabi:

—Mèsacua se'gabi baguète sani, mèsacua ira bain coca toyani jo'case'le caye'ru, baguèni si'nsejè'n, cabi.

Caguëna, judío bainbi cahuë:

—Yëquëna ira bain coca toyani jo'case'ere ëñato, yua Bainni huani senjoma'ijë'ën caguëna, baguëni te'e ruiñe si'nseñe porema'inë yëquëna, cahuë.

³²Ja'nca cahuë. Jesús coca ja'anrë caguë ba'ise'e, baguë crusu sa'cahuëna junni huesëja'ye, ja'an coca case'eru güina'ru ba'ija'guë caguëna, ja'nca cahuë bacua. ³³Cajëna, Pilatobi baguë huë'ena go'iye cacani, Jesusre choni, baguëni coca senni achabi:

—¿Më'ë yua judío bain ta'yejeiye ëjaguë'guë? senni achabi.

³⁴Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

—¿Më'ë se'gabi ja'anre ro'tani yë'ëni senni achaguë? ¿yequëcuabi ja'anre më'ëni quëare? sehuoguë senni achabi.

³⁵Senni achaguëna, Pilatobi sehuobi:

—¿Më'ë queaca ro'taguë, ja'an senni achaguë'ne? Yë'ë yua judío bainguë ba'ima'inë. Më'ë bain, judío bain pairi ëjacuabi më'ëre preso zeanni, yë'ëna rani nëcohuë. ¿Më'ë gue gu'aye yo'osi'quëguë'ne? senni achabi.

³⁶Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

—Yë'ë yua ta'yejeiye ëjaguëta'an, ën yija bainre guansema'inë yë'ë. Ja'nca guansegüë ba'itoca, yë'ëre concuabi yure guerra huajën, judío bain yë'ëre preso zeañe ënsejën ba'ire'ahuë. Yequë jobo Ëjaguë sëani, yë'ëre concuabi guerra huama'inë, sehuoguë quëabi.

³⁷Quëaguëna, Pilatobi senni achabi:

—Ja'nca ba'itoca, ¿më'ë yua bain ta'yejeiye ëjaguë'guë? senni achabi.

Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

—Ja'nca ba'iyë yë'ë. Ja'anna të'ya raisi'quë baë'ë yë'ë. Te'e ruiñe ba'i cocare quëani achoguë raisi'quë'ë ën yijana. Te'e ruiñe ba'iyë ye'yeye yëcua, si'acuabi yë'ë cocare achayë, sehuoguë quëabi.

³⁸Quëaguëna, Pilatobi:

—¿Te'e ruiñe ba'iyete queaca masiye'ne? senni achabi.

Jesús es sentenciado a muerte

Ja'nca senni achani ja'nrëbi, se'e judío bainna etani, bacuani cabi:

—Baguë yua gu'aye yo'osi'quë ba'iyë huanoma'iji yë'ëre. ³⁹Ja'nca ba'iguëna, mësacua ira bain senni achajën ba'ise'e'ru yure tëcahuë'ga güina'ru yo'oye ro'tayë yë'ë. Mësacua pascua umuguseña sëani, ¿mësacua jaro bainguë preso zeansi'quëre etoye seña'ne? ¿Ënquë, mësacua ta'yejeiye ëjaguëte etoye yëye? senni achaguë cabi.

⁴⁰Caguëna, bacuabi yua si'a jëja cani ahojën baë'ë:

—iBañë! iYequë, Barrabás hue'eguë, ja'anguëni etojë'ën! güijën cahuë. Ja'an Barrabás hue'eguë yua bainre huani jian huati baj'i.

19 ¹Ja'nca cajëna, Pilatobi Jesusre sani, baguëte ga'ni za'zabobi si'nseye guansebi. ²Ja'nrëbi, soldado hua'nabi miu ma ga'huare baguëte tëonni, baguë sinjobëna tëohuë. Ja'nrëbi, bajacu can ëjaguë canre inni, baguëna sayani, ³Ja'nrëbi, baguëna ñë'ca rani jayajën cahuë: —iAi zoe ba'irën huajëni ba'ijë'ën, judío bain ta'yejeiye ëjaguë! cahuë. Ja'nca cajën, bacua ëntë abëanbi baguëna cuehuë.

⁴Ja'nrëbi, Pilato yua se'e etani, judío bainni cabi: —Ëñajë'ën. Baguëte mësacuanì ëñoguë rahuë. Gu'aye yo'osi'quë ba'iye huanoma'iji yë'ëre. Ja'anre achani masijë'ën, cabi.

⁵Caguëna, Jesús yua miu ma ga'hua, bajacu can, ja'anre sayasi'quëbi etani nëcabi. Etani nëcaguëna, Pilatobi bacuanì quëabi:

—Yureca ëñajë'ën. Bainguëbi nëcaji, quëabi.

⁶Quëaguëna, pairi ëjacua, soldado ëjacua, bacuabi ëñani, si'a jëja achoye cahuë:

—iCrusu sa'cahuëna quenni reojë'ën! iCrusu sa'cahuëna quenni reojë'ën! güijën cahuë.

Cajëna, Pilatobi cabi:

—Mësaqua se'gabi baguëte crusu sa'cahuëna quenni reojë'ën. Gu'aye yo'osi'quë ba'iye gare huanoma'iji yë'ëre, cabi.

⁷Caguëna, judío bainbi sehuohuë:

—Riusu guanseni jo'case'ere ëñato, Riusuni jayajën cacuare huani senjojë'ën guanseni jo'cabi Riusu. Ja'nca sëani, baguë yua Riusu Zin ba'iye caguëna, baguëni huani senjoñe bayë, sehuohuë.

⁸Ja'nca sehuojëna, Pilatobi achani, quë'rë ai huaji yëguë baji'i.

⁹Ja'nrëbi, baguë huë'ena go'iye cacani, Jesusni se'e senni achabi:

—¿Më'ë jarobi raquë'ne? senni achabi.

Senni achaguëna, Jesusbi ro caye beoye nëcabi.

¹⁰Nëcaguëna, Pilato cabi:

—¿Më'ë guere yo'oguë sehuoma'iguë'ne? Yë'ë yua bain ëjaguë sëani, më'ëni etoye poreyë yë'ë. Më'ëni crusu sa'cahuëna quenni reoye'ga poreyë yë'ë. ¿Ja'anre masima'iguë më'ë? cabi.

¹¹Caguëna, Jesús sehuobi:

—Taita Riusu, guënamë re'oto ba'iguëbi më'ëre bain ëjaguëre re'huama'itoca, yë'ëre guanseye gare porema'ire'ahuë më'ë. Ja'nca sëani, yë'ëre preso zeanni më'ëna insisi'quë, ja'anguëbi quë'rë ai ba'iye jucha baji, sehuobi.

¹²Ja'nca sehuoguëna, Pilatobi Jesusre etoye coca caguë baji'i. Ba'iguëna, judío bainbi si'a jëja güihuë:

—iBaguëte etotoca, më'ë ta'yejeiye ëjaguëbi bëinji! iBain ta'yejeiye ëjaguë casi'quë sëani, romano bain ta'yejeiye ëjaguëni gu'aye casi'quë ba'iji! güijën cahuë.

¹³Ja'nca cajënna, Pilatobi achani, Jesusre hu'ebi etoni, bainni baguëte ëñobi. Eñoni ja'nrëbi, baguë jëja ñu'i seihuë, gata pë'npësiru, hebreo cocabi Gabata casiru, ja'anruna bëani, Justicia yo'ozu caguë baji'i. ¹⁴Ja'an umuguse yua judío bain pascua aon ain umuguse ja'anrë ba'i umuguse ba'iguëna, ja'an aonre re'huaye bahuë. Mëñera së'rëren ba'iguëna, Pilatobi judío bainni cabi:

—iYureca, mësucua ta'yejeiye ëjaguëte ëñajë'n! cabi.

¹⁵Caguëna, bacuabi si'a jëja güihuë:

—iBaguëni huani senjojë'n! iBaguëni huani senjojë'n! iBaguëte crusu sa'cahuëna quenni reoni senjojë'n! güijën cahuë.

Cajënna, Pilatobi coca senni achabi:

—Mësucua ta'yejeiye ëjaguëte sëani, çbaguëni crusu sa'cahuëna reoye caye? senni achabi.

Senni achaguëna, pairi ëjacuabi sehuohuë:

—Yëquëna ta'yejeiye ëjaguë beoji baguë. Romano bain ta'yejeiye ëjaguë se'gabi yëquëna ëjaguëreba ba'iji, sehuohuë.

¹⁶Ja'nca sehuojënna, Pilatobi baguëte crusu sa'cahuëna quenni reoye soldado hua'nana insibi. Insiguëna, Jesusre sahuë.

Jesús es crucificado

¹⁷Ja'nca sajën, crusu sa'cahuëna reoru, sinjo gu'an casiru, hebreo cocabi Gólgota casiru, ja'anruna Jesusre sahuë. Baguë crusu sa'cahuëte baguëni cuan güesehuë. ¹⁸Sani ti'anni, baguëte crusu sa'cahuëna reohuë. Yequëcuare'ga, samucua baguë naconi te'e reohuë. Te'eguëte baguë jëja ca'ncona reohuë. Te'eguëte baguë ari ca'ncona reohuë. Baguëte yua bacua joborana reohuë. ¹⁹Reojënna, Pilatobi baguë gu'aye yo'ose'ere ro'tani, “Jesús Nazareno, judío bain ta'yejeiye ëjaguë'bi baji'i” ja'anre toyani, Jesús crusuna sëoye guansebi. ²⁰Sëoye guanseguëna, judío bain ai ba'i jubëbi ja'an coca toyani sëose'ere ëñahuë, hu'e jobo cueñe ba'iruna reosi'quëre sëani. Hebreo coca, latín coca, griego coca, ja'an cocabi toyani sëose'e baji'i. ²¹Ba'iguëna, ja'nrëbi, judío bain pairi ëjacuabi Pilatona sani, baguëni coca cahuë:

—¿Më'ë queaca ro'taguë, “Judío bain ta'yejeiye ëjaguë'bi ba'iji” toyaguë'ne? Ja'anre tënoni, “Judío bain ta'yejeiye ëjaguëguëña” ja'anre toyani sëojë'n, cahuë.

²²Cajënna, Pilatobi sehuobi:

—Bañë. Yë'ë coca toyani sëose'ere gare tënoñe beoye ba'iyë yë'ë, sehuobi.

²³Ja'nrëbi, soldado hua'nabi baguëte quenni reojën, baguë cañare inni bahuë. Gajese'gacua sëani, ga soldado hua'guëbi te'e canre babi. Jesús ju'i can se'gabi jëhuabi. Ta'nësiruan beoguë, ëmëje'en ca'ncobi yijacua

ca'nco tēca, si'a can yua te'e jai can ganosi can bajil'i. ²⁴Ja'nca ba'liguēna, soldado hua'nabi sa'ñeña cahuē:

—Ēn canre ye'rema'iñu. Te'eguē se'gabi baja'guē cajēn, Gata toyasira'carēanre senjoni ēñani, can coja'guēte masiñu, cahuē.

Ja'nca yo'ojēna, Riusu coca toyani jo'case'e: “Yē'ē cañate sa'ñeña huo'huejēn, gata toyasira'carēanre senjoni ēñajēn cohuē” ja'an coca toyani jo'case'e'ru güina'ru bajil'i. Ja'nca yo'ohuē ba soldado hua'na.

²⁵Yureca, romi hua'nabi Jesús reosirute ēñajēn nēcahuē. Jesús pē'cago, yeco bago yo'jego, yeco María'ga hue'ego Cleofas rēnjo, yeco María Magdalena, ja'an hue'ecuabi ēñajēn nēcahuē. ²⁶Ja'nca nēcajēna, Jesusbi baguē pē'cagoni ēñani, ja'nrebi baguēre conguē ai yēsi'quēre'ga ēñani, baguē yua baguē pē'cagoni cabi:

—Mamá, yē'ē conguēte sani, mē'ē zinrebare baguēte re'huani bajē'en, cabi.

²⁷Cani ja'nrebi, baguēre conguēni cabi:

—Yē'ē pē'cagote sani, mē'ē pē'cagore bagote re'huani bajē'en, cabi.

Ja'nca caguēna, ja'nrebi, ba conguēbi Jesús pē'cagote baguē huē'ena sani, baguē pē'cagore re'huani bani cuiraguē bajil'i.

Muerte de Jesús

²⁸Ja'nrebi, Jesús yua baguē yo'o yo'oni tējise'ere masiguē, Riusu coca toyani jo'case'e'ru güina'ru ba'ija'guē caguē, ñaca cani achobi:

—Oco ēaji, cani achobi.

²⁹Cani achoguēna, vino jo'cha sēnje jo'cha ba'liguēna, baru ba'icuabi sayabēbi inni, tēcabēna jēoni, sēnje jo'cha ro'rohuēna ayani, baguē yi'obona mēani rurahuē. ³⁰Rurajēna, Jesusbi uncuni, ja'nrebi ñaca cani achobi:

—Yua yē'ē yo'o yo'oni tējise'e ba'iji.

Cani achoni, ja'nrebi, baguē sinjobēte meñe reani junni tonbi.

Un soldado abre con su lanza el costado de Jesús

³¹Junni tonguēna, judío bain yo'o yo'oma'i umuguse ja'anrē ba'i umuguse ba'liguēna, judío bainbi ju'insi'cua ga'nihuēanre crusu sa'cahuēanna jo'caye güehuē. Yo'o yo'oma'i umuguse yua ai ta'yejeiye ba'i umuguse sēani, ja'nca jo'caye güejēn, Pilatona sani, ba reosi'cua guēoñare hua'huani, bacuare sani tañe sen'ē. ³²Ja'nca senni achajēna, soldado hua'nabi sani, Jesús naconi reosi'cua, bacua guēoñare ru'ru cueni jē'yehuē. ³³Cueni jē'yeni ja'nrebi, Jesusre ēñani, yua ju'insi'quēre sēani, baguē guēoñare cueni jē'yemaē'ē.

³⁴Cueni jē'yema'ijēna, te'e soldado hua'guēbi Jesús coribana baguē cuain pēbēbi totabi. Totaguēna, ja'ansirēn zie, oco, ja'anbi etabi.

³⁵Etaguëna, yè'è yua ën cocare toyaguëbi ja'anre ëñahuë. Ja'anre ëñasi'quëbi masini, yua te'e ruiñe quëaye se'ga ba'iyë. Mësacuabi achani, Jesusni si'a recoyo ro'tajël'ën caguë, ja'anre ëñani, te'e ruiñe toyani jo'cahuë yè'è. ³⁶Riusu coca toyani jo'case'e: “Baguë gu'anre gare cueni jè'yeye beoye ba'lja'cua'ë” ja'an coca toyani jo'case'ere guïna'ru ba'lja'guë caguë, ja'nca baji'i. ³⁷Riusu coca toyani jo'case'ere ëñato, yequë què'ro'ga ñaca caji: “Bacua totasi'quëni ëñaja'cua'ë” toyani jo'case'e ba'iji.

Jesús es sepultado

³⁸Ja'nrebi, Jesusbi junni huesëguëna, yequë Jesusre conguë, José hue'eguë, Arimatea huë'e jobo bainguë, ja'anguë yua judío ëja bainni huaji yëguë, Jesusni yahue conguë se'ga baji'i. Ja'nca ba'iguëbi Pilatona sani, Jesús ga'nihuëte sani tañe senji'i. Senguëna, Pilatobi Ja'ë cabi. Caguëna, Jesús ga'nihuëte inni sabi. ³⁹Saguëna, Nicodemo hue'eguë, ñamibi Jesusni ëñaguë saisi'quë, ja'anguëbi Joséni conbi. Ja'nca conguë, ma'ña, mirra, áloes, ja'an ma'ña ja'mese'e, treinta kilo ba'iyete inni rabi. ⁴⁰Raguëna, bacuabi Jesús ga'nihuëte ba ma'ña naconi yu'yujën, canbi ganoni tunahuë. Judío bainbi ja'nca bainre re'huaní tañë. ⁴¹Ja'nrebi, jo'ya re'ohuë yua baguë crusu reosiru cueñe baji'i. Ja'anruna ëñato, bain tan goje yurera gata të'ntëbana te'ntose'e baji'i. Yuta bain tanma'i goje baji'i. ⁴²Ja'nca cueñe ba'iguëna, judío bain yo'o yo'oma'i umuguse yuara ti'añe sëani, ja'an gojena ayani ta'pini tanhuë.

La resurrección de Jesús

20 ¹Ja'nrebi, semana ja'anrë ba'i umuguse ti'anguëna, María Magdalenabi ñata ñamibi huëni, Jesús tansiruna saco'ë. Yuta zijei re'oto se'ga baji'i. Sani ëñato, yua gata ta'pisibë yua tansi gojebi otani saose'e baji'i. ²Ja'nca ba'iguëna, bagobi huë'huëni saco'ë. Simón Pedro, yequë Jesusre conguë ai yësi'quë, bacua ba'iruna huë'huëni quëajaco'ë:

—Yequëcuabi mai Èjaguë tansi gojere otani baguëte samate. Sarena, bacua sasirute huesëyë mai, quëago.

³Quëagona, Pedro yua ba yequë conguë naconi, bacuabi ba tansi goje tëca ëñajën saë'ë. ⁴Jëja huë'huëjën saë'ë. Ja'nca saijënna, ba yequë conguëbi Pedro'ru què'rë jëja huë'huëni, tan gojena ru'ru ti'anbi. ⁵Ti'anni ja'nrebi, rëanni, sa'nahuëna ëñato, Jesús can ganoni tunase'ebi unji'i. Ja'anre ëñaguë, sa'nahuëna cacamaji'i. ⁶Ja'nrebi, Simón Pedrobi baguë yo'ljena ti'an rani, tansi gojena cacabi. Cacani ëñato, Jesús can ganoni tunase'ebi unji'i. ⁷Baguë sinjo ba'isi can'ga yequë can naconi baji'i. Ja'an can se'gabi re'oye re'huase'e ba'iguë, yua ca'ncorete unji'i. ⁸Ja'nca ba'iguëna, ba yequë conguë ru'ru ti'ansi'quëbi tan gojena cacani,

ja'anre ëñani, Jesús go'ya raise'ere si'a recoyo ro'tabi. ⁹Riusu coca toyani jo'case'e, Jesús go'ya rajja'ye, ja'an cocare yuta huesëjën, yurera Jesús go'ya raise'ere si'a recoyo ro'tahuë. ¹⁰Ja'nrëbi, ja'anre ëñani tëjini, bacua hu'ëna goë'ë.

Jesús se aparece a María Magdalena

¹¹Go'ijëna, María Magdalenabi tansi goje hue'se ca'ncore nëcago oco'ë. Ja'nca oigobi rëanni, tansi goje sa'nahuëna ëñato, ¹²anje sanhuë samucua, pojei caña ju'icuaabi yua Jesús ga'nihuë uinsirute ñuë'ë. Yequëbi guëña ba'isirute ñuji'i. Yequëbi sinjobë ba'isirute ñuji'i. ¹³Ja'nca ñu'icuaabi Maríani:

—¿Më'ë guere oigo'ne? senni achahuë.

Senni achajëna, sehuogo:

—Yequëcuabi yë'ë Èjaguëte sarena, baguë sasirute huesëyë yë'ë, sehuogo.

¹⁴Sehuoni, ja'nrëbi bonëni ëñato, Jesusbi nëcabi. Nëcaguëna, baguëte huesëgo. ¹⁵Huesëgona, Jesús yua bagoni senni achabi:

—¿Më'ë guere oigo'ne? ¿Neni cu'ego'ne? senni achabi.

Senni achaguëna, bago yua jo'ya re'ohuë cuiraguë ba'iyete ro'tago, baguëni sehuogo:

—Më'ëbi baguë ga'nihuëte yequëruna sani jo'catoca, baguë jo'casirute quëajë'ën. Baguëte injaza, cago sehuogo.

¹⁶Sehuogona, ja'nrëbi, Jesusbi:

—iMaría! cabi.

Caguëna, bago yua bonëni, hebreo cocabi baguëni:

—iRabuni! cago. Bain cocabi, Ye'yoguë, cago.

¹⁷Cagona, Jesús cabi:

—Yë'ëre su'ncama'ijë'ën. Yuta yë'ë Taitare mëni go'imaë'ë yë'ë. Yë'ë bainrebana sani, ñaca quëajë'ën: Yë'ë Taita Riusu yua mësacua Taita Riusu ba'iguëna, baguëna se'e go'iye bayë. Ja'anre bacuani quëajajë'ën, cabi.

¹⁸Caguëna, María Magdalenabi Jesusre conjën ba'icuaana sani, “Mai Èjaguëni ëñahuë yë'ë” cago quëago. Baguë coca case'ere bacuani quëago.

Jesús se aparece a los discípulos

¹⁹Ja'nrëbi, ja'an umuguse semana ja'anrë umugusebi na'iguëna, Jesusre concuabi, judío ëja bainni huaji yëcua sëani, bacua hu'ëre ñë'cani, anto sa'roña ta'pini baë'ë. Ba'ijëna, Jesusbi bacua jobona joë ba'irubi eta rani nëcabi. Nëcabi cabi:

—Mësacua bojo recoyo huanoñe ba'ijë'ën, saludaguë cabi.

²⁰Ja'nca saludani ja'nrëbi, baguë ëntë saraña, baguë coriba, ja'anre bacuani ëñobi. Èñoguëna, bacua Èjaguë ba'iyete ëñani, ai bojohuë.

²¹Bojojëna, Jesusbi se'e cabi:

—Mësacua bojo recoyo huanõe ba'ijë'ën. Yë'ë Taitabi yë'ëre cuencueni raoguëna, güina'ru mësacuare cuencueni, bainna saoyë yë'ë, cabi.

²²Ja'nca cani ja'nrëbi, bacuani sëconi saoguë cabi:

—Mësacua yua Riusu Espíritute coní bajë'ën. ²³Yequëcuabi bacua gu'a juchare jo'cani senjotoca, mësacua yua bacua juchare huanë yeye cajë'ën. Catoca, ja'ancuabi yua gu'a jucha beoyë. Yequëcuabi bacua gu'a juchare jo'cani senjoma'itoca, mësacuabi yua bacua juchare huanë yema'íñe cajë'ën. Catoca, ja'ancuabi yua gu'a jucha bayë, caguë quëani saji'i.

Tomás ve al Señor resucitado

²⁴Yureca, Jesusre conguë Tomás hue'eguë, yequë mami Te'e Jubë Hua'guë casi'quë baji'i, yequë naconi jubë të'ya raisi'quë sëani. Ja'anguëbi, Jesús eta raisirën, bacua naconi beobi. ²⁵Beoguëna, Jesusre concuabi jë'te baguëni:

—Mai Ëjaguëni yua ëñahuë yëquëna, quëahuë.

Quëajëna, baguë sehuobi:

—Baguë go'ya raise'ere ro'tama'íñe yë'ë. Ru'ru baguë ëntë saraña quensiruanre ëñaza. Baguë ëntë saraña quensiruan, baguë coriba totasiru, ja'anre pa'roye porenica, baguë go'ya raise'ere ro'tayë yë'ë. Pa'roye poremanica, ro'tama'íñe yë'ë, caguë sehuobi.

²⁶Ja'nrëbi, ocho umuguseña ba'iguëna, Jesusre concua yua Tomás naconi ba huë'ere ñë'casi'cua ba'ijëna, anto sa'roña yua ta'pise'e baji'i. Ja'nrëbi, Jesús yua bacua jobona eta rani nëcani:

—Mësacua bojo recoyo huanõe ba'ijë'ën, saludaguë cabi.

²⁷Cani ja'nrëbi, Tomasni cabi:

—Yë'ë ëntë sarañare ëñajë'ën. Më'ë ëntë sara mëoñoare mi'nani, më'ë mëoñobi yë'ë ëntë sarañare pa'rojë'ën. Ja'nrëbi, më'ë ëntë sara mëoñoare mi'nani, yë'ë coriba totasi gojena sa'nsuni ëñajë'ën. Se'e ro'tama'íñe beoye ba'ijë'ën. Yë'ëni si'a recoyo ro'tajë'ën.

²⁸Caguëna, Tomasbi baguëni ëñani cabi:

—Yë'ë Ëjaguë, yë'ë Riusureba ba'iyë më'ë, caguë quëabi.

²⁹Quëaguëna, Jesús cabi:

—Më'ë yua yë'ëni ëñani, yë'ëni si'a recoyo ro'tahuë. Yequëcua yë'ëre ëñama'icuata'an, yë'ëni si'a recoyo ro'tajën, yua ai ta'yejeiye recoyo bojojën ba'ija'cua'ë, cabi.

El porqué de este libro

³⁰Yureca, Jesús yua baguëre concua naconi ba'iguë, ai ba'iyë ai ta'yejeiye yo'oni ëñobi. Si'aye ën pëbëna toyani jo'caye carabi. ³¹Ën pëbë toyase'e se'gare mësacuana jo'cahuë yë'ë. Mësacua yua Jesús, ba Cristo ba'iyë, Riusu Zin Raosi'quëreba ba'iyë, ja'anre recoyo ro'tajë'ën caguë, ën

pëbëte toyani jo'cahuë. Baguëbi conguëna, huajëreba huajëjën ba'ijën ba'ijë'n cajën, Jesusni si'a recoyo ro'tajë'n.

Jesús se aparece a siete de sus discípulos

21 ¹Ja'nrëbi jë'te, Jesusre concuabi Tiberio zitara yëruhuate ba'ijëna, Jesusbi bacuani ñaca'ru ënobi. ²Simón Pedro, yequë Tomás, Te'e Ju Hua'guë casi'quë, yequë Nataniel, Caná huë'e jobo Galilea yija huë'e jobo bainguë, yequëcua Zebedeo mamacua, yequëcua samucua, ja'ancua yua ñë'cani baë'ë. ³Ba'ijëna, Simón Pedrobi:

—Hua'ire yojaza, cabi.

Caguëna, ba yequëcubi:

—Yëquëna'ga më'ë naconi te'e saiyë, cahuë.

Ja'nrëbi, yogubi cacani sani, hua'ire yojën ñatajaicuata'an, hua'i tinjama'icua baë'ë. ⁴Ja'nrëbi, ñata bi'raguëna, Jesusbi zitara yëruhuate nëcaguëna, baguëre concuabi baguëte huesëhuë. ⁵Huesëjëna, bacuani caguë senni achabi:

—Mami sanhuë, çmësacua hua'i yore? senni achabi.

Senni achaguëna:

—Banhuë, sehuohuë.

⁶Sehuojëna, bacuani cabi:

—Mësacua huanterëte jëja ca'ncona senjojë'n. Ja'nca senjotoca, hua'i yoyë, cabi.

Caguëna, ja'nca senjohuë. Senjoni ja'nrëbi, ai ba'iyë ai hua'i yojën, huanterë rëquëguëna mëañe poremaë'ë. ⁷Ja'nrëbi, Jesusre conguë ai yësi'quëbi Pedroni:

—Mai Èjaguëbi querë ba'iji, cabi.

Ja'nca caguëna, Simón Pedrobi achani, baguë caña yo'o yo'oguë rutase'ere besa sayani, zitarana chani, yëruhuana yi'huaguë saji'i. ⁸Saiguëna, ba yequë concuabi yogute ba'ijën, ba huanterë hua'i bu'isirëte rërëni sani je'ë. Zitara yëruhua yua so'o ba'imajji'i. Cien metro ba'iyë cueñe'ru bajji'i. ⁹Jeni, ja'nrëbi ëñato, toa yua neo tëca zëinse'e bajji'i. Zëinse'e ba'iguëna, ziaya hua'i hua'guë te'leguë, aonbëan naconi, ja'anbi boguëna, ëñahuë. ¹⁰Èñajëna, Jesús cabi:

—Ba hua'i yose'e, samu hua'nare injaijë'n. Boni aiñu, cabi.

¹¹Caguëna, Simón Pedrobi yoguna cacani, huanterëte zeanni, yëruhuana rërëni mëabi. Mëani, ai ba'iyë ai ziaya hua'i, jaina ba'ijëna, huanterëte ai bu'iguëna, cuencueni ëñato, ciento cincuenta y tres baë'ë. Ai ba'iyë ai ba'icuata'an, huanterëbi ye'remaji'i. ¹²Ja'nrëbi, Jesusbi:

—Raijë'n. Desayunote aiñu, cabi.

Caguëna, bacuabi yua baguë ba'iyete senni achaye huaji yëhuë. Mai Èjaguë ba'iyete masihuë. ¹³Ja'nrëbi, Jesús yua ba aonbëan bese'ere inni, bacuana huo'hueni insibi. Ziaya hua'ire'ga güina'ru inni insibi.

14 Ja'nca bacuani ëñobi Jesús. Baguë go'ya raisirënbi bacuani ëñoguë, yureca baguë samute viaje eta rani ëñobi.

Jesús habla con Simón Pedro

15 Ja'nrëbi, desayunote anni tëjihuë. Tëjini, Jesús yua Simón Pedroni senni achabi:

—Simón, Juan mamaquë, më'ëbi ëñere ai yëguë, ¿yë'ëni quë'rë yëguë? senni achabi.

Senni achaguëna, sehuobi:

—Aito, Èjaguë. Më'ëni ai yëguë ba'iyë yë'ë. Ja'anre masiyë më'ë, sehuobi. Sehuoguëna, Jesusbi baguëni cabi:

—Ja'nca ba'itoca, oveja zin hua'nani aon cuiraye'ru, yë'ë bainni yë'ë cocarebare ye'yoguë ba'ijë'ën, cabi.

16 Cani ja'nrëbi, baguëni samu ba'iyë senni achabi:

—Simón, Juan mamaquë, ¿yë'ëni ai yëguë më'ë? senni achabi.

Senni achaguëna, sehuobi:

—Aito, Èjaguë, Më'ëni ai yëguë ba'iyë yë'ë. Ja'anre masiyë më'ë, sehuobi. Sehuoguëna, Jesusbi baguëni cabi:

—Ja'nca ba'itoca, jo'ya baguëbi baguë oveja hua'nani cuiraye'ru, më'ë yua yë'ë bainre cuirani conguë ba'ijë'ën, cabi.

17 Cani ja'nrëbi, baguëni samute ba'iyë senni achabi:

—Simón, Juan mamaquë, ¿yë'ëni ai yëguë më'ë? senni achabi.

Ja'nca samute ba'iyë senni achaguë, “¿yë'ëni ai yëguë më'ë? ” senni achaguëna, Pedrobi sa'nti hua'guë runni, baguëni sehuobi:

—Èjaguë, më'ëbi si'aye masiguë sëani, yë'ë yëguë ba'iyete masiyë më'ë, sehuobi.

Sehuoguëna, Jesusbi baguëni cabi:

—Ja'nca ba'itoca, jo'ya baguëbi baguë oveja hua'nani cuiraye'ru, më'ë yua yë'ë bainre cuirani conguë ba'ijë'ën. 18 Më'ëni ganreba yihuoguë quëayë yë'ë. Më'ë bonsëguë ba'isirënbi më'ëbi më'ë cañate sayani, më'ë yësiruanna saiguë ba'nhuë. Ja'nca ba'iguëta'an, më'ëbi ira hua'guë ruinguëna, yequëbi më'ë ëntë saraña mi'nañe guanseni, më'ë cañate më'ëna sayani, më'ë yëma'iruna më'ëre saja'guë'bi, cabi.

19 Ja'nca caguë, Pedro junni huesëja'yete quëani achobi Cristo. Riusu ta'yejeiye ba'iyete bainni masi güeseguë, ja'nca junni huesëja'guë'bi. Ja'nrëbi jë'te, Jesusbi Pedroni:

—Më'ë yua yë'ëni te'e conguë raijë'ën, cabi.

El discípulo a quien Jesús quería mucho

20 Caguëna, Pedrobi bonëni ëñato, ba conguë Jesús ai yësi'quëbi be'teguë raji'i. Ja'an raiguëbi yua pascua aon ainsirënbi Jesús ca'ncore

te'le ñu'isi'quë baji'i. “Ëjaguë, ¿güeguëbi më'ëre insini senjoja'guë'ne?” ja'anre senni achasi'quë baji'i. ²¹Ja'an ba'iguëbi raiguëna, Pedrobi baguëte ëñani, Jesusni senni achabi:

—Ëjaguë, ¿ja'anguë ba'iyete më'ë guere caguë'ne? senni achabi:

²²Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

—Yë'ë in rai umuguse tëca ba'ija'guë catoca, ja'anre ro'ta ëaye beoye ba'ijë'ën. Më'ë yua yë'ëni te'le conguë raiye ro'taguë yo'ojë'ën, cabi.

²³Ja'nca caguëna, ja'nrebi, Jesusre conjën ba'i jubëbi, Ja'an conguëbi junni huesëma'ija'guë'bi, sa'ñëña cani achohuë. Jesús yua baguë junni huesëma'ija'ñete camaji'i. “Yë'ë in rai umuguse tëca ba'ija'guë catoca, ja'anre ro'ta ëaye beoye ba'ijë'ën” ja'an se'gare cani jo'cabi Jesús.

²⁴Ja'an conguë yua yë'ë'ë. Yë'ë yua ën pëbë toyase'ere ëñasi'quë sëani, mësacuanı toyani jo'cahuë yë'ë. Te'le ruiñe ba'i coca se'gare toyani jo'cahuë yë'ë. Ja'anre masiyë mai.

²⁵Jesusbi yeque yo'o ai ba'iyete yo'oni ëñoguëna, ën pëbëna toyaye carabi. Si'ayete toyani jo'catoca, ja'an uti pëbëan toyani jo'case'e ai ba'iyete sëani, ën yijana jo'caye ti'anma'iji, ro'tayë yë'ë.

Riusu ta'yejeiye yo'o conjën ba'isi'cua, Bacua yo'ojën ba'ise'e

La promesa del Espíritu Santo

1 ¹Yë'ë bainguë Teófilo, yë'ë ja'anrë toyani saose'e, Jesucristo ën yija ba'iguë yo'ose'e beoru toyani jo'caguë, më'ëni quëahuë yë'ë. Baguë yo'oguë ba'ise'e, baguë coca ye'yoni jo'case'e, si'aye, ²baguë guënamë re'oto go'isirën tëca yo'oni jo'case'e më'ëre quëani jo'cahuë yë'ë, ëjaguë. Ja'nca yo'oni jo'casi'quëbi yuta go'ima'iguë, ru'ru baguëre ta'yejeiye yo'ore concuani cuencueni jo'caguëña. Cuencueni jo'caguë, Riusu Espíritubi masi güesequëña, bacuani yihuo coca quëani jo'caguëña, bacua yo'ojën ba'ija'ye'te. ³Quëani jo'cani, ja'n'rëbi junni tonni, go'ya rani, bacuani se'e ëñoguëña. Eñoni, cuarenta umuguseña bacua naconi te'e ba'iguë, baguë huajë rani ba'iyete bacuani te'e ruiñe masi güesequë, Riusu ta'yejeiye ba'i jobore bacuani quëaguë baquëña.

⁴Ja'nca ba'iguëbi baguëre ta'yejeiye yo'o concuani si'a jëja yihuoguë quëani jo'caguë baquëña:

—Mësacua yua Jerusalén huë'e jobona bëani ba'ijë'ën. Yë'ë Taita Riusu cani jo'case'e'ru ba'ija'ye tëca ëjojën ba'ijë'ën. Yë'ë'ga mësacuani cani jo'cahuë. ⁵Juanbi bainre oco naconi bautizaguë ba'isi'quëta'an, Riusu mame bautizaja'yeta'an te'e jëana ba'ija'guë'bi mësacuare. Yureña ba'i umuguseñabi Riusu Espíritubi mësacuana gaje meni baja'guë'bi, quëani jo'caguëña Jesucristo.

Jesús asciende al cielo

⁶Cani jo'caguëña, ja'n'rëbi ba hua'nabi baguë naconi te'e ba'ijën, baguëni senni achareña:

—Ëjaguë, Israel bain ba'i yija tëani quëñose'e, ¿ja'an yijare bacuana go'ya güeseye ro'taguë më'ë, yureña? senni achareña.

7 Senni achajëna, sehuoguëña baguë:

—Mai Taita Riusu yo'oja'yete mësacuanì gare masi güesema'iji. Baguë se'gabi baguë yo'oja'rënre masiji. 8 Baguë Espírituca mësacuana gaje meni baguëna, mësacuabi ai ta'yeyeiyereba yo'oye poreja'cua'ë. Ja'nca porecuabi yë'ë ba'iyete si'a bainni te'e ruiñe quëani achoja'cua'ë. Ru'ru, Jerusalén bain, ja'n'rëbi Judea yija bain, Samaria yija bain, ja'n'rëbi si'a ën yija re'oto bain so'o ba'icuanì yë'ë junni tonni go'ya raise'ere te'e ruiñe quëani achojën ba'ija'cua'ë mësacua, sehuoguëña Jesucristo.

9 Sehuoni tējini, bacuabi ëñajëna, guënamë re'otona huahua mëiguë, pico re'otona huesëguëna, ba hua'nabi gue ro'taye beoye ëñareña.

10 Ja'nca mëiñe ëñajën nëcäjëna, yequëcua, samucua, pojei canre ju'icubabi bacuana ti'an rani, 11 bacuani senni achareña:

—Mësacua Galilea yija bain, ¿guere ro'tajën guënamë re'otona ro mëiñe ëñajën nëcaye'ne? Ja'an mëni saisi'quë, Jesús hue'eguëbi baguë sani huesëse'eru güina'ru se'e gaje meni rajja'guë'bi. Mësacua yure ëñase'eru baguëni se'e ëñaja'cua'ë, quëani, ja'n'rëbi sateña.

Se escoge a Matías para reemplazar a Judas

12 Satena, ja'n'rëbi, Cristore concuabi yua Olivo casi cubëte ba'ijën, Jerusalén huë'e jobona te'e jëana gotëña. Cueñe ba'iruna go'lijën, yo'o yo'oma'i umuguse ganiñe poreye'ru, te'e kilómetro ba'iyë ganini ti'anreña. 13 Ti'anni, bacua ba'i huë'ena cacani, ëmëje'en ba'i sonohuëna mëni bateña. Ja'nca ba'icubabi ñaca hue'ecua bateña: Pedro, Santiago, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Alfeo mamaquë Santiago, Simón hue'eguë cananista jubë ba'iguë, Santiago bainguë Judas hue'eguë, ja'an hue'ecua bateña. 14 Ja'ancua si'a jubëbi Riusuni ujañu cajën, Jesús yo'jecua, Jesús pë'cago María, yequëcua romi hua'na, bacua naconi ñë'cani, si'a umuguseña Riusuni ujañen bateña. 15 Ja'nca ujañen ñë'cajën, ja'an umuguseñabi Pedrobi baguë bainre coca canì achoza caguë, ja'an jubë ciento veinte ba'icua, bacua jobona nëcani, coca ca bi'raguëña:

16 —Yo'je sanhuë, Riusu Espíritubi canì jo'ca güeseguëna, mai ira bainguë ba'isi'quë David hue'eguë ba'isi'quëbi toyani jo'caguëna, yureña Riusu cocarebana toyani jo'case'e ba'iji. Ja'an coca toyani jo'case'ere ro'tato, Riusubi yureñabi mai jobona te'e ruiñe yo'o güesebi. Davidbi canì jo'caguëna, 17 mai jubë bainguë ba'isi'quë Judas hue'eguëbi güina'ru yureña yo'obi. Yequëcubabi Jesusre preso zeanni bañu cajëna, Judasbi Jesús ba'irute bacuare ëñoni conbi. Mai jubëre ba'iguë, Jesusre yo'o congüë ba'isi'quëta'an, Jesusre je'o bacuani ro yahue conbi. 18 Congüëna, ba hua'nabi baguëni ro'ijëna, baguë gu'a curi naconi inni, yijare conì babi. Ja'nca conì baguëbi huajë junni, baguë sinjobëna tonquëna, baguë guëtabëbi juejueguëna, baguë guëta tu'u beoru runi tonni saji'i. 19 Ja'nca

huajë junquëna, si'a Jerusalén bainbi achani, ba yijare bacua cocabi Acéldama hue'yohuë. Zie yija hue'yosiru bajji'i. ²⁰Judas gu'aye yo'ose'ere què'rë te'le ruïne masiye yëtoca, Salmo casi uti pëbëna ëñani masijë'n. Naca caji:

Baguë huë'e yua bain senjosi huë'e'ru ruinja'guë.

Bain beo huë'e ba'ija'guë.

Se'le yequë què'rona ëñani, ën cocare masijë'n:

Yequëbi baguë yo'ore yo'oye cuencuesi'quë ba'ija'guë.

²¹Ja'nca toyani jo'case'e sëani, Riusu coca toyani jo'case'e'ru güina'ru yo'on'a. Mai jubë ba'icuaire cu'eto, si'a Jesucristo ën yija ba'iguë ba'ise'ere ëñasi'cua ba'iyë. ²²Juan bautiza güesesirëmbi guënamë re'otona mëni saisirën tëca baguë naconi te'le conjën ba'isi'cuare sëani, te'eguëte cuencueni, mai naconi te'le yo'o con güeseñu. Jesucristo go'ya rani huahua mëise'ere ëñasi'quëre cuencueni, ja'an ëñase'ere quëani achoja'guë cajën, mai jubë naconi te'le ba'i güeseñu, cani tonguëña Pedro.

²³Caní tonguëña, ja'n'rëbi si'a jubëre ëñani, samucuaire cuencueni nëcoreña. Te'eguë, José hue'eguë, yequë mami Barsabás hue'eguë, Justo'ga hue'eguë, ja'anguëte cuencueni nëcoreña. Yequëre'ga Matías hue'eguëre cuencueni nëcoreña. ²⁴Ja'nca cuencueni nëconi, Riusuni senni achareña:

—Ëjaguë Riusu, më'ëbi si'a bain recoyo ro'tayete masiguë sëani, ëncua samucua, yëquëna cuencueni nëcosi'cuare ëñani, ¿Jaroguëni më'ë ta'yejeiye yo'ore yo'oye re'huani jo'caguë'ne? ²⁵Judas yo'ore jo'cani senjose'ere ro'taguë, ¿jaroguëni mame re'huani jo'caja'guë'ne? Judasbi gu'aye yo'oni, baguë gu'a jucha ro'ire junni tonni, baguë bënni senjoja'runa saosi'quë sëani, yëquëna bain cuencueni nëcosi'cuare ëñani, te'eguëni ja'an yo'ore yo'o güesejë'n, Ëjaguë, cajën, Riusuni senni achareña bacua.

²⁶Senni achani tējini, ja'n'rëbi yahueni toyasi gatagate uanreña. Uanni ëñato, Matías yua Riusu ta'yejeiye yo'o cuencuesi'quë baquëña. Yequëcua oncecua naconi te'le zi'inni baquëña.

La venida del Espíritu Santo

2 ¹Ja'n'rëbi Riusu jëja umuguse Pentecostés casi umuguse, judío bain ru'ru tëasi aon umugusebi ti'anguëna, Riusu bain si'acuabi te'leruna në'cani bateña. ²Ba'ijëna, te'le jëana guënamë re'otobi ai jëja achoguëña. Ai jëja tutu raye'ru achoni, bacua ñu'ijën ba'i huë'e beoru ai achoreba achoguëña. ³Ja'nca achoguëna, ba hua'nabi mëiñe ëñato, toa zemeñoa ba'iyë'ru huahua meni tonquëña. Ga bainguëna huo'hueni te'le toa zemeño tuaguëña. ⁴Tua mequëna, Riusu bain si'acua yua Riusu Espirituni si'a recoyoreba bani, bojo hua'na re'huani, ja'n'rëbi Riusu Espiritubi ca güesequëna, tin bain cocare ca bi'rareña.

⁵Ja'ansi umuguseñabi judío bain, Riusuni ai yëjën bojocua, si'a ën yija re'otobi raisi'cuabi yua Jerusalén huë'e jobona ti'an raisi'cua bateña.

⁶Ja'nca ba'icuabi Riusu bain tin coca cayete achani, ai jai jubë bainbi ñë'cani, gue ro'taye beoye achareña. Ga bainguëbi baguë cocare achani, Yë'ë cocare queaca masiye caye'ne cajën, ai bojojën achareña. ⁷Gue ro'taye beoye achajën, sa'ñeña bojojën, sa'ñeña ca bi'rareña:

—Ja'an hua'na si'a hua'na ro Galilea bain ye'yema'isi'cua sëani, ¿queaca yë'ë cocare caye poreye'ne? ⁸Yë'ë yija bain coca ¿queaca caye masiye'ne bacua? sa'ñeña senni achajën, gue ro'taye beoye nëcareña si'acua.

⁹Ja'an bain achacuare ëñato, si'a hua'nabi tin yijañabi raisi'cua bateña. Partia, Media, Elam, Mesopotamia, Judea, Capadocia, Ponto, Asia, ¹⁰Frigia, Panfilia, Egipto, Cirene que ca'ncoña yijaruan, Africa ba'iruan, ja'anruan bainbi raisi'cua bateña. Romabi rani ba'icua'ga bateña. Yequëcuabi judío bainreba bateña. Yequëcuabi tin yijañabi rani, judío bain ujayete ye'yesi'cua bateña. ¹¹Yequëcua'ga Creta, Arabia, ja'an yijañabi raisi'cua ba'ijën, ga bainguë baguë yija cocare achato, Riusu bainbi Riusu ta'yejeiye ba'iyete cani achojën bateña.

¹²Ja'nca cani achojënna, ja'an bain ñë'casi'cuabi gue ro'taye beoye achajën, sa'ñeña senni achajën bateña:

—¿Gue'ne yureca? ¿Queaca maire yo'oguë'ne Riusu? senni achareña.

¹³Senni achajënna, yequëcua'ga Jesucristore yo'o concuani ëñajën, bacuare ro jayajën careña:

—Ro güebe neni, ro coca cayë bacua, careña.

Discurso de Pedro

¹⁴Cajënna, Pedro yua Riusu ta'yejeiye yo'o concua oncecua naconi ba'iguëbi nëceni, bainni si'a jëja coca ca bi'raguëña:

—Mësacua judío bain, si'a Jerusalén huë'e jobo ba'icua, yë'ëbi coca caguëna, te'e ruiñe achajë'ën. ¹⁵Ëncua yë'ë bain concuabi güebema'iñë. Ënsëguë yuta zijeirën së'iguë sëani, mësacua yua huacha ro'tahuë.

¹⁶Riusu yo'oja'yete cani jo'case'e'ru yureña maini yo'oni jo'caji baguë. Riusu ira bainguë cuencuesi'quë Joel hue'leguëbi toyani jo'caguëna, mësacua achani masijë'ën:

¹⁷Ën yija carajei umuguseña ti'anguëna, ën yo'ore yo'oja'guë'ë yë'ë, caji Riusu.

Yë'ë Espíritute si'a bainna gacho meni tonguëna, ai recoyo bojojën ba'ija'cua'ë bacua.

Ja'nca bojojën, mësacua mamacua, ëmëcua, romi zincua, si'acuabi yë'ë cocare masini cani achoja'cua'ë.

Mësacua bain bonsëcuabi Riusu guënamë toyare ëñani masija'cua'ë. Mësacua bain iracuabi Riusu ëo cainruna ëñani masija'cua'ë.

18 Ja'an umuguseñabi ti'anguëna, yè'ë Espíritute gacho meni, yè'ë bain yè'ëre yo'o concuani tonni baja'guè'ë yè'ë.

Ja'nca tonni baguëna, yè'ë ba'iyete bainna quëani achoja'cua'ë bacua.

19 Ja'ansi umuguseñabi yè'ë yua ai ta'yejeiye yo'oni, guënamè re'otona ëñoja'guè'ë.

Yija re'oto'ga ëñoja'guè'ë yè'ë.

Zie, toa, ai rëiye toa pico, ja'anre ëñoja'guè'ë yè'ë.

20 Ja'an umuguse Riusu ta'yejeiye ba'i umuguse, Jesucristo ti'an rai umuguse yuta ti'anma'iguëna, ënsëguëbi zijei re'oto na'ini huesëja'guè'bi.

Ñañaguè'ga yua zie'ru majequë ruinja'guè'bi.

21 Ja'nca ba'iguëna, bain hua'nabi Riusu ba'i jobona ti'anni si'arën ba'iyè yënica, Jesucristo ta'yejeiye coñete te'e ruiñe senreba senjë'ën, cani jo'cabi Riusu.

22 Ja'nca toyani jo'case'e sëani, mësacua Israel bain, yè'ëbi yëhuo cocare mësacuani quëani achoguëna, te'e ruiñe achani masijë'ën: Riusubi baguë Zin Jesucristore cuencueni, mësacuana raoguëna, ai ta'yejeiyereba yo'oni mësacuani ëñoguëna, mësacuabi ëñani, baguë ta'yejeiye ba'iyete masihuë. 23 Ja'nca masicuata'an, mësacua yua Riusu cuencueni jo'case'e'ru yo'ojën, Jesucristore preso zeanni, gu'a bain naconi crusu sa'cahuëna te'e reoni, baguëni ro huani senjohuë. 24 Huani senjosi'quëreta'an, Riusubi ai ta'yejeiye Èjaguë sëani, baguëte go'ya rai güesebi. Mai ta'yejeiye Èjaguëre sëani, ju'insi'quëre gare jo'cani senjoñe poremajili. 25 Mai ira Èjaguë ba'isi'quë David'ga Jesús ba'ija'yete toyani jo'caguëna. Èn cocare toyani maina jo'caguëna:

Yè'ë ëjaguëbi yè'ë naconi te'e ba'iguëna, gare jo'caye beoye baguëni ëñañe poreyè yè'ë.

Yè'ë yua ñañaja'runa to'inma'iñe caguë, yè'ë jëja ca'ncona nëceni, yè'ëre baji.

26 Ja'nca sëani, yè'ë yua ai bojo recoyo re'huani baguëni ai bojoreba bojoguë cani achoyè yè'ë.

Baguëbi yè'ëni masi güeseaguëna, yè'ë junni tonja'rën ti'anguëna, yè'ë ga'nihuëbi gare pu'ncaye beoye ba'ija'guè'bi.

27 Yè'ë recoyote gare jo'cani senjomal'ija'guë sëani, yè'ë yua më'ëre yo'o con hua'guë ba'iguëna, yè'ë ga'nihuëte gare pu'nca güeseoye beoye ba'ija'guè'ë më'ë.

28 Yè'ë yua se'e go'ya raija'guëre sëani, më'ëbi yè'ëni ja'anre masi güeseaguëna, yè'ëbi më'ëni ëñani, ai ta'yejeiyereba bojoguë ba'ija'guè'ë yè'ë, toyani jo'caguëna David.

29 Ja'nca sëani, yo'je sanhuë, David coca toyani jo'case'ere ro'tani ye'yëjë'ën. Mai ira ëjaguë ba'isi'quë Davidbi ja'an cocare toyani jo'cani,

ja'n'rëbi junni tonguëna, baguë bainbi baguëte tanni jo'careña. Jo'carena, baguë ga'nihuëbi pu'nncani carajaquëña. Baguë tansiru yuta mai naconi ba'iguëna, ëñani masijë'ën. ³⁰Ja'nca pu'nncani huesësi'quëta'an, Riusu ta'yejeiye yo'oja'yete quëaguë ba'nquëña. Riusubi ën cocare quëani jo'caguëna, te'e ruiñe ro'taguëña baguë: Te'e ruiñereba quëani jo'cayë yë'ë. Më'ë bainguë jë'te raija'guëre cuencueni raoguëna, më'ë ta'yejeiye Ëjaguë ba'iyë'ru ai ta'yejeiye Ëjaguë ba'ija'guë'bi, quëani jo'caguëña Riusu, baguë Zin Jesucristore. ³¹Ja'nca quëani jo'caguëna, mai ira ëjaguë ba'isi'quë Davidbi achani, te'e ruiñe recoyo ro'tani, Cristo raija'yete masiguëña. Masini, Cristo junni tonni go'ya raija'yete toyani jo'caguëña. Yë'ë recoyote gare jo'cani senjoma'ija'guë caguë, Yë'ë ga'nihuëte gare pu'nca güeseye beoye ba'ija'guë caguë, Jesucristo ba'ija'yete toyani jo'caguëña. ³²Ja'nca toyani jo'case'e ba'iguëna, Riusubi baguë Zin raosi'quëre, ja'ansi'quëre go'ya rai güesebi. Go'ya rai güesequëna, yëquëna hua'nabi ëñasi'cua ba'iyë. ³³Ja'nca go'ya rai güeseni, baguë jëja ca'ncona mëani baji. Ja'nca bani, baguë Espiritute baguëna jo'cani, baguë ta'yejeiyereba conguëte re'huani baji. Riusu ru'ruña quëani jo'case'e'ru te'e ruiñe yo'obi. Ja'nca yo'oguëna, mësacua'ga yure umuguse Riusu ta'yejeiye yo'ose'ere achani ëñahuë. ³⁴Ja'nca sëani, Davidbi guënamë re'otona go'ya rani mëimaquëña. Baguëbi ën coca se'gare toyani jo'caguëña:

Riusubi yë'ë Ëjaguëni cabi:

“Yë'ë jëja ca'ncona bëani ba'ijë'ën,

³⁵ më'ë je'lo bacuani më'ë guëon na'mina ti'anni carajei güeseye tëca”
toyani jo'caguëña David.

³⁶Ja'nca toyani jo'case'e sëani, Israel bain si'acuabi te'e ruiñereba achani masijë'ën: Mësacuabi ja'an Jesucristorebare crusu sa'cahuëna reoni, huani senjosi'cuata'an, Riusubi ta'yejeiyereba yo'oni, baguëni go'ya rai güeseni, baguë ta'yejeiyereba conguëte re'huani, mai Ëjaguërebare maire ëñobi, cani achoguëña Pedro.

³⁷Cani achoguëna, bain hua'nabi achani, ai recoyo oijën, Pedroni, yequëcua Riusure ta'yejeiye yo'o concua, si'acuani senni achareña:

—Ja'yë sanhuë, ¿queaca yo'oja'cua'ne yëquëna? senni achareña.

³⁸Senni acharena, Pedrobi sehuoguëña:

—Mësacua yua Riusuna ti'anni quëajë'ën. Mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'e beoru gare jo'cani, Yë'ë gu'a juchare gare se'e ro'tama'ijë'ën cajën, Jesucristo ta'yejeiye ba'iyete si'a recoyo ro'tajën, oona bautiza güesejën ba'ijë'ën. Ja'nca yo'onica, Riusubi baguë Espiritute mësacuana gacho meni ton güeseja'guë'bi. ³⁹Ja'nca cani jo'casi'quë sëani, mësacua, mësacua mamacua raija'cua, so'o yijañare ba'icua, si'acua baguë bain cuencues'cuani baguë Espiritute insini, si'acuani baguë bainre re'huani baja'guë'bi Riusu, sehuoguë quëaguëña Pedro.

⁴⁰Ja'nca quëani, se'e yeque cocare yihuoguë cani achoguëña:

—Ën yija bain gu'ayereba yo'ojën ba'icua bi gare huesëni carajeija'cua sëani, bacua jobobi gare quëñëni, Riusuni recoyo te'e zi'nzini, baguë bainreba ba'ijë'n, cani achoguëña.

⁴¹Ja'nca cani achoguëña, bain hua'nabi te'e ruiñe achani, baguë case'e'ru yo'o bi'rareña. Jesucristoni recoyo te'e zi'nzini oona bautiza güesereña. Ja'nca yo'ojën, ja'ansi umuguse samute mil bainbi Jesucristoni si'a recoyo ro'tareña. ⁴²Ja'nca ro'tani, Riusure ta'yejeiye yo'o concuabi ye'yojënna, te'e ruiñe achani, gare jo'caye beoye Riusu yëye'ru yo'ojën bateña. Si'a jubëbi sa'ñeña recoyo te'e zi'nzini, sa'ñeña bojojën, Riusuni te'e ujañen, Riusu naconi te'e zi'nzini aon huo'huejën, te'e ainjën bateña.

La vida de los primeros cristianos

⁴³Ja'nca ba'ijën, Riusure ta'yejeiye yo'o concuabi ai ta'yejeiye yo'ore yo'oni jo'cajënna, bain hua'nabi te'e ruiñe ëñajën, ai ro'tajën, Riusu yëye'ru te'e ruiñe yo'oñu cajën yo'o bi'rareña. ⁴⁴Si'acua, Jesucristo naconi recoyo te'e zi'nzini ba'icua bi bacua bonsere inni, sa'ñeña huo'huejën, ro insijën bateña. ⁴⁵Bacua jubë ba'icua yequëcuabi ai bonsere bajën, bacua bonsere insini curi coní, Cristo bain bonse carajën ba'icua na ro insijën bateña. ⁴⁶Si'a umuguseña bacuabi Riusu uja huë'ena ñë'cani ujaní, ja'n'rëbi jurëanbi bain huë'eñana ñë'cani, Riusu naconi te'e aonre ainjën, Riusuni Surupa cajën, recoyo te'e bojoreba bojojën bateña. ⁴⁷Riusuni cajën, Ai ta'yejeiyereba Ëjaguë ba'iguë'ë më'ë, cajënna, si'a bainbi bacuani te'e ruiñe ëñajën bateña. Riusu bainbi ja'nca ai bojojën ba'ijënna, Riusubi se'e yequë bainre si'a umuguseña cuencueni, bacuani mame recoyo re'huani, baguë bain jubëna ñë'ca güeseguë baquëña.

Un cojo es sanado

3 ¹Ja'n'rëbi, yequë umuguse, ënsëguëbi a las tres ba'iyë'ru së'iguëña, Riusu bain ujañen ñë'cajairën sëani, Pedro, Juan, bacuabi Riusu uja huë'ena mëi bi'rareña. ²Mëi bi'rani ëñato, garasi guëoña baguëbi caca sarote tinja ñuquëña. Ganiñe porema'li hua'guëre sëani, baguë bainbi si'a umuguseña baguëre cuanni sani, Re'oyereba caca sa'rona jo'careña. Jo'cajënna, ba hua'guëbi ga bain hua'na ti'anja'cuani curi ma'carëte senguë ñuquëña.

³Ja'nca ñu'li hua'guëbi Pedro, Juan, bacuani curi ma'carëte senquëña.

⁴Senguëña, bacuabi baguëni ëñareña. Ëñani, Pedrobi baguëni caguëña:

—Yëquënaní ëñajë'n, caguëña.

⁵Caguëña, ba hua'guëbi Curi ma'carëte coní baza caguë ëñaguëña.

⁶Ëñaguëña, Pedrobi caguëña:

—Yë'ë yua curi ma'carëte gare beo hua'guëta'an, yë'ë bayete më'ëna insini jo'caye yëyë yë'ë. Mai ta'yejeiyereba Ëjaguë Jesucristo, Nazareno

bainguë ba'isi'quëbi yo'o güeseguëna, nëca mëni ganijë'n, caguë cayë yë'ë, caguëña.

⁷Caní ja'nrëbi, baguë jëja ëntë sarare zeanni huëaguëna, ba hua'guëbi jëja ba guëõnare re'huani, jëja jëo betogañare'ga re'huani, nëca mëquëña. ⁸Ja'nca nëca mëni, jëja cha'cani, ja'nrëbi te'e ruiñe gani bi'raguëña. Gani bi'rani, bacua naconi Riusu uja huë'ena cacani, Riusuni ai bojoreba bojoguë, baguë se'gabi cha'caguë ganiguë baquëña. ⁹Ja'nca ba'iguëna, si'a bain hua'nabi ëñani, Riusuni bojoreba bojojën careña. ¹⁰Ja'nca cajën, gue ro'taye beoye ëñajën, ¿Gue'ne yureca? sa'ñeña cajën, ba bainguëre masicuabi sa'ñeña careña:

—Guëon garaguë ba'isi hua'guëbi Re'oyereba caca sa'rore ñu'iguë, curi so'corëanre senguë ba'isi'quëta'an, ¿queaca huajë raquë'ne? sa'ñeña senni achajën, quëquëjën ëñareña.

Discurso de Pedro en el Pórtico de Salomón

¹¹Yureca guëon garaguë ba'isi'quëbi huajë rani bojoguë, Pedro, Juan, bacuani su'ncaguë zeanguë ba'iguëna, si'a jubë bainbi bacua ba'iruna huë'huëjën rateña, huë'e tubëan ba'iru, Salomón casiru. ¹²Ja'nca huë'huë rajjënna, Pedrobi bainni ëñani, bacuani coca cani acho bi'raguëña:

—Mësacua Israel bain ¿queaca ro'tajën, ai yo'ojën ëñañe'ne? Yëquëna hua'na se'gabi guëon garasi'quëni huachomaë'ë. Yequërë mësacuabi ro'tajën, Riusu bainbi ta'yejeiye yo'oye masini huachomate, o Riusu bainbi Riusuni recoyo zi'nzini ba'ijën baguëni huachomate cajën, mëscura ai huacha ro'tacua'ë. Yëquëna hua'nabi ro bain sëani, yëquëna se'gabi ta'yejeiye yo'oye gare porema'licua'ë. ¹³Riusu se'gabi ënquëni ta'yeyeiye yo'oni te'e ruiñe huachobi. Ja'an Riusu yua mai ta'yejeiyereba Èjaguë Riusureba'bi ba'iji. Mai ira bain ba'isi'cua, Abraham, Isaac, Jacob, bacuabi mai Èjaguë Riusuni ai recoyo bojojën bateña. Ja'an Riusubi baguë Zin Jesucristoni ai bojoguë, baguë ta'yejeiye ba'iyete bainni masi güeseguëna, mësacuabi baguëre ro preso zean güeseni, ëja bainna insihuë. Insini, Pilatobi etoye yëguëna, mësacuabi ai ënseye cahuë. ¹⁴Gu'a bain hua'guëre etojë'n cahuë. Ja'nca cani, Riusu raosi'quëre, maire re'oye yo'osi'quëre, Riusu ta'yejeiyereba cuencuesi'quëre, ja'anguëre roreba huani senjo güesehuë mësacua. ¹⁵Maire huajëreba huajë güeseguëni ro jo'cani, baguëni huani senjo güesesi'cuata'an, Riusubi ai ta'yejeiye yo'oni, baguëni go'ya rai güeseni babi. Ja'nca go'ya rai güeseguëna, yëquëñabi ëñani masihuë. ¹⁶Ja'nca ëñani masini, baguë ta'yejeiye ba'iyete si'a recoyo ro'tani, ënquë guëõña garasi'quë'ga si'a recoyo ro'tani Cristoni recoyo zi'inguëna, Cristobi baguëni huachoni, huajë guëõña baguëre re'huabi, mësacua te'e bainguëre. Ja'nca sëani, mësacua ëñajë'n. Ènquëbi Jesucristoni si'a recoyo ro'taguëna, Jesucristobi baguëni huachoreba huachobi.

17 Yureca, yè'è bain sanhuë, mësacua, mësacua ëja bain gu'aye yo'ose'ere cato, ro huesë ëaye yo'ojën, Jesucristoni huani senjo güesehuë mësacua. Ja'nca ro huesë ëaye yo'osi'cuata'an, 18 Riusu ru'rureba ro'taguë yo'oja'yete ro'tani masijë'ën. Baguë ira bain raosi'cuabi baguë cocare toyani jo'cajënna, mësacua ëñani masijë'ën: Riusu Raoja'guërebabi ai yo'oguë ba'ija'guë'bi, toyani jo'cajënna, mësacua ëñani masijë'ën. 19 Ja'anre te'e ruiñe masinica, mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani senjoni, Riusuni si'a recoyo te'e zi'nzini bajë'ën. Ja'nca banica, Riusubi mësacua gu'a juchare gare se'le ro'tama'iguë ba'ija'guë'bi. Ja'nca ba'iguë'bi mësacuare mame recoyo ba'icuare re'huani, mësacuani bojoreba bojo güeseja'guë'bi. 20 Baguë Zin Jesucristo, baguë ru'rureba raoja'ye ro'tasi'quë, baguëre cuencueni, mësacuana raoguëna, mësacua yua ai bojoreba bojocua ruinja'cua'ë. 21 Ja'nca bojo hua'na ruinja'cua ba'ijënna, yureca Riusu cuencueja'rën ti'añe tëca Jesucristobi guënamë re'otore ba'iguë ëjoi. Riusu ira bain raosi'cuabi ja'nca maina toyani jo'careña. 22 Moises'ga mai ira bain ba'isi'cuani toyani jo'caguëna, mësacua ëñani masijë'ën: “Mai Èjaguë Riusubi mësacua bain jë'te ba'ija'cuare ëñani, baguë cocare quëaguëte yo'je cuencueni raoja'guë'bi. Yë'ere cuencueni raose'e'ru baguëte cuencueni raoja'guë'bi. Ja'nca raoguëna, baguë'bi coca cani achoguëna, mësacua te'e ruiñe achani, yo'ojën ba'ijë'ën. 23 Te'e ruiñe achani yo'omanica, Riusu bain ba'iyë gare porema'ija'cua'ë. Riusubi mësacuani gare carajei güeseja'guë'bi” toyani jo'cabi Moisés.

24 Si'a Riusu ira bain raosi'cua, Samuel, yequëcua jë'te raisi'cua'ga güina'ru toyani jo'cajën, Riusu cuencuesi'quërebabi ti'an raija'guë'bi cajënna, yure umuguseña ti'an raisi'quë baji'i. 25 Riusubi ja'nca toyani jo'ca güesequë, mësacua, baguë bain ba'ija'cuana baguë cani jo'case'e'ru yo'oni jo'ca güeseye ro'tabi. Mësacua ba'ija'yete ro'taguë, mai ira bain ba'isi'cua naconi cani jo'caguë, Taita Abrahamni te'e ruiñe cani jo'caguëña: “Më'ë yua yè'è cocare si'a recoyo ro'taguëna, si'a re'oto bain jubëanni bojo güeseja'guë'ë yè'ë” cani jo'caguëña Riusu. 26 Ja'nca cani jo'casi'quë'bi yureña baguë Zinni go'ya rai güeseni, mësacuana ru'ru raoni ëño güesebi. Mësacuani re'oye yo'oni bojo güeseza caguë, baguë Zinre mësacuani ëñoguëna, mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani senjoni, baguëna ti'anni, recoyo te'e zi'nzini ba'ijë'ën, caguë yihuoguëña Pedro.

Pedro y Juan ante las autoridades

4 1 Pedro, Juan, bacuabi yuta bain hua'na naconi ja'nca cajën yihuojënna, pairi ëja bain, Riusu huë'e ëjaguë, Saduceo bain, ja'ancuabi ti'an rateña. 2 Jesucristo go'ya raise'ere quëani achojën

ba'icuaire sëani, ja'ancuabi ti'an rani, bacuani bëinjën, ³bacuani preso zeanni, na'i si'aye sëani, bacuare ya'o huë'ena guaoni ta'pini, Miato tëca ba'ija'bë cajën goteña. ⁴Ja'nca preso guaosi'cua ba'lijëna, bacua coca achasi'cua ai jai jubëbi Jesucristoni si'a recoyo ro'tareña. Ja'nca recoyo ro'tajën, ëmëcua se'gare cuencueto, cinco mil bain ba'iyë'ru bateña.

⁵Ja'nrëbi yequë umuguse ñataguëna, si'a judío ëja bain, Jerusalén huë'e jobo ba'icua, bain iracua, ira coca masiye ye'yocua, ja'an si'acuabi ñë'ca rani, Pedro, Juan, bacuare coca senni achañu cajën, bacua ñë'caruna ti'anreña. ⁶Bacua pairi ta'yejeiye ëjaguë Anás hue'eguë, baguë te'e bain hua'na Caifás, Juan, Alejandro, bacua'ga ti'anni bateña. ⁷Ti'anni ba'icuaabi guansejën, Pedro, Juan, ja'ancuare rani mai joborana nëcoj'ën caní, ja'nrëbi rani nëcojëna, bacuani coca senni achareña:

—¿Mësacua guere yo'o'jën, ëjacua yo'oye'ru coca caní achojën rate'ne? ¿Gue ëjaguëbi mësacua yo'oyete guanseguë'ne? cajën, bacuani bëinjën senni achareña.

⁸Senni acharena, Pedrobi, Riusu Espíritubi te'e ruiñe ca güesequëna, bacuani sehua bi'raguëña:

—Mësacua Israel ëja bain, judío ira ëja bain, mësacua si'acua achajë'ën. ⁹Guëoña garasi'quë huajë raise'e, ja'an re'oye yo'ose'ere yëquënaní senni achatoca, mësacuani te'e ruiñe quëayë yëquëna. ¹⁰Ja'nca quëajëna, mësacua Israel bain si'acuabi achani masijë'ën. Mësacua yua ënquë, guëoña garasi'quë huajë raisi'quëre ëñajë'ën. Baguëbi Jesucristo ja'an Nazareno bainguëni si'a recoyo ro'taguëna, Jesucristobi baguëni te'e ruiñe huajë rai güesebi. Ja'an Jesucristore ro'tajë'ën. Mësacuabi baguëni huani senjo güesejëna, Riusubi ta'yejeiye yo'oni, baguëni go'ya rai güesebi. ¹¹Ja'an Jesucristo yua mai ta'yejeiyereba Èjaguë cuencuesi'quëreta'an, mësacua Israel ëja bain, Riusu cocare te'e ruiñe ye'yoye cuencuesi'cuabi baguëte ro gu'a güeni senjohuë. Güeni senjosi'cuata'an, Riusu quë'rë ta'yejeiye Èja bainguë re'huasi'quë baji'i baguë. ¹²Ja'nca re'huasi'quë sëani, baguë se'gabi bainre mame re'huani bacua gu'a jucha yo'o'jën ba'ise'ere senjoni, bain recoyo tënoñe poreji baguë. Yequëcua ja'nca tënoñe porecuare cu'eto, gare beoyë. Jesucristo se'gabi maire mame recoyo re'huani Riusu bainre re'huaye poreji, sehuguë quëaguëna Pedro.

¹³Ja'nca quëaguë, gare huaji yëye beoye quëaguëna, judío ëja bainbi gue ro'taye beoye achajën, Ja'an hua'nabi ai masiye sehuyey poreyë careña. Ro uti ye'yema'isi'cuata'an, ¿queaca ta'yejeiye masiye'ne bacua? sa'ñeña senni achareña. Jesucristo bainreba cuencuesi'cua gare ba'iyë bacua careña. ¹⁴Ja'nca cajën, gue ro'taye beoye ëñajën, guëoña garasi'quë huajë raise'ere te'e ruiñe masijën, bacuani gu'aye caye gare poremateña. ¹⁵Ja'nrëbi sa'ñeña se'ga coca senni achajën ba'iñu cajën, ba

hua'nare hue'se ca'ncona eto güeseni, ¹⁶ bacua ba'ija'yete sa'ñeña coca senni acha bi'rareña:

—¿Mai hua'na queaca bacuani si'nseye'ne? Guëoña garasi'quë huajë raise'ere gu'aye caye porema'iñë mai, Riusu ta'yejeiguë huachose'e sëani. ¹⁷ Si'nseye porema'icuata'an, bacua coca yua si'a bain naconi jaijeima'ija'ñe cajën, ëncuani si'a jëja yihuoñu careña. Mësacua yua Jesucristo ta'yejeiye ba'iyete gare se'e quëani achoma'ijë'n guanseñu careña. Mësacuabi quëani achotoca, ai jëja si'nseyë yëquëna cañu careña, sa'ñeña.

¹⁸ Ja'nca sa'ñeña senni achani tëjini, ba huana etosi'cuare se'e choni, bacuani si'a jëja guansereña:

—Mësacua yua Jesucristo ba'iyete gare se'e quëani achoye beoye ba'ijë'n careña.

¹⁹ Carena, Pedro, Juan, bacuabi sehuoreña:

—Riusubi yëquënanani ta'yejeiye guanseni jo'casi'quë ba'iguëna, ¿queaca mësacua guanse cocare achani yo'oye poreye'ne yëquëna? Mësacua se'ga ja'anre ro'tajë'n. ²⁰ Riusu ta'yejeiye yo'oni jo'case'e, yëquëna te'e ruiñe ëñani masise'e, ja'anre gare jo'caye beoye quëani achoye bayë yëquëna, sehuoreña bacua.

²¹ Ja'nca sehuorena, judío ëja bainbi ro si'nsejei cocare cajën, bacuare etoni saoreña. Si'a bain hua'nabi ba bainguë huajë raise'ere ëñani, Riusuni ai bojoreba bojojën cajëna, ëja bainbi si'nse güeseye gare poremateña. ²² Guëoña garasi'quëni ëñani, quë'rë cuarenta tëcahuëan baguëte masini, Pedro sanhuëni ro etoni saoreña.

Los creyentes piden confianza y valor

²³ Etoni saorena, bacuabi ja'ansirën sani, bacua gaje concuana ti'anni, ëja bain case'ere bacuani quëareña. ²⁴ Quëani tëjjjënna, si'a jubëbi te'e ujajën, Riusuni careña:

—Mai Ëjaguë Riusu, më'ëbi si'a ën yija re'oto, si'a guënamë re'oto, si'ayete re'huani jo'cahuë më'ë. ²⁵ Më'ë coca cani jo'case'e'ru güina'ru yo'ojën ba'iyë bain hua'na. Më'ë Espiritubi mai ira bainguë ba'isi'quë Davidni cani jo'ca güeseguëna, Davidbi maini toyani jo'caguëna:

Riusuni ro'tama'icuabi ¿guere yo'ojën, ro bëin coca cajën, ro gu'aye yo'oye se'ga sa'ñeña ro'tajën ba'iyë'ne?

²⁶ Ën yija bain ta'yejeiye ëjacuabi huëni, je'o bajën, si'acuabi në'cani, Riusuni gu'a güejën, baguë Cristo raosi'quërebani gu'a güejën, baguë bainreba cuencuesi'cuani gu'a güejën, ro yo'oyë bacua, toyani jo'caguëna David.

²⁷ Ja'nca toyani jo'case'e ba'iguëna, më'ëbi yureña güina'ru yo'o güesehuë, Ëjaguë. Herodes, Poncio Pilato, romano bain hua'na, Israel

bain hua'nabi ën huë'e jobore ñë'casi'cua ba'ijën, më'ë Zin Jesucristo te'e ruiñe cuencueni raosi'quë, ja'anguëni ai gu'aye yo'ohuë bacua. ²⁸Ja'nca gu'aye yo'ocuabi më'ë ru'rureba ro'tani yo'o güesese'e se'gare yo'ohuë bacua. ²⁹Ja'nca yo'osi'cuabi yëquënani yureña gu'aye cajënna, Eǵaguë achajë'ën. Achani, yëquëna hua'nani conjë'ën. Më'ëre yo'o concuare sëani, gare huaji yëye beoye ba'i hua'nare re'huani, më'ë cocareba te'e ruiñe quëani achocuare si'a jëja re'huani yo'o güesejë'ën. ³⁰Më'ë Zin Jesucristoni te'e ruiñe masija'bë caguë, më'ë ta'yejeiye yo'ore yo'oni, rau bacuare huachoni bainre ëñojë'ën. Ja'an cocare Riusuni ujjën, te'e careña.

³¹Cani tëjirena, bacua ñë'casi'cua ba'i yijare ëñato, ai jëja ñu'cueguë baquëña. Ñu'cueguë ba'iguëna, Riusu Espiritubi ja'ansirën gaje meni, si'a baguë bain baru ba'icuanu baguëña. Ja'nca baguëna, bacuabi ai bojo recoyo re'huani, gare huaji yëye beoye Riusu cocarebare quëani acho bi'rareña.

Todas las cosas eran de todos

³²Ja'nca quëani acho bi'rajënna, ai jai jubë bainbi Jesucristoni si'a recoyo ro'tani, si'a jubëbi recoyo te'e zi'nzini, sañeña te'e oireba oijën bojojën, bacua bonsere ëñajën, Yë'ë bonse se'ga beoji cajën, sa'ñeña huo'huejën conjën bateña. ³³Ja'nca ba'ijënna, Riusure ta'yejeiye yo'o concuabi bainni ai ta'yejeiye ye'yojën yihuojën bateña. Jesucristobi go'ya raiguëna, te'e ruiñe ëñahuë yëquëna quëani achojënna, Riusubi baguë bainrebani ai re'oye yo'oguë baquëña. ³⁴Ja'nca sa'ñeña bojojën, bonse carajën ba'icua gare beoreña. Bacua jubë ba'icua yijañare bacua, huë'eñare bacua, ja'ancuabi yequëcuana insini, curire coní, ³⁵Riusure ta'yejeiye yo'o concuana ro insireña. Ro insijënna, bacuabi si'a ba jubë bain carajën ba'icuanu huo'hueni insireña. ³⁶Bacua jubë bainguë José hue'eguëbi ja'nca yo'oguëña. Ja'an hua'guë yua levita bainguë ba'iguëbi Chipre jubobi raisi'quë ba'iguëna, Riusu ta'yejeiye yo'o concuabi baguë oireba oiguë conse'ere ëñani, baguëni Bernabé hue'yoreña, te'e ruiñe oiguë, bainre conguëre sëani. ³⁷Ja'anguëbi yijare bani, yequëcuana insini, curire coní, Riusure ta'yejeiye yo'o concuana ro insiguëña.

El pecado de Ananías y Safira

5 ¹Yequëca Ananías hue'eguëbi, baguë rënjo Safira naconi yijare bani, ja'an yijare insini curi coreña. ²Ja'nca coní, Jobo se'gare yahue re'huani bañu caguë, jobo ba'iyete Riusure ta'yejeiye yo'o concuana sani, Mai yija insisi curi si'ayete Riusuna ro insiyë yëquëna caguë jo'caguëna, ³Pedrobi sehuoguëña:

—Ai gu'aye ro'taguë yo'ohuë më'ë, Ananías. Zupai huatibi më'ëni ro coquesi'quë sëani, Riusu Espirituni ai coqueguë cahuë më'ë. ¿Më'ë

queaca ro'taguë, mël'ë yijare insini, curire coní, jobo ba'iyete yahue re'huani bani, ja'n'rëbi jobo ba'iyete Riusuna ro insini, Yè'ë curi cose'e si'ayete ro insiyë yè'ë coqueguë quëaguë'ne mël'ë? ⁴Mël'ë yija sëani, mël'ë se'gabi insini curi coní, mël'ë yëse'e insiye porere'ahuë. Ja'nca poreguëbi ÷guere yo'oguë, ro coqueguë raguë'ne? Bainni ro coqueye ro'taguëta'an, Riusurebani ro coquehuë mël'ë, caguë quëaguëña Pedro.

⁵Quëaguëna, Ananíasbi achani, ja'ansirën huajë junni tanquëña. Junni tanni, yijana tanquëna, bain hua'nabi achani masini, ai huaji yëjën bateña. ⁶Ja'nca junni tainguëna, bonsë hua'nabi ti'an rani, baguë ga'nihuëte canbi reani re'huani sani tanreña.

⁷Ja'n'rëbi samute hora ba'ini, Safirabi ti'anni, bago ënjë junni tanse'ere huesëgona, ⁸Pedrobi bagoni senni achaguëña:

—Mël'ë, mël'ë ënjë, mësacua yija insini curi cose'e, ën curi ro insise'e ÷mësacua si'aye cose'e ba'iguë? Quëajë'ën yè'ëre, senni achaguëña Pedro.

Senni achaguëna, bagobi sehuogona:

—Ja'an curi'ë. Si'aye'ë, sehuogona.

⁹Sehuogona, Pedrobi bagoni bëinguë caguëña:

—÷Mësacua guere yo'ojën, Riusu Espíritute ro coquejën care'ne? Yureca achajë'ën. Mël'ë ënjëre tanjën saisi'cuabi yuara raiyë. Ja'nca rajjën, mël'ëre'ga tanja'cua'ë, caguëña Pedro.

¹⁰Caguëna, ja'ansirën huajë junni, Pedro ca'ncona tancoña. Tancona, bonsë hua'nabi cacani, ju'insi'coni ëñani, bagote inni, sani, bago ënjë ca'ncona tanreña. ¹¹Ja'nca ju'insi'cua ba'ijëna, si'a Riusu bainbi masini, ai huaji yëjën bateña.

Muchos milagros y señales

¹²Ja'n'rëbi, Riusubi conguëna, baguëre ta'yejeiye yo'o concuabi ai ta'yejeiye yo'oni ëñojën, bain gare ëñama'ise'ere yo'oni ëñojën bateña. Ja'nca ba'icuabi, Bain hua'nani coca ye'yoñu cajën, bacuani Riusu huë'ena ti'an güeseni, Salomón casi tubëan ba'iruna ñë'coni Riusu cocare ye'yojën bateña. ¹³Ba'ijëna, yequë bainbi so'orëbi ëñajën, bacua jubëna zi'nziye huaji yëjën ba'icuata'an, Riusu bainni ai ruiñe ëñajën bateña. ¹⁴Yequëcua'ga ai jai jubëbi mai Ëjaguëni si'a recoyo ro'tajën, ëmëcua'ga, romicua'ga, Cristo bain runteña. ¹⁵Yequëcua'ga bacua ju'in hua'nare cuanni sani, Pedrobi ti'anni huachaja'guë cajën, bacua camana uanni, huë'e jobo sai ma'ana jo'cani ëjoreña. Yequëre Pedrobi bacua uinruanbi ro saitoca, baguë hue'eguë se'gabi bacuana pa'rotoca, huajëja'bë cajën ëjoreña. ¹⁶Yequëcua'ga tin huë'e joboña cueñe ba'iruanbi ti'an rajjën, bacua bain ju'incuare cuanjën, gu'a huatire bacuare rajën, Riusu bainni bacuare ëñoñu cajën, Jerusalén huë'e jobona ti'anjëna, si'a hua'nare huachoreña.

Pedro y Juan perseguidos

17 Ja'n'rëbi pairi ta'yejeiye ëjaguë, Saduceo bain'ga baguë naconi ba'icua, ja'ancuabi Riusu bain ta'yejeiye yo'o conse'ere ai ëa ëñani bën'teña. 18 Ja'nca bëinjën, Riusure ta'yejeiye yo'o concuani preso zeanni, jai ya'o huë'ena guaoreña. 19 Guaorena, ja'n'rëbi Riusu guënamë re'oto yo'o conguëbi ñamibi gaje meni ti'anni, ya'o huë'e anto sa'rore a'nqueni, bacuare hue'se ca'ncona sani, bacuani quëaguëña:

20—Mësacua yua Riusu huë'ena sani cacani, Riusu cocareba, bain recoyo mame re'hua cocare bain hua'nana gare jo'caye beoye quëani achojën ba'ijë'n, quëaguëña.

21 Quëaguëna, Riusu bainbi baguë cocare achani, ñatani, Riusu huë'ena cacani, bainni ye'yo bi'rareña.

Ye'yo bi'rajëna, pairi ta'yejeiye ëjaguëbi baguë gaje ëjacua, Israel bain ira ëjacua, ja'ancuare ñë'coni tëjini, ja'n'rëbi ya'o huë'ena saoni, Ja'ancuare rani nëcojë'n guansegüë caguëña. 22 Guansegüë caguëna, soldado ëjacuabi sani ëñato, preso zeansi'cuabi yua ya'o huë'e beoreña. Beojëna, pairi ta'yejeiye ëjaguëna go'ini 23 quëareña:

—Ya'o huë'e yua re'oye guaosi huë'e ba'iguëta'an, mai ëñajën cuiracuabi re'oye ëñajën nëcajën ba'icuata'an, yëquënabi anconi ëñato, preso zeansi'cua gare beohuë, quëareña.

24 Quëajëna, pairi ta'yejeiye ëjaguë, baguë gaje ëjacua naconi, Riusu huë'e ëjaguë'ga, si'acuabi ja'an cocare achani, gue ro'taye beoye ba'ijën, sa'ñeña senni acha bi'rareña:

—¿Gue'ne yureca? ¿Quejeito ta'yejeiye yo'oni tëjiye'ne bacua? sa'ñeña senni achareña.

25 Ja'n'rëbi yequë bainguëbi ti'anni quëaguëña:

—Mësacua preso guaosi'cuabi yua Riusu huë'ere ba'ijën, bain hua'nani ye'yojën ba'iyë, quëaguëña.

26 Quëaguëna, soldado ëjaguëbi baguë soldado hua'nare choini, Riusu huë'ena sani, Bacuani preso zeañu cajën, bain hua'nani ai huaji yëjën se'le zeanreña. Bain hua'nabi yequërë gatere inni, maire senjoni huaima'ïne cajën, soldado hua'nabi ëñajën, bacuare zeanni rareña. 27 Zeanni rani, ëja bain jubëna nëcojëna, pairi ta'yejeiye ëjaguëbi caguëña:

28—¿Mësacua queaca ro'tajën, yëquëna ënsesi cocare ro achajën tin yo'ore'ne? Yëquënabi ënseye cajëna, mësacuabi Jesucristo ba'iyete gare jo'caye beoye quëani achojën, yëquëna ro'ina junni tonsi'quë'bi cajën, si'a Jerusalén bain masiye tëca quëani achojën ba'iyë mësacua, caguë bënquëña baguë.

29 Caguë bëinguëna, Pedrobi, baguë gaje concua naconi, baguëni sehuoreña:

—Riusu guansese'e se'gare achani yo'ocua'ë yëquëna. Bainbi tin guansetoca, yo'omajën ba'icua'ë yëquëna. ³⁰Mai Taita Riusu, mai ira bain ba'isi'cuani consi'quë, ja'an Riusubi Jesusre maina raoguëna, mësacuabi gu'a bainre huani senjoñe'ru baguëni crusu sa'cahuëna reoni, huani senjohuë. Huani senjorena, Riusubi baguëni go'ya rai güesebi. ³¹Go'ya rai güeseni, baguë quë'rë ta'yejeiyereba conguëte re'huani, baguë jëja ca'ncona bëa güesebi. Ja'nca re'huasi'quë ba'iguëna, si'a Israel bainbi baguëna ti'anni, Riusu bainreba re'huasi'cua ba'iyë poreyë. Si'a hua'nabi bacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani, baguë ta'yejeiye tënoñete te'e ruiñe sentoca, bacua gu'a juchare gare se'e ro'tama'iguë, bacuare mame recoyo tënoni ba'icuaire re'huani baja'guë'bi baguë. ³²Ja'an si'ayete te'e ruiñe quëayë yëquëna, baguë ta'yejeiye yo'ose'ere ëñajën ba'isi'cua sëani. Riusu Espíritu'ga ja'an si'ayete masiguë, baguë cocare te'e ruiñe achani yo'ocuaní gaje meni baji, sehuojën quëareña Pedro sanhuë.

³³Quëajënná, judío ëja bainbi ai bëinreba bëinjën, Bacuani huani senjoñu cajën ëñareña. ³⁴Cajën ëñajënná, yequë, bacua jubë ba'iguë, Gamaliel hue'eguëbi baquëña. Fariseo bainguë, Riusu coca toyani jo'case'ere te'e ruiñe masiguë ba'iguëna, bain hua'nabi baguëni ai te'e ruiñe ëñajën bateña. Ja'anguëbi nëcani, Riusure concuare hue'sena etoni bayete guansegüëña. Guanseni, soldado hua'nabi etorena, ³⁵ba hua'guëbi si'a ëja bainni quëaguëña:

—Mësacua Israel bain, achajë'ën. Mësacuabi ëncuani huani senjoñe ro'tajën, mësacua gu'aye yo'oma'iñe cajën, mësacua ëñajën ro'tajën ba'ijë'ën. ³⁶Ja'an bainguë ba'isi'quë Teudas yo'oguë ba'ise'ere ro'tajë'ën. Yë'ë yua ëja bainguë runza caguë, cuatro cientos gajecuare huëoni, ta'yejeiye yo'o bi'raguëna, ëja bainbi baguëni preso zeanni huani senjojën ba'nhuë. Huani senjorena, baguë gajecuabi ro gatini sani carajeijën ba'nhuë. ³⁷Ja'nрэbi jë'te, bainre cuencueni toya umuguseña ba'iguëna, yequë, Galilea bainguë Judas hue'eguëbi ta'yejeiye yo'oni, ai jai jubë gajecuare huëoguëna, baguëre'ga huani senjojën ba'nhuë. Huani senjorena, baguë gajecua'ga gatini sani huesëjën ba'nhuë. ³⁸Ja'nca carajeisi'cua ba'ijënná, mësacua yua ëncuare gu'aye yo'oma'ijë'ën. Ba hua'nabi ro bain yo'oye'ru yo'ojën ba'itoca, ja'ansi'cuabi gare carajeija'cua'ë. ³⁹Riusubi yo'o güesetoca, mësacuabi bacua yo'ore carajei güeseye gare porema'icua'ë. Ja'nca sëani, mësacua ëñare bajën, bacuani je'o bama'ijë'ën. Je'o batoca, yequëre Riusu cuencuese'ere gu'aye yo'oma'iñe mësacua, caguë yihuoguëña Gamaliel. ⁴⁰Caguë yihuoguëna, si'a jubëbi achani, Ja'ë'ë cani yo'o bi'rareña. Riusure yo'o concuani choini, bacuani ga'ni za'zabobi si'nse güeseni, ja'nрэbi bacuani guansejën careña:

—Mësacua gare se'e Jesucristo ba'iyete cani achoma'ijë'ën, cani, bacuare etoreña.

⁴¹Etoarena, Riusure ta'yejeiye yo'o concuabi sani, bacua je'o bacuani ai yo'ojën ba'ise'ere ro'tani bojojën, Riusu ai yo'o güesese'le säani, ai jëja recoyo re'huani ba'iñu cajën sateña. ⁴²Sani, Jesucristo ba'iyete què'rë ta'yejeiye bainni quëani acho bi'rareña. Riusu huè'ena cacani, bain huè'ëñana cacani, si'a umuguseña gare jo'caye beoye Jesucristo cocare quëani ahojën bateña.

Se nombra a siete ayudantes

6 ¹Ja'nca quëani ahojën ba'ijëna, Cristo bain jubëbi què'rë se'le ai jaijeijateña. Jaijeijëna, ja'nre'bi bacua jubë ba'icua griego cocare cacuabi yequë Cristo bain judío cocare cacuani gu'aye ca bi'rareña:

—Yëquëna romi hua'na ira hua'je hua'nabi si'a umuguseña curi insiruna ti'anni, ëja bainbi huo'huejëna, choa ma'carë se'ga coyë. Mësacua hua'je hua'naca què'rë ta'yejeiye coyë, ca bi'rareña.

²Ca bi'rajëna, Riusure ta'yejeiye yo'o concua, ba docecuabi si'a jubë Cristo bainre ñë'coni, bacuani quëani achoreña:

—Bainni aon huo'hueye se'gare yo'otoca, ai gu'aye ba'iji yëquëna. Riusu cocarebare quëani achoye jo'cani, ja'an yo'ore yo'otoca, gu'aji.

³Ja'nca säani, yo'je sanhuë, mësacua te'e ruiñe ro'tani, mësacua bainre te'e ëntë sara samucuar cuencueni rani ëñoj'ën, bonse caracuana huo'hueja'cuare. Ja'ancuar cuencueto, re'o bain te'e ruiñe ro'tajën yo'ocua se'ga ba'ija'bë. Riusu Espirituni re'oye zi'nzisi'cua ba'ija'bë. Te'e ruiñe masiye concua ba'ija'bë. Ja'nca ba'ijëna, mësacuabi cuencueni rani ëñoj'ën. Ja'an yo'o yo'oja'cuare re'huani jo'caja'cua'ë yëquëna. ⁴Ja'nca re'huani jo'cajëna, yëquëna bi Riusuni ujajën, Riusu cocarebare quëani ahojën, ja'an se'gare te'e ruiñe yo'ojën ba'ija'cua'ë yëquëna, quëani achoreña.

⁵Quëani tëjjjëna, si'a hua'nabi achani, Jaë'ë, ja'nca yo'oñu cajën sehuoreña. Cajën sehuoni, ja'nre'bi bacua jubë bainre ëñani, te'e ëntë sara samucuan cuencueni rareña. Ru'ru, Estebanre cuencuereña. Riusu Espirituni re'oye zi'insi'quëbi Cristoni si'a recoyoreba ro'taguëna. Ja'nre'bi Felipe, ja'nre'bi Prócoro, ja'nre'bi Nicanor, ja'nre'bi Timón, ja'nre'bi Parmenas, ja'nre'bi Nicolás Antioquía bainguë judío bain ujayete ye'yesil'quë, ⁶ja'ancuar cuencueni, Riusure ta'yejeiye yo'o concuana sani ëñoreña. Eñorena, Riusure concuabi Riusuni ujani tëjjini, bacua ëntë sarañare ja'an cuencuesi'cuana pa'roni, Mësacua yua Riusure yo'o concua cuencuesi'cua'ë, cani jo'careña.

⁷Cani jo'carena, si'a hua'na Cristo bainbi baguë cocarebare si'a Jerusalén bainna quëani ahojëna, què'rë ai jai jubë bainbi achani, Cristona recoyo te'e zi'nzini, què'rë se'le jaijeijateña. Judío bain pairi hua'na'ga te'e hua'nabi Cristo cocare achani, Cristo bain runteña.

Arrestan a Esteban

⁸Ja'nca jaijeijëna, bacua cuencuesi'quë Esteban hue'eguëbi Riusu Espírituna te'e ruiñe zi'insi'quë yua ai ta'yejeiyereba yo'oni ëñoni, bain hua'nani ai re'oye conreba conguë baquëña. ⁹Ja'nca yo'oni, bainre conguëna, yequëcua judío bain ujaye ye'yese'cuabi ai je'o bareña. Bacua uja huë'ere cato, Mai yëse'e se'gare yo'ocua'ë, ja'an hue'ecua bateña. Yequëcua'ga Cirene bain, yequëcua Alejandria bain, yequëcua Cilicia bain Asia yija ba'icua, ja'ancuabi Estebanna ti'anni, baguëni bëin coca cajën, Ai huacha cayë mël'ë, ca bi'rareña. ¹⁰Ja'nca ca bi'racuareta'an, Estebanbi Riusu Espíritubi masiye sehuc güesequëna, bacua caye'ru quë'rë ta'yejeiye ai masiye sehuoguëña. Ja'nca sehuoguëna, bacuabi se'e caye beoye achacua bateña. ¹¹Ja'nca ba'icuaabi ro bonëni sani, bacua gu'a gajecua ti'anni, bacuani yahue ro'ijën careña. Carena, bacuabi Esteban ba'iyete coquejën quëareña:

—Baguëbi coca cato, Moisés coca toyani jo'case'ere ai gu'aye caji. Riusure'ga ai gu'aye caji, coquejën quëareña.

¹²Ja'nca coquejën quëajën, bain hua'na, judío bain ëjacua, ja'ancuani gue'rireña. Gue'rirena, bacuabi Estebanni ai bëinjën, baguëni preso zeanni, bacua ëja bain jubëna rërëni sani nëcoreña. ¹³Nëcorena, ja'an coquejën cacuabi nëceni quëareña:

—Ba hua'guëbi Riusu huë'e, Riusu coca toyani jo'case'e, ja'anre gare jo'caye beoye gu'aye cani achoguë ba'i'te. ¹⁴Baguë ñaca cani achoguëna, yëquënabi achahuë: Ba Nazareno bainguë Jesusbi te'e jëana ti'anja'ñeta'an ba'iji. Ti'anni, Riusu huë'ere gare carajei güeseni, Moisés coca ye'yoguë ba'ise'ere senjoni huesoja'guë'bi, cani achoguë ba'i'te baguë, quëareña bacua.

¹⁵Quëajëna, si'a jubë ëja bainbi achani, Estebanni jëja zia ëñañe'ru ëñato, baguë zia yua guënamë re'oto yo'o conguë zia'ru baquëña. Bojo recoyo baguë'ru ëñoguëña.

Defensa de Esteban

7 ¹Ja'nrëbi pairi ta'yejeiye ëjaguëbi Estebanni senni achaguëña:
—Mël'ëbi bacua quëase'ere achaguëna, çte'e ruiñe caye bacua? senni achaguëña.

²Senni achaguëna, Estebanbi sehuoguëña:

—Yël'ë bain hua'na, yël'ë ja'yë sanhuë, si'a hua'na achajël'ën. Mai ira bain ba'isi'cua yo'ojën ba'ise'ere quëaguë, mëacuani sehuoyë yël'ë. Mai ta'yejeiyereba Riusubi mai ira bainguë ba'isi'quë Abraham Harán yijana yuta saima'iguë Mesopotamia yijare ba'iguëna, ³baguëni ëñoni, guanseguë caguëña Riusu: “Yua huëijël'ën. Mël'ë yijare, mël'ë bain ba'irute

gare jo'cani rajjè'èn. Yequè yijare, mè'è ba'ijai yijare mè'èni èñoja'guè'è yè'è. Ja'an yijana bëani gare ba'ijè'èn” caguèña Riusu. ⁴Caguèna, baguè yija, Caldea bain ba'i yijare gare jo'cani, Siria yijana ti'anni, Harán hu'e jobona bëani, baguè taita junni toñe tèca baquèña. Ba'iguèna, Riusubi baguèni se'e choiguèna, èn yija Israel bain yijana ti'anni baquèña. ⁵Ja'nca bëani ba'iguèreta'an, Riusubi baguèni quèaguèña: “Èn yijare mè'èna insija'guè'è yè'èbi. Mè'è yija ba'ija'guè'bi. Mè'è bain yo'je ba'ija'cua'ga èn yijare baja'cua'è. Yureña gare insiye beoguèbi jè'te insini jo'caga'guè'è yè'è” quèaguèña Riusu. Abraham yuta zin beo hua'guè ba'iguèreta'an, Riusubi ja'nca cani jo'caguèña. ⁶Cani jo'cani, ja'nrèbi Abrahamni se'e yeque coca quèaguèña: “Mè'è bain yo'je ba'ija'cuabi tin yijana sani, tin bain naconi bëani ba'ijèna, ja'an bainbi bacuani preso zeanni bacua yo'ore ai jèja yo'o güesejèn ba'ija'cua'è, cuatro cientos tècahuèan ba'ie tèca. ⁷Ja'nca ba'ijèna, ja'an tin bainni ai jèja si'nseguè ba'ija'guè'è yè'è. Si'nseni, ja'nrèbi mè'è bain ba'ija'cuabi bacua yijabi etani, yè'èbi raguèna, èn yijana ti'anni, yè'èni te'e ruiñe yo'o conjèn ba'ija'cua'è ènjo'onre” quèaguè, Abrahamni cani jo'caguèña Riusu, quèaguèña Esteban. ⁸Cani jo'cani, Riusubi guanseni, Abraham bain go neño ga'nire tëyoni senjoñe guanseni jo'caguèña. “Yè'è bainbi yè'è yo'oni insija'yete gare jo'caye beoye ro'tajèn ba'ija'bè” caguè, ja'an yo'oyete guanseni jo'caguèña Riusu. Ja'nca guanseni jo'caguèna, Abrahambi baguè zin Isaac hue'eguèni bani, te'e èntè sara samute umuguseña baguèna, baguè go neño ga'nire tëyoni senjoguèña. Ja'nrèbi jè'te, Isaacbi irani baguè zin Jacobni bani, baguère'ga baguè go neño ga'nire tëyoni senjoguèña. Jacob'ga güina'ru baguè zincua si'a sara samucua, mai ira taita ba'isi'cua, bacua go neño ga'nire tëyoni senjoguèña.

⁹Ja'an si'a sara samucua, Israel bain jubèan què'rè ta'yejeiye èjacua, ja'ancuabi bacua yo'jeguè José re'oye ba'iyete èa èñani gu'a güejèn, baguèni ai bëinjèn, baguèni zeanni tin bainna insini curi conì, baguère senjorena, Egipto yijana sani yequècuana insireña. Insirena, Riusubi ai ta'yejeiye conguè, ¹⁰José ai zoe ai yo'oguèna, Riusubi baguète etoni, baguète èjaguè Faraonni èñoni, baguèni José ba'iyete bojo güesequèña Riusu. Bojo güesequèna, Faraonbi José masiye yo'oyete èñani, baguè yija Egipto yija, baguè baye, si'ayete Josena jo'cani, Si'aye bani guansecaijè'èn cani jo'caguèña.

¹¹Jo'caguèna, ja'nrèbi jè'te, si'a Egipto yija, si'a Israel bain yija Canaan hue'e yija, si'a re'otore cato, ai aon gu'ana ju'in bi'rareña bain hua'na. Ju'in bi'rajèna, mai ira taita ba'isi'cuabi ai yo'ojèn, aon beo hua'na bateña. ¹²Aon beo hua'na ba'ijèna, so'o bainbi ti'an rani, Trigo aon ba'iji Egipto yijare, quèajèna, taita Jacobi baguè mamacuare guanseni, Aon cojaijè'èn caguè saoguèña. ¹³Saoguèna, bacuabi sani conì rani ba'ijèna,

ja'n'rëbi jè'te, se'e bacuare saoguëña. Saoguëna, Egipto yijana se'e ti'anni aon senni achajëña, Josebi baguë ma'yë hua'nani “Yè'ëbi Jose'è. Mësacua yo'jeguë'è yè'è” quëaguë ëñoguëña. Quëaguë ëñoni, bacuare Faraonna sani ëñoguëña. ¹⁴Ëñoni, ja'n'rëbi baguë taita Jacobni coca saoni choquëña: “Mè'è, mè'è bain si'acua naconi gare raijè'ën. Ën yijana gare bëani ba'ijè'ën” caguë choquëña. Choquëña, si'a jubë Israel bain setenta y cinco ba'icua ¹⁵Egipto yijana ti'anni, gare bëani bateña. Bëani ba'ini, Jacobi junni tonguëna, ¹⁶baguëre sani, Abraham tansi yijana tanreña. Abraham yija, Hamor bainna cosi yija, Siquiem casi yija, ja'anruna sani baguëre tanreña. Jè'te, mai ira bain ba'isi'cua'ga, ja'an si'a sara samucuabi junni tonjënna, bacuare güina'ru sani tanreña.

¹⁷Ja'n'rëbi, mai ira bain ba'isi'cuabi Egipto yijare ba'icuaabi què'rë se'e jaijeijënna, Riusu cani jo'case'e'ru yo'oja'ye yuara ti'anja'ñeta'an baquëña, Abrahamni cani jo'case'e'ru. ¹⁸Ba'ijënna, ja'n'rëbi yequë ëjaguë Faraón, Joseni ëñama'isi'quëbi Egipto yijare guanse bi'raguëña. ¹⁹Guanse bi'rani, mai ira bain ba'isi'cuani je'o bani, bacuani ai coqueguë gu'aye yo'oguë baquëña. Se'e jaijeima'ija'bë caguë, bacua ëmë zin hua'na chuchu hua'nare hue'sena jo'cani senjo güeseguëña. ²⁰Ja'nca senjo güeseguëna, ja'an umuguseñabi mai ira bainguë ba'isi'quë Moisés hue'eguëbi tè'ya raisi'quë baquëña. Riusubi ëñaguëna, ai zin re'o hua'guë baquëña. Ba'iguëna, baguë pè'caguë sanhuëbi samute ñañaguë hua'i bacua huè'ere baguëni bani cuirani, ²¹ja'n'rëbi se'e yahue baye poremajën, baguëre hue'sena jo'cajënna, Faraón romi zingobi baguëte inni bani, bago zinre'ru cuirago irogoña. ²²Ja'nca irogona, Egipto bain masiye yo'oye'ru ai masiye ye'yeni, ai ta'yejeiye yo'oni coca caguë runquëña Moisés.

²³Ja'nca runni ba'iguëbi cuarenta tēcahuëanre baguë, Yè'è bain Israel jubë hue'ecuani ëñajaza caguë saquëña. ²⁴Sani ëñato, Egipto bainguëbi baguë bainguë te'eguëni ro hui'ya huaiguë baquëña. Huaiguë ba'iguëna, Moisesbi baguë bainguëni oiguë, Egipto bainguëni zeanni ja'ansirën baguëni huani senjoguëña. ²⁵Huani senjoguë, ja'ansi'quë ro'taguëña: “Yè'è bain hua'na Israel jubë hue'ecuabi yè'è huani senjoguë conse'ere ëñani, Riusu cuencueni raosi'quëbi maire tēani etoguë raisi'quë ba'iji, yè'ère cama'ñe bacua” ro'taguëña. Ja'nca ro'taguëreta'an, baguë bainbi baguë cuencueni raose'ere ro'tamateña. ²⁶Ja'n'rëbi, yequë umuguse ñataguëna, Moisesbi se'e ëñaguë saiguë, Israel bain samucuabi sa'ñeña huajën bateña. Huajën ba'ijënna, bacuana ti'anni caguëña: “Mësacua ¿guere yo'ojën, sa'ñeña huaye'ne? Te'e bain sëani, huamajën ba'ijè'ën” caguëña. ²⁷Caguëna, gu'aye yo'oguëbi yua Moisesre ca'ncona jëjoni saoni, baguëni bëinguë caguëña: “Mè'è ¿guere yo'oguë, yëquëna jubë Israel bainni guansegüë'ne? ¿Nebi mè'ère raoni, yëquëna ëjaguëte re'huare'ne? ²⁸Mè'è yua Egipto bainguëte na'itë huani senjose'e'ru yè'ère'ga güina'ru

huani senjoñe ro'taguë mè'è?" bëinguë senquëña. ²⁹Ja'nca senquëna, Moisesbi huaji yëguë, yua Egipto yijabi etani, Madián yijana gatini saquëña. Baru bain naconi tingüë'ru baquëña. Bacua quë'ro bain romi zingoni huejani, samu zin hua'na ëmëcuani baguëña.

³⁰Ja'nca ba'iguëbi se'e cuarenta tëcahuëan barure ba'ini, beo re'oto cueñe ba'iruna saisi'quëbi Sinai cubëna ti'anni ëñato, ja'anru ba'i sahua yua toa zëinse'e baquëña. ³¹Ba'iguëna, Moisesbi gue ro'taye beoye ëñaguë, Quë'rë se'e cueonni ëñaza caguë cueongüëna, Riusu guënamë re'otobi raosi'quëbi Riusu cocare cani achoguëña: ³²“Yë'ë yua Riusureba ba'iyë. Më'ë ira bain ba'isi'cua Abraham, Isaac, Jacob, bacuabi yë'ëre yo'o concua ba'iyë” cani achoguëña. Cani achoguëna, Moisesbi ai quëquëguë to'ntoguë, Riusuni ëñañe ti'anma'iguë'ë yë'ë caguë, baguë ñacore ta'piguëña. ³³Ta'pini ëñama'iguëna, Riusubi baguëni guansegüë caguëña: “Më'ë nëcaru yua yë'ë ba'irureba sëani, më'ë guëon ju'i co'rore ru'tejë'ën” caguëña. ³⁴“Yureca achajë'ën, Yë'ë bain Israel hue'ecua yua Egipto yijare ba'ijën, ai yo'ojën, ai oijën yë'ëni senni achajëna, achahuë yë'ë. Yurera bacuare etoni sani baza caguë, më'ëni ëñaguë raë'ë. Yureca rajjë'ën. Egipto yijana saiñu. Yë'ë bainre etoja'guëre më'ëre re'huayë yë'ë” caguëña Riusu, Estebanbi quëaguëña, judío ëja bain jubëni.

³⁵—Yureca, mësacua yua Israel bain bëinjën case'ere ro'tajë'ën. Moisesni bëinjën, baguëni je'o bajën, baguëni careña: “¿Më'ë guere yo'oguë, yëquëna jubë Israel bainni guansegüë'ne? ¿Nebi më'ëre raoni, yëquëna ëjaguëte re'huare'ne?” careña. Casi'cuareta'an, Riusubi bacua etoja'guëre baguëte re'huani raoguëña. Baguë guënamë re'otobi raosi'quë naconi zëinsi sahua cocare cani jo'caguëna, Israel bain ta'yejeiye ëjaguë runquëña Moisés. ³⁶Ja'nca ruinsi'quëbi Israel bainre tëani, Egipto yijabi etoni, bacuare Riusuni ëñoguëña. Riusubi ta'yejeiye congüëna, Moisesbi ai ta'yejeiye yo'oni Egipto bainni ëñoni, Ma Zitara je'encuani ëñoni, beo re'oto ba'i tëcahuëan cuarenta tëcahuëan ba'icuari ta'yejeiye yo'oni ëñoguëña. Ja'nca yo'oni ëñosi'quë sëani, Riusu ta'yejeiye cuencueni raosi'quëreba baguëña. ³⁷Ja'anguëbi Riusu coca cani jo'case'ere Israel bainni quëaguëña: “Riusubi mësacua te'e bain jubë ba'iguë te'eguëte cuencueni, yë'ëre cuencueni raose'ëru mësacuana raoja'guë'bi. Ja'nca raoguëna, baguë cocare te'e ruiñe achani, yo'ojën ba'ijë'ën” quëaguëña Moisés. ³⁸Ja'nca coca quëani jo'casi'quëbi yua Israel bain naconi ba'iguë, beo re'otore congüë ba'isi'quë baquëña. Riusu guënamë re'otobi raosi'quëbi Sinai cubëna gaje rani, mai ira bain ba'isi'cua beo re'otore ba'icuana gaje rani, Riusu cocare cani jo'caguëna, ja'an Moisés hue'eguëbi Riusu coca, bain recoyo huajë güese cocare achani, maina toyani jo'caguëña.

³⁹Ja'nca ba'iguëreta'an, mai ira bain ba'isi'cuabi baguëni achaye güereña. “Egipto yijana goñu” cajën, baguëte gu'a güejën senjoreña.

40 Ja'nca gu'a güejën senjoni, Aaronni careña: “Ja'an Moisés hue'leguë, maire Egipto yijabi etosi'quë, ja'anguëbi ro sani huesësi'quëre ro ëjoni jëhuahuë yëquëna. Ja'nca sëani, yequë riusu hua'na mai ma'are ëno hua'nare re'huacaij'ën. Ja'an riusu hua'nabi maire sajënna, Egipto yijana goñu” careña. 41 Cani ja'n'rëbi, zoa curi riusu huacha riusure re'huareña. Toro bonsëguë ba'iyë'ru re'huani rëonni, bacua jo'ya hua'nare huani, Mai toro riusuna ëoni insiñu cajën, sa'ñeña bojojën yo'o bi'rareña. 42 Yo'o bi'rarena, Riusubi ëñani, bacuare gare jo'cani senjoguëña. Ro bacua huacha riusu hua'i, ma'choco hua'ire'ga ujajën ba'ija'bë caguë, bacuare gare jo'cani senjoguëña Riusu. Bacua gu'aye yo'ose'ere ro'tato, Riusu coca cani achocua uti pëbëre'ga ëñani masij'ën. Naca toyani jo'case'e ba'iji:

Mësacua, Israel bain, yë'ëre ai gu'aye yo'ohuë.

Mësacua yua cuarenta tëcahuëan beo re'otore ba'ijën, jo'ya hua'nare huaijën, picore mëojën, Riusuni bojojën conñu cajën ba'icuata'an, yë'ëre coñe gare ro'taye beoye baë'ë mësacua.

43 Tin riusu hua'i se'gare coñe ro'tahuë mësacua.

Moloc hue'leguë, ja'an huacha riusuni zi'nzini, baguë yo'o se'gare ro yo'o conjën baë'ë mësacua.

Ro baguë uja huë'ere beo re'otobi sacaë'ë mësacua.

Mësacua huacha riusu Renfán hue'eguëre'ga conjën baë'ë mësacua.

Baguë ma'choco te'ntose'e se'gare baguëte ro sacaë'ë mësacua.

Ja'an huacha riusu hua'i ro mësacua te'ntoni nëcose'e se'ga ba'iguëna, mësacuabi ro bani ujajën baë'ë.

Ja'nca ujajën concuare sëani, mësacua yijare etoni, mësacuare so'o yijana, Babilonia que ca'ncona saoni senjoja'guë'ë yë'ë, toyani jo'case'e ba'iji.

44 Riusu uja huë'e, beo re'oto ba'icuani re'hua güesese'ere cato, mai ira bain ba'isi'cuabi bajën, Riusuni ujajën bateña. Riusubi baguë guanse cocare gata tontoñana toyani jo'caguëna, bacuabi ba uja huë'ena re'huani bareña. Ja'an huë'ere yo'o bi'rajën, Riusu guanseni jo'case'e'ru, Moisesna guanseni jo'case'e'ru, ja'an ba'iyë masi güesese'ere Israel bain hua'nabi güinareba'ru Riusu uja huë'ere yo'oreña. 45 Ja'an huë'e yua Riusu insini jo'casi huë'ere sëani, mai ira bain ba'isi'cuabi rë'rëni sajën, Riusu insijai yijana ti'anjën, Josué naconi tin bain jubëanni guerra huajën, Riusubi ja'an tin bainre etoni senjoguëna, mai ira bain ba'isi'cuabi ja'an yijana ti'anni bëani bateña. Bëani ba'ijën, Riusu uja huë'ere bajën, mai ira taita David guanserën tëca bateña. 46 Ja'nca ba'ijënna, Davidbi ai re'oye yo'oguë, Riusubi bojoguë ënaguëna, Riusu ba'i huë'e quë'rë re'o huë'ere yo'ocaza caguëreta'an, Riusubi ënseguëña. 47 Ënseguëna, David mamaquë Salomón guanserën ti'anguëna, Salomonbi Riusu huë'ere yo'ocaquëña, caguëña Esteban.

48—Ja'nca yo'ocaisi'quëta'an, mësacua ën cocare achani ro'tajën ba'ijë'n. Mai ta'yejeiyereba Ëjaguë Riusubi ¿queaca bain yo'osi huë'e se'gare ba'iguë'ne? Riusu ira bainguë raosi'quëbi Riusu cocare toyani jo'caguëna, mësacua ro'tajë'n:

49-50 Yë'ëbi yua guënamë re'oto, yija re'oto, si'ayete re'huani jo'casi'quë sëani, mësacua yo'osi huë'e se'gare ¿queaca bëani ba'iyë'ne yë'ë? Si'a guënamë re'oto, si'a yija re'oto, si'aruanre caraye beoye ba'iguëre sëani, yë'ë ba'i huë'ere ¿queaca re'huacaiye ro'taye'ne mësacua? toyani jo'caguëna.

Ja'nca cani achoguë sehuoguëna Esteban, judío ëja bainni.

51 Ja'nca sehuoni tējini, si'a jubëni bëinguë caguëna:

—Mësacua yua ja'an cocare achani ro'tajën ba'ijë'n. Mësacua ira bain ba'isi'cuabi Riusuni achaye gu'a güejëna, mësacua'ga yua güina'ru achaye gu'a güejën ba'icua'ë. Mësacuabi ro ro'tajën, Riusu cocare ro achajën, Riusuni gare jo'caye beoye gu'a güejën, Riusu Espiritu masi güeseyete ro jo'cani senjojën, ro tin yo'ojën ba'icua'ë mësacua. 52 Mësacua ira bain ba'isi'cuabi Riusu ira bain cuencuesi'cua cocare ro achajën, cue'yojën, bacuani jo'caye beoye huani senjoreña. Riusu bainbi Riusu ta'yejeiye cuencueni raoja'guë ti'anja'nëte quëani achojëna, mësacua ira bain ba'isi'cuabi ro bëinjën, bacuani ro je'o bajën bateña. Yureñabi Riusu Raosi'quëbi ti'an raiguëna, mësacuabi ro cue'yoni, baguëni ro huani senjohuë. 53 Ja'nca sëani, Riusu guënamë re'oto yo'o concuabi baguë cocare mësacuana masi güeseni jo'cajëna, mësacuabi ro achajën, ro jo'cani senjohuë, bëinguë caguëna Esteban.

Muerte de Esteban

54 Bëinguë caguëna, judío ëja bainbi baguëni ai ëama'iñereba bëinjën, ai je'o bajën ëñareña. 55 Ëñajëna, Estebanbi Riusu Espiritu naconi ai bojoreba bojoguë, guënamë re'otona mëiñe ëñato, Riusu ta'yejeiye ba'iguëbi baquëna. Jesucristo yua Riusu ëja ca'ncore nëcaguë baquëna.

56 Ja'nca ba'iguëna, baguëbi ai bojoguë cani achoguëna:

—Mësacua ëñajë'n. Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi Riusu jëja ca'ncore nëcaguë, guënamë re'otore ba'iji, cani achoguëna.

57 Cani achoguëna, ba hua'nabi baguë cocare achaye gu'a güejën, bacua ganjore guioni, ai jëja güijën, si'a jubëbi Estebanni zeanni bareña. 58 Zeanni bani, baguëre rërëni, huë'e jobo ca'ncona sani, gatabi inni, Baguëni huani senjoñu cajën, yo'o bi'rareña. Ru'ru, bacua guayoni se canre rutani, bonsë hua'guë Saulo hue'eguë, baguëna jo'cani, Estebanni huani senjo bi'rareña.

59 Ja'nca huani senjo bi'rajëna, Estebanbi Riusuni ujaguë caguëna:

—Ëjaguë Jesús, yë'ëbi junni tonguëna, yë'ë recoyore coni bajë'n, caguëna.

⁶⁰Ja'nca cani, ja'nrebi gugurini rëanni, si'a jëja güiguë caguëña: —Ëjaguë, bacuabi gu'aye yo'ojën, yë'ère huani senjojënna, bacuare bënni senjoma'ijjën. Ja'anre gare huanë yeni ro'tama'ijjën, senni achaguë caguëña.

Senni tējini, junni huesësi'quëta'an, cainsi'quë'ru unquëña.

Saulo persigue a la iglesia

8 ¹Junni huesëguëna, Saulobi baguëre huani senjocua naconi te'e conguëña.

Ja'nca te'e conguë, Si'a Cristo bainni je'o baza caguë, baguë gaje jubë jai jubëre nñ'coguëna, Cristo bainbi ai yo'o bi'rareña. Si'a hua'nabi Judea yija, Samaria yija, si'a yija ca'ncoñana gatini sani bateña. Riusure ta'yejeiye yo'o concua se'gabi Jerusalenna bëareña. ²Ja'nrebi Cristo bain, baguëni ai yëcuabi Estebanni ai ota oijën, baguëre sani tanreña. ³Tanrena, Saulobi Cristo bain jubëni ai je'o bani, Bacuare zeanni ya'o huë'ena guaoza caguë, bacua huë'eñana cacani, ëmëcua, romicua, si'acuare zeanni rërëni guao güeseguë baquëña.

Anuncio del evangelio en Samaria

⁴Ja'nca ba'iguëna, Cristo bain gatini saisi'cuabi Cristo zi'nzini ba'iyete si'a bainni quëani achojën sateña. ⁵Ja'nca saijën, Felipe'ga Samaria huë'e jobona ti'anni, ja'an bain si'acuani Cristo ba'iyete quëani achoguëña. ⁶Quëani achoguëna, si'a bain hua'nabi Te'e ruiñe achañu cajën nñ'cajënna, Felipebi ai ta'yejeiye yo'oni bacuani conguëña. ⁷Conguëna, ai bain gu'a huati basi'cuabi ti'anni huajë rateña. Felipebi ta'yejeiye yo'oguëna, gu'a huati hua'ibi ai ëama'iñereba güijën etani sateña. Yequëcua ga'nihuë garasi'cua, guëon ca'jacua, ja'ancua'ga ti'anni, huajë rateña si'a hua'na. ⁸Ja'nca ta'yejeiye yo'oni huachoguëna, ja'an huë'e jobo bain si'acuabi ai bojoreba bojojën bateña.

⁹Yequë bainguë Simón hue'eguëbi ja'an jobore baquëña. Yai bainguë yo'oye'ru yo'oguëbi ja'an bain Samaria yijare ba'icua'ni ta'yejeiye ai gue'riguë, ai gu'aye ro'taguë coqueguë, Ai ta'yejeiye pore ëjaguë'ë yë'ë caguë quëaguë baquëña. ¹⁰Quëaguë ba'iguëna, si'a hua'na ëja bain, ta'yejeiye beo hua'na'ga baguëni te'e ruiñe achani, Ja'ë cani yo'oni, sa'ñeña cajën bateña:

—Riusu ta'yejeiye yo'ore ai masiyereba yo'oye poreji baguë, cajën bateña.

¹¹Ja'nca cajën ba'ijjënna, ba hua'guëbi yai bainguë yo'oye'ru si'a bainni gue'riguë, ai zoe coqueguëna, bain hua'nabi baguëni te'e ruiñe achani yo'ojën bateña. ¹²Ja'nca yo'ojën ba'icua'ni Felipe coca quëani achose'e, Riusu bain jubë re'huaja'ye, Jesucristo ta'yejeiye ba'iye, ja'anre achani, si'a

hua'na, ëmë hua'na, romi hua'na, ja'an huë'e jobo bainbi te'e ruiñe achani recoyo bojojën, bautiza güesereña. ¹³Simon'ga Felipe cocare achani, si'a recoyo ro'tani, bautiza güeseni, Felipe ni zi'inni conni, Felipebi ai ta'yejeiye yo'ore yo'oni ëñoguëna, Simonbi gue ro'taye beoye ëñaguë baguëña.

¹⁴Yureca, Samaria bainbi Riusu cocarebare te'e ruiñe achani yo'o bi'rajëna, Riusu ta'yejeiye yo'ore concua Jerusalemre ba'icuabi achani, Pedro, Juan, bacuare cuencueni, Samariana saoreña. ¹⁵Saorena, bacuabi sani ti'anni, bacuani careña: Mësacua yua Riusu Espíritute coní baj'ën cajën, Riusuni senreña. ¹⁶Espíritute yuta coní bama'isi'cuare sëani, ja'nca senreña. Jesucristoni si'a recoyo ro'tani, bautiza güeseye se'ga bateña. ¹⁷Pedro, Juan, bacuabi bacua ëntë sarañare ja'an bainna pa'roni, Riusuni senni achajëna, bain hua'nabi ja'ansirën Riusu Espíritute coní, recoyona re'huani bareña.

¹⁸Coní baj'ëna, Simonbi Riusu bain ta'yejeiye yo'o concua pa'roni sense'ere ëñani, Espiritu gaje meni base'ere ëñani, Riusure concuana ti'anni, curire ro'iguë ¹⁹caguëña:

—Yë'ë'ga yë'ë ëntë sarañare bain hua'nana pa'roni, Riusu Espíritute gaje me güeseza caguë, Riusu ta'yejeiye yo'oye poreguëte yë'ëre re'huaj'ën. Curire ro'iyë yë'ë, caguëña.

²⁰Caguëna, Pedrobi sehuoguëña:

—Bañë. Më'ë curi yua më'ë naconi gare huesëni carajeija'guë. Më'ëbi Riusu insise'ere curi naconi coní baye ro'taguë, ai gu'aye ro'tahuë më'ë. ²¹Riusubi ëñaguëna, më'ë recoyo yua gu'a recoyore baguëbi yëquëna yo'ore coñe gare porema'iñë më'ë. ²²Ja'nca sëani, më'ë gu'a recoyo ro'tayete gare jo'cani senjoni, Riusu mame re'huayete senj'ën. Te'e ruiñe sentoca, yequërë Riusubi më'ë gu'a recoyote mame tënoni, më'ë gu'a juchare gare se'e ro'tama'ija'guë. ²³Më'ë yua gu'a recoyote baye ëñoguëna, ëñani masihuë yë'ë. Më'ëbi ai gu'a juchareba zemosi'quë ba'iguëna, më'ë gu'aye ro'taguë ba'iyete ëñani masihuë yë'ë. Ja'nca sëani, yë'ë yure yihuose'ere yo'oguë ba'ij'ën, caguë sehuoguëna Pedro.

²⁴Caguë sehuoguëna, Simonbi bacuani senni achaguë caguëña:

—Mësacua yure case'e yë'ëna gare ti'añe beoye ba'ija'guë cajën, yë'ë ba'iyete Riusuni sencaij'ën, senni achaguë caguëña.

²⁵Ja'nrebi, Riusu ta'yejeiye yo'ore concuabi Jesucristo naconi ba'ij'ën ëñase'ere quëajën, Riusu cocarebare quëani ahojën, Jerusalemna go'iñu cajën sai bi'rareña. Ja'nca go'ij'ën, yequë huë'e jo'borëanna ti'anni, ja'an bainre'ga Riusu bain mame recoyo re'huayete quëani ahojën gotëña.

Felipe y el funcionario etiope

²⁶Gotëna, ja'nrebi Felipebi yuta Samariate ba'iguëna, Riusu guënamë re'oto yo'o conguëbi gaje meni baguëni guanseguëña:

—Achajël'ën. Yurera'rë huëni, sëribë ca'nco ba'i ma'abi saijë'ën. Jerusalenbi saiguë, Gaza ma'a, beo re'oto ba'i ma'a, ja'an ma'abi saijë'ën, guanseguëña.

²⁷Guanseguëña, Felipebi ja'ansirën huëni saguëña. Sani beo re'otona ti'anni ëñato, Etiopía ëja bainguëbi baguë yijana go'iguë baquëña. Baguë yija yogute ñu'iguë, caballo hua'nabi rërëni sajëña, go'iguë baquëña. Baguë ta'yejeiye ëjago Candace hue'egobi baguëte cuencueni re'huagona, si'a bago curi re'hua ëjaguë baquëña. Ja'nca ba'iguëbi Riusuni bojoguë ujaza caguë, ²⁸Jerusalenna saisi'quëbi baguë yijana go'iguë, yua Riusu ira coca, Isaías toyani jo'casi pëbëte ëñaguë, baguë yija yogute go'iguë ñuquëña. ²⁹Ja'nca ñu'iguëña, Riusu Espiritubi Felipebi guanseguë caguëña:

—Ja'an bainguë yija yoguna ti'anjaijë'ën, caguëña.

³⁰Caguëña, Felipebi ja'ansirën huë'huëni ti'anjani achato, ëjaguëbi Isaías uti pëbëte ëñani, cani achoguë ñuquëña. Ja'nca ñu'iguëña, Felipebi baguëni senni achaguëña:

—Më'ë cocare cani achoguë, ¿te'e ruiñe ro'taguë achaguë më'ë? senni achaguëña.

³¹Senni achaguëña, ëjaguëbi sehuoguëña:

—Te'e ruiñe achama'iguë'ë yë'ë. Yequëbi ye'yoma'itoca, ¿queaca achani masiye'ne yë'ë? sehuoni, ja'nrëbi Felipebi baguë ca'ncona mëni bëaye choquëña. Choiguëña, mëni bëaguëña.

³²Mëni bëani, baguë coca cani achoyete achani, ën cocare masiguëña:

Riusu Raoja'guërebare huani senjoñu cajën, oveja bonsëguëni huaiye'ru baguëni huani senjojën saja'cua'ë.

Oveja bonsëguëni raña tël'cajën sajëña, oveja bonsëguëbi gare oiye beoye ba'iji. Baguë'ga junni tonguë saiguëbi gare caye beoye nëcaja'guë'bi.

³³Ta'yejeiye ëjaguë ba'iguëreta'an, bain hua'nabi baguëni te'e ruiñe ëñamajën, baguëni gu'aye yo'oja'cua'ë.

Baguëni ro coquejën huani senjo güeseja'cua'ë.

Junni tonja'guëre sëani, baguë bain yo'je ba'ija'cuare cu'eto, gare beoja'cua'ë.

³⁴Ja'an cocare cani achoni, Felipebi senni achaguëña baguë:

—Riusu ira bainguë cuencueni raosi'quë yua ¿jaroguëni caguë'ne? ¿Ja'ansi'quëni caguë, o yequëni caguë? senni achaguëña.

³⁵Senni achaguëña, Felipe yua ja'ansi coca toyani jo'case'ere baguëni ye'yo bi'rani, si'a Jerusristo ba'iyete masi güesequëña. ³⁶Ja'nrëbi oco ba'iruna ti'anni, ba ëjaguëbi caguëña:

—Oco ba'irute ëñajë'ën. ¿Yurera'rë bautiza güeseye poreye yë'ë? senni achaguë caguëña.

³⁷Caguëna, Felipebi sehuoguëña:

—Më'ë yua Jesucristoni si'a recoyo ro'tatoca, bautiza güeseye poreyë më'ë, sehuoguëña.

Sehuoguëna,

—Jesucristo yua Riusu Zinreba'bi ba'iji ro'tayë yë'ë, sehuoguëña ëja bainguë.

³⁸Sehuoni, ja'nrëbi yija yogu nëcakaiye guanseguëna, bacuabi gajeni, oco ba'iruna cacani ba'ijëna, Felipebi baguëni bautizaguëña. ³⁹Bautizani tëjiguëna, oco ba'irubi etani mëijëna, Riusu Espiritubi Felipe in rani, Espiritu se'gabi baguëni na'oni saguëña. Saguëna, ëja bainguëbi baguëte gare se'e ëñamaquëña. Ja'nca ëñama'iguëbi baguë yija yoguna cacani, se'e baguë go'i ma'aja'an baguë yijana goquëña. Go'iguë, Riusu Espiritu naconi te'e zi'inni ba'iguëbi ai bojoreba bojoguëña. ⁴⁰Ja'nca bojoguëna, Felipe yua ja'ansirën Azoto yijare nëcaguë ëñoguëña. Si'a ba yija ba'i huë'e joboñana sani, Riusu cocarebare quëani achoguë, Cesarea huë'e jobona ti'añe tëca Riusu cocare caguëña.

Conversión de Saulo

9 ¹Yureca Saulobi Cristo bainni yuta je'o baguë, Bacuare huani senjoza caguë, ai gu'aye ro'taguë baquëña. Ja'nca ba'iguëbi pairi ta'yejeiye ëjaguëna sani, ²Damasco huë'e jobo pairi bainna utire toyacaij'ën yë'ëre, caguë senquëña. Jesucristo cocare ye'yes!'cuare, ëmëcuare, romicuaré, si'acuaré cu'ejani rani, ya'o huë'ena guaojaza caguë senquëña. Ja'nca senni, pairi ta'yejeiye ëjaguëbi toyacani insiguëna, Saulobi coní saquëña. ³Sani, Damasco huë'e jobona yuta ti'anmaquëna, mia re'oto ñatani saoye'ru guënamë re'otobi ai ma'ñoñereba miaguë, Saulona gaje meguëña, ⁴Ja'nca gaje meguëna, ba hua'guëbi yua yijana tanni umeguëña. Tanni umeguëna, guënamë re'otobi baguëni coca caní achoguëña:

—Saulo, Saulo, ¿Më'ë queaca ro'taguë je'o baguë yë'ëre be'teguë'ne? guënamë re'otobi caní achoguëña.

⁵Achoguëna, Saulobi:

—¿Queguëbi yë'ëni caguë'ne më'ë, Ëjaguë? senni achaguëña.

Senni achaguëna:

—Yë'ëbi Jesus'ë. Më'ëbi ai je'o baguë, yë'ëre ai hui'ya yo'ogüë be'teyë më'ë, sehuoguëña.

⁶Sehuoguëna, Saulobi ai huaji yëguë to'ntoguë, baguëni caguëña:

—Yë'ë Ëjaguë, ja'nca ba'ito, ¿queaca yo'oja'guë'ne yë'ë? senni achaguëña.

Senni achaguëna, Ëjaguëbi caguëña:

—Yua huëij'ën. Ba huë'e jobona saij'ën. Sani ti'anguëna, më'ë yo'oja'yete quëa güeseja'guë'ë yë'ë, caguëña.

⁷Caguëna, yequëcua Saulo naconi raicuabi ro caye beoye achani quëquëjën bateña. Coca cayete achacuata'an, ba coca caguëte ëñañe gare poremateña. ⁸Ja'nrëbi, Saulobi huëni, baguë sai ma'are ëña ëaye ba'iguëreta'an ñaco gare ëñomaquëña. Gare ëñoma'iguëna, baguë gaje bainbi baguë ëntë sarana zeanni, Damasco huë'e jobona sareña. ⁹Sani ti'anrena, yua samute umuguseña ba'iguë, gare ñaco ëñama'iguë, gare aon ainmaquë, gare oco re'corë'ga uncumaquë baquëña.

¹⁰Ja'nca ba'iguëna, yequë bainguë Ananías hue'eguëbi Damasco huë'e jobore baquëña. Jesucristoni recoyo te'e zi'inni ba'iguë baquëña. Ja'nca ba'iguëna, Ëjaguë Jesucristo yua guënamë toyare baguëna ëñoni, baguëni caguëña:

—iAnanías! caguë choquëña.

Choiguëna:

—Yë'ëbi ba'iyë, Ëjaguë, sehuoguëña.

¹¹Sehuoguëna, Ëjaguë Jesucristobi caguëña:

—Achajë'ën. Yurera'rë ja'an Te'e Ruiñe hue'e ma'ana sani, Judas hue'eguë, baguë huë'ena cacajë'ën. Cacani, Tarso bainguë Saulo hue'eguëte senjë'ën. Baguë yua yë'ë naconi coca ujaguë senji. ¹²Ja'nca senni achaguëbi më'ëre, Ananías hue'eguëte guënamë toyana ëñaji baguë. Më'ëbi baguëna cacajani, baguë ñaco ëñaja'guë caguë, më'ë ëntë sarañare baguëna pa'róni ujaja'guë'e më'ë. Ja'anre yua guëname toyana ëñaji baguë, caguëña Jesucristo.

¹³Caguëna, Ananíasbi sehuoguëña:

—Ëjaguë, ai bainbi Saulote quëajëna, baguë ba'iyete masiyë yë'ë. Më'ë bain Jerusalenre ba'icuaní ai gu'aye yo'oguë ba'isi'quë'bi. ¹⁴Yureña pairi ëjacuabi baguëre ën huë'e jobona raojëna, Jesucristoni si'a recoyo ro'tacuare preso zeanni, Jerusalenna rërëni sani, ya'o huë'ena guaoye ro'taguë ba'iji. Bacua uti ja'o toyani guansese'e'ru yo'oguë raisi'quë ba'iji baguë, caguë sehuoguëña Ananías.

¹⁵Caguë sehuoguëna, Ëjaguë Jesucristobi caguëña:

—Yë'ë quëase'ere sani yo'ojë'ën. Baguë yua yë'ë bainguë cuencuesi'quë'bi ba'iji. Baguë yua si'a ën yija bain, yequë bain jubëan yë'ëre yeyema'isi'cuana sani, bain ëjacuana sani, Israel bainre'ga, si'acuani yë'ë ta'yejeiye ba'iyete quëani achoja'guë'bi baguë. ¹⁶Ja'nca ba'ija'guëbi yë'ë guansese'ere yo'oguë, ai ja'siyereba ai yo'oguë ba'ija'guë'bi. Ja'an ba'ija'yete baguëni masi güeseja'guë'e yë'ë, caguëña.

¹⁷Caguëna, Ananíasbi huëni, Saulo ba'i huë'ena ti'anni, cacani, baguë ëntë sarañare Saulona pa'róni, baguëni caguëña:

—Yë'ë yo'jeguë Saulo, mai Ëjaguë Jesucristobi yë'ëre raoguëna, më'ëna ti'an rani, baguë cocare më'ëni quëayë yë'ë. Më'ëbi ënjo'ona ti'an raiguëna, Jesucristobi guënamë re'otobi ëñoguëña. Ja'nca ëñoguëbi

yè'èni coca guanseguèna, baguè case'le'ru yo'oguè raè'è yè'è. Mè'è yua ñaco se'le èñani, Riusu Espírituni recoyo te'le zi'inreba zi'inni ba'ijè'èn caguè, Cristo case'ere yo'oguè raè'è yè'è, caguèna Ananías.

¹⁸Caguèna, ja'ansirèn hua'i so'co ba'iyè'ru yua baguè ñacobi otoni to'inguèna, Saulo yua ñaco èñaguèna. Ñaco èñani, ja'n'rèbi huèni, bautiza güesequèna. ¹⁹Ja'n'rèbi aon anni, huajè rani baquèna. Ja'nca ba'iguèbi se'le yequè umuguseña Cristo bain Damascore ba'icua naconi baquèna.

Saulo predica en Damasco

²⁰Ja'nca ba'iguè, judío bain ñè'ca huè'èñana cacani, ja'anru bainni ye'yoguè, Jesucristo ba'iyete te'le ruiñe quèani acho bi'raguèna. Riusu Zinreba ba'iji quèani achoguèna, ²¹ja'an bain si'acuabi achani, gue ro'taye beoye achajèn, sa'ñeña ca bi'rareña:

—¿Gue'ne yureca? ¿Cristo bainni je'o baguè ba'ima'iguè baguè? ¿Cristo bain Jerusalenre ba'icuani je'o bani, ja'n'rèbi ènjo'on ba'icua Cristo bainre preso zeanguè raisi'quèma'iguè baguè? Bacuare preso zeanni pairi èjacuana rèrèni saza caguè ba'isi'quèta'an, ¿yureca queaca ro'taguè Cristo cocare si'a jèja quèani achoguè'ne? sa'ñeña careña bacua.

²²Ja'nca cacuareta'an, Saulobi què'rè se'le jèja recoyo re'huanì, què'rè se'le Cristo ba'iyete quèani achoguè baquèna. Riusu Raosi'quèreba maina ti'an raj'i'ì baguè, caguèna, judío bain Damascore ba'icuabi gue ro'taye beoye ba'ijèn, baguèni sehuoye beoye bateña.

Saulo escapa de los judíos

²³Ja'nca ba'icuabi se'le yequè umuguseña ba'ijèn achajèn, Sauloni bèinjèn, Baguèni huani senjoñu cajèn yo'o bi'rajèna, ²⁴Saulobi masini gatiguèna. Ja'n'rèbi bacuabi ja'an huè'le jobo anto sa'roñare jo'caye beoye èjojèn nècajèn, Eta bi'ratoca, baguèni huani senjoñu cajèn èjocuareta'an, Saulobi èñomaquèna. ²⁵¿Queaca yahue saiyè'ne yè'è? caguèna, Riusu bainbi jai jè'ebi inni, Saulote ayani ta'pini, ñamibi huè'le jobo tu'ahuè hue'se ca'ncona gachoreña. Ja'nca gachorena, gatini saquèna baguè.

Saulo en Jerusalén

²⁶Ja'nca sani, ja'n'rèbi Jerusalenna ti'anni, Cristo bain ènjo'on ba'icua naconi te'le zi'inni baza caguè yo'o bi'raguèreta'an, baguèni ai huaji yèjèn, baguète coye yèmateña. Gu'a bainguè'bi cajèn, baguèni güereña. ²⁷Ja'nca güejèna, Bernabebi baguète tèhuoni, Riusure ta'yejeiye yo'o concuana sani, baguète ènoguè quèaguèna:

—Ènquè yua Jesucristo bainguè ruinsi'què ba'iji. Baguè yua ma'abi saiguèna, Jesucristobi baguèni tèhuo rani, baguèni ta'yejeiye coca caguèna, mame recoyo re'huasi'què baquèna. Re'huasi'què ba'iguèna,

baguë yua Damascona ti'anni, jëja recoyo re'huani, Jesucristo ba'iyete si'a Damasco bainni quëani achoguë baquëña, quëaguëña Bernabé.

²⁸Quëaguëña, bacuabi se'e ro'tani, baguëte bojoni, bacua jobona coreña. Corena, bacua naconi te'e ba'iguë, Riusu yo'ore conguë, ²⁹Jesucristo ba'iyete jo'caye beoye si'a bainni quëani achoguë, judío bain griego coca cacua naconi ai ta'yejeiye cani achoguë baquëña. Ja'nca ba'iguëña, bacuabi ai bëinjën, baguëni huani senjo ëaye bateña. ³⁰Ja'nca ba'ijëña, Cristo bainbi masini, Saulote inni, baguëte yahue sareña. Sani, Cesarea huë'e jobona ti'anni, baguëte Tarso huë'e jobona saoreña. Saorena, ja'anruna gatini sani baquëña.

³¹Ja'nrëbi Cristo bain jubëan si'a ca'ncoña ba'icuabi, judío bain je'o base'e beoguëña, gare se'e ai yo'omajën bateña. Judea yijare ba'icua, Galilea yijare ba'icua, Samaria yijare ba'icua, si'acuabi se'e jëja recoyo re'huani, Cristoni quë'rë se'e ye'yeñu cajën, Riusu Espíritubi ta'yejeiye conguëña, bacua jubëan yua quë'rë se'e jaijeijateña.

Curación de Eneas

³²Ja'nrëbi, jaijeijën ba'ijëña, Pedrobi si'a huë'e joboña Cristo bainre ëñaguë saiguë ganiguë, yua Lida huë'e jobo ba'icuaña ti'anguëña.

³³Ti'anni ëñato, bacua jubë bainguë Eneas hue'eguëbi ju'in hua'guë unquëña. Guë'nguë rauna ju'inguëbi te'e ëntë sara samute tëcahuëan cama se'gare uinguë baquëña. ³⁴Ja'nca ba'iguëña, Pedrobi caguëña:

—Eneas, Jesucristobi më'ëre yurera huachoja'guëbi. Huachoguëña, më'ë yua huëni, më'ë camate re'huani jo'cajë'n, caguëña.

Caguëña, Eneasbi ja'ansi'quë huajë rani huëquëña. ³⁵Ja'nca huëquëña, Lida huë'e jobo bain, Sarón huë'e jobo bain, si'acuabi baguëni ëñani, Riusuni bojoreña. Ja'nca bojoni, bacua ja'anrë ro'tajën ba'ise'e beoru gare jo'cani, Jesucristoni si'a recoyo te'e zi'nzini bateña.

Resurrección de Dorcas

³⁶Ja'nrëbi yequë huë'e jobo Jope huë'e jobore yeco Cristo baingo bacoña. Tabita hue'ego yua bago mamire griego cocare cato, Dorcas hue'ego bacoña. Ai re'oye se'gare yo'ogo, bain carajën ba'iyete jo'caye beoye congo bacoña. ³⁷Ja'nca ba'igobi ja'an umuguseña rau neni juncoña. Ju'insi'co ba'igona, bago bainbi bago ga'nihuëte zoani, ëmëje'en ba'i sonohuëña uanreña. ³⁸Ja'nca uanni, Pedro yua Lida huë'e jobo cueñe ba'i jobore ba'iguëña, Baguëni choijañu cajën, bacua bain ëmëcua samucuar cuencueni, bacua naconi Pedroni coca saoreña:

—Besa con raijë'n, cajën saoreña.

³⁹Saorena, ja'nrëbi Pedrobi baguëña ti'ansi'cua naconi Jopena raquëña. Rani, bago ga'nihuë uinruna mëani ëñojëña, ba hua'guëbi cacani ëñato,

si'a hua'je hua'na bago consi hua'nabi baguëna ti'an rajjën oijën bateña. Bacua canrëan, Dorcas ta'nëcani ro insise'ere ënojën, Bago huajë ba'isi umuguseña yo'oni insise'e'ë cajën oteña. ⁴⁰Ja'nca oijënna, Pedro yua si'a hua'nani hue'sena etoni, ja'nrëbi Riusuna gugurini rëanni, ujuguë senquëña. Senni tējini, ju'insi hua'goni ëñani, bagoni caguëña:

—Tabita, huëijë'n, caguëña.

Caguëna, bago yua ñaco sëtani, Pedroni ëñani, ja'nrëbi huëni bëagoña. ⁴¹Bëagona, Pedro yua bago ëntë sarare zeanni, bagote huëani nëcoguëña. Huëani nëconi, ja'nrëbi si'a Cristo bain, hua'je hua'nare'ga choini, huajë hua'gore bacuani ëñoguëña. ⁴²Ëñoguëna, si'a Jope huë'e jobo bainbi bago go'ya raise'ere masini, ai jai jubëbi Jesucristoni si'a recoyo ro'tani, baguëni recoyo te'e zi'inni bateña. ⁴³Ba'ijënna, Pedro yua bacua naconi se'e yequë umuguseña bëani baquëña. Simón hue'eguë ga'ni coro re'huaye masiguë, ja'anguë huë'ena bëani baquëña.

Pedro y Cornelio

10 ¹Ja'nrëbi yequë bainguë Cornelio hue'eguëbi baquëña. Cesarea huë'e jobo, cueñe ba'i jobore ba'iguëbi soldado jubë ëjaguë baquëña. Italiano casi jubë, romano ta'yejeiye ëjaguë ba'i jubë, ja'an jubëre guansegüë baguëña baguë. ²Ja'nca ba'iguëbi baguë te'e huë'e bain naconi Riusuni ai yëguë, Riusu yo'ore te'e ruiñe conguë baza caguë, Riusuni jo'caye beoye conguë baquëña. Judío bain bonse carajën ba'icuanu ai curi insini conguë, Riusuni jo'caye beoye ujuguë baquëña. ³Ja'nca ba'iguëbi yequë umuguse, ënsëguëbi a las tres ba'iyel'ru sël'iguëna, baguë yua Riusuni ujuguë ba'iguë, Riusu guënamë toyare te'e ruiñe ëñaguëña. Riusu guënamë re'oto yo'o conguëbi baguëna gaje meni caguëña:

—iCornelio! caguë choquëña.

⁴Choiguëna, Corneliobi gue ro'taye beoye quëquëni ëñaguëña. Ja'nca ëñaguë, baguëni senni achaguëña:

—¿Më'ë guere yë'ëni caguë'ne, Ëjaguë? senni achaguëña.

Senni achaguëna, Riusure yo'o conguëbi sehuoguëña:

—Më'ëbi Riusuni jo'caye beoye ujuguë, bonse carajën ba'icuanu ro insini conguë ba'iguëna, Riusubi më'ëni bojoguë ëñaji. ⁵Ja'nca sëani, më'ëni re'oye yo'oye ro'taji. Yureca më'ë bainre cuencueni, Jope huë'e jobona saoni, yë'ë bainguë Simón Pedroni choijjë'n. ⁶Yequë Simón hue'eguë naconi, jai ziaya ca'ncoreba, baguë huë'ere ba'iji. Ja'nca ba'iguëbi rani, më'ë yo'oja'yete quëaja'guë'bi, Cornelioni sehuoguë quëaguëña.

⁷Quëani tējini saquëña. Saquëna, Cornelio yua baguë huë'ere ba'ijjën baguëre yo'o concuani choquëña. Yequëre'ga, soldado hua'guë Riusuni

te'le ruiñe ro'taguë re'oye yo'oguë, ja'anguëre'ga choni, ⁸Riusu masi güesese'le si'ayete bacuana quëani, ja'n'rëbi bacuare Jope huë'e jobona saoguëña, Simón Pedroni choija'yete.

⁹Saoguëña, bacuabi sani, ja'n'rëbi yequë umuguse Jopena ti'an bi'rajëña, mënera së'irën ba'iguëña, Pedro yua baguë ba'i huë'e ëmëje'en ca'nco bëani huajëruna mëni, Riusuni uja bi'raguëña. ¹⁰Ujaguë ba'iguëña, ai ta'yejeiye ai aon gu'aguëña. Ja'n'rëbi aonre guanseni, baguëre cua'cucaijëña, baguë yua se'e ujaguë, Riusu guënamë toyare ëñaguëña. ¹¹Guënamë re'otona ëñato, Riusu can jai can yua yijana gachose'le baquëña. Ba can gajese'ga na'miñoa ta'nëni ziunsi can ba'iguë, guënamë re'otobi Pedro ba'iruna gaje mequëña. ¹²Gaje meguëña, can sa'nahuëña ëñato, si'a airu hua'i hua'na, aña hua'na, ca hua'i hua'na, ja'an bateña. ¹³Ba'ijëña, guënamë re'otobi coca caní achoguëña:
—Pedro, huëijë'n. Hua'ire huani ainjë'n, caní achoguëña.

¹⁴Caní achoguëña, Pedro sehuoguëña:

—Bañë, Èjaguë. Si'si hua'i hua'na banica, gu'a hua'i sëani, ro chiani aiñë beoye ba'iguë'ë yë'ë, sehuoguëña.

¹⁵Sehuoguëña, guënamëbi se'e caní achoguëña:

—Yureca Riusubi ja'an hua'ire tënoni, Aiñë re'oye'ë canica, ja'an hua'ire gu'aye cama'ijë'n, caní achoguëña.

¹⁶Caní achoguë, samute ba'iyë gachoni, ja'an cocare caní achoni, ja'n'rëbi ja'an canre se'e guënamë re'otona mëoguëña, Pedro yua toyare ëñani tējiguëña. ¹⁷Èñani tējini, ¿Riusu guere yë'ëni quëaguë'ne? caguë ro'taguëña, Cornelio bainbi ti'an rani, Simón huë'e ba'irute senni achajën rateña. ¹⁸Rani, ja'n'rëbi Simón huë'ena ti'anni, Simón Pedro ba'iyete senni achajën, baguëte choteña. ¹⁹Chojjëña, Pedro yua Riusu toya ëñase'ere yuta ro'taguë ñu'iguëña, Riusu Espíritubi Pedroni quëaguëña:

—Èñajë'n. Samutecuabi më'ëni choijën ra'ë. ²⁰Yë'ë raosi'cuare sëani, bacuana gajeni, gue huaji yëye beoye bacua naconi saijë'n, quëaguëña.

²¹Quëaguëña, Pedro yua bacuana gajeni tēhuoni caguëña:

—Mësacuabi yë'ëni cu'eto, ba'iyë yë'ë. ¿Mësacua gue rate'ne? caguëña.

²²Caguëña, bacua sehuoreña:

—Yëquëña hua'na yua ëjaguë Cornelio bain raosi'cua'ë. Baguë yua soldado ëjaguë te'le ruiñe re'oye yo'oguë ba'iguë'bi. Riusuni ai yëguë, baguë yo'ore jo'caye beoye yo'oguëña, si'a judío bainbi baguëte ai te'le ruiñe ëñajën, baguëni ai yëjën ba'iyë. Yureca baguë yua baguë huë'ere ba'iguëña, Riusu guënamë re'oto yo'o congüëbi baguëña gaje meni quëaguëña: Pedroni choijani rajë'n. Baguë coca caní achoguëña, achajë'n, quëaguëña baguë. Ja'nca quëaguëña, Cornelio bi yëquëñare cuencueni, më'ëre choijajjë'n caguë raobi, quëareña bacua.

²³Quëajëña, Pedro bi bacuani: Cacani, bëani huajëjë'n caní, ja'n'rëbi yequë umuguse ñatani, bacua naconi Corneliona saquëña. Cristo bain Jope ba'icua'ga rëño jubëbi baguëni te'le conjën sateña.

²⁴Sani, ganijën ba'ijën, yequë umuguse Cesarea huë'e jobona ti'anreña. Ti'anni ëñato, Cornelio yua baguë te'e bain, baguë gaje hua'na choni ñë'cosi'quë baquëña. ²⁵Pedroni ëjojën ba'icuabi baguë ti'an raise'ere ëñani bojoreña. Bojojëna, Corneliobi baguëni tëhuojani, baguëni ai ta'yejeiye ai te'e ruiñe ëñaguë, baguëna gugurini rëanguëña. ²⁶Gugurini rëanguëna, Pedro yua baguëni huëani caguëña:

—Huëni nëcajë'ën. Riusu beoguë'të yë'ë. Më'ë'ru te'e bainguë'të yë'ë, caguëña.

²⁷Cani, baguëre saludani tëjini, baguë huë'ena cacani ëñato, ai jai jubë bain ñë'casi'cua bateña. ²⁸Ba'ijëna, Pedrobi bacuani caguëña:

—Yë'ëbi judío bainguë sëani, tin bainna ti'anni, bacua naconi te'e ñë'cani ba'iye gare porema'iguë'të yë'ë, judío ira bain guanseni jo'case'e'ru yo'otoca. Mësacuabi ja'anre re'oye masiyë. Ja'nca yo'oye ënsese'e ba'iguëna, Riusubi yureña yë'ëni tin masi güesebi. Si'a jubëan bainre te'e ëñani, bacuare gu'a coca caye beoye ba'ijë'ën, yë'ëre cani jo'cabi Riusu. ²⁹Ja'nca cani jo'caguëna, mësacuabi choijëna, gare güeye beoye raë'të yë'ë. Ja'nca raisi'quëbi mësacuani ëñaguë, ¿Queacara ro'tajën, yë'ëre chote'ne? mësacuani senni achaguë ba'iyë yë'ë, caguëña Pedro.

³⁰Caguëna, Corneliobi sehuoguëña:

—Yua gajese'ga umuguseña ba'iguë, yë'ëbi, na'ito ujarën ba'iguëna, yë'ë huë'ere ñu'iguë, Riusuni ujaguë baë'të yë'ë. Aonre aiñe jo'cani, Riusuni ujaguë, ja'nrebi mëiñe ëñato, ai go'sije caña ju'iguëbi yë'ëna gaje meni nëcabi. ³¹Nëcani, yë'ëni coca cabi: “Cornelio, më'ëbi jo'caye beoye ujani, bonse caracuani congüëna, Riusubi ai bojoguë ëñaji. ³²Ja'nca sëani, më'ë bainre cuencueni, Jope huë'e jobona saoni, Pedroni choijajjë'ën. Yequë Simón hue'eguë, jai ziaya ca'ncoreba ba'iguë, ja'anguë huë'ere ba'iji Pedro. Ja'nca ba'iguëbi më'ëna ti'an rani, yë'ë cocare quëaja'guë'bi” cabi baguë. ³³Caguëna, yë'ë yua ja'ansirën më'ëni choijaiguëna, më'ëbi ai re'oye yo'oguë ti'anhuë. Ti'anguëna, Riusubi mai naconi te'e ba'iguëna, yëquëna hua'na si'acuabi Baguë cani jo'case'ere achañu cajën, më'ë coca Riusu cocare achaye ëjojën ba'iyë, caguë sehuoguëña Cornelio.

Discurso de Pedro en casa de Cornelio

³⁴Ja'nca sehuoguëna, Pedrobi bacuani coca ca bi'raguëña:

—Yureca ro'tani yo'oyete se'e ye'yehuë yë'ë. Si'a bain jubëanre ëñaguë, Si'acua yua te'e ba'icua'ë caji Riusu. Quë'rë ta'yejeiye jubëan beoyë caji. ³⁵Si'a jubëan bainre ëñaguë, baguëni ai yëjën te'e ruiñe yo'ojën ba'icua ba'itoca, ja'ancuare baguë bainrebare re'huani baji Riusu. ³⁶Baguë ira bain cuencueni raosi'cuani coca cani jo'caguë, Jesucristo mame recoñoa re'huaja'yete ru'ru quëaguëna, baguë bainbi toyani, Israel bainna jo'careña. Ja'an Jesucristobi yua bainna ti'an rani ëñoguë, si'a

bain ta'yejeiyereba Ējaguë ba'iji. ³⁷Mësacua yua Jesucristo ën yijana rani ba'ise'ere masiyë. Ja'anguëbi Galilea yijana ti'an rani, Juan yua Riusu cocare quëani achoni, bainre bautizasi'quë ba'iguëna, ³⁸Riusu yua baguë Espíritute raoni, Jesús Nazarenoni zi'in güeseguëna, baguë yua si'a judío bain ba'iruanna sani, bainre re'oye yo'oni, zupai huati zemosi'cuare huachoni, ta'yejeiye yo'ogüë baj'i'i, Riusubi conguëna. ³⁹Ja'nca yo'ogüëna, yëquëna hua'na baguëre yo'o concuabi ëñahuë. Baguë naconi te'e saijën, Judea yija ca'ncuña, Jerusalén hu'e jobo, ja'anruanna ti'anni bainre conguëna, yëquënabi ëñahuë. Ja'nrëbi judío bainbi baguëni preso zeanni, crusu sa'cahuëna quenni reo güeseni, baguëni huani senjohuë. ⁴⁰Huani senjojënna, samute umuguseña ba'ini, Riusubi baguëni go'ya rai güesebi. Go'ya rai güeseni, baguëte yëquënani ëñobi. ⁴¹Yëquëna jubë se'gani ëñoguëna, si'a bainbi baguëni ëñamaë'ë. Baguë cocare quëani achoye cuencuesi'cuare sëani, baguëte yëquënani ëñobi Riusu. Ëñoguëna, yëquënabi baguë naconi te'e ba'ijën, baguë naconi aon ainjën, gono uncujën baë'ë, go'ya rani ëñosi'quëre. ⁴²Ja'nca ba'ijënna, baguëbi yëquënani guanseni jo'cabi: Yë'ë ba'iyete ëñasi'cua sëani, si'a bainna sani, yë'ë ta'yejeiye Ējaguë ba'iyete quëani achojën ba'ijë'ën. Si'a bain huajjën ba'icua, junni tonsi'cua si'acua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere masini, bacua si'arën ba'ija'yete caja'guë'bi ba'iyë yë'ë. Riusubi yë'ëre ja'anna cuencueni re'huabi. Ja'an cocare bainna quëani achojën ba'ijë'ën, guanseni jo'cabi yëquënani. ⁴³Riusu ira bain cuencueni raosi'cuabi güina'ru toyani jo'cajënna, mësacua ëñani masijjë'ën. Riusu Raoja'guërebabi ti'an raiguëna, baguëni si'a recoyo ro'tajë'ën. Ja'nca ro'tatoca, Riusubi mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare tënoni, gare se'e ro'tama'ija'guë'bi, cani jo'careña Riusu ira bain raosi'cua, caguëña Pedro.

Los no judíos reciben el Espíritu Santo

⁴⁴Yuta coca cani tējimal'iguëna, Riusu Espíritubi gaje meni, si'acua Pedro cocare achacuani recoyo te'e zi'nzini baguëña. ⁴⁵Ja'nca ba'iguëna, judío bain Cristoni ro'tacua, Pedro naconi raisi'cua, bacuabi yua gue ro'taye beoye ëñareña. ¿Riusu Espiritu queaca tin bainna ti'anni bacua recoyona zi'nziguë'ne? cajën, ro huesë ëaye ëñareña. ⁴⁶Espíritubi gaje meni, ja'an bainni baguëna, bacuabi tin bain coca gare ye'yema'isi cocare cani achojën, Riusu ta'yejeiye ba'iyete ai bojojën cajënna, ja'an judío bainbi gue ro'taye beoye achareña. ⁴⁷Ja'nrëbi Pedro se'e ca bi'raguëña: —Ëncuabi, yëquëna Espiritu zi'nzise'e'ru güina'ru zi'nzisi'cuare sëani, ocona bautiza güesénica, ¿jarocuabi ënseye'ne? caguëña.

⁴⁸Ja'nca cani, Cristo bain mame re'huasi'cuare ëñani, Cristo ta'yejeiye ba'iyete te'e ruiñe masi güeseni, bacuani bautiza güeseguëña. Ja'nrëbi,

ja'anru bain hua'nabi Pedroni se'e choni, Què'rè se'e yequè umuguseña yèquèna naconi bëani ba'ijè'ën cajèn choijèna, ba hua'guè bëani baquèña.

Informe de Pedro a la iglesia de Jerusalén

11 ¹Ja'nrèbi, Riusure ta'yejeiye yo'o concua, si'a Cristo bain Jerusalén huè'e jobore ba'icuaabi Cesarea cocare achani, Judío bain jubè ba'ima'icuaabi Riusu cocare achani Cristoni recoyo te'e zi'nzini ba'iyè, ja'an cocare achani masini, Pedro raiyete èjoreña. ²Èjoni, Pedrobi ti'an raiguèna, judío bain Cristoni recoyo ro'tacuabi baguèni tëhuoni, ³baguèni si'a jèja ca bi'rareña:
 —¿Mè'è guere yo'oguè, judío bain ba'ima'icua naconi te'e nē'cani bacua naconi te'e aon anquè'ne? senni achajèn bēntèña.
⁴Senni achajèna, Pedrobi Riusu yo'ose'e si'ayete bacuani te'e ruiñe quèani achoguèña:
⁵—Yè'èbi Jope huè'e jobore ba'iguè, Riusuni ujaguè, Riusu guènamè toyare èñahuè yè'è. Riusu can jai canbi yè'èna gaje rajil'i. Gajese'ga na'miñoabi ta'nèni ziunsi can ba'iguèna, ⁶ja'an can sa'nahuèna èñato, si'a airu hua'i hua'na, aña hua'na, ca hua'i hua'na, ja'an baè'è. ⁷Ba'ijèna, ja'nrèbi yè'èni guènamè re'otobi coca canì achobi: “Pedro, huèni, hua'ire huani ainjè'ën” canì achobi. ⁸Canì achoguèna, sehuohuè yè'è: “Bañè, Èjaguè. Si'si hua'i hua'na banica, gu'a hua'i sèani, ro chiani aiñe beoye ba'iguè'è yè'è” sehuohuè. ⁹Sehuoguèna, guènamè re'otobi yè'èni se'e canì achobi: “Yureca Riusubi ja'an hua'ire tënoni, aiñe re'oye'è canica, ja'an hua'ire gu'aye cama'ijè'ën” canì, ¹⁰samute ba'iye gachoni, ja'an cocare canì achoni, ja'nrèbi si'a can yua guènamè re'otona mēase'e bajil'i. ¹¹Ja'an toyare èñani ro'taguèna, ja'ansirèn samute baincua èmècua Cesarea huè'e jobobi raosil'cuabi yè'è ba'i huè'ena ti'an rani, yè'ère choè'è. ¹²Choijèna, Riusu Espiritubi yè'èni caguè: “Bacua naconi gare huaji yèye beoye saijè'ën” caguè guanseguèna, saè'è. Èncua'ga Cristo bain te'e èntè sara te'e ba'icua yè'è naconi saè'è. Sani, ja'an banguè huè'ena ti'anni, baguè cocare achahuè. ¹³“Riusu guènamè re'oto yo'o conguèbi yè'è huè'ena gaje meni, yè'èni ènoguè nēcaguè cabi: Mè'è bainre Jope huè'e jobona saoni, Simón Pedroni choijaijè'ën. ¹⁴Baguèbi rani, mè'èni Riusu mame recoyo re'huani bayete quèani, mè'è te'e huè'e bainre'ga ja'an cocare quèani achoja'guè'bi, nēcaguè cabi baguè” quèaguèna, achahuè yè'è. ¹⁵Ja'nca achani, baguè bain nē'casil'cuani cocare quèani acho bi'raguèna, Riusu Espiritubi gaje meni, maini ru'rureba yo'ose'e'ru bacuani giina'ru te'e zi'nzini babi. ¹⁶Ja'nca baguèna, ja'nrèbi mai Èjaguè Jesús canì jo'casi cocare ro'tahuè yè'è: “Juan yua oco se'ga naconi bainre bautisasi'què ba'iguèna, Riusubi baguè Espiritu naconi mēsacuanì recoyo tënoni

baja'guè'bi” ja'an cocare ro'tahuè yè'è. ¹⁷Ja'nca ro'taguè, Riusu Espiritu gaje meni bacuani zi'nzini base'ere èñaguè, ja'ansi'què ro'tahuè yè'è: Mai hua'na Jesucristoni si'a recoyo ro'tacuani zi'nzini, ja'nre'bi bacuani giina'ru zi'nziguèna, çyè'è hua'guè queaca Riusuni ènseye'ne? bacuani quèaguè sehuoguèna Pedro.

¹⁸Ja'nca sehuoguèna, Cristo bain Jerusalén huè'e jobore ba'icuabi gare se'le caye beoye nècajèn, Riusuni bojojèn careña:

—Riusubi ai ta'yejeiye masiye yo'obi. Tin bain jubèanre'ga choni, baguè bainre re'huani baji. Bacua gu'a juchare gare jo'cani, Cristoni recoyo te'e zi'inni ba'itoca, gare carajeiye beoye Riusu naconi te'e ba'ija'cua'è, cajèn bojohuè bacua.

La iglesia de Antioquía

¹⁹Yureca Estebanni huani senjorèn ba'iguèna, Cristo bainni je'o bani gu'aye yo'ojèna, Cristo bain Jerusalén ba'icuabi so'o yijaña tin yijañana gatini sateña. Sani, yequècuabi Fenicia, yequècuabi Chipre, yequècuabi Antioquía, ja'an yijañana gatini sateña. Ja'nca gatini sani, ja'anruan bain judío bain se'gani Riusu cocarebare quèani ahojèn bateña. Tin bainni quèani achomateña. ²⁰Ja'nre'bi, yequècua Cristoni recoyo zi'nzini ba'icua, Chipre, Cirene, ja'an yijaña ba'icuabi Antioquía huè'e jobona ti'anni, si'a bain, judío bain jubè ba'ima'icua're'ga Cristo cocarebare quèani achoreña: Jesucristoni si'a recoyo ro'tani, mèsacua gu'a juchare mame tèno güesejè'èn, canì ahojèna, ²¹Cristobi ai ta'yejeiyereba conguèna, ai bainbi bacua ira coca ye'yese'ere gare jo'cani, Cristoni recoyo te'e zi'nzini bateña.

²²Ja'nca ba'ijèna, Cristo bain jubè Jerusalén huè'e jobo ba'icuabi bacua yo'ose'ere masini, Bernabere cuencueni, baguète Antioquiana saoreña. ²³Saorena, baguèbi ti'anni èñato, Riusubi ai ta'yejeiye bacuani bojo güesesi'què baguèna. Ja'nca èñani, ai bojoguèbi ja'an bainni re'oye yihuoguè bèaguèna. “Mèsacua yua què'rè jèja recoyo re'huani, Cristoni gare jo'caye beoye yo'o conjèn ba'ijè'èn” caguè, bacuani bojora'rè yihuoguè baquèna. ²⁴Ja'an Bernabé ba'iyete cato, ai re'o hua'guè, Riusu Espirituni ai ta'yejeiye zi'inni ba'iguèbi Riusu yo'oja'yete si'a recoyoreba ro'taguè baquèna. Ja'nca ba'iguèna, bain hua'nabi baguèni èñajèn, baguè cocare achajèn, ai jai jubèbi Cristo bain runteña.

²⁵Ja'nre'bi jè'te, Bernabebi Tarso huè'e jobona sani, Sauloni cu'ejani, tinjani, Antioquiana raguèna. ²⁶Raguèna, baguè naconi ye'yoguè conguèna, ja'an huè'e jobo bain ai jai jubè ba'ijèna, ba hua'nabi te'e tècahuè bacuare ye'yoni yihuojèn bateña. Ja'nca ba'ijèna, Antioquía jubè ba'icua yua Cristo bain ru'rureba hue'ecua bateña.

²⁷Ja'nre'bi, Riusu yo'oja'ye masiye quèacua, Riusu cocare masiye quèacua, Jerusalem ba'icuabi Antioquía huè'e jobona sani, coca

quëajën bateña. ²⁸Ja'an quëacua jubë ba'iguë te'eguë, Agabo hue'eguëbi Antioquíana ti'anni ba'iguë, Riusu Espíritubi coca masi güeseгуëna, Cristo bain jobona nëcani, Riusu yo'oja'yete quëani achoguëna: Si'a yija bainbi ai aon gu'ana ju'inja'cua'ë, quëani achoguëna, yequë tëcahuëan ba'ini, bain ta'yejeiye ëjaguë Claudio guansegüë ba'irën ti'anguëna, Agabo coca quëani achose'e'ru baquëna. ²⁹Ja'nca quëani achoguëna, Cristo bain Antioquía jubë ba'icuabi bacua gaje concua Judea yijare ba'icuaní oijën, Bacuare coñu cajën, ga bainguëbi baguë porese'e'ru curire insini si'a curire re'huani Judea bainna saoreña. ³⁰Bernabé, Saulo, bacuare cuencueni, bacua curi sacaicuare re'huani, Judea yija Cristo bain jubëan bainna saojën, ba samucua naconi ja'an curire ro insini saoreña.

Muerte de Santiago y encarcelamiento de Pedro

12 ¹Ja'n'rëbi, ja'an umuguseña ba'iguëna, bain ta'yejeiye ëjaguë Herodes hue'eguëbi Cristo bain jubë ba'icua te'ecuaní je'o ba bi'raguëña. ²Ru'ru Santiago hue'eguë, Juan ma'yë ba'iguëni guerra hua hua'ti naconi huani senjoguëña. ³Ja'nca huani senjoni, judío bainbi ai bojojëna, Pedrore'ga preso zeanni, ya'o huë'ena guaoguëña. Judío bain aon huo'coma'ise'e ain umuguseña sëani, ⁴Herodesbi ro'taguë, Ja'an umuguseña pascua umuguseña si'aguëna, Pedrote judío ëja bain ba'iruna nëcoza caguë ëjoguëña. Ja'nca ëjoguëbi Pedrote guaoni, soldado jurëan gajese'ga jurëan baguëre sa'ñejën ëñacuare re'huani, baguë guaosiruna jo'caguëña. ⁵Jo'caguëna, soldado hua'nabi baguëte re'oye ëñajën, gare etaye beoye ba'ija'guë cajën bateña. Ja'nca guaosi'quë ba'iguëna, Cristo bain jubë ba'icuabi Riusuni si'a jëja ujajën, Riusuni jo'caye beoye senni achajën bateña.

Dios libra de la carcel a Pedro

⁶Ja'n'rëbi, Herodes nëcojai umuguse ja'anrë ba'i umuguse si'ani, ñami ba'iguëna, Pedro yua ya'o huë'ere ba'iguë, samu soldado hua'na baguëre cuiracua joborare cainguë unquëña. Samu guënameñabi, cadenameñabi preso tayosi'quë baquëña. Ja'nca ba'iguëna, ya'o huë'e cuiracuabi yua anto sa'rore ba'ijën, hue'se ca'ncona ëñajën nëcareña. ⁷Ëñajën nëcajëna, Riusu guënamë re'oto yo'o conguëbi te'e jëana gaje meni, preso zeansi'quëna ti'anni, ya'o huë'e sa'nahuë yua ai go'sijeiguëra miaguë ëñoguëña. Ëñoni, ja'n'rëbi Pedroni baguë ca'ncona puni sëtoni caguëña: —Besa huëijj'ën, caguëña.

Caguëna, guënameña'ga ja'anse'ebi ro tijini, baguë ëntë sarañabi tonquëña. ⁸To'inguëna, Riusure yo'o conguëbi Pedroni guansegüëna: —Më'ë tëinmete tëanni, më'ë guëon ju'iyete sa'yeni gueonj'ën, caguëña.

Caguëna, Pedrobi ja'nca yo'oguëña. Yo'oguëna, Riusu yo'o conguëbi: —Më'ë canre seoni, yë'ë naconi rajjè'ën. Saiñu, caguëña.

⁹Caguëna, Pedro yua baguëni be'teguë saquëña. Sani, etani, ro huesëguë ganiguë, ja'ansi'quë ro'taguëña: “Èoru ëñañe se'ga huanoji yë'ère” ro'taguëña. ¹⁰Ja'nrëbi, soldado nëcaruan samuruanre tayojeiye sani, soldado hua'nabi ënsema'ijëna, ja'nrëbi guëna anto sa'ro ta'pisiru, huë'e jobona etaru, ja'anruna ti'anreña. Ti'anni ëñato, guëna anto sa'ro yua ja'anse'e anconi saoguëña. Anconi saoguëna, hue'sena etareña. Etani ja'nrëbi, huë'e jobo ma'a te'e ma'abi saijëna, Riusu yo'o con hua'guëbi Pedrote jo'cani, huesëni saquëña. ¹¹Huesëni saquëna, Pedro yua sëta rani, ja'ansi'quë caguëña:

—Aito, Riusubi ai ta'yejeiyereba yo'obi. Baguë yo'o con hua'guëre raoni, yë'ère, ya'o huë'ena guaosi'quëre eto güesebi. Yë'ë hua'guë yua Herodes preso zeansi'quëreta'an, judío ëja bain huani senjoja'guëreta'an, Riusubi ta'yejeiye yo'oni, yë'ère tëani etobi, caguë ro'taguëña.

¹²Ja'nca ro'tani, ja'nrëbi, María hue'ego, Juan Marcos pë'cago, bago huë'ena saquëña. Sani ti'anni ëñato, ai jai jubë bain sa'nahuëre ba'ijën, Riusuni ujajën bateña. ¹³Ujajën ba'icuaní je'njuni achoguëna, romi zingo Rode hue'egobi anto sa'rona rani, ¿Gueguëguë'ne më'ë? senni achani, Pedrobi sehuoguëna, baguëni masigoña. ¹⁴Masigo, yua ai bojo hua'goreba huë'huëni, anto sa'rore ancoma'igo, bago bain sa'nahuë ba'icuanana huë'huëni quëagoña:

—Pedro'bi. Anto sa'rona rani nëcaji baguë, quëagoña.

¹⁵Quëagona, bain hua'nabi careña:

—Banji. Më'ëbi ro hue'nhue hua'go'ru ro ro'tago cayë, careña.

Cajëna, bagoca:

—Aito. Baguëreba'bi, sehuogoña.

Sehuogona:

—Baguë recoyo se'ga raimaquë, careña.

¹⁶Ja'nca cajëna, Pedro yuta anto sa'rore je'njuguë nëcaguëña. Je'njuguë nëcaguëna, ba hua'nabi anconi, Pedroni gue ro'taye beoye ëñareña. ¹⁷Ja'nca ëñajëna, Pedro yua baguë ëntë sarabi huëani rëonni, Caye beoye ba'ijjè'ën caguë, ja'nrëbi baguë ya'o huë'ebi etoni raose'e, Riusu ta'yejeiye yo'oni conse'e, si'aye quëani achoguëña. Quëani achoni tëjini, bacuani caguëña:

—Ja'an coca si'ayete mai jubë bain hua'na, Santiago sanhuë, ja'ancuani quëajajjè'ën, caguëña.

Cani ja'nrëbi bacuare jo'cani, yequëruna gatini saquëña.

¹⁸Ja'nrëbi ñataguëna, soldado hua'nabi gue ro'taye beoye ba'ijën, sa'ñeña senni achajën, ¿Jarona saquë'ne baguë? cajën, si'aruan huë'huëni ganojën, baguëni cu'e ganojën, ai yo'ojën bateña. ¹⁹Herodes'ga bacuani

ai bëinguë, Yureca baguëni cu'ejajj'ën guanseni, baguëte tinjamajëna, ja'n'rëbi ya'o huë'e cuiracuare choini, bacuani si'a jëja senni achaguëña. Senni achani, re'oye sehuomajëna, bacuare huani senjoñe guanseguëña. Ja'nca guanseni tējini, ja'n'rëbi Judea yijabi sani, Cesarea huë'e jobona ti'anni baquëña Herodes.

La muerte de Herodes

²⁰Ti'anni ba'iguë, yua Tiro bain, Sidón bain, bacuani ai bëinguë, bacuani te'e ruiñe ëñama'iguë baquëña. Ja'nca ba'iguëna, bacuabi sa'ñeña senni achajën, Maire je'o bama'ija'guë cajën, baguë huë'e ëjaguë Blasto hue'eguëni re'oye senni achani, baguëni bojo güesereña. Bojo güeseni, Herodesna ti'anni, Je'o beoye ba'ina'a, baguëni senni achareña. Herodes yija aonre coní aincua sëani, ja'nca senni achareña. ²¹Senni achani, Herodesbi bain n'ë'cajai umuguse caguëna, bacuabi baguë ëja guëna seihuëna ti'anreña. Ti'anjënna, Herodes yua baguë ëjaguë cañare sayani, bacuana etani bëani, Ja'an bainni bojo güeseza caguë, bacuani zoe coca ca bi'raguëña. ²²Caguë ba'iguëna, si'a jubë bainbi ai bojojën güireña:

—Ai ta'yejeiyereba cayë më'ë, Riusureba'ru ba'iguë sëani. Ro bain ëjaguë cayë'ru quë'rë ta'yejeiyereba cayë më'ë, te'e cajën güireña.

²³Cajën güijënna, ja'n'rëbi pecobi baguëni anni hueanjënna, pecosi'quëbi junquëña baguë, Riusuni te'e ruiñe yëma'isi'quëre sëani.

²⁴Ja'n'rëbi, Riusu bainbi baguë cocarebare quë'rë ta'yejeiye quëani achojënna, si'aruan bainbi achani ro'ta bi'rareña.

²⁵Ja'n'rëbi, Bernabé, Saulo, bacuabi Jerusalén huë'e jobore ba'ijën, bacua curire insini tējini, yua Antioquíana go'ljën, Juan Marcos hue'eguëte sani gotëña.

Bernabé y Saulo comienzan su trabajo misionero

13 ¹Yureca Cristo bain jubë Antioquíana huë'e jobore ba'icuarë ëñato, Riusu coca masiye quëacua, bainre ye'yocua bateña. Bacua mami hue'ejën ba'ise'ere cato, yequë Bernabé, yequë Simón Zijequë. yequë Cirene bainguë Lucio, yequë Manaén baguë zinrënbi Galilea ëjaguë Herodes naconi te'e irasi'quë, yequë Saulo, ja'ancuabi bain ye'yocua bateña. ²Ja'nca ba'icuarë yequë umuguse te'e jubë zi'nzini, Riusu yo'ore te'e conjën, aon aiñe jo'ca umuguseña ba'iguëna, Riusu Espíritubi bacuani guanseguëña:

—Yureca Bernabé, Saulo, bacuare choini, yë'ë yo'o cani jo'case'ere yo'oja'cuare saoj'ën, guanseguë caguëña.

³Caguëna, ja'n'rëbi si'a jubëbi n'ë'cani, Riusuni ujajën, aonre aiñe jo'cajën ba'ijën, ja'n'rëbi bacua ëntë sarañare ba samucuana pa'roni, Riusu yo'o yo'oja'cuare cuencueni, bacuare saoreña.

Los apóstoles en Chipre

⁴Ja'nca saojëna, Riusu Espíritubi bacuare cuencueni saguëna, ba hua'nabi Seleucia huë'e jobona sani, jai yoguna cacani, Chipre jubona je'enni ti'anreña. ⁵Ti'anni, Salamina huë'e jobona ti'anni, ja'nrebi judío bain ñë'ca huë'eñana cacani, Riusu cocarebare quëani acho bi'rareña. Ja'nca quëani ahojën, Juan Marcos'ga bacuare te'e yo'o conguë baquëña.

⁶Ja'nca quëani ahojën, si'a jubo yija ca'ncoñana ganini, ja'nrebi Pafos huë'e jobona ti'anreña. Ti'anni, judío yai bainguë Barjesús hue'eguëte tēhuoreña. Ba hua'guë yua ro coqueguë, Riusu coca masi güesese'ere quëani achoguë'ë yë'ë, caguëña baguë. ⁷Ja'nca caguëbi yua yequë bainguë, ja'an yija bain ëjaguë, baguë naconi baquëña, Sergio Paulo hue'eguë naconi. Ja'an Sergio Paulobi ai masi ëjaguë ba'iguëbi, Riusu cocarebare achaza caguë, Bernabé, Saulo, bacuare choquëña. ⁸Choiguëna, ba samucuabi Sergio Paulona ti'anjënna, ja'an yai bainguë, Elimas'ga hue'eguëbi, Ejjaguëbi ja'an cocare achani ro'tama'ija'guë caguë, bacua quëani achoyete ënse ëaye yo'oguëña. ⁹Ja'nca ënse ëaye yo'oguëna, Saulo, Pablo'ga hue'eguëbi Riusu Espírituni ai ta'yejeiye zi'inni ba'iguë, yai bainguëni si'a jëja ënaguë, ¹⁰baguëni bëinguë caguëña:

—Më'ë yua ro coque huati sëani, ai gu'aye yo'oguë, si'a re'oye yo'ocuanu je'o bayë më'ë. Riusu coca ye'yoni jo'case'ere gare caraye beoye huacha ca güesequë'ë më'ë. ¹¹Ja'nca yo'oguëre sëani, yureca Riusubi më'ëbi ai yo'o güeseza caguë, më'ë ñacore pa'roji. Pa'roguëna, zoe ba'irëmbi ñaco ëñama'iguë, ënsëguë miañete ëñañe beoye ba'iyë më'ë, cani jo'caguëña Pablo.

Cani jo'caguëna, ja'ansirën yua zijei picobi baguë ñacona na'oguëna, ba hua'guë yua ro rënni ganoguë, baguë ëntë sarare zeanni saguëte cu'eguëña. ¹²Ja'nca cu'eguëna, bain ëjaguëbi si'aye ëñani, Jesucristo ba'iyë ye'yose'ere ai bojoguë achani, Jesucristoni si'a recoyo ro'taguëña.

Pablo y Bernabé en Antioquía de Pisidia

¹³Ja'nrebi Pablo sanhuëbi Panfilia yija huë'e jobo Perge huë'e jobona saiñu cajën, Pafos yo sa'rona gajeni, jai yoguna cacani sateña. Sani ti'anni, Juan Marcosbi Pablo sanhuë naconi se'e conguë saimaquëña. Bacuare jo'cani, Jerusalén huë'e jobona goquëña. ¹⁴Go'iguëna, ja'nrebi Pablo, Bernabé, bacuabi Perge huë'e jobobi saiñën, Antioquía huë'e jobo Pisidia yijare ba'iguëna, ja'anruna sani ti'anreña. Ti'anni, judío bain yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, bacua ñë'ca huë'ena cacani bëareña. ¹⁵Bëani achajënna, ñë'ca huë'e bainbi Riusu coca Moisés toyani jo'case'e, Riusu ira bain raosi'cua toyani jo'case'e, ja'an cocare ëñani cani achoreña. Cani achoni tējini, ñë'ca huë'e ëjacuabi Pablo sanhuëna quëani saoni choteña:

—Mësacua yua yihuo cocare bain hua'nani quëani achoye ro'tanica, rani quëani achojël'ën, cajën choteña.

¹⁶Choijëna, Pablobi nëcani, baguë ëntë sarabi huëani rëonni, bain achayete ëjoni, bacuani coca quëa bi'raguëña:

—Mësacua Israel bain, Israel bain coca ye'yeni Riusuni yo'o concua, mësacua si'acua yël'ë cocare achajël'ën. ¹⁷Mai ta'yejeiye Riusubi baguë bain Israel bainre conni cuirase'ere achajël'ën. Mai ira bain ba'isi'cuabi Egipto yijare ba'ijën, tin yijabi rani ba'isi'cua ba'ijën, Riusubi congüena, ai jai jubë jaijeijateña. Jaijeijatena, ja'nrebi Riusubi ai ta'yejeiye yo'oguë, bacuare Egipto yijabi etoni sani baguëña. ¹⁸Ja'nca sani baguëbi cuarenta tëcahuëan beo re'otore bacuare cuiraguë, bacua cue'yoni gu'aye yo'ojën ba'ise'ere oiguë ënaguë, bacuani congüë saguëña. ¹⁹Sani, Canaan yijare ba'icua te'e ëntë sara samu jubëan bain, ja'an gu'aye yo'ojën ba'icuan saoni senjoni, bacua yijare mai ira bain ba'isi'cuana insini jo'caguëña Riusu. ²⁰Insini jo'cani, ja'nrebi se'e cuatro cientos cincuenta tëcahuëan bacuani conni cuiraguë, bacua ëja bainre cuencueni bainre guanse güesequëna, baguë cuencueni jo'casi'quë Samuel hue'eguë ba'irën tëca ja'an bain ëjacuabi guansejën bateña. ²¹Ja'nrebi bain hua'nabi Riusuni senni achajën, Bain ta'yejeiye ëjaguëte re'huani, yëquënanani guanseni cuira güesejël'ën cajën cue'yojën senni achajëna, Riusubi Benjamín jubë bainre ëñani, Cis mamaquë Saúl hue'eguëte cuencueni, Israel bain ta'yejeiye ëjaguëre re'huani jo'caguëna, cuarenta tëcahuëan bainre guansequë baquëña baguë. ²²Ja'nca guansequë ba'iguëna, Riusubi baguëte quëñoni saoni, ja'nrebi yequë bainguë David hue'eguëte cuencueni, Israel bain ta'yejeiye ëjaguëte re'huani jo'caguë caguëña: “Ënquë, David hue'eguë, Isaí mamaquë, baguëni ai te'e ruiñe ënaguë ba'iyë yël'ë. Baguë yua si'aye yël'ë yëyete jo'caye beoye yo'oguë ba'ija'guë'bi” cani jo'caguëña Riusu. ²³Ja'nca cani jo'casi'quëbi yua zoe ba'irën ëjoni, yua David bainguë yo'je ba'irën ba'isi'quë, Jesucristo hue'eguë, ja'anguëte cuencueni, maina raoni, Israel bain gu'a jucha yo'ojën ba'ise'e beoru gare tënöni, Yël'ë bainre mame re'huani baza caguë, mai ta'yejeiye ëjaguëte re'huani jo'caguëña Riusu. Aito. Riusu zoe cani jo'case'le'ru güina'ru yo'obi yure. ²⁴Jesucristobi yuta raimaquëna, Juan Bautizaguëbi ti'an rani, si'a Israel bainni quëani acho bi'raguëña: “Mësacua ja'anrë yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani, mame recoyo re'huani, oona bautiza güesejël'ën” quëani achoguë baquëña. ²⁵Ja'nca ba'iguëbi, baguë junni ton umuguseña ti'an bi'raguëna, bain hua'nani caguëña: “Mësacuabi yël'ë ba'iyete ro'tajën, Riusu ta'yejeiye conni cuiraguëte yël'ëre ro'tajëna, ja'anguë beoyë yël'ë. Yequë raoja'guë, yël'ë'ru quë'rë ai ta'yejeiye ëjaguë, ja'anguëbi yuara ti'an raija'guëta'an ba'iji. Baguëni yo' coñe gare ti'anma'iguë'l'ë yël'ë, ta'yejeiye beo hua'guë sëani” caguëña Juan.

²⁶Yureca, yê'ê bain sanhuê, Juan yua Riusu ta'yejeiye raoja'guêre quêaguêna, ja'an ta'yejeiyereba raosi'quêbi maina ti'anbi. Mai gu'a juchare tênoni, baguê bainrebare maire re'huani baza caguê, junni tonguê rajî'i. Ja'nca raisi'quêre si'a recoyo ro'tajê'ên, yê'ê bain sanhuê. Mêsacua yua judío bainreba, taita Abraham bain yo'je raisi'cua, yequêcua, judío bain ujayete ye'yési'cua, mêsacua si'acua Jesucristo conguê raise'ere ro'tajên ba'ijê'ên. ²⁷Ja'nca raisi'quê ba'iguêreta'an, si'a judío bain Jerusalén ba'icua, bacua ëja bain naconi, bacuabi baguête êñani, Riusu raosi'quê ba'iguête gare huesêhuê. Riusu cocare achajên, si'a yo'o yo'oma'i umuguseña bacua ñê'ca huê'ênana sani, Riusu ira coca canî jo'case'ere achajên ba'icuata'an, Jesucristobi ti'an raiguêna, baguêni ro huesêjên êñahuê. Ja'nca ba'icuabi Jesusni huani senjo güeseni, Riusu ira bain raosi'cua canî jo'case'e'ru güinareba'ru yo'ohuê. ²⁸Gare gu'aye yo'oye beoye ba'isi'quêreta'an, baguê gu'aye yo'ose'ere ro tinja quêani, romano ëjaguê Pilatona sani, baguêre huani senjoñete sen'ê. ²⁹Ja'nca senni achajênna, Pilatobi baguêni huani senjo güesequêna, Riusu coca canî jo'case'e, Jesús ba'ija'yete toyani jo'case'e si'aye'ru güina'ru yo'ose'e baji'i. Ja'nca ba'iguêna, crusu sa'cahuêna junni tonguêna, baguê ga'nihuête gachoni, baguêre tanhuê. ³⁰Ja'nca junni tonsi'quêreta'an, Riusubi baguête se'e go'ya rai güesebi. ³¹Go'ya rai güesequêna, Jesusbi se'e baguê bain concuani êñoni, zoe ba'i umuguseña bacua naconi baji'i. Baguê bain concua yua baguê naconi Galileabi rajjên, Jerusalenna ti'anjên, ja'an ba'isi'cua ba'ê'ê. Ja'nca ba'icuabi yureca Jesús ta'yejeiye ba'iyete si'a bainni quêani ahojên ganiñê.

³²Yêquêna hua'na'ga güina'ru mêsacuani baguê ba'iyete quêani ahojên ba'iyê. Riusubi mai ira bain ba'isi'cuani canî jo'caguê, baguê raoja'guê maina ti'an rajja'yete canî jo'caguêna, yêquêna hua'nabi ja'an cocare, baguê ti'an raisi cocare mêsacuani quêani ahojên ba'iyê. ³³Baguê ira bain ba'isi'cuani ja'nca canî jo'caguê, mai hua'nare'ga, bacua bain yo'je ba'icuaire güina'ru canî jo'canî, güina'ru yo'obi Riusu. Jesucristo go'ya raisi cocare zoe toyani jo'cabi Riusu. Salmo coca, samu ba'i coca, ja'an cocare êñani masijê'ên: "Mê'ê yua yê'ê zinreba ba'iyê. Yure umuguse mê'êre yê'ê zin ba'iguête re'huani, mê'êni ai te'e ruiñe êñañe yê'ê" canî jo'caguêna Riusu. ³⁴Ja'nrebi Riusubi se'e baguê canî jo'case'ere te'e ruiñe yo'oye ro'taguê, Jesús ga'nihuêbi pu'ncaye beoye ba'ija'guê caguê, baguêni go'ya rai güeseja'yete canî jo'caguêna. Ên cocare êñani masijê'ên: "Yê'ê bainguê Davidni canî jo'case'e'ru mêsacuani güina'ru yo'oja'guê'ê" canî jo'caguêna Riusu. ³⁵Ja'nrebi yequê quê'ro Salmo cocare êñajê'ên: "Mê'ê bainguê ai yêsi'quêni oiguê, baguê ga'nihuête gare pu'nca güeseye beoye ba'ija'guê'ê mê'ê" canî jo'caguêna Riusu. ³⁶Ja'nca canî jo'casi'quêbi David ba'ise'ere camaquêna. Ja'an

bainguë Davidbi baguë junni huesëye tëca, Riusu case'e'ru güina'ru yo'oni, ja'nrebi junni tonni, baguë ira bain ba'isi'cua naconi tanrena, baguë ga'nihuëbi pu'ncani si'aguëña. ³⁷Ja'nca pu'ncani si'aguëña, Riusu Raosi'quërebabi maina ti'an rani, junni tonguëna, baguë ga'nihuë yua gare pu'ncaye beoye bajil'i, Riusu go'ya rai güesesi'quë sëani. ³⁸Ja'nca ta'yejeiye yo'ose'e sëani, mësacua te'e ruiñe achani ro'tajën ba'ijë'ën. Jesús junni tonni go'ya raisi'quëre sëani, mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere baguëni gare quëajë'ën. Quëani, baguëni sentoca, mësacua recoyore gare tënoni, baguë bainrebare mësacuare re'huaja'guë'bi Jesús. ³⁹Ja'anguëni si'a recoyo ro'tajënna, mësacua gu'a juchare gare se'le ro'tama'ija'guë'bi. Moisés ira coca toyani jo'case'ere te'e ruiñe yo'oni Riusu bain ruiñu cacuata'an, Riusu bain ruiñe gare ti'anma'icua ba'iyë mësacua. ⁴⁰Mësacua yua ëñare bajën, Riusu ira bain raosi'cua toyani jo'case'ere te'e ruiñe ro'tajën, Riusu bënni senjoja'ñe cani jo'case'ere jëañu cajën, baguë yo'oja'yete gare güeye beoye ba'ijë'ën. Ën coca toyani jo'case'ere ëñajë'ën:

⁴¹ Mësacua yua yë'ëni ro jayani gu'a güecua ba'ijën, yë'ë cocare achani ro'tajën ba'ijë'ën.

Yë'ëbi mësacuani bënni senjoguëna, mësacuabi gare carajejën ba'ija'cua'ë.

Yë'ë yua Riusu sëani, mësacua ën yija ba'i umuguseñabi ai ta'yejeiyereba yo'ore yo'oni mësacuani ëñoja'guë'ë.

Ënoguëna, mësacuabi ai ëama'iñereba ëñacuata'an yë'ë yo'oja'yete gare ro'tama'ija'cua'ë.

Yequëcuabi ru'ru quëani achocuareta'an, yë'ë yo'oja'yete gare ro'tama'ija'cua'ë mësacua.

Ja'an cocare mai ira bain ba'isi'cuani cani jo'caguëña Riusu, judío bain ñë'ca huë'e ba'icuanu quëani achoguëña Pablo.

⁴²Quëani achoni tējini, bacua naconi etani sai bi'raguëna, judío bain jubë ba'ima'icua ja'anru ñë'casi'cuabi Pablo sanhuëni senni achareña:

—Mësacua yua se'le yequë yo'o yo'oma'i umuguse se'le rani, ja'an cocare maini se'le yihuoni ye'yojë'ën, senni achajën choteña.

⁴³Choijënna, Pablo sanhuëbi sai bi'rajënna, ai jai jubë bain judío bain, yequëcua judío bain jubë ba'ima'icua, judío ujaye ye'yesi'cua, ai bainbi bacuani te'e conjën, te'e zi'nzini ba'ijënna, Pablo, Bernabé, bacuabi bacuani si'a jëja yihuojën, Riusubi mësacuani ai yëguëre sëani, baguëni gare jo'caye beoye recoyo te'e zi'nzini ba'ijë'ën yihuojën careña.

⁴⁴Ja'nrebi yequë yo'o yo'oma'i umuguse ti'anguëna, si'a huë'e jobo bainbi Riusu cocarebare achañu cajën, bacua ñë'ca huë'ena ti'an rateña.

⁴⁵Ti'an rajjënna, judío bainbi ëñani, Mai ye'yoye'ru quë'rë ta'yejeiye ye'yoji baguë cajën, Pabluni bëinjën, baguëni jayajën, baguë coca quëani

achose'ere gu'aye ca bi'rareña. ⁴⁶Ja'nca gu'aye cajënna, Pablo, Bernabé, bacuabi jëja recoyo re'huani, bacuani si'a jëja careña:

—Mësacua yua judío bain Riusu cuencuesi'cuare sëani, mësacuani baguë cocarebare ru'ru quëani achohuë. Quëani achocuareta'an, mësacuabi ro gu'a güejën senjoni, Riusu naconi carajeiye beoye si'arën ba'iye gare yëma'icua ba'iye mësacua. Ja'nca yëma'icua se'gani Riusu cocare quëani achoja'cua'ë yëquëna. ⁴⁷Riusu guanseni jo'case'ere sëani, ja'nca yo'oja'cua'ë yëquëna. Baguë coca toyani jo'case'ere achajë'n:

Më'ère cuecueni raoguëna, si'a ën yijaña bainna sani, yë'ë tëani baja'yete te'e ruiñe quëani, mia re'oto ëñoñe'ru bacuani masi güesejë'n.

Si'a bain, judío jubë ba'ima'icuana quëani achoguë, si'a ën yija ca'ncoñana saijë'n.

Ja'an coca toyani jo'case'ere achani ro'tajë'n, careña Pablo sanhuë.

⁴⁸Cajënna, judío bain jubë ba'ima'icuabi achani, ai bojo recoyo re'huani, Riusu cocareba ai re'oye achoye cayë mësacua cajën, Riusu cuencuesi'cua ja'an jubë ba'icuabi Cristoni si'a recoyo ro'tani, Cristo naconi gare carajeiye beoye ba'ija'cuabi ai bojoreba bojoreña. ⁴⁹Ja'nca bojojën, Riusu coca Jesucristo go'ya raisi cocare yequëcuani quëani achojaiñu cajën, ja'nca yo'o bi'rajënna, ja'an yija bain si'acuabi achareña. ⁵⁰Ja'nca yo'ose'e ba'iguëna, judío bainbi quë'rë se'e bëinjën, bacua ëja romi hua'na Riusu bain casi'cua, yequëcua ja'an huë'e jobo ëjacua, bacuana sani, Pablo sanhuëni saoni senjoñu cajën, si'a jubëbi Pablo, Bernabé, bacuani ai je'o bajën, bacua yijabi etoni saoreña. ⁵¹Etoni saojënna, Pablo sanhuëbi Bacua gu'a juchare bacuani masi güeseñu cajën, bacua guëoña ba'i ya'ore bacuana cue'nconi tonreña. Cue'nconi tonni, ja'nrebi bacua huë'e jobore jo'cani, Iconio huë'e jobona sateña. ⁵²Saijënna, Antioquía huë'e jobo bain Cristo bainbi bëani, Riusu Espírituni recoyo te'e zi'nzicua sëani, ai bojoreba bojojën bateña.

Pablo y Bernabé en Iconio

14 ¹Iconio huë'e jobona sani ti'anni, ja'nrebi judío bain ñë'ca huë'ena cacani, Riusu cocarebare bain hua'nani ai ta'yejeiye quëani achojënna, ai jai jubë bain judío bain, tin bain'ga Jesucristoni si'a recoyo ro'tareña. ²Ja'nca ro'tajënna, yequëcua judío bain Cristoni ro'tama'icuabi bëinjën, yequë bain tin bainna sani, Ja'an raisi'cuabi ai gu'aye cacua'ë cajën, je'o ba güesereña. ³Je'o ba güesejënna, Pablo sanhuëbi ja'anruna quë'rë zoe bëani ba'ijën, quë'rë jëja recoyo re'huani, Cristobi maire jo'caye beoye conre baji cajën, Cristo ba'iyyete jo'caye beoye quëani achojën bateña. Ja'nca ba'ijën, Riusu oiguë coñete bainni

masi güesejënna, Riusubi ai ta'yejeiye yo'oni, bacuani conguë, bacua cocare te'le ruiñe ba'i cocare ba'iyè bainni masi güesequëña. Ja'nca masi güesequëbi Pablo sanhuëni conguëna, bacuabi yua ai ta'yejeiye yo'o yo'ojën bainni ëama'iñereba ëñojën bateña. ⁴Ja'nca ba'ijën yihuocua'reta'an, ja'an huë'e jobo bainbi te'le ro'tamateña. Jobo ba'icua'bi judío bain naconi te'le ro'tajën, Riusu cocare achaye güereña. Jobo ba'icua'ga yua Riusure ta'yejeiye yo'o concua naconi te'le ro'tajën, bacua cocare achajën, Riusu cocareba'ë cajën bojojën bateña. ⁵Ja'nca ba'ijënna, ja'an ro'taye güecua judío bain, tin bain naconi, ja'ancuabi huë'e jobo ëja baina sani, Pablo sanhuëre zeanjani, gatabi inni, Bacuani huani senjoñu cajënna, ëja bainbi bacuare conjën yo'o bi'rareña. ⁶Ja'nca yo'o bi'rajënna, Pablo, Bernabé, bacuabi bacua yo'oja'yete masini, Licaonia yija ba'i joboñana gatini sateña. Ru'ru Listra, ja'n'rëbi Derbe, ja'an huë'e joboñana gatini sateña. ⁷Gatini sani, ja'an bainre'ga Cristo tëani ba cocare quëani achoreña.

Apedrean a Pablo en Listra

⁸Listra huë'e jobona ti'anni ëñato, ja'anru bainguë guëon guë'nguësi'quë baquëña. Baguë të'ya raisi umugusebi guëon guë'nguësi'quëbi gare ganiñe beoye ba'isi'quëbi yua ja'anrute ñuquëña. ⁹Ja'nca ñu'iguëbi Pablo cocare te'le ruiñe achaguëna, Pablobi baguëni ëñani, baguë recoyo ro'tayete masini, Cristobi baguëni huachojaga'guë caguë, ¹⁰ja'an bainguëni si'a jëja guansequëña:

—Yua huëni nëcajé'ën, guansequëña.

Ja'nca guansequëna, ba bainguëbi ja'ansirën nëca mëni, cha'cani, ja'ansi'quë gani bi'raguëña. ¹¹Gani bi'raguëna, bain hua'nabi Pablo huachose'ere ëñajën, bacua coca Licaonia coca cajën, si'a jëja güi bi'rareña:

—Mai riusu hua'nabi bain hua'na runni, maina gaje meni ëñohuë, cajën güi bi'rareña.

¹²Ja'nca cajën, Bernabeni ëñajën, bacua riusu Júpiter baguë mamire hue'yoreña. Ja'n'rëbi Pabloni ëñani, coca quëani achoguëre sëani, bacua riusu mami Mercurio hue'yoreña. ¹³Ja'nca hue'yoni, bacua pairi hua'guë, Júpiter uja huë'e ëjaguëbi Mai riusu hua'nani ro'tajën, jo'ya hua'nare huani hua'ire ëojaiñu caguëña. Baguë uja huë'e yua huë'e jobo anto sa'ro ca'ncore ba'iguëna, baguë yua toro hua'na jo'ya coro ga'huaña, ja'anre inni rani, si'a bain naconi Pablo sanhuëna gugurini rëanni, bacua toro jo'ya hua'nani huai bi'rareña. ¹⁴Ja'nca yo'o bi'rarena, Riusure ta'yejeiye yo'o concua, Pablo, Bernabé, bacuabi ëñani, Ja'nca gu'aye yo'oma'ija'bë cajën, bacua cañare ye'rejën oijën, bain jobona güijën careña:

¹⁵—Mësacua ja'anre yo'oye beoye ba'ijé'ën. Yëquë'nabi bain hua'na mësacua ba'iyè'ru ba'i hua'na se'ga ba'ijën, yëquë'nani ja'nca yo'omajën

ba'ijj'ën. Riusu cocarebare quëani achocua se'ga ba'iyë yëquëna. Mësacua ti'anni, Mësacua huacha riusu hua'ire ro'tajën yo'oyete gare jo'cani senjojë'ën cajën, mai ta'yejeiyereba Riusu ba'iyete, baguë cocarebare, ja'anre mësacua quëani achojën raë'ë yëquëna. Ja'an ta'yejeiye Èjaguë Riusubi guënamë re'oto, yija re'oto, jai ziaya re'oto, si'aye ja'anruan ba'iyete re'huanu jo'casi'quëre sëani, ja'anguëni recoyo te'e zi'nzini ba'ijj'ën. ¹⁶Ja'an Riusubi si'a bainre ënani, bacuabi cue'yojënna, Ro bacua yëse'e se'ga yo'ojën ba'ija'bë caguë, bacuani oiguë ënaguëta'an, ¹⁷Yë'ë re'oye ba'iyete masija'bë caguë, bacuani gare jo'caye beoye re'oye yo'oni, bainna jo'caguë ba'iji Riusu. Ba hua'guëbi maina oco güeseni, mai aonre ira güeseni, mai aonre caraye beoye maina ro insini jo'caguëna, bojo recoyo re'huanu ba'iyë mai, bain hua'nani si'a jëja careña Pablo sanhuë.

¹⁸Ja'nca cajën, bain hua'nabi jo'ya hua'nare huani, bacuana insini bojoñu cajën ba'icuaeta'an, Pablo sanhuëbi ai yo'ojën, bacuani ai ënse cocare zoe cajënna, bacua yo'oja'yete jo'cama'ire'ahuë.

¹⁹Ja'nrebi, bacua huacha yo'oja'yete jo'cajënna, judío bainbi ti'an rateña. Antioquía huë'e jobo, Iconio huë'e jobo, ja'anruanbi rani, Listra bainni gue'rini, Pablo sanhuëni huani senjoñu cajënna, ba hua'nabi gatabi inni, Pablona senjoni, Yua junji'i baguë cajën, baguëte rëreni, huë'e jobo ca'ncona sani jo'cani uanreña. ²⁰Uanrena, ja'an huë'e jobo bain Cristoni zi'nzini ba'icuaabi Pablona ti'anni, baguëre të'ijeiye nëcani, baguë ba'iyete ujajënna, baguë yua huajë hua'guë nëcani, ja'nrebi se'e ba huë'e jobona cacani baquëña. Ba'iguë, yequë umuguse ñataguëna, Bernabé naconi Dérbena saquëña.

²¹Sani, Dérbena ti'anni, ja'anru bainni Cristo tëani ba cocare quëani achojënna, ai bainbi Cristoni si'a recoyo ro'tani te'e zi'nzini ba'ijjënna, Pablo sanhuëbi se'e Listra huë'e jobona goteña. Goni, ja'nrebi Iconio, ja'nrebi Antioquía, ja'anruanna se'e saijën, ²²Cristoni recoyo zi'nzini ba'icuaani se'e yihuojën, bacuani si'a jëja quëareña:

—Cristo yëye se'gare si'a recoyo ro'tajën yo'ojën ba'ijj'ën. Gare jo'caye beoye baguë yo'ore conjën ba'ijj'ën. Riusu guënamë re'oto bain ba'iyë yënica, gare caraye beoye ai yo'ojën ba'iyë mai, quëareña.

²³Quëani, ja'nrebi bacua jubëan ëja bainre cuencueni re'huanu jo'careña. Ja'nca yo'oni tëjini, bacua naconi aonre aiñe jo'cajën Riusuni ujajën, Mësacua yua Cristoni te'e zi'nzisi'cua sëani, baguë cocare te'e ruïne achani yo'ojën ba'ijj'ën canu, bacuare jo'cani goteña.

Pablo y Bernabé vuelven a Antioquía de Siria

²⁴Ja'nca go'ijjën, Pisidia yijabi saijën, ja'nrebi Panfilia yijana ti'anreña. ²⁵Ti'anni, Perge huë'e jobona cacani, Riusu cocarebare quëani achoni,

ja'n'rëbi Ataliana sateña. ²⁶Sani, ja'an huë'e jobo yo sa'rona gajeni, yoguna cacani, bacua huë'e jobo Antioquía huë'e jobona go'ini ti'anreña. Bacua cuencuesi yo'ore yo'oni tëjini, Riusubi oiguë congüë cuiraguëna, bacua bain saosi'cuana ti'anni, ²⁷si'a Riusu bain jubëre ñë'coni, Riusu conni cuiraguë ta'yejeiye yo'oguë ba'ise'e beorure bacuani quëani achoreña: Riusubi baguë bain ba'ija'cua judío bain jubë ba'ima'icua, bacuare yëquënani ëñoni, Cristoni si'a recoyo ro'tani baguëni zi'nzini ba'ija'bë caguë, yëquënani congüë, bacuani baguë cocare quëani acho güesebi. ²⁸Ja'nca quëani, ja'n'rëbi ja'an jubë bain Cristo bain naconi ai zoe bateña.

La reunión en Jerusalén

15 ¹Ja'n'rëbi yequëcua Riusu bain cacua, judío bainbi Judea yijabi sani, Antioquía huë'e jobona ti'anni, Cristo bain ja'anru ba'icuaní coca ye'yoni yihuo bi'rareña:

—Mësacua go neño ga'nire tëyoni senjoma'itoca, Riusu guënamë re'otona ti'añe gare porema'iñë. Ja'nca sëani, Moisés guanseni jo'case'e'ru yo'ojën ba'ijë'ën, yihuojën bateña bacua.

²Ja'nca yihuojëna, Pablo, Bernabé, bacuabi si'a jëja cajën, Mësacuabi huacha cacua'ë cajën, ënse cocare ai zoe caní jëhuareña. Caní jëhuarena, Cristo bain Antioquía ba'icuabi, Jerusalén ëja bain naconi ja'an cocare caní acho güeseñu cajën, Pablo, Bernabé, ja'an bainre cuencueni, Jerusalenna saoreña.

³Ja'nca saojëna, bacuabi Fenicia, Samaria, ja'an yijañabi sani, ja'an bainre quëareña:

—Judío bain jubë ba'ima'icuabi bacua ja'anrë ro'tajën ba'ise'ere gare jo'caní, Riusuní recoyo te'e zi'nzini ba'iyë, quëajëna, si'a Cristo bainbi achani, ai bojo recoyo re'huareña.

⁴Ja'n'rëbi, Pablo, Bernabé, bacuabi Jerusalenna ti'anni, si'a Cristo bain jubë, Riusure ta'yejeiye yo'o concua, Cristo bain ira ëjacua, ja'ancuana ti'anni saludajëna, bacuabi ai bojojën saludareña. Saludajëna, ja'n'rëbi Riusu yo'o yo'ose'e, Riusure conjën ba'ise'e beoru bacuani quëareña.

⁵Quëajëna, ja'anru ba'icua fariseo bain ba'isi'cua Jesucristoni si'a recoyo ro'tani te'e zi'nzisi'cua, bacuabi nëcaní, si'a jëja careña:

—Judío bain jubë ba'ima'icuabi Cristoni si'a recoyo ro'tajëna, bacua go neño ga'nire tëyo güeseni, Moisés coca caní jo'case'e'ru bacuani yo'o güeseye bayë mai, careña.

⁶Carena, ja'n'rëbi Riusure ta'yejeiye yo'o concuabi Cristo bain jubë ira ëjacua naconi ñë'caní, Ja'an case'ere ëñani ro'tani masiñu cajën, ⁷sa'ñeña ai zoe senni achajën, si'a jëja cajën bateña. Ja'nca caní, ja'n'rëbi Pedrobi huëni, bacuani caguëña:

—Yo'je sanhuë, Riusubi yë'ëre cuencueni, judío bain jubë ba'ima'icuaana saoguëna, yë'ëbi ja'an cocare quëaguëna, achajë'n. Judío bain jubë ba'ima'icuabi Cristoni si'a recoyo ro'tani baguëni zi'nzini ba'ija'bë caguë, yë'ëre cuencueni, bacuana saoguëna, baguë cocare quëani achohuë yë'ë. ⁸Quëani achoguëna, bacuabi Cristoni si'a recoyo ro'tani zi'nzijënna, Riusubi bacuani ai bojoguë ëñani, baguë Espíritute bacuana gaje meni ba güesebi, si'a bain recoyote te'e ruiñe masiguë sëani. Maini ru'ru gaje meni base'e'ru bacuani güina'ru zi'nzini babi. ⁹Riusubi mai hua'nare ëñaguë, ba hua'nare'ga ëñaguë, Si'a jubë yua te'e bain ba'icua'ë caguë, bacuabi si'a recoyo ro'tajënna, bacuani ënseye beoye bacua recoyore mame re'huani tënöni, bacuani babi. ¹⁰Ja'nca sëani, Riusu yo'ose'e sëani, çmësacua queaca ro'tajën, Riusu ta'yejeiye yo'ose'ere ro'tama'iñe'ne? Mësacua yua ja'an Cristo bainni ai yo'o güesema'ijë'n. Mai ira bain ba'isi'cua'ga Moisés guanseni jo'case'ere yo'oye poremajën, mai hua'na'ga güina'ru yo'oye porema'icua'ë. ¹¹Ja'nca porema'icuabi Jesucristona ti'anni, baguëni recoyo zi'nzini banica, ¹²ai yo'o güeseye beoye baguë bainreba re'huasi'cua ba'iyë mai. Ja'nca ba'ijënna, Riusubi bacuare'ga güina'ru baguë bain mame re'huasi'cuare baji, Pedrobi caguëña.

¹²Caguëna, si'a jubëbi caye beoye ba'ijën, Bernabé, Pablo, bacua cocare'ga achareña. Ba hua'nabi quëajën, Riusu ta'yejeiyereba yo'oni judío bain jubë ba'ima'icuaana saose'ere quëareña. ¹³Quëani tëjjjënna, Santiagobi caguëña:

—Yë'ë bain sanhuë, achajë'n. ¹⁴Mësacua yua Simón Pedro coca quëase'ere achahuë. Riusubi judío jubë bain ba'ima'icuaani bojoguë ëñani, baguë bainreba ru'ru ba'icuaare bacua jubë ba'icuaare cuencueni re'huani babi quëabi Pedro. ¹⁵Ja'nca quëaguëna, Riusu ira bain raosi'cua toyani jo'case'ere ëñato, güina'ru cani jo'careña bacua:

¹⁶Yë'ë cani jo'case'e'ru ba'iyë yo'o'ja'guë'ë yë'ë.

Yë'ë ira bainguë ba'isi'quë Davidre cuencueni, yë'ë bain ta'yeje ëjaguëre re'huani jo'caguëna, baguë bain yo'je raisi'cuabi yë'ë bainre guanse bi'rajënna, zoe ba'irën carajei bi'rahuë.

Ja'nca carajei bi'rajënna, yë'ë bainre se'e mame re'huani baja'guë'ë yë'ë.

¹⁷Si'a bainbi yë'ëre cu'eni, yë'ëni recoyo zi'nzini ba'ija'bë caguë, bacua jubëre se'e mame re'huaja'guë'ë.

Ja'nca re'huani, si'a bain, judío bain jubë ba'ima'icua'ga yë'ë ta'yejeiye ba'iyete masini, yë'ëni cu'eni baja'bë.

¹⁸Ja'nca cani jo'cabi mai E'jaguë Riusu.

Baguë yo'o'ja'yete ru'rureba ba'isirën ro'tani, gare tin yo'oma'iguë ba'iji.

Ja'nca ba'iguëbi baguë yo'o'ja'yete maini masi güeseji.

Ja'an cocare toyani jo'ca güesebi Riusu.

¹⁹Ja'nca toyani jo'case'e sëani, judío bain jubë ba'ima'icuaní ai yo'o güeseye beoye Cristoni zi'nzini ba'iyete yihuojën bañuni. Bacua ja'anrë ro'tajën ba'ise'ere gare jo'cani senjoni, Cristoni si'a recoyo ro'tajën ba'icuare sëani, ²⁰ën yihuo coca se'gare bacuani toyani saofu: “Mësacua bainbi jo'ya hua'nare huani huacha riusu hua'ina insini jo'catoca, ja'an hua'ire aiñe beoye ba'ijë'ën. Mësacua bain yo'ojën ba'iyeru tin romigoni, tin ëmëguëni gare yahue bama'ijë'ën. Huejasi'cua se'gabi te'e ba'ijë'ën. Mësacua bainbi jo'ya hua'nare ñajemona guioni huaitoca, ba hua'ire ainmajën ba'ijë'ën. Ba zie'ga uncumajën ba'ijë'ën.” Ja'an coca se'gare bacuani yihuoni saofu. ²¹Si'a bain huë'e joboñana cu'eto, judío bain ñë'ca huë'eña ba'iji. Si'a yo'o yo'oma'i umuguseña ja'an huë'eñana cacani achato, Moisés guanseni jo'casi cocare ëñani caní achoyë. Ja'nca ai zoe caní achose'e ba'iguëna, Cristo bain si'aruan ba'icuabi cacani achaye poreyë. Ja'nca sëani, yë'ë casi coca se'gare bacuani yihuoni saofu, Santiagobi caní yihuoguëna.

La carta a los no judíos

²²Ja'nca yihuoguëna, Riusure ta'yejeiye yo'o concua, Cristo jubë ëjacua, si'a jubë naconi, sa'ñeña senni achani, mai jubë bain samucuar cuencueni, Pablo, Bernabé, bacua naconi, Antioquíana saofu. Saofëna, mai cocare ja'an bainna quëaja'cua'ë, sa'ñeña careña. Ja'nca caní, bacua bainguë Judas Barsabás, yequëre'ga Silas, bacuar cuencueni, Cristo bain jubë ai yësi'cuare sëani, Antioquíana saoreña. ²³Saofëna, ën cocare toyani, bacua naconi saoreña:

“Yëquëna hua'na Riusu ta'yejeiye yo'ore concua, Cristo bain jubë ira ëjacua, si'a Cristo bain naconi, mësacuaní bojojën saludayë yëquëna. Mësacua yua judío bain jubë ba'ima'icua, Antioquí, Siria, Cilicia, ja'anruanre ba'ijëna, mësacuaní yihuo cocare toyani saoyë yëquëna. ²⁴Yequëcua ënjo'on ba'icuabi, yëquënabi cuencuema'ijëna, mësacuana sani, mësacuaní ai yo'o güesejën, yihuoni ye'yojën, tin ro'ta güesejëna, yëquënabi achahuë. Moisés guanseni jo'casi cocare jo'caye beoye yo'ojën, Mësacua go neño ga'nire tëyo güesejë'ën cajën yihuojëna, yëquënabi bacuar saomaë'ë. ²⁵Ja'nca saoma'icuabi yureña sa'ñeña senni achani, te'e ro'tajën, mësacuaní te'e ruiñe quëani saofu cajën, yëquëna bain cuencuesi'cua naconi coca saoyë yëquëna. Mai gajecua ai yësi'cua Bernabé, Pablo, bacua naconi saija'bë cajën, ²⁶⁻²⁷yëquëna bain hua'na Judas, Silas, ja'an hue'ecuar mësacuana saoyë yëquëna. Ja'ancuabi mai Èjaguë Jesucristoni ai re'oye yo'o conjën ba'icuabi huajë ju'inre'ahuë. Ja'nca ba'icuabi mësacuana sani, yëquëna coca yihuoni saoyete si'ayete mësacuaní re'oye quëaja'cua'ë. ²⁸Yureca Riusu Espiritubi yëquënani ro'ta

güeseguëna, yëquënabi te'e ruiñe ro'tajën, mësucuani ai yo'o güeseye beoye guansejën, ën coca se'gare mësucuani guanseni jo'cayë yëquëna: ²⁹Mësacua bainbi jo'ya hua'nare huani huacha riusu hua'ini insini jo'catoca, ja'an hua'ire aiñe beoye ba'ijë'ën. Mësacuabi jo'ya hua'ire huani ainto, ba ziere gare uncumajën ba'ijë'ën. Mësacua bainbi jo'ya hua'nare ñajemona guioni huaitoca, ja'an hua'ire ainma'ijë'ën. Mësacua bain yo'ojën ba'iyë'ru tin romigoni, tin ëmëguëni gare yahue bamajën ba'ijë'ën. Huejasi'cua se'gabi te'e zi'inni ba'ijë'ën. Ja'an coca guanseni jo'case'ere te'e ruiñe yo'ojën banica, ai re'oye ba'ija'guë'bi mësucuare. Riusubi mësucuani conja'guë. Gañañe'ë." Ja'an cocare yihuojën, Antioquía jubë bainna saoreña.

³⁰Ja'nca saojënna, si'a jubë bain cuencuesi'cuabi Antioquíana sateña. Sani, ti'anni, si'a Cristo bain jubëre ñë'coni, ëja bain yihuoni toyasi cocare bacuana insireña. ³¹Insijënna, bacuabi ëñani cani achoni tējini, Riusubi maire ai re'oye recoyo huano güesebi cajën, ai bojoreba bojoreña. ³²Bojojënna, Judas, Silas, bacuabi Riusu cocare ai masiye quëani achoyë cuencuesi'cua ba'ijën, ja'anru Cristo bainni Riusu cocare quëani achojën, bacua recoyo ai re'o huano güesejënna, quë'rë se'e jëja recoyo re'huani bateña. ³³Ja'nca ba'ijënna, Riusu bain raosi'cuabi bacua naconi zoe ba'irën bëani ba'ijën, ja'nre'bi, Jerusalenna goñu cajën, Antioquía jubë bainni ai bojo güese cocare cani jo'cani goteña. ³⁴⁻³⁵Go'lijënna, Pablo, Bernabé bacuabi Antioquía huë'e jobona bëani, yequëcua naconi bainre ye'yojën, Riusu cocarebare quëani achojën bateña.

Pablo comienza su segundo viaje misionero

³⁶Riusu yo'ore ja'nca yo'ojën ba'ijën, jë'te, Pablobi Bernabeni caguëña: —Mai ru'ru bain ëñasi hua'nani ëñajaiñu. Bacuani Riusu cocarebare quëani achoni rani, yureca se'e sani, bacua yo'ojën ba'iyete ëñajaiñu, caguëña.

³⁷Caguëna, Bernabebi sehuoguëña:

—Ja'nca ba'ito, ja'nca ëñajaiñu. Juan Marcosre'ga sañu. Maire conja'guë, sehuoguëña.

³⁸Ja'nca sehuoguëna, Pablobi ro'tani, Maire jo'cani senjosi'quë, Panfilia huë'e jobobi saisi'quë, maire se'e yo'o conma'isi'quëre sëani, baguëte se'e choimal'ina'a caguëña. ³⁹Ja'nca sa'ñeña coca cajën, te'e ro'tamajën, sa'ñeña conjën saimateña. Bernabé se'gabi Juan Marcosre cuencueni, Chipre jubona saiñu cajën, jai ziaya yoguna cacani sateña. ⁴⁰Saijënna, Pablo'ga Silas hue'eguëte choini, Siria, Cilicia, ja'an yijañana saiñu caguëna, si'a Cristo bain jubëbi bacuare saojën, Riusubi mësucuani ta'yejeiye oiguë conguë ba'ija'guë cajën, bacuani bojojën saoreña. ⁴¹Saorena, ba hua'nabi ja'an yijañana saijën, ja'anruan bain Cristo bain

jubëanna ti'anni, bacuani què'rè bojo recoyo ba hua'nare re'huajën, yihuojën bateña.

Timoteo acompaña a Pablo y a Silas

16 ¹Ja'nca ba'icubi Derbe, Listra, ja'an huè'e joboñana ti'anreña. Ti'anni, ja'anru bainguè Timoteo hue'eguëni tëhuoreña. Cristo bainguè ba'iguëna, baguè pè'cago yua judía baingo Cristoni te'e zi'inni ba'igo bacña. Baguè pè'caguëca griego bainguè baquëña. ²Ja'an Timoteo hue'eguëte tëhuoni, baguè ba'iyete achato, Listra, Iconio, ja'an huè'e jobo bain Cristoni ro'tacuabi baguëte ai re'oye cacua bateña. ³Ja'nca ba'ijënna, Pablobi baguëni ai re'oye ënaguè, Yëquënani te'e conni rajj'ën. Saiñu caguè choquëña. Choni, ja'nrebi baguè go neño ga'nire tëyo güesequëña. Ënjo'on bain judío bainbi baguè taita griego hua'guëre masicua sëani, yë'ëni gu'aye ro'tama'ija'bè caguè, Timoteoni go neño ga'nire tëyo güeseni, baguëte saguëña. ⁴Sani, bacuabi yequè huè'e joboñana ti'anni, si'a bain Riusu cocareba achasi'cua, ja'ancuare nñ'coni, Jerusalén ëja bain yihuo cocare guanseni toyani jo'case'ere bacuani cani achoreña. ⁵Cani achoguëna, Cristo bain jubëan, si'aruan ba'icubi achani, què'rè se'e jëja recoyo re'huani, Cristoni què'rè se'e jo'caye beoye si'a recoyo ro'tajën, si'a umuguseña què'rè jai jubè jaijijën bateña.

La visión que Pablo tuvo de un hombre de Macedonia

⁶Ja'nrebi, Pablo sanhuëbi se'e sani, Riusu Espíritubi ai ta'yejeiye conguëna, Asia yijabi saijën, Riusu cocarebare quëani achoreña. Ja'nrebi se'e saijën, Frigia, Galacia, ja'an yijañabi je'najën ganini saijën, ⁷Misia ca'ncona ti'anreña. Ja'anruna ti'anni, Bitinia yijana saiñu cacuareta'an, Jesuscristo Espíritubi ënseguëña. ⁸Ënseguëna, Misia yijabi te'e ruiñe saijën, Troas huè'e jobona ti'anreña. ⁹Ti'anni, Pablobi ñamibi umeni cainguè, ëo cainruna ëñato, Macedonia yija bainguëbi coca güiguè nēcaguëña: “Macedonia yijana rajj'ën. Yëquënani con rajj'ën” güiguè choquëña. ¹⁰Ja'nca ëo cainruna ëñani sëtani, yëquëna hua'nani quëaguëna, si'a hua'nabi achani, Riusubi maire ja'an yijana choiji. Baguè cocarebare ja'an bainni yurera'rè quëani ahojën saiñu te'e cahué yëquëna. Cani, ja'ansirën huëni, re'huani saë'ë.

Pablo y Silas en Filipos

¹¹Sani, Troas yo sa'rona gajeni, jai yoguna cacani, Samotracia jobona je'enni saë'ë. Sani ti'anni, yequè umuguse ñataguëna, Neápolis huè'e jobona ti'anhuè. ¹²Ti'anni, ja'nrebi Filipos huè'e jobona ti'anhuè. Romano bain huè'e jobo mame re'huasi jobo yua ja'an Macedonia yija què'rè ta'yejeiye huè'e jobo baj'i. Ja'anruna ti'anni, zoe baë'ë yëquëna.

¹³Ja'nca ba'licuabi yo'o yo'oma'li umugusebi Riusu bain naconi ujjajaiñu cajën, huë'e jobo ca'nconrëna sani, ziaya yëruhuana ti'anni, Riusu bain naconi bëahuë. Bëani, romi hua'nabi nê'cani ba'ijëna, Riusu cocarebare bacuani quëani achohuë. ¹⁴Quëani achojëna, te'ego Lidia hue'egobi achago ñuco'ë. Tiatira huë'e jobo baingobi bago re'o can bajacu canre insini curi cogo raisi'co baco'ë. Ja'an baingobi Riusuni ai ro'tago, Ai ta'yejeiguë ba'iji cago ba'igobi Pablo cocare te'e ruiñe achago ñuco'ë. Achago ñu'igona, Riusubi baguë ba'iyete bagoni quë'rë te'e ruiñe recoyo masi güeseguëna, Riusu cocare achani te'e ruiñe yo'oz a cago, ¹⁵bago te'e huë'e bain si'acua naconi bautiza güesehuë. Bautiza güeseni tējini, yëquëna hua'nani si'a jëja choigo cago:

—Mësacua yua yë'ëre ëñajën, Cristo baingo ba'iyete te'e ruiñe ro'tanica, yë'ë huë'ena bëani ba'ijë'n cago, si'a jëja choigona, bago huë'ena bëani ba'ë'ë yëquëna. ¹⁶Ja'nrebi, yequë umuguse, Riusuni ujaruna sai bi'rajën, yeco romi zingoni tēhuohuë yëquëna. Huati bago sëani, bago ñacobi ëñani, bain yo'oja'yete masini quëaye porego. Ja'nca poregona, bago bainbi bagoni preso zeanni bani, bago masini quëase'ere bainni ai ro'iy e senni achajën, ai curi con bahuë. ¹⁷Ja'nca con bajëna, ba hua'gobi yëquëna yo'je be'tego, bainni ai jëja güigo raco'ë:

—Ja'ancuabi yua ta'yejeiye Ejjaguë Riusu bain baguëni yo'o conjën raisi'cua'ë. Riusuni recoyo zi'nzini ba'iyete mësacua ni quëani achojën raisi'cua'ë, güigo raco'ë.

¹⁸Ja'nca güigo raigo, si'a umuguseña jo'caye beoye güigona, Pablobi achani ya'jani, bagona bonëni, bago huatini cabi:

—Jesucristobi ta'yejeiye yo'oguëna, ba hua'gore gare jo'cani etani saijë'n, huati, guansequë cayë yë'ë, si'a jëja cabi baguë.

Caguëna, huatibi ja'ansirën bagote gare jo'cani etani saji'li.

¹⁹Etani saquëna, bago ëjacuabi ëñani, ¿Queaca se'e curi con baye'ne mai? cajën, Pablo, Silas, bacuare zeanni, rërëni, bacua huë'e jobo ëja bain ba'iruna sani nëconi, ²⁰ëja bainni cahuë:

—Ëncua, judío bainbi mai huë'e jobona ti'anni, ai hui'ya cajën ba'iyë. ²¹Mai hua'na romano bain hua'na ba'ijën, mai ye'yese'ere yo'ojëna, ba hua'nabi tin ye'yojën, ai gu'aye yo'oyë maire. Bacua ye'yoye'ru yo'oye porema'licua'ë mai, cahuë.

²²Cajëna, si'a huë'e jobo bainbi achani, Pablo sanhuëni je'o bajën gu'a güejëna, ëja bainbi bacuana bonëni, bacua cañare rutani, ja'nrebi soldado hua'nani, Mësacua si'nseñoabi inni, bacuani si'nsejë'n cajën guansejëna, ²³zoe si'nsehuë. Si'nсени tējini, ya'o huë'ena guaoni, ya'o huë'e ëjjaguëni, Bacuare ai re'oye ëñaguë re'huani bajë'n cani jo'cahuë. ²⁴Ja'nca jo'cani saijëna, ja'an ëjjaguëbi bacuare zeanni, sa'nahuëreba ba' sonohuëna sani, sepu tontoñabi bacua guëoñare jëoni tayo güeseguëna.

²⁵Jëoni tayosi'cuabi yua ñami jobo ba'irënbi Riusuni ujajën, baguëni ta'yejeiye gantajëna, yequëcua preso zeansi'cuabi achareña. ²⁶Achajëna, ja'n'rëbi yijabi te'e jëana ñu'cue bi'raguëña. Si'a ya'o huë'e cato, ñu'cuye se'ga ba'iguëna, ya'o huë'e anto sa'roña beoru a'nqueni saoguëña. Preso zeansi'cua guënameña gueonse'e gare ti'jini tonquëña. ²⁷Riusubi ja'nca ta'yejeiye yo'oguëna, ya'o huë'e ëjaguë cainsi'quëbi sëtani rani, anto sa'roña a'nquese'ere ëñani, Preso zeansi'cuabi yua'ne gatini saimate caguë, baguë hua'tibi rutani, Yë'ë ja'ansi'quë juani junza caguë yo'o bi'raguëna, ²⁸Pablobi baguëni güiguë caguëña:

—Gare yo'oma'iguë ba'ijë'ën. Yëquëna hua'na si'a hua'na ënjo'onre ba'iyë, güiguë caguëña.

²⁹Caguëna, ba ëjaguëbi majahuë zëonni raye guanseni, Pablo, Silas, bacua ba'iruna huë'huëni cacajani, ai huati guaonguë to'ntoguë, bacua guëon na'mina gugurini rëanguëña. ³⁰Ja'n'rëbi, bacuare sani, hue'sena ti'anni, bacuani caguëña:

—Mësacua yua yë'ëni quëajë'ën. Yë'ë gu'aye ba'iyete jo'cani Riusu bainguë runza canica, ¿queaca yo'oye'ne yë'ë? senni achaguë caguëña.

³¹Caguëna, bacuabi sehuoreña:

—Ëjaguë Jesucristoni si'a recoyo ro'tani zi'innica, më'ë, më'ë te'e huë'e bain naconi, si'a jubëbi yua Riusu bain runni, gare carajeiye beoye bojojën ba'ija'cua'ë, sehuoreña.

³²Ja'nca sehuoni, Cristo cocarebare quëani achojëna, baguë, baguë te'e huë'e bain, si'acuabi achareña. ³³Achani, bojo recoyo re'huani, yuta ñami ba'iguëna, ya'o huë'e ëjaguëbi bacua ja'si nesiruanre zoani, si'a baguë bain naconi bautiza güesereña. ³⁴Ja'n'rëbi bacuare sani, baguë huë'ena caca güeseni, bacuani aon aonguëña. Si'a baguë bainbi yua baguë naconi Riusuni si'a recoyo ro'tasi'cua sëani, ai recoyo bojoreba bojojën bateña.

³⁵Ja'n'rëbi ñataguëna, huë'e jobo ëja bainbi soldado hua'na naconi Pablo sanhuëre etojë'ën cajën raoreña. ³⁶Ja'nca raoni quëajëna, ya'o huë'e ëjaguëbi Pabloni quëaguëña:

—Ëja bainbi guanseni raojëna, mësacuar e-toni saoye poreyë yë'ë. Ja'nca sëani, bojo hua'na saijë'ën, quëaguëña.

³⁷Quëaguëna, Pablo yua ja'an soldado hua'nani choini, quëaguëña:

—Mësacua ¿queaca ro'tajën, yëquëna hua'nare ro yahue etoye'ne? Mësacua ëja bainbi yëquëna zeanni, bacua si'nseñoabi si'nse güeseni, ja'n'rëbi ya'o huë'ena guaohuë. Yëquëna hua'na romano bain ba'ijëna, mësacua gu'aye yo'ojën, te'e ruiñe yo'omaë'ë. Ja'nca sëani, ëja bain se'gabi rani, yëquëna etoja'yete quëaja'bë, quëaguëna Pablo.

³⁸Quëaguëna, soldado hua'nabi bacua ëja bainni quëajateña. Quëajatena, bacuabi ai quëquëjën, Romano baincua'ne, cayë cajën,

³⁹Ja'ansi'cua huëni, Pablo sanhuëna sani senreña: Yëquënabi ai gu'aye yo'ose'ere ro'tama'ijë'n senjën, bacuare etoni sani quëareña: Mësacua yua ën huë'e jobobi gare saijë'n cajën, huaji yëjën, bacuare saoreña.
⁴⁰Saojënna, bacuabi Lidia huë'ena sani, Cristo bain jubëte ëñani, Mësacua yua Cristoni gare jo'caye beoye yo'o conjën ba'ijë'n cajën, bacuare yihuoni tējini, bacuare jo'cani sateña.

El alboroto en Tesalónica

17 ¹Ja'nca sani, Pablo, Silas, bacuabi Anfípolis, Apolonia, ja'an huë'e joboña tajojani, ja'nrebi Tesalónica huë'e jobona ti'anreña. Judío bain nē'ca huë'e yua ja'anrute ba'iguëna, ²Pablo yo'oguë ba'ise'e'ru yo'oguë, ja'an huë'ena yo'o yo'oma'i umuguse cacani, ja'an bain naconi coca caní, senni achaguë samute semana baquëña. ³Ja'nca ba'iguëbi Riusu coca toyani jo'case'ere bacuani masi güeseguë, bacuani quëani achoguë caguëña:

—Riusu Raosi'quë Cristo hue'eguëbi ai yo'oye babi. Ai yo'oni, junni tonni, ja'nrebi samute umuguseñabi go'ya raji'i. Riusu Raosi'quëre sëani, mësacuani te'e ruiñe quëani achohuë yë'ë. Ja'an raosi'quë yua Jesús hue'ëji baguë, caguëña Pablo.

⁴Caguëna, ja'nrebi judío bain hua'na rëño jubëbi Cristoni si'a recoyo ro'tani, Pablo sanhuëni te'e zi'inni bateña. Griego hua'na'ga Riusuni ujaye ye'yesi'cuabi, romi hua'na'ga ta'yeyeye ba'icuabi, ja'ancuabi Cristoni si'a recoyo ro'tani te'e zi'nzireña. ⁵Judío bain hua'na yequëcuaca Cristoni ro'tamateña. Ro'tama'icuabi Pablo sanhuë yo'o güesese'ere ëa ëñani bëinjën, huë'e jobo ma'aña ba'icua gu'a bainre choteña. Choni, Mësacua yua Pablo sanhuëni je'o bajën, bacuare gu'aye cajë'n, caní saoreña. Saojënna, ja'an gu'a bainbi si'a huë'e jobobi ganini, gu'a cocare güini, Pablo, Silas, bacuare zeanni ëja bain ba'iruna nëcoñu cajën cu'ecuata'an, Pablo sahuëre tinjamateña. ⁶Jasón huë'ena cacani, bacuare tinjamajën, Jasón, baguë Cristo bain, bacuare rërëni sani, ëja bain ba'iruna nëconi, bacuani güijën careña:

—Ëñajë'n. Ëncuabi si'a re'oto bainni je'o bani gu'aye ro'ta güeseni, ja'nrebi ënjo'ona ro gu'aye yo'ojën raë'ë. ⁷Raijënna, Jasonbi bacuare choiguë, baguë huë'ena bëa güesebi. Ja'nca yo'ocuabi mai ta'yeyeye Ëjaguë Cesarni je'o bajën, baguë coca guanseni jo'case'ere achamajën, tin ye'yojën ba'iyë. Yequë ta'yeyeye ëjaguë Jesucristo hue'eguëbi maina ti'anbi cajën, mai hua'na romano bainni ai je'o bayë bacua, cajën güireña bacua.

⁸Ja'nca cajën güijënna, si'a huë'e jobo bain, bacua ëja bain naconi, ja'an cocare achani, ai bëinreba bëinjën, ai hui'ya güi bi'rareña. ⁹Ja'nrebi ëja bainbi Jasón sanhuëni ai curi ro'iyë senni, ja'nrebi ro'ijënna, bacuare etoni saoreña.

Pablo y Silas en Berea

¹⁰Saorena, Cristo bain hua'na ja'anru ba'icuabi Pablo, Silas, bacuare tēhuoni, ja'ansirēn, ñami ba'iguēna, Berea huē'e jobona saoreña. Saorena, bacuabi sani ti'anni, judío bain ñē'ca huē'ena te'e ruiñe sateña. ¹¹Sani, ja'an judío bain naconi ba'ijēn yihuojēna, ai re'oye achareña. Yequē judío bain Tesalónica ba'icua'ru quē'rē te'e ruiñe achani ye'ye bi'rareña. Si'a umuguseña Pablo coca quēani achose'ere achani, Te'e ruiñe cama'iguē baguē cajēn, Riusu coca toyani jo'casi pēbēna cu'ejani, baguē coca case'ere tinjani, te'e ruiñe masireña. ¹²Ja'nca cu'ejani masicua sēani, ai jai jubē bain, judío bain, griego bain, bacuabi Cristoni si'a recoyo ro'tani te'e zi'nzireña. Ēmēcua se'gabi ba'imateña. Romi hua'na'ga ai ta'yejeiye ba'i hua'na'ga Cristoni si'a recoyo ro'tani zi'nzireña. ¹³Ro'tani zi'nzijēna, judío bain Tesalónica huē'e jobo ba'icuabi achani masini, Berea huē'e jobona sani, ja'an bainre'ga Pablo sanhuēni je'o ba güesereña. ¹⁴Ja'nca yo'ojēna, Cristo bain hua'na ja'anru ba'icuabi Pablóni tēhuoni, Yurera'rē jai ziaya ca'ncona gatini saijē'ēn cajēn saojēna, Silas, Timoteo, bacuabi Bereana bēareña. ¹⁵Bēajēna, Pablobi sani, baguēre concuabi baguē ma'are ēnojēna, Atenas huē'e jobona ti'anguēña. Ti'anni ja'nrēbi, Silas, Timoteo, bacuani cocare saoguē, baguēre conjēn raisi'cua naconi coca caní saoguēña: Mēsacua porese'e'ru besa raijē'ēn guanseni saoguēna, ba hua'nabi Bereana goteña.

Pablo en Atenas

¹⁶Go'ijēna, Pablo yua baguē bainre ējoguē, Atenas huē'e jobore ba'iguē, ganini ēñato, huacha riusu hua'i te'ntoni nēcose'e ai ba'iye ai baquēña. Ja'nca ba'iguēna, Pablobi ai oiguē ēñaguē baquēña. ¹⁷Ja'nca oiguē ēñaguēbi ja'an huē'e jobo bain naconi Riusu cocarebare ai caní achoguē baquēña. Judío bain ñē'ca huē'ena ti'anni, judío bain, yequēcua Riusuni ai yēcua, bacua naconi coca caní, ja'nrēbi si'a umuguseña aon insiruna sani, baguēte tēhuocuani coca caguēña. ¹⁸Caguēna, ja'nrēbi yequēcua, epicúreo bain quēase'ere ye'yesi'cua, yequēcua estoico bain quēase'ere ye'yesi'cua, bain ba'iyete ai ro'tajēn ba'icua, ja'ancuabi Pablote tēhuoni, baguē ye'yoyete ai senni achareña. Senni achani, te'ecuabi sa'ñeña cajēn:

—¿Ba hua'guē yua gue cocare ro'tani, huesē hua'guē'ru ye'yoguē'ne? sa'ñeña senni achajēn careña.

Senni achajēna, yequēcua sehuojēn:

—Tin riusu hua'i ba'iyete quēani acho'te baguē, ro'tayē mai, sehuoreña.

Pablo yua Jesucristo ba'iyete quēani achoguē, baguē go'ya raise'ere quēani achosi'quē sēani, bacuabi ro ro'tajēn, sa'ñeña senni achajēn

sehuoreña. ¹⁹Ja'nca senni achajën ba'licuabi Pablote choijën, bacua ëja bain ñë'caru Areópago casiruna sareña. Sani ti'anni, baguëni senni achareña:

—Mè'ë coca ye'yoguë ba'iyete què'rè te'e ruiñe quëani achojë'n. Gare achama'isi'cua sëani, mè'ëbi quëaguëna, achaza cayë yëquëna. ²⁰Tin cocare caguëna, achani masiñu cayë, senni achareña.

²¹Si'a Atenas bain, so'o yijabi raisi'cua'ga baru ba'licua naconi, si'acuabi yua gue gu'a mame ye'yose'e se'gare senni achajën, ja'an se'gare caraye beoye quëajën, senni achajën bateña.

²²Ja'nca baguëre senni achajënna, Pablo yua Areópago hu'ere ba'iguë, bacua jobona nëcani, coca ca bi'raguëña:

—Mësacua Atenas baincua, mësacua riusu hua'nani ai ro'tacua ba'iyë yè'ere ëñoñë. ²³Yè'ë yua mësacua hu'e jobo ca'ncoñare ganiguë, mësacua riusu hua'na te'ntoni nëcose'ere ëñaguë, te'e te'ntoni nëcosirute ëñato, ñaca toyani jo'case'e baji'i: “Èn riusuni gare huesëcuata'an, baguë ba'iyete te'ntoni nëcohuë yëquëna” toyani jo'case'e ba'iguëna, ja'an Riusu ba'iyete mësacuanì quëani achoja'guë'ë yè'ë yureña.

²⁴Ja'an Riusu yua mai ta'yejeiyereba Riusu sëani, si'a ën yija re'otore, si'a ënjo'on ba'iyete beoru re'huani jo'casi'quë'bi ba'iji. Ja'nca re'huani jo'casi'quë'bi si'a guënamë re'oto, si'a yija re'oto, ja'anre baji baguë. Ja'nca baguë sëani, ro bain re'huasi hu'èrëanre bëani ba'ima'iguë'bi baguë.

²⁵Bain hua'na bonse caraye'ru gare caraye beoye ba'iguë'bi. Bain hua'na carayete si'ayete maina ro insini jo'cabi. Bain huajëjën ba'iyete, bain yilejën ba'iyete, ja'an si'ayete maina ro insini jo'cabi Riusu.

²⁶Si'a ën re'oto bainre re'huani jo'casi'quë'bi si'a jubëan bain tin ba'licua re'huasi'cuareta'an, si'a hua'na yua te'e bain yo'je raisi'cua ba'iyë. Re'huani jo'cani, ja'nre'bi, Si'a ën yija re'otona sani bëani jaijeijën ba'ijë'ën caguë, ga jubëte cuencueni saoni, bacua ba'iruan, bacua umuguseña ba'iyë, ja'an si'ayete cuencueni jo'cabi Riusu. ²⁷Ja'nca re'huani jo'caguë, Si'a bainbi yè'ë ba'iyete te'e ruiñe ye'yeni masijë'ën canì jo'caguëna, baguëni gare guaja beoye cu'eni tinjani baye poreyë mai, maire te'e ba'iguëre sëani. ²⁸Mai recoyorebana gaje meni baja'guë canica, maina ti'anni, mai recoyona te'e zi'nzireba zi'nzini, si'a mai ba'iyete mame re'huani, maini bojoreba bojo güeseji Riusu. Mësacua ira bain ba'isi'cuabi yihuo cocare masiye ro'tani toyani jo'cajën, te'eguëbi toyani jo'caguë: “Mai hua'na yua Riusu te'e hu'e bainreba'ru ba'licua'ë” toyani jo'caguëña baguë. ²⁹Ja'nca toyani jo'caguëna, ja'an cocare ro'tajën ba'ijë'ën. Riusu te'e hu'e bainreba'ru ba'licua sëani, Riusu ta'yejeiye ba'iyete huacha ro'taye beoye ba'ijë'ën, Mësacua yua zoa curi, plata, gata, ja'anbi inni, ro mësacua ro'tase'ere cuencueni, te'ntoni, Yè'ë riusureba'ë cajën nëconi banica, ai huacha yo'oyë mësacua. ³⁰Mai ta'yejeiyereba

Riusubi bain cue'yoni yo'ose'e, ja'anrë yo'ojën ba'ise'ere ëñani, Chao hua'nabi ro huesë ëaye yo'ojën, yë'ë ba'iyete yuta ye'yema'icuaire sëani, bacuani bënni senjoma'linë yë'ë caguë ba'isi'quëta'an, yureñabi si'a ën yija bainni quëani acho bi'raji Riusu: “Mësacua ja'anrë gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani mësacua mame recoyo tëno güesejë'ën” cani acho bi'raji yureña. ³¹Ja'nca cani acho bi'raguë, baguë cuencuesi umuguse yuara ti'anja'ñeta'an ba'iji. Baguë bainguë cuencuesi'quërebabi yuara maina ti'an raija'guëta'an ba'iji. Ti'an raiguëna, si'a bain yo'ojën ba'ise'ere ëñani, re'oye yo'ojën ba'isi'cuare tëani baja'guë'bi. Gu'aye yo'ojën ba'isi'cuare gare bënni senjoja'guë'bi. Baguë bainguë cuencueni raoguëna, maina ti'anni, mai ro'ire junni tonni, ja'nrëbi go'ya raji'i baguë. Ja'nca go'ya raisi'quëre sëani, baguë umuguse ti'anja'ñete te'e ruiñe masiyë mai, Atenas bainni quëani achoguëna Pablo.

³²“Junni tonni go'ya raji'i baguë” caguëna, ja'an bain jubë jobo ba'icuabi ro jayareña. Yequëcuaca baguëni careña:

—Më'ëbi se'e yequë umuguse ja'an cocare quëani achoguë rajj'ën. Achañu, careña.

³³Carena, Pablobi bacuare jo'ca bi'raguëna, ³⁴bacua jubë ba'icua te'ecuabi Cristoni si'a recoyo ro'tani, baguëni te'e zi'nzireña. Dionisio hue'eguë, Areópago ñë'ca huë'e ëjaguë, romi hua'go Dámaris hue'ego, yequëcua, ja'an ba'icuabi Pablóni te'e zi'nzini bateña.

Pablo en Corinto

18 ¹Ba'ijëna, ja'nrëbi jë'te, Pablobi Atenas huë'e jobore jo'cani sani, Corinto huë'e jobona ti'anni baquëna. ²Ti'anni ba'iguëbi ja'an judío bain Riusu bainre tëhuoni, bacuani te'e zi'inni baquëna. Ba judío bainguë Aquila hue'eguë, baguë rënjo Priscila naconi, ja'ancuare tëhuoni zi'inni baquëna. Italia yijabi raisi'cua bateña. Bain ta'yejeiye ëjaguë Claudio hue'eguëbi si'a judío bainre ëñaguë, Roma bain yijabi gare saij'ën caguë guanseguëna, ba samucuabi Corinto huë'e jobona ti'anni bateña. Ti'anni ba'ijëna, ³Pablobi bacuani tëhuoni, bacua ba'iyete masini, bacua naconi te'e ba'iguë, te'e yo'o conguë baquëna, si'acua yua jo'ya hua'na ga'nibi huë'ëna yo'oye masicua sëani. ⁴Ja'nca te'e yo'o conguë yo'o yo'oma'i umuguse ti'anguëna, judío bain ñë'ca huë'ena cacani, Riusu cocarebare quëani achoguë ba'iguëna, judío bain, tin bain, ja'an ñë'casi'cua jobo ba'icuabi te'e ruiñe achani, Cristoni si'a recoyo ro'tani recoyo te'e zi'inni bateña.

⁵Ja'nca ba'ijëna, ja'nrëbi Silas, Timoteo, bacuabi Macedonia yijabi ti'anni Pablo yo'ore con bi'rajëna, Pablobi se'e ro'taguë, Yë'ë yo'o, jo'ya hua'na ga'nibi huë'ëna yo'oye ja'anre jo'cani, Riusu cocare quëani achoye se'gare yo'ozu caguë, si'a judío bainni te'e ruiñe quëani achoguë,

“Jesucristo yua Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi maina ti'an raji'i. Baguëre zoe ëjojën ba'icuanani ti'an rani, maini coñe yëji baguë” quëani achoguëña. ⁶Quëani achoguëna, judío bainbi cue'yoni, Pablóni je'o bani, ai gu'a coca ca bi'rareña. Ja'nca ca bi'rajëna, Pablo yua baguë caña ba'i ya'ore cue'nconni tonni, bacuani caguëña:

—Mësacuabi cue'yoni, Cristore ro gu'a güeni senjojëna, Riusubi mësacuani ai bënni senjoguë ba'ija'guë'bi. Bënni senjoguëna, mësacua carajeija'yete ro'tajë'n. Ro mësacua cue'yoni carajei güesese'e sëani, Riusuni jucha beo hua'guëbi te'e ruiñe baguëni sehuoguë ba'ija'guë'ë yë'ë. Yureca judío bain jubë ba'ima'icuaana bonëni, Riusu cocarebare ja'ancuani quëani achoyë yë'ë, canni, bacuare jo'cani saquëña Pablo.

⁷Sani, yequë bainguë Justo hue'eguë, Riusuni ai yëguë, ja'anguë huë'ena ti'anni, bainre coca quëani acho bi'raguëña. Baguë huë'e yua judío bain nê'ca huë'e ca'ncore baquëña. ⁸Quëani acho bi'raguëna, yequë bainguë Crispo hue'eguë, judío bain nê'ca huë'e ëjaguëbi achani, Cristoni si'a recoyo ro'tani te'e zi'inni baquëña, baguë te'e huë'e bain si'a jubë naconi. Yequëcua'ga Corinto bain hua'na'ga Riusu cocarebare achani, si'a recoyo ro'tani, Cristoni recoyo te'e zi'inni bateña. Ja'nca ba'icuabi oona bautiza güesereña. ⁹Ja'nca ba'ijëna, ja'nrebi yequë umugusebi na'ijaquëna, Pablóbi umeni cainguë, ëo canni ëñaguëna, Cristóbi baguëni ëñoni, baguëni bojo güeseguë quëaguëña:

—Gare huaji yëye beoye ba'ijë'n. Yë'ë cocarebare gare jo'caye beoye quëani achoguë ba'ijë'n. ¹⁰Më'ë naconi te'e zi'inni ba'iguëre sëani, yë'ë yo'ore yo'o conguë ba'ijë'n. Ja'nca ba'iguëna, je'o bacuabi më'ëni ënseye gare porema'ija'cua'ë. Ën huë'e jobo bain ai jai jubëbi yë'ë bainreba ruinjacuare sëani, yë'ë cocarebare te'e ruiñe quëani achoguë ba'ijë'n, canni jo'caguëña Cristo.

¹¹Ja'nca canni jo'caguëna, Pablóbi ja'anre ëo canni ëñasi'quë, Corinto huë'e jobona bëani ba'iguë, te'e tëcahuë jobo ba'iguë, Riusu cocarebare bain hua'nani quëani achoguë baquëña.

¹²Ja'nca ba'iguëna, ja'nrebi Galión hue'eguëbi Acaya bain ta'yejeiye ëjaguë runni ba'iguëna, judío bainbi sa'ñeña cajën, Pablóni preso zanjaiñu cajën, baguëre zeandreña. Ja'nca zeanni, baguëte rëreni sani, bain ëjaguë ba'iruna nëconi, ¹³baguëni careña:

—Ënquëbi Riusu ba'iyete ye'yoguë, yëquëna ira bain guanseni jo'case'e'ru tin ye'yoguëna, baguë ye'yoye'ru yo'oye porema'iñë yëquëna, cajën, Pablóni bëinjën bateña.

¹⁴Ja'nca cajëna, Pablóbi bacuani sehua ëaye yo'oguëta'an, ëjaguë Galionbi ja'an judío bainni sehuoguë caguëña:

—¿Mësacua queaca ro'tajën, ro bëinjën caye'ne? Ënquëbi gu'aye yo'otoca, o bainni je'o batoca, mësacua judío bainni te'e ruiñe achani

conre'ahuë yè'ë. ¹⁵Mësacua ira bain ba'isi'cua coca cani jo'case'e'ru tin yo'osi'quëre sëani, baguëni si'nseye porema'iguë'l'ë yè'ë. Mësacua se'gabi baguëni senni achani, baguëni si'nseja'yete ro'tani si'nsejè'ën, caguë sehuoguëña.

¹⁶Ja'nca sehuoni, bacuare bi'rani saoguëña.

¹⁷Ja'nrëbi yequëcua, griego bainbi judío bain ñè'ca huë'e ëjaguë Sóstenes hue'eguëni zeanni, Galión ba'iruna ti'anni, Sóstenesni ai jëja huateña, bain ëjaguëbi ëñaguëña. Ja'nca huaijënna, Galionbi bacua huaise'ere ro ëñama'iguë'ru baquëña.

Pablo vuelve a Antioquía y comienza su tercer viaje misionero

¹⁸Ja'nrëbi Pablobi yuta zoe ba'i umuguseña Corinto huë'e jobona bëani baquëña. Ja'nrëbi jè'te, Priscila, Aquila, bacuani choni, Yoguna cacani saiñu caní, ja'nrëbi Cristo bain jubëte su'ncani jo'cani, ziyabi sani, Siria yija tëca sai bi'rareña. Sai bi'rani, ru'ru, Cencrea huë'e jobore yuta ba'iguëbi baguë sinjo rañare quëroguë, Yè'ë yua Riusuni caní jo'case'e sëani, baguë yëye'ru te'e ruiñe yo'oza caguë quëroguëña. ¹⁹Quëroni sani, Efeso huë'e jobona ti'anni, Priscila, Aquila, bacuare ja'anruna jo'caza caguë, ja'anru judío bain ñè'ca huë'ena cacani, bain ñè'casi'cuani Riusu cocare quëani achoguëña. ²⁰Quëani achoguëña, ba hua'nabi achani bojojën, Yëquëna naconi què'rè zoe bëani ba'ijjè'ën cajën choicua'reta'an, bëamaquëña. ²¹Ja'nca bëama'iguëbi bacuare jo'ca bi'raguë, bacuani sai cocare caguëña:

—Riusu bojo umuguseña yurera ti'anja'ñeta'an ba'iguëña, Jerusalenna ru'ru ti'anjaza cayë yè'ë. Jè'te, mësacuani se'e ëñaguë raiyë yè'ë, Riusubi contoca, caní, bacuare jo'cani saquëña.

Efeso yo sa'rona gajeni, jai ziaya yoguna cacani saquëña. ²²Sani, ja'nrëbi Cesarea huë'e jobona jeni, Jerusalén huë'e jobona sani, Cristo bain jubë ba'icuaní saludaguëña. Saludani ba'ini, ja'nrëbi Antioquía huë'e jobona saquëña. ²³Sani ti'anni, ja'anru bain naconi zoe ba'ini, ja'nrëbi se'e sani, Galacia, Frigia, ja'an yijañana ti'anni, Cristo bainni yihuoguë, bacuani què'rè se'e jëja recoyo ba hua'nare re'huani jo'caguëña.

Apolos predica en Efeso

²⁴Yureca ja'ansi umuguseña yequë judío bainguë Apolos hue'eguëbi Efesona ti'anni baquëña. Alejandría huë'e jobobi raisi'quë yua Riusu coca toyani jo'case'ere ai ta'yejeiye ye'yeni, bainni te'e ruiñe quëani achoye masiguë baquëña. ²⁵Jesucristo ye'yose'ere ai masiye yihuoguë, ai bojoreba bojoguë ye'yoguë, Jesús ba'ise'ere te'e ruiñe quëaguëca, Juan bautizaye, oona bautizaye, ja'an se'gare masiguë, bainre ye'yoguë baquëña. Riusu Espíritu gaje meni bayete huesëguëña. ²⁶Ja'nca ba'iguëbi Efesona ti'anni,

judío bain ñè'ca huè'ena cacani, jèja recoyo re'huani, bainni ye'yoguèna, Priscila, Aquila, bacuabi achani, Huacha ro'tama'lja'guè cajèn, baguète ca'ncona sani, Riusu ye'yoguè ba'ise'ere què'rè te'le ruiñereba'ru baguèni cani achajèn, yihuojèn bateña. ²⁷Yihuoni tējijèna, Apolosbi Acaya yijana saiza caguè sai bi'raguèna, Cristo bain ja'anru ba'icuabi baguèni bojojèn, bacua bain Acaya yijare ba'icua, ja'ancuani utire toyani, Apolos te'le ruiñe conguè ba'iyete què'ani, baguè naconi saoreña. Saojèna, baguèbi sani ti'anni, Riusubi ta'yejeiye yo'oni conguèna, ai jai jubèan bainbi Apolos cocare achani Cristoni si'a recoyo ro'tajèna, bacuani ai bojoguè conguèna baguè. ²⁸Judío bainbi huacha ye'yojèna, Apolosbi què'rè ta'yejeiye masiye ye'yoguèna, judío bainbi ro sehuoye beoye achareña. Riusu coca toyani jo'case'ere èñani ye'yejè'èn caguè, Riusu Raoja'guè ba'iyete te'le ruiñe bacuani masi güesequè baquèña. Ja'anguèbi Jesús hue'eguè, mèsacua zoe èñajèn èjojèn ba'ijèna, mèsacuana ti'an raji'i baguè caguè, bacuani te'le ruiñe masi güesequè baquèña.

Pablo en Efeso

19 ¹Ja'nrèbi, Apolosbi Corinto huè'e jobona saisi'què ba'iguèna, Pablobi yequè ca'ncobi raiguè, cu re'oto huè'e joboñabi raiguè, ja'nrèbi Efeso huè'e jobona ti'anguèña. Ti'anni èñato, Cristo bain jubè ba'icua bateña. ²Ja'nca ba'ijèna, bacuani senni achaguèña:

—Mèsacua yua Cristoni si'a recoyo ro'tajèn, ¿Riusu Espírituni recoyo te'le zi'inni bate? senni achaguèña.

Senni achaguèna, bacua sehuoreña:

—Banhuè. Riusu Espiritu ba'iyete gare huesèyè yèquèna, sehuoreña.

³Sehuorena, Pablobi senni achaguèña:

—Ja'nca ba'ito, ¿mèsacua bautiza güesejèn, guena bautizare'ne?

Ja'nca senni achaguèna, bacuabi:

—Juan bautizani ye'yose'e se'ga'ru oona bautiza güesehuè yèquèna, sehuoreña.

⁴Ja'nca sehuorena, Pablobi bacuani yihuoguè quèaguèña:

—Juan Bautizaguèbi bainre bautiza bi'raguè, bacuani ñaca yihuoguè baquèña: “Mèsacua yo'ojèn ba'ise'e si'aye gare jo'cani, mame recoyo re'huani, oona bautiza güesejè'èn. Ja'nca bautiza güesejèn, Jesucristo ba'lja'yete si'a recoyo ro'tajèn ba'ijè'èn. Ja'anguèbi yuara yè'è yo'je raija'guèta'an ba'iji, Riusu ta'yejeiye raoja'guèreba sèani” yihuoguè baquèña Juan, quèaguèña Pablo.

⁵Quèaguèna, bacuabi te'le ruiñe achani, Jesucristoni si'a recoyo ro'tani zi'inni, te'le ruiñe bautiza güesereña. ⁶Bautiza güesejèna, Pablobi baguè èntè sarañare bacuana pa'roni ujaguèna, Riusu Espiritubi gaje meni bacuana zi'inni baguèna, bacuabi ta'yejeiye coca cajèn, tin coca

ye'yema'ise'ebi Riusu cocarebare quëani acho bi'rareña. 7 Ja'an quëani achocua yua si'a sara samucua ba'icua'ru bateña.

8 Ja'nrebi Pablo yua Efeso huë'e jobona bëani, se'e samute ñañaguë hua'i ba'iguë, judío bain ñë'ca huë'ena cacani, Riusu cocarebare quëani achoguë, jëja recoyo re'huani, Riusu bainreba mame re'huani bayete si'a jëja yihuoguë quëani achoguë baquëña. 9 Ja'nca quëani achoguë ba'iguëña, judío bain jobo ba'icuabi cue'yoni, Riusu cocare achaye güejën, ro gu'a cocare bain hua'nani careña. Ja'nca cajënna, Pabloi ja'anru Cristo bainre choiguë, Gu'a bainre gare jo'cani saiñu caguë, bacuare saguëña. Sani Tirano hue'eguë, baguë uti ye'ye huë'ena ti'anni, cacani, Cristo bainre ñë'coni, si'a umuguseña bacuare ye'yoguë baquëña. 10 Ja'nca ba'iguë, samu tëcahuëan bainre ye'yoguë ba'iguëña, si'a Asia ca'ncoña bainbi Riusu cocarebare achajën, Jesucristo ba'iyete ye'yereña. Judío bain, tin bain'ga, si'acuabi Cristo ba'iyete ye'yereña. 11 Ye'yejënna, Pabloi ai ta'yejeiye yo'ore yo'oni ëñoguëña, 12 bain hua'nabi ai bojojën, baguë caña ja'su yajise'ere inni, bacua rauna ju'incuana uanreña. Ja'nca uanrena, ja'ansirën huajë rateña. Gu'a huati hua'l'ga bacuare jo'cani gare sateña.

13 Ja'nrebi yequëcua, judío yai bain si'a ca'ncoña ganini, Gu'a huati hua'ire etoni saozca cajën, Cristo bain ta'yejeiye yo'ojën ba'ise'ere ëñani, ja'nrebi huati bacuana sani, Jesucristo mamire jujnja cajën, huati hua'ire etoni saozca cajën yo'o bi'rareña:

—Jesucristo mami, Pabloi quëani achoguëña, ja'an ro'ina cani tonguëña, mësacua huati hua'i gare etani saijë'n, jujnja careña.

14 Ja'nca jujnja cajën, bacua jubë ba'iguë Esceva hue'eguë'ga güina'ru jujnja ca bi'raguëña. Ja'an hua'guë yua judío bain ta'yejeiye yai bainguë casi'quëbi baguë mamacua te'e ëntë sara samucua naconi sani, yequë bainguë huati basi'quëni ai jujnja ca bi'rareña. 15 Jujnja ca bi'rajënna, ja'an gu'a huatibi sehuoguëña:

—Mësuacuabi jujnja cajën, Jesucristo, Pablo, ja'ancuare jujnja cajënna, bacuare masiyë ye'ë. Mësuacuaca ¿gue ta'yejeiye bain ba'icua'ne? huatibi senni achaguëña.

16 Senni achaguë, ja'an huatibi baguë bainguëni ta'yejeiye yo'o güesequëña, ba hua'guë yua chani huëni, ja'an judío yai bain si'a jubëzeanni, ai jëja huaiguëña, bacua yua gatini saiñu cajën, ai yo'ojën, ai ja'si nesi'cuabi ro can beohuëan etani hue'sena huë'huëreña. 17 Ja'nca ai yo'ojënna, si'a Efeso bain judío bain, tin bain, si'acuabi achani masini, ai quëquëreba quëquëjën, mai ëjaguë Jesucristo ba'iyete ai ta'yejeiye cani achojën, Ai jaiguë'bi ba'iji Jesucristo, cajën bateña.

18 Ja'nrebi Cristo bain ba'iyë cacua ai jai jubë jujnja cajën ba'isi'cuabi ti'anni, bacua gu'aye yo'ojën ba'ise'ere bainni quëajën, Riusuni oijën

bateña. ¹⁹Yequëcua'ga judío yai bain juinja cajën ba'isi'cuabi bacua uti pëbëan, bacua ëco uan pëbëan, ja'an si'ayete huë'e joborebana sani bëyoni, si'a bainbi ëñajëna, toare zëonni, beoru ëoni senjoreña. Ja'an uti pëbëan ro'ise'ere cuencueto, cincuenta mil so'coña ai ro'i so'coña baquëña.

²⁰⁻²¹Ja'nca ëoni senjoni, mame recoyo tëno güeseni Riusu bain re'huasi'cua ba'ijëna, Pablo yua Yequë huë'e joboña bainni ëñajaza caguë, baguë ma'a saiya'yete ro'taguëña. Macedonia, Acaya, ja'an yijaña bainre ëñani, ja'nrëbi Jerusalén huë'e jobona se'e saiya'guë'ë yë'ë. Sani, ja'anru bainre ëñani tējini, ja'nrëbi Roma huë'e jobona saiya'guë'ë yë'ë, ro'taguë baquëña. ²²Ja'nca saiye ro'taguëbi baguëre concua samucua, Timoteo, Erasto, bacuare Macedonia yijana ru'ru saoguëña. Ja'nca saoni, ja'nrëbi se'e rëño nësebë Asia yijana yuta bëani baquëña.

Alboroto en Efeso

²³Bëani ba'iguëna, ja'an umuguseña ba'iguëna, yequëcuabi Cristo bainni ai bëinjën, ai je'o bajën, si'a huë'e jobona cu'e ganojën güi bi'rareña. ²⁴Bacua ëjaguë Demetrio hue'eguëbi si'a jëja coca yihuoguëna, ai yo'ojën güi bi'rareña. Ja'an bainguë yua plata guëna re'huaye masiguë, ja'an plata guënabi yo'oni, ja'an bain huacha riusu hua'go Diana hue'ego, bago uja huë'erëanre re'huani, bainna insini, baguë, baguë gaje concua naconi, yua ai a'ta curi con bareña. ²⁵Ja'anguëbi baguë gaje concua si'acuare choini, bacuani quëaguëña:

—Yë'ë bain sanhuë, mësacuabi mai yo'o yo'ojën ba'iyete ro'tajë'n. Ja'nca yo'ojën, bain hua'nabi ai re'oye ro'ijëna, ai sanjeinë ba'ijën, bonse gare caraye beoye ba'icua'ë mai. ²⁶Ja'nca ba'icuabi ja'an Pablo hue'eguë, baguë gu'a cocare achajë'n. Si'a Efeso huë'e jobobi ganini, quëani achoguë, mai Diana uja huë'erëan yo'ose'ere caguë, Ro bain riusu hua'i te'ntoni nëcose'e yua huacha riusu hua'i se'ga ba'iyë caji baguë. Ja'nca caguëna, ai jai jubë bainbi achani, si'a Asia bain'ga achani, mai riusu hua'go Dianani ro'taye gare jo'cani senjo bi'rahuë. ²⁷Ba hua'gore ja'nca jo'cani senjotoca, mai curi çjarona con baye'ne mai? Ba hua'go yua ai ta'yejeiye ba'i hua'go sëani, gare carajeiye beoye ba'ija'go cajën, Pablo bainni ënseñu cayë yë'ë. Ënsema'itoca, yequërë si'a Asia bain, si'a ën yija bain ta'yejeiye riusu hua'gore gare gu'aye yo'oni, bagote ro jo'cani senjoma'iñe. Ja'nca sëani, Pablo bainni ënsejaiñu, caguëna Demetrio.

²⁸Ja'nca caguëna, bain hua'na si'a jubëbi ai bëinreba bëinjën, ai jëja güi bi'rareña:

—Mai riusu hua'go Diana hue'egobi si'a Efeso bainni ai ta'yejeiye conreba congo ba'igo, güi bi'rareña.

²⁹Ja'nca güi bi'rajën, si'a huë'e jobobi ganijën, quë'rë jai jubë bainre huëojën, Pablöre yo'o concua Cayo, Aristarco, ja'ancua Macedonia

baincuare zeanni, rërëni sani, bacua huë'e jobo ñë'ca huë'ena cacani bateña. ³⁰Ja'nca ba'ijëna, Pablobi masini, Ja'an bainni coca cajaza caguëreta'an, Cristo bainbi ënsereña. ³¹Pablo gajecua'ga, Asia yija ëja bainbi Pabloni coca yihuojën raoreña: Ja'an bain ñë'caruna gare cacaye beoye ba'ijë'n. Ai huaji yaru'ë cajën raoreña. ³²Ja'n'rëbi bain hua'na ñë'casi'cuabi ai jëja güijën, te'e ro'tama'icuabi tin güijën, ro huesë ëaye yo'ojën, ro ro'tajën, ro güijën bateña. ³³Ja'nca ba'ijëna, judío bainbi bacua bainguë Alejandro hue'eguëni cuencueni, bain jobona nëcojënna, ba hua'guë yua nëcani, Bainre cuao güeseza caguë, baguë ëntë sarare huëani rëonni ca ëaye yo'oguëna, ³⁴bain hua'nabi baguëni ëñajën, Gu'a judío bainguë'bi cajën, quë'rë se'e samu hora ba'iyë gare jo'caye beoye güijën bateña:

—Mai riusu hua'go Diana hue'egobi si'a Efeso bainni ai ta'yejeiye conreba congo ba'igo, güijën bateña si'a jubë.

³⁵Güijën ba'ijëna, yequë, ja'an huë'e jobo ëjaguëbi nëcani, bain hua'nabi ja'an güiye jo'cajënna, bacuani caguëña:

—Mësacua Efeso bain, mai ta'yejeiye riusu hua'go Diana, bago ba'i huë'e yua ënjo'on Efeso bain cuirasi huë'e ba'iguëna, si'a ën yija bainbi masiyë. Bago ba'iyë cuencuese'le yua guënamë re'otobi gaje meni to'inse'ere sëani, si'a bainbi masiyë. ³⁶Ja'nca ba'iguëna, bain hua'nabi bagore gare gu'aye caye porema'icua sëani, mësacua yua bëiñe beoye ba'ijë'n. Gare hui'ya yo'omajën, te'e ruiñe ro'tajën ba'ijë'n. ³⁷Ëncua, mësacua rërëni rasi'cua, bacuabi mai riusu hua'goni gare gu'aye yo'omateña. Bago huë'ere gare gu'aye caye beoye bateña bacua. ³⁸Ja'nca sëani, Demetrio, baguë gaje yo'o concua, bacuabi gu'aye caye banica, ëja bainna sani, te'e ruiñe ca güeseye bacuani senja'bë. ³⁹Senni, ja'n'rëbi quë'rë se'e ta'yejeiye yo'oye señe yënica, ëja bain ñë'ca umuguse tëca ëjoni, si'a jubëni senja'bë. ⁴⁰Yure umuguse mësacuabi ai hui'ya güijën ro rënni ganojën, ro guaja yo'ohuë. Ja'nca yo'ojënna, romano ëja bainbi achatoca, mai si'acuani ai jëja senni achare'ahuë bacua. Senni achatoca, ¿queaca sehuoye'ne mai? huë'e jobo ëjaguëbi caguëña.

⁴¹Ja'nca cani tējini, bain hua'na ñë'casi'cuare bacua huë'ena go'i güesequëña.

Viaje de Pablo a Macedonia y a Grecia

20 ¹Bain hua'nabi bacua güiyete jo'cani saijënna, Pablobi Cristo bain jubëte choini, bacuani yihuo coca cani, ja'n'rëbi Saiyë cani, ba hua'nani su'ncani, bacuare jo'cani, Macedonia yijana saquëña. ²Sani ti'anni, ja'an yija bain Cristo bain jubëanre ëñajani, bacuani yihuoni bojo güeseni, bacuani jëja recoyo ba hua'nare re'huani, Grecia yijana ti'añe tëca bain jubëanre ëñaguë saiguë baquëña. ³Greciana ti'anni, samute

ñañaguë hua'i ja'anru bain Cristo bain jubëan naconi ba'ini, ja'n'rëbi Siria yijana goza caguë, jai ziaya yoguna cacani go'iyë ro'taguëna, judío bainbi Pablóni huani senjoñu cajën, gatini ëjoreña. Gatini ëjojënna, Pablóbi masini, se'e ro'tani, yija ma'abi goza caguë, Macedonia yijabi go'i bi'raguëña. ⁴Ja'nca saiguëna, baguëre concua rëño jubëbi ru'ru saë'të. Sópater Berea bainguë, yequë Aristarco, yequë Segundo, Tesalónica bain ba'icua, yequë Cayo Derbe bainguë, yequë Timoteo, yequë Tíquico, yequë Trófimo, Asia bain ba'icua, ja'an ba'icuabi ⁵ru'ru sani, Troas huë'te jobo tëca sani, bëani, yëquënare ëjojën baë'të. ⁶Ëjojën ba'ijënna, yëquëna hua'nabi judío bain ta'yejeiye umuguseña, bacua huo'coma'ise'e aon ain umuguseña Riusuni bojojën, sa'ñëña conjën, Riusuni te'e ruiñe yo'oni tējini, Filipos huë'e jobo yo sa'rona gajeni, jai ziaya yoguna cacani, sani, ja'n'rëbi te'e ëntë sara ba'i umuguseña Troas huë'e jobona ti'anhüë. Ti'anni ja'n'rëbi, se'e te'e ëntë sara samu umuguseña ja'anrute baë'të yëquëna.

Visita de Pablo a Troas

⁷Ja'nca ba'icuabi semana ja'anrë umuguse, Cristo bain yo'o yo'oma'i umuguse si'a jubë Cristo bainbi ñë'cani, Mai jo'jo aonre sa'ñëña huo'hueni aiñu cajën yo'o bi'rajën, sa'ñëña recoyo te'e zi'nzini bojojënna, Pablóbi Riusu cocarebare ye'yobi. Ja'nca ye'yoguë, ñatani saiza caguë, yua ñami jobo ba'iyë tëca, coca quëani achoguë bajji'i. ⁸Ai ëmë ba'i huë'ere ñë'casi'cuabi majahuëan ai ba'iyë zë'nquese'e ba'ijën, Pablo cocare achajën ñu'ijën, ⁹bacua jubë bainguë Eutico hue'eguë bonsë hua'guëbi yua ati gojere achaguë ñuji'i. Ja'nca ñu'iguë, Pablo yua quë'rë zoe cani achoguëna, bonsë hua'guëte ëo cainguëna, cainsi hua'guëbi hue'se ca'ncona samute sonohuëan ba'irubi yijana bonëni tonji'i. To'inguëna, bain hua'nabi gajeni ëñato, ju'insi'quë unji'i. ¹⁰Ja'n'rëbi Pablo'ga gajeni, baguëna rëanni su'ncani achani, ja'n'rëbi bain hua'nani quëabi:

—Mësa'cua huaji yëye beoye ëñajë'ën. Huajëji baguë, quëabi.

¹¹Quëani, ja'n'rëbi bacua sonohuëna se'e mëni, bacua jo'jo aonbëanre jë'yeni, bainna huo'hueni, si'a hua'nabi sa'ñëña bojojën ainjënna, ja'n'rëbi Pablóbi se'e yihuo bi'rani, Riusu cocare quëani achoguë ñatajaji'i.

¹²Ja'n'rëbi Euticobi se'e huajë raiguëna, si'a hua'nabi baguëni ëñani, ai bojoreba bojo recoyo re'huani saë'të.

Viaje desde Troas a Mileto

¹³Saijënna, Pablo'ga te'e hua'guëbi yija ma'aja'an saji'i. Saiguëna, yëquëna hua'nabi jai ziaya yoguna cacani saijën, Asón tëca saijën, Pablo case'e'ru baguëni tëhuoni guaoñu cajën saijën, ¹⁴ja'n'rëbi Asón huë'e jobona ti'anni, Pablóni tëhuoni guaohüë. Guaoni, ja'n'rëbi se'e

sani, ja'n'rëbi Mitilene huè'e jobona ti'anhüè. ¹⁵Ti'anni, se'e sani, yequè umuguse Quío je'eñerabi tayojeiye sani, yequè umuguse Samosna ti'anni je'è. Jeni, ja'n'rëbi se'e sani, Trogiliona ti'anni, ja'anruna bëani huajëni, ja'n'rëbi yequè umuguse Míleto huè'e jobona sani ti'anhüè. ¹⁶Pablo yua Asia yijana ro guaja jema'iñu caguè, Efeso huè'e jobore ro tayojeiye sani, Míleto huè'e jobona je'è. Pablo yua besa sani ti'añu. Porenica, Pentecostés umugusebi Jerusalén huè'e jobona ti'anni ba'ija'guè'è yè'è caguëna, Efesona jemaè'è yèquëna.

Discurso de Pablo a los ancianos de Efeso

¹⁷Míleto huè'e jobona jeni, Pablo yua Cristo bain Efeso huè'e jobore ba'icua, bacua ira ëja bainre choijani rajë'n caguè, ma'aja'an saoguëna, ¹⁸bacuabi ti'an raè'è. Ti'an rajë'nna, Pablobi bacuani yihuoguè cabi:
—Mësacua yua yè'è yo'oguè ba'ise'ere ëñajën, si'a yè'è Asia yijare ba'iguè yo'ose'ere te'e ruiñe masiyè mësacua. ¹⁹Ja'nca masijë'nna, mësacua naconi ba'iguëbi yè'è Èjaguè Jesucristoni gare ya'jaye beoye baguè yo'ore conguè baè'è yè'è. Ro yè'è ba'iyete ro'tama'iguè, yè'è yua ro ta'yejeiye beo hua'guè'è caguè, yè'è Èjaguëni yo'o conguè, judío bainbi ai je'o bajë'nna, ai yo'oguè, Bain hua'nani conni cuiraza caguè, ai oiguè conguè baè'è yè'è. ²⁰Mësacua naconi te'e ba'iguè, Riusu cocarebare mësacuani gare jo'caye beoye quëani achoni, Mësacua yua re'oye jaijeijën ba'ijë'n caguè, mësacua si'a jubëni ye'yoguè, mësacua huè'eñana ti'anni yihuoguè baè'è yè'è. ²¹Si'a hua'nani yihuoguè, judío bain, tin bain, si'a hua'nani si'a jëja caguè, gare jo'caye beoye quëani achoguè baè'è yè'è: Mësacua yua, Riusubi ëñaguëna, ro'tajën ba'ijë'n. Mësacua gu'aye yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani, mai Èjaguè Jesucristoni si'a recoyo ro'tani recoyo te'e zi'inni ba'ijë'n, quëani achoguè baè'è yè'è. ²²Yureca, Riusu Espíritubi yè'ère saguëna, Jerusalén huè'e jobona saiyè yè'è. Ja'nca saiguëbi ¿Ja'an huè'e jobo bainbi guere yè'ëni yo'oja'ye'ne? ro'taguè, ²³yè'è ai yo'oguè ba'ija'ye se'gare masiyè. Yè'ëbi yureña si'a huè'e joboñabi saiguëna, Riusu Espíritubi yè'ëni masi güeseji. Jerusalén bainbi yè'ère preso zeanni, yè'ëni ai yo'o güeseja'cua'è caguè, yè'ëni masi güesequëna, ²⁴gare huaji yëye beo hua'guëbi ja'an jobona saiyè yè'è. Yè'è Èjaguè Jesucristobi yè'ëni guansequëna, yè'è huajëguè ba'iyete gare ro'tama'iguè'è yè'è. Baguëni ai bojoreba bojoguè, baguè yo'o guanseni jo'case'e se'gare te'e ruiñe yo'oni, Si'aye tëjiye tëca gare jo'caye beoye baguëni re'oye yo'o conza caguè ba'iyè yè'è. Si'a bainni quëani achoguè, Riusubi mësacuani ai yëguè, baguè oiguè conse'ere mësacuani masi güesebi, caguè ba'iyè yè'è.

²⁵Mësacua're'ga ja'an cocare quëani achoguëna, yureñabi yè'ère gare se'e ëñama'ija'cua'è. Ja'nca te'e ruiñe caguè, mësacuani jo'cayè. ²⁶Riusu

cocarebare mäsacuaana te'e ruiñe quëani achosi'quë sëani, mäsacua yua Riusu yëye beoru masiyë. ²⁷Riusu ta'yeyeiye yo'oni jo'case'ere gare yahueye beoye mäsacuaani ye'yosi'quëre sëani, Riusubi yë'ëni gare bënni senjoñe beoye ba'ija'guë'bi. ²⁸Ja'nca te'e ruiñe ye'yesi'cua sëani, mäsacua yua ëñare bajën, mäsacua ba'iyete ro'tajën, gare huacha yo'oye beoye ba'ijë'ën. Riusu Espiritubi Cristo bain jubëanre mäsacuaana jo'caguëna, mäsacua yua ëñare bajën, bacuare re'oye yo'ore conni cuirajën, bacuani te'e ruiñe ye'yojën yihuojën ba'ijë'ën. Jesucristobi ja'an bain ro'ire junni tonguëna, mäsacua yua bacua ëjacua ruinsi'cua sëani, bacuare re'oye ëñajën conjën ba'ijë'ën. ²⁹Yureca yë'ëbi gare saiguëna, yequëcua gu'aye yo'ocuabi mäsacua jubëanna ti'anni, airu yai hua'na saoni senjoñe'ru mäsacua jubëan bainre saoni senjo ëaye yo'oja'cua'ë. ³⁰Mäsacua jubëan bain'ga güina'ru yo'ojën, bainni ro coquejën, Yë'ë coca ye'yoyete te'e ruiñe ro'tani yë'ëni conjë'ën cajën, te'e ruiñe camajën ba'ija'cua'ë. ³¹Ja'nca ba'ija'cuare sëani, mäsacua ëñare bajën, te'e ruiñe ro'tajën ba'ijë'ën. Yë'ëbi mäsacua naconi samute tëcahuëan ba'iguë, gare jo'caye beoye mäsacuaani ye'yoguë, mäsacuaani ai oire baguë, Cristo ba'iyete te'e ruiñe quëani achoguë yihuoguë baë'ë yë'ë. Ja'nca ba'iguëna, mäsacua gare huanë yeye beoye ba'ijë'ën.

³²Yureca, yë'ë yo'je sanhuë, mäsacuare ai ro'taguë, Riusuni senreba señë yë'ë. Mäsacuare ai oire baguë conjë'ën caguë señë yë'ë. Ja'nca senni achaguëna, mäsacua'ga baguë cocareba cani jo'case'ere gare jo'caye beoye te'e ruiñe ro'tajën, baguë oiguë coñete gare huanë yeye beoye ba'ijë'ën. Mai ta'yeyeiyereba Èjaguë Riusubi mäsacuaani ai jëja recoyo bacuare re'huani baye masiji. Ja'nca masiguëbi mäsacuare cuencueni sani, baguë bainreba jubë naconi, baguë baye si'ayete mäsacuaana insini jo'caja'guë'bi. ³³Yë'ë'ga mäsacua naconi ba'iguë, Riusu yo'ore conguë, mäsacua curi, mäsacua caña, ja'an bonsere mäsacuaani gare senmaquë baë'ë yë'ë. ³⁴Yë'ëbi yo'ore yo'oni, curire coni, yë'ë bonse, yë'ë gaje concua bonse, ja'anre coni huohueguë baë'ë yë'ë. Mäsacuabi ja'anre ëñani, yë'ë ba'iyete ye'yehuë. ³⁵Ja'nca ye'yeni, mäsacua'ga yo'o yo'oni, curi coni, bonse carajën ba'icuani jo'caye beoye ro insini jo'ca bi'rahuë. Mai Èjaguë Jesucristo'ga güina'ru ye'yoni jo'caguëna, baguë cocare te'e ruiñe ro'tani yo'oye ye'yehuë mäsacua: "Mäsacuabi bonsere coni baye ro'tanica, ru'ru yequëcuana ro insijë'ën. Ja'nca yo'ojën ba'itoca, quë'rë ta'yeyeiye ai bojojën ba'ija'cua'ë mäsacua." Ja'an coca ye'yese'ere quë'rë se'e ro'tajën ba'ijë'ën, yihuoguë cabi Pablo.

³⁶Ja'nca yihuoni tējini, si'a jubë naconi gugurini rëanni, Riusuni coca senni, bacua ba'iyete ujuguë baji'i. ³⁷Ujani tējiguëna, si'a hua'nabi Pablóni ai oijën, baguëni su'ncareba su'ncajën, baguëte saohuë. ³⁸Yë'ëre gare se'e ëñama'ija'cua'ë casi'quëre sëani, bacuabi ai sa'ntijën oire bajën

baè'ë. Ja'nca ba'icuabi baguë naconi yo sa'ro tëca sani, baguëre gare ëñani tëjini saohuë.

Viaje de Pablo a Jerusalén

21 ¹Ja'nca saojëna, yëquëna hua'nabi yoguna cacani, Cos huë'e jobona te'e ruiñe sani ti'anhuë. Ti'anni, ja'nrebi ñataguëna, se'e sani, Rodasna ti'anni, ja'nrebi se'e sani, Pátarana ti'anhuë. ²Pátarana ti'anni, yequë yogubi Feniciana sai bi'raguëna, ja'anguna cacani saè'ë. ³Sani, ja'nrebi Chipre jubote ëñani, sërübë ca'ncoja'an tayojeiye sani, ja'nrebi Siria yija ca'ncona ti'anhuë. Ti'anni, ja'an yogu ayase'ere Tiro huë'e jobona jo'caja'ye sëani, ja'an jobona jeni baè'ë yequëna. ⁴Ja'nca ba'icuabi Cristo bain hua'nare tëhuoni, bacua naconi bëani, te'e ëntë sara samu umuguseña baè'ë. Ja'nca ba'ijëna, Riusu Espíritubi masi güesequëna, bacuabi Pablóni quëahuë. Jerusalén huë'e jobona gare ti'anma'ijë'n quëahuë. ⁵Ja'nrebi ja'an umuguseña si'aguëna, yëquë'nabi saè'ë. Ja'nca saijën, ja'anru Cristo bainbi conjën, huë'e jobobi etani, romi hua'na, zin hua'na, si'acuabi conjën, yo sa'rona ti'anni, si'a jubëbi gugurini rëanni, Riusuni senni achajën ujajën baè'ë. ⁶Ujani tëjini, sa'ñeña oijën, su'ncajën sai bi'rahuë. Yëquëna hua'nabi yoguna cacajëna, ba hua'na yua bacua huë'ena goè'ë.

⁷Ja'nrebi Tirote jo'cani, Tolemaida huë'e jobona ti'anni, ja'an jobo bain Cristo bainre tëhuoni, bacuani bojojën saludani, te'e umuguse bëani ba'ijën ñatani saè'ë. ⁸Ñatani sani, Pablo naconi Cesarea huë'e jobona ti'anhuë. Ti'anni, Felipe hue'eguë naconi te'e bëani baè'ë. Ja'anguë yua ru'ru aon huo'hueni insisi'cua te'e ëntë sara samucua, bacua naconi cuencuesi'quëbi yureca Riusu cocarebare quëani achoguë baji'i. ⁹Ja'nca ba'iguëbi romi zincua gajese'gacuani baguëna, bacuabi Riusu yo'oja'yete te'e ruiñe masini bainni quëacua baè'ë. Gare huejama'icua baè'ë. ¹⁰Ja'an huë'ere ba'ijën, yequë umuguseña ba'ijëna, yequë bainguë Agabo hue'eguëbi Judea yijabi ti'an raji'i. Riusu yo'oja'yete te'e ruiñe masini bainni quëaguë'bi baji'i. ¹¹Mësacuanì ëñaguë raè'ë yè'ë caguë, ja'nrebi Pablo tëinmebi jo'chini, ja'ansi'quëre huenni, baguë guëoña, baguë ëntë saraña, ja'anre huenni, ja'nrebi yëquë'nate quëabi:

—Riusu Espíritubi coca caguëna, mësacua achajë'n. Judío bain Jerusalén ba'icuabi ën tëinme baguëte zeanni, preso sani, ja'nrebi yequë bainna baguëre insini jo'caja'cua'ë caji Riusu, quëabi Agabo.

¹²Quëaguëna, yëquëna hua'na, yua Cesarea jubë bain naconi Pablóni ai senreba senni achajën, Jerusalenna gare saiye ro'tama'ijë'n cajëna, ¹³baguë sehuobi:

—¿Mësacua queaca ro'tajën, yè'ere oijën, yè'ëni ro sa'nti güeseye'ne? Riusu cuencuese'e sëani, yè'ere ënsema'ijë'n. Yè'ere preso zeanni

huenja'ñeta'an, Jerusalenna saiye yè'è. Yè'ère huani senjoja'ñeta'an, Jesucristoni te'e yo'o conguè saiye yè'è, caguè sehuobi baguè.

¹⁴Ja'nca sehuoguèna, gare ènseye poremajèn, sa'ñeña cahuè:

—Mai Èjaguè Riusubi baguè yèye'ru yo'oja'guè, cani, se'e camaè'è.

¹⁵Ja'nrebi, yèquèna bonsere re'huani, hue'oni, Jerusalén huè'e jobona saè'è. ¹⁶Ja'nca saijèn Cristo bain Cesarea ba'icuabi conhuè. Bacua jubè ba'iguè, Mnasón hue'eguè'ga conguè saji'i. Chipre banguèbi ai zoe Cristoni recoyo te'e zi'inni baji'i. Ja'anguè naconi baguè huè'ena bëani ba'ija'cua baè'è yèquèna.

Pablo visita a Santiago

¹⁷Ja'nca sani, Jerusalenna ti'anni, Cristo bainre tëhuojèna, yèquènani ai bojoreba bojojèn, bacua jubèna te'e zi'in güesehuè. ¹⁸Ja'nca bojo hua'na ba'ijèn, yequè umuguse ba'iguèna, Pablo yua Santiagoni èñajaiñu caguèna, si'a jubèbi conjèn saè'è. Sani ti'anni Santiagoni tëhuoni, si'a Cristo bain ira èjacuare'ga èñani saludahuè. ¹⁹Saludani tëjini, Pablobi Riusure ta'yejeiye yo'o conguè ba'ise'e si'aye bacuani quèabi. Riusubi ai ta'yejeiyereba conguèna, judío bain jubè ba'ima'icuana sani, ai ta'yejeiye yo'o conguèna, ai bainbi Cristoni si'a recoyo ro'tani te'e zi'inni baè'è quèabi baguè. ²⁰Quèani tëjiguèna, bacuabi achani, Riusuni ai bojojèn, baguèni ai ta'yejeiye cocare cajèn baè'è. Ja'nrebi Pabloni quèahuè:

—Ai re'oye quèahuè mè'è. Quèaguèna, yèquènabi bojoyè. Yureca èn cocare achani ro'tajè'èn. Ai jai jubè judío bainbi Cristoni recoyo te'e zi'inni ba'ijèn, bainni si'a jèja yihuojèn, Moisés coca toyani jo'case'ere te'e ruiñe yo'ojèn ba'ijè'èn cayè bacua. ²¹Ja'nca cacuabi mè'èni bëinjèn, mè'è yo'oguè ba'ise'ere achani mè'è ba'iyete ñaca quèayè bacua: Pablobi ai huacha ye'yoji cahuè. Judío bain hua'na yequè yijañare ba'icua, ja'ancuani ye'yoguè, Moisés coca toyani jo'case'ere yo'omajèn ba'ijè'èn cayè mè'è, quèahuè bacua. Mèsacua zin hua'na go neño ga'nire tëyo güesema'ijè'èn cayè mè'è, quèahuè. Mai ira bain ba'isi'cua yo'ojèn ba'ise'e'ru yo'omajèn ba'ijè'èn cayè mè'è, cajèn quèahuè bacua. ²²Ja'nca quèacuabi mè'è ti'an raise'ere achani, si'a jubèbi mè'èni ai bëinjèn, mè'èni yo'oja'yete sa'ñeña senni achañu cajèn ñè'caja'cua'è. ²³Ja'nca sèani, yè'èbi coca yihuoguèna, achani güina'ru yo'ojè'èn: Gajese'gacuabi Riusuni cani jo'case'e'ru Riusuni te'e ruiñe yo'o bi'rajèn, mai naconi ba'iyè yureña. ²⁴Ja'nca ba'ijèna, mè'è yua bacuare sani, bacua naconi Riusu huè'ena ti'anni, bacua naconi te'e mame tëno güesejè'èn. Tèno güeseni tëjini, bacua ro'ija'yete ro'ijè'èn. Ja'nrebi bacuabi bacua rañare quèro güeseye poreyè. Ja'nca yo'oguèna, si'a bainbi masini, mè'ère bëin coca case'ere ro'tama'ija'cua'è. Gare huacha yo'oma'iji baguè, mè'ère cajèn, mè'è te'e ruiñe Riusuni yo'o conguè ba'iyete ro'tajèn, mè'èni te'e

ruïne ëñajën ba'ija'cua'ë bain hua'na. ²⁵Yëquëna hua'nabi mël'ë ro'taye'ru ro'tajën, judío bain jubë ba'ima'licua Cristoni recoyo zi'inni ba'icuaní yihuojën, Moisés cocare ta'yejeiye yo'oma'ijë'ën bacuani toyani saohué yëquëna. Ëñe se'gare te'e ruïne yo'ojën ba'ijë'ën: Mësacua bainbi jo'ya hua'nare huani huacha riusu hua'ina insini jo'catoca, ja'an hua'ire aiñe beoye ba'ijë'ën. Mësacuabi jo'ya hua'nare huani ainto, ba ziere gare uncumajën ba'ijë'ën. Mësacua bainbi jo'ya hua'guëre ñajemona guioni huaitoca, ba hua'ire ainma'ijë'ën. Mësacua bain yo'ojën ba'iyë'ru tin romigoni, tin ëmëguëni gare yahue bama'ijë'ën. Huejasi'cua se'gabi te'e ba'ijë'ën. Ja'an coca se'gare yihuojën bacuana saohué yëquëna, quëabi Santiago.

Arrestan a Pablo en el templo

²⁶Ja'nca quëaguëna, Pablóbi Jaë'ë caní, ba gajese'gacuaire saní, yequë umuguse bacua naconi Riusu huë'ena ti'anni, Mame tënoñu cajën, ba huë'e ëjacuani bacua tënoni tējijai umugusere quëareña, bacua jo'ya hua'nare huani insijai umugusere.

²⁷Quëani ja'nrëbi, te'e ëntë sara samu umuguseña ba'ijën, mame tëno güeseni tēji bi'rajëna, yequëcua judío bainbi ti'anni Pablóni ëñareña. Asia yijabi rani, Pablóni ëñani, bain jubëte choini, Pablóni zeanni, ²⁸ai jëja güijën careña:

—Israel bain, yëquënaní con rajjë'ën. Ënquë ai gu'aye ye'yosi'quëre sëani, yureta zeanre bañu. Si'a bain jubëanna saiguë, Moisés coca, ën huë'e Riusu uja huë'e, si'ayete ai gu'aye ca ganosi'quë'bi. Griego bainre'ga ënjo'ona rani, ën huë'ena caca güeseni, gu'a huë'e re'hua güesebi, Riusu ta'yejeiye ba'i huë'ere, güijën, ai bëinjën careña bacua.

²⁹Tróximo, ja'an Efeso bainguë yua Pablo naconi huë'e jobore ba'iguëna, bacuabi ëñani, Pablote ro'tajën, Riusu uja huë'ena guaomaquë, baguëre cajën, yureca bacua bëin cocare güireña. ³⁰Ja'nca ai hui'ya güijëna, si'a huë'e jobo bainbi rënni ganojën, Riusu huë'ena huë'huëjën raë'ë. Ja'nrëbi Pablóni zeanni, hue'se ca'ncona rërëni saní, ja'nrëbi Riusu huë'e anto sa'roñare ta'pini, Pablóni huai bi'rareña. ³¹Baguëni huani senjoñu cajën huaijëna, soldado jubë ëjaguëbi achani, Ai yo'oye'ne bain hua'na caguë, ³²baguë soldado hua'na jai jubëte choini, Riusu huë'ena huë'huëni ti'anjëna, judío bainbi ëñani, Pablóni huaiye jo'careña. ³³Jo'cajëna, soldado ëjaguëbi ti'anni, Pablóni preso zeanni, Samu guënameñabi baguëte huenjë'ën caguë, ja'nrëbi baguë ba'iyete, baguë gu'aye yo'ose'ere ja'anre bainni senni achaguëña. ³⁴Senni achaguëna, bain hua'nabi baguëni te'e ro'tamajën sehuoreña. Yequëcuabi yequë cocare quëareña. Yequëcuabi se'e yequë cocare baguëni quëareña. Ja'nca quëajën, ai jëja güijën ba'ijëna, soldado ëjaguëbi baguë gu'aye yo'ose'e, bain güijën

ba'iyete te'le ruiñe masiye gare poremaquëña. Ja'nca porema'iguëbi Mai jai huë'ena sani baguëre guaoni bajë'en guansegüë caguëña. ³⁵Ja'nca caguëna, soldado hua'nabi baguëte sani, bacua jai huë'e mëi se'nquehuëna ti'anni, bain hua'nabi baguëre ai je'lo ëñajën güijën zean ëaye yo'ojëna, baguëre cuanni sani mëa bi'rareña. ³⁶Ja'nca mëa bi'rajëna, bain jubëbi güireña:
—Ja'anguëte huani senjojë'en cajën güireña.

Pablo se defiende delante de la gente

³⁷Ja'nrebi Pablote mëani, bacua jai huë'ena guao bi'rajëna, Pablobi bacua ëjaguëni senni achaguëña:

—¿Më'ëre coca caye poreye yë'ë? senni achaguëña.

Senni achaguëna, ëjaguëbi sehuoguëña:

—¿Më'ë yua griego cocare caye masiguë? ³⁸¿Gue'ne yureca? ¿Më'ë yua ja'an egipcio bainguë gu'aye yo'osi'quë ba'iguëma'iguë? ¿Zoe ba'irën ai je'lo baguë coca casi'quë ba'iguëma'iguë? cuatro mil gu'a gaje concuare huëoni, beo re'otona gatini sani, ëja bainre huani senjoñu cajën ëjojën bateña. ¿Ja'an yo'osi'quëma'iguë më'ë? senni achaguëña.

³⁹Senni achaguëna, Pablobi quëaguëña:

—Bañë. Judío bainguë'lë yë'ë. Tarso huë'e jobo, ta'yejeiye ba'i jobobi raisi'quë'lë yë'ë. Ja'nca ba'iguëre sëani, bain jubëni coca caye jo'cajë'en yë'ëre, quëaguë, senni achaguëña.

⁴⁰Ja'nca senni achaguëna, soldado ëjaguëbi Jaë'ë caguëna, Pablobi bonëni, mëi se'nquehuë ëmë ca'ncona nëceni, baguë ëntë sarare huëani rëonni coca caza caguë, bain cuaoyete ëjoguëña. Èjoni, ja'nrebi güiye jo'cajëna, Pablobi hebreo coca, ja'an yua bacua cocare ca bi'raguëña:

22 ¹—Yë'ë bain hua'na, mësacuanì ai te'le ruiñe ëñaguë, mësacuanì coca sehuoye yë'yë yë'ë, caguëña.

²Caguëna, bacua cocare achani, bacuabi caye beoye nëceni acha bi'rareña. Acha bi'rajëna, Pablobi coca caguëña:

³—Yë'ë yua judío bainguë'lë. Tarso huë'e jobo, Cilicia yija huë'e jobo, ja'an jobobi bonsëni rani, ënjo'ona ti'anni, Gamalielbi ye'yoguëna, mai ira bain ba'isi'cua coca toyani jo'case'ere te'le ruiñe ye'yeguë ba'nhuë yë'ë. Riusuni si'a recoyo ro'taguë, Baguë yëye se'gare yo'ojaza caguë, mësacua yureña yo'ojën ba'iyë'ru yë'lë'ga güina'ru yo'o bi'raguë ba'nhuë.

⁴Ja'nca ba'iguëbi Cristo bainni ai je'lo bani, Bacuani huani senjoza caguë yo'oni, bacua bain ëmëcua, romicua, ai bainre preso zeanni, ya'o huë'ena guaoguë ba'nhuë yë'ë. ⁵Ja'nca yo'oguëna, mai pairi ta'yejeiye ëjaguë, si'a judío bain ira ëjacua naconi, bacuabi yë'ë yo'oguë ba'ise'ere ëñani, yureña tèca masiyë bacua. Ja'nca masicuabi utire toyani, Mai jubë bain Damasco huë'e jobo ba'icuaana saonü cajën, yë'ë naconi saojën

ba'nhuë bacua. Ja'nca saojëna, yë'ëbi bacua uti toyase'ere sani, Ja'an jobo ba'icua Cristo bainre zeanni rani si'nse güeseza caguë, Damasco ëja bainna sani bacua uti toyase'ere insiye ro'taguë ba'nhuë yë'ë.

Pablo cuenta su conversión

⁶Ja'nca ro'taguë, Damasco ma'aja'an saiguë, mënera ba'iguëna, Damascona ti'an bi'raguëna, joë ba'irëmbi mia re'oto ñatani saoye'ru ai ma'ñoñereba miaguë, yë'ë të'ijeije ba'iruna gaje meguë ba'nji. ⁷Ja'nca ba'iguëna, yijana tainguë ba'nhuë yë'ë. Tainguëna, guënamë re'otobi yë'ëni cani achoguë ba'nji: “Saulo, Saulo, ¿më'ë queaca ro'taguë, yë'ëre je'o baguë be'teguë'ne?” cani achoguë ba'nji. ⁸Cani achoguëna, senni achaguë ba'nhuë yë'ë: “¿Gueguëbi yë'ëni senni achaguë'ne, Ëjaguë?” senni achaguëna, “Yë'ë yua Jesucristo Nazareno hue'eguë'ë. Yë'ëni ai je'o bayë më'ë” sehuoguë ba'nji. ⁹Ja'nca sehuoguëna, yë'ë gaje concuabi miañe ëñose'ere ëñani quëquëcuata'an, yë'ëni coca caguëte achamajën ba'nhuë. ¹⁰Ja'nrebi yë'ë Ëjaguëni se'e senni achaguë ba'nhuë yë'ë: “Ëjaguë, ¿guere yo'oja'guë'ne yë'ë?” senni achaguëna, Ëjaguëbi sehuoguë ba'nji: “Huëni, Damasco huë'e jobona saijë'ën. Sani ti'anni ba'iguëna, yequëcuabi më'ë yo'oja'yete quëaja'cua'ë” sehuoguë ba'nji baguë. ¹¹Sehuoguëna, ja'an ma'ñose'ebi ñaco ëñañe gare porema'iguë ba'nhuë yë'ë. Ja'nca porema'iguëna, yë'ë gaje bainbi yë'ë ëntë sarare zeanni sajën, Damasco huë'e jobona ti'anjën ba'nhuë.

¹²Ti'anni ba'iguëna, yequë bainguë Ananías hue'eguëbi ba'iguë ba'nji. Moisés coca guanseni jo'case'ere te'e ruiñe yo'oguëna, judío bain Damasco ba'icuabi baguëni ai te'e ruiñe ëñajën, baguëte re'oye cajën ba'nhuë. ¹³Ja'an Ananías hue'eguëbi yë'ëni ëñaguë rani, yë'ëni caguë ba'nji: “Yë'ë bainguë Saulo, ñaco sëtani ëñajë'ën” caguë ba'nji baguë. Caguëna, ja'ansi'quë ñaco sëtani ëñaguë ba'nhuë yë'ë. ¹⁴Ja'nca ëñañe poreguëna, baguëbi yë'ëni se'e caguë ba'nji: “Mai ta'yeyeyereba Ëjaguë Riusu, mai ira bain ba'isi'cuani conni cuiraguë ba'iguë, ja'anguëbi më'ëre cuencueni, baguëre yo'o conguëte re'huabi. Baguë cuencuyete ai zoe ro'taguëbi yureña më'ëna coca raoguëna, quëayë yë'ë. Më'ë yua Riusu yëyete te'e ruiñe masija'guë'ë. Baguë bainguë cuencueni raosi'quëreba ba'iguëte ëñani masija'guë'ë më'ë. Baguëbi coca caguëna, më'ëbi achaja'guë'ë. ¹⁵Ja'nca baguëni masini, ja'nrebi si'a bainna sani, baguë ëñose'e, baguë quëani achose'e, si'ayete bainni quëani achoja'guë'ë më'ë. ¹⁶Ja'nca ba'ija'guë sëani, yureca huëijë'ën. Besa hua'guë sani, bautiza güesejë'ën. Mai Ëjaguëni si'a recoyo ro'tani te'e zil'inni ba'iguë sëani, më'ë gu'a jucha yo'oguë ba'ise'ere gare jo'cani senjoni, më'ë recoyo mame tëno güesejë'ën” yë'ëre caguë ba'nji Ananías. Ja'nca caguëna, güina'ru yo'oguë ba'nhuë yë'ë.

Pablo cuenta cómo fue enviado a los no judíos

17 Ja'nca yo'oni, ja'nrebi Jerusalenna rani, Riusu uja hu'e'ena cacani uja bi'raguë, Riusu guënamë toyare ëñaguë ba'nhuë yë'ë. 18 Ja'nca ëñaguëna, Èjaguë Jesucristobi gaje meni, yë'ëni coca quëaguë ba'nji: “Yureca besa hua'guë Jerusalén hu'e'le jobore gare jo'cani saijë'ën. Yë'ë ba'iyete ënjo'on bainni quëani achoguëna, bacuabi ro cue'yoni, yë'ë cocare ro gu'a güeni senjoja'cua'ë” quëaguë ba'nji. 19 Quëaguëna, sehuoguë ba'nhuë yë'ë: “Èjaguë, yë'ë yo'oguë ba'ise'le, më'ë bainni je'lo base'le, ja'anre masiyë bacua. Yë'ë yua si'a bain në'ca hu'e'ëñana sani, ja'an bainre preso zeanni, ya'lo hu'e'ena guaoni, ai jëja huai güeseaguë ba'nhuë yë'ë. 20 Më'ë bainguë Estebanre'ga ro'tajë'ën. Më'ëni yo'lo conguëbi më'ë cocarebare te'e ruiñe quëani achoguëna, judío ëja bainbi baguëni huani senjohuë. Huani senjojëna, yë'ë'ga bacua naconi te'le ëñaguë nëcaguë ba'nhuë yë'ë. Bacua guayoni se canre rutani jo'cajëna, yë'ë'ga ëñaguë cuiraguë ba'nhuë yë'ë. Ja'nca sëani, më'ë cocare bacuani quëani achoza” caguë ba'nhuë yë'ë. 21 Caguëna, yë'ë Èjaguëbi sehuoguë ba'nji: “Ja'nca quëani achoma'ijë'ën. Èn hu'e'le jobore gare jo'cani saijë'ën. Më'ëre saoguëna, judío bain jubë ba'ima'icuaana sani, yë'ë cocare ye'yojë'ën” caguë sehuoguë ba'nji, quëaguëna, Pablo.

Pablo en manos del comandante

22 Quëaguëna, judío bain jubëbi ja'an coca caye tëca achareña. Achani, ja'an tin bainre caguëna, bacuabi quë'rë se'le bëinjën coca güi bi'rareña:

—Ja'an hua'guëni huani senjojë'ën. Gu'a bainguëre sëani, ju'insi'quë ba'ija'guë, güi bi'rareña.

23 Ja'nca güijën, bacua cañare ye'rejën, ya'lo picore huëojën, ëmëna senjoni tonjën, ai yo'oreña bacua. 24 Ja'nca yo'ojëna, soldado ëjaguëbi Pablote guaoni huenjë'ën caguë guanseguëna. Bain hua'nabi baguëni je'lo bajën güijëna, Baguë gu'aye yo'ose'ere masiza caguë, Baguëni ga'ni za'zabobi si'nseye guanseguëna. Ja'nca si'nsetoca, yequërë maini quëama'iguë baguë, ro'taguëna ëjaguë. 25 Ja'nca guanseguëna, bacuabi huenni, za'zabobi inni, Baguëni huañu cajëna, yequë ëjaguëbi nëcaguë ëñaguëna, Pablobi baguëni caguëna:

—Yë'ë yua romano bainguëre sëani, ¿mësacua queaca ro'tajën, yë'ëni re'oye senni achamajën, yë'ëre si'nseye'ne? caguëna.

26 Caguëna, ja'an ëjaguëbi gue ro'taye beoye achani, soldado ta'yejeiye ëjaguëna sani quëaguëna:

—¿Më'ë queaca ro'taguë, ja'an bainguëni huenni si'nseguë'ne? Romano bainguëre sëani, yo'oma'ijë'ën, quëaguëna.

27 Quëaguëna, ba hua'guë yua Pablona ti'anni, baguëni senni achaguëna:

—Te'e ruiñe quëajë'ën. ¿Më'ë yua romano bainguë'guë? senni achaguëña.
 Senni achaguëña,
 —Jaë'ë, sehuoguëña.
 28Sehuoguëña, baguë caguëña:
 —Yë'ë'ga ai curire ro'ini, romano bainguë ruën'ë yë'ë, caguëña.
 Caguëña, Pablobi:
 —Yë'ë të'ya raisirënbi romano bainguë ba'iguë'ë yë'ë, caguëña.
 29Ja'nca caguëña, ga'ni za'zabobi si'nseye ro'tacuabi ai quëquëni, gatini sateña. Soldado ta'yejeiye ëjaguë'ga ai huaji yëguë, baguëni huense'ere ro'taguë, Yë'ëre yequërë si'nse güesema'ija'guë caguë, romano bainguëni ja'nca yo'omazani caguë ro'taguëña.

Pablo ante la Junta Suprema de los judíos

30Ja'nrëbi, yequë umuguse ñataguëña, soldado ta'yejeiye ëjaguëbi Pablo gu'aye yo'ose'ere te'e ruiñe masiza caguë, baguë guënameña huense'ere ti'jeni, Judío ëja bain jubëre ñë'ca güesejë'ën caguë, ja'nrëbi Pablote bacua ñë'casiruna sani nëcoguëña.

23 1Ti'anni ëñato, pairi ëjacua, si'a judío ëja bain jubë bateña. Ba'ijëña, Pablobi ba jubëni ëñani, bacuani caguëña:

—Yë'ë bain sanhuë Riusubi ëñaguëña, yë'ëbi te'e ruiñereba ro'taguë, si'a yë'ë ba'i umuguseña re'oye yo'oguë ba'iyë yë'ë, caguëña.

2Caguëña, pairi ta'yejeiye ëjaguë Ananías hue'eguëbi yua Pablo ca'ncore nëcacuani, Baguë y'l'obona ëntë abëbi huaijë'ën guansequëña.

3Guansequëña, baguëni huaijëña, Pablobi sehuoguëña:

—Më'ë yua ro re'o bainguë'ru ëmëje'en ca'nco se'gare ëñoguëta'an, ro coqueguë, yë'ëni huaiye guansehüë më'ë. Ja'nca sëani, Riusubi më'ëre huani tonja'guë'bi. Më'ë yua Moisés coca toyani jo'case'ere ëñaguë, yë'ëre si'nseja'yete guansezä caguë ba'iyë më'ë. Ja'nca ba'iguëña, Moisés coca yua ja'anre yo'oma'iñe caguëta'an, ¿më'ë queaca ro'taguë, yë'ëre huaiye guansequë'ne? caguëña.

4Ja'nca caguëña, ja'anru nëcacuabi baguëni bëinjën, baguëni senni achareña:

—¿Më'ë queaca ro'taguë, Riusu pairi ëjaguëni gu'aye sehuoguë'ne? senni achareña.

5Senni achajëña, Pablo sehuoguëña:

—Baguë pairi ëjaguë ba'iyete huesëhuë yë'ë. Riusu coca toyani jo'case'ere ëñato, Mësacua ëja bainni gu'aye cama'ijë'ën toyani jo'case'ere sëani, huacha yo'ohüë yë'ë, sehuoguëña.

6Sehuoni, ja'nrëbi si'a ëja bain jubëre ëñato, jobo ba'icuabi saduceo bain bateña. Jobo ba'icuabi fariseo bain bateña. Ja'nca ba'ijëña, Pablobi si'a jëja güiguë caguëña:

—Yè'è bain sanhuè, yè'èbi fariseo bainguè'è. Yè'è pè'caguè sanhuè'ga fariseo bain baè'è. Riusubi bain ju'insi'cuare èñani, bacuare go'ya rai güeseja'guè'bi. Ja'nca yo'oja'yete si'a recoyo ro'taguèna, mèsacuabi yè'ère gu'a bainguè're'ru èñajèn, yè'ère ènjo'ona senni achajèn choè'è, caguèña.

⁷Ja'nca caguèna, fariseo bain, saduceo bain, ja'anru ba'icuabi sa'ñeña bëin coca cajèn, te'e ro'tamateña. ⁸Saduceo bainbi cajèn, ju'insi'cuabi go'ya raima'icua ba'iyè. Riusu guènamè re'oto yo'o concua beoyè. Huati hua'l'ga beoyè. Ja'anre cacuata'an, fariseo bainbi tin cacua ba'iyèña. ⁹Ja'nca bëin coca cajèn, sa'ñeña güijèn, bacua jubè ba'icua Riusu ira coca masiye ye'yocua, bacuabi fariseo bain ro'taye'ru ro'tajèn, bain jobona nècani careña:

—Ènquè Pablo hue'egüè gare gu'aye yo'omaquè ba'iji. Yequèrè Riusu Espiritubi baguèni coca casi'què ba'ima'iguè. Yequèrè Riusu guènamè re'oto yo'o concuabi baguèna gaje meni coca casi'cua ba'ima'iñe. Ja'nca ba'itoca, Riusu canì jo'case'e'ru tin cama'ina'a, careña bacua.

¹⁰Ja'nca sa'ñeña cajèn, què'rè ta'yejeiye bëinjèn, Pablóni ai yo'o güesejèna, soldado èjaguèbi èñani, Pablòbi ja'si huahuoma'ija'guè caguè, baguè soldado hua'nana bonèni, Baguète zeanni, mai jai huè'ena sani guaoni bajè'èn caguè guanseguèna, bacuabi ja'nca yo'oreña.

¹¹Yo'orena, ja'nrebi na'i si'aguèna, Pablòbi umeni cainguè, èoruna èñato, Èjaguè Jesucristòbi baguèni coca caguè baquèña:

—Bojo recoyo re'huanì ba'ijè'èn, Pablo. Yè'è ta'yejeiye ba'iyete Jerusalén bainni te'e ruiñe quèani achosi'què sèani, mè'l'è'ga Roma huè'è jobona sani, yè'è ba'iyete güina'ru quèani achoja'guè'è, caguèña.

Planes para matar a Pablo

¹²Ja'nrebi, yequè umuguse ñataguèna, yequècua judío bainbi sa'ñeña cajèn, Pablóni huani senjoñu cajèn, bacua coca canì jo'careña: “Maibi baguèni huani senjoñe tèca gare aon ainmajèn, oco re'co uncumajèn ba'ina'a. Baguèni huani senjoma'itoca, Riusubi maire huani senjoja'guè” sa'ñeña coca canì jo'careña. ¹³Ja'nca canì jo'cajèn, bacua jubè ba'icuare cuencueto, què'rè cuarenta èmècua ba'iyè'ru bateña. ¹⁴Ja'nca ba'icuabi pairi èjacua, judío ira èja bain, bacuana sani quèareña:

—Yèquèna hua'nabi sa'ñeña coca canì jo'cahuè. Yèquènabi Pablóni huani senjoma'itoca, Riusubi güina'ru yèquènani huani senjoja'guè canì jo'cahuè yèquèna. Baguèni huani senjoñe tèca, gare aon ainmajèn ba'l'ija'cua'è yèquèna. ¹⁵Ja'nca yo'oja'cua sèani, mèsacua èja bainni coca señè yèquèna. Soldado ta'yejeiye èjaguèni coca saoni senjè'èn: “Baguè yo'oguè ba'ise'ere què'rè se'e te'e ruiñe senni achani masiñu cajèn, mè'l'è yua miato baguète sani, yèquèna jobona nècojè'èn.” Ja'an cocare ba èjaguèna saoni senjè'èn. Ja'nca saoni senjèna, baguète ra bi'raguèna, yèquèna hua'nabi ma'a ca'ncore gatini èjojèn ba'l'ija'cua'è, quèareña bacua.

¹⁶Ja'nca quëajënna, Pablo jontaguëbi achani masini, soldado jai hu'ëna sani, Pablóni quëajaquëña. ¹⁷Quëani tējiguëna, Pablo yua soldado ëjaguë ja'anrute ba'iguëni choini quëaguëña:

—Ën hua'guëre soldado ta'yejeiye ëjaguëna sani ëñojë'ën. Baguëni coca quëaja'guë'bi, quëaguëña Pablo.

¹⁸Quëaguëna, soldado ëjaguëbi baguëte sani, ta'yejeiye ëjaguëni quëaguëña:

—Ja'an preso zeansi'quë Pablo hue'eguëbi yë'ëni quëabi. Ën hua'guëre më'ëna sajë'ën, më'ëni coca caja'guëre, quëaguëña.

¹⁹Quëaguëna, ta'yejeiye ëjaguëbi bonsë hua'guëre ca'ncorena sani, baguëni senni achaguëña:

—¿Më'ë guere quëaguë'ne? caguë senni achaguëña.

²⁰Senni achaguëna, bonsë hua'guëbi sehuoguëña:

—Judío bainbi sa'ñeña coca cajën, Pablóni quë'rë se'e te'e ruiñe senni achani baguë yo'ose'ere masiñu cajën, bacua jubëna miato sani nëcoyete më'ëni señë. ²¹Ja'nca sencuareta'an baguëre saoma'ijë'ën. Bacua jubë ba'icua quë'rë cuarenta ëmëcua ba'iyë'ru ba'icuabi, Baguëni huani senjoñu cajën, baguë sai ma'a ca'ncona gatini ëjoja'cua'ë. Ja'ancuabi sa'ñeña coca cani jo'careña. Pablóni huani senjoma'itoca, Riusubi güina'ru maini huani senjoja'guë cani jo'careña. Baguëni huani senjoñe tëca gare aon ainmajën, gare oco re'co uncumajën ba'ija'cua'ë mai, cani jo'careña. Ja'nca cani jo'cacuabi më'ëni coca senjënna, më'ë sehuoja'yete ëjoyë bacua, bonsë hua'guëbi quëaguëña.

²²Quëaguëna, soldado ta'yejeiye ëjaguëbi bonsë hua'guëni caguë, Yë'ëni quëase'ere yequëcuani gare quëaye beoye ba'ijë'ën caguë, baguëte yihuoni saoguëña.

Envían a Pablo ante Félix el gobernador

²³Ja'nca saoni, ja'n'rëbi baguë yo'je ëjacua samucuani choini guansegüë caguëña:

—Soldado hua'na samu cien hua'na, caballona tuicua setentacua, hui pere sacua samu cien hua'na, ja'an hua'nare re'huajë'ën. Yure ñami a las nueve ba'iyë'ru Cesarea huë'e jobona saija'cua'ë. ²⁴Yequë caballo hua'nare'ga Pablo tuaja'cuare re'huajë'ën. Baguëte Cesarea huë'e jobona sani, re'oye ëñare bajën re'huajën, baguëte bain ta'yejeiye ëjaguë Félixna jo'cajajjë'ën, guansegüë caguëña baguë.

²⁵Cani ja'n'rëbi, Uti ja'ore toyani bacua naconi saoya caguë, ñaca toyaguëña:

²⁶“Yë'ë yua Claudio Lisias hue'eguëbi yë'ë ta'yejeiye ëjaguë Félixni uti ja'ore toyani, më'ëni saoni saludayë yë'ë. ²⁷Judío bainbi ën hua'guëni preso zeanni, huani senjo bi'rajënna, yë'ëbi achani, baguë romano banguë ba'iyete masini, yë'ë soldado hua'na naconi sani tëhuoni, baguëte

etohuë. ²⁸Etoni, Baguë ba'iyete ¿guere gu'aye caye'ne? caguë, bacua ëja bain jubëna sani nëcohuë yë'ë. ²⁹Nëconi achato, ro bacua ira coca guanseni jo'case'e se'gare ëñajën, Riusuni ai gu'aye yo'ohuë më'ë cajën, baguëni huani senjoñe ro'tahuë. Ja'nca ro'tacuareta'an, ja'nca baguëni yo'o güeseye porema'iñë yë'ë. Baguëni preso zeanni baye'ga porema'iñë yë'ë. ³⁰Ja'nca porema'iguëbi judío bain yo'oja'yete achahuë. Ba hua'nabi gatini baguëni huani senjoñe ëjojëna, yureña baguëte më'ëna saohuë yë'ë. Saoguë, baguë gu'aye yo'ose'e cacuani quëahuë: Ëjaguë Félixna sani, Pablo ba'iyete quëajë'n, bacuani quëahuë yë'ë. Gañañe quëahuë yë'ë. Ëñaguë ba'ijë'n." Ja'an utire toyani saoguëna.

³¹Saoguëna, soldado hua'nabi bacua ëjaguë guansese'e'ru yo'oni, Pablote inni, ñamibi etoni sani, Antípatris huë'e jobona ti'anni ñatajateña. ³²Ti'anni ñatani soldado hua'na guëña ganicia se'gabi bacua jai huë'ena goteña. Go'ijëna, caballore tuicuabi Pablote se'e sani, Cesareana ti'anreña. ³³Ti'anni, bacua uti ja'o toyani raose'ere bain ta'yejeiye ëjaguëna insini, Pablote baguëni ëñoreña. ³⁴Ëñorena, ba ëjaguëbi uti ja'ore ëñani tëjini, ¿Jaro yija bainguëguë'ne baguë? senni achaguëna, Cilicia yija bainguë'bi sehuoreña. ³⁵Sehuojëna, ëjaguëbi Pablona bonëni quëaguëna:

—Më'ere gu'aye cacuabi ti'an rajëna, më'ë coca sehuoja'yete te'e ruinë achani masija'guë'ë yë'ë, quëaguëna.

Ja'nca quëani, Herodes ta'yejeiye ba'isi huë'ena sani, baguëte guaoni, baguëni ëñare bajën re'huani bajë'n guanseni jo'caguëna.

Defensa de Pablo ante Félix

24 ¹Ja'nrebi, te'e ëntë sara ba'i umuguseñabi judío ëja bainbi ti'an rateña. Ananías hue'eguë, pairi ta'yejeiye ëjaguë, judío bain ira ëja bain hua'na naconi ti'an rateña. Yequëre'ga bacua coca cani achocaguë Tértulo hue'eguë, ja'anguëre'ga rani bareña. Ja'ancuabi bain ta'yejeiye ëjaguëna ti'anni, Pablo gu'aye yo'ose'ere quëajën ra'ë careña. ²Cani, ja'nrebi Pablote rani nëcorena, Tértulobi Pablote gu'aye caguë, Félixni quëa bi'raguëna:

—Më'ë yua ai ta'yejeiye ëjaguëreba ba'iguë, ai re'oye yo'o conguëna, guerra huaye beoye ba'iji maire. Si'a gu'aye yo'oye yua gare carajeise'e ba'iji mai yijare. ³Ja'nca sëani, yëquë'nabi si'a ca'ncoña ganini ëñato, ai bojojën ba'ijën, më'ëni recoyo ro'tajën, Surupa cajën, më'ë ta'yejeiyereba ëjaguë ba'iyete bojojën ro'tajën ba'iyë yëquëna. ⁴Yureca më'ëni zoe guaja güesema'iñe caguë, yë'ë samu coca ma'carëan se'gare caguëna, re'oye ro'taguë achajë'n. ⁵Ënquë Pablo hue'eguë, baguë yo'ose'e, baguë ba'iyete cato, gare jo'caye beoye gu'ayereba yo'oguë'bi ba'iji. Si'a judío bain ba'iruanna sani, je'o coca se'gare cani, bainni sa'ñeña bëin güeseji baguë.

Nazareno jubë ëjaguë ba'iguë, ja'an gu'a gajecuarë ñë'coni, bacuani gu'aye yo'oye guanseji baguë. ⁶Ja'nca gu'aye yo'ogüëbi Riusu uja huë'ena cacani, Gu'a huë'ere re'huaza caguë yo'o bi'raguëna, yëquëna hua'nabi baguëte preso zeanni, yëquëna ira bain ba'isi'cua guanseni jo'case'ere ëñani, baguë gu'aye yo'ose'ere masini, ja'an coca cani jo'case'eru baguëni si'nseye ro'tahuë. ⁷Si'nseye ro'tacua'reta'an, ja'an soldado ta'yejeiye ëjaguë Lisias hue'eguëbi ti'anni, ro jëjoni saoni, yëquëna preso zeansi'quëre ro tëani sabi. ⁸Sani, baguëte më'ëna raoni, ja'n'rëbi yëquë'nani quëabi: “Pabloni si'nseye se'ne yë'toca, Félixna sani senjë'n” cabi baguë. Yureca baguë gu'aye yo'ose'ere baguëni senni achani ro'tajë'n më'l'ga. Yëquëna te'e rui'ne case'ere masija'guë'ë më'ë, caguë quëabi Tértulo.

⁹Quëaguëna, judío bainbi achani, “Ja'nca raë'ë. Te'e rui'nera quëahuë më'ë” careña. ¹⁰Cajë'na, ja'n'rëbi bain ëjaguë Félixbi Pablona bonëni, baguë ëntë sarabi baguëni ba'boguë, Më'ë coca caguë sehuojë'n caguëna, Pablobi coca ca bi'raguëña:

—Më'ëbi ën yija bainre zoe tëcahuëan guanseye masiguëre sëani, më'ëni bojoguë, yë'ë cocare më'ëni sehuoguë quëayë yë'ë, ëjaguë. ¹¹Yureca yë'lë Jerusalén huë'e jobona saise'e, Riusuni ujaguë saise'e ja'anre cato, si'a sara samu umuguseña se'ga baji'i yë'ë ja'an jobona ti'anni ba'ise'e. Ja'nca ba'iguëna, më'ëbi te'e rui'ne masiye poreyë. ¹²Ja'nca sani, Riusu huë'ena ti'anni ba'iguë, judío bainbi ëñajë'na, gu'a cocare gare camaquë baë'lë yë'ë. Gare je'o baye beoye baë'lë yë'ë. Yë'l'ga bain ñë'ca huë'eñare ba'iguë, judío bainbi ëñajë'na, bacua yure case'eru gare gu'aye yo'omaquë baë'lë yë'ë. ¹³Yureca, ëncuabi yë'lë ba'iyete gu'aye cajën, më'ëni te'e rui'ne masi güeseye gare porema'i'ñë. ¹⁴Yë'lë ba'iyete cato, ën cocare më'ëni te'e rui'ne quëayë yë'ë. Jesucristo bain zi'nzicua naconi te'e yo'o conguë ba'iyë yë'ë. Ëncuabi ja'an bain jubëte ëñajën, Gu'a jubë'lë cacuata'an, ja'an bain jubë naconi recoyo te'e zi'nzini, yë'ë ta'yejeiye Riusu, yë'lë ira bain ba'isi'cuani yo'o consi'quë, ja'an Riusuni gare jo'caye beoye yo'o conguë ba'iyë yë'ë. Yë'lë ira bain coca guanseni jo'case'e, Moisés coca, Riusu ira bain raosi'cua coca, ja'an cocare ëñaguë, si'aye güina'ru te'e rui'ne yo'ogüë ba'iyë yë'ë. ¹⁵Ja'nca ba'iguëbi Riusu ta'yejeiyye yo'o conja'ñete jo'caye beoye ëñaguë ëjoguë ba'iguëna, ëncua'ga güina'ru ëñajën ëjojën ba'iyë. Riusu ta'yejeiye umugusebi ti'anguëna, bain junni tonsi'cua, re'oye yo'ojën ba'isi'cua, gu'aye yo'ojën ba'isi'cua, si'acuabi go'ya raija'cua'ë. ¹⁶Ja'nca go'ya raija'cua sëani, yë'l'ga yë'lë porese'eru yo'ogüë, gare huacha yo'oye beoye ba'iguë, re'oye recoyo ro'taye se'ga ba'iyë yë'yë yë'ë. Riusubi ëñaguëna, bain'ga ëñajë'na, gare gu'aye yo'oye beoye ba'iguë, gare jo'caye beoye re'oye yo'oye se'gare yë'yë yë'ë.

¹⁷Yureña ba'li tēcahuēan so'lo yijañana saisi'quēbi yure umuguseña yē'ē yijana go'iguē, yē'ē bainre oiguē, yē'ē curi cose'ere bacuana ro insini jo'caza caguē, ja'nca yo'oguē baē'ē yē'ē. Ja'nca yo'oni, Riusu uja huē'ena cacani, Riusuni bojoguē insiye ro'tahuē yē'ē. ¹⁸Ja'nca yo'oye ro'taguēna, yequēcua judío bainbi Asia yijabi ti'an rani, yē'ere tēhuohuē. Ja'nca tēhuojēna, yē'ē ira bain ba'isi'cua yo'ojēn ba'ise'e'ru recoyo tēno güeseni tējihuē yē'ē. Yē'ē gaje bain naconi rēño jubē se'ga ba'ijēna, ja'nca yo'ohuē yē'ē. Bain naconi gare je'lo bamaē'ē yē'ē. Gue hui'ya güiye beoye baē'ē yē'ē. ¹⁹Ja'an judío bainbi ēnjo'ona rani, bacua ēñase'ere mē'ēni quēare'ahuē. Yē'ē gu'aye yo'ose'ere ēñama'isi'cua sēani, raimaē'ē. ²⁰Encua'ga yē'ē yo'oguē ba'ise'ere ēñasi'cua ba'ijēn, ¿gue gu'aye yo'ose'ere te'le ruiñe quēaye poreye'ne? Yē'ē yua judío ēja bain jubē naconi ba'iguē, gare gu'aye caye beoye baē'ē yē'ē. ²¹En coca se'gare si'a jēja cani achohuē yē'ē: “Bain junni tonsi'cuabi go'ya raija'cua sēani, Riusu ta'yejeiye yo'oja'yete si'a recoyo ro'tayē yē'ē” cani achohuē yē'ē, quēaguēna Pablo.

²²Ja'nca quēaguēna, ējaguē Félix yua Cristo bain yo'ojēn ba'iyete te'le ruiñe masiguē sēani, Pablöre gu'aye case'ere yuta sehuoye yēmaquēna. Ja'nca yēma'iguēbi si'a hua'na ñē'casi'cuani caguēna:

—Re'oji. Soldado ta'yejeiye ējaguē Lisiasbi ti'an raiguēna, baguēni quē'rē se'le senni achani, ja'n'rēbi mēsacua sense'ere ro'tani sehuoja'guē'ē yē'ē, caguē sehuoguēna.

²³Ja'nca sehuoni, baguē soldado ējaguēte choini guanseguēna:

—Baguēte se'le guaoni bani, baguēni ai yo'lo güesemajēn, baguē bain rani cuirato, ēnsema'ijē'ēn, guanseguē caguēna.

²⁴Ja'nca cani jo'cani, ja'n'rēbi se'le yequē umuguseña ba'iguēna, Félix yua baguē rēnjo Drusila naconi Pablöni ēñaguē saquēna. Judía baingo bacoña baguē rēnjo. Ja'nca ēñaguē saiguē, Pablöni senni achaguē, Jesucristoni recoyo zi'inni ba'iyete quēajē'ēn caguēna, ²⁵Pablöbi sehuoguē, te'le ruiñe yo'oguē ba'iye, jēja ba recoyo re'huaye, Riusu bënni senjoja'ñe, ja'an cocare baguēni quēani achoguēna. Ja'nca quēani achoguēna, Félixbi achani, ai quēquēni, baguēni caguēna:

—Yua mē'ē soldado hua'na ēñacuana go'ijē'ēn. Jē'te, mē'ēni se'le senni achaye yēnica, mē'ēni se'le choija'guē'ē yē'ē, cani saoguēna.

²⁶Ja'nca saoguēbi ja'ansi'quē ro'taguēna: “Baguēte eto curire yē'ēna insija'guē” ro'taguē, baguēni quē'rē se'le choni senni achaguē baquēna. ²⁷Ja'n'rēbi, samu tēcahuēan ba'ini, Félixbi baguē ējaguē ba'iyete gare jo'cani saiguēna, yequē Porcio Festo hue'eguēbi bëani guanse bi'raguēna. Félixbi ja'nca jo'cani saiguē, Judío bainni re'oye ro'ta güeseza caguē, Pablöte preso zeansi'quere jo'caguēna.

Pablo delante de Festo

25 ¹Ja'n'rēbi Festo hue'eguēbi bain ējaguē runni, Cesareana ti'anni, bëani, ja'n'rēbi samute umuguseña ba'ini, Jerusalén huē'e jobona

saquëña. ²Sani ti'anguëna, pairi ta'yejeiye ëjacua, si'a judío ëja bain naconi, baguëni tëhuoni, Pablóni bënni senjoñe senreña:

³—Baguëte ënjo'ona raoye guansejë'ën. Baguë yo'oguë ba'ise'ere te'le ruiñe senni achañu, senreña.

Ja'nca senjën, ro coquereña. Ma'aja'an raija'guëni huani senjoñe ro'tareña. ⁴Ja'nca senjënna, Festobi sehuoguëña:

—Yua Cesarea huë'e jobore guaosi'quëre sëani, ja'anruna sani, baguë gu'aye yo'ose'ere quëajë'ën. Yë'lë'ga yure umuguseña saiguëna, ⁵mësacua ëja bainbi yë'ëre conjën saijë'ën. Sani ti'anni, baguë gu'aye yo'oguë ba'ise'ere ro'tani, ja'anruna quëajë'ën, caguë sehuoguëña.

⁶Ja'nca sehuoni, ja'nrebi se'e si'a sara ba'i umuguseñabi judío ëja bain naconi Cesarea huë'e jobona sateña. Sani ti'anni, ñatani, Pablo rayete guanseguëña. ⁷Guanseguëna, Pablobi caca raiguëna, ja'an judío bain Jerusalemni raisi'cuabi Pablo ba'iyete ai gu'aye cajën quëacuata'an, bacua quëase'ere te'le ruiñe masi güeseye gare poremateña. ⁸Ja'nca gu'aye cajënna, Pablobi nëcani bacuani sehuo bi'raguëña:

—Yë'lë ba'iyete gu'aye cajënna, gare te'le ruiñe se'ga yo'oguë ba'iyë yë'lë. Judío bain ira coca toyani jo'case'le'ru gare tin yo'oma'iguë'lë yë'lë. Riusu uja huë'ere gare si'si yo'omaquë ba'iguë'lë yë'lë. Romano bain ta'yejeiye ëjaguëni gare gu'aye yo'oma'iguë'lë yë'lë, sehuoguëña.

⁹Sehuoguëna, Festobi ro'taguë, Judío bainni re'oye achoye caza caguë, Pablóni senni achaguëña:

—¿Më'lë yure sehuoye'ru Jerusalemna sani güina'ru yë'lëni sehuoye yëguë më'lë? senni achaguëña.

¹⁰Senni achaguëna, Pablobi sehuoguëña:

—Bañë. Romano ëja bainbi yë'lë ba'ise'ere cani jo'caja'bë. Judío bainni gare gu'aye yo'oma'isi'quëre masiyë më'lë. Ja'nca masiguë, yë'lë ba'lja'yete cajë'ën. ¹¹Bainni ai gu'aye yo'oguë ba'isi'quë banica, junni tonni jo'cama'ire'ahuë yë'lë. Ba hua'na'ga yë'lëre gu'aye cajën, te'le ruiñe masi güeseye gare porema'iñë. Ja'nca sëani, si'a ëja bainbi yë'lëre bacuana insiye porema'iñë. Ja'nca sëani, më'lëni yure señë. Romano bain ta'yejeiye ëjaguëna yë'lëre saojë'ën. Baguë yua yë'lë yo'oguë ba'ise'ere masini caja'guë, caguë sehuoguëña Pablo.

¹²Ja'nca sehuoguëna, Festobi baguë gaje concuani yihuo cocare senni, yihuoni tëjjjënna, Pablóni quëaguëña:

—Më'lë yua romano bain ta'yejeiye ëjaguë masini caja'yete senguëna, më'lëre baguëna saoja'guë'lë yë'lë, quëani jo'caguëña.

Pablo ante el rey Agripa

¹³Ja'nrebi yequë umuguseña ba'iguëna ja'an yija bain ta'yejeiye ëjaguë Agripa hue'eguëbi Festoni bojoguë saludajaza caguë, baguë yo'jego Berenice naconi ti'anni bateña. ¹⁴Ja'nca ba'ljënna, coca cajën ba'ljënna, Festobi quëaguëña:

—Félix preso guaoni jo'casi'quë Pablo hue'eguëbi ënjo'onre ba'iguëna, baguë ba'iyete achajë'ën. ¹⁵Yë'ëbi yureña Jerusalén huë'e jobore ba'iguëna, judío ëja bainbi yë'ëni tëhuo rani, Pablóni huani senjoñe sen'ë. ¹⁶Ja'nca senjënna, yë'ë'ga sehuohuë: “Romano ëja bainbi gu'aye casi'quëni huani senjoñe senjënna, ro yo'oye beoye ba'icua'ë. Ru'ru, baguëni gu'aye cacuabi quëajënna, ja'nrëbi baguëbi sehuoye poreji” sehuohuë yë'ë. ¹⁷Ja'nca sehuoguëna, bacuabi ti'an raë'ë. Ti'an rajjënna, te'e jëana yë'ë ëja guëna seihuëna bëani, baguëte choini, nëconi, baguë sehuo cocare achahuë. ¹⁸Si'a bacua gu'a cocare quëajën, yë'ë ro'taguë ba'ise'ere ru'ru baguëni camaë'ë. ¹⁹Ro bacua uja coca pëbëre ëñani, baguë huacha ye'yose'e se'gare baguëni gu'aye cahuë bacua. Ja'an Jesucristo hue'eguëte cajën, Junni tonsi'quë'bi cajënna, Pablóbi Banji. Go'ya raj'i'i baguë, sehuobi. ²⁰Ja'an se'gare sa'ñeña cajënna, yë'ë'ga ¿queaca senni achani caye'ne yë'ë? caguë, ro huesë ëaye ro'taguë ñuë'ë. Ja'nca ñu'iguë, yureca Pablóni coca senni achahuë yë'ë: “¿Jerusalenna sani güina'ru yë'ëni sehuoye yëguë më'ë?” senni achahuë yë'ë. ²¹Ja'nca senni achaguëna, baguë sehuobi: “Bañë. Romano bain ta'yejeiye ëjaguëbi yë'ë yo'oguë ba'ise'ere masini caja'guë” sehuobi baguë. Sehuoguëna, mai ta'yejeiye ëjaguë Augustona saoye tëca baguëni guaoni bahuë yë'ë, quëaguëña Festo.

²²Quëaguëna, Agripabi caguëña:

—Yë'ë'ga baguë sehuo cocare achaza caguëña.

Caguëna, Festobi:

—Miato baguëni achaye bayë më'ë, sehuoguëña.

²³Ja'nca sehuoni, soldado ëjacua, ja'an huë'e jobo ëja bain, jai jubëte choiguëna, yequë umuguse ti'an rani në'careña. Ja'nca në'cajënna, bain ta'yejeiye ëjaguë Agripa, baguë yo'jego Berenice naconi ai re'o mare tuijën, ai re'oye ëñojën, ja'an ëja bain huë'ena ti'anreña. Ti'anni ba'ijënna, ja'nrëbi Festobi Pablote choini, nëconi, ²⁴ja'nrëbi coca ca bi'raguëña:

—Yë'ë ta'yejeiye ëjaguë Agripa, si'a ëja bain në'casi'cua, mësacua yua ënquëni ëñajë'ën. Judío ëja bainbi Jerusalén huë'e jobore ba'ijjën, ja'nrëbi ënjo'ona rajjën, baguë ba'iyete yë'ëni ai gu'aye cajën, Baguëni huani senjojë'ën cajën, gare jo'caye beoye yë'ëni senjën ba'iyë bacua. ²⁵Ja'nca sencuata'an, yë'ëbi achato, gu'aye yo'oma'iguë ëñoji baguë. Baguëni huani senjoñe porema'inë. Baguë gu'aye cacuani re'oye sehuoguë, mai ta'yejeiye ëjaguë Augusto masini caja'yete sensi'quëre sëani, baguëte Augustona saoye ro'tayë yë'ë. ²⁶Ja'nca ro'taguë, yë'ë ta'yejeiye ëjaguëna saoto, ¿Pablo ba'iyete queaca coca quëani saoye'ne yë'ë? caguë, ro huesë ëaye ba'iji yë'ëre. Ja'nca ba'iguëbi baguëte choini nëconi, mësacuani ëño huë yë'ë. Eñoguëna, më'ëbi baguëni senni achani, yë'ë ëjaguëni toyajai cocare masini yihuojë'ën, yë'ë ëjaguë Agripa. ²⁷Preso zeansi'quëre saoni, baguë gu'aye yo'ose'ere te'e ruinë quëama'itoca, ai huacha yo'ore'ahuë ro'tayë yë'ë, caguëña Festo.

Pablo presenta su caso ante el rey Agripa

26 ¹Caguëna, ja'nrebi ëjaguë Agripabi Pabloni coca caguëña:
—Yureca më'ë sehucocare cayeporeyë më'ë, caguëña.

Caguëna, Pablobi nëcani, baguë ëntë sarabi huëani rëonni, bainbi achabi'rajëna, sehucocare ca bi'raguëña:

²—Yë'ë ta'yejeiye ëjaguë Agripa, yë'ë sehucocare më'ëni bojoguë quëayë yë'ë. Judío bainbi yë'ëre ai gu'aye cajëna, te'e ruiñe sehucoguë bojoyë yë'ë. ³aMë'ëbi judío bain yo'ojën ba'iyë, judío bain coca sa'ñëña cajën ba'iyë, ja'an si'ayete te'e ruiñe masiguëre sëani, më'ëni te'e ruiñe sehucoguëna, bojora'rë achani ro'taguë ba'ijë'n.

La vida de Pablo antes de su conversión

⁴Yë'ë yua judío bainguë sëani, si'a judío bain yijare ba'iguë, Jerusalën huë'e jobo tëca saisi'quë ba'iguë, judío bain yo'ojën ba'iyë'ru güina'ru yo'oguë ba'nhuë yë'ë. Ja'nca ba'iguëna, judío bain si'acuabi yë'ë zinrënbi yë'ëni ëñani masijën ba'iyë. ⁵Ja'nca ba'iguëbi bonsë hua'guë runni, fariseo bain yo'ojën ba'iyete ye'yeni, te'e yo'o zi'inni ba'iguë ba'nhuë yë'ë. Fariseo bain ba'iyete cato, si'a judío bain jubëan yo'oye'ru Riusu ira cocare quë'rë te'e ruiñereba ëñajën yo'ojën ba'icua'ë. Ja'nca ba'iguëna, si'a judío bainbi yë'ë yo'oguë ba'ise'ere masini, yureña quëaye yë'nica, te'e ruiñe quëaye poreyë. ⁶Yureca, fariseo bain ro'taye'ru ro'taguë, bain junni tonsi'cuabi go'ya rani Riusu naconi ba'ija'cua'ë. Riusubi ja'an cocare yëquëna ira bain ba'isi'cuani cani jo'caguëna, yë'ë yua si'a recoyo ro'tani, yë'ë go'ya raija'yete ëñaguë ëjoguë ba'iyë yë'ë. Ja'nca ro'taguë ba'iguëna, judío bainbi yë'ëni bëinjën, yë'ëni preso zeangüesehuë. ⁷Si'a judío bain jubëan, si'a sara samu jubëanbi Riusu coca cani jo'case'ere ro'tajën, Junni tonsi'cuabi go'ya raija'cua'ë mai cajën, Riusu yo'oja'yete ëñajën ëjojën, baguëni gare jo'caye beoye yo'o conjën ba'iyë. Yë'l'ëga güina'ru ëñaguë ëjoguë ba'iguëna, judío bain hua'nabi yë'ëni bëinjën, yë'ë ba'iyete gu'aye cajën ba'iyë, ëjaguë. ⁸¿Mësacua'ga guere recoyo ro'taye'ne? ¿Bain go'ya raija'yete si'a recoyo ro'taye mësacua?

Pablo cuenta cómo perseguía a los cristianos

⁹Yë'ë yua fariseo bain yo'ojën ba'iyë ye'yesi'quë sëani, Cristo bainni je'o baye ro'taguë ba'nhuë. Jesús Nazareno bainguëni ai gu'a güeguë, baguë bain concuani ai yo'o güeseaguë ba'nhuë yë'ë. ¹⁰Ja'nca yo'oguë, ja'an jubë bain Jerusalem ba'ijëna, bacuani je'o bani, pairi ëja bainbi conjëna, bacuare preso zeanni, ya'o huë'ena guaoni, yequëcuani huani senjo güeseaguë ba'nhuë yë'ë. ¹¹Yequëcuare'ga zeanni, Jesucristoni zi'inni ba'iyë gare jo'ceni senjojë'n caguë, bacuani ai jëja huaiguë ba'nhuë yë'ë.

Ja'nca huaiguë, si'a judío bain ñè'ca huè'eñana cacani, bacuani ai je'o bani, Cristo bainre zeanni rërèni ai yo'o güeseni, so'o huè'e joboña tèca Cristo bainni be'teni tuni zeanjaè'è yè'è.

Pablo cuenta otra vez su conversión

12 Ja'nca tuni zeañe ro'taguë, pairi ëja bainbi utire toyani yè'ëna insijënna, Damasco huè'e jobona sani, Cristo bainre zeanni guaoza caguë saiguë ba'nhuë yè'è. 13 Ja'nca saiguë, mëñera sè'irèn ba'iguëna, ai ta'yejeiye ma'ñoñereba miaguëna, ënaguë ba'nhuë yè'è. Ènsëguë miañe'ru què'rè ta'yejeiye miani, yè'è tè'ljiye ba'iruan si'aruanna ma'ñoñe gaje meguë ba'nji. 14 Ja'nca ma'ñoquëna, yè'è, yè'è gaje concua naconi si'acuabi yijana tanni umejën ba'nhuë. Ja'nca umejën ba'ijënna, guënamë re'otobi hebreo coca ai jëja cani achoguëna, achahuë yè'è: “Saulo, Saulo, ¿mè'è queaca ro'taguë yè'ëni je'o baguë be'teguë'ne? Yè'è yëyete gare yo'oye güeguë sèani, mè'ëbi ai ja'siye ai yo'oguë ba'iyë mè'è cani achoguë ba'nji. 15 Cani achoguëna, sehuoguë senguë ba'nhuë yè'è: “¿Gueguëbi yè'ëni caguë'ne mè'è, Èjaguë?” senni achaguëna, Èjaguëbi: “Yè'è yua Jesucristo'è” sehuoguë ba'nji. “Yè'ëni ai je'o baguë, ai yo'oyë mè'è. 16 Yureca huëni nëcajè'ën. Mè'ëre yè'è bainguë congüete re'huani baza caguë, mè'ëna gaje meni ëñohuë yè'è. Yè'ëre ja'nca yo'o congüë, yè'è ba'iyete ëñani masini, si'a bainna sani quëani achoguë ba'ijè'ën. 17 Judío bainbi mè'ëni je'o bajënna, judío bain jubë ba'ima'icua'ga mè'ëni je'o bajënna, yè'ëbi mè'ëni congüë, mè'ëni etoni baja'guë'è yè'è. Ja'nca etoni baguëna, ja'ansi hua'nana sani yè'è cocarebare te'e ruiñe masi güesejè'ën. 18 Bacuana sani, ro huesë ëaye ba'i hua'nani yè'è congüë ba'iyete masi güesejè'ën. Bacua yua zijei re'oto ba'iyè'ru ba'ijënna, yè'è mia re'otore bacuani ëñojè'ën. Zupai huatibi bacuani ai ta'yejeiye zeanni baguëna, bacuare etoni, Riusu ba'iyete ye'yoni, Riusuni recoyo te'e zi'in güesejè'ën. Yè'ëni si'a recoyo ro'tayete masi güesejè'ën. Ja'nca si'a recoyo ro'tajën banica, yè'ëbi bacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare se'e ro'tama'iguë, Riusu bainrebare bacuare re'huani baguë, yè'è bayete carajeiye beoye bacuana ro insini jo'caja'guë'è yè'è.” Ja'an cocare cani achoguëna, yè'ëbi achani, Jesucristo ba'iyete te'e ruiñe masiguë ba'nhuë yè'è.

Pablo obedece la visión

19 Yureca, yè'è ëjaguë, guënamë re'otobi coca guanseni jo'caguëna, yè'è yua gare güeye beoye te'e ruiñe achani yo'ohuë. 20 Damasco huè'e jobona sani, ja'an bainni Cristo cocarebare ru'ru quëani achohuë yè'è. Ja'nrebi Jerusalemna sani, ja'nrebi si'a Judea yijana sani, ja'nrebi judío bain jubë ba'ima'icua'na sani, Cristo cocarebare quëani achoguë ba'è'è yè'è. “Mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani, Riusuna bonëni, baguëni recoyo te'e zi'nzini ba'ijën, baguë yëye se'gare te'e ruiñe yo'ojën ba'ijè'ën” quëani achoguë ganiguë

ba'èlè yè'lè. ²¹Ja'nca yo'oguè ba'iguèna, judío bainbi yè'lèni bëinjën, Riusu uja hu'èna cacani yè'lère zeanni, yè'lère huani senjo èaye yo'ohuè. ²²Ja'nca yo'oye ro'tacuareta'an, Riusubi yè'lère conni tèaguèna, yureña tèca huajè hua'guè ba'iyè yè'lè. Ja'nca ba'iguèbi baguè cocarebare si'a bain, ta'yejeiye beo hua'na, ta'yejeiye èja hua'na, si'acuani quèani achoguè ba'iyè yè'lè. Moisés coca toyani jo'case'lere ènaguè, Riusu ira bain raosi'cua toyani jo'case'lga ènaguè, ja'an coca canì jo'case'lru ba'iyè, Riusu yo'oja'yete masini quèani achoguè ba'iyè yè'lè. ²³Riusu Raosi'quèbi ai yo'oye ba'ija'guè'bi canì jo'caguèna, ja'an cocare quèani achoyè yè'lè. Mai ro'ire ai yo'oni, ja'nrèbi junni tonni, go'ya rani, ru'rureba go'ya raisi'què ba'ija'guè'bi. Ja'nca ba'ija'guèbi si'a judío bain, si'a judío bain jubè ba'ima'icua're'ga baguè ba'iyete te'e ruiñe masi güeseja'guè'bi baguè. Ja'an coca yua Riusu coca toyani jo'case'e sèani, si'a bainni quèani achoguè ba'iyè yè'lè, sehuoguè caguèña Pablo.

Pablo trata de convencer a Agripa de que se haga cristiano

²⁴Ja'nca sehuo coca caguèna, Festobi ai jèja güiguè caguèña:

—Pablo, mè'lè yua ai coca baguè ruèn'lè. Ai ta'yejeiye uti ye'yeni, loco hua'guè ruèn'lè mè'lè, güiguè caguèña. ²⁵Caguèna, Pablo sehuoguèña:

—Bañè. Loco hua'guè ruinmaè'lè yè'lè, ta'yejeiye èjaguè Festo. Te'e ruiñe se'lga cayè yè'lè. Bainni re'oye ye'yoni, te'e ruiñe masi güeseza caguè ba'iyè yè'lè. ²⁶Mai ta'yejeiye èjaguè Agripabi ènjo'on ba'iguèbi ja'an si'ayete masiji. Ja'nca masiguère sèani, yè'lè recoyo ro'taguè ba'iyete gare huaji yèye beoye baguèni quèani achoyè yè'lè. Aito. Baguèbi si'aye yè'lè case'lere achani, te'e ruiñe ro'taji, si'a bainbi Riusu ba'iyete masicua sèani. ²⁷Ja'nca sèani, yè'lè ta'yejeiye èjaguè, ¿Riusu ira bain raosi'cua toyani jo'case'lere si'a recoyo ro'taguè mè'lè? Aito. Mè'lèbi si'ayete achani, si'a recoyo ro'tayè mè'lè, caguè sehuoguèña Pablo.

²⁸Sehuoguè caguèna, Agripabi sehuoguèña:

—Mè'lèbi se'e choa ma'carè yè'lèni coca yihuoguè, ¿yè'lère Cristo banguète re'huaye ro'taguè mè'lè? senni achaguèña.

²⁹Senni achaguèna, Pablo sehuoguèña:

—Choa ma'carè se'lga yihuoguè, o ai zoe coca yihuoguèna, mè'lè, si'a hua'na ènjo'on ba'icua naconi, si'a jubèbi yè'lè ba'iyè'ru te'e ba'ija'bè cayè yè'lè. Yè'lè'ru guènamea huense'l'ru beoja'bè. Ja'anre Riusuni senreba señè yè'lè, caguè sehuoguèña.

³⁰Ja'nca caguèna, ta'yejeiye èjaguè Agripabi huèni nècani etaguèña. Etaguèna, èjaguè Festo, Berenice, bacua conjën ñu'icua, si'acuabi etareña.

³¹Etani, bacua se'gabi sa'ñeña coca senni achajèn bateña:

—Gare gu'aye yo'oma'isi'quère sèani, baguèni huani senjoñe porema'iñè mai, careña.

³²Cajèna, Agripabi yua Festoni caguèña:

—Baguë yua mai ta'yejeiye ëjaguë Augusto cani jo'caja'yete senma'itoca, baguëte etoni saoye porere'ahuë mai, caguëña.

Pablo enviado a Roma

27 ¹Ja'nrëbi, ëja bainbi ro'tani guanserena, Italia yijana sai bi'rahuë yëquëna. Soldado hua'nabi Pablote, yequëcua preso zeansi'cuare, bacuare ñë'coni, soldado jubë ëjaguë Julio hue'e hua'guëna sani te'e jai jubëre insihuë. Julio yua soldado jubë ëjaguë Augusto hue'e jubë baji'i baguë. ²Ja'nca insini jo'carena, Saiñu cajëna, jai ziaya yogu, Adramitio yijabi ti'anni jeguëna, ja'an yoguna cacahuë. Yëquëna bain jubë ba'iguë Aristarco hue'eguë, Tesalónica huë'e jobo, Macedonia yija huë'e jobobi raisi'quë yua yëquëna naconi te'e saiguë baji'i. Ja'nrëbi jo'chini saijën, Asia ca'nco huë'e joboñana jejën saija'cua baë'ë. ³Sani, ja'nrëbi ñatani, Sidón yo sa'rona ti'anhüë. Ti'anni, ëjaguë Juliobi Pablóni ai re'oye yo'oguë cabi: “Më'ë gaje bain ënjo'on ba'icuana sani, bacua naconi bëani huajëni rajjë'ën” caguëna, Pablo ja'nca yo'obi. ⁴Ja'nrëbi se'e sani, Chipre jubona ti'anni, tutu tëhuo ca'ncobi saë'ë, go'iyë tutuyë sëani. ⁵Sani, jai ziyare je'enni, ja'nrëbi Cilicia, Panfilia, ja'an yijañare tayojeiye sani, ja'nrëbi Mira huë'e jobo, Licia yija huë'e jobo, ja'anruna je'ë.

⁶Jejëna, soldado ëjaguë Juliobi se'e yequë yogute cu'ejani tinjani, yëquëenate sani guaobi. Alejandría yogu yua Italia yijana saiguë baji'i. ⁷Guaoguëna, ja'nrëbi se'e sani, zoe ba'i umuguseña bojora'rë ganini, yo'ojën ba'ijën Gnido yija ca'ncona ti'anhüë. Go'iyë tutuyë sëani, ja'an ca'ncona se'e saiye poremajën, ari ca'ncona bonëni, Creta jubo tëca saë'ë. Sani ti'anni, ja'nrëbi Salmón na'miñote tayojeiye sani, tutu tëhuo ca'ncobi bojora'rë ganihuë. ⁸Ja'nca ganijën ba'ijën, zoe ba'i umuguseña Re'o Yo Sa'ro hue'eruna saijën ba'ijën ti'anhüë. Lasea huë'e jobo yua cueñe baji'i.

⁹Besa ganima'isi'cua sëani, ocorën ti'anguëna, se'e ganiñe ai huaji yëjën baë'ë. Ja'nca ba'iguëna, Pablóbi ai jëja yihuoguë, ¹⁰yogu ëja bainni quëabi:

—Se'e sanica, ai yo'ojën ba'ija'cua'ë mai. Aireba bonsere huesoni si'aja'cua'ë mai. Yogu ayase'ere huesoni mai jubë ba'icua'ga te'e hua'nabi carajeija'cua'ë, yihuoguë cabi.

¹¹Caguëna, soldado ëjaguëbi ta'yejeiye ro'tamaji'i. Ro'tamaguë, yogu ba ëjaguë, baguë tayo ëjaguë, bacuabi Saiñu cajëna, bacua caye'ru yo'oñu caguë ro'tabi. ¹²Ja'nrëbi, si'a jubëbi sa'ñeña cajën, jobo ba'icuabi cahuë: “Gu'a yo sa'ro sëani, quë'rë se'e saiñu. Si'a ocorën ënjo'ona bëani banica, ai ya'jayë mai. Porenica, Fenice yo sa'rona ti'añu. Creta jubo tutu tëhuo ca'ncoreba ba'iguëna, ocorën bëani ëjojën, re'oye ba'ija'cua'ë mai” cahuë bacua.

La tempestad en el mar

¹³ Cajëna, ja'n'rëbi re'lo tutu raiguëna, yo'je ca'ncobi raiguëna, bain hua'nabi Saiñu cajën, jo'chini saijën, jubo yëruhuaja'an sai bi'rahuë. ¹⁴ Saijën ba'ijëna, ja'n'rëbi jubo ca'ncobi Noroeste hue'e tutubi ai jëja rani, yogute ai jëja sa bi'rabi. ¹⁵ Ja'nca saguëna, yëquëna hua'nabi ai yo'ojën, tayoye'ga poremajën, ro guaja yo'ojëna, tutu se'gabi yëquëna yogute jaiya ca'ncona ai jëja sabi. ¹⁶ Saguëna, yequë jubo, Clauda jubo, rëño jubo ba'iguëna, Ja'an jubo que ca'ncona gatiñu cajën yo'ojëna, tutubi yëquënare ta'yejeiye seamaji'i. Ja'n'rëbi si'a hua'nabi ai jëja yo'lo yo'ojën, yo'je reosi yora'curëte mëani ayahuë. ¹⁷ Ayani tējini, ja'n'rëbi guënameabi inni, jai yogu guërëbëna bonëjeiñe huenhuë. Ja'n'rëbi, Sirte yëruhuana tuama'iñe cajën, ëmëje'en ba'i tutu zean cañare gachohuë. Gachoni, ja'n'rëbi ro tutu saoruja'an saë'ë. ¹⁸ Sani ñatani, tutubi yuta ai jëja seaguëna, yogu ayase'e si'ayete ziaiana senjohuë. ¹⁹ Senjoni, ja'n'rëbi samute ba'i umugusebi tutubi quë'rë se'e jëja seaguëna, si'a yogu ba'i ma'carëan guëna ma'carëan, tutu can huëa ma'carëan, si'ayete ziaiana senjohuë. ²⁰ Senjoni, zoe ba'i umuguseña ro huahuajën, ai jëja tutuguëna, zije picobëbi ënsëguë, ma'choco hua'i, ja'anre gare ëñamajën, huajë hua'na etaye, ja'anre ro'taye gare jo'cahuë.

²¹ Gare aon ainmajën ba'ijëna, Pablobi nëcani, cabi:

—¿Mësacua queaca ro'tajën, yë'ë yihuoguë case'ere achamate'ne? Creta jubobi etama'itoca, yure ai yo'ojën ba'iyë bonse carajeise'e, gare ëñama'ire'ahuë. ²² Ja'nca ai yo'ojën ba'icua'eta'an, yë'ë yihuo cocare achajë'n. Mësacua yua jëja recoyo re'huani, huajë hua'na ba'ija'yete ro'tajë'n. Yogu se'gabi carajeija'guëna, mësacua si'acuabi huajë hua'na etaja'cua'ë. ²³ Riusu masi güesese'e sëani, yure achani bojojën ba'ijë'n. Yure ñami Riusu guënamë re'oto yo'lo conguëbi yë'ëna gaje meni quëaguëna, masihuë yë'ë. Yë'ë yua Riusure yo'lo conguëre sëani, ²⁴ Riusubi yë'ëni ën cocare raobi: “Gare huaji yëye beoye ba'ijë'n, Pablo. Më'ë yua romano bain ta'yejeiye ëjaguëna sani sehuoja'guë sëani, më'ë gaje concua si'acuare huajë hua'nare re'huaja'guë'ë yë'ë” caguë raobi Riusu. ²⁵ Ja'nca caguëna, yë'ë gajecua, mësacua yua bojo recoyo re'huani jëja bajë'n. Riusubi cani jo'caguëna, baguë yo'oja'yete si'a recoyo ro'tareba ro'tayë yë'ë. Riusubi maini cani jo'casi'quë sëani, güina'ru yo'oguë ba'ija'guë'bi baguë. ²⁶ Ja'nca yo'oja'guëbi mai yogute tutu naconi saguëna, jubo yëruhuana tuaja'cua'ë mai, cabi baguë.

²⁷ Ja'n'rëbi, catorce ba'i umuguse ti'anguëna, ja'an ñami Adria ziaiyare ba'ijën, tutubi ai jëja ju'a raiguëna, ñami jobo ba'irënbï yogu yo'lo concuabi “¿Gue yijana ti'anja'cua'ne mai?” cajën, ²⁸ ziaya rëirure cu'ejëna, veinte abrazada rëji'i. Ja'n'rëbi, se'e rëño zoe huahuajën, se'e

rëirure cu'ejëna, quince abrazada se'ga rëj'i. ²⁹Ja'nca rëiguëna, Gata yëruhuana tuama'iñe cajën, ancla guëna se'nquehuëan gajese'gahuëanre sëri seihuëbi gachoni tonni, ja'n'rëbi ñataye tëca ëjohuë. ³⁰Ja'nca ëjojën ñu'ijëna, yogu yo'o concuabi sa'ñeña yahue coca cajën, Mai hua'na se'gabi etani saiñu cajën, yëquënani quëahuë:

—Se'e yequë ancla guëna se'nquehuëanre cohuëbi gachoni toñe bayë yëquëna, cani, yo'o bi'rahuë.

³¹Yo'o bi'rani, rëño yora'curëte paëhuabi gachoni ziyana ton bi'rahuë. Ton bi'rajëna, Pablobi soldado ëjaguë Julio baguë soldado hua'na, bacuani quëabi:

—Yogu yo'o concuabi jai yoguna bëama'itoca, mësacuabi huajë hua'na etaye gare porema'iñë quëabi.

³²Ja'nca quëaguëana, soldado hua'nabi yora'curë yëimea gueonni gachomeare tëyojëna, yora'curëbi ziyana tonni meani huesëbi.

³³Ja'n'rëbi ñata bi'raguëna, Pablobi si'a bainni yihuoguë cabi:

—Mësacua si'acua ainjë'ën. Catorce umuguseñabi mësacuabi gare cainmajën, gare aon ainmajën ba'icua sëani, ³⁴yurera'rë mësacua aon inni ainjë'ën. Ainma'itoca, çqueaca jëja bani huajë hua'na etaye'ne? Mai hua'na si'a hua'nabi gare ja'si neñe beoye huajë hua'na etaja'cua'ë, yihuoguë cabi Pablo.

³⁵Ja'nca cani, jo'jo aonra'përëte inni, Riusuni Surupa cani, si'acuabi ëñajëna, ja'n'rëbi aonbëte jë'yeni, anji'li baguë. ³⁶Ja'nca ainguëna, si'a hua'nabi bojo recoyo re'huani, güina'ru aonre inni aën'ë. ³⁷Si'a jubëre cuencueto, doscientos setenta y seis bain hua'na ba'ë'ë yëquëna. ³⁸Ja'n'rëbi aonre anni yajini, Yogubi quë'rë huëijeija'guë cajën, mai trigo aon, bultoña ayase'e'ga hue'oni ziyana senjohuë.

Se hunde el barco

³⁹Ja'n'rëbi ñatani tëjiguëna, yogu yo'o concuabi çGue jubo'ne? cajën, huesë ëaye ëñajën, gue meja yëruhua re'o huahuë ba'iguëna, Ja'anruna jeni tuajaiñu cajën yo'o bi'rahuë. ⁴⁰Ancla guëna se'nquehuëanre tijoni, ziyana tonni senjohuë. Ja'n'rëbi, yogu tayo hua'tiña gueonsimere tijoni, cohuë ba'i tutu zean canre huëani, yëruhua tëca sai bi'rahuë. ⁴¹Sai bi'rajëna, ja'n'rëbi sao ziaya ba'iruan samuruan ba'iguëna, beanruna tuaja'ë. Cohuë se'gabi jëja tuaguëna, sëri seihuëbi huahuabi. Ja'nca huahuani, ziaya të'a yua yo sëri seihuë ai jëja cue raquëna, sëri seihuëbi hua'huani si'abi. ⁴²Hua'huani si'aguëna, soldado hua'nabi quëquëjën, Preso zeansi hua'nabi gatini saima'iñe cajën, bacuare huani senjoñe ro'tahuë. ⁴³Ja'nca ro'tacuareta'an, bacua ëjaguë Juliobi ënsebi. Pabloni huajë hua'guëre re'huaye yëbi. Ja'nca yëguëbi si'acuani cabi:

—Mësacuabi yi'huaye masitoca, ziyana chani yëruhuana ru'ru saijë'ën, caguëna, jobo ba'icubi ja'nca yo'ohuë.

⁴⁴Ja'nca yo'ojëna, yequëcuabi ba yogu tontoña hua'huase'ere zeanni, huahuajën saë'ë. Ja'nca saijën, si'a hua'na yua huajë hua'nabi jubo yëruhuana ti'anhüë.

Pablo en la isla de Malta

28 ¹Ja'nca ti'anni ba'ijën, ja'an jubo mami hue'eyete senni achato, Malta jubo baji'i. ²Ba'iguëna, ja'anru bainbi yëquënani conjën, ai sësëye ocoguëna, toare suacaë'ë. Suacani, Mësacua cuin rajjë'ën choijëna, ja'nca yo'ohüë. ³Ja'nca cuinjën ba'ijën, Pablo yua enca cuenesere chiani, toana uanguëna, aña hua'guëbi, guëojeiguëna, huajëni, Pablo ëntë sarana cunni reabi. ⁴Cunni reaguëna, ja'an jubo bain hua'nabi ëñani, sa'ñeña cahuë:

—Ëñajë'ën. Bainre huani senjoguëbi maina ti'anbi. Ziaya tutu sease'ebi huajëguë etasi'quëreta'an, mai ëjago riusubi aña hua'guëre raoni, baguëni huani senjogo, sa'ñeña cahuë.

⁵Ja'nca cacuata'an, Pablobi aña hua'guëre cue'nconi, toana tonni, gare ja'si achaye beoye baji'i. ⁶Ba'iguëna, ja'an bainbi baguëni zoe ëñajën, ¿Queaca yo'oguë ri'rima'iguë'ne? ¿Queaca yo'oguë huajë junni tainma'iguë'ne? cajën ëjojën ëñacuata'an, huajë hua'guë se'ga nëcaguë baji'i. Ja'nca ba'iguëna, bacuabi se'e ro'tani, riusu hua'guë'bi ba'iji baguë, ca bi'rahuë.

⁷Ja'nrebi toana cuinjën, ja'an bainni senni achato, ja'an jubo ta'yejeiye ëjaguë, baguë yija yua cueñe baji'i. Publio hue'eguëna, baguëni ëñajën saijëna, baguë yua yëquëna hua'nare bojoguë, re'oye conni cuiraguë, samute umuguseña baguë huë'ena bëa güeseni babi. ⁸Ja'nca yo'oguëna, Publio pë'caguëni ëñato, rau jayoguë, guëtaru neni ju'inguë baji'i. Ja'nca ba'iguëna, Pablo yua baguëna cacani, Riusuni senni, ja'nrebi baguëntë saraña ju'in hua'guëna pa'anaroni, baguëre huachobi. ⁹Huachoguëna, ja'an jubo bain rauna ju'incua si'acuabi Pablona ti'an rani, gare huajë hua'na goë'ë. ¹⁰Ja'nca huajë rani, yëquënani ai bojojën, re'oye ëñajën, ai re'oye yo'o conjën cuirahuë. Bacua bonsere yëquënana ro insijën, yëquëna se'e saye yëse'e si'ayete yëquëna mame yoguna ayacaë'ë.

Pablo llega a Roma

¹¹Samute ñañaguë hua'i ja'an jubote ëjojën baë'ë yëquëna. Ja'nca ba'ini, ja'nrebi yequë yoguna cacani sai bi'rahuë. Ja'an yogu yua Alejandría huë'e jobobi ti'an rani, oco ñañaguë hua'i si'aye tëca jeni gueonni baji'i. Samu riusu hua'na, Cástor, Pólux hue'ecua, jubë tël'ya raisi'cua, bacua sinjobëanre yogu cohuëna te'ntoni bahuë ja'an yogu bain. ¹²Ja'an yoguna cacani, sani, Siracusa yo sa'rona ru'ru ti'anhüë. Ti'anni, samute umuguseña ba'ini, ¹³ja'nrebi se'e sani, yequë yijana ti'anni, yëruhua

ca'ncoja'an sani, ja'n'rëbi Regio huë'e jobona ti'anhuë. Ti'anni, ñatani, sërìbë ca'ncobi ai re'oye tutuguëna, se'e sani, ja'n'rëbi yequë umuguse Puteoli huë'e jobona ti'anhuë. ¹⁴Ti'anni ëñato, Cristo bain hua'na baë'ë. Ja'nca ba'icuabi yëquënare choijënna, bacua naconi bëani, te'e ëntë sara samu umuguseña baë'ë. Ba'ini, ja'n'rëbi se'e sani, Roma ma'abi ganijën saë'ë. ¹⁵Saijënna, Cristo bain hua'na Roma huë'e jobore ba'icuabi yëquëna ti'anja'ñete masini, yëquënani tinja raë'ë. Te'e jubëbi Apio Foro tëca tinja raë'ë. Yequë jubëbi Samute Huë'eña tëca tinja raë'ë. Ja'nca tinja raijënna, Pablobi bacuani ai bojoguë ëñani, ai bojo recoyo re'huani, Riusuni ai Surupa caguë baji'i. ¹⁶Ja'n'rëbi, Roma huë'e jobona ti'anjënna, mai soldado ëjaguëbi preso zeansi'cua si'acuare sani, ja'anru soldado ëjaguëna jo'cabi. Jo'caguëna, Pablo se'gare ca'ncona sani, yequë huë'ena guaoni, te'e soldado hua'guëbi baguëni ëñaguë baguëna, te'e hua'guë bëani baji'i.

Pablo en Roma

¹⁷Bëani ba'iguë, samute umuguseña bëani huajëni, ja'n'rëbi judío ëja bain Romare ba'ijënna, Bacuare choijë'ën caguëna, bacuabi ti'an raë'ë. Ti'an raijënna, Pablobi bacuani coca quëabi:

—Yë'ë ënjo'ona raise'ere quëaguëna, achajë'ën. Mai ira bain ba'isi'cua yo'ojën ba'ise'e'ru te'e ruiñe yo'oguë ba'iyë yë'ë. Judío bain Jerusalén huë'e jobore ba'icuanì gare gu'aye yo'oma'isi'quëreta'an, yë'ëre preso zeanni, romano ëja bainna jo'cani, yë'ëni huani senjoja'ñete sen'ë.

¹⁸Senjënna, romano ëja bainbi yë'ëni zoe senni achani, sa'ñeña cahuë: “Pablo yua gare gu'aye yo'oma'isi'quëre sëani, baguëte gare huani senjomajën, baguëte etoni saoñu” cahuë. ¹⁹Ja'nca cajënna, judío bainbi ai bëinjën, ai je'o bajën, yë'ëre huani senjo güese ëaye yo'ojënna, yë'ë'ga ëjaguëni senhuë: “Romano bain ta'yejeiyereba ëjaguëna yë'ëre saojë'ën. Baguë yua yë'ë yo'oguë ba'ise'ere te'e ruiñe masini, yë'ë ba'ija'yete coca quëani jo'caja'guë” caguë sen'ë yë'ë. Yë'ë bain jubë judío bainni gare gu'aye caye beoguëta'an, ja'nca sen'ë yë'ë. ²⁰Ja'nca senguëna, romano ëja bainbi yë'ëre preso zeansi'quëre ënjo'ona raohuë. Ja'nca raojënna, Rómama ti'anni ba'iyë yë'ë. Judío bain bënni senjose'e ro'ina ti'an raisi'quë sëani, mësacuanì ëñani coca caza caguë choë'ë yë'ë. Mai hua'na si'a Israel bainbi Riusu yo'oja'ye canì jo'case'ere te'e ruiñe masini, baguë cuencuenì raoja'guërebare ëñajën ëjojën ba'ijënna, yë'ë'ga baguë ti'an rani ëñose'ere ëñasi'quëre sëani, yë'ëre preso huenni raohuë, quëabi Pablo.

²¹Quëaguëna, bacuabi sehuohuë:

—Yëquënabi më'ë ti'an raija'yete gare huesëhuë. Judío bain Judea yijare ba'icuabi më'ë ba'iyete gare toyani romaë'ë. Yëquëna jubë judío

bain ja'an yijabi raisi'cua'ga mè'è ba'iyete gare gu'aye cama'è. ²²Si'a yijaña bainbi Cristo bain jubète ai gu'aye cani achajënna, achahuè yèquëna. Ja'an se'gare achajënna, mè'è'ga ja'an bain yo'o'jèn ba'iyete quëajj'ën. Achani masiye yëyè yèquëna, sehuoni, baguëni senni achahuè. ²³Senni achajënna, baguè quëa umuguse cuencueni cajënna, ai jai jubè bainbi baguè ba'i huè'ena ti'an raè'è. Ti'an rajjënna, Pablobi Riusu bainreba mame re'huani bayete quëani achoguè na'ijaji'i. Moisés coca, Riusu ira bain raosi'cua coca, ja'an coca cani jo'case'ere quëaguè, Riusu Raoja'guëreba ti'an rajja'yete quëani achoguè, Jesucristo ti'an raise'ere quëaguè, Ja'anguè yua mai gu'a juchare recoyo ténoguè raji'i baguè, caguè quëaguëna, ²⁴judío bain jubè jobo ba'icua'bi si'a recoyo ro'tani Cristoni te'e zi'linhuè. Yequëcuaca banhuè. ²⁵Pablo cocare achajën, sa'ñeña te'e ro'tamajën, te'e bëinjën bonëni saè'è. Ja'nca sai bi'rajjënna, Pablobi bacuani si'a jëja cabi:

—Mai ira bainguè raosi'què Isafías hue'eguëbi Riusu coca toyani jo'caguëna, achajj'ën. Riusu Espíritubi Isafásni coca ca güesequëna, mai ira bain ba'isi'cuani re'oye quëaguè ba'nquëña:

²⁶Ja'an bainna sani quëajajj'ën:

Mësacua yua ganjo bacuata'an, yè'è cocare achaye güeja'cua'è.

Mësacua yua ñaco bacuata'an, yè'è yo'o'ja'yete ëñajën ro'tama'ija'cua'è.

²⁷Bacuabi yè'è ro'taye'ru ro'taye güecua sëani, ja'an cocare bacuani quëajajj'ën.

Yè'è cocare te'e ruiñe achaye güecua sëani, bacua ganjo gui'ise'le'ru ba'iyè.

Yè'è yo'o'ja'yete ëñani recoyo ro'taye güecua sëani, bacua ñaco ëñama'icua ruën'è.

Ja'nca ruinsi'cuabi Riusu ba'iyete ëñani masiza cajën,

Riusu cocare achani ye'yeza cajën ba'icuaata'an, bacua yua yè'è ba'iyete masiye porema'ija'cua'è. Bacua gu'a juchare yè'ëni tëno güese'ere gare porema'ija'cua'è.

²⁸Riusubi ja'an cocare cani jo'casi'quëre sëani, mësacua yua te'e ruiñe achani ro'tani masijj'ën. Mësacuabi Jesucristo recoyo tënnoni mame re'huayete ro gu'a güeni senjojënna, Riusubi yequè bain judío jubè ba'imal'icuaana bonëni, bacuare baguè bainreba ba'iyè choiji. Choiguëna, bacuabi te'e ruiñe achani, baguëni recoyo te'e zi'inni ba'ija'cua'è, cabi Pablo.

²⁹Ja'nca caguëna, si'a judío bainbi sa'ñeña senni achajën, Pablo coca case'ere cajën saè'è.

³⁰Yureca Pablobi ja'nca quëani achoguè baji'i. Samu tëcahuëan baguè huè'ere ba'iguè ro'iguëna, ai bain hua'nabi baguëni ëñajën raè'è. Eñajën rajjënna, bacuani bojoguè, ³¹Riusu cocarebare gare jo'caye beoye quëani

achoguë baji'i. Bainbi baguëni gare ënsema'ijëna, Riusu bainreba mame re'huani baye, mai Ëjaguë Jesucristo recoyo tënoñe, ja'an si'ayete bainni te'e ruiñe ye'yoguë, Riusu cocarebare gare jo'caye beoye quëani achoguë baji'i.

San Pablobi

ROMANO

Bainni utire toyani saobi

Saludo

1 ¹Yë'ë, Pablo, Jesucristo ta'yejeiye yo'o conguë, Riusu cuencueni raosi'quë sëani, Riusu cocarebare quëani achoguë ba'iyë yë'ë. ²Riusu ira bain cuencueni ai ba'irëña raosi'cuabi baguë te'e ruiñe ba'i cocarebare toyani jo'cajën, ³Riusu Zin, mai Ējaguë Jesucristo, baguë raija'yete quëani jo'cajën ba'nhuë. Baguë bainguë'ru ba'iyë cato, mai ira taita ba'isi'quë David hue'eguë, baguë bainguë yo'je raija'guë baji'i. ⁴Ja'nca ba'iguëta'an, Riusubi si'a jëja baguë ta'yejeiyete yo'oni ëñoguë, baguë Zinrebare baguëte re'huani go'ya rai güeseni, maire ëñobi. ⁵Ja'nca ëñoguë, maire conreba conguë, baguë cocareba quëani achocuare maire re'huani raobi. Si'a bainbi achani, Cristoni si'a recoyo ro'taja'bë caguë, Cristo ba'iyete quëani achocuare maire raobi. ⁶Ja'nca raoguë, güina'ru mësacua're'ga Jesucristo bainre cuencueni re'huaye ro'taji Riusu. ⁷Ja'nca sëani, mësacua Roma huë'e jobo ba'icua, Riusu yësi'cua, Cristo bain te'e ruiñe ba'icua'ru cuencueni re'huasi'cua, mësacuanani ën cocare toyani saoyë yë'ë. Mai Taita Riusu, mai Ējaguë Jesucristo naconi, bacuabi mësacuanani ai ta'yejeiye conreba conja'bë, cayë. Mësacuanani bojo reconoã huanonë ba'icua're re'huaja'bë cayë. Mësacua recoyo bojojën ba'ijë'ën, cayë.

Pablo quiere visitar Roma

⁸Ru'ru, ëñere quëayë yë'ë. Si'a ën yija bainbi mësacua Jesucristoni recoyo ro'tayete achajëna, mësacua si'acuare oiye ro'taguë, yë'ë Taita Riusuni ai bojoguë, mësacua ba'iyete Riusuni Surupa cayë yë'ë,

Jesucristobi yê'ère quëaguëna. ⁹Te'le ruiñe cayë yê'ë. Ja'nca caguëna, Riusubi ja'anre güina'ru masi güeseye poreji. Ja'anguëni si'a recoyobi si'a jëja congruë ba'iyë yê'ë, baguë Espíritubi congruëna. Ja'nca congruë, baguë Zin ba'iyë, baguë cocareba ja'anre si'a bainni quëani achoyë yê'ë. Quëani achoguë, mësacua ba'iyete Riusuni sencaiguëna, Riusubi yê'ë ujayete achaji. ¹⁰Ja'nca ujaguë yurera mësacuana ëñaguë saiyete yê'ère re'huacaijê'ën, Riusuni señe yê'ë. Baguë yëye'ru yo'oja'guë cayë. ¹¹Mësacuani ai ba'iyë ai cu'e ëaji. Mësacuani ëñani, Quê'rë jëja reconoa re'huasi'cua'ru ruinjê'ën caguë, Riusu Espiritu yê'ëna insise'ere mësacuana insireba insiye ro'tayë yê'ë. ¹²Mai recoyo ro'tajën ba'iyete sa'ñeña bojojën, sa'ñeña quê'rë jëja reconoa re'huajën bañuni cayë yê'ë.

¹³Yê'ë bain ai yësi'cua, ëñere mësacuani quëani achoye yëyë yê'ë. Ai ba'iyë mësacuana ëñaguë saza caguëta'an, poremai'huë yê'ë. Mësacua jubëna sani, si'a ën yija yo'ogüë ba'ise'e'ru, Riusu yo'ore yo'oni bojoza caguë, ba saiyete ëjoyë. ¹⁴Riusu cuencuesi'quë sëani, si'a bain judío jubë ba'ima'icuaana sani, Riusu cocarebare quëani achoye bayë yê'ë. Uti ye'yesi'cua, yequëcua airu ye'yesi'cua, yequëcua masijën cacua, yequëcua ro ro'tajën cacua, si'a bainna saiye bayë yê'ë. ¹⁵Ja'nca sëani, mësacua Roma bainre'ga cu'e ëaguëna, Cristo cocarebare mësacuani quëani achoye yëyë yê'ë.

El poder del evangelio

¹⁶Yê'ë'ga yua gare huaji yëye beoye Riusu cocarebare quëani achoyë, Riusu ta'yejeiyereba ba'i cocare sëani. Si'a bainbi ba cocare si'a recoyo ro'tajën ba'itoca, Riusubi ai ta'yejeiyereba yo'oni, bacuare tëani re'huani baji. Ru'ru, judío bain, ja'n'rëbi judío bain jubë ba'ima'icua, si'acuani baguë tëani re'huani bayete masi güeseji. ¹⁷Riusu cocarebare ëñato, Riusu re'oye ba'iyete masiye poreyë mai. Mailbi Jesucristoni si'a recoyo ro'tatoca, Riusubi maini ëñani, re'o bain ba'iyë maire caji. Ja'nca caji Riusu coca toyani jo'case'e: “Cristoni si'a recoyo ro'taguë, ja'anguë yua Riusu re'o bainguë case'e ba'iguëbi te'le ruiñera huajë recoyore baguë, si'arën ba'ija'guë'bi” toyani jo'case'e ba'iji.

La culpa de la humanidad

¹⁸Yureca, Riusubi bain gu'aye yo'oye, Riusuni gu'a güeye, ja'an si'ayete bëinguë ro'taguë ëñaji. Baguë bënni senjoja'ñete guënamë re'otobi masi güeseji. Baguë te'le ruiñe ba'i cocare cani achoguëna, bacuabi ba coca ye'yo'cuare ëñejën, gu'aye yo'ojën ba'iyë. ¹⁹Gu'aye yo'ojën ba'ijëna, Riusubi bacuani bënni senjoji, baguë ba'iyë yua te'le ruiñe masi güesese'e sëani. ²⁰Bain ñacobi baguë ba'iyete ëñama'icuaata'an, Riusu ën re'oto re'huani jo'case'ere ëñajën, baguë ba'iyë, baguë ta'yejeiye carajeima'iñe,

ja'anre te'e ruiñe masiye poreyë. Ja'nca masiye porecuabi baguë ën re'oto re'huani jo'case'ere ëñani, Riusu ba'iyete ye'yeye poreyë. Ja'nca porecuabi Riusuni tin ro'taye porema'iñë. ²¹Riusu ba'iyete masicuata'an, baguëni te'e ruiñe ëñamajën ba'iyë bacua. Baguëni Surupa caye beoye ba'ijën, baguëni bojoma'iñë. Ja'nca yo'ojën, ro bacua ëase'e se'gare ro ro'tajën, ro quë'rë gu'aye yo'ojën ro'tajën ba'iyë. Zije re'otore ganijën ba'iyë'ru ba'iyë. ²²“Te'e ruiñe ye'yesi'quë'ë ye'ë” cacuata'an, ro ro'tajën ba'icua ruën'ë. ²³Mai Riusu carajeima'iguëte ro jo'cani senjoni, bain carajeicua, ca hua'i hua'na, yequë hua'i hua'na, aña hua'na, ja'ancua ba'iyë'ru imageña ro te'ntoni nëconi, ja'anna ro gugurijën bojohuë.

²⁴Te'e ruiñe ro'tamajën ba'icua ruinsi'cua sëani, Riusubi caji: “Ro mësucua gu'a ëase'e se'gare ro'tani, ja'anna bonëni saijë'n” caguë, bacuare jo'cani senjoji. Gu'aye se'ga yo'ojën, sa'ñeña si'si ro'tajën, bacua gu'a ga'nihuëanbi sa'ñeña ro a'ta yo'ojën, sa'ñeña gue ëase'e yo'ojën ba'iyë. ²⁵Ja'nca ba'icuabi Riusu cocarebare ëñani, Gu'a coca'ë cajën, ro coqueye se'gare ro'tajën bojoyë. Riusu re'huani jo'case'ere ëñani, ja'an se'gare bojojën cuirajën, ja'an se'gana gugurijën ba'iyë. Riusurebare ro'tamajën, baguëte senjoñë. Senjocuata'an, ja'anguëni caraye beoye bojo cocare quëani achojën ba'ire'ahuë. Ja'nca ra'ë'ë.

²⁶Riusure jo'cani senjocua sëani, Riusubi bacua a'ta yo'oyete ëñaguë, Siso gu'aji caguë, ro bacua gue gu'a ëase'ena jo'cani senjoji. Romi hua'na'ga bacua gu'a ga'nihuëanbi sa'ñeña a'ta yo'ojën, sa'ñeña gu'aye së'ajën, Riusu re'huani jo'case'ere ro'taye beoye ba'ijën, ro bacua si'si ëase'e se'gare cu'ejën ba'iyë. ²⁷Güina'ru, ëmëcuabi Riusu re'huani jo'case'ere ro'taye beoye ba'ijën, romire cu'eyete güejën, sa'ñeña ro gu'aye së'ajën, ja'nca'ru ro bojojën ba'iyë. Ja'nca yo'ojënna, Riusure siso gu'aguëna, bacua se'ga Riusu bënni senjosi'cua ba'ija'cua'ë.

²⁸Riusu te'e ruiñe ba'iyete ye'yeye güejënna, Riusubi ro gu'aye yo'ojën ba'ija'bë caguë, bacuare si'si recoñoa ro'tacuare senjobi. ²⁹Bacua'ga si'a gu'ayete caraye beoye yo'oreba yo'oyë. Sa'ñeña ro a'ta së'ajën ba'iyë. Bonse ba ëaye rëinji. Bacua se'ga ba'iyë'ru huanone ba'iyë. Gue ëase'e se'gare cu'ereba cu'ejën ba'iyë. Bainre huani senjoñë. Sa'ñeña huayë. Ro coqueyë. Gu'a coca cayë. Yequëcua ba'iyete hui'ya achoyë. ³⁰Sa'ñeña gu'aye cayë. Riusuni je'lo bayë. Yequëcuabi coca yihuojënna, achaye güeyë. Ro bacua ba'iyë se'gare re'oye cayë. Gu'aye yo'oyete caraye beoye ro'tayë. Pë'caguë sanhuëbi guansejënna, ro achajën, tin yo'oyë. ³¹Re'oye yo'oye gare huesëyë. Bacuani fiatoca, ro'imal'iñë. Recoyo re'lo huanone beoyë. Yequëcuani oijën conma'iñë. ³²Riusubi yihuoni jo'caguëna, bacuabi ba cocare masiyë. “Ja'nca'ru yo'otoca, huesëni si'aye ba'iji” yihuoni jo'caguëna, bacua gu'ayete yua gue jo'caye beoye yo'ojën ba'iyë. Yequëcua güina'ru yo'ojën ba'icua'ega te'e ruiñe ëñajën bojoyë.

Dios juzga conforme a la verdad

2 ¹Yureca si'a bainni coca yihuoguëna, achajën ba'ijël'ën. Mësacuabi yequëcua yo'ojën ba'iyete si'nse äaye ëñatoca, Riusubi mësacuare'ga si'nseye caji. Mësacua güina'ru yo'ojën ba'ise'ere mësacuaní ro'ta güesequëna, sehuoye beoye ba'iyë mësacua. ²Riusubi ja'anrë gu'aye yo'ojën ba'icuare si'nseguë, te'e ruiñe ro'taguë yo'oji. Ja'anre masiyë mai. ³Ja'nca yo'oguëna, yë'ë bain ai yësi'cua, mësacua'ga güina'ru gu'aye yo'ojën ba'iyë. Yequëcua yo'ojën ba'iyete si'nse äaye ëñatoca, Riusu bënni senjoja'rën ti'anguëna, ¿mësacua jarona jëaja'cua'ne? ⁴Riusubi ai ta'yejeiye conguë ba'iguë, bain sehuoyete bojora'rë ëjoguë, baguë bënni senjoja'ñete yuta cama'iguëna, ¿mësacua guere yo'ojën te'e ruiñe ro'tama'iñe'ne? Riusubi mësacuare ai conguë, mësacua gu'a jucha senjoñete mësacuaní masi güesequë, baguë yëyete masi güesequëna, ¿guere yo'ojën te'e ruiñe ro'tama'iñe'ne mësacua? ⁵Riusubi baguë yëyete masi güesequëna, mësacuare acha ëama'iji, recoyo ro'tajën ba'ima'icuare sëani. Ja'nca sëani, Riusu bënni senjo umuguse, baguë te'e ruiñe ba'iyete ëño umuguse, ja'an umugusebi ti'anguëna, mësacua se'gabi mësacuare bënni senjoguë ba'ija'yete quë'rë ai ta'yejeiye bënni senjosi'cua ba'ija'cua'ë mësacua. ⁶Si'acuani bacua yo'ojën ba'ise'ere ëñani, bacua bënni senjoja'ñete re'huaní insiji Riusu. ⁷Yureca, yequëcuabi jo'caye beoye re'oye yo'ojën, Riusu ta'yejeiye ba'iyete baguë carajeiye beoye ba'iyete, ja'anre ai ta'yejeiye cu'e äaye ba'ijënna, Riusubi bacuare tëani re'huaní baguë, si'arën ba'ija'yete bacuana insireba insiji. ⁸Yequëcuabi bacua se'ga ba'iyë'ru huanöñe ba'ijën, Riusu te'e ruiñe ba'iyete gu'a güejën, gu'aye yo'oyete ro'tajënna, Riusubi bacuaní ai bëinreba bëinguë, bacuaní bënni senjoreba senjoji. ⁹Gu'aye yo'ocuare cato, si'acuabi ai ja'siye ba'ijën, caraye beoye ai yo'oreba yo'oyë. Riusubi ru'ru judío bainni bënni senjoji. Ja'nrëbi yo'je, judío jubë ba'ima'icuare'ga bënni senjoji. ¹⁰Ja'nca ba'iguëna, re'oye yo'ocuare cato, Riusu ta'yejeiye ba'iyete, bojo recoyo huanöñe, ja'anre coreba coyë, Riusubi insiguëna. Ru'ru, judío bainna insini, ja'nrëbi yo'je, judío bain jubë ba'ima'icuana insiji Riusu. ¹¹Riusubi si'a bainre te'e ëñaguë sëani, yequëcuare quë'rë re'oye ëñama'iji. ¹²Moisés coca toyani jo'case'ere beocuabi gu'aye yo'ojënna, Riusubi bacua gu'aye yo'ose'ere ëñani, Moisés coca toyani jo'case'ere ëñoma'iguëbi baguë bënni senjoñete caji. Moisés coca toyani jo'case'ere bacuabi yua ba cocare ye'yejënna, Riusubi bacua tin yo'ojën ba'ise'ere bacuaní masi güeseni, bacua bënni senjoja'ñete insiji. ¹³Bainbi Moisés coca toyani jo'case'ere achani yo'oma'itoca, ba'icuabi te'e ruin recoyo ba'iyë ti'anma'iñë. Ba cocare achani yo'ojën ba'icua ja'ancuaní Riusubi ëñani, re'o bain ba'iyë caji. ¹⁴Judío bain jubë ba'ima'icuabi yua Moisés

coca toyani jo'case'ere beoyë. Ja'nca beojëna, Riusubi bacua recoyo ro'tajën yo'o yo'oyete ëñani, Moisés coca toyani jo'case'ere'ru güina'ru yo'ojën ba'iyë bacua, caji. ¹⁵Ja'nca yo'ojën, Moisés coca cani jo'case'ere'ru, güina'ru yo'ojën, bacua reconoareba ja'nca ro'tajën ba'icua'e ëñoñë. Riusu re'huanu jo'case'e sëani, bacuabi gu'aye ro'tato, sa'nti recoyo huanoji. Re'oye ro'tato, recoyo re'o huanoji. ¹⁶Ja'nca ba'ijën, Riusu bënni senjo umuguse ti'anguëna, güina'ru recoyo huanone ba'iyë. Ja'an umugusebi Riusubi yua Jesucristote ëñoni, si'a bain yahue ro'tajën ba'ise'ere ëñani, ja'anre cuencueni, bacua bënni senjoñete huo'hueni insiji. Yë'ëbi Riusu cani jo'casi cocare quëani achoguëna, güina'ru ba'ija'guë'bi.

Los judíos y la ley de Moisés

¹⁷Mësacuabi ja'ansi'cua cajën, “Yë'ë yua judío bainguë sëani, re'o bainguë'ë yë'ë. Moisés coca toyani jo'case'ere ye'yesi'quëbi yua Riusu bainguë'ë yë'ë. ¹⁸Moisés coca ye'yesi'quë sëani, Riusu yëyete masiguë, ai re'oye yo'oye masiguë ba'iyë yë'ë” cayë mësacua. ¹⁹Ja'nca cajën, “Yequëcua ba coca huesëcuanu ye'yoye masiyë yë'ë” cayë. “Ñaco ëñama'icua'ru ba'ijëna, bacua gani ma'are ëñoñe masiyë yë'ë” cayë. “Zije re'oto'ru ba'ijëna, bacuani miañe ëñoñe masiyë yë'ë” cayë mësacua. ²⁰“Te'e ruiñe ro'tamajëna, te'e ruiñe ye'yoye masiyë yë'ë. Zin hua'na ba'icua'ru ba'ijëna, te'e ruiñe yihuoye masiyë yë'ë. Moisés coca ye'yesi'quë sëani, te'e ruiñe ba'iyete ai masireba masiyë yë'ë” ja'anre cajën ba'iyë mësacua. ²¹Ja'nca cajën, ro huacha ro'tajën ba'iyë mësacua. Yequëcuanu ye'yoye ro'tajën, ¿mësacua guere yo'ojën, mësacua ye'yojën ba'iyë'ru yo'oma'iñe'ne? “Bonse jianma'ijë'ën” cajën, ¿mësacua guere yo'ojën, bonse jiañe'ne? ²²“Tin romigoni yahue bama'ijë'ën” cajën, ¿mësacua guere yo'ojën, tin romigoni yahue baye'ne? Huacha riusu hua'i te'ntoni nëcose'ere güeyereba güeye cacuata'an, ¿mësacua guere yo'ojën, ba uja huë'ëñare jian cacaye'ne? ²³“Riusu coca ye'yesi'quë'ë yë'ë” cajën, ¿mësacua guere yo'ojën, baguë canu jo'case'ere yo'oma'iñe'ne? Ja'nca yo'omajën, baguëte ro jayaye'ru yo'oyë mësacua. ²⁴Riusu coca uti pëbëna ëñato, “Judío bain jubë ba'imal'icua'ru mësacua judío bain ro'ina Riusu ba'iyete gu'aye cayë” caji. Ja'nca case'e sëani, mësacua ba'iyete ro'tajën ba'ijë'ën. ²⁵Mësacua go neño ga'nihuë tÿoyose'ere ro'tato, re'oye ba'iji, Moisés coca guanseni jo'case'ere'ru yo'otoca. Yo'oma'itoca, ja'nca tÿoyosi'cua ba'ijën, ro ba'iyë. Riusubi ja'anre ëñama'iji. ²⁶Judío bain jubë ba'imal'iguë, go neño ga'nihuë tÿoyoma'isi'quë, ja'anguëbi Moisés coca guansese'ere'ru yo'otoca, Riusubi re'oye yo'oguë ba'iguëre'ru baguëte ëñaji. “Go neño ga'nihuë tÿoyosi'quë'ru te'e ba'iji” caji Riusu. ²⁷Ja'nca ba'iguëna, judío bain jubë ba'imal'icua'ru yua mësacua judío bain gu'aye yo'ojën ba'ise'ere

ẽñani, mėsacuani gu'aye cani jo'cayë. Mėsacuaca yua Moisés coca toyani jo'case'ere bajën, go neño ga'nihuëte tÿyo güesesi'cuata'an, Riusu coca guansese'ere ro ro'tajën, tin yo'ojën ba'iyë. Judío bain jubë ba'ima'licuaca yua go neño ga'nihuëte tÿyo güesema'isi'cuata'an, Riusu coca guansese'e'ru yo'ojën ba'iyë. Ja'nca ba'ijënna, mėsacuabi bacua re'oye yo'ojën ba'iyete ẽñani, mėsacua gu'a juchare masiyë. ²⁸Yureca, Riusu bainreba ba'icua cu'eto çjarocua'ne? ¿Judío bain go neño ga'nihuë tÿyosi'cua se'ga ba'iyene? Bañë. ²⁹Riusuni si'a recoyo ro'tajën ba'icua, ja'ancuabi yua Riusu bainreba ba'iyë. Riusu coca ye'yese'e se'gabi Riusuni recoyo ro'taye ti'anma'linë. Riusu Espíritubi ro'ta güeseguëna, te'e ruiñe Riusuni si'a recoyo ro'tajën ba'iyë. Ja'nca ba'ijën, “Bainbi yë'ëre re'oye ẽñajën ba'ija'bë” ro'taye beoye ba'iyë. Riusu re'oye ẽñañe se'gare ëjojën ba'iyë bacua.

3 ¹Ja'nca ba'iguëna, judío bain bacua bani'ga, çgue re'oye ba'iyene? ²Ai ba'iyë ai re'oye ba'iji. Ru'ru cato, Riusubi baguë coca canı jo'case'ere judío bainna insini jo'cabi. ³Yequëcua bacua jubë ba'icuaı recoyo te'e ruiñe ro'tama'isi'cuata'an, Riusubi baguë canı jo'case'e'ru tin yo'oma'iji. ⁴Gare banji. Riusu yua te'e ruiñereba yo'oguë ba'iji. Si'a bainbi ro coquejën ba'ito'ga, te'e ruiñe se'ga ba'iji Riusu. Baguë coca toyani jo'case'ere ẽñato, ñaca caji:

Yequëcuabi mÿ'ëre gu'aye cajënna, bacua justicia yo'oye carajën ba'ija'bë caguë, te'e ruin cocabi re'oye sehuoni, bacua'ru quë'rë ta'yejeıye caguë ba'ijë'n.

⁵Yureca gu'a bain hua'na yequëcuabi ñaca sehuojën cayë: “Maıbi gu'aye yo'ojënna, bainbi Riusu re'oye yo'oyete quë'rë te'e ruiñe masıye poreyë. Ja'nca porejënna, Riusubi maini bënni senjotoca, ai gu'aye yo'oji” cajën ba'iyë bacua. ⁶Ja'nca cajën, ai huacha cacua ba'iyë. Bacua caye yua te'e ruiñe ba'itoca, bain gu'a jucha yo'ocuanı bënni senjoñe huacha yo'oguë ba'ire'abi Riusu.

⁷Ja'nca sehuoguëta'an, ba gu'a bainbi achamajën, mainı cayë: “Yureca, maıbi ro coquejën ba'ijënna, bainbi Riusu te'e ruiñe ba'iyete quë'rë ai re'oye masıni, baguëni ai ba'iyë ai ta'yejeıye cocare cayë. Ja'nca yo'otoca, Riusubi maı gu'aye yo'oyete ẽñani, mainı bënni senjoñe beoye gare ba'ire'abi” cayë bacua. ⁸Ja'nca cajën, mainı jayaye yëjën, yequëcuabi ja'nca cajën ba'iyë. Yë'lë ye'yo cocare'ga cajën, Güına'ru ye'yoguë cayë yë'lë cajënna, ja'nca ye'yoye beoye gare ba'iyë yë'lë. Te'e ruiñe gare caye beoye ba'iyë bacua. Riusubi ai re'oye yo'oguë, bacuanı bënni senjoñe caji.

Todos somos culpables

⁹Yureca, maı hua'na judío bain ba'ijën, çyequëcua'ru quë'rë re'oye ba'iyë? Gare bañë. Si'a bain, judío bain, tin bain, si'acuabi gu'a juchana zemosi'cua ba'iyë. ¹⁰Yë'lë case'e'ru Riusu cocabi güına'ru quë'aji:

- Re'lo bain te'e ruiñe ba'licuare cu'eto, gue tinjañe beoye ba'iji.
 11 Riusu ba'iyete ye'yesi'cua, Riusure cu'ejën ba'licua, ja'ancuare cu'etoca, gare beoyë.
 12 Si'a bain beoru yua tin ma'ana bonëni ganijajjën ba'iyë.
 Riusure jo'cani senjojën, gu'aye se'ga yo'ojën ba'iyë.
 Re'oye yo'oye beoye ba'iyë.
 Re'oye yo'ocuare cu'eto, gue tinjañe beoye ba'iji.
 13 Bacua yi'oboanre ancoto, bain tansi gojeña otase'e'ru ba'iyë.
 Bacua yi'o case'e yua ro coqueye se'ga ba'iji.
 Aña hua'na eo baye'ru ba'iyë.
 14 Bacua yi'obobi ai gu'aye careba cani jo'cayë.
 Si'si se'gare cayë.
 15 Bainni je'o bajën, huani senjoñu cajën, ja'anre te'e jëana yo'o ëaye ba'iyë.
 16 Ai gu'aye yo'ojën, huesoni si'ajën, ja'anre ai yo'oreba yo'ojën ganiñë.
 17 Recoyo bojo huanofñete gare huesëjën ba'iyë.
 18 Riusuni te'e ruiñe ëñañe, ja'anre ye'yeye aireba caraji bacuare.
 19 Yureca, Riusu ira coca toyani jo'case'ere bacuabi yua Riusu guansese'e'ru güina'ru yo'oye bayë. Si'a bainbi bacua gu'a juchare ëñani masija'bë caguëna, bain gu'aye yo'ose'ere ro'tajën, Riusuni sehuoye beoye ba'iyë. Riusubi bënni senjoguëna, gare jëaye beoji. 20 Riusu ira coca toyani jo'case'ere ëñani, güina'ru yo'otoca, ja'an yo'oye se'gabi bain re'ojeiye ti'anma'iñë mai. Ja'an cocare ëñani, mai gu'a jucha ba'iyete te'e ruiñera masiyë mai.

La salvación es por medio de la fe

21 Bain hua'nabi Riusu re'lo bain ba'iñu cajën, Moisés ira coca cani jo'case'e'ru güina'ru yo'o ëaye ba'isi'cuata'an, ja'an yo'oye ti'anmaë'ë. Ti'anmatena, yurereba Riusubi tin yo'oye bainni masi güeseji. Moisés, Riusu ira bain raosi'cua, bacuabi ja'an yo'oye ru'ru quëani masi güesejënna, Riusubi yurereba bainni quëani masi güeseji. 22 Riusu re'lo bain ba'iyë yëtoca, Jesucristoni si'a recoyo ro'tajën ba'licua, si'acuare ëñani, Riusubi bacuare re'lo bain ba'iyë caguë, baguë bainrebare re'huani baja'guë'bi. Ja'an yo'oye si'a bainni te'e masi güeseji Riusu. 23 Si'a bain yua gu'aye yo'ojën ba'licuare sëani, Riusu ta'yejei re'otona ti'añe caraji si'acuare. 24 Ja'nca carayeta'an, Cristo Jesusbi mai jucha ro'ire junni tonguëna, Riusubi maire conreba conguë, baguë re'lo bainre maire re'huaji. Re'lo bain ba'iyë'ru maire ëñaji. Jesucristoni si'a recoyo ro'tatoca, Riusu bain ruiñë mai. 25 Riusubi bain gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere ëñaguë, Yuta bënni senjoma'iñë caguë, yure tëca ëjoguë baj'i'i. Èjoni ja'nrebi, yurereba, Si'a bain ëñaja'bë caguë, Cristote ëñoni,

bainre junni tonja'guëte re'huani, maina jo'cabi. Ja'nca jo'cani, mai gu'a jucha ro'ire junni tonguëna, maibi Cristoni si'a recoyo ro'tatoca, mai gu'a juchare huanë yeni, maire mame recoyo re'huani baji. ²⁶Yurereba Riusubi baguë re'oye ba'iyete bainni masi güesequë, baguë tëani re'huani bayete bacuani masi güeseji. Masi güesequë, Jesusni si'a recoyo ro'tacua, si'acuani ëñani, Re'o bain'ë caguë, bacuare baguë bainre re'huani baji.

²⁷“Yë'ë yo'o yo'ose'e se'gabi re'ojani ba'iyë yë'ë” catoca, Riusuna ti'añe beoye ba'iyë. Bain yo'o yo'oyete ëñama'iji Riusu. Cristoni si'a recoyo ro'tatoca, Riusubi conreba conguë, maire re'o bainre re'huani baji.

²⁸Ja'nca sëani, Moisés coca toyani jo'case'e ye'yeye se'gabi Riusu bain ruinë beoye ba'iyë. Jesucristoni si'a recoyo ro'tajën, ja'an se'ga yo'ojënna, Riusubi baguë bainrebare maire re'huani baji.

²⁹¿Mësacua guere ro'taye'ne? ¿Judío bain se'gabi Riusu bain ba'iyë ro'taye? Bañë. Tin bain'ga Riusu bain ba'iyë poreyë, ³⁰gañaguë Riusu ba'iyë sëani. Ja'nca sëani, judío bain go neño ga'nihuë tëyosi'cua ba'ijën, bacua ye'yese'ebi Jesucristoni si'a recoyo ro'tatoca, Riusubi baguë bainre bacuare re'huani baji. Tin bain'ga go neño ga'nihuë tëyoma'isi'cua ba'ijën, Jesucristoni si'a recoyo ro'tatoca, güina'ru baguë bainre bacuare re'huani baji Riusu. ³¹Ja'nca si'a recoyo ro'tajënna, ¿Riusu ira cocabi carajeija'guëguë? Banji. Quë'rë ta'yejeiye te'e ruin coca'ru ba'iji.

El ejemplo de Abraham

4 ¹Yureca, mai ira taita Abraham ba'iguë ba'ise'ere ro'tani, baguë re'oye ba'iguë ba'ise'ere ye'yejë'ën, ²Baguë re'oye yo'o yo'ose'ebi judío bain ro'taye'ru re'ojeisi'quë ba'itoca, “Yë'ëta'an re'oye yo'oguë ba'iyë yë'ë” caye porere'abi. Ja'nca cato'ga, Riusubi, Guaye ro'taji, caguë ëñare'abi. ³Abraham ba'iguë ba'ise'ere masiye yënica, Riusu ira coca toyani jo'case'ere ëñani masijë'ën. Naca caji: “Abrahambi Riusuni si'a recoyo ro'taguëna, Riusubi baguëni ëñani, Re'o bainguë ba'iji” caguë, baguë bainguëre baguëre re'huani babi. Ja'nca caji Riusu coca. ⁴Yureca, mësacua ëñere'ga masiyë. Yo'o yo'oguëbi baguë yo'ore yo'oni tëjini, baguë sueldo curire coji. Ro insise'e beoji. Baguë yo'o yo'ose'ebi coni baji. ⁵Ja'nca ba'iyeta'an, Riusubi bain ba'iyete ëñani, bacua re'oye yo'ose'e ro'ire bacua premiote insima'iguë ba'iji. Ro gu'a bain ba'icua'eta'an, baguë premiote bacuana ro insiye yëji Riusu. Baguëni si'a recoyo ro'tatoca, Riusubi bacuani ëñani, baguë bainrebare bacuare re'huani, Re'o bain ba'iyë caguë, bacuare re'huani baji. ⁶Mai ira taita David ba'isi'quë'ga güina'ru bain ba'iyete quëabi. Riusubi bacua yo'o yo'ojën ba'ise'ere ro'tama'iguë, baguë se'gabi bainre re'huaguëna, ai ta'yejeiye bojoreba bojoyë. Ja'anre ro'taguë, ⁷ñaca cani jo'cabi David:

Riusubi bacua gu'a juchare huanë yeni, baguë bainre re'huatoca, ai bojojën ba'ija'bë.

⁸ Riusubi bacua gu'a juchare se'le ro'tama'itoca, ai bojojën ba'ija'bë. Ja'an cocare cani jo'cabi David.

⁹ Ja'nca cani jo'caguëna, judío bainbi, “Yëquëna se'gabi, go neño ga'nihuë tëyosi'cua sëani, Riusu bain ba'iyë” cacuata'an, ai huacha cayë. Tin bain'ga, go neño ga'nihuë tëyoma'isi'cuareta'an, Riusubi baguë bainre re'huani, bacuani bojo güeseji. Mai case'e'ru ba'iji: “Abrahambi Riusuni si'a recoyo ro'taguëna, Riusubi baguëni ëñani, re'o bainguë ba'iji” caguë, baguë bainguëre baguëre re'huani babi. ¹⁰ Ja'anre yo'oguë, ¿queaca baguëre re'huani baguë'ne Riusu? Abrahambi go neño ga'nihuë tëyoni tëjiguëna, ¿ja'nrebi yo'je, baguë re'o bainguëte re'huani baguë? Banbi. Riusubi ru'ru re'huani babi. ¹¹ Ru'ru, Abrahambi Riusuni si'a recoyo ro'taguëna, Riusubi baguë re'o bainguëte re'huani babi. Bani, ja'nrebi yo'je, go neño gañihuë tëyoye guanseni jo'cabi, si'a recoyo ro'tasi'quëre sëani. Ja'nca ba'iguëna, si'a bain, Riusuni si'a recoyo ro'tacua go neño ga'nihuë tëyoma'isi'cuata'an, Riusu bainreba ruiñë, Abraham ba'ise'e'ru baguë re'o bainre bacuare re'huani baji Riusu, baguëni si'a recoyo ro'tajën ba'icua sëani. ¹² Ja'nca ba'iguëna, Abraham mamacuare cuencueto, go neño ga'nihuë tëyosi'cua ba'icuaata'an, si'acua yua taita Abraham si'a recoyo ro'taguë ba'ise'e'ru güina'ru ro'tatoca, bacuabi Riusu bainreba ruiñë. Abraham ba'ise'e'ru güina'ru ba'iyë bacua.

La promesa se cumple por medio de la fe

¹³ Riusubi yua Abraham, baguë bain ba'ija'cua, bacuare insijai cocare cani jo'caguë, “Si'a ën yija re'otore baja'guë'ë më'ë” cabi. Ja'nca caguë, Moisés coca case'e'ru yo'ojë'n camaji'i. Abraham, baguë bain ba'ija'cua, bacuabi yë'ëni si'a recoyo ro'tajën ba'itoca, bacuare yë'ë bainre re'huani, yë'ë bayete bacuana insija'guë'ë, cabi Riusu. ¹⁴ Moisés coca bacua se'gabi Riusu insija'yete cotoca, ¿guere si'a recoyo ro'taye'ne? Ja'nca ba'itoca, Riusubi ro coqueji. ¹⁵ Banji. Moisés cocare ye'yetoca, Riusu bënni jo'caja'yete ye'yeyë. Ja'an coca beotoca, ¿gue gu'aye yo'oye ba'iyë'ne?

¹⁶ Ja'nca sëani, Riusubi bain recoyo ro'taye se'gare ëñaguë, baguë insijai cocare cani jo'cabi, ro insija'ye ro'taguëbi. Ja'nca cani jo'caguë, Moisés cocare bacua se'gana insiye ro'tamaji'i. Si'a bain, yë'ëni si'a recoyo ro'tacua, Abraham ro'taye'ru ro'tajën ba'icua, Abraham bain ba'ija'cua sëani, ja'ancuana ro insini jo'caye ro'tabi Riusu. Ja'nca sëani, mai hua'na si'acuabi Abraham recoyo ro'taguë ba'ise'e'ru te'e ro'tajën bañuni. ¹⁷ Riusu ira cocare ëñato, “Më'ë'ga ai jai jubë, si'a yijaña bain ba'ija'cua, bacua taitare më'ëre re'huahuë” Abrahamni cabi Riusu. Ja'nca re'huaguëna, Abraham'ga baguëni si'a recoyo ro'tabi. Ja'an Riusu, ju'insi'cuare huajëcuare re'huaguë, coca guansese'e se'gabi si'a ën yija re'otore re'huani jo'caguë, ja'anguëni si'a recoyo ro'tabi Abraham.

18 Ja'nca ro'taguëbi Riusu insija'yete ëñaguë ëjobi. Ro bain ñaco se'gabi ëñato, gare ëjoye beoye ba'ire'abi. Riusu re'huaye poreyete recoyo ro'taguë sëani, "ai jai jubëan bain taita" runji'i. Riusu coca cani jo'case'ru güinareba'ru baji'i. "Më'ë bain ba'ija'cuabi ai jai jubë jaijeija'cua'ë" caguëna, ja'nca ba'ë. 19 Abraham yua cien tëcahuëan ba'ie'ru ba'iguë, Riusu insija'yete caraye beoye ëjoguë baji'i. Baguë pa'npa ëaguëna, Sarabi zin të'ya raima'igo garasi'co ba'igona, ja'anre ro'tamaji'i. Baguë ga'nihuë gare jëja beo ga'nihuë ba'iguëta'an, 20 jëja recoyo huajëguëbi Riusu case'ere jo'caye beoye ro'tabi. Si'a jëja recoyo ro'taguëbi Riusuni ai ta'yejeiye cocare cani bojoguë ëjobi. 21 "Riusu cani jo'case'e sëani, caraye beoye te'e ruiñe yo'oreba yo'oja'guë'bi" ro'tabi Abraham. 22 Ja'nca si'a recoyo ro'taguëna, Riusubi baguëni ëñani, Re'o bainguë ba'iji caguë, baguë bainguëre baguëte re'huani babi.

23 Ja'nca re'huani baguë, Abraham se'gare ëñamaji'i. 24 Maire'ga ëñani, ja'an cocare toyani, maina jo'cabi. Riusubi mai Èjaguë Jesús ju'insi'quëni huajëguëre go'ya rai güesebi. Ja'anguëni si'a recoyo ro'tatoca, maire baguë re'o bainre re'huani baji. 25 Ja'nca yo'obi Riusu. Baguë Zinre mai gu'a jucha ro'ina insibi. Jucha beo hua'na ba'ija'bë caguë, mai ro'ire junni tonbi. Yë'ë re'o bain ba'ija'bë caguë, baguë go'ya raise'ebi maini masi güesebi.

Libres de culpa

5 1 Yureca, Riusubi maire mame recoyo re'huaguëna, recoyo bojocua ba'ijën, Riusuni je'lo bamajën ba'iyë mai. Mai Èjaguë Jesucristobi mai ro'ire junni tonguëna, ja'nca ba'iyë mai, baguëni si'a recoyo ro'tajën ba'itoca. 2 Ja'nca junni tonguë, maire Riusu ba'iruna nëcoguëna, Riusubi maire ai conreba conji. Ja'nca conguëna, aireba bojojën, Riusu naconi bojoñu cajën, Riusu ta'yejeiye ëño umugusere ëñajën ëjoyë mai. 3 Ja'nca bojojën, ai yo'ojën ba'icuata'an, quë'rë ta'yejeiye ai bojoyë. Ai yo'ojën ba'itoca, quë'rë jëja recoyo bacua ruiñë. Ja'anre masiyë mai. 4 Jëja recoyo batoca, Riusuni ye'yesi'cuareba, ja'nji recoyo beocuareba ruiñë mai. Ja'nca ruintoca mai'ga quë'rë bojojën, Cristo ëñojai umuguse quë'rë ai ba'ie ëñajën ëjojën ba'iyë mai. 5 Gare jo'caye beoye Cristo raiyete ëñajën ëjojën, baguëni si'a recoyo ro'tayete senjoñe beoye ba'iyë mai, Riusu Espiritubi conguëna. Riusubi baguë ai yëguë ba'iyete maini masi güeseyë yëguë, baguë Espiritute mai recoyona ai insini jo'cabi.

6 Mai hua'nabi ro porema'icua ba'ijënna, Cristo cuencuesirën ti'anguëna, Cristobi gu'a bainre oiguë, bacua ro'ina junni tonbi. 7 Mësa'cuaca, Re'o bainguëni tëaza cajën ¿baguë ro'ina junni tonja'cua'ye mësa'cuaca? Ai re'o bainguë ba'itoca, yequëcua samucua se'gabi baguë ro'ina junni tonma'inë. 8 Ja'nca ba'iyeta'an, Riusubi baguë ai ta'yejeiye

yëguë ba'iyete maini masi güesebi. Yuta maibi gu'a bain se'ga ba'ijëna, Cristobi mai ro'ina junni tonbi. ⁹Ja'nca junni tonguëna, mai gu'a jucha yua tënoni senjose'e ba'iji. Riusubi Cristo zie tonse'ebi baguë re'o bainre maire re'huani baji. Ja'nca re'huani baguëna, Riusu bënni senjo umuguse ti'anguëna, quë'rë se'e Cristo ro'ina jëaye poreyë mai. ¹⁰Maibi Riusuni je'o bajën ba'isi'cuareta'an, baguë Zin junni tonse'ebi ro'iguë, Riusu bainbare maire re'huani babi. Re'huani bani, ja'anrëbi go'ya raiguë, quë'rë se'e ai conni cuiraji maire. Riusu bënni senjorën ti'anguëna, maire bënni senjoñe beoye ba'iguë'bi. ¹¹Ja'nca ba'iguëna, mai hua'na recoyo huanõe cato, mai Èjaguë Jesucristo yo'oni conse'ere ro'tajën, quë'rë ta'yejeiye bojojën, Riusuni ai bojoreba bojojën ba'iyë mai.

Adán y Cristo

¹²Yureca, Adanbi gu'a jucha yo'oguë, baguë gu'a juchare si'a bainna jo'cabi. Ja'nca jo'cani, junni huesëguëna, si'a bainbi güina'ru junni huesëyë, bacua gu'a jucha yo'ose'e sëani. ¹³Ru'ru, bain gu'a jucha ën re'otore ba'iguëna, ja'nre'bi, Moisés coca guanseni jo'case'e baji'i. Ja'an coca beotoca, bain gu'a juchare maini masi güesema'ire'abi Riusu. ¹⁴Ja'nca masi güesema'iguëta'an, Adán ba'isirënbi Moisés raisirën tëca, bain gu'a jucha yo'ose'ebi junni huesëjën ba'nhuë. Adán se'gabi Riusu guansese'ere ro achani, tin yo'oguëna, yequë bain yo'je raisi'cuabi güina'ru gu'aye yo'omajën, Adán ju'iñe'ru junni huesëjën ba'nhuë. Adán ba'iyete ëñato, Riusu cuencueni raoja'guë, ba Cristo raija'ye baguë ba'iyete ye'yeye poreyë mai.

¹⁵Ye'yeye porecuata'an, ba samucuabi tincua ba'iyë. Adanbi gu'aye yo'oguëna, ai bainbi Adán ro'ina junni huesëhuë. Junni huesëcuata'an, Riusubi ai bainre conguë, Jesucristote raoguë, baguë go'ya raiyete quë'rë ta'yejeiye ba'iyë'ru maina ro insireba insiji. ¹⁶Ja'nca insini, gu'a jucha yo'oguë ba'isi'quë'ru yo'omaji'i. Adán se'gabi te'e gu'a jucha se'gare yo'oguëna, si'a re'oto bainna junni huesëyete jo'cabi Riusu. Jo'caguëna, Riusubi si'a bain gu'a jucha yo'ose'ere oiguë ëñani, Jesucristote raoni, junni ton güeseni, ja'an ro'ina maire baguë re'o bainre re'huani baji. ¹⁷Bainbi Adán gu'aye yo'ose'e ro'ina junni huesëtoca, güina'ru Jesucristo junni tonse'e ro'ina yua Riusu re'o bain ruiñë. Riusubi mai gu'a juchare tënoni senjoguëna, Jesucristo naconi Riusu ëja bain ba'ijën, baguë naconi si'arën ta'yejeiye ba'icua ba'ija'cua'ë mai.

¹⁸Ja'nca sëani, Riusubi te'e bainguë Adán hue'eguë, baguë gu'a jucha yo'ose'e se'gare ëñani, si'a bainna bënni senjoñe cani jo'catoca, güina'ru te'e bainguë Jesucristo hue'eguë, baguë re'oye yo'ose'e se'gare ëñani, si'a bain jëayete masireba masi güeseji Riusu. ¹⁹Adán se'gabi Riusu guansese'ere ro achani yo'oma'iguëna, ai bainbi gu'ajaë'ë. Güina'ru

Jesucristo se'gabi te'e ruiñe achani yo'oguëna, ai bain Riusu re'o bainre re'huasi'cua ba'ija'cua'ë.

²⁰Riusubi baguë ira coca Moisés naconi jo'caguëna, bain gu'a jucha què'rë masi güesese'e bajl'i. Ja'nca ba'iguëta'an, bainre què'rë ta'yejeiye ai conji Riusu. ²¹Bainbi gu'a jucha yo'oni gare junni huesëjënna, yureca, Riusubi maire conza caguë, mai Ëjaguë Jesucristo junni tonse'e ro'ina baguë re'o bainre maire re'huanu baguëna, gare carajeiye beoye huajëjën ba'ija'cua'ë mai.

Muertos respecto al pecado pero vivos en Cristo

6 ¹Ja'nca ba'ija'cua ba'itoca, yequëcuabi huacha cajën, Riusubi maire què'rë conja'guë cajën, mai gu'a juchare senjoñe beoye yo'oñuni cayë. ²Ja'nca cajën, ai huacha cayë. Maibi gu'a jucha jo'cani senjosi'cua sëani, gare se'e gu'aye yo'oye porema'icua ruën'ë mai. ³Mësacuabi ëñere ye'yemanica, ye'yejë'n. Jesucristoni si'a recoyo ro'tajën bautiza güesejën, baguë ai yo'oni junni tonse'ere ro'tajën, mai ja'anrë yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cajën, baguë yëye se'gare yo'ojën bañuni cayë. ⁴Ja'nca sëani, mai ja'anrë yo'ojën ba'ise'e'ru gare se'e yo'omajën, Cristo junni tonse'ere ro'tajën, ro mai yëyete gare se'e yo'omajën ba'iyë mai. Mai Taita Riusubi baguë ta'yejeiye ba'iyete masi güesequë, Cristo ju'insi'quëre huajëguëte go'ya rai güesebi. Go'ya rai güesequëna, mai'ga mame recoyo re'huasi'cua ba'ijën, Cristoni si'a recoyo ro'tajën ba'icuabi mai ja'anrë yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani senjoni, Cristo naconi jucha beocua te'e zi'inni ba'ijën, baguë yëye'ru te'e yo'ojën bañuni.

⁵Ja'nca sëani baguë junni tonse'ere ro'tajën, mai ja'anrë ba'ise'ere gare jo'cani senjoñu cajën ba'iyë mai. Ja'nca ba'ijën baguë go'ya raise'e'ru mame go'ya raijën, baguë naconi te'e zi'inni ba'ijën, mame recoyo re'huasi'cua ba'iyë mai. ⁶Baguë crusu sa'cahuëna ju'inguë, mai gu'aye yo'ojën ba'ise'ere'ga tonni senjobi. Mai ja'anrë yo'ojën ba'ise'e'ru gare se'e yo'oye beoye bañuni cajën, Cristo naconi te'e zi'inni ba'iyë. Mai gu'a jucha yo'o ëayete yua gare se'e huanoñe beoye ba'iyë mai. ⁷Bainguëbi junni huesëtoca, baguë gu'a jucha yua se'e yo'oye beoye ba'iji. ⁸Güina'ru maibi Cristo naconi te'e zi'inni ba'ijën, gu'a jucha beocua ba'itoca, te'e ju'insi'cua'ru ba'itoca, baguë naconi te'e go'ya raija'cua'ë, ro'tayë mai. ⁹Cristo go'ya raisi'quëbi yua gare se'e junni toñe beoye ba'iji. Huajëguë se'gabi gare carajeiye beoye ba'iji. ¹⁰Bain jucha ro'ire junni tonguë, gare se'e junni toñe beoye ba'iji. Go'ya raisi'quëbi Riusuni cu'eguë, Riusu naconi si'arën huajëguë ba'iji. ¹¹Ja'nca yo'osi'quë sëani, mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'isi'cuabi gare se'e yo'oye beoye ba'icua'ë. Gare se'e gu'aye yo'oye ro'tama'icua ba'iyë. Ja'nca ba'icuabi mai Ëjaguë Cristo Jesusre ro'tajën, mame recoyo re'huasi'cua ba'ijën, Riusu ta'yejeiye

ba'iyete senjën, baguë yëye se'gare yo'ojën, gare huajë hua'na'ru ba'iyë mai.

¹²Gu'a jucha zemoni yo'ojën ba'ise'ere se'e ro'taye beoye ba'ijj'ën. Gue äase'ere yo'oye beoye bañuni cajën, gu'aye yo'oye gare se'e ro'tama'ijj'ën. ¹³Mësacua ga'nihuëan gu'a jucha yo'oye beoye cuencuesi'cua sëani, gu'aye yo'oye gare se'e ro'taye beoye ba'ijj'ën. Mësacua yua si'a jëja Riusuni ro'tajën ba'ijj'ën, mame recoyo re'huasi'cua sëani. Mësacua ba'iyë si'aye beoru Riusuna cuencueni jo'caj'ën. Mësacua ga'nihuëanbi Riusu yo'o coñe se'ga yo'ojën ba'ijj'ën, re'oye ba'iyë sëani. ¹⁴Gu'a jucha zemomajën ba'icua sëani, ira coca guansese'ere sehuoma'icua ba'iyë mësacua. Riusu coñete ye'yeni ba'iyë mësacua.

Un ejemplo tomado de la esclavitud

¹⁵Ira coca guansese'ere sehuoma'icua, Riusu coñete ye'yecua, ja'an ba'icua sëani, ¿gu'a juchare yo'oñu cacuaye mai? Gare bañë. ¹⁶Ëjaguëni yo'o concua ruintoca, ba ëjaguë yëse'e se'gare yo'oye bayë mësacua. Baguëbi guanseguëna, güina'ru yo'oye bayë mësacua. Gu'a jucha yo'o contoca, gu'a juchana junni huesëyë. Te'e ruiñe achajën, Riusu yo'o contoca, Riusubi mësacuare re'oye ëñani, baguë re'o bainre re'huani baji. ¹⁷Riusuni bojojën, baguëni surupa cajën bañuni, cayë. Mësacua gu'a jucha yo'o conjën ba'isi'cuata'an, yurera Riusu cocarebare achani, si'a recoyo ye'yëjën, te'e ruiñe ba'i coca case'ru güina'ru yo'ojën ba'iyë mësacua. ¹⁸Riusubi mësacua gu'a jucha yo'o conjën ba'isi'cuare tëani, baguë yo'o conjën, yua te'e ruiñe yo'ojën ba'icua re'huabi. ¹⁹Yureca, mësacua ro bain hua'nabi Riusu ba'iyete ye'yeye carajëna, ro bain ganjo achaye, ja'an coca se'gabi mësacuani yihuoyë yë'ë. Mësacua gu'a jucha ba'ijjën, si'si recoyobi ro'tajën, ro yo'ojën ba'nhuë. Yureta'an, Riusu te'e ruiñe yo'o concua ruinj'ën. Baguë yo'o se'gare conjën, mame recoyo re'huasi'cua ba'ijjën, re'oye yo'ojën ba'ijj'ën.

²⁰Mësacua gu'a jucha zemojën ba'isi'cua ba'ijjën, Riusu re'oye ba'iyë, baguë bain ba'iyë, ja'anre gare ro'taye beoye baë'ë. ²¹Ja'nca ba'ijjën, mësacua gu'aye yo'ojën, ¿guere core'ne? Gu'ana sëani, mai gati äaye sëani, junni huesëye se'ga core'ahuë mësacua. ²²Yureta'an, Riusubi mësacua gu'a jucha zemosi'cuare tëani, baguë bain concuare mësacuare re'huani baji. Ja'nca baguëna, baguë yo'ore si'a jëja yo'ojën, si'a recoyo bojojën, gare jucha beocuare re'huasi'cuabi Riusu naconi te'e zi'inni ba'ija'cua'ë. Ba'ijjënna, Riusu insi umuguse ti'anguëna, si'arën ba'iyete mësacuana ro insiji. ²³Gu'a jucha yo'o conjën ba'itoca, junni huesëye se'ga ba'iji. Riusu bain re'huasi'cua, mai Ëjaguë Jesucristo naconi te'e zi'inni ba'itoca, Riusubi maire gare carajeiye beoye ba'i hua'nare re'hua güeseji.

Un ejemplo tomado del matrimonio

7 ¹Yureca, yè'è bain ai yèsi'cua èñere quèaguèna, mèsacuabi re'oye achayè, Riusu ira coca ye'yèsi'cua sèani. Ja'an coca guanseni jo'case'e yua èn yija ba'i umuguseña se'gabi achaye bayè. ²Güina'ru, romigobi bago ènjè ba'i umuguseña se'gabi yequèni huejaye porema'igo. Baguèbi junni huesètoca, yequèni huejaye porego. ³Bago ènjè ba'iguèna, yequè naconi ba'itoca, gu'a romigo casi'co ba'igo. Bago ènjèbi junni huesèguèna, ènjèni sehuoma'igobi yequèni huejatoca, gu'aye yo'oma'igo ba'igo. Ru'ru basi'quèni hueansi'co sèani, yequèni huejaye porego.

⁴Yè'è bain ai yèsi'cua, mèsacua'ga güina'ru Cristo naconi te'e recoyo ba'iyè. Mèsacua yua ira coca ye'yèsi'cuabi yua ja'an cocana se'e sehuoye beoye ba'iyè. Cristobi junni tonni go'ya raiguèna, mèsacuabi ira coca guansese'ere yo'oye gare jo'cani, baguèna ti'anhuè. Ja'nca ti'anjèn, Riusu bain ruinjèn, baguè yo'o yo'ojèn, baguèni te'e conjèn ba'iyè. ⁵Ru'ru, mai ba'iyè se'gare ro'tajèn, ira coca guansese'ere èñajèn, gu'a jucha yo'oyete què'rè se'e ro'tajèn baè'è, ba coca èñose'e sèani. Ja'nca ro'tajèn, gue èase'ere yo'oñu cajèn, ga'nihuèan gu'ajani, recoyo ju'in hua'na ba'iyè'ru ruèn'è. ⁶Yureta'an, ba coca guansese'ena sehuoye beoye ba'iyè mai. Riusubi maire tèani baguè sèani, ju'insi'cua sehuoma'iñe'ru ba coca guansese'ena se'e sehuoye beoye ba'iyè mai. Mai ja'anrè ba'ise'ebi ba coca te'e ruiñe yo'oye se'ga yo'ocuata'an, yurera se'e yo'oma'iñè. Mame re'huasi'cua sèani, Riusu Espíritubi conguèna, Espíritu naconi ganini, Riusuni bojojèn conjèn ba'iyè mai.

El pecado que está en mí

⁷Ja'nca sèani, ¿guere caye'ne mai? ¿Ira coca guansese'ebi gu'aji cacuaye mai? Gare bañè. Ba coca guanseni toyase'ere èñani, gu'a jucha ba'iyete masihuè yè'è. Ba cocare èñato, “Yequècua bonsere ba èayete ro'tama'ijè'èn” caguèna, ba gu'ayete masihuè yè'è. Ba ira cocabi quèama'itoca, huesère'ahuè yè'è. ⁸Ja'nca masiguèna, gu'a jucha yo'oye si'a recoyo huanobi yè'ère. Yequècua bonsere èa èñañe bani ai ro'tahuè. Ira coca guansese'ere masimanica, gu'a jucha huanonè beoye ba'ire'ahuè. ⁹Ira coca yuta ye'yema'iguèna, huajè recoyo huanonè bajili yè'ère. Ba'iguèna, ja'nrebi, ba cocare ye'yeni, gu'a jucha yo'ogué ba'ise'ere masini, Ro baè'è yè'è, caguè ro'tahuè. ¹⁰Riusu bènni senjoñe se'ga ba'iji yè'ère. Ba cocabi re'o ma'a ganiñete èñose'eta'an, yè'è huesèsi recoyo baye huanonè masihuè. ¹¹Ira coca guansese'ebi gu'a juchare èñoguèna, masihuè yè'è. Masini, gu'a juchare yo'ozu caguè, coque güeseguèna, Riusu bènni senjoñete jèama'ire'ahuè yè'è.

¹²Ira coca guansese'e se'gare èñato, re'o coca ba'iji. Riusu jo'case'e sèani, gu'aye yo'oye gare ènseguè, te'e ruiñe ba'iyè se'gare ye'yoji. ¹³Re'o

coca ba'itoca, ¿queaca yè'è bënni senjoja'ñete caguè'ne? Ba coca se'gabi yo'omaji'i. Gu'a jucha se'gare ro'tani yo'oguè, yè'è bënni senjoja'ñete ro'tahuè. Re'o cocare ëñani masini, ba gu'a jucha yo'oye ro'ta bi'rahuè. Ja'nca ba'iguèbi bënni senjosi'què ruèn'è yè'è. Ja'nca ruinguèbi, Riusuni gu'a güeyete ye'yeni, yè'è ai gu'aye yo'oguè ba'ise'ere masihuè.

¹⁴Ira coca guansese'e yua Riusu insise'e sëani, Riusu yëye'ru mai yo'ojën ba'iyete maini ye'yoji. Ja'anre masiyè mai. Ja'nca ye'yoguè ba'iguèta'an, yè'è yua ro bainguè ba'iguèbi gu'a jucha yo'oye se'gare ye'yesi'què ba'iyè. ¹⁵Yè'è yo'oguè ba'iyè ¿queaca ba'iguè'ne? Huesè ëaji yè'ère. Yè'èbi re'oye yo'oye ro'taguèta'an, ja'nca yo'oye yëma'ïne, gu'aye yo'oye caguè, ja'an se'ga yo'oguè ba'iyè yè'è. ¹⁶Yè'è yo'oye yëma'ïnete yo'oguè, ira coca guansese'e, yua ja'an re'oye ba'iyete ro'tani, ira coca guansese'ere yo'oja'ma cayè. ¹⁷Ja'nca sëani, yè'è se'gabi gu'aye yo'oma'ïñè. Gu'a jucha yè'è recoyo ba'iyè, ja'anbi yè'èni gu'aye yo'o güeseji. ¹⁸Yè'è recoyo ba'iyete ro'tato, re'o recoyo baye huanoma'ïji yè'ère, ro bain hua'guère sëani. Re'oye yo'oye ba'ija'ma ro'taguèta'an, re'oye yo'oye gare porema'ïñè yè'è. ¹⁹Re'oye yo'oye yëguèta'an, re'oye yo'oma'iguè'è yè'è. Gu'aye yo'oye yëma'iguèta'an, ja'an se'gare yo'oguè ba'iyè yè'è. ²⁰Yè'è yo'oye güeyete yo'otoca, yè'è se'gabi yo'oma'ïñè. Gu'a jucha yo'oye ye'yesi'què sëani, gu'aye yo'oye gare jo'caye porema'ïñè.

²¹Ja'nca ba'iguèna, gu'aye se'ga ba'ïji yè'ère. Re'oye yo'oye yëto'ga, gu'aye yo'oye se'ga ba'ïji yè'ère. ²²Yè'è recoyobi ro'tato, Riusu coca guanseni jo'case'ere achani bojoreba bojoyè yè'è. ²³Bojoguèta'an, yè'è ga'nihuète huanoto, tin ba'ïji. Gu'a jucha yo'o ëaye se'ga huanoguèna, re'oye yo'oye yëguèta'an, gu'a jucha zemosi'què'ru ba'iyè yè'è. ²⁴Ja'nca ba'iguèna, iai bënni senjose'e ba'ïji yè'ère! Yè'è gu'a ga'nihuè junni huesèja'ye ba'iguèna, ¿queaca jëaye'ne yè'è? ²⁵Mai Èjaguè Jesucristo se'gabi tëani re'huani baguèna, Riusuni surupa caguè bojoyè yè'è. Ja'nca ba'iguèna, yè'èbi recoyo ro'taguè, Riusu coca guansese'ere yo'ozca caguè ba'iyè. Ja'nca caguèta'an, yè'è se'gabi Riusu coca guansese'ere yo'oye gare porema'ïñè. Gu'aye se'gare yo'o ëaye ba'ïji.

La vida conforme al Espíritu de Dios

8 ¹Yureca Cristo Jesús naconi te'e zi'inni ba'icua, baguèni si'a recoyo ro'tajën ba'icua, bacuare cato, Riusubi bacuani gare bënni senjoë beoye ba'ïji. ²Yè'è'ga Cristo Jesús naconi te'e zi'inni ba'iguè, Espiritu ba'iyete ye'yehuè. Ye'yeguè, gu'a jucha ba'iyè, junni huesèye ba'iyè, ja'anre zi'ïne beoye gare jo'cani senjohuè, Espiritubi conguèna. ³Mai ga'nihuèbi jëja beoguèna, maibi ira coca guansese'e'ru yo'oye poremajën, mai se'gabi Riusu bënni senjoja'ñete jëaye poremaè'è. Porema'icua'eta'an, Riusubi maire tëani re'huani bayete masi güesebi. Baguè Zinreba

ba'iguëte maina raoguëna, ro bain ga'nihuë baguëbi maina ti'anni masi güesebi. Ja'nca masi güeseni, bain gu'a jucha senjoñete masi güesebi. 4“*Ira coca cani jo'case'le'ru ba'iyë, Riusu ba'iyë'ru re'oye ba'ijë'n*” caguë, ja'nca maini masi güesebi. Espíritu ba'iyete yëjën banica, gu'a ga'nihuë yo'o äaye beoye banica, Riusu re'o bainre re'huasi'cua ba'iyë mai.

5Gu'a ga'nihuë yo'o äaye se'gare ba'itoca, gu'a ga'nihuë ba'iyë se'gare ro'tajën ba'iyë. Espíritu yëye se'gare ba'itoca, Espíritu ba'iyë se'gare ro'tajën ba'iyë. 6Ro bain gu'a ga'nihuë yo'o äayete ro'tatoca, junni huesëye se'ga ba'iyë. Espíritu yëyete ro'tatoca, junni huesëye beoye ba'iyë. Bojo recoyo huanoñe, huajëjën ba'iyë, ja'an se'ga ba'iji maire. 7Gu'a ga'nihuë yo'o äayete ro'tatoca, Riusuni si'arën je'o baye'ru ba'iyë. Ja'nca ba'itoca, yua Riusu guanseni jo'case'ere yo'oye yëma'iñë. Riusu yëye'ru yo'oye porema'iñë. 8Gu'a ga'nihuë yo'o äaye ba'icuabi Riusuni bojo güeseye yëcuata'an, ja'anre yo'oye gare porema'iñë.

9Mësacuaca gu'a ga'nihuë re'huani baye ro'tamajën ba'iyë. Espíritu yëye se'gare ro'tajën ba'iyë, Riusu Espíritu recoyo bacua sëani. Ja'an Espíritu beocuabi Cristo bain beoyë. 10Cristobi mësacua recoyote ba'itoca, mësacua gu'a ga'nihuëbi jucha ro'ina junni huesëye ba'ija'yeta'an, mësacua yua Riusu re'o bain re'huasi'cua sëani, huajë recoyo ba'iyë mësacua. 11Riusu Espíritubi Cristo Jesús junni tonsi'quëre huajëguëte go'ya rai güeseguë, ja'anguëbi mësacua recoyote ba'iguëna, mësacua gu'a ga'nihuë ba'isi'cuareta'an, mësacuare huajë recoyo ba'icuare re'huaji, baguë Espíritu yua mësacua recoyo ba'iguë sëani.

12Yureca, yë'ë bain sanhuë, maibi Riusu Espíritu ba'iyë'ru te'e zi'inni bañuni. Gu'a äase'ere cato, gue zi'iñe beoye bañuni. 13Mësacua gu'a äase'ere te'e zi'inni ba'itoca, junni huesëye se'ga ba'iyë. Mësacuabi Riusu Espíritu naconi te'e zi'inni, gu'a ga'nihuë yo'o äayete senjoni si'atoca, huajë recoyo se'ga ba'iyë.

14Ja'nca ba'ijën, Riusu Espíritu ye'yoyete achajën concua, si'acuabi Riusu mamacua'ru ba'iyë. 15Mësacuabi Riusu Espíritute coní bajën, ru'rureba ai huaji yëjën ba'isi'cuabi yureña gare se'le huaji yëye beoye ba'iyë. Huaji yëyete jo'cani senjoni, Riusu mamacua runni, Riusuni bojojën, “i'Taita, yë'ë Taita!” bojojën güiyë. 16Ja'nca bojojën güijëna, Riusu Espíritu ja'ansi'quëbi mai recoyona ti'anni, Riusu mamacua ba'iyete maini te'e ruiñe quëani achoji. 17Maibi baguë mamacua ba'itoca, baguë bainna insija'yete coní baja'cua'ë mai. Cristo naconi te'e coní baja'cua'ë mai. Cristo ai ja'si yo'ose'le'ru ai yo'ojën, baguë naconi te'e jaya güesesil'cua bani'ga, Cristo ta'yejeiyete baguë naconi te'e coní baja'cua'ë mai.

La gloria que ha de venir

18Riusubi maini masi güeseguëna, carajeiye beoye ta'yejei re'otore ba'ija'cua'ë mai. Ja'nca sëani, yurera ën yija re'oto ja'si yo'oyete

cuencueto, rëño ñësebë se'ga ba'iyë ba'iji maire ënjo'on. ¹⁹Ën yija re'oto Riusu re'huani jo'case'ere ba'ijën, maibi Riusu mamacua ba'icua'ga ai guajajën, Baguë ti'an raiye besa ti'anja'guë cajën ëjojën ba'iyë mai. Ja'anrën ti'anguëna, mai yua te'e ruïne re'oye ba'icua're re'huasi'cua ba'ija'cua'ë mai. ²⁰Riusubi bënni jo'caguëna, ën re'otobi ai ja'siye yo'o güese re'oto'ë. Ja'anse'ebi ai ja'siye yo'o güeseye beoji. Riusubi bënni jo'caguëna, ai ja'siye yo'o güeseji. Ai ja'siye yo'o güesequëta'an, Riusu mame re'huaja'yete yuta ëjojën ba'iyë. ²¹Ro pu'ncani si'aye se'ga ba'iguëreta'an, Riusubi ën re'otore mame re'huaye ro'taji. Mame re'huaguëna, ta'yejeiye re'oto ruinguë, Riusu baincuabi bojojënna, gare se'e ai ja'siye yo'o güeseye beoye ba'ija'guë'ë. ²²Yure tëca si'a ën re'otobi zin të'ya raiye ai ja'si yo'oye'ru ja'anse'ebi ai ja'siye ai yo'o güeseji maire. ²³Ai yo'o güesequëna, mai hua'na'ga Espíritute ja'anrë coní bajën, Riusu ta'yejeiye ba'iyë'ru re'huasi'cua ba'ija'cuata'an, mai ga'nihuëanbi ai yo'oyë. Riusubi mai ga'nihuëanre mame re'huaye ro'taguëna, yureta'an ai yo'ojën, baguë mame re'huaja'yete ro'tajën ëjoyë. ²⁴Ja'nca ro'tajën ëjojënna, Riusubi maire tëani re'huani baji. Mai ñacobi ëñani masitoca, Riusu yo'oja'yete ro'tajën ëjoma'ire'ahuë. Ñacobi ëñatoca, ¿mai queaca ro'tajën ëjoye'ne? ²⁵Ro mai ñacobi ëñamajën ba'icuata'an, Riusu yo'oja'yete jo'caye beoye rotajën ëjojën ba'iyë mai.

²⁶Ja'nca ba'ijënna, Riusu Espíritubi maire ai oiguë conji. Maire pa'npo ëaguëna, Espíritubi conji. Maibi ro'tajën, “Riusuni ujayë huesëyë” cajënna, Riusu Espíritubi mai ujasere achaní, Riusuni ai oiguë, mai ro'taye porema'i ëayete Riusuni quëacaiji. ²⁷Quëacaiguëna, Riusubi bain recoñoa ro'tayete ëñaguë, Espíritu ro'tayete masiji. Masiguëna, Espíritubi Riusu yëye se'ga'ru baguë bain ujayete Riusuni ai oiguë sencaiji.

Más que victoriosos

²⁸Yureca ëñere masiyë mai: Riusubi si'a ën re'oto ba'iyete cuencueguë, “Yë'ë bain yësi'cuabi bojoja'bë” caguë, si'ayete re'oye re'huani jo'caguë ba'iji. Riusuni ai yëjën, maibi Riusu naconi ta'yejeiye ba'icua te'e ba'iyë. Ja'an se'gare ro'taguë, ja'nca jo'caguë ba'iji Riusu. ²⁹Riusu bain cuencues'cuare cato, Riusubi si'acuani ru'rureba ro'tani, baguë Zin ba'iyë'ru bacuare re'huani, bacuani baye ro'tabi. Yë'ë Zinbi si'a yë'ë bain cuencues'cua bacua ma'yëreba ba'ija'guë caguë, ja'nca bacuare re'huabi Riusu. ³⁰Riusubi, Yë'ë re'o bainni baza caguë, maire chojil'i. Ja'an choisi'cuare yua quë'rë ru'ru masini cuencuebi. Baguë re'o bainrebare maire re'huani babi. Re'huani bani, baguë ta'yejeiye ba'i jobona ñë'coni, baguë ëjacuare maire re'huani baja'guë'bi.

³¹Ja'nca maire re'huaguëna, ¿guere caye'ne mai? Riusubi maini contoca, yequëcuabi maini je'o baye gare porema'iñë. ³²Riusubi baguë

Zin gaña hua'guëni junni toñete ënsemaji'i. Ro mai gu'a jucha ro'ire baguëte insini jo'cabi. Ja'nca insiguë, maire'ga ro'tani, si'aye maina insireba insiyete ro'taji. ³³Yequëcuabi Riusu bain cuencuesi'cuare gu'aye catoca, Riusu re'o bain re'huasi'cuare sëani, maini congüë, maini je'o bacuare gare ënseji. ³⁴Yequëcuabi maire si'nsejeiruna senjoñe yëtoca, bacuabi porema'inë. Cristobi mai jucha ro'ire junni tonguë, mai gu'a juchare senjobi. Senjoni, go'ya rani, Riusu jëja ca'ncore nëcaji. Ja'nca nëcaguëbi mai ba'iyete Riusuni ujacaiguë ba'iji. ³⁵Ja'nca ba'iguë, maini ai yëreba yëguë ba'iji. Yëguë ba'iguëna, çgüecuabi maire tëani senjoñe poreye'ne? Maire tëani senjocua beoyë. Ai yo'ojën ba'icua'eta'an, huaji yejën ba'icua'eta'an, je'o bajënna ai yo'ojën ba'icua'eta'an, aon gu'a ju'inë ba'icua'eta'an, guëojei caña beocua'eta'an, carajejën ba'icua'eta'an, junni huesëjën ba'icua'eta'an, Cristobi maini gare jo'caye beoye ai yëguë, maini gare senjoñe beoye ba'iguë, baguë bainre re'huani maini baji. ³⁶Riusu coca toyani jo'case'ere ëñato, ñaca quëaji:

Më'ëni yo'o conjën ba'icua'eta'an, yequëcuabi jo'caye beoye maire huani senjo ëaye ba'iyë.

Maire ëñajën, "Oveja hua'na huaiye'ru huani senjoñu" maire ai ba'iyë careba cayë,

toyani jo'case'e ba'iji.

³⁷Ja'nca maini yo'ocuata'an, maire tëani senjoñe gare porema'inë. Cristobi maini ai yëguë, maire senjo güesema'iji. Ja'nca sëani, jëja recoyo re'huasi'cuareba ba'ijën ba'iyë mai. ³⁸Aito. Cristobi maini ai yëguëna, maire tëani senjocua gare beoyë. Maibi junni huesëcuata'an, huajëjën ba'icua'eta'an, Riusu anje sanhuë, huati hua'i, ja'ancuabi ënse ëaye yo'ocuata'an, yureña ba'iyë, yuta ti'anma'ija'ñe, ja'an ba'iyëbi ai yo'oye jo'cacuata'an, guënamë re'oto ba'icua'eta'an, ³⁹ëmëreba ba'icua, ruirureba ba'icua, ja'ancuabi ënsecuata'an, si'a ën re'oto re'huasiru ba'icua'eta'an, maire tëani senjo ëaye yo'ocuata'an, Riusubi maini jo'caye beoye ai yëguë baji. Mai Ëjaguë Cristo Jesusbi mai ro'ire junni tonsi'quë sëani, maini tëani senjoñe yëcuabi ro yo'ojën, maini pa'roye gare porema'icua ba'iyë.

Dios ha escogido a Israel

9 ¹Yureca, yë'ëbi Cristoni recoyo te'le ro'taguë, te'le ruiñe ba'i cocare quëaguë, ro coquema'inë. Riusu Espiritubi masi güeseguëna, yë'ë bain jubë Israel jubë casi'cua, bacuare ro'taguë, ²bacuare recoyo ai ba'iyë ai oiguë, ai sa'ntiguë, ai yo'oguë ba'iyë yë'ë. ³Yë'ë bain yësi'cuare Riusuni ujaguë, bacuare ai oiguë señë yë'ë. Cristo bain runni ba'ija'bë caguë, Riusuni señë. Poretoca, yë'ë'ga Cristo bainguë ba'iguëta'an, bacua mame recoyo re'huani ba'ija'ye ro'ire bënni senjosi'quë runni ba'ija'ma,

cayë yè'ë. 4 Yè'ë bain jubë, Israel jubë hue'ecuare ro'tato, Riusubi baguë bainrebare bacuare cuencueguë ba'nji. Baguë ta'yejeiyereba ba'iyete bacuani masi güesequë ba'nji. Baguë ira jia'noni case'e, Moisés coca guansese'e, Riusu huë'e yo'o coñe, baguë cani jo'case'e're yo'oja'ye, ja'anre bacuana jo'caguë ba'nji Riusu. 5 Riusubi bacua ira ëja taita sanhuëte cuencueguë, baguë bainrebare jaijeiye re'huaguëna, yure ba'iyë. Ba'ijëna, Riusu Raosi'quëreba, Cristo hue'eguë'ga bacua bain ru'rubi ti'anbi. Si'a re'oto Èjaguëbi ti'anguëna, Riusuni ai bojojën, caraye beoye baguëte re'oyereba cajën bañuni, cayë.

6 Ja'nca ba'iguëna, Israel bainbi Cristoni gu'a güecuata'an, Riusu ira coca cani jo'case'ebi ñu'ñujeima'iji. Israel bainre ëñato, si'acuabi Riusu bainreba ruinma'ë. 7 Abraham mamacuare ëñato, Riusubi si'acuani cuencueni baguë bainre re'huama'iguë ba'iji. "Isaac mamacua se'gare yè'ë bainre re'huahuë" caguëña Riusu. 8 Ja'nca caguëna, ro bain se'gabi Riusu mamacua ruiñe beoye ba'iyë. Riusu case'e'ru cuencueni jo'casi'cua se'gabi baguë mamacua ruiñe. 9 Riusu case'ere ro'tato, Abrahamni ñaca cani jo'caguëña Riusu; "Yè'ë se'e raiye ti'anguëna, Sarabi zin hua'guëre tè'ya raija'go" caguë jo'caguëña. 10 Ja'nca jo'caguë, Rebeca mamacuare'ga coca cani jo'caguëña. Mai ira taita Isaac naconi ba'igo, zin nëcago. 11-12 Yuta tè'ya raima'igona, Riusubi ba samucua, ju ba'icuaire ëñani, bagoni quëani achoguëña: "Ba yo'jeguëbi baguë ma'yëni guanseni, què'rë ta'yejeiye ëjaguë'ru ba'lja'guëbi" caguë cuencueni jo'caguëña. Yuta re'oye yo'oye o gu'aye yo'oye beoye ba'icuaireta'an, Riusubi cuencueni jo'caguëña. Ja'nca jo'caguëbi baguë yëye se'ga'ru baguë bainrebare cuencueni baji. Bacua yo'o yo'oni re'ojeiyete ëñama'iji. Baguë se'gabi cuencueni, baguë bainrebare re'huani baji. 13 Riusu coca toyase'ere ëñani, yequë què'rore'ga ëñato, ëñere toyani jo'case'e ba'iji: "Jacobni ai yëreba yëguë, ja'n'rëbi Esaúni güeguë senjohuë yè'ë" cani jo'cabi Riusu.

14 Ja'nca cani jo'caguëna, ¿mai queaca caye'ne? ¿Riusubi huacha ro'taguë, baguë bainre re'oye cuencuema'iji cacuaye? Gare bañe. 15 Riusubi Moisés naconi coca cani jo'caguë, ñaca cani jo'caguëña: "Yè'ë bainni oiguë congüë, yè'ë bainni yëreba yëguë, yè'ë se'gabi bacuani cuencueni bayë" cani jo'caguëña. 16 Ja'nca sëani, ro bain yo'o yo'oni re'ojeiyete ëñama'iji Riusu. Baguë bainrebare cuencueguë, baguë se'gabi bacuare oiguë conni, bacuare re'huani baji. 17 Riusu coca toyani jo'case'ere ëñato, Faraonni ñaca quëaguëña: "Yè'ë ta'yejeiye ba'iyete bainni masi güeseni, yè'ë ba'iyete si'a re'otona masi güeseza caguë, ja'an se'gare ro'taguë, gu'a ta'yejeiye ëjaguëre më'ere re'huahuë yè'ë" quëaguëña Riusu. 18 Ja'nca sëani, Riusubi yequëni oiguë bani coñe yënica, ja'nca conji. Yequëre recoyo güeguëre re'huaye yënica, ja'nca baguëte re'huani jo'caji. Baguë yëye se'gare yo'oji.

¹⁹Yureca, yequëbi yequërë ñaca senni achama'iguë: “Ja'nca ba'itoca, ¿Riusu queaca ro'taguë, bain juchare cu'eni masi güeseguë'ne? Yë'ë yëye'ru yo'loza caguëna, bainbi gare jëamajën ba'iyë” senni achama'iguë.
²⁰Ja'nca senni achatoca, yë'ëbi sehuoyë: Më'ëbi Riusuni ro gu'aye ro'taguë cayë. Ro bainguë sëani, ja'anre caye beoye ba'ijë'ën. Soto re'huaguëbi sotoro re'huayete ro'tani ye'yejë'ën. Sotorote re'huaguëna, ja'an sotoro ja'anse'ebi ba ëjaguëni: “Yë'ëre ai gu'aye re'huahuë më'ë” gare cama'iji.
²¹Soto re'huaguëbi yënica, te'e sotobëte inni, samu sotoroanre re'huaye poreji. Te'e sotoro re'o ma'carëan ayayete re'huani, yequë sotoro si'si hui'ya ayayete re'huaji. Ja'nca yo'oguëna, Riusuni gu'aye sehuoye beoye ba'ijë'ën.
²²Riusu ba'iyete ëñato, ¿guere caye'ne mai? Yequëcuabi gu'aye yo'ojëna, baguë ta'yejeiye jëja bayete te'e jëana masi güeseni bënni senjoñe yëguëta'an, ja'anre yuta yo'omaji'i. ²³Ru'ru baguë bainreba ba'ija'cua zoe cuencuesi'cuare ro'taguë, baguë ta'yejeiye ba'iyete, baguë yëguë ba'iyete bacuani masi güeseye tëca zoe ëjaji. Ja'nca masi güeseni tējini, gu'aye yo'ocuare bënni senjoni tonji. ²⁴Ja'nca ba'iguëbi maini cuencueni choji'i. Judío bain jubë ba'icua, judío bain jubë ba'ima'icua, si'a bain ba'icua choji'i. ²⁵Baguë ira bainguë raosi'quë Oseas hue'esi'quë, baguë toyani jo'case'e'ru ba'iji. Ñaca toyani jo'caguëña:

Riusu coca case'e'ë.

Yequëcua yë'ë bainreba beocua case'eta'an, yë'ë bainrebare bacuare re'huaja'guë'ë yë'ë.

Yequëcua jo'cani senjosi'cua ba'icua'eta'an, ja'ancua'eta'an, yë'ë yësi'cuare re'huani baja'guë'ë yë'ë, caguë ba'nji.

²⁶Mësacua yua Riusu bainreba beoyë case'eta'an, ja'ansiruna ti'anni, mësacua yë'ë mamacua re'huani baja'guë'ë yë'ë, gare carajeima'iguë sëani, toyani jo'caguëña Riusu.

²⁷Israel bainre cato, Riusu ira bainguë raosi'quë Isafas hue'eguë, baguëbi ñaca yihuoreba yihuoni jo'caguëña: “Ziaya yëruhuana sani mejara'carëanre cuencueni masiye poreto, Israel bainbi quë'rë ai jai jubë bain jaijeija'cuareta'an, rëño jurë se'gare tëani baja'guë'bi Riusu. ²⁸Riusubi yua baguë coca cani jo'case'e'ru güina'ru te'e jëana te'e ruiñe yo'oguë ba'ija'guë'bi.” ²⁹Isafas'ga yequë quë'rore'ga ñaca toyani jo'caguëña:

Mai ta'yejeiyereba Èjaguë Riusubi mai hua'na ba'i jubëte huesoni si'aguë, mai zin hua'na rëño jurëte jo'cama'itoca, Sodoma bain, Gomorra bain, ja'ancua'ru huesëni carajeisi'cua ruinre'ahuë mai hua'na, toyani jo'caguëña.

Los judíos y el evangelio

³⁰Ja'nca ba'iguëna, ¿Mai guere caye'ne? Judío bain jubë ba'ima'icua Riusu bain ba'iyë ro'tama'icua'eta'an, Riusubi bacuare baguë re'o bainre

re'huabi, Cristoni si'a recoyo ro'tacuare sèani. ³¹Ja'nca re'huaguèta'an, Israel bainbi Riusu re'o bain bañuni cajèn, Moisés ira coca canì jo'case'e'ru güina'ru yo'o èaye ba'licuata'an, Riusu bain ba'iyè ti'anmaè'è. ³²Ro bacua yo'o yo'oyè se'gabi Riusu bain ba'iyè ro'tacuata'an, poremaè'è. Riusuni si'a recoyo ro'tayete yèma'icua sèani, Riusu re'o bain ba'iyè ti'anmaè'è. Ja'nca ti'anmajèn, Riusu Raosi'quèreba, ba Cristo hue'eguèni èñani, gatabèna gurujaiye'ru Cristoni recoyo ro'tayè yèma'icua'bi ro tin ma'ana saè'è. ³³Riusu coca toyani jo'case'ere èñato, ñaca caji:

Yureca yè'è cuencuesi'quère re'huani, judío bain jobona saoja'guè'è yè'è.

Jesucristo hue'èji.

Ja'anguète saoguèna, bainbi baguèni èñani, ro tin ma'ana quèñèhuè.

Jesucristoni si'a recoyo ro'tatoca, jèja recoyo re'huajèna, baguè bènni senjorèn ti'anguèna, gare gati èaye beoye huanaja'guè'bi maire.

10 ¹Yureca, yè'è bain ai yèsi'cua, Israel bainre si'a recoyo oiguè, bacuare Riusuni ujaye se'ga yo'oyè. Riusu bain re'huasi'cua ba'ija'bè caguè, bacuare si'a jèja Riusuni oiguè se'ñè yè'è. ²Bacuabi Riusuni coñu cajèn, ai re'oye yo'o yo'ojèn bañuni cajèn ba'licuata'an, Riusuni te'e ruiñe ro'tama'icua ba'iyè bacua. ³Riusu re'o bain ba'iyè huesèjèn, bacuabi ro ro'tajèn, Mai se'gabi si'a jèja yo'o yo'ojèn re'ojeiñu cajèn ba'iyè. Riusubi baguè Raosi'quèreba ba'iguète bacuani èñoguèna, baguèna te'e zi'iñe gu'a güejèn baè'è bacua. ⁴Yurera Riusubi Cristote maina raoni èñobi. Èñoguèna, Cristoni si'a recoyo ro'tatoca, Riusu re'o bain re'huasi'cua ba'iyè mai. Moisés ira coca canì jo'case'ere yo'oni re'ojeiñu gare se'e caye beoye ba'ijè'èn cabi Riusu.

⁵Moisés coca toyani jo'case'ere èñato, ñaca caji: “Riusu coca toyani jo'case'e si'ayete te'e ruiñe yo'ojèn ba'itoca, Riusu naconi si'arèn ba'ija'cua'è” caji. ⁶Ja'nca caguèna, yureña què'rè ta'yejeiye ba'i cocare maina canì jo'cabi Riusu: “Riusuni si'a recoyo ro'tatoca, baguè se'gabi maini re'oye yo'oye ro'taguè, mai gu'a juchare gare tènoni senjoja'guè'bi” yureña canì jo'cabi Riusu. Bain hua'nabi yuta baguè què'rè ta'yejeiye ba'i cocare ye'yema'icua ba'ijèn, ñaca cajèn baè'è: “Si'arèn ba'iyè gare ti'añe porema'iñè mai. ¿Jaroguèbi guènamè re'otona saiye poreguè'ne? ⁷¿Jaroguèbi bain junni huesèsi'cua ba'iruna sani huajè raiye poreguè'ne? Saiye porecuabi beoyè” cajèn baè'è. Ja'nca cajèn ba'licuata'an, Cristobi èn yijana èñaguè rani, bacua yo'oye porema'iñe case'e'ru ta'yejeiye yo'oni güina'ru yo'obi baguè. Ja'nca ta'yejeiye yo'osi'què sèani, mèsacua yua si'arèn ba'iyè porema'iñe gare caye beoye ba'ijè'èn. ⁸Riusu coca toyani jo'case'e, yequè què'rore'ga èñani, èñere ye'yeni masijè'èn: “Riusu naconi si'arèn ba'iyè yènica, guaja beoye ti'añe poreyè mèsacua. Te'e ruiñe

recoyo ro'tajën, mäsacua yi'oboanbi Riusu Raosi'quërebani si'a recoyo ro'ta cocare cajë'ën.” Ja'an cocare mäsacuani quëani achoyë yëquëna. ⁹Ja'nca ba'iguëna, mäsacua yua ën cocare cajën, Jesusbï yë'ë Èjaguëreba ba'iji cajën, si'a bainni quëajën ba'ijë'ën. Jesús junni tonsi'quëre huajëguëte go'ya rai güesebi Riusu, ja'anre si'a recoyo ro'tajë'ën. Ja'anre cani, si'a recoyo ro'tatoca, Riusubi mäsacuare tëani, baguë bainre mäsacuare re'huanï baji. ¹⁰Maibi Jesucristoni si'a recoyo ro'tajën, Riusu re'o bainre re'huasi'cua ba'iyë. Mai yi'obobi Jesucristo ba'iyete yequëcuani quëani achojënna, Riusubi maire tëani re'huanï baji.

¹¹Riusu coca cani jo'case'ere ëñato, ñaca caji maire: “Riusu Raosi'quëni si'a recoyo ro'tatoca, baguë bënni senjoñe ti'anguëna, gare gati ëaye beoye huanoji maire” caji. ¹²Riusubi si'a bainre te'e ënaguë ba'iji. Judío bainbi judío jubë ba'ima'icua'ru quë'rë re'o bain beoyë. Si'a bain te'e Èjaguë ba'iguë'bi Riusu. Baguë ta'yejeiye Èjaguë ba'iyete ro'tacua, si'acuani ënseye beoye baguë ba'iruna te'e choiji. ¹³Riusu coca cani jo'case'ere ëñato, ñaca caji: “Cristo ta'yejeiye ba'iyete ro'tacua, baguëni si'a recoyo ro'tajën ba'icua, ja'ancuare tëani, baguë bainre re'huanï baji Riusu” caji Riusu coca. ¹⁴Ja'nca caguëna, Cristoni si'a recoyo ro'tama'icua ba'itoca, ¿Queaca baguë ba'iyete ro'taye'ne? Baguë ba'iyete achama'icua ba'itoca, ¿Queaca baguëni si'a recoyo ro'taye'ne? Riusu coca quëani achoguëbi bacuana saima'itoca, ¿Queaca baguë ba'iyete achaye'ne? ¹⁵Riusubi baguë bain quëani achocuare cuencueni saoma'itoca, ¿queaca baguë cocare quëani achoye'ne? Riusubi baguë bain quëani achocuare cuencueni saoye masiji. Riusu coca cani jo'case'ere ëñato, ñaca caji: “Riusu re'o coca quëani achocuabi ti'anjënna, bainbi bacuani ai bojojën saludayë” caji.

¹⁶Ja'nca ba'iyeta'an, yequëcuabi Riusu bojo coca quëase'ere achaye yëmaë'ë. Riusu ira bainguë raosi'quë Isafás hue'eguë, baguë cani jo'case'e'ru ba'iyë. Ñaca cani jo'caguëña: “Èjaguë, yë'ëbi më'ë cocare quëani achoguëna, ba bainbi ro achajën, më'ëre recoyo ro'tama'iñë” cani jo'caguëña. ¹⁷Ja'nca sëani, Cristo ba'iyete quëani achose'e ba'itoca, bainbi achaye poreyë. Achatoca, Cristoni si'a recoyo ro'taye poreyë.

¹⁸Ja'nca ba'iyeta'an, yeque cocare seña bayë yë'ë: ¿Israel bain yequërë Riusu coca achama'imate? Aito. Achahuë. Riusu coca cani jo'case'e'ru ba'iji: Riusu bainbi quëani achoreba achojënna, si'a re'oto bainbi achani masihuë, caji.

¹⁹Ja'nca case'e ba'iyeta'an, se'e yeque cocare seña bayë yë'ë. ¿Israel bainbi Riusu cocare achacuata'an, yequërë te'e ruiñe ye'yema'imate? Aito. Ye'yehuë. Ye'yecuata'an, recoyo ro'taye yëmaë'ë. Ja'nca yëmajënna, Riusubi tin bainre cu'eni, Ja'ancuare yë'ë bainre re'huanï baza cabi. Moisés coca cani jo'case'ere ëñato, ñaca caji:

Yè'èbi yequë bain, gu'a bain cacuare cu'eni, yè'è bainrebare bacuare re'huayë.

Ro huesë hua'na ënocuare cu'eni yè'è bainre re'huaguëna, mësacua Israel bainbi bacuani ëñani, bacuani bëinjën ba'iyë, caji.

²⁰Caguëna, Isaías'ga jëja recoyo re'huani, judío bain jubë ba'ima'icuaire ro'taguë, Riusubi quëaguëna, ñaca cani jo'caguëña:

Yequëcuabi yè'ère cu'eye beoye ba'icuata'an, yè'ëna ti'anni masihuë.

Yè'ère choima'icuaireta'an, yè'èbi yè'è ba'iyete bacuani masi güesehuë cani jo'caguëña.

²¹Ja'nca cani jo'caguëta'an, Israel bainre ro'taguë, Riusubi quëaguëna, Isaíasbi ñaca quëani jo'caguëña: “Ja'an bainre oiguë, yè'ëna raijè'ën choireba choiguëna, bacuabi ro achajën, ro gu'a coca cajën, yè'ëna raiye yëmaë'ë” quëani jo'caguëña Isaías.

El Israel escogido

11 ¹Yureca, se'e yeque cocare seña bayë yè'è: ¿Riusubi yequërë baguë bain Israel hue'ecuare jo'cani senjoma'imaquë? Banbi. Yè'è'ga Israel bainguë ba'iyë. Abrahamre cato, yè'è ira taita ba'isi'quë baji'i. Benjamín jubë bainguë'è yè'è. ²Riusubi ai ba'irën ro'tani, Abrahamni quëaguë: Yè'è bain Israel hue'ecuare yè'è bainrebare re'huani baza caguë, yurera bacuare jo'cani senjomajili. Riusu coca cani jo'case'ere ëñato, baguë ira raosi'quë Elías hue'eguë, baguë coca caguë ba'ise'ere ro'tajè'ën mësacua. Riusuni ai oiguë ujaguë, Israel bainre gu'aye quëaguëña: ³“Ëjaguë, më'è coca quëani achocuare huani senjohuë bacua. Më'è bain misabë ba'iruanre taonni senjohuë bacua. Riusuni se'e ro'taye beoye bañu cajën, ja'nca yo'ohuë. Ja'nca yo'ojëna, yè'è se'gabi më'ëni yo'o conguë ba'iyë. Ba'iguëna, yè'ère'ga huani senjo ëaye huanoguëña bacuare” quëaguëña Elías. ⁴Quëaguëna, Riusubi baguëni re'oye sehuoguëña: “Oiyë beoye ba'ijè'ën. Yequëcua yè'è bain re'huasi'cuare cuencueto, yuta siete mil bainre bayë yè'è. Ja'ancuabi huacha riusu Baal caguë, ja'an huacha riusu te'ntoni nëcose'ere gare ro'taye beoye ba'iyë bacua” sehuoguëña Riusu. ⁵Ja'nca ba'iguëna, yure'ga Israel bain rëño jurëbi Riusuni si'a recoyo ro'tacua ba'iyë. Riusubi oiguë ëñaguë, baguë yësi'cua se'gare cuencueni, baguë bainre re'huani baji. ⁶Ja'nca re'huani baguëbi, bacua yo'o yo'ojën re'ojeiyete ëñamajili Riusu. Bainbi yo'o yo'ojën re'ojeiñu cacuaireta'an, Riusubi ëñamajili. Bacua yo'o yo'ojën re'ojeiyete ëñani bojotoca, bacuare re'huani bama'ire'abi. Bacua yo'o yo'oye se'gabi re'ojeire'ahuë.

⁷Ja'nca ba'iguëna, ëñere achajën ba'ijè'ën. Israel bain jubëbi yo'o yo'ojën re'ojeiñu cacuata'an, Riusubi baguë bainre bacuare re'huamajili. Riusu cuencuesi'cua ja'ancua se'gare baguë bainre re'huani babi.

Yequécuaire banbi, baguë cocare achaye yëma'icuaire sëani. ⁸Ja'nca yëmajëna, Riusu coca cani jo'case'e'ru güina'ru baë'ë. Ñaca caji: “Ja'nca achaye yëmajën, Riusubi re'huaguëna, ëo caiñe huanõe ba'icuaabi saë'ë. Ja'nca saijën, bacua ñaco bacuata'an, te'e ruiñe ëñañe yëma'icua baë'ë. Bacua ganjo bacuata'an, te'e ruiñe achaye yëma'icua baë'ë. Yure tëca ja'nca ba'iyë bacua” caji Riusu coca. ⁹Ira taita ba'isi'quë David hue'eguë'ga ñaca cani jo'caguëña:

Bacuabi re'o aon re'huani Riusuni cuencuejën, Riusubi ëñani bojoja'guë cajën, ro yo'oyë bacua.

Riusu bënni senjoñe se'gabi bacuana te'e jëana tonguëna, gare jëaye beoye ba'iji bacuare.

Airu hua'i hua'nabi yija gojena tonni zemo güeseye'ru, Riusubi ba bainni güina'ru te'e jëana zeanni bënni senjoja'guëbi.

¹⁰Bacua ñaco ëñamajën, zijei re'oto ba'icua ruinja'bë, te'e ruiñe ëñani masiye yëma'icua sëani.

Bacua gu'a juchare jo'cani senjoñe yëma'icua sëani, bacua guërëbë gan gu'rurë ba'icua ruinjën, te'e ruiñe nëcani ganiñe beoye ba'ija'bë.

Riusubi bacua gu'a juchare gare huanë yema'ija'guë cayë yë'ë, cani jo'caguëña David.

La salvación de los no judíos

¹¹Yureca, se'e yequë cocare quëaye bayë yë'ë. Israel bainbi ba Cristoni recoyo ro'taye yëma'icuaireta'an, Riusubi gare jo'cani senjoñe beoji. Ja'nca ro'taye yëmajëna, Riusubi tin bainre cu'eni, baguë bainre re'huani baguëna, yequërë Israel bainbi bacua bojoyete ëñani, Riusuni se'e ro'tama'iñe. ¹²Yureca, Israel bainbi Cristoni recoyo ro'taye yëmajëna, tin bainbi Cristo ba'iyete ye'yeni, Riusu bainrebare re'huasi'cua baë'ë. Ja'nca re'huasi'cua ba'ijëna, judío bainbi Riusuni se'e ro'tani, se'e baguë bainre re'huasi'cua banica, si'a re'oto bainbi bacuare aireba bojojën ba'ija'cua'ë. ¹³Yureca, mësacua judío bain jubë ba'ima'icua, mësacuani coca yihuoguë quëayë yë'ë. Riusubi yë'ëre cuencueni, judío bain jubë ba'ima'icuaana raosi'quë sëani, mësacuana ti'anni, Riusu cocarebare mësacuana quëani achoguë ai ta'yejeiye ba'i yo'ore yo'oguë, Riusuni congüë ba'iyë yë'ë. ¹⁴Ja'nca yo'oguë, yë'ë bain judío jubë ba'icua yua Riusuni se'e recoyo ro'taja'bë cayë. Tin bainbi Riusu naconi te'e bojojën ba'ijëna, Israel bainbi Riusuni se'e ro'tani baguë bainre re'huasi'cua ba'ija'bë, cayë yë'ë. ¹⁵Yureca, Israel bain jo'cani senjosi'cua ba'ijëna, yequë bainbi Riusu yësi'cuare re'huasi'cua ba'iyë. Ja'nca ba'iyeta'an, Riusubi se'e Israel bainre baguë bainre re'huaguë, ja'anrën ti'anguëna, ju'insi'cua go'ya rani huajë hua'nare

bacuare mame recoyo bacuare re'huani baja'guë'bi Riusu. ¹⁶Israel bain ira taita hua'na ba'isi'cua yua Riusu bainreba re'huasi'cua sëani, Israel bain yo'je raicuabi Riusu bainreba ba'i jubë ba'iyë. Harinabë ba'iyete Riusuna insija'yete ro'tani, ye'yeye poreyë mai. Ru'ru tëyoni insisi macabi re'o maca ba'itoca, si'abëbi re'oye ba'iji, caji Riusu. Olivo sunquiñë ba'iyere'ga ro'tani Israel bain jubë ba'iyete ye'yeye poreyë mai. Sunquiñë sitabi re'oye ba'itoca, si'a sunquiñë'ga re'oye ba'iji, caji Riusu. ¹⁷Ja'nca ba'iyë Israel bain jubë. Bacua jubë ba'icua yequëcuabi gu'ajëjënna, Riusubi quëñoni senjobi. Gu'a sunqui cabëan tëyoni senjosi'cua'ru baë'ë. Ba'ijënna, më sacua tin bain ba'icua yua ro airu sunqui cabëan ba'iyere'ru ba'ijën, Cristoni si'a recoyo ro'tajën, ba tëyosi parobëanna sëoni mame sacasi'cua ruën'ë më sacua. Re'o sunqui cabëan mame re'huase'e ba'iyere'ru Riusubi më sacuare baguë bainre mame re'huani, baguë ba'i jobo ba'iyete më sacuana insiguë baji'i. ¹⁸Ja'nca ba'iguëna, më sacua yua ëñare bajën, Israel bain quëñoni senjosi'cua'ru quë'rë re'o bain'ë mai, caye beoye ba'ijë'ën. Yëquëna se'gabi re'o bain ba'iyë ca ëaye ba'itoca, ñaca ro'tani ye'yejë'ën: Sunqui cabëan se'gabi huajë cabëan ba'iyere'ru porema'inë. Sunqui sitabi huajë sita ba'iguëna, sunqui cabëan'ga huajëji.

¹⁹Ja'anre ro'tajën, më sacuabi yequërë ñaca yë'ëni sehuoma'inë: “Më'ëbi te'e ruinë caguëta'an, Riusubi tin bainre baza caguë, Cristoni recoyo ro'taye yëma'icua quë'ñeni senjobi. Tin cabëanre mame sëoye ro'taguë, gu'a cabëanre tëyoni senjoñe'ru yo'obi Riusu. Ja'nca yo'oguëna yëquëna se'gabi re'o bain ba'iyë.” ²⁰Ja'anre catoca, më sacuabi te'e ruinë quëahuë. Israel bainbi Cristoni recoyo ro'taye yëma'icua sëani, Riusubi bacuare quë'ñeni, gu'a cabëan tëyoni senjose'e'ru bacuare senjobi. Quë'ñeni senjosi'cua ba'iyeta'an, më sacua yua Cristoni jo'caye beoye si'a recoyo ro'tajën, ja'an se'ga'ru ba'ijë'ën. Riusu yo'ose'ere ro'tani, Yëquëna se'gabi re'o bain ba'iyë caye beoye ba'ijën, ëñare bajë'ën. ²¹Riusu bain ru'ru ba'isi'cuare quë'ñeni senjose'e sëani, më sacuabi Cristoni recoyo ro'tama'itoca, më sacuare'ga quë'ñeni senjoji Riusu. ²²Yureca, Riusu ba'iyete ro'tani ye'yejë'ën. Yequëcuare ëñaguë, ai bojoguë coñe poreji. Yequëcua Cristoni recoyo ro'taye yëma'icua ai jëja bënni senjoñe poreji Riusu. Israel bainbi Cristoni recoyo ro'taye yëmajënna, bacuare ai jëja bënni senjoji. Bënni senjoni, më sacuare ëñaguë, më sacuare cuencueni consi'quë baji'i. Ja'nca ba'iguëna, më sacua'ga Cristoni recoyo ro'taye gare jo'cama'ijë'ën. Ja'nca jo'catoca, Riusubi më sacuare'ga quë'ñeni senjoji. Gu'a cabëan tëyoni senjose'e'ru, më sacuare'ga quë'ñeni senjoji. ²³Ja'n'rëbi, Israel bain Cristoni recoyo ro'taye yëma'icua yequërë se'e bonëni, Cristoni si'a recoyo ro'tatoca, Riusubi se'e baguë bainre bacuare mame re'huani baji. Gu'a cabëan tëyoni senjose'ere inni, mame sëoni, mame saca güeseyere'ru güina'ru baguë bain senjosi'cuare se'e mame re'huani

baye poreji, ai pore Ëjaguë sëani. ²⁴Ja'nca ba'iguëna, mësacua judío bain jubë ba'ima'icua yua ëñere ro'tani ye'yejël'ën. Mësacua yua tin jubë bain ba'ijëna, Riusubi mësacuaire baguë bainreba ba'icuaire re'huani baji. Ja'nca re'huani baye poreguëta'an, judío bain Riusu bain ru'ru ba'isi'cua quë'ñeni senjosi'cua ba'ijën, ja'n'rëbi Cristoni si'a recoyo ro'tatoca, bacuare'ga quë'rë ta'yejeiye'ru baguë bainrebare se'e mame re'huani baye poreji Riusu. Airu sunqui cabëanre jo'ya sunquiñëna saca güesetoca, jo'ya sunqui cabëan tÿose'ere quë'rë ta'yejeiye ja'ansi sunquiñëna saca güeseye masiji Riusu.

La salvación final de los de Israel

²⁵Mësacua Ai ye'yesi'cua'ë yëquëna, ro'tamajën ba'ijë'ën caguë, ëñere, bain ja'anrën huesëse'ere, mësacuanì yihuoni jo'cayë yë'ë. Israel bain jubë jobo ba'icuaabi Cristoni recoyo ro'taye yëmajën ba'iyë. Ja'nca ba'ijëna, Riusubi judío bain jubë ba'ima'icuanì choini, baguë jai jubë bainrebare bacuare re'huani baye ro'taji. ²⁶Ja'ancuare re'huani tÿjiguëna, ja'n'rëbi Israel bainbi Cristoni si'a recoyo ro'taja'cua'ë. Ja'nca ro'tajëna, Riusubi baguë bainrebare bacuare tëani, mame re'huani baja'guë'bi. Ira coca toyani jo'case'ere ëñani, ja'an ba'ija'yete masiye poreyë mai:

Judío bain jubë Israel hue'ejën ba'icuaire ba'iguë, te'eguë, Riusu cuencueni raoja'guë, ja'anguëbi ti'anni, bacuare tëani baja'guë'bi.

²⁷Riusu ru'ru ba'isirën canì jo'case'e'ru yo'oguë, bacua gu'a juchare gare senjoni, bacuare tëani baja'guë'bi.

Ja'an cocare canì jo'cabi Riusu.

²⁸Ja'nca canì jo'caguëna, yureta'an, Israel bainbi Riusu cocarebare achaye yëmajën, Cristoni je'lo bajën ba'iyë. Ja'nca ba'icuaire sëani, Riusubi bacuanì ëñaguë, baguë bain ba'iyë ënseji. Ënseguëna, mësacua judío bain jubë ba'ima'icua yua Cristoni si'a recoyo ro'tani, Riusu bain ba'iyë poreyë. Israel bain yua Riusu bain ba'iyë ënsesi'cuareta'an, Riusubi bacuare ai yëji. Bacua ira bain ba'isi'cuanì: Mësacua yua yë'ë bainreba ba'i jubë'ë canì jo'casiquë sëani, Riusubi baguë cuencuesi'cuare ai yëguë, bacuanì tëani baja'ye gare huanë yema'lji. ²⁹Riusubi baguë bainre cuencuenì choini, baguë naconi si'arën baye canì jo'casiquëbi gare tin yo'oye beoye ba'lji. ³⁰Quë'rë ru'ru ba'isirën ba'iguëna, Riusubi judío bainre cuencuenì, baguë bainre bacuare re'huani baguëna, mësacua tin bainbi Riusu coca quëani achose'ere ro huesëjën, baguëni recoyo ro'tamaë'ë. Yureta'an, judío bainbi Riusu cocare ro'taye gu'a güecua sëani, Riusubi mësacuanì oiguë ëñani, baguë bainre mësacuaire re'huabi. ³¹Ja'nca re'huaguëna, judío bainbi ëñani, mësacuanì oiguë coñete ëñani, bacuabi se'e ro'tani, Riusu cocare si'a recoyo ro'taja'cua'ë. Ja'nca ro'tajëna, Riusubi baguë bainre bacuare re'huani baja'guë'bi. ³²Yureca, Riusubi si'a bainni bacua

ro achajën ba'iyete masi güeseji. Ja'nca masi güesequëna, bacuabi, “Ai gu'aye yo'ohuë yë'ë. Riusu coca guanseni jo'case'ere achani yo'oye yëma'isi'quëbi yure yo'oza” catoca, Riusubi bacuani oiguë ënani, baguë naconi te'e zi'inni bacuare baji.

³³Yureca, mai Taita Riusu yua maire ai ro'taguë, baguë bayete maina ai ba'iyë ai insireba insiji. Ai ba'iyë ai masireba masiguë'bi ba'iji baguë. Baguë ñacobi ënani, si'aye beoru masiji. Yureca maibi baguë ro'tani cuencuese'ere, baguë yo'o yo'ose'ere, ja'anre ënani, mai gare ro'taye porema'icuaata'an, baguë se'gabi ta'yejeiye re'huani, re'oye ro'tani yo'obi cayë mai. ³⁴Baguë coca cani jo'case'eru ba'iyë güina'ru ba'iji baguëre. Baguë recoyo ro'tayete masiye yëtoca, ro mai ñacobi ënani masiye ai caraji maire. Baguëni yihuocuare cu'etoca, gare tinjama'iñë. ³⁵Bainbi bacua bayete Riusuna ro insini, ja'nrëbi coca cajën, “Riusuna ro insiguëna, baguë yua yë'ëna go'iyë ro'iyë baji” ja'anre catoca, ai huacha cajën ba'icua'ë bacua. ³⁶Yureca, ën re'oto si'a re'otore ëñato, Riusubi si'aye re'huani jo'cabi. Baguë se'gabi coca guansequëna, si'a ën re'oto re'huani jo'case'e ba'iji. Baguë se'gabi si'ayete caraye beoye baji. Baguë yërën ti'anguëna, baguë se'gabi si'aye ñu'ñujei güeseye masiji. Ja'nca sëani, baguëni re'o coca cajën, “Riusu yua ai ta'yejeiyereba ba'iguë'bi ba'iji, maire” ja'anre jo'caye beoye cajën bañuni. Ja'nca raë'ë.

La vida consagrada a Dios

12 ¹Yureca, yë'ë bain sanhuë, mësacuanì ñaca yihuoreba yihuoyë yë'ë. Riusubi mësacuanì ai oiguë conni, baguë re'o bainre mësacuare re'huani baji. Ja'nca baguëna, mësacua'ga mësacua ba'iyë si'ayete Riusuna insini jo'cajël'ën. Ja'nca insini jo'cajën, Riusu yëye'ru baguëni jo'caye beoye ai yëjën, baguëre yo'o concua gare ba'ijël'ën. ²Ja'nca ba'ijën, ro ën yija bain yo'ojën ba'iyë'ru gare yo'oye beoye ba'ijël'ën. Riusu bainre mame re'huasi'cua sëani, Riusu yëye se'gare ro'tani, ja'an se'gare te'e ruiñe yo'ojën ba'ijël'ën. Ja'nca ba'ijën, Riusu yëye yua re'oye se'ga ba'iguëna, Riusubi mësacua yo'o coñete re'oye ëñaguë, mësacuanì bojoji.

³Ja'nrëbi, Riusubi baguë yo'ore yë'ëna oiguë ëñoguëna, mësacuare yihuo cocare quëani achoyë yë'ë. Si'acuabi ro mësacua ba'iyete ro'tajën, Yë'ë se'gabi ai re'oye yo'ohuë yë'ë, ro'taye beoye ba'ijël'ën. Mësacua yo'o case'ere te'e ruiñe masini re'oye yo'ojën ba'ijël'ën. Riusubi mësacua recoyo ro'tayete masini, baguë yo'o yo'oyete ëñotoca, ja'anre te'e ruiñe ro'tani, Riusubi yë'ëni, re'oye guansequë ba'iji cajën, Riusuni conjën ba'ijël'ën. ⁴Yureca, mai ga'nihuëbi, mai ëntë sara, guëon, ñaco, ganjo, ja'anre bajën, ga bayebi tin yo'o yo'ojën ba'iyë. ⁵Mai hua'na'ga ai jai jubë bain ba'ijën, Cristo naconi te'e ba'ijën, baguë yo'o yo'ojën, ga bainguëbi

tin yo'o yo'ojèn, Cristona zi'injèn, si'a jubèbi sa'ñeña conjèn, te'e yo'o yo'ojèn ba'iyè mai.

⁶Ja'nca ba'ijèna, Riusubi baguè bayete maina ro insiguè, ga bainguète tin yo'o yo'oye porecuare re'huaguèna, baguè re'huase'ru ba'iyè baguè yo'ore conjèn bañuni. Baguè coca masi güesese'e quèacua'ru re'huasi'cua banica, mèsacua Cristoni si'a recoyo ro'tajèn ba'iyè'ru baguè coca quèani achose'ere masini quèajèn ba'ijè'èn. ⁷Yequècuani yo'o concua re'huasi'cua banica, bainre yo'o conjèn, re'oye yo'ojèn ba'ijè'èn. Bainre ye'yocua re'huasi'cua banica, te'e ruiñe yo'o yo'ojèn, bainre ye'yojèn ba'ijè'èn. ⁸Bainre bojoye yihuocua re'huasi'cua banica, re'oye yihuojèn, Cristoni què'rè re'oye masijè'èn cajèn, bacuani bojo güesejèn ba'ijè'èn. Yequècuani bonsere ro insicua re'huasi'cua banica, bonsere èa èñañe beoye ba'ijèn, bainna ro insijèn ba'ijè'èn. Bain èjacua re'huasi'cua banica, te'e ruiñe èñajèn re'oye guansejèn ba'ijè'èn. Bain ai yo'ojèn ba'icua concua re'huasi'cua banica, güeye beoye bojojèn, bacuare conjèn ba'ijè'èn.

Deberes de la vida cristiana

⁹Si'a jubèbi te'e ruiñe ba'i recoyobi sa'ñeña ai yèreba yèjèn ba'ijè'èn. Si'a gu'ayete güereba güejèn ba'ijè'èn. Re'oye ba'iyete ro'tani, ja'anre jo'caye beoye bojojèn ba'ijè'èn. ¹⁰Mèsacua te'e bainre yèreba yèye'ru sa'ñeña ai yèreba yèjèn ba'ijè'èn. Ja'ansi'cua ba'iyete ro'tamajèn, yequècuani què'rè ta'yejeiye te'e ruiñe èñajèn, re'oye cajèn ba'ijè'èn.

¹¹Riusubi yo'o caguèna, si'a jèja yo'o yo'ojèn, ñame ro'tamajèn, mèsacua yo'o conjèn ba'ijè'èn. Riusu Espíritu bacua sèani, si'a recoyobi yo'o yo'ojèn, Riusure conreba conjèn ba'ijè'èn.

¹²Cristo in rai umuguse ti'anja'ñete ro'tajèn èjojèn, bojojèn ba'ijè'èn. Ai yo'ojèn ba'icua'tan, jo'caye beoye Cristoni si'a recoyo ro'tajèn ba'ijè'èn. Riusu naconi coca cajèn, caraye beoye baguèni ujajèn ba'ijè'èn.

¹³Cristo bain bonse carajèn ba'itoca, bacuare conjèn, mèsacua bonsere ro insijèn ba'ijè'èn. Mèsacua huè'ena ti'ancuare bojojèn, re'oye saludajèn, bacuare re'oye cuirareba cuirajèn ba'ijè'èn.

¹⁴Yequècuabi mèsacua gu'aye yo'otoca, bacuare re'oye cajèn ba'ijè'èn. Bacuani gu'aye caye beoye ba'ijèn, bacuare re'oye coñe Riusuni ujajèn ba'ijè'èn.

¹⁵Bojojèn ba'icua ba'itoca, bacua naconi te'e bojojèn ba'ijè'èn. Ai yo'ojèn oicua ba'itoca, bacua naconi te'e oijèn ba'ijè'èn.

¹⁶Mèsacua sa'ñeña bojojèn, sa'ñeña coca cajèn, te'e recoyo ro'tajèn bojojèn ba'ijè'èn. Yè'lè se'gabi mè'lè masiye'ru què'rè masiyè, ja'anre caye beoye ba'ijè'èn. Ro yo'o con hua'na naconi ba'ijèn, bacuani bojojèn, bacuani coñe gare güeye beoye ba'ijè'èn.

¹⁷Yequècuabi mèsacuani gu'aye yo'otoca, bacua gu'aye yo'ose'ere'ru bacuana se'e gu'aye yo'oma'ijè'èn. Si'a bainre te'e ruiñe conjèn, sa'ñeña

re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. ¹⁸Si'a bain naconi te'e bojojën bañuni cajën, mësacua porese'e'ru bacuani re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. ¹⁹Yë'ë bain ai yësi'cua, yequëcuabi mësacuani gu'aye yo'ojëna, bacuare'ga güina'ru gu'aye yo'omajën ba'ijë'ën. Riusu bënni senjoja'ñete ro'tajën bacuani gu'aye yo'oye beoye ba'ijë'ën. Riusu coca toyani jo'case'ere ëñato, ñaca caji: “Yë'ë se'gabi bain gu'aye yo'ocuai bënni senjoë” caguë yihuobi Riusu. ²⁰Yequë quë'rore ëñato, ñaca caji: “Më'ë je'oguëte aon gu'ana ju'intoca, baguëni aon cuiraguë ba'ijë'ën. Oco ëatoca baguëni ocore uncuajë'ën. Ja'nca re'oye yo'otoca, baguëbi ai huaji yëguë, baguë gu'aye yo'ose'ere ro'tani, gati ëaye ro'taguë ba'iji” caguë yihuobi Riusu. ²¹Ja'nca sëani, mësacuabi gu'aye yo'o ëaye ro'tatoca, gu'aye yo'oma'ijë'ën. Re'oye yo'oye se'ga ba'ijë'ën. Ja'nca ta'yejeiye ba'ijëna, mësacua je'ocuabi ro jëja beojën quëñëni saiye.

13 ¹Bain ëjacuabi guansejënna, si'acuabi achani, Jaë'ë cajën, bacua case'e'ru yo'ojën ba'ijë'ën. Riusu cuencueni re'huasi'cuare sëani, ja'nca yo'ojën ba'ijë'ën. Ëja bain si'acuare cato, Riusu se'gabi bacuare cuencueni re'huani jo'cabi. ²Ja'nca jo'caguëna, mësacuabi ëja bain guansese'ere yo'oye yëma'itoca, Riusu cuencueni jo'case'ere gu'aye sehuoyë. Ja'nca yo'otoca, mësacuare bëiñe se'ga ba'iji. ³Re'oye yo'ocuar si'nseyete ëja bainre re'huamaji'i Riusu. Gu'aye yo'ocuar si'nseyete bacuare re'huani jo'cabi. Ja'nca sëani, mësacuabi re'oye yo'otoca, ëja bainbi mësacuare te'e ruiñe ëñajën, mësacuare si'nsemajën ba'iyë. ⁴Riusure concua sëani, mësacuare'ga coñe poreyë. Ja'nca ba'ijëna, mësacuabi gu'aye yo'otoca, bacuare huaji yëjën ba'ijë'ën. Mësacuani si'nseye poreyë. Riusu cuencueni re'huasi'cua sëani, gu'aye yo'ocua si'acuare si'nseye bayë. ⁵Ja'nca re'huani jo'case'e sëani, ëja bain guansese'ere achani yo'ojën ba'ijë'ën. Riusubi yë'ëre bënni senjoja'ñe ja'an se'gare ro'tama'ijë'ën. Mësacua quë'rë se'e recoyo te'e ruiñe ro'tajën, re'oye yo'oye ro'tajën ba'ijë'ën ⁶Güina'ru, ëja bainbi impuesto curire senni achajënna, mësacua ro'ijën ba'ijë'ën. Impuesto ëjacuabi yua Riusuni conjën, impuesto curi ro'iyete guanseye bayë. ⁷Ëja bain impuesto curire ro'iyë guansejënna, mësacua ro'ijën ba'ijë'ën. Yequë ëjacuabi yequë curire ro'iyë guansejënna, mësacua ro'ijën ba'ijë'ën. Bacua guansese'e si'aye achani, re'oye sehuojën ba'ijë'ën. Bacuani te'e ruiñe ëñajën, bacuani re'oye coca cajën ba'ijë'ën. ⁸Yequëcuani gare debeye beoye ba'ijë'ën. Sa'ñeña ai yëjën, sa'ñeña ai conreba conjën ba'ijë'ën. Mësacuabi yequëcuani ai yëreba yëjën ba'itoca, Riusu guanseni jo'case'e si'aye yo'osi'cua ba'iyë mësacua. ⁹Riusu guanseni jo'ca cocare ro'tato, ñaca ba'iji: “Yequëre, yecore yahue yëye beoye ba'ijë'ën. Bainre huani senjoë beoye ba'ijë'ën. Gue jiañe beoye ba'ijë'ën. Yequë bainguë yo'ose'ere ro coqueguë camaquë ba'ijë'ën. Yequë bainguë bayete ro ëa ëñañe beoye

ba'ijj'ën.” Ja'an coca guanseni jo'case'ere ro'tato, se'le yequë coca guanseni jo'case'le “Ja'ansi'quë yëguë ba'iy'e'ru, yequë bainre güina'ru ai yëguë ai oire bajj'ën” ja'an cocare achani yo'otoca, si'a guanseni coca yo'oye'ru quë'rë te'le ruiñe yo'ojën ba'iyë mësacua. ¹⁰Mësacuabi yequë bainni ai yëjën, ai oijën ba'itoca, bacuani gu'aye yo'oye beoye ba'iyë. Ja'nca sëani, mësacua bainni te'le ruiñe yëjën ba'licuabi Riusu coca guanseni jo'case'ere te'le ruiñe achani yo'ojën ba'iyë.

¹¹Yureca, canni sëtaye'ru ëñani ro'tajën ba'ijj'ën. Ñame ëama'iñe bañuni. Riusu yo'o guansese'ere quë'rë ta'yejeiye yo'ojën bañuni. Maire in rai umugusebi ai besa ti'anja'ñeta'an ba'iji. Cristoni si'a recoyo ro'tasi umugusere ro'tato, baguë in raiyete ta'yejeiye ro'tamatena, yureta'an zoe ëjoye beoye ba'iyë mai. ¹²Baguë bain ëjojën ba'licuare yuara in raiji. Ja'nca sëani, mai ja'anrë ba'isi yo'o, gu'aye yo'ose'le cato, ja'anre gare jo'cani senjojën bañuni. Baguë bainreba yo'ojën ba'iy'e'ru ba'ijjën, Cristo ba'iyete si'a bainni masi güesejën, re'oye yo'ojën bañuni. ¹³Ja'nca ba'ijjën, baguë ta'yejeiye ba'iy'e'ru ba'ijjën, re'oye yo'ojën, gu'a juchare gare yo'oye beoye bañuni. Ro a'ta fiesta yo'oni jo'chana güebeye, yequëni yeconi yahue yëni a'ta yo'oye, sa'ñeña gu'aye yo'oye, sa'ñeña bëinjën huaiye, yequëcua ba'iyete ëa ëñani bacua'ru quë'rë ta'yejeiye ba'iyë yëye, ja'anre gare yo'oye beoye bañuni. ¹⁴Mai Ejjaguë Jesucristo naconi te'le z'i'inni, baguë ta'yejeiye ba'iyebi jëja recoyo re'huani ba'ijj'ën. Maibi Riusu bainreba sëani, gu'a ëaye yo'oye'ru ro'taye beoye ba'ijjën, ja'anna bojo ëaye beoye bañuni, cayë yë'ë.

No critiques a tu hermano

14 ¹Ja'nrëbi, yequëcua, Cristoni si'a recoyo ro'tajën ba'licuabi yua Cristo bainreba mame re'huasi'cua ba'ijjën, Cristo ye'yose'e'ru te'le ruiñe ye'yeye carajën banica, mësacuabi bacuare bojojën, mësacua jubëna choijën ba'ijj'ën. Ja'nca yo'ojën, bacua yo'ojën ba'iyë, bacua ro'tajën ba'iyë, yua tin ba'itoca, mësacua yua bacuare hui'ya senni achaye beoye ba'ijj'ën. ²Yequëcuabi ro'tajën, si'a aon, si'a hua'i, ja'anre aiñe poreyë cajënna, yequëcuabi, Ja'an hua'ire gare ainma'liguë'l'ë yë'l'ë cayë. Yequëcua'ne huacha riusu hua'ina insini jo'casil'cua sëani, yurera hua'ire güejën, hua'ire ainma'licua ba'iyë. ³Ja'nca cajënna, si'a aon aincuabi yua ja'an ro'tacuare “Riusu bain ro'taye'ru tin ro'tayë mësacua” catoca, ai huacha cayë mësacua. Hua'ire ainma'licua'ga yua si'a aon aincuani gu'aye cayë beoye ba'ijj'ën. Riusu mame re'huase'ere ro'tajj'ën. Si'acua Cristoni si'a recoyo ro'tacua, ja'ancuare baguë bainrebare re'huani baji Riusu. ⁴Ja'nca sëani, Cristo bainbi mësacua ro'tajjën yo'oye'ru tin yo'ojënna, bacuani gu'aye cayë beoye ba'ijj'ën. Riusu se'gabi baguë bain bëñnete cayë poreji. Baguëbi ga bainguëni ëñani, Re'o bainguë ba'iji canica, ¿mësacua queaca tin cayë

masiye'ne? Mai Ējaguēbi baguēte re'o bainguēte re'huani baguē, baguēte gare senjoñe beoye ba'ija'guē'bi.

⁵Ja'n'rēbi, yequēcua Cristoni si'a recoyo ro'tacuabi “Yequē umuguseña Riusu quē'rē jēja umuguseña'ē” cayē. Yequēcua tin ro'tacuabi “Si'a umuguseña te'le ba'iji” cayē. Cristo bain jubē ba'icuabi tin ro'tajēn, jēja umuguseña ba'iyete tin catoca, sa'ñeña gu'aye caye beoye ba'ijē'ēn. Ga bainguē se'gabi Riusu yēyete ro'tani, masini yo'ojēn ba'ijē'ēn. ⁶Yequēcua, Te'le umuguseña Riusu jēja umuguseña'ē cajēn, ja'an umuguseña ba'iyete bojojēn ro'tayē, Riusuni ai yēreba yēcua sēani. Yequēcua ja'nca ro'tamajēn, Si'a umuguseña yua te'le re'oye ba'iji ro'tayē. Bacua'ga Riusuni ai yēreba yēcua ba'iyē. Yequēcua si'a aon aincuabi Riusuni te'le ruiñe ro'tajēn, bacua hua'ire ainjēn bojoyē, Riusuni Surupa cacua sēani. Yequēcua hua'ire ainma'icuabi Riusuni ai yēreba yējēn, bacua aonre bojoyē, Riusuni Surupa cacua sēani.

⁷Yureca, si'a bain Cristoni si'a recoyo ro'tacua yua Riusu bain re'huasi'cuare sēani, yē'ē yua mēsacuani ja'nca yihuoguē cayē yē'ē. Mai ba'iyete ro'tato, Ro mai yēse'e se'gare yo'ojēn bañuni caye beoye ba'iyē. Mai junni huesēyete ro'tato, Ro mai yēse'e se'ga'ru junni huesēye poreyē mai caye beoye ba'iyē. ⁸Mai Ējaguē cuencueni re'huase'e sēani, baguē se'gabi mai ba'iyete baji. Maibi huajējēn ba'ijēnna, mai Ējaguē yēye yo'oyete maini baji. Mai junni tonrēn ti'anguēna, mai Ējaguē cuencueni re'huase'e ba'iji. Ja'nca sēani, huajējēn ba'itoca, mai Ējaguēbi maini baji. Junni tontoca, mai Ējaguēbi maini baji. Ja'nca sēani, ro mai yēse'ere gare yo'oye beoye bañuni. ⁹Cristobi ja'an ro'ire junni tonni, ja'n'rēbi go'ya raji'i. Huajējēn ba'icua, junni tonsi'cua, si'acua Cristoni si'a recoyo ro'tacua, ja'ancuani baguē bainre re'huani baye ro'taguē, ja'nca yo'obi.

¹⁰Ja'nca ba'iguēna, mēsacuabi mēsacua bain Cristoni ro'tacuani gu'aye caye beoye ba'ijē'ēn. Mēsacuabi ēn cocare cajēn, “Bacuabi tin yo'oye ro'tajēn, re'oye yo'oye ti'anma'iñē. Yē'ē se'gabi re'oye yo'oyē” ja'anre gare caye beoye ba'ijē'ēn. Ēn yija carajeirēn ti'anguēna, mai si'acuabi mai yo'ojēn ba'ise'e, gu'aye yo'ose'e, re'oye yo'ose'e, si'ayete ro'tani, Riusuni sehuoye bayē. ¹¹Riusu coca toyani jo'case'e, ñaca ro'tajēn ba'ijē'ēn:

Mēsacuani te'le ruiñereba caguē quēayē, caji Riusu.

Si'a bainbi yē'ēna rani, yē'ēna gugurini rēañe bayē.

Si'a bainbi yē'ēni cajēn, “Quē'rē ta'yejeiye Ējaguē ba'iyē mē'ē” yē'ēni te'le caja'cua'ē.

¹²Ja'nca toyani jo'case'e sēani, mai si'acuabi te'ena, te'ena, Riusuna ti'anni, mai ro'tajēn ba'ise'e, mai yo'ojēn ba'ise'e, Riusubi ro'ta güesequēna, si'ayete Riusuni sehuoye bayē.

No hagas tropezar a tu hermano

¹³Ja'nca sēani, yureña, se'le sa'ñeña gu'aye caye beoye bañuni. Riusu bainrebani Cristote jo'ca güesema'iñe cajēn, “Ja'ancuabi re'oye yo'oye

ti'anma'iñë" caye beoye bañuni. ¹⁴Mai Ëjaguë Jesús masi güesese'e sëani, si'a aon aiñe re'oye ba'iji. Ja'nca masiguëta'an, yequëbi "Huacha riusuna insisi hua'ire aiñe gu'aji" catoca, aiñe beoye ba'ija'guë. ¹⁵Ja'nca caguëbi më'ë hua'i aiñete ëñani, recoyo gu'ajetoca, më'ëbi baguëni oiye beoye ba'iyë. Më'ë ai yëguë ba'iyete baguëni ëñoma'iñë më'ë. Cristobi baguë gu'a jucha ro'ire junni tonsi'quë sëani, më'ë hua'i aiñete ro'tani, baguëbi ëñani gu'aye ro'tatoca, aiñe beoye ba'ijë'ën. ¹⁶Yë'ë ta'yejeiye ba'iyete gu'aye cama'ija'guë cajën, më'sacua ëñajën ba'ijën, re'oye yo'oye se'ga ba'ijë'ën. ¹⁷Riusubi baguë bain cuencuesi'cua naconi te'e ba'iguëna, maibi aon aiñe, gono uncuye, ja'anre ta'yejeiye ro'tama'iñë. Te'e ruiñe ba'i recoyo ro'taye, sa'ñeña bojojën ba'iyë, Riusu Espiritu naconi te'e ba'iyë, ja'anre ai ta'yejeiye ro'tajën ba'iyë mai. ¹⁸Cristo yo'o guansese'ere ja'nca yo'ojën, Cristo bain mai naconi te'e ba'icuaire ro'tajën bañuni. Bacuabi mai ba'iyete ëñani, Cristoni quë'rë re'oye ye'yeja'bë cajën, ëñajën ba'ijën, re'oye yo'ojën bañuni. Ja'nca ba'itoca, Riusubi maire bojoi. Bain'ga maire te'e ruiñe ëñajën ba'iyë.

¹⁹Sa'ñeña te'e bojojën bañuni cajën, Cristo ba'iyete quë'rë ye'yeni quë'rë jëja recoyo re'huaye, ja'anre sa'ñeña conjën bañuni cayë. ²⁰Ja'nca sëani, më'sacua yëse'ere yo'ojën, yequëcua më'sacuare ëñacuani huacha yo'o güesetoca, ai gu'aye yo'oyë më'sacua. Si'a hua'i yua aiñe re'oye ba'iyeta'an, yequëcuabi më'sacua hua'i aiñete ëñani, Huacha riusu hua'ini insisi hua'ire aiñe re'oji ro'tatoca, më'sacuabi ro gu'aye yo'oyë. ²¹Më'sacua hua'i aiñe, jo'cha uncuye, ja'nca'ru yo'oni, më'sacua bainni Cristote recoyo ro'taye jo'ca güesetoca, ja'anre ainmajën uncumajën ba'ijë'ën. ²²Më'sacua Cristoni si'a recoyo ro'tacuabi yequëcua Cristo bainni cajën, "Si'a hua'ire ainjë'ën" hui'ya caye beoye ba'ijë'ën. Më'sacua hua'ire aiñe re'oji masijën ba'icuata'an, më'sacua ëñajën ba'ijën, Riusuni yo'o conjën, baguë naconi te'e bojojën ba'ijë'ën. ²³Yequëcuabi cajën, "Huacha riusuna insisi hua'ire aintoca gu'aji" cani, ja'nre'ëbi ja'an hua'ire aintoca, gu'aye yo'ohuë bacua, caji Riusu. Mai hua'na, Cristo bainbi ja'ansi'cuabi ro'tajën, "Ën hua'ire aintoca, gu'aye yo'oyë yë'ë" ro'tani, ja'anre'ëbi ja'an hua'ire aintoca, Riusubi mai ba'iyete ëñani, Gu'aye yo'ohuë më'ë caji.

Agrada a tu prójimo, no a ti mismo

15 ¹Yureca, maibi Cristo naconi ta'yejeiye ye'yesi'cuabi yua yequëcua Cristo naconi ta'yejeiye ye'yema'icuani oijën, Cristoni quë'rë jëja recoyo ro'tayete bacuare conjën bañuni, cayë. Ro mai yëse'e se'gare yo'oye beoye bañuni, cayë. ²Ja'an ye'yema'icuaire ro'tani, Cristoni quë'rë re'oye conjën ba'ija'bë cajën, Cristo naconi ta'yejeiye yo'oye bacuani ye'yojën bañuni. ³Cristote ro'tato, ro baguë yëse'e se'gare yo'oye beoye baji'i. Riusu yëse'e se'gare yo'oguë, ai ja'siye ai yo'oye babi. Riusu

coca toyani jo'case'e'ru ñaca baji'i: "Bainbi mè'èni je'o coca cani jèhuajèn, güina'ru yè'ère'ga je'o cani jèhuahuè" toyani jo'case'e sëani, ja'nca baji'i. ⁴Riusu ira coca toyani jo'case'ere masiye poreyè mai. Riusu bain ja'anrè ba'isi'cuabi ai yo'ojènna, Riusubi bacuani ai congüè baji'i. Ja'nca congüè ba'iguèna, mai'ga ai yo'ocuata'an, què'rè jèja recoñoa re'huayè. Riusu conja'ñete jo'caye beoye èjojèn, bagüè naconi si'arèn ba'ija'ye bojojèn ro'tayè mai. ⁵Aito. Mai Èjaguè Riusubi maini ai ta'yejeiye coñe masiji. Ai jèja recoñoa bacuare maire re'huaji. Ja'nca re'huaguèbi mèsacuare'ga congüè, què'rè jèja recoñoa bacuare mèsacuare re'huaja'guè. Sa'ñeña te'e recoyo ai bojo huanõe ba'icuaire mèsacuare re'huaja'guè. Mai Èjaguè Cristo Jesús masi güeseguè ba'ise'e'ru güina'ru sa'ñeña recoyo te'e bojojèn ba'ijè'èn. ⁶Ja'nca ba'ijèn, mai Taita Riusuni cajèn, "Ai ta'yejeiguè'bi ba'iyè mè'è" jo'caye beoye jèja cani achojèn ba'ijè'èn. Mai ta'yejeiye Èjaguè Jesucristo, bagüè Taitare sëani, ja'nca cani achojèn ba'ijè'èn.

El evangelio es anunciado a los no judíos

⁷Ja'nca ba'ijèn, sa'ñeña te'e recoyo bojojèn, mèsacua si'a Cristo bain ba'i jubèna ñè'cani ba'ijè'èn. Cristobi mèsacuare ñè'coni baye'ru, mèsacua güina'ru sa'ñeña ñè'cani ba'ijè'èn. Ja'nca ñè'cani ba'ijèn, Riusu ta'yejeiyete aireba masi güeseyè mèsacua. ⁸Cristo ba'iyete cato, èñere mèsacuani quèayè yè'è. Judío bainna ti'anni, Riusu jia'noni case'e bacua ira èja taita sanhuè ba'isi'cuani cani jo'case'e, ja'an cani jo'case'e'ru güina'ru ba'ija'guè caguè baji'i. Riusubi guansegüèna, Cristobi achani, judío bainni ai re'oye yo'obi. ⁹Ja'nca yo'oguè, judío bain jubè ba'ima'icua'ga Riusu oiguè coñete ye'yeni Riusuni bojojèn, Riusu ta'yejeiyete masi güeseyèn ba'ija'bè caguè, judío bainna ti'anbi Jesucristo. Riusu coca toyani jo'case'e'ru güina'ru baji'i Jesusre. Èñere èñani masijè'èn:

Yureca, mè'è ba'iyete judío bain jubè ba'ima'icua'ni masi güeseni, mè'è ta'yejeiyete bojoguè, bacuani quèani achoguè gantayè yè'è.

¹⁰Ja'nca toyani jo'case'e ba'iguèna, yequè què'rona èñato, Riusubi ñaca cani jo'caguèna:

Mèsacua judío bain jubè ba'ima'icua yua Riusu bainreba naconi ñè'cani, bagüè ba'iyete te'e bojojèn ba'ijè'èn.

¹¹Ja'nca cani jo'caguè, se'e ñaca cani jo'case'e ba'iji:

Mèsacua judío bain jubè ba'ima'icua yua mèsacua Èjaguèrebare bojojèn, bagüè ta'yejeiyete quèani achojèn ba'ijè'èn.

Si'a bainbi baguète güina'ru quèani achojèn bojojèn ba'ija'bè, cani jo'case'e ba'iji.

¹²Ja'n'rèbi, se'e Isafas toyasi pèbèna èñato, ñaca caji:

Mai ta'yejeiye Ējaguë ira taita ba'isi'quë Isaí hue'eguë baguë
mamaquë yo'je rajja'guëbi maina ti'anja'guë'bi.

Ti'anni si'a re'otoña bain Ējaguë ruinguëna, judío bain jubë
ba'ima'icubi baguëni si'a recoyo ro'tani, baguë tëani bayete
ëjojën ba'ija'cua'ë, caji Riusu coca.

¹³Yureca mai Taita Riusuën.

Si'a bainbi baguëte güina'ru quëani achojën bojojëbi maire, se'e ju'iñe
beoye ba'icuaire, baguë naconi te'e ba'icuaire maire re'huaja'guëre
sëani, jo'caye beoye ëjoye poreyë mai. Mësacuabi Cristoni si'a
recoyo ro'tajëna, Riusubi mësacuare güina'ru re'huaja'ye caguë,
caraye beoye recoyo bojojën ba'icuaire mësacuare re'huani baja'guë.
Ja'nca re'huani baguëna, baguë Espíritu ta'yejeiye ba'iyete bajën,
baguë re'oye yo'oja'ye cani jo'case'ere bojojën ëjoye poreyë mësacua.

¹⁴Yureca, yë'ë bain sanhuë, mësacua jëja recoyo bayete ro'taguë,
mësacua te'e ruiñe ro'tajën ruinjaë'ë cayë. Ai masiye ye'yesi'cuabi
yua sa'ñeña ye'yoni yihuoye poreyë. ¹⁵Ja'nca ba'ijëna, yë'ëbi yua
Mësacua huanë yeye beoye ba'ijë'n caguë, yë'ë yihuo coca ma'carëanre
mësacuana te'e ruiñereba toyani saohuë. Riusubi yë'ëni ai ba'iyë ai
conguëna, ja'nca yo'ohuë yë'ë. ¹⁶Judío bain jubë ba'ima'icuaana saiguëna,
Jesucristobi yo'o caguë, bacuare conguë ba'ijë'n caguë, Yë'ë cocarebare
bacuana quëani achoguë ba'ijë'n caguë, yë'ëre cuencueni re'huabi.
Re'huaguëna, Riusu tëani bayete judío bain jubë ba'ima'icuaani quëani
achoguë ba'iyë yë'ë. Riusubi, Bacuani bani bojoza caguë, baguë Espíritu
bacuana meni tonni, baguë bainrebare bacuare re'huaye ro'taji.

¹⁷Riusubi yë'ëre cuencuesi'quë sëani, yë'ëbi Jesucristoni yo'ore conguë,
Ai re'o yo'o ba'iji caguë, baguë yo'ore yo'oguë bojoyë yë'ë. ¹⁸Cristo
se'gabi ai ta'yejeiye yo'oguëna, baguë yo'ore yo'oye porehuë yë'ë. Cristobi
yo'o caguëna, ja'anre yo'oni, judío bain jubë ba'ima'icubi Riusuni achani,
Cristoni si'a recoyo ro'taja'bë caguë, baguë cocarebare quëani achoyë
yë'ë. Ja'nca quëani achoguë, Cristo yo'ore yo'oguë, ¹⁹Riusu Espíritubi
ta'yejeiye conguëna, Riusu ta'yejeiye yo'ore si'a jëja yo'oni, bainni masi
güesehuë yë'ë. Masi güesequë, Te'e ruiñe ba'i coca'ë caguë, Jerusalenbi
sani, Ilírico ba'i re'otona ti'añe tëca, Cristo mame re'huani baja'ye, ja'an
cocare quëani achoni tëjihüë yë'ë. ²⁰Ja'nca quëani achoguëna, Cristo
ba'iyete achama'isi'cuabi Cristo mame re'huani bayete achajën ba'ë.
Yequëcua yua Riusu cocarebare ru'ru quëani achojën ba'itoca, yë'ëbi
ja'anruanna güina'ru quëani achoma'iñe caguë ba'ë. ²¹Riusu coca toyani
jo'case'ru güina'ru ba'ija'ye ba'iji. Tin bainbi baguë cocarebare achani
masija'cua'ë caji. Ja'nca sëani, ën cocare achani ro'tajë'n:

Baguë ba'iyete huesëcuabi yurera achani, baguëte ye'yeni, baguëte
te'e ruiñe masija'cua'ë, toyani jo'cabi Riusu.

Pablo piensa ir a Roma

22 Ja'nca quëani achoguë ganiguë, yua mësacuani ëñaguë saza casi'quëta'an, porema'iguë baë'ë. Saiye yësi'quëta'an, yurera tëca saiye poremaë'ë yë'ë. 23 Yureca, ënjo'on ba'i re'otona ganiguë, Riusu yo'ore yo'oni tējihuë yë'ë. Ja'nca ba'iguëbi mësacua ëñajaza zoe tëcahuëan ba'ie casi'quë mësacuana yureca saiye ro'tayë yë'ë. 24 España yijana saiguë, ja'an ma'abi ganiguë, mësacuana yureca ti'anni ëñaguë bojoja'guë'ë. Eñaguë bojoguëna, yequërë mësacuabi yë'ëre, Española saiguëte bojojën, baruna conjën saoma'inë. 25 Ru'ru, yë'ëbi Cristo bain jubë Jerusalén ba'icuana bonsere sani insijaza caguë ba'iyë. 26 Macedonia, Acaya, ja'an Cristo bainbi judío bain jubë ba'ima'icua, Cristo bain bonse beo hua'na Jerusalén ba'icuare coñu cajën, bacua bain bonsere bëyoni, ja'anruna saoye ro'tahuë. Ja'an bonsere sani insija'guë'ë yë'ë. 27 Judío jubë bain ba'ima'icuabi bacuare coñe yëtoca, re'oye ba'iji ro'tahuë bacua. Judío bain Cristoni si'a recoyo ro'tacuabi yua Cristo ta'yejeiye ba'iyete bacuani bojojën masi güesejëna, bacuabi bacua bonsere bëyoni, bacuana go'ie insiye'ru ro insiye bayë. 28 Ja'an bonsere yuara inni, Jerusalenna sani, insicaiyë yë'ë. Ja'nca yo'oni tējini, ja'nrebi Española saiguëbi mësacua naconi choa ma'carë bëani huajëni bojoguë, se'e España yijana ganiguë saiyë. 29 Ja'nca ti'anni bëaguë, Cristo cocarebare mësacuani quëani achoguëna, Cristobi ta'yejeiye congüëna, mailbi sa'ñeña te'e bojojën, sa'ñeña quë'rë jëja reconoia re'huajën ba'ija'cua'ë.

30 Yureca, yë'ë bain sanhuë, mësacua yua mai Eñaguë Jesucristo bain re'huasi'cuabi sa'ñeña ai yëreba yëjën ba'iyë. Riusu Espíritute bacua sëani, sa'ñeña recoyo te'e bojojën, yë'ëre Riusu cocarebare si'aruana quëani achoguë ganiguëte ro'tajën, mësacua si'a jëja Riusuni yë'ëre ujjajën ba'ijë'ën. 31 Judea bain Cristoni recoyo ro'tama'icuabi yë'ëre gu'aye yo'oma'ija'bë cajën, Riusuni ujjajën ba'ijë'ën. Ja'nrebi, Jerusalén ba'icua Cristo bainreba, bacuare'ga ujjajën ba'ijë'ën. Yë'ë bonse sani insija'yete ai bojojën coja'bë cajën, Riusuni ujjajën ba'ijë'ën. 32 Riusubi ja'nca contoca, mësacuana re'oye ti'anni bojoye poreyë yë'ë. Ja'nca ti'anni, mësacua jubë naconi te'e recoyo ba'iguë, Huajë recoyo ba'iguë runza caguë ëjoyë yë'ë. 33 Yureca, mai Taita Riusubi mësacua naconi ba'iguë, yua mësacua recoyo re'o huanone ba'icuare re'huani baja'guë, caguë ujjayë yë'ë. Ja'nca yo'oja'guë.

Saludos personales

16 1 Yureca yëquëna jubë baingo Febe hue'egote mësacuana saoguëna, bagoni bojojën, bagote conjën ba'ijë'ën. Cristo bain Cencrea huë'e jobo ba'icuare ai re'oye consi'core sëani, 2 bagoni bojojën,

bagote re'oye cuirajën bajë'ën. Mësacua yua Riusu bainreba ba'ijën, bagoni te'e bojojën te'e ruiñe conjën ba'ijë'ën. Ai jai jubë bainre congo, yë'tëre'ga congo ba'isi'cobi yequërë bonse caratoca, bagore carayete bagona ro insijën, bagoni bojojën ba'ijë'ën. ³Prisca, Aquila, ja'an hua'nabi yë'të naconi Cristo yo'o conjënna, bacuare saludajë'ën. ⁴Ba samucuabi yë'tëre oijën ba'ijën, yequëcuabi yë'tëre huani senjoma'iñe cajën, yë'të ro'ina huani senjosi'cua'ru ba'ire'ahuë. Yë'tëbi bacuare ro'taguë, Riusuni Surupa caguëna, judío jubë bain ba'ima'icua, si'a Cristo bain ba'i jubë ba'icua'ga ba samucuaire ro'tajën, ai bojojën, Riusuni Surupa cajën ba'iyë. ⁵Ba samucua ba'i huë'e ñë'cajën ba'icua, Cristoni ujajën gantajën ñë'casi'cua, ja'ancuare'ga saludajë'ën. Yë'të bainguë ai yësi'quë Epeneto hue'eguëre'ga saludajë'ën. Asia yija bainguëbi Cristoni si'a recoyo ru'rureba ro'taguë ba'isi'quëbi ba'iji. ⁶María hue'egore'ga saludajë'ën. Mësacua naconi ba'igobi ai re'oye te'e yo'o consi'co ba'igo. ⁷Andrónico, Junias, bacuare'ga saludajë'ën. Yë'të te'e jubë bain ba'ijën, yë'të naconi te'e ya'o huë'e ñu'isi'cua baë'ë. Cristo cuencueni raosi'cua ba'i jubëbi bacuare quëato, ai re'oye yo'o conjën ba'iyë, quëayë. Yë'tëbi Cristoni recoyo ro'taguë ba'isirënre ro'tato, bacuabi ru'ru Cristoni si'a recoyo ro'tahuë.

⁸Ampliato hue'eguëre'ga saludajë'ën, yë'të naconi mai Ëjaguëni te'e bojoguë ba'iguëre. ⁹Urbano hue'eguëre'ga saludajë'ën. Mai naconi te'e jubë ba'iguë, Cristoni te'e conguë ba'iji. Mai bainguë ai yësi'quë Estaquis hue'eguëre'ga saludajë'ën. ¹⁰Apelesre'ga saludajë'ën. Si'acuabi baguëni ëñajën, Cristo yo'ore te'e ruiñereba conguë'bi ba'iji cayë. Aristóbulo hue'eguë, baguë te'e huë'e bainre'ga saludajë'ën. ¹¹Yë'të bainguë Herodión hue'eguëte saludajë'ën. Narciso hue'eguë, baguë te'e huë'e bain, mai Ëjaguëni si'a recoyo ro'tajën ba'icua, bacuare saludajë'ën. ¹²Mai Ëjaguëre yo'o concua, Trifena, Trifosa, ja'ancuare saludajë'ën. Mai baingo ai yësi'co Pérsida hue'egore'ga saludajë'ën. Mai Ëjaguë yo'ore congobi ai jëja yo'o yo'ogo ba'igo. ¹³Rufo hue'eguë, mai Ëjaguëni si'a recoyo te'e ruiñe ro'taguë, ja'anguëre'ga saludajë'ën. Baguë pë'cagore'ga saludajë'ën. Yë'të'ga bagote ro'taguë, bagoni Mamá cayë. ¹⁴Asíncrito, Flegonte, Hermas, Patrobas, Hermes, bacuare saludani, mai jubë bain Cristoni si'a recoyo ro'tacua, bacua naconi ba'icuaire'ga saludajë'ën. ¹⁵Filólogo, Julia, Nereo, Nereo yo'jego, Olimpás, bacua jubë Cristo bain ba'icuaire'ga saludajë'ën.

¹⁶Mësacua yua sa'ñeña te'e bojojën, sa'ñeña su'ncajën saludajën ba'ijë'ën. Cristo bain jubëan si'a re'otoña ba'icuabi mësacuare saludaye cahuë.

¹⁷Yureca, yë'të bain sanhuë, yequëcuabi mësacua jubëna ti'anni, Bëin cocare bëyoñu cajën, Riusu ma'a ganiñete ënse bi'ratoca, bacuare masini, bacuare zi'iñe beoye ba'ijë'ën. Bacuabi mësacua Cristo coca te'e ruiñe

ye'yese'ere yëma'ijën, tin ye'yojën ba'licua sëani, ja'nca te'e zi'inmajën ba'ijj'ën. ¹⁸Mai Ējaguë Jesucristo yo'ore coñe beoye ba'iyë bacua. Ro bacua gue ëaye yo'oye se'gare ro'tajën ba'iyë. Curire tëani bañu cajën, te'e ruiñe sehuoye huesëcuana sani, Bacuani re'oye achoye cañu cajën, bojora'rë coqueyë. ¹⁹Yureca, mësacua ba'iyete cato, mësacuabi Riusu cocare te'e ruiñe achani yo'ojën ba'iyë. Si'a bainbi ja'anre masiyë. Ja'nca sëani, mësacuare ai bojoye ro'taguë, mësacuanî ñaca yihuoyë yë'ë. Re'oye yo'oyete ai masiye ye'yejën ba'ijj'ën. Gu'aye yo'oyete ëñanica, gare coque güesema'ijj'ën. Gue gu'aye yo'oye beoye ba'ijj'ën. ²⁰Ja'nca ba'iguëna, zupai huatibi mësacua jobona yo'o yo'oguëna, mai ta'yejeiye Riusu bojo recoñoa re'huaguëbi zupai yo'ore ënseni quë'rë ta'yejeiye yo'oja'guë'bi. Baguë cocare añani canî jo'caguëna, ro'tani cayë yë'ë: “Eva mamaquë yo'je raija'guëbi ta'yejeiye yo'oni më'ë sinjobëna quëonni si'aja'guë'bi, baguë guëonbi” canî jo'caguëña Riusu.

²¹Yureca, Timoteo hue'eguë, yë'ë naconi Cristo yo'ore conguë, baguëbi mësacuare saludaye saoji. Yequëcua yë'ë baincua, Lucio, Jasón, Sosípater, bacua'ga mësacuare saludajë'ën cahuë.

²²Yë'ë'ga Tercio hue'eguë Pablo cocare toyacaguëbi mai Ējaguëni si'a recoyo ro'taguë, mësacuare saludayë yë'ë.

²³Cayo hue'eguë'ga mësacuare saludaye cabi. Baguë huë'ere ba'iyë yë'ë, Cristo bain ñë'ca huë'ere. Bacuabi ënjo'ona rani, si'a jubëbi Riusuni ujajën gantajën bojoyë yëquëna. Erasto hue'eguë, ën huë'e jobo curi re'hua ëjaguë, baguë'ga mësacuare saludaye saoji. Cuarto hue'eguë, mai jubë bainguë yua mësacuare saludajë'ën cabi.

²⁴Mai Ējaguë Jesucristobi mësacua jubë si'acuare ai ta'yejeiye conguë ba'ija'guë. Baguë bayete mësacuana caraye beoye ro insireba insiguë ba'ija'guë. Ja'nca ba'ija'guë, cayë.

Alabanza final

²⁵Yureca, mai Ta'yejeiye Ējaguë Riusuni bojojën, ta'yejeiye baguëni caraye beoye cajën bañuni cayë. Baguë se'gabi mësacuare quë'rë jëja recoyo ro'tacuare re'huaye masiji. Bainre tëani re'huani baye, Jesucristo ba'iyete ye'yose'e, yë'ë coca quëani achose'e, ja'anre ro'tani, Riusu coñete mësacua masiyë. Riusubi ru'rureba ba'isirënbi ja'anre ro'tani, bainni zoe te'e ruiñe masi güesema'iguë bajili. ²⁶Ja'nca ba'iguëbi baguë ira bain raosi'cuabi baguë cocare toyani jo'cajënna, baguë tëani re'huani bayete maini yurera quëani achoni jo'cabi. Carajeiye beoye ba'iguë sëani, mai Taita Riusubi ja'anre guansegüëna, maina jo'case'e bajili. Baguëbi ru'ru ba cocare te'e ruiñe achoma'iguë, yurera si'a re'otoña bainni baguë cocarebare te'e ruiñereba quëani achobi. Yë'ë cocare te'e ruiñe achani, Cristoni si'a recoñoa ro'tajën ba'ijj'ën caguë, si'a jubë bainni masi güesebi.

²⁷Mai ta'yejeiye Ęjaguē Riusu se'gabi si'aye te'e ruiñe masiji.
Jesucristobi baguē ba'iyete maini masi güeseguē raiguēna, baguēna
bojojēn, baguēni ta'yejeiye cocare caraye beoye careba cajēn bañuni.
Ja'nca ba'ija'guē.

San Pablobi

CORINTO

Bainni utire toyaguë, ru'ru ba'i cocare Toyani saobi

Saludo

1 ¹Yë'ë, Pablo hue'eguëbi yua Riusu raoni jo'casi'quë'ë. Riusubi yë'ëni ëñani, Yë'ë coca quëacaiguëre baguëte re'huani jo'caza caguë, Jesucristo ba'iyete quëani achoguëte yë'ëre re'huani raobi. Ja'nca raoguëna, yë'ë yua mai te'e bainguë Sóstenes hue'eguë naconi ba'iguëbi ²utire toyani, mësacua, Riusu bainreba, Corinto huë'e jobore ba'ijëna, utire toyani saoyë yë'ë. Mësacua yua Riusu bainreba ba'ijën, si'a Ruisu bain naconi te'e recoyo ba'ijën, si'a jubë si'aruan ba'icuabi Jesucristoni bojojën, si'acuabi Ëjaguë baguëni cajën ba'iyë mai. ³Ja'nca ba'ijëna, mai Taita Riusu, mai Ëjaguë Jesucristo naconi mësacuani caraye beoye bojo recoñoa re'huajën, conreba conjën ba'ija'bë cayë yë'ë.

Bendiciones por medio de Cristo

⁴Mësacuabi Cristo Jesús naconi te'e ba'ijëna, Riusubi caraye beoye mësacuani cuirani conguë ba'iji. Ja'nca ba'iguëna, mësacua ba'iyete si'arën ro'taguë, Taita Riusuni caraye beoye surupa caguë bojoguë ba'iyë yë'ë. ⁵Riusubi mësacuani ja'nca cuirani conguë, baguë caye si'aye mësacuana insireba insiji. Insignuëna, mësacuabi baguë cuirani conse'ere masireba masini, si'a bainni quëani achoye poreyë. ⁶Quëani achojëna, yequëcuabi Jesucristo te'e ruiñe yo'ose'ere achani masiyë. Jesucristo cuirani consi'cuare sëani, ⁷Riusubi baguë ta'yejeiye baye si'ayete mësacuana ro insini jo'cabi. Ja'nca jo'caguëna, mësacuabi Riusu

insise'ere gare caraye beoye ba'ijën, mai Ējaguë Jesucristo ti'an raija'yete ro'tajën ëjojën ba'iyë. ⁸Ja'anrën ba'ija'ye tëca, Jesucristobi congüëna, mësacuabi gare jëja reconoa bajën, gare jucha beocua re'huasi'cua ba'ija'cua'ë. ⁹Riusubi cuencueni jo'caguëna, mësacua yua baguë Zin Jesucristo naconi te'e recoyo re'huasi'cua ba'iyë. Ja'nca re'huasi'cua ba'ijënna, Riusubi tin re'huaye gare beoye ba'ija'guë'bi.

Divisiones en la iglesia

¹⁰Yureca, yë'ë bain sanhuë, mësacuabi sa'ñëña je'o bajën ja'nca yo'oye beoye gare ba'ijë'ën. Mai Ējaguë Jesucristo caye'ru te'e caguë, mësacuan si'a jëja guanseyë yë'ë. Mësacua je'o baye gare jo'cani, te'e recoyo ro'tajën, te'e recoyoreba bojojën ba'iyë re'huani ba'ijë'ën. Mësacua te'e ruïn yo'o yo'ojën, te'e cajën ba'ijë'ën. ¹¹Cloë bainbi yë'ëni quëajënna, mësacua je'o bajën ba'iyete masihuë yë'ë. ¹²Mësacua jubë ba'icua yequëcuabi, Pablóni yo'o congüë'ë yë'ë cayë. Yequëcuabi, Apolosni yo'o congüë'ë yë'ë cayë. Yequëcuabi, Pedroni yo'o congüë'ë yë'ë cayë. Yequëcuabi, Cristóni yo'o congüë'ë yë'ë caye. ¹³Ja'nca cajën ba'itoca, çmësacua yua Cristo bain jubëan tin jubëan ba'iyë ro'taye? ¿Pablo hue'eguëbi mësacua jucha ro'ire crusu sa'cahuëna junni tonsi'quë ro'taye? ¿Yequë'rë Pablóni si'a recoyo ro'tani bautiza güesere mësacua? ¡Banhuë! ¹⁴Mësacua jubë ba'icua're cato, Crispo, Cayo, bacua se'gare bautizahuë yë'ë. Yequëcuani gare bautizamaë'ë yë'ë. Ja'nca bautizama'isi'quë sëani, Riusuni surupa cayë yë'ë. ¹⁵Mësacuabi Pablóni si'a recoyo ro'tahuë caye beoye ba'ija'bë caguë, mësacuan bautizaye beoye ba'ë'ë yë'ë. ¹⁶Estéfanas te'e huë'e bain ja'ancua're'ga bautizahuë. Yequëcua yë'ë bautisasi'cuare ro'taye porema'iñë. ¹⁷Cristobi yë'ëre cuencueni raoguë, bain bautizaye yë'ëre guansemaji'i. Baguë cocarebare quëani achoye se'ga yë'ëre raobi. Ja'nca cuencueni raoguë ai masi ëja bain cani achoye'ru yë'ë cocarebare cani achoma'ijë'ën caguë raobi. Ja'nca quëani achotoca, Cristo junni tonsi cocare ta'yejeiye beoye quëani achotoca, ja'an cocare ro huesoni si'are'abi.

Cristo, poder y sabiduría de Dios

¹⁸Cristo junni tonsi cocare cato, ro bain huesëni carajeicuabi achani, ro huesë äaye cayë cajën, ro jayajën sehuocua ba'iyë. Riusu bain cuencueni tëaja'cuaca achani, Riusu ta'yejeiyereba coca'ë cajën ro'tajën ba'iyë mai. ¹⁹Ën coca baguë toyani jo'casi coca ñaca caji.

Ro ën yija ba'iyë ye'yesi'cua, bacua masini cayete ñu'ñu güeseni senjoja'guë'ë yë'ë.

Bacua masiye ye'yese'ere ëñani, Ro ye'yehuë bacua, caguë senjoja'guë'ë yë'ë, cani jo'cabi Riusu.

²⁰Yureca ën yija ba'iyeye masiye ye'yesi'cua, ira coca ye'yocua, masiye coca cajën sehuocua, ja'ancuare cu'eto, gare tinjañe beoye ba'iyë. Ro ën yija bainbi masi coca caye ro'tacuareta'an, Riusubi ro huesë äaye case'e'ë caji, Riusubi ta'nhueji. ²¹Riusubi si'aye masiye re'huani jo'caguëna, ro ën yija ba'iyeye ye'yesi'cuabi ëñani, ro bacua masiye porejën, Riusu ba'iyete gare ye'yemaë'ë. Ja'nca ye'yemajëna, Riusubi mai hua'na baguë bainrebare cuencueni raoguë, baguë quëani achoye guansegüëna, ro ën yija ba'iyeye ye'yesi'cuabi achani, ro huesë äaye caji cajën, ro jayaye sehuojën ba'iyë. Ja'nca ba'icuata'an, yequëcuabi achani Jesucristoni si'a recoyo ro'tajëna, Riusubi bacuana bojoguë, bacuare tëani re'huani baji.

²²Yureca judfo bainbi Riusu ta'yejeiye yo'ore yo'oni ënojë'ën cajën ëjoyë. Griego bain'ga bain ba'iyeye si'a masiye ye'yeñu cajën ëjoyë. ²³Ja'nca ëjocuata'an, yëquënabi Cristo ba'iyeye se'gare, quëani achojën ba'iyë. Riusu Raosi'quërebabi crusu sa'cahuëna junni tonbi cajën quëani achojën ba'iyë. Ja'nca quëani achojëna, judfo bainbi achani, Gu'a coca se'gare cayë cajën ro bëinjën carajeyë. Judfo bain jubë ba'ima'icuabi achani, Ro huesë äaye cayë cajën, yëquënani ro jayajën sehuoyë. ²⁴Ja'nca sehuocuata'an, Riusu bain choisi'cua judfo bain ba'itoca judfo bain beotoca, bacuabi Cristo ba'iyete achani Riusu ta'yejeiyereba ba'i coca'ë cajën, Riusu coca masireba case'e'ë cajën, bojojën ba'iyë. ²⁵Ro ën yija ba'iyeye ye'yesi'cuabi mai Ëjaguë Jesucristo junni tonsi cocare achani, Jëja beocuabi ro huesë äaye cayë cajën jayacuata'an, Riusubi ai ba'iyeye ai masiguëbi ai ta'yejeiyereba yo'oni ëñoñe poreguëbi ba'iji. ²⁶Yureca yë'ë bain sanhuë, Riusubi mësuacuare cuencueni re'huaguëna, ja'anre ro'tajë'ën. Bainbi mësuacuare ëñato, bain masiye'ru masicua, jëja bacua, quë'rë ta'yejeiye ëja bain ba'icua, ja'ancua'ru beohuë mësuacua. Choa jubë se'gabi ja'nca baë'ë. ²⁷Ja'nca ba'icuabi ro huesë äaye ba'ijëna, Riusubi ëñani bain masicuan jayaza caguë, mësuacuare cuencueni re'huani baji. Jëja beocuan ëñani, bain jëja bacuan jayaza caguë, mësuacuare cuencueni re'huani baji. ²⁸Riusubi bonse beo hua'na, etoni senjosi hua'na ja'ancuare ëñani, ëja bain re'oye achoye cacuan jayaza caguë, bacuare cuencueni re'huani baji. ²⁹Bainbi ën cocare cajëna, bacuare ënseji: “Yë'ë se'gabi yë'ë ba'iyete re'huaye poreyë” Ja'an cocare cama'iñe caguë, baguë bain cuencues'cuare jëja ba hua'nare re'huani, bainni ëñoji Riusu. ³⁰Yureca, mësuacuabi Jesucristo naconi te'le recoyo ba'ijëna, Riusu se'gabi ja'an ba'iyete re'huacaji'i. Riusubi re'huani jo'caguëna, Jesucristobi mai gu'a jucha ro'ire junni tonguë, maire masicuar re'huabi. Baguë ba'iyeye'ru gu'aye beo hua'nare maire re'huabi. Gare carajeima'icuare maire re'huabi baguë. ³¹Ja'nca re'huaguëna, baguë coca cani jo'case'ru yo'ojën bañuni. Ën Coca: “Yo'oye pore coca caye yëtoca, mai Ëjaguë Riusu se'gabi yë'ë ba'iyete re'huaye poreji, cajën bañuni” cani jo'case'e ba'iji.

El mensaje de Cristo crucificado

2 ¹Yè'lè'ga Riusu cocarebare quèani achoguèbi mèsacua jubèna ti'anhuè, yo'je sanhuè. Ja'nca ti'anguèbi èja bain masi cocabi mèsacuani yihuoma'èlè yè'è. ²Jesucristo ba'iyè, baguè crusu sa'cahuèna junni tonse'e, ja'an se'gare quèani achoza caguè, mèsacuana ti'anhuè yè'è. ³Ja'nca ti'anni, mèsacua naconi ba'iguè, yè'è se'gabi ro èja beo hua'guè baè'è. Riusu yo'o guansese'ere huacha yo'oma'ìne caguè, ai huaji yèhuè yè'è. ⁴Ja'nca ba'iguèbi èja bain masi coca caye'ru mèsacuani coca cama'èlè yè'è. Riusu Espíritubi ta'yejeiye yo'o güesequèna, Riusu cocarebare mèsacuani quèani achohuè yè'è. Ja'nca quèani achoguèna, mèsacuabi Riusu ta'yejeiyereba ba'iyete masihuè. ⁵Riusu cocarebare quèani achoguè, èn yija ba'iyete ye'yesi'cua masiye caye'ru catoca, mèsacuabi Cristoni si'a recoyo te'e ruiñe ro'tama'ire'ahuè. Ja'nca sèani, mèsacua yua Cristoni te'e ruiñe si'a recoyo ro'taja'bè caguè, Riusu ta'yejeiyereba ba'iyè'ru baguè cocarebare mèsacuani quèani achohuè yè'è.

Dios se da a conocer por medio de su Espiritu

⁶Yureca masi cocare ye'yoye yètoca, Cristo ba'iyete ye'yesi'cuani quèayè mai. Ro èn yija ba'iyete ye'yesi'cua masiye caye'ru cama'ìñè. Èja bain masiye cayere'ga quèama'ìñè. Ja'ancuabi carajeija'cua ba'iyè. ⁷Mai masi cocare cato, tin ba'iji. Riusubi ru'rureba ba'ija'yete ro'tani, yequècuani zoe quèama'iguè baji'i. Ja'nca ba'iguèbi yureña se'ga maini quèaji Riusu. ⁸Yureña bain èjacuaca ja'anre gare masima'è'è. Masitoca, mai ta'yejeiyereba Èjaguète crusu sa'cahuèna huani senjoma'ire'ahuè. ⁹Ja'nca ba'iguèna, mai masi cocare cajèn, Riusu coca toyani jo'case'e'ru cayè mai:

Riusubi baguè bain concua, baguèni ai yèjèn bojocua, ja'ancuani ro'tani, ai ta'yejeiyereba ba'ija'yete bacuare re'huacaji'i.

Baguè ai ta'yejeiyereba ba'ija'yete cato, masiye gare porema'ìñè.

Bain ñacobi èñato, bain ganjobi achato, bain recoyobi ro'tato, ja'anre masiye gare porema'icua'è bain hua'na, toyani jo'case'e ba'iji.

¹⁰Ja'an cocare toyani jo'casi'quèbi mai ta'yejeiyereba ba'ija'ye re'huase'ere maini masi güesebi. Baguè Espíritubi maina gaje meni bani, maini masi güesebi. Riusu Espíritute cato, si'aye masiji. Riusu ta'yejeiyereba yahue masise'e si'aye masiji.

¹¹Bain hua'na'ga yahue ro'tajèna, yequècuabi bacua yahue ro'tase'ere masiye gare porema'ìñè. Ba ro'tacua se'gabi masiyè. Güina'ru Riusubi yahue ro'taguèna, yequècuabi baguè yahue ro'tase'ere masiye gare porema'ìñè. Riusu Espiritu se'gabi masiye poreji. ¹²Ja'nca masiye poreguèbi maina gaje meni, maini baji. Èn yija ba'iyete ye'yesi'cuabi masi

güesese'ere ye'yemaë'ë mai. Riusu Espíritu masi güesese'ere ye'yehuë. Ja'nca ye'yejëna, Riusubi baguë ta'yejeiye baye si'ayete maina ro insini jo'caji. ¹³Insini jo'caguëna, maibi Riusu Espíritu masi cocare ye'yeni, bainre quëajën ye'yoyë. Ën yija ba'iyë ye'yeni'cua masi cocare ye'yeni quëama'iñë. Riusu Espíritu masi coca se'gare ye'yeni quëajën, Riusu Espíritu bacua se'gani ye'yoyë mai, Riusu Espíritu se'ga masise'ere sëani.

¹⁴Riusu Espíritu beocuare cato, Riusu ta'yejeiye bayete coní baye gare porema'iñë. Riusu Espíritu se'ga masise'ere sëani, Riusu Espíritu beocuabi ye'yeye gare porema'iñë. Bacuani quëatoca, bacuabi ro achajën, ro jayaye sheuojën ba'iyë. ¹⁵Riusu Espíritu bacuaca si'a bain ye'yose'ere te'e ruiñë masiye poreyë. Ja'nca porejëna, yequëcuabi bacua ba'iyete masini, bacuani ye'yoye gare porema'iñë. ¹⁶Riusu coca toyani jo'case'e'ru güina'ru ba'iji. Ën coca: “Riusu ro'tayete cato, yequëcuabi masiye gare porema'iñë. Mai Ëjaguëni coca ye'yoye gare porema'iñë.” Ja'an coca toyani jo'case'e ba'iguëna, yëquëna hua'naca Jesucristo naconi te'e recoyo zi'inni ba'icuabi baguë ro'taye'ru te'e ro'tajën ba'iyë.

Compañeros de trabajo al servicio de Dios

3 ¹Yureca, yë'ë bain sanhuë, mësacuani coca ye'yoto, Riusu Espíritu beocuani ye'yoye'ru ye'yoye bahuë yë'ë. Ro bain ro'taye'ru ro'tajën baë'ë mësacua. Cristoni ye'yeye ai carabi mësacuare. ²⁻³Ja'nca ba'ljëna, mësacuani ta'yejeiye ye'yomaë'ë. Zin hua'na chuchucuabi jëja aonre aiñë porema'iñë'ru mësacua baë'ë. Ja'nca porema'icua'ru ba'ljën, Riusu ta'yejeiye masi cocare ye'yeye poremaë'ë mësacua. Yuta ye'yeye carabi mësacuare. Ja'nca ba'ljën, yure'ga ro bain ro'taye'ru ro'tajëna, ye'yeye caraji mësacuare. Mësacuabi sa'ñeña ba'iyete ro ëa ëñañe ba'ljën, sa'ñeña ro je'lo bajën, ro bain ro'tajën yo'oye'ru ro yo'ojën ba'iyë mësacua. ⁴Ja'nca yo'ojën, yequëcuabi Pabloni yo'o conguë'ë yë'ë cayë. Yequëcuabi Apolosni yo'o conguë'ë yë'ë, cayë. Ja'nca cajën ba'icuabi ro bain ro'taye'ru ro'tajën, cue'yojën yo'oyë mësacua.

⁵Yureca, mësacuabi Apolos ba'iyë, Pablo ba'iyë, ja'anre te'e ruiñë ye'yemaë'ë. Mai Ëjaguë guansesi yo'o concua se'ga ba'iyë yëquëna. Ja'nca ba'icuabi Riusu cocarebare quëani ahojëna, mësacuabi Jesucristoni si'a recoyo ro'tahuë. Riusubi baguë bainre ëñani, ga bainguëni baguë yo'ore caguëna, yëquëna se'gabi ba yo'ore yo'oyë. Ja'nca yo'ojën, mësacuani Riusu cocarebare quëani ahojën yihuohuë. ⁶Ja'nca yo'o yo'ojën, yë'ëbi aon tañe'ru Riusu cocarebare mësacua reconoana jo'cahuë. Apoloca oco jañuñe'ru mësacuani recoyo ro'taye conguë baji'i. Ja'nca yo'o yo'ocuata'an, Riusu se'ga si'a aon iroye masiguëbi quë'rë jëja recoyo bacuare mësacuare re'huabi. ⁷Ja'nca sëani, Riusu bain concua, aon tancua, oco jañucua, ja'ancuabi Riusu guansesi yo'o se'ga yo'ojën ba'iyë.

Ta'yejeiye masicua beoyë. Riusu se'ga aon iroye masiguëbi què'rë jëja recoyo bacuare baguë bainre re'huaye masiji. ⁸Aon tancua, oco jañucua, ja'ancuabi te'e yo'o yo'ojën, Riusuni te'e yo'o conjën ba'iyë. Ba'ijëna, Riusubi ëñani, maire ro'iji. ⁹Yëquënabi ja'nca yo'o yo'ojën, Riusure yo'o concua se'ga ba'iyë. Riusubi guansegüëna, baguë yo'ore te'e yo'ojën concua se'ga ba'ijën, baguë cocarebare mësacuanani te'e ruiñe ye'yojën ba'iyë.

Ja'nca ba'ijëna, Riusubi mësacua jubëni ëñaguë, “Yë'ë bainreba'ë” mësacuare caji. “Yë'ë cocarebare te'e ruiñe ye'ye bi'rajën, yë'ë ba'iyeru bojora'rë ruin bi'rayë” mësacuare caguë bojopi Riusu. ¹⁰⁻¹¹Yureca, Riusubi yë'ëre guanseni conguëna, mësacua jubëna ru'ru ti'anni, baguë cocarebare mësacuanani te'e ruiñe ye'yoni masi güeseguë ba'ë'ë yë'ë. “Jesucristo yua Riusu Raosi'quërebare sëani, baguëni si'a recoyo ro'tani, Riusu bain ba'iyë poreyë” caguë, baguë cocarebare mësacuanani ye'yoguë ba'ë'ë yë'ë. Tin ye'yotoca, Riusu bain ba'iyë gare porema'iñë. Ja'nca te'e ruiñe ye'yoguëna, yequëcua'ga Riusu cocare mësacuanani ye'yojën ba'iyë. Ja'nca ba'ijëna, te'e ruiñe ëñajën ye'yoja'bë caguë yihuoyë yë'ë. ¹²Te'e ruiñe ëñajën, Riusu cocarebare te'e ruiñe ye'yojën ba'itoca, bacua yo'o yo'ose'e yua gare carajeiye beoye ba'iji. Te'e ruiñe ëñamajën, Riusu cocarebare huacha ye'yojën ba'itoca, bacua yo'o yo'ose'e yua gare carajeiji. ¹³⁻¹⁴Ën yija carajei umuguse ti'anguëna, Riusu toare zëonni, si'a ën yija ba'iyete ëoni si'ani, ba ye'yocua yo'o yo'ose'ere ëñani, te'e ruiñe ye'yose'e ba'itoca, gare carajeiye beoye ba'iguëna, Riusu bayete ba ye'yocuana re'oye insija'guë'bi. Jesucristo ba'iyete te'e ruiñe ye'yoni jo'casi'cua sëani, Riusu insija'yete coni baja'cua'ë. ¹⁵Yequëcua, Riusu cocarebare te'e ruiñe ëñamajën, huacha ye'yojën ba'itoca, bacua yo'o yo'ose'e yua gare carajeiguëna, Riusubi baguë bayete bacuana ta'yejeiye insima'ija'guë'bi. Baguë bainre bacuare re'huani baja'guëta'an, Riusu toabi jëaye cato, bacuabi jëaye porema'ijëna, Riusubi bacuare bojora'rë tëani baja'guë'bi.

¹⁶Yureca, yë'ëbi ye'yo coca caguëna, mësacua achajë'ën. Mësacua jubë yua Riusu ba'iru'ë caguëna, Riusu Espíritubi mësacua jubërebare ba'iguë ba'iji. ¿Mësacua guere yo'ojën, ja'anre ye'yemate'ne? ¹⁷Riusu ba'iru cuencuesi'cuare sëani, yequëcuabi ti'anni, bacua si'si ye'yoyebi huesoni si'ama'ija'bë. Huesoni si'atoca, Riusu'ga bacuare'ga huesoni si'aja'guë'bi. Riusu ba'irute cato, mësacua reconoia jucha beoye ba'iji.

¹⁸Yureca, mësacua ba'iyete gare huacha ro'taye beoye ba'ijë'ën. Mësacua jubë ba'icua, yequëcuabi, Bain masiye'ru què'rë masi ëjaguë'ë yë'ë ro'tajën ba'itoca, ro ën yija ba'iyete ye'yesi'cua masiyete jo'cani senjojë'ën. Ro huesë hua'nara'ru ruinjël'ën. Ja'nca ruintoca, Riusubi mësacuare te'e ruiñe masi ëjacuare re'huaji. ¹⁹Riusubi ro ën yija ba'iyete

ye'yesi'cua masiyete cato, gare huesë hua'na se'ga ba'iyë. Baguë coca toyani jo'case'ere ëñato, ñaca caji: “Ro ën yija ba'iyete ye'yesi'cua, masi ëjacuabi ro coquejën, si'aye ba ëaye ro'tato'ga, Riusubi baguë ñacobi ëñani, bacuare ënseji” toyani jo'case'e ba'iji. ²⁰Yeque coca'ga toyani jo'case'e ba'iji: “Ro ën yija ba'iyete ye'yesi'cua masi ëjacuabi ëa ëñani ro'tajëna, Riusubi masini, Ro ro'tajën, ro yo'oyë bacua, caji.” ²¹Ja'nca toyani jo'case'e ba'iguëna, ro bain hua'na masi ëjacua ba'ie catoca, bacua masiyete ta'yejeiye caye beoye ba'ijë'ën. Riusubi baguë coca ye'yocuare cuencueni, mësuacuana saoguëna, mësuacuabi Riusu ba'iyete quë'rë ye'yejën ba'ijë'ën. ²²Yë'ë, Pablo hue'eguë, Apolos, Pedro, yëquë'nabi ëja bain ba'ie ëñocuata'an, mësuacuan y'o'o conjën raisi'cua se'ga ba'iyë yëquëna. Ja'nca ba'ijëna, mësuacua yua yëquë'nani coni bajë'ën. Si'a ën yija re'otore'ga, mësuacua ba'i umuguseña, mësuacua junni tanjairën, yurera, jë'te raija'rën, si'aye Riusubi re'huacani jo'caguëna, mësuacua coni bajë'ën. ²³Coni bajëna, Cristobi mësuacuan coni baji. Coni baguëna, Riusu'ga Cristoni coni baguë sëani, mësuacua yua gare carajeiye beoye ba'ija'cua'ë.

El trabajo de los apóstoles

4 ¹Yureca, yëquëna hua'na ba'iyete cato, Cristore yo'o concua se'ga ba'iyë yëquëna. Riusubi baguë cocarebare yëquë'nani masi güesequëna, baguë bainrebanü güina'ru masi güesejën, Riusure conjën ba'iyë. ²Riusure yo'o concua ba'ijën, baguë yëye'ru jo'caye beoye yo'ojën ba'ie bayë. ³Yë'ë'ga ja'nca yo'oguë ba'iguëna, yequëcuabi yë'ë yo'oguë ba'iyete ëñani, Huacha yo'o'ji catoca, ja'an cayete ta'yejeiye ro'tama'iñë yë'ë. Mësuacua, yequëcua Justicia yo'oñu cacua, si'a bainbi yë'ëre cajën, Huacha yo'o'ji cajën ba'ito'ga, ja'an case'ere gare ro'tama'iñë yë'ë. Yë'ë'ga ja'ansi'quëre ro'taguë, ja'anre caye ro'tama'iñë. ⁴Yë'ë ba'iyete ëñato, gare gu'aye caye porema'iñë yë'ë'ga. Ja'nca caye porema'iguëta'an, re'o bainguë ba'ie caye porema'iñë. Yë'ë Ëjaguë Jesucristo se'gabi yë'ë ba'iyete ëñani masiji. ⁵Ja'nca masiguëna, bain ba'iyete ëñani, te'e jëana gu'aye caye beoye ba'ijë'ën. Mai Ëjaguë ëñojai umuguse ti'anguëna, si'a bain yahueraba ro'tajën ba'iyete ëñani, si'acuan masi güeseja'guë'bi. Baguë ñacobi ëñani, si'acua ba'iyete masini ëñaguëna, ga bainguëbi ti'anni, Riusu ro'ija'yete coni baja'guë'bi.

⁶Yureca, yë'ë bain sanhuë, ja'an cocare yihuoguë, yë'ë ba'iyete, Apolos ba'iyete quëaguëna, mësuacua yua yequëcua, Riusu cocareba te'e ruiñe masicua, bacua ba'iyete güina'ru ëñajën ba'ijë'ën. Riusu coca toyani jo'case'ere ëñani ye'yeni, yëquëna ba'iyete ro'tani, Riusu coca case'ere ye'yeni, güina'ru yo'ojën ba'ijë'ën. Ja'nca yo'ojën ba'ijën, Ja'an ëjaguë coca se'gare achani ye'yeza, caye beoye ba'ijën, sa'ñeña ro coca huëoye

beoye ba'ijj'ën. ⁷Mësacua jubë ba'icua, ga bainguëni si'a jëja yihuoguë cayë yë'ë: ðMë'ë guere ro'taguë, ëja bainguë runza caguë'ne? Riusubi më'ëre ëja bainguëre re'huama'itoca, ro ro'taguë cayë më'ë. Riusubi ja'nca re'huatoca, ro më'ë ëja bainguë ba'iyete ta'yejeiye beoye ba'ijj'ën.

⁸Yureca, mësacuabi ro yo'ojën ba'iyë. Ai re'oye ye'yesicua'ë cajën, Riusu ba'iyete aireba masicua'ë ro'tajën, ro yo'ojën ba'iyë. Ëja bain ruñu cajën, ro mësacua ba'iyë se'gare ro ro'tajën, yëquëna coñete roga bainguëni si'a jëja yihuoguë cayë yë'ë: ðMë'ë guere ro'taguë, ëja bainguë runza caguë'ne? Riusubi më'ëre ëja bainguëre re'huama'itoca, ro ro'taguë cayë më'ë. Riusubi ja'nca re'huatoca, ro më'ë ëja bainguë ba'iyete ta'yejeiye jo'cani senjojën ba'iyë. Mësacua yua ëja bain ba'itoca, ai bojojën ba'iyë yëquëna. Mësacua yua ëja bain ba'itoca, yëquënabi mësacua naconi te'le conjën ba'ire'ahuë. ⁹Ja'nca ba'imajën ba'ito'ga, Riusu yo'o coñe cuencuesi'cuareba ba'iyë yëquëna. Riusubi yëquëenate cuencueni jo'caguë, ën yija bainni yëquëenate ëñoguë, yequërë quë'rë ta'yejeiye beo hua'nare yëquëenate re'huani jo'cabi, ro'tayë yë'ë. Ja'nca re'huani jo'caguëna, ro ën yija ba'iyete ye'yesicua'ë yëquënani ëñani, Gu'a bain sëani, bacuare huani senjo güeseñu cayë. Si'a ën yija bain, si'a tin re'oto ba'icua, si'acuabi yëquënani ëñani, yëquënani ro jaya ëaye ëñajën ba'iyë bacua. ¹⁰Yëquënabi Cristo ba'iyete quëani ahojënna, bacuabi yëquënani ëñani, Ro huesëjën cayë bacua, cayë. Mësacuaca, Ai masi ëjacua ba'iyë yëquëna, cajënna, bainbi jaya coca mësacuare cama'iñë. Ja'ancuabi yëquënani ëñani, Ro porema'i hua'na'ë, cajënna, mësacuaca, Ai re'oye yo'oye porecua'ë yëquëna, cayë. Ja'nca cacua ba'ijj'ënna, si'a bainbi re'oye achajën, mësacuani bojojën, Ai masi ëjacua'ë mësacuare cajën, mësacuani gugurini rëanjën ba'iyë. Ja'nca ba'icua'ë yëquënani te'le ruiñe ëñamajën, Ro gu'a hua'na'ë, yëquëenate cajën, yëquënani ro jayajën senjoñë. ¹¹Ja'nca yo'ojënna, yëquënabi gare yure tëca aon gu'ana ju'incua ba'iyë. Oco ëana ai yo'oyë. Caña carajeicua'ga ba'iyë. Bainbi yëquënani ëñani, ro gu'aye cani, yëquëenate ro saoni senjoñë. Hu'ë beocua'ë yëquëna. ¹²Ai jëja yo'o yo'oye'ru, ai guajaye tëca yo'o yo'ojën ba'iyë. Yequëcuabi yëquënani gu'aye cajën jayatoca, yëquëna'ga bacuani güina'ru gu'aye cajën jayama'iñë. Bacuani re'oye yo'oyë. Yequëcuabi yëquënani je'o batoca, yëquënabi bëiñe beoye ba'ijj'ën, ai yo'ojën, gu'aye sehuomajën ba'iyë. ¹³Yequëcuabi yëquënani si'si coca gu'aye catoca, bacuani güina'ru si'si sehuoma'iñë. Bojo coca se'ga cajën, bacuani re'oye sehuoyë yëquëna. Si'a ën yija bainbi yëquënani ëñani, yëquënani ro hui'ya jayajën, yëquënani ro saoni senjojën, yure tëca ja'nca yo'ojën ba'iyë.

¹⁴Yureca, yë'ë bain sanhuë, ën cocare mësacuani toyani saoguë, mësacuani ro bëiñe caye ro'tama'iñë yë'ë. Yë'ë mami sanhuë ai yësi'cuare

sëani, mësacuani si'a jëja yihuoguë caye ro'tayë yë'ë. ¹⁵Ai jai jubë bainbi mësacuani conjën, Cristo cocare bojora'rë yihuocuata'an, yë'ë se'gabi mësacua taita'ru ba'iyë. Jesucristo cocarebare quëani achoguë ye'yoguëna, mësacuabi achani Jesucristoni si'a recoyo ro'tahuë mësacua. Ja'nca ro'tajën, mame të'ya raisi'cua ruinjën, Riusu recoyo ro'taye'ru te'e ro'tajën ba'iyë. Ja'nca ba'ijëna, mësacua taita ru'ën'ë yë'ë. ¹⁶Ja'nca ruinsi'quëbi mësacuani si'a jëja yihuoguë cayë yë'ë. Yë'ë ba'iyete ëñani, güina'ru ba'ijë'n.

¹⁷Mësacuabi ja'nca ba'ija'ye caguë, yë'ë te'e bainguë Timoteore mësacuana saohuë. Yë'ë mami ai yësi'quë, mai Ëjaguëni si'a recoyo ro'taguë, ja'anguëte cuencueni, Yë'ë Cristo bainguë ba'iyete mësacuani se'e quëajë'n caguë, baguëte mësacuana saohuë yë'ë. Yë'ë ye'yoye'ru ye'yoguë, si'a Cristo bain jubëanna ye'yoguë ganiñe'ru, güina'ru mësacuani ye'yoguë ba'ija'guë caguë, baguëte mësacuana saohuë yë'ë. ¹⁸Ja'nca saoguëna, mësacua jubë ba'icua, yequëcua, Ëja bain ruñu cajën ba'icua'ru coca huëojën, Pablobi raima'iji cajën ba'iyëña. ¹⁹Cajën ba'icua'reta'an, yurera mësacuana ëñaguë saiyë yë'ë, Riusubi yëtoca. Ja'nca saiguëbi ba ëja bain cacuare masija'guë'ë yë'ë. Bacua coca cayete achani, ja'n'rëbi quë'rë se'e, Bacua caye'ru yo'oja'bë caguë ëñaja'guë'ë yë'ë. ²⁰Riusubi baguë bain naconi ba'iguë, coca caye se'ga yo'oma'iji. Baguë coca case'e'ru si'a jëja poreguëbi güina'ru yo'oji, mai ta'yejeiyereba Ëjaguë sëani. ²¹¿Yureca, mësacua guere yëye'ne? Mësacuana ëñaguë saiguë, ¿mësacuani si'nseyete yëye? o ¿mësacuani si'a recoyo ai yëguë, bojora'rë coñete yëye?

Juicio sobre un caso de inmoralidad

5 ¹Yequëcuabi te'e ruiñe quëajëna, mësacua gu'aye yo'oyete achani masihuë yë'ë. Ro gu'a bain'ga ja'nca gu'aye yo'oma'ijëna, mësacua gu'aye yo'oyete jo'camajën ba'iyë. Mësacua jubë ba'iguëbi baguë taita samu ba'i rënjoni ro yahue baguëna, mësacuabi ënsema'iñë. ²Ja'nca ënsema'icua'bi baguë gu'aye yo'oyete ëñamajën, Re'o bain ba'iyë mai cajën, ro ro'tajën yo'ojën ba'iyë mësacua. ¡Ja'nca yo'oma'ijë'n! ¡Mësacua jubë ba'iguëbi ja'nca gu'aye yo'oguëna, etoni senjojë'n! ¡Baguëte ota oijën, mësacua jubëbi etoni saojë'n! ³Yë'ë'ga mësacua naconi beoguëta'an, mësacua naconi ba'iyë'ru ba'iguëbi ba gu'aye yo'oguëte yuara justiciate ro'tahuë yë'ë. ⁴Ja'nca sëani, mësacua yua jubë ñë'cajën, mai Ëjaguë Jesucristo ba'iyete ro'tajë'n. Yë'ë'ga mësacua jubë naconi ba'iyë'ru ba'iguëna, yë'ë ro'taye'ru ro'tajën, mai ta'yejeiyereba Ëjaguë Jesús coñete ro'tajën, ba gu'aye yo'oguëte baguë si'nseyete cajë'n. ⁵Mësacua jubëbi baguëte etoni saojë'n. Ja'nca etoni saojëna, zupai huatibi baguëni baja'guë. Ja'nca baguëbi ba bainguëni ai jëja ai yo'o

güeseguëna, mai Ëjaguë Jesús rai umugusebi ti'anguë, yequerë ba bainguë mame recoyo re'huaguëna, Riusubi baguë recoyote tëani re'huani baja'guë'bi.

⁶Mësacuabi Re'lo bain ba'iyë yëquëna cajën, gu'aye ro'tajën ba'iyë. Te'e bainguë gu'aye yo'oye se'gare ëñama'icua sëani, si'a jubëbi ro gu'ajejën ba'iyë mësacua. ¿Mësacua guere yo'ojën, ën coca, ira bain masi cocare ro'tamate'ne? “Aon huo'co maca choa ma'carë se'gare harinabëna ayatoca, si'a harinabëte huo'coji.” ⁷Ja'an cocare ro'tama'icua sëani, mësacua ira yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani senjojë'n. Si'a jubëbi mame re'huani tënosi'cua'ru ba'ijën, gu'a jucha beocua gare ba'ijë'n. Cristo yua oveja huani insise'e'ru mai gu'a jucha ro'ire huani senjosi'quë sëani, mësacua gu'ayete gare jo'cani senjojë'n. ⁸Ja'nca jo'cani senjocuabi Cristo yëye'ru jo'caye beoye yo'ojën, mai gu'aye ro'tajën jucha yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani senjojën, gare recoyo tënosi hua'na ro'tajën bojojën bañuni. Israel bain ira ba'isi'cua yo'ojën ba'ise'e, aon huo'co maca gare quëñoni senjose'e'ru mai gu'a juchare gare jo'cani senjoñu. Gare coqueye beoye ba'ijën, te'e ruiñe coca cajën bañuni.

⁹Yë'ë yequë utire toyani mësacuana saoguë, mësacuani ñaca yihuohuë yë'ë: Gu'a bain naconi te'e coñe beoye ba'ijë'n cahuë yë'ë. ¹⁰Ro gu'a bain si'a ën yija ba'icuaire camaë'ë yë'ë. Ja'ancia, bonse ëa ëñajën ba'icua, bonse jiancua, huacha riusu hua'ina gugurini rëancia, si'a gu'aye yo'ocuare catoca, bacua ba'irute quëñëñe gare porema'iñë. ¹¹Cristo bain ro coquejën cacua, ja'ancuaire cahuë yë'ë. Cristo bainguë ba'iyë yë'ë, cani, ja'nrebi romigoni yahue baguë, bonsere ëa ëñaguë, huacha riusu hua'ina gugurini rëanguë, yequëcuani gu'aye caguë, jo'chana güebeguë, bonsere jiangüë, ja'anre yo'oguë ba'itoca, baguëte quëñëni saijën, baguë naconi gare ba'ima'ijë'n. ¹²Cristo bain jubë ba'ima'icuaire cato, bacua gu'aye yo'oyete gare cama'iñë yë'ë. Mësacua jubë ba'icua, Cristo bain ba'iye cacua, ja'ancia gu'aye yo'oyete cani, mësacua jubëbi etoni saojë'n, cayë yë'ë. ¹³Riusu se'gabi Cristo bain jubë ba'ima'icua, bacua gu'aye yo'oyete bëiñe ëñani caji. Ja'nca sëani, yë'ë case'e'ru yo'ojë'n: Mësacua jubë ba'iguë, gu'aye yo'oguë ba'iguë, ja'anguëte mësacua jubëbi gare etoni saojë'n, cayë yë'ë.

Pleitos ante jueces no creyentes

6 ¹Yureca, mësacuani se'e gu'aye caye bayë yë'ë. Mësacua jubë bainguë gu'aye yo'ose'ere bëinjën, ¿mësacua guere yo'ojën, baguëte sani, ëja bainguë Cristoni huesëguë, ja'anguëni si'nseye caye señe'ne? Cristo bain jubë ba'icuaire si'nseye caye senjë'n. ²Cristo bain jubë ba'icua, bacua si'nseye caya'yete ro'tajë'n. Si'a ën yija bain si'nseyete guansejën ba'ija'cua'ë. Ja'anre masiyë mësacua. Mësacuabi

ja'nca guansejën ba'ija'cua sëani, ðmësacua guere yo'ojën, mësacua bain masiye porema'ïñe caye'ne? ³Mësacua si'a ën yija bainni guansejën ba'ija'rënbi Riusu anje hua'nare'ga güina'ru guansejën ba'ija'cua'ë. ðJa'nca ba'ija'cuabi guere yo'ojën, ro ën yija juma jucha se'gare masiye porema'ïñë caye'ne? ⁴Mësacua bainbi choa ma'carë gu'aye yo'otoca, ðmësacua guere yo'ojën mësacua jubë ba'icua, ta'yejeiye beocua, ja'ancuani si'nseye caye se'ne'ne? ⁵Mësacuani ai bëñe cayë yë'ë. ðMësacua jubë ba'icua cu'eto, masi ëjaguëbi mësacuani justicia caju'guë, te'eguë se'gare tinjañe porema'ïñe? ⁶Mësacuabi beoyë cajën, ro bain justicia cacuare cu'ejën, Cristo bain ba'ima'icuaabi ëñajëna, mësacua bain gu'aye yo'ose'ere quëajën, baguë si'nseyete se'ne.

⁷Mësacua bain gu'aye yo'ose'ere quëani, bacua si'nseye sentoca, ro guaja yo'ojën, ro gu'ajeijën ba'iyë. Mësacua bain gu'aye yo'ose'ere ro'tama'itoca, quë'rë re'oye ba'iji. Gare justicia yo'oma'ise'e ba'itoca, quë'rë re'oye ba'iji. ⁸Mësacua te'ë jubë bain Cristoni ro'tacua ba'icuata'an, bacuani go'iyë gu'aye yo'ojën bacua bonsere jianjën, ai gu'aye yo'ojën ba'iyë mësacua.

⁹Gu'a bainbi Riusu ba'i jobona ti'añe gare porema'icua sëani, bacua gu'aye yo'oye'ru gu'aye yo'oye beoye ba'ijë'ën. Gare huacha ro'taye beoye ba'ijë'ën. Romi hua'nani yahue bajën gu'aye yo'ocua, huacha riusu hua'ina gugurini rëancua, yequëcua rënjo hua'nani yahue bajën gu'aye yo'ocua, gaje ëmëcua sa'ñeña yahue ba'ijën gu'aye yo'ocua, ¹⁰bonse jiancua, bonsere ba ëaye ëñacua, jo'chana güebecua, yequëcuani gu'aye cacua, yequëcua bonsere tëtëjën huaicua, ja'ancuabi Riusu ba'i jobona gare ti'añe beoye ba'iyë. ¹¹Mësacua jubë ba'icua yequëcua'ga ja'nca ba'isi'cuareta'an, Riusubi mësacua gu'a juchare senjoni, mësacua recoñoa mame tënoni, baguë bainrebare re'huani, mësacuare re'o bain ba'iyë cabi. Mai Ëjaguë Jesús ba'iyete ro'tani, baguë Espíritute ta'yejeiyereba mësacuana insini jo'cabi Riusu.

La santidad del cuerpo

¹²Yureca, mësacuabi ën coca cajën: “Riusubi ëñsema'itoca, huacha yo'oye beoye ba'iguëbi si'aye yo'oye poreyë yë'ë” cajën, te'ë ruiñe cayë mësacua. Te'ë ruiñe cacuata'an, yequë yo'ore yo'otoca, re'oye yo'oma'ïñë. “Si'aye yo'oye poreyë yë'ë” cacuata'an, ro yë'ë ro'taguë yo'oyete jo'caye porema'itoca, gu'aji. Riusu yëye se'gare yo'ogüë baza cayë. ¹³Yequëcuabi ën coca: “Aon aiñebi re'oji. Guëtabëte re'o huanoji” ja'an cocare cacuareta'an, yë'ë'ga ñaca sehuoyë: Bain aon, bain guëtabë, ja'anbi si'arën ba'ima'iji. Riusubi huesoni si'aja'guë'bi. Riusubi bain ga'nihuëte re'huani jo'caguë, ëmëcua, romicua, sa'ñeña yahue baye beoye gare ba'ijë'ën cabi. Bainbi bacua ga'nihuëbi yo'o yo'ojën, Riusuni coñe bayë.

Riusu'ga mai ga'nihuëna gaje meni baguëna, mai recoyote re'o huanoji. ¹⁴Riusu yua mai aon aiñe, mai guëtabë, ja'anre huesoni si'aja'guëta'an, mai Ëjaguë junni tonsi'quëre huajëguëte go'ya rai güesebi. Ja'nca go'ya rai güesesi'quëbi maire'ga junni tansi'cuareta'an, ai ta'yejeiyereba pore Ëjaguëbi maire huajëcuare go'ya rai güeseja'guë'bi.

¹⁵¿Yureca, mësacua guere ën cocare ye'yemate'ne? Mësacua yua Cristo bain te'e jubëreba ba'icuaabi mësacua ga'nihuëbi Cristoni si'a jëja yo'o conjën ba'iyë. Ja'nca ba'icuaabi mësacua ga'nihuëbi gu'a romigo naconi gu'aye yo'otoca, ai gu'aye yo'oyë. Ja'anre gare yo'oye beoye ba'ijë'ën.

¹⁶¿Mësacua guere ën cocare ye'yemate'ne? Mësacua yua Cristo bain te'e jubëreba ba'icuaabi mëscare ye'yemate'ne? Gu'a romigona zi'intoca, bago naconi te'e ga'nihuë ba'iyë'ru ba'iji. Riusubi ën cocare toyani jo'caguë: “Ba samucuabi te'e bainguë ba'iyë'ru ba'iyë” caguëna, gu'a romigona zi'iñe beoye gare ba'ijë'ën. ¹⁷Ja'nca ba'iguëbi mai Ëjaguë naconi te'e zi'inni, baguë naconi te'e recoyo ba'iyë'ru ba'iji.

¹⁸Yureca, mësacuabi romigoni yahue baye ro'tatoca, gare yo'oye beoye ba'ijë'ën. Ja'nca ro'taye beoye gare ba'ijë'ën. Bain gu'a jucha yo'oye ro'tato, romigoni yahue baye, ja'anre yo'otoca, baguë ga'nihuë Riusu re'huanu jo'case'ere gu'aye yo'o'ji. Yequë gu'a jucha yo'otoca, banji. Ro gu'aye yo'o'ji. Ja'nca sëani, romigoni yahue baye beoye gare ba'ijë'ën.

¹⁹¿Mësacua guere ën cocare ye'yemate'ne? ¿Mësacua ga'nihuë yua Riusu Espiritu ba'i huë'e ba'iyë ro'tamate? Riusu Espiritu yua mësacuana gaje meni baguëbi mësacua recoyote ba'iji. Ro mësacua yëye se'gare yo'oye porema'iñëoye gare ba'ijë'ën. Bain gu'a jucha yo'oye ro'tato, romigoni . ²⁰Jesucristobi mësacua ba'iyete baguë zie jañuni tonse'ebi ro'iguëna, mësacua yua Riusu bainreba ruën'ë. Ja'nca sëani, mësacuabi yo'o yo'ojën, mësacua ga'nihuëbi gu'a jucha gare yo'oye beoye ba'ijën, Riusuni bojojën, Riusu ba'iyete si'a bainni masi güesejën ba'ijë'ën.

Consejos sobre el matrimonio

7 ¹Yureca, mësacuabi yë'ëni coca senni achajën toyajëna, mësacuani yihuoguë sehuoyë yë'ë. Mësacuabi romigoni baza cajëna, ñaca yihuoguë cayë yë'ë. Romigoni zi'inma'iñe ba'itoca, quë'rë re'oye ba'iji.

²Ja'nca ba'iguëta'an, gu'a jucha yo'o ëaye ba'itoca, ga bainguëbi baguë rënjoni baja'guë. Ga romigo'ga bago ënjëni baja'go. ³Romigobi bago ënjë ga'nihuëte te'e zi'iñe yëgona, ënseye beoye ba'ija'guë. Ëmëguë'ga baguë rënjo ga'nihuëte te'e zi'iñe yëguëna, ënseye beoye ba'ija'go. ⁴Ënjë hua'na, rënjo hua'na, bacuabi cajën, “Yë'ë ga'nihuëte pa'roma'ijë'ën” bacua huejasi'cuani caye beoye ba'ijë'ën. ⁵Ja'nca ba'ijën, mësacuabi sa'ñëña cajën, “Zoe ba'i umuguseña Riusuni ujaye se'ga yo'oñu” cajën ba'itoca, sa'ñëña cu'eye jo'cajë'ën. Ja'nca jo'cajën, ja'nrebi ujani tējini, se'e

sañeña te'le cu'ejën ba'ijë'n. Sañeña zoe ënsetoca, mësacuabi sañeña jo'caye jëja beojëna, yequërë zupai huatibi mësacuani gu'a juchare yo'o güesema'iguë.

⁶Mësacuani ja'an cocare yihuoguë, Mësacua huejajën ba'ijë'n caguë, gare guanseye beoye ba'iyë yë'ë. Mësacuabi yëtoca, huejaye poreyë. Ja'an se'ga cayë yë'ë. ⁷Yë'ë yëyete cato, si'a bainbi yë'ë ba'iyë'ru ba'iyë poretoaca, romi beocua ba'itoca, ai re'oye ba'iji. Ja'nca yëtoga, Riusubi bainre re'huanu jo'caguë, ga bainguëte tin yo'oye poreguëte re'huabi. Yequëcuabi yequë yo'o yo'oye porecua ba'iyë. Yequëcuabi yequë yo'o yo'oye porecua ba'iyë.

⁸Yureca, huejama'isi'cua, o hua'jecua ba'ijëna, ja'ancuani yihuoguë, yë'ë ba'iyë'ru ba'ijën gare huejama'itoca, ai re'oye ba'iji, cayë yë'ë.

⁹Ja'nca caguëta'an, bacuabi romi huëiye, o ëmë huëiye, ja'anre jo'caye jëja beotoca, huejajë'n cayë, bacuani. Bacua ëase'ere jo'caye porema'itoca, huejajë'n cayë. Bacua ëase'ena zemosi'cua ba'itoca, gu'aji. Ja'ancuabi huejatoca, quë'rë re'oye ba'iji.

¹⁰⁻¹¹Yureca, Cristo bainrebabi huejasi'cua ba'ijëna, yë'ë yihuo coca se'gare cama'iñë. Mai Ëjaguë Jesucristo guanseni jo'casi cocare quëayë. Romicuabi bacua ënjë sanhuëni jo'cani senjoñe beoye ba'ijë'n. Ëmëcua'ga bacua rënjo sanhuëni jo'cani senjoñe beoye ba'ijë'n, quëayë yë'ë. Ja'nca quëaguëta'an, jo'cani senjotoca, yequëni yeconi huejama'ijë'n. Senjosi'quë naconi se'le te'le ba'iyë porema'itoca, yequëni gare huejaye beoye ba'ijë'n.

¹²Yureca, yequëcua huejasi'cua ba'ijëna, yë'ë se'gabi bacuare yihuoyë. Mai Ëjaguëbi guansema'iguëna, bacuani ñaca yihuoyë yë'ë. Cristo bainguëbi yua Cristoni ro'tama'igoni batoca, “Maibi bañuni” cagona, bagote jo'cani senjoñe beoye ba'ijë'n. ¹³Güina'ru, Cristo baingobi yua Cristoni ro'tama'iguëni batoca, “Maibi bañuni” caguëna, baguëte jo'cani senjoñe beoye ba'ijë'n. ¹⁴Cristoni ro'tama'icuanu huejasi'cua ba'itoca, Cristoni si'a recoyo ro'tacuabi bacua ënjë sanhuë o bacua rënjo sanhuë ba'iyete ëñato, Cristo bainni huejasi'cua ba'ijën, Cristo bain mame tënose'ebi mame tënosi'cua'ru ba'iyë. Ja'nca ba'ima'itoca, bacua zin hua'na yua jucha bacua ba'ire'ahuë. Cristoni ro'tama'icuanu ja'nca tënosi'cua ba'ijëna, bacua zin hua'nabi güina'ru tënosi'cua ba'iyë. ¹⁵Yureca, Cristoni ro'tama'icuanu bacua ënjëre o bacua rënjore jo'cani senjoñe yëtoca, Cristo bainbi bacua rënjore o bacua ënjëre ënsema'ijë'n. Ja'nca jo'cani senjotoca, Cristo bainbi bacua ënjë o bacua rënjo, Cristoni ro'tama'icua, bacua ba'iyete Riusuni sehuoma'icua ba'iyë. Cristo bain ba'iyete cato, recoyo bojojën ba'ijën, jo'cani senjocuare ro guaja sa'ntiye beoye ba'ijë'n. ¹⁶Ja'nca ba'ijën, mësacua ënjëbi, o mësacua rënjobi Cristoni recoyo ro'tama'iguëna, mësacuabi bacuare Cristo bainre

re'huaye concuata'an, bacua recoyo ro'taja'yete gare huesëyë mësacua. Ja'nca sëani, bacua ba'iyete sa'ntiye beoye ba'ijën, Cristoni recoyo bojoye se'ga ba'ijë'ën.

¹⁷Cristo bain si'acuani ñaca yihuoguë cayë yë'ë. Cristobi mësacuare baguë bainre re'huani baguëna, mësacua ba'iyete ro'tani, baguë re'huani cuencuese'e ba'ie'ru ba'ijë'ën. Tin ba'ie'ru ro'taye beoye ba'ijë'ën. Cristo bain jubëan si'aruan ba'icuanu ja'nca guansegüë cayë yë'ë. ¹⁸Yequëcuabi Go neño ga'nihuë tÿyosi'cua ba'ijën, ja'nrebi Cristo bainre re'huasi'cua ba'ijën, go neño ga'nihuë tÿyoma'isi'quë ba'ija'ma ro'taye beoye ba'ijë'ën. Yequëcuabi go neño ga'nihuë tÿyoma'isi'cua ba'ijën, Cristo bainre re'huasi'cua ba'ijën, mësacua go neño ga'nihuëte tÿyo güeseye ro'tamajën ba'ijë'ën. ¹⁹Mësacua go neño ga'nihuë tÿyoye o tÿyoma'iñe, ja'anre ro'tama'ijë'ën. Riusubi baguë bainni coca guanseni jo'caguëna, ja'an cocare ro'tajën, ja'an se'gare yo'ojën ba'ijë'ën. ²⁰Cristobi mësacuare baguë bainre cuencueguëna, ja'anrën ba'ie'ru ba'ijë'ën. Tin ba'ie'ru ba'ie ro'tama'ijë'ën. Cristo re'huani cuencuese'e ba'ie'ru ro'tajën, mësacua tin ba'ie'ru ba'ie ro'tama'ijë'ën. ²¹Yequëcua, yo'o concua zeansi'cua banica, tin ba'ie ro'tama'ijë'ën. Mësacua ëjacuabi etoye yëtoca, etani saijën, bacua yo'o yo'ocua zeansi'cua ba'ie jo'cajë'ën. ²²Yureca, yo'o concua zeansi'cuabi Cristo bainre re'huasi'cua ba'itoca, yequëcua yo'o concua ba'icuata'an, Cristo naconi te'e ba'ijën, ro guaja beoye ba'ijën, bacua ëjacuani rëquëye beoye yo'o conjën ba'iyë, Cristoni concua sëani. Yequëcua, yo'o concua zeanma'isi'cua banica, mësacua ñaca ro'tajë'ën. Yureca, Cristo bain re'huasi'cua ba'ijën, baguëre yo'o concua zeansi'cua mësacua ruën'ë. Ro mësacua yëye se'gare yo'oye porema'iñë. ²³Cristo yua mësacua ro'ire junni tonsi'quëbi baguë bainre mësacuare re'huani baji. Ja'nca sëani, Cristona te'e zi'inni, bain ëjacua gu'aye guanseye'ru yo'oye gare ro'tamajën, gu'a juchana gare zemo güesema'ijë'ën. ²⁴Ja'nca sëani, Riusu re'huani cuencuese'e ba'ie'ru ro'tajën, ja'an ba'ie'ru Riusu naconi te'e zi'inni ba'ijën, Riusuni bojojën, baguëni conjën ba'ijë'ën.

²⁵Yureca, Cristo bain huejama'isi'cua ba'ijëna, Cristo guansesi coca beoguëbi mësacuabi yë'ë ro'tasi cocare yihuoguë cayë yë'ë. Mai Ejjaguëbi conguëna, mësacuani re'oye yihuoguë ro'tayë yë'ë. ²⁶Yureca, je'o bacuabi Cristo bainni ai gu'aye yo'ojëna, mësacua ja'anre ro'tajën, romi huejaye ro'tama'ijë'ën. ²⁷Huejasi'cua banica, bagote jo'cani senjoñe ro'tama'ijë'ën. Romi beocua banica, romini huejaye ro'tama'ijë'ën. ²⁸Ja'nca yihuoguëta'an, mësacuabi huejatoca, gu'aye yo'oma'iñë. Yureña huejato, ai guaja yo'ojën, ai yo'ojën ba'ija'cua'ë. Ja'an mësacuare ba'ima'ija'guë cayë yë'ë.

²⁹Yë'ë bain sanhuë, mësacuani ñaca yihuoguë quëayë. Mai ën yija ba'i umuguseña te'e jëana carajeija'yeta'an ba'iguëna, mësacua yure

rënjo bacuabi rënjo beojën ba'ija'yete ro'tajë'n. ³⁰Mësacua yure ota oicuabi ota oima'ija'ñete ro'tajë'n. Mësacua yure bojojën ba'icuabi bojoma'ija'ñete ro'tajë'n. Mësacua yure bonse coní bacuabi bonse beoja'yete ro'tajë'n. ³¹Ja'nca ro'tajën, ën yija ba'iyebi gare carajeija'guë sëani, mësacua ën yija ba'i ma'carëan yure bajën, ja'anre beoja'yete ro'tajë'n. Riusu ba'i re'oto ba'ija'yete ro'tajën ba'ijë'n.

³²Mësacua yua ën yija ba'iyete ai guaja ro'tamajën ba'ijë'n caguë, ja'nca mësacuani yihuoguë cayë yë'ë. Ja'nca caguëbi bain huejacua ba'iyete quëayë. Cristo bainbi huejama'itoca, Cristo yo'o yo'ojën coñe se'gare ro'tajën, Cristo yëye'ru yo'ozca cajën ba'iyë. ³³Romini huejatoca, ën yija ba'iyete ai ro'tajën, Yë'ë rënjo yëyete ro'taguë, bagote conza cajën ba'iyë. ³⁴Romi hua'na'ga güina'ru ba'iyë. Romi zincua, ëmë beocua ba'ijën, Cristo yo'o yo'ojën coñe se'gare yëjën, bacua ga'nihuëanre, bacua recoñoare ro'tajën, Cristo baingo sëani, Gare jucha yo'oye beoye baza cajën, Cristote cu'ejën ba'iyë. Romi huejasi'cuaca ën yija ba'iyete ai ro'tajën, Yë'ë ënjë yëyete ro'tago, baguëte conza cajën ba'iyë.

³⁵Mësacuani ja'nca yihuoguë, mësacuani huejaye ëseye yëma'inë. Mësacua yua Cristo bain cuencuesi'cua sëani, mai Èjaguëni jo'caye beoye conjën, te'e ruiñe yo'ojën, re'oye ba'ijë'n, cayë yë'ë.

³⁶Yequëcua, taita sanhuëbi romi zingoni bajën, bago huejarën tayojeiguëna, bago huejaye yëyete se'e ënsema'inë catoca, bagoni gu'aye yo'oye yëma'inë. Ja'nca huejaye yëtoca, mësacua yëse'e yo'ojë'n. Bago huejaja'guëna insinica, gu'aye yo'oma'inë. ³⁷Yequëcua, romi zingoni bacuabi bagote yequëna insiye yëma'itoca, bacua'ga gu'aye yo'oma'inë. Te'e ruiñe ro'tajën, Bagote yequëna insima'inë cajën ba'itoca, re'oye yo'oyë. ³⁸Ja'nca sëani, mësacua romi zingote huejaja'guëna insinica, re'oye yo'oyë. Insimanica, quë'rë re'oye yo'oyë.

³⁹Yureca, romi huejasi'cuabi si'a bacua ënjë ba'i umuguseña baguëni yo'o coñe bayë. Ënjëbi junni huesëguëna, ja'nrëbi yequëni, mai Èjaguë bainguëreba se'gani bacua yëye'ru huejaye poreyë. ⁴⁰Ja'nca porecua ba'ito'ga, yë'ëbi ro'taguë, romi hual'jecuani ñaca yihuoyë. Se'e huejama'itoca, quë'rë bojocua ba'iyë. Ja'nca yihuoguë, Riusu Espírituni baguë sëani, yequëcuabi tin ro'tacuata'an, mësacuani te'e ruiñe yihuoye masiyë yë'ë.

Los alimentos consagrados a los ídolos

8 ¹Yureca, bainbi huacha riusuñana aonre insini jo'cajënna, mësacuabi ja'an gu'ayete ro'tajën, yë'ëni senni achajënna, mësacuani yihuo cocare cayë yë'ë. Mësacua si'acuabi ja'an aon ba'iyete ro'tajën, ga bainguëbi cajën, Yë'ë se'gabi ja'an aon ba'iyete bainni yihuoye masiyë cayë. Ja'nca catoca, ro mësacua masiye huanone se'gare

ro quëayë. Bainni te'e ruiñe yëjën ba'itoca, bacuani re'oye yihuoye poreyë mësacua. Ja'nca yihuotoca, Cristo bainbi recoyo jaijeiyë. ²Ro mësacua masiyete ro'tatoca, mësacuabi ta'yejeiye masima'iñë. Ai caraji mësacuare. ³Ru'ru, Riusuni te'e ruiñe yëjën ba'ijë'ën. Riusubi baguëni te'e ruiñe yëjën ba'icuanani ëñaguë, baguë bainreba ba'iyete bojoji.

⁴Yureca, huacha riusuñana insisi aonre yë'ëni senni achayë mësacua. Ja'nca senni achajën, Huacha riusu yua riusu beoji cajën, Mai Ëjaguë yua gaña Riusu'bi ba'iji cajën, te'e ruiñe cayë mësacua. ⁵Ro ën yija ba'iyete ye'yesi'cuabi guënamë re'oto, yija re'oto, si'aruanna ëñajën, ai ba'i jubë riusu hua'na ba'iyete ro ro'tajën cayë. ⁶Ja'nca cacuata'an, maibi mai gañaguë Riusure ro'tajën, Taita baguëni cayë. Si'a ën re'oto ba'iyete re'huaye guansesi'quëbi maini baji. Mai Ëjaguë Jesucristo'ga si'a ën re'oto ba'iyete re'huani jo'casi'quëbi maire tëani mame re'huani baji. Yequë tëani baye poreguëte cu'eto, gare beoji. Ja'anre te'e ruiñe masiyë mai.

⁷Ja'nca masijëna, yequëcua, huacha riusuñare ye'yejën ba'isi'cuabi mai masiye'ru ta'yejeiye masima'iñë. Cristo bainre re'huasi'cua ba'icuata'an, huacha riusuna insisi aonre ëñani, Aintoca gu'aji, cajën ba'iyë. Ja'nca ba'icuabi mësacua aiñete ëñani, güina'ru anni, ja'nre'bi, Gu'aye yo'ohuë yë'ë cajën, Cristo coñe'ru ta'yejeiye masimajën, recoyo gu'ajeiyë. ⁸Maibi ja'an aonre aintoca, Riusubi maini quë'rë re'oye ëñama'iji. Ainma'itoca, maini güina'ru ëñaji. Mai aon aiñebi Riusuni bojo güesema'iñë. ⁹Ja'nca sëani, mësacua si'a aon aiñe porecuabi ro mësacua yëye'ru ëñajën ainjën ba'ijë'ën. Cristo bain ta'yejeiye masima'icuabi mësacua aonre aiñete ëñani, yequëre Cristoni ro'taye jo'cani gu'ajeima'iñë. ¹⁰Mësacua yua Cristo bain ta'yejeiye masicuabi huacha riusu huë'ena cacani, ba aon huacha riusuna insini jo'case'ere ainguëna, yequëbi mësacua aiñete ëñatoca, baguë yequëre, Yë'ë'ga ja'an hua'ire anza cama'iguë. ¹¹Ja'nca ainguëbi Cristoni ta'yejeiye ye'yema'isi'quë ba'itoca, yequëre Cristoni recoyo ro'taye jo'cani senjoma'iguë. Ja'nca senjotoca, mësacua Cristo te'e bainguëni ro gu'ajei güeseyë. Cristobi baguë ro'ina junni tonguëna, ¹²mësacuabi ro yo'ojën, ro mësacua yëye se'gare'ru aon ainjën, mësacua te'e bainni huacha ro'ta güesejën, ai gu'aye yo'oyë. Cristoni ta'yejeiye masima'icuabi ja'nca Cristoni recoyo ro'taye jo'cani senjotoca, mësacuabi Cristoni ai gu'aye yo'oyë. ¹³Bainbi ja'nca jo'cani senjoni gu'ajeitoca, ja'an aon huacha riusuñana insini jo'case'ere gare se'le aiñe beoye bañuni. Yë'ë te'e bain, Cristo bainbi yë'ë aon, huacha aonre ainguëna, ëñani, Cristoni recoyo ro'taye jo'cani senjotoca, ja'an aonre gare se'le ainma'ija'guë'ë yë'ë.

Los derechos de un apóstol

9 ¹Yureca, yë'ë yëye'ru yo'oye poreguëna, yequëcuabi yë'ë ba'iyete gu'aye cajën ba'iyë. Cristobi yë'ëre cuencueni raomaji'i cacuata'an,

mësacuabi yê'ê cuencueni raose'ere masiyê. Mai Êjaguê Jesucristoni ênasi'quê sèani, baguê cuencueni raose'ere te'e ruinëreba masiyê yê'ê. Ja'nca yê'êre cuencueni raoguêna, mësacuanî Cristo cocarebare quèani achoguê, jo'caye beoye mësacuanî yo'o conguêna, mësacuabi Cristoni si'a recoyo ro'tajên, Cristo bainre re'huasi'cua ba'ê. ²Yequêcuabi cajên, Cristobi yê'êre cuencueni raomaji'i cacuata'an, mësacuabi yê'êre cuencueni raose'ere te'e ruinë masijên, yê'êni re'oye êñajên ba'iyê. Mësacua yua Cristo bainre re'huasi'cua ba'ijênna, yequêcuabi ênani, yê'êre cuencueni raose'ere masiyê poreyê.

³Yê'ê cuencueni raose'ere ro'tama'icua, ja'ancuabi gu'aye senni achajênna, ên cocare sehuoyê yê'ê. ⁴Cristo bain cuencueni raosi'cuabi Cristo bain jubèanna sani, bacua aon, bacua gono, ja'anre seña poreyê yêquêna. ⁵Yêquêna yua Cristo baingo, rênjo hua'goni batoca, bagore'ga sani, bago aonre güina'ru seña poreyê yêquêna. Yequê Cristo bain cuencueni raosi'cuabi ja'nca yo'oyê. Mai Êjaguê Jesucristo yo'jecua, Pedro hue'eguê, bacua'ga ja'nca yo'oyê. ⁶Cristo bain jubèanna ganijani, Riusu cocare bacuanî ye'yojên, bacua aonre ainjênna, mësacua yua yê'ê, yê'ê bainguê Bernabé, ¿yêquênate ro'tajên, yêquêna se'gana aonre ro insiye beoye ro'taye? ¿Bacua yua yo'o yo'ojên, bacua curibi aon ro'ija'bê, yêquênate cama'iñe? Bañê. Yêquênabi yêtoaca, Cristo bain aonre ro conî aiñe poreyê. ⁷Ên cocare'ga ro'tani ye'yejê'ên: Soldado hua'nabi servicio prestajên, bacua aonre gare ro'ima'iñê. Zio êjacuabi aonre tanjên, ba aon tēase'ere aiñe yêto, ¿jarocuabi ênseye'ne? Yequêcuabi jo'ya hua'nare cuirajên, ba ojere uncuye yêto, ¿jarocuabi ênseye'ne? Yêquêna'ga mësacuanî Riusu cocare quèani achojên ye'yojên ba'icuabi mësacua aon cuirayete ro coye poreyê. ⁸Ro ên yija ba'iyete ye'yesi'cua ro'taye'ru gare ro'tani cama'iñê yê'ê. Riusu cocare êñato, yê'ê case'e'ru güina'ru canî jo'case'e ba'iji. ⁹Moisés coca toyani jo'case'ere achani ye'yejê'ên: “Toro hua'guêni aon yo'ore yo'o güesejên, baguê yi'obote gueonma'ijê'ên. Ja'an aonre ainja'guê” toyani jo'case'e ba'iji. Riusubi ja'an cocare canî jo'caguê, toro hua'na se'gare oiye ro'tamaji'i. ¹⁰Cristo bain cuencueni raosi'cuare oiye ro'taguê, yêquênani cuiraye, ja'anre ro'taguê, ja'an cocare canî jo'cabi Riusu. Aito. Riusubi zio yo'ocua, aon tēaja'cua, ja'ancuare êñaguê, aon tēaja'yete ainjên bojojê'ên, canî jo'cabi. Ja'nca canî jo'caguêbi güina'ru baguêre yo'o concua cuencuesi'cuare êñaguê, Yê'ê cocareba quèani achocua, yê'ê bain ba'iyê yihuojên cacua, ja'ancua'ga bacua aon, bacua bonse, ba bainna conî bajê'ên canî jo'cabi Riusu. ¹¹Yêquêna'ga mësacuana ti'anni, Riusu cocarebare mësacuanî quèani achojên, Riusure yo'o conjên ba'ê. Ja'nca ba'icuabi yêquêna bonse, ja'anre mësacuanî sentoca, mësacua yua bojo recoyo re'huani, yêquênani cuirani conjên, Ta'yejeiye ro'ima'iji maire cajên, ya'jaye beoye cuirani conjên ba'ire'ahuê

mësacua. ¹²Yequëcuabi mësacuana sani, ja'an insiyete sentoca, yëquëna'ga quë'rë ta'yejeiye mësacuana seña poreyë.

Ja'nca porecuata'an, ja'an bonse carayete bainni gare senma'isi'cua baë'ë yëquëna. Riusu cocarebare quëani achojën ganijën, Cristo bainre re'huayete quëñëni senjoma'iñe cajën, yëquëna carayete ba bainni gare senma'isi'cua baë'ë. ¹³Riusu uja huë'e yo'o concua ba'iyere'ga ro'tani ye'yejë'ën. Ja'an huë'e yo'o ma'carëanre yo'o conjën, Riusuna insisi aonre coní aiñë. Misabëre cuiracua'ga Riusuna insisi aonre coní aiñë. ¹⁴Ja'nca coní ainjënna, mai Èjaguëbi baguë coca quëani achocuare ëñani, ba coca achani bojocuabi bacua bonse carayete bacuana insini cuiraja'bë, guansequë cabi.

¹⁵Ja'nca guansequë caguëna, yë'ë yua yë'ë aon, yë'ë bonse, ja'anre carato'ga, Cristo bainni gare seña beoye ba'iyë. Ën cocare toyani mësacuana saoguë, ja'an bonsere gare seña beoye toyayë yë'ë. Yë'ë se'gabi yë'ë aon ro'iyete caní achoguëna, yequëcuabi yë'ëre gu'aye caye porema'iñë. Mësacuani aon seña, bonse seña, ja'anre seña gare yëma'iguë'ë yë'ë. Aon gu'ana ju'iñëa coca achani bojocuabi bacua bonse carayete bacuana insini cuiraja'bë, guansequë cabi.

, ru'ru.

¹⁶Riusu cocarebare quëani achoguëbi “Ai re'oye yo'ohuë yë'ë” catoca, ro care'ahuë yë'ë. Riusubi yë'ëre cuencueni raoguëna, ja'nca quëani achoye bayë yë'ë. Baguë cocarebare quëani achoma'itoca, yë'ëre ai gu'aye caní jo'case'e ba'ire'abi. ¹⁷Ja'an cocarebare quëani achojaijë'ën caguëna, yë'ë yua Jaë'ë. Bojoguë yo'ozu sehuotoca, Riusubi baguë bayete caraye beoye yë'ëna insija'guë'bi. Ja'nca bojoguë sehuoma'itoca, Riusu guansese'ere jo'caye beoye yo'oye bayë yë'ë. ¹⁸Yureca, Riusu insija'yete cato, ñaca ba'iji. Riusu cocarebare quëani achoguë, mësacua ro'iyete gare seña beoye ba'iyë yë'ë. Yë'ë bonse carayete mësacuani seña poreguë, yë'ë se'gabi ro'iguë, Riusu cocarebare mësacuani quëani achoguë bojoyë yë'ë.

¹⁹Ja'nca senma'iguëbi Riusu cocarebare bain ro'ire quëani achoma'iñë. Si'a bainni te'e ruiñe yo'o coñe poreyë. Quë'rë jai jubë bainbi Riusu bainre re'huasi'cua ba'ija'bë caguë, si'a bainni ja'nca coñe yë'ë. ²⁰Judío bain jobona sani, judío bain yo'ojën ba'iyeru te'e yo'oguë ba'iyë yë'ë. Riusu bainreba re'huasi'cua ba'ija'bë caguë, ja'nca yo'oguë ba'iyë yë'ë. Bacua ira coca guanseni jo'case'ere ëñaguë, bacua yo'ojën ba'iyeru te'e yo'oguë ba'iyë yë'ë. Bacua ira coca guanseni jo'case'eru Riusuni sehuoma'iguëbi bacuani ëñaguë, Riusu bainreba re'huasi'cua ba'ija'bë caguë, bacua ira coca guanseni jo'case'eru bacuani te'e oiguë coñe yë'ë. ²¹Judío bain jubë ba'ima'icua, ira coca guanseni jo'case'e beocuana sani, Jesucristo yo'o conguëbi Riusu yëyete cu'eguë, ba bain yo'ojën ba'iyeru te'e yo'oguë ba'iyë yë'ë. Ira coca guanseni jo'case'eru tin yo'ocuabi Riusu

bainrebare re'huasi'cua ba'ija'bë caguë, bacua yo'ojën ba'iyeru bacuani te'le oiguë coñë yë'ë. ²²Cristo bain Cristoni ta'yejeiye ye'yema'icua, bacua naconi ba'itoca, bacua ba'iyete ëñaguë, bacuani oiguë coñë yë'ë. Cristoni què'rë ta'yejeiye ye'yeni, què'rë jëja ba reconoia re'huani ba'ija'bë caguë, bacuani oiguë, bacuani bojora'rë yihuoguë coñë yë'ë. Yë'ë porese'uru yo'oguë, si'a bainni oiguë, bacuana sani, Cristo bain ruiñe coñë yë'ë. Ja'nca yo'oguë, Riusubi ta'yejeiye conguëna, yequëcuabi Riusu bainre re'huasi'cua ba'iyë. ²³Ja'nca re'huasi'cua ba'ijëna, yë'ë yua ai bojoguëbi Riusu cocarebare què'rë ta'yejeiye quëani achoguë ba'iyë yë'ë.

²⁴Mësacua'ga Cristoni què'rë ta'yejeiye ye'yejën, baguëni què'rë ta'yejeiye yo'o conjën ba'ijë'ën. Carrera huë'huëcua si'a jëja huë'huëye'ru Cristoni ye'yejën, baguëni conjën ba'ijë'ën. Ai jai jubëbi huë'huëjën ba'ijëna, te'leguë se'gabi ba premiote coji. Mësacua'ga Riusu insija'yete coza cajën, si'a jëja Cristoni ye'yejën, baguëni conjën ba'ijë'ën. ²⁵Ba carrera huë'huëcuabi ba premiote coza cajën, bacua porese'uru si'a jëja yo'ojën, ba carrera huë'huëyete te'e ruiñereba ye'yeyë. Ja'nca ye'yecuabi ba premiote coto, premio yua sunqui ja'obi re'huase'le ba'iguë, rëño ñëserë se'ga ba'ini, ja'nrëbi ro huenni si'aji. Riusu premio insija'ye yua gare carajeiye beoye ba'iguëna, maibi bojojën coyë. ²⁶⁻²⁷Yë'ë'ga Riusu premio insija'yete con baza caguë, ro yë'ë gu'a ga'nihuë ëase'ere gare jo'cani senjoñe ro'tayë yë'ë. Riusu yëye se'gare yo'oye ro'tayë yë'ë. Ja'nca sëani, Cristo ba'iyete ta'yejeiyereba ye'yeye ro'tayë. Si'a jëja yo'o yo'oguë, Cristo yo'ore què'rë ta'yejeiyereba coñë yë'yë yë'ë. Ro yo'oye beoye ba'iyë yë'ë. Ja'nca ba'iguëbi Riusu cocarebare bainni quëani achoguë, huacha yo'oma'iñe caguë, quëani achoyë. Huacha yo'otoca, Riusu ba'i jobo insija'yete yequërë coma'iñë yë'ë.

Consejos contra la idolatría

10 ¹Mësacua'ga huacha yo'oma'ijë'ën caguë, ira Israel bain ba'isi'cua ganijën ba'ise'ere ro'tani ye'yejë'ën. Si'a jubëbi Riusu ba'i picobëte ëñajën be'tejëna, Riusubi Ma Ziayate tëhuoni bacuare je'ëne sani, bacuani baguëna. ²Riusu bainguë cuencuesi'quë Moisés hue'leguëbi guansequëna, si'a jubë bainbi ba picobëte, ba ziyate ba'ijën, bacua ëjaguë Moisés guanseye'ru te'le yo'oñu cajën, ba beo re'otobi te'le ganijën sateña. ³Ja'nca sani, Riusubi ta'yejeiye yo'oguëna, Riusu aon insini jo'case'ere te'le ainjën bateña. ⁴Riusu oco insini jo'case'ere'ga te'le uncujën bateña. Riusubi ta'yejeiye yo'oni, gata peñababi ziaya etoguëna, si'a jubëbi bain huajë ocore uncujën bateña. Ba gata peñabare cato, mai ta'yejeiye ëjaguë Jesucristo ba'iyete ro'tayë mai. Israel bain naconi te'le saiguëbi bain recoyo huajëyete cacuani masi güeseguë baquëna. ⁵Ja'nca ganijën ba'icuata'an, bacua jubë ba'icua, ai jai jubëbi cue'yoni gu'aye

yo'ojëna, Riusubi bënni, bacuani huani senjoni, bacua ga'nihuëanre beo re'otona ro jo'caguëña.

⁶Ja'nca bënni senjoguë, Si'a bain raija'cuabi ye'yejël'ën caguë, gu'aye yo'oyete yëye beoye ba'ijël'ën, maina cani jo'cabi Riusu. ⁷Bacua yua huacha riusuña cu'ecua ba'ijëna, mësacua güina'ru yo'oye beoye ba'ijël'ën. Riusu coca toyani jo'case'ere ëñani, bacua huacha riusu yëjën ba'ise'ere masijël'ën: “Riusu bainbi fiestare yo'ojën, aonre ainjën, jo'chare uncujën, pairajën, bacua huacha riusuni gue güihuara bojohuë” toyani jo'case'e ba'iji. ⁸Bacuabi romini ro yahue bani a'ta yo'ojëna, ja'anre'ga ro'tani, bacua yo'ose'e'ru mësacua yo'oma'ijël'ën. Ja'nca gu'aye yo'ojën, veintitres mil ba'icuabi ja'ansi umuguse rau neni te'e junni huesëreña. ⁹Bacua jubë ba'icua yequëcua'ga Riusu bëñnete ro ro'tamajën, Riusu cuirayete ro ëjoni jëhuahuë yël'ë cajëna, aña hua'nabi si'a jubëni cuncujën rateña. Cuncujëna, junni huesëreña. Ja'nca sëani, mësacua'ga Riusu ba'iyete gu'aye ro'taye beoye ba'ijël'ën. ¹⁰Bacua jubë ba'icua yequëcua'ga bacua ëja bainre bëñne cajëna, Riusubi baguë anje, bain huani senjoguë, ja'an hue'eguëte raoguëna, bacuabi te'e junni huesëreña. Mësacua'ga mësacua ëja bainre bëñne caye beoye ba'ijël'ën.

¹¹Ja'nca gu'aye yo'ojëna, Riusubi baguë bënni senjoñete masi güesebi. Ja'nca masi güesequëbi bacua ba'ise'ere toyani jo'caguëna, maibi ëñani ye'yeye poreyë. Riusu ëñoja'rënbi yurera ti'anja'ñeta'an ba'iguëna, maibi bacua yo'ojën ba'ise'e'ru yo'oye beoye bañuni cajën, ¹²mësacua ba'iyete ëñajën ro'tajën, coque güesema'ijël'ën. “Gu'aye yo'oma'iguë'ë yël'ë” cajën ba'itoca, Riusubi yequërë mësacua gu'a juchare mësacuani ëñoni, mësacuani si'nsemi senjoma'iguë. ¹³Mësacuabi gue gu'a ëase'ere yo'oye yëmajën, “Ai jëjaji. Jo'caye porema'iñë” cajën ba'itoca, Riusu coñete senjël'ën. Riusu cani jo'case'e'ru mësacuare te'e ruiñe conji. Bainre re'huani jo'casi'quë sëani, bain gu'a ëayete jo'caye porema'iñete masiji. Mësacua poreye'ru quë'rë ai yo'o güesema'iji. Quë'rë jëja recoyo bajël'ën caguë, gu'aye yo'oma'iñe porecuare mësacuare re'huani, mësacua jëayete ëñoji.

¹⁴Yureca, yël'ë bain sanhuë, yël'ë yua mësacuani ja'nca yihuoguëna, huacha riusuñani gare yëye beoye ba'ijël'ën. Huacha riusuñani fiestate yo'ojëna, mësacua gare coñe beoye ba'ijël'ën. ¹⁵Mësacua yua re'oye ro'taye masicua ba'ijën, yël'ë yihuo cocare achani, re'oye yo'oyete masini, mësacua yo'ojën ba'ijël'ën. ¹⁶Maibi Cristo junni tonse'ere ro'tajën, jubë ñël'cani, ba bisi ëye jo'chare te'e uncujën, Riusuni surupa te'e cajën ba'iyë. Ja'nca te'e ba'ijën, Cristo zie jañuni tonse'ere te'e ro'tajën, Cristo bain gu'a jucha senjosi'cuabi baguëni te'e ro'tajën, sa'ñeña bojojën ba'iyë. Mësacua yua ja'anre te'e ruiñe masiyë. Ba jo'jo aonbëre'ga sa'ñeña huo'huejën, te'e ainjën, Cristo junni tonni go'ya raise'ere te'e ro'tajën,

Cristo naconi te'e jubë ba'iyë cajën, sa'ñeña te'e bojojën ba'iyë mai. ¹⁷Te'e jo'jo aonbë ba'iguëna, mai hua'na'ga ai ba'i jubë bain ba'icuabi Cristo naconi te'e jubë ñë'casi'cua ba'ijën, te'e jo'jo aonbëte ainjën, sa'ñeña te'e bojojën ba'iyë mai.

¹⁸Israel bain jubë ba'iyere'ga ro'tani, bacua sa'ñeña te'e ba'iyete masijë'n. Riusuni bojoñu cajën, bacua aonre misabëna sani, Riusuna insini, ja'nrëbi sa'ñeña te'e ainjën bojoyë. ¹⁹Yureca, ja'nca yihuoguëbi huacha riusuña, huacha riusuñana aon insise'e, çja'anre ai ta'yejeiye ro'tajë'n caguë? ²⁰Bañë. Ëñe se'gare cayë yë'ë. Riusuni ro'tama'icuabi bacua aonre sani, Mai riusuna insini bojoñu cajën, ro ro'tajën yo'oyë. Huati hua'i se'gana bojojën yo'oyë bacua. Ja'nca yo'ojëna, mësacua yua huati hua'i naconi te'e bojoye beoye ba'ijë'n. ²¹Huati hua'i naconi te'e bojojën, bacua gonore uncutoca, mai Ëjaguë bainna ñë'cani ba ëye gonore uncuni, mai Ëjaguë jubë naconi te'e bojoye gare porema'iñë mësacua. Huati hua'i bain naconi bacua aonre anni te'e bojotoca, mai Ëjaguë bain jubë naconi ñë'cani ba jo'jo aonbëte anni, bacua naconi te'e bojoye gare porema'iñë mësacua. Mësacua yua Cristo bain ba'itoca, huati hua'ini recoyo ro'taye gare porema'iñë. ²²Ja'nca yo'otoca, Riusubi ai ba'iyë ai bëinji. Ja'nca bëinguëna, maibi jëaye gare porema'iñë. Riusubi ta'yejeiye ba'iguëna, jëja beoyë mai.

La libertad y el amor cristiano

²³Cristo bainbi cajën, Riusubi ënsema'itoca, yë'ë yëye'ru yo'oye poreyë yë'ë cacuata'an, yequë yo'ore yo'ojën, bainni conma'iñë. Yequë yo'o yo'ojëna, bainbi quë'rë jëja ba recoyo re'huama'iñë. ²⁴Ja'nca sëani, mësacua Cristo bainbi yo'o yo'ojën, ro mësacua yëye se'gare ro'tama'ijë'n. Yequë bainni conjën, re'oye yo'ojën ba'ijë'n.

²⁵Mësacuabi aonre ain bi'rajën, si'a hua'i bendiese'ere ainjën, gare gu'aye ro'taye beoye ba'ijë'n. Mësacua aon insisicuan huacha hua'i ba'iyete senni achama'ijë'n. ²⁶Riusu coca cani jo'case'ere ro'tani masijë'n: “Si'a ën yija re'oto, si'a ën yija ba'iyë yua mai Ëjaguë Riusu re'huani jo'case'e'ë” ja'anre ro'tani masijë'n.

²⁷Yureca, Cristoni recoyo ro'tama'iguëbi mësacuan aon aiñe choiguëna, mësacuabi saiye yëtoca, baguë aon aonse'e si'aye anni bojojë'n. Huacha hua'i ba'iyete gare senni achaye beoye ainjë'n. Senni achatoca, huacha hua'i ba'ise'ebi recoyo gu'a huanoji. ²⁸Ja'nca ain bi'raguëna, yequëbi cato, “Huacha riusuna insisi hua'i'ë” quëatoca, ba hua'ire ainma'ijë'n. Ba coca quëasi'quëni oiye bani, baguë recoyo huanonëte ëñajën ba'ijën, ²⁹baguëni gu'aye yo'oma'ijë'n.

Mësacua jubë ba'icua yequëcuabi ja'an hua'ire aiñe yëjën, baru bain recoyo gu'a huanonëte ro'tama'ijën, “Yë'ë yua Cristo bainguë sëani,

yequëbi yê'ë hua'i aiñete bëiñe catoca, gu'aji” ja'anre ro'taye beoye ba'ijê'ën. ³⁰Yequëcuabi cajên, “Riusuni Surupa cani, ja'nre'ëbi ba hua'ire ainguë, gu'aye yo'oma'iñê yê'ë. Ja'nca sëani, yê'ëre bëiñe cacuabi ro gu'aye cayê” ja'anre ro'taye beoye ba'ijê'ën. ³¹Mësacuabi aon ainjên, gonore uncuajên, si'a mësacua yo'o yo'ojên ba'iyê caguë, Riusu ta'yejeiye ba'iyê se'gare bainni masi güesejên, mësacua yo'o yo'ojên ba'ijê'ën. ³²Judfo bain, tin bain, ja'ancuabi mësacua yo'o yo'ojên ba'iyete ëñani, Cristona zi'iñe yëma'itoca, ai gu'aji. Cristo bain'ga mësacua yo'o yo'ojên ba'iyete ëñani, Cristona zi'iñe jo'cani senjotoca, ai gu'aji. ³³Si'a bainbi Cristona zi'inni ba'ija'bê cajên, ro mësacua yëye'ru yo'oye ro'taye beoye ba'ijê'ën. Yequëcua recoyo huanõñete ro'tajên, mësacua yo'o yo'ojên, bain recoyo re'o huanõñe conjên ba'ijê'ën. Yê'ë yo'o yo'oguë ba'iyê'ru yo'o yo'ojên ba'ijê'ën.

11 ¹Yê'ë yua Cristo ba'iyê'ru ba'iyê yëguëna, mësacua'ga güina'ru baguë ba'iyete yëjên ba'ijê'ën.

Las mujeres en el culto

²Yureca, yê'ë bain sanhuë, mësacuabi yê'ë ba'iyete ro'tajên, yê'ë coca cani jo'case'e'ru te'le ruiñe yo'ojënna, mësacuabi ai re'oye yo'ohuë, cayê yê'ë. ³Ëñe se'gare mësacuani ro'ta güeseye bayê. Si'a ëmëcuabi Cristoni ëñajên, Ëjaguë, baguëni caye bayê. Romicua'ga bacua ënjê sanhuëni ëñajên, Ëjaguë, bacuani caye bayê. Taita Riusu'ga Cristo Ëjaguë'bi ba'iji. Ja'anre ro'tani, te'le ruiñe masijê'ën. ⁴Ja'nca ba'iguëna, romicua se'gabi bacua sinjobête canbi ta'piye bayê. Ëmëcuaca bañê. Ëmëcuabi Riusuni ujato, Riusu cocare masini quëani achoto, bacua sinjobête ta'piye beoye ba'ijê'ën. Ëmëguëbi ta'pitoca, gu'aye yo'oji. Baguë rënjoni re'oye guansema'iñe ëñoji. ⁵Romicua'ga Riusuni ujato, Riusu cocare masini quëani achoto, bacua sinjobête canbi ta'pjiê'ën. Romigobi ta'pima'itoca, gu'aye yo'ogo. Bago ënjê ëjaguë ba'iyete güeye ëñogo. Ja'nca yo'otoca, bago ënjêni re'oye sehuoma'igo sëani, bago raña gare beañe tëasi'co'ru ba'ija'co. ⁶Ja'nca tëasi'co'ru ba'itoca, ai gu'aye ëñogo. Gu'aye ëñogota'an, bago sinjobête ta'piye yëma'itoca, bago rañare beañe tëani si'ajê'ën. Ja'nca sëani, bago sinjobête canbi ta'pja'go. ⁷Ëmëcuabi Riusu ta'yejeiye ba'iyê'ru re'huasi'cua ba'ijên, bacua sinjobête gare ta'piye beoye ba'iyê. Romicua bacua ënjê ta'yejeiye ba'iyete ënocua ba'ijên, bacua sinjobête canbi ta'pini ba'iyê. ⁸Ëñere'ga ro'tajê'ën. Riusubi bainre re'huani jo'ca bi'raguë, ëmëguëte quê'rê ta'yejeiguëte re'huani, ja'nre'ëbi romigote re'huaguë, ëmëguë coriyobi re'huabi. ⁹Ëmëguëbi guanseguëna, romigobi achani baguëni conni ba'ija'go cani jo'cabi Riusu. Romigote quê'rê ta'yejeigote re'huamaji'i Riusu. ¹⁰Ja'nca re'huasi'cobi Riusuni ujato, Riusu cocare masini quëani achoto, bago sinjobête canbi ta'pini, bago ënjê

ta'yejeiye ba'iyete ëñoñe ba'igo. Ba'igona, Riusu anje sanhuëbi ëñani, bago re'oye yo'oyete masiyë. ¹¹⁻¹²Ja'nca ba'iguëta'an, ëñere'ga ro'tani masijë'ën. Ëmëcuabi romicuanu gu'aye ëñañe beoye ba'ijë'ën. Romigo yua ëmëguë coriyo re'huasi'cobi ëmëguëni re'oye sehuoye ba'igota'an, bago'ga ëmëguëni t'ëya raigo ba'igo. Riusubi re'huanu jo'caguëna, ëmëcua, romicua, bacuabi te'le ba'ijën, mai Ëjaguë Cristoni te'le conjën ba'iyë.

¹³Yureca, mësacua se'gabi masini, Riusu yëye'ru yo'ojë'ën. Romigobi Riusuni ujato, ¿bago sinjobëte ta'pima'itoca, gu'aye ba'igo? ¹⁴Riusu re'huanu jo'case'ere ëñani masijë'ën. Ëmëguëbi zoa rañabate setoca, baguë ta'yejeiye beoyete ëñoguë, gu'aye yo'oji. ¹⁵Romigoca zoa rañabate setoca, bago ënjë ta'yejeiyete ëñogo, ai re'oye yo'ogo bojogo. Bago zoa rañaba yua sinjo ta'pi can'ru ba'iji. ¹⁶Mësacua jubë ba'icua, yequëcuabi yë'ë yure case'le'ru yo'oye yëma'itoca, ëñere achani masijë'ën: Cristo bain jubë ba'icua tin yo'otoca, yë'ëbi bacuani ëñama'iguë ba'iyë. Cristo bain jubëan si'aruan ba'icua giüina'ru cayë.

Abusos en la Cena del Señor

¹⁷Yureca, mësacuabi jubë n'ë'cajën, re'oye yo'oma'iñë. Gu'aye se'ga ba'iji mësacuare, cayë yë'ë. ¹⁸Yequëcuabi quëajëna, mësacuabi jubë n'ë'cajën, Cristoni bojojën ro'tayete ëñoñu cajën, ro bëin cocare sa'ñeña cayë. Ja'nca quëajëna, choa ma'carë te'le ruiñe cayë, ro'tayë yë'ë. ¹⁹¿Cristoni te'le ruiñe ro'tacuabi quë'rë ta'yejeiye ba'iñu cajën, sa'ñeña bëiñe ro'taye mësacua? Ja'nca ro'tatoca, gu'aye ba'iji mësacuare. ²⁰Ja'nca bëiñe cajën, mai Ëjaguëni ro'tajën, Ba aonre aiñu cajën n'ë'cajën, mësacua yua mai Ëjaguëni gare ro'tamajën ba'iyë. ²¹Mësacua jubë ba'icua, yequëcuabi a'ta aonre inni aiñë. Ja'nca aincuabi yequëcua ainja'cuare ro'tama'ijëna, yequëcuabi aonre comajën, ro aon gu'a hua'na ba'iyë. Yequëcua'ga a'ta jo'chare uncuni güebeyë. ²²Ja'nca yo'ojën, ai gu'aye yo'oyë mësacua. Cristo bain jubëte ro gu'aye ro'tajën, aon beocuanu ro sa'nti güesejën, ro mësacua huanöñe se'gare ro'tajën, Cristo aonre gu'aye aiñë. Mësacua hu'e'ñare ba'ijën, mësacua aonre anni, mësacua gonore uncuni, ja'n'rëbi Cristo bain ba'iruna n'ë'cani, bacua naconi Cristo aonre te'le ainjë'ën. Mësacuabi ja'nca gu'aye yo'ojëna, mësacuanu ai bëinguë cayë yë'ë.

La Cena del Señor

²³Yureca, mai Ëjaguëbi yë'ëni quëaguëna, yë'ë'ga giüina'ru mësacuanu quëani achohüë. Mai Ëjaguë Jesús insini senjorën ti'anguëna, ja'an ñami baguë yua baguë bainre n'ë'coni, baguë aonre huo'huebi. ²⁴Ba jo'jo aonbëte jë'yeni, baguë bainni cabi: “Mësacua conu ainjë'ën. Yë'ë ga'nihuë'ë. Junni tonguëna, mësacua jucha senjose'e'ë. Yë'ëre ro'tajën,

jo'caye beoye güina'ru ainjën ba'ijë'ën” cabi. ²⁵Ja'n'rëbi, bacua aonre anni tëjini, Jesús yua ba uncu ro'rohuëte inni, güina'ru yo'obi. Ja'nca yo'oni, baguë bainni cabi: “Mësacua coni uncujë'ën. Yë'ë zie meoni tonse'e'ë. Bainni mame cocare jia'noni jo'caza caguë, bain jucha zemosi'cuare tëani re'huanu bayë yë'ë. Mësacua yua yë'ëre ro'tajën, jo'caye beoye güina'ru uncujë'n ba'ijë'ën” cabi Jesucristo. ²⁶Ja'nca canu jo'caguëna, mësacua yua sa'ñeña te'e ba'ijën, ba aonre güina'ru ainjën, ba gonore güina'ru uncujë'n ba'ijë'ën. Mai Èjaguë in rairën ti'añe tëca ja'nca yo'ojën, mai Èjaguë junni tonse'ere si'a bainni masi güesejë'n ba'ijë'ën.

Cómo se debe tomar la Cena del Señor

²⁷Mai Èjaguëbi ja'nca canu jo'caguëna, baguë aon, baguë gono, ja'anre gu'aye ro'taye beoye ainjën ba'ijë'ën. Gu'aye aintoca, mai Èjaguë junni tonse'e, baguë ga'nihuë, baguë zie, ja'anre'ga gu'aye ro'tayë. Gu'aye ro'tajëna, Riusubi bënni senjoja'guë'bi. ²⁸Ja'nca sëani, mësacuabi Cristo bain naconi baguë aonre te'e aiñe ro'tato, ru'ru mësacua ba'iyë, mësacua recoyo ro'taye si'ayete ro'tani, si'si beoye banica, Cristo aonre te'e ainjën, Cristo gonore te'e uncujë'n, baguëni te'e bojojën ba'ijë'ën. ²⁹Si'si banica, Cristo bain naconi anni uncuma'ijë'ën. Ja'nca aintoca, Riusubi baguë bëñete ëñoja'guë'bi. ³⁰Ja'nca ëñoja'guëbi mësacua jubë ba'icua yequëcuana pa'npo raure yuara jo'cabi. Yequëcuani bëinguë yo'oguëna, yua junni huesëhuë. ³¹Ja'nca sëani, mai ba'iyë, mai recoyo ro'taye si'ayete ro'tani, si'si ba'iyete te'e ruiñe masiñu. Ja'nca masitoca, mai Èjaguë aonre te'e ainjën baguëni bojoyë. Maini bëinma'iji. ³²Maibi te'e ruiñe ro'tama'itoca, mai Èjaguëbi mai ba'iyete ëñani, Yë'ë ba'iyë'ru te'e ba'ijë'ën caguë, maini si'nseji. Si'nsema'itoca, maibi ye'yema'ijën, gu'a bain naconi bënni senjosi'cua ba'ija'cua'ë.

³³Yureca, yë'ë bain sanhuë, mësacuabi Cristo aonre ainjën ñë'cato, si'a jubëbi ñë'caye tëca ëjojën, si'a jubëbi te'e ainjë'ën. ³⁴Aon gu'aye beoye ba'iñu cajën, mësacua huë'eñana ru'ru guëta aonre ainjë'ën. Ro guëta aonre ro'tacuabi ñë'ca raitoca, ro si'si ro'tajëna, Riusu si'nseye se'ga ba'iji mësacuarë. Yureca, mësacua yeque cocare senjëna, yë'ëbi mësacuana ti'anni, yihuo cocare caja'guë'ë.

Los dones espirituales

12 ¹Yureca, yë'ë bain sanhuë, mësacuani coca quëaguëna, achajë'ën. Riusu Espiritubi ta'yejeiye conguëna, Cristo bainbi tin yo'o conjën, ta'yejeiye yo'oye poreyë.

²Mësacua ja'anrë ba'ise'e, gu'a bain ba'ijën ba'ise'ere ro'tajë'ën. Ja'nca ba'ijën, zupai huatibi coqueguë ëñoguëna, ro huacha riusuña bainre coñe porema'li riusuña, ja'an riusuñana ro mësacua yëse'ë'ru cu'e ganojën

ba'nhuë. ³Ja'an ba'ise'ere ro'tani, ën coca yihuoguëna, mësacua achani masijë'n. Riusu Espíritu bacuabi coca cajën, “Jesusbi gu'aguë'bi” gare caye beoye ba'iyë. Riusu Espíritu beocua'ga coca cajën, “Jesusbi yë'ë ta'yejeiye Ëjaguë'bi ba'iji” ja'anre caye gare porema'íñë.

⁴Yureca, Riusu Espíritubi ta'yejeiye conguë, Cristo bain jubë ba'icua, ga bainguë yua tin yo'o coñe porecuare re'huani jo'caji. Si'a bainbi tin yo'o coñe porejënna, Espíritu se'gabi si'acuani ja'nca re'huani jo'caji. ⁵Ja'nca re'huani jo'caguëna, si'a bainbi Espíritu re'huase'e'ru sa'ñëña tin conjën ba'iyë. Ja'nca ba'ijën, si'acuabi gaña Ëjaguëni yo'o coñë. ⁶Si'a bainbi mai Ëjaguë yo'ore ta'yejeiye yo'ojën, tin conjënna, mai Ëjaguë se'gabi mai si'acuani yo'o yo'o güeseji. ⁷Ja'nca yo'o güesequë, Yë'ë bainreba ba'i jubëbi quë'rë jëja recoyo re'huani, quë'rë re'ojeija'bë caguë, si'acuana baguë Espíritute insini, ga bainguë yo'o coñe poreguëte re'huaji. ⁸Espíritubi ta'yejeiye conguëna, yequëbi Riusu yahue masiyete masini, bainni quëani achoye poreji. Espíritubi güina'ru conguëna, yequëbi Riusu ta'yejeiye ba'iyete masini, bainni quëani achoye poreji. ⁹Ja'an Espíritubi güina'ru conguëna, yequëbi Riusu yo'oye poreyete te'e ruiñereba si'a recoyo ro'taye poreji. Yequëbi bain raure huachoye poreji. ¹⁰Yequëbi Riusu ta'yejeiye yo'o yo'oye poreji. Yequëbi Riusu cocare masiye quëaguëna, bainbi Riusu mame re'huayete quë'rë te'e ruiñe masiyë. Yequëbi si'a bain ta'yejeiye poreyete ëñani, huati coqueguë conse'e banica, o Riusu Espíritu re'oye conse'e banica, ja'anre masiye poreyë. Espíritubi ca güesequëna, yequëbi tin coca caye poreji. Yequëbi ba tin coca case'ere masini quëaye poreji. ¹¹Ja'nca ta'yejeiye yo'oye porejënna, Riusu Espíritu se'gabi ga bainguëni ta'yejeiye conni, baguë yëye'ru ga bainguëni ta'yejeiye yo'o güeseji.

Todos pertenecemos a un solo cuerpo

¹²Ga bainguëbi tin yo'ore ta'yejeiye yo'oguëna, si'a jubë Cristo bainbi te'e conjën, te'e zi'nzini ba'iyë. Mai ga'nihuëte ëñani, ja'anre masijë'n. Maibi ñaco, ganjo, ëntë sara, mëoñoa, ja'anre ai ba'iyë bajën, ba ba'iyebi tin yo'o yo'ojën, si'a ga'nihuëna zi'inse'e ba'iguëna, te'e ga'nihuëte bayë mai. Cristo bain jubë'ga güina'ru te'e zi'inni ba'iyë mai. ¹³Mai ja'anre ba'ise'ere cato, yequëcuabi judío bain baë'ë. Yequëcuabi judío bain jubë ba'imal'icua baë'ë. Yequëcuabi yo'o yo'oye zemosi'cua baë'ë. Yequëcuabi mai yëse'ru yo'o yo'ojën baë'ë. Ja'nca ba'ijën, Cristoni si'a recoyo ro'tajën, bautiza güesejënna, Riusu Espíritubi mai recoyona gaje meni babi. Gaje meni baguëna, maibi sa'ñëña recoyo te'e zi'inni, te'e jubë ba'ijën, bain huajë oco uncuye'ru te'e Espíritu huanonete con bayë mai.

¹⁴Ja'nca sëani, mësacua yua sa'ñëña te'e jubë zi'inni ba'ijën, ga bainguëbi tin yo'ore ta'yejeiye yo'oye poreguë, yua mësacua gaje

bain yo'oye poreyete ëa ëñani, güina'ru yo'oye poreye ro'tama'ijë'ën. Mësacua ta'yejeiye yo'oye poreyete ro'tajën, ja'an yo'ore ta'yejeiye yo'oye ro'tajën, bain jubë ba'icuaire conjën bojojën ba'ijë'ën. Mai ga'nihuë ba'iyete ro'tajë'ën. Ñaco, ganjo, ëntë sara, guëon, ja'anre ai bajënna, te'e ga'nihuëna zi'inse'e ba'iji. Ga bainguë'ga Cristo bain jubëna te'e zi'inni ba'iyë mai. ¹⁵Guëon se'gabi bëin coca catoca, “Yë'ë yua ëntë sara ba'ima'iguë sëani, bain ga'nihuëna zi'inma'iñë” catoca, ga'nihuëte jo'caye gare porema'iji. ¹⁶Ganjoro se'gabi bëin coca catoca, “Yë'ë yua ñacoga ba'ima'iguë sëani, bain ga'nihuëna zi'inma'iñë” catoca, ga'nihuëte jo'caye gare porema'iji. ¹⁷Si'a ga'nihuë yua ñacoga se'ga ba'itoca, ¿queaca achaye poreguë'ne? Si'a ga'nihuë yua ganjoro se'ga ba'itoca, ¿queaca yi'eye poreguë'ne? ¹⁸Riusu se'gabi bain ga'nihuëte re'huani jo'caguë, ñaco, ganjo, ëntë sara, guëon, ga ba'iyete re'huani, baguë yëse'eru bain ga'nihuëna zi'in güeseni jo'cabi. ¹⁹Te'e ba'iyë se'gare re'huani jo'catoca, si'a ga'nihuë gare beoguë ba'ire'abi. ²⁰Ja'nca ai ba'iyë re'huasi'quëbi te'e ga'nihuëna zi'in güeseni jo'cabi Riusu. Güina'ru ai ba'i jubë bainbi tin yo'o yo'oye porecuata'an, si'a jubëbi Cristona te'e zi'inni ba'iyë mai.

²¹Mai gaje bainbi tin yo'o yo'oye porejënna, mësacuabi bacua yo'je poreyete gare ëñama'iñe beoye ba'ijë'ën. Ñacoga se'gabi ëntë sarana bëiñe catoca, “Më'ë yo'o coñete yëma'iñë yë'ë” catoca, ai huacha caguë ba'ire'abi. Sinjobë se'gabi guëoñana bëiñe catoca, “Mësacua yo'o coñete yëma'iñë yë'ë” catoca, ai huacha caguë ba'ire'abi. ²²Bañë. Yo'je porecuabi ta'yejeiye ba'iyë ëñoma'icuaata'an, quë'rë yësi'cua ba'iyë re'huani jo'cabi Riusu. ²³Mai ga'nihuë zi'inse'e ba'iyete ëñato, Yequëruanre yahueye bañu cajën, canbi ta'piyë mai. Ta'pima'itoca, gu'aye ëñoji ro'tayë mai. Yequëruanca re'oruan'ë cajën, ²⁴canbi ta'piye ro'tama'iñë. Ja'nca ro'tacuata'an, Riusubi baguë zi'inni, mai ga'nihuëna jo'case'ere ëñani, ja'nca ro'tama'iji. Maibi yahueni ta'pitoca, Riusubi caguë, Quë'rë yo'je ba'iru case'eta'an, quë'rë ta'yejeiye ba'iru'ë cayë yë'ë caji. Ja'nca caguëbi Cristo bain jubëte ëñani, quë'rë yo'je ba'iguë casi'quë ba'itoca, quë'rë ta'yejeiye ba'iguëte ëñaji Riusu. ²⁵Ja'nca ëñaguëbi bain jubë ba'icua sa'ñeña je'o cayete yëma'iji. Si'acuabi sa'ñeña te'e ëñajën, sa'ñeña te'e conjën ba'ijë'ën caji Riusu. ²⁶Mai ga'nihuëte ro'tato, te'e ja'si nesiru ba'itoca, si'a ga'nihuëbi ja'siji. Güina'ru, te'e bainguë se'gabi ai yo'oguë ba'itoca, si'a jubë bainbi baguë naconi ai yo'ojën, baguëni te'e conjë'ën. Yequëbi ta'yejeiye ënoquë ba'itoca, si'a jubë bainbi baguë naconi te'e bojojën ba'ijë'ën.

²⁷Yureca, mësacua si'a jubë yua Cristo jubë ba'ijën, ga bainguëbi Cristoni bajën, baguëni te'e zi'inni ba'iyë mësacua. ²⁸Ja'nca zi'inni ba'ijënna, Riusubi baguë bainreba jubëte re'huani, ru'ru baguë cuencueni raosi'cua quë'rë ta'yejeiye ba'icuaire re'huani jo'cabi. Ja'nrebi, baguë

coca masini quëacaicuare re'huabi. Ja'n'rëbi, bainni yihuoni ye'yocua, ja'n'rëbi, ta'yejeiye yo'o yo'oye porecua, ja'n'rëbi rau huachocua, ja'n'rëbi bain carayete concua, ja'n'rëbi bain jubë ëjacua, ja'n'rëbi tin coca caye porecua, si'acua tin yo'o yo'oye porecuare re'huani jo'cabi Riusu. ²⁹Te'e yo'o yo'oye porecuare gare re'huamaji'i. Si'acuare baguë quë'rë ta'yejeiye yo'o yo'oye porecuare cuencueni raomaji'i. Si'acuare baguë coca masini quëacaicuare re'huamaji'i. Si'acuabi bainni ye'yoma'iñë. Si'acuabi Riusu ta'yejeiye yo'o yo'oye porema'iñë. ³⁰Si'acuabi bain raure huachoye porema'iñë. Si'acuabi tin coca caye porema'iñë. Si'acuabi ba tin coca case'ere masini quëaye porema'iñë. ³¹Ja'nca porema'icuatana, mësacua yua si'a jëja yo'ojën, Cristo bain jubëte ta'yejeiye coñe, ja'anre ro'tajën yo'ojën ba'ijë'n. Ja'nca ba'ijëna, yë'ëbi yequë ma'a, quë'rë ta'yejeiye ba'i ma'are mësacuanani yurera yihuoguë, mësacuanani masi güeseyë yë'ë.

El amor

13 ¹Bainni ta'yejeiye ai yëjën ba'ijë'n caguë, ja'an ma'are mësacuanani masi güeseguë, mësacuanani yihuoyë yë'ë. Bain coca, Riusu anje sanhuë coca, ja'an tin coca quë'rë ta'yejeiye caye poreguëbi bainni ta'yejeiye yëma'itoca, ro guëna macana huaiye'ru, ro hui'ya achoye tin coca caguë ba'iyë yë'ë. ²Ja'n'rëbi, Riusu cocare ta'yejeiye masini quëaye poreguë, si'a Riusu yahue masiyete ta'yejeiye masiye poreguë, Riusu yo'oye poreyete te'le ruiñereba si'a recoyo ro'tani jai cubëanre quëñoñe'ru ta'yejeiye yo'oye poreguë, ja'an poreguëreba poreguëbi bainni ta'yejeiye yëma'itoca, ro yo'oyë yë'ë. ³Yë'ë bonse si'ayete carajën ba'icuanani ro huo'hueni insiguë, Riusu yo'ore conza caguë, yë'ë ga'nihuëre'ga ëoni si'a güeseguë, ja'an yo'oguëbi bainni ta'yejeiye yëma'itoca, yë'ëre re'oye gare beoji.

⁴Bainni ta'yejeiye yëjën ba'icuabi gu'aye yo'ocuanani bëiñe beoye ba'ijën, bainni re'oye conjën ba'iyë. Yequëcua ba'iyete ëa ëñañe beoye ba'iyë. Quë'rë ta'yejeiguë'ë, gare caye beoye ba'iyë. ⁵Bacua se'gare'ru huanöñe beoye ba'iyë. Yequëcuani hui'ya yo'oma'iñë. Yë'ë se'gabi re'oye yo'oye poreyë cama'iñë. Yequëcuabi gu'aye yo'ojëna, bëinma'iñë. Yequëcua gu'aye yo'ose'ere ro'tama'iñë. ⁶Gu'aye yo'ose'ere ëñani bojoye beoye ba'iyë. Re'oye yo'ose'ere ëñani bojoyë. ⁷Bainni ta'yejeiye yëjën, bacua porema'iñete ro'tamajën, quë'rë ta'yejeicua ruiñë cajën, bacua re'ojeyete jo'caye beoye ëñajën ëjojën ba'iyë. Ai yo'ojën ba'ito'ga, jëja recoyo re'huajë'n cajën, bacuanani bojora'rë conjën ba'iyë.

⁸Ën yija re'otobi carajeiguë'ta'an, bainni ta'yejeiye yëjën ba'icuabi bainni yëye gare jo'cama'iñë. Riusu coca masini quëase'eta'an, bainbi huanë yeja'cua'ë. Tin coca case'eta'an, bainbi jë'te cama'ija'cua'ë. Bain ta'yejeiye masise'eta'an, jë'te ro'taye beoye ba'ija'cua'ë. ⁹Riusu coca

masini quëayete cato, Riusu masiye'ru ta'yejeiye masiye porema'iñë mai. Riusu quëaye'ru ta'yejeiye quëaye porema'iñë mai. ¹⁰Ja'nca porema'licuata'an, Riusubi ta'yejeiye porecuare maire re'huaja'guë'bi. Ja'nca re'huaguëna, mai yure masini quëayete gare jo'cani senjoja'cua'ë.

¹¹Zin hua'na ba'iyë'ru yureña ba'iyë mai. Yë'ë zinrën ba'iguëbi zin caye'ru coca caguë ba'nhuë. Zin ro'taye'ru ro'taguë ba'nhuë. Zin ta'yejeiye yo'oye ro'taye'ru ro'taguë ba'nhuë. Ja'n'rëbi, irani tējini, ëmëguë ba'iguëbi yë'ë zin ba'ise'ere jo'cani senjohuë yë'ë. ¹²Yureñabi, Riusu masiye'ru ta'yejeiye masija'ma cajën, te'e ruiñe masiye porema'iñë. Si'si ëña re'ahuana ëñañe'ru ba'iyë mai. Riusu ba'iyete yureña te'e ruiñe ëñañe caraguëta'an, baguë ëñorën ti'anguëna, Riusu ba'iyete te'e ruiñe masiye poreja'cua'ë. Yureña, Riusu ba'iyete ta'yejeiye masima'iguëbi, ja'anrën ti'anguëna, baguë ba'iyete te'e ruiñerebara masija'guë'ë yë'ë. Riusubi yë'ëre masiguë'ru güina'ru baguëni te'e ruiñe masija'guë'ë yë'ë. ¹³Ja'nca ba'iguëna, maibi ën re'otore ba'ijën, Riusu ëñoja'ñete jo'caye beoye si'a recoyo ro'tajën bañuni. Riusu naconi te'e ba'ija'yete jo'caye beoye ëñajën ëjojën bañuni. Bainni ta'yejeiye ai yëjën bañuni. Ën yija gare carajeija'guëta'an, maibi si'arën ja'nca yo'ojën ba'ija'cua'ë. Si'a yequë yo'o yo'ojën ba'iyete gare jo'cani senjoja'cua'ë. Ja'n'rëbi, Riusu naconi gare ju'iñe beoye ba'ijën, maibi quë'rë ta'yejeiye bainni ai yëreba yëjën ba'ija'cua'ë.

El hablar en lenguas

14 ¹Ja'nca ba'ija'cua sëani, ru'ru bainni ta'yejeiye yëye ro'tajën ba'ijë'ën. Ja'n'rëbi yo'je, Riusu Espiritubi ta'yejeiye conguëna, ën re'oto ta'yejeiye yo'o yo'oye poreyete ro'tajën ba'ijë'ën. Riusu coca masini quëaye poreyete quë'rë senjën ba'ijë'ën. Ja'nca masini quëaye porecuabi Cristo bain jubëte re'oye yihuojënna, bacuabi quë'rë jëja recoñoa re'huani quë'rë se'e jaijeijën ba'iyë. ²Tin coca caye porecuaca bainre yihuoma'iñë. Tin coca sëani, bainbi achama'iñë. Riusu se'gabi achaguëna, Espiritu yahue masise'ere bojojën cayë. ³Ja'nca sëani, Riusu coca masini quëaye quë'rë senjën ba'ijë'ën. Ja'nca quëajënna, Cristo bain jubëbi achani Cristo ba'iyete quë'rë masini, ai yo'ojën ba'icuata'an, Cristo coñete ro'tajën bojoyë. ⁴Tin coca cacuabi Espiritu naconi cajën, bacua se'gabi quë'rë ta'yejeiye jëja recoyo re'huayë. Riusu coca masini quëacuaca si'a Cristo jubë bainni yihuojënna, si'a jubëbi quë'rë ta'yejeiye jëja recoyo re'huayë.

⁵Yureca, mësacua si'acuabi tin coca caye poreyete sentoca, mësacuabi re'oye señë, cayë yë'ë. Ja'nca caguëca Riusu coca masini quëaye poreyete quë'rë senjën ba'ijë'ën, cayë. Riusu coca masini quëacuabi tin coca cacua'ru Cristo bainni quë'rë re'oye coñë. Tin cocabi Cristo bainni catoca, Cristo bainbi quë'rë ta'yejeiye jëja recoyo re'huaja'bë cajën, ba tin coca

case'ere masini quëaguëte cu'ejë'ën. ⁶Yureca, yë'ë bain sanhuë, mësacua achani ye'yëj'ën. Yë'ë yua mësacuana ye'yoguë saiguëbi tin cocabi catoca, mësacuabi ro achajën ñu'inë. Riusubi yahue masiyete masini quëani yihuotoca, ja'nre'bi mësacuabi achani, quë'rë re'oye ye'yeye poreyë.

⁷Tin coca case'ere huesëtoca, ro gue gu'a achose'e se'ga ba'iji. Jurihuë, arpa, ja'an músicabëanre te'e ruiñe huaima'itoca, ba achacuabi ba músicate huesëyë. ⁸Soldado hua'na'ga guerra huaiye ëjojënna, trompeta juiguëbi huacha juitoca, soldado hua'nabi ro achajën, jubëan ñë'cama'inë. ⁹Mësacua'ga güina'ru ba'iyë. Mësacuabi tin coca, bain huesë cocare quëani achotoca, ¿ba achacuabi queaca achani ye'yeye poreyë'ne? Ja'nca quëani achocuabi ro cajënna, bainbi ro achajën ñu'inë. ¹⁰Si'a ën re'oto bainbi tin coca cacua ai ba'iyë tin cajënna, mësacua masiyë. Ja'nca tin cajënna, si'a coca achacuabi bacua coca case'ere masiyë. ¹¹Ja'nca masijënna, yë'ëca ba cocare huesëtoca, ba tin coca caguëte ro achayë yë'ë. Baguë'ga yë'ëni ro caji. ¹²Mësacua'ga güina'ru ba'iyë. Riusu Espíritu ta'yejeiye coñete senjën, Baguë ta'yejeiye yo'o yo'oye porecua bañu cajën ba'iyë. Ja'nca ba'ijën, Cristo bain jubëte quë'rë ta'yejeiye recoyo ro'tacuare re'huayë mësacua.

¹³Ja'nca re'huaye yëjën, tin cocare caye porecuabi Riusuni senjën, ba cocare masiye yë'ëre conjë'ën. Bainni quëani achoza cajën, ja'an poreyete senjën ba'ijë'ën. ¹⁴Yë'ë'ga Riusuni tin cocabi ujaguë, yë'ë recoyobi bojoguë, Riusuni yë'ë yi'obobi caguëta'an, ba cocare ro huesëguë, yë'ë case'ere ro'taye porema'inë yë'ë. ¹⁵Ja'nca porema'iguëbi ¿yë'ë guere yo'oguë'ne? Riusuni ujato, yë'ë tin cocare masini ujazaniñë yë'ë. Riusuni gantato, yë'ë tin cocare masini gantazaniñë yë'ë. Mësacua'ga güina'ru yo'oye senjën ba'ijë'ën. Yequëcuabi mësacua ujani gantayete achani bojoja'bë. ¹⁶Mësacuabi tin coca cajën, Riusuni ta'yejei coca ujjajën, Surupa cajën bojocuata'an, yequëcua tin coca achaye huesëcuabi ti'anjën, mësacua tin cocare ro achajën, mësacuani ujaye coñe gare porema'inë. ¹⁷Mësacuabi Riusuni tin cocabi te'e ruiñe ujacuata'an, yequë bainbi ro achajën, Huesë ëaji cajën, quë'rë ta'yejeiye recoyo ro'tacua re'huama'inë bacua. ¹⁸Mësacua si'acuabi tin coca caye porejënna, yë'ëca tin cocare quë'rë ta'yejeiye caye poreyë. Ja'nca poreguëbi Riusuni surupa caguë bojoyë. ¹⁹Ja'nca ba'iguëta'an, Cristo bain jubëna ñë'cani, bacuani yihuoni, quë'rë ta'yejeiye ye'yësi'cuare re'huaye ai yëyë yë'ë. Ja'nca sëani, tin cocare ro cani jëhuatoca, gu'aji. Choa ma'carë se'gare te'e ruiñe achoye catoca, ai re'oye ba'iji.

²⁰Yureca, yë'ë bain sanhuë, mësacuani tin coca cayete yihuoguë, ro mësacua bojo huanoñete ro'taye beoye ba'ijë'ën, cayë yë'ë. Ja'nca ba'itoca, ro zin hua'na ye'yema'isi'cua'ru ye'yema'isi'cua ba'iyë mësacua. Gu'aye

yo'oye se'gare ye'yema'isi'cua ba'ijë'ën. Mësacua tin coca cayete yihuoguë, te'le ruiñe ro'taye ye'yesi'cua ba'ijë'ën, cayë yë'ë. ²¹Riusu ira coca toyani jo'case'ere'ga ëñani, tin coca cayë ba'iyete ye'yëjë'ën: “Yureca, tin bainre cuencueni, Israel bainna saoja'guë'ë yë'ë. Bacuabi tin cocare cani achojënna, Israel bainbi yë'ë cocare achaye gare güeja'cua'ë, cabi mai Ëjaguë” toyani jo'case'e ba'iji. ²²Ja'nca cani jo'case'e ba'iguëna, Riusubi tin coca cayë ba'iyete maini masi güeseji. Tin coca cacuabi Riusu cocare quëani achojënna, Cristoni recoyo ro'taye yëma'icua se'gabi bëiñë. Si'a recoyo ro'tacuaca bañë. Riusu cocare masini quëacuabi quëani achojënna, Cristoni si'a recoyo ro'tacua se'gabi bojojën achayë. Ro'taye yëma'icuaca bañë. Riusu cocare masiye porema'iñë. ²³Ja'nca sëani, Cristo bain jubëbi në'cani, si'acuabi tin cocare catoca, ja'n'rëbi yequëcua Cristoni recoyo ro'tama'icuabi ti'anni achato, Ro güebe neni cayë, mësacuare cayë bacua. ²⁴Pero Cristo bainbi në'cani, si'acuabi Riusu cocare masini quëatoca, yequë bainguë Cristoni recoyo ro'tama'iguëbi ti'anni achato, Riusu cocareba ba'iyë yë'ëre huanoji caguë, baguë gu'a jucha yo'oguë ba'ise'e si'ayete ro'tani, Riusuni, Ai gu'aye yo'osi'quë'ë yë'ë caguë, ²⁵baguë recoyo yahue ro'taguë ba'ise'e si'ayete gare jo'cani, Riusu Ëjaguë ba'iyete te'le ruiñe masini, ja'n'rëbi Riusuni gugurini umeni, Riusu yua ta'yejeiyereba Ëjaguë'bi ba'iji caguë, Riusuni ai ta'yejeiye yëguëbi ba'iji. Ja'nca ba'iguëbi mësacua jubëte caguë, Riusubi mësacua naconi gare te'le ba'iguëreba ba'iji caguë ba'iji baguë.

Háganlo todo decentemente y con orden

²⁶Yureca, yë'ë bain sanhuë, mësacuabi në'cajën, Riusu cocare quëani achoye yëjën, ñaca quëani achojën ba'ijë'ën. Mësacua jubë ba'icuabi Riusu Espíritubi conguëna, Riusu cocare masijën, yequëcuabi Riusu ta'yejeiye ba'iyete gantajën bojoñu cajën, yequëcuabi Riusu coca ën cocare ye'yoñu cajën, yequëcuabi Riusubi guënamë toya ëñoguëna, quëani achoñu cajën, yequëcuabi tin cocabi Riusu ba'iyete quëañu cajën, yequëcuabi Ba tin cocare masini quëaye poreyë yëquëna cajën ba'iyë. Ja'nca cayë yëcuabi ru'ru Cristo bain quë'rë ta'yejeiye recoyo ro'taja'yete cu'ejën ba'ijë'ën. ²⁷Ja'nca cu'ejën ba'icuabi ñaca yo'ojën ba'ijë'ën. Tin coca cacua banica, samucuabi caja'bë. Samutecuabi catoca, yequëcuabi se'le cama'ija'bë. Tin coca cacuabi te'ena, te'ena bainni coca cajënna, yequëbi ba cocare masini te'le ruiñe quëani achoja'guë. ²⁸Tin coca masini quëaguëbi beotoca, tin coca cacuabi Riusu bain jubëni cayë beoye ba'ija'bë. Bacua se'gabi Riusu se'ga naconi te'le cajën ba'ija'bë. ²⁹Ja'n'rëbi, Riusu coca masini quëacua, samucua o samutecuabi Riusu cocarebare quëani achojënna, yequëcuabi achani, bacua coca te'le ruiñe ba'iyete, o huacha ba'iyete masini caja'bë. ³⁰Te'eguë se'gabi Riusu cocarebare

masini quëani achoguëna, Riusu Espíritubi baguë masi cocare yequëni masi güesetoca, ru'ru quëaguëbi cani tējija'guë. Cani tējiguëna, yequëbi baguë cocare quëani achoja'guë. ³¹Yureca, mësacuabi Riusu Espiritu coca masi güesese'ere quëani achoye yējën, si'acua yua te'ena, te'ena, bainni quëani achojë'n. Ja'nca quëani achojëna, si'a bainbi achani, re'oye ye'yeni, quë'rë ta'yejeiye recoyo ro'tacua ruiñë. ³²Riusu Espíritubi baguë cocare masi güeseguëna, Riusu bain masini quëacuabi Espiritu yëye'ru yo'ojën, ro bacua ca äayete gare jo'cayë. ³³Riusubi ro huesë äaye beoye yo'oguëbi baguë bain jubë coca quëani achoyete re'oye cuencueye masiji.

Yureca, Cristo bain jubëan, si'aruan ba'icua yo'oye'ru mësacua'ga ënere güina'ru yo'ojën ba'ijë'n. ³⁴Cristo bainbi në'cajëna, romicuabi nëcani masi coca caye yëtoca, bacuare ënsejë'n. Riusu ira coca cani jo'case'ere ënani, güina'ru yo'ojën ba'ijë'n. Bacua ënjëbi guansequëna, baguëni te'e ruiñë achani yo'oye ba'ijën, Cristo bain jubëni masi coca caye beoye ba'iyë. ³⁵Yequëcua casi cocare huesëtoca, bacua huë'ena ti'anni bacua ënjëni senni achaja'bë. Cristo bain në'casi'cuani senni achama'ija'bë. Romicuabi nëcani Cristo bain në'casi'cuani catoca, ai huacha yo'oyë.

³⁶Mësacuabi yequëcua Cristo bain jubëan yo'oye'ru güina'ru yo'oye yëma'toca, mësacuani ëñama'ija'guë'ë yë'ë. Mësacuabi cajën, Riusu cocarebare masicua gañacua'ë yëquëna cajëna, mësacuani ai bëñe cayë yë'ë. ³⁷Mësacua Riusu Espiritu cocare masini quëacua ba'iyë, ja'anre ro'tajën, yë'ë coca yure toyani guansequëna, te'e ruiñë achani güina'ru yo'ojën ba'ijë'n. Mai Ëjaguëbi guansequëna, mësacuani güina'ru toyani guansehuë yë'ë. ³⁸Te'e ruiñë achani yo'oye yëma'icua banica, bacuani ëñamajën ba'ijë'n.

³⁹Yureca, yë'ë bain sanhuë, mësacuani naca yihuoni tējijyë yë'ë. Riusu cocare masini quëaye ru'ru senjën ba'ijë'n. Ja'nca ba'icuaabi tin coca caye yëcuare ënsema'ijë'n. ⁴⁰Cristo bainbi në'cani, Riusu Espíritubi baguë cocare masi güeseguëna, ba masicuabi te'ena, te'ena, quëani achojën ba'ijë'n. Ro huesë äaye beoye yo'ojën ba'ijë'n.

La resurrección de Cristo

15 ¹Yureca, yë'ë bain sanhuë, yë'ëbi Cristo cocarebare mësacuani quëani achoguë ba'iguëna, mësacua ro'tajën ba'ijë'n. Mësacuabi ja'an cocare achani, si'a recoyo ro'tahuë. Ja'nca ro'tani, yureña ba coca caye'ru güina'ru yo'ojën, quë'rë ta'yejeiye ba'icua ruinjën, ²Riusu ba'i jobona ti'anja'cuare re'huasi'cua ba'iyë mësacua. Ja'an cocare quë'rë se'e achajën, gare jo'cayë beoye yo'ojën ba'ijë'n. Mësacuabi yequë'rë ba cocare ro achajën ba'isi'cua ba'itoca, ba coca caye'ru te'e ruiñë yo'oye mësacuare huanoma'iji.

³Yë'ë yua ba cocare mësacuani quëani achoguë, yë'ë ye'yese'ru güinareba'ru mësacuani quëani achoni yihuoguë baë'ë. Ën coca yua

què'rè ta'yejeiye ba'i coca'è: Riusu coca toyani jo'case'e'ru ba'liguëna, Cristobi mai gu'a jucha ro'ina güina'ru junni tonbi. ⁴Ja'nca junni tonguëna, baguë bainbi baguëte tanhuë. Tanjënna, ja'n'rèbi samute ba'i umugusebi go'ya raji'i. Riusu coca toyani jo'case'e'ru güinareba'ru go'ya raji'i baguë. ⁵Ja'nca go'ya rani, ja'n'rèbi, Pedroni ëñobi. Ja'anguëni ëñoni, ja'n'rèbi baguë bain concua si'a jubë docecuani ëñobi. ⁶Ja'nca ëñoni, ja'n'rèbi yequëcua baguë bainni ëñobi. Eñoguëna, què'rè quinientos ba'i jubëbi te'erute ba'ijën, baguëni ëñahuë. Ja'anre ëñasi'cua yequëcuabi yureña junni tonsi'cua ba'iyë. Yequëcua què'rè jobo ba'icuabi yuta huajëyë. ⁷Ja'nca ëñajënna, ja'n'rèbi Cristobi Santiagoni ëñobi. Eñoni, ja'n'rèbi baguë ëja bain cuencuesi'cua si'acuani ëñobi. ⁸Ja'n'rèbi, yo'jereba ba'irën ti'anguëna, yë'ëni ëñobi. Yequëcuabi yë'ëre cajën, Riusu cue'yosi'quë'bi ba'iji, yë'ëre cahuë. ⁹Yë'ë yua si'a Cristo ëja bain cuencuesi'cuare ëñato, yë'ë yua bacua'ru què'rè yo'jereba ba'iguë'bi ba'iyë, Riusu bain jubëni je'o basi'quë sëani. ¹⁰Ja'nca ba'isi'quëreta'an, Riusubi yë'ëni re'oye ëñaguë, yë'ëni conguë, yë'ë yure ba'iyë'ru yë'ëre re'huanì jo'cabi. Ja'nca re'huanì jo'caguëbi ro guaja yo'omaji'i. Yë'ëre ja'nca re'huanì jo'caguëna, baguë ëja bain cuencuesi'cua yo'o conse'e'ru què'rè si'a jëja Riusuni yo'o conguë ba'iyë yë'ë. Ja'nca ba'iguëbi ro yë'ë se'gabi yo'omaë'ë. Riusubi yë'ëni re'oye ëñani, yë'ëni conguëna, ja'nca si'a jëja baguëni yo'o coñe poreguë ba'iyë yë'ë. ¹¹Ja'nca sëani, Cristo cocarebare achani si'a recoyo ro'tahuë mësacua. Yë'ëbi quëani achoguëna, yequëcua Riusu ëja bain cuencuesi'cuabi quëani achojën, te'e quëani achohuë bacua. Quëani achojënna, mësacuabi achani si'a recoyo ro'tahuë.

La resurrección de los muertos

¹²Ja'an cocare quëani achojënna, ¿guere cayë'ne? Èn coca: Cristobi junni tonsi'quëbi go'ya raji'i, canì achojën si'a jubë Riusu bainbi cayë. Ja'nca cajënna, mësacua jubë ba'icua yequëcuabi cajën, Junni huesësi'cuabi gare go'ya raiye beoye ba'iyë cajën, ai huachareba cayë bacua. ¹³Mësacuabi te'e ruiñe cajën ba'itoca, yëquënabi Cristo go'ya raise'ere quëajën, ro coquejën ba'ire'ahuë. ¹⁴Cristobi go'ya raima'isi'quë ba'itoca, Riusu cocareba si'aye ro coquejën ro quëani achojën ba'ire'ahuë. Mësacua'ga achajën, si'a recoyo ro'tajën, ro guaja yo'ojën ba'ire'ahuë. ¹⁵Yëquënabi baguë cocare quëani achojën, Cristobi go'ya raji'i cajën, te'e ruiñe cayë cajën, ro coquejën ba'ire'ahuë. ¹⁶Bain junni huesësi'cuabi go'ya raiye beoye ba'itoca, Cristobi go'ya raisi'quë ba'ima'ire'abi. ¹⁷Ja'nca ba'ima'iguë ba'itoca, mësacuabi baguëni si'a recoyo ro'tajën, ro yo'ojën ba'ire'ahuë. Mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'e' gare jo'canì senjomal'ise'e' ba'ire'ahuë. ¹⁸Jesucristoni si'a recoyo ro'tani, ja'n'rèbi junni huesëni, gare carajeisi'cua ba'ire'ahuë. Ba toarona gare sanì huesësi'cua ba'ire'ahuë.

¹⁹Mësacuabi cajën, Cristoni recoyo ro'tacuabi yure ba'i umuguseña se'ga Riusu insiyete coye poreyë cajën, mësacuabi te'e ruiñe cajën ba'itoca, mai jubë Cristo bainbi si'a ën yija bain'ru què'rë gu'ajani senjosi'cua ba'ire'ahuë.

²⁰Ja'nca ba'iyeta'an, mësacuabi ro huacha cajën ba'iyë. Cristobi junni tonsi'quëbi gare go'ya raisi'quë ba'iji. Baguë yua ru'ru go'ya rani, ja'nrëbi si'a baguë bain junni huesësi'cuabi baguë go'ya raise'le'ru güina'ru go'ya rajjën ba'ija'cua'ë. ²¹⁻²²Adán ba'ise'ere ro'tani ye'yejë'ën. Riusu guanseni jo'case'le'ru te'e ruiñe yo'oma'isi'quëbi junni huesëguëna, si'a bain yo'je raicuabi güina'ru junni huesëye bahuë. Cristoca Riusu guanseni jo'case'le'ru te'e ruiñe yo'osi'quëbi yua junni tonni go'ya raji'i. Ja'nca sëani, si'a bain Cristoni si'a recoyo ro'tajën ba'icua, ja'ancuabi junni huesëni, gare go'ya rani, si'arën ba'ija'cua'ë. ²³Ja'ncareba go'ya rajjën ba'ija'cua'ë. Riusu cuencuese'le'ru güina'ru ba'ija'cua'ë. Cristobi ru'ru go'ya raji'i. Ja'nrëbi yo'je, maire in rai umuguse ti'anguëna, si'a baguë bain, baguëni si'a recoyo ro'tajën ba'icuabi güina'ru go'ya rani, baguë naconi si'arën te'e ba'ijjën ba'ija'cua'ë. ²⁴Ja'nrëbi, yo'jereba ba'irën, baguë cuencuese'le si'aye yo'oni tējini, Cristo yua baguë Taita Riusuni quëaja'guë'bi: “Taita, zupai huatini gare ñu'ñujei güesesi'quëbi mël'ë ta'yejeiye ba'i re'otore mël'ëna jo'cayë yël'ë. Ja'nca jo'caguëna, si'aye coní bajë'ën” quëaja'guë'bi Jesucristo. Ja'nca quëaja'guëta'an, baguë cuencuese'ere yuta yo'oye caraji. Ru'ru, baguëre je'o bacua si'acuare huesoni si'aja'guë'bi. Bacuabi yuta cue'yoni ta'yejeiye guansejënna, bainbi Ja'ë'ë cajën, bacua ta'yejeiye ëjacuare'ru ëñajën, bacuani sehuojën ba'iyë. ²⁵Ja'nca ba'ijjënna, Cristore je'o bacua si'acuani gare huesoni si'aye tëca, Cristobi si'aye guansegüë ba'ija'guë'bi. ²⁶Ja'nca huesoni si'ani, ja'nrëbi yo'je, zupai huatini gare huesoni si'aja'guë'bi. Ba huati yua bainni junni huesë güeseguëbi gare huesoni si'asi'quë ba'ija'guëna, bainbi gare se'e junni huesëye beoye ba'ija'cua'ë. ²⁷Riusu coca toyani jo'case'ere ëñato, ñaca caji: “Cristobi si'ayereba guanse Ëjaguë ba'ija'guë'bi.” Ja'nca caguëta'an, Taita Riusuni guansemaj'ija'guë'bi, Riusu yua Cristoni guanse güeseguë sëani. ²⁸Ja'nca toyani jo'case'le ba'iguëna, Riusu Zin Jesucristobi si'ayereba guanse Ëjaguë ba'ija'guë ba'ini, ja'nrëbi baguë Taita Riusuna bonëni caja'guë'bi: “Taita, mël'ëbi yël'ëre si'ayereba guanse Ëjaguëre re'huaguëna, si'ayerebare mël'ë guëon na'mina jo'cayë yël'ë. Yël'ëre'ga bani guansegüë ba'ijj'ën” caja'guë'bi. Ja'nca caguëna, si'a re'oto bainbi Riusuni ëñani, Baguë se'gabi si'ayereba ta'yejeiyereba Ëjaguë'bi ba'iji cajën ba'ija'cua'ë.

²⁹Yureca, bain junni huesësi'cuabi gare go'ya raiye beoye ba'itoca, Cristo bainbi ro huesë ëaye yo'ojën ba'ire'ahuë. Yël'ë bain junni huesësi'cuani se'e ëñajaza cajën, bautiza güesejën, ro huesë ëaye

yo'ojën ba'ire'ahuë. ³⁰Yëquëna'ga Cristoni yo'o conjën, jo'caye beoye ai yo'ojën, yequërë junni huesëyena ñañani tonjën, Cristoni yo'o conjën, ro huesë äaye yo'ojën ba'ire'ahuë. ³¹Mësacuani ai yëreba yëguë ba'iyë yë'ë. Mësacua naconi Cristoni te'e zi'inguëbi mësacuani ai yëguë, yë'ë je'o bacua yë'ëre huani senjoñete gare ro'tama'iguëbi mësacuani conguë ba'iyë yë'ë. ³²Ënjo'on, Efeso huë'e jobore ba'iguëbi yë'ë je'o bacuani ai huaji yaye ënaguëna, airu hua'i hua'na yë'ëre coca neni huani senjoñe'ru ba'iyë bacua. Ja'nca ba'ijënna, bainbi go'ya raiye beoye ba'itoca, ro huesë äaye yo'o conguë ba'ire'ahuë yë'ë. Ira bain coca cani jo'case'e'ru güina'ru yo'oguë ba'ire'ahuë mai: “Miato junni huesëja'cua sëani, yure umuguse aon anni, jo'cha uncuni, sa'ñeña bojojën bañuni” cani jo'cajënna, güina'ru yo'ojën ba'ire'ahuë mai. ³³Ja'nca yihuojën yo'ocuata'an, mësacuabi achaye beoye ba'ijën, ro coque güesema'ijë'ën. Mësacuabi gu'a bain naconi te'e ganijën ba'itoca, mësacuabi re'oye yo'oyete jo'cani, gu'ajejën, ñañani toñë. ³⁴Ja'nca sëani, mësacua yua te'e ruiñe ëñajën ro'tajën ba'ijë'ën. Mësacua gu'aye yo'ojën ba'iyete gare jo'cani, re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. Mësacua jubë ba'icua yequëcuabi Riusuni gare huesëjën, gu'aye yo'ojënna, ¿mësacua guere yo'ojën bacuani cuencueni etoni saoma'iñe'ne? Mësacua yua huaji yëjën ba'ire'ahuë.

Cómo resucitarán los muertos

³⁵Yureca, yequëcuabi senni achajën, “¿Junni huesësi'cua queaca go'ya raiye'ne? ¿Queaca ëñoñe'ne?” ja'an cocare cajën, ³⁶ro huesë äaye ro'tajën, ja'anre senni achayë. Aito. Tin ga'nihuëanre bajën go'ya raija'cua'ë. Aonra'carëan yijana tanse'ere ëñani ye'yeyë'ën. Aon sahuabi ticuto, ru'ru aonra'carëbi ju'inji. ³⁷Ju'inguëna, ba aon ticu'ga tinreba ëñoji. Aonra'carë'ru gare ba'ima'iji. Ro trigora'carë ba'iguë, o yequëra'carë, ja'an se'ga ba'iji. ³⁸Ja'nca ba'iguëbi, Riusu cuencueni jo'case'e'ru ba'iyë gue sahuabi ticuni iraji. Tinra'carë ba'itoca, tin sahuabi ticuni iraji. ³⁹Huajë gani hua'na'ga Riusu re'huani jo'casi hua'na yua tin ëñocua ba'iyë. Bain hua'na, airu hua'i hua'na, ca hua'i hua'na, ziaya hua'i hua'na, si'a hua'na yua tin ëñocua ba'iyë. ⁴⁰Ja'nrebi, guënamë re'otona ëñato, Riusu re'huani jo'casi ma'carëanbi re'oye ëñoguë, tin ëñoguë ba'iji. ⁴¹Ënsëguë, ñañaguë, ma'choco hua'i, ja'anbi tin go'sijeyiye ba'iyë, ga ma'choco ba'iyë yua tin go'sijeyiye ba'iji.

⁴²Ja'nca ba'iguëna, bain ju'insi'cua go'ya raiye ba'ija'yete ye'yeyë'ën. Bacua ru'ru ba'i ga'nihuë'ru tin ga'nihuë bayë. Bacua ru'ru ba'isi ga'nihuëbi junni huesëguë ba'iguëta'an, bacua go'ya rairën ti'anguëna, tin ga'nihuë bacuabi gare ju'iñe beoye ba'ija'cua'ë. ⁴³Ru'ru ba'i ga'nihuë, carajei ga'nihuë ba'iguëna, go'ya raisi ga'nihuë aireba re'o ga'nihuë ba'iji. Ru'ru ba'i ga'nihuë ro pa'npo ëaguëna, go'ya raisi ga'nihuë

ai ta'yejeiyereba ba'i ga'nihuë ba'ija'guë'bi. ⁴⁴Ro ën yija ga'nihuëbi si'aguëna, Riusu ba'i re'oto ga'nihuë tin ga'nihuëre baja'cua'ë mai. Ja'an ga'nihuëre bajën, Riusu naconi si'arën ba'ijën, gare carajeiye beoye ba'ija'cua'ë mai. ⁴⁵Riusu coca toyani jo'case'ere ëñani, Adán ba'ise'ere masij'ën: “Ru'rureba raisi'quë yua bain ga'nihuëte baguëbi huajëguë nëcabi.” Ja'nca toyani jo'case'e ba'iguëna, Jesucristobi jë'te raiguë, ai ta'yejeiyereba Èjaguë, bain recoyo huajë güese Èjaguë baji'i. ⁴⁶Ja'nca ba'iguëbi ru'rureba raimaji'i. Bain ga'nihuë baguëbi ru'ru raiguëna, bain recoyo huajë güesequëbi yo'je raji'i. ⁴⁷Ru'rureba raisi'quë ya'obi re'huasi'quëbi carajeija'guë se'ga baji'i. Yo'je raisi'quëca Riusu ba'i jobobi raisi'quëbi gare carajeiye beoye ba'iji. ⁴⁸⁻⁴⁹Ja'nca ba'iguëna, maibi yureca ën yijare ba'ijën, mai ga'nihuë yua Adán ga'nihuëre'ru bajën, ya'obi re'huasi'cua ba'iyë. Ja'nca ba'icuata'an, maibi Riusu ba'i re'otona ti'anni ba'ijën, tin ga'nihuëte baja'cua'ë. Jesucristo go'ya raisi ga'nihuëre'ru baja'cua'ë mai.

⁵⁰Ja'nca ba'ijënna, yë'ë bain sanhuë, mësacuani yihuoreba yihuoyë yë'ë. Riusu ba'i re'otona ti'anto, ro ën yija ga'nihuë gare beocua ba'ija'cua'ë. Ja'an ga'nihuë carajeija'guë sëani, ja'an ga'nihuë naconi Riusu ba'i jobo, si'arën ba'i jobona ti'añe gare porema'iñë. ⁵¹Yë'ë yua mësacuani yihuoguë, mësacuani ñaca yahue quëayë yë'ë. Mai hua'na si'a jubëbi junni huesëma'iñë. Mai jubë ba'icua yequëcuabi huajë mëni, Riusuna saija'cua'ë. Ja'nca ba'ijënna, Riusubi mai si'acuani mai ga'nihuëte mame re'huaja'guë'bi. ⁵²Te'le jëana mame re'huaguë ba'ija'guë'bi. Mai ñacoga ma'niñe'ru quë'rë te'le jëana ja'nca yo'oguë, coneta juiye quë'rë yo'jereba jui güesequë, ba mame re'huayete masi güeseji. Ja'nca jui güesequëbi baguë bainreba junni huesësi'cuani go'ya raiye choija'guë'bi. Ja'nca choiguë, mai hua'na si'acua, junni huesësi'cua o huajëjën ba'icua, si'acuani tin ga'nihuë bacuare maire mame re'huaja'guë'bi. ⁵³Ja'nca mame re'huaguëna, mai yure ba'i ga'nihuë jëja beo ga'nihuë gare carajeise'e ba'ija'cua'ë. Ba'ijën, tin ga'nihuë gare carajeiye beoye ba'i ga'nihuëte coni baja'cua'ë mai. Ja'nca ba'icuabi gare se'e junni huesëye beoye ba'ija'cua'ë mai. ⁵⁴Ja'nca mame re'huasi'cua ba'ijënna, Riusu coca toyani jo'case'e'ru güina'ru ba'ija'guë'bi: “Riusubi yua zupai huatini ñu'ñu güeseni si'aja'guë'bi. Ja'nca yo'oguëna, baguë bainbi gare se'e ju'iñe beoye ba'ija'cua'ë. ⁵⁵Zupai huati ñu'ñujeisi'quë ba'iguëna, maibi gare se'e ju'iñe beoye ba'ija'cua'ë. Jai buni hua'guë totayo rutase'e ba'iguë'ru ba'iji. Maini ja'si yo'oye gare porema'iji.” Ja'nca caji Riusu coca toyani jo'case'e. ⁵⁶Ja'an totayote cato, bain gu'a jucha yo'ojën ba'iyete caji. Bain hua'nabi Riusu coca toyani jo'case'e'ru güina'ru yo'oye porema'icua sëani, bacuabi gu'a juchare bayë. Riusu coca toyani jo'case'e'ru güina'ru yo'oza cacuata'an, bain hua'nabi yo'oye

porema'icua bi Riusu bënni senjoja'ñete ja'ansi'cua jëaye gare porema'icua ba'iyë. ⁵⁷Ja'nca yo'oye porema'icuata'an, mai Èjaguë Jesucristoni si'a recoyo ro'tacua ja'ancuabi Riusu bënni senjoja'ñete jëaye ba'iyë. Jëaye ba'ijën, si'arën huajë hua'na ba'ijën ba'ija'cua'ë mai.

⁵⁸Ja'nca sëani, yë'ë bain sanhuë, jëja recoyo bacua ba'ijë'ën. Si'a coca bain tin yihuoni ye'yoyete ro'taye beoye ba'ijë'ën. Riusu yihuoni ye'yoye se'gare ro'tajën ba'ijë'ën. Riusu in rairën ti'anja'ñete jo'caye beoye ëñajën ëjojën ba'ijë'ën. Maire in raija'guëbi maini tin ga'nihuë mame re'huani, maini baguë ba'i jobona bëa güeseja'guë'bi. Ja'nca sëani, mëacuabi ja'an ba'ija'yete ëñajën ëjojën, si'a mai Èjaguë yo'o cayete si'a jëja quë'rë re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. Riusu yo'o cayete yo'ojën banica, gare guaja yo'oye beoye ba'ija'cua'ë. Si'a baguë yo'o guanseguëna, ai ta'yejeiye ba'iyë baguëni yo'oye conjën ba'iyë mai.

La colecta para los hermanos

16 ¹Yureca, mëacuabi Riusu bain bonse caracua, Jerusalén huë'e jobo ba'icua re'otajën, Curire huëoni bacuana ro'insini saonü cajëna, mëacuani ñaca yihuoguë quëayë yë'ë. Riusu bain jubëan Galacia yija ba'icua ni guansese'le'ru güina'ru yo'ojë'ën mëacuana. ²Si'a semana, Riusu ta'yejeiye ba'i umuguse ba'iguëna, mëacuana curi coní baye, Riusu insise'e caguë, ja'anre cuencueni, mëacuana insiye poreye'ru ca'ncona re'huani, yë'ë ti'añe tëca bani ëjojë'ën. Ja'nca bani ëjotoca, mëacuana curi insija'yete ja'ansirën saoye poreja'cua'ë. Ja'an curire huëoni re'huama'itoca, yë'ëbi ti'anguëna, si'a curire te'e jëana huëoye ai jëjaji. ³Ja'nca sëani, mëacuabi ba' curire bojora'rë huëoni re'huajëna, yë'ëbi ti'anni, ba' curire mëacuana bain cuencuesi'cuana jo'cani, Jerusalenna saocaija'guë'ë. Mëacuabi cajëna, Jerusalén bainni utire toyani insiguëna, bacuare saocaija'guë'ë yë'ë. ⁴Ja'an curire insini saojën, yë'ëre'ga saoye yëtoca, yë'ë'ga mëacuana bain saija'cua naconi te'le saija'guë'ë yë'ë.

Planes de viaje de Pablo

⁵Yureca, mëacuani ëñaguë saija'yete cato, ru'ru Macedonia yijana ganijani, ja'nrebi yo'je, mëacuani ëñaguë saija'guë'ë yë'ë. ⁶Ja'nca ëñaguë saiguëbi porenica mëacuana naconi zoe ba'iyë yëyë. Yequerë ocórën carajeiye tëca mëacuana naconi ba'ija'guë'ë yë'ë. Ba'ini, ja'nrebi se'le sai bi'raguëna, mëacuabi yë'ëre bojojën, yë'ëre re'oye despidejën saojë'ën. ⁷Yurera, choa umuguseña se'ga mëacuana naconi ba'iyë yëma'iguëbi yureña mëacuana ëñaguë saima'inë. Quë'rë zoe ba'iyë yëguëbi jë'te saiyë, Riusubi ënsema'itoca. ⁸Yureca, Efeso huë'e jobore ba'iguë, Pentecostés fiesta umuguseña tëca ba'ija'guë'ë yë'ë. ⁹Riusu yo'ore ai

re'oye yo'oye poreguëbi yureña yo'oni tējiza caguë, ënjo'ona bëayë. Riusu yo'ore yo'oguëna, ai bainbi yë'ëni je'o bani, yë'ëre ënse ëaye yo'ojën ba'iyë.

¹⁰Ja'nca bëaguëna, yë'ë gajeguë Timoteobi mësacuada ti'antoca, baguëni bojojën, baguëni re'oye cuirajën ba'ijë'ën. Baguë yua yë'ë yo'oye'ru Riusu yo'ore güina'ru yo'oguë ba'iji. ¹¹Ja'nca sëani, mësacua jubë ba'icua bi baguëni ëñama'ine ëñotoca, bacuare bëine yihuojë'ën. Mësacua si'acuabi baguëte re'oye conjën, baguë ganija'ñete ro'ijën, baguëni bojojën, yë'ëna go'yaye baguëte raøjë'ën. Baguë, baguë gajecua naconi raiye ëjoguëbi mësacua ni ja'nca raoye señë yë'ë.

¹²Mai te'e gajeguë Apolos hue'eguëte cato, baguëni coca cahuë yë'ë. Më'ë, më'ë gajecua naconi Corinto bainni ëñaguë saijë'ën caguëta'an, mësacua ni ëñaguë saiye yureña gare poremaj'i. Riusubi yequë yo'ore guansegüëna, ja'an yo'ore yo'oye baji. Ja'nca baguëbi baguë poreye'ru mësacua ni jë'te ëñaguë saiyë, cabi baguë.

Saludos finales

¹³Yureca, maini je'o baguë Satanás hue'eguëbi maini ai gu'aye yo'oye ro'taguëna, mësacua ëñajën ba'ijë'ën. Cristoni quë'rë si'a jëja recoyo ro'tajën, baguë tëani baja'ye cani jo'case'ere gare huanë yeye beoye ba'ijë'ën. Quë'rë jëja recoyo re'huajën, Cristo coñete ro'tajën, zupai huati saoni senjoñe porecua ba'ijë'ën. ¹⁴Si'a mësacua yo'o ma'carëan yo'oto, yequëcua ni oijën coñe se'gare ro'tajën, mësacua yo'o ma'carëanre yo'ojën ba'ijë'ën.

¹⁵Yureca, yë'ë bain sanhuë, Estéfanos hue'eguëte cato, baguë, baguë te'e bain naconi Jesucristoni si'a recoyo ro'tajën, si'a Acaya yija bain ro'taye'ru quë'rë ja'anrë ro'tajën ba'ë'ë. Ja'nca si'a recoyo ro'tajën, Cristo bainreba ba'icua ni yo'o coñe se'gare baza cajën, ja'nca jo'caye beoye yo'o conjën ba'iyë bacua. ¹⁶Ja'nca ba'ijën, Estéfanos, yequëcua Jesucristoni yo'o coñe'ru ba'icua, ja'ancuabi yo'o cajëna, mësacua'ga Ja'ë'ë cajën, bacua caye'ru güina'ru yo'o conjën ba'ijë'ën. ¹⁷Yureca, Estéfanos, Fortunato, Acaico, bacuabi yë'ëni ëñajën rajëna, ai bojoguë ba'iyë yë'ë. Yë'ë yua mësacua ni zoe ëñama'iguëbi bacua ni ëñani bojoguë, mësacua ni cu'e ëayete se'le oima'ë'ë yë'ë. ¹⁸Bacua yua mësacua ni recoyo bojo güeseye'ru yë'ëre'ga ai recoyo bojo güesejën ra'ë'ë. Mësacua yua ja'ancua ni, yequëcua güina'ru ba'icua ni re'oye ëñajën ba'ijë'ën.

¹⁹Yureca, Cristo bainreba jubëan Asia yijare ba'ijën, mësacua ni saludaye cahuë. Aquila, Prisca, ba Cristo bainreba jubë, bacua hu'ëna ñë'cacua, si'acuabi mësacua ni saludajën, mai E'jaguëni te'e bojojën ba'ijë'ën cani, mësacua ni saoyë bacua. ²⁰Jesucristo bainreba ba'icua si'acuabi mësacua ni te'e saludaye cahuë. Ja'nca sëani, mësacua yua Jesucristoni te'e recoyo ro'tajën, sañëna su'ncajën saludajën ba'ijë'ën.

²¹Yë'ë, Pablo hue'leguëbi mësacuanì utire toyaguë, yë'ë saludayete te'e ruiñe toyani saoyë yë'ë. ²²Bain hua'nabi mai Ęjaguëni yëye beoye ba'itoca, Riusu bënni senjosi'cua ba'ija'bë. Yureca, mai Ęjaguë te'e jëana ti'anja'guë cayë.

²³Mai Ęjaguë Jesucristobi mësacuanì re'oye ëñani, conreba conja'guë cayë. ²⁴Mësacua si'acuanì bojoguë ro'taguë, mësacuanì ai yëreba yëguë ba'iyë yë'ë caguë, mësacuanì coca canì saoyë yë'ë. Ja'nca raë'ë. Amén.

San Pablobi

CORINTO

Bainni utire toyaguë, samu ba'i cocare Toyani saobi

Saludo

1 ¹Yë'ë, Pablo hue'eguëbi yua Riusu raoni jo'casi'quë'ë. Riusubi yë'ëni ëñani, Yë'ë coca quëacaiguëte baguëte re'huani jo'caza caguë, Jesucristo ba'iyete quëani achoye yë'ëre re'huani raobi. Ja'nca raoguëna, yë'ë yua mai te'e bainguë Timoteo hue'eguë naconi ba'iguëbi utire toyani, mësacua Riusu bainreba Corinto huë'e jobore ba'ijëna, utire toyani saoyë yë'ë. Ja'nca toyani saoguë, si'a Riusu bainreba baguë bain mame re'huasi'cua si'a Acaya yijare ba'ijëna, ja'ancuare'ga utire toyani saoyë yë'ë. ²Yë'ë bain sanhuë, Riusu conreba coñete mësacua naconi caraye beoye ba'ija'guë cayë. Mai Taita Riusu, mai Ëjaguë Jesucristo, bacuabi mësacuani re'oye cuirajëna, recoyo re'o huanoñe se'ga ba'ijë'ën.

Sufrimientos de Pablo

³Yureca, mai Taita Riusure ro'tato, mai Ëjaguë Jesucristo Ja'quë ba'iguëna, baguë ta'yejeiyereba ba'iyete bojoreba bojojën cañuni. Maini ai oireba oiye baji baguë. Maibi ai yo'ojën ba'icuata'an, mai recoyo re'o huano güeseye masiji mai Taita Riusu. ⁴Mai recoyo ai sa'ntijën ai yo'ojën ba'ijëna, mai Ëjaguëbi maini oire bani, sa'ntiye beoye ba'icuare maire re'huaji. Ja'nca re'huaguë, maini bojora'rë yihuoguë caji: Mësacuabi yë'ë oiguë coñete ye'yejën, recoyo re'o huanoñe ba'ijën, yequëcua, recoyo sa'nticuare'ga güina'ru oire bani, bojo recoyo huano güesejën ba'ijë'ën. Ja'nca re'huaguëna, yequëcuani oire bani coñe porecua ruiñë

mai. ⁵Ja'nca ba'iji maire. Cristo ai yo'oguë ba'ise'e'ru güina'ru ai yo'ojën ba'ijën, baguë oire bani coñere'ga ye'yejën, recoyo jëja bajën, recoyo bojo huanone ba'icua re'huasi'cua ba'iyë mai. ⁶Yureca, yë'ë bain sanhuë, yëquëñabi recoyo ai sa'ntiye ai yo'ojën ba'itoca, mësacuani bojo recoyo huano güeseye poreyë yëquëna. Ja'nca bojo recoyo huanone ba'ijën, mësacua yua Riusu tëani bani coñete ye'yeye poreyë. Yëquëna'ga Riusu oiyereba coñete ye'yejën, mësacua'ga oire bani, recoyo bojo huano güeseye poreyë. Mësacua'ga yëquëna ai yo'oye'ru ai yo'ojënna, Riusubi mësacua jëja recoyo bacua re'huaji. Re'huaguëna, Riusu oiyereba coñete ye'yereba ye'yejën recoyo bojo huanone ba'icua ruiñë mësacua. ⁷Aito. Mësacua ja'nca ba'icua ruinja'cua'ë. Riusu re'huayete masiyë yëquëna. Mësacuabi yëquëna recoyo ai rëquëye ai yo'ojën ba'iyë'ru ai yo'ojën, Riusu oiyereba coñere'ga güina'ru ye'yejën, güina'ru recoyo bojo huanone ba'icua ruiñë mësacua.

⁸Yureca, yë'ë bain sanhuë, mësacuabi ja'an cocare quë'rë re'oye ye'yejë'ën cajën, yëquëna yure Asia yijare ba'ijën, yëquëna ai ba'iyë ai yo'ojën ba'ise'ere mësacuani quëaye yëyë. Ai ta'yejeiye ai yo'ojën, jëja beo hua'na ba'ijën, Junni huesëye se'ga ba'iji maire cajën ba'ë'ë. ⁹Preso zeansi'cuani huani senjoja'ñe huanone bajil'i yëquëñare. Ja'nca ba'icua'eta'an, Riusubi yëquëñani conguë bajil'i. Ro yëquëna jëja bani poreyete ro'tama'ë'ë. Riusu coñe se'gare ro'taye bahuë. Ju'insi'cua go'ya rai güeseye poreguë sëani, baguë coñe se'gare ro'tajënna, ¹⁰yëquëñani ai re'oye conbi baguë. Junni huesëja'ye se'ga ba'ijën, ai huaji yëjën ba'ijënna, Riusubi yëquëñani tëani, huajë hua'nare babi. Yëquëñani gare jo'cani senjoma'isi'quëbi gare se'e yëquëna jo'cani senjoma'ija'guë'bi ba'iji. Ja'anre ai masiyë yëquëna. ¹¹Ja'nca ba'iguëna, mësacua'ga yëquëna ba'iyete uajajën, Riusu coñete jo'caye beoye senreba senni achajën ba'ijë'ën. Ja'nca senni achajën, ai jai jubë Riusu bainbi senni achajënna, Riusubi achani, yëquëñani ai re'oye conreba conji. Ja'nca conguëna, ai jai jubë bainbi Riusu ta'yejeiye ba'iyete careba cajën bojoja'cua'ë.

Por qué no fue Pablo a Corinto

¹²Yureca, ëñere mësacuani quëajën, masiyereba masijën quëaye poreyë yëquëna. Yëquëna re'oye yo'oyete cato, si'a bainbi ëñajën, mësacua'ga ëñajënna, ro yëquëna yëyete gare yo'oye beoye ba'ë'ë. Ro bain masiye ro'tayete gare ro'taye beoye ba'ë'ë. Riusu yëye se'gare yo'oñu cajën, Riusu coñe se'gare yo'oye ro'tajën ba'iyë yëquëna. ¹³Ja'nca ba'ijën, mësacuani utire toyani saojën, Riusu cani jo'case'e'ru gare tin toyama'ë'ë yëquëna. Te'e ruiñe se'gare coca toyani, mësacuani saohuë yëquëna. Ja'nca sëani, yëquëna coca toyani saoyete te'e ruiñe ye'yeni masijë'ën. ¹⁴Yureca, mësacuabi yëquëñani re'oye masimal'ijënna, mësacuani ñaca masi

güeseye yëyë yè'ë: Mai Ëjaguë Jesucristo in rairën ti'anguëna, mësacuabi yëquënate ai bojojën ba'iyë poreja'cua'ë.

¹⁵Ja'anre te'e ruiñe masiguë ba'iyë yè'ë. Ja'nca masiguëbi mësacuani samu viaje ëñaguë saijaza caguë, mësacua naconi te'e bojoye ro'tahuë yè'ë. ¹⁶Ja'nca ro'taguëbi Macedonia yijana saiguë, mësacua naconi bëaye ro'tahuë. Ja'n'rëbi, Macedoniana sani rani, se'e mësacua naconi bëaye ro'tahuë yè'ë. Ja'nca bëani, ja'n'rëbi, Judea yijana sai bi'raguëna, mësacuabi yè'ëre re'oye saoye poreye ro'tahuë yè'ë. ¹⁷Ja'nca ro'taguëta'an, mësacuani ëñaguë saiye porema'iguëbi mësacuani quëahuë yè'ë. Quëaguëna, yequërë mësacuabi yè'ëre ro'tajën, Ro cue'yoni raima'iji ro'tamate. Banhuë. Ro bain ro'tani yo'oye'ru yo'omaë'lë yè'ë. Ro yè'ë ba'iyete ro'tama'iguë baë'lë yè'ë. Ro cue'yoni yè'ë case'uru tin yo'oye beoye gare ba'iguë'lë yè'ë. ¹⁸Riusubi cani jo'cani te'e ruiñe yo'oguëbi cue'yo cocare gare yëquënanani ca güesema'iji. ¹⁹Mai Ëjaguë Jesucristo, Riusu Zin ba'iguë, ja'anguë ba'iyete cato, Silvano, Timoteo, yè'ë, yëquënnabi mësacuani quëani achojëna, mësacuabi baguë ba'iyete masihuë. Gare cue'yoye beoye ba'iguëbi baguë cani jo'case'uru te'e ruiñe yo'oye se'ga ba'iji baguëre. ²⁰Si'a Riusu coca cani jo'case'ere ëñato, Jesucristo yo'oja'ye se'ga ba'ija'guë'bi. Ja'nca sëani, maibi Riusu ta'yejeiyereba ba'iyete ro'tajën, baguë cani jo'case'uru güina'ru ba'ija'guë cajën, Amén cani achocua ba'iyë mai. ²¹Mai Ëjaguë Riusubi yëquënate cuencueguë, baguë coca quëacuare re'huani, mësacuana saobi. Ja'nca sëani, mësacua naconi Jesucristoni te'e zi'nzini, gare te'e ruiñe caye re'huasi'cua'ë yëquëna. ²²Ja'nca re'huasi'cuabi Riusu Espiritute conijëna, yëquënnabi baguë ba'iyete te'e ruiñe quëani acho ëjacua ruën'ë.

²³Yureca, Riusubi yè'ë recoyo ro'tayete masiguëbi yè'ë te'e ruiñe cayete mësacuani masi güeseja'guë. Mësacuani bëiñereba cama'ija'guë caguë, Corinto huë'e jobona saimaë'lë yè'ë. ²⁴Mësacuani bojo güeseye se'gare yo'oye ro'tayë. Mësacua yua Riusuni si'a recoyo ro'taye ye'yesicuare sëani, mësacua recoyo ro'taye gare guanseye yëma'iñë yëquëna.

2 ¹Ja'nca sëani, mësacuani bëin coca caye se'gare ro'tatoca, mësacuani ëñaguë saiye banguë baë'lë yè'ë. ²Bëin coca se'gare caguë saitoca, mësacua naconi ba'iguëbi bojo huanone beoye ba'ire'ahuë yè'ë. Yè'lë bëin coca casi'quë'ga ai sa'ntiguëna, ¿queaca bojoye'ne yè'ë? ³Bëin coca se'ga ba'iguë, mësacuani ëñaguë saiye yëmaë'lë yè'ë. Mësacuani ëñaguë saito, mësacua naconi bojoye se'ga ba'iyë yëyë yè'ë. Yè'lë yua recoyo ai bojoguëbi mësacuani güina'ru bojo güeseye ro'tahuë yè'ë. ⁴Ja'nca sëani, mësacuani ja'an utire toyani saoguë, recoyo ai yo'ohuë yè'ë. Mësacuani ai bëiñe cama'ija'ma caguë, mësacuani ai jëja oiguë, mësacuani bëin coca toyani saohuë yè'ë. Mësacuani sa'ntiye oi güeseye yëmaë'lë. Mësacuani ai yëreba yëyete masi güeseye ai ro'tahuë yè'ë.

Perdón para el que había ofendido a Pablo

5 Yureca mäsacua jubë ba'iguëbi gu'a jucha yo'oguëna, yë'ë se'gabi sa'ntiguë oimaë'ë. Mäsacua si'acuabi baguë gu'a juchare ro'tajën, ai sa'ntijën oë'ë. Ja'nca sëani, mäsacua si'acuani ai bëin coca caye yëma'iñë yë'ë. 6 Sa'ntijën oicuabi ñë'cani bainguë si'nseyete ro'tani yo'ojënna, se'e si'nsema'ijë'ën cayë yë'ë. 7 Ai si'nsesi'quë ba'iguëna, yureca mäsacua baguë gu'a jucha yo'oguë ba'ise'ere huanë yeye cajë'ën. Baguë sa'ntise'ebi ai oireba oima'ija'guë cajën, baguëni oire bani conjën, baguëni recoyo bojo huanõe ba'i güesejë'ën. 8 Ja'nca sëani, mäsacuani si'a jëja señë yë'ë. Baguëni bëin coca caye jo'cani, baguëni ai yëreba yëyete se'e ëñojën ba'ijë'ën. 9 Mäsacuani ja'anrë toyani saoguë, mäsacua achani te'le ruiñe yo'oyete masiza caguë, mäsacuani coca guanseguë toyahuë yë'ë. 10 Mäsacuabi bainguë gu'a jucha yo'oguë ba'ise'ere huanë yeye catoca, yë'ë'ga baguë yo'oguë ba'ise'ere huanë yeye cayë. Mäsacua masini cayete ro'tato, mäsacua te'le ruiñe masicua'ë cayë yë'ë. Ja'nca sëani, yë'ë yua bainguë gu'a jucha yo'oguë ba'ise'ere huanë yeye caguë, Cristo huanë yeye cayere'ga señë. Cristobi huanë yeye caguë, mäsacua jubë si'acuani re'oye conguë ba'ija'guë cayë yë'ë. 11 Gu'a jucha yo'oguë ba'isi'quëni huanë yeye cama'itoca, baguë yua baguë sa'ntise'ebi ai oireba oiguëna, zupai huatibi mäsacua jubëni ta'yejeiye gu'aye yo'oye poreji. Zupai coqueguë yo'oyete masicuabi baguë yo'oyete ëñare bajën bañuni.

Intranquilidad de Pablo en Troas

12 Yureca, Troas huë'le jobona sani, Cristo mame recoyo re'hua cocare quëani achoguëna, mai Èjaguëbi ai jai jubë achacuarë yë'ëni ëñobi. 13 Ja'nca ëñoguëta'an, yë'ë bainguë Tito hue'eguëbi ti'anmaquëna, yë'ë recoyo ai gu'a huanõe baë'ë. Ja'nca ba'iguëbi baru bain achacuani despidiëni, ja'ansirën Macedonia yijana sani, Titoni cu'ējaë'ë yë'ë.

Victoriosos en Cristo

14 Ja'nca recoyo gu'a huanõe ba'isi'quëta'an, mai Èjaguë Riusubi caraye beoye ta'yejeiye yo'ocuare maire re'huaji. Ja'nca sëani, baguëni bojojën, jo'caye beoye surupa cajën bañuni. Cristobi conguëna, maire si'aruanna sani, si'a bainni mai ba'iyete ëñoji. Èñoguëna, bainbi maini ëñani, Cristoni masicuabi ai re'oye yo'ojën bojoyë cajën ba'iyë. 15 Maibi Cristo naconi te'le ba'ijën, baguë ba'iyë'ru ba'ijënna, Riusubi ëñani maini bojaji. Maibi ja'nca ba'ijënna, bainbi ëñajën, 16 yequëcuabi ai re'oye ro'tajën, bojojën, Cristo bainguë runza cajënna, Cristo yua baguë bainre bacuarë re'huani si'arën baji. Yequëcuabi gu'aye ro'tajën, maire gu'a güeni senjojënna, Riusu bënni senjoja'ñe se'gare ba'iji bacuarë.

Ro mai hua'na se'gabi Cristo re'oye ba'iyete ëñõñe gare porema'icua ba'iyë. ¹⁷Riusubi maire cuencueni raoguëna, ja'an ba'iyete ëñõñe poreyë. Yequëcubi bonsere ganañu cajën, Riusu cocare quëani achocua'ru ro coquejën ëñojëna, ja'ancua'ru ba'ima'inë yëquëna. Yëquënabi te'e ruiñe cajën, Cristo mame recoyo re'huayete quëani achojën, Riusu cuirani coñete ëñani masiyë yëquëna.

El mensaje del nuevo pacto

3 ¹Yureca, yëquënabi mësucuaana ti'anjën, yequëcua yo'oye'ru, yëquëna ëja bain ba'iyete gare ëñomajën ba'iyë. Yequëcubi Riusu coca quëani achocua'ru ro coquejën ëñocuabi bain re'oye cani toyasi cocare sani, mësucuaani ëñoni, bacua re'oye ba'iyete mësucuaani ro'ta güeseyë. Ja'n'rëbi, se'e sai bi'rajën, mësucua uti toyayete, bacua re'oye ba'iyete mësucuaani señë. Ja'nca yo'ojëna, yëquënabi ja'anre gare seña beoye ba'iyë. ²Bain hua'nabi yëquëna re'oye ba'iyete masiye yëtoca, mësucua Cristo bain re'huasi'cuare ëñani, yëquëna re'oye yo'ose'ere masiye poreyë si'a hua'na. ³Cristobi conni raoguëna, yëquënabi mësucua jobona ti'anni, Cristo mame recoyo re'huayete mësucuaani quëani achojëna, mësucuaabi Cristoni bojojën, baguëni si'a recoyo ro'tahuë. Ja'nca ro'tajëna, Riusu Espiritubi mësucuaana gaje meni bani, recoyo huajë hua'nare mësucuaare mame re'huabi. Ja'nca re'huaguëna, si'a bainbi mësucua re'oye ba'iyete ëñani, yëquëna te'e ruiñe yo'oni conse'ere masiye poreyë. Ja'nca sëani, bain re'oye cani toyasi cocare senma'inë yëquëna.

⁴Riusu se'gabi maire cuencueni raoguëna, Cristobi congüëna, baguë yo'o guansese'ere te'e ruiñe yo'oye porecua ba'iyë yëquëna. ⁵Yëquëna se'gabi ja'an yo'oye gare porema'inë. Riusubi yo'oye porecuare yëquënate re'huaguëna, yëquëna yo'oye poreyete quëayë. ⁶Ja'nca re'huaguëbi baguë bainreba re'huaye concuare maire cuencueni re'huabi. Cristoni si'a recoyo ro'tacuabi yë'ë bainreba re'huasi'cua ba'ija'cua'ë caguë, yëquënate choini, baguë re'huaye concuare yëquënate re'huabi. Moisés coca cani jo'case'ru yo'oni, yë'ë bain bajë'en camaji'i Riusu. Ja'an cocare ëñani, bain bënni senjoñe se'gare masiyë. Riusubi baguë Espiritute raoguëna, bainbi coní, recoyo huajëreba huajëcua ba'iyë.

⁷Moisés coca toyani jo'case'ere cato, Riusubi Moisesni quëani achoguë, gata tontoñana toyani jo'caguë, baguë ta'yejeiye ba'iyete Israel bainni ai ba'iyete ai ëñoguëna. Eñoguëna, Moisés zia ai go'siye zia ma'ñoguëna, Israel bainbi baguë ziare ëñañe gare poremateña. ⁸Ja'nca poremajëna, baguë zia go'siye carajeija'ye ba'iguëta'an, Riusu Espiritu raorën yureña ti'anguëna, Riusu ta'yejeiye ba'iyete yua quë'rë ai ba'iyete maini ëñoguë ba'iji. ⁹Moisés coca toyani jo'case'e, bainni bënni senjoñe cani achose'e, ja'anre ta'yejeiye masi güesesi'quëbi baguë yureña bain recoyo

mame re'huani baguë, què'rë ai ba'iyë maini ta'yejeiye masi güeseji Riusu. ¹⁰⁻¹¹Ja'nca què'rë ai ta'yejeiye masi güeseqüëna, Moisés coca toyani jo'case'e yua ja'anrë ai ta'yejeiye beoye ba'iji. Carajeija'ye ba'ise'le sëani, ta'yejeiye beoye ba'iguëna, Riusu yureña mame ëñoni jo'case'e yua què'rë ai ba'iyë ai ta'yejeiye ëñoni, maini masi güeseni, gare ñu'ñojeiñe beoye ba'iji.

¹²Ja'nca masi güeseqüëna, Riusu yo'oja'yete jo'caye beoye ëñajën ëjojën ba'iyë mai. Ja'nca ëjojën ba'ijën, si'a jëja recoyo bani, Riusu yo'oja'yete quëani achojën ba'iyë. ¹³Moisés yo'oguë ba'ise'le'ru gare yo'oma'icua ba'iyë. Israel bainbi yë'ë zia go'sijeiye carajeiguëna, ëñani masima'ija'bë caguë, baguë ziare canbi reani yahueguë baji'i. ¹⁴Mai hua'na yua Riusu ba'iyete yahueye beoye quëani achocuata'an, Israel bainbi Riusu ba'iyete te'e ruiñe masiye beoye ba'ë. Ja'nca ba'icuabi yureña tëca Moisés coca toyani jo'case'ere ëñajën, Riusu ba'iyete te'e ruiñe masiye gare porema'icua ba'iyë. Ja'nca ba'ijën, Cristo yua Riusu Raosi'quëreba ba'iji cani si'a recoyo ro'tatoca, ja'nrebi ba cocare ëñani, Riusu ba'iyete te'e ruiñe masiye poreyë bacua. ¹⁵Ja'nca porecuabi Cristoni si'a recoyo ro'tamajën ba'iyë. Moisés coca toyani jo'case'ere achajën, te'e ruiñe masiye beoye ba'icuabi ro achajën ba'iyë. ¹⁶Ja'nca ba'icuata'an, bainbi Jesucristoni si'a recoyo ro'tatoca, ba coca gare yahueye beoye ba'iguëna, Riusu ba'iyete te'e ruiñe masiye poreyë. ¹⁷Mai Èjaguë ba'iyete cato, baguë Espíritute mai recoyo huanone ba'ijën, baguë ba'iyete masiye poreyë mai. ¹⁸Moisés yo'oguë ba'ise'le'ru mai ziare gare yahueye beoye ba'ijën, mai si'acuabi Riusu ta'yejeiye ba'iyete te'e ruiñe ëñani masijën, mai Èjaguë Espiritubi conguëna, Riusu ta'yejeiye ba'iyë'ru ai ba'iyë ai ta'yejeiye ba'icua re'huasi'cua ba'iyë mai.

4 ¹Yureca, Riusubi yëqüënani oire bani ëñaguë, baguë yo'ore yëqüënani guanseqüëna, baguëni te'e zi'inni bojocua sëani, baguë yo'ore jo'caye beoye si'a jëja yo'ojën ba'iyë yëqüëna. ²Ja'nca ba'icuabi bain ro coquejën yahue yo'oye'ru gare yo'oye beoye ba'ijën, gu'aye yo'oye beoye bañuni cajën, ja'anre gare què'ñeñë yëqüëna. Yequëcuabi Riusu cocare yahuera'rë sa'ñejën bañu cajëna, gare yo'oye beoye güejën sehuoyë yëqüëna. Riusubi yëqüëna ba'iyete ëñaguëna, yëqüënabi Riusu cocare te'e ruiñe se'ga quëani achojën, si'a bainni te'e ruiñe yo'ojën ba'icua ëñojën ba'iyë yëqüëna. ³Ja'nca quëani achojënna, yequëcua Riusu bënni senjosi'cua ba'ija'cua se'gabi te'e ruiñe achaye yëmajën, ro ñu'ñujeiñe se'ga ba'ija'cua'ë. ⁴Zupai huatibi bain recoyo ro'tayete ënzeza caguë, ën yija ba'iyë se'gare bacuani ëñoji. Ja'nca ëñoguëna, bacuabi ñaco beocua'ru ba'ijën, Riusu cocareba te'e ruiñe achaye poremajën, Cristo ta'yejeiyereba ba'iyete, Riusu ba'iyë'ru ba'iyete gare masiye beoye ba'icua ba'iyë. ⁵Yëqüëna hua'nabi Riusu cocarebare quëani achojën, ro yëqüëna ba'iyete camajën, Jesucristo ta'yejeiyereba Èjaguë

ba'iyē se'gare quëani ahojën ba'iyë. Yëquëna ba'iyete cato, Jesusre yo'o concua se'ga ba'ijën mësacuani coñe se'ga yëyë yëquëna. ⁶Mai Taita Riusubi ru'rureba ba'isirën ën yija zije re'otore ëñani, guanse coca se'ga caguë, Míaja'guë caguëna, mía re'oto runji'i. Ja'nca ruin güeseguëbi mai ba'iyete ëñani, yë'ë ba'iyete te'e ruiñe masijë'ën caguë, maibi baguë ta'yejeiye ba'iyete te'e ruiñe masihuë. Ja'nrëbi Jesucristo ta'yejeiye ba'iyete ru'ru ëñani masini, ja'nrëbi Riusu ta'yejeiye ba'iyete te'e ruiñe masiye porehuë mai.

El vivir por la fe

⁷Ja'nca masiye porecuabi ro ya'o se'gabi re'huasi'cua ba'icuata'an, ai ta'yejeiye yo'o yo'oni ëñoñe poreyë mai. Ja'nca porejënna, yequëcuabi ëñani, ¿queaca yo'oye poreye'ne? cato, Riusu ta'yejeiyereba conguëna, yo'oye poreye masija'bë. Riusu se'gabi ta'yejeiye yo'oye pore ëjaguë'bi ba'iji cajën, bainni quëani ahojën ba'iyë mai. ⁸⁻¹⁰Ja'nca quëani ahojën ba'ijën, Jesucristo ai yo'oguë junni tonse'e'ru güina'ru maire ba'iguëna, ba ai yo'oye jëayete ro'tama'iñu cayë. Maibi ai ba'iyē ai yo'ojën ba'icuata'an, Riusu yo'o yo'oye yuta poreyë. Gue yo'oye ro'taye beoye ba'icuata'an, gare huesë hua'na ruiñe beoye ba'iyë. Yequëcuabi maini ai je'o bacuata'an, Riusubi maire gare jo'cani senjoñe beoye ba'iji. Mai je'o bacuabi maire huani senjoni tëjiñu cacuareta'an, Riusubi ënseji. Jesucristoni gu'aye yo'ose'e'ru maini güina'ru yo'ojënna, yequërë huani senjosi'cua ba'icuabi Cristo yure huajëguë ba'iyete bainni ëñojënna, mai ba'iyete ëñani, ja'anre masiye poreyë bacua. ¹¹Yureca maibi ën yijare ba'ijën, Jesucristoni yo'o conjënna, maire je'o bacuabi Jesucristoni huani senjoñe yëse'e'ru güina'ru maire huani senjoñe yëyë. Ja'nca yëjënna, maibi ai yo'ojën, Jesucristo ta'yejeiye ba'iyete bacuani masi güeseyë. ¹²Yureca yëquëna hua'nabi Riusu yo'o yo'oye ro'ire junni tónto'ga, mësacuabi Cristo ba'iyete ye'yeni, recoyo huajëcua ruiñë.

¹³Riusu Espiritubi conguëna, maibi Cristoni si'a recoyo ro'taye poreyë. Riusu ira bainguë raosi'quë cani jo'case'e'ru güina'ru cayë mai. “Riusuni si'a recoyo ro'tasi'quë sëani, baguë ba'iyete yequëcuani quëani achoye poreyë yë'ë” caguëna, mai'ga güina'ru recoyo ro'tani quëani achoyë.

¹⁴Ja'nca quëani achocuabi ëñere masiyë: Mai Éjaguë Riusubi Jesucristo junni tonsi'quëni go'ya rai güeseja'guë'bi. Güeseguëna, yëquënabi Jesucristo naconi te'e ba'ijën, mësacua naconi te'e në'casi'cua ba'ija'cua'ë.

¹⁵Ja'nca ba'ija'cuabi yureña ai yo'ojën ba'ito'ga, mësacua Cristo bain jubë quë'rë jaijeicua ba'iyë. Ja'nca ba'ijën, quë'rë jai jubë bainbi Cristo oire bani coñete masijën, quë'rë ai jai jubë bainbi Riusuni bojojën surupa cajën, baguë ta'yejeiyereba ba'iyete quë'rë se'e masi güeseye poreyë.

¹⁶Ja'nca ba'iguëna, maibi ai yo'ojën ba'ito'ga, Cristoni yo'o coñete gare jo'caye beoye ba'iyë. Mai ën yija ba'i ga'nihuëbi ñu'ñujeiguëta'an, Riusubi

mai recoyote mame re'huaguë, si'a umuguseña quë'rë jëja ba recoyo ba'icuaire maire re'huaji. ¹⁷Maibi rëño ñësebë se'ga ai yo'ojëna, Riusubi baguë naconi si'arën ba'ija'yete maini re'huani, baguë ta'yejeiyereba ba'iyete maini ai masi güeseye ro'taji. ¹⁸Ja'nca sëani, ro ën yija ba'iyete gare ro'taye beoye ba'iyë mai. Ro ën yija ba'iyete ro'tatoca, carajeiye se'ga ba'iji. Riusu jobo ba'iyete ro'tatoca, gare carajeiye beoye ba'iji.

5 ¹Ja'nca sëani, Riusu naconi si'arën te'e ba'ija'cua ba'iyë masiyë mai. Ro ën yija ba'i ga'nihuëbi gare carajeiguëta'an, Riusubi baguë naconi ba'ija'rute maire re'huani baji. Ja'anruna ti'anni, gare carajeiye beoye ba'ija'cua'ë mai. ²Yureca, ën yijare ba'ijën, ai yo'ojën cuarujëna, mai ba'ija'runa ti'añe ai cu'e ëaji maire. ³Ja'anruna ti'anto, Cristobi maire re'oye ënaguëna, gare jucha beocua ba'ija'cua'ë mai. ⁴Yureca, ën yija ga'nihuë gu'a huanoñe ba'ijën, Ai guaja'ë cajën, ya'jajën ba'iyë. Junni huesëye ro'tama'iñë mai. Quë'rë ai ba'iyë ai huajëjën ba'ija'ye, ja'anre ro'tajën ba'iyë mai. Ja'nca ro'tacuabi Riusu re'huacaisiruna ti'anni ta'yejeiye si'arën ba'ijën, gare se'e ai yo'oye beoye ba'ijën gare carajeiye beoye ba'ija'cua'ë mai. ⁵Riusurebabi maire ja'nca re'huaja'ye ro'taguë, yua yë'ë cani jo'case'e'ru güina'ru ba'ija'yete masijë'ën caguë, baguë Espiritute maina raoguëna, mai recoyote ba'iguë maire conji.

⁶Ja'nca sëani, maibi jëja recoyo re'huani, Riusuni jo'caye beoye bojojën ba'iyë. Ën yija ga'nihuëte yuta bajën, Riusu naconi ba'ija'yete so'obi ëñajën, te'e ruiñereba masiye porema'icuata'an, baruna ti'anja'ñete masiyë mai. ⁷Ro mai ñaco se'gabi ëñato, barute ëñañe porema'iñë. Riusu cani jo'case'ere si'a recoyo ro'tato, barute masiye poreyë. ⁸Ja'nca sëani, maibi jëja recoyo re'huani, Riusu naconi jo'caye beoye bojojën ba'iyë. Ën yija ga'nihuëte gare jo'cañu cajën, Riusu jobore ba'iyë ro'tajën ba'iyë mai. ⁹Ja'nca ro'tacuabi ën yijare yuta ba'ijën, mai Ëjaguë yëye'ru yo'oye yëyë mai. Baguë jobona sani ba'ijën, baguë yëyere'ga yo'oye yëjën ba'ija'cua'ë mai. ¹⁰Yureca mai jubë ba'icua si'acuabi Cristo jëja guëna seihuë ba'iruna nëcaye baja'cua'ë. Ja'nca nëcajëna, Cristobi mai ën yija ba'ijën yo'ose'e si'ayete ëñani masiji. Re'oye yo'ose'e ba'itoca, maire insija'yete coja'cua'ë. Gu'aye yo'ose'e ba'itoca, maire si'nseja'yete coja'cua'ë.

El mensaje de la paz

¹¹Ja'nca coja'cuabi mai Ëjaguë si'nseja'yete huaji yëjën, re'oye yo'oye se'gare ro'tajën, bain hua'nare ai jëja yihuojën ganiñë yëquëna. Ja'nca ganijëna, Riusubi yëquëna ba'iyete ënaguë, yëquëna te'e ruiñe ganijën ba'iyete masiji. Yequëcuabi yëquënani gu'aye cacuata'an, mësacua yua yëquëna te'e ruiñe ganijën ba'iyete masijë'ën. ¹²Ro bain caye'ru yëquëna re'oye yo'ojën ba'iyete mësacuani quëani achoma'iñë yëquëna. Yëquënabi Riusu yo'o coñe yëcua se'ga ba'iyë cajën, mësacuani quëani achoyë.

Ja'nca quëani ahojënna, mësacuabi yëquëna ba'iyete bojoye ro'tajën, ro bain ro'taye'ru ro'tacuani masiye sehuoye poreyë. Ja'an ro'tacuabi bain re'oye ëñañe se'gare yëyë. Recoyo mame re'huaye gare güeye ba'iyë. ¹³Yëquënabi Riusu cocarebare ai jëja quëani ahojënna, yequëcuabi Ro güebe coca cajën ba'iyë, yëquënate cayë. Ja'nca cacuata'an, Riusu ta'yejeiye ba'iyete masi güeseyë yëquëna. Yëquënabi te'e ruiñe cayë ëñojënna, mësacuabi Riusu ba'iyete quë'rë re'oye masiye poreyë. ¹⁴Yëquëna yo'ojën ba'iyë si'ayete cato, Cristo ai oire bani coñete ro'tani, yëquëna yo'ore yo'oyë. Ëñere te'e ruiñe masiyë yëquëna. Cristobi si'a baguë bainni oire bani junni tonguëna, si'acuabi ro bacua ba'iyete ro'taye beoye ba'ijën, baguë yëye yo'oye se'gare ro'taye bayë. ¹⁵Cristo junni tonsi'quëbi mai ba'iyete ëñaguë, Mësacua yëye se'gare ro'taye beoye ba'ijën, yë'ë yëyete yo'oye ro'tajën ba'ijë'n, maini caji. Ja'nca sëani, mai Ëjaguë Jesucristobi mai ro'ire junni tonni go'ya raiguëna, baguë ba'iyete jo'caye beoye ro'tajën bañuni. ¹⁶Ja'nca sëani, si'a bainni ëñajën, ro bain ro'taye'ru bacua ba'iyete ro'taye beoye ba'ijë'n. Ja'anrë maibi Cristote ja'nca ro'tajën ba'isi'cuata'an, gare se'e baguëte ja'nca ro'taye beoye ba'iyë mai. Riusu ro'taye'ru Cristo ba'iyete ro'tajën ba'iyë mai. ¹⁷Ja'nca sëani, bainbi Cristoni te'e zi'inni batoca, mame recoyo re'huasi'cua ba'iyë. Bacua ja'anrë yo'ojën ba'ise'ere gare se'e yo'oma'icua ba'iyë. Tin ba'iyë'ru ba'ijën, mame recoyo re'huasi'cua ba'iyë.

¹⁸Riusubi maire ja'nca mame re'huaye ro'taguë, baguë Zin Jesucristo junni tonse'ebi mai gu'a juchare quë'nëni, Yë'ëni gare se'e je'o bama'ijë'n caguë, baguë bainreba be baguëte ja'nca ro'taye beoye ba'iyë mai. Riusu ro'taye'ru Cristo ba'iyete ro'tajëna'iyë maire choiji. Ja'nca choiguë, maire cuencueni, baguë mame recoyo re'hua coca quëani achocuare maire re'huani, bainna saoji. ¹⁹Baguë Zin Jesucristobi maina raiguëna, Riusubi baguë naconi te'e zi'insi'quë bajili. Ja'nca ba'iguëbi si'a bain gu'a juchare gare se'e ro'tama'iñe yëguë, mësacua je'o bayete gare jo'cani, Yë'ëna te'e zi'injën rajjë'n caguë choiji. Ja'nca choiguëbi yëquënate cuencueni, ja'an cocare quëani achocuare yëquënate reye'ru Cristo ba'iyete ro'tajën'huabi. ²⁰Ja'nca re'huaguëna, yëquënabi Cristo coca quëacuabi mësacuana ti'lañë. Ti'anni quëajën, Riusu case'uru güina'ru mësacuani Cristo cocare quëani ahojyë. Riusuni je'o bayete gare jo'cani, baguëni te'e zi'iñe ro'tajën ba'ijë'n cayë. ²¹Riusubi baguë Zin jucha beoguëte cuencueni, mai gu'a jucha ro'ina baguëni junni ton güesebi. Ja'nca junni tonguëna, yureca maibi Riusuna ti'anni, baguë re'o bain ba'iyë poreyë. Ja'nca ti'anni yo'otoca, Riusubi maini bani, mai gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare se'e ro'tama'iguë ba'iji.

6 ¹Yureca, yëquënabi Riusu yo'ore baguë naconi te'e conjën ba'ijën, mësacuani si'a jëja yihuojën cayë: Riusubi mësacuani ai yëreba

yëguë, baguë naconi te'e zi'ĩnete choiji. Ja'nca choiguëna, mësacua yua ro güeye beoye Riusuni jaë'ë cajën sehuojël'ën. ²Riusu coca toyani jo'case'ere ëñato, ñaca caji Riusu:

Re'oye ba'irën ti'anguëna, mël'ëni achayë yë'ë.

Yë'ë tëani ba umuguse ti'anguëna, mël'ëni oire bani coñë yë'ë, cani jo'cabi Riusu.

Cani jo'caguëna, yurera baguë re'oye ba'irën ti'anbi.

Yure umuguse yua Riusu maire tëani ba umuguse ti'anse'e ba'iji.

³Ja'nca ti'anse'e ba'iguëna, yëquëna hua'nabi Riusure yo'o concua ba'ijën, Riusuna ti'an ma'are bainni gare huacha ëñoñe beoye ba'ĩnu cajën, mësacuani Riusu bainreba ba'iyë yurera choiyë. Huacha ëñoma'itoca, yequëcuabi yëquënate gu'aye caye gare porema'ĩnë. ⁴Gu'aye cacuata'an, yëquënabi mësacuana ti'anjën, Riusure yo'o concua ba'iyë mësacuani ëñoreba ëñojën, ñaca ba'icua ba'iyë: Ai jëja yo'o yo'oye bacuata'an, Riusuni yo'o coñë gare jo'cama'ĩnë. Ai ba'iyë ai yo'ojën, yëquëna yo'oye porema'ĩnë tëca Riusuni conjën, huesëni si'aye'ru ba'ijën, Riusu yo'o conjën ba'iyë. ⁵Yequëcuabi hui'ya huajën, yëquënani preso zeanjën, ai je'o ëñajëna, Riusu coñete ai yëjën ba'iyë. Yëquëna aireba guajaye tëca yo'o yo'ojën, na'ijajjën ñatajeijjën ba'ijën, aon gu'ana ju'in hua'na'ru ba'iyë. ⁶Gu'a jucha yo'oye beoye ba'ijën, Riusu ba'iyete quë'rë ta'yejeiye ye'yëjën, yequëcuani bëinma'ĩnë cajën, bacuani re'oye yo'o conjën, Riusu Espíritubi conguëna, si'a bainni ai oire bani ai yëjën ba'iyë. ⁷Bainni te'e ruiñe se'ga cajën, Riusu ta'yejeiyereba ba'iyete ëñojën, yëquëna re'oye yo'ojën ba'iyebi zupai huatini te'e jëana senjoñe poreyë. ⁸Yequëcuabi yëquënate re'oye ëñajëna, yequëcuabi yëquënate ai hui'ya jayayë. Yequëcuabi yëquënate ai re'oye cajëna, yequëcuabi yëquënate ai gu'aye cayë. Yequëcuabi yëquënate cajën, ro coqueye se'ga yo'ojën ba'iyë cajëna, te'e ruiñe yo'oye se'ga ba'iyë yëquëna. ⁹Yequëcuabi yëquënani ëñani, Ro gu'a bain ba'ijëna, bacuare huesëyë mai cayë. Yequëcuaca yëquënani ëñani, Te'e ruiñe yo'ojëna, si'aruan bainbi bacuare masiyë cayë. Yequëcuabi yëquënani huani senjoñe yëcuata'an, yuta huajë hua'na ba'iyë yëquëna. Yëquënabi ai jëja si'nsesi'cua ba'icuata'an, huani senjosi'cua beoye ba'iyë yëquëna. ¹⁰Ai oijën sa'nticua ba'icuata'an, Cristoni caraye beoye bojojën ba'iyë yëquëna. Bonse beocua se'ga ba'icuata'an, Riusu caraye beoye insija'yete ai jai jubë bainni ba güeseyë yëquëna. Gare bonse beo hua'na ba'icuata'an, Riusu insiyete gare caraye beoye coní bayë yëquëna.

¹¹Yë'ë bain sanhuë, Corinto huë'e jobo ba'icua, mësacuani coca cajën, gare yahueye beoye te'e ruiñe cani tonhuë yëquëna. Mësacuani ai bojojën, mësacuani ai ta'yejeiye yëreba yëyë yëquëna. ¹²Mësacuani ai yëreba yëyë jo'cama'ĩnë yëquëna. Mësacuaca yëquënani yëyë jo'caye ëñoñë. ¹³Yë'ëbi

mësacuanì yihuoguè caguè, taita hua'guè baguè zin hua'nani yihuoye'ru mësacuanì yihuoyè yè'è. Yèquènare'ga ai ba'iye ai bojojèn, ai yèreba yèjèn ba'ijè'èn.

Somos templo del Dios viviente

¹⁴Mësacua yua Cristoni recoyo ro'taye gu'a güecuanì te'e zi'ñe beoye ba'ijè'èn. Riusu re'o bain te'e ruiñe yo'ojèn ba'icua bi gu'a bain naconi te'e bojoye gare porema'ñe. Riusu miañete ganicuabi zijei re'oto ganicua naconi te'e ganiñe gare porema'ñe. ¹⁵Cristo'ga zupai huati naconi gare te'e ro'taye beoye ba'iji. Tin ba'icua sèani, Cristoni si'a recoyo ro'tacuabi baguèni ro'taye gu'a güecua naconi sa'ñeña te'e conni ba'iye gare beoyè. ¹⁶Huacha riusu hua'ire Riusu huè'ena jo'catoca, ai gu'aye ba'ire'abi. Riusu huè'ere cato, mai recoyore ba'iji mai ta'yejeiye huajèguè ba'i Riusu. Riusu coca canì jo'case'ere èñato, ñaca caji:

Yè'è ba'i huè'ere cato, yè'è bainreba recoyore ba'ija'guè'è yè'è.

Bacua naconi te'e ganiguèbi bacua Riusureba ba'iguèna, bacua yua yè'è bainreba jubè hue'aja'cua'è.

¹⁷Ja'nca sèani, mai Èjaguèbi èñere'ga caji: Gu'a bain ba'irute gare jo'canì, gare quèñèni ba'ijè'èn.

Bacua si'si ma'carèanre gare pa'roye beoye ba'ijè'èn.

Ja'nca ba'ijèna, mësacuanì yè'è jobona conì bojoni, mësacua taita ba'ija'guè'è yè'è.

¹⁸Ja'nca ba'iguèbi yè'è èmè zin hua'nare, yè'è romi zin hua'nare mësacuare re'huani baja'guè'è yè'è.

Ja'an cocare canì jo'cabi mai ta'yejeiyereba Èjaguè Riusu.

7 ¹Yureca, yè'è bain sanhuè, Riusubi maini ja'nca canì jo'caguèna, gu'a jucha beoye gare ba'ijèn bañuni. Mai ga'nihuè, mai yacahuè, mai recoyo, si'aye gare ténosi'cua ba'ijèn bañuni. Riusu ténoreba ténofete senni achajèn, Riusu yo'o guanseye se'gare te'e ruiñe yo'ojèn bañuni.

La conversión de los corintios

²Yureca, ¿mësacua guere yèquènanì ai ba'iye ai bojomajèn, yèquènanì ai yèreba yèjèn ba'ima'ñe'ne? Yèquèna hua'nabi mësacuanì gare gu'aye yo'omajèn, gare si'si yo'omajèn, gare coqueye beoye ba'è'è. ³Yè'èbi ja'an cocare mësacuanì caguè, mësacuanì gu'aye caye ro'tama'ñe. Yè'è ja'anrè case'le'ru güina'ru ñaca cayè: Mësacuanì ai yèreba yèguè, mësacua naconi jo'caye beoye si'arèn bojoguè ba'iyè yè'è. ⁴Ja'nca bojoguè, mësacuanì huaji yèye beoye si'a jèja coca caye poreyè yè'è. Mësacua ba'iyete yequècuanì bojoguè caye poreyè yè'è. Ai sa'nti hua'guè ba'isi'quèbi ba'iguèna, yureca Riusubi yè'èni oire bani conguè, sa'ntiye beoye ba'iguère yè'ère re'huabi. Ai guajaye ai yo'oguè ba'isi'quèta'an, yureca ai ba'iye mësacuare ai bojoreba bojoyè yè'è.

⁵Yëquëna hua'na Macedonia hu'ë jobona saise'ere cato, ai guajasi hua'na ti'anjën, ai yo'oye se'ga ba'ijën, bëani huajëye gare poremajën baë'ë. Yequëcuabi yë'ëni je'o bajën yëquënare huaiye yëjënna, yequëcuabi Cristoni jo'cani senjoñe yëjënna, ai yo'ohuë yëquëna. ⁶Ja'nca ai yo'ojënna, mai Èjaguë Riusubi ai re'oye conbi. Si'a bain se'e yo'oye porema'icuanì ai coñe masiguëbi yëquënani congüë, Titote yëquënana raobi. ⁷Ja'nca raoguëna, Titobi mësacua yë'ëre cu'e äaye, mësacua oire baye, yë'ëre ai yëreba yëye, ja'anre yë'ëni quëaguëna, yë'ëbi gare se'e recoyo sa'ntiye beoye ba'iguëbi mësacuani quë'rë ai ba'iyë bojo recoyo re'huahuë.

⁸Yë'ë yua mësacuani bëin cocare toyani saosi'quëbi ai sa'ntiguë baë'ë. Ja'nca ba'isi'quëbi yureca sa'ntima'inë yë'ë. Mësacuabi yë'ë bëin cocare ëñani ro'tani, recoyo ai oijën, rëño nësebë se'ga sa'nti hua'na baë'ë. ⁹Ja'nca ba'ijën, mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere ro'tani, mai gu'ayete jo'cani senjoñu cajën, Riusu coñete senni achajën oijënna, yë'ëbi masini bojohuë. Mësacua quë'rë re'o recoyo re'huajënna, ai bojohuë yë'ë. ¹⁰Bainbi Riusu coñete senni achajën, ai yo'ojën ai oitoca, Riusubi bacua recoyote mame re'huani, bacuani sa'ntiye beo hua'na ba'i güeseji. Bainbi Riusu coñete senmajën, ai yo'ojën ai oitoca, quë'rë sa'nti hua'na ruinjën, recoyo gu'ajeiyë. Ja'nca gu'ajeijënna, Riusu bënni senjoñe se'ga ba'ija'guë'bi bacuare. ¹¹Mësacua ai sa'ntijën ba'ise'ere cato, Riusubi congüëna, quë'rë ai ba'iyë recoyo jëja ba hua'na mësacua ruën'ë. Mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere ro'tajën, mai gu'ayete oijën, te'e jëana jo'cani senjoñu cajën, Riusu coñete aireba ëjojën baë'ë mësacua. Riusuni gu'aye yo'ojën, Pablora'ga gu'aye yo'ojën baë'ë yëquëna cajën, ai oireba oijën, mësacua jubë ba'iguë gu'aye yo'osi'quëni si'nse coca cajën, gare jo'caye beoye re'oye yo'oye se'gare ro'tajën baë'ë mësacua. ¹²Yureca, yë'ëbi mësacuani bëin cocare ja'anrë toyani saoguë, gu'aye yo'osi'quëni si'nseye ro'tamaë'ë. Yequë, gu'aye yo'ose'ere ai sa'ntiye ai yo'osi'quëni coñe ro'tamaë'ë. Mësacuani ro'tahuë yë'ë. Riusubi yo'o güesequëna, yëquënani se'e ai bojojën, yëquënani ai yëreba yëja'bë caguë, mësacuani bëin cocare toyani saohuë yë'ë. ¹³Ja'nca toyani saoguë, mësacua recoyo bojoyete achani, yureca yëquëna'ga ai ba'iyë ai bojo recoyo re'huani, se'e sa'ntiye beoye ba'iyë.

Mësacua bojojën ba'iyete Titoni quëani ahojënna, bague'ga bojo recoyo re'huani, yëquënani quëaguëna, yëquëna'ga quë'rë se'e ai bojo recoyo re'huahuë. ¹⁴Quë'rë ja'anrë mësacua ba'iyete Titoni re'oye cahuë yë'ë. Ja'nca caguëna, Titobi mësacua ba'iruna ti'anni, mësacua re'oye ba'iyete ëñani bojobi. Ja'nca sëani, mësacua ba'iyete Titoni gare huacha caye beoye baë'ë yë'ë. Te'e ruiñe caye se'ga baë'ë yë'ë. Mësacuani coca cajën, Titoni coca cajën ba'ijënna, Riusubi yë'ë ja'an case'ere te'e ruin coca ba'i güesebi. ¹⁵Titobi mësacua ba'iyete ro'taguë, mësacuani ai

bojoguë, mäsacuani quë'rë ai ba'ie ai yëreba yëji. Mäsacuabi te'e ruinë yo'ojën, baguëni ai oire bani conjëna, baguëbi ja'anre ro'tani quëaguë, ai bojoji. ¹⁶Bojoguëna, yë'lë'ga mäsacua te'e ruinëreba yo'oyete ro'tani bojoyë.

Generosidad en las ofrendas

8 ¹Yureca, yë'ë bain sanhuë, Riusubi baguë bainreba Macedonia yija ba'i jubëanni ai ba'ie ai congüëna, mäsacuani quëaye yëyë yë'ë. ²Bacuare ai bonse caraguëna, bacua porema'inë tëca ai yo'ojën ba'icuata'an, Riusuni ai ba'ie ai bojoreba bojojën, Riusu bain bonse caracuaní coñu cajën, bacua bonserëanre cuencuehuë. ³Ja'nca cuencueni, bacua porese'le'ru insiye yëjën, quë'rë ai ba'ie ai insijëna, yë'ëbi ëñani masihuë. ⁴Yëquë'nabi bacua curire tëaye yëmajëna, bacuabi yëquë'nani quë'rë ai ba'ie ai senni achajën, Riusu bainreba bonse caracuana ro insini coñe yëyë cajën, ⁵yëquëna ro'tama'ise'le'ru ai ba'ie ai curire bëyoni ro insihuë. Ru'ru, Riusu bainguë'lë yë'ë cajën, Riusuna insini jo'cahuë. Ja'n'rëbi, Riusu yëye'ru yo'ojën, yëquë'nana insini jo'cahuë. ⁶Ja'nca insini jo'cajëna, Titoni cahuë yëquëna: Më'lëbi ën yo'o Riusu yo'o conse'ere ënjo'ona yo'o bi'rasi'quëbi yureca Corinto bainna sani, güina'ru Riusuni yo'o congüë ba'ijë'lën cahuë. ⁷Ja'nca cajëna, baguë yua mäsacua jobona saiguëna, mäsacuani ñaca yihuoguë cayë yë'ë. Mäsacuabi Cristoni si'a recoyo ro'tajën, baguë cocarebare ai re'oye masijën, yequëcuani ai re'oye quëani ahojën, si'a jëja yo'o conjën, yëquë'nani ai ba'ie ai yëreba yëjën, ja'an ba'icua sëani, mäsacua yua Riusu bainreba bonse caracuana ro insiyere'ga güina'ru ai ba'ie ai bojojën, Riusubi congüëna, ja'an yo'ore yo'ojën ba'ijë'lën.

⁸Ja'an yo'ore yo'oye mäsacuani guansemal'inë yë'ë. Mäsacuani yihuoye se'ga ba'iyë. Mäsacuabi coñe yëtoca, Riusu coñete ro'tajën, Macedonia bain bojojën yo'ose'le'ru güina'ru yo'o conjën ba'ijë'lën. Riusu bainreba caracuaní ai yëreba yëjën ba'itoca, mäsacua yo'oyete ëñani masiyë. ⁹Mai Èjaguë Jesucristo yo'o congüë ba'ise'ere ro'tani ye'yejë'lën. Taita Riusu naconi ba'iguë, ai ba'ie caraye beoye baguëta'an, mäsacua ba'iyete ro'tani, mäsacuani oireba oiguë, bonse beo hua'guë runji'i. Mäsacuabi güina'ru Taita Riusu naconi ba'ijën, yë'lë caraye beoye base'le'ru coní bajë'lën caguë, ja'nca bonse beo hua'guë runji'i baguë.

¹⁰Yureca, ën cocare mäsacuani yihuoguë cayë yë'ë. Mäsacua yequë tëcahuë yo'oye yëse'le, mäsacua curi insiye ro'tase'ere caguë, ja'an yo'ore yureña yo'oni tëjitoca, mäsacuare re'oye ba'iji. ¹¹Mäsacua yo'o coñe yëse'le'ru güina'ru yo'ojën, mäsacua bonse bayete cuencueni, ja'anbí inni, Riusu bainreba caracuana ro insini saojë'lën cayë yë'ë. ¹²Riusubi baguë bain bonse insiye yëyete ëñaguë, ja'anre bojoji. Bacua insiye poreyete masiguë, bacua insiye porema'inete senma'iji Riusu.

¹³Ja'nca sëani, mësacua bonse carajeiye tëca insiye senma'iñë yë'ë. Yequëcuana insini jëhuani, ja'n'rëbi mësacua carase'ebi ai yo'ojën ba'itoca, gu'aji. ¹⁴Mësacua yureña ai bonsere bajën, bonse caracuana insiye bayë. Jë'te yequërë mësacuabi bonse caracua ba'ijëna, bacua'ga güina'ru mësacuana ro insiye poreyë. Ja'nca ba'iguëna, Riusu bainrebabi sa'ñeña te'e yo'o conjën ba'iyë. ¹⁵Riusu coca toyani jo'case'ere ëñani ye'yejë'ën: "Riusu insini jo'case'e chiani bacuare cato, ai ba'iyie chias'cuabi huo'hueni tëjini, jëhuaye beoye bateña. Choa ma'carë chias'cuabi yequëcua huo'huese'ere coní, gare caraye beoye bateña." Ja'nca toyani jo'case'e ba'iguëna, si'a Riusu bainbi bacua bonsere sa'ñeña huo'hueni insiye bayë.

Tito y sus compañeros

¹⁶Yureca, Riusubi Titore choini, mësacuana saoguëna, ai bojoyë yë'ë. Yë'ë yua mësacuani ai ba'iyie ai oire bani conja'ma caguëna, Tito'ga yë'ë ro'taye'ru güina'ru mësacua ba'iyete ro'taguëna, ¹⁷yëquëna sense'e, mësacuani congüë saijë'ën cajën senni achajëna, baguë yua jaë'ë caní, baguë sani coñe yëse'ë'ru mësacuana te'e jëana sani conji.

¹⁸Ja'nca saiguëna, yequë Cristo bainguë, Riusu cocarebare quëani achoye ai re'oye masiguë, ja'anguëte Tito naconi mësacuana saoyë yëquëna. Baguë yua Cristo bain jubëan ai jai jubëanna sani quëani achoguëna, si'a bainbi achani, baguë quëani achoye poreyete bojojën, ¹⁹Yëquëna naconi yo'o yo'oguë ganijë'ën baguëni cahuë. Cajëna, yëquëna naconi ganiguëbi Riusu bain bonse caracuana insini conjë'ën, si'acuani quëani achoguë, yëquënani re'oye congüë ganiji baguë. Riusu ta'yejeiyereba ba'iyete, yëquëna re'oye yo'oye yëyete bainni masi güeseñu cajëna, baguë yua yëquënani congüë ganiji. ²⁰Congüë ganiguëna, yëquënabi ai ba'iyie ai curire huëoni, Riusu bainreba caracuana ro insijën, yequëcua yëquëna yo'oyete gu'aye cama'iñe cajën, Riusu ta'yejeiye ba'iyie ëñoñe se'gare ro'tajën yo'oyë. ²¹Ja'nca yo'ojën, gare coqueye beoye re'oye se'gare yo'ojën ba'iyë. Riusubi ëñato, bain'ga ëñato, re'oye se'ga yo'oye ro'tayë yëquëna.

²²Yureca, ba bainre mësacuana saoguë, yequë Cristo bainguëre'ga bacua naconi saoyë yë'ë. Baguë yua ai te'e ruiñe yo'oye masiguë, mësacua te'e ruiñe yo'ojën ba'ise'ere ëñani, mësacuani quë'rë ai ba'iyie mësacuani coñe yëji. ²³Tito ba'iyete cato, yë'ë gajeguëreba'bi. Yë'ë naconi recoyo te'e zi'insi'quëbi yë'ë yo'o coñe'ru mësacuani yo'o congüë saiji. Yequë Cristo bain mësacuani yo'o conja'cuare cato, si'a Cristo bain jubëanbi bacuare cuencueni saojëna, bacuabi Cristo ta'yejeiyereba ba'iyete bainni masi güeseye yëjën, mësacuani yo'o conjën saiyë.

²⁴Ja'nca sani ti'anjëna, bacuani ai bojoreba bojojën, mësacua jubëna coní, bacuani recoyo te'e zi'injën ba'ijë'ën. Yëquënabi mësacua ja'nca

yo'oja'yete Cristo bain jubëanni quëajëna, bacua'ga mësacua bainni ai yëreba yëyete masiyë.

La colecta para los hermanos

9 ¹Yure Riusu bain bonse caracuana curi insiyete toyato, mësacuan ai re'oye yihuoni tējihuë yë'ë. ²Mësacua ja'an curire yuara huëoni tējini, te'e jëana insiye poreyë ro'tayë yë'ë. Ja'nca ro'taguëbi Cristo bain Macedonia yijare ba'ijëna, bacuana sani ñaca quëahuë: Acaya bainbi bacua insi curire huëoni tējini, te'e tëcahuë bani ëjoyë quëahuë. Ja'nca quëaguëna, bacuabi cajën, Acaya bainbi re'oye yo'ojëna, mai'ga bacua yo'ose'e'ru quë'rë ai ba'iyë Riusuni yo'o conjën, mai porese'e'ru curire huëoni ro insiñu cahuë. ³Yureca, mësacua case'e'ru güina'ru yo'ojë'n cajën, Cristo bainre mësacuana saoyë. Mësacua re'oye yo'ose'ere quëasi'cuabi mësacua curi huëose'ere masiñu cajën, Cristo bainni mësacuana saoni ëñañe guansehuë. Mësacua curi huëose'ere ëñama'itoca, ro guaja re'oye quëaguë ba'ire'ahuë yë'ë. ⁴Yë'ë'ga Macedonia bain naconi yo'je sani, yequërë mësacua case'e'ru curire huëoma'itoca, Macedonia bainbi mësacuare gu'aye ro'tama'iñe. Yëquëna, mësacua, si'a jubëbi gue ro'taye beoye ro nëcajën sa'ñeña ëñajën ba'ire'ahuë. ⁵Ja'anre ro'taguë sëani, Cristo bainre mësacuana ru'ru saoyë yë'ë. Ja'nca saoguë, bacuani cahuë: Bacua curi insija'yete huëojëna, bacua yë'ëni case'e'ru huëoye conjën ba'ijë'n cahuë yë'ë. Ja'nca cani, ja'nrebi mësacuana yo'je sani ëñato, mësacua curi insija'ye yua huëoni bani ëjoyë. Ja'nca ëjojën, ro yë'ë guansese'e'ru huëoni bama'iñe caguë, mësacua bojojën, caracuan coñe se'ga ro'tajën curire huëojë'n cayë yë'ë.

⁶Yureca, mësacuabi ja'an curire huëoni insiye ro'tajën, ën cocare ro'tani ye'yejë'n: Zio yo'oguëbi ai aonra'carëanre tanma'itoca, ai aonre tëaye porema'iji. Ai ba'iyë ai aonra'carëanre tantoca, ai ba'iyë ai aonre tëani baja'guë'bi. ⁷Ja'an cocare achani, mësacua curi huëoni insija'yete ro'tajë'n. Si'a bain bacua curi insiye ro'tase'e'ru güina'ru yo'oye bayë. Yequëcuabi ai jëja guansejëna, curi insiye ta'yejeiye yëma'itoca, Riusubi bojoma'iji. Bainbi yë'ë curire bojoguë insiza cajën yo'ojëna, Riusubi ëñani, bacuani ai bojoji. ⁸Ja'nca bojojën insijëna, Riusubi mësacuan quë'rë se'e ai conreba coñe masiji. Ja'nca congüëbi si'aye quë'rë ai ba'iyë mësacuana go'yaguëna, mësacuabi bonsere bani jëhuajën, si'a Riusure re'o yo'o concuana ai ba'iyë ro insiye poreyë. ⁹Mësacuabi ja'nca yo'ojën ba'itoca, ñaca toyani jo'case'e'ru ba'iyë mësacua:

Bonse beo hua'nana jo'caye beoye ai ba'iyë ai bonsere ro insiguë ganitoca, mësacua re'oye yo'ojën conse'ere gare huanë yeye beoye ba'iji Riusu.

¹⁰Riusubi ja'nca cani jo'caguë, yua aon tanra'carëanre zio yo'ocuana insiye masiguë, bain aon aiñete caraye beoye jo'caye masiguë, ja'anguëbi quë'rë

ai ta'yejeiye mäsacuada insiguëna, mäsacua ta'yejeiye bajën, què'rè se'le bonse caracuana ai ta'yejeiye ro huo'hueni insijën, Riusuni re'oye yo'o coñe poreyë. ¹¹Ja'nca jo'caye beoye ai ta'yejeiye ro huo'hueni insijënna, Riusubi què'rè ai ta'yejeiye ba ëjacuare mäsacuare re'huaji. Ja'nca re'huaguëna, yëquënabi Riusu oire bani conse'ere ro'tajën, mäsacua ta'yejeiye bojojën huo'hueni insiyete ëñajën, Riusuni què'rè ai ba'iyë ai bojojën, surupa cajën ba'iyë. ¹²Mäsacua yua Riusu bain bonse caracuana ro insini contoca, bacuabi bacua bonse carase'ere se'le bajënna, ai jai jubë Riusu bainbi Riusuni ai ba'iyë ai ta'yejeiye bojojën, jo'caye beoye Riusuni surupa cajën ba'iyë. ¹³Mäsacuabi mäsacua yo'oja'ye case'e'ru ai re'oye yo'ojën, mäsacua curire huëoni, Riusu bain bonse caracuana ro insitoca, Riusu bainbi ëñani, Cristo cocarebare ai re'oye achani yo'oyë bacua cajën, mäsacua ai curire ta'yejeiye huëojën, bacuana ai bojojën ro insijënna, bacuabi ja'anre ro'tajën, Riusuni ai ta'yejeiye ai bojoye cajën ba'iyë. ¹⁴Ja'nca ba'icuabi mäsacuani bojojën, mäsacuare cu'le ëaye ba'ijën, mäsacua ba'iyete Riusuni ujjajën ba'iyë. Riusubi mäsacuani ai ta'yejeiyereba conguëna, mäsacuani ja'nca bojojën ba'iyë. ¹⁵Yureca, Riusubi baguë Zin gañaguëte cuencueni maina ro insiguë raoguëna, Riusuni ai ba'iyë ai bojojën surupa cajën bañuni.

La autoridad de Pablo como apóstol

10 ¹Yureca, yë'ë, Pablo hue'eguëbi, mäsacuani bëiñe beoye ba'iguë, mäsacuani conza caguë, Cristo yihuoye'ru mäsacuani coca yihuoreba yihuoyë. Yequëcua mäsacua ba'iru ba'icuabi yë'ëre coca cajën, “Huaji yëguë sëani, mai naconi ba'iguëbi maini si'a jëja coca yihuoma'i'te baguë. Baguë uti toyani raoguë ba'irëan se'ga maini si'a jëja coca yihuoguë toya'te.” Ja'an cocare cajënna, ²mäsacuani si'a jëja te'e ruiñe cayë yë'ë: Yë'ëbi mäsacua jubëna ti'anguëna, ja'an coca caye'ru yë'ëre gare caye beoye ba'ijë'ën. Catoca, yë'ë si'a jëja coca yihuoye poreguëte mäsacuani ëñoñë yë'ë. Mäsacua jubë ba'icuabi yë'ëre cajën, “Ro ëja beoye ba'iguëbi ro ën yija bain caye'ru ca'te” cajënna, ³mäsacuani si'a jëja ñaca sehuoyë yë'ë: “Yëquënabi ën yija bain naconi ba'icuata'an, ro ën yija bain ro'tani sehuoye'ru yëquënare je'o bacuani sehuoma'i'ñë. ⁴Ro ën yija bainbi ro bacua ba'iyë se'gare ro'tajën, je'o bacuani sehuojën, ro bacua poreye'ru guerra huani jëhuajën ba'iyë. Yëquënabi ja'nca sehuomajën, Riusu ta'yejeiyereba poreyete ëjojën, Riusubi conguëna, bain ai ba'iyë masiye ro'taye gu'aye ro'tayete ëñoni ñu'ñojeiñë. ⁵Riusuni ujjajën, Riusu masiyete senjën, Riusu ba'iyete ro'taye gu'a güecuani ta'yejeiye beoye ba'i güesejën, Cristo ta'yejeiyereba ba'iyete masi güesejën, Cristoni si'a recoyo ro'tajë'ën cayë yëquëna. ⁶Mäsacuabi Cristoni si'a recoyo ro'tani, jaë'ë cajën ba'ijënna, mäsacua jubë ba'icua Cristoni te'e ruiñe achaye gu'a güecuani saoni senjoñe ro'tayë yë'ë.

⁷Yëquënate gu'aye cacua ba'iyete re'oye ro'tani, re'oye masijë'n. Bacuabi cajën, Cristo ëja bain re'huani raosi'cua'ë yëquëna cajënna, yë'ë yua bacuani ñaca yihuoguë cayë: Mësacua yua Cristo ëja bain re'huasi'cua ba'iyë cajënna, yëquënabi güina'ru Cristo ëja bain re'huasi'cua ba'iyë cayë yë'ë. ⁸Ja'an ba'iyete ai cato'ga, mai Ëjaguëbi yë'ëre re'huani raoguëna, yë'ë caye'ru güina'ru yo'oye poreyë. Riusure yo'o conguë re'huasi'quëbi mësacua ta'yejeiye jëja recoyo bacuare re'huaye coñë yë'ë. Mësacua ta'yejeiye beocuare re'huama'inë yë'ë. Ja'nca re'huaguë, yequëcuabi yë'ëre gu'aye cajënna, gare huaji yëye beoye ba'ija'guë'ë yë'ë. ⁹Mësacua si'a jëja coca toyani saoguëta'an, mësacua ba'iru ba'icua caye'ru mësacua quëcoye ro'tama'inë yë'ë. ¹⁰Bacuabi yë'ëre ñaca cajën ba'iyë: “Pabloi utire toyani raoguë, si'a jëja coca ai bëinë caguë toyaji. Ja'nca toyaguëta'an, mai naconi ba'iguë, ro ta'yejeiye beoye ba'iguë, yihuo coca te'e ruiñe caye porema'i'te baguë” yë'ëre cajën ba'iyë. ¹¹Ja'nca cacuani ñaca cayë yë'ë: Yëquënabi mësacua jubëna ti'anni cocare cato, yëquëna utire toyani saoye'ru güina'ru yo'o'jën ba'iyë yëquëna.

¹²Mësacua jubë ba'icua ro coquecuabi ja'ancua ba'iyete re'oye cajën, Ja'ancua ba'iyë'ru quë'rë re'oye ba'iyë mai cajën, ro huesë hua'na cajën ba'iyë. Yëquënabi ja'nca caye'ru gare caye beoye ba'ijën, ¹³Riusu yo'o guanseni conguëna, ja'an yo'o re'oye yo'ose'e se'gare re'oye cajën ba'iyë yëquëna. Riusubi baguë yo'ore guanseni conguëna, yëquënabi mësacuana sani, Riusu bainre mësacua re'huaye conjën, ja'an yo'o yo'ose'ere re'oye cajën ba'iyë yëquëna. ¹⁴Mësacua jubëre ba'ijën ja'an yo'ore yo'o'jën, Riusu yo'o guanseni jo'case'e se'gare yo'ohuë. Yequëcua Riusu yo'o yo'oye concuare etoni saomaë'ë. Yëquënabi mësacuana ti'anni, yequëcua Riusure yo'o concua beojënna, Cristo cocarebare mësacua quëani achohuë. ¹⁵Yequëcuabi ba'itoca, bacuare gare etoni saomajën ba'iyë. Yëquëna se'gabi ja'an yo'o yo'ohuë camajën ba'iyë. Yëquëna se'gabi mësacua naconi ba'ijën, Cristo cocarebare quëani achojënna, mësacuabi Cristoni si'a recoyo ro'tahuë. Ja'nca ro'tajënna, mësacua quë'rë ta'yejeiye jëja recoyo re'huaja'yete conjën ëjoyë. Mësacua yua ta'yejeiye jëja recoyo re'oye re'huani, ja'nrëbi yëquënani quë'rë re'oye conjënna, ¹⁶yequë bain joboanna sani güina'ru quëani achoni conjacua'ë. Yequëcua Riusure yo'o yo'oye concua ba'itoca, bacua yo'o yo'ose'ere ëñani, Yëquëna se'gabi ja'an yo'ore yo'ohuë, gare camajën ba'iyë. ¹⁷Bainbi bacua yo'o yo'ose'ere re'oye caye yëtoca, Riusu coca toyani jo'case'e'ru güina'ru cajën, mai Ëjaguë Riusu ta'yejeiye yo'ose'e'ë cajë'n. ¹⁸Ja'nca sëani, bainbi ja'ansi'cua yo'o yo'ose'ere re'oye cajënna, Riusubi bacua ba'iyete re'oye ëñama'iji. Riusubi baguë bain ba'iyete re'oye ëñaguëna, ja'ancua se'gabi re'oye yo'o yo'ocua ba'iyë.

Pablo y los falsos apóstoles

11 ¹Mësacua jubë ba'icuabi yël'ère cajën, Ro huesë äaye se'ga coca yihuote baguë cajën, ja'nca yël'ère cacuata'an, yël'ëbi coca yihuoguëna, mësacua güeye beoye achajël'ën. ²Mësacua huacha riusure recoyo ro'tama'ïne caguë, Riusu oire baye'ru mësacuani ai oire bayë yël'ë. Yël'ë yua Cristo bainre mësacuare re'huaye conguë, mësacuare Cristoni te'e zi'inhüë. ³Ja'nca zi'inguëta'an, yureca mësacua ba'iyete ai oiguë, huacha riusu hua'ïre recoyo ro'tama'ïne caguë, mësacuani yureca coca yihuoyë yël'ë. Ira baingo ba'isi'co Eva hue'egobi aña re'o coca case'ebi coque güesegona, yequërë mësacuabi coquejën cacuani achani, güina'ru yo'oni, Cristoni te'e ruiñe recoyo ro'taye jo'cama'ïne. ⁴Yëquëñabi mësacuani Cristo cocarebare quëani achojën, Jesucristo ba'iyete mësacuani masi güesejënna, mësacuabi Cristoni si'a recoyo ro'tani, Riusu Espíritute coní bahuë. Ja'nca yo'ocuata'an, yequëcuabi yëquëna ye'yosele'ru tin ye'yojën, Riusu yo'o yo'oye ta'yejeiye concua ba'ïye ro coquejën ëñojën, coqueye se'ga cajënna, mësacuabi te'e jëana achani bojojën, yëquëna quëani achose'ere ro'taye jo'cahuë. ⁵Ja'an ro coqueye ye'yocuabi mësacua jobona ti'anni, Riusu yo'o ta'yejequëñabi mësacuani Cristo cocarebare quëani achojën, Jesucristo ba'iyete mësacuani masi güesejënna, mësacuabi Cristoni si'a recoyo ro'tani, Riusu Espíritute coní bahuë. Ja'nca yo'ocuata'an, yequëcuabi yëquëna ye'yosele'ru tin ye'yojën, Riuiye conjën ba'ïye ro coquejën cajën, yël'ë ba'iyete gu'aye cajënna, bacua ba'ïye'ru quë'rë ta'yejeiye Riusuni yo'o conguë ba'iyë yël'ë. ⁶Bacuabi yël'ère cajën, Coca quëani achoye porema'iguëbi gu'aye achoye ca'te cajënna, bacua yequërë te'e ruiñe cayë. Te'e ruiñe cato'ga, yël'ë yua Cristo ba'iyete ai masiguë, bacua masiye'ru quë'rë ai ba'ïye masiguë, mësacuani te'e ruiñe ye'yojën, si'a Cristo cocarebare mësacuani ai re'oye masi güesehye'yosele'ru tin ye'yojën, Riuuë yël'ë.

⁷Ja'nca masi güesequëbi Riusu cocarebare mësacuani quëani achoguë, mësacuani curi ro'ïye senma'iguë, ro bonse beo hua'guë'ru ënoguëna, mësacua yua yël'ère gu'aye yo'oguë ba'ïye ro'taye? ⁸Banhuë. Mësacuani re'oye yo'o conza caguë, Cristo bain yequë jubëan ba'icua, bacua curire coní, mësacua naconi baël'ë yël'ë. ⁹Ja'n'rëbi yo'je, mësacua naconi ba'iguë, bonse carajeiguëna, mësacuani curire gare senmaël'ë. Senma'iguëna, Cristo bain Macedoniabi raisi'cuabi yël'ë caraguë ba'ise'ere ëñani, yël'ëna ro insini conhuë. Riusubi ja'nca yël'ère conguëna, mësacuani curi seña gare ro'taye beoye ba'iyë yël'ë. ¹⁰Mësacuani te'e ruiñereba coca caguë ba'iyë yël'ë. Jesucristo cocarebare quëani achoguë, yël'ère achacuani curi ro'ïye gare seña beoye ba'iyë yël'ë cayë. Ja'nca caguë, si'a Acaya yijare ganiguë caguëna, yequëcuabi yël'ère ënseye gare porema'ïñë.

¹¹Mësacuanì yure caye'ru caguëna, ¿Mësacuabi yequërë yè'ëre ro'tajën, Maire gare yëma'iji baguë cajën ba'ima'iñë? Bañë. Mësacuanì ai ba'ie ai yëreba yëguëna, Riusubi masiji.

¹²Yureca, yè'ë yure yo'oguë ba'ie'ru gare jo'caye beoye yo'oguë ba'ija'guë'ë yè'ë. Ja'nca ba'iguëna, ba bain, Riusure yo'o concua ba'ie ro coquejën ëñocuabi mësacuana ti'anni, yè'ë curi coye'ru güina'ru cojën Riusu yo'ore yo'oyë cajën, ja'an caye gare porema'iñë. ¹³Bacuabi mësacuana ti'anni, Riusubi yëquënate cuencueni raobi cajën, ro coquejën, ro bacua yëye'ru yo'o yo'ojën, Cristore yo'o concua ba'ie'ru ro coquejën ëñoñë. ¹⁴Zupai huati yo'oye'ru yo'oye masiyë bacua. Zije re'oto ba'iguëbi Riusu bainna ti'anni, mia re'otona masiye ganiguë ba'ie'ru ëñoni, Riusu bainre coqueye masiji. ¹⁵Ja'nca masiguëna, zupaire concua'ga Riusu bain re'oye yo'ocua ba'ie'ru ëñojën, maina ti'añë. Ja'nca ti'anjënna, bacua yo'oye masiyete gue ro'taye beoye ëñama'ijë'ën. Riusu bënni senjojei umuguse ti'anguëna, Riusubi bacua ro ëmëje'en ba'iyete ëñama'iji. Bacua yo'o yo'ose'e se'gare ëñani, bacua bënni senjoja'ñete bacuana jo'caji.

Sufrimientos de Pablo como apóstol

¹⁶Yureca mësacuanì se'e coca yihuoguë cayë yè'ë. Yequëcuabi yè'ë ba'iyete cajën, Ro huesë ëaye se'ga coca yihuo'te baguë, cajënna, mësacua yua bacua ro'taye'ru ro'tama'ijë'ën. Mësacuabi bacua ro'taye'ru ro'taye yëcuata'an, yè'ë coca yihuoyete achajë'ën. Yè'ë ba'iyete choa ma'carë canì achoye yëyë yè'ë. ¹⁷Ja'nca canì achoguëbi ro bain re'oye cayete ëjoma'iñë yè'ë. Mai Èjaguë Riusubi ro bain re'oye cayete ëjoma'iguëna, yè'ë'ga ja'nca ëjoma'iñë yè'ë. Ja'nca sëani, yè'ë yua ro huesë ëaye se'ga coca yihuoye ëñoto'ga, yè'ë cocare achajë'ën. ¹⁸Ba bain hua'na mësacuana coquejën ti'ansi'cuabi ro bacua gu'a ëayete ro'tajën, bacua ba'iyete re'oye canì achoyë. Ja'nca canì achojënna, yè'ë yua yè'ë ba'iyete re'oye canì achoguë, Riusu ta'yejeiye ba'ie se'gare ro'tayë yè'ë. Mësacuabi ja'anre re'oye masiyë. ¹⁹Ba coquecuabi bacua re'oye ba'iyete cajën, ro huesë ëaye se'ga canì achojënna, mësacuabi Bacua cocare te'e ruiñë ye'yeñu cajën, bacua cocare bojojën achayë. Ja'nca achacuabi yè'ë coca yihuoyere'ga achajë'ën. ²⁰Bacuabi re'o coca canì achojënna, mësacuabi achani, Cristo ba'iyete jo'canì, zupai huati zemosi'cua te'e jëana ruiñë. Bacuabi re'o coca canì achoni, ja'nrebi mësacua curire tëani bayë. Mësacuare'ga tëani bani, bacua gu'a concuare mësacuare re'huayë. Riusu coca quëani acho ëjacua ba'iyë yëquëna cajën, mësacuanì huaijën si'nseyë. Ja'nca gu'aye yo'ojënna, mësacuabi gare ënsemajën, bacuare gare gu'aye caye beoye ba'iyë. ²¹Mësacua coquejën ye'yocuabi ai re'oye guanseye masiyë, cayë mësacua. Ja'nca cacuata'an, yè'ëca bacua guanseye'ru guanseye porema'iñë. Bacua yo'oye'ru yo'oye ti'anma'iñë yè'ë, cayë bacua.

Ja'nca cacuata'an, bacua ba'iyeru quèrè re'o ëjaguè ba'iyè yè'è. Yè'èbi, Ja'ansi'cua ba'iyete caye'ru catoca, ñaca canì achoye poreyè yè'è. ²²Bacuabi ja'ansi'cua ba'iyete cajèn, Yè'è yua hebreo bainguè sèani, Riusu bainguè'è yè'è. Yua Israel bainguè sèani, Riusu te'le bainguè'è. Yè'è yua Taita Abraham bainguè sèani, Riusu te'le bainguèreba'è yè'è, ja'anre cajènna, yè'è'ga güina'ru ba'iguè, Riusu te'le bainguèreba ba'iguè'è. ²³Bacua'ga cajèn, Yè'è yua Cristore yo'o conguè'è cajènna, yè'èbi Cristoni quèrè re'oye conguè ba'iyè yè'è. Ja'nca ba'iguèbi yè'è ba'iyete canì achoguèna, bacuabi achani, yequèrè yè'ère cajèn, Ro güebe coca ca'te baguè cajèn ba'ima'ñe. Ja'nca cajèn ba'icuata'an, yè'è quèrè jèja recoyo re'huani, ñaca canì achoyè yè'è: Bacua yo'o coñe'ru quèrè ai guajaye tèca ai yo'o conguè ba'iyè yè'è. Ja'nca yo'o conguè ba'iguèna, yè'è je'o bacuabi yè'èni ai ba'iyè preso zeanjèn, yè'èni tècabèbi ai ba'iyè huajènnà, junni huesè èaye baji'i yè'ère. ²⁴Judío èja bain'ga yè'ère cinco viaje zeanni, ga'ni za'zabobi treinta y nueve huaise'ebi yè'ère si'nsehuè. ²⁵Romano èja bain'ga samute viaje yè'ère zeanni, bacua huaiñoabi yè'ère hua'è'è. Yequècua'ga te'le viaje gatabi yè'èni senjojèn hua'è'è. Samute viaje jai ziaya yogubi saiguè, yogubi rucaguèna, ai yo'ohuè yè'è. Jai ziyate na'lijani ñatajani huahuaguèna, ruca èaye baji'i yè'ère. ²⁶Cristobi yo'ore caguèna, si'a re'otoñana ai ba'iyè ganiguèbi ai huaji yèguè saè'è yè'è. Ziayañabi coljeguèna, tonni rucare'ahuè yè'è. Jancua'ga yè'ère zeanre'ahuè. Yè'è bain jubè ba'icua judío bain cacua, ja'ancua'ga yè'èni ai je'o bani, yè'èni ai gu'aye yo'ohuè. Yè'è yua huè'le joboñabi ganiguèna, baru bainbi yè'èni je'o bahuè. Bain beo re'otoñabi ganiguèna, airu hua'i hua'nabi yè'ère zeanni ainre'ahuè. Jai ziyabi ganiguèna, yè'è ai huaji yèguè baè'è. ²⁷Ja'nca ba'iguè baji'i yè'ère. Cristo yo'ore yo'oguè, ai guajaye tèca ai yo'ohuè. Ja'an yo'ore yo'oguè na'lijani ñatajaiguè, ai baè'è. Aon gu'ana ju'inguè, oco èana ju'inguè, caña caraguèbi sèsèna ju'inguè, aon aiñe jo'cani Riusuni ujaguè ai baè'è yè'è.

²⁸Ja'nca ai yo'oguèbi quèrè se'le ai yo'oguè baè'è yè'è. Ja'nca ba'iguèna, Cristo bain jubèan'ga yè'è coñete èjojèn, si'a umuguseña yè'è cuirayete ai senni achajènnà, ai yo'oguè, bacuani coñe bayè yè'è. ²⁹Cristo bainbi recoyo jèja beojèn gu'a juchana to'injènnà, yè'è'ga bacua jèja beoyete ro'taguè, bacua ba'iyete ai oiyè yè'è. Gu'a jucha yo'ocuabi coquejènnà, Cristo bain gu'a juchana to'injènnà, yè'èbi bacuani ai oire baguè, bacua gu'a juchare què'ñeni senjoja'ma caguè, bacua ba'iyete ai oiyè yè'è. ³⁰Yureca, ja'an coquecuabi mèsacua jubèna ti'anni, bacua ba'iyete re'o coca canì achojènnà, yè'èca yè'è ba'iyete canì achoto, yè'è ai yo'oguè ba'iguè, yè'è porema'iguè ba'iguèna, Riusubi yè'ère conguè baji'i. Ja'an se'lgare canì achoyè yè'è. ³¹Ja'nca canì achoguèbi gare coqueye beoye ba'iyè. Mai Èjaguè Riusu, mai Èjaguè Jesucristo Taita ba'iguèbi yè'è

ba'iyete ëñani, yë'ë te'e ruiñe cayete masiji. ³²Yë'ë'lga Damasco huë'e jobore ba'isirën ai yo'ohuë. Ba bain ëjaguë, Rey Aretas hue'leguëbi ba huë'e jobo ëjaguëni guanseguëna, soldado hua'nabi yë'ëni preso zeañe ro'tajën, ba tu'ahuë anto sa'roñare ëñajën, yë'ëre ëjohuë. ³³Ja'nca ëjocuata'an, yë'ë gajecuabi yë'ëre jai jë'ena ayani, tu'ahuë gojebi etoni, hue'se ca'ncona gachohuë. Gachojënna, yë'ëni preso zeañe poremaë'ë.

Visiones y revelaciones

12 ¹Yë'ë ba'iyete ja'nca cani achoguë, yequëcuabi yë'ëre re'oye ro'tama'icuata'an, se'le yeque cocare mësacuani cani achoyë yë'ë. Mai Ëjaguëbi yë'ëni guënamë toya ëñoguë ba'ise'ere quëayë. ²⁻³Ja'an toya ënosirënbi cuencueto, catorce tëcahuëan baë'ë. Yë'ë yua Cristoni te'le zi'inni ba'iguëna, Riusu Espiritubi yë'ëre te'le jëana guënamë re'otona sani ëñobi. Yë'ë recoyo se'gabi sani ëñato, huesëyë yë'ë. Yë'ë ga'nihuë're'lga sani ëñato, huesëyë yë'ë. Riusubi masiji. Ëñe se'gare te'le ruiñe masiyë yë'ë. Riusu ba'i joborebana ti'anni baë'ë yë'ë. Ai re'orureba ba'iguëbi baji'i. ⁴Ja'nca ti'anni ba'iguëna, Riusubi baguë ta'yejeiye ba'iyete yahue quëani achoguëna, achahuë yë'ë. Ja'nca achaguë, uëan baë'ë. Yë'ë yua Cristoni te'le zi'inni ba'iguëna, Riubainni quëaye gare porema'inë yë'ë. ⁵Riusu toyare ja'nca ëñaguë, Riusu yahue cocare ja'nca achaguë ba'iguëna, mësacuabi yë'ë ba'iyete ai re'oye cajën bojojën ba'iyete poreyë. Yë'ëca Riusu ta'yejeiyereba yo'oguë ba'ise'le se'gare cani achoguë, ro yë'ë re'oye ba'iyete gare cani achoma'iguë'ë yë'ë. Yë'ë ba'iyete cani achoto, yë'ë jëja beoye ba'iyete se'gare cani achoyë yë'ë. ⁶Yureca yë'ëbi ba coquecua, bacua ba'iyete cani achoye'ru yoni te'le zi'inni ba'iguëna, Riuë'ë ba'iyete cani achoto'ga, bacuabi yë'ëre cajën, Ro güebe coca se'gare ca'te cajën, ai huacha cayë. Te'le ruiñereba caye se'ga ba'iyë yë'ë. Ja'nca ba'iguëta'an, yë'ë ba'iyete se'le cani achoma'inë yë'ë. Bainbi yë'ëre ëñajën, Ai ta'yejeiye ëjaguë ba'iji camajën ba'ija'bë caguë, yë'ë te'le ruiñe ganiñe, yë'ë te'le ruiñe coca quëani achoye, ja'an se'gare ro'tajën ba'ija'bë cayë. ⁷Ja'nrebi, Riusubi yë'ë ba'iyete ëñani, Yequërë baguë guënamë toya ëñase'ebi baguë se'gare'ru ai huanoma'iguë caguë, zupai huatibi yë'ë ga'nihuëte ja'si yo'oguëna, Riusubi ënsemaji'i. Ja'nca ja'si yo'oguëna, gare cuaoma'iji. ⁸Ja'nca cuaoma'iguëna, samute viaje Riusuni senni achaguë, ba ja'si yo'oyete cuaojëlën caguë sen'ë. ⁹Senguëna, yë'ëni caguë sheuobi Riusu: “Bañë. Yë'ë Espiritu coñe se'ga ba'iji më'ëre. Bainbi yë'ëni cajën, Gare jëja beoyë yë'ë cajënna, yë'ë ta'yejeiyereba yo'oye poreyete masi güesequë, jëja beo hua'nani re'oye coñë yë'ë” yë'ëni sheuoni jo'cabi Riusu. Ja'nca sheuoni jo'caguëna, yë'ë jëja beoyete quë'rë se'le cani achoguë, bojoyë yë'ë. Ja'nca caguëna, Cristobi yë'ëni caraye beoye ta'yejeiye yo'oguëseji. ¹⁰Ja'nca sëani, yë'ë hua'guëbi ro jëja beoguë ba'itoca, ai bojoyë

yè'è. Yequëcuabi yè'è, Cristore yo'o conguëte ëñajën, yè'ère jayajën, je'o bajënna, què'rè bojo recoyo re'huaguë ba'iyë. Yè'è guajaye tèca ai jëja yo'oguë, gare porema'inë tèca Cristoni conguë bojoyë yè'è. Ro jëja beo hua'guë ba'itoca, Cristobi yè'ëni jëja ba güeseji.

Preocupación de Pablo por la iglesia de Corinto

¹¹ Yureca, yè'ëbi ja'an cocare cani achoguëna, yequëcuabi yè'ère cajën, Ro güebe coca se'gare ca'te caye poreyë. Mësacuabi yè'è ba'iyete re'oye cama'ijënna, ja'an cocare cani achoye bahuë yè'è. Mësacuabi yè'è ba'iyete re'oye casi'cua ba'itoca, ja'an cocare cani achoye banre'ahuë yè'è. Ja'nca sama'ijënna, ba coquecuabi mësacuana ti'anni, bacua ba'iyete re'oye cani achojën, Cristo bain cuencuesi'cua'ë yëquëna. Baguëre què'rè ta'yejeiye concua'ë cajënna, yè'è yua ro jëja beo hua'guë ba'iguëta'an, ba coquecua yo'o coñe'ru què'rè ta'yejeiye Cristoni conguë'ë yè'è. ¹² Yè'è yua mësacua naconi ba'iguë, mësacuani jo'caye beoye yo'o conguëna, Riusubi baguë ta'yejeiye yo'ore yo'oni ëñoguë, yè'ëni ta'yejeiye yo'ore yo'o güeseni, yè'è yua Riusure yo'o conguë ba'iyete mësacuani masi güesebi. ¹³ Riusubi yè'ère ja'nca conguë, si'a Cristo bain jubëan coñe'ru mësacuani què'rè ai re'oye conguë baj'i. Ëñe se'gare mësacuani re'oye yo'o güesema'ë yè'è. Yè'è bonse carase'ere mësacuani ro'i güesema'ë. Ja'nca ro'i güesema'isi'quëbi mësacuani gu'aye yo'otoca, yè'è gu'aye yo'ose'ere se'e ro'tama'ijë'n.

¹⁴ Yureca mësacuani ëñaguë sai bi'raguë, samute ëñaguë saiye ba'iyë. Mësacuana sani ti'anni, yè'è carayete ro'iyë mësacuani gare senma'inë yè'è. Mësacua bonsere cu'ema'inë. Mësacua yua Cristoni si'a recoyo ro'tani bojoye, ja'an se'gare cu'eyë yè'è. Yè'è yua mësacua taita'ru ba'iguëbi yè'è mamacua bonsere ro tëani baye beoye ba'iguë'ë yè'è. Zin hua'nabi bacua taita sanhuëni cuirani iroma'inë. Taita sanhuëbi bacua zin hua'nani cuirani iroye bayë. ¹⁵ Ja'nca sëani, mësacuani Cristona recoyo te'e zi'in güeseye ro'taguë, yè'è baye si'ayete ro'iguë, yè'è poreye'ru si'a jëja yo'o yo'oguë, mësacuani cuirani conni bojoza caguë ba'iyë yè'è. Ja'nca ba'iguëbi mësacuani què'rè recoyo ai yëreba yëto'ga, mësacuabi yè'ëni ta'yejeiye yëma'inë.

¹⁶ Yè'è carayete ro'iyë mësacuani gare senma'iguëna, ¿mësacuabi yequërë yè'è ba'iyete ro'tajën, Coque huati sëani, mai bayete yahuera'rë ro coqueguë tëabi'te cama'inë? ¹⁷ Gare banhuë. Yè'è gaje bain mësacuana saosi'cuabi mësacua bayete gare tëama'ë. Ja'anre yè'ëna gare raoma'ë. ¹⁸ Yè'è gaje bainguë Titoni guanseni mësacuana saoguë, yequë yè'è bainguëte baguë naconi saohuë. Saoguëna, bacuabi mësacuana ti'anni, mësacua bayete gare tëaye beoye ba'ë. Tito yua yè'è naconi recoyo te'e zi'insi'quëbi yè'è yo'o coñe'ru mësacuani giüina'ru yo'o conguë baj'i.

¹⁹Yureca mäsacuabi yë'ë toyani saosi cocare ëñajën, yëquëna ba'iyete ro'tajën, ¿Gu'aye yo'osi'cuabi bacua ba'iyete cani achojën, maini ro re'lo cocare cayë cama'iñe mäsacua? Banhuë. Riusubi achaguëna, yëquënabi mäsacuani coñe se'ga ro'tajën, yure toyasi cocare mäsacuana saoyë. Yë'ë bain sanhuë ai yësi'cua, mäsacua recoyo jëja baye se'gare ro'tajën, mäsacuani yure yihuojën coca toyani saoyë yëquëna. ²⁰Ja'nca toyani saoguëta'an, yequërë mäsacuana sani ëñato, mäsacuabi gu'aye yo'ojën ba'ima'iñe. Ja'nca ba'itoca, yë'ëbi mäsacuani ai bëiñe ëñaguëna, ¿mäsacuabi bojoma'iñe? ¿Yequërë mäsacuabi sa'ñeña bëinjën cajën ba'ima'iñe? ¿Sa'ñeña coca cu'ejën ba'ima'iñe? ¿Mäsacua ba'iyë se'gare'ru huanoma'iguë? ¿Sa'ñeña ro yi'o coca cajën ba'ima'iñe? ¿Sa'ñeña gu'a coca cajën ba'ima'iñe? ¿Ro mäsacua ba'iyë se'gare re'oye cani achojën ba'ima'iñe? ¿Yequërë mäsacua jubë yua sa'ñeña huajën gu'ajeijën ba'ima'iñe? ²¹Yë'ë yua mäsacuana se'e sani ëñaguë, yequërë mäsacuabi yë'ë re'oye ro'tase'le'ru te'e ruiñe yo'oma'ijëna, mäsacua ba'iyete sa'ntiguë ruinguë, mäsacua jubë ba'icua jobo ba'icua'bi gu'a jucha yo'ojëna, ¿mäsacuare ai ba'iyë ai oiguë ba'ima'iñe yë'ë? Ja'nca sëani, mäsacua ai ba'irën cue'yoni, sa'ñeña ro a'ta yo'ojën, sa'ñeña ro yahue bajën, si'si yo'ojën ba'itoca, te'e jëana mäsacua gu'a juchare gare jo'cani gare se'e yo'omajën, Cristo ba'iyete cu'ejën ba'ijë'n.

Advertencias y saludos finales

13 ¹Yureca, mäsacuani ëñaguë sai bi'raguë, samute ëñaguë saiye ba'iyë yë'ë. Ja'nca ba'iguëbi si'nse cocare caye batoca, ba si'nseja'guëte yë'ëna rani, samutecua baguë gu'aye yo'ose'ere ëñasi'cuare'ga rajë'n. Bacuabi ba bainguë gu'aye yo'ose'ere te'e catoca, si'nse güeseyë. Te'e cama'itoca, bañë. Riusu cani jo'case'le'ru güina'ru yo'oyë. ²Yë'ë samu ëñaguë saise'le ba'iguëna, mäsacua jubë ba'icua yequëcuabi gu'a jucha yo'ojëna, bacuani ënse cocare ganreba caguë yihuohuë yë'ë. Yureña'ga, mäsacua naconi beoguëbi si'acuani güina'ru yihuoyë yë'ë. Mäsacuana se'e ëñaguë saiguë, bacua gu'a juchare gare jo'cajën ba'ima'itoca, bacuani ai jëja si'nse güeseyë yë'ë. Gare jëaye beoye ba'iji bacuare, cayë. ³Mäsacuabi yua Cristo coca quëacaiguë ba'iyete yë'ëre ro'taye güejëna, mäsacuani ai jëja si'nse güeseyë yë'ë. Cristo ba'iyete cato, ro jëja beoji catoca, ai huacha cayë mäsacua. Ta'yejeiyereba ba'iguëbi mäsacuani si'nseye masiji. Baguë ta'yejeiyereba yo'oguë ba'ise'e, mäsacua jobo yo'oguë ba'ise'ere ro'tani, baguë poreyete masijë'n. ⁴Baguë crusu sa'cahuëna quense'ere ro'tato, ro jëja beo hua'guë'ru ëñoni, ja'anrën junni tonbi baguë. Ja'nca junni tonguëna, Riusubi ta'yejeiyereba jëja yo'oni, baguëte huajëguëte re'huaguëna, yureca ai jëja baguëbi huajëguë ba'iji. Yëquëna'ga Cristoni te'e zi'inni ba'ijën, ro jëja

beo hua'na'ru ñocuata'an, mäsacuaana ti'anni, Riusu caye'ru mäsacua naconi yo'ojën, Riusubi ta'yejeiyereba yëquënani te'e conguëna, ai jëja ba hua'na'ru ñoñë yëquëna.

⁵Yureca, mäsacua ja'ansi'cua ba'iyete te'e ruiñe ñani, Cristoni si'a recoyo ro'taye yë'ëre carama'iguë cajën, mäsacua ba'iyete te'e ruiñe ro'tani masijë'ën. Yequerë Cristo te'e zi'ïñete huesëma'ïñe mäsacua. Baguë ta'yejeiye yo'oni coñete jo'cani senjotoca, yureca Cristo recoyo zi'ïñete huesëcua'ë mäsacua. ⁶Yureca, mäsacua ba'iyete te'e ruiñe masijën ba'itoca, yëquëna Cristo ëja bain ba'iyere'ga masija'cua'ë. Ja'an masija'yete yëyë yë'ë. ⁷Yëquëna hua'nabi Riusuni ujañën, mäsacua ba'iyete senni achajën, ñaca cayë: Gu'aye yo'oye beoye gare ba'ija'bë mäsacuare cajën, Riusuni señë yëquëna. Yëquëñabi Cristo ëja bain ba'iyete te'e ruiñe ñoñë ro'tama'ïñë. Yequëcuabi yëquëna ba'iyete ro gu'aye ñacuata'an, mäsacua te'e ruiñe yo'ojën ba'iyete yëyë yëquëna. ⁸Riusu te'e ruiñe ba'i cocare'ru tin yo'oye gare porema'ïñë yëquëna. Yequëcuabi te'e ruiñe yo'oma'itoca, Riusu te'e ruiñe ba'i cocare re'oye masi güeseye bayë yëquëna. ⁹Mäsacuabi te'e ruiñe yo'ojën, jëja ba recoyo re'huajën ba'itoca, bojoyë yëquëna. Yëquëñabi jëja bani mäsacuani si'nse cocare caye porema'ïñë. Yëquëñabi Riusuni ujañën, mäsacua quë'rë te'e ruiñe re'huani ba'iyete senni achajën ba'iyë. ¹⁰Yureca, mäsacuana yuta saima'iguëbi mäsacuani si'a jëja yihuoguë toyahuë yë'ë. Yë'ëbi mäsacuana ti'anni, mäsacuani bënni si'nseye yëma'iguë sëani, mäsaujajën, mäsacua ba'iyete sennicuani ja'nca toyani ru'ru saoyë. Mai Ëjaguë Jesucristobi baguë coca quëani acho ëjaguëre yë'ëre re'huani, mäsacuana saoguëna, mäsacuani si'nseye caye poreyë yë'ë. Ja'nca caye poreguëta'an, mäsacuani carajei güeseye yëma'ïñë. Quë'rë te'e ruiñe ba'licuare mäsacuare re'huaye yëyë yë'ë.

¹¹Yureca, yë'ë bain sanhuë, mäsacuani coca toyani tëjini, mäsacuani despidieyë yë'ë. Te'e ruiñe yo'oye se'ga bajë'ën. Yë'ë yihuoreba yihuoni toyase'ere te'e ruiñe ro'tani yo'ojën ba'ijë'ën. Sa'ñeña te'e recoyo ro'tajën ba'ijë'ën. Sa'ñeña huamajën, bojoye se'ga ba'ijë'ën. Ja'nca ba'itoca, mai Ëjaguë Riusubi maini sa'ñeña oire bani bojo güeseguë, ja'anguëbi mäsacua naconi recoyo te'e ba'iji. ¹²Mäsacuabi sa'ñeña ñë'cato, sa'ñeña su'ncajën saludajë'ën. ¹³Si'a Cristo bainreba ëño'on ba'licua'ga mäsacuani saludaye guansehuë.

¹⁴Yureca, mäsacuani despidieguë, mai Ejaguë Jesucristo ta'yejeiyereba coñe, mai Taita Riusu oire bani yëye, Riusu Espíritu recoyo te'e ba'iyë, ja'an yua mäsacua si'acua naconi ba'ija'guë cayë yë'ë.

San Pablobi

GALACIA

Bainni utire toyani saobi

Saludo

1 ¹Yë'ë, Pablo hue'eguëbi Riusu ta'yejeiye yo'o conguë ba'iguë'ë. Ja'nca ba'iguëna, bainbi yë'ëre gare cuencueni raomaë'ë. Bainbi yë'ëni coca gare ye'yomaë'ë. Mai Ējaguë Jesucristo, mai Taita Riusu, bacuabi yë'ëre cuencueni raoni, yë'ëni coca ye'yohuë. Jesucristobi junni tonguëna, Taita Riusubi baguëte huajëguëte re'huabi. Ja'nca re'huaguëbi yë'ëre cuencueni raoni, baguë ta'yejeiye yo'o conguëre yë'ëre re'huabi. ²Yureca, yë'ë, yë'ë gaje bain Cristo bain naconi, yëquënabi enjo'onre ba'ijën, mësacua Cristo bain Galacia yijare ba'i jubëan si'acuani utire toyani saoyë yëquëna. ³Mai Taita Riusu, mai Ējaguë Jesucristobi mësacuani ai oire bani conjën, mësacuani ai recoyo bojo güeseye masiyë. ⁴Mai Taita Riusubi cuencueni raoguëna, Jesucristobi mai gu'a jucha zemosi'ajëguëte re'huabi. Ja'nca re'huaguëbi yë'ëre cuencueni raocuana ti'anni, Riusubi si'nsema'ija'guë caguë, mai jëayete ëñobi. Mai gu'a jucha ro'ire junni tonguëna, Riusu bainreba si'arën ba'iyë poreyë mai. ⁵Ja'an ta'yejeiye Ējaguë Riusu ba'iyete gare caraye beoye bojo cocare cajën bañuni.

No hay otro mensaje de salvación

⁶Riusubi mësacuani ai oire baguë conza caguë, Cristo ba'iyete mësacuani ëñoni, Cristo bain ba'iyë mësacuare choiguëna, mësacuabi achahuë. Ja'nca achani ba'icuabi yureca teuaguëbi yë'ëre cuencueni rao'e jëana baguëte jo'cani senjojëna, gue ro'taye beoye sa'ntiyë yë'ë. Yequëcuabi tin ma'are ro coquejën ëñojëna, mësacuabi ja'an ma'aja'an ganini, Riusu bain ruiñu cajën, bacua coca quëani achose'ere te'e jëana achani yo'ohuë. ⁷Riusu bain

ba'iyē yētoca, tin ma'abi sani ti'añe gare porema'iñē. Cristoni si'a recoyo ro'taye se'gabi Riusu bain ba'iyē poreyē mai. Yequēcuabi mēsacuana ti'anni, tin cocare ro hui'ya yihuojën, tin ma'are ëñojën, ro coqueye se'ga ba'iyē bacua. ⁸Yēquēnabi mēsacuana ti'anni, Riusu cocarebare mēsacuani quēani ahojën, Riusu bain ba'iyē te'e ruiñe cani achohuē. Yequēcuabi mēsacuana ti'anni, Yēquēna jubē bain ba'iyē cajën, o Riusu coca cacua ba'iyē cajën, tin quēani achotoca, Riusu bënni senjoñe se'ga ba'lji bacuare. ⁹Ganreba caguē, ai bëñe si'a jēja yihuoguē, mēsacuani se'e quēayē yē'ë. Yequēcuabi mēsacuana ti'anni, yēquēna quēani achose'le'ru tin cocare quēani achotoca, Riusu bënni senjoñe se'ga ba'lja'guē bacuare, cayē yē'ë. ¹⁰Ja'nca caguēbi yequēcua case'le'ru yo'oma'iguē, ro bain re'oye ëñañe gare ro'taye beoye ba'iyē yē'ë. Riusu re'oye ëñañe se'gare ëjoguē, baguē yo'o case'ere yo'oguē ba'iyē yē'ë. Ro bain re'oye ëñañete ro'tatoca, Cristoni yo'o conguē gare beore'ahuē yē'ë.

Cómo llegó Pablo a ser apóstol

¹¹Yureca, yē'ë bain sanhuē, ën cocare mēsacuani quēani achoguēna, mēsacua achani ye'yējē'ën. Yē'ë yua Riusu cocarebare quēani acho bi'raguēna, ro bain ye'yose'le gare beobi. ¹²Ja'an cocare ye'yeto, ro bain yihuoni ye'yoyete gare senmaē'ë yē'ë. Riusu ye'yoye se'gare senguēna, Jesucristobi baguē cocarebare yē'ëni masi güeseguē, guēnamēbi na'oni yē'ëni cuencueni ëñobi.

¹³Yē'ë ja'anrē yo'oguē ba'ise'le, judío bain naconi bacua Riusu cocare ye'yeguē ba'iguēna, mēsacua masiyē. Cristo bain jubēanre gare huesoni si'aza caguē, bacua ñē'casiruanna ti'anni, ai coca neni, bacuani ai je'o baguē ba'nhuē yē'ë. ¹⁴Judío ira bain ba'isi cocare ye'yeni masito, yē'ë gaje bain ye'yeye'ru quē'rē ai ba'iyē ye'yeni masiguē ba'nhuē yē'ë. Yē'ë ira bain ba'isi'cua yo'ojën ba'ise'le'ru te'e ruiñereba yo'ozā caguē, ba cocare ai ye'yeni masiguē ba'nhuē yē'ë. ¹⁵Ja'nca ba'iguēretā'an, Riusubi yē'ë tē'ya raisirën quē'rē ja'anrën yē'ëre cuencueni, yē'ëni ai yēreba yēguē, baguē yo'o conguē ba'lja'guēre yē'ëre re'huabi. ¹⁶Ja'nca re'huani, ba'iguē ba'iguē, baguē Zin Jesucristote yē'ëni bojoguē ëñobi. Judío bain jubē ba'ima'icua sana, Cristo ba'iyete bacuana quēani ahojē'ën caguē, Jesucristote yē'ëni ëñobi. Ja'nca ëñoguēna, bain masicuani yihuo cocare senmaē'ë yē'ë. ¹⁷Cristo ta'yejeiye yo'ore concua, yē'ë re'huase'le'ru quē'rē ja'anrē re'huasi'cua, Jerusalén huē'le jobo ba'icua, ja'ancuana yihuo cocare senni achaguē saimaē'ë yē'ë. Ja'nca saima'iguēbi Arabia yija re'otona sani, ja'anruna bëani, Riusu naconi te'e caguē baē'ë yē'ë. Ja'nca ba'iguē, ja'nrebi jē'te, Damasco huē'le jobona se'e goē'ë yē'ë.

¹⁸Goni, ja'nrebi samute tēcahuēan bani, Jerusalenna sani, Pedroni ëñajaē'ë. Eñajani, baguē naconi quince umuguseña se'ga bëani baē'ë.

19 Ja'nca ba'iguë, Pedro, yequë Santiago, mai Ējaguë Jesucristo yo'jeguë, ja'an samucua se'gani ĕñahuë yë'ë. Yequëcua Cristore ta'yejeiye yo'o concuani ĕñamaë'ë yë'ë. 20 Riusubi yë'ë recoyote ĕñaguëna, mësacuari gare coquemai'ñë yë'ë. Te'le ruiñe se'gare mësacuari toyani saoyë. 21 Bacuare ĕñani tējini, ja'nrebi Siria, Cilicia, ja'an yija re'otoñana saë'ë yë'ë. 22 Cristo bain Judea yijare ba'ijën, yuta yë'ëre huesëjën baë'ë. Yë'ë ba'iyete achaye se'ga ba'ijën baë'ë. 23 Yequëcuabi yë'ëre quëajën: "Ja'anguëbi maini ai je'o bani, Cristoni recoyo ro'taye gare jo'cani senjojë'ën casi'quë, ja'anguëbi yureña Cristoni si'a recoyo ro'ta cocare bainni quëani achoguë ganiji" ja'anre quëajënna, 24 Cristo bain Judea yija ba'icuabi yë'ë ba'iyete mame re'huase'ere ro'tajën, Riusu ta'yejeiye ba'iguëni ai bojojën cahuë.

Los otros apóstoles aceptan a Pablo

2 1 Cristore ta'yejeiye yo'o concuani ĕñani tējini, ja'nrebi catorce tēcahuëan bani, Jerusalén huë'e jobona se'e saë'ë. Bernabé naconi saiguë, Titore'ga sahuë yë'ë. 2 Riusubi yë'ëre saiye guansequëna, Jerusalenna saë'ë yë'ë. Sani ti'anni, ru'ru Cristo bain ĕjacua naconi yahuera'rë ñë'cani, Riusu cocareba quëani achoye, ja'anre bacuani te'le ruiñe quëahuë yë'ë. Yequërë bacuabi yë'ë quëani achoguë ganise'ere gu'aye ro'tatoca, yë'ëbi judío bain jubë ba'imal'icuari Riusu cocarebare quëani achoguëna, yë'ëni ĕnsema'ñe caguë, ja'an ganiguë quëani achoguë ba'iyete ĕja bainni te'e ruiñe quëahuë yë'ë. 3 Ja'nca quëaguëna, bacuabi yë'ë yo'o yo'ogüë ganiñete re'oye ĕñani bojohuë. Bacuabi Titore ĕñajën, baguë griego bainguë ba'iyete masicuata'an, baguëni go neño ga'nire tēyoye guansemaë'ë. 4 Ja'an se'gare guansetoca, gare güeye beoye yo'ore'ahuë. Yequëcuaca yëquëna ñë'casirute ba'ijën, go neño ga'nire tēyoye guansejën, si'a Moisés coca toyani jo'case'ere'ga bacua yo'oye'ru güina'ru yo'oye guansehuë. Ja'nca guansequabi ro coquejën ro yahue cacasi'cua baë'ë. Mësacua ro'taye'ru Cristoni si'a recoyo ro'tayë yëquëna cajën, yëquëna jubëna ti'anhuë. Ti'anni, maibi Cristoni recoyo te'e zil'inni bojojënna, bacuabi ro ĕña rani, ¿Queaca Moisés coca toyani jo'case'ere bacuani yo'o güeseye'ne? cajën, maini ai rëquëye yo'o güeseyete ro'tahuë. 5 Ja'nca ro'tajënna, bacua guanse'ere'ere gare yo'oye beoye baë'ë yëquëna. Yo'otoca, mësacua'ga ba coca guanseye'ru güina'ru yo'oye ba'ire'ahuë. Yëquënabi mësacuana sani, Cristo ba'iyete quëani achojën, Cristoni si'a recoyo ro'tani Cristo bain ba'ijë'ën quëani achojën ba'isi'cuabi mësacua tin yo'oye gare yëmaë'ë yëquëna.

6 Bacua guanse'ere yo'omajënna, Cristo bain ĕjacua cuencuesi'cuabi achan, yëquëna yo'oye yëse'le'ru tin yo'oye guansemaë'ë. Guansetoca, bainbi bacuani

re'oye ëñani yo'ore'ahuë, Cristo bain ëjacua sëani. Cristo bain ëjacuabi Riusu yëye'ru tin guansetoca, yë'ë'ga re'oye ëñama'ire'ahuë, Riusubi ro bain ta'yejeiye ba'iyete ëñama'iguë sëani. ⁷Bacua yua yëquëna case'ere achajën, yëquënani tin yo'oye guansema'ë. Bacuabi yë'ë ba'iyete ëñajën, yë'ë yo'o yo'oyete re'oye cahuë: “Riusubi më'ëni cuencueni re'huaguëna, judío bain jubëna sani Cristo ba'iyete quëani achoye guanseni saobi” cahuë. ⁸Ja'nca saoguë, mai ta'yejeiyereba Riusubi Pedroni ta'yejeiye yo'o güeseye masiguë, yë'ëre'ga re'huani, judío bain jubë ba'ima'icuaana saoni, yë'ëre'ga güina'ru ta'yejeiye yo'o güeseye masiji.

⁹Ja'nca masiguëbi yë'ëni ai ta'yejeiye conni, yë'ëni ai re'oye yo'o güeseguëna, Cristo bain ëjacua casi'cua, Santiago, Pedro, Juan hue'ecua, ja'ancuabi yë'ëre ëñani, Riusu cuencuese'ere masini, yë'ëni recoyo te'e bojojën, yë'ëni re'oye cahuë: “Maibi yua Cristoni te'e conjën ba'icua'ë. Më'ëbi judío bain jubë ba'ima'icuaana sani congüëna, yëquënabi judío bainna sani conjënna, maibi Cristoni te'e conjën ba'icua'ë” cajën, yë'ëre, Bernabëre re'oye ëñajën, yëquënani recoyo te'e bojohuë. ¹⁰Ja'nca cani tonni, ñaca'ga yihuohuë: “Si'a Cristo bain bonse beo hua'na ba'ijënna, bacuani conreba conjën ba'ijë'ën” cahuë bacua. Ja'nca cajën yihuojënna, yë'ëbi Ja'ë. Ja'nca jo'caye beoye yo'ojën bañuni caguë shehuohuë yë'ë.

Pablo reprende a Pedro en Antioquía

¹¹Ja'nca te'e bojojën ba'icuata'an, jë'te, Pedrobi Antioquía huë'e jobona ti'an rani gu'aye yo'oguëna, baguëni bëin coca caye bahuë yë'ë. ¹²Judío bain jubë ba'ima'icuaana ti'an rani, bacua naconi te'e ainguë ñu'iguë baji'i baguë. Ja'nca ba'iguëbi, ja'nrëbi Santiagore concuabi Jerusalemni rajjënna, Pedro yua judío bain jubë ba'ima'icua naconi aon aiñe jo'cani, bacua ainruna se'e në'camaji'i. Judío bain ëñani yë'ëni bëinma'iñe caguë, ja'nca yo'obi Pedro. ¹³Ja'nca yo'oguëna, yequëcua judío bain baru ba'icuabi Pedro yo'ose'ere ëñani, güina'ru Santiagore concuani huaji yëjën, Pedro yo'ose'e'ru güina'ru quëñëhuë. Ja'nca huaji yëjën yo'ojënna, Bernabë'ga güina'ru huaji yë äaye baji'i. ¹⁴Ja'nca yo'ojënna, yë'ëbi ti'an rani ëñato, Cristo cocareba ye'yese'e'ru te'e ruiñe yo'omajën ba'ë bacua. Ja'nca ba'ijënna, yë'ë yua Pedrona bonëni, si'acua achajënna, bëin coca baguëni cahuë yë'ë: “Më'ë yua judío bainguë ba'iguëbi judío bain yo'ojën ba'ise'ere jo'cani, tin bain yo'ojën ba'iyë'ru yo'oni, ja'nrëbi te'e jëana bonëni bacua yo'oye'ru yo'oye jo'cani, judío bain yo'oye'ru se'e yo'o bi'rahuë më'ë. Ja'nca bonëni yo'oguë, gu'aye yo'ohuë më'ë. Ja'nca yo'oguëna, judío bain jubë ba'ima'icuaabi më'ë yo'ose'ere ëñani, judío bain yo'oye'ru yo'o bi'ratoca, coque güeseyë bacua” Pedroni caguë bën'ë yë'ë.

Los judíos y los no judíos alcanzan la salvación por la fe

¹⁵Yureca, mai jubë bain judío bainreba cacuabi Riusu bain ba'iyë yëjën, tin bainre ëñani, Gu'a bain'ë bacuare cajën ba'iyë. ¹⁶Ja'nca cajën ba'icuabi ëñere masiyë: Moisés ira coca toyani jo'case'e'ru te'e ruiñe yo'ojën, Riusu bain ruiñe gare porema'iñë mai. Jesucristoni si'a recoyo

ro'taye, ja'an se'gabi Riusu bainre re'huasi'cua ba'iyे poreyē mai. Mai'ga Jesucristoni si'a recoyo ro'tajēna, Riusubi mai ba'iyete ēñani, mai gu'a juchare saoni senjoni, mai recoyo mame re'huani, baguē re'o bainrebare maire re'huani baji. Mai hua'na se'gabi Moisés ira coca toyani jo'case'ru yo'oni Riusu bain ruiñe gare porema'icua ba'iyē. Si'a bainre cato, bacuabi si'a Moisés guansesi cocare te'e ruiñe yo'oni, Riusu bain ba'iyे yētoça, ai caraji bacuare.

¹⁷Yureca, mai hua'nabi yua Jesucristoni si'a recoyo ro'tani, Riusu bain re'huasi'cua ba'iyे yējēn, çyequērē judío bain jubē ba'ima'icua ba'iyе'ru gu'a bain ba'ima'iñe mai? Ja'nca ba'itoca, yequēcuabi mai ba'iyete ēñani, Cristobi bacuare gu'aye yo'o güesemaquē cama'iñe bacua. Ja'nca cacuata'an, gare gu'aye yo'o güesema'iji baguē. ¹⁸Yureca, yē'ē yua judío bain yo'ojēn ba'ise'ere jo'cani senjosi'quēbi se'le yo'oye ro'tatoca, si'a bainbi yē'ēre ēñani, yē'ē gu'aye yo'oguē ba'ise'ere masiyē. ¹⁹Ja'an yo'oguē ba'ise'ere gare jo'cani senjohuē yē'ē. Moisés ira coca toyani jo'case'ru yo'oni, Riusu naconi si'arēn ba'iyе ro'taguē ba'isi'quēbi ja'nca'ru gare se'le ro'tama'iguē ba'iyē yē'ē. Riusu yēyete te'e ruiñe yo'oza caguē, Moisés ira coca toyani jo'case'ere te'e ruiñe yo'oye gare jo'cani senjohuē yē'ē. ²⁰Yē'ē yua Cristo ba'iyete ēñato, baguē yēyete gare jo'caguēbi mai jucha ro'ire junni tonguē rajli. Yē'ē'ga yē'ē yēye se'gare gare jo'cani senjoni, Cristo yēye'ru yo'oye se'gare yo'oza caguē ba'iyē yē'ē. Ja'nca ba'iguēna, Cristobi yē'ē naconi te'e ba'iguē, yē'ēre ta'yejeiye conguē ba'iji. Ja'nca ba'iguēna, yē'ē yua si'a ēn yija ba'i umuguseña Riusu Zin Jesucristoni si'a recoyo ro'taguē, baguē yo'o se'gare yo'oyē yē'ē. Yē'ēre ai yēguēbi yē'ē gu'a jucha ro'ire junni tonguēna, ta'yejeiye ai recoyo huajēguē, baguēni te'e conguē ba'iyē yē'ē cayē. ²¹Ja'nca ba'iguēbi Moisés ira coca toyani jo'case'ere yo'oni Riusu bainguē runza caye gare yēma'iñē yē'ē. Ja'nca cani yo'otoca, Riusu caraye beoye coñete jo'cani senjoñē. Moisés ira coca toyani jo'case'ere yo'oni Riusu bain ruiñe poretoça, Cristo junni tonse'ebi mai gu'a jucha ro'iyе beoye ba'iji.

La ley o la fe

3 ¹Yureca, yē'ē bain sanhuē, Galacia huē'le jobore ba'icua, ai huesē ēaye ba'icuaireba ba'iyē mēsacua. Yēquēnabi mēsacuana sani Riusu cocarebare quēani ahojēn, Jesucristo junni tonse'ere te'e ruiñereba mēsacuani ye'yojēna, mēsacuabi achani, re'oye ye'yehuē. Ja'nca ye'yesi'cua ba'ijēn, ¿queaca coque güesere'ne? Yequēcuabi mēsacuana ti'anni, zupai huatibi coqueguēna, ¿mēsacuani tin ro'ta güesere? ²Mēsacua yua Riusu Espiritute coni basi'cuabi ¿mēsacua Cristoni si'a recoyo ro'taye gare huanē yere? Huanē yema'itoca, ¿queaca ro'tajēn, Moisés ira coca toyani jo'case'ere yo'oni Riusu bain ruiñe cajēn

ro'tare'ne? ³ iAireba huesë äaye ba'icua ba'iyë mësacua! Riusu Espíritubi mësacuana gaje meni baguëna, mësacuabi Riusu coñete te'e ruiñe masihuë. Ja'nca masicuata'an, ¿Mësacua queaca ro'tajën, ro'ën yija ba'iyete ye'yeye se'le bonëni zi'inre'ne? ⁴ Riusu Espiritu conguë ba'ise'ere ro'tajë'n. Mësacuabi ai yo'ojën, Riusu Espiritubi mësacuani ai ta'yejeiye coñereba conguëna, ¿mësacua guere yo'ojën baguë coñete ro'jo'cani senjoni, tin ye'yose'ere zi'inre'ne? ¿Riusu Espiritu conse'ere ro'ye'yere? Ja'anre ro'taye yëma'inë yë'ë. ⁵ Mai Èjaguë Riusubi mësacua jubëna ti'anni, baguë Espiritute mësacuana jo'cani, mësacuani ai ta'yejeiyereba yo'oni ëñobi. Ja'nca ëñosi'quëbi, mësacua ira coca toyani jo'case'ere te'e ruiñe yo'ojënna, ¿mësacuani bojoguë conguë baquë baguë? Banbi. Mësacuabi Jesucristoni si'a recoyo ro'tajënna, Riusubi mësacuani bojoguë conguë bajji'i.

⁶ Riusuni si'a recoyo ro'taye masiye yëtoca, ira taita ba'isi'quë Abraham ro'taguë ba'ise'ere ro'tani ye'yejë'n. Riusubi baguëni coca cani jo'caguëna, Riusu te'e ruiñe yo'oja'yete si'a recoyo ro'taguëna. Ja'nca ro'taguëna, Riusubi baguë ba'iyete ëñani, baguë re'o bainguëte re'huanu baguëna. ⁷ Ja'nca baguëna, si'a bainbi Riusu re'o bain ba'iyë poreyë. Riusubi coca cani jo'caguëna, Riusu te'e ruiñe yo'oja'yete si'a recoyo ro'tatoca, Riusubi baguë re'o bainre bacuare re'huanu baguëna, Abraham ba'iyë'ru güina'ru ba'iyë poreyë. ⁸ Riusubi Abraham naconi coca caguë, baguë yureña yo'oja'yete ro'tani, Abrahamni quëaguëna: “Më'ë yua yë'ë cocare si'a recoyo ro'taguëna, si'a ën yija bain jubëanni bojo güeseja'guë'ë yë'ë” caguë quëaguëna. ⁹ Ja'nca quëani jo'caguëna, yureña bain Jesucristoni si'a recoyo ro'tajën ba'icua, ja'ancuabi Riusu re'o bain ba'iyë. Riusubi taita Abrahamni re'oye yo'oni bojo güesequë, yureña bainre'ga güina'ru re'oye yo'oni, bacuani bojo güeseji.

¹⁰ Yureca Moisés ira coca toyani jo'case'ere te'e ruiñe yo'oni Riusu re'o bain ruiñe ro'tatoca, Riusubi maini bojoguë coñe beoye gare ba'iji. Maini bënni senjoñe se'ga ba'iji. Riusu coca toyani jo'case'ere ëñato, ñaca caji: “Moisés ira coca toyani jo'case'ere te'e ruiñe yo'ozca catoca, ba coca guansese'le si'ayereba te'e ruiñe achani yo'oye bayë bain hua'na. Te'e ruiñe yo'oma'itoca, Riusubi bacuani bënni senjoji.” ¹¹ Ja'nca cani jo'case'ere ba'iguëna, bainbi ba ira cocare te'e ruiñe yo'oni Riusu re'o bain ruiñe ro'tatoca, Riusubi bacuani re'oye ëñañe beoye ba'iji. Riusubi ñaca'ga cani jo'cabi: “Yë'ë case'ere te'e ruiñe yo'oja'yete si'a recoyo ro'tajën ba'itoca, yë'ëbi mësacuare yë'ë re'o bainre re'huanu bani, mësacuani si'arën ba'i güese'yë.” Ja'nca cani jo'casi'quëbi güina'ru yo'oja'guë'bi. ¹² Yequëcuabi Moisés ira coca toyani jo'case'ere te'e ruiñe yo'ozca cajënna, yequëcuabi Riusu yua baguë case'ere te'e ruiñe yo'oja'guë'bi cajënna, gare te'e caye beoye ba'iyë bacua. Moisés coca toyani jo'case'ere, ja'ansi cocare ëñato,

ñaca caji: “Bainbi Moisés coca toyani jo'case'ere te'e ruiñe yo'oni Riusu re'lo bain ruiñe ro'tatoca, ba coca guansese'e si'ayereba te'e ruiñe yo'oye bayë bacua” caji.

¹³Ja'nca toyani jo'case'e ba'iguëna, maibi ja'an cocare ëñani, Riusu bënni senjoja'ñete masiye poreyë. Ja'nca masiye porecuabi Cristo junni tonse'ere ro'tani, mai gu'a jucha yo'ojën ba'ise'e ro'ire junni tonguëna, mai jëayete masiye poreyë. Ja'nca junni tonsi'quëbi mai gu'a jucha ro'ire bënni senjosi'cua ba'ima'ija'bë caguë, mai jëayete re'huabi. Moisés ira coca toyani jo'case'e'ru güina'ru yo'obi Jesús: “Si'acua gu'a jucha ro'ire crusu sa'cahuëna reoni senjosi'cua, ja'ancua yua Riusu bënni senjosi'cua ba'iyë” toyani jo'case'e ba'iji. ¹⁴Ja'nca toyani jo'case'e ba'iguëna, Riusu yua bain jucha ro'ire bacuani bënni senjoñe ro'taguëbi si'a bain jëayete masi güesebi. Judío bain, judío bain jubë ba'ima'icua, si'acuabi Cristo junni tonse'ere ro'tani, yë'ë bënni senjoja'ñete jëani, yë'ë naconi gare ju'iñe beoye ba'ija'bë caguë, Cristoni junni toñe maina raobi. Baguë re'oye yo'ojai coca Abrahamni cani jo'case'e'ru, Riusu Espíritute con baye poreyë mai.

La ley y la promesa

¹⁵Yureca, yë'ë bain sanhuë, Riusu coca Abrahamni cani jo'case'ere te'e ruiñe masiye yëtoca, bonse ëja bain yo'ojën ba'iyete ro'tani ye'yej'ën. “Yë'ëbi junni huesëja'yete ro'taguë, yë'ë bonsere coni baja'cuare cani jo'caza” caguë, ba cocare te'e ruiñe toyani, bain ëjaguëna jo'cayë bacua. Ja'nca cani jo'cani, ja'nre'bi junni huesëguëna, bain ëjaguëbi baguë coca toyani jo'case'ere'ru güina'ru yo'o güeseji. Tin yo'oye yëcua ba'itoca, bacuare ënseji. Ba ëjaguë toyani jo'case'e'ru tin yo'oye gare porema'iñë caguë ënseji. ¹⁶Riusu yua Abrahamni re'oye yo'ojai cocare cani jo'caguëna, yequëcuabi tin yo'oye gare porema'iñë. “Më'ë bainguë zoe raija'guëbi si'a ën yija bain jubëanre choini, yë'ë bainre bacuare re'huaja'yete masi güeseja'guë'bi” Abrahamni cani jo'cabi Riusu. Ja'nca cani jo'casi'quëbi “Më'ë bain zoe raija'cua” camaj'i. “Më'ë bainguë zoe raija'guë” cabi. Ja'nca cato, te'eguë se'gare cabi Riusu. Ja'nca cani jo'caguëbi baguë Raoja'guëreba Cristo hue'eguëte cabi. ¹⁷Ja'nca cani jo'caguëna, ahamni re'oye yo'ojai cocare cani jo'caguëna, yequëcuabi tin yo'oye gare porema'iñë. “Më'ë bainguë zoe raija'guëbi si'a ën yija bain jubëanre choini, yë'ë bainre bacuare re'hua Moisés ira coca toyani jo'case'e cuatrocientos treinta tëcahuëan jë'te toyani jo'case'e ba'iguëna, yequëcuabi ja'an cocare ëñani, Riusu cani jo'case'e'ru tin cocare re'huaye gare poremaë'ë. Riusu yua baguë coca yo'ojai'yete cani jo'casi'quëbi gare tin yo'oma'iguë, baguë cani jo'case'ere'ru güinareba'ru te'e ruiñe yo'oja'ye baj'i. ¹⁸Ja'nca ba'iguëna, yequëcuabi bainre yihuojën, “Moisés

coca ira toyani jo'case'ere te'e ruiñe yo'ojën ba'itoca, Riusu re'o bain ruiñe poreyë mai” cajën, yua Riusu coca canì jo'case'ere'ru tin yihuocua ba'iyë. Ja'nca yihuocuabi “Riusu coca yo'oja'ye canì jo'casi'quëbi gare yo'oma'iji” cajën ba'iyë. Ja'nca cajën ba'icuata'an, te'e ruiñe cama'iñë bacua. Riusubi baguë bain re'huaja'yete Abrahamni canì jo'casi'quë sëani, maibi Riusu re'o bain re'huasi'cua ba'iyë ti'añë mai.

¹⁹Yureca, yë'ëbi Moisés ira coca toyani jo'case'ere mësacuanì yihuoguë, gu'a coca ba'iyë gare cama'iñë yë'ë. Re'o coca ba'iji. Riusubi ja'an cocare Moisesni canì jo'caguë, bain gu'a jucha yo'ojën ba'iyete bacuanì masi güeseza caguë, ja'an cocare Moisesni canì jo'cabi Riusu. “Yë'ë Raoja'guëreba ba'iguëte Abrahamni canì jo'casi'quë, ja'an bainguë zoe raija'guëbi ti'añë tëca, Moisés ira coca toyani jo'case'ere te'e ruiñe yo'ojën ba'ijë'ën” canì, ba cocare Moisesna jo'cabi. Ja'nca jo'caguë, bainni quëani achomaji'i. Ru'ru, baguë anje concuanì quëani achoguëna, ja'nrëbi bacua yua Moisesni quëani achonì jo'cahuë. Ja'nca jo'cajënna, Moisés yua Riusu bainguë cuencuesi'quëbi bainre ñë'coni, Riusu coca guanseni jo'case'ere bacuanì quëani achoguë baji'i. ²⁰Ja'nca ba'iguëna, Riusubi baguë guanse cocare canì jo'cato, ai jai jubë concuabi quëani achohuë. Ja'nca quëani achorena, Riusu coca yo'oja'yete ja'nca'ru jo'camaji'i. Baguë se'gabi baguë bainguë Abrahamni canì jo'cabi.

El propósito de la ley

²¹Yureca, yë'ëbi Moisés ira coca toyani jo'case'ere mësacuanì quëaguë, Riusu coca yo'oja'ye canì jo'case'e'ru tin guansema'iji cayë yë'ë. Riusubi yëtoca, yeque cocare maini guanseye poreji. Guanseguëna, maibi achani te'e ruiñe yo'oni, gare junni huesëye beoye ba'ire'ahuë. Ja'nca ba'itoca, Riusubi mai te'e ruiñe yo'ojën ba'iyete ëñani, maini bojoni, maire baguë re'o bainre re'huani baye poreji. ²²Ja'nca ro'taguëta'an, Riusubi maire ja'nca ëñama'iji. Baguë coca toyani jo'case'ere ëñato, ñaca caji: “Si'a bainbi gu'a jucha yo'ojënna, bacuanì bënni senjoñe bayë yë'ë” cabi. Ja'nca canì jo'casi'quëbi baguë coca yo'oja'yere'ga ro'tani, güina'ru yo'oza caguë ëjoji. Si'a bain Jesucristoni si'a recoyo ro'tacua, ja'ancuare baguë re'o bainre re'huani baji.

²³Ja'nca re'huani baye ro'taguëbi Jesucristote yuta maina raoma'iguë ba'isi'quëbi maini ëñaguë, Moisés ira coca toyani jo'case'e'ru te'e ruiñe yo'ojën ba'ijë'ën guanseguë baji'i. Yë'ë Raoja'guë ti'añë tëca ba guanse cocare yo'ojën ba'ija'bë caguë, maire ja'nca guanseguë baji'i. ²⁴Ja'nca guanseguë ba'iguëna, maibi ba cocare achani te'e ruiñe yo'ojën, Riusu yëye'ru yo'oye ye'yejën ba'ë. Ja'nca ba'ijënna, ja'nrëbi baguë Raoja'guë Cristo hue'leguëbi maina ti'anni, yequë ma'are maini ëñobi. Yë'ë Cristo hue'leguëni si'a recoyo ro'tatoca, mësacua gu'a juchare saoni senjoni, Riusu

re'lo bainre mäsacuare re'huani bayë caguë, maini mame coca masi güesebi. 25 Ja'nca masi güeseqüëbi yuara maina ti'ansi'quë ba'iguëna, baguëni si'a recoyo ro'taye poreyë mai. Ja'nca ro'tatoca, ba guanse coca Moisesna jo'caguëna, maibi ja'an cocare gare se'e guaja yo'oye beoye ba'iyë.

26 Yureca, Jesucristoni si'a recoyo ro'tajën ba'itoca, Jesucristoni te'le zi'inni ba'ijën, Riusu mamacuareba re'huasi'cua ba'iyë mäsacua. 27 Jesucristoni recoyo te'le zi'inni, bautiza güeseni, baguë yëye se'gare yo'ojën ba'itoca, baguë ba'iyë'ru te'le ba'ijën, Riusu bainreba re'huasi'cua ba'iyë mai. 28 Ja'nca ba'ijën, tin yija bain ba'iyete, ëmëcua, romicua ba'iyete, ta'yejeiye ëja bain, ta'yejeiye beoye ba'icua ba'iyete, ja'an ba'iyete gare ëñañe beoye ba'icua'ë mai. Si'a jubë bain Jesucristoni si'a recoyo ro'tani Jesucristoni te'le zi'inni ba'ijënna, Riusubi maini ëñani, si'acuabi te'le ba'iyë caji. 29 Mäsacuabi Cristoni ja'nca te'le zi'inni ba'ijën, Abraham bain raija'cua cani jo'case'e'ru ba'ijën, Riusu mamacua re'huasi'cua ba'iyë. Riusu coca yo'oja'ye cani jo'case'e'ru mäsacua yua Jesucristo naconi te'le zi'inni Riusu bainreba ba'iyë.

4 1-2 Yureca, Riusu ye'yoyete quë'rë se'e ye'yeni masijë'ën caguë, ën cocare'ga mäsacuani quëayë yë'ë. Bonse ëjaguëbi baguë junni huesëja'yete ro'tani, Yë'ë bonse si'ayete yë'ë zinna jo'caza caguë, ba jo'cajai cocare toyani, ba uti toyase'ere baguë bainna insibi. Insini, ja'nrebi jë'te junni huesëguëna, baguë mamaquë yuta irani tējima'iguëbi baguë taita bonsere coní baye porema'iji. Baguë irani tējiiye tēca ëjoguëna, yequëcuabi ba bonsere re'huacaijën, taita guanseni jo'case'e'ru yo'ojën, ba zin hua'guëni guansejën yo'o con hua'guë'ru baguëte ëñajën cuirajën ba'iyë. Ja'nca ba'ijënna, ja'nrebi irani tējini, baguë taita bonse si'ayete coní baye poreji. 3 Riusu'ga maire güina'ru ëñaguë baji'i. Ru'ru, Moisés ira cocare maina jo'cani, Te'le ruiñe yo'ojën ba'ijë'ën guanseni, ën yija bain ëjacuare cuencueni, maini guansecaicuare re'huani jo'cabi. Zin hua'na te'le ruiñe yo'oye carajën ba'icuaire maire ëñani, maire ja'nca guanse güesebi Riusu. 4 Ja'nca guanse güeseqüë, ja'nrebi baguë cuencuesirën ti'anguëna, baguë Zin Jesucristote maina raobi. Mai ba'iyë'ru ba'ija'guë caguë raoguëna, ën yija baingobi baguëte tē'ya raigona, baguë yua mai yo'ojën ba'ise'e'ru Moisés ira coca guanseni jo'case'ere achani yo'oguë baji'i. 5 Ja'nca yo'oguë ba'iguëbi maire ëñabi. Ba guanse cocare gare se'e guaja yo'oye beoye ba'ija'bë caguë, mai gu'a jucha yo'ojën ba'ise'e ro'ina junni tonbi. Ja'nca junni tonguëna, yureca maibi baguë naconi te'le zi'inni ba'ijën, baguë naconi Riusu mamacuareba re'huasi'cua ba'iyë.

6 Ja'nca re'huasi'cua ba'ijënna, Riusubi baguë Espíritute maina raobi. Raoguëna, baguë Zin Espíritubi mai recoñoa gaje meni baguë, yua maire bojo recoyo huanoñe re'huani, maini bojoreba güi güeseji: "Taita, yë'ë Taita" güijën bojoyë mai. 7 Riusu Espíritu bacuabi ja'nca bojojën ba'ijënna,

Riusubi ba guanse cocare maini gare se'le guaja yo'oye guansema'iji. Baguë mamacuare maire re'huani bani, si'a baguë bayete maina ro insini jo'caji.

Pablo se preocupa por los creyentes

⁸Yureca, mäsacua ja'anrë yo'ojën ba'ise'ere ro'tajë'n. Mäsacua yuta Riusu ba'iyete huesëcua ba'ijën, mäsacua huacha riusuñana gugurini rëinjën, mäsacua ira bain ba'isi'cua yo'ojën ba'ise'e'ru ba huacha riusuñana ro guaja yo'o conjën ba'nhuë. ⁹Ja'nca ba'isi'cuabi yureña Riusu ba'iyete te'le ruiñe ye'yeni masihuë. Riusubi baguë ba'iyete mäsacuani ëñoguëna, mäsacuabi baguë ba'iyete masihuë. Ja'nca masicuabi ¿guere yo'ojën, mai Taita Riusure ro jo'cani senjoni, mäsacua huacha riusuñani se'le gugurini rëiñe ro'taye'ne? Mäsacua ira bain ba'isi'cua yo'ojën ba'ise'e'ru se'le guaja yo'oye yëjën, mäsacuabi ro yo'oyë. Ja'nca yo'otoca, ba huacha riusuñabi mäsacuani cuirani coñe gare porema'iji. Mäsacuabi quë'rë se'le ai guaja yo'ocua ruiñë. ¹⁰Ja'nca ruinjën, mäsacua ira bain ba'isi'cua fiesta umuguseña yo'ojën ba'ise'e'ru ba ti'an umuguseña, si'a tëcahuëan jo'caye beoye yo'oñu cayë mäsacua. Ja'nca yo'oma'itoca, mäsacua yequë'rë huaji yëjën, Riusubi conma'iji cajën, ai guaja yo'ojën ba'iyë. ¹¹Ja'nca ba'ijëna, mäsacuare ai oiguë ro'tayë yë'ë. Mäsacuani Cristo ba'iyete quëani achoni consi'quëbi yequë'rë ro guaja yo'ohuë yë'ë.

¹²Yë'ë bain sanhuë, mäsacuani senreba señë yë'ë. Yë'ë ba'iyete ëñani, yë'ë ba'iyë'ru güina'ru ba'ijë'n. Bojo recoyo re'huani, guaja yo'oye beoye ba'ijën, Cristoni te'le zi'inni ba'ijë'n. Yë'ë yua Moisés ira coca guansese'ere guaja yo'oye gare jo'cani, mäsacua naconi te'le ba'iguë ti'ansi'quë sëani, yë'ë ba'iyë'ru güina'ru ba'ijë'n. Ja'nca mäsacuana ti'anni ba'iguëna, mäsacuabi yë'ëni bojoni, gare güeye beoye baë'ë. ¹³Yë'ë mäsacuana ru'ru ti'anni ba'ise'ere ro'tajë'n. Rau neni ju'in hua'guë ba'isi'quëbi mäsacuana ti'añe bahuë yë'ë. Ti'anni ba'iguë, mäsacuani Cristo cocarebare quëani achoguëna, ¹⁴mäsacuabi yë'ë rau base'ere ëñañe porema'icua'ru ba'isi'cuata'an, mäsacuabi yë'ëre gu'aye ëñamaë'ë. Yë'ëre saoni senjomaë'ë. Banhuë. Mäsacuabi yë'ëre bojojën ëñani, mäsacua ba'iruna ti'an güeseni, Riusu anjeni re'oye ëñañe'ru yë'ëni re'oye ëñani bojojën, yë'ëre cuirahuë mäsacua. Cristo ba'iyë'ru ba'iyë yë'ëre ëñani, yë'ëni bojojën cuirahuë mäsacua. ¹⁵Yë'ëre ja'nca re'oye yo'osi'cuata'an, yureña mäsacuabi yë'ëre re'oye yo'oye ro'tama'ijëna, ai oi'yë yë'ë. Yë'ë ru'ru ti'anni ba'ise'ere ro'tato, mäsacuabi yë'ëni ai bojojën baë'ë. Yë'ëbi sentoca, mäsacua baye si'ayete yë'ëna ro insire'ahuë. Poretoca, mäsacuabi mäsacua ñacore rutani, yë'ëna ro insire'ahuë. ¹⁶Ja'nca ba'isi'cuareta'an, yureña mäsacuani ëñato, yë'ëni je'o bacua'ru ëñoñë mäsacua. Mäsacuani te'le ruiñe ba'i cocare quëani achoguëna, yë'ëni gare se'le yëma'icua'ru ëñoñë mäsacua.

¹⁷Ja'nca ëñojëna, mësacuanî coqueye ye'yocuare caye bayë yë'ë. Bacuabi mësacua jubëna ti'anni, mësacuanî ro re'lo cocare canî ahojën, mësacuanî re'oye yo'oye gare ro'tama'iñë. Ro re'lo cocare mësacuanî canî ahojën, mësacua re'lo cocare bacuanî sa'ñëña caye ro'tajën, yë'ëre gu'aye cajën, yë'ëre jo'canî senjojë'ën, mësacuanî yihuoyë bacua. ¹⁸Mësacuanî re'oye yo'oye ro'tacuabi mësacuanî re'lo coca catoca, bojoyë yë'ë. Yë'ëbi mësacua naconî beoguëbi ja'anre achatoca, bojoyë yë'ë. ¹⁹Ja'nca bojoguë ba'ïto, yureña yë'ë bain sanhuë, ja'ancua, mësacuanî coquejën cajëna, mësacua ba'iyete ai oiguë ëñañë yë'ë. Cristonî si'a recoyoreba ro'tajën, baguë yëye se'gare te'e ruiñë yo'oye ro'tajën, Cristo ba'iyë'ru güina'ru ba'iyë ëjojën ba'ijë'ën caguë, mësacua ba'iyete ai oireba oiguë ëñañë yë'ë. ²⁰Mësacuabi yë'ë ye'yose'le'ru tin yo'ojëna, yë'ë yua mësacuanî cocare toyaguëbi mësacua naconî ba'ija'ma caguë, yë'ë yua gue ro'taye beoye caguë ë ba'iyë yë'ë. Mësacua naconî ba'iyë poretoca, mësacuanî quë'rë te'e ruiñë yihuoguë care'ahuë yë'ë.

El ejemplo de Agar y Sara

²¹Yureca, mësacuabi Moisés ira coca toyani jo'case'ere te'e ruiñë yo'oni Riusu bain ruiñë yëjëna, mësacuanî ñaca senreba senni achayë yë'ë: ¿Ba ira coca toyani jo'case'ere te'e ruiñë achani masiye mësacua? ²²Ja'an cocare ëñajën, Abraham yo'oguë ba'ise'ere masiyë mësacua. Samu zin hua'nani baguëña baguë. Ja'nca baguëbi ru'ru ba'iguëni ba yo'o con hua'go Agar hue'ego naconî baguëña. Yo'je raisi'quëni baguë rënjoreba Sara hue'ego naconî baguëña. ²³Ja'nca baguë, ru'ru raisi'quë, Ismael hue'eguëte cu'eto, Abraham se'gabi yo'oguë, Riusu coca canî jo'case'ere ro'tama'iguë, Zinni baza caguë, ba yo'o con hua'go naconî zin cu'ejaquëña. Yo'je raisi'quëca, Isaac hue'eguëte cu'eto, Riusu coca yo'oja'yete canî jo'case'ere ro'taguë, baguë rënjoreba naconî zin cu'ejaquëna, Riusu coca canî jo'case'le'ru ti'an raquëña baguë. ²⁴Ja'an cocare achani ro'tato, Riusubi mainî ñaca ye'yoye yëji: Ja'an romi hua'na tin ba'ijëna, Riusubi güina'ru samu coca tin cocare baguë bainni canî jo'cabi. Yequë cocare canî jo'cato, Sinai casi cubëte ba'iguë, ba ira cocare Moisesna canî, maina si'a jëja guanseye jo'cabi. Ja'an cocare ro'tato, Agar hue'ego ba'isi'co'ru ba'iji. Ai guaja yo'o consi'co ba'igona, bain hua'nabi ba ira guanseye cocare te'e ruiñë yo'oye yëto, ro guaja yo'oye bayë. ²⁵Bago mami Agare ro'tato, Arabe bain cocabi Sinai cubëte ro'tayë. Ai guaja yo'o consi'co ba'igona, judío bain yureña Jerusalén huë'e jobona sani, Riusuna gugurini rëinjën, bago ba'ise'le'ru güina'ru ba'iyë. Bago ro guaja yo'o congo ba'ise'le'ru ro guaja yo'ojën, Moisés ira guanseni jo'casi cocare yo'oye yëyë. ²⁶Yequë coca canî jo'case'ere ro'tato, Riusu coca yo'oja'yete Abrahamni canî jo'case'le ba'iji. Ja'an cocare si'a recoyo

ro'tacuabi yua Abraham rënjoreba Sara hue'ego ba'isi'co'ru güina'ru ba'iyë. Bainni ro guaja yo'o coñe beoye bacoña. Riusu bainreba casi'cua güina'ru ba'iyë. Baguë coca yo'oja'yete cani jo'case'ere si'a recoyo ro'tajën ba'icua sëani, Riusuni te'le zi'inni ba'ijën, baguë naconi baguë guënamë re'oto ba'i jobote si'arën ba'ijën, baguë mamacua casi'cua ba'ijën, gare carajeiye beoye ba'ija'cua ba'iyë mai. ²⁷Riusu cocare ëñajën, yeque quë'rore'ga ñaca masini, yë'ë yure case'ere ro'tajë'n:

Yë'ë baingo garasi'co, zinre të'ya raiye porema'igo, gare ja'siye ai yo'oma'isi'co ba'igona, më'ëni ai ta'yejeiye bojo güeseja'guë'ë yë'ë. Ja'nca bojogo ba'ija'co sëani, si'a bainni quëani achogo bojogo ba'ijë'n.

Më'ë të'ya raiye porema'ise'ebi yureña jo'cani senjosi'co ba'igota'an, jë'te ai jai jubë zin hua'nani bani ba'ija'go'co.

Ëñjëni bojogo ba'igo'ru quë'rë jai jubëni bani ba'ija'go'co, cani jo'case'e ba'iji.

²⁸Ja'an cocare ro'tajën ba'ijë'n, yë'ë bain sanhuë. Mai hua'na yua Riusu bainreba ba'icua'bi baguë coca yo'oja'yete si'a recoyo ba'ijën, Riusu mamacua re'huasi'cua ba'iyë mai. Maire ja'nca re'huaguë, baguë coca yo'oja'yete cani jo'case'e'ru güinareba'ru yo'oji baguë. Abrahamni cocare cani jo'caguë, Më'ë yua zin hua'guëni baja'guë'ë cani jo'caguë, baguë coca case'e'ru güina'ru yo'oguë, Isaac hue'eguëte baguëna, insini jo'cabi. Ja'nca insini jo'caguë, maire'ga güina'ru baguë bayete insini jo'caji Riusu. ²⁹Yureca yeque cocare ro'tani ye'yejë'n. Abraham se'gabi zinni baza caguë, Ismael hue'eguëni baguëna, ja'nre'bi yo'je, Isaacbi ti'anguëna, Ismaelbi yua Isaacni ai je'o baguëna. Riusu Espíritu congüë jo'casi'quëni ai hui'ya yo'oguëna. Ja'nca yo'oguëna, yureña bain Moisés ira coca yo'oye ro'tacua, ja'ancua'ga maini güina'ru je'o bayë. ³⁰Ja'nca bajëna, Riusu coca Abrahamni cani jo'case'ere ro'tani ye'yejë'n. Ñaca cani jo'cabi: “Ba hua'go Agar hue'ego, bago mamaquë Ismael, bacuare gare saoni senjojë'n. Yo'o congo sëani, bago mamaquëbi më'ë bayete con baye gare porema'iji. Më'ë rënjoreba mamaquë ba'iguë, yë'ë insija'ye ba'iguë, Isaac hue'eguë, ja'anguë se'gabi më'ë bayete coni baja'guë'bi.” Ja'an coca toyani jo'case'ere ro'tani, coquejën ye'yocuabi më'sacuana ti'anjën, Moisés ira guanse cocare te'le ruiñe yo'ojën ba'ijë'n cajëna, më'sacua yua gare coque güeseye beoye ba'ijë'n. ³¹Yureca, yë'ë bain sanhuë, ja'an cocare më'sacuani yihuohuë yë'ë. Ja'nca yihuoguëna, ñaca te'le ruiñe ye'yejë'n ba'ijë'n: Riusu re'o bain ba'iyë yëtoca, Moisés ira coca guanseni jo'case'ere yo'oye beoye gare ba'iyë mai. Riusu Raosi'quëreba Jesucristo hue'eguëni si'a recoyo ro'tasi'cuare sëani, Riusubi yua baguë re'o bainrebare maire re'huani maini baji. Ja'nca sëani, Cristo yëyete jo'caye beoye yo'ojën, bojojën ba'ijë'n.

Firmes en la libertad

5 ¹Ja'nca baguëni si'a recoyo ro'tajëna, Cristobi gare se'e maini ro guaja yo'o güesema'iji. Baguë yëyete jo'caye beoye yo'ojën bojocua se'ga ba'iyë mai. Ja'nca ba'licua sëani, yequëcuabi ba cocare yo'oye guansetoca, gare se'e ro guaja yo'omajën ba'ijë'ën.

²Yureca, ñaca te'e ruiñereba achani ye'yejë'ën. Yequëcuabi mësacuani cajën, Moisés ira coca cani jo'case'ere yo'oñu cajën, mësacua go neño ga'nire tÿoye guansetoca, gare tÿo güeseye beoye ba'ijë'ën. Ja'nca tÿo güesetoca, Cristobi mësacuani gare coñe beoye ba'iji. ³Yë'ëbi yihuoguëna, te'e ruiñe achani ye'yejë'ën. Mësacuabi mësacua go neño ga'nire tÿo güesetoca, ja'nrëbi Moisés ira coca guanseni jo'case'e si'ayerebare te'e ruiñe yo'oye bayë. ⁴Riusu re'o bain ruiñu cajën, ba ira cocare yo'o bi'ratoca, Cristo junni tonse'ebi mame re'huasi'cua ba'iyë gare porema'iñë. Riusubi mësacuani ëñani, baguë re'o bainre mësacuare gare re'huama'iji. ⁵Ja'nca ba'iyeta'an, maibi Riusu Espiritute bacua sëani, Riusu re'o bain re'huasi'cua ba'iyë mai. Ja'nca re'huasi'cuabi Riusu coca yo'oja'yete cani jo'case'ere si'a recoyo ro'tajën, Riusu in raí umuguse ti'añete jo'caye beoye ëjojën ba'iyë. Aito. Baguë naconi si'arën ba'ijën ba'ija'cua'ë mai, cajën ëjoyë. ⁶Cristobi maire mame re'huani baguëna, Riusubi maire ëñani, baguë re'o bainre maire re'huani, maini baji. Ja'nca sëani, bain go neño ga'ni tÿoyose'ere ëñama'iji Riusu. Jesucristoni si'a recoyo ro'tajën, baguë naconi sa'ñeña te'e yëreba yëjën ba'ijë'ën. Riusubi ja'anre ëñani, maini ai bojoji.

⁷Yureca, mësacuani si'a jëja senni achaye bayë yë'ë. Mësacuabi Cristo naconi te'e zi'inni ba'licuabi re'oye yo'ojën ba'isi'cuata'an, mësacua ÷queaca ro'tajën, tin cocare achajën, ba te'e ruiñe ba'í cocare ro jo'cani senjore'ne? ⁸Riusu yua mësacuani cuencueni, Cristo bain ba'iyë choisi'quëbi tin cocare achani yo'oye gare guanseye beoye baji'i. ⁹Ën cocare achani gare huanë yeye beoye ba'ijë'ën. Riusu cocareba case'e'ru choa ma'carë se'ga tin yo'o bi'ratoca, si'a jubëbi te'e jëana Cristoni ro'taye gare jo'cani senjoñë. ¹⁰Mësacuabi ja'nca jo'cani senjoñe ro'tacuareta'an, mësacua te'e ruiñe yo'ojën ba'ija'yete Riusuni señë yë'ë. Senguëna, mësacua tin coca yo'oyete mësacuani jo'cani senjo güeseji. Yë'ë yua baguë cocarebare mësacuani te'e ruiñe quëani achosi'quëbi mësacua te'e ruiñe achani yo'oyete jo'caye beoye ëjoyë yë'ë. Yequëcuabi mësacuani tin ye'yojënna, Riusubi bacuani ëñani, ëja bain ba'icuareta'an, bacuani bënni senjoñe se'ga ba'ija'guë'bi.

¹¹Yureca, yequëcuabi yë'ë ye'yoyete cajën, mësacua go neño ga'nire tÿo güesejë'ën caji, yë'ëre cajën ba'iyë. Ja'nca cajën ba'licuabi ro coqueyë. Bacua cayete gare achaye beoye ba'ijë'ën. Yë'ë yua ja'nca ye'yotoca, judío

bainbi yê'ëni je'lo bama'ire'ahuë. Ja'nca ye'yotoca, Cristo junni tonsi coca ye'yoye'ru tin ye'yore'ahuë yê'ë. Ja'nca tin ye'yotoca, judío bainbi yê'ëni bëinjën ëñama'ire'ahuë. ¹²Ja'nca coquejën, mësacuanî tin ye'yojën ti'ansi'cuabi cajën, mësacua go neño ga'nire tÿyo güesema'itoca, Riusubi bëinji, ja'anre hui'ya cajën ba'ijëna, Riusubi te'e jëana bacuani bënni senjoja'guë cayë yê'ë.

¹³Ja'nca ye'yocuareta'an, gare achaye beoye ba'ijë'ën, yê'ë bain sanhuë. Riusubi mësacuanî choiguëna, mësacuabi baguë bainreba ba'iyë porejën, Cristo cocareba case'ru ro guaja yo'oye beoye te'e ruiñe yo'ojën, baguë naconi te'e ba'ijën bojoyë. Ja'nca ba'icuabi mësacua ëñare bajën, yê'ë yëye'ru si'aye yo'ozä cayë beoye ba'ijë'ën. Mësacua gu'a ëase'ere yo'oye yëtoca, gu'aji. Mësacua yëyete yo'oto, ru'ru sa'ñeña oire bajën, sa'ñeña yo'lo conjën ba'ijë'ën. ¹⁴Moisés ira coca toyani jo'case'ere ro'ta beoye ba'ijë'ën, yê'ë bainni ye'yejë'ën. Riusubi ja'an cocare baguë bainna jo'caguë, ñaca se'gare ro'taguë jo'cabi: “Mësacua ba'iyete ro'tajën ba'iyë'ru sa'ñeña oire bani ro'tajën ba'ijë'ën” canî jo'cabi. ¹⁵Baguë canî jo'case'ru güina'ru yo'oma'itoca, ro mësacua yëse'e se'gare yo'oye ro'tajën, airu hua'i hua'na yo'oye'ru, sa'ñeña huajën ba'iyë. Ja'nca sëani, mësacua ëñare bajën, sa'ñeña oire bani conjën ba'ijë'ën. Ja'nca ba'ima'itoca, mësacua yua Cristo beoye ba'ijë'ën, yê'ë bain naconi te'e zi'inni ba'iyete gare jo'cajën carajeyë.

Los deseos humanos y la vida por el Espíritu

¹⁶Mësacuanî ja'nca yihuo cocare caguë, ën cocare quë'rë ta'yejeiye yihuoguë ba'iyë yê'ë. Mësacua yo'ojën ba'iyete cato, Riusu Espíritu cayë se'gare yo'ojën ba'ijë'ën. Ro mësacua ro'tayete yo'oye beoye ba'ijë'ën. ¹⁷Ro mësacua yëse'ere yo'oye ro'tajën, Riusu Espíritu cayë'ru gare tin ro'tacua ba'iyë mësacua. Ën yija bain ro'tayete cato, Riusu Espíritu ro'taye'ru gare te'e ro'taye beoye ba'iyë. Ja'nca sëani, mësacua ba'iyete ro'tajën, ro yê'ë yëse'ere yo'oye beoye ba'iyë cajën, Riusu Espíritu cayë se'gare'ru yo'oye ro'tajën ba'ijë'ën. ¹⁸Ja'nca yo'oye ro'tajën, Riusu Espíritubi mësacuanî yo'lo güesetoca, Moisés ira coca canî jo'case'ru güina'ru yo'oyete gare se'e ro'tani yo'oye yëma'inë mësacua.

¹⁹Ën yija bain yo'oye ro'tayete cato, mësacuabi ja'anre re'oye masiyë. Ñaca yo'oye ro'tajën ba'iyë: Huejama'icuata'an, sa'ñeña yahue bajën a'ta yo'oyë. Bacua gu'a ga'nihuëbi ja'nca yo'ojën, Riusu cuencueni jo'case'ru tin yo'oye ro'tajën, Riusuni gu'aye yo'oyë. Ja'nca yo'ocuabi bacua gu'a ëase'ere yo'oye jo'cayë gare porema'inë. ²⁰Riusu ba'iyete güejën, huacha riusu, ro bacua yëse'e se'ga, ja'anre yëjën ba'iyë. Te'e ruiñe masiza cajën, huati hua'i naconi coca senni achaye yëjën ba'iyë. Ën yija bain'ga sa'ñeña je'lo bayë yëjën, bëin cocare sa'ñeña cajën, Yê'ë yua quë'rë ta'yejeiguë

ba'iyë cajën, bacua bainre què'rë yo'je ba'licuare re'huani saoyë. Bacua huanoñe se'gare'ru yo'oye ro'tajën, sa'ñeña yo'o coñete gare jo'ca güeseyë. ²¹Yequëcua ba'iyete ai gu'aye cajën, bainre huani senjojën ba'iyë. Jo'cha äaji cajën, jo'chana güebejën, gue güihuara bojojën, bacua güebe gajecua naconi ganijën, ro bacua yëse'e'ru ja'nca yo'ojën gu'ajeyë. Mësacuanì ja'nca yo'oma'iñe yihuosi'quëbi yure mësacuanì se'e yihuoguë ba'iyë yë'ë. Ja'nca gu'aye yo'ojën ba'itoca, Riusu ta'yejeiye ba'iyete baguë bain naconi te'e baza cacuareta'an, Riusubi gare ënseji.

²²Mësacua yua ja'nca yo'oye beoye ba'ijën, Riusu Espíritu yo'o güeseyete yo'oye ro'tajën ba'ijë'ën. Ja'nca yo'ojën ba'itoca, yequëcua ba'iyete què'rë ro'tajën, bacuanì oire bani coñe yëjën, Riusu yo'ore conjën ta'yejeiye bojojën, recoyo re'o huanoñe te'e ruiñe masijën ba'iyë. Mësacua yo'oye yëyete ro'tamajën, yequëcua ba'iyete què'rë ro'tajën, bacuanì re'oye yo'oye conjën, mësacua bayete bacuana ro insijën, mësacua yo'oja'ye case'ere te'e ruiñe yo'ojën ba'iyë. ²³Yequëcuabi mësacuanì gu'aye yo'ocua'eta'an, bacuanì re'oye yo'ojën, ro mësacua yëse'ere yo'oye jo'cajën ba'iyë. Riusu Espíritubi yo'o güeseguëna, mësacuabi ja'nca yo'ojën, Moisés ira coca toyani jo'case'e yo'oye'ru què'rë te'e ruiñe yo'ojën ba'iyë mësacua. ²⁴Jesucristoni si'a recoyo ro'tani baguë yo'ore te'e ruiñe coñe ro'tatoca, ro ën yija ba'iyete gare se'e ro'taye beoye ba'ijën, ro mësacua yëse'ere yo'oye gare se'e yëye beoye ba'iyë. ²⁵Yureca, mai yua Riusu Espíritu cayete te'e ruiñe yo'ojën, Espíritu yo'o güeseyete si'a bannì masì güeseñu cayë.

²⁶Ro mai yëse'ere gare ro'taye beoye ba'ijën, ro mai ba'iyete ta'yejeiye ëñoñe beoye ba'ijën, sa'ñeña gu'aye caye beoye ba'ijën, yequëcua què'rë re'oye ba'iyete ro ëa ëñañe beoye bañuni.

Ayúdense unos a otros

6 ¹Yureca, yë'ë bain sanhuë, mësacua bain jubë ba'licuare ba'iguëbi Riusuni gu'aye yo'otoca, mësacua Riusu Espírituni ye'yesi'cua yua ja'an bainguëni bojora'rë yihuojën, re'oye yo'oye baguëni bëiñe beoye masì güesejé'ën. Ja'nca masì güesejën, mësacua'ga ëñare bajën, güina'ru gu'aye yo'oma'iñe cajën ba'ijë'ën. ²Sa'ñeña ba'iyete jo'caye beoye ro'tajën, sa'ñeña conjën, gu'aye yo'oma'iñete si'a jëja yihuojën ba'ijë'ën. Ja'nca conjën ba'itoca, Cristo yëye'ru te'e ruiñe yo'ojën ba'iyë.

³Yequëcuabi ja'ansi'cua ba'iyete ro'tajën, Riusuni gare gu'aye yo'oma'iguë'lë yë'ë cajëna, mësacua yua ja'nca ta'yejeiye camajën ba'ijë'ën. Ja'nca catoca, te'e ruiñe cama'iñë. ⁴Mësacua yo'ojën ba'iyete ëñajën, Riusu cocareba canì jo'case'ere te'e ruiñe ro'tajën, Riusu ëñañe'ru mësacua ba'iyete ëñajën ba'ijë'ën. Ja'nca ëñajën, mësacuabi re'oye yo'ojën ba'itoca, Riusuni surupa cajën bojojën ba'ijë'ën. Mësacua bain yo'oye'ru

què'rè re'oye yo'ojèn ba'itoca, ta'yejeiye camajèn ba'ijè'ën. ⁵Riusu se'gabi mèsacua yo'ojèn ba'ise'ere èñani bojotoca, re'oye ro'tajèn bojojè'ën. Riusubi èñani bojoma'itoca, mèsacua se'gabi mèsacua recoyo yo'oyete baguèni te'e ruiñe senni achajèn, baguè coñe se'gare ro'tajè'ën.

⁶Mèsacuabi Riusu cocarebare ye'yejèn, yequèbi masiye ye'yoguèna, ba ye'yoguèni re'oye ro'ijèn, baguèni re'oye bojo güesejè'ën.

⁷Yureca, gare coque güeseye beoye ba'ijè'ën. Riusu yèye'ru tin yo'otoca, baguè bënni senjoja'ñete jèaye gare porema'iñè. Riusubi si'a bain yo'ojèn ba'iyete èñani, ga bainguèni yo'oja'yete cuencueni re'huacaiji.

⁸Mèsacuabi yua ro mèsacua yèse'e se'gare yo'ojèn ba'itoca, mèsacuabi ro sa'ntijèn, bënni senjosi'cua ba'ija'cua'è. Mèsacuabi Riusu Espíritu yèye se'gare yo'ojèn ba'itoca, mèsacua ai bojoreba bojo recoyo huanõe ba'ijèn, Riusu naconi si'arèn ba'ijèn, gare junni huesèye beoye ba'ija'cua'è.

⁹Ja'nca ba'ija'cua sèani, ai yo'ojèn ba'ito'ga, Riusu Espíritu yo'o caye se'gare jo'caye beoye te'e ruiñe yo'ojèn ba'ijè'ën. Ja'an yo'ore jo'caye beoye yo'ojèn ba'itoca, Riusu cuencuesirèn ti'anguèna, Riusubi maini ai ta'yejeiyereba bojo güeseja'guè'bi. ¹⁰Ja'nca sèani, mai porese'e'ru si'a bainni re'oye yo'ojèn bañuni. Cristo bainreba, mai jubère concua, ja'ancuare què'rè ta'yejeiye re'oye yo'ojèn bañuni cayè yè'è.

Advertencias y saludos finales

¹¹Yureca, mèsacuani despídie bi'raguè, yè'è se'gabi mèsacuani cocare yihuoguè toyayè. Yè'è jai letra toyase'ere èñani, yè'è toyase'ere masijè'ën. ¹²Ba coquejèn ye'yocuabi mèsacuana ti'anjèn, bainbi maire re'oye èñajèn ba'ija'bè cajèn, mèsacuani go neño ga'nire tèyo güeseye ro'tayè. Cristo junni tonse'ebi tèani baja'yete quèani achocuareta'an, judío èja bainbi bacuani je'o bama'iñe cajèn, mèsacua go neño ga'nire tèyo güeseye ro'tayè. ¹³Bainni ja'nca tèyo güeseye ro'tacuabi Moisés ira coca toyani jo'case'ere yo'oye ro'tama'iñè. Mèsacua tèyo güeseja'yete èñajèn, Mèsacuani ai re'oye yo'o conhuè cajèn, ja'anre ai ta'yejeiye cani achoye ro'tajèn ba'iyè bacua. ¹⁴Ja'nca ta'yejeiye cani achocuata'an, yè'èca Jesucristo yo'ogué ba'ise'e se'gare ta'yejeiye cani achoye ro'taguè ba'iyè yè'è. Baguèbi crusu sa'cahuèna junni tonguèna, Riusu bainreba ba'iyè poreyè mai. Ja'nca cani achoye ro'taguè sèani, èn yija ba'iyete ye'yesicua yo'ojèn ba'iyè'ru gare yo'oye yèma'iguè ba'iyè yè'è. Bacua yèse'e'ru yo'oye, bacua se'gare'ru huanõe ba'iyè, ja'anre gare yèma'iguè ba'iyè yè'è. ¹⁵Ja'nca ba'iguèbi bain go neño ga'ni tèyose'ere cato, èmèje'en yo'ose'e se'ga ba'iguèna, ta'yejeiye ro'tama'iñè yè'è. Bain recoyo mame re'huase'ere cato, sa'nahuè yo'ose'e ba'iguèna, ai ta'yejeiye ro'tayè yè'è. ¹⁶Riusubi mame recoyo re'huaguèna, bacua ja'anrè yo'ojèn ba'ise'ere gare jo'cani, Espíritu yèye'ru te'e ruiñe yo'ojèn ba'icua'cu'eguè, baguè

bainre bacuare re'huani baguë, bacuare ai re'oye conguë, bacuani ai bojo güeseji. Yequëcua, Espíritu yëye'ru yo'oye güecuabi, Israel bainguë sëani Riusu re'o bainguë'ë yë'ë cajën ba'icua, ja'ancuare cu'ema'iji Riusu.

¹⁷Yureca, yë'ë yihuo cocare cani tējihuë yë'ë. Yequëcuabi yë'ëre cajën, Cristo cuencuesi'quë beoji baguë, yë'ëre cajënna, bacuabi rani, yë'ë ja'si nesiruanre ëñaja'bë. Jesucristo yo'ore conguëna, yequëcuabi yë'ëni huaë'ë. Ja'nca sëani, Jesucristoni te'e ruiñe yo'o conguë ba'iyë yë'ë.

¹⁸Yureca, yë'ë bain sanhuë, mai Ējaguë Jesucristoni mësacuarë senni achaguë, mësacuani recoyo te'e zi'inni ba'iguë, mësacuani bojo güeseja'guë cayë yë'ë. Ja'nca raë'ë. Amén.

San Pablobi

EFESO

Bainni utire toyani saobi

Saludo

1 Yë'ë, Pablo hue'eguëbi, Riusubi yë'ëre cuencueni re'huaguëna, baguëre ta'yejeiye yo'o conguë ba'iguë'ë. Jesucristobi yë'ëre choini re'huaguëna, baguë yo'ore yo'oguë ba'iyë. Ja'nca ba'iguëbi, mësacua Cristo bain baguëni si'a recoyo ro'tajën ba'ijëna, mësacua Cristo bainreba Efeso hu'e jobore ba'icua, ja'ancuani utire toyani saoyë yë'ë. **2** Mai Taita Riusu, mai Èjaguë Jesucristobi mësacuani ai oijën conjën, mësacuani ai recoyo bojo güeseja'bë cayë yë'ë.

Bendiciones espirituales en Cristo

3 Yureca, mai Taita Riusure ro'tato, mai Èjaguë Jesucristo Ja'quë ba'iguëna, baguë ta'yejeiyereba ba'iyete bojoreba bojojën cañuni. Baguëbi maire ëñani, Yë'ë bain Cristoni si'a recoyo ro'tajën ba'icua ta'yejeiyereba re'oye conza caguë, baguë guënamë re'oto bayete caraye beoye maina jo'cabi. **4** Èn yijare re'huani jo'casirën quë'rë ja'anrë mai ba'ija'yete ro'tani, baguë bainreba ba'ija'yete cuencueni, Jesucristo tëani baja'yete re'huani tonbi. “Yë'ë bainreba ba'ija'cuabi gare recoyo tënoreba tënosi'cua ba'ijën, gu'a jucha gare senjosi'cua ba'ija'bë” caguë, **5** mai ba'ija'yete ro'tani, maini ai yëreba yëguë bajili. Ja'nca yëguë sëani, Jesucristobi mai gu'a jucha ro'ire junni tonja'ñete ro'tani, mai ba'ija'ye, baguë bainreba ba'ija'yete cuencueni, Yë'ë re'o zin hua'nare bacuare re'huani baza caguë, baguë yo'oguë ba'ija'yete bojoguë ro'tani, cuencueni tonbi Riusu. **6** Ja'nca cuencueni tonguëna, maibi yureca baguë ta'yejeiyereba ba'iyete jo'caye beoye bojoreba bojojën cañuni. Baguë

guënamë re'oto bayete maini ai ba'iyë ai re'oye jo'caguë ba'iji. Baguë Zin ai yësi'quë naconi te'e zil'inni ba'icuabi baguë bayete ai coreba cojën, ai bojoyë mai cajën, baguë ta'yejeiye ba'iyete jo'caye beoye cajën bañuni. 7 Riusubi maini, gu'a jucha yo'ojën ba'isi'cuani ai oiguë basi'quë sëani, baguë Zin Jesucristobi crusu sa'cahuëna junni tonguëna, baguë zie jañuni tonse'ebi Riusu bainrebare re'huasi'cua ba'iyë mai. Mai gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare se'e ro'tama'iguë ba'iji Riusu. 8 Maini ja'nca ai yëreba ai yëguëbi baguë ba'iyete ta'yejeiyereba maini masi güeseji. 9 Baguë ai ba'irën cuencueni re'huase'ere, baguë yurerën tëca yahue masise'ere yurera maini te'e ruiñe masi güeseji. Baguë Zin Jesucristo raoja'yete zoe ro'tani, maini yureña masi güesebi. 10 “Baguë raoja'rën ti'anguëna, si'aye yë'ë re'huanì jo'case'e, yija re'oto, guënamë re'oto re'huanì jo'case'e beoru ñë'coni baguëna jo'caza” caguë yo'obi Riusu.

11 Ja'nca yo'oguëbi maire'ga cuencueguëna, maibi baguë naconi te'e zil'inni baë'ë. Baguë ai ba'irën ba'ise'e'ru yurera maire ja'nca zil'inni ba'iji. Ai ta'yejeiye yo'oye pore Ëjaguë sëani, maire choini baguëna, baguë bayete te'e conì bayë mai. 12 Ja'nca sëani, mai hua'nabi Cristoni si'a recoyo ro'tajën, yequëcua'ru quë'rë ja'anrë ro'tajën ba'icuabi baguë ta'yejeiyereba ba'iyete bojojën cañuni. Baguë ba'iyete ai ba'iyë quëani achoñuni. 13 Mësacua'ga baguë te'e ruiñe ba'i cocarebare achani, Cristo tëani bayete masini, mësacuabi ai bojojën, Cristoni si'a recoyo ro'tajëna, Riusubi baguë coca canì jo'case'e'ru güina'ru yo'oguë, baguë Espíritute mësacuana raoni jo'canì, baguë bainrebare mësacuare re'huanì babi. 14 Ja'nca re'huanì baguëna, mësacuabi baguë Espíritute bajën, baguë guënamë re'oto bayete coja'rën ti'añe tëca bajën, mësacua conì baja'yete te'e ruiñe masiyë. Ja'nca masijën, baguëni bojojën, baguë ta'yejeiyereba pore Ëjaguë ba'iyete ai ba'iyë quëani achojën, si'a bainni masi güesejën bañuni.

Pablo pide a Dios que dé sabiduría a los creyentes

15 Riusubi maina ja'nca insini jo'caguëna, yë'l'ga mësacua si'a recoyo ro'tase'ere achani, ai bojohuë. Mësacuabi mai Ëjaguë Jesusni si'a recoyo ro'tani, si'a baguë bainni ai recoyo oijën conjëna, yë'l'ga ja'anre achani, 16 ai bojo recoyo re'huanì, Riusuni jo'caye beoye mësacuare surupa caguë, mësacua ba'iyete Riusuni si'arën senni achaguë ba'iyë yë'ë. 17 Mai ta'yejeiyereba Ëjaguë Riusu, mai Ëjaguë Jesucristo Ja'quë, ja'anguëni senni achaguë, baguë ta'yejeiye masiyete mësacuani te'e ruiñe masi güesej'ën señë. Baguë ba'iyete re'oye ye'yeni, baguëni quë'rë se'e ai re'oye masi güesej'ën, señë yë'ë. 18 Ja'nca masi güesequëna, mësacuabi Riusu ba'iyete gare huesësi'cua ba'ijën, mësacua yua baguë ta'yejeiye ba'iyete ai ëama'iñereba masija'cua'ë. Baguë guënamë re'oto bayete

mësacua gare carajeiye beoye coní baja'yete masini, yè'ère choisi'quë sèani, baguë naconi si'arën ba'ija'yete conni bazaniñë cajën, si'a baguë bain naconi ai ta'yejeiye bojojën ñë'caja'yete gare jo'caye beoye ëjojën ba'ija'cua'ë. ¹⁹Baguë ta'yejeiyereba pore Èjaguë ba'iyere'ga masija'cua'ë mësacua. Mai gare ëñama'ise'e ba'iyeru què'rë ai ta'yejeiye yo'oye poreguëbi baguë bainre, Cristoni si'a recoyo ro'tacuare sèani, maire ai ta'yejeiye ai re'oye conni cuiraji. Ja'nca ai ta'yejeiye yo'oye poreguëna, maibi yuara masiyë, ²⁰Cristo junni tonsi'quëni huajë güesesi'quë sèani. Maina Raosi'quëreba ba'iguëbi junni tonguëna, mai pore Èjaguë Riusubi baguëni huajëreba huajë güeseni, si'a guënamë re'oto ba'icua'ru què'rë ta'yejeiye Èjaguëre baguëte re'huani, baguë jëja ca'ncona bëa güesebi. ²¹Ja'nca bëa güeseaguë, si'a guënamë re'oto ëjacua, si'a ën yija re'oto ëjacua, si'a ëjacua ba'ijën ba'isi'cua, si'acua'ru què'rë ai ta'yejeiye Èjaguëre ba Cristore re'huani baguëni guanse güesebi Riusu. ²²Ja'nca guanse güeseaguëbi ba je'ocua si'acuare ta'yejeiye ënseni, bacua, baguë bayere'ga si'ayete yè'ë bayete jo'cani, Yè'ë bayete si'aye bajë'n më'ë'ga, caji. Yè'ë bainreba jubë si'a jubëte ñë'coni, bacua què'rë ta'yejeiyereba Èjaguë ba'ijë'n, caji. ²³Ja'nca cani jo'caguëna, mai yua Cristo bain jubëreba ba'ijën, Cristoni te'e zi'inni ba'icua ba'ijën, baguëre yo'o concua re'huasi'cua ba'iyë mai. Ja'nca re'huasi'cua ba'ijënna, baguë bayete cato, gare carajeiye beoye maina si'arënreba ro insireba insini jo'caguë, maina ai re'oyereba ai re'oye cuiraji Cristo.

Salvos por el amor de Dios

2 ¹Yureca, mësacua ja'anrë ba'ijën ba'ise'ere ro'tato, mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'e ro'ire gare bënni senjoja'cua se'ga ba'ijën ba'nhuë. Riusuni gare huesëcua ba'ijën, ²ro ën yija bain yo'ojën ba'iyeru gu'aye yo'ojën, zupai huati ëñoñe se'gare'ru yo'ojën ba'ijën ba'nhuë mësacua. Ai gu'a huati sèani, si'a bainni coqueza caguë, Riusu yëye'ru maini tin yo'o güeseji. Riusu guanseni jo'case'le'ru si'a bainni gare tin yo'o güeseji baguë. ³Ja'nca yo'o güeseaguëna, mai si'acua'ga zupai huati yëye'ru yequërëña yo'ojën ba'ijën ba'nhuë. Ro mai gu'a ëase'e se'gare ro'tajën, gu'aye yo'oye se'gare ro'tajën, yo'o bi'rajën ba'nhuë mai. Si'a ën yija bain yo'oye'ru güina'ru yo'ojën, Riusu yëye'ru gare yo'oye güejën, Riusu bënni senjoja'cua se'ga ba'ijën ba'nhuë mai. ⁴Ja'nca ba'isi'cuareta'an, Mai Èjaguë Riusu, yua si'a bainni oire bani caraye beoye coñe yëguëbi maire ai ta'yejeiye ai yëguë, maini bënni senjoñe ro'tama'iguë baji'i. ⁵Maire bënni senjoja'ñe ba'ise'ere ro'tato, ro gu'aye yo'ojën ba'isi'cua, mai se'gabi mame recoyo re'huaye gare porema'icua ba'ijën ba'nhuë. Ja'nca ba'isi'cua ba'ijënna, Riusubi maire ai ba'iyë ai yëguëbi mame recoyo ba'icuaire maire re'huani, baguë re'o bainre

re'huani, Cristo naconi maire babi. Ja'nca sèani, Riusu se'gabi re'oye yo'oye yèguè, mèsacuaire tèani, mèsacuani baji. ⁶Ja'nca tèani baguèbi, baguè ba'i re'otore maire masi güeseni, Cristo Jesús huajè güesesi'què naconi maini te'e bëa güeseji. Baguè naconi carajeiye beoye si'arèn ba'i güeseji maire. ⁷Ja'nca güesejuèbi bacuani ai ba'iyè ai oire baguè, baguè ba'i re'oto ba'ija'rèn ba'ijènna, si'a baru ba'icuaire maire èñoñe ro'taji. “Èñajè'èn. Ro gu'a jucha yo'ojèn ba'isi'cuabi yè'è yèye'ru yo'oye gare poremajènna, bacuani ai ba'iyè ai oire baguè, mame recoyo bacuaire re'huani, yè'è ba'i re'otona tèani bahuè. Cristo Jesús naconi yè'è bayete te'e conì bacua ba'iyè bacua” maire caja'guè'bi Riusu. ⁸Ja'nca sèani, Riusu tèani base'ere cato, baguè se'gabi mèsacuani oire bani, mèsacuaire tèani babi. Ro mèsacua yo'ojèn ba'ise'ebi baguè ba'iruna ti'añe gare porema'icua baè'è. Mèsacuabi Cristoni si'a recoyo ro'tajènna, baguè se'gabi mèsacuaire tèani babi baguè. ⁹Mèsacua se'gabi baruna ti'añe ro'tajèn, Re'oye yo'oni ti'anza cajèn ba'icuata'an, ti'añe gare porema'iniè. Yè'è se'gabi re'ogué sèani, Riusu bainguè ruèn'è yè'è catoca, Riusubi yèma'iji. Ja'nca sèani, Riusu se'gabi maini oire bani, maire tèani baji. ¹⁰Riusubi maire re'huani jo'ca bi'raguè, re'oye yo'oye se'gare ro'taja'bè caguè, maire Cristo Jesusna te'e zi'in güeseye ro'tani, maire tèani re'huani jo'cabi baguè.

La paz que tenemos por medio de Cristo

¹¹Ja'nca sèani, mèsacua ja'anrè yo'ojèn ba'ise'ere ro'tani, mèsacua Cristo naconi yure mame re'huase'ere bojojèn ba'ijè'èn. Mèsacua yua judío bain jubè ba'ima'icua ba'ijènna, judío bainbi mèsacuani èñani, mèsacuaire cajèn, Gu'ana'è. Si'si yo'o bain'è. Go neño ga'ni tàyoma'isi'cua'è, mèsacuaire cajèn baè'è. Ja'nca ba'icuabi Riusu re'o bain, go neño tàyosi'cua cajèn ba'icuata'an, mèsacua ba'ise'ere'ru què'rè re'o bain beohuè, ro èn yija bain ro'tajèn yo'osi'cua sèani. ¹²Mèsacuaire ja'nca gu'aye cajèn ba'icuata'an, mèsacua yua Cristoni gare huesècua ba'ijèn ba'nhuè. Ja'nca ba'ijèn, judío bain jubè naconi te'e ba'iyè poremajèn ba'nhuè. Judío bainbi Riusu ira coca toyani jo'case'e, baguè yo'oja'yete ro'tajènna, mèsacuabi bacua naconi te'e ro'taye yèjèn ba'icuata'an, Riusu bain mame re'huasi'cua ba'iyè poremai'huè. Riusu coñete cato, mèsacuaire gare beoguè ba'nji. ¹³Ja'nca ba'ise'eta'an, yureca Riusu te'e jubè bainreba re'huasi'cua ba'iyè mèsacua. Cristo Jesusni huesècua ba'isi'cuareta'an, yureca Cristobi mèsacua gu'a jucha ro'ire junni tonguèna, baguè naconi Riusu te'e bain re'huasi'cua ba'iyè. ¹⁴Ja'nca junni tonni, mai si'acuare te'e zi'in güeseni, maini sa'ñeña bojo güeseni, maini baji. Yèquèna hua'na judío bainbi yua mèsacua judío bain jubè ba'ima'icua naconi sa'ñeña ai je'o bajèn ba'isi'cua ba'ijènna, yureca

maire sa'ñeña bojocuare re'huabi. ¹⁵Cristo yua crusu sa'cahuëna junni tonguëna, judío bain ira coca guanseni jo'case'ere ro guaja yo'oye gare se'e ro'tamajën ba'iyë. Ja'nca ba'ijënna, Riusubi ba samu bain jubëan sa'ñeña je'o basi'cuare ënaguë, ba samu jubëan ba'icua yequëcuare choini, baguë te'e jubë bainrebare re'huani, sa'ñeña bojojën ba'i güesebi Riusu. ¹⁶Gare se'e je'o bama'ija'bë caguë, baguë Zin Jesucristote ën yijana raoni crusu sa'cahuëna junni ton güesebi Riusu. Ja'nca junni tonguëna, mai si'acuabi te'e jubëna zi'inni, sa'ñeña recoyo te'e bojojën ba'iyë poreyë. Riusu bainreba te'e ba'iyë poreyë mai.

¹⁷Cristobi ën yijana rani, si'a jubëan bainni baguë bojo güese cocare quëani achoguë, mësacua judío bain jubë ba'ima'icua, Riusuni huesëcuani, yëquëna're'ga Riusuni masicuan, si'acuani te'e cocare quëani achoguë raji'i. Riusu coca zoe cani jo'case'eru yo'oguë raji'i. ¹⁸Ja'nca raisi'quëbi quëani achoguë, Si'a bain jubëan ba'icua, judío bain, judío bain jubë ba'ima'icua, si'acuabi Riusu Raosi'quëreba ba'iguëni si'a recoyo ro'tatoca, Riusubi baguë Espíritute maina raoguëna, mai si'acuabi Taita Riusuna te'e ti'añe poreyë. ¹⁹Ja'nca quëani achosi'quë sëani, yua tin bain gu'aye yo'ocua mësacuare gare se'e caye beoye ba'iji. Riusubi mësacuare choini, baguë te'e jubë bainreba ba'icuare re'huani baji. Ja'nca re'huani baguë, baguë naconi te'e zi'in güeseni, baguë re'o bain jubëre mësacuare re'huani baji. ²⁰Riusure ta'yejeiye yo'o concua, baguë cocareba quëani achocua, ja'ancuabi cajën ye'yojënna, güina'ru ba'iji mësacuare. Jesucristoni si'a recoyo ro'tareba ro'tajën, baguë naconi te'e zi'inni ba'ijën, Riusu bain jubëre carajeiye beoye re'huasi'cua ba'iyë. ²¹Ja'nca re'huasi'cua ba'ijën, Cristona recoyo te'e zi'inni ba'ijën, baguë yo'o se'gare re'oye yo'o conjën, ën yija gu'a ëase'ere gare se'e ro'taye beoye ba'ijënna, Cristobi baguë re'o bainrebare mësacuare quë'rë re'oye re'huani baji. ²²Re'huani baguëna, mësacuabi baguë yo'o cuencues'e se'gare yo'ojën, Riusu Espíritubi mësacua naconi te'e ba'iguëna, mësacua yua Riusu naconi quë'rë te'e ruiñe'ru recoyo zi'inni ba'ija'cua'ë.

Pablo encargado de llevar el evangelio a los no judíos

3 ¹Yureca yë'ë yua Cristo Jesusni yo'o conguë ba'iguëbi baguë cocarebare mësacua judío bain jubë ba'ima'icuan quëani achoguëna, yequëcuabi yë'ëre preso zeanni, yë'ëni bayë ënjo'on. Ja'nca preso zeansi'quëbi mësacua ba'iyete Riusuni senguë ba'iyë yë'ë.

²Riusubi mësacuani ta'yejeiye re'oye coñe ro'taguëna, mësacua yua achahuë. Mësacua yua judío bain jubë ba'ima'icua'reta'an, Riusubi yë'ëre cuencueni, mësacuani ta'yejeiye yo'o coñe guanseni saobi.

³Ja'nca guanseni saoguëna, yë'ë'ga mësacuana coca toyani saoguë, baguë guansese'ere quëahuë. Baguë se'gabi mësacuani ta'yejeiye conza

caguëna, mësacuana sani, baguë coñete mësacuana yo'oye ro'tayë yë'ë. ⁴Ja'nca yo'oye ro'taguëna, mësacuabi yë'ë uti toyase'ere coní, ëñani, ja'nre'bi, Riusu ta'yejeiye coñe, Cristo raose'ere caguë, ja'anre te'e ruíne masija'cua'ë. ⁵Baguëre ta'yejeiye coñete cato, ja'anrë ba'isi'cuani gare quëani achoma'iguë baji'i. Baguë se'gabi yahue masini, yurera baguëre ta'yejeiye yo'o concua, baguë cocarebare quëani achocua, ja'ancuani yurera masi güesebi Riusu. Baguë Espíritute raoni, baguë cuencuesi'cua se'gani masi güesebi. ⁶Ja'nca masi güesequëna, yurera baguë ta'yejeiye yo'o coñete masiyë mai. Judío bain se'ga baguë bainreba cuencuesi'cua ba'ijëna, yurera si'a bain, judío bain jubë ba'ima'icua're'ga cuencueni baza caguë yo'o bi'raji Riusu. Si'a bain baguë Zin Jesucristoni si'a recoyo ro'tacua, ja'ancuabi baguë te'e jubë bainreba re'huasi'cua ba'ija'cua'ë. Ja'nca re'huasi'cua ba'ijën, si'a Riusu bayete judío bain naconi te'e coní baja'cua'ë. Bacua naconi te'e bojojën, Jesucristoni te'e zi'inni ba'ija'cua'ë. Riusu yua ja'anrë caní jo'casi'quëbi yurera ja'nca yo'o'ji.

⁷Ja'an cocarebare mësacuani quëani achoguë ba'iyë yë'ë. Riusubi yë'ëre cuencueni, baguë ta'yejeiye coñete yë'ëni masi güesequë, yë'ëre ai re'oye yo'obi. Ja'nca yo'oguë, baguë ta'yejeiyereba yo'oye poreguëbi baguëre ta'yejeiye yo'o conguëre yë'ëre re'huani, mësacuana yë'ëre saobi. ⁸Riusu bain jubë ba'icua'ru quë'rë yo'jereba ba'iguëreta'an, Riusubi yë'ëre cuencueni, mësacua judío bain jubë ba'ima'icua'na yë'ëre saobi. Ja'nca saoguëna, baguë cocarebare mësacuana quëani achoguë ba'iyë yë'ë. Cristoni si'a recoyo ro'tajën ba'itoca, baguë ta'yejeiye bayete ai ëama'iñereba carajeiye beoye mësacuana ro'insini jo'caguë ba'ija'guë'bi. ⁹Yeque cocare'ga si'a bainni masi güeseyë yë'ëre guansebi Riusu. Si'aye re'huani jo'casi'quëbi yë'ëre guansequëna, baguë yurera yo'o'ja'yete si'a bainni masi güeseyë yë'ë. Baguë yua ai ba'irën yo'oye ro'taguë, yurerën tëca bainni masi güeseyë beoguëbi yurera baguë cuencueni ro'tase'ere yo'o bi'raji Riusu. ¹⁰⁻¹¹Ja'anre si'a ën yija bain, si'a guënamë re'oto quë'rë ta'yejeiye ëjacua're'ga, si'acuani masi güesejë'ën cabi. Yë'ë bainreba jubëni ëñani, yë'ë masireba masini yo'ose'ere ye'yëjë'ën caji. Si'a bain, judío bain jubë ba'icua, judío bain jubë ba'ima'icua, si'acuabi Cristo Jesusni si'a recoyo ro'tani baguë yëye se'ga yo'ojën ba'icua, ja'ancua're yë'ë bainreba jubëre re'huani bayë yë'ë, caji. Ja'nca re'huani baguëna, mësacua ëñani, yë'ë masireba masiye re'huani jo'case'ere ye'yëjë'ën. Ja'anre si'arën yo'oye ro'tahuë yë'ë, caji. ¹²Ja'nca caguë, baguë bainre maire re'huaguëna, yureca baguëni gare huaji yëye beoye ba'iyë poreyë mai, baguëni si'a recoyo ro'tajën ba'icua sëani. Mai yëye ba'irën baguëna ti'anni coca senni achajëna, bëinma'iji. Maire gare etoni saoye beoye ba'iji Riusu. ¹³Ja'nca sëani, yë'ëbi mësacuani oire bani conza caguë, ai yo'oguëna, ja'nji recoyo bacua're re'huaye beoye ba'ijë'lën. Quë'rë jëja

recoyo re'huani ba'ijj'ën. Yë'ëbi ai yo'oguë ba'iguëta'an, mësacua yua quë'rë ta'yejeiye ba'icua ba'ija'cua'ë.

El amor de Cristo

14 Ja'nca sëani, mai Taita Riusuni si'a recoyobi senreba senguë ba'iyë yë'ë. 15 Si'a ën yija bain, si'a guënamë re'oto ba'icua're'ga, si'acua baguë bainrebare re'huani basi'cua, ja'ancuare senreba senguë ba'iyë yë'ë. 16 Si'ayete baguëre sëani, baguëni senreba senguë, baguë Espíritu bacuare mësacuare re'huajë'ën, cayë yë'ë. Ja'nca re'huani, mësacua huaji yëye beoye ba'icua're'huaji. Jëja recoyoreba bacuare re'huaji mësacuare. 17 Mësacuabi Cristoni si'a recoyo ro'tani ba'ijjën, Cristo yua mësacua naconi te'e ba'iguë, yua baguë ba'iyete quë'rë ai ba'iyë mësacuaní masi güeseji. Baguë yua mësacuaní ai yëreba yëguëna, mësacua yua baguë ba'iyete quë'rë te'e ruiñe masini, baguëni quë'rë se'le recoyo zi'inni ba'iyë. 18 Ja'anre Riusuni senreba senguë, mësacua Cristoni zi'inni ba'iyë, ja'anre mësacuaní quë'rë ai ba'iyë masi güesej'ën señë. Si'a Riusu bainreba jubë naconi Cristoni te'e zi'inni ba'iyë cato, ai ta'yejeiyereba ai re'oye ba'iji maire. Ai ëama'ñereba ro'tajjën ba'icuareta'an, Riusubi ja'an re'oye ba'iyete mësacuaní masi güeseje poreji. Ja'an yo'oyete Riusuni senguë ba'iyë yë'ë. 19 Riusubi mësacuaní ai ba'iyë ai carajeiye beoye ai yëreba yëguë, ja'an ai yëyete mësacuaní masi güesej'ën señë yë'ë. Baguë ta'yejeiyereba ba'iyete mësacuaní te'e ruiñe masi güesej'ën señë yë'ë.

20-21 Mai Taita Riusu yua ai ta'yejeiyereba pore E'jaguëte sëani, baguëni ai bojoreba bojojën cañuni. Baguë yo'oye poreyete cato, re'oye masiye caraji maire. Baguë cuencueni ro'tase'ere yo'oto, baguë bainreba jubë Jesucristo naconi te'e ba'ijjënna, baguë yëye'ru ai ta'yejeiyereba mai jubë si'acuaní yo'o güeseje poreji Riusu. Ja'nca yo'o güeseje poreguëna, baguëni gare jo'caye beoye ai ba'iyë ai ta'yejeiye bojojën cañuni. Amén.

Unidos por el Espíritu

4 1 Riusubi mësacuaní ja'nca ta'yejeiye yo'o güeseje yëguë sëani, yë'ë yua preso zeansi'quëta'an, Riusu yo'o coñe ba'iguëbi mësacuaní si'a jëja yihuoguë ba'iyë. Mësacua yua Riusu te'e bainreba re'huasi'cua sëani, baguë yëye se'gare te'e ruiñe yo'ojjën ba'ijj'ën. 2 Yequëcua naconi ba'ijjën, bacua ba'iyë'ru quë'rë yo'je hua'na'ru ëñojën, bacuaní re'oye yo'ojjën ba'ijj'ën. Bacuabi huacha yo'otoca, bacuaní bëinmajjën, bacua yëyete ro'tajjën, bacuaní oire bajjën conjj'ën. 3 Riusu bainreba jubë ba'icua, si'acuaní conjjën, bojo güeseje ro'tajjën ba'ijj'ën. Mësacua si'acua yua Riusu Espírituna te'e zi'inni ba'icua sëani, Riusubi ja'nca yëji. 4 Riusu bainreba ba'í jubë yua te'e jubë ba'icua'ë mai. Ba'ijjënna, Riusu Espíritubi mai si'acuaní gaje meni baji. Mai si'acua Jesucristo choisi'cua

ba'ijën, baguëni recoyo te'e zi'inni ba'icuabi baguë naconi carajeiye beoye ba'ija'cua ba'ijën, te'e ëñajën ëjojën ba'iyë mai. ⁵Mai si'acuabi mai Ëjaguëreba se'gani recoyo te'e ro'tajëna, baguë Espiritubi maina gaje meni baguë, mai recoyore tënoto, gare te'e tënosi'cua ba'iyë mai. ⁶Ja'nca te'e tënosi'cua ba'ijëna, mai Taita Riusubi baguë mamacuare maire te'e re'huani baji. Ja'nca baguëbi mai ta'yejeiyereba Ëjaguë ba'iji. Si'aruan ba'iguëbi mai si'acua naconi gare jo'caye beoye te'e ba'iji.

⁷Mai naconi ja'nca te'e ba'iguëbi baguë bainreba jubë ba'icua, ga bainguëni tin yo'o coñe, maini ta'yejeiye yo'o güeseji. Cristobi yo'o güeseguëna, ga bainguëbi tin yo'ore yo'oye poreguëna, si'a jubëbi sa'ñeña te'e conjën ta'yejeiye yo'ojën ba'iyë. ⁸Riusu coca toyani jo'case'ere ëñato, ñaca caji:

Baguë yua guënamë re'otona mëiguë saiguë, ai ta'yejeiye yo'oguë, baguëre je'lo bacuani ñu'ñojeija'guëbi.

Ja'nca yo'oguëbi baguë bainni ta'yejeiye yo'o yo'oye porecuare re'huaguëna, ga bainguëbi tin yo'o yo'oye poreja'guë'bi, toyani jo'case'e ba'iji.

⁹Yureca mëiguë saija'guë'bi caguëna, mësacua yua ja'an cocare ro'tani ye'yejë'n. Ru'ru, ën yijareba tëca gajeye babi baguë. ¹⁰Ja'nca gajeni ba'ini, ja'nrebi se'e guënamë re'otona mëji'i. Ja'nca mëisi'quëbi yua guënamë re'oto si'a re'otoreba quë'rë ta'yejeiye Ëjaguë re'huasi'quë baji'i. Ja'nca ba'iguëbi, baguë cani jo'case'e'ru yo'oguë, si'a baguë bainre ta'yejeiye yo'o yo'oye porecuare re'huabi. ¹¹Ja'nca re'huaguëna, yequëcuabi baguëre ta'yejeiye yo'o conjën, baguë bainreba jubë si'a jubëte ëñajën cuirajën ba'iyë. Yequëcuabi baguë cocarebare bainni masi güesejën ba'iyë. Yequëcuabi si'a huë'e joboñana ganijën baguë cocarebare quëani ahojën ba'iyë. Yequëcuabi te'e huë'e jobo bain jubëte ëñajën, Riusu cocarebare ye'yojën ba'iyë. ¹²Ja'nca ta'yejeiye yo'o güesebi Cristo. Yë'ë bainreba ba'icuabi yë'ë ba'iyete re'oye ye'yejë'n, sa'ñeña re'oye conni cuiraye masijën, si'a jubëbi quë'rë jëja recoyo re'huani jaijeija'bë caguë, baguë bainni ta'yejeiye yo'o güesebi. ¹³Ja'nca sa'ñeña conni cuirajën, si'a jubëbi Riusu Zin Cristoni si'a recoyoreba te'e ruiñe ro'tajën ba'ija'cua'ë. Cristobi ru'ru maini re'oye yo'o conguëna, mai si'a jubëbi güina'ru yo'ojën, baguë yo'ore ta'yejeiyereba yo'o conjën ba'ija'cua'ë. ¹⁴Ja'nca ba'ijën, baguë ba'iyete ye'yema'isi'cua'ru gare se'e ba'ima'inë cajën ba'iyë. Baguë ba'iyete huesëjën ba'itoca, yequëcuabi tin yihuojëna, ro huesë ëaye recoyo te'e ruiñe ro'taye porema'inë. Yogu tayoye huesëjën ba'itoca, sao ziyabi bacuare ro memoji. Ja'nca huesëcua'ru huesëjën, si'a bain ro re'o coca cacuani achajën, ro coque güesejën ba'iyë. Ja'nca ba'ijëna, ba coquecuabi bacua bayete ro tëani bayë. Ja'nca coque güesejën ba'itoca, Riusubi yëma'iji. ¹⁵Mai yo'o yo'oye cato, ñaca yëji Cristo. Baguë cocareba

cani jo'case'ere te'e ruiñe cajën, sa'ñeña oijën conjën, baguë masiye'ru re'oye masijën, baguë ba'iy'e'ru güina'ru ba'ijj'ën, caji Cristo. Baguëbi caguëna, te'e ruiñe achani, Jaë'ë cajën, güina'ru yo'ojën ba'ijj'ën. Baguë yua mai ta'yejeiyereba Ëjaguëre säani, baguë ba'iy'e'ru te'e ba'ijj'ën. 16 Ja'nca ba'itoca, baguë bainreba jubë si'a jubëbi baguë naconi quë'rë se'le te'e zi'inni ba'ijjën, quë'rë jëja recoyo bacua re'huaajën ba'ija'cua'ë. Baguë yëye'ru te'e yo'ojën, baguë ta'yejeiye yo'o conjën, sa'ñeña oire bajën cuirajën, recoyo quë'rë re'oye te'e zi'inni ba'ija'cua'ë mai.

La nueva vida en Cristo

17 Yureca, mai Ëjaguë yihuoye'ru, mësacuani si'a jëjareba yihuoguë ba'iyë yë'ë. Gu'a bain, Riusure huesëcua, ja'ancia yo'ojën ba'iy'e'ru gare se'le yo'oye beoye ba'ijj'ën. Bacua yo'o yo'oye ro'tayete cato, ro ro'tajën, ro yo'ojën ba'iyë. 18 Riusu yëyete gare ro'taye beoye ba'ijjën, baguëre yo'o coñe gare yo'omajën ba'iyë. Ja'nca säani, baguë ba'iyete huesëjën, baguëni te'e zi'iñe beoye ba'ijjën, zijei re'oto se'gare ro rënni ganojën ba'iyë. 19 Re'oye yo'oyete cato, bacua yua yo'oye gare huesëcua'ru ruincua se'ga ba'ijjën, si'a bacua gu'a äase'e se'gare yo'oñu cajën, gare jo'caye beoye gu'ajeijën ba'iyë bacua. 20 Mësacuaca Cristo ba'iyete ja'nca ye'yemaë'ë. 21 Mësacua yua Cristo cocarebare te'e ruiñe achajën, baguë ba'iyete te'e ruiñe ye'yejën ba'itoca, gu'a bain yo'oye'ru gare yo'oye beoye ba'iyë mësacua. 22 Ja'nca säani, mësacua ja'anrë yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani senjojë'ën. Ja'nca yo'ojën ba'isi'cuabi Riusu bënni senjoja'cua se'ga ba'ijjën ba'nhuë. Mësacua yua ro ro'tajën, gu'aye yo'oye se'gare yo'ojën ba'nhuë. 23 Ja'nca yo'ojën ba'isi'cuabi yureca mame recoyo re'hua güesejë'ën. Mame re'hua güeseni, ja'nrëbi mësacua ba'iyë si'aye Riusu ba'iy'e'ru te'ereba ba'iyë. 24 Ja'nca ba'icuabi Riusu cuencueni re'huani jo'case'ere ye'yejën, baguë ru'rureba yëse'ere ye'yejën, baguë yëye'ru re'oye yo'ojën, baguë bainreba yo'oye cuencuese'ere te'e ruiñe yo'oye se'ga ro'tajën ba'ijj'ën.

25 Ja'nca ba'icua säani, gare se'le coquemajën ba'ijjën, si'a bainni te'e ruiñe se'ga cajën ba'ijj'ën. Mai jubë si'acua yua Cristoni recoyo te'e zi'inni ba'icua säani, ja'nca yo'ojën ba'ijj'ën.

26 Yequëni bëintoca, baguëni gu'aye yo'oye beoye gare ba'ijj'ën. Baguëni bëiñe ja'ansi umuguse jo'cani se'le ro'tama'ijj'ën. 27 Ja'nca yo'oma'itoca, zupai huatibi mësacuani zeanni toñe poreji. Ja'nca säani, baguë coqueyete jëani, mësacua bëinjën ba'iyete jo'cani se'le rotama'ijj'ën. 28 Bonsere jianjën ba'isi'cua banica, gare se'le jiañe beoye ba'ijj'ën. Re'o yo'o yua si'a jëja te'e ruiñe yo'ojën, mësacua curi te'e ruiñe cojën ba'ijj'ën. Coni, ja'nrëbi bonse caracuana ro insiye poreja'cua'ë.

29 Gu'a coca caye beoye ba'ijj'ën. Yequëcuani cocare cato, re'o coca se'gare cajën ba'ijj'ën. Bacuani bojo güeseza cajën, bacuani re'oreba

coca se'gare cajën ba'ijë'ën. Ja'nca cajën ba'itoca, Riusubi bacuani quë'rë re'ojei güeseni, bacuani quë'rë re'oye coñe poreji. ³⁰Ja'nca sëani, gu'a cocare caye beoye ba'ijën, Riusu Espírituni sa'nti güeseye beoye ba'ijë'ën. Mësacua yua Riusu Espírituni te'e zi'inni ba'icuabi Riusu bain tëani baja'yete te'e ruiñe masijën ba'iyë. Ja'nca sëani, Espírituni sa'nti güeseye beoye ba'ijë'ën.

³¹Gare gu'aye yo'oye senjoni ba'ijë'ën. Yequëcuani gu'aye yo'omajën ba'ijë'ën. Yequëcuani sa'nti güeseye beoye ba'ijë'ën. Yequëcuani bëiñe beoye ba'ijë'ën. Yequëcuani gu'aye caye beoye ba'ijë'ën. Yequëcuani je'o cocare caye beoye ba'ijën, bacua gu'aye yo'ose'ere je'o caye beoye ba'ijë'ën. ³²Ja'nca caye beoye ba'icuabi re'o coca se'gare cajën ba'ijë'ën. Yequëcuani oire bajën bojo güeseye cajë'ën. Bacua gu'aye yo'ose'ere gare se'e ro'tama'iguë'ë yë'ë, bacuani cajë'ën. Mësacua gu'aye yo'ojën ba'ise'ere cato, Cristobi ja'an ro'ire junni tonguëna, Riusubi gare se'e ro'tama'iguë ba'iji.

Cómo deben vivir los hijos de Dios

5 ¹Mësacua yua Riusu mamacua ai yësi'cua sëani, Riusu ba'ie'ru ba'ie ro'tajën ba'ijë'ën. ²Ja'nca ba'ijën, yequëcuani jo'caye beoye oire bajën conjën, bacuani ai yëjën ba'ijë'ën. Cristobi maini oire baguë conse'e'ru yequëcuani güina'ru yo'ojën ba'ijë'ën. Baguë yëyete yo'ozca cama'iguëta'an, mai ro'ire crusu sa'cahuëna junni senjosi'quë baji'i. Ja'nca ba'iguëna, Riusubi ëñani, Cristo ai yëguë yo'ose'ere re'oye ro'tani, baguë ai bojobi.

³Mësacua yua Riusu bainreba re'huasi'cua sëani, ëmëcua romicua sa'ñeña yahue bani a'ta yo'oye, ja'anre yëni yo'oye, si'a gu'a ëase'ere cato, gare ro'taye beoye ba'ijë'ën. Riusu bainreba ba'icuabi ja'anre sa'ñeña coca caye beoye gare ba'ijë'ën, gu'ana sëani. ⁴Güina'ru sa'ñeña gu'a coca caye beoye ba'ijën, ro caye beoye ba'ijën, ro huere cocabi yequëcuani sa'nti güeseye beoye ba'ijë'ën. Yequëcua ba'iyete coca cato, re'o coca se'gare cajën, bacuare Riusuni surupa cajën ba'ijë'ën. ⁵Ën coca yua te'e ruiñe ba'i cocare sëani, gare huanë yeye beoye ba'ijë'ën. Ëmëcua romicua sa'ñeña yahue bani a'ta yo'ojën ba'icua, ja'an yo'oye ro'tacua, bacua ro gu'a ëase'e se'gare ro'tajën ba'icua, ja'an si'acuabi Riusu ba'i jobona gare ti'añe beoye ba'ija'cua'ë. Bonse ba ëaye ba'icua'ga gare ti'añe beoye ba'ija'cua'ë. Ja'ancua yua Riusuni gu'a güecua ba'iyë. Ja'nca ba'icuabi Riusu bainreba jubë, Cristo naconi te'e ba'icua, gare carajeiye beoye ba'icua, ja'ancuana gare në'caye porema'iñë. ⁶Ja'nca sëani, mësacua yua ëñare bajën, bain coquecuani achamajën ba'ijë'ën. Re'oye achoye cacuata'an, ro coqueye se'gare yo'ojën ba'iyë. Ja'nca gu'aye yo'ojën, Riusuni ro achajën, zupai huatire concua se'ga ba'iyë. Ja'nca ba'ijë'ënna, Riusubi bacua si'acuani ai

bënni senjoja'guë'bi. 7 Ja'nca bënni senjoja'guë ba'iguëna, mësacua ëñare bajën, bacuana gare zi'iñe beoye ba'ijë'ën.

8 Mësacua ja'anrë yo'ojën ba'ise'ere cato, bacua yo'ojën ba'ie'ru güina'ru yo'ojën ba'nhuë. Ro zije re'otore rënni ganojën ba'nhuë. Riusure gare huesëcua ba'ijën ba'nhuë. Ja'nca ba'isi'cuabi yureta'an Cristoni si'a recoyo ro'tajën ba'icuabi Riusuni masini si'ani, mia re'oto se'gare ganijën ba'iyë mësacua. Ja'nca ba'icuabi yequëcuani ja'an mia re'oto ganiñete masi güeseza cajën, Riusu yo'oguë ba'ie'ru re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. 9 Ja'nca yo'ojën ba'ijën, Riusu bainreba ba'iyete masi güesejënna, si'acuabi ëñani, mësacua te'e ruiñe yo'ojën ba'ie, mësacua re'oye yo'ojën ba'ie, Riusu yëye'ru yo'ojën ba'ie, ja'anre ëñani masiyë. 10 Ja'nca sëani, mësacua yo'ojën ba'iyete cato, mai Ëjaguë yëyete ro'tajën, jo'caye beoye te'e ruiñe yo'ojën ba'ijënna, baguë yua mësacuan i ëñani bojoi. 11 Gu'a bain zije re'otona ro rënni ganoñete cato, bacua ro yo'ojën ba'ie'ru gare yo'oye beoye ba'ijë'ën. Ja'nca ba'icuabi bacua ro gu'aye yo'ojën ba'iyete bacuani masi güesejën ba'ijë'ën. 12 Bacua gu'aye yo'ojën, bacua yahue yo'ojën ba'iyete ro'tato, sa'ñeña can i achoye beoye ba'ijë'ën, gu'ana sëani. 13 Yureca, mai hua'na Riusu bainreba ba'icuabi baguë yëyete yo'ojën, Riusu ba'iyete yequëcuani ai miañe ëñojën, bacua zije re'oto rënni ganojën gu'aye yo'oyete bacuani masi güesejë mai. 14 Mësacua yua ën coca can i jo'case'ere ro'tajën, ja'anre te'e ruiñe masijë'ën:

Cainsi hua'guë sëta raiye'ru, ju'insi hua'guë go'ya raiye'ru, ja'an'ru ba'iguëbi zije re'otobi sani, mia re'otona eta rajjë'ën.

Ja'nca raiguëna, Cristobi mia re'otore më'ëni te'e ruiñe gani güeseji. Baguë ba'iyete më'ëni te'e ruiñe masi güeseji.

Ja'nca can i jo'case'e ba'iguëna, mësacua yua Riusu ba'iyete yequëcuani ai miañe ëñojën, bacuani masi güesejën ba'ijë'ën.

15 Ja'nca sëani, mësacua ëñare bajën, Riusuni masicua yo'ojën ba'ie'ru caraye beoye yo'ojën ba'ijë'ën. Riusuni huesëcua yo'ojën ba'ie'ru gare yo'oye beoye ba'ijë'ën. 16 Ën yija bainbi jo'caye beoye gu'aye yo'ojën ba'icua sëani, mësacua porese'e'ru si'arën re'oye yo'ojën ba'ijë'ën.

17 Ja'nca sëani, mësacua yua ro ro'tani yo'oye beoye ba'ijë'ën. Riusu yëyete jo'caye beoye masiye ro'tajën, baguë yo'o se'gare yo'ojën ba'ijë'ën.

18 Mësacua yua jo'chana gare güebeye beoye ba'ijë'ën. Ja'nca güebetoca, si'arën gu'aye se'gare yo'o bi'rayë. Riusu Espíritu gaje meni bañu cajën, ja'an se'gare ro'tajën ba'ijën, baguë bojo güesejey'ru bojojën ba'ijë'ën.

19 Ja'nca bojojën, yequëcuani bojo güesejën ba'ijë'ën. Mai Ëjaguë ba'iyete bacuani bojoye yihuojën, si'a ganta cocabi baguë ta'yejeiye ba'iyete bojoreba bojojën can i achojën, bojo reconoa sa'ñeña te'ereba re'huan i ba'ijë'ën. 20 Ja'nca bojojën ba'ijën, mësacua yua si'aye mai Taita Riusu ro insini jo'case'ere ro'tajën, gare jo'caye beoye baguëni surupa cajën

ba'ijjè'ën. Mai Èjaguè Jesucristo maire oireba oiguè conguè ba'ise'ere ro'tajèn, ja'nca bojojèn, Riusuni surupa cajèn ba'ijjè'ën.

La vida familiar del cristiano

²¹Yureca mèsacua yua Cristo ta'yejeiyereba ba'iyete ro'tajèn, baguèni caraye beoye achani baguè yo'ore yo'ojèn, güina'ru sa'ñeña ba'iyete ro'tajèn, mèsacua bain'ru què'rè yo'je ba'icua'ru bacuani ènojèn, bacuani re'oye èñajèn ba'ijjè'ën. ²²Romicua, mèsacua yua Cristo ta'yejeiyereba ba'iyete èñajèn, baguè cayete achani Jaè'è cajèn, güina'ru mèsacua ènjè ta'yejeiye ba'iyete èñajèn, baguè cayete achajèn Jaè'è cajèn, baguèni yo'o conjèn ba'ijjè'ën. ²³Mèsacua ènjè yua mèsacua èjaguèrè sèani, baguèni ja'nca yo'o conjèn ba'ijjè'ën. Cristo ba'iyete cato, baguè yua güina'ru si'a baguè bainreba jubè Èjaguèbi ba'iji, bacuani tèani baguè sèani. ²⁴Riusu bainreba jubè si'acuabi Cristo ta'yejeiyereba ba'iyete èñajèn, baguè cayete achajèn, te'e ruiñe yo'ojèna, güina'ru mèsacua romicua yua mèsacua ènjè ta'yejeiye ba'iyete èñajèn, baguè cayete achajèn, te'e ruiñe yo'ojèn ba'ijjè'ën.

²⁵Èmècua, mèsacua yua mèsacua rënjoni ai oire bajèn conjèn, bagoni ai yèreba yèjèn ba'ijjè'ën. Cristobi baguè bainreba jubète ai oire baguè, Bacuare tèani baza caguè, bacua ro'ire junni toñe tèca bacuani ai yèreba yèguè bajì'i. Ja'nca ai yèreba yèguèna, mèsacua rënjore'ga güina'ru ai yèreba yèjèn ba'ijjè'ën. ²⁶Cristobi baguè bainrebare èñaguè, Gare gu'a jucha beocuare bacuare re'huani baza caguè, baguè cocarebare maini masi güeseguè, mai recoñoare tènoreba tènoguè bajì'i. ²⁷Ja'nca maire tènoguè, Yè'è bainreba jubè yua ai re'oye ba'icuare re'huani, gare si'si recoñoa beocuare bacuare ta'yejeiyereba re'huani baza caguè, maini ai oireba oiguè, maini ai yèreba yèguè, mai ro'ire junni tonbi baguè. ²⁸Cristobi ja'nca maini ai yèreba yèguèna, mèsacua èmècua'ga güina'ru mèsacua rënjoni ai yèreba yèjèn ba'ijjè'ën. Mèsacua carajèn ba'iyete ro'tani, mèsacua ja'ansi'cua ja'an ba'iyete baye ro'tajèn, mèsacua rënjo carago ba'iyete güina'ru ro'tani, bagoni cuirajèn ba'ijjè'ën. Bago yua mèsacua naconi te'e zi'inni ba'igore sèani, bago carago ba'iyete re'oye ro'tani, bagoni cuirajèn ba'ijjè'ën. ²⁹Bago yua mèsacua naconi te'e zi'inni ba'igona, bago aon, bago caña, si'aye bagoni cuirajèn ba'ijjè'ën. Mèsacua ja'ansi'cua aon, caña, ja'anre carato, mèsacuabi cu'eye güema'icua'è. Güina'ru mèsacua rënjo carago ba'iyete te'e ruiñe cu'ejèn ba'ijjè'ën. Cristobi baguè bainreba carajèn ba'iyete te'e ruiñe cuiraye'ru, mèsacua güina'ru yo'ojèn ba'ijjè'ën. ³⁰Si'a jubè yua Cristoni te'ereba zi'inni ba'icua sèani, maini ai re'oye cuirani conjì. ³¹⁻³²Ja'an te'e zi'inni ba'iyete cato, mèsacua yua ja'anre re'oye ye'yeye ti'anma'itoca, Riusubi si'a bainni ja'anre masi güesema'iji. Baguè coca cani jo'case'ere achani ro'tajè'ën:

“Yureca, êmécua¹ bacua pè'caguète pè'cagote gare jo'cani, bacua rënjoni te'e zi'inni ba'ijjè'ën. Ja'nca ba'ijjè'ënna, ba samucuabi te'e bainguè ba'iyè'ru ba'iyè.” Ja'an coca cani jo'case'ere ro'tani, Cristo re'huase'ere ye'yejè'ën. Cristobi baguè bainreba jubète maire re'huani, maini te'e zi'inni, baguère yo'o concuare maire re'huani baji. ³³Mèsacua² ja'nca cani achoguè, ñaca'ga mèsacua³ yihuoguè cayè yè'è. Mèsacua êmécua yua ja'ansi'cua ba'iyete ro'tani cuiraye'ru mèsacua rënjoni giïna'ru ro'tani, bagoni ai ba'iyè ai yèreba yèjèn ba'ijjè'ën. Mèsacua romicua yua mèsacua ènjè ta'yejeiye ba'iyete èñajèn, baguè cayete achajèn, Ja'è'è cajèn, yo'ojèn ba'ijjè'ën.

6 ¹Mèsacua zin hua'na yua Cristo ta'yejeiye ba'iyete èñajèn, baguè cayete achajèn, te'e ruiñe yo'ojèn, giïna'ru mèsacua pè'caguè sanhuè cayete achajèn, te'e ruiñe yo'ojèn ba'ijjè'ën. Riusubi ja'an yo'oyete mèsacua² guanseni jo'cabi. ²⁻³Èn cocare ro'tani masijjè'ën: “Mèsacua pè'caguèni pè'cagoni te'e ruiñe èñajèn ba'ijjè'ën. Ja'nca èñajèn ba'itoca, mèsacua èn yija ba'i umuguseña yua ai zoe ba'ijjèn, ai bojojèn ba'iyè” guanseni jo'cabi Riusu. Ja'nca cani jo'caguè, ai ta'yejeiye ba'i coca sèani, baguè bainni guanseni, baguè bojo güeseja'yere'ga quèabi. Ja'nca sèani, ja'an coca guanseni jo'case'ere ro'tajèn, mèsacua pè'caguè sanhuèni re'oye achajèn ba'ijjè'ën.

⁴Mèsacua êmécua yua mèsacua zin hua'nani hui'ya yo'omajèn, bacuani bèin güeseye beoye ba'ijjè'ën. Mai Èjaguè yèye se'gare yo'ojèn, bacuani ai oire bajèn ye'yoni yihuojèn, bacuani bojora'rè si'nsejèn irojèn ba'ijjè'ën.

⁵Yureca, mèsacua èja bainni yo'o conjèn, bacuabi yo'o cajè'ënna, mèsacua èñare bajèn, bacua cayete achajèn, te'e ruiñereba re'oye yo'ojèn ba'ijjè'ën. Cristo cayete achani yo'oye'ru giïna'ru mèsacua èja bain cayete te'e ruiñe achani, re'oye yo'ojèn ba'ijjè'ën.

⁶Mèsacua èjaguèbi èñaguèna, ja'anrèn se'gabi baguè yo'ore re'oye yo'otoca, mèsacua yua gu'aye yo'oyè, bainguè èñani bojoye se'gare ro'tacua sèani. Mèsacua èjaguè yo'ore conjèn, gare jo'caye beoye si'a recoyobi re'oye yo'o yo'ojèn ba'ijjè'ën. Cristo yo'o coñe'ru giïna'ru bain èjaguè yo'o conjèn ba'ijjè'ën. Ja'nca yo'ojèn ba'itoca, Riusubi mèsacua⁷ èñani bojoji. ⁷Mèsacua èjaguèni re'oye yo'o conjèn, Cristoni bojojèn ba'ijjè'ën. Bain èñani bojoyete gare ro'taye beoye ba'ijjèn, Cristo èñani bojoye se'gare ro'tajèn ba'ijjè'ën. ⁸Mai Èjaguè Riusubi si'a bainni èñani, bacua ta'yejeiye ba'iyete ro'tama'iguè, bacua re'oye yo'o yo'ose'ere masini, ga bainguèni re'oye ro'ija'guè'bi, bacua re'oye yo'ose'e'ru ba'iyè.

⁹Mèsacua yua èja bain ba'ijjèn, yo'o concuare bajèn, bacuani re'oye yo'ojèn ba'ijjè'ën. Yua mai ta'yejeiye Èjaguè Cristo guènamè re'otore ba'iguè, baguè yua mèsacua ba'iyete èñaguè, mèsacua yo'o concua'ru què'rè ta'yejeiye beoyè mèsacua caji. Ja'nca sèani, mèsacua yo'o concuare

guanseto, bacuani gu'aye caye beoye bajën, bacuani je'lo coca caye beoye ba'ijj'ën.

Las armas espirituales del cristiano

¹⁰⁻¹¹Yureca, mäsacuani ñaca yihuoni tējyë yë'ë. Riusubi zupai huatini guerra huaguëna, mäsacua yua Riusure yo'lo concua cuencuesi'cua ba'iyë. Ja'nca sëani, jëja recoyo re'huaye re'oye ye'yej'ë'n. Riusubi ta'yejeiye yo'oye porecuare mäsacuare re'huaye poreguëna, Riusu yo'oye pore güeseyete si'a jëja ro'tajën ba'ijj'ën. Zupai huatibi ai masiye coqueguëna, mäsacua yua Riusu ta'yejeiye poreyete ro'tajën ba'ijj'ën. Ja'nca ro'tama'itoca, zupaini ta'yejeiye ënseye gare porema'inë mäsacua. ¹²Ñaca'ga ro'tani masijj'ën. Gu'a bain hua'na ga'nihuëan bacuani huama'inë mai. Zupai huati, baguëre yo'lo concua si'acua, ja'ancuani, guerra huajën ba'iyë mai. Bacua yua si'aruanre ganijen, maini coque ëaye yo'ojën ba'iyë. Ën yijare ba'ijjën, ma'tëmë re'otore ba'ijjën, bain recoñoare'ga ba'ijjën, gu'aye guanseyën ba'iyë si'a huati jubëan. ¹³Zupaire concua yua ai jai jubë ba'ijjënna, zupaibi bacuani ta'yejeiye guansegüë ba'iji. Ja'nca ba'iguëbi Riusu bainni huani tējiza caguë, baguë yua Riusu, Riusu bainreba ba'icua, si'a jubëni ai ta'yejeiye je'lo bani huaja'guë'bi. Ja'nca huaguëna, Riusubi mäsacuani ta'yejeiye yo'lo güeseguëna, mäsacua yua jëja recoñoa re'huaye te'e ruiñe ye'yej'ë'n. Ja'nca ye'yetoca, zupai huatibi mäsacuani tëani senjoñe porema'iji. Mäsacua yua Riusu yo'oye porecuaru re'huasi'cuabi si'a jëja huajën, zupai concuaru quë'rë ta'yejeiye ba'ija'cua'ë. ¹⁴Ja'nca jëja bajën, zupai jubëni guerra hua bi'rajën, Riusu cocareba case'e'ru te'e ruiñe yo'ojën ba'ijj'ën. Ja'nca yo'ojën ba'itoca, mäsacua yua si'a jëja yo'oye porejën, zupai jubëni huaji yëye beoye ba'iyë. Riusu yëye'ru te'e ruiñe yo'ojën ba'ijjënna, zupaibi mäsacuare gu'a coca caye gare porema'iji. ¹⁵Riusu cocarebare si'a bainna jo'caye beoye quëani ahojën ba'ijj'ën. Ja'nca yo'ojën ba'itoca, ai jai jubë bainbi Riusuni huaye jo'cajën, Riusuni te'e zil'inni ba'iyë. ¹⁶Ja'nca re'oye yo'ojën, Cristoni si'a recoyo ro'taye gare jo'caye beoye ba'ijj'ën. Zupai huesoni senjoñete jëaye ba'icua sëani, baguë toa ya'rيره mäsacuana cha'coni saoye gare porema'iji. Mäsacuare ai gu'a coca caguëta'an, mäsacuani huesoni senjoñe gare porema'iji. ¹⁷Mäsacua yua Riusu bain tëani bacua sëani, Riusu tëani base'ere huanë yeye beoye ba'ijj'ën. Ja'nca ba'itoca, zupai huatibi mäsacuani tëani baye gare porema'iji. Riusu cocarebare'ga quë'rë ai ba'iyë ye'yejën, Riusu Espiritubi conguëna, quë'rë se'e ba cocarebare quëani ahojën ba'ijj'ën. Ja'nca ba'itoca, zupaibi mäsacuani tëani baza caguëta'an, gare jëja baguë yo'oye porema'iji. ¹⁸Mäsacuabi ja'nca jëja bajën, Riusu Espiritubi mäsacuani sen güesey'e'ru Riusuni si'a jëja jo'caye beoye senjën ujjajën ba'ijj'ën. Riusu bain jubë

si'a jubëbi sa'ñeña ujjajën, Riusuni senreba senjën, zupai jubëni huajën ba'iyë. Ja'nca ba'icua sëani, mësacua yua gare jo'caye beoye Riusuni senjën ba'ijj'ën. ¹⁹Yë'ëre'ga si'a jëja senreba senjën ba'ijj'ën. Yequëcuani Riusu cocarebare quëani achoye poreto, huaji yëye beoye quëani achoguë, Riusu cocare masiye caye te'e ruiñe poreye yëyë yë'ë. Ja'anre ro'tajën, Espiritu coñete senjën, Riusuni yë'ë ba'iyete ujjajën ba'ijj'ën. ²⁰Yë'ë yua ya'o huë'ena preso zeansi'quë ba'iguëta'an, Riusure yo'o conguëbi ba'iyë yë'ë. Ja'nca ba'iguëbi si'a ën yija bain ta'yejeiye ëjacuani Riusu cocarebare quëani achoye bayë yë'ë. Ja'nca sëani, Riusu cuencuese'e'ru ba'iyë, baguë cocare si'a jëja te'e ruiñe cani achoye yëyë yë'ë.

Saludos finales

²¹Yureca, yë'ë ba'iyete, yë'ë yo'o yo'oyete, ja'anre mësacuaní quëaye yëguëbi mai te'e bainguë ai yësi'quë Tíquico hue'eguëte mësacuana saoyë. Cristo yo'ore te'e ruiñe conguë'bi ba'iji baguë. Ja'nca ba'iguëbi yë'ë ba'iyë si'ayete mësacuaní quëaja'guë'bi. ²²Ja'nca quëaguëna, mësacua yua baguë cocare achani, yëquëna ba'iyete te'e ruiñe masini, jëja recoyo re'huaye poreja'cua'ë mësacua.

²³Yureca, mai Taita Riusu, mai Ëjjaguë Jesucristo, bacua recoyo re'lo huano güeseyete señë yë'ë. Mësacuaní ja'nca re'lo huano güesejën, mësacuaní ai ba'iyë ai carajeiye beoye re'oye yo'ojën ba'ija'bë. Mësacua yua Riusu bain ai yësi'cuabi baguëni si'a recoyo ro'tajën, baguëni ai yëreba yëjën ba'ijj'ën. ²⁴Mai Ëjjaguë Jesucristoni jo'caye beoye ai yëreba yëjën ba'icua, si'acuabi Riusu bayete carajeiye beoye ro coní bajën ba'ijj'ën. Ja'nca raë'ë. Amén.

San Pablobi

FILIPOS

Bainni utire toyani saobi

Saludo

1 ¹Yureca, yè'è, Pablo hue'eguè, yè'è te'le bainguè Timoteo naconi, Jesucristore yo'o conjèn ba'icuabi utire toyani, mèsacua Riusu bainreba Cristoni recoyo zil'inni ba'icua si'acua, Filipos hu'è jobore ba'icuana saojèn, mèsacua ëja bain, bacua concuare'ga utire toyani saojèn ba'iyè yèquèna. ²Ja'nca toyani saojèn, mai Ja'què Riusu, mai Èjaguè Jesucristo, bacua yua mèsacuani oireba oijèn conja'bè. Mèsacuani ai recoyo bojo güeseja'bè, senjèn ba'iyè mèsacuare.

Oración de Pablo por los creyentes

³Yureca, mèsacua ba'iyete ro'tato, gare jo'caye beoye mèsacuare ujaguè, Riusuni surupa caguè ba'iyè yè'è. ⁴Mèsacua si'acuare Riusuni ujaguè, ai bojoreba bojoguè, Riusuni senguè ba'iyè yè'è. ⁵Mèsacua yua ru'rureba tēhuojèn, yureña tèca yè'èni jo'caye beoye conjèn, Riusu cocarebare quèani achoye te'le yo'o conjènna, yè'è yua mèsacua ba'iyete Riusuni ai ba'iyè ai surupa caguè ba'iyè yè'è. ⁶Èñere te'le ruiñe ro'taguè ba'iyè yè'è. Riusubi mèsacuani cuencueguè, baguè re'lo yo'o cuencuese'ere mèsacuani yo'o güese bilraguè, baguè yua gare jo'caye beoye què'rè re'lo yo'ore mèsacuani yo'o güesequè ba'iji. Jesucristo in raiye tèca, baguè ba'iyè'ru te'le ba'lja'ye tèca ja'nca mèsacuani re'oye yo'o güesequè ba'iji. ⁷Yè'è yua mèsacuani ai recoyo bojoguè sèani, mèsacuare ja'nca te'le ruiñe ro'taguè ba'iyè yè'è. Riusubi yè'ère cuencueni, baguère ta'yejeiye yo'o conguère yè'ère re'huaguèna, mèsacua yua ja'an yo'ona yè'ère te'le conjèn bojojèn ba'iyè. Yè'è yua preso zeansi'què ba'iguèna, mèsacua yurera yè'ère conjèn

ba'iyë. Jë'te, yë'lë yua ëja bainna coca sehuoni, Riusu cocarebare te'e ruiñe masi güesequëna, mësacua'ga yë'lëre te'e conjën ba'ija'cua'ë. ⁸Ja'nca sëani, Riusubi achaguëna, mësacuani si'a recoyo bojoguë, mësacuani ñaca caguë quëayë yë'lë. Jesucristo oire bani coñe'ru mësacuani ai oire baguë, mësacuani ai cu'e ëaye ba'iji yë'lëre. ⁹Ja'nca ba'iguëna, mësacuare ujuguë, Riusuni ñaca señë yë'lë: “Sa'ñeña quë'rë ai ba'iyë ai yëreba yëye conjë'n. Yequëcua carayete quë'rë re'oye masiye con güesejë'n” Riusuni señë yë'lë. ¹⁰Ja'nca te'e ruiñe masicua ba'ijën, Riusu yo'o cuencuese'ere quë'rë re'oye masini yo'oja'cua'ë mësacua. Ja'nca masiye yo'ojën, quë'rë re'oye concua ba'ijënna, Jesucristobi mësacuare in rani ëñato, mësacua yua gare jucha beoreba beo hua'na ba'ija'cua'ë. ¹¹Ja'nca re'oye yo'ojën, Jesucristo yo'ore caraye beoye conjën ba'ijënna, yequëcuabi mësacua ba'iyete ëñani, Riusuni ai ta'yejeiye ai bojojën, baguëni coca cajën: Jesucristobi yo'o güesequëna, baguëni ai re'oye yo'o conjën ba'iyë bacua, mësacuare cajën, Riusu ta'yejeiye ba'iyete ai cani achojën ba'ija'cua'ë.

Para mí la vida es Cristo

¹²Yureca, yë'lë bain sanhuë, yë'lëbi coca quëaguëna, achajë'n. Ëja bainbi yë'lëni preso zeanni, ya'o huë'ena guaorena, Riusu cocarebare yequëcuani quë'rë ta'yejeiye ai masi güeseye poreyë yë'lë. ¹³Ja'nca poreguëna, yureca Romano bain ta'yejeiye ëjaguë, baguë soldado hua'na si'acuabi yë'lëre preso zeanse'ere masiyë. Yë'lë yua Cristo yo'o yo'oye ro'ire yë'lëre preso zeanni guaojënna, ja'anre masihuë bacua. ¹⁴Ja'nca preso zeansi'quë ba'iguëna, Riusu bain ai jai jubëbi yë'lë ba'iyete ëñani, Riusubi yë'lëre'ga ai conguë ba'ija'guë'bi cajën, quë'rë jëja recoyo re'huani, gare huaji yëye beoye Riusu cocarebare quë'rë ta'yejeiye quëani achojën ba'iyë.

¹⁵⁻¹⁷Ënjo'on bainbi ja'nca quëani achojën, yequëcuabi yë'lë ai re'oye quëani achoyete ro'tajën, yë'lëre bëinjën, Pablo quëani achoye'ru quë'rë re'oye quëani achoza cajën, yë'lëni gu'aye yo'o ëaye ro'tayë. Bainbi yë'lë cocare achajën, Mai quëani achocua'ru quë'rë masiye quëani achoji cajënna, bacua yua yë'lëre gu'aye ro'tajën, yë'lëre sa'nti güesejën, yë'lëre ya'o huë'e guaosi'quëni quë'rë ai yo'o güese'yë bacua. Ja'nca ai yo'o güesejënna, yequëcuabi yë'lëre te'e ruiñe conjën, Cristo cocarebare quëani achojën ba'iyë. Yë'lëre re'oye ëñajën, yë'lëni ai oijën conjën, yë'lëre cajën, Cristo yo'o cuencuese'ere yo'o conguë yua preso zeansi'quë ba'iji cajën, yë'lëre ai re'oye conjën, Cristo cocarebare quëani achojën ba'iyë. ¹⁸Yequëcua'ga yë'lëre gu'aye ro'tajën, Riusu cocarebare quëani achocua'reta'an, bëinma'iñë yë'lë. Huacha ro'tajën yo'ocuata'an, bain hua'nabi Cristo ba'iyete quë'rë ta'yejeiye ye'yejënna, ai bojoyë yë'lë. Yequëcua'ga re'oye ro'tajën, Cristo cocare quëani achojënna, ai bojoyë yë'lë.

¹⁹Mësacua'ga yua yè'è ba'iyete Riusuni senjënna, yua Jesucristo Espíritubi yè'èni ai re'oye conguëna, yè'ère què'rè ai re'oye ba'ija'guè'bi. Ja'nca ba'iguëna, què'rè se'e ai bojo recoyo re'huani bayè yè'è. ²⁰Èñere te'le ruiñe masiyè yè'è. Riusu yo'ore yo'oguë, gare huacha yo'oye yëma'iguë ba'ija'guè'è yè'è. Baguë yëyete te'le ruiñe què'ani achoguë, gare huaji yëye beoye jëja recoyo re'huani, Cristo ba'iyete re'oye cani achoguë ba'ija'guè'è yè'è. Ja'nca ba'iguëna, bainbi yè'è ba'iyete masini, bain ja'anrè masijën ba'ise'e'ru yure'ga Cristo ta'yejeiyereba ba'iyete te'le ruiñe masijën ba'ija'cua'è. Yè'ère huajëguëte etotoca, o yè'ère huani senjotoca, ja'nca masijën ba'ija'cua'è. ²¹Yè'è yua huajëguë ba'itoca, Cristo ba'iyete què'rè ta'yejeiye bainni masi güeseza caguë ba'iyè yè'è. Yè'è yua junni huesëtoca, yua què'rè ai re'oye ba'ija'guè'bi yè'ère. ²²⁻²³Ja'nca sèani, junni huesëni Cristo naconi si'arën ba'iyete ro'tato, yè'ère ai re'oye ba'ire'abi. Èn yijana bëani huajëguë ba'iyete ro'tato, Cristo cocarebare què'rè se'e bainni masi güeseye poreyè yè'è. Yè'è se'gabi cato, junni huesëye, o èn yijana bëaye, yè'è se'gabi caye porema'iñè. ²⁴Ja'nca ro'taguëta'an, èn yijana bëaza caguë ba'iyè yè'è. Mësacuanì yuta coñe bayè yè'è. Riusubi ja'anre yè'èni masi güesebi. ²⁵Ja'nca sèani, mësacua naconi bëani, mësacua què'rè jëja recoñoa bacuare re'huaye conguë, mësacuanì què'rè se'e ai bojo güeseye poreja'guè'è yè'è, Cristo naconi què'rè se'e te'le zi'inni ba'ija'cuare sèani. ²⁶Ja'nca mësacuanì coñe ro'taguëbi mësacuana ti'anni èñaguëna, mësacua'ga yua Cristo yè'ère conni cuirase'ere masijën, yè'ère bojoreba bojojën, Cristo ta'yejeiyete ai cani achojën ba'ija'cua'è mësacua.

²⁷Yureca, yè'ère èjojën, Riusu cocareba cani jo'case'e'ru Cristo yëyete te'le ruiñe yo'o yo'ojën ba'ij'è'n. Yè'è yua mësacuana èñaguë saitoca, o saima'itoca, mësacua yo'ojën ba'iyete masiye yëyè yè'è. Què'rè jëja recoñoa re'huani, Cristonì recoyo què'rè si'a jëja ro'tajën, si'a jubèbi te'le zi'inni ba'ij'ën, Riusu Espíritubi si'acuanì te'le yo'o güesequëna, mësacua yua si'a jëja yo'ojën, Cristo ba'iyete si'aruan bainni masi güesejën ba'ij'è'n. ²⁸Ja'nca yo'ojënna, mësacuanì tēhuoni, mësacuanì huaji yè güeseye gare porema'ija'cua'è. Mësacuabi ja'nca huaji yëye beoye ba'ij'ënna, Riusubi yua bacua carajeirën ba'ija'yete bacuanì te'le ruiñe masi güeseji. Mësacua tēani baja'yete mësacuanì masi güeseji. ²⁹Ja'nca masi güesequëna, baguëre yo'o concuare mësacuare re'huaguëna, baguëni si'a recoyo ro'taye se'ga yo'otoca, aireba caraji mësacuare. Baguë yo'ore yo'ojën, ai yo'oye ba'iji mësacuare. ³⁰Yè'è ai yo'oguë ba'iyè'ru ai yo'ojën ba'iyè ba'iji mësacuare. Mësacua yua yè'è ai yo'oguë ba'ise'ere èñani, yè'è yure ai yo'oguë ba'iyete achahuë mësacua.

La humillación y la grandeza de Cristo

2 ¹Yureca, Cristobi baguë bainrebani ai oiguë conguë, maini sa'ñeña ai yëreba yè güesequë, Riusu Espíritu naconi maini te'le

zi'inni, maini sa'ñeña ai oijën con güesequë ba'iji. ²Ja'nca con güesequë ba'iguëna, mësacua si'acua sa'ñeña ai yëreba yëjën, sa'ñeña gare recoyo te'e ro'tajën, sa'ñeña te'e yo'o conjën, bojojën ba'ijë'ën. Ja'nca ba'itoca, mësacuare ai bojo recoyo re'huayë yë'ë. ³Gare coca huaye beoye bajën, Yë'ë ro'taye se'gare'ru yo'o yo'oñu caye beoye ba'ijë'ën. Yequëcua ba'iyete ro'tato, yë'ë'ru quë'rë ta'yejeiye ba'iyë cajën, mësacua yo'jereba ba'iyete ro'tajën ba'ijë'ën. ⁴Ro mësacua bojoye se'gare ro'taye beoye ba'ijën, yequëcuani bojo güesejën ba'ijë'ën.

⁵Cristo Jesusbi ja'nca ro'taguë ba'isi'quë sëani, mësacua yua yequëcuani güina'ru ro'tajën ba'ijë'ën. ⁶Baguë yua ai ta'yejeiyereba pore Ëjaguë, Riusu naconi te'e ba'iguë, Gare jo'caye beoye ta'yejeiye ëjaguë ba'iza cama'iguë baji'i baguë. ⁷Ja'nca cama'iguëbi baguë ta'yejeiye ba'iyete jo'cani, gare ta'yejeiye beoyereba ba'i hua'guë runji'i. Bainguë runni, baingobi baguëte të'ya raigona, ⁸Yequëcua'ru quë'rë ta'yejeiye beoyë yë'ë caguë, Riusubi guansequëna, junni tonbi Cristo. Gu'a bain junni huesëye'ru crusu sa'cahuëna junni tonbi. ⁹Ja'nca junni tonni, gare ta'yejeiye beoyereba ba'i hua'guë ruinguëna, Riusubi baguëni go'ya rai güeseni, quë'rë ta'yejeiyereba ba'iguëre baguëte re'huabi. Quë'rë ta'yejeiye Ëjaguëre baguëte re'huabi. ¹⁰Ja'nca re'huani, si'a guënamë re'oto ba'icua, si'a ën yija re'oto ba'icua, si'aruan ba'icuanu bacua ta'yejeiye Ëjaguë ba'iyete ëñoja'guë'bi. ¹¹Ëñoguëna, si'a jubëbi Cristona gugurini rëanni, baguëni caja'cua'ë: "Më'ë yua yëquëna ta'yejeiye Ëjaguëreba ba'iguë'ë. Më'ë yua Jesucristo, Riusu Raosi'quëreba ba'iguë'ë" cajën, Mai Ja'quë Riusu ai ba'iyë ai jaiguë'bi ba'iji cayë.

Los cristianos son como luces en el mundo

¹²Yureca, yë'ë bain sanhuë ai yësi'cua, yë'ë yua mësacua naconi te'e ba'isi'quëbi mësacuani yihuoguëna, mësacua yua jo'caye beoye Riusu cocare achani güina'ru yo'ojën ba'ë'ë. Ba'ijënna, yurera yë'ë yua mësacua naconi beoguëna, mësacua yua Riusu ba'iyete te'e ruiñe ëñajën, Riusu cocare quë'rë ai re'oye achani yo'ojën, baguë yëyete quë'rë si'a jëja yo'ojën, jo'caye beoye baguëni bojo güesejën ba'ijë'ën. ¹³Riusubi mësacua jubëni ja'nca yo'o güesequë ba'iguëna, mësacua yua si'a jëja yo'ojën, baguëni bojo güeseyë se'ga yo'oye ro'tajën ba'ijë'ën.

¹⁴Riusuni ja'nca yo'o conjën, gu'a coca gare caye beoye ba'ijën, sa'ñeña coca huaye beoye ba'ijë'ën. ¹⁵Mësacua yo'o cuencuese'e si'aye re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. Ja'nca yo'ojën ba'ijënna, ën yija bain gu'aye ba'icuabi mësacuani ëñani, mësacua gare gu'aye yo'oye beoye ba'icuare masini, mësacuare gu'aye caye gare porema'inë. Mësacuabi te'e ruiñe yo'ojën, bacua gu'aye yo'oyete bacuani ro'ta güeseni, Riusu yëye'ru yo'oye bacuani masi güeseyë. ¹⁶Ja'nca masi güesejën, Riusu te'e ruiñe ba'i

cocare bacuani jo'caye beoye quëani achojëna, Riusu yëye'ru yo'oye masiyë bacua. Ja'nca masi güesejëna, ja'nrëbi Cristo ëña rai umuguse ti'anguëna, yë'ë yua mësacua ba'iyete ëñani, yë'ë yua mësacua naconi ai jëja yo'o yo'oguë ba'ise'ere ro'tani, gare guaja yo'oye beoye ba'ë'ë yë'ë caguë, mësacuare ai bojoreba bojoguë ba'ija'guë'ë yë'ë. ¹⁷Mësacua yua Cristoni si'a recoyo ro'tajën, Riusu yëye'ru te'e ruiñe yo'o'jën ba'ijëna, Riusubi mësacuani ëñani, ai bojoji. Ja'nca sëani, yë'ë'ga mësacuare bojoguë, mësacuani Riusu coca quëani achose'e ro'ire junni tónto'ga, mësacuare ai ta'yejeiye ai bojoguë ba'iyë yë'ë. Riusu'ga ja'an junni toñete ëñani, ai bojoji. ¹⁸Ja'nca sëani, mësacua'ga yë'ë yure ba'iyete ro'tani, yë'ë naconi te'ereba bojojën ba'ijë'n.

Timoteo y Epafrodito

¹⁹Yureca, mai Ëjaguë Jesusbi yëtoca, Timoteore mësacuana saoyë yë'ë. Ja'nca saoguëna, baguë yua mësacuana sani, ëñani, rani, ja'nrëbi mësacua re'oye ba'iyete quëatoca, mësacuare ai bojoguë ba'ija'guë'ë yë'ë. ²⁰Yë'ëre concua jubë ënjo'on ba'icuaire ëñaguë, Jaroguëte mësacuana saoye'ne caguë, Timoteo se'gare mësacuana saoye poreyë yë'ë. Baguë se'gabi yë'ë oiguë coñe'ru mësacuani ai oiguë coñe yëji. ²¹Yequëcuaca ro bacua ba'iyë se'gare ro'tajën, Cristo yëyete yo'oye ro'tamajën ba'iyë bacua. ²²Ja'nca ba'ijëna, Timoteo'ga banji. Baguë te'e ruiñe yo'oni coñete masiyë mësacua. Yë'ë naconi te'e ganijani, Riusu cocarebare quëani achoguë, yë'ëre ai re'oye conji baguë. Zin hua'guë yua baguë taitani te'e ruiñe coñe'ru yë'ëni ai re'oye conguë ba'iji baguë. ²³Ja'nca sëani, Romano bain ëjacua yë'ëni yo'o'ja'yete masiza caguë ëjoni, ja'nrëbi Timoteore mësacuana saoyë yë'ë. ²⁴Ja'nca saoye ro'taguë, ñaca'ga ro'taguë ba'iyë yë'ë. Mai Ëjaguëbi yë'ëre conni etotoca, yë'ë'ga mësacuana sani ëñaja'guë'ë yë'ë.

²⁵Ja'nca yo'oye ro'taguë, yurera'rë Epafrodito hue'eguëte yihuoguë, Mësacuana go'ijë'n caguë ba'iyë yë'ë. Ja'anguë yua mësacua insise'ere yë'ëna rani jo'cani, ja'nrëbi yë'ëni ai re'oye conguë baji'i. Yë'ëni ai oiguë conguë, yëquëna naconi si'a jëja yo'oguë, Riusu cocarebare ai quëani achoguë conji baguë. ²⁶Conguëna, mësacuani ai cu'e ëaguëña baguëre. Mësacuabi baguë ju'inguë ba'ise'ere achajëna, baguë yua mësacua achase'ere masini, ai sa'ntiguë baji'i. ²⁷Aito. Ai ju'in hua'guë baji'i baguë. Junni huesëre'abi. Riusubi baguëni oiguë conguëna, re'huerë go'ya raji'i baguë. Junni huesëtoca, yë'ë'ga quë'rë se'e ai oiguë ba'ire'ahuë yë'ë. ²⁸Ja'nca sëani, baguëte mësacuana go'ijë'n caguë saoyë yë'ë. Saoguëna, baguëbi mësacuana ti'anguëna, mësacuabi ai bojo hua'na ba'iyë, ro'tayë yë'ë. Ja'nca ro'taguë, yë'ë yua baguëte sa'ntiye beoye mësacuana saoyë. ²⁹Saoguëna, ja'nrëbi ti'anguëna, mësacua jubëna baguëni re'oye bojojën

cojê'ên. Cristo banguërebare sëani, baguëte te'e ruiñe ëñajên ba'ijê'ên. Yequëcua'ga baguë ba'iyè'ru ba'ijênna, bacuare'ga güina'ru te'e ruiñe ëñajên ba'ijê'ên. ³⁰Baguë yua Cristo yëye se'gare yo'ozà caguë, yè'ëni congüë raji'i. Mësacua ja'ansi'cuabi rani yè'ëre coñe poremajênna, baguëte raohuë. Raojênna, mësacua case'è'ru yè'ëni concaiguëbi yua ai yo'oguë junni huesëre'abi baguë.

Lo verdaderamente valioso

3 ¹Yureca, yè'ë bain sanhuë, mësacuani ñaca yihuoreba yihuoguë ba'iyè yè'ë. Mësacua yua mai Ëjaguëni recoyo te'e zi'inni ba'icua sëani, jo'caye beoye bojoreba bojojên ba'ijê'ên. Ja'anre yihuoguë, gare ya'jaye beoye què'rè se'e cani achoguë ba'iyè yè'ë. Ja'nca cani achoguë, mësacuani re'oye yo'oguë ba'iyè yè'ë. ²Ja'an judío bain gu'aye yo'ocuare cato, bacuare ëñare bajê'ên. Bacuabi gare jo'caye beoye gu'aye yo'ojên, mësacuana ti'anni, Riusu coca caye'ru tin ye'yojên, mësacua go neño ga'nire tëyo güeseni, Riusu bain ruinjê'ên cajên, Riusu bain gare beocua'è bacua. ³Mai se'gabi Riusu bainreba jubè ba'icua'è. Mai se'gabi Riusuni te'e ruiñe ro'tajên, baguëni te'e ruiñe bojo güeseyè mai. Jesucristoni si'a recoyo ro'tajên, baguë ta'yejeiyereba ba'iyete cani achojên, Riusu Espiritute conì bayè mai. Ro ën yija bain ro'tajên maire cajên, Riusuni bojo güese ëayete gare yo'oye yëma'icua'è, maire cajên ba'iyè, bacua ro cuencueni guansese'e se'ga sëani. ⁴Bacua yo'ojên ba'iyete cato, ro ëmëje'en se'gare yo'ojên ba'iyè. Bacua re'oye yo'oye poreye'ru què'rè re'oye yo'oye poreyè yè'ë. Yè'ë yua judío banguë ai re'oye yo'oguë ba'isi'quë ba'nhuë yè'ë. ⁵Yè'ë zinrënna Israel banguëreba të'ya raisi'quë ba'iguë ba'nhuë yè'ë. Israel bain jubëan ba'iyè'ru ai re'o jubè banguë, Benjamín casi jubè ba'iguë ba'nhuë yè'ë. Yè'ëre të'ya rani, ja'nrebi ocho umuguseña ba'ini, yè'ë go neño ga'nire tëyomate. Tëyorena, hebreo banguëreba re'huasi'quë ba'iguë ba'nhuë yè'ë, yè'ë ira bain ba'isi'cua si'acua yua hebreo bain sëani. Ja'nrebi irani, Riusu coca guanseni jo'case'e si'ayete te'e ruiñe yo'oye ye'yeguë, fariseo banguë re'huasi'quë ba'iguë ba'nhuë yè'ë. ⁶Judío bain yo'ojên ba'iyè'ru Riusuni güinareba'ru gugurini rêanguë baza caguë, Cristo bainbi tin yo'ojênna, bacuani je'o ëñaguë be'teguë, bacuani ja'si yo'oguë ba'nhuë yè'ë. Riusubi yè'ëni re'oye ëñaja'guë caguë, baguë guanse coca Moisesna jo'case'e si'ayerèba jo'caye beoye yo'oguë ba'nhuë yè'ë. ⁷⁻⁸Ja'an si'aye yo'otoca, re'oye ba'iji yè'ëre ro'taguë ba'nhuë yè'ë. Ja'nca ro'tasi'quëbi yureta'an yè'ë Ëjaguë Jesucristoni masini, baguëni te'e yo'o congüë ba'iyè yè'ë. Yè'ë ja'anrè yo'oguë ba'ise'ere cato, ro yo'oguë ba'nhuë yè'ë. Cristoni recoyo te'e zi'inni baza caguë, yè'ë ja'anrè yo'oguë ba'ise'e gare jo'cani senjoreba senjohuë. ⁹Riusu guansesi coca Moisesna jo'case'ere'ru güina'ru yo'oni,

Riusu bainguë què'rë re'ojeiguë baza ro'tasi'quëta'an, ja'an ro'taye gare jo'cani senjosi'quë'ë yè'ë. Jo'cani senjoni, Jesucristoni si'a recoyo ro'tahuë yè'ë. Ja'nca ro'taguëbi yureca Riusu re'o bainguë ba'iyë ti'anhüë yè'ë. Aito. Baguë bainguërebare yè'ëre re'huaguëna, ba ira coca guanseni jo'case'ere gare se'le yo'o äaye beoye ba'iyë yè'ë. Ai guaja sëani, te'le ruiñe yo'oye gare porema'iguë ba'nhuë yè'ë. ¹⁰Yureca, Jesucristoni si'a recoyo ro'taguë sëani, baguëni te'le ruiñereba masiye poreyë yè'ë. Baguëbi junni tonni, ta'yejeiye yo'oni, go'ya raiguëna, ja'an ta'yejeiye poreyete masiye poreyë yè'ë. Ro yè'ë yëye se'gare jo'cani, baguë ai yo'oguë ba'ise'le'ru ai yo'oto'ga, baguë yëye se'gare yo'oye poreyë yè'ë. Ja'nca yo'oye yëguëna, baguë yua yè'ë ba'iyete gare mame re'huaji. ¹¹Baguë yo'oye poreyete ro'taguë, yè'ë poreye'ru yo'oguë, baguë yure ba'iyë'ru go'ya rani, guënamë re'otona ti'anni, baguë naconi carajeiye beoye huajëguë ba'ija'guë'ë yè'ë.

La lucha por llegar a la meta

¹²Ja'nca ba'ija'guë ba'iyë ro'taguëta'an, yuta ai caraji yè'ëre. Gu'a jucha ro'ina Cristo ba'iyë'ru ba'iyë caraji yè'ëre. Caraguëna, baguë ba'iyë'ru te'le ba'iyë ai yëyë yè'ë. Cristobi baguë bainguërebare yè'ëre re'huani baguëna, baguë ba'iyë'ru ba'iyë ai yëyë yè'ë. ¹³Yè'ë bain sanhuë, yè'ëbi coca yihuoguëna, achajë'ën. Riusubi yè'ë ba'iyete ëñani, yuta ai ba'iyë yè'ëre re'huaye ro'taguëna, baguë yo'o cuencuese'le se'gare ro'taguë ba'iyë yè'ë. Yè'ë ja'anrë re'oye yo'oguë ba'ise'ere gare ro'tama'iguëbi Riusu yua yè'ëre re'huaye ba'ija'yete jo'caye beoye ro'taza caguë, baguë yo'o cuencuese'le se'gare yo'oye ro'taguë ba'iyë yè'ë. ¹⁴Riusubi yè'ë ba'iyete te'le ruiñe mame re'huaguëna, baguë yëye se'gare te'le ruiñereba yo'oguë baza caguë, ja'n'rëbi guënamë re'otona ti'anni, Cristo naconi te'le ba'iguë, baguë insija'yete conì baja'guë'ë yè'ë. Mai si'acuani ja'anna yure choiguë ba'iji Riusu.

¹⁵Cristoni baguë yo'ore coñe yënica, baguëni ja'nca te'le ruiñe yo'o conjën ba'ijë'ën. Cristoni ja'nca yo'o coñe yëmanica, Riusubi mësacua carayete mësacuani masi güeseji. ¹⁶Masi güesequëna, Cristo ye'yose'ere te'le ruiñe yo'ojën, Cristo yo'o cuencueni jo'case'ere jo'caye beoye yo'ojën ba'ijë'ën.

¹⁷Yè'ë bain sanhuë, yè'ëbi Cristo ba'iyë'ru ba'iyë yëguëna, mësacua'ga yè'ë naconi te'le zil'inni ba'ijën, güina'ru yo'ojën ba'ijë'ën. Yequëcuabi ja'nca yo'ojën ba'ijë'ënna, mësacua yua bacua yo'ojën ba'iyë'ru te'le ruiñe yo'ojën ba'ijë'ën. ¹⁸Yequëcua yo'ojën ba'iyere'ga masiyë mësacua. Bacua yo'ojën ba'iyete quëaguë, ai sa'ntiguë ba'iyë yè'ë. Bacua yua Cristo bain ba'iyë yëquëna, cajën ba'icuata'an, baguë yo'o cuencuese'ere'ru ro tin yo'ojën ba'iyë. Cristo junni tonse'ere yequëcuani quëani achoye güeyë. ¹⁹Gu'a bain, carajeija'cua

ba'iyeru guina'ru yo'ojen ba'iyë. Riusuni yëye beoye ba'iyë. Ro bacua gu'a ëase'e se'gare yëyë. Bacuabi gu'aye yo'oni, ja'nrebi yequëcuan quëajën bojoyë. Ro ën yija bain yo'o ëaye ba'iyete, ja'an si'ayete ai yëyë bacua. ²⁰Ja'nca yëjënna, maica bañë. Riusu naconi guënamë re'otona si'arën ba'ija'cua sëani, baguë yëye se'gare yo'oye ro'tacua'ë. Mai Ëjaguë Jesucristo in raija'yete te'e ruiñe masicuabi baguë tëani baja'yete ëñajën ëjojën ba'iyë. ²¹Maire in rani, mai pa'npo ëaye ba'i ga'nihuëte mame ga'nihuë re'huaja'guë'bi. Ën yijare ba'ijën ai yo'ojen ba'icua'eta'an, baguë jëja ba ga'nihuëre'ru mai ga'nihuë re'huaguëna, ai re'oyereba ba'ija'guë'bi maire. Baguë yua si'aye ba Ëjaguë sëani, maini ja'nca mame re'huaye ai ta'yejeiyereba poreguë'bi ba'iji.

Alégrese siempre en el Señor

4 ¹Ja'nca ba'ija'cua sëani, yë'ë bain hua'na, mësacua si'a jëja yo'ojën, mai Ëjaguëni jo'caye beoye te'e zi'inni ba'ijë'ën. Riusubi mësacuare choini, baguë te'e bainre mësacuare re'huani baguëna, mësacuani ai bojoreba bojoguë ba'iyë yë'ë, yë'ë bain hua'na. Mësacuare ai cu'e ëaji yë'ëre.

²Mësacua bain jubë ba'icua Evodia, Síntique, ja'an romi hua'nani si'a jëja yihuoguë cayë yë'ë. Sa'ñeña coca huaye beoye ba'ijën, recoyo te'e ruiñe ro'tajën ba'ijë'ën, mai Ëjaguëni te'e zi'inni ba'icua sëani. ³Ja'nrebi, yë'ëre yo'o conguë, mai Ëjaguë naconi yë'ëre te'e ruiñe yo'o conguë, më'ëre'ga yihuoguë quëayë yë'ë. Ja'an romi hua'nani re'oye conguë ba'ijë'ën. Bacua yua Clemente naconi, yequëcua, yë'ë naconi te'e yo'o conjën ba'ë'ë. Si'a jubëte cato, Riusu bainreba ba'ijënna, Riusubi ga bainguë mamire masini, baguë carajeima'icua naconi te'e uti pëbëna toyani baji.

⁴Mai si'acua yua mai Ëjaguë naconi recoyo te'e zi'inni ba'icua sëani, ai bojoreba bojojën ba'ijë'ën. Ja'nca mësacuani si'a jëja yihuoguëbi mësacuani se'le cayë: Ai bojoreba bojojën ba'ijë'ën. ⁵Cristo yua joë ba'irën ti'anja'guëta'an ba'iji cajën, jo'caye beoye re'oye yo'ojën, baguë bainrebare te'e yo'o conjën ba'ijë'ën.

⁶Mësacua yequërë ai yo'ojën, bonsere carajën ba'itoca, gare oiye beoye ba'ijë'ën. Mësacua carayete, mësacua ai yo'oyete Riusu se'gani cajën, baguë coñete senreba senjën, baguë yo'ore yo'oye se'ga yëyete ro'tajën ba'ijë'ën. Ja'nca senjën, baguë sehuoni conja'ñete surupa cajën ba'ijë'ën. ⁷Riusuni ja'nca cajënna, mësacuani recoyo ai ëama'iñereba re'o huano güeseja'guë'bi. Mësacua yua Cristo Jesús naconi recoyo te'e zi'inni ba'ijën, mësacua ba'iyete gare se'le oiye beoye ro'tajën, baguë cuirani coñete te'e ruiñe masijën ba'ija'cua'ë.

Piensen en todo lo que es bueno

⁸Yureca, yë'ë bain hua'na, yë'ëbi coca yihuoguëna, achajë'ën. Riusuni bojo güeseye, Riusu ta'yejeiye ba'iyete cani achoye, ja'anre gare jo'caye

beoye ro'tajën ba'ijj'ën. Te'e ruiñe yo'ojën, bainni te'e ruiñe ëñajën, re'oye yo'ojën, gare gu'a jucha yo'oye beoye ba'ijjën, bainni bojo güesejën, re'oye yo'oye se'gare ro'tajën, ja'an yo'oye jo'caye beoye ro'tajën, bainni yo'o conjën ba'ijj'ën.

⁹Yë'ë yo'oye'ru güina'ru yo'ojën ba'ijj'ën. Mësacuabi yë'ë ba'iyete ëñani, yë'ë yo'oyete achani, yë'ë ye'yose'ere ye'yeni, güina'ru yo'ojën ba'ijj'ën. Gare jo'caye beoye ja'nca yo'ojën ba'itoca, Riusubi mësacua naconi te'e ba'iguë, mësacuani ai bojo recoyo huano güeseji.

Ofrendas de los filipenses para Pablo

¹⁰Yureca, mësacuabi yë'ëni ta'yejeiye ai oijën conjën, mësacua bayete yë'ëna ai re'oye ro insini raojënna, yë'ëbi ai bojoreba bojoguë, Riusuni ai ba'iyë ai surupa caguë ba'iyë yë'ë. Mësacua quë'rë ja'anrë raoye porema'isi'cua ba'ijjën, sa'ntiye beoye ba'ijj'ën. ¹¹Ja'an bonsere gare cu'e ëaye beoye baë'ë yë'ë. Ja'nca ba'iguëbi ai yo'oguë ba'iguëta'an, yë'ë caraguë ba'ise'ere ro'tamaë'ë. Riusubi ye'yoguëna, si'arën bojoguë ba'iyë poreyë yë'ë. ¹²Ai ba'iyë ai bonse caraguë ba'itoca, bojo recoyo re'huaye masiyë yë'ë. Ai ba'iyë ai bonse bani jëhuatoca, Riusu se'gani bojoye yua ye'yeni ba'iyë yë'ë. Ja'nca sëani, aon gu'ana junni'ga, Riusuni bojoyë yë'ë. Aon anni yajini'ga, Riusuni bojoyë yë'ë. Riusu se'gani jo'caye beoye bojoguë ba'iyë yë'ë. ¹³Cristo yua yë'ë naconi te'e ba'iguëbi yë'ëni jëja recoyo ba güesequëna, si'ayete te'e ruiñereba yo'oye poreyë yë'ë. ¹⁴Ja'nca poreguëna, mësacua yua yë'ëre ai yo'oguë ba'iyete ro'tani, yë'ëni recoyo oijën, yë'ëre ai re'oye conni cuirahuë. Surupa.

¹⁵Yureca, mësacuani ru'rureba ëñaguë saise'ere ro'tayë yë'ë. Mësacuani Riusu cocarebare quëani achoni, ja'nrebi jë'te, Macedonia yijabi saë'ë yë'ë. Ja'nca saiguëna, mësacuabi yë'ë bonse carase'ere ro'tani, mësacua bayete yë'ëna ro insini raohuë. Yequëcuabi raomajënna, mësacua se'gabi mësacua mame re'huase'ere ro'tajën, yë'ëna bonsere raojën, Riusu yo'o cuencuese'ere yë'ë naconi te'e yo'o conjën baë'ë. ¹⁶Yë'ë yua Tesalónica huë'e jobore yuta ba'iguëna, mësacuabi yë'ëre caraguë ba'ise'ere ro'tani, mësacua bayete yë'ëna te'e jëana quë'rë se'e raohuë. ¹⁷Mësacuabi ja'nca raojënna, mësacua bonse se'gare baye gare ro'taye beoye ba'iyë yë'ë. Mësacuabi ai re'oye cuirani coñe yëjënna, Riusu bojo güeseyete mësacuana jo'caye beoye ba'ija'guë caguë ujayë yë'ë. ¹⁸Mësacua bonse yure ro insini raose'e, Epafrodito naconi raose'ere coní, si'a yë'ë caraguë ba'ise'ere roë'ë yë'ë. Ro'iguëna, yuta bonse ba'iji yë'ëre. Mësacuabi yë'ëni ai yëreba yëjën, Riusu yëyete yo'oñu cajën, baguë yo'ore coñe yëjën, mësacuabi yë'ëna ro insini raohuë. Ja'nca raojënna, Riusubi mësacua re'o reconoare ëñani, ai ta'yejeiye bojosi. ¹⁹Ja'nca bojoguëbi mësacuani ro insi güesesiquë'ga yua mësacua carajën ba'iyere'ga ai masiguë, mësacuana

ro insireba insiye poreji. Baguë bayete cato, ai ta'yejeiye ai baji. Baguë bainreba Cristo Jesús naconi te'e zi'inni ba'icuana ro insini huo'hueye ai yëji Riusu. ²⁰Ja'nca sëani, mai Taita Riusuni ai bojojën, baguë ta'yejeiye conni cuiraguë ba'iyete ai ta'yejeiye ai jo'caye beoye cani achojën bañuni.

Saludos finales

²¹Yureca, Jesucristo bainreba ba'icua si'a jubëni yë'ë saludayete quëajë'n. Cristo bain ënjo'on ba'icua'ga mësacuanì güina'ru saludayë. ²²Riusu bainreba ba'icua ënjo'on ba'icua, Romano bain ëjaguëre concua, baguë ta'yejei huë'e ba'icua'ga, si'acuabi mësacuanì saluda coca saoyë.

²³Yureca, mësacua jubë ba'icua, ga bainguë ba'iyete ro'taguë, Riusu re'oye yo'oni coñete mësacuaire senguë ba'iyë yë'ë. Ja'nca raë'ë. Amén.

San Pablobi

COLOSAS

Bainni utire toyani saobi

Saludo

1 ¹Yë'ë, Pablo hue'eguëbi, Riusubi yë'ëre cuencueni re'huaguëna, baguë ta'yejeiye yo'ore conguë ba'iguë'ë. Jesucristobi yë'ëre choini re'huaguëna, baguë yo'ore yo'oguë ba'iyë. Timoteo, Jesucristo bainguë, ja'anguë naconi te'e ba'iguëbi ²mësacuani utire toyani saoyë yë'ë. Mësacua yua Riusu bainreba jubë Colosas huë'e jobore ba'icuani utire toyani saoyë yë'ë. Mësacuabi Jesucristoni si'a recoyo ro'tajëna, Riusubi mësacuare tëani, baguë bainrebare mësacuare re'huani baji. Ja'nca sëani, mai Taita Riusubi mësacuani ai re'oye conni cuirani, mësacuani ai recoyo bojo güeseja'guë, cayë yë'ë.

La oración de Pablo por los creyentes

³Yureca, yëquë'nabi mësacua ba'iyete Riusuni senjën, mësacuani oireba oiguë consi'quë sëani, mai Ëjaguë Jesucristo Ja'quëni surupa cajën, baguëni jo'caye beoye bojojën ba'iyë. ⁴Mësacuabi Jesucristoni si'a recoyo ro'tani, si'a Riusu bainni oijën conjëna, yëquë'nabi achani, Riusuni ai bojojën ba'iyë. ⁵⁻⁶Baguë bainbi Riusu cocarebare quëani achojëna, si'a re'otoña achani, mame recoyo re'huani ba'iyë. Ja'nca ba'icuabi yequëcuani quëani achojën, ba coca cayë'ru te'e ruiñe yo'o bi'rayë. Mësacua'ga güina'ru achani yo'o bi'rahuë. Achani, Riusu yo'oye yëyete te'e ruiñe masihuë mësacua. Si'a bain Jesucristoni si'a recoyo ro'tacua, ja'ancuani baguë naconi gare carajeiye beoye ba'i güeseji Riusu. Ja'anre masini, yurera mësacua yua guënamë re'otona sani, Jesucristo naconi si'arën bañuni cajën, jëja ba recoyo re'huani, te'e ruiñe ro'tajën ba'iyë.

7Epafras hue'leguëbi Riusu cocarebare mësacuanî quëani achoguëna, mësacuabi achani, ja'nca yo'ohuë. Epafras ba'iyete cato, yëquëna naconi te'e ba'iguëbi Cristoni ai re'oye yo'o conguë ba'iji. Ja'nca ba'iguëna, baguëte cuencueni guansehüë: “Colosas bainna sani, Cristo cocarebare bacuani quëani achojê'n” cajën, mësacuana saohuë yëquëna. 8Ja'nca saojëna, baguë yua sani, rani, quëabi: “Colosas bainbi Cristo cocarebare achani, si'a recoyo ro'tahuë. Ja'nca ro'tani, Riusu Espiritubi ye'yoguëna, bacuabi yua si'a Riusu bainni ai oijën conjën, re'oye yo'o bi'rahuë” mësacua ba'iyete yê'ëni quëabi baguë.

9Ja'nca quëaguëna, yëquënabi yua ja'an umugusebi mësacuare ai bojojën, Riusuni jo'caye beoye mësacuare ujañen ba'iyë. Ja'nca ujañen, Riusuni ñaca senjën ba'iyë: “Colosas bainni conjê'n, Taita. Mê'ë yëye'ru te'e ruiñe yo'ojën ba'iyë, ja'anre bacuani masi güesejê'n. Masi güesequëna, bacuabi masini, mê'ë Espiritu yihuoyete te'e ruiñe masini, mê'ë yëye se'gare jo'caye beoye yo'ojën ba'ija'bë” mësacuare senjën ba'iyë yëquëna. 10Ja'nca ujañen, Riusuni senjëna, Riusu bainreba yo'ojën ba'iyë'ru te'e ruiñereba yo'ojën ba'ijê'n. Ja'nca yo'ojën, Riusuni ai re'oye yo'o conjën, baguë cocarebare yequëcuani quëani achojën, Riusu ba'iyete quê'rë se'e te'e ruiñe ye'yeni masijën, ja'nca yo'ojën ba'itoca, Riusubi mësacuanî ëñani, mësacuanî ai bojoguë ba'iji. 11Ja'nca mësacuare ro'tajën, Riusuni ñaca senreba senjën ba'iyë yëquëna: “Taita, mê'ë ta'yejeiye yo'oye poreguë sëani, Colosas bainre ta'yejeiye yo'oye porecuare re'huajê'n. Re'huani, mê'ë yo'o cuencuese'ere te'e ruiñe yo'ojën, bojoreba bojojën ba'icua re'huajê'n.” Re'huaguëna, mësacua yua ai yo'ojën ba'ito'ga, gare ya'jaye beoye ba'ijën, Riusu yo'o coñe gare jo'caye beoye bojojën, yo'o yo'ojën ba'ijê'n. 12Ja'nca ba'ijën, ëñere'ga ro'tajën, mai Taita Riusuni ujañen, baguëni surupa cajën ba'ijê'n. Maina ñaca canî jo'cabi Riusu: “Yê'ë bainreba jubë naconi recoyo te'e zi'inni ba'ijën, yê'ë naconi gare carajeiye beoye ba'ijën, yê'ë guënamë re'oto mia re'otoreba ja'anruna ti'anni, si'arën ba'ijê'n” canî jo'cabi. 13-14Ja'nca canî jo'caguëbi, zupai huatibi maini zemoni bani, ba zijei re'otona re'huani, gu'a juchare yo'o güesequëna, Riusubi maini ëñani, maini ai oireba oiguë conbi. Gare ñu'ñuñe beoye ba'ija'bë caguë, baguë Zin ai yësi'quë Jesucristore raoni, baguëni junni ton güesequëna, maibi baguë naconi gare carajeiye beoye ba'iyë poreyë. Riusubi maire tëani bani, mai gu'a juchare gare se'e ro'taye beoye ba'iji.

La paz con Dios por medio de la muerte de Cristo

15Mai Êjaguë Jesucristo, Riusu Zin Raosi'quëreba, baguë ba'iyete cato, Taita Riusu ba'iyë'ru te'e ba'iji. Maibi Taita Riusuni ëñañe porema'icuatana, baguë Zin ba'iyete masiye poreyë mai. Baguë ba'iyete

cato, si'a Riusu re'huani jo'case'e beorure baji baguë, Riusu naconi ru'rureba ba'isi'quë sëani. ¹⁶Riusubi si'ayete re'huani jo'ca bi'raguë, baguë Zin baja'yete ro'taguë, si'aye re'huani, baguëna jo'cabi. Yija re'oto ba'iyë, guënamë re'oto ba'iyë, si'ayete re'huani, baguëna jo'cabi. Mai ëñañe poreye, mai ëñañe porema'iñere'ga, si'ayete re'huani jo'cabi. Si'a re'otoña ba'i hua'nare'ga re'huani jo'cabi. Guënamë re'oto ba'i hua'na, yequëcua, ma'tëmë re'oto ba'i hua'na, yequëcua, baguë guënamë re'oto yo'ore con hua'na, yequëcua, zupai huati, baguë huati concua naconi, si'a hua'nare re'huani, Yë'ë Zinbi bacuare bani guanseja'guë caguë, si'a hua'nare re'huani jo'cabi Riusu. ¹⁷Riusubi yuta re'huani jo'cama'iguëna, baguë Zinbi baguë naconi si'arën ba'iguë baji'i. Ja'nca ba'iguëbi baguë Taita re'huani jo'case'e si'aye beorure bani, ba yo'o yo'oja'ye si'aye cuencuebi. ¹⁸Ja'nca cuencueguë, yua si'a Riusu bainreba jubë, baguë yo'ore conjën ba'icua, si'acuare bani, bacua quë'rë ta'yejeiyereba Ëjaguë'bi ba'iji. Ru'rureba junni go'ya raisi'quëre sëani, si'a bain baguëni si'a recoyo ro'tacuabi, ja'nrebi junni huesëjënna, bacuani go'ya rai güeseji baguë. Ja'nca go'ya raisi'quëbi si'a re'otoña ba'iyete bani, quë'rë ta'yejeiyereba Ëjaguë'bi ba'iji. ¹⁹Ja'nca ba'iguë sëani, Riusu ta'yejeiyereba ba'iyë'ru te'ereba ba'iguëna, Riusubi baguë ba'iyete ëñani, baguë naconi te'e ba'iguë bojoji. ²⁰Ja'nca ba'iguë, ja'ansi'quëbi cabi: "Si'a re'oto bain, yija re'oto guënamë re'oto ba'icua, si'acuabi yë'ëni je'o bama'iñe" caguë, baguë Zinre maina raoni, crusu sa'cahuëna junni ton güesebi. Mai gu'a jucha ro'ire junni tonguëna, si'acua baguëni si'a recoyo ro'tacua, ja'ancuare baguë bainrebare re'huani baji. Ja'nca baguëna, bacua yua gare se'e je'o baye beoye ba'icua'ë.

²¹Mësacua ja'anrë yo'ojën ba'ise'ere ro'tajë'ën. Gu'aye yo'ojën ba'isi'cua sëani, Riusu bain ba'iyë gare poremajën ba'nhuë. Riusure je'o bajën senjoja'cua se'ga ba'ijën ba'nhuë. Ja'nca ba'isi'cuata'an, yurera Riusu bain ba'iyë poreyë mësacua. ²²Yë'ë se'gabi si'a gu'a bain je'o bajën senjoja'ñete coza caguë, mësacua gu'a jucha ro'ire rani, bainguë runni, ja'nrebi crusu sa'cahuëna junni tonbi baguë. Junni tonni, ja'nrebi mësacua ba'iyete Riusuni ëñoni, Riusuni caji: "Ëñajë'ën. Ëncua yua gu'a jucha tënosi'cua ba'iyë. Ja'nca sëani, bacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare se'e ro'taye beoye bañuni. Mai bainrebare re'huasi'cua ba'ijënna, yequëcuabi bacuare gu'aye caye gare porema'iñe" Riusuni caji mai Ëjaguë. ²³Ja'nca mame re'huasi'cua ba'iyë yëtoca, Jesucristoni jo'caye beoye si'a recoyo ro'tajën, baguë yëyete yo'oye gare ya'jaye beoye ba'ijë'ën. Mësacua si'arën ba'ija'yete si'a jëja recoyo ro'tajën, Riusu masi güesese'ere te'e ruiñe masini, gare huanë yeye beoye ba'ijë'ën. Mësacua yua Riusu cocarebare achani, ja'an si'aye masiyë. Ja'nca achani masijënna, ën yija bain si'acuarebabi ja'an cocare achahuë. Riusubi yë'ëre cuencueguëna, ja'an cocarebare quëani achoguë ba'iyë yë'ë.

Pablo encargado de servir a la iglesia

24 Ja'nca ba'iguëbi, mësacuabi Jesucristoni si'a recoyo ro'tani, Riusu bainrebare re'huasi'cua ba'ijëna, ai bojoreba bojoguë ba'iyë yë'ë. Riusu cocarebare quëani achoguëna, quë'rë jai jubë bainbi achani, Riusu bain ruinjëna, yë'ë ai yo'oyete ro'tama'iguëbi ai bojoreba bojoyë yë'ë. Cristobi baguë bainre tëani baza caguë, ai yo'oguë baji'i. Ja'nca ba'iguëna, yë'ë'ga baguë cocarebare quëani achoguë, Cristoni si'a recoyo ro'tani quë'rë jai jubë ba'ija'bë caguë, yë'ë'ga baguë bainreba jubë ro'ire ai yo'oyë. 25 Ja'nca sëani, Riusubi yë'ëre cuencueni, baguë yo'ore guansequëna, baguë cocarebare si'a bainni quëani achoguë ba'iyë yë'ë. 26 Yure tëca Cristo raoja'yete gare quëamaji'i Riusu. Ja'nca quëama'iguë, yurera baguë bain Jesucristoni si'a recoyo ro'taja'cua, ja'ancuani Cristo tëani baja'yete masi güeseji Riusu. 27 Judío bain, judío bain jubë ba'ima'icua'ga, si'acuani Cristo tëani baja'yete masi güeseji Riusu. Si'a bainni ñaca quëani acho güeseji. Jesucristoni si'a recoyo ro'tatoca, baguë bainrebare mësacua'ga re'huani, baguë naconi guënamë re'otore ba'ijën, gare carajeiye beoye ba'iyë. Ja'an ba'ija'yete mësacuabi masijën, Cristobi mësacuani recoyo te'e zi'inni ba'iguë sëani, baguë guënamë re'oto insija'yete con ba'ña cajën, gare jo'caye beoye ëñajën, ja'anre ëjojën ba'iyë.

28 Ja'nca sëani, yëquënabi si'a bainni Cristo ba'iyete quëani achojën ba'iyë. Si'acuani yëquëna masiyete ye'yojën, te'e ruiñe yo'ojën ba'ijë'n cajën, si'acuani yihuojën ba'iyë. Ja'nca ye'yoni yihuojën, Cristo bainreba ba'iyë, te'e ruiñereba yo'ojën ba'iyë, ja'anre masi güesejën ba'iyë yëquëna. 29 Ja'anna si'a jëja yo'o yo'oguë, Cristobi ta'yejeiyereba yë'ëni yo'o güesequëna, gare jo'caye beoye Cristo yo'ore conguë ba'iyë yë'ë.

2 1 Yureca, yë'ëbi ñaca caguëna, mësacua achajë'n. Mësacua, Colosas bain, Cristo bain Laodicea huë'e jobo ba'icua'ga si'a bain yë'ëre ëñama'isi'cua'ga si'a jubëre oijën ro'tajën, Riusuni senreba senjën ba'iyë yëquëna. 2 Riusubi mësacuani quë'rë ai ba'iyë sa'ñeña recoyo te'e zi'inni ba' güeseja'guë caguë, sa'ñeña ai yëreba yë güeseja'guë caguëna, mësacua yua quë'rë jëja ba recoñoa re'huani ba'ijë'n. Riusubi mësacuani quë'rë ta'yejeiye ai re'oye yo'o güesequëna, bojoreba bojojën ba'ijë'n. Mai Ëjaguë Jesucristo, baguë raosi'quëre mësacuani quë'rë ai ba'iyë masi güeseji Riusu. Ja'anrë baguë bainni ja'nca masi güesemaji'i. 3 Cristoni ja'nca masitoca, mësacua yo'ojën ba'iyete cato, te'e ruiñereba yo'ojën ba'iyë masiyë. Se'e masiyë yëma'inë mësacua. 4 Ja'anre mësacuani yihuoguë cayë yë'ë. Yequëcuabi mësacuani re'oye achoye cajën, ro coquema'inë caguë, mësacuani ja'an cocare yihuoyë yë'ë. 5 Yë'ë yua mësacua naconi ba'ija'ma caguëta'an, mësacua naconi ba'iyë porema'inë

yè'è. Ja'nca porema'liguëna, mësacua yua yè'è coca yure toyase'ere te'e ruiñe ro'tani, yè'è te'e ba'iguë yihuoyere'ru achani, te'e ruiñe yo'ojèn ba'ijè'ën. Mësacua naconi te'e ba'itoca, mësacua yo'ojèn ba'iyete ëñani, ai bojoguë ba'ire'ahuë yè'è. Mësacua yua Cristoni ta'yejeiye ai recoyo ro'tajèn, baguëni ai re'oye yo'o conjèn bañuni cajënna, mësacuani ëñani, ai bojoguë ba'iyete yè'è yè'è.

La nueva vida en Cristo

⁶Ja'nca si'a recoyo ro'tajèn ba'icua sëani, mai Èjaguë Jesucristo yëye'ru gare jo'caye beoye yo'ojèn ba'ijè'ën. ⁷Baguë naconi recoyo te'e zi'inreba zi'inni ba'ijè'ën. Baguë yo'o cuencuese'ere gare ya'jaye beoye yo'o conjèn ba'ijè'ën. Ja'nca ba'icuabi baguë ba'iyete què'rè se'e masijèn, baguë ba'iyete'ru què'rè re'oye ba'iyë mësacua. Baguëni ja'nca si'a recoyo ro'tajèn, mësacua yua què'rè se'e jëja recoyo re'huani ba'ijèn, què'rè se'e Riusuni surupa cajèn, baguëni bojojèn, Epafras yihuose'le'ru güina'ru jo'caye beoye yo'ojèn ba'ijè'ën.

⁸Yureca, yequëcuabi huacha yihuojënna, mësacua ëñare bajèn, bacua cocare achamajèn, gare ro'tamajèn ba'ijè'ën. Ro'tatoca, Cristoni recoyo ro'taye jo'cani senjoñë mësacua. Bacuabi ai re'o cocare ye'yeni masijè'ën cajèn, ro coqueye se'gare cayë. Zupai huatibi bacuani yihuoguëna, ën yija bain ro'tajèn yo'ojèn ba'iyete'ru güina'ru yo'ojèn, mai ro'taye'ru Riusuni gugurini rëanni bañuni cajèn, ro bacua yëye se'gare yo'ojèn, Cristoni coñe beoye ba'iyë bacua.

⁹Cristo ba'iyete cato, Riusu ta'yejeiyereba ba'iyete'ru te'e ba'iguëna, baguë ba'iyete te'e ruiñe masiye poreyë mai. ¹⁰Mësacua yua baguë naconi te'e zi'inni ba'icua sëani, baguë masi güeseye'ru te'e ruiñe masini, baguë ba'iyete se'ga'ru ba'iyete ro'tajè'ën. Baguë yua si'a re'otoña què'rè ta'yejeiyereba Èjaguë sëani, yequëcua ye'yoni yihuoyete achamajèn ba'ijè'ën. ¹¹Mësacua yua Riusu bainreba re'huase'ere cato, judío bain go neño ga'nire tëyose'ebi Riusu bain gare ruinmaë'ë mësacua. Mësacua ja'anrë yo'ojèn ba'ise'ere gare jo'cani, mësacua gu'aye yo'ojèn ba'ise'ere jo'cani senjoni, Cristoni si'a recoyo ro'tajënna, ja'anre yo'ojënna, Cristobi mësacuare tëani, mame recoyo re'huani, mësacuani bani, baguë ba'iyete'ru mësacuani te'e ba'i güeseji. ¹²Ja'nrebi, mësacuabi bautiza güesejèn, mësacua Cristo ba'iyete'ru ba'iyete bainni masi güesehuë. Cristobi yè'è gu'a jucha ro'ina junni tonni, yè'è juchare gare senjoguëna, yè'è ja'anrë yo'oguë ba'ise'ere'ru gare se'e yo'oma'liguë ba'iyë yè'è cajèn, mësacua ba'iyete bainni masi güesehuë. Riusubi Jesucristo junni tonsi'quëni go'ya rai güese'guëna, mësacuabi baguë ta'yejeiye yo'oye poreyete si'a recoyo ro'tahuë. Ja'nca ro'tani, mësacua mame re'huani ba'iyete, baguë ba'iyete'ru ba'i güese'ere'ga si'a recoyo ro'tahuë. ¹³Mësacuabi Cristoni yuta huesëjèn ba'ijënna, Riusubi

mësacuanî gare ëñama'iguë ba'iguë ba'nji. Ro mësacua gu'a ëase'e se'gare yo'ojën ba'nhuë. Judío bainbi mësacua ye'yeye ënsecua sëani, Riusu guanseni jo'case'ere achani yo'oye gare poremajën ba'nhuë. Ja'nrëbi jë'te, Cristoni si'a recoyo ro'tajënna, Riusubi mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare se'e ro'tama'iguë baji'i. Ja'nca ba'iguëbi mësacuare baguë naconi te'e zi'inni ba'i güeseni, baguë bainrebare mësacuare re'huani babi. ¹⁴Mësacua yua Riusu ira guanseni jo'casi cocare, Moisesna jo'casi cocare gare achamajën, te'e ruiñe yo'oye beoye ba'ijënna, yurera Riusubi mësacuanî si'nsema'iji. Yurera Jesucristobi junni tonni, mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare se'e ro'tama'iguëna, ja'anre si'a recoyo ro'tani, Riusu bainre re'huasi'cua ba'iyë mësacua. ¹⁵Yureca, Cristobi mësacua jucha ro'ina junni tonni, ja'nrëbi go'ya rani, ai ba'iyë ai ta'yejeiyereba pore Ëjaguë'bi ba'iji. Ja'nca ba'iguëna, Zupai huati yequëcua huati ëjacua naconi, bacuabi mësacua ba'iyete ëñani, gu'aye ca ëaye ba'icua'eta'an, Cristobi bacuare ënsebi. Yë'ë bainrebani baye gare porema'inë mësacua caguë, bacuare ënseni, bacuare saoni senjobi, si'a re'oto ba'icua'bi ëñajënna.

Busquen las cosas del cielo

¹⁶Mësacua yua Cristoni ja'nca te'e zi'inni ba'icua sëani, ba judío bain guanseyete gare achaye beoye ba'ijë'ën. Bacua aon ainma'i coca, bacua gono uncuma'i coca, ja'an cocare achamajën ba'ijë'ën. Bacua fiesta yo'oni Riusuni bojoñu cajënna, bacua yo'oye'ru yo'omajën ba'ijë'ën. Si'a tëcahuëan fiesta yo'ojënna, carajeisi ñañaguë ba'iguëna, yo'o yo'oma'i umuguse sábadu umuguse ba'iguëna, ja'anna choijënna, bacuani coñe beoye ba'ijë'ën. ¹⁷Judío bain yo'ojën ba'iyete mësacuanî yo'oye guanseyënna, mësacua yo'omajën ba'ijë'ën. Ro yo'ojën ba'iyë bacua. Riusubi ba ira guanse cocare bacuana jo'caguë, Cristo raiye tëca yo'ojën ba'ijë'ën caguë jo'cabi Riusu. Ja'nca jo'caguëna, yurera Cristobi raiguëna, baguë masi güeseye se'gare ro'tani yo'ojën ba'ijë'ën caji. ¹⁸Yequëcuabi bacua yo'jereba ba'iyë'ru ba'iyë guanseyënna, mësacua achamajën ba'ijë'ën. Bacua yua ro gugurini réanjën, anje hua'nani ujañu cajënna, mësacua achamajën ba'ijë'ën. Mësacua yua Riusu naconi te'e ba'ija'cua sëani, bacuare achamajën, mësacua baja'yete jo'cani senjomajën ba'ijë'ën. Bacuabi yihuojën, Guënamë toyana ëñasi'cua sëani, te'e ruiñe cayë yë'ë cacuata'an, bacuare achamajën ba'ijë'ën. Yëquëna se'gabi masiyë cacuata'an, ro ro'tajën, ro ën yija bain ro'tani yihuoye'ru yihuojën ba'iyë bacua. ¹⁹Mai ta'yejeiyereba Ëjaguë Jesucristoni gare zi'ine beoye ba'iyë. Mai Ëjaguë coñete cato, yëquëna hua'na, baguë bainreba ba'icuanî sa'ñeña ai yëreba yë güeseji. Maini sa'ñeña yo'o con güeseji. Baguë yo'ore quë'rë re'oye yo'o concuare maire re'huani baji. Ja'nca baguëbi ba Cristo ba'iyë'ru ba'icua quë'rë re'oye ba'icua'are maire re'huaji Riusu.

²⁰Yureca, Cristobi mäsacua jucha ro'ire junni tonni, mäsacua ja'anrë yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani senjo güesequëna, ro ën yija bain Cristoni huesëcua, bacua cani achoyete yo'omajën ba'ijë'ën. Ja'nca mame recoyo re'huasi'cua ba'ijën, ðmäsacua guere yo'ojën, bacua cani achoyete yo'oye'ne? Ro yo'ojën ba'iyë. ²¹Bacuabi cani achojën: “Gu'ana sëani, ja'an aonre ainma'ijë'ën. Ja'an gonore uncuma'ijë'ën. Ja'an macare pa'roma'ijë'ën” cajën, ²²ro ën yija bain ro'tani guanseye se'ga ba'iyë. Ja'an macañare cato, bainbi bajënna, carajeiji. ²³Ro ën yija bain Cristoni huesëcuabi ro'tato, “Ja'an guansee cocare te'e ruiñe yo'otoca, re'oye ba'iji maire. Maibi ja'nca yo'otoca, quë'rë masiye ye'yeyë mai. Riusuni quë'rë re'oye gugurini rëañe poreyë mai. Quë'rë re'oye yo'oye ye'yeyë mai. Quë'rë yo'jereba ba'i hua'na ruiñe mai. Mai ga'nihuë quë'rë jëja ba hua'na ruiñe mai.” Ja'anre ro'tani yo'ojën, ro yo'ojën ba'iyë bacua. Ja'nca yo'ocuata'an, bacua gu'a ga'nihuë ëase'ere jo'caye porema'iñë bacua.

3 ¹Yureca, mäsacua yua Cristoni recoyo te'e zi'inni ba'ijën, baguë yëyete te'e ruiñe yo'ojën, Cristo bainreba mame re'huasi'cua ba'iyë. Ja'nca ba'ijën, baguë guënamë re'oto insija'yete ro'tajën ba'ijë'ën. Ja'anruna ti'anni, Cristo naconi si'arën ba'iyë. Cristo ba'iyete cato, Riusu jëja ca'ncore ñu'iguë, baguë naconi ta'yejeiyereba Èjaguë te'e ba'iji. ²Cristo insija'ye se'gare ro'tajën ba'ijë'ën. Ro ën yija gu'ayete ëa ëñañe beoye ba'ijë'ën. ³Mäsacua ja'anrë yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani senjosi'cua sëani, Jesucristo naconi gare te'e zi'inni, baguë bain re'huasi'cua ba'iyë. Baguë'ga yua Taita Riusuni te'e zi'inni ba'iguëna, Riusu yua maire huajë hua'nare re'huani baji. ⁴Ja'nca te'e zi'inni ba'ijënna, maire in raija'guë'bi baguë. In raiguëna, baguë naconi gare carajeiye beoye ba'ijën, baguë ba'iyë'ru ba'ijën, baguë ta'yejeiyereba ba'iyete ëñajën bojojën ba'ija'cua'ë mai.

La vida antigua y la vida nueva

⁵Ja'nca ba'ija'cua sëani, ro ën yija bain Cristoni huesëcua, bacua ëa ëñañe'ru gare ëa ëñañe beoye ba'ijë'ën. Èmëcua romicua sa'ñeña yahue bani al'ta yo'ojën ba'iyë gare jo'cani ba'ijë'ën. Sa'ñeña gu'a ëayete gare ro'taye beoye ba'ijën, si'a gu'a jucha yo'oyete gare jo'cajë'ën. Bonsere ba ëaye gare jo'cajë'ën. Ja'an bonsere ba ëaye ro'tato, Riusubi, Gu'aye yo'oyë më'ë caji. Huacha riusuña, imageña, ja'anna gugurini rëañe'ru yo'oyë caji Riusu. ⁶Ja'nca yo'ojën ba'icuabi Riusu cocare ro achajën, baguë yëyete yo'oma'ijënna, Riusubi bacuani ai bënni senjoja'guë'bi. ⁷Cristobi yuta mäsacuani mame re'huama'iguëna, mäsacua'ga ja'nca gu'aye yo'ojën ba'nhuë. ⁸Ja'nca ba'isi'cuaca yureca, ja'an yo'oyete gare jo'cani senjojën ba'ijë'ën. Yequëcuani je'o baye beoye ba'ijë'ën. Je'o ba cocare huëoye beoye ba'ijë'ën. Yequëcua ba'iyete ro gu'a coca gare bëyoni caye beoye

ba'ijën, si'a gu'a cocare caye gare jo'cajël'ën. ⁹Sa'ñeña gare coquemajën ba'ijël'ën. Mësacua yua mësacua ja'anrë yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani senjosi'cua sëani, te'e ruiñe se'gare sa'ñeña cajën ba'ijël'ën. ¹⁰Mësacua yureca mame recoyo re'huasi'cuabi Cristo yëye se'gare yo'ojën ba'ijën, baguë ba'iyeru ba'iyë ti'an bi'rajën, baguëte masiyereba masijën ba'iyë, baguëni recoyo te'e zi'inni ba'icua sëani. ¹¹Ja'nca ba'icuabi bain ba'iyete ëñajën, Cristoni huesëcua ëñañe'ru bain ba'iyete ëñañe beoye ba'iyë mai. Cristo ëñañe'ru bain ba'iyete ëñañe mai. Si'a jubëanre ëñani, judío bain, griego bain, yua te'e ba'iyë. Cuya bain, airu bain, ja'ancuare gare gu'aye caye beoye ba'iyë. Yo'o concua, bacua ëjacua, bacua ba'iyete cato, te'e ba'iyë. Si'a jubëan bain ba'icuabi Cristoni recoyo te'e zi'inni ba'ijën, baguëni te'e yo'o conjën ba'ijëna, mai ta'yejeiyereba Ëjaguë Cristobi si'a jubëte ëñani, si'a jubëbi te'e ba'iyë caji.

¹²Ja'nca sëani, Riusubi mësacuare cuencueni, mësacuani ai yëreba yëguë, mësacua gu'a juchare senjoni mame re'huani, baguë bainrebare mësacuare re'huani baji. Ja'nca baguëna, baguë yëye se'gare yo'ojën ba'ijël'ën. Sa'ñeña ai oijën conjën ba'ijël'ën. Sa'ñeña re'oye yo'ojën ba'ijël'ën. Yequëcuani ëñajën, yë'ë'ru quë'rë ta'yejeiye ba'iyë cajën, bacua ba'iyete, bacua carayete ru'ru ro'tani cuirajën ba'ijël'ën. Yequëcuabi gu'aye yo'o bi'ratoca, bacuani bëinma'ijël'ën. ¹³Bëinmajën, bacuani bojoye se'ga ba'ijël'ën. Yequëbi mësacuani gu'aye yo'otoca, baguë gu'aye yo'ose'ere huanë yeye cajël'ën. Mai Ëjaguëbi mësacua gu'a juchare gare se'e ro'tama'iguë sëani, mësacua'ga yequë bainni bacua gu'aye yo'ose'ere huanë yeye cajël'ën. ¹⁴Yequëcuani ja'nca re'oye yo'ojën, ëñere'ga quë'rë ai ba'iyë yo'ojën ba'ijël'ën. Sa'ñeña ai yëreba yëjën ba'ijël'ën. Ja'nca ba'ijën, mësacua si'acuabi recoyoreba te'e zi'inni ba'ijën, sa'ñeña bojojëna, Riusu'ga mësacuani ëñani bojoji. ¹⁵Baguë bainreba jubë te'e zi'inni ba'icua sëani, Cristobi bojoreba bojo recoyo bacuare mësacuare re'huaye masiji. Ja'nca masiguëna, ja'an mame re'huayete baguëni senjël'ën. Senni, re'hua güeseni, gare se'e sa'ntiye beoye ba'ijël'ën. Yequëcuare gare se'e je'o baye beoye ba'ijël'ën. Bojoye se'ga ba'ijën, Riusu mame re'huase'ere ro'tajën, baguëni surupa cajën ba'ijël'ën.

¹⁶Ja'nca ba'ijën, Cristo cocarebare jo'caye beoye achani, si'a recoyo ro'tani, Cristo cani jo'case'ere te'e ruiñe yo'ojën ba'ijël'ën. Riusubi ja'an cocare mësacuani quë'rë re'oye masi güeseguëna, mësacua yua yequëcuare'ga ba cocare güina'ru ye'yojën yihuojën ba'ijël'ën. Gare gu'aye yo'oye beoye ba'ijël'ën, bacuani cajën ba'ijël'ën. Ja'nca cajën, bacuani bojo recoyo re'hua güesejël'ën. Sa'ñeña ganta cocare cajën, si'aye bojojën gantajën, Riusu ta'yejeiyereba ba'iyete si'a jëja cani ahojën, baguëni caraye beoye surupa cajën ba'ijël'ën. ¹⁷Mësacua yo'ojën ba'iyë, mësacua coca cajën ba'iyë, ja'anre yo'oto, mai Ëjaguë Jesucristo yëye se'gare

yo'ojën ba'ijjê'ën. Mësacua yua baguë bainreba sëani, ja'nca yo'ojën ba'ijjê'ën. Mësacua yua Riusu insise'ere ro'tani, baguëni surupa cato, ñaca ro'tajën ba'ijjê'ën. Jesucristobi mësacua naconi te'e ba'iguë sëani, mësacua yua Riusuna ti'anni, baguë naconi coca caye poreyë.

Deberes sociales del cristiano

¹⁸Yureca, mësacua romicua, ën cocare achajê'ën. Mësacua ënjë ta'yejeiye ba'iyete ëñajën, baguë coca cayete achani Ja'è'ë cajën, güina'ru yo'ojën ba'ijjê'ën. Mësacua yua mai Ëjaguë bainreba sëani, ja'nca yo'ojën ba'ijjê'ën. ¹⁹Mësacua ëmëcua, ën cocare achajê'ën. Mësacua rënjoni ai oijën conjën, bagoni ai yëyereba yëjën ba'ijjê'ën. Bagoni bëiñe caye beoye ba'ijjê'ën. ²⁰Mësacua zin hua'na, ën cocare achajê'ën. Mësacua pë'caguë sanhuëbi coca cajënna, mësacua achani, te'e ruiñe yo'ojën ba'ijjê'ën. Ja'nca yo'otoca, mai Ëjaguëbi ëñani, mësacuani ai bojoji. ²¹Mësacua pë'caguë sanhuë, ën cocare achajê'ën. Mësacua zin hua'nani hui'ya bëinjën bama'ijjê'ën. Ja'nca bëintoca, zin hua'nabi ai sa'nti recoyo re'huani, ro achani yo'oma'icua ruiñë. ²²Mësacua yua bain ëjacuani yo'o contoca, bacuabi yo'o guansejënna, si'aye te'e ruiñe yo'ojën ba'ijjê'ën. Bacuabi ëñajënna, ja'anrën se'ga re'oye yo'otoca, gu'aye yo'oyë mësacua. Bainni re'oye ro'ta güeseye se'gare coquejën ro'tayë mësacua. Cristoni yo'o coñe'ru ba'iyete ro'tajën, gare jo'caye beoye te'e ruiñe yo'ojën ba'ijjê'ën, baguëbi ëñani masiguë sëani. ²³Mësacua yua si'a yo'o yo'ojën, mësacua porese'le'ru si'a jëja te'e ruiñe yo'ojën ba'ijjê'ën. Bain ëjacuabi yë'ëni ëñani, yë'ëre re'oye ro'taja'bë caye beoye ba'ijjê'ën. Mësacua yua mai Ëjaguëre yo'o concua cuencuesi'cua sëani, baguë ëñani bojoye se'gare ro'tajën, baguëni re'oye yo'o conjën ba'ijjê'ën. ²⁴Baguë guënamë re'oto bayete ro'tajê'ën. Mësacuana si'aye ro insireba insiye ro'taguëna, mai Ëjaguë Jesucristo cuencuesi yo'ore te'e ruiñe yo'o conjën, bain ëjacua guanseyete re'oye yo'ojën ba'ijjê'ën. ²⁵Mai Ëjaguë yëye'ru re'oye yo'oma'itoca, Riusubi mësacuani si'nseja'guë'bi. Mësacuabi gu'aye yo'ojën, Yë'ëre si'nsema'iji Riusu, ro'tatoca, gare jëaye beoye ba'ija'guë'bi mësacuare. Riusubi si'a bainre ëñani, te'e ba'iyë caji.

4 ¹Mësacua ëja bain, ën cocare achajê'ën. Mësacua yo'o concuani re'oye yo'ojën, bacuani te'ereba cuirajën ba'ijjê'ën. Ëñare bajën, mësacua Ëjaguë guënamë re'oto ba'iguëte ro'tajê'ën. Mësacua yo'oye si'ayete ëñani masiji baguë.

²Mësacua si'acua gare ñame ëaye beoye ba'ijjën, Riusuni jo'caye beoye ujajën ba'ijjê'ën. Mësacua ujajën ba'iyete achani yo'oguëna, baguëni surupa cajën bojojën ba'ijjê'ën. ³Yëquënaire'ga ënjo'on ba'icua're'ga ro'tajën, Riusuni senjën ba'ijjê'ën. Baguë cocareba, Cristo junni tonsi cocare, ja'anre si'aruan bainni quëani achoñu cajënna, ja'an yo'oye

poreyete Riusuni senjën ba'ijj'ën. Ja'an cocarebare te'e ruiñe quëani achoguëna, ëja bainbi yë'ëre preso zeanni, ya'o huë'ena guaahuë. ⁴Ja'an cocare bainni te'e ruiñe masi güeseye poreyete Riusuni senjën ba'ijj'ën. Ja'an se'gare yo'oye yëyë yë'ë.

⁵Cristoni recoyo ro'tama'icua ba'itoca, mësacua ëñare bajën, ai masiye re'oye yo'ojën ba'ijj'ën. Mësacua porese'e'ru Cristo ba'iyete jo'caye beoye bacuani masi güesajën ba'ijj'ën. ⁶Bacuani coca cajën, re'oye ro'tani, bacuani re'oye achoye te'e ruiñe cajën ba'ijj'ën. Bacuabi coca senni achajënna, bacuani ai masiye sehuojën ba'ijj'ën.

Saludos finales

⁷Yureca, yë'ë te'e bainguë Tíquico hue'eguëte mësacuana saoguëna, yë'ë yo'oguë ba'iyete mësacuani quëaja'guë'bi. Cristo bainguëbi yëquënnani ai re'oye yo'o conguë ba'iji. Cristo yo'o cuencuese'e sëani, baguë yua si'a jëja yo'o conguë ba'iji. ⁸Yëquëna yo'ojën ba'iyete mësacuani quëani, mësacuani bojo recoyo ba güeseye ro'taji. Ja'anna baguëte saoyë yë'ë. ⁹Onésimo'ga, mësacua jubë bainguë, baguë'ga conguë saiji. Cristoni si'a recoyo ro'taguëbi ai re'oguë'bi ba'iji. Ba sanhuëbi si'a ënjo'on ba'iyete mësacuani quëaja'cua'ë.

¹⁰Aristarco hue'eguë, yë'ë naconi ya'o huë'ena guaosi'quë, yë'ëre te'e conni ñu'iguëbi, ja'anguëbi mësacuani saludaji. Marcos hue'eguë, Bernabé ba bainguë, ja'anguë'ga mësacuani saludaye caji. Yequëcuabi baguë ba'iyete mësacuani yuara quëamate. Mësacua jubëna ti'anguëna, baguëni mësacua huë'ena guaoni, re'oye bojojën coj'ën. ¹¹Jesús Justo hue'eguë'ga mësacuani saludaji. Ja'an samutecua yë'ë naconi ba'ijjën, Riusu yo'ore te'e conjën, judío bain ënjo'on ba'icua Cristoni si'a recoyo ro'tajën ba'icua, gañacua'ë. Bacuabi yë'ë naconi yo'o conjënna, ai bojo recoyo re'huani ba'iyë yë'ë. ¹²Epafras hue'eguë'ga mësacuani saludaji. Mësacua jubëbi raisi'quëbi Cristo yo'ore ai re'oye yo'o conguë ba'iji. Baguë yua mësacua ba'iyete ro'taguë, gare jo'caye beoye si'a jëja Riusuni senguë ba'iji: “Riusu, më'ë yëyete te'e ruiñe masiye yo'ojën ba'ija'bë. Më'ë ba'iyë'ru ba'iyë quë'rë re'oye ti'anni ba'ija'bë.” Ja'anre ujaguë, mësacuare senguë ba'iji baguë. ¹³Yë'ë'ga baguë yo'o yo'oyete mësacuani te'e ruiñe quëayë. Mësacua ba'iyë, Cristo bain Laodicea huë'e jobo ba'icua, Hierápolis huë'e jobo ba'icua, ja'an jubëan Cristo bainre ro'taguë, mësacuani conza caguë, si'a jëja yo'o yo'oguë ba'iji baguë. ¹⁴Lucas hue'eguë, ëco uañe masiguë, mai ai yësi'quë, ja'anguë, Demas hue'eguë naconi mësacuani saludaye cahuë.

¹⁵Cristo bainreba Laodicea huë'e jobo ba'icuare saludacajj'ën. Ninfas hue'eguëre'ga saludacajj'ën. Baguë huë'ena ti'anjën Cristoni ujacua, ja'ancuare'ga te'e saludajj'ën. ¹⁶Ja'n'rëbi, mësacuabi ën coca toyase'ere

ěňani, achani tějini, ja'nrebi Cristo bain Laodicea ba'icuari nĕ'coni, ěn cocare acho gĕesejĕ'ĕn. Yeque yĕ'ĕ coca, Laodicea bainna toyani saose'ere'ga mĕsacua ěňani achani masijĕ'ĕn. ¹⁷Arquipo caguĕni ĩaca quĕajĕ'ĕn: “Riusubi mĕ'ĕni ja'anru yo'o caguĕna, si'aye te'e ruiĕereba yo'oguĕ, baru bainni re'oye conni cuiraguĕ ba'ijĕ'ĕn.” Ja'an cocare baguĕni quĕajĕ'ĕn.

¹⁸Yureca, yĕ'ĕ, Pablo hue'eguĕbi ja'ansi'quĕ yua mĕsacuari saluda cocare toyani saoyĕ yĕ'ĕ. Yĕ'ĕ yua preso zeansi'quĕ, guĕnameĕabi huensi'quĕ ba'iguĕna, yĕ'ĕre ro'tajĕn, Riusuni senjĕn ba'ijĕ'ĕn. Yureca, Riusubi mĕsacuari ai ta'yejeiye re'oye conni cuiraja'guĕ, cayĕ yĕ'ĕ. Ja'nca raĕ'ĕ. Amĕn.

San Pablobi

TESALONICA

Bainni utire toyaguë, ru'ru ba'i cocare Toyani saobi

Saludo

1 ¹Yë'ë, Pablo, yë'ë gajecua Silvano, Timoteo, bacua naconi, yëquënabi utire toyani saoyë mësacuare, Riusu bainreba Tesalónica huë'e jobo ba'icuaire. Taita Riusu, mai Ējaguë Jesucristo, bacuabi mësacuani bajën, mësacuare ëñajën cuirajëna, mësacua recoyo bojo huanofne ba'ijë'en, cayë.

El ejemplo de fe que daban los de Tesalónica

²Yëquënabi Riusu naconi ujjajën, mësacua ba'iyete bojojën, Riusuni mësacuare senni achajën, jo'caye beoye cayë yëquëna. ³Mai Taita Riusu naconi coca cajën, mësacua yo'oyete ro'tajën ba'iyë. Mësacuabi Riusu cocarebare achani, recoyo ro'tajën, si'aye yo'oyë. Yequëcuani ai oire bajën, bacuani bojo güesejën, mësacuabi ai jëja yo'o yo'ojën ba'iyë. Mai Ējaguë Jesucristo se'e rajja'yete jo'caye beoye ëñajën ëjoyë mësacua. ⁴Yo'je sanhuë, Riusubi mësacuani ai bojoguë, baguë bainrebare mësacuare re'huaguëna, yëquënabi masiyë. ⁵Yëquënabi Riusu cocarebare mësacuana quëajën saë'ë. Quëajën saisi'cuabi ro yëquëna coca se'gare ro'tamajën quëahuë. Riusu cocareba sëani, Riusubi ai ta'yejeiye yo'oguë, baguë, baguë Espíritubi yëquëna jëja recoyo re'huaguëna, te'le ruiñereba cajën, coqueye beoye mësacuani quëahuë yëquëna. Ja'nca quëajën, mësacua naconi re'oye yo'ojën, mësacua ba'iyë se'gare ro'tajën, mësacuare conjën ba'ijëna, mësacua masiyë.

⁶Yëquëna hua'nabi ja'nca ba'ijëna, mësacuabi yëquëna yo'ojën ba'ise'e, Ëjaguë Jesucristo yo'oguë ba'ise'e, ja'anre ëñajën, mësacuabi güina'ru yo'ojën baë'ë. Riusu cocarebare bojojën achajën, mësacua recoyona ro'tajëna, yequëcuabi mësacuani ai gu'aye yo'ohuë. Gu'aye yo'ocuareta'an, mësacuabi bojoye se'ga baë'ë, Riusu Espiritubi bojo güeseguë sëani. ⁷Ja'nca bojojëna, Macedonia yija bain, Acaya yija bain Jesucristoni recoyo ro'tacua si'acuabi mësacua yo'oye'ru güina'ru yo'oye yëjën baë'ë. ⁸Ba'ijëna, mësacuabi baruan bain hua'nani mai Ëjaguë cocarebare caraye beoye quëani achojëna, quë'rë so'oña ba'i re'oto bain'ga mësacua recoyo ro'tayete achahuë. Ja'nca achajëna, yëquëna hua'nabi se'e quëaye gare beoyë. ⁹Mësacua ba'iyete ëñacuabi yëquënana rani, mësacua yo'o yo'ojën ba'iyete yëquënani quëayë. Yëquënabi mësacuana ëñajën saijëna, mësacua jobona bojojën cohuë, cayë ba hua'na. Mësacua ro imageña te'ntose'ena gugurini rëansi'cuabi ja'an yo'oye gare jo'cani senjohuë, cayë. Riusurebare ro'tajën, te'e ruiñe ba'i Riusuni bojojën conñu cajën, mësacua ja'nca yo'ohuë cayë. ¹⁰Riusu Zinbi guënamë re'otobi raiyete mësacua ëjojën ba'iyë cayë. Riusubi yua Jesucristo hue'eguë, ju'insi'quëre go'ya rai güeseguëna, maini oiguë, bënni senjoñe beoye ba'ija'bë caguë, maire tëani saji, Riusu bënni senjoja'rën ti'anguëna.

El trabajo de Pablo en Tesalónica

2 ¹Yo'je hua'na, yëquënabi mësacuana ëñajën saijën, ro guaja saimajën baë'ë. Mësacuabi ja'anre masiyë. ²Ru'ru, Filipos huë'e jobore ba'ijëna, baru ba'icuabi yëquënani ai gu'aye yo'ojën, ro je'o bajëna, mësacua masiyë. Yëquënani ai je'o bacuata'an, mai Riusubi ai re'oye conni, jëja recoñoa re'hua güeseguëna, mësacuana sani, huaji yëye beoye Riusu cocarebare quëani achohuë, yequëcuabi ro ënse ëaye yo'ojëna. ³Mësacuani quëani achojën, ro huacha ye'yoma'iñë yëquëna. Ro yëquëna yëse'e se'ga mësacuani ye'yoma'iñë. Ro coqueye beoye ba'ijën, ⁴Riusu yëye se'gare'ru güinareba'ru baguë cocarebare quëani achoyë yëquëna. Riusubi yëquënate te'e ruiñe ëñaguë sëani, baguë cocareba bainre quëani achocuare maire re'huabi Riusu. Ja'nca sëani, ro bain yëye'ru quëani achoma'iñë. Riusu ro'taye'ru quëani achoyë yëquëna. Baguë ñacobi ëñani, yëquëna recoyo ro'tayete masiji. ⁵Ja'nca sëani, yëquëna hua'nabi mësacuana sani, mësacuani re'o coca coqueye beoye cahuë. Mësacua bonse bayete tëani bañu, caye beoye baë'ë yëquëna. Riusubi ja'anre masiji. ⁶Yëquëna re'oye yo'o yo'ojën, ro bainbi yëquëna yo'ore re'oye caja'bë, gare caye beoye baë'ë yëquëna. Mësacua te'e ruiñe ëñañe, yequëcua te'e ruiñe ëñañe, ja'anre ro'taye beoye baë'ë yëquëna. Cristo raosi'cua ba'ijën, mësacuani jëja guanseye porecuata'an, ja'anre

yo'omaë'ë. ⁷Mësacua jubëte ba'ijën, mësacuani jëja guanseye beoye baë'ë. Pë'cagobi bago zin hua'nani bojora'rë ñägo cuiraye'ru mësacuani bojora'rë ñäjën cuirajën baë'ë yëquëna. ⁸Mësacuani ai bojojën, Riusu cocarebare quëani jo'cajën, yëquëna si'a jëja mësacuani oijën, mësacuani conjën baë'ë. Yua yëquëna ai yësi'cua ruën'ë mësacua. ⁹Yëquëna ai jëja yo'o yo'ojën ba'ise'ere ro'tayë mësacua, yo'je sanhuë. Yëquënani cuiraye mësacuani senma'iñe cajën, yëquënabi yo'o yo'ojën na'ijaë'ë. Ja'nca yo'ojën, Riusu bojo cocarebare mësacuani cani achojën baë'ë.

¹⁰Mësacuabi Riusu naconi ñäjëna, yëquëna recoyo ro'tase'e, mësacua naconi ganijën ba'ise'e, ja'anre cato, gare jucha beo hua'nabi gare te'e ruiñe yo'o hua'na se'ga baë'ë. Yequëcuabi yëquënate gu'aye caye poremaë'ë. ¹¹Yëquëna yihuojën case'ere mësacua masiyë. Pë'caguë yua baguë zin hua'nani bojora'rë yihuoye'ru mësacuani bojora'rë yihuojën baë'ë yëquëna. ¹²Jëja recoyo re'huaye, huaji yëye beoye ba'iyë, ja'anre cajën, mësacuani bojora'rë yihuojën baë'ë yëquëna. Gu'aye yo'oye beoye ba'ijën, Riusu yëye'ru jo'caye beoye yo'ojë'n, cajën yihuojën baë'ë yëquëna. Riusu cuencuesi'cua sëani, Riusu ba'i jobo, baguë go'sijei re'otona sani ba'ija'cua'ë mësacua.

¹³Yëquëna hua'nabi mësacua jubëna sani, Riusu cocarebare quëani achojëna, mësacuabi te'e ruiñe achajën, mësacua recoyona re'huahuë. Ro bain ro'taye se'ga banbi. Riusu cocareba ba'iji cajën, mësacuabi achajën, recoyona re'huahuë. Ja'nca re'huajëna, Riusubi baguë yo'ore mësacua jubëna yo'oni ëñoji. Ja'nca sëani, yëquënabi ai bojojën, Riusuni surupa cajën, si'arën ba'iyë. ¹⁴Mësacua yua Riusu bainreba re'huasi'cua ba'ijëna, mësacua yija bainbi mësacuani je'o bajën, ro huajën, gu'aye yo'ohuë, yo'je sanhuë. Riusu bain jubëan Jesucristoni recoyo ro'tacua Judea yijare ba'icua, bacua'ga judío bain si'nsesi'cua ba'ijëna, yurera güina'ru baji'i mësacuare. ¹⁵Judío bain yua Riusu ira bain raosi'cua, Ëjaguë Jesús, ja'ancuare huani senjosi'cua ba'ijën, yëquënare'ga je'o bajën, ro gu'aye huaë'ë. Ja'nca huajën, Riusuni bojo güeseye beoye ba'ijën, si'a bainni gu'a güejën ba'iyë bacua. ¹⁶Yëquënabi judío bain jubë ba'ima'icuaana sani, Riusu ba'i jobona tëani sayete, ja'an cocarebare bacuani quëani achojëna, judío bainbi yëquënate ënse ëaye yo'ohuë. Ja'nca yo'ojën, bacua gu'a jucha si'arën yo'oni re'huase'e, ja'an naconi yua ai jucha bëyoni quë'rë ta'yejeiye jucha yo'ohuë. Yo'ojëna, Riusubi bacuani bënguë, baguë bënni senjoja'ñete yurera bacuana quëñoñe beoye jo'cabi.

Pablo desea visitar otra vez a los de Tesalónica

¹⁷Ja'nrëbi, yo'je sanhuë, yëquënabi mësacuare jo'cani, zoe saima'iñe cajën, jo'cani saë'ë. Sani, ai recoyo oijën, ai cu'e ëabi. Mësacuana se'e

go'lja'ma cajën, jo'caye beoye mäsacuare ro'tahuë yëquëna. ¹⁸Mäsacuana goñu cajënna, yë'ë'ga, Pablo hue'eguë, ai se'e go'iyë yëhuë. Go'iyë yëcuareta'an, zupai huatibi yëquënate tëhuobi. ¹⁹Mäsacuani ai ba'iyë ai bojoye huanoji yëquënare. Mai Èjaguë Jesús in rairën ti'anguëna, mäsacua naconi te'e nê'cani bojoyë. Aito. Mäsacuare mai Èjaguëni ëñoni, mäsacuare aireba bojojën ba'iyë. Ja'anrën yo'oja'ye ai ëjoyë yëquëna. ²⁰Mäsacua ba'iyete ro'tajën, Riusuni ëñajën, baguë naconi te'e bojojën ba'lja'cua'ë mai, ro'tajën, ai bojoyë yëquëna, Riusubi maire te'e ruiñereba ëñaja'guëre sëani.

3 ¹Ja'nrëbi, mäsacuana go'iyë porema'icuaabi yua Atenas hu'ële jobona te'e hua'na bëaye ro'tajën, Guere yo'oye'ne mai cajën, ²Timoteore mäsacuana saohuë. Yëquëna naconi Riusu yo'o conguëreba ba'iji baguë. Riusu cocareba Cristo ba'iyete quëani achoye masiji. Ja'nca masiguëna, baguëte mäsacuana saohuë. Mäsacua quë'rë ai ba'iyë Jesucristoni recoyo ro'tajë'n cajën, mäsacua quë'rë jëja recoñoa re'huajë'n cajën, quë'rë bojo hua'na ruinjë'n cajën, Timoteore mäsacuare yihuoni re'huaguëte saohuë. ³Yequëcuabi mäsacuare ai gu'aye yo'ojënna, mäsacua jubë ba'icua te'ecuabi yequë'rë jëja beojën, gu'a ma'ana go'ima'iñe cajën, baguëte saohuë. Yequëcuabi yëquënani gu'aye yo'ocuata'an, Riusubi ja'anna ai yo'o güeseji maire. ⁴Yëquënabi mäsacua naconi yuta ba'ijën, yëquëna ai yo'ojën ba'lja'yete quëajën ba'nhuë. Quëajënna, ja'nrëbi, yequëcuabi yëquëna quëase'le'ru yëquënani gu'aye yo'ojën ba'nhuë. Ja'anre mäsacua masiyë. ⁵Ja'nrëbi, mäsacua yuta Jesucristoni recoyo ro'taye'ne caguë, Timoteore mäsacuana saohuë. Yequë'rë zupai huatibi mäsacuare coqueni tëama'iguë caguë, yë'ë'ga huaji yëguë, mäsacuana saoni senni achahuë. Coqueni tëatoca, yëquëna quëani achose'ere mäsacuani ro guaja yo'ore'ahuë, ro'tahuë yëquëna.

⁶Ja'nca ro'tani, Timoteore saojënna, mäsacuana saisi'quëbi yua rajili. Rani, mäsacua bojojën ba'iyete quëaguëna, bojohuë yëquëna. Mäsacua yua Jesucristoni te'e ruiñe recoyo ro'taye, mäsacua yequëcuani ai oire baye, ja'anre quëabi. Yëquënani jo'caye beoye ro'tani, yëquënani cu'e ëaye ba'ijënna, baguëbi yëquënare quëabi. Yëquëna yua mäsacuani cu'e ëaye ba'iyë'ru mäsacuare güina'ru cu'e ëaji, cabi. ⁷Ja'nca rani quëaguëna, yëquënabi mäsacuare bojojën ba'iyë, yo'je sanhuë. Yëquëna hua'nabi yequëcua je'lo base'le ro'ire ai yo'ojën, mäsacuare ro'tani, jëja recoñoa re'huayë, Jesucristoni jo'caye beoye ro'tacuare sëani. ⁸Mäsacuabi mai Èjaguëni ai ba'iyë bojojën, baguë yo'o coñe se'ga yo'ojënna, yëquënabi yua mäsacuani bojojën ro'tayë. ⁹Riusuni ujajën, mäsacuare quëajën, mäsacuani aireba bojojën ba'iyete cajën, yëquëna recoyo bojo huanoñe ba'iyë beorure quëaye ti'añe porema'iñë. ¹⁰Mäsacua yua quë'rë se'e ai jëja recoñoa baja'bë cajën, Riusuni jo'caye beoye ujajën, yequë'rë mäsacua

yua Cristoni recoyo ro'tayate carajën balitoca, mësacua recoyo ro'tayete coñu cajën, mësacuana sani ëñaja'ñete Riusuni señë yëquëna.

¹¹Mai Taita Riusu, yua baguë Zin, mai Ëjaguë Jesús naconi, bacuabi yëquëna saiyyete re'huaja'bë cayë, mësacuani ëñaja'ñete. ¹²Yurera mësacuare coñete Riusuni senni achayë yëquëna. Yequëcuare oire bani si'a bainni yëreba yëye, mësacuani yo'o güesejë'ën señë. Mësacua recoyo ro'tayate quë'rë jëja bayete re'huajë'ën señë. ¹³Ja'nca re'huaguëna, mai Ëjaguë Jesús inguë raija'rën ti'anguëna, mësacua yua jucha gare tënosi hua'nabi jëja recoyo te'e ruiñereba re'huani tëjis'cuabi yua mai Taita Riusu ba'iruna nëcaye poreyë mësacua. Baguë bainreba si'acua naconi raiguëna, ja'nca ba'iyë.

La vida que agrada a Dios

4 ¹Yureca, mësacuani jëja yihuoni, mai Ëjaguë Jesús guansese'e'ru te'e quëajën, mësacuani coca yihuoyë yëquëna, yo'je sanhuë. Yëquëna ye'yose'e'ru güina'ru re'o ma'ana ganijën ba'ijë'ën. Riusubi ëñani bojoja'guë cajën, quë'rë se'e re'oye yo'ojën, re'oye ganijën ba'ijë'ën.

²Yëquëna hua'nabi mësacuare yihuo cocare cajën, mai Ëjaguë Jesús caye'ru yihuojëna, mësacua masiyë. ³Jëja recoyo te'e ruiñereba re'huasi'cua ba'ijë'ën cajën, gare gu'aye yo'oye beoye ba'ijë'ën, Riusu yëye'ru ba'iyë. Yequëcua naconi ro a'ta yo'oyete gare senjoni huanë yeni bajën, ja'anre gare yo'oye beoye ba'ijë'ën. ⁴Ëmëcua si'acua, romi cu'ecuabi te'e ruiñe yo'ojën, Riusu yëye'ru bagoni re'oye huejani bajë'ën. ⁵Bagoni ro ëa ëñañe beoye ba'ijë'ën. Gu'a bain yo'oye'ru romigoni baye yo'oma'ijë'ën. ⁶Ja'nca gu'aye yo'otoca, mësacua bain ba'icuaare gu'aye yo'oyë. Ja'anre yo'oye beoye ba'ijë'ën. Riusubi ja'anre yo'ocuan ai jëja bënni senjoñe ba'iji. Yëquëna ja'anrë yihuose'ere ro'tajën, ëñajën ba'ijën, re'oye yo'ojë'ën. ⁷Riusubi maire cuencueguë, a'ta yo'oyete jo'caye, gare ro'tayate beoye baji'i. Gu'aye yo'oye beoye ba'icuaare maire cuencueni re'huabi Riusu. ⁸Ja'nca sëani, bainbi yëquëna ye'yose'ere ro achajën, Ro bain ye'yose'e sëani güeyë yë'lë catoca, Riusu coca ye'yose'ere ro achani senjoñë.

⁹Riusu bain jubë ba'icuaare ai yëreba yëjën ba'ijë'ën. Bacuare conjën ba'ijë'ën, caye ro'taguëta'an, ja'an cocare mësacuani yihuoye banre'ahuë yëquëna. Mësacua yua Riusu ye'yosi'cuarebare sëani, mësacua jubë ba'icuaare ai yëreba yëjën ba'ijëna, ja'anre masiyë. ¹⁰Si'a Riusu bain Macedonia yija ba'icuaare'ga ai yëreba yëjën ba'ijën, bacuare ai ba'iyë jo'caye beoye coñë mësacua. Ja'nca yo'ojëna, yëquëna hua'nabi mësacuani se'e yihuoyë. Quë'rë ai ba'iyë si'a hua'nani quë'rë ta'yejeiye ai yëjën ba'ijën, bacuare conjën ba'ijë'ën cayë. ¹¹Yequëcua yo'o yo'oyete ëñajën, ro'tayate beoye ba'ijën, mësacua yo'o se'gare yo'ojën, bojojën

ba'ijj'ën. Yëquëna yihuojën ba'ise'e'ru mësacua yo'o ma'carëanre jo'caye beoye yo'ojën ba'ijj'ën. ¹²Ja'nca yo'otoca, yequëcua Cristoni ro'tamajën ba'icuabi mësacuani te'e ruiñe ëñajëna, yequëcua ro insiyete coye ro'tama'iñë mësacua.

El regreso del Señor

¹³Yo'je sanhuë, bain ju'insi'cua, gare cainsi'cua'ru ba'iyë, bacua ba'iyete te'e ruiñe quëayë yëquëna. Yequëcua Cristoni huesëjën ba'icua, bacua ota oijën ba'iyë'ru mësacua oima'ijj'ën. Bacua yua Cristo ba'iyete huesëcua, se'e go'ya raiye ro'tama'icuabi bacua ju'insi'cuare ai sa'ntijën ai ota oiyë. ¹⁴Mai hua'nata'an, Jesús junni tonni se'e go'ya raiguëna, maibi ja'anre recoyo ro'tajën, Jesusni bojoyë. Ja'nca sëani, Jesusni recoyo ro'tajën gare cainsi'cua'ru ba'ijj'ëna, Riusubi bacuare Jesús naconi huajë hua'nare go'ya rai güeseja'guë'bi.

¹⁵Ja'nca sëani, yëquënabi mai Ëjaguë ñaca yihuoye'ru mësacuani yihuojën quëayë. Mai Ëjaguë in rai umuguse ti'anguëna, mai hua'na huajë hua'na ba'icuabi yua ju'insi'cuabi Cristona mëni ti'añe, ru'ru ti'anma'iñë. ¹⁶Ru'ru, guënamë re'otobi guanseye ai jëja achoguëna, anje jubë ëjaguëbi caguëna, Riusu coneta juiye achoguëna, mai Ëjaguëbi te'e jëana gaje meguëna, maibi ëñañë. Ru'ru, Cristoni recoyo ro'tajën gare cainsi'cuare huajëcuare mëani baji baguë. ¹⁷Ja'nre'bi yo'je, mai hua'na huajëjën ba'icuabi guënamë re'otona mëijën saiye. Bacua naconi ñë'cani, mai Ëjaguëni pico re'otona tëhuoni, baguëni bojojën, pico re'otore huahuajën, baguë naconi si'arën ba'iyë. ¹⁸Ja'nca sëani, mësacua ja'an coca yihuose'ere ro'tajën, sa'ñeña ñaca cajën ba'ijj'ën: Jëja recoñoa re'huani ba'ijj'ën, cajën ba'ijj'ën.

5 ¹Yua mai Ëjaguë in raiye, baguë tëcahuë raiye, baguë umuguse raiye, ¿quejeito raiguë'ne? catoca, ja'anre si'a hua'nabi huesëcua sëani, mësacuani yihuoni toyaye se'e yo'oma'iñë yëquëna, yo'je sanhuë. ²Mai Ëjaguë rai umuguse, yua bain ro'ta ëama'iñë ba'iguëna, yuareba te'e jëana ti'anja'ñeta'an ba'iji. Jancua ñamibi ti'añe'ru te'e jëanareba ëñoñe ba'iji. ³Bain hua'nabi sa'ñeña: “Re'oye ba'iji maire. Huaji yëye beoye ba'ina'a” cajëna, yua ja'ansirën Riusubi bacuare huesoni si'ayete bacuana jo'caye ba'iji. Romigo zin të'ya rairën guëtabë ja'si ju'iñe'ru ba'iguëna, gare jëaye beoye ba'iji bacuare. ⁴Ja'nca ba'icua'reta'an, mësacua yua zizei re'oto ganima'icua'ë, yo'je sanhuë. Mai Ëjaguë in rai umugusere ëñajën ëjocuabi ba umuguse ti'añete quëquëye beoye ba'iyë. Jancua ñami ti'añe'ru mësacuana te'e jëana ti'anma'iji ba umuguse, yo'je sanhuë. ⁵Mësacua si'acuabi mia re'otona ganijën, Cristo ba'iyë insise'ere ye'yeni bayë. Mai hua'nabi zizei re'otona ganiñe beoye ba'iyë. Cristo ba'iyete huesëye beoye ba'iyë mai. ⁶Yequëcua ro cainsi hua'na'ru ba'iyë,

ro ro'tajën ba'icua'ru ba'iye, mai hua'nabi ja'ancua'ru ba'iye beoye, te'e ruiñe ëñajën ëjojën ba'iñu, cayë. ⁷Bainbi yua ñami se'ga caiñë. Bainbi jo'chana güebeye yëtoca, ñami se'ga güebeyë. ⁸Ja'nca ba'icuata'an, mai hua'nabi ñatani saoye'ru ye'yesi'cua sëani, te'e ruiñe yo'ojën, Cristoni si'a recoyo ro'tajën bañuni. Ja'nca sëani, Jesucristoni recoyo ro'tajën, yequëcuani yëreba yëjën, gare caraye beoye te'e ruiñe yo'ojën, bañuni. Jesucristo naconi carajeiye beoye ba'ijën, baguëni bojojën ba'ija'cua sëani, baguë in raija'yete jo'caye beoye ëjojën bañuni.

⁹Riusubi maire cuencueni, maini bënni senjoñe ro'tama'iji. Mai Ëjaguë Jesucristobi maire cuencueguëna, Riusu ba'i jobona tëani saji maire. ¹⁰Jesucristobi yë'ë bainrebare tëani baza caguë, maire ro'taguë, yua junni tonbi. Ja'nca junni tonguëna, maibi baguë naconi huajë hua'na ba'ija'cua'ë. Baguë in rai umuguse ti'anguëna, mai hua'nabi ju'insi hua'na ba'itoca, o huajë hua'na ba'itoca, huajë rani, baguëna ñë'cani ba'ija'cua'ë mai. ¹¹Ja'nca sëani, mësacuabi sa'ñeña yihuojën, sa'ñeña jëja recoñoa re'hua güesejën ba'ijë'ën. Mësacua yure yo'oye'ru sa'ñeña yo'ojën ba'ijë'ën.

Pablo aconseja a los hermanos

¹²Ja'nrëbi, mësacuani yeque cocare yihuojën cayë yëquëna. Mësacua naconi ba'icua, mai Ëjaguë yo'o case'ere yo'ocua, mësacuani yihuojën concua, bacuare te'e ruinreba ëñajën ba'ijë'ën, yo'je sanhuë. ¹³Bacuare re'oye conjën, bacuani bojojën, te'e ruiñe sehujën ba'ijë'ën, mësacua yihuojën concuare sëani. Ja'nca ba'ijën, mësacua'ga sa'ñeña bojojën ba'ijë'ën.

¹⁴Ja'nrëbi, yo'o yo'oye güecuabi mësacua jubëre ba'itoca, bacuani jëja cani ahojë'ën. Yequëcuabi ñame ëaye ba'icua ba'itoca, bacuani te'e ruiñe cani ahojë'ën. Ja'nji recoyo ba hua'na ba'itoca, bacuare jëja recoyo ba güesejë'ën. Si'acua mësacua jubë ba'icua bojora'rë yihuojën, bacua jëja recoñoa re'huaye tëca jo'caye beoye conjën ba'ijë'ën.

¹⁵Yequëbi mësacua jubë ba'icua te'eguëni gu'aye yo'otoca, baguë yo'osele'ru se'le go'yaye beoye gu'aye yo'oma'ijë'ën. Re'oye yo'oye se'ga ro'tajën, ja'an se'gare mësacua naconi ba'icua, si'a bainni jo'caye beoye yo'ojën ba'ijë'ën.

¹⁶Si'arën bojo hua'na se'ga ba'ijë'ën. ¹⁷Riusuni senni achajën, jo'caye beoye uajën ba'ijë'ën. ¹⁸Mësacua ba'iye, mësacua ma'a ganiñebi yua guaja ganiñe ba'ito'ga, Riusuni bojojën, Surupa cajën ba'ijë'ën. Riusu yëse'e sëani, mësacua Jesucristo bainreba ba'icua ba'ijë'ën.

¹⁹Riusu Espíritubi yo'o yo'oye raotoca, güeye beoye ba'ijë'ën. ²⁰Riusu cocareba raose'e ba'itoca, ja'anre gu'aye cama'ijë'ën. ²¹Si'a coca case'ere

achajën, te'e ruiñe ba'iyete masiñu cajën, re'oye ro'tajën ba'ijj'ën. Re'oye case'e ba'itoca, bojojën ba'ijj'ën, recoñoa re'huani bajj'ën. ²²Gu'aye ba'itoca, beoru quëñoni senjojën, achaye beoye ba'ijj'ën.

²³Riusu yua si'a baguë bain bojocuare re'huaguë, mësacua ba'iyee, si'a yacahuëte, si'a recoyote, si'a ga'nihuëte, si'aye beoru baguë yëse'e'ru mame re'huaja'guë. Mësacua jucha si'aye quëñoni senjoguë, mai Ëjaguë Jesucristo se'e raiye tëca, mësacuani bojoguë, jucha beo hua'nare re'huani baja'guë, cayë yequëna. ²⁴Mësacuare choisi'quëbi yua baguë cani jo'case'e'ru güina'ru yo'oja'guë'bi, tin yo'oye ro'tama'iguë sëani.

Saludos y bendición final

²⁵Yëquëna hua'nare'ga ujjajën, Riusuni senni achajën ba'ijj'ën, yo'je sanhuë.

²⁶Si'a jubë bainre'ga saludacajj'ën. Riusuni bojojën, bacuare su'ncajën ba'ijj'ën.

²⁷Si'a jubë bainre ñë'coni, yëquëna coca yure toyani saose'ere ëñani, bacuare quëani achoj'ën. Mai Ëjaguë masi güesesi coca sëani, ja'nca mësacuani guanseni jo'cayë yëquëna.

²⁸Mai Ëjaguë Jesucristobi mësacuani bojoguë, baguë ba'iyete mësacuani caraye beoye ëñoñereba ëñoja'guë, cayë yëquëna. Ja'nca raë'ë.

San Pablobi

TESALONICA

Bainni utire toyaguë, samu ba'i cocare Toyani saobi

Saludo

1 ¹Yë'ë, Pablo, yë'ë gajecua Silvano, Timoteo, bacua naconi, yëquënabi utire toyani saoyë mësacuare, Riusu bainreba Tesalónica huë'e jobo ba'icuaire. Mai Taita Riusu, mai Ëjaguë Jesucristo, bacuabi mësacuani bajën, ²mësacuare ëñajën cuirajënna, mësacua recoyo bojo huanofë ba'ijë'ën, cayë.

Dios juzgará a los pecadores cuando Cristo vuelva

³Yo'je sanhuë, mësacuare ro'tajën, Riusuni jo'caye beoye surupa cajën bojoñuni, cayë yëquëna. Mësacuabi Riusu bain quë'rë te'e ruiñe ruincuare sëani, ja'nca cayë yëquëna. Mësacuabi Jesucristoni quë'rë ai ba'iyë recoyo ro'tajën, sa'ñeña quë'rë ai yëreba yëyë mësacua. ⁴Yëquënabi ja'anre ro'tajën, yequëcua Cristo bain jubëan ba'icuana sani, mësacua ba'iyete ai bojojën quëayë yëquëna. Mësacuabi Jesucristoni recoyo ai ro'tajën, jëja recoñoa si'arën bayë, quëayë yëquëna. Yequëcuabi je'o bajën, mësacuani ai si'a jëja huacuata'an, mësacuabi yua quë'rë jëja recoñoa re'huajën, Jesucristoni jo'caye beoye si'a recoyo ro'tayë. ⁵Mësacuabi ja'nca yo'ojën ba'ijënna, gu'a bainbi mësacua ba'iyete ëñani, Riusu bënni senjoñete te'e ruiñe masiyë. Ai gu'aye yo'ojënna, Riusubi mësacuani te'e ruiñe ëñani, baguë ta'yëjeiye jëja ba'iyete mësacuani ëñoji.

⁶Aito. Riusubi ai re'oye yo'oye ro'taji. Mësacuare gu'aye yo'ocuanani ai yo'o güeseyë ro'taji. ⁷Ja'nca ro'taguëbi yua mësacua gu'aye huasi'cuare

sëani, më sacua ai yo'oyete quëñoni, më sacua bojo huanonete re'huaji. Yëquënëre'ga güina'ru re'huaye ro'taji Riusu. Mai Ējaguë Jesús in rai umuguse ti'anguëna, ja'anre yo'oji maire. Jesucristobi si'a baguë anje jubë ta'yejeiye ba'icua naconi guënamë re'otobi toa re'otobi gaje rajja'guë'bi. ⁸Rani, Riusure huesëcua, Jesucristo bojo güese coca quëani achose'ere gu'a güecua, ja'ancuani ai ba'iye ai bënni senjoni jo'caji. ⁹Ja'nca jo'caguëna, bacuabi si'arën ai yo'ojën carajeyë. Mai Ējaguë ta'yejeiye ba'iye, baguë go'sijeiyete ëñajën, ba Ējaguë naconi ba'ija'ma cajën ro'tajënna, Riusubi bacuare saoni senjoi. ¹⁰Mai Ējaguëbi ja'an umugusera rani, baguë bainrebani ëñoguëna, bacuabi, yua baguëni si'a recoyo ro'tacua sëani, baguëni ai ruiñe ëñajën, baguë ta'yejeiye ba'iyete bojoreba bojojën ro'tayë. Më sacua'ga bacua naconi ba'ija'cua'ë, yëquëna cocareba quëase'ere si'a recoyo ro'tasi'cua sëani.

¹¹Ba'ijënna, yëquëñabi Riusuni ujjajën, më sacuare caraye beoye senni achayë. Më sacuare te'e ruiñe ba'icuaire re'huajë'ën, më sacua cuencuesi ma'a ganicuaire, Riusuni ujjayë. Më sacua'ga, Ai re'oye yo'oñu cajën, Cristoni te'e ruiñereba recoyo ro'tajën, Mai yo'o yo'oñu cajën ba'ijënna, Riusubi më sacuare ai ta'yejeiye conreba conguë ba'ija'guë, cayë yëquëna. ¹²Ja'nca ba'iguëna, më sacuabi Ējaguë Jesucristo ba'iyete, baguë go'sijeiyete yequëcuani te'e ruiñe masi güeseyë. Masi güesejënna, baguë'ga më sacuare te'e ruiñe ba'icuaire yequëcuani ëñoji. Ēñoguëna, mai Taita Riusu, mai Ējaguë Jesucristo, bacuabi ja'nca maire aireba conjën, maire bojo recoyo re'huajën, bacua ba'iyete ai insireba insijën ba'iyë.

Aclaraciones sobre el regreso del Señor

2 ¹Yureca, yo'je sanhuë, mai Ējaguë Jesucristo gaje rai umuguse, maire baguë naconi në'ca umuguse, ja'anre më sacuani yihuoguë, quëani achoyë yë'ë. ²Yequëcuabi më sacuani huacha quëajën, Mai Ējaguë in rai umuguse ti'anbi cajën, Baguë bainre në'coni tējibi, cayë. Yequërë bacuabi Riusu ëñoše'e'ë. Pablo sanhuëbi utire toyani quëahuë cajën, Riusu cocareba ba'iye'ru ro coquejën quëani achojënna, më sacua huaji yëye beoye ba'ijë'ën. Bacua quëayete te'e jëana ro'tama'ijë'ën. ³Yequëcua coquejën cacua banica, gare achaye beoye ba'ijë'ën bacuare. Jesús in rai umuguse yuta ti'anma'iji. Ru'ru, gu'aye yo'ocuaibi Riusuni ai je'o bajën ba'ija'cua'ë. Ba gu'aguëreba ba'i ëjaguë'ga, rëi toa gojena huesëni si'aja'guë, ja'anguëbi rani, ⁴Riusu ba'iyete, si'a bain bojojën guguriyete, ja'anre beoru ai gu'ayereba gu'aye caji. Si'a bain ta'yejeiye ëjaguë'ë yë'ë caguë, Riusu huë'ena cacani, Riusu jëja guëna seihuëna bëaye'ru bëani, Riusureba'ë yë'ë caguë, si'a jëja quëaguë ba'ija'guë'bi baguë.

⁵Yë'ëbi më sacua naconi ba'iguë, ja'anre quëahuë yë'ë. ¿Ja'anre ro'tama'iñe më sacua? ⁶Gu'a ëjaguë yuta rani ëñoñe porema'iji. Riusu

cuencuesirën ti'anguëna, ja'n'rëbi, gu'a ëjaguëbi ëñoñe poreji. Mësacua yua baguëte yure ënsese'ere masiyë. ⁷Gu'ayebi yua yahuera'rë ai ta'yejeiye ai huëjji yureña. Ja'nca huëiguëna, ba gu'aguëreba ënseni quëñorën ti'añe tëca ta'yejeiye gu'aye yo'oye porema'ija'guë'bi. ⁸Gu'aye ënseguëte quëñorena, ja'n'rëbi, ba gu'a ëjaguëbi ëñoji. Ëñoguëna, mai Ëjaguë Jesucristobi rani, baguë saiye sëcoyebi gu'a ëjaguëna huani senjoji. Baguë go'sijeiyebi huesoni si'aji. ⁹Gu'a ëjaguëbi ti'anni, zupai huatibi congüëna, ai ba'iyë ai ta'yejeiye yo'oni ëñoguë, bain gare ëñama'ise'ere ëñoguë, ai ba'iyë ai coque ëayete yo'o'ji. ¹⁰Yo'oni, ba huesëni carajeicuaní ai coqueyereba ai gu'aye coqueji. Coqueguëna, bacuabi huesëni carajeiyë. Te'le ruiñe ba'i cocare achani bojoye gu'a güecua sëani, jëaye beoye ba'ijí bacuare. ¹¹Riusubi yua coqueye se'gare ro'tajën ba'ija'bë caguë, coque huatina jo'caji bacuare. ¹²Si'a hua'na'ga Riusu te'le ruiñereba ba'i cocare achaye güeni, gu'aye se'gana bojo ëaye ba'ijëna, Riusubi bacuani bënni senjoguë ba'ija'guë'bi.

Escogidos para ser salvados

¹³Mësacuare cato, Riusuni surupa cajën, mësacuare jo'caye beoye bojoye bayë yëquëna, yo'je sanhuë. Mai Ëjaguëbi mësacuaní ai yëreba yëguë, ru'rureba ba'isirënbi mësacuare tëani baye ro'tabi. Baguë Espiritute raoní, mësacua carajeima'liñe caguë, mësacuare tëani baji, mësacuabi baguë te'le ruiñereba ba'i cocare si'a recoyo ro'tajëna. ¹⁴Yëquëna hua'nabi Riusu cocarebare mësacuaní quëani achojëna, Riusubi baguë ba'iyete mësacuaní ëñoni, mësacuaní choini, mai Ëjaguë Jesucristo go'sijeiyete mësacuana insireba insiji.

¹⁵Ja'nca sëani, yo'je sanhuë, yëquëna te'le ruiñe ye'yose'e, mësacua naconi ba'ijën yihuose'e, yëquëna uti toyani saose'e, ja'anre ro'tajën, jëja recoñoa re'huani, jo'caye beoye yo'ojën ba'ijë'ën. ¹⁶Mai Ëjaguëreba Jesucristo, mai Taita Riusu, ja'ancuabi maini ai yëjën, maire ai conreba conjën, maini si'arën jëja ba recoñoare re'huajëna, maibi Cristoni si'a recoyo ro'tajën, ro guaja yo'oye beoye ba'iyë, maini te'le ruiñe yihuoni achosi'cua sëani. ¹⁷Mësacuare'ga güina'ru jëja recoñoa re'huani jo'caye beoye ba'ijë'ën. Ja'nca jëja recoñoa bani, mësacua yo'o yo'oye, mësacua coca caye, re'oye se'ga ba'ijë'ën.

Oren por nosotros

3 ¹Yureca, yo'je sanhuë, yëquëenate ujajën ba'ijë'ën. Mai Ëjaguë cocarebare besa quëani achoñu cayë. Mësacua achani bojose'e'ru, Riusu ba'iyete te'le ruiñe ëñose'e'ru, yequëcua joboanbi achani güina'ru ba'ija'bë cayë. Ja'anre ujajën ba'ijë'ën. ²Gu'a bain si'si yo'ocua'ga yëquënaní je'o bajëna, yëquëna jëayete Riusuni ujajën ba'ijë'ën, ai jai jubë bainbi

Riusu cocarebare ro'tama'icua sèani. ³Ja'nca ba'licuata'an, mai Ējaguèbi te'le ruĩne yo'oye masiji. Mèsacuani yua jèja reconoare re'huani, gu'a Ējaguè hui'ya huaiyete mèsacua jèaye conre baji. ⁴Conni, yèquènabi mèsacua ba'iyete ro'tajèna, mai Ējaguèbi yèquènani huaji yèye beoye ro'ta güeseji. Aito. Mèsacuabi yèquèna yihuoni jo'case'e'ru güinareba'ru jo'caye beoye yo'oyè. ⁵Ja'nca yo'ojèna, Riusubi baguè yèreba yèyete què'rè ta'yejeiye mèsacuani masi güeseguè ba'ija'guè, caguè ujayè yè'è. Cristo jèja baye'ru bañu cajèn, jèja reconoara re'huani ba'ijè'èn, cayè.

El deber de trabajar

⁶Ja'nrebi, yèquènabi se'e mai Ējaguè Jesucristo yihuoye'ru mèsacuani yihuojèn ba'iyè, yo'je sanhuè. Yequècua Cristo bain cacuabi ñame hua'na ba'itoca, bacua naconi zi'inni ba'ima'ijè'èn. Yèquèna yihuojèn case'ere yo'oma'iniè bacua. ⁷Yèquèna hua'na'ga mèsacua naconi ba'isirèmbi yua yo'o yo'oye güemaè'è. Ja'anre mèsacuabi masiyè. Ja'nca masijèn, yèquèna yo'ojèn ba'ise'e'ru güina'ru yo'ojèn ba'ijè'èn. ⁸Mèsacuabi yèquèna aon insijèna, yèquènabi ro'ijèn ba'nhuè. Mèsacuani ai guaja yo'o güesema'ine cajèn, yèquènabi yo'o yo'ojèn na'ijajèn ba'nhuè. ⁹Mèsacuani aon seña poresi'cuata'an, mèsacuani senmaè'è yèquèna. Mèsacua yua yèquèna yo'oye'ru güina'ru yo'ojèn ba'ijè'èn cajèn, yèquèna hua'nabi yo'o yo'ojèn ba'è'è. ¹⁰Mèsacua naconi ba'isirèmbi yeque cocare'ga mèsacuani cahuè yèquèna: Ñame hua'na ba'itoca, aon insiye beoye ba'ijè'èn, cahuè. ¹¹Mèsacua jubè ba'icua te'ecuabi ñame hua'na'è yèquènani quèase'e baji'i. Bacuabi yo'o yo'omajèn, yequècua ba'iyete ro hui'ya senni achani ganoñè. Ja'nca quèase'e sèani, mèsacuani coca yihuoni saoyè yèquèna. ¹²Mai Ējaguè Jesucristo yihuoye'ru yihuojèn, yo'o yo'oye güecua banica, bacuani ai jèja yihuoni guanseyè yèquèna. Mèsacua caye beoye ba'ijèn, mèsacua yo'o yo'ojèn, aon ro'iyete con bajè'èn, cayè yèquèna.

¹³Re'oye yo'oye cato, mèsacua ya'jaye beoye, re'oye yo'ojèn ba'ijè'èn, yo'je sanhuè. ¹⁴Mèsacua jubè ba'icuabi yèquèna yure yihuoni saoyete achaye güecua ba'itoca, bacuare masini, bacuare què'neni jo'cajè'èn. Què'neni jo'catoca, yequèrè bacua gu'a juchare ro'tani, Se'e yo'oma'ina'a cayè. ¹⁵Je'o èñañe'ru bacuani èña'ma'ijè'èn. Mèsacua te'e bain ba'icua'ru èñajèn, bacuani ai oire bajèn, coca yihuojèn ba'ijè'èn.

Bendición final

¹⁶Yureca, mai Ējaguèreba ja'ansi'quèbi bojo reconoara huanònete mèsacuani si'arèn jo'caye beoye insireba insija'guè, si'a bainni bojo güeseye masiguè sèani. Mai Ējaguèbi mèsacua si'a jubè naconi ba'ija'guè.

¹⁷Yè'è, Pablo, yua yè'è se'gabi mèsacuani uti toyani, saludaguè saoyè. Si'a utire ja'nca cuencueni toyani jo'cayè yè'è. ¹⁸Mai Ējaguè Jesucristobi mèsacua si'acuani ai conreba conja'guè, caguè toyahuè yè'è. Ja'nca raè'è.

San Pablobi

TIMOTEONI

Ru'ru ba'i cocare toyani saobi

Saludo

1 ¹Yë'ë, Pablo, Jesucristo raoni jo'casi'quë'ë yë'ë. Mai Taita Riusu maire tëani baguëbi, mai Ęjaguë Jesucristo maire recoyo bojo güesequëbi, bacuabi yua yë'ëre cuencueni, yë'ëre raoni jo'cahuë. ²Raoni jo'cajënna, më'ë, Timoteo hue'eguëna, utire toyani saoyë yë'ë. Më'ëbi Jesucristoni si'a recoyo ro'taguëna, Riusubi baguë Espíritute më'ëna insini, yë'ë mamaquëre më'ëre re'huabi. Mai Taita Riusu, mai Ęjaguë Cristo Jesús, bacuabi më'ëni caraye beoye conreba conja'bë. Më'ëni ai ba'iyë ai yëreba yëjën ba'ija'bë. Më'ëni recoyo re'o huanofete jo'caja'bë cayë yë'ë.

Advertencia contra enseñanzas falsas

³Yurera Efeso huë'e jobona bëani ba'ijë'ën. Yë'ëbi Macedonia yijana saiguë ba'isirën yihuose'e'ru, yure'ga güina'ru më'ëni yihuoyë. Yequëcua baru ba'icuabi Riusu coca quëani jo'case'e'ru tin ye'yojënna, bacuare ensejël'ën. ⁴Bacuabi yua bacua ira bain ba'isi'cua coca quëani jo'case'ere ëñajën, bacua ira taita huati sanhuë ai jai jubë ba'isi'cua bacua mamiñare cuencueni re'huajën, ja'anre quëani achojënna, ja'anre yo'oma'iñe guansejël'ën. Ja'nca quëani achojën, ro guaja ye'yojën ba'iyë bacua. Bainni sa'ñeña bëiñe senni acha güeseyë. Riusu quëani jo'case'ere, Riusuni si'a recoyo ro'tayete, ja'anre ye'yojën ba'ija'bë.

⁵Bacuani ja'an cocare guansejël'ën. Guanseguëna, te'e ruiñe recoyo ro'tajën, sa'ñeña ai yëreba yëjën ba'ija'bë cayë yë'ë. Gu'aye ro'taye beoye ba'ijën, te'e ruiñe Jesucristoni si'a recoyo ro'tajën bojoja'bë cayë.

⁶Yequëcuabi tin ro'tajën, bain naconi ro guaja senni achajën, ro ro'tajën, yi'o coca se'ga cani achojën ba'iyë. ⁷Bacuabi Riusu ira coca jo'case'ere ye'yoye yëcuata'an, bacua coca ye'yoyete huesë hua'na ba'iyë. Bacuabi ro jëja quëani achojën, ro huesëjën cayë.

⁸Bainbi Riusu ira coca jo'case'ere te'e ruiñe quëani achonica, re'oye ba'iji ba coca. Ja'anre masiyë mai. ⁹Ja'nca ba'iyeta'an, si'a coca guanseni jo'case'ebi re'o bainni ënseye beoye ba'iji. Gu'a bain se'gani ënseye caji. Ëja bainbi guansejënna, gu'a bainbi tin yo'ocua'ë. Ro bacua yëse'uru ai hui'ya huaiyë. Riusu yëye'uru yo'oye güejën, baguë ba'iyete senjojën ba'iyë bacua. Bacuabi bacua pë'caguë sanhuëni, yequë bacua bainni huani senjoñë bacua. ¹⁰Romi huëani, ëmë huëani, sa'ñëña yahue bacua ba'iyë. Gaje ëmëcuabi sa'ñëña ro a'ta yo'ojën ba'iyë. Bainre zeanni, jianni sajën ba'iyë. Ro coquejën cacua ba'iyë. Yequëcua yo'ose'ere ëñajën, ro coquejën yi'o coca cayë. Te'e ruiñe ye'yoni jo'case'uru, ai ba'iyë ai tin yo'ocua ba'iyë bacua. Ja'an yo'oye ba'iguëna, Riusu ira coca jo'case'ebi ënseye ba'iji. ¹¹Te'e ruiñe ye'yoni jo'case'ere cato, Riusu cocareba quëani jo'case'e ba'iji. Ja'an coca, mai Ta'yejeiye Ëjaguë bojo güese coca, ja'an cocarebare yë'ëna jo'cabi Riusu, bainni quëani achoyete.

Gratitud por la misericordia de Dios

¹²Yë'ë'ga mai Ëjaguë Jesucristoni ai bojoguë, baguëni surupa cayë yë'ë. Yë'ëre re'oye ëñani, baguë caye'uru te'e ruiñe yo'oguëte yë'ëre yua baguë yo'o conguëre cuencueni re'huaguëna, ai bojoyë yë'ë. ¹³Yë'ë hua'guë ja'anrë ba'isi'quëbi Cristoni gu'aye cani, baguëni je'o basi'quëreta'an, Riusubi yë'ëni ai yëreba yëguë baji'i, Cristoni ro'tama'iguë ro huesëguë yo'osi'quëre. ¹⁴Ja'nca ba'isi'quëreta'an, Riusubi yë'ëni ai ta'yejeiye ai caraye beoye conreba conbi. Ja'nca conguëbi yë'ëni Jesucristote si'a recoyo ro'ta güesebi. Bainni ai yëguëte yë'ëre re'huabi. Jesucristona ñë'cani zi'intoca, ja'nca maire yo'oji Riusu.

¹⁵Ën coca te'e ruiñe ba'i coca'ë. Si'a bainbi ro'tani ba'ire'ahuë: Cristo Jesusbi ën yijana raiguë, gu'a bain si'si recoñoa bacuare mame re'huani baye ro'tabi. Si'a gu'a bainre ëñato, yë'ëbi quë'rë gu'aguëreba ba'iyë. ¹⁶Ja'nca ba'iguëreta'an, Riusubi yë'ëni ai oiguë conreba conbi. Ro gu'a recoyo basi'quëreta'an, yë'ëre mame recoyo re'huani, baguë bojora'rë ëjoni re'huayete masi güesebi. Yequëcua baguë naconi si'arën ba'ija'cua, ja'ancuabi yë'ë ba'iyete ëñani, baguë te'e ruiñe yo'ose'ere masini, Jesucristoni si'a recoyo ro'taja'bë caguë, ja'nca yë'ëre mame re'huabi Riusu. ¹⁷Yureca mai Ta'yejeiyereba Ëjaguë carajeima'iguë, bain ñacobi gare ëñama'inë ba'iguë, gaña hua'guë, ja'an Riusuni si'arën jo'caye beoye te'e ruiñe ëñajën bañuni. Si'a bainbi baguë ta'yejeiye ba'iyete masija'bë. Ja'nca raë'ë.

18Yë'ë mami Timoteo, yë'ëbi coca guanseni, më'ëna jo'cayë. Cristo bainbi më'ëre ëñajën, Riusuni conja'ñete masijën, më'ëre quëani jo'cahuë. Bacua quëani jo'case'e'ru güina'ru më'ëni yure quëani jo'cayë yë'ë. Ja'an coca quëani jo'case'ere ro'tani, jëja recoyo re'huani, Cristoni jo'caye beoye te'e ruiñe conguë ba'ijë'ën. Jesucristobi më'ë recoyo mame re'huaguëna, më'ë recoyo ro'tayete gare jo'cama'ijë'ën. Te'e ruiñe yo'oguë, huacha yo'oye beoguë ba'ijë'ën, më'ëni cani yihuoyë yë'ë. 19Yequëcuabi Jesucristoni recoyo ro'tani, ja'nrëbi, Riusu ba'iyete güejën, ro huacha yo'ojën, Riusu ba'iyë go'iyë ro'tani ro jo'cani senjohuë. 20Ja'ancuare cato, Himeneo, Alejandro, ja'an hue'ecuabi ja'nca yo'ojën, Riusu ba'iyete ro jo'cani senjohuë. Riusu ba'iyete gu'aye cama'iñe ye'yeja'bë caguë, bacuare zupai huatina jo'cahuë yë'ë.

Instrucciones sobre la oración

2 1Yureca, ru'ru, Riusuni senni achaye, Riusuni ujaye cato, si'a bainre ro'taguë, jo'caye beoye ujaguë, bacuare Riusuni surupa cajë'ën. 2Bain ta'yejeiye ëja hua'nare'ga, si'a ëja bainre ro'taguë, si'a jëja Riusuni ujajën ba'ijë'ën. Ja'nca ujajën, caraye beoye bojojën, recoyo re'o huanofñe ba'iyë mai. Riusu guanseni jo'case'e'ru te'e ruiñereba yo'ojën ba'iyë mai, ja'nca ujajën ba'itoca. 3Mai Riusu maire tëani baguëbi mai te'e ruiñe yo'oyete ëñani, maini bojoji. 4Baguë yua si'a bainre ro'taguë, bacuani tëani baye ai yëji. Te'e ruiñe ba'i cocare recoyo masija'bë caji. 5Mai Taita Riusu yua gañaguë'bi Riusu ba'iji. Maibi gu'aye yo'ojëna, Jesucristo Raosi'quë se'gabi Taita Riusuna ti'anni, baguëni senni achacaiye poreji maire. 6Si'a bain gu'a jucha zemosi'cua yua guënamë re'otona tëani ba'ija'bë caguë, mai jucha ro'ire junni tonbi. Ja'nca junni tonguëna, Riusu yësirën ti'anguëna, Riusubi si'a bainre guënamë re'otona tëani baza caguë, Jesucristote maini ëñobi. 7Ja'nca ëñoguë, Riusubi yë'ëre cuencueni, baguë cocareba quëani achoguëte yë'ëre re'huabi. “Judío bain jubë ba'ima'licuana sani, yë'ë te'e ruiñe ba'i cocare ye'yojaijë'ën” caguë, yë'ëre bacuana raobi Riusu, bacua recoñoa ro'taye masi güeseguëte. Ro coquemaiñë yë'ë. Te'e ruiñe cayë.

8Ja'nca sëani, Riusuni te'e ruiñe recoñoa ro'tacua, si'aruan ba'licua yua sa'ñeña bëiñe beoye Riusuni ujajën ba'ija'bë cayë yë'ë. 9Romi hua'nare'ga yihuoguë cayë yë'ë. Bacua cañare re'oye ëñoñe ju'lijën, ai ro'i cañare ju'imajën ba'ija'bë cayë. Raña ye'ani, ai ro'i pë'npëbëan yo'oma'ija'bë. Me'najei sinjobëan ye'ani tonja'bë. Ganjo reye, guëna yi'yo ñejën ba'iyë, ja'anre ai ro'iyë beoye zoa curibi perlara'carëan, ja'anbi re'huaye beoye ba'ija'bë. Ai ro'iyë ba'i cañare ju'imajën ba'ija'bë. 10Re'oye yo'oye, bainre coñe, ja'an se'gare ro'tajën ba'ija'bë, Riusu bain casi'cua ba'itoca. 11Romi hua'na'ga ye'yo cocare achani Jaë'ë cajën ba'ija'bë. Gue cayë beoye

ye'yeni ba'ija'bë cayë. ¹²Romi hua'nabi bainni ye'yoye yëtoca, ëmëcuani guanseye yëtoca, bacuare ënsej'ën. Caye beoye ba'ija'bë cayë. ¹³Riusubi bainre re'huani jo'caguë, ru'ru Adanre re'huaguëña. Ja'nrebi yo'je, Evate re'huaguëña. ¹⁴Zupai huatibi coqueguëna, Adanbi gu'aye yo'omaquëna, Eva se'gabi coque güesego bacoña. Riusu guanseni jo'case'ere achama'igobi gu'a juchana zemosi'co bacoña. ¹⁵Ba'isi'coreta'an, romigobi zin hua'nare t'ya rani, Riusuni congo ba'igona, Riusubi bagoni tëani baja'guë'bi. Jesucristoni si'a recoyo ro'taye, bainni ai yëye, te'e ruiñe ro'taye, gu'aye yo'oye beoye ba'ie, ja'ncara'ru jëja recoyo caraye beoye yo'otoca, Riusubi bagoni tëani baja'guë'bi.

Cómo deben ser los dirigentes

3 ¹Ën coca te'e ruin coca ba'iji: Bainguëbi Cristo bainreba jubë ëjaguë ba'ie yëtoca, ai re'oye ro'taguë ba'iji baguë. ²Cristo bainreba jubë ëjaguëbi yua gu'aye yo'oye beoye ba'ija'guë. Te'e rënjo hua'goni huejasi'quë ba'ija'guë. Te'e ruiñe ba'i ma'a se'gana ganija'guë. Te'e ruiñe ro'taguëbi gu'anare pa'roma'ija'guë. Te'e ruiñereba yo'ore yo'oguë ba'ija'guë. Baguë huë'ena raicuanai ai bojoguë saludani, ai re'oye cuiraguë ba'ija'guë. Yihuo coca ye'yoye poreguë ba'ija'guë. ³Jo'cha güebemaquë ba'ija'guë. Bain be'rumaquë ba'ija'guë. Bojora'rë yihuoguë, bainni bojo güeseguë se'ga ba'ija'guë. Curi ba ëayete ro'tamaquë ba'ija'guë. ⁴Baguë te'e bainre te'e ruiñe cuiraguë ba'ija'guë. Baguë zin hua'nani guanseto, Jaë'ë cani te'e ruiñe yo'o yo'ojën ba'ija'bë. ⁵Baguë te'e bainre te'e ruiñe cuiraye huesëguë ba'itoca, ¿queaca Riusu bain cuiraye poreguë'ne? ⁶Rëño ñë'serë se'ga mame recoyo re'huasi'quë ba'ima'ija'guë. Yequëre baguë se'gare'ru huanoguëna, zupai huati bënni senjoja'ñe'ru baguëni bënni senjoji Riusu. Ja'nca sëani, zoe ba'ie mame recoyo re'huasi'quë ba'ija'guë. ⁷Yequëcua Cristo bain jubë ba'ima'icuabi baguëni re'o bainguëre'ru ëñajën ba'itoca, re'oji. Ja'nca ba'itoca, baguëte Gu'a bainguë ba'ie cama'iñë. Zupai huatibi coqueguëna, baguëte gu'a bainguë'bi cayë porema'iñë.

Cómo deben ser los diáconos

⁸Cristo bain jubë concuare cato, te'e ruiñe yo'ocua ba'ijën, coqueye beoye ba'ija'bë. Jo'cha güebemajën ba'ija'bë. Yequëcua bayete ëa ëñañe beoye ba'ija'bë. ⁹Riusu te'e ruiñe ba'i cocare quëani achojën, jo'caye beoye te'e ruiñe recoyo ro'tajën ba'ija'bë. ¹⁰Ru'ru, bacua yo'o yo'oyete bojora'rë ëñani masij'ën. Re'oye yo'otoca, re'oji. Cristo bain jubëre concua ba'ija'bë. ¹¹Bacua rënjo sanhuëre cato, te'e ruiñe recoyo ro'tajën ba'ija'bë. Ro yi'o cocare quëani achomajën ba'ija'bë. Re'oye sehuoni te'e ruiñe yo'ojën ba'ija'bë. Te'e ruiñe yo'ocua si'arën ba'ija'bë bacua rënjo

sanhuë. ¹²Cristo bain jubëre conguëbi te'e rënjo se'gani huejasi'quë ba'ija'guë. Baguë te'e bainre te'e ruiñe ro'taguë cuiraja'guë. Baguë zin hua'nani guanseto, Jaë'ë cani te'e ruiñe yo'ojën ba'ija'bë. ¹³Re'oye yo'o yo'ocuabi quë'rë ëja bain ruinjëna, yequëcuabi bacuare ai ruiñe ëñañë. Ëñajëna, si'a jëja Jesucristoni si'a recoyo ro'tayete yua huaji yëye beoye caye poreyë.

La verdad revelada de nuestra religión

¹⁴Yureca, mami, më'ëni utire toyani saoguëta'an, besa më'ëni ëñaguë saiye ro'tayë yë'ë. ¹⁵Ja'nca ro'taguëbi yua besa saima'itoca, yure yihuoni toyase'ere ëñani, mai ba'iyë, Riusu bainreba jubë naconi yo'ojën ba'iyë, ja'anre masini yo'ojë'ën. Mai Taita Riusu te'e bain, ba jubëte cayë yë'ë. Riusubi bacuare re'huani jo'caguë, baguë te'e ruiñe ba'i coca quëani achoja'cuare cuencueni re'huabi. Gare huacha cocare sa'ñeñe caye beoye ba'ija'bë caguë, baguë bainreba ba'i jubëte re'huani jo'cabi. ¹⁶Mai hua'nabi Riusu te'e bain ba'ijën, baguë ta'yejeiyereba yo'oni jo'case'ere si'a recoyo ro'tajëna, yequëcuabi gu'aye caye porema'iñë. Ja'an yo'oni jo'case'e ñaca ba'iji:

Riusubi yua bain ga'nihuë baguëbi maini ëñobi.

Ëñoaguëna, Riusu Espíritubi baguë te'e ruiñe ba'iyete quëani achobi.

Quëani achoguëna, guënamë re'oto yo'o concuabi baguë, Cristo hue'eguëni ëñahuë.

Ëñajëna, Riusu cuencueni raosi'cuabi si'a bain joboanna sani, baguë ba'iyete quëani achohuë.

Quëani achojëna, si'a yija ba'icuabi baguëni si'a recoyo ro'tajëna, Riusubi yua guënamë re'otona baguëte mëani baji.

Los que se apartarán de la fe

4 ¹Riusu Espíritubi ën cocarebare maini te'e ruiñe yihuoni jo'cabi. Jë'te, yequëcua Cristoni si'a recoyo ro'tasi'cuabi yua zupai huatini yo'o conjën ba'ija'cua'ë. Coquecua, gu'a huati hua'i, ja'ancuabi rani, coqueye ye'yojëna, bacuabi achani, bacuani be'teni conjën saiyë.

²Coque huati sëani, bain coquecuabi ye'yoyë. Bacua yua re'oye yo'oye gare huesëcua'ë. Gu'a jucha yo'oye gare huanöñe beoye ba'iyë bacua reconoare. ³Ja'nca ba'ijën, bainbi huejaye yëjëna, ënseyë. Te'e aon macaña aiñe gu'aji cayë. Cacuata'an, Riusubi si'a aon aiñete re'huani jo'cabi. Baguë bain Jesucristoni si'a recoyo ro'tacua te'e ruiñe ba'i coca ye'yesi'cua, bacuabi ru'ru surupa cajën bojojën, ja'nrebi, aon re'huani jo'case'ere aiñe bayë. ⁴⁻⁵Si'aye Riusu re'huani jo'case'e sëani, aiñe re'oye ba'iji. Gu'aye cama'iñe ba'iji. Riusu coca cani jo'case'ere ëñato, aiñe re'oji caji. Ja'nca sëani, Riusu bainbi Riusuni surupa cajëna, aiñe re'oye ba'iji.

Un buen siervo de Jesucristo

6Mè'ë yua te'e ruiñe ba'i coca se'gare ro'taguë ba'iyë. Riusu coca cani jo'case'ere ëñaguë, te'e ruiñe ye'yessi'quë ba'iyë mè'ë. Ja'nca ye'yessi'quëbi yua Cristo bain ba'icua, mai yo'je sanhuë caguë, ja'ancuani yë'ë coca yihuose'ere quëani achotoca, mai Èjaguë Cristo Jesusni ai ruiñe congüë ba'iyë mè'ë. 7Ja'nca yo'oni, ro bain ira cocare quëani achojëna, achaye beoye ba'ijë'n. Riusu ba'iyë'ru ba'iguë, si'a jëja jo'caye beoye Riusu yihuoguë ba'ise'ere yo'ojën ba'ijë'n. 8Mai yo'o yo'oyebi jëja ga'nihuë re'huajëna, re'oye ba'iji. Ba'iguëta'an, Riusu naconi jo'caye beoye coñe, ja'an yo'oyebi jëja recoyo re'huajëna, quë'rë ai ba'iyë ai re'oye ba'iji maire. Ja'nca ba'itoca, yurera ba'iyë, Riusu ba'i jobo insija'ye, ja'anbi yua maire caraye beoye ba'iji. 9Te'e ruiñera case'e ba'iji. Si'acuabi achani, si'a recoyo ro'tajën ba'ija'bë. 10Te'e ruiñe case'e ba'iguëna, jo'caye beoye jëja yo'o yo'ojën, Riusuni conjën ba'iyë. Mai Taita Riusubi huajëguë ba'iguëna, baguëni si'a jëja recoyo ro'tajën, baguë naconi si'arën ba'ija'yete jo'caye beoye ëjojën ba'iyë mai. Si'a bainbi gu'a juchana zemosi'cua ba'ijëna, Riusubi baguë ba'i jobona tëani baye yëji. Baguëni si'a recoyo ro'tatoca, bainre ai bojoguë, bacuare tëani baji.

11Ja'an coca yihuose'ere yequëcuani ye'yoye guansejë'n. 12Mè'ë yua bonsëguë se'gabi yihuoguëna, yequëcuabi mè'ëni te'e ruiñe ro'tajën ëñama'iñë. Ja'nca ëñama'ijëna, bacuani ëja bainguë sehuoye'ru re'oye sehuojë'n. Mè'ë coca caye, mè'ë re'o ma'a ganiñe, yequëcuani ai yëreba yëye, mè'ë recoyo ro'taye, mè'ë te'e ruiñe ba'iyë, ja'anre si'a Cristo bainni ëñoguë ba'ijë'n. Bacuabi ëñani, mè'ë ba'iyë'ru güina'ru ba'ija'bë cayë yë'ë. 13Riusu cocareba toyase'ere ëñani, bain jubëanni cani achoguë ba'ijë'n. Riusu cocarebare bainni yihuoni, bainni ye'yoguë ba'ijë'n. Yë'ë ti'añe tëca ja'nca yo'oguë ba'ijë'n. 14Mè'ë yo'o yo'oye, Cristo bain ëjaguë ba'iyë, ja'anna Riusubi mè'ë masiye yo'oguëte te'e ruiñe re'huabi. Baguëte coca quëacuabi ja'anre mè'ëni quëani masi güesejëna, Cristo bain ira ëjacuabi bacua ëntë sarañate mè'ëna pa'roni ujajëna, Riusubi mè'ëre cuencueni re'huabi. Ja'nca re'huasi'quë sëani, gare te'e ruiñe yo'oye se'ga ba'ijë'n. 15Mè'ë cuencuesi yo'ore yua si'a jëja jo'caye beoye yo'oguë ba'ijë'n. Ja'nca yo'oguëna, si'acuabi mè'ëni ëñani, mè'ë re'oye yo'oguë ba'iyete masiyë. 16Mè'ë ba'iyete, mè'ë re'o ma'a ganiñete re'oye ëñaguë ba'ijë'n. Mè'ë coca ye'yoye'ga re'oye ëñaguë ba'ijë'n. Ja'nca yo'otoca, Riusubi mè'ëre, mè'ë bain achacuare baguë ba'i jobona tëani baji.

Cómo portarse con los creyentes

5 1Iracuare bëinjën cama'iguë ba'ijë'n. Mè'ë pë'caguë sanhuë ëñañe'ru ba'iguë, bacuani yihuo coca quëani achoguë ba'ijë'n.

Bonsëcuare cato, më'ë yo'jecuare ëñañe'ru ba'ijj'ën. ²Romi iracuare cato, më'ë mamá sanhuëre'ru ëñaguë ba'ijj'ën. Romi zin hua'nare cato, bacuare te'e ruiñe recoyo ro'taguë, më'ë yo'jecuare'ru ëñaguë ba'ijj'ën.

³Hua'je romicuabi bonse beo hua'na ba'itoca, bacuare te'e ruiñe ëñaguë conjj'ën. ⁴Hua'je hua'gobi yua zin hua'na o naje hua'na batoca, bacuabi yua bagoni cuiraye ru'ru ye'yeja'bë, Riusu case'e'ru ba'ie. Bacua te'e bain, bacua pë'caguë sanhuë, bacua ahüero sanhuë, bacuare cuirajën ba'ija'bë. Ja'nca yo'otoca, bacua pë'caguë sanhuë insijën ba'ise'ere go'yayë. Go'yajënna, Riusubi ai re'oye ëñani bojoi. ⁵Hua'jego bonse beo hua'go, cuiracua beogo, ja'angobi Riusu cuiraye se'gare ëjogo ba'igo. Riusu coñete jo'caye beoye senni achago ba'igo bago. ⁶Hua'je hua'gobi ro bago yëse'e se'gare ëa ëñani yo'otoca, Riusuni recoyo ro'taye huanöñe beoye ba'iji bagore. ⁷Ja'ango ba'ie'ru ba'icua ba'itoca, te'e ruiñe ba'i ma'a se'gana ganijën ba'ija'bë caguë, bacuani coca yihuoguë quëajj'ën. ⁸Yequëcua bacua bainre cuirama'icua ba'ito, bacua te'e bainre cuiraye güecua ba'ito, bacuabi yua bacua recoyo ro'tayete jo'cani senjocua ba'iyë. Cristoni si'a recoyo ro'tama'icua'ru quë'rë gu'aye yo'ocua'ru ba'iyë.

⁹Cristo bain bonse insise'ebi hua'je hua'goni cuirani contoca, bago mamire bacua uti pëbëna toyani batoca, ru'ru sesenta tëcahuëan baye ba'ija'go. Te'e ënjëni huejasi'co ba'ija'go. ¹⁰Re'oye yo'o yo'osi'co ba'ija'go. Bago zin hua'nare re'oye irosi'co ba'ija'go. Tincuabi rajjënna, bacuare re'oye cuirasi'co ba'ija'go. Riusu bain cuencuesi'cuare cuirani consi'co ba'ija'go. Ai yo'ojën ba'icuan consi'co ba'ija'go. Ja'an yo'ogo ba'ise'e, yeque yo'ogo ba'ise'ere yo'osi'co ba'itoca, bagote re'oye ëñani conjj'ën.

¹¹Romi hua'je hua'na sesenta tëcahuëan ti'anma'icua ba'itoca, Cristo bain curi insise'ebi cuiraye conma'ijj'ën. Yequëre ëmë huëani huejaza cajën, Cristote jo'cani senjoma'iñe. ¹²Ja'nca yo'otoca, Cristo bain jubëni ru'ru cani jo'case'e, Se'e huejama'iñë cajën ba'ise'e, ja'anre'ru tin yo'ojën, gu'a juchana go'ljën gu'ajaiyë. ¹³Gu'ajani, bain huë'ëñana sani, ro hui'ya hue'seña nëca ganocua ruiñë. Ja'nca ruinjën, quë'rë gu'aye yo'ojën, bain yo'oyete ro hui'ya quëani ahojën, caraye beoye yo'oyë. Bacua besa cocare quëani ahoje beoye ba'ire'ahuë. ¹⁴Ja'nca sëani, romi hua'je hua'na irama'icuabi se'e huejatoca, re'oye ba'iji. Zinre bajën, bacua huë'ëñare ëñajën cuirajën ba'ija'bë. Ja'nca yo'otoca, maini je'o bacuabi maire gu'aye caye porema'iñë. ¹⁵Yequëcua romi hua'je hua'nata'an, yua Cristo ma'a ganiñete ro jo'cani senjoni, yua zupai huatina be'tejaë'ë.

¹⁶Yureca, Cristoni si'a recoyo ro'tacua, ëmëcua, romicua, bacua te'e bain romi hua'je hua'na batoca, bacuare cuirani conjjën ba'ija'bë. Cristo bain jubëni cuira güesema'ija'bë cayë. Ja'nca cuirajën contoca, Cristo bain jubëbi yequëcua romi hua'je hua'na bonse beo hua'na ba'icua, cuiracua beo hua'na, ja'ancuani cuirani coñe poreyë.

¹⁷Cristo bain jubë ira ëjacua, ai re'oye yihuojën ba'licua, ja'ancuare quë'rë te'e ruiñe ëñani, bacuare quë'rë re'oye cuirajën, bacuani re'oye ro'lijën ba'ijë'ën. Riusu cocarebare quëani achojën, bainni te'e ruiñe yihuojën, gu'ajeyiye beoye yo'ojën ba'itoca, ja'nca conjën cuirajën ba'ijë'ën. ¹⁸Riusu coca toyani jo'case'ebi ñaca caji: “Toro hua'guëni aon yo'ore yo'o güeseguë, baguë yi'obote gueonma'ijë'ën. Ja'an aonre ainja'guë” caji. Cani, se'e yeque quë'ro toyani jo'case'e ba'iji: “Yo'o conguëbi yo'o yo'oguëna, baguëna ro'iyë bayë mai” caji. Ja'nca cani jo'case'e sëani, Cristo bain jubë ëjacuare re'oye conjën ba'ijë'ën.

¹⁹Yequëbi ira ëjaguëte gu'aye catoca, ru'ru, samucua o samutecua baguë gu'aye yo'ose'ere ëñasi'cua, bacuabi baguë gu'aye yo'ose'ere quëani achoja'bë. Te'eguë se'gabi achotoca, ba gu'aye case'ere achama'ijë'ën. ²⁰Gu'a jucha yo'ocua ba'itoca, bacua si'acuani, bain jubëbi achajënna, bëiñe yihuoni cajë'ën. Yequëcuabi güina'ru yo'oma'iñe caguë, ja'nca cajë'ën. ²¹Yureca më'ëni se'e yihuoyë yë'ë. Riusu, Cristo Jesús, guënamë re'oto yo'o concua, bacuabi achajënna, ai yihuoreba më'ëni yihuoyë yë'ë: Yë'ë yure cani toyase'le si'aye jo'caye beoye yo'oguë ba'ijë'ën. Yequëcuare quë'rë gu'aye ëñaguë, yequëcuare quë'rë re'oye ëñaguë, bacuare quë'rë ta'yejeiye conni cuiraye yo'oma'ijë'ën. ²²Bainguëbi Cristo bain ëjaguëre runza catoca, baguëte Cristo bain ëjaguëte te'e jëana re'huama'ijë'ën. Më'ë ëntë sarañare baguëna te'e jëana pa'roni re'huama'ijë'ën. Baguë recoyote ëñani masijë'ën ru'ru. Te'e jëana re'huatoca, yequëre gu'a jucha yo'osi'quëre conguë ba'ima'iguë më'ë.

²³Më'ë guëtabë raure baguë sëani, oco se'gare uncuma'ijë'ën. Jo'cha re'co choa ma'carë uncuni huajëjë'ën.

²⁴Yequëcuabi gu'a recoñoare bajënna, bainbi guaja beoye ëñani masiyë. Riusubi bacua gu'a juchare ëñani, baguë bënni senjo umuguse tëca ëjoji. Yequëcuabi gu'a recoñoare bajënna, bainbi jë'te se'ga ëñani masiye poreyë. ²⁵Güina'ru, yequëcuabi re'oye yo'oye ba'ijë'ënna, bainbi guaja beoye ëñani masiyë, te'e ruiñe masi güesese'le sëani. Yequëcuabi yahuera'rë re'oye yo'oyeta'an, jë'te masi güeseji. Riusu bainbi te'e ruiñe masiye poreyë.

6 ¹Yo'o conjën ba'licuabi bacua ëjacuani ai ruiñe ëñajën, bacua guanseyete güeye beoye yo'ojën ba'ija'bë. Yequëcuabi Riusu ba'iyete, mai coca ye'yoni yihuoyete, ja'anre gu'aye cama'iñe cajën, ja'nca yo'ojën ba'ija'bë. ²Bacua ëjacuabi Cristoni si'a recoyo ro'tajën ba'itoca, bacuani gu'aye ëñama'ija'bë, bacua te'e bain sëani. Quë'rë re'oye bacuani yo'o conjën ba'ija'bë. Ëjacua'ga Cristo bainni ai yëreba yëjën, bacuani insiye conjënna, bacua yo'o conjën ba'licuabi bacuani quë'rë re'oye yo'o conjën ba'ija'bë. Ja'anre më'ëni yihuoguëna, më'ë'ga si'acuani ye'yoni, quëani achoguë ba'ijë'ën.

La verdadera riqueza

³Bainguëbi tin cocare coqueye ye'yoni, mai Ējaguë Jesucristo te'e ruiñe ba'i cocare, mai recoyo ro'tajën ye'yoyete ja'anre güeye catoca, ⁴ja'anguë yua ro baguë se'gare'ru aireba huanoguëna, ro huesë äaye ba'i hua'guëbi caji. Gu'a recoyo baguëbi ro bëin cocare cani achoye yëguë, yequëcuani je'lo ba güeseji baguë. Ja'an cocare cani achoni tonguëna, baguëte achacuabi mai ba'iyete ro ëa ro'tajën ba'iyë. Gu'aye yo'oyete maire huacha ro'tajën ba'iyë. Maini ai hui'ya jayajën ba'iyë. Maire gu'a hua'nare'ru ëñañë. ⁵Ja'nca coqueye ye'yoji baguë. Ye'yoguëna, yequëcua te'e ruiñe recoyo ro'taye beocua, ja'ancuabi yua bëin cocare jo'caye beoye quëani achoyë, ro ro'tajën ba'icua sëani. Ja'ancuabi mai recoyo ro'tayete ëñajën, maire gu'aye ro'tajën, jaya coca maire quëayë: Bonse baye se'gare recoyo ro'tajën ba'iyë, maire gu'aye cayë bacua. Ja'anre cacua ba'itoca, quëñëni saijë'ën. ⁶Ja'nca ro'tacuata'an, maibi recoyo ro'tajën, bojo recoyo huanonëte bayë mai. Ja'nca bajën, ai ba'iyë ai bojoreba bojoyë mai. Maibi se'e bonsere bañu cama'itoca, ai bojojën ba'iyë mai. ⁷Ën yijana të'ya raisi'cua ba'ijën, ¿gue bonse naconi rate'ne mai? Bañë. ⁸Mai aon aiñë, mai caña ju'iyë, ja'an se'gare batoca, maibi bonsere se'e yëma'liñë. ⁹Ja'nca ba'iyeta'an, bainbi bonse, curi, ai ba'iyë ai bëyoni baza catoca, ro coquesi'cua ruiñë bacua. Bacuabi ro ro'tajën, ro ëa ëñajën ba'icua ruinjën, ro guaja ganijën, bacua gu'a juchana to'liñë. Ro huesëni carajeyë. ¹⁰Ja'nca sëani, maibi curire ai yëtoca, quë'rë ai ba'iyë ai gu'a hua'na'ru ruiñë mai. Yequëcuabi Cristoni si'a recoyo ro'tani, ja'nrebi, curire aireba yëni, ja'nrebi jë'te, bacua recoyo ro'tayete jo'cani senjohuë. Ja'nca senjojën, ai ja'si yo'oye ba'icua ruinjën, recoyo se'gare ai oireba oijën baë'ë.

La buena lucha de la fe

¹¹Ja'nca ba'ijënna, më'ë'ga, Riusu bainguë sëani, ja'anre baye ro'taye beoye quëñëj'ë. Ñaca se'gare si'a recoyo senjën ba'ijë'ën: Te'e ruiñe ba'i recoyo ro'taye, Riusu ba'iyë'ru ba'iyë, Cristoni si'a recoyo ro'taye, si'acuani aireba yëye, jëja recoyo baye, bainre bojoguë coñe ja'anre yëguë, më'ë porese'le'ru recoyona re'huani bajë'ën. ¹²Si'a jëja Cristoni jo'caye beoye si'a recoyo ro'taguë ba'ijë'ën. Si'arën ba'iyë'ru re'huani conijë'ën. Riusubi më'ëre ja'anna choji'i. Më'ëbi Cristoni re'oye sehuoguëna, ai jai jubë bainbi më'ë recoyo ro'ta cocare achani masihuë. ¹³Ja'nca sëani, Riusu, si'aye re'huani huajë güesequë, Jesucristo, Poncio Pilatona re'oye sehuosi'quë, ja'ancuabi yë'ëre achajënna, më'ëni ñaca guanseni jo'cayë yë'ë. ¹⁴Riusu guanseni jo'case'ere caraye beoye achani yo'oguë ba'ijë'ën. Mai Ējaguë Jesucristo in rai umuguse, maini ëñojai umuguse ti'añe tëca,

huacha yo'oye beoye te'e ruiñe yo'oguë ba'ijë'ën. ¹⁵Riusu cuencuesirën ti'anguëna, Jesucristobi maini se'e ëñoñe ba'iji. Mai Ta'yejeiye Ëjaguë Riusuni ai bojojën, baguëte ai bojojën cayë. Mai quë'rë ta'yejeiyereba ba'iguëbi si'a ën yija ëjacua'ru quë'rë ta'yejeiye ba'iguë'bi ba'iji. ¹⁶Baguë se'gabi ju'iñe beoye ba'iji. Go'sijeiyereba ba'iguëbi ai ta'yejeiye miañe ëñoguëna, ro bain ñacobi baguëni ëñañe ti'anmajën ba'iyë. Baguëni ëñañe porema'iñë. Ja'nca sëani, si'a bainbi baguëni ai ruiñe ro'tajën ba'ija'bë. Quë'rë ta'yejeiye Ëjaguëbi si'arën ba'iji, jo'caye beoye cajën ba'ija'bë.

¹⁷Ja'nrebi, ën yija bonsere ai ba'iyere bacuani coca guansejë'ën. Mësacua se'gare'ru huanone beoye ba'ijë'ën. Mësacua bonse con base'e se'gare bojoye beoye ba'ijë'ën, te'e jëana ñu'ñujeija'ñete sëani. Riusu se'gani bojojën ba'ijë'ën. Baguë se'gabi maina si'aye insiyereba insiji. Maini ai bojo huanonete caraye beoye maina jo'caji. ¹⁸Ja'anre ai bonse bacuani guanseni jo'cajë'ën. Mësacua bayete yequëcuani güeye beoye hu'o'hueni insiye ro'tajë'ën. ¹⁹Ja'nca yo'ojën, mësacua si'arën ba'i re'oto coni baja'yete re'hua bi'rayë. Ñu'ñujeiñe beoye ba'iyete baja'cua'ë mësacua, cajë'ën bacuare.

Encargo final a Timoteo

²⁰Yë'ë mami Timoteo, Riusu insise'e, më'ëna insini jo'case'e, ja'anre huesoye beoye re'oye re'huani bajë'ën. Yequëcuabi ro bacua masiye ba'i cocare quëani ahojënna, ja'anre ro'taye beoye quëñëjë'ën, huacha quëacuare sëani. Bacuabi ro ro'tajën, Riusuni huesëjën, baguë coca cani jo'case'e'ru tin cajën, ba cocare gu'aye caye se'gare ro'tajën ganiñë. ²¹Te'e ruiñe masiyë cajën, Cristoni recoyo ro'tayete ro jo'cani senjoja'ë.

Yureca, Riusubi më'ë, më'ë bain ba'icua, si'acuani ai ta'yejeiye conreba conja'guë.

San Pablobi

TIMOTEONI

Samu ba'i cocare toyani saobi

Saludo

1 ¹Yë'ë, Pablo, Riusu cuencueni raosi'quë, Jesucristo coca quëani achoguë, yë'ëbi si'a bainni ñaca quëani achoyë: Jesucristona te'e zi'inni, baguë go'ya raise'e'ru go'ya raiye ba'ijë'n cayë. ²Ja'nca ba'iguëbi, Timoteo yë'ë mami ai yësi'quëni coca toyani më'ëna saoyë. Mai Taita Riusu, mai Ëjaguë Jesucristo, bacuabi më'ëni caraye beoye conreba conja'bë. Më'ëni ai ta'yejeiye yëreba yëjën ba'ija'bë. Më'ëni recoyo re'o huanonete jo'caja'bë cayë yë'ë.

Dar testimonio de Cristo

³Yë'ë Taita Riusuni ai bojoguë, caraye beoye baguëni surupa caguë ba'iyë yë'ë. Baguëni te'e ruiñe recoyo ro'taguë, yë'ë ira bain ba'isi'cua yo'o conjën ba'ise'e'ru Riusuni surupa caguë, na'ijani ñatajani më'ëre ujaguë ba'iyë yë'ë. ⁴Më'ëbi yë'ëni oiguë baguëna, më'ëre gare huanë yeye beoye ba'iyë yë'ë. Ja'nca ba'iguëbi më'ëni ëñaja'ma caguë, më'ë naconi bojo recoyo re'huani ba'i ëaye ro'tayë. ⁵Më'ëbi Riusuni te'e ruiñe recoyo ro'taguë ba'iguëna, gare huanë yema'inë yë'ë. Më'ë ahuera Loida, më'ë mamá Eunice, bacuabi Riusuni te'e ruiñe ro'tajën ba'ijëna, më'ë'ga giüina'ru Riusuni si'a recoyo ro'tayë. Ja'anre ëñani masihuë yë'ë.

⁶Ja'nca sëani, më'ëni cocare yihuoni, më'ëni ro'ta güeseyë yë'ë. Yë'ëbi yë'ë ëntë sarañabi më'ëna pa'roni Riusuni ujaguëna, Riusubi më'ë yo'ore cuencueni, ja'anna më'ë masiye yo'oguëte re'huani jo'cabi. Ja'anre ro'tani, jo'caye beoye quë'rë jëja recoyo re'huani yo'oguë ba'ijë'n. ⁷Mai Taita Riusubi maire re'huani jo'caguë, huaji yëye beocuare maire re'huabi. Si'a

jêja reconoia ba hua'na, te'e ruiñe Riusu ro'taye'ru ro'tajên ba'i hua'na, yequécuaní ai yêreba yêjên ba'i hua'na, ja'an hua'na ba'icuaire maire re'huani jo'cabi Riusu. ⁸Ja'nca sêani, mai Êjaguê cocareba jo'case'ere, baguê ba'iyete, ja'anre ro'tani, bainni huaji yêye beoye quêani achoguê ba'ijj'ên. Yê'ere'ga, mai Êjaguêni yo'o conguê preso guaosi'quere bainni huaji yêye beoye quêaguê ba'ijj'ên. Mê'l'êga Cristo bojo güese cocarebare quêani achoguê, baguê ro'ina ai yo'oguê quêani achoguê ba'ijj'ên, Riusubi mê'ere quê'rê jêja baguêre re'huaguêna. ⁹Ja'nca re'huaguêbi maire, juchana zemojên ba'icuaire têani, baguê bainreba gu'a jucha beojên ba'icuaire re'huani baji maire. Mai re'oye yo'ojên ba'ise'le se'gare ro'tama'iji Riusu. Baguê se'gabi baguê yêyete yo'oni, maire conni, baguê ba'iyete maina ro insini, maini ai yêreba yêji. Ai yêreba yêguêbi Jesucristote maina raoye ru'rureba ba'isirênbi ro'tani yureña yo'obi. ¹⁰Maini têani baza caguê, Jesucristote maina raoni, baguê têani bayete maina masi güesebi Riusu. Maibi ju'iñe beoye ba'ija'bê caguêna, Jesucristo ju'insi'quêbi go'ya rani, mai junni huesêyete gare si'a jêja quêñoni senjoni, baguê bojo cocarebare maina quêani achoni jo'caguê, mai si'arên ba'iyete re'huayete baguê ñatani saoyete maina êñobi.

¹¹Ja'an cocare cayê yê'ê. Riusubi cuencueni re'huaguêna, baguê cocarebare judío bain jubê ba'ima'icuaní quêani achoguê, bacuaní ye'yoguê raosi'quê'l'ê yê'ê. ¹²Ja'nca raosi'quê sêani, yequécuaibi yê'ere ai je'o bajên, yê'ere huaijênna, ai yo'oyê yê'ê. Jesucristoni masiyereba masiyê yê'ê. Ai yo'oguêta'an, baguêni masiyereba masiguêbi gare huaji yêye beoye quêani achoyê. Baguêni si'a recoyo ro'taguê, jêja recoyo re'huahuê yê'ê. Yê'ê ba'iyete Cristona insini jo'caguêna, baguê in raijei umuguse ti'añe têca baguêbi yê'ê ba'iyete re'oye re'huani baji.

¹³Yureca, mami, yê'êbi te'e ruiñe ba'i cocare mê'êni ye'yoguêna, jo'caye beoye recoyona re'huani bajê'ên. Jesucristoni si'a recoyoreba ro'tajê'ên. Si'acuani ai yêreba yêguê ba'ijj'ên. Mai yua Jesucristo bain re'huasi'cuare sêani, ja'nca yo'oguê ba'ijj'ên. ¹⁴Riusubi baguê te'e ruiñe ba'i cocare mê'êna jo'caguêna, ja'anre, Riusu Espíritubi ai jêja yo'oni conguêna, gare tin yo'oye beoye bajê'ên.

¹⁵Yureca, Asia yija ba'icua yê'ê naconi ba'isi'cua, si'acuabi Figelo, Hermógenes, ja'ancuabi bacua naconi ba'ijjên, yê'ere jo'cani senjoni saê'l'ê. Ja'anre masiyê mê'l'ê. ¹⁶Ja'nca senjosi'cua ba'ito'ga mai Êjaguêbi Onesíforo, baguê te'e bainni ai conreba conja'guê. Ja'anguêbi yê'êna rani, yê'ere ai ba'iyete bojo hua'guêre re'huabi. Yê'ere preso zeanse'ere gu'aye ro'tamaji'i. ¹⁷Baguê yua Roma huê'le jobona ti'anni ja'ansirên yê'ere tinjañe têca yê'ere cu'ejaji'i. ¹⁸Mai Êjaguêbi baguê in rai umugusebi baguête ai conreba conja'guê. Mai Efeso huê'le jobo ba'isirên baguêbi maire ai re'oye conguêna, mê'êbi masiyê.

Un buen soldado de Jesucristo

2 ¹Ja'nrëbi, yë'ë mami, Cristo Jesusbi ai ta'yeyeiye insireba insiguëna, jëja recoyo re'huani bajë'ën. Maibi baguë te'e bainre re'huasi'cuabi baguë insireba insise'ere ai ba'iyë ai coyë. ²Yë'ëbi Riusu cocarebare si'a bainni quëani achoguëna, më'ë'ga achahuë. Ja'nca achasi'quëbi yua yequëcua, bainre ye'yoye porecua, Riusuni te'e ruiñe concua, ja'ancuare cu'eni, bacuani te'e ruiñe yihuoni ye'yojë'ën.

³Re'o soldado hua'guë te'e ruiñe yo'oye'ru, Jesucristo yo'o cuencuese'ere te'e ruiñe yo'oguë ba'ijë'ën. Më'ë ai yo'oguë ba'iyete ro'taye beoye ba'iguë, Cristo yo'o conguë ba'ijë'ën. ⁴Soldadobi baguë ëjaguëni re'oye coñe yëtoca, yeque yo'o, soldado jubë ba'ima'icua yo'o, ja'anre yo'oma'iji. Yë'ë ëjaguë yë'ëre cuencuesi'quë se'gare conza caguë, baguë yo'o se'gare yo'o'ji. ⁵Güina'ru, carrera jëja huë'huëguëbi premiote ganañe yëtoca, te'e ruin hua'guëra huacha yo'oye beoye huë'huëye baji. ⁶Güina'ru, aon zio yo'oguëbi ai jëja yo'o yo'otoca, aon tëase'ere ru'ru inni sani aiñe ba'iji. ⁷Yë'ëbi cocare yihuoguëna, re'oye ro'taguë ba'ijë'ën. Mai Ëjaguëbi conguëna, si'aye masiye poreyë më'ë.

⁸Yureca, Jesucristo, ira taita ba'isi'quë David bainguë, baguë yua junni tonsi'quëbi go'ya raiguëna, baguëte huanë yema'ijë'ën. Ja'nca ba'iguëte te'e ruiñe quëani achoguë ba'iyë yë'ë. ⁹Ja'nca quëani achoguëbi ai yo'oguë, gu'a bainguë'ru preso zeansi'quë ba'iyë yë'ë. Yë'ëre preso zeanni, Riusu coñete ënseñu cajën yo'ocuata'an, Riusu cocarebare masi güeseyete ëseye gare porema'icua'ë. ¹⁰Ja'nca sëani, Riusu bain cuencuesi'cuare ro'taguë, mai Ëjaguë Cristo Jesús tëani basi'cua'ru ruinja'bë caguë, si'arën go'sijeyete coni baja'bë caguë, bacuani recoyo oiguë, ai ba'iyë ai yo'oyë yë'ë.

¹¹Yua te'e ruiñe quëani jo'case'e ba'ito, ñaca ba'iji:

Maibi Cristo junni tonse'e'ru junni tontoca, baguë go'ya raise'e'ru go'ya raiyë mai.

¹²Baguë naconi jo'caye beoye yo'o contoca, baguë naconi ëja bain ruiñë mai.

Maibi baguëte güeye catoca, baguëbi maire'ga güeye caji.

¹³Maibi baguëni recoyo ro'taye cue'yoni jo'catoca, baguë te'e ruiñe cani jo'case'ere jo'cani senjoñe beoye ba'iji.

Baguë ba'iyete güeye caye beoye ba'iji.

Un trabajador aprobado

¹⁴Ja'nca quëani jo'case'e ba'iguëna, si'acuare quëani achoguë ba'ijë'ën: Më'sacuabi ro bëin cocare sa'neña cajën, gare se'e caye beoye ba'ijë'ën. Ja'an cocare bacuani si'a jëja yihuoguë ba'ijë'ën, Riusubi ëñaguëna. Bain cocare ro

cajën ba'itoca, bainbi achani, gu'a recoñoa bacua ruiñë. ¹⁵Riusu yo'o conguë, baguë te'e ruiñë ba'i cocare huacha yo'oye beoye ye'yoguë ba'ijë'ën. Huaji yëye beoye ba'iguë, Riusu yëye'ru te'le yo'oguë ba'ijë'ën. Ja'nca yo'oguëna, Riusubi më'ëni ruiñë ëñani, më'ëni bojoreba bojosi. ¹⁶Yequëcuabi sa'ñëña coca cajën, ro ya'ja güeseyë cajënna, achama'iguë ba'ijë'ën. Quëñëni saijë'ën. Ja'nca cocare cajënna, bainbi achani, quë'rë gu'aye ro'tajën ba'icua ruiñë. ¹⁷Ja'an gu'a cocare ye'yojënna, bainbi achani, gu'a recoyo ba'icua ruin bi'rayë. Mai zijej ga'nihuë junjani ca'nini huesëye'ru ba'iji. Ja'anre ye'yojën ba'icua, Himeneo, Fileto, ja'an ba'icua ba'iyë. ¹⁸Bacuabi yua, “Cristo go'ya raise'e'ru se'le go'ya raima'linë mai” cajën, te'e ruiñë ba'i cocare jo'cani senjohuë. Jo'cani senjojënna, yequëcuabi si'a recoyo ro'tajën ba'isi'cuabi bacua coca ye'yose'ere achajën, Cristo ba'iyete ro'taye jo'cani senjohuë. ¹⁹Jo'cani senjocuata'an, Riusu cuencueni jo'case'e te'e ruiñereba re'huani jo'case'ebi gare ñu'ñujeiñë beoye ba'iji. Baguë coca toyani jo'case'ere ëñani, jëja recoñoa re'huaye poreyë mai. Ñaca toyani jo'cabi: “Mai Ëjaguëbi baguë bainreba ba'ija'cuare masiji.” Yequë cocare'ga toyani jo'cabi: “Si'acua, Cristo bain ruiñë yëtoca, gu'aye yo'oyete jo'cani, re'oye yo'oye se'gare jo'caye beoye yo'ojën ba'iyë” cani jo'cabi Riusu.

²⁰Ëja bain huë'ena ëñato, guëna re'ahuaña, tasa ro'rohuëan si'aye ba'iji. Yequë, plata, zoa curi, ja'anbi re'huase'e ba'iji. Yequë, sunqui, soto, ja'anbi re'huase'e ba'iji. Yequëbi re'o yo'o yo'oye ba'iji. Yequëbi si'si yo'o yo'oye ba'iji. ²¹Maibi si'a gu'ayete güejën, jucha beo hua'na ba'itoca, Riusubi baguë re'o guëna re'ahua'ru maire re'huaji. Ja'nca re'huaguëna, maibi si'si beojën, mai Ëjaguë re'o yo'ore si'aye yo'oye cuencuesi'cua ba'iyë.

²²Bonsëcuabi ro bacua yëse'e güina'ru gu'aye si'a jëja yo'ojënna, më'l'ga yo'omaquë ba'ijë'ën. Te'e ruiñë ba'iyete recoyo ro'taye, ai yëreba yëye, bojo recoyo huanonë, ja'anre si'a jëja recoyo re'huani ba'ijë'ën. Gu'a jucha quëñësi'cua, mai Ëjaguë coñete choisi'cua, bacua naconi ñë'cani, si'a jëja re'o recoyo re'huani ba'ijë'ën. ²³Yequëcuabi ro huesëjën, ro bëin güese cocare quëani achojënna, ja'anre achamajën ba'ijë'ën. Quëñëni saijë'ën. Ja'anre achatoca, maire bëiñë se'ga bayë. ²⁴Mai Ëjaguëre yo'o concuabi bëiñë beoye ba'ija'bë. Si'a bainni bojojën, re'oye yo'ojën, masiye ye'yojën ba'ijë'ën. ²⁵Yequëcuabi ai gu'aye sehuojënna, bëiñë beoye bojora'rë te'le ruiñë yihuojë'ën. Ja'nca yihuojënna, yequëre Riusubi ja'an bainni ëñoni, bacua gu'a jucha senjoñë, baguë te'e ruiñë ba'iyete masiye, ja'anre bacuani yo'o güesema'ija'guë. ²⁶Ja'nca yo'o güeseguëna, ja'nrëbi, bacuabi te'le ruiñë ro'ta bi'rani, zupai huati zeanse'ere jo'cani jëaye poreyë. Zupai huati zeanse'ere ba'ijën, zupai yëye se'gare yo'ojënna, Riusubi bacua jëani ba'iyete masi güeseji.

Cómo será la gente en los tiempos últimos

3 ¹Yureca, ën cocare achani huanë yemaquë ba'ijë'ën. Carajei umuguseña ti'anguëna, bainbi ro guaja yo'ojën, ya'yaye tëca

ai yo'ojën ba'ija'cua'ë. ²Yequëcuabi bacua se'gare'ru huanõe ba'iyë. Yequëcua bayete ëa ëñajën ba'iyë. Bacua yo'ose'e se'gare bojojën, ro bacua ba'iyete ro'tajën, yequëcua ba'iyete gu'a güeyë. Riusuni gu'aye cajën ba'iyë. Pë'caguë sanhuëbi yihuojënna, bëinjën yo'oma'linë. Yequëcua coñete re'oye ro'tama'linë. Riusu guanseni jo'case'ere gu'a güejën senjoñë. ³Bacua bainrebani yëye beoye ba'ijën, Gu'aye yo'ohuë yë'ë caye gu'a güejën, ro gu'aye cajën coquejën, re'oye yo'oye ro jo'cani senjojën, bëin coca se'lega cajën, re'oye yo'oye gu'a güejën ba'iyë. ⁴Coqueye se'ga ro'tajën, bacua yëse'e se'gare ro a'ta yo'ojën, bacua se'gare'ru huanõe ba'iyë. Riusuni ro'taye beoye ba'ijën, ro bacua bojo ëaye se'gare yëjën ba'iyë. ⁵“Riusuni si'a recoyo ro'taguë'ë yë'ë” cacuata'an. Riusu ta'yeyeiye yo'oni jo'case'ere gu'a güeyë cayë bacua.

Ja'nca cajënna, bacuare achaye beoye ba'ijë'ën. ⁶Bacua jubë ba'icuciabi bain huë'ëñana ëñajën ganojën, romi hua'na jëja recoyo beo hua'nare cu'eyë. Ja'an romi hua'nabi ai gu'a jucha bajën, ro bacua yëse'e se'gare caraye beoye yo'ojën, ⁷“Te'e ruiñete ye'yeni yo'oja'ma” ro'tajënna, ja'anre ye'yeye ai caraji bacuare. Ja'an romi hua'nare cu'eni, bacua ro'tajën ba'iyete tëteni bayë, ba ye'yocua. ⁸Ja'nca yo'ojën, Riusu te'e ruiñe ba'iyete caraye beoye gu'a güeyë cayë. Ira yai bain ba'isi'cua Janes, Jambres, ja'an hue'ecuabi Moisés coca quëase'ere gu'a güeyë cajënna, ja'an ye'yocua'ga güina'ru yureña te'e ruin cocare gu'a güeyë. Bacuabi ro ro'tajën, Cristoni si'a recoyo ro'tayete senjoni ba'iyë. ⁹Ja'nca ba'ijën, quë'rë se'e huacha ye'yoye ti'anma'ija'cua'ë. Bacua ro ro'tajën ye'yoye, ba ira yai bain ba'isi'cua ye'yojën ba'ise'e'ru ba'iyë, ja'anre si'a bainbi masija'cua'ë. Masini, bacuare achama'ija'cua'ë.

El último encargo de Pablo a Timoteo

¹⁰Më'ëca yë'ë ye'yoguë ba'ise'ere achani te'e ruiñe yo'oguë baë'ë. Yë'ë te'e ruiñe yo'oye, yë'ë jëja recoyo ro'taye, Cristoni ro'taye, yë'ë bojora'rë coñe, yë'ë yëreba yëye, yë'ë jëja baye, ja'anre më'ëbi te'e ruiñe ëñani ye'yehuë. ¹¹Yequëcuabi yë'ëni ai jo' bajënna, ai yo'oguë baë'ë yë'ë. Ai yo'oguëna, më'ëbi ëñani, Cristo ma'a ganiñete ye'yehuë. Yequëcua, Antioquía, Iconio, Listra, ja'an huë'e joboña ba'icuciabi yë'ëni ai huaijënna, yë'ëbi ai yo'oguë, mai Ëjaguë yo'ore jo'caye beoye yo'oguë baë'ë. Më'ëbi ja'anre masiyë. Mai Ëjaguëbi yë'ëni conguë, yë'ëre jëa güesebi. ¹²Si'a bainbi Jesucristoni zi'nzijen, baguë yëye se'gare te'e ruin recoyobi yo'oye yëtoca, yequëcuabi bacuani gu'aye yo'ojën ba'iyë. ¹³Ja'nca yo'ojën ba'icuata'an, gu'a bainbi, Yë'ëbi te'e ruiñe cayë coquejën, ja'anre ye'yoni, yequëcuani coquejën yihuoni, ja'ansi'cuani coque güeseni, caraye beoye quë'rë gu'ayereba yo'ojën ba'iyë.

¹⁴Më'ëca më'ë te'e ruiñe ye'yese'ere gare jo'cani senjoma'ijë'ën. Si'a jëja recoyo ro'tani re'huaguë ba'ijë'ën. Më'ëre ye'yojën ba'isi'cuare ro'tajë'ën.

¹⁵Mël'ë zirnën ba'ise'ebi Riusu te'e ruiñe ba'i coca toyani jo'case'e, ja'anbi ye'yesi'quë ba'iyë mël'ë. Ja'an ye'yese'ebi Cristo Jesusni si'a recoyo ro'taguëna, Riusubi mël'ëni baguë ba'i jobona tëani baji. ¹⁶Riusubi baguë cocarebare te'e ruiñe quëani acho güeseni, maina insini jo'cabi. Ja'anre ye'yeni, Riusu te'e ruiñe ba'iyete masini, yequëcuani ye'yoye poreyë mai. Yequëcuabi huacha ye'yojënna, ja'an cocabi te'e ruiñe yihuoye poreyë mai. Yequëcuabi gu'aye yo'ojënna, ja'an cocabi te'e ruiñe ba'i ma'are ëñoñe poreyë mai. Bainni te'e ruiñe ganijën ba'iyete yihuoni masi güeseye poreyë mai. ¹⁷Ja'nca yihuoni masi güesejënna, Riusure yo'o concuabi quë'rë se'e ye'yejën, quë'rë te'e ruiñe ba'ijën, Riusu yo'o si'aye re'oye yo'oye porecua ruiñë.

4 ¹Yureca, Riusu, Jesucristo, bacuabi achajënna, mël'ëni ai jëja yihuoyë yë'ë. Jesucristobi si'a bain huajëjën ba'icua, junni huesësi'cua, si'acuani bacua yo'ojën ba'ise'ere senni achaguëna, sehuojën ba'ija'cua'ë. Baguë in rai umugusebi baguë ba'i jobore si'a bainni ëñoni, bacua gu'a juchare masini, bacuare bënni senjoja'ñete huo'hueji. Ja'nca sëani, mël'ëni guansegüë cayë yë'ë. ²Riusu cocarebare quëani achoguë ba'ijë'ën. Achaye yëma'icua'eta'an, si'acuani jo'caye beoye quëani achoguë ba'ijë'ën. Riusu quëani jo'case'ere bacuani te'e ruiñe masi güesejë'ën. Gu'aye yo'otoca, bacuani bojora'rë yihuoguë ba'ijë'ën. Re'oye yo'otoca, bacuani bojoguë conjë'ën. Si'a hua'nani caraye beoye bojora'rë ye'yoguë ba'ijë'ën. ³Te'e ruin coca ba'iyeta'an, rëño ñë'serë se'ga bain hua'nabi achaye güejën ba'ija'cua'ë. Ro bacua yëse'e achañu cajën, ro gu'aye ye'yocuare cu'ejën ba'ija'cua'ë. ⁴Cu'ejën ba'ijënna, te'e ruiñe ba'i cocare senjoni, ira bain ba'isi'cua ro ro'tani quëase'e se'gare achayë. ⁵Ja'nca achajënna, mël'ëca te'e ruin recoyo re'huani jo'caye beoye ro'taguë ba'ijë'ën. Yequëcuabi mël'ëni ro je'o batoca, Riusu cocarebare quëani achoguë ba'ijë'ën. Ai yo'oguë bani'ga, Riusu yo'o conguëreba ba'iguëbi Riusu ye'yose'e si'ayete gare huanë yeye beoye yo'oguë ba'ijë'ën.

⁶Yureca, yë'ë ju'insirënbi ti'anja'ñeta'an ba'iji. Yurera yë'ëre huani senjoñu cajënna, yë'ë recoyore Riusuna insiyë. ⁷Yë'ë'ga yua si'a jëja Riusu yo'o jo'case'ere yo'oni tëjihüë. Carrera huë'huëguëbi jëja huë'huëye'ru si'a Riusu ëñosi ma'ana huë'huëni ti'anhuë yë'ë. Cristoni si'a recoyo ro'taguë, baguëni senjoñe beoye yë'ë recoyona re'huani bayë yë'ë. ⁸Ja'nca sëani, Riusu ta'yejeiye insiyete, ba te'e ruiñereba ba'iyete coni baja'guë'ë yë'ë. Mai Ëjaguë te'e ruiñe justicia yo'oguëbi, baguë in rai umuguse ti'anguëna, guëna maro tëoye'ru baguë ta'yejeiye bayete yë'ëna ro insiji. Insini, yequëcuare'ga, si'a hua'na Cristoni yëreba yëjën, baguë in raija'yete ëjojën ba'icua'are'ga, bacuana baguë ta'yejeiye bayete insiji Riusu.

Instrucciones personales

⁹Mël'ë porese'e'ru besa yë'ëna rajjë'ën. ¹⁰Demasbi yë'ëre jo'cani senjobi. Ën yija ba'iyete ro ëa ëñani, Tesalónica huë'e jobona saquëña. Crescentebi

Galatia yijana saji'i. Titobi Dalmaciana saji'i. ¹¹Lucas se'gabi yè'è naconi ba'iji. Marc core cu'ejani rajè'èn. Baguè yua yè'è yo'ore coñe poreji. ¹²Tíquicote Efeso huè'e jobona saohuè. ¹³Yè'è guayoni se canre, Troas huè'e jobore ba'iguè, Carpo hue'eguè naconi jo'cahuè. Jo'caguèna, ja'an canre injani racaijè'èn. Yè'è uti pèbèanre'ga injani racaijè'èn. Yè'è toyasi ja'orèanre què'rè yèyè yè'è.

¹⁴Alejandro hue'eguè, guèna ma'carèanre re'huaguèbi yè'èni ai yo'o güesebi. Ja'nca ai yo'o güesequèna, mai Èjaguèbi baguèni justiciate te'e ruñe yo'oja'guè'bi. ¹⁵Mè'è'ga baguè je'o bayete èñani quèñèjè'èn. Maibi Riusu cocare quèani achojèna, baguèbi ai je'o baji.

¹⁶Yè'è ru'ru ba'isirèn bain èjacuana nècane, jèa coca sheuoguèna, yè'è bainbi yè'ère te'e conni nècamaè'è. Si'a hua'nabi gatini saè'è. Ja'nca satena, Riusubi huanè yeja'guè, cayè. ¹⁷Gatini saisi'cuata'an, yè'è Èjaguèbi yè'è naconi ba'iguè, jèja recoyo baguète yè'ère re'huabi. Ja'nca re'huaguèna, Riusu cocareba si'aye beoru bacuani quèani achoguèna, judío bain jubè ba'ima'icua si'acuabi achahuè. Yequècuabi yè'ère huani senjoñu casi'cuata'an, Riusubi yè'è recoyote re'o huano güesequè, yè'ère ai conreba conbi. ¹⁸Ja'nca congüèbi yè'ère caraye beoye tèani, baguè ba'i jobona yè'ère re'oye sani baja'guè'bi. Ja'nca sèani, baguèni caraye beoye go'sije cocare bojojèn quèani achoñuni.

Saludos y bendición final

¹⁹Yureca, Prisca, Aquila, ja'nrebi Onesíforo te'e bain, bacuani saludacaijè'èn. ²⁰Erastobi yua Corintona bèabi. Trófimobi rauna ju'inguèna, baguète Miletona jo'cahuè yè'è. ²¹Mè'è'ga mè'è porese'e'ru, ocórèn ti'anmaquèna, ru'ru raijè'èn. Ja'anrèn ganiñe ai guaja'è. Eubulo, Prudente, Lino, Claudia, bacuabi si'a mai gajecua naconi, mè'èna saludajèn saoyè.

²²Mai Èjaguè Jesucristobi mè'è naconi caraye beoye ba'ija'guè. Mai Taita Riusubi mèsacua si'acuani ai ta'yejeiye conreba conja'guè. Ja'nca raè'è. Amén.

San Pablobi

TITONI

Utire toyani saobi

Saludo

1 ¹Yë'ë, Pablo, Riusure yo'o conguë ba'iyë. Jesucristo cuencueni raosi'quë ba'iyë yë'ë. Bacuabi yë'ëre cuencueni, Cristo bain ba'iruna yë'ëre raosi'quë ba'ë. Bacuabi Cristoni si'a recoyo ro'taja'bë cajën, Riusu te'e ruiñe ba'i cocare masija'bë cajën, ²si'arën ba'ija'yete ëñajën ëjojën ba'ija'bë cajën, yë'ëre cuencueni raohuë. Si'arën ba'ija'yete cato, mai Taita Riusu coqueye beoye ba'iguëbi ru'rureba ba'isirën ja'anre maini quëani jo'cabi. ³Yure baguë cuencuesi'rën ti'anguëna, Riusubi ja'anre se'e maini masi güeseye ro'taguë, baguë cocarebare maina quëani jo'cabi, maire tëani baye ro'taguë sëani. Ja'nca ro'taguëbi baguë cocarebare yë'ëna insini, ba cocare si'a jëja quëani achojaij'ë'n caguë, yë'ëre raobi. ⁴Yureca, Tito, yë'ë mamaquë, mai samucuabi Cristo te'e bain ba'ijën, baguëni si'a recoyo ro'tajëna, yë'ëbi utire toyani, më'ëna saoni saludayë. Mai Taita Riusubi, mai Èjaguë Jesucristo maire tëani baguëbi, bacuabi më'ëni ai ba'iyë ai conni, bojo recoyo huanõñete më'ëna insireba insija'guë cayë yë'ë.

El trabajo de Tito en Creta

⁵Yuta Creta yo'o yo'oja'ye caraguëna, më'ëre baruna jo'cahuë yë'ë, ba yo'o yo'oguëte. Cristo bain jubëan si'a huë'e joboanre ba'ijëna, sani bacua ëjacuare jia'noni re'huani ba'iyë më'ë. Ja'nca yo'oguë, yë'ë coca yihuoni jo'case'ere ro'tani, huanë yema'iguë ba'ij'ë'n. ⁶Cristo bain jubë ëjaguëre jia'noni re'huato, huacha yo'oye beoye ba'ija'guë. Te'e rënjo se'gani huejasi'quë ba'ija'guë. Baguë zincua'ga Cristoni si'a

recoyo ro'tajën ba'ija'bë. Ro rënni ganoñe beoye ba'ija'bë. Iracuabi guansejënna, te'e ruiñe achani yo'ojën ba'ija'bë. ⁷Baguë yua Riusu yo'lo cuencuesi'quëre sëani, gu'aye yo'oye beoye ba'ija'guë. Yequëcuabi coca yihuojënna, ro achaguë ba'ima'ija'guë. Te'e jëana bënni tonguë ba'ima'ija'guë. Jo'chare uncuni güebeye beoye ba'ija'guë. Bainre huaiye beoye ba'ija'guë. Bonsere ja'ta ba ëaye ro'tama'iguë ba'ija'guë. ⁸Yequëcuabi baguë huë'ena ti'anjënna, bacuani bojoguë saludani, bacuare re'oye cuiraja'guë. Re'oyete ro'tani, re'oye ëñoñe yo'oguë ba'ija'guë. Si'a jëja re'lo recoyo baja'guë. Te'e ruiñereba ro'taguë ba'ija'guë. Riusu yëse'e'ru güina'ru yo'oguë ba'iija'guë. Gu'a juchana to'inma'iñe caguë, gu'aye ro'taye beoye ba'iguë ba'ija'guë. ⁹Riusu cocareba te'e ruiñereba ba'i coca, ja'anre achani, güinajeiñe yo'oguë ba'ija'guë. Riusu coca cani jo'case'e'ru tin ro'taye beoye ba'ija'guë. Ja'nca ba'iguëbi yequëcuare'ga te'e ruiñe ye'yoni, bacua recoyo ro'tayete coñe poreji. Yequëcuabi Riusu cocare gu'a güejënna, bacua huacha cayete te'e ruiñe cani achoye poreji.

¹⁰Ai jai jubë bain, judío bain'ga, bacuabi ro ro'tajën, ro coquejën, ro bacua cocare ye'yojën, maini ai je'lo bayë. ¹¹Ja'nca sëani, bacuabi te'e huë'e bain, ai bainre coquejën, bacuani tin ro'ta güesejënna, bacua ye'yojën ba'iyete ënsej'ën. Curire coní bañu cajën ye'yojën, ai gu'aye yo'oyë bacua.

¹²Ira Creta bainguë ba'isi'quë, masiyereba masiguë, ja'anguëbi baguë bain ba'iyete quëani jo'caguë ba'nji: "Creta bainbi ro coquejën, ro gu'aye yo'ojën, airu hua'i hua'na'ru ro ro'tajën, ro ñame hua'na se'gabi ro ta'yejeiye aon ainjën ba'iyë" cani jo'caguë ba'nji. ¹³Ja'nca cani jo'caguëbi te'e ruiñera quëaguë ba'nji. Ja'nca sëani, si'a jëja, bacuani bëinguë yihuoj'ën. Bacuabi jëja recoyo re'huani, Cristoni te'e ruiñe ro'tajën ba'ija'bë. ¹⁴Ira judío bain ba'isi'cuabi Riusu te'e ruiñe ba'i cocare senjoni, bacuabi ro ro'tani, ro quëani jo'cajënna, ja'anre bacua recoñoa ro'taye beoye ba'ija'bë. Ro gu'a bain guansese'ere sëani, bacua recoñoare re'huaye beoye ba'ija'bë.

¹⁵Te'e ruiñe recoyo ro'tajën ba'itoca, si'aye te'e ruiñe se'ga ba'iji. Si'si recoyo ro'tajën ba'itoca, si'aye si'si se'ga ba'iji. Si'si recoñoa ro'tacuabi yua Cristoni ro'tamajën, re'oye yo'oye gare huesëjën ba'iyë, bacua recoñoa ja'nju huesëse'e sëani. ¹⁶Ja'nca'cuabi Riusu te'e ruiñe ba'i cocare senjoni, bacuabi ro ro'tani, ro quëani jo'cajënna, ja'anre bacua recoñoa ro ba'icuabi "Riusuni masiyë" cacuata'an, bacuabi ro gu'aye yo'ojën, Riusure gu'a güejën ba'iyë. Yequëcuabi re'oye yihuojënna, bacuabi ro bëinjën, ro gu'a güeye sehuojën ba'iyë. Re'oye yo'oye gare ti'anma'iji bacuare.

La sana enseñanza

2 ¹Më'ë'ga Riusu te'e ruiñe ba'i coca quëani jo'case'e'ru güina'ru ye'yoguë ba'ijë'ën. ²Iracua ëmëcuani ye'yoguë, bacuani ñaca

yihuoguë ba'ijë'ën: Te'e ruiñe yo'ojën, Riusu ëñañete masijën, ja'nji recoyo beoye ba'ijë'ën. Cristoni si'a recoyo ro'taye, si'acuani ai yëreba yëye, jëja recoyo baye, ja'anna ye'yesi'cua ba'ijë'ën, ja'an cocare bacuare yihuojë'ën. ³Güina'ru ira romi hua'nani re'oye yihuojë'ën. Re'o ma'are ganijen ba'ija'bë. Yequëcuani ro coqueye quëaye beoye ba'ija'bë. Jo'chare uncuni güebemajën ba'ija'bë. Te'e ruiñe ye'yojën, ⁴bacua romi yo'jecuani ñaca yihuojën ba'ija'bë. “Mësacua ënjë sanhuë, mësacua zin hua'na, ja'ancuani ai yëreba yëjën, re'oye cuirajën ba'ijë'ën. ⁵Te'e ruiñe ro'tajën, gu'aye yo'oye yua ëñoñe beoye ba'ijë'ën. Mësacua te'e jubë yo'o ba'iyë, re'oye yo'oni, yequëcuani bojojën conni, bacua ënjë sanhuëni te'e ruiñe achani yo'ojën ba'ijë'ën. Ja'nca yo'ojën ba'itoca, yequëcuabi Riusu cocarebare gu'aye caye porema'iñë” yihuojën ba'ija'bë.

⁶Bonsëcuare'ga yihuo cocare caguë ba'ijë'ën, te'e ruiñe yo'ojën ba'ija'yere. ⁷Ja'nca caguë, më'lë'ga te'e ruiñe re'o yo'o yo'ogüë, bacua yo'oye'ru yo'oni ëñojë'ën. Te'e ruiñereba coca ye'yoguë, huacha yo'oye beoye ba'ijë'ën. ⁸Yequëcuabi gu'aye caye porema'iñe caguë, si'si beoye yihuo cocare quëani achoguë ba'ijë'ën. Bacuabi yequërë gu'aye catoca, ro gu'a bain ëñoñë.

⁹Yo'o concuare'ga re'oye yihuoguë ba'ijë'ën. Bacua ëjacuabi guansejënna, re'oye achani yo'ojën ba'ija'bë. Bëiñe sehuoye beoye ba'ija'bë. ¹⁰Bacua bonsere jiañe beoye ba'ija'bë. Gu'aye yo'oye beojën ba'icuaabi te'e ruiñe yo'ocua se'ga ëñoja'bë. Ja'nca ëñotoca, si'acuabi ëñajën, “Riusu cocareba ye'yesi'cuabi ai re'o bain ba'iyë” cajën ba'iyë. Riusure cato, maini tëani baguë ba'iji.

¹¹Yureca, Riusubi si'a bainre tëani baye yëguë, si'acuani ai conreba conji. Ja'nca ba'iguë ëñoji Riusu. ¹²Ja'nca ëñoguëbi maini bojora'rë yihuoguë, Riusure gu'a güeyete, ro mai ëa ëñañete, ja'anre jo'cani senjojë'ën, maini caji. Caguë, yua jëja recoñoare re'huajën, ja'nji recoñoa baye beoye te'e ruiñereba yo'ojën ba'ijë'ën. Yequëcuabi mësacuani ëñajënna, ja'nca yo'ojën ba'ijë'ën yureña, yihuoji maire. Ja'nca yihuoguëna, ja'nca yo'ojën bañuni. ¹³Mai Ëjaguë Jesucristo, mai Ta'yejeiyereba Riusu ba'iguëbi maini tëani baja'guë sëani, baguë rani ëñoja'ñete ëjojën, bojoreba bojojën ëñañu cayë, ai go'sijeyereba ba'ija'ye sëani. ¹⁴Ja'anguë Jesucristobi maini ëñaguë, maibi ai gu'a juchare bajënna, maini tëani ba ëaye ro'taguë, mai gu'a jucha ro'ire junni tonbi. Ja'nca junni tonsi'quëbi baguë te'e bain yësi'cua te'e ruin recoñoa ba'icuaire maire re'huaye yëji baguë.

¹⁵Ja'an yihuose'e'ru si'acuani yihuoguë ba'ijë'ën. Yequëcuabi më'ëre gu'aye caye yëjënna, bacuare ënseguë ba'ijë'ën.

Deberes de los creyentes

3 ¹Më'ë bainni yeque yihuo cocare'ga quëajë'ën: Bain ëjacua, güenaro hua'na, si'acuabi guansejënna, më'lë bainbi achani yo'o

conjèn ba'ija'bë. Re'lo yo'lo yo'oye caraye beoye si'aye yo'ojèn ba'ija'bë. ²Yequëcuanì gu'aye caye beoye ba'ija'bë. Si'a hua'nani bojojèn ba'ijèn, bacuani bojoye conjèn ba'ijèn, bacua recoñoa re'lo huanoñe ba'i güeseja'bë.

³Mai hua'nare'ga cato, maibi gu'a jucha basi hua'na ba'ijèn ba'nhuë. Maibi ro ro'tajèn, Riusuni achaye beoye ba'ijèn, ro gu'aye yo'ojèn coquesi'cua ba'ijèn ba'nhuë. Ro a'ta yo'ojèn, ro mai yëse'e'ru yo'o ëaye ba'ijèn, ja'an se'gare yo'ojèn, zupai huatini yo'o conjèn ba'nhuë mai. Yequëcuanì je'o bajèn, sa'ñeña je'o bajèn ba'nhuë mai. ⁴Ja'nca ba'icua'eta'an, Riusubi maini tèani baye yëguë, maini re'oye conni, maini ai yëreba yëji. ⁵Ja'nca yo'oguëbi maini tèani baguë, ro mai te'le ruiñe yo'ojèn ba'ise'ere ëñama'iji Riusu. Baguë se'gabi maini ai ba'iyè ai oiguë congüë, baguë Espíritute maina raoni, mai recoyote mame tènoni, mai ba'iyete beoru mamereba re'huani jo'cabi. ⁶Jesucristobi mai huacha yo'ose'e ro'ire junni tonguë, mai mame re'huaye, mai tèani baye, ja'anre maini masi güeseji Riusu. Baguë Espíritute maina raoni, mai recoyote mame re'huani, baguë bayete ai insireba insiji. ⁷Maini ai oiguë ëñani, “Te'le ruin recoñoa ba'i hua'na ba'ija'bë caguë, si'arèn ba'iyè re'huayete ëjojèn, ja'anre conì baja'bë” caguë, baguë oire bani coñete maini ai masiyereba masi güeseji Riusu.

⁸Yureca, te'le ruiñe quëayë yë'ë. Yë'ë yure yihuoni case'ere re'oye ro'tani, si'a hua'nani quëani achojë'ën. Riusuni si'a recoyo ro'tacuabi caraye beoye re'oye conjèn re'oye yo'ojèn ba'ija'bë caguë, bacuani yihuo coca si'a jëja quëajë'ën. Quëaguëna, si'a hua'nabi achani, si'a recoñoa bojojèn re'huaye poreyë. ⁹Yeque coca ro bëiñe quëani achose'e, ira bain ba'isi'cua mamiña toyani cuencuese'e, bain sa'ñeña ro bëiñe case'e, Moisés coca toyani jo'case'ere bëinreba bëinjèn yihuose'e, ja'anre gare achaye beoye ba'ijë'ën. Ja'anre quëani achocuabi ro ro'tajèn, ro guaja yo'ojèn coca cayë.

¹⁰Yequëcua Cristo bain jubë ba'icuabi bain quëñëni sai cocare bëiñe quëani achotoca, ja'ancuanì samu ba'iyè ënsegüë yihuojë'ën. Ja'nca yihuoni, më'ëni achama'itoca, ja'nrebi, bacua ba'irute quëñëni saijë'ën. ¹¹Më'ëni achama'icua sëani, gu'a recoñoa se'e bajèn, bacua gu'a juchare si'a bainni te'le ruiñe masi güesejë'ën. Bënni senjoñe se'ga ba'ija'guë'bi bacuare.

Instrucciones personales

¹²Yureca Artemasre më'ëna saoye ro'tayë yë'ë. Baguëte saoma'itoca, Tíquicote saoyë. Saoguëna, më'ë porese'e'ru yë'ëna, Nicópolis huëe jobona saija'guëna, ti'anni ëñajë'ën. Ja'anrute oco tëcahuëte bëani ba'ijaza ro'taguë ba'iyë yë'ë. ¹³Ira ëja bain guanseni toyase'ere

ye'yesi'quë, Zenas hue'leguë, yequë Apolos, bacuabi yequëruanna saiye ro'tajëna, më'ë porese'e'ru bacua bonse carayete bacuana ro insini conjë'ën. Bacua ma'a saijëna, bacuare besa bojoguë saojë'ën. ¹⁴Cristo bainbi re'oye yo'oye ye'yereba ye'yeja'bë. Yequëcuabi bonsere carajëna, bacuana ro insini conja'bë. Ja'nca conma'itoca, reoye yo'oma'icua ba'iyë.

Saludos y bendición

¹⁵Yureca, yë'ë naconi ba'icuabi më'ëna bojojën saludayë. Më'ë naconi ba'icua, Jesucristoni si'a recoyo ro'tacua, yëquëenate yësi'cuare sëani, bacuani saludacajë'ën. Riusubi më'sacua si'acuani ai ta'yejeiye insini cuiraguë ba'ija'guë.

San Pablobi

FILEMONNI

Utire toyani saobi

Saludo

¹Yureca, yè'è, Pablo hue'leguè, ya'o huè'ena preso zeansi'quèta'an, Jesucristoni yo'o conguè ba'iyè yè'è. Yè'è, mai te'le bainguè ai yèsi'què Timoteo naconi, yèquèna te'e yo'o conguè ai yèsi'què Filemón hue'eguèni utire toyani saoyè. ²Toyani saojèn, yèquèna te'e baingo ai yèsi'co Apia hue'egoni ro'tajèn, Arquipore, yèquèna naconi te'e conni ba'iguè, baguère'ga ro'tajèn, Cristo bainreba si'acua mè'è huè'ena ñè'cajèn raicuare'ga, si'acuare recoyo ro'tajèn, uti toyani saoyè yèquèna. ³Mai Taita Riusu, baguè Zin Jesucristo, bacuabi caraye beoye si'aye con bajèn, bojo recoyo re'huani ba'ijè'èn cayè.

El amor y la fe de Filemón

⁴Mè'è ba'iyete ujato, yè'è yua jo'caye beoye Riusuni surupa caguè ba'iyè mè'ère. ⁵Mè'èbi Jesucristoni si'a recoyo ro'taguè, baguèni què'r, yèquèna naconi te'e conni ba'iguè, baguère'ga ro'tajèn, è ai ba'iyè ai yèreba yèguè, Cristo bainrebare ai oiguè conguè ba'iguèna, yè'l'è'ga achani masihuè. ⁶Ja'nca sèani, Riusuni ujato, si'a bain mè'è ba'iyete èñani, Jesucristoni si'a recoyo ro'tacua, ja'ancuabi mai jubèna re'oye zi'inni ba'ijèn, Jesucristo bojo güeseyete què'rè ai re'oye masini, recoyo bojojèn ba'ija'bè cayè. ⁷Yureca, yè'è bainguè ai yèsi'què, mè'è oiguè coñete èñani, ai bojo recoyo re'huani ba'iyè yè'è. Jesucristo bainrebabi mè'èna ti'anjèna, yua bacuani recoyo ai bojo huano güesehuè mè'è. Ja'nca sèani, mè'è oiguè coñete èñani ai bojoyè yè'è.

Pablo pide un favor para el esclavo Onésimo

⁸⁻⁹Ja'nca bojoguèbi mè'èni señè yè'è. Mè'èbi porenica yè'ère conjè'èn señè. Cristo yo'o cuencuesi'quèbi mè'è yo'oyete guanseye poreguèta'an,

më'ëni ai recoyo yëguëbi më'ë coñe se'gare señë yë'ë. Yë'ë yua Jesucristo bainguë cuencueni raosi'quëbi baguë ro'ina, preso zeansi'quë ba'iyë yë'ë. ¹⁰Ja'nca ba'iguëbi më'ëni senguë, yë'ë bainguë ai yësi'quë Onésimo hue'eguëte më'ëni señë yë'ë. Baguë yua yë'ëna preso zeansi'quë ba'iguëna, yë'ëna ti'anbi. Ti'anguëna, yë'ë yua Riusu cocare baguëni quëani achoguëna, Cristo bainguë runji'i baguë. ¹¹Baguë ja'anrë yo'ogüë ba'ise'ere cato, më'ëre yo'o conguë gu'a hua'guë se'gaoñe se'gare señë yë'ë. Yë'ë yua Jesucristo bainguë cuencueni raosi'quëbi baguë ro'ina, preso zeansi'quë ba'iyë yë'ë bajji'i. Ja'nca ba'isi'quëta'an, yureca ai re'o bainguë runji'i. Yë'ëni ai re'oye yo'o conguëbi më'ëre'ga ai re'oye yo'o coñe ba'ija'guë'bi. ¹²Ja'nca ba'iguëna, baguëte më'ëna go'yani saoyë yë'ë. Baguëte ai recoyo yëguëbi baguëte më'ëna saoyë yë'ë. ¹³Yë'ë naconi quë'rë se'le bëani, yë'ëni conguë ba'itoca, ai bojoguë ba'ire'ahuë yë'ë. Yë'ë yua Cristore yo'o conguëna, baguë yua yë'ëni conguë ba'itoca, më'ë coñete ro'tani bojoguë ba'ire'ahuë yë'ë, preso zeansi'quë sëani. ¹⁴Ja'nca baguëni bëa güeseye yëguë, më'ëbi yuta Ja'ë'ë cama'iguë sëani, baguëte më'ëna go'yani saoyë yë'ë. Baguëte ro tëani baye yëma'inë yë'ë. Më'ë se'gabi baguëte yë'ëna jo'caye yë'toca, ai re'oye ba'ire'abi. ¹⁵Onésimobi më'ëre jo'cani senjoni, rëño ñësebë se'ga so'o ba'iguëna, yureca më'ëbi yequë'rë baguëni si'arën baye poreyë. ¹⁶Baguëni si'arën baguë, ro yo'o con hua'guë se'gare'ru baguëte se'le ëñama'inë më'ë. Më'ë te'le bainguë ai yësi'quëre'ru baguëte ëñaguë ba'ija'guë'lë më'ë. Yë'ë yua baguëni recoyo ai yëguë sëani, më'ëbi baguëni quë'rëreba ai yëguë ba'ire'ahuë. Më'ë yo'o conguë se'gare gare se'le ro'tamal'ijë'n. Më'ë te'le bainguë Cristo naconi te'ereba zi'insi'quëre ro'taguë bojojë'n.

¹⁷Ja'nca sëani, baguëte coní, baguëni bojoguë ba'ijë'n. Yë'ë yua më'ë naconi Cristoni te'le yo'o conguëna, yë'ëre coní bojoye'ru baguëte coní bojoguë ba'ijë'n. ¹⁸Baguë yua më'ëni gu'aye yo'osi'quë banica, më'ëni curi debeguë banica, yë'ëbi si'aye roza caguë ba'iyë yë'ë. ¹⁹Ën cocare toyaguë, më'ëni te'le ruiñe caguë quëayë yë'ë. Baguë debese'le si'ayete më'ëni ro'iyë yë'ë. Yë'ëbi më'ëni Cristo ba'iyete masi güeseguëna, quë'rë ai ba'iyë ai coní bahuë më'ë. Ja'nca sëani, më'ëbi yë'ëre debeguëna, më'ë ro'iyete senma'inë yë'ë. ²⁰Ja'nca sëani, yë'ë bainguë ai yësi'quë, yë'ë sense'ere concaijë'n. Jesucristoni recoyo te'ereba ro'taguëbi Onésimote coní bani, baguëni bojoguë ba'ijë'n. Ja'nca coní batoca, ai bojo recoyo re'huani ba'iyë yë'ë.

²¹Më'ëbi te'le ruiñereba achani yo'oye ye'yesi'quë sëani, më'ëni ën cocare senguë toyayë yë'ë. Toyaguëna, më'ëbi yë'ë señe'ru quë'rë te'le ruiñereba yo'oyë. Ja'nca masiyë yë'ë. ²²Baguëte ja'nca coní bojoguë, yë'ë cain sonohuëte re'huacaijë'n. Mësacua si'acuabi yë'ë ba'iyete Riusuni senreba senjënna, Riusubi yurera yë'ëre ënjo'onbi etoguëna, mësacuana te'le jëana ëñaguë saiyë yë'ë.

Saludos y bendición final

²³Yureca, yè'è bainguë Epafras hue'eguë, yè'è naconi Cristo yo'ore te'e conguë, yè'è naconi preso zeansi'quë, ja'anguëbi mësacuani saludaye caji.
²⁴Marcos, Aristarco, Demas, Lucas, bacua'ga yè'è naconi te'e yo'o conjën, mësacuani saludaye cahuë.

²⁵Mai Ëjaguë Jesucristobi mësacuani ai ba'iye ai conreba conguë, mësacuani bojo güeseguë ba'ija'guë, cayë yè'è. Amén.

HEBREO

Bainni toyani jo'casi coca

Dios ha hablado por medio de su Hijo

1 ¹Ru'rureba, Riusubi mai ira bain ba'isi'cuani coca caní achoye yêto, baguë bain cuencueni raosi'cuani ai ba'iyé tin masi güeseaguë, bacuani coca masi güeseaguë ba'nji. ²Ja'nca masi güeseaguëbi yureta'an, yo'jereba ba'irën ba'iguëna, maini coca quëani achoye yëguë, baguë Zinre cuencueni, maire quëani acho güesebi. Baguë Zin ba'iyete cato, ai ta'yejeiyereba Èjaguëre baguëte re'huabi. Re'huaguë cabi: “Si'a ën yija re'otore re'huani jo'cani, më'ëbi si'aye bajë'ën” cabi Riusu, baguë Zinni. ³Riusu ta'yejeiye go'siye'ru ai ta'yejeiye Èjaguë ba'iji baguë Zin. Baguë ba'iyete ëñato, Riusu ba'iyé'ru te'ereba ba'iji baguë. Baguë ta'yejeiye ba'í coca se'gare caguëna, si'aye ën yija re'otobi re'oye ba'iji. Mai gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere tënoni saoni tējini, ja'nрэbi Riusu ëja guëna seihuë jëja ca'ncona bëani, baguë naconi guënamë re'otobi te'ereba guanseguë ba'iji.

El Hijo de Dios es superior a los ángeles

⁴Riusu Zin ta'yejeiyereba ba'iyete cato, baguë guënamë re'oto yo'o concua'ru quë'rë ta'yejeiye Èjaguë ba'iji, Riusu quë'rë re'oye cuencueni re'huasi'quë sëani. ⁵Riusu cani jo'casi cocare ëñato, baguë Zin se'gani ñaca cani achobi. Baguë anje hua'nani gare ja'nca caye beoye bajil'i:

Më'ëbi yë'ë Zin ba'iguë'ë.

Yure umuguse më'ëni ja'nca cuencueni re'huahuë yë'ë.

Yeque cocare'ga baguë Zin ba'iyete caguë, baguë anje hua'nare gare caye beoye bajil'i:

Baguë taita sëani, yë'ë Zinreba ba'iji baguë.

⁶Ja'nрэbi baguë Zin gañaguëte ën re'otona raoguë, si'aye ëñoni, baguëni ñaca cani achobi:

Yë'ëre guënamë re'oto yo'o concua si'acuabi më'ëna gugurini rëañe bayë.

7 Cani, ja'nrebi Riusubi baguëre guënamë re'oto yo'o con hua'nani cani achobi:

Yë'ëbi guanseguëna, yë'ë yo'o case'ere te'e jëana besa hua'na yo'ojën ba'ijë'ën.

Tutu saoye'ru yo'ojën, toa ëoni si'aye'ru yo'ojën ba'ijë'ën cani achobi Riusu.

8 Baguëre guënamë re'oto yo'o con hua'nani ja'nca cani achoguë, baguë Zinni coca caguë, quë'rë ta'yejeiye coca cani achobi:

Më'ë ëja guëna seihuëna bëani, gare carajeiye beoye si'aye guanseguë ba'ijë'ën, Riusu.

Te'e ruiñereba guanseye se'ga ba'iguë'ë më'ë.

9 Te'e ruiñe yo'oye se'gare bojoguë, gu'aye yo'oyete ai gu'a güeguë ba'iyë më'ë.

Ja'nca ba'iguë sëani, më'ë ta'yejeiye Riusubi më'ë gajecuaní bojo güeseye'ru më'ëni quë'rë ai ba'iyë bojo güeseguë ba'iji.

10 Cani achoni, ja'nrebi se'e yeque cocare baguë Zinni cani achobi Riusu:

Ai ta'yejeiyereba Ëjaguë ba'iguë'ë më'ë.

Ru'rureba ba'isirën, ën yija re'otore re'huani jo'caguë, më'ë se'gabi guënamë re'oto si'ayete re'huani jo'cahuë.

Ja'nca re'huani jo'caguëna, carajeiye se'ga ba'iji.

11 Carajeiguëta'an, më'ë yua gare carajeiye beoye ba'iguë'ë.

Si'a ën re'otobi ira re'oto'ru ruinji.

Ira caña carajeise'e senjoñe'ru si'a re'oto jo'cani senjoja'ñe ba'iji.

12 Gare se'e sayaye beoye ba'iyë'ru ën yija re'otore gare jo'cani senjoñe ba'ija'guë'bi.

Ja'nca ba'ija'guëta'an, si'arën ja'ansi'quë ba'ija'guë'ë më'ë.

Gare ñu'ñujeiñe beoguë ba'iguë'ë më'ë, baguë Zinni cani achobi Riusu.

13 Ja'nca cani achoguëbi baguë Zinni ën cocare'ga cani achobi. Baguëre guënamë re'oto yo'o con hua'nare ja'nca gare cani achoye beoguë bají'i:

Yë'ë jëja ca'ncona bëani, yë'ë naconi ai ta'yejeiye guanseguë ba'ijë'ën.

Më'ëre je'lo bacua carajei ñësebë tëca, yë'ë naconi te'e guanseguë ba'ijë'ën, cani achobi.

14 Ja'nca cani jo'casi'quë sëani, Riusu guënamë re'oto yo'o con hua'na ba'iyete masiye poreyë mai. Riusure yo'o concua se'ga'ë. Baguëbi bacuare cuencueni, baguë bain baguë naconi te'e ba'ija'cuare conni cuiraye raobi.

No hay que descuidar la salvación

2 ¹Ja'nca sëani, mai Ëjaguëbi baguë cocarebare quëani achoguëna, maibi jo'cani senjoma'íñe cajën, baguë cocare quë'rë te'e ruiñereba achani yo'oñu cayë. ²Riusu ira coca cani jo'case'ere ro'tajën ba'ijë'ën.

Riusu anje hua'nabi cani jo'cajënna, Riusu bainbi te'e ruiñereba yo'oye bahuë. Yo'oma'itoca, Riusubi ga gu'aye yo'ose'ere ëñani, ba bainguë si'nseyete cuencueni jo'caguë ba'nji. ³Ja'nca si'nseguëna, maibi yureña Cristo tëani bayete güetoca, Riusu bënni senjoñete gare jëaye beoji. Mai Ējaguë Jesucristobi ru'ru baguë tëani ba cocare quëani achoguëna, baguëte achasi'cuabi yo'je ba cocare maini masi güesehuë. ⁴Masi güesejënna, Riusubi bacua coca cayete te'e ruiñe ba'iyete masi güeseza caguë, baguë bain quëani achocuare conguë, ai ta'yejeiyereba yo'oni ëñoguë, baguë Espiritute bacuana raobi. Raoguëna, bacuabi ta'yejeiye yo'o yo'oye porecua ruën'ë, Riusubi ga bainguë yo'o cuencueguëna. Riusubi baguë mame cocare ja'nca cani jo'caguëna, te'e ruiñereba achajën bañuni.

Jesucristo, hecho como sus hermanos

⁵Riusu ba'i re'oto ti'anja'ñete cato, Riusu guënamë re'oto yo'o con hua'nabi gare guanseye beoye ba'ija'cua'ë, ën re'oto guansese'e'ru. ⁶Riusu coca cani jo'case'ere ëñato, baguë bainbi baguë ba'i re'otore guansejën ba'ija'cua'ë. Ñaca caji:

Riusu, më'ëbi bain ba'iyete ëñaguë, ta'yejeiye beo hua'nareba ba'icua'eta'an, ðmë'ë guere bacuare ai ta'yejeiye ro'taguë ëñaguë'ne?

¿Më'ë guere bacuani ta'yejeiye ba'i güeseaguë'ne?

⁷Bainre re'huani jo'cani, guënamë re'oto yo'o con hua'na ba'iyete ru rëño ñësebë quë'rë yo'je ba'ijënna, ja'n'rëbi jë'te, bacuare ai ta'yejeiye ba'icua'ere re'huaye ro'tayë më'ë.

Bacuare ai ruiñe ëñani bojoja'guë'ë më'ë.

⁸Ja'nca ëñani bojoguë, bacuare si'a ën re'oto ba'iyete guansecuare re'huaja'guë'ë më'ë, cani jo'case'e ba'iji.

Ja'nca cani jo'case'e sëani, baguë bainbi si'ayerereba guansejën ba'ija'cua'ë. Guansejënna, si'a ba'i hua'nabi achani Jaë'ë cajën yo'ojën ba'ija'cua'ë. Ja'nca ba'ija'cuata'an, yureña baguë bainbi si'aye guanseye cato, yuta caraji bacuare. ⁹Ja'nca ba'icuata'an, maibi yureña Jesucristo ba'iyete masini, baguë ta'yejeiye ba'iyete ye'yeyë. Riusubi baguëte cuencueni, rëño ñësebë ba'iguëna, baguëte anje hua'na ba'iyete ru quë'rë yo'je ba'i hua'guëre re'huani, ja'n'rëbi baguëte ai ta'yejeiyereba Ējaguëre re'huani jo'cabi. Riusubi si'a bainni ai yëguë, Jesucristote raoni, mai ro'ire junni tonguëre re'huani, maina raobi. Raoguëna, mai ro'ire ai yo'oni, ja'n'rëbi ai ba'iyete ai ta'yejeiye Ējaguë ruinsi'quëbi Riusu naconi te'e ba'iji.

¹⁰Ja'nca ai yo'oguëna, Riusubi te'e ruiñe ro'tani, Jesusre maina raobi. Si'a ën re'oto baguë yëse'e'ru re'huani jo'casiquëbi ai jai jubë bainre tëani baye ro'taguë, bacua jëayete ëñoguëbi ai re'oye conja'guë caguë,

baguëte ai yo'ojai hua'guëre re'huani raobi. ¹¹Raoguëna, baguë bain ba'lja'cuare recoyo tënoreba tënaji. Tënoquëna, maibi baguë naconi recoyo te'e zi'inni ba'ljën, si'acuabi Riusuni Taita cajëna, baguë'ga maini Yë'ë bainreba'ë maire ai bojoreba bojoguë caji. ¹²Riusu coca cani jo'case'e'ru maire caji:

Riusu, më'ë ta'yejeiyereba ba'iyete yë'ë bainreba ba'icuan masi güeseza.

Si'a më'ë bainbi ñë'cajëna, më'ë ba'iyete ai re'oye cani achoja'guë'ë yë'ë, caji Riusu.

¹³Yequeru'ga ëñato, ñaca caji:

Riusu, më'ëni si'a recoyoreba ro'taza caji.

Yequeru'ga:

Riusu, yë'ë, yë'ë bainreba më'ë cuencueni jo'casi'cua, si'acuabi më'ë cayete achani yo'oye ëjojën ba'iyë, caji.

¹⁴Ja'an bainreba ba'iyete cato, ën yija ba'i hua'na se'ga ba'iyë. Anje hua'na ba'iyë'ru beoyë. Ja'nca ba'icua sëani, Jesusbi ën yija bainre ëñani, yë'ë'ga güina'ru bainguë runni baza caguë yo'obi. Ja'nca yo'oguë, zupai huati, bainni junni huesë güesequë, ja'anguëni huesoni si'aye ro'taguë, mai ro'ire junni tonbi baguë. ¹⁵Ja'nca junni tonguë, bain hua'na yua junni huesëyete gare se'e huaji yëye beoye ba'iyë. Zupai huati zoe zemosi'cua ba'ljënna, bacuare tëani etobi Jesús. ¹⁶Ja'nca yo'oguëna, ëñere te'e ruiñe masiyë mai. Anje hua'nani conni cuiraye ro'tamaji'i. Baguë bainreba, baguëni si'a recoyo ro'tajën ba'icua, Taita Abraham mamacua casi'cua, ja'ancuan conni cuiraye ro'taguë raji'i. ¹⁷Ja'nca raiguëbi baguë bainreba ba'iyë'ru güina'ru te'e ba'iguë'ru runji'i. Ja'nca ruinguëbi bacuan conni cuiraye te'e ruiñereba yo'oye poreguë baji'i. Bacua quë'rë ta'yejeiye pairi oiguë coñe'ru bacua recoyo tëno güeseni, te'e ruiñe conni cuiraguë raji'i. Riusu cuencueni raosi'quë sëani, bain gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere tëno güeseni saozu caguë, mai ro'ire junni tonguë raji'i. ¹⁸Ja'nca raiguëbi zupai coqueguë chose'ere ai yo'oguë etajeisi'quë sëani, zupaibi maire'ga coqueguë choiguëna, mai'ga ai yo'ojëna, maini te'e ruiñe conni etoye pore Ëjaguë'bi ba'iji.

Jesús es superior a Moisés

3 ¹Ja'nca yo'oye pore Ëjaguë ba'iguëna, mësacua yua yë'ë bainreba ai yësi'cua, Riusu ba'i re'otona choisi'cua sëani, yureca mai Ëjaguë Jesucristo ta'yejeiye ba'iyete ro'tajën ba'ljën'ën. Riusubi baguëte cuencueni raoguëna, maire recoyo te'e conni tënoquë raji'i. Maini ta'yejeiye pairi oiguë coñe'ru maini conguë, mai ba'iyete Riusuni sencaiguë ba'iguëna, baguëni si'a recoyo ro'tajën ba'iyë mai. ²Riusubi baguëte cuencueni raoguëna, Riusu yëse'e'ru te'e ruiñe yo'oguë baji'i.

Mai ira bainguë ba'isi'quë Moisés hue'eguë ba'isi'quëre'ga ro'tajë'n.
 Riusubi Israel bain ëjaguë ba'iyë guansequë, baguë ba'i huë'ere yo'oyë
 guansequëna, Riusu yëse'e'ru te'e ruiñë yo'oguë baji'i. ³Ja'nca yo'oguë
 ba'isi'quëta'an, Jesusbi yua Moisés ba'ise'e'ru quë'rë ai ta'yejeiye Ëjaguë
 cuencuesi'quë ba'iji. Jesús yua Riusu bain jubë re'huaye guansesi'quë
 sëani, Moisés ëjaguë ba'ise'e'ru quë'rë ta'yejeiye ba'iji. ⁴Bain hua'nabi
 huë'e yo'oyë masicuata'an, Riusu yua ai ta'yejeiye ba'iguëbi si'aye yo'oni
 jo'caye te'e ruiñë masiji. ⁵Moisés ba'iguë ba'ise'ere cato, Riusu yo'o
 coñë cuencuesi'quëbi Riusu guansese'ere te'e ruiñë yo'oguë, Riusu ba'i
 huë'ere re'huani babi. Riusu jë'te caya'yete achani, bain hua'nani quëani
 achoguë baji'i. ⁶Ja'nca yo'o conguë ba'iguëna, Cristo yua Riusu Zin
 sëani, Moises'ru quë'rë ta'yejeiye ba'iguëbi ba'iji. Moisesbi Riusu ba'i
 huë'ere yo'osi'quëta'an, maibi yureña Cristo naconi te'e ba'ijën, Riusu
 ba'iru ba'icua'ë mai. Baguë bainreba re'huasi'cua'ë. Ja'nca sëani, Cristo
 tëani baja'yete gare jo'caye beoyë si'a recoyo ro'tajën ba'itoca, baguë
 bainbare maire re'huani baji.

Reposo del pueblo de Dios

⁷Cristo yua quë'rë ai ta'yejeiyereba Ëjaguëre sëani, Riusu Espíritubi
 maini ganreba yihuoguë, ñaca caji:

Riusubi mësacuaní yihuoyete caguëna, ja'ansi'cua te'e ruiñë yo'ojën
 ba'ijë'n.

⁸Mësacua ira bain ba'isi'cua yo'ojën ba'ise'e'ru yo'oyë beoyë ba'ijë'n.
 Riusubi bacuare beo re'otona sani, baguë ta'yejeiye yo'ore yo'oni
 ëñoguëna, bacuabi ro cue'yoni, baguë yëse'e'ru yo'oyë ro gu'a
 güejën bateña.

⁹Yë'ë yua cuarenta tëcahuëan ta'yejeiye yo'o yo'oni bacuani cuiraguë
 ba'iguëna, bacuabi yë'ë case'ere ro achajën, yo'oyë gu'a güejën
 ba'nhuë.

¹⁰Ja'nca ba'ijënna, yë'ë yua ja'an bainre ëñaguë, bacuani ai bëinreba
 bën'ë.

Ro bacua gu'a ëase'e se'ga yo'oyë ro'tajën ba'icua'ë cahuë.

Yë'ë yëse'ere caguëna, bacua yua ro cue'yoni, tin yo'oyë yëcua'ë,
 ro'taguë ëñahuë yë'ë.

¹¹Ja'nca yo'oyë yëjënna, yë'ë'ga bacuani bëinguë, ganreba cahuë:
 Yë'ëna rani, yë'ë naconi bëani huajëye yëtoca, bacuare gare
 ënsequë ba'ija'guë'ë yë'ë cahuë, cani jo'cabi Riusu Espíritu.

¹²Ja'nca cani jo'caguëna, yureca yë'ë bain ai yësi'cua, mësacua ëñajën
 ro'tajën ba'ijë'n. Mësacua yequërë Riusu case'ere recoyo ro'tama'itoca,
 ëñajën ro'tare bajë'n. Gue cue'yoyë beoyë ba'ijën, mai Taita Riusu
 yëse'e'ru gare tin yo'oyë beoyë ba'ijë'n. ¹³Riusubi maini ja'nca ganreba

yihuoguëna, mësacua jubë si'acua yua sa'ñeña yihuoreba yihuojën ba'ijë'n. Riusu bëani huajë güeseye tëca gare gu'a jucha yo'oye beoye ba'ijë'n. Gare coque güesema'ijë'n. Riusu yëye'ru tin yo'oye ro'ta bi'ratoca, Riusure jo'cani senjoñë. ¹⁴Ja'nca sëani, Riusure gare jo'cani senjomajën, baguë cani jo'case'ere si'a recoyo ro'tajën, baguë yëse'e'ru gare jo'caye beoye yo'ojën ba'itoca, Cristo naconi te'e zi'inni ba'icua gare ba'iyë mai.

¹⁵Ja'nca sëani, Riusu coca cani yihuose'ere te'e ruiñe achajën ba'ijë'n: Riusubi yureña baguë yihuoyete caguëna, ja'ansi'cua yo'ojën ba'ijë'n.

Mësacua ira bain ba'isi'cuabi Riusuni ro achajën, baguë case'ere yo'oye gu'a güejëna, mësacua yo'oye beoye ba'ijë'n.

¹⁶Bacua yua Moisés guansese'ere achani, Egipto yijare gare jo'cani saisi'cuata'an, ja'ansi'cuabi cue'yoni, Riusu case'ere ro achajën, tin yo'ojën bateña. ¹⁷Ja'nca yo'ojën, cuarenta tëcahuëan gare jo'caye beoye Riusuni gu'aye yo'ojëna, ja'ancuani bënni senjobi Riusu. Riusubi bënni senjoguëna, bacua junni huesëreña. Junni huesësi'cuabi beo re'otona ro senjosi'cua unteña. ¹⁸Riusu yëse'ere yo'oye gu'a güecua sëani, Riusu naconi te'e bëani huajëye gare poremateña bacua. Ja'anre bacuani si'a jëja cani jo'caguëña Riusu. ¹⁹Bacua yua ja'nca ba'ijëna, mësacua ro'tani ye'yejë'n. Riusuni recoyo ro'taye gu'a güecua sëani, Riusu ba'iruna ti'añe gare poremateña bacua.

4 ¹Yureca, Riusubi baguë naconi bëani huajë cocare maini cani jo'caguëna, mësacua achani, ja'anre ro'tare bajë'n. Yequërë gu'a recoyo re'huani Riusuni recoyo ro'taye jo'catoca, Riusute ti'añe porema'iñë. ²Riusubi baguë tëani ba cocare mai ira bain ba'isi'cuani quëani achoni, ja'nrebi maire'ga baguë bojo güese cocare quëani acho güesebi. Ja'an ba'isi'cuabi Riusu cocare ro achani, baguëni recoyo ro'taye gu'a güecua sëani, Riusu insija'yete gare coye beoye ba'iyë. ³Riusuni si'a recoyo ro'tajën ba'icua Riusuna ti'anni, baguë naconi te'e bëani huajëye poreja'cua'ë.

Riusu coca toyani jo'case'ere ëñani ye'yejë'n:

Yë'ë yua bacuani ai bëinreba bëinguë cani jo'cahuë.

Yë'ëna ti'anni bëani huajëye gare porema'ija'cua'ë mësacua, caguë cahuë yë'ë, toyani jo'case'e ba'iji.

Ru'rureba ba'isirën, ën yija re'huani jo'casirën ba'iguëna, Riusubi bain bëani huajëyete re'huaguëna. Re'huasi'quëta'an, ja'ancuani bëinguë, baguë naconi te'e bëani huajëye gare ënseguëna. ⁴Riusu naconi te'e bëani huajëyete cato, baguë coca toyani jo'case'e yequëruna ëñato, ñaca caji:

Siete ba'i umuguse ti'anguëna, Riusubi baguë yo'ore yo'oni tëjini, ja'an umuguse bëani huajëguëna.

⁵Bëani huajëyete cani, ja'n'rëbi se'e yequëru'ga ñaca cani jo'cabi:

Ja'an bainbi yë'ë naconi te'e bëani huajëye gare porema'ija'cua'ë.

⁶Riusubi baguë bain naconi te'e bëani huajëye ro'taguë, ja'ancua baguë tëani ba cocare recoyo ro'taye gu'a güejëna, baguëna ti'añe ënsebi.

⁷Ënseguë, yureña baguë bain ti'añete yuta ëjoi. Mai ira Taita ba'isi'quë Davidbi jë'te Riusu cocare maini quëani achoguëna, Riusu choiyete masiyë mai:

Yureña, Riusubi mësacuanì yihuoyete caguëna, mësacua gue cue'yoye beoye achani yo'ojën ba'ijë'ën.

⁸Baguë naconi bëani huajëyete cato, mai ira bainguë ba'isi'quë Josué choise'ere cama'iji Riusu. Josuebi Riusu bainni si'arën bëani huajë güesetoca, jë'te yeque bëani huajë cocare cama'ire'abi Riusu. ⁹Ja'nca cani jo'casi'quë sëani, Riusu bainrebabi baguëna ti'anni, baguë naconi te'e bëani huajëye poreja'cua'ë. ¹⁰Riusu bëani huajë umuguse, ja'an umugusebi ti'anguëna, Riusu naconi te'e bëani huajëye yëcuabi bacua yo'ore jo'cani, bëani huajëja'cua'ë. Riusubi ën yija re'otore re'huani tējini, ja'n'rëbi bëani huajëguëna, baguë bainrebabi baguë bëani huajëse'e'ru bëani huajëye poreja'cua'ë. ¹¹Ja'nca sëani, si'a jëja recoyo re'huani, Riusu case'ere jo'caye beoye yo'ojën bañuni. Gue cue'yoye beoye ba'ijën, Riusu bënni senjoja'ñete jëajën bañuni.

¹²Mai Ëjaguë Riusubi ai ta'yejeiye ba'iguëbi si'a mai ba'iyete te'e ruiñe masiguë'bi ba'iji. Baguë cocarebare maini masi güesequë, Riusubi maini ëñani, mai recoyo ro'tayete masi güeseji. Mai ba'iyë, mai recoyoreba yahue ro'taye, si'aye beoru ëñani masiji Riusu. Guerra hua hua'ti si'a ca'ncoña ai sé'a hua'tibi mai je'o bacuani huani bacua gu'an, bacua gu'an ri'ngarëan tëca yëtöye'ru, mai recoyo ro'taye si'aye masini, mai gu'a ëase'ere maini masi güeseji Riusu. ¹³Ja'nca sëani, Riusubi baguë ñacobi maini ëñato, gare gatini jëaye beoye ba'iyë. Si'a bain ba'iyë, bacua si'si recoyo ba'iyete masiyereba masiji Riusu. Ja'nca masiguëbi si'a mai gu'aye ro'tase'ere sehuoye senni achaja'guë'bi maire.

Jesús es el gran sumo sacerdote

¹⁴Maire ja'nca masireba masiguë sëani, mai Ëjaguë Jesusni gare jo'caye beoye si'a recoyo ro'tajën bañuni. Baguë yua Riusu ba'i re'otore ba'iguëbi, Riusu Zin gañaguë ba'iguëbi mai ba'iyete Riusuni sencaiguë ba'iji. ¹⁵Mai ira bain ba'isi'cua pairi ta'yejeiye ëjaguë oiguë conse'e'ru maini quë'rë ta'yejeiye oiguë conji. Maibi jëja beojëna, maini conni cuiraye masiji. Zupai huatibi maini gu'aye yo'oye coqueguë choiguëna, Jesusna te'e zi'injëna, maini tëani baye masiji. Zupaibi baguëni quë'rë ai coqueguë choiguëna, baguëbi jëja recoyo re'huani, gu'a jucha yo'oye beoye baji'i. ¹⁶Ja'nca jëja baguëbi maini oiguë coñe pore Ëjaguëbi ba'iguëna, maibi

huaji yëye beoye baguë jëja guëna seiheuëna ti'anni, baguë ro insini coñete coní bañuni. Maire caraguë ba'iyé si'aye maina ro insini coñe ai masiji baguë.

5 ¹Mai ira bain ba'isi'cua bacua ta'yejeiye pairi ëjaguëte cuencueni re'huase'ere ro'tani, Cristo ba'iyete ye'yëjë'ën. Bacuabi cuencueni re'huani, bacuani cajën ba'iyë: Mai ba'iyete Riusuni ujacajjë'ën. Maibi Riusuni gugurini rëanjëna, mai jo'yare huani Riusuna ëoni insiguë, mai gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere se'e ro'tama'ïne senjë'ën, cajën ba'iyë. Ja'nca cajëna, bacua ta'yejeiye pairi ëjaguëbi ja'nca yo'ocaiguë ba'iji. ²Baguë yua banguë ba'iguëbi jëja beoguë sëani, ro huesë ëaye ba'icua, te'e ruiñe yo'oye porema'icua ja'ancua bojora'rë yihuoye masiji. ³Ja'nca masiguëbi Riusu misabëna sani, bain jo'yare huani, Riusuna ëoni mëoguë, bain gu'a jucha, baguë gu'a juchare'ga, ja'anre se'e ro'tama'ïne Riusuni senji.

⁴Ja'nca yo'oguëbi ro baguë ro'taye se'gare yo'oma'iji. Riusubi baguëte cuencueni, ta'yejeiye pairi ëjaguëre re'huaguëna, bain ba'iyete Riusuni ujacaguë ba'iji. Mai ira pairi ëjaguë ba'isi'quë Aarón hue'eguë ba'isi'quë, baguë ba'ise'e'ru ba'iyé bain ta'yejeiye pairi ëjaguë re'huasi'quë ba'iguëna, ⁵Cristo'ga ja'nca ba'iji. Ro baguë ro'taye se'gare yo'omaj'i. Riusubi cuencueni re'huaguëna, mai ta'yejeiye pairi Ëjaguë'bi ba'iji. Mai ba'iyete Riusuni sencaiguë ba'iji. Riusubi baguëte cuencueni re'huaguë, baguëni cabi:

Më'ë yua yë'ë Zinrebabi ba'iyë.

Yure umuguse më'ë Taita ba'iguëbi më'ëni cuencueni, bainna saoyë yë'ë, cani jo'cabi Riusu.

⁶Cani jo'cabi, ja'nre'bi se'e yeque coca baguëni cabi:

Bain pairi ta'yejeiye Ëjaguëre më'ëre re'huaguëna, gare carajeiye beoye bain ba'iyete yë'ëni ujacaguë ba'iyë më'ë.

Melquisedec cuencueni re'huase'e'ru më'ëre'ga cuencueni re'huahuë yë'ë, cani jo'cabi Riusu.

⁷Ja'nca cani jo'caguëna, Jesús yua banguë runni, ën yijare ba'iguëbi Riusu yëse'ere te'e ruiñereba yo'oguë, si'a jëja oiguë güiguë, Riusuni senreba senguë bajili: Taita, yë'ë junni toñe ti'anguëna, më'ëbi yë'ëre tëani baye poreyë, senguë cabi. Caguëna, Riusubi baguë sense'ere achani conbi. ⁸Jesucristo yua Riusu Zin ba'iguëta'an, baguë yua Riusu case'ere achani te'e ruiñe yo'oguë, ai yo'oye babi. ⁹Ja'nca ai yo'oguëna, Riusubi quë'rë ta'yejeiye Ëjaguëre baguëte re'huabi. Ja'nca re'huaguëna, si'a bain Cristo cocare te'e ruiñe achani yo'ocua, ja'ancua carajeiye beoye tëani baye poreguëbi ba'iji Cristo. ¹⁰Riusu ta'yejeiye pairi Ëjaguëre re'huasi'quë sëani, maire tëani baye poreji. Melquisedec re'huaguë ba'ise'e'ru re'huasi'quë'bi Cristo.

Peligro de renunciar a la fe

¹¹Melquisedec re'huaguë ba'ise'e'ru ta'yejeiye pairi Ējaguëre re'huase'ere cato, mësacua ni yuta ye'yoye caraji. Mësacua yuta ro achajën te'e ruiñe ye'yeye porema'icua ba'ijëna, yureña ja'an ba'ise'ere ye'yoma'iñë yëquëna. ¹²Mësacua yua Cristo bain zoe ruinsi'cuabi yureña Cristo ba'iyete ai re'oye masijën ba'ire'ahuë. Yequëcuani Cristo ba'iyete te'e ruiñe ye'yojën ba'ire'ahuë mësacua. Ja'nca ye'yoma'icua ni yuta Cristo ru'ru ye'yose'ere ye'yeye caraji mësacua. Ja'nca huesë hua'na sëani, zin hua'na chuchu hua'na'ru ba'iyë. Jëja beocua sëani, hua'ire aiñe yuta porema'iñë. Mësacua'ga jëja beo hua'na güina'ru ruinsi'cua ba'iyë. ¹³Zin hua'na chuchu hua'na jëja beo hua'na sëani, yuta te'e ruiñe yo'oye porema'i hua'na ba'iyë. Mësacua'ga güina'ru recoyo jëja beocuabi Cristo ba'iyete te'e ruiñe masimajën, re'oye yo'oye yuta huesëcua'ë mësacua. ¹⁴Hua'ire aiñe porecua yua jëja bacua ba'ijëna, mësacua yua Cristo ba'iyë, baguë yëye te'e ruiñe yo'oye, ja'anre jo'caye beoye yo'otoca, jëja recoyo bacua ruiñë mësacua. Re'oye yo'oye, gu'aye yo'oye, te'e ruiñe masiye ti'añë mësacua.

6 ¹Ja'nca sëani, Cristo ba'iyete quë'rë te'e ruiñe ye'yejën bañuni. Ja'nca ye'yeni, recoyo quë'rë jëja bacua runni bañuni. Cristo ru'ru ye'yosi cocare ye'yeni tëjisi'cua sëani, ja'an se'gare quë'rë se'e achañu caye beoye ba'ijë'n. Mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere jo'cani senjoñe, Riusuni si'a recoyo ro'taye, ²bautiza güeseye, Riusu Espiritu gaje meni ton güeseye, ju'insi'cua go'ya raiye, Riusu bënni senjoja'ñe, ja'an coca se'gare quë'rë se'e achañu caye beoye ba'ijë'n. ³Riusubi yëtoca, ja'an cocare ye'yeni tëjisi'cua sëani, Cristo ba'iyete quë'rë re'oye ye'yejën, recoyo quë'rë jëja bacua runni bañuni, cayë.

⁴Ja'nca ruïnma'itoca, yequë'rë Riusuni zi'iñe gare jo'cama'iñe. Gare jo'catoca, Riusuni se'e recoyo zi'iñe porema'iñë. Mësacuabi Riusu tëani bayete ye'yeni, Cristo naconi te'e ba'ija'yete masini, Riusu Espiritute conì bani, ⁵Riusu cocareba te'e ruiñe canì jo'case'ere bojoni, Cristo ta'yejeiye yo'o yo'oni conse'ere masini, ⁶ja'an si'aye ye'yeni ja'n'rëbi Cristoni recoyo ro'taye jo'cani senjotoca, se'e Cristona ti'anni baguëna recoyo te'e zi'iñe gare porema'iñë. Ja'nca jo'cani senjocuabi Riusu Zin crusu se'nquehuëna quensi'cua'ru te'e ba'iyë. Gu'a jucha yo'ocua'ru ba'ijën, Cristoni jayajën, baguëte gu'aye cajën ba'iyë. ⁷Mai zio tanse'ere ro'tani ye'yejë'n. Aonra'carëan re'ora'carëan ba yijana tanjënna, ja'n'rëbi re'oye ocoquë ba'iguëna, ja'an yijana re'o aon quëintoca, Riusubi ëñani, Ai re'o yija'ë caguë bojoi. ⁸Miu, susi, ja'an se'ga huitoca, Gu'a yija'ë caji Riusu. Jo'cani senjoni ëoni si'añu caji Riusu.

La esperanza que nos mantiene firmes

⁹Ja'nca si'a jëja yihuojën cacuata'an, mësacua yua Cristo bain tëani basi'cua ba'iyete te'e ruiñe masiyë yëquëna. ¹⁰Riusu yua gu'aye yo'oye

beoye ba'iguëbi mësacua recoyo ro'tajën re'oye yo'ojën ba'ise'e, mësacua yua Riusu bainrebare oijën conse'e, mësacua yua Riusu ro'ire re'oye yo'o conjën ba'ise'e, ja'an si'aye ëñani, baguë insija'yete mësacua na jo'caye ai ro'taji Riusu. ¹¹Yëquëna'ga mësacua si'acuare ro'tajën, mësacua ni coca yihuojën, Cristo in raiye tëca gare jo'caye beoye Riusu coca cani jo'case'ere te'le ruiñereba si'a recoyo ro'tajën, baguëni te'le ruiñe yo'o conjën ba'ijë'ën. ¹²Gare ñame ëaye beoye ba'ijë'ën. Riusu bainreba baguë cocareba si'a recoyo ro'tajën, baguë insija'yete gare jo'caye beoye ëjojën ba'icua, ja'ancua ba'iyë'ru güina'ru ba'ijën, Riusu yo'o case'ere te'le ruiñe yo'ojën ba'ijë'ën.

¹³Riusu bainreba baguëni si'a recoyo ro'tajën ba'icua, bacua ba'iyete masiye yëtoca, Abraham yo'ose'ere ro'tani ye'yejë'ën. Riusubi baguëni jaijei cocare cani jo'caguë, baguë ta'yejeiye ba'iyete masi güeseguë, ¹⁴baguëni te'le ruiñe cayete cani jo'caguëña: “Më'ëni ai ta'yejeiye conguëbi më'lë bain raija'cuare re'oye yo'oni, bacuare jaijei güeseyë yë'lë” cani jo'caguëña. ¹⁵Ja'nca cani jo'caguëna, Abraham yua Riusu case'e ba'ija'ye tëca gare ya'ljaye beoye ëjoguë baquëña. Ja'nca ëjoguë ba'iguëna, Abrahamna insiguëña, baguë cani jo'case'ë'ru. ¹⁶Bain hua'na yua sa'ñëña ro'ija'ye cajën, bacua te'le ruiñe cayete masi güeseyë yëtoca, Riusu ta'yejeiye yo'oye poreyete cani ahojën ba'iyë, bacua yo'oye poreyë'ru quë'rë ta'yejeiye yo'oye poreguë sëani. ¹⁷Riusu'ga baguë bainrebani baguë insijai cocare cani jo'cato, baguë te'le ruiñe yo'oja'yete bacuani masi güeseyë yëguë, baguë ta'yejeiyereba yo'oye poreyete bacuani masi güeseguë baji'i. ¹⁸Ja'nca cani jo'cani, ja'nrebi baguë ta'yejeiyereba yo'oja'yete masi güeseguëna, Riusu te'le ruiñe cayete re'oye masiyë mai, Riusubi gare coqueye beoye ba'iguëre sëani. Ja'nca coquema'iguëna, Riusuna huaji yëye beoye ti'añe poreyë mai. Maire etoni saoma'iguë sëani, baguë cuirani conni insija'yete te'le ruiñe conni baja'cua'ë mai. Aito. Te'le ruiñereba cani jo'caguëbi maire tëani baja'guë'bi. ¹⁹⁻²⁰Ja'nca maire tëani baja'guë sëani, maire gare jo'cani senjoñe beoye ba'iji. Maire tëani baja'yete te'le ruiñereba masiyë mai. Jesusbi Riusu ba'irurebana ti'ansi'quëbi mai ba'iyete sencaiguë ba'iguëna, mai'ga Riusu ba'irurebana ti'añe poreyë. Mai ira bain ba'isi'cuabi bacua ta'yejeiyereba pairi ëjaguëte cuencuejënna, baguëbi yua Riusu ba'irureba ba can huë'e sa'nahuërebana cacani, Riusu bain ba'iyete sencaiguë baji'i. Ja'nca ba'iguëna, Jesus'ga Melquisedec ba'ise'e'ru mai ta'yejeiye pairi ëjaguë runni, mai ba'iyete Riusuni jo'caye beoye sencaiguë ba'iji.

Jesús, sacerdote de la misma clase que Melquisedec

7 ¹Ba Melquisedec ba'iyete ro'tani, Jesús ba'iyere'ga masiye poreyë mai. Mai ta'yejeiyereba ëjaguë Riusubi Melquisedecre cuencueni

raoguëna, Riusu pairi ëjaguë ta'yejeiye Èjaguë runquëña. Riusu bain ba'iyete Riusuni sencaiguë baquëña. Ja'nca ba'iguëna, mai ira Taita ba'isi'quë Abraham hue'eguë ba'isi'quëbi tin bain ëjacua je'lo bajën ba'isi'cuani guerra huani senjoguë saisi'quëbi baguë huë'ena go'iguë baquëña. Go'iguëna, Melquisedecbi baguëni tëhuoni, Riusubi më'ëni re'oye conni insija'guë, cani jo'caguëña. ²Ja'nca cani jo'caguëna, Abrahambi bojoguë achani, ja'nrëbi baguë bonse je'ocuanì tëani base'e si'ayete cuencueni, décima parte ba'iyete inni, Melquisedecna ro insiguëña. Melquisedec mamire ro'tato, què'rë te'e ruiñe yo'o ëjaguë'bi caji. Baguë'ga Salem huë'e jobo, bojo güese jobo, ja'an jobo ba'iguëbi bainni sa'ñeña bojo güese ëjaguë'bi baquëña. ³Pè'caguë sanhuëre cu'eto, gare beoguë baquëña. Gare të'ya raima'isi'quë baquëña. Gare junni huesëye beoye baquëña. Gare carajeima'iguë sëani, Riusu Zin ba'iyeru baquëña. Riusu bain ba'iyete gare jo'caye beoye Riusuni sencaiguë baquëña.

⁴Ja'nca ai ta'yejeiyereba pairi ëjaguë ba'iguëna, mësacua ro'tajën ba'ijë'ën. Mai ira ëjaguë Abrahambi Melquisedecni ëñaguë, Yë'ë'ru què'rë ai ta'yejeiye ëjaguë'bi ba'iji caguë, baguë bonse, je'lo bacuanì tëase'e décima parte cuencueni baguëna ro insiguëña. ⁵Ro insiguëna, Abraham bain jë'te raisi'cua, Leví jubë ba'isi'cuabi Riusu pairi hua'na cuencuesi'cua bateña. Ba'ijëna, Riusu coca canì jo'caguëna, bacua bain yequë jubëan ba'icuabi Leví jubëna bonse ro insijën cuirareña. Bacua bonsere cuencueni décima parte ba'iyete inni, Leví jubëna ro insijën bateña, Riusu guansese'e sëani. Ja'nca ro insijën ba'isi'cuabi bacua bain Abraham mamacua yo'je raisi'cua bateña. ⁶Melquisedec ba'iyete cato, Abraham bainguë beoguë baquëña. Ja'nca ba'iguëreta'an, Abrahambi baguë bonse décima parte ba'iyë baguëna ro insiguëña. Ro insiguëna, Abraham ba'iyete ai re'oye canì jo'caguë, Riusubi më'ëni re'oye conni insija'guë canì jo'caguëña Melquisedec, Abraham yua ai ba'iyë Riusu coca canì jo'case'ere achasi'quëta'an. ⁷Riusu cocare ëñato, ñaca caji: "Ta'yejeiye ëjacuabi yo'je ba'icua se'gani re'oye coca canì jo'cayë." Ja'anre mai si'acuabi masiyë. ⁸Leví jubë ba'icuaire cato, ro bain hua'na carajeijën ba'icuabi bacua bain bonsere ro insise'ere cojën bateña. Melquisedec ba'iyete cato, gare carajeiye beoguëbi Abraham bonse ro insise'ere conì baguëña. ⁹⁻¹⁰Ja'nca sëani, Melquisedecbi Abraham ba'iyeru què'rë ai ta'yejeiye ëjaguë ba'iguë, Abraham bain yo'je raisi'cua ba'iyeru què'rë ai ta'yejeiye ëjaguë baquëña. Abraham yua baguë bonsere cuencueni, décima parte inni, Melquisedecna ro insiguëbi baguë bain yo'je raisi'cua ro'ire'ga ro insiguëña.

¹¹Yureca, Leví jubë ba'icuabi Riusu pairi hua'na cuencuesi'cua ba'icuata'an, carajeiye se'ga ba'iyë bacua. Bacua uja huë'e yo'o coñe'ga

carajeiye baquëña. Bacua'ga Riusu ira coca caní jo'case'ere bain hua'nani masi güesejëña, bain hua'nabi te'e ruiñe yo'ojën, re'ojeiñu cacuata'an, gare re'ojeiye poremateña. Ja'nca poretoça, yequë pairi ta'yejeiye ëjaguë Melquisedec bain yo'je raija'cua cato, carajeiye beoguëte gare cu'ema'ire'ahuë. Leví bainguë Aarón, baguë bain yo'je raisi'cuabi mai ba'iyete Riusuni sencaiyete porere'ahuë. ¹²Ja'nca sëani, Riusubi Leví jubë bain pairi hua'na ba'ise'ere jo'cani senjobi. Ja'nca jo'cani senjoguë, Moisés coca guanseni jo'case'ere te'e ruiñe yo'oni re'ojeiye, ja'anre'ga jo'cani senjobi Riusu. ¹³Jo'cani senjoni, mai Ëjaguë Jesucristore cuencueguëna, maire Riusuni sencaiguë runji'i. Ja'nca ruinsi'quëbi Leví bain jubë tin jubëbi raisi'quëbi ba'iji. Ja'an jubë bainbi Riusu huë'e misabë yo'ore gare yo'oni coñe beoye bateña. ¹⁴Mai Ëjaguë Jesucristobi Judá jubëbi raisi'quë ba'iguëna, mai si'acuabi masiyë. Moisesbi baguë ira coca caní jo'caguë, Judá bain pairi cuencueja'cuare quëamaquëña.

¹⁵Ja'nca quëama'iguëna, Riusubi maini re'ojei güeseye ro'taguë, yequë pairi ta'yejeiye Ëjaguëte cuencueni, maina raoguëna, quë'rë te'e ruiñe masiyë mai. Jesucristote raoguëna, Melquisedec ba'iyete'ru carajeiye beoye ba'iguëbi maire Riusuni sencaiguë ba'iji. ¹⁶Moisés ira coca caní jo'case'e'ru Cristore cuencuemaji'i Riusu, Leví bain carajeija'cua ba'isi'cuare sëani. Riusubi Cristore cuencueni raoguëna, ai ta'yejeiyereba ba'iguëbi ti'anni, gare carajeiye beoye ba'iji baguë. ¹⁷Baguë ba'iyete cato, Riusu coca caní jo'case'ere ëñajë'ën. Ñaca caji:

Bain pairi ta'yejeiye Ëjaguëre më'ere re'huaguëna, gare carajeiye beoye bain ba'iyete yë'ëni ujacaiguë ba'iyë më'ë.

Melquisedecre cuencueni re'huase'e'ru më'ere'ga cuencueni re'huahuë yë'ë, caní jo'cabi Riusu.

¹⁸Ja'nca caní jo'caguëbi Moisés ira coca yo'oni re'ojeiyete ëñani, “Bainbi ja'an cocare te'e ruiñe yo'oni re'o bain ruinjeiñe gare porema'inë” cabi. Bainbi ja'an guanseni jo'case'ere te'e ruiñe yo'oni ti'anma'inë. Riusu bain ruiñe gare porema'inë, cabi Riusu. ¹⁹Ba cocare te'e ruiñe yo'oye yëcuata'an, bain gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere recoyo tënoni saoye porema'inë. Ja'nca poremajëña, Riusubi mai Ëjaguë Jesucristore cuencueni raoguëna, baguë ta'yejeiye yo'oye poreyete si'a recoyo ro'tani, Riusu ba'iruna ti'anni, baguëni recoyo te'e ruiñe zi'inni bojoye poreyë mai.

²⁰Ja'nca baguëte cuencueni raoguë, Riusubi baguë ta'yejeiyereba yo'oye poreyete ai caní achoguë, baguëte cuencueni raobi. ²¹Leví bain ba'isi'cuare cuencueni re'huato, Riusu ta'yejeiye yo'oye poreyete caní achomaji'i. Jesucristoca ta'yejeiye pairi Ëjaguë ruinguëna, Riusubi baguë ba'iyete ai ta'yejeiye poreyete caní achoguë, ñaca caní jo'cabi:

Mai Ëjaguë Riusubi ta'yejeiye yo'oye poreyete casi'quëbi gare tin yo'oye beoye ba'iji.

Mè'ère yua yè'è ta'yejeiye pairi Ējaguère re'huaguèna, gare carajeiye beoye ba'iguè'è mè'è, canì jo'cabi Riusu.

²²Ja'nca canì jo'casi'quèbi maire tëani ba cocare què'rè ai re'oye canì achobi, Jesús yua maini oiguè conguère re'huasi'què sèani. ²³Leví jubè bain yua pairi hua'na re'huasi'cua ba'ijèn, ai jai jubè bateña. Bain sèani, carajani, pairi ba'iyete jo'cajènna, yequècua bacua bainbi mame bëani, pairi hua'na ruiñe bahuè. ²⁴Ja'nca carajeicuata'an, Jesusbi gare carajeiye beoye ba'iguè, Riusu bain ba'iyete jo'caye beoye Riusuni sencaiguè ba'iji. ²⁵Ja'nca ba'iguèna, baguèni si'a recoyo ro'tacuabi Riusu ba'iruna ti'anni, Riusuni recoyo te'e zi'inni ba'ijènna, Jesusbi bacuani tëani bani, bacua ba'iyete Riusuni jo'caye beoye sencaiguè ba'iguèna, bacuabi gare carajeiye beoye ba'iyè.

²⁶Riusubi baguète baguè ta'yejeiye pairi Ējaguère re'huani raoguèna, ai re'oye ba'iji maire. Riusu ba'iyè'ru te'e ba'iguèbi gu'a jucha gare yo'oye beoye ba'iji. Te'e ruiñe ba'iguèbi gu'a bainna te'e zi'iñe beoye ba'iguèna, Riusubi baguè ba'iru ba'icua què'rè ai ta'yejeiyereba Ējaguère baguète re'huani èñobi. ²⁷Leví jubè bain ta'yejeiye èjacua ba'iyete cato, si'a umuguseña Riusu huè'e misabèna ti'anni, jo'yare huani èoni, pico mèoñe bahuè. Ru'ru, bacua gu'a jucha ro'ire, ja'nrèbi bacua bain gu'a jucha ro'ire sencaijèn bateña. Jesucristoca ja'nca si'a umuguseña yo'oye beobi. Baguè yua te'e viaje se'ga yo'oni, baguè se'gabi junni tonni, si'a bain gu'a juchare te'e jèana tënoni senjobi. ²⁸Moisés ira coca canì jo'case'ere èñato, bain carajeija'cua yua ta'yejeiye pairi èjacuare re'huasi'cua bateña. Ba'ijènna, Riusuca jè'te mame coca canì jo'caguè, baguè ta'yejeiye yo'oye poreyete si'a jèja caguè, baguè Zinre cuencueni maina raoguèna, gare carajeiye beoye Riusu ba'iyè'ru ba'iji.

Jesús, mediador de un nuevo pacto

8 ¹Yureca, yèquèna yure case'ere ro'tani, ñaca què'rè re'oye ye'yejè'n: Mai ta'yejeiye pairi Ējaguèreba ba'iyete cato, mai ta'yejeiyereba Ējaguè Riusu jèja ca'ncona bëani, baguè naconi te'e guansegüè ba'iji, guènamè re'oto jèja guèna seihuère. ²⁻³Ja'an Cristo ba'iguèbi Riusu cuencueni re'huasi'quèbi Riusu ba'irurebana te'e ruiñe ti'anni, baguè yo'o case'ere re'oyereba yo'oni conguè ba'iji. Bain ta'yejeiye pairi èjacua ba'iyè'ru beoji. Bain hua'na se'gabi cuencueni re'huajènna, bain ta'yejeiye pairi èjacuabi Riusu huè'e èn yija ba'i huè'ena cacani, jo'ya hua'nare huani, mai jucha ro'ire Riusuna insiñu cajèn, ba misabèna èoni picore mèojèn ba'iyè. Ja'nca ba'ijènna, Cristoca mai jucha ro'ire junni tonni, baguè recoyote Riusuna insibi. ⁴Cristo yua èn yija bain pairi hua'na naconi ba'iyè gare porema'iji. Moisés coca canì jo'case'è'ru Riusuna èoni insijèn, ⁵ro èn yija misabè yo'o conjèn ba'icua'è. Riusu ba'irureba'è cajèn, Moisés guansenì jo'case'è'ru

yo'ojën ba'icua'ë. Ja'nca yo'ojën ba'icua'bi Riusu mame re'huani jo'caja'yete ëñojënna, maibi masijën ba'iyë. Riusubi baguë yo'ore Moisesni caguë, “Yë'ë ën yija ba'i huë'ere yo'ocaijë'ën. Më'ë naconi cubëte ba'iguë case'le'ru güinareba'ru ba huë'ere yo'ocaijë'ën” cani jo'caguëña Riusu. ⁶Ja'nca cani jo'caguë, Riusu ira coca cani jo'caguë baji'i. Ja'nca ba'iguë'bi yurera maini mame cocare cani jo'caji. Cristote cuencueni raoguëna, Riusu yo'o case'ere quë'rë ai re'oye yo'oguë, mai ba'iyete Riusuni sencaiguë ba'iji. Riusu huë'le ën yija ba'i huë'le yo'o ma'carëan yo'oye'ru yo'oma'iji Cristo. Yo'oma'iguë'bi guënamë re'oto Riusu ba'irurebana ti'anni, Riusu te'le ruiñereba yo'o conguë ba'iji. Riusubi maini quë'rë re'oye cani jo'casiquë sëani, Cristobi mame yo'o conguë, maini quë'rë ai re'oye conni cuiraji baguë.

⁷Baguë ira coca cani jo'case'ere masi güeseguëna, bainbi ja'an coca guansese'ere te'le ruiñe yo'oye poremajën baë'ë. Riusu bënni senjoja'ñete jëaye gare poremajën baë'ë. Poretoca, Riusubi baguë mame cocare cani jo'cama'ire'abi. ⁸Baguë ira coca cani jo'case'ere jo'cani senjoni, mame cocare cani jo'caza caguëna, ën cocare ëñani masijë'ën:

Mai E'jaguë Riusubi coca caguëna, achajë'ën.

Yë'ë cuencuesi umuguseñabi ti'anguëna, Israel bain, Judá bain, si'a jubëte ñë'coni, mame cocare bacuana cani jo'caja'guë'ë yë'ë.

⁹Bacua ira bain ba'isi'cuani cani jo'case'le'ru cani jo'cama'ija'guë'ë. Bacuabi Egipto yija bainre yo'o concua zemosi'cua ba'ijënna, bacuare tëani sani, bacuare conni cuiraguë, yë'ë yo'ojai cocare bacuana cani jo'caguë ba'nhuë yë'ë.

Cani jo'casiquë'ta'an, bacuabi yë'ë coca case'le'ru yo'oye jo'cani, tin yo'ojën ba'ijën ba'nhuë.

Ja'nca ba'ijënna, bacuare ëñama'iguë baë'ë.

Bacuani conni cuiraye jo'cahuë yë'ë.

¹⁰Yureca, yë'ë bainreba Israel hue'ecuare choini, mame cocare bacuani ñaca cani jo'caguë ba'ija'guë'ë yë'ë:

Ja'an umuguseña ti'anguëna, yë'ë yo'oye yëyete bacuani te'le ruiñe masi güeseja'guë'ë.

Masi güeseguëna, bacuabi si'a recoyoreba ro'tani, Riusu yëyete te'le ruiñe yo'ojën bañuni cajën ba'ija'cua'ë.

Ja'nca ba'ijënna, yë'ë yua bacua Riusureba ba'iguë'bi bacuare conreba conguë, yë'ë bainrebare bacuare re'huani baja'guë'ë yë'ë.

¹¹Mame cocare ja'nca cani jo'caguëna, yë'ë bainbi yë'ë ba'iyete te'le ruiñe masiye poreja'cua'ë.

Yë'ë bain hua'nabi sa'ñeña cajën, Riusu ba'iyete te'le ruiñe masijë'ën, yihuoye beoye ba'ija'cua'ë.

Si'a jubë ba'icua, ta'yeyeiye ba'icua, ta'yeyeiye beocua, si'acuabi yë'ë ba'iyete ëñani te'le ruiñe masija'cua'ë.

12 Ja'nca masijëna, yë'ë yua bacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere tënoni senjoni, gare se'le ro'tamaguë ba'ija'guë'ë yë'ë, cani jo'cabi Riusu.
 13 Ja'an cocare mame cani jo'caguë, baguë ja'anrë cani jo'case'ere se'le ro'tamaguë ba'iji, bain yo'o yo'oni re'ojeiye porema'icua sëani.

El santuario terrenal y el santuario celestial

9 1 Ja'nca ba'ijëna, Riusu mame coca cani jo'case'ere quë'rë re'oye masiye yëtoça, baguë ira coca cani jo'case'ere ro'tani ye'yëj'ën. Riusubi baguë ira coca guanseni jo'cato, baguë ën yija huë'e ba'iyete, bain gugurini rëañete guanseguë cabi. 2 Guansequëna, Moisesbi Riusu ba'i huë'ere yo'oni, ru'ru ba'i sonohuë Riusu ba'i sonohuëte re'huaguëña. Ja'an sonohuëna ëñato, maja se'nquehuë baquëña. Riusuna insisi jo'jo aonbëan'ga mesa tontona tuñase'e baquëña. 3 Ja'nrebi, yequë sonohuë, Riusu ba'irureba casi sonohuë baquëña. Ja'an reosi canre anconi cacayë. 4 Ja'an sonohuëna cacani ëñato, zoa curi misabë baquëña. Ma'ña sëñere toa zëonni tëose'e baquëña. Si'a ca'ncoñabi zoa curi re'huasi'cu baquëña. Sa'nahuëna ëñato, ru'ru maná aon Riusu bainna insisi aon zoa curi guënarote ayase'e baquëña. Ja'nrebi, mai ira bainguë ba'isi'quë Aaron hue'eguë ba'isi'quë Riusu cuencueni re'huasi'quë sëani, baguë jorosi tëcabë baquëña. Ja'nrebi, gata tontoña Riusu coca toyani jo'casi tontoña baquëña. 5 Ba gajongu ëmëje'ena ëñato, ta'yejeiye anje hua'na samucua te'ntoni re'huasi'cuabi tuijën, bacua ganhua cabëanre ba ganjogu tapa ëmëje'enre saroni saosi'cua bateña. Ja'anru ba'iyete cato, bain gu'a jucha tënoni senjoru'ë. Ja'an yua Riusu ën yija ba'i huë'ere ba'iguëna, yureña ja'anre se'le quëama'iñë yëquëna.

6 Riusu ën yija huë'e yua ja'nca ba'iguëna, pairi hua'nabi ru'ru ba'i sonohuëna cacajën, Riusu yo'o ma'carëan guanseni jo'case'ere yo'ojën bateña. 7 Quë'rë sa'nahuë ba'i sonohuëre cato, ta'yejeiye pairi ëjaguë se'gabi cacaye poreguë baquëña. Baguëbi cacato, te'e tëcahuëre cuencueni, te'e viaje se'ga cacaguë baquëña. Jo'ya hua'nare huani, bacua ziere sa'nahuërebana saye baguëña, baguë gu'a jucha, bain gu'a jucha, ja'an ro'ire Riusuna insiyete. 8 Ja'an yo'oguë ba'ise'ere ro'tato, Riusu Espiritubi maini ñaca ye'yoji. Riusu huë'e ën yija ba'i huë'ebi yuta carajeimal'isi huë'e ba'iguëna, bainbi Riusu ba'iruna til'añe yuta poremajën bateña. 9 Ja'an huë'ere ro'tato, Riusu mame coca cani jo'casirënre ye'yeye poreyë mai. Ru'ru, ba pairi hua'nabi bain jucha yo'ojën ba'ise'e ro'ire Riusuna insicaijëna, bain recoyo tënoni senjoñe gare beoguëña. 10 Ro ëmëje'en ba'iyete tënoñe se'ga baquëña. Moisés ira coca guanseni jo'case'uru yo'ojën, bain aon aiñe poreye, gono uncuye poreye, bain ëntë abuye, bain ga'nihuë re'huaye, ja'an se'ga yo'ojëna, Riusu mame coca cani jo'cajairën til'anguëna, ja'an ira coca cani jo'case'ere se'le yo'oma'iñë baquëña.

¹¹ Ja'n'rëbi yo'je, Riusubi baguë ta'yejeiye pairi Ējaguëte Cristote re'huani raoguëna, maini re'oye conni cuiraguë raji'i. Ja'nca raiguë, Riusu huë'e guënamë ba'i huë'ena ti'anni, bain ro'ire Riusuna insini sencaza cabi. Ja'an guënamë ba'i huë'ere cato, bainbi yo'omaë'ë. Riusu yo'osi huë'e quë'rë re'lo huë'e ba'iji. ¹² Ja'an huë'e Riusu ba'i huë'ena cacaguë, te'e viaje se'ga cacani, baguë zie se'gare mai ro'ire jañuni tonni, mai tëani baja'yete re'huaguë, se'e yequë tëcahuë yo'oye beoye ba'iji. Gare se'e gu'a juchana zemoñe beoye ba'iyë mai. Baguë zie se'gare jañuni tonguë, jo'ya hua'na ziere Riusuna samaji'i, ira bain pairi Ējaguë yo'ose'e'ru. ¹³ Ja'an pairi Ējaguëbi jo'ya hua'nare huani, bacua ziere sani, gu'a jucha bacuana cha'juani, bacua ëmëje'en ba'iyë se'gare tënoquë baquëña. ¹⁴ Ja'nca tënoquëna, Cristobi maina rani, quë'rë ai ba'iyë mai recoyorebare tënoni, mai gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare tënoni senjoguëbi ba'iji. Riusu Espíritu carajeima'iguëbi yo'o güesequëna, Cristobi gu'a jucha yo'oye gare beoguëbi baguë ziere jañuni tonni, mai recoyore mame re'huaguëna, mai Ējaguë Riusu carajeima'iguëni yo'o conjën ba'iyë poreyë mai.

¹⁵ Ja'nca junni tonni, mai recoyore mame re'huaguë sëani, mai ba'iyete Riusuni sencaiguë ba'iguëna, Riusubi baguë mame coca cani jo'case'e'ru baguë bainrebare maire re'huani baji. Ja'nca baguëna, baguë insija'ye cani jo'case'ere coní, si'arën bani, bojojën ba'iyë mai. Riusu ira coca guanseni jo'case'ere te'e ruiñe yo'oni, Riusu bain ruiñe gare poremajën bateña. Gu'a jucha gare tënoñe poremajën bateña. Ja'nca poremajënna, Cristobi mai ro'ire junni tonguëna, Riusu mame coca cani jo'case'e'ru recoyo tënosi'cuabi baguë insija'yete coní baye poreyë mai. ¹⁶⁻¹⁷ Ēn yija bain yo'ojën ba'iyete ro'tani, Riusu yo'ose'ere ye'yejë'ën. Ēja bainguëbi baguë bonsere yequëcuana jo'caye yëto, ru'ru ba bonse coja'guëte cuencueni, utina toyani jo'caji. Jo'caguëna, ba bonse coja'guëbi ëja bainguë junni huesëye tëca bonse coye gare porema'iji. Ēja bainguëbi junni huesëguëna, ja'n'rëbi ba bonsere coní baye poreji. ¹⁸⁻¹⁹ Ja'nca ba'iguëna, Riusu coca caní jo'case'ere quë'rë re'oye masiye poreyë mai. Baguë ira cocare Moisesna caní jo'caguëna, Moisesbi jo'ya hua'nare huani, bacua ziere cha'juani tonguë baquëña. Riusu coca caní jo'case'ere ja'nca te'e ruiñe masi güesequë baquëña. Si'a ba coca guanseni jo'case'ere bain ñë'casi'cuani quëani achoni, ja'n'rëbi toro bonsëguë, chivo bonsëguë, ja'an jo'yare huani, bacua zie jañuse'ere inni, oco naconi ja'meni, ja'n'rëbi oveja raña majei rañare hisopobi cabëna gueonni, ba ziena saënni, ja'n'rëbi zie cha'jua bi'raguëña. Ru'ru, Riusu coca toyani jo'casi pëbëna cha'juani, ja'n'rëbi si'a bain hua'nana zie cha'juaguë caguëña: ²⁰ “Ēn zie jañuni tonse'ere ëñani, Riusu coca mësacuani te'e ruiñe caní jo'case'ere masini bajë'ën” caguëña. ²¹ Ja'nca caguë, güina'ru yo'oguë, ba Riusu

hu'ë, si'a baru ba'i ma'carëanna zie cha'juaguëña. ²²Riusu ira coca cani jo'case'e'ru güina'ru yo'oguë baquëña. Bain hua'nabi Riusu ba'iruna ti'anni, Baguëni bojoza cajën, si'acuabi tëno güesejën bateña. Ja'nca tëno güeseto, ba zie jañuse'ebi tëno güesejën bateña. Ziere jañuma'itoca, bacua gu'a juchare tënoni senjoñe gare poremajën bateña.

El sacrificio de Cristo quita el pecado

²³Ja'nca yo'ojën ba'icuabi ro ën yija ba'i ma'carëanre tëno güesejën bateña. Ja'nca tënojën, guënamë re'oto ba'iyete masi güesejën bateña. Ëmëje'en se'ga tënojënna, yurera Cristobi mai ira bain ba'isi'cua tënojën ba'ise'e'ru quë'rë ai re'oye tënoni senjoni babi. ²⁴Ba ën yija hu'ë Riusu ba'i hu'ë bain yo'osi hu'ë, ja'anruna cacamaji'i Cristo, te'e ruiñe ba'i hu'ë beoguë sëani. Riusu te'e ruiñe ba'iru, guënamë re'oto, ja'anruna ti'anni, Riusuna mai ba'iyete sencaiguë ba'iji. ²⁵Ira bain pairi ëjaguëbi jo'ya hua'na ziere inni, Riusu ba'irureba sonohuëna cacani, si'a tëcahuëan bain juchare sencaiguë baquëña. Ja'nca ba'iguëna, Cristobi ja'nca yo'omaji'i. ²⁶Yo'otoca, ën yija re'huani jo'casirënbi jo'caye beoye ai yo'oguë ba'ire'abi. Ja'nca yo'oye'ru yo'oma'iguëbi ën yija carajeirën ti'an bi'raguëna, te'e viaje se'ga Riusu ba'irurebana ti'anni ba'iji. Bain gu'a juchare gare tënoni senjoza caguë, baguë ba'iyete Riusuna jo'cani, mai ro'ire junni tonni, baguë zie se'gare jañuni tonbi. ²⁷Ja'nca yo'oguëna, bain hua'na'ga te'e viaje se'ga junni toñe ba'iyë. Junni tonni, ja'nrebi Riusu ba'iruna nëcani, bacua yo'ojën ba'ise'ere Riusuni sheuojën ba'iyë. ²⁸Cristo'ga te'e viaje se'ga junni tonni, ai jai jubë bain gu'a jucha ro'ire ai yo'oguë huani senjosi'quë baj'i. Ja'nca ba'iguëbi se'e ëñoguë raija'guë'bi. Ja'nca raiguë, bain gu'a juchare se'e tënoma'ija'guë'bi. Baguëre ëñajën ëjojën ba'icua, baguëni jo'caye beoye si'a recoyo ro'tajën ba'icua, ja'ancuare inguë raija'guë'bi. Bacuare inni, baguë carajeima'iruna sani baja'guë'bi.

10 ¹Moisés ira coca guanseni jo'case'ere ëñato, Cristo naconi bojojën ba'ija'yete te'e ruiñe masiye gare poremajën ba'iyë mai. Ro ëmëje'en se'gare masiye poreyë mai. Ja'an coca guanseni jo'case'e'ru jo'ya hua'na ziere Riusuna insitoca, si'a tëcahuëan jo'caye beoye insitoca, gare re'ojeiye porema'iñë mai. Riusu ba'iruna ti'anni, jo'ya hua'na zie insise'ebi recoyo tëno güeseza cacuata'an, gare re'o bain ba'iyë porema'iñë mai. ²Gare re'ojeiye poretoaca, ¿guere ro'tajën si'a tëcahuëan jo'yare huani insiye'ne? Riusuni ja'nca gugurini rëanni, ba jo'ya hua'na ziere insini, te'e jëana recoyo tëno güeseza cacuata'an, ¿queaca yo'oguë, yuta gu'a jucha yo'ose'ere recoyo huanoguë'ne? ³Riusuni ja'nca gugurini rëanni, baguëna insijën, maibi si'a tëcahuëan mai gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere ro'tani masiyë. ⁴Ja'an jo'ya hua'na zie, toro zie, chivo zie, ja'an

zie jañuse'ebi mai gu'a jucha tēno güeseyē gare porema'iñe sēani, jucha beo recoyo gare huanoma'iji maire.

⁵Ja'nca sēani, Cristobi bainguē runni, ěn yijana ti'anni, Riusuna cabi: Bain hua'nabi jo'yare huani, ba zie jañuse'ere mē'ēna ro insijēna, mē'ēbi yēma'iñē.

Ja'nca yēma'iguēbi yē'ēre rao bi'raguē, bain ga'nihuē baguēre yē'ēre re'huani raohuē mē'ē.

⁶Bain hua'nabi bacua gu'a jucha yo'ojēn ba'ise'ere senjoni saozā cajēn, bacua jo'yare huani, mē'ē misabēna tēoni, ēo güeseyē. Ja'nca ēo güesejēna, mē'ēbi gare bojoma'iñē.

⁷Ja'nca bojoma'iguēna, yē'ē yua mē'ē uti pēbē toyani jo'case'ere ēñani, ñaca caji: “Yureca, Riusu, mē'ē yēye'ru yo'oguē raisi'quē'ē yē'ē.

Ja'an coca toyani jo'case'ere ēñani, güina'ru yo'oguē raisi'quē'ē yē'ē” cahuē yē'ē, Riusuni cabi Cristo.

⁸Ja'nca caguē, Moisés ira coca toyani jo'case'ru yo'oyete ro'taguē, “Bain gu'a jucha senjoñete ro'tajēn, bacua jo'yare huani Riusuna ro insiye cato, mē'ēbi bojoma'iñē” cabi. ⁹Ja'nca canī, ja'n'rēbi ñaca cabi: “Mē'ē yēyete yo'oguē raisi'quē'ē yē'ē” cabi. Ja'nca caguēbi bain ja'anrē yo'ojēn ba'ise'e, jo'ya hua'na ziere Riusuna insijēn ba'ise'e, ja'anre gare se'e yo'omajēn ba'ijē'ēn, maini cani jo'cabi. Ja'nca cani jo'casi'quēbi Riusu mame tēnoja'ñete maini yure masi güeseji. ¹⁰Riusu yēyete yo'oguē raisi'quē'ē caguē, bainguē runni, mai gu'a jucha ro'ire junni tonbi. Te'e junni tonse'e se'gabi baguē ga'nihuēte Riusuna insini, maini recoyo tēnoni jo'cabi. Gare se'e mame tēnoñe beoji.

¹¹Yureca, judfo bain pairi hua'nabi Moisés ira coca, ja'anrē guanseni jo'casi coca caye'ru yo'ojēn, Riusu huē'e misabēte nēcājēn, bain jo'ya rase'ere huani, misabēna tēoni, Riusuna ro insini baguēni bojo güeseñu cajēn, ja'anre si'a umuguseña güina'ru yo'ojēn, ro yo'oyē bacua. Bain gu'a juchare senjoni, bacua recoyo tēno güeseñu cacuata'an, bacua recoyo tēno güeseyē gare porema'iñē. ¹²Poremajēna, Cristobi ti'anni, Yē'ē ga'nihuēte Riusuna insiza caguē, mai jucha ro'ire junni tonbi. Gare se'e junni toñe beoguēbi yureca Riusu jēja ca'ncona bēani, mai ta'yejeiye Ējaguēre re'huasi'quē bajil'i. ¹³Ja'nca ba'iguēbi baguēre je'o bacua ñu'ñojeija'ñete yureca ējoguē ba'iji. ¹⁴Maire ja'nca mame tēnosi'cuare re'huani jo'cabi baguē. Te'e junni tonse'e se'gabi si'a baguē bainreba, si'arēan ba'ija'cua, si'acua recoyo mame tēnoreba tēno güeseji. ¹⁵Ja'nca tēno güesequēna, Riusu Espiritubi maini ja'anre te'e ruiñe masi güeseji. Riusu coca cani jo'case'ere ēñato, ñaca caji:

¹⁶Yureca, ja'an umuguseña ba'ija'ye ti'anguēna, ěn cocarebare yē'ē bainna cani jo'caga'guē'ē yē'ē, caji Riusu.

Yè'è yèye si'ayete bacuani masi güeseja'guè'è yè'è.

Ja'anre bacuani si'a recoyoreba ro'ta güeseja'guè'è yè'è, caji Riusu.

17 Ja'n'rèbi, se'le yequèruna èñato, ñaca'ga caji:

Bacua gu'a jucha yo'ojèn ba'ise'ere gare se'le ro'tama'iguè ba'ija'guè'è yè'è, cani jo'cabi Riusu.

18 Ja'nca cani jo'casi'quèbi mai gu'a jucha yo'ojèn ba'ise'ere gare huanè yeye casi'què sèani, maibi jo'ya hua'nare huani, misabèna tèoni Riusuna insiye, ja'anre gare se'le yo'oye beoye ba'icua'è, mai gu'a jucha tèno güeseyete.

Debemos acercarnos a Dios

19 Yureca, yè'è bain hua'na, Jesús zie jañuni tonse'ebi recoyoreba tènosi'cua sèani, Riusu ba'irurebana gare huaji yèye beoye ti'añe porecua ba'iyè mai. 20-21 Riusu huè'è èn yija ba'i huè'ere cama'iñè yè'è. Ja'an sa'nahuèreba ba'i sonohuète cama'iñè. Pairi èjaguè se'gabi ba reosi canbi cacani, Riusu ba'irureba casiruna ti'añe, ja'anre cama'iñè. Jesús junni tonse'ebi ti'añe, ja'an ti'añete cayè. Riusubi yurera mame re'huaguèna, mai Èjaguè Jesucristo, mai ta'yejeiyereba pairi Èjaguè casi'què, ja'anguè naconi Riusu ba'irurebana ti'añe poreyè mai. Ti'anni, huajèreba huajè hua'na ba'ijèna, mai ba'iyete Riusuni sencaiguè ba'iji baguè. 22 Ja'nca ba'iguèna, Riusu ba'irurebana ti'anni bañuni. Jesucristoni si'a recoyoreba jo'caye beoye ro'tajèn, ti'anni bañuni. Mai gu'a jucha senjosi'cua ba'ijèn, recoyo tènoreba tènosi'cua ba'ijèn, bain huajè oco naconi mame zoasi'cua ba'ijèn, Riusu ba'irurebana ti'anni bañuni. Bain pairi èjacuabi bacua ga'nihuè zoani, tènosi'cua ruinjèna, bacua tènose'le'ru què'rè ai re'oye recoyo tènosi'cua ba'iyè mai. 23 Ja'nca ba'ijèn, mai Èjaguè inguè rai cocare cani jo'caguèna, jèja recoyo re'huani, baguè cani jo'case'ere gare jo'caye beoye si'a recoyo ro'tajèn, yequècuani Cristo ba'iyete quèani achojèn bañuni. Cristo yo'oja'yete cani jo'casi'què sèani, gare caraye beoye yo'oja'guè'bi baguè. 24 Ja'nca quèani achojèn, sa'ñeña si'a jèja yihuojèn bañuni. Yequècuani oijèn conjèn, re'oye yo'ojèn ba'ijè'èn, te'e ruiñe yihuojèn bañuni. 25 Mai ñè'cani Riusuni bojo umuguseñare gare huanè yeye beoye bañuni. Yequècua Cristo bain huanè yeye'ru huanè yeye beoye ba'ijè'èn. Te'eruna ñè'cani, Riusu cocarebare sa'ñeña yihuojèn, jèja recoyo re'huajèn ba'ijè'èn. Cristo èñojai umuguse yuara ti'anja'ñeta'an ba'iguèna, què'rè se'le ja'nca yo'ojèn ba'ijè'èn.

26 Ja'nca yo'oma'itoca, yequèrè gu'a juchana se'le bonèni yo'oma'iñe. Cristo te'e ruiñe ba'i cocare ye'yeni, ja'n'rèbi se'le gu'a juchana bonèni yo'otoca, Jesucristo junni tonse'ebi se'le recoyo tèno güeseye gare porema'iñè. 27 Riusu bènni senjoja'cua se'ga ba'iyè. Cristote ja'nca jo'cani senjotoca, Riusubi maini ai bèinreba bènni, baguère je'o bacua naconi

ja'an toabona jo'cani senjoja'guë'bi. ²⁸Moisés coca caní jo'case'ere ro'tani ye'yejë'ën. Ba coca guanseni jo'case'e'ru tin yo'oguëna, samucua o samutecuabi baguë gu'aye yo'ose'ere ëñani, bain jubëni quëajëna, bacuabi baguëni oiye beoye ba'ijën, baguëni huani senjoñe bareña. ²⁹Ja'nca huani senjorena, yureca Riusu Zinni gu'aye yo'oni, baguëre jo'cani senjotoca, baguë bënni senjoja'ñete ro'tajë'ën. Quë'rë ta'yejeiye bënni senjosi'quë ba'ija'guë'bi. Jesucristo junni tonni, baguë ziere jañuni tonni, maire recoyo tënoni, baguë bainrebare mame re'huani baguëna, ja'anguëbi Cristo yo'ose'ere ro gu'aye ro'tani, Cristote ro jo'cani senjoni, Riusu Espíritu ai ba'iyé ro insise'ere gu'a güeni, ja'nca yo'otoca, Riusubi baguëni ai ba'iyé ai bëinreba bëinguë ba'ija'guë'bi. ³⁰Mai hua'na Riusuni ye'yesi'cua sëani, baguë coca caní jo'case'ere ro'taye poreyë mai. “Yë'ë se'gabi bain gu'aye yo'ocuaní bënni senjoñë” caguë yihuobi Riusu. Ja'nca caní jo'casí'quëbi yequëruna toyani jo'ca güesebi: “Mai Èjaguëbi baguë bain gu'a juchare ëñani, baguë bënni senjoñete bacuana huo'hueja'guë'bi” caní jo'case'e ba'iji. ³¹Ja'nca ba'iguëna, mai ta'yejeiyereba Èjaguë Riusubi bain gu'a juchare ëñani, bënni senjoreba senjoñe masiguëna, baguë bënni senjoja'ñete ro'tani ai huaji yëjën, gare bënni senjo güeseye beoye bañuni.

³²Mësacua yua Cristoní quë'rë ru'ru ye'yese'ere ro'tajë'ën. Cristo bainreba runni, ja'nрэbi yequëcuabi je'lo bajëna, mësacuabi gare ya'jaye beoye ai ba'iyé ai yo'ojën ba'ë. ³³Bain hua'nabí ëñajëna, mësacuaní ai gu'aye cajën, mësacuaní ai jëja huaijëna, mësacuabi ai yo'ohuë. Mësacua bainre'ga güina'ru gu'aye yo'ojëna, mësacua'ga bacua naconi te'e oijën, bacuare conjën ai yo'ohuë. ³⁴Mësacua bainre preso zeanni bajëna, mësacuabi bacuaní ai oijën conjën, bacuaní ëñajën sa'ë. Mësacuare je'lo bacuabi mësacua bonse, mësacua yijaña, si'ayete ro tëani base'eta'an, mësacua yua ai bojo recoyo re'huahuë. Mësacua carajeiye beoye baja'yete ro'tani, Quë'rë ai re'oye coní baja'guë'ë yë'ë cajën, bacua bonse tëase'ere ëñani, ai bojo recoyo re'huahuë mësacua. ³⁵Ja'nca coní baja'cua sëani, Jesucristote jo'caní senjoñe beoye ba'ijë'ën. Baguëni jo'caye beoye si'a recoyo ro'tajën ba'itoca, Riusubi baguë bayete mësacuana ai ba'iyé ro insireba insija'guë'bi. ³⁶Ja'nca ba'ija'cua sëani, quë'rë jëja recoyo bayete Riusuni senjë'ën. Ai yo'ojën ba'itoca, Riusu yëye se'gare yo'ozá cajën, güina'ru ya'jaye beoye yo'ojën ba'ijë'ën. Si'aye yo'oni tējini, ja'nрэbi Riusu ba'i re'otona ti'anni, baguë bayete te'e coní baja'cua'ë. Baguë coca caní jo'case'ere ro'tani, jëja recoyo re'huani bajë'ën:

³⁷ Rëño ñësebë se'ga ëjojën ba'ijë'ën.

Yë'ë Zin cuencuesí'quëbi te'e jëana mësacuana ti'anja'ñeta'an ba'iji.

³⁸ Ja'nca ba'iguëna, mësacua yua yë'ë re'o bainreba cuencuesí'cua sëani, yë'ë Zinni si'a recoyo ro'tajën ba'ija'cua'ë.

Baguëni si'a recoyo ro'taye ya'jatoca, mësacuare bojoma'iguëbi gare se'le re'oye ëñama'inë yë'ë.

³⁹Ja'an cocare cani jo'caguëna, mai ba'iyete ro'tajë'n. Riusu bain ba'iyete gare ya'jaye beoye ba'iyë mai. Yequëcuabi ya'jani, Cristote jo'cani senjojëna, Riusubi bacuani bënni senjoja'guë'bi. Riusubi baguë yo'oja'yete cani jo'caguëna, mai'ga baguë yo'oja'yete si'a recoyo ro'tajën, Riusu naconi carajeiye beoye ba'ijën, Riusu bainreba re'huasi'cua ba'ija'cua'ë mai.

La fe

11 ¹Riusu yo'oja'yete si'a recoyo ro'taye masiye yënica, ën cocare achani ye'yejë'n. Riusu yo'ojai cocare si'a recoyo ro'tajën banica, baguë cani jo'case'ere'ru güina'ru yo'oja'yete masireba masiyë mai. Mai ñaco se'gabi ëñani masiye porema'icuata'an, mai recoyobi ro'tani, baguë yo'oja'yete masireba masiyë mai. ²Mai ira bain ba'isi'cuabi Riusu yo'ojai cocare si'a recoyo ro'tajëna, Riusubi bacuani re'oye ëñani, bacuani bojobi.

³Ja'nca si'a recoyo ro'tajën banica, Riusu ën re'oto re'huani jo'case'ere te'e ruiñe masiyë mai. Riusu se'gabi coca caguë guansequëna, si'a ën yija re'oto saji'i. Ja'anre te'e ruiñe masiyë mai. ¿Guebi re'huani jo'caguë'ne? cato'ga, baguë re'huani jo'casi re'otore ëñani, Riusu yo'ose'ereba'ë cajën, si'a recoyo ro'tani masiyë mai.

⁴Ja'nca sëani, mai ira bain ba'isi'cuabi Riusuni si'a recoyo ro'tajën ba'ise'ere ro'tani ye'yejë'n. Abel hue'eguë ba'isi'quëbi Riusuni si'a recoyo ro'taguë sëani, baguë bayete Riusuna insini jo'caguë, Cain insise'e'ru quë'rë re'oye Riusuna insini jo'caguëña baguë. Ja'nca insini jo'caguëna, Riusubi Abelni ëñani bojoguë, baguë insini jo'case'ere coni baguëña. Ja'nca coni baguëna, Riusu re'oye ëñani bojose'e, Abel yua re'o bainguë ba'ise'e, ja'anre masiyë mai. Abel yua junni tonsi'quëta'an, baguë si'a recoyo ro'tani yo'ose'ere ëñani, Riusu re'oye yo'oja'yete masiyë mai.

⁵Enoc'ga Riusuni si'a recoyo ro'taguëre sëani, Riusubi baguëni bojoguë ëñani, Junni huesëye beoye ba'ija'guë caguë, baguëte ro huajë tëani saguëña Riusu. Saguëna, bainbi baguëte tinjañe gare poremateña. Yureca, Riusu coca cani jo'case'ere ëñato, Enoc re'oye yo'ose'ere masiyë mai. Si'a Enoc ba'isi umuguseñabi Riusuni bojo güesequë baquëña. ⁶Mai hua'na'ga Riusuni bojo güeseye yënica, Riusuni si'a recoyo ro'taye bayë. Ro'tama'itoca, Riusuni bojo güeseye gare porema'liñë mai. Riusuna ti'anni bojoye yënica, Riusu ba'iyete si'a recoyo ro'taye bayë. Ja'nca si'a recoyo ro'tajën, Riusure cu'ereba cu'enica, baguë ba'iyete maini ëñoni, maini ai bojo güeseji baguë.

⁷Noe'ga Riusu yo'oja'yete si'a recoyo ro'taguëna, Riusubi baguë re'o bainguë ba'iyete ëñani bojoguëña. Riusubi ën re'otore ñu'ñojeija'ñete Noeni quëani, yogute yo'oye guansequëna, Noebi ro baguë ñacobi ëñani,

Riusu yo'oja'yete masiye gare porema'iguëta'an, Riusu guansese'ere achani, te'e ruiñe yo'oni, ba yogute re'huani, baguë te'e bainre huajë hua'na ba'i güeseguëña. Ja'nca si'a recoyo ro'tasi'quëre sëani, Riusu re'o bainguëre re'huasi'quë baquëña. Si'a gu'a bainbi baguë recoyo ro'tani yo'oguë ba'ise'ere ëñani, bacua bënni senjoja'ñete masiye porereña.

⁸Abraham'ga Riusuni si'a recoyo ro'taguë, Riusu guansese'ere achani, Jaë'ë cani yo'oguëña. Më'ë yija coni baja'ye, ja'an yijana saijë'ën caguë guansequëna, Abrahambi sai bi'raguëña. Baguë saija'rute huesëguëta'an, huëni saquëña. ⁹Sani, baguë coni bajai yijana ti'anni, tin bain ba'iruta'an, bëani baquëña. Ja'nca ba'iguëbi Riusu insija'yete si'a recoyo ro'taguë, ro jo'ya ga'nihuëan huensi huë'e carajei huë'e se'gare baquëña. Baguë mamacua Isaac, Jacob, ja'ancua naconi te'e ba'iguë, si'acuabi Riusu insija'yete ëñajën ëjojën bateña. ¹⁰Riusu huë'e jobo gare carajeima'i jobo, ja'anruna bëani bazaniñë caguë ëjoguë baquëña Abraham.

¹¹Sara'ga Riusu yo'ojai cocare si'a recoyo ro'tago bacoña. Ai ira hua'go ba'igota'an, Riusu cani jo'case'e'ru zin hua'guëre të'ya rani bazaniñë cago ëjogoña. Baguë cani jo'case'ere'ru güina'ru yo'oja'guë'bi cagona, Riusubi ta'yejeiyereba yo'oni, bagoni zin ba güeseguëña. ¹²Ja'nca sëani, ja'an hua'guë Abraham hue'eguë, ai ira hua'guë zin cu'eye gare porema'isi'quëta'an, zin hua'guëni baguëna, baguë bain yo'je raisi'cuabi ai ba'iyë ai jai jubë jaijeijateña. Ma'choco hua'i, ziaya yëruhua mejara'carëan, ja'anre cuencueye poretoca, Abraham bain raisi'cua yua quë'rë jai jubë bateña.

¹³Ja'ancuabi Riusu insija'yete yuta comajën, Riusuni jo'caye beoye si'a recoyo ro'tajën, ën yijare jo'cani senjoni junteña. Bacua recoyobi Riusu insija'yete so'obi ëñani bojoreña. Ja'nca bojojën careña: “Riusu bayete coni baja'cua sëani, ro ën yija ba'iyete gare jo'cani senjoñu” careña, ën yijare rëño ñësebë se'ga ba'ija'cua sëani. ¹⁴Ja'nca cacuare achato, ëñere masiyë mai. Bacua si'arën ba'ijai yijare cu'eyë bacua. ¹⁵Bacua etani jo'casi yijare cu'eye ro'tamateña. Ja'anrute ro'tanica, ja'anruna go'iyë porere'ahuë. ¹⁶Ja'anruna go'imal'icua sëani, quë'rë ai re'o yija guënamë ba'i yija, ja'anruna sani bañu cajën, ëjojën ba'iyë. Ja'nca ba'ijënna, Riusubi baguë huë'e jobore bacuare re'huacaji'i. Re'huacaquëna, bacuabi baruna ti'añe ëjojën, Yë'ë Taita Riusu cajënna, Riusu'ga bacuani ai bojoreba bojoi.

¹⁷Ja'nrebi jë'te, Riusubi Abraham te'e ruiñe recoyo ro'tayete masiza caguë, Abrahamni coca guansequëña. “Më'ë zin Isaacre misabëna tëoni, baguëte boni, yë'ëna insijë'ën” caguë guansequëña. Ja'nca guansequëna, Abraham yua Riusu yo'oja'yete si'a recoyo ro'taguëbi Riusu guansese'ere yo'o bi'raguëña. Baguë zin gaña hua'guë, Riusu cani jo'case'e'ru baguëna insisi'quëreta'an, baguëte Riusuna go'ya bi'raguëña. ¹⁸Isaac ba'iyete cato,

Riusu coca cani jo'case'ere ëñani masiyë: “Isaac se'gabi zin cu'eguëna, më'ë bain yo'je raija'cuabi ai jai jubë jaijeija'cua'ë” cani jo'caguëña Riusu. ¹⁹Ja'nca cani jo'caguëna, Abrahambi Riusu guansese'ere achani, ja'ansi'quë caguëña: “Baguëte Riusuna insitoca, junni huesëtoca, Riusubi baguëte huajë hua'guëre se'e re'huaye masiji” caguëña. Ja'nca cani, ja'nрэби Riusuna insi bi'raguëna, Riusubi baguëte huajë hua'guëre go'yaguëña. Riusu raoja'guë junni tonni huajë raija'yete masi güeseguëña.

²⁰Ja'nрэби jë'te, Isaacbi Riusuni si'a recoyo ro'taguë, baguë mamacua Jacob, Esaú hue'ecuaní Riusu re'oye yo'ojai cocare cani jo'caguëña.

²¹Ja'nрэби Jacob yua ai ira hua'guë ju'in bi'raguëbi Riusu yo'oja'yete si'a recoyo ro'taguë, baguë ro'oguë sai tubëna rëanni rohuoni, Riusuni recoyo bojoguë, baguë naje hua'na, José mamacua, ga ba'i hua'guëni Riusu re'oye yo'ojai cocare cani jo'caguëña. ²²Ja'nрэби jë'te, José junni huesë umuguseña ti'anguëna, José yua Riusu yo'oja'yete si'a recoyo ro'taguëbi baguë baina cani achoguëña: “Israel bainbi Egipto yijabi gare saijëna, yë'ë gu'anre sani, Riusu insijai yijana sani tanjé'ën” cani achoguëña.

²³Ja'nрэби Moisesre të'ya rani, baguë pë'caguë sanhuëbi baguëte ëñani, Ai re'o hua'guë ba'iji cajën, Riusu yo'oja'yete si'a recoyo ro'tajën, baguëte samute ñañaguë hua'i yahueni bareña. Bain ëjaguëbi zin huaiye guansesi'quëta'an, gare huaji yëye beoye baguëte yahueni bareña.

²⁴Ja'nрэби Moisesbi ira hua'guë runni, Riusu yo'oja'yete si'a recoyo ro'taguëbi bain ta'yejeiye ëjaguë Faraón mamacote jo'cani senjoguëña. Bago mamaquë ba'iyë yëma'inë yë'ë caguë, ²⁵yë'ë gaje bain naconi te'e baza caguëña. Faraón huë'ere ba'iguë, gu'a jucha yo'oni rëño ñësebë se'ga bojoguë ba'iyë yëmaquëña. Baguë te'e bain naconi ba je'o bacua ro'ire ai yo'oye ru'ru yëguë baquëña. ²⁶Ai yo'oguë ba'iguëta'an, Riusu Raoja'guëreba ai yo'oja'yete ro'tani, Riusu insija'yete ai bojoguë ro'taguëña. Egipto yija bonse se'gare coní baye yëma'iguëbi Riusu ta'yejeiyereba insija'yete quë'rë bojoguë coza caguëña. ²⁷Ja'nca cani, Riusu yo'oja'yete si'a recoyo ro'taguëbi Egipto yijare jo'cani senjoguëña. Bain ëjaguë Faraonbi ai bëinguëta'an, baguëni huaji yëmaquëña. Riusu ba'iyete bain ñacobi ëñañe porema'iguëta'an, baguë recoyobi ëñani masiguë baquëña. Ja'nca ba'iguëbi ai jëja bani, Faraonni huaji yëmaquë baquëña Moisés.

²⁸Riusubi guansequëna, Moisés yua Riusu yo'oja'yete si'a recoyo ro'taguëbi Pascua yo'ozá caguë, ba oveja bonsëguëte huani, baguë ziere inni, Ba ru'ru të'ya raisi'quëre huani senjoja'guëbi maire huesoma'ija'guë caguë, ba ziere bain huë'e anto sa'ro ca'ncoñana cha'juani jo'caye guansequëña. ²⁹Ja'nрэби, Israel bainbi Riusu yo'oja'yete si'a recoyo ro'tajën, Ma Zitarate je'enjën sateña. Yija ma'aja'an saiye'ru jobo zitara saijën jenteña. Je'enjëna, Egipto bain hua'nabi, Bacuana tuni huaiñu cajën be'tereña. Be'teni huaiye ro'tacuata'an, zitarana rucani huesëreña.

³⁰Ja'n'rëbi jë'te, Riusu bainbi baguë yo'oja'yete si'a recoyo ro'tajëna, Jericó huë'e jobo gata tu'ahuëbi ñañani tanguëña. Siete umuguseña të'ljeiye ganijëna, ñañani tanguëña. ³¹Tanguëna, Rahab hue'ego, ba huë'e jobo baingo, ëmë yësi'cota'an, Riusu yo'oja'yete si'a recoyo ro'tago sëani, bago bain Riusuni achama'icua naconi huesëmacoña. Riusu bain yahue ëñajën rajëna, bagobi bojogo, bacuani caca güeseni congöña. Ja'nca re'oye yo'osi'co sëani, huesëni carajeimacoña.

³²Yequëcua'ga Riusu bain hua'na yo'ojën ba'ise'ere quëaye caraji yë'ëre. Gedeón, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel, yequëcua Riusu bain raosi'cua, bacua yo'ojën ba'ise'ere quëaye caraji yë'ëre. ³³Bacuabi Riusu yo'oja'yete si'a recoyo ro'tajën, yequëcuabi ai jai jubëan bainni guerra huani zeanreña. Yequëcuabi gu'a bainni justicia yo'oreña. Yequëcuabi Riusu insija'yete ya'jaye beoye ëjoni coreña. Yequëcuabi airu yai ainja'ñete ëñani, airu hua'nani quë'rë jëja bajën ënsereña. ³⁴Yequëcuabi, ai jai toa uni si'aguëna, yayoreña. Yequëcuabi, bain huani senjocua rajëna, jëajën gatini sateña. Yequëcua jëja beo hua'na ba'icuata'an, ta'yejeiye yo'oni, jëja bacuare saoni senjoreña. Yequëcua guerra huajën saisi'cuabi ta'yejeiye yo'oni, bacuare je'o bacua si'acuani zeanreña. Yequëcuabi, tin yija soldado jubëan rajëna, bacuani bi'rani saoreña. ³⁵Yequëcua romí hua'na'ga Riusu yo'oja'yete si'a recoyo ro'tajëna, bacua bain junni huesëcuabi go'ya rani bacuana ti'anni bateña.

Yequëcua Riusu bain hua'na'ga ai yo'oreña. Gu'a bainbi ai jëja huajën si'nsejën, Yëquëna yo'ojën ba'iyë'ru te'e yo'ojën ba'itoca, mësacuare huajë hua'nare etoyë careña. Cajëna, Riusu bainbi sehuoreña: “Bañë. Mësuacuabi yë'ëre huani senjotoca, Riusu naconi ba'iguë quë'rë re'oye bojoguë ba'ija'guë'ë yë'ë” cajën sehuoreña. ³⁶Sehuojëna, yequëcua gu'a bainbi yequëcua Riusu bainre ai hui'ya jayareña. Yequëcuare ga'ni za'zabobi ai jëja si'nserëña. Yequëcuare preso zeanni guënameñabi huenni ya'o huë'ena guaoni jo'careña. ³⁷⁻³⁸Yequëcuare guerra hua hua'tibi huani senjoreña. Yequëcuare ai gu'aye yo'oreña. Beo re'otona saoni senjojëna, Riusu bainbi oveja ga'ni, chivo ga'ni, ja'anbi sayani beo re'otore ba'ijën, aonre cu'e ganojën, ai yo'oreña. Aon gu'ana ju'injën, oco ëayena ju'injën, ja'si neni ai yo'ojën, beo re'oto, cu re'oto, si'a re'otore ba'ijën, aonre cu'e ganojën, yija gojeñana cainjën ai yo'oreña. Ai yo'ojëna, gu'a bainbi careña: “Mësuacuabi Riusure jo'cani senjotoca, mësuacuare huajë hua'nare etoyë yëquëna” cajëna, bacuabi yëma'iñe sehuoreña. Ja'nca sehuojën, ën yija bainbi bacuani ai gu'aye yo'ojëna, ën yijare gare ba'iyë ro'tamajën bateña. Quë'rë re'o hua'na sëani, quë'rë re'orute ba'iyë ro'tajën ëjoreña. ³⁹Ja'nca ëjojën, Riusu yo'oja'yete si'a recoyo ro'tajën, Riusu re'o bain casi'cua ba'icuata'an, Riusu ta'yejeiyereba insija'ye, ja'an cani jo'case'ere yuta comajën, junni tonreña. ⁴⁰Riusu

ta'yejeiye yo'oja'ye, Cristote raoye yuta caraguëna, Riusu ta'yejeiye insija'yete ëjoye bareña. Ëjoni, ja'nrëbi jë'te, mai naconi Cristoni te'le zi'inni ba'ijën, si'a jubëbi Cristo re'o bainreba runni ba'iyete bareña.

Fijemos la mirada en Jesús

12 ¹Yureca, mai ira bain ba'isi'cua ai jai jubëbi Riusu yo'oja'yete si'a recoyo ro'tajën, mai yure yo'oja'yete ëñajën ëjoye'ru ba'ijënna, mai'ga Riusu yëyete si'a jëja yo'ojën bañuni. Si'a gu'a jucha guaja beoye yo'ojën ba'iyete gare jo'cani senjoni, gare gu'a recoyo re'huaye beoye bañuni. ²Jesús ba'iyete se'gare ro'tajën, baguëni si'a recoyo ro'tajën, Riusu yëyete si'a recoyo ro'tajën bañuni. Jesucristo si'a jëja yo'oguë ba'ise'ere ro'tani, Riusu bojo güeseja'yete ëjoguë ba'ise'e'ru baji'i. Ga bainbi baguëni ai gu'aye yo'ojën, gu'a bainre huani senjoñe'ru yo'ojën, crusu sa'cahuëna baguëte quenjën, baguëte huani senjojënna, baguëbi jëyete gare ro'tama'iguë baji'i. Yë'ë Taita naconi bojoreba bojoguë baza caguë, junni tonbi baguë. Junni tonni, ja'nrëbi se'le go'ya rani, Riusu jëja ca'ncona bëani, ai ta'yejeiyereba Ëjaguëre re'huasi'quë baji'i Jesús.

³Mësacuabi jëja beo recoyo re'huama'iñe cajën, baguë ai yo'oguë ba'ise'ere ro'tani, gare guajaye beoye Riusu yëyete si'a jëja yo'ojën ba'ijë'ën. Gu'a bainbi baguëni je'o bani, baguëni gu'ayereba gu'aye yo'ojënna, mësacua ai yo'oyete oimajën ba'ijë'ën. ⁴Mësacuabi gu'a jucha gare yo'oma'iñe cajën, ai yo'ojën ba'icuata'an, Jesús ai yo'oguë ba'ise'e'ru ai yo'oye caraji mësacua. Jucha yo'oye beoye ba'iyete cajën, yuta junni tonma'ë mësacua. ⁵Ja'nca junni tonma'icuabi Riusu yihuo coca cani jo'case'ere huanë yeye'ru ëñoñë mësacua. Riusubi baguë mamacuani bojora'rë huaiguëna, baguë yëyete yo'oye ye'yejën ba'ijë'ën. Ën cocare achani ro'tajë'ën:

Riusubi më'ëni bojora'rë huaiguëna, Riusure gu'aye ro'tama'ijë'ën, mami.

Ja'nca huaiguëna, baguë yo'ore ya'jama'ijë'ën.

⁶Si'a baguë bain re'huasi'cua, baguë mamacua caguë, ja'ancuani ai yëreba yëguë sëani, bacua si'acuani bojora'rë huaiguë, bacuani re'oye ye'yoji baguë.

⁷Ja'an cocare achani, Riusu bojora'rë huaiyete ye'yeni masijë'ën. Mësacuani ja'nca huaitoca, baguë mamacuani yo'oye'ru mësacuani bojora'rë huaiguë ye'yoji. Pë'caguë sanhuë bojora'rë huaiyete ro'tani ye'yejë'ën. Bacua zin hua'nani ai yëtoca, bacuani bojora'rë huaijën ye'yoyë. ⁸Riusu'ga si'a baguë bainni ai yëguë sëani, si'acuani bojora'rë huaiguë ye'yoji. Mësacuani bojora'rë huaima'itoca, mësacuani yëma'iji. Ro huacha zin hua'na ba'icuare'ru mësacuani ëñaji. ⁹Mai pë'caguë sanhuë'ga maini bojora'rë huaijënna, bacuani ai re'oye ëñajën,

Jaè'è cajèn ba'nhuè mai. Ja'nca cajèn ba'isi'cuabi mai Taita Riusu carajeima'iguèni què'rè ai re'oye èñajèn Jaè'è cajèn ba'itoca, baguè naconi gare carajeiye beoye ba'ija'cua'è. ¹⁰Mai pè'caguè sanhuèbi maini bojora'rè huaito, ro bacua yèye se'gare yo'ojèn, rēño nēsebè se'ga maire huaijèn ba'nhuè. Mai Taita Riusu'ga maire huaito, maini re'oye ye'yoye se'gare ro'tani, baguè jucha yo'oye beoye ba'iyè'ru gare jucha beocuare maire re'huani, maini baji. ¹¹Maire ja'nca huaiguèna, maibi yurera ai yo'oyè. Gare bojoma'iñe huanoji. Ai ja'siye ai yo'oguèta'an, Riusu ba'iyete bojora'rè ye'yèjèn, recoyo re'o huanofe ba'icua ruinjèn, Riusu re'o bainre re'huasi'cua ba'iyè mai.

El peligro de rechazar la voz de Dios

¹²Ja'nca sèani, Riusu bojora'rè huaise'ebi ai yo'otoca, gu'aye ro'taye beoye ba'ijè'èn. Ro guajaye beoye ya'jamajèn ba'ijè'èn. Recoyo pa'npò èaye beoye ba'ijèn, jèja recoyo re'huani, ¹³Riusu yèyete te'e ruiñe yo'ojèn ba'ijè'èn. Mèsacua jubè bain ba'icua yequècuabi Riusu yèyete te'e ruiñe yo'oye ti'anma'itoca, bacuare ro jo'cani senjomajè'èn. Bacuare oijèn conjèn, bojora'rè yo'ojèna, recoyo jèja bacuare re'huasi'cua ba'ija'cua'è.

¹⁴Mèsacua porese'e'ru yo'ojèn, si'acuani recoyo bojo güesejèn ba'ijè'èn. Sa'ñeña coca huamajèn ba'ijè'èn. Mai Èjaguè Riusu jucha beoyete ro'tajèn, baguè ba'iyè'ru ba'iyè ro'tajèn, mèsacua porese'e'ru baguè yèyete yo'ojèn ba'ijè'èn. Ja'nca yo'oma'itoca, Riusu naconi te'e ba'iyè gare porema'iñè. ¹⁵Mèsacua te'e jubè bainre èñajèn, si'acuare Cristoni recoyo bojoye conjè'èn. Yequècuabi Cristore bojoma'itoca, yequèrè sa'nti recoyo re'huani, bacua bainni gu'aye ro'ta güeseyè. Gu'aye ro'ta güesetoca, ai jai jubè bainbi güina'ru gu'aye ro'tani, Riusu senjosi'cua ruiñè. ¹⁶Yequècuabi sa'ñeña yahue bani a'ta yo'oma'iñe cajèn, si'a mèsacua te'e jubè bainre èñajèn conjèn ba'ijè'èn. Yequècua'ga mai Èjaguè yèyete yo'oye jo'cani senjomajè'èn cajèn, si'a jubè bainre èñajèn conjèn ba'ijè'èn. Mai ira bainguè ba'isi'què Esaú hue'eguè ba'isi'què, baguè yo'ose'ere ro'tani ye'yèjè'èn. Èja mami hue'eguè sèani, baguè taita bayete si'aye conì baja'guè baquèña. Ja'nca ba'iguèbi baguè yo'jeguè aon conì aiñe ro'ire baguè èja mamire baguèna insiguèña. ¹⁷Insini, ja'nrebi jè'te, baguè taita bayete coza caguèna, baguè taitabi ènseguèña. Baguèna insiye poremaquèña. Esaúbi ai ota oiguè senguèreta'an, baguè taitabi tin yo'oye gare beoguèña. Mèsacua'ga Esaú yo'ose'ere ro'tani, Cristo yèyete yo'oye gare jo'cani senjomajèn ba'ijè'èn.

¹⁸Mèsacua yua Riusu ba'iruna ti'anni baguèni bojoto, Israel bain ai ba'irèn ba'isi'cua ti'añe'ru ti'anma'icua'è. Bacua'ga Riusu cubèna ti'anni èñato, ai huaji yèye huanoguèña bacuare. Ai jai toa zènguèña. Zijei re'loto cato, ai na'isibè baquèña. Ai jèja tutuguèna, ¹⁹ja'nrebi Riusu coneta

juiye achoguëña. Ja'nrëbi ai jëja coca caye achoguëña. Ja'nca achoguëna, bain hua'nabi achani, Se'e ja'an coca caye beoye ba'ijë'ën, Riusuni senteña. Ja'nca caguëna, bacuabi ai huaji yëjën, achaye poremateña. ²⁰Riusubi coca guansegüë, “Yë'ë ba'i cubëte pa'roma'ijë'ën. Bain hua'na, jo'ya hua'na'ga pa'rotoca, gatabi, hui perebi huani senjojë'ën” caguë guansegüëna, bacuabi ai huaji yëjën, Riusu guanse cocare quë'rë se'e achaye ti'anmateña. ²¹Moises'ga Riusu cubëte ëñaguë caguëña: “Ai huaji yaye'ë. Ai huaji yëguë to'ntoyë yë'ë” caguëña.

²²Mësacuata'an yua Riusu ba'iruna ti'anto, ën yija Jerusalén huë'e jobona ti'anmaë'ë mësacua. Riusu guënamë re'oto, baguë bainreba në'cajairu, baguë ta'yejeiye huë'e jobo mame re'huasiru, ja'anruna ti'anni, mai ta'yejeiye Riusuni ëñañe poreyë mësacua. Ja'anruna ti'anni ëñato, Riusu guënamë re'oto yo'o con hua'na ai jai jubëbi bojoreba bojojën nëcayë. ²³Cristo bainreba ai jai jubë mame recoyo re'huasi'cua bacua ëja mami hue'ejën ba'icua, ja'ancuabi te'erute në'casi'cua ba'iyë. Mai ta'yejeiyereba Riusu yua baguëre je'o bacuani bënni senjoni tëjisi'quëbi yua ja'anrute ba'iji. Riusu re'o bain casi'cua, baguë yëyete ya'jaye beoye yo'ojën ba'isi'cua, ja'an re'o bain ba'iyë'ru re'huasi'cuabi ba'iyë. ²⁴Mai ta'yejeiyereba Jesús hue'eguë'ga ba'iji. Mai ba'iyete Riusuni sencaiguëbi mai ro'ire mame coca caní jo'ca güeseza caguë, baguë zie jañuni tonse'ebi maire recoyo mame re'hua güesebi. Abel zie jañuni tonse'ëru tin ba'iji. Abel ziere ro'tato, Cainre bënni senjose'e se'gare ro'tayë. Jesús ziere ro'tato, mai jucha saoni senjose'e se'gare ro'tayë. Mai mame re'huase'ere ro'tajën bojoyë.

²⁵Riusubi yurera mësacuaní coca caguëna, mësacua ëñare bajën, baguë cocare te'e ruiñe achajën, baguëte güeye beoye ba'ijë'ën. Israel bain ru'ru ba'isi'cuabi, Riusubi ën yijare baguë guanse coca caní jo'caguëna, ro achajën, baguëte gu'a güereña. Güerena, Riusubi bënni senjoguëna, gare jëaye beoye bateña. Ja'nca batena, mësacua quë'rë ai ta'yejeiye ëñare bajën, Riusu coca guënamëbi caní jo'caguëna, te'e ruiñe achajën, baguëte güeye beoye gare ba'ijë'ën. Baguëte güetoca, quë'rë ta'yejeiye ai bënni senjosi'cua ba'ija'cua'ë mai. ²⁶Riusubi Israel bain ru'ru ba'isi'cuani guanse coca caní jo'caguëna, yijabi ai ñu'cuye baquëña. Baguëna, yurera baguë mame coca caní jo'case'ere achajë'ën: “Yë'ë se'e ñu'cue güeseye yurera ti'anja'ñeta'an ba'iji. Ën yija re'oto, guënamë re'oto'ga, mai ëñañe poreyete gare ñu'cue güeseni tëjijyë” caní jo'cabi Riusu. ²⁷Baguë coca “Gare ñu'cue güeseni tëjijyë” ja'an cocare ro'tato, baguë ën re'oto re'huani jo'case'e, mai ëñañe poreyete, ja'anre ñu'cue güesequëna, si'aye beoru ñañani tainguëna, saoni senjoja'guë'bi baguë. Ja'nca saoni senjoguëna, baguë ba'i re'otobi gare ñañani tainma'iguë sëani, gare si'arën bëani ba'ija'guë'bi ba'iji. ²⁸Ja'nca ba'iguëna, Riusu

carajeima'li re'otore ro'tajën, Riusuni surupa cajën bojojën bañuni. Maibi ja'an re'oto ba'iyete coní baja'cua sèani, Riusuni si'a recoyoreba ai yějën, baguè ta'yejeiyereba ba'iyete bojojën, baguèni gugurini rëinjën, ²⁹mai Riusubi toa uni si'aye'ru gu'a bainre bënni senjoguè sèani, baguè ta'yejeiye yèye se'gare te'e ruïne yo'ojën bañuni.

Como agradar a Dios

13 ¹Yureca, mësacua te'e huè'e bainni oijën coñe'ru Cristo bainre'ga ai oijën conjën ba'ijj'ën. ²Mësacuabi bacuare huesëjën ba'itoca, mësacua huè'ena bacuare choini, bacuare bojojën cuirajën ba'ijj'ën. Gare güeye beoye bacuare cuirajën ba'ijj'ën. Yequëcuabi ja'nca cuirajën, Riusu raosi'cua ba'ijjënna, huesëhuè. Bacuare cuirajënna, Riusubi ba bainni què'rè ai ba'iyè re'oye yo'obi.

³Riusu bain preso zeansi'cuare'ga oijën conjën cuirajën ba'ijj'ën. Bacuare huanè yema'ijj'ën. Bacua ai yo'ojën ba'iyete ro'tajën, bacuani recoyo ai ba'iyè ai oijën conjën ba'ijj'ën. Yequëcua, Riusu yo'o coñe ro'ire si'nse'si'cua, ja'ancuare'ga oijën conjën ba'ijj'ën. Mësacua bainreba te'e zi'inni ba'icua sèani, bacuabi ai yo'ojënna, oijën conjën ba'ijj'ën.

⁴Mësacua si'acuabi huejasi'cua banica, mësacua sa'ñeña bayete te'e ruïne ro'tajën ba'ijj'ën. Yequëcuani yahue baye beoye ba'ijj'ën. Ja'nca yahue bani a'ta yo'ocua ba'ijjënna, Riusubi bacuare ai bënni senjoja'guè'bi.

⁵Curire ba ëaye beoye gare ba'ijj'ën. Mësacua baye se'gare ro'tajën, Riusu insise'ere bojojën ba'ijj'ën. Riusu cani jo'case'ere ro'tajën, baguè conni cuirayete masijj'ën: “Mësacua bonse carayete masiyè yè'ë. Mësacuani gare jo'cani senjoma'iguè'bi mësacuani re'oye conni cuiraja'guè'ë yè'ë” maini cani jo'cabi Riusu. ⁶Ja'nca cuiraguè sèani, maibi jëja recoyo re'huani, bainni bojojën caye poreyè:

Mai Èjaguè Riusubi yè'ëni conni cuiraye masiji.

Ja'nca masiguèna, bainbi yè'ëni gu'aye yo'oye ro'tatoca, gare huaji yèye beoye ba'iyè yè'ë.

Ja'an cocare cajën, Riusuni bojojën bañuni.

⁷Cristo bain ëjacuabi Riusu cocarebare mësacuani què'ani ahojënna, bacua yo'ojën ba'ise'ere, bacua si'a recoyo ro'tajën ba'ise'ere, bacua ën yija ba'isi umuguseñare, ja'anre ro'tani, bacua yo'ojën ba'ise'e'ru güina'ru yo'ojën ba'ijj'ën.

⁸Bacuabi beojënna, Jesucristoca gare carajeiye beoye mai naconi si'arën ba'iji. Baguè coca cani jo'case'e'ru gare tin yo'oye beoye ba'iji.

⁹Ja'nca sèani, yequëcuabi tin cocare ye'yojën raijënna, gare coque güesema'ijj'ën. Riusubi maire jo'caye beoye conni cuiraguè sèani, baguè coñe se'gare ro'tani, jëja recoyo re'huani ba'ijj'ën. Judío ëjacuabi ti'anni, Ja'an aonre ainma'itoca, jëja recoyo re'huani huajëyè, ja'an cocare guanse

bi'ratoca, bacuani achama'lijë'n. Ja'an guansese'ere achani yo'ocuaca re'oye ba'imali'ñë.

¹⁰Mai ba'iyete cato, Cristobi mai ro'ire junni tonguëna, Riusubi ai ta'yejeiye yo'oguëna, baguë bain ruën'ë mai. Ruinjëna, judío bainbi, Riusu bain ruiñu cajën, Moisés ira coca guanseni jo'case'ere achani te'e ruiñe yo'ojën ba'iyë. Ja'nca yo'ojën ba'icuabi mai naconi Riusu bain ba'iyë gare porema'ñë. ¹¹Ja'nca ba'iyë porema'ñëte masiye yëtoca, Moisés ira coca cani jo'case'ere ëñani ye'yejë'n. Pairi ta'yejeiye ëjaguëbi jo'ya hua'nare huani, bacua ziere inni, Riusu Ba'irureba casiruna cacani, bain gu'a juchare saoni senjojë'n caguë, Riusuna insiguë baquëña. Insini, ja'nrebi jo'ya hua'na ga'nihuëanre huë'e jobo ca'ncona sani ëoguë baquëña. Ja'nca cani jo'case'eru yo'ojën bateña. ¹²Ja'nrebi yo'je, Jesusbi mai gu'a jucha ro'ire crusu sa'cahuëna junni tonguë, baguë ziere jañuni tonguë, ja'nca yo'oguëbi judío bain huë'e jobo ca'nco reosi'quë baji'i. ¹³Ja'nca sëani, maibi Jesusni si'a recoyo ro'tani, baguë bain ruinto, judío bain yo'ojën ba'iyete gare jo'cani senjoñe bayë mai. Ja'nca jo'cani senjojën, Jesús ai yo'oguë ba'ise'le'ru güina'ru ai yo'oye bayë mai, je'o bacuabi maire gu'aye yo'ojëna. ¹⁴Ën yija bain yo'ojën ba'iyë'ru yo'ojën ba'itoca, Riusu bainreba ba'iyë ti'anma'ñë mai, bacua huë'e jobo yua carajeija'ye sëani. Cristo'ga maire tëani baguë sëani, baguë naconi si'arën ba'ijën ba'ija'cua'ë mai. ¹⁵Ja'nca sëani, judío bain yo'ojën ba'iyë'ru jo'ya hua'na ziere Riusuna insiye beoye bañuni. Riusuni bojoto, Jesucristo zie jañuse'ere ro'tani, Riusuni bojoreba bojojën, baguë ta'yejeiye ba'iyete si'a jëja cani achojën bañuni. ¹⁶Ja'nrebi, Riusuni bojojën, yequëcuan re'oyereba yo'ojën ba'ijë'n. Ja'an yo'oye huanë yemajën ba'ijë'n. Mësacua bonsere bonse beocuana ro insini huo'huejëna, Riusubi ëñani ai bojoi.

¹⁷Mësacua jubë ëja bainbi guansejëna, Jaë'ë cajën, bacua caye'ru yo'ojë'n. Bacua'ga Riusu guanseni jo'case'le'ru mësacua ba'iyete ëñajën, Zupaibi tëteni bama'ñë cajën, mësacuani coca guanseyë. Bacua guanseyete te'e ruiñe yo'otoca, Riusuni bojojën sehuoye poreyë. Mësacuabi te'e ruiñe yo'oma'itoca, bacuabi mësacuare bënni senjoñete ëñani, Riusu bëñete sa'ntijën ba'ija'cua'ë. Ja'nca sëani, bacuare achani, te'e ruiñe yo'ojën ba'ijë'n.

¹⁸Yureca, yë'ë, yë'ë gajecua, yëquëanre uajën, Riusuni sencaijën ba'ijë'n. Gare gu'aye yo'oye beoye ba'ijën, te'e ruiñe yo'oye se'gare ro'tajëna, ja'nca sencaijën ba'ijë'n. ¹⁹Ja'nca si'a jëja yo'ojën ba'itoca, Riusubi yë'ëre conguë, yë'ëre quë'rë besa mësacuana ti'an güeseja'guë'bi.

Bendición y saludos finales

²⁰Ja'nca yë'ëre sencaijëna, yë'ë'ga mësacuare Riusuni sencaiguë ba'iyë. Mai ta'yejeiyereba Riusubi maire bojo recoyo bacuare re'huaye

masiguëbi mai Èjaguë Jesús zie jañuni tonse'ere ëñani, yë'ë coca cani jo'case'e'ru te'e ruiñe yo'ozu caguë, baguë Zin Jesusre go'ya rai güeseni, oveja jo'ya hua'na conni cuiraye'ru mai ta'yejeiyereba conni cuiraguëte baguëte re'huabi. ²¹Ja'nca re'huaguëna, mësacua ba'iyete sencaiguë ba'iyë yëquëna. Mësacua se'gabi baguë yëyete yo'oye ti'anmajëna, baguë ta'yejeiyereba yo'oni conja'guë cayë. Baguë yëyete ai re'oye yo'oye porecuare mësacuare re'huaja'guë cayë. Ja'nca re'huaguëbi yëquëna're'ga ja'nca re'huaguëna, baguë yëye se'gare ro'tajën, Jesucristobi conguëna, baguëni bojo güeseye yo'oye yëyë yëquëna. Ja'nca yëcuabi Cristo ta'yejeiyereba ba'iyete gare caraye beoye bojojën, cani achojën bañuni.

²²Yureca, yë'ë bain sanhuë, yë'ë yihuo coca toyani jo'case'e yua ai coca toyani jo'cama'isi'quë sëani, ya'jaye beoye achajën ye'yejën ba'ijë'ën. ²³Mai te'e bainguë Timoteore'ga quëayë yë'ë. Preso zeansi'quë ba'iguëna, baguëte etoreña. Ja'nca etasi'quëbi yë'ëna yureña raitoca, baguëbi conguëna, mësacuana ëñaguë saiyë yë'ë.

²⁴Mësacua ëja bain, mësacua gaje bain, si'acua Cristo bain jubëreba ba'icuanu saludacajë'ën. Cristo bain Italia yijabi raisi'cua'ga mësacuanu saludaye cahuë.

²⁵Mësacua jubë si'acuabi Cristo ta'yejeiye insise'ere conu bani, recoyo bojojën ba'ijë'ën, cayë yë'ë. Ja'nca raë'ë. Amén.

SANTIAGOBI

Utire toyani saobi

Saludo

1 ¹Yë'ë, Santiago hue'eguë, Riusure yo'o conguë, mai Èjaguë Jesucristore yo'o con hua'guë, ja'anguëbi ba'iyë yë'ë. Ja'nca ba'iguëbi utire toyani, mësacua Israel bain Cristoni te'e zi'inni ba'icua, yequëcuabi je'o bajëna, si'aruanna gatini saisi'cua ba'ijëna, mësacuani saludaguë saoyë yë'ë.

La sabiduría que viene de Dios

²Yë'ë bain ai yësi'cua, mësacuabi ai yo'ojën ba'itoca, bojo recoyo re'huani ba'ijë'ën. ³Cristoni si'a recoyo ro'taye gare jo'caye beoye bañuni cajën, ai yo'ojën ba'icuata'an, quë'rë jëja recoyo re'huani, Cristoni quë'rë te'e ruiñe'ru recoyo ro'tajën ba'iyë mësacua. Ja'anre te'e ruiñe ye'yejën ba'ijë'ën. ⁴Quë'rë jëja recoyo re'huañu cajën, Cristo ba'iyë bojora'rë ruiñe, ja'anre jo'caye beoye ro'tani, mësacua ai yo'ojën ba'iyete güeye beoye ba'ijë'ën. Ja'nca ba'itoca, mësacuabi Cristo ba'iyete re'oye ye'yesi'cua ruinjën, baguë naconi te'e zi'inni, gare jo'caye beoye ba'ijë'ën.

⁵Mësacuabi ye'yeye caratoca, Riusu coñete senjë'ën. Ja'nca senjëna, Riusubi gare ënseye beoye baguë masiye yo'oyete mësacuani masi güeseji. Si'a bain baguëni senjën ba'itoca, baguë masiye yo'oyete caraye beoye masi güeseji. Gare bëiñe beoye ja'nca te'e ruiñe masi güeseji maire. ⁶Baguë masi güeseyete sentoca, baguëni si'a recoyo te'e ruiñe ro'tajën senjë'ën. Yequërë yë'ëni masi güesema'iguë, ja'anre catoca, Riusubi gare coñe beoye maini masi güesema'iji. Ja'nca cajën ba'icuabi, Riusuni recoyo ro'taye caracua sëani, yua jai ziaya të'a tutu saoni senjose'e'ru ba'iyë. Riusu ye'yose'ere yo'ozacacuata'an, ro tin ro'ta bi'rajën, ro huesëjën ba'iyë. ⁷⁻⁸Yurebi, Riusuni gue ëase'ere sento, ja'nrebi ro'tama'i cocare caguë, Yequërë yë'ëre sehuoma'iguë, ja'anre cama'ijë'ën. Ja'nca cacuabi Riusuna coye ro'tatoca, gare insiye beoye sehuoma'iji Riusu.

⁹Riusu bain bonse beo hua'na, ta'yejeiye beoni'ga, Cristoni si'a recoyo ro'tajën ba'itoca, bojojën ba'ijël'ën. Riusubi mäsacua eñaguë, Ta'yejeiye ba'icua ba'iyë mäsacua, caji. ¹⁰Yequëcua Riusu bain ai bonsere batoca, ta'yejeiye beo hua'guë runza cajën bojojën ba'ijël'ën. Bonse bacua yua jo'ya coro carajeiye'ru besa carajijën ba'iyë. ¹¹Ënsëguëbi etani, ja'n'rëbi ai ja'suye së'iguëna, jo'ya corobi ja'ansirën güeanni si'aji. Re'o coro ba'ise'ebi ro besa carajiji. Bonse ëjacua'ga ja'nca carajeiye'ru güina'ru, Quë'rë bonsere coní baza cacuata'an, gare carajijën ba'iyë.

Pruebas y tentaciones

¹²Riusu ma'aja'an gare jo'caye beoye ganijën ba'icua, ai yo'ojën ganitoca, ja'ancuabi ai bojo hua'na ruiñë. Ai yo'ojën ba'isi hua'na ba'ijënna, Riusubi bacua coja'yete bacuana ro insiji. Huajëyereba huajëcuare bacuare re'huani, bacuani si'arën baji. Riusuni ai yësi'cua ba'ijënna, ja'an insija'ye bacuani zoe quëani jo'cabi Riusu. ¹³Yequëbi Riusu ma'aja'an ai yo'oguë ganini, ja'n'rëbi quëñëni, gu'a juchana gurujaitoca, ja'anguëbi, Yequërë Riusubi yël'ëni gurujai güesebi cama'iguë. Ja'nca catoca, gu'aye ro'taji baguë. Riusu yua gu'a juchana gare gurujaima'iguëbi bainni gu'aye yo'oye gare choima'iji. ¹⁴Bain se'gabi ro gu'aye yo'o ëaye ba'ijën, Yël'ë yëse'ere yo'ozca cajën ba'iyë. ¹⁵Ja'nca yëcuabi ro ro'tajën, gu'a juchare yo'oyë. Ja'nca yo'ojën, yua quë'rë gu'ajijën, gare junni carajeicua ruiñë.

¹⁶Yël'ë gaje bain hua'na, yël'ë ai yësi'cua, mäsacua gare huacha ro'taye beoye ba'ijël'ën. ¹⁷Riusubi maini ro insini conguë, re'oye se'gare maini yo'oguë ba'iji. Mai Taita Riusubi si'a güenamë re'oto miañe re'huani jo'casi'quë sëani, baguë ba'iyete maini masi güeseji. ¹⁸Ja'nca ba'iguëbi maire mame re'huaye yëguë, Yël'ë bainrebare re'huani baza caguë, baguë te'e ruiñe ba'i cocarebare guansení, maibi achani si'a recoyo ro'tajënna, yequëcua'ru quë'rë ta'yejeiye ba'icuaire maire re'huani, maini quë'rë bojoguë ba'iji Riusu.

La verdadera religión

¹⁹Ja'nca sëani, yël'ë gaje bain hua'na ai yësi'cua, mäsacua yua Riusu cocarebare re'oye achajën, te'e ruiñe ro'tajën ba'ijël'ën. Ja'nca achajën, yequëcuabi coca guansejënna, te'e jëana go'iye sehuoma'ijël'ën. Te'e jëana bëinjën cama'ijël'ën. ²⁰Bainbi bëinjën catoca, Riusu yëye'ru re'oye yo'oma'iñë. ²¹Ja'nca sëani, mäsacua gu'a jucha yo'oreba yo'ose'ere jo'cani senjojël'ën. Senjoni, Riusu cocareba masi güeseni jo'case'ere te'e ruiñe achani, Riusu case'ere güina'ru yo'oñu cajën ro'tajën ba'ijël'ën. Ja'nca ro'tajën ba'itoca, mäsacua recoyo mame re'huasi'cua ba'iyë.

²²Ja'nca ba'ijën, Riusu cocareba caní jo'case'ru güina'ru yo'ojën ba'ijël'ën. Ro achani yo'omajën, Re'o bainguë'lë yël'ë catoca, mäsacuabi ai

huacha ro'tajën ba'iyë. ²³Bainbi Riusu cocarebare ro achani yo'omanica, ëña re'ahuana ro ëñacua'ru ba'iyë. ²⁴Bacua ba'iyete ro ëñani, ja'nreëbi ëña re'ahuate jo'cani saijën, bacua gu'a juchare senjomajën, ja'nreëbi bacua ba'iyete huanë yeyë. ²⁵Riusu cocareba, maini huajëyereba huajë güese coca, ja'anre te'e ruiñe achani, jo'caye beoye yo'ojën ba'itoca, ai ta'yejeiye bojo hua'na ruiñë. Riusu cocare ro achani huanë yetoca, bañë. Riusu cocare te'e ruiñe achani yo'ocua se'gabi bojo hua'na ruiñë.

²⁶Yequëcuabi Riusu bain ba'iyë yë'ë ro'tajën, ja'nreëbi bainni gu'aye catoca, Riusu bain beoyë. Ro huacha ro'tajën ba'iyë. Riusu bain ba'iyete ro cayë. Riusubi bacuani re'oye ëñama'iji. ²⁷Mai Taita Riusubi baguë bainre cato, ñaca yo'ocua se'ga ba'iyë: Yëhui hua'na, romi hua'je hua'na, si'a bain sa'nticuabi ai yo'ojën ai oijënna, bacuani oire bajën conjën ba'iyë. Ro ën yija ba'iyete gare yëmajën, gu'a jucha gare yo'oye beoye ba'iyë. Ja'ancuabi Riusu bainreba ba'iyë.

Advertencia contra la discriminación

2 ¹Yë'ë gaje bain hua'na, mësacuabi mai Èjaguë Jesucristo, Ta'yejeiye ba'iguëte si'a recoyo ro'tajën, si'a bainre te'e bainre ëñajën, yequëcuani quë'rë re'oye ëñañe beoye ba'ijë'ën. ²Samu baincuabi mësacua jubëna ti'an raiyete ro'tani ye'yejë'ën. Yequëbi bonse ëjaguë, zoa curi sutijeji ga'huaña jëosi'quë, ai re'o caña ju'iguë, ja'anguëbi ti'an raiguëna, ja'nreëbi yequë, bonse beo hua'guëbi ira caña ju'iguë'ga ti'an raiji. ³Ja'nca ti'an raijënna, ïmësacua jaroguëni quë'rë re'oye ëñañe'ne? Yequëre bonse ëjaguëni quë'rë re'oye ëñajën, re'o ñu'i seihuëte baguëni bëa güeseni, ja'nreëbi bonse beo hua'guëni re'oye ëñamajën, ya'riba se'gare baguëni bëa güesema'inë mësacua. ⁴Bainre ja'nca ëñatoca, mësacuabi ro gu'aye yo'ojën, ro mësacua ëa ëñañe se'gare ro'tajën, bain ba'iyete ro huacha ro'tayë. ⁵Yë'ë bain ai yësi'cua, yë'ë cocare achani ye'yejë'ën. Riusubi baguë bayete bainna insiye ro'taguë, bonse beo hua'na jubë ba'icua cuencueni, baguë baye coja'cuare bacuare re'huani baji. Baguëni si'a recoyo ro'tajën, baguëni ai yëreba yëjënna, bacuare ja'nca re'huani baji, baguë cani jo'case'le'ru ba'iyë. ⁶Mësacuaca bonse beo hua'nani gu'aye ëñatoca, ai gu'aye yo'oyë. Bonse ëja bain yo'ojën ba'ise'ere ro'tajë'ën. Bacua yua mësacuani je'o bajën, ëja bain guansecuana rëreni nëconi, mësacuare si'nse güeseyete señë bacua. ⁷Ja'ancuabi yua mai ta'yejeiye Èjaguë Jesucristote gu'aye cajën ba'iyë. ⁸Yequëre, mësacuabi Riusu cocareba toyani jo'case'le: "Më'ë ja'ansi'quë ba'iyë yëguë ba'iyë'ru si'a bainni güina'ru ai yëguë ba'ijë'ën" ja'an cocarebare ro'tajën, te'e ruiñe yo'ojën ba'itoca, re'oye ba'iji mësacuare. ⁹Èja bainguëni quë'rë re'oye ëñatoca, ro gu'aye yo'ojën ba'iyë mësacua. Ja'nca gu'aye yo'ojënna, Riusubi mësacuare bënni senjoja'ñete caguë,

Yè'è cocareba guansese'e si'ayete ro achani tin yo'ocua'ru ba'iyè mèsacua caguè, mèsacuani bènni senjoñe caji. ¹⁰Bainbi Riusu cocareba guansese'e si'aye te'e ruiñe yo'oni, ja'nrebi te'e cocarè se'gare ro achani tin yo'otoca, Riusubi bacuare èñani, Si'a cocareba ro achani tin yo'ocua'ru ba'ijèn, bacuare bènni senjoñe caji. ¹¹Riusu yua “Èmècua, romicua, sa'ñeña yahue bani a'ta yo'oye, ja'anre gare yo'oye beoye ba'ijè'èn” casi'què yua èn cocare'ga: “Bainni huani senjoma'ijè'èn” guanseni jo'cabi. Mèsacua yua yeconi yahue baye yo'oma'icua yua bainni huani senjotoca, mèsacua yua Riusu cocareba guanseni jo'case'e si'ayete ro achajèn, gu'aye yo'ojèn ba'iyè. ¹²Yureca, Riusubi baguè cocareba, ba huajèreba huajè güese cocarebare bainni masi güeseguè, bacua achani yo'oyete masiza caguè, bacuabi re'oye yo'oma'itoca, bacuare bènni senjoja'ñete caji. Ja'nca sèani, mèsacua yua Riusu coca canì jo'case'e'ru coca cajèn, re'oye yo'ojèn ba'ijè'èn. ¹³Yequècuani oijèn coñe güetoca, Riusubi mèsacuani oiye beoye bènni senjoji. Yequècuani oire bajèn contoca, Riusu bènni senjoja'ñete jèaye poreyè.

Hechos y no palabras

¹⁴Yè'è gaje bain sanhuè, yequèbi Jesucristoni si'a recoyo ro'tayè yè'è cato'ga, baguè yua bainni re'oye yo'oma'iguè, ja'anguèbi yua ro ro'taguè caji. Baguè recoyo ro'taye se'ga ba'iguè, re'oye yo'oma'iguèna, Riusubi baguèni tèani baye güeji. ¹⁵Yequèrè mèsacua gaje bainguè o gaje baingobi yua caña ju'iyè, aon aiñe, ja'anre caraye ba'itoca, ¿mèsacua guere yo'oye'ne? ¹⁶Yequèrè ja'an caña, ja'an aon carayete ro insimajèn, gaje bainni sehuojèn, “Mè'è yua èñaguè saijè'èn. Re'o caña sayani, aon anni bojoguè saijè'èn” canì saotoca, ro yo'oyè mèsacua. ¹⁷Ja'nca sèani, Jesucristo recoyo ro'taye se'ga ba'ijèn, bainni re'oye yo'oma'itoca, mèsacuare gu'aye ba'iji. Ro mèsacua yèye se'gare ro'tajèn, ro yo'ojèn ba'iyè mèsacua.

¹⁸Yequèrè yequèbi yè'èni ñaca cama'iguè: “Mè'èbi Jesucristoni si'a recoyo ro'taguèna, yè'èbi re'oye yo'oyè” cama'iguè. Ja'nca catoca, baguèni sehuoguè cayè yè'è: “Yè'èbi yua re'oye yo'oguè sèani, yè'è si'a recoyo ro'tayere'ga mè'èni masi güeseyè yè'è” sehuoyè yè'è. ¹⁹Sehuoni ja'nrebi, ja'anguèni se'le yihuoguè cayè yè'è: “Mè'èbi mai Èjaguè Riusu ba'iyete ro'taguè, Yequè riusu beoji catoca, re'oye cayè mè'è. Ja'an se'gare catoca, ai caraji mè'ère. Huati hua'l'iga güina'ru ro'tajèn, Riusuni ai huaji yèjèn ba'iyè. ²⁰Yureca, Riusuni ro'taye huesè èaji mè'ère. Riusu ba'iyete ro'taye se'ga ba'iguèbi bainni re'oye yo'oma'itoca, gu'aye ba'iji mè'ère. Ro mè'è yèse'e se'gare ro'taguè, ro yo'oyè mè'è” ja'anguèni cayè yè'è. ²¹Yureca, mai ira taita ba'isi'què Abraham hue'eguète ro'tani ye'yèjè'èn. Riusubi guanseguèna, Abrahambi baguè zin Isaacre sani,

misabëna baguëte tëoni, Riusuna insijaza caguëna, Riusubi Abraham yo'ose'ere ëñani, Ai re'o bainguëbi ba'iji cabi. ²²Yureca, Abrahambi re'oye yo'oguëna, baguë re'oye yo'ose'ere ye'yejë'ën. Riusuni si'a recoyo ro'taguëbi Riusu guansese'ere re'oye yo'oguëña. Baguë re'oye yo'ose'ebi baguë recoyo ro'tayete masi güeseguëña. ²³Ja'nca masi güeseguë, Riusu cocareba guanseni jo'case'e'ru güina'ru yo'oguëña. Riusu coca toyani jo'case'e'ru baquëña: “Abrahambi Riusuni si'a recoyo ro'taguëna, Riusubi baguëte re'oye ëñaguë, Re'o bainguë'bi ba'iji, caguëña Riusu” toyani jo'case'e' ba'iji. Riusu te'e gajeguë ba'iguë bajji'i, Abrahamre cajën ba'iyë bain hua'na.

²⁴Ja'nca sëani, më sacua ñaca achani ye'yejë'ën. Riusuni recoyo ro'taye se'ga ba'itoca, më sacuare re'o bain ba'iyë cama'iji Riusu. Re'oye yo'ojën, Riusuni si'a recoyo ro'tajën ba'itoca, Riusubi më sacuani ëñani, Yë'ë re'o bain ba'iyë, caji. ²⁵Yeco, ira baingo ba'isi'co, Rahab hue'ego, bago yo'ogo ba'ise'ere ro'tani ye'yejë'ën. Èmë yësi'cota'an, bago re'oye yo'ogoña. Josué bain raosi'cuani bojogo cuiragobi, Preso zean güesema'ijë'ën cago, bacuare tin ma'abi yahue saogoña. Ja'nca saogona, Riusubi bago yo'ose'ere ëñani, Re'o baingo'go cabi. ²⁶Yureca, bainguë ga'nihuë yua recoyo beotoca, ju'insi'quë'bi ba'iji. Güina'ru, bainguëbi Riusu ba'iyete ro'taye se'ga ba'iguë, re'oye yo'oye beoye ba'itoca, baguëbi recoyo ro'taye'ru güina'ru yo'oma'iguë ba'iji. Ro baguë yëse'e se'gare ro'taguë, ro yo'oguë ba'iji.

La lengua

3 ¹Yë'ë gaje bain hua'na, më sacua jubë ba'icua yequëcuabi bainni ye'yoye yëjën, bain ye'yocuare bacuare gare te'e jëana re'huama'ijë'ën. Riusu bënni senjo umuguse ti'anguëna, Riusubi më sacuani quë'rë jëja senguë, më sacua ye'yoyën ba'ise'ere ro'ta güeseni sehuoye senja'guë'bi. ²Si'a bainbi mai yi'obobi ai huacha cayë mai. Huacha caye beoye ba'itoca, ai re'o bain ba'iyë. Mai yi'obobi ja'nca huacha cama'inë poretoca, mai yo'o yo'oye si'aye gare huacha yo'oye beoye ba'iyë. ³Caballo hua'nani tayoyete ro'tani ye'yejë'ën. Maibi yua guënañote caballo yi'obona jëoni, ja'año se'gabi si'a caballote tayoyë mai. Mai saiye yëye'ru tayojëna, caballobi ja'anruna saji. ⁴Jai ziaya yoguan tayoye'ga ro'tani ye'yejë'ën. Ai jëja tutuguëna, jai yogubi ai jëja saito'ga, yogu tayoguëbi ai rëño tayo hua'tirë se'gabi ba yogute tayoji. Baguë saiye yëye'ru tayoguëna, ba yogubi ja'anruna saji. ⁵Mai yi'obo'ga rëño yi'obo ba'iyeta'an, ja'anbo se'gabi mai ai ba'iyë yo'ojën ba'ise'ere si'a bainna quëani achoye poreyë. Toa zi'nga ai rëño zi'ngarë bani'ga, si'a sunqui re'oto cuenese'ere ëoni saoye poreji. ⁶Mai yi'obo'ga, ja'anbobi jai toa zëiñe'ru ai gu'aye huesoni si'aye poreyë mai. Mai yi'obobi ai gu'aye

coca cajën, ai ba'iyē ai gu'ajeiyē mai. Si'a bain'ga mai gu'a cocare achani, bacuabi ai ba'iyē ai gu'ajeiyē. Zupai huatire concuabi bacua gu'a toare bain yi'obona zëonse'e'ru ba'ijëna, ai gu'aye cajën, sa'ñeña je'o bajën ba'icua ruiñë. ⁷Si'a hua'i hua'na ba'iyete ro'tajë'n. Airu hua'i hua'na, ca hua'i hua'na, aña hua'na, jai ziaya hua'i hua'na, si'a hua'nabi huanë hua'na ba'icua'reta'an, bainbi si'acuare zeanni, jo'ya ye'yoni baye poreyë. ⁸Ja'nca porecuata'an, maibi mai yi'obobi gu'a coca caye yëtoça, gare re'oye ye'yoye porema'iñë. Ja'anbobi gu'aye caye jo'camajën, eo raoye'ru aña hua'na raoye'ru mai yi'obobi gu'aye cajën ja'si yo'ojën ba'iyë. ⁹Mai Taita Riusuni re'oye caye yëtoça, mai yi'obobi baguëni re'oye cayë. Bain hua'na'ga Riusu ba'iyē'ru re'huanı jo'cası'cuareta'an, mai yi'obobi bacuani gu'aye cajën ba'iyë. ¹⁰Ru'ru re'oye cajën, ja'n'rëbi gu'aye cajën, ja'ansi yi'obobi cayë mai. Yë'ë gaje bain hua'na, mësacuabi ja'nca catoca, gu'aye se'ga ba'iyë. ¹¹Oco yua yija gojebi etaguë, re'o oco, gu'a oco, yua ja'ansi gojebi gare etama'iji. ¹²Higo sunquiñëbi olivo uncuere gare quëiñe beoye ba'iji. Bisi ëyemobi higo uncuere gare quëiñe beoye ba'iji. Onhua ziaya ba'itoca, re'o ocore eaye gare porema'iñë. Güina'ru, mai yi'obobi re'o coca, gu'a coca, te'e caye beoye bañuni. Re'o coca se'ga cajën bañuni.

La verdadera sabiduría

¹³Bain masiye yihuocuanı mësacua jubëte cu'eto, çjarocuare cu'eye'ne? Bainre masiye yihuoye ro'tatoca, ta'yejeiye beo hua'na ruinjën, re'oye yo'oye se'ga ba'ijë'n. Ja'nca ba'itoca, mësacua masiyete te'e ruiñe ması güeseyë. ¹⁴Yequëcuabi re'o ëjacua ba'ijëna, mësacuabi bëiñë. Yequëcua'ru quë'rë ta'yejeiye ëjaguë runza catoca, mësacuabi yequëcuanı masiye yihuoye gare porema'iñë. Masiye yihuoguë'ë yë'ë catoca, ro coqueyë. ¹⁵Ja'nca ba'itoca, Riusu masiye yihuoye'ru tin masiyë. Zupai huati yihuoye se'gare masini, ro ën yija ba'iyete yëcua yihuoye'ru gu'aye yihuoyë. ¹⁶Bainbi yequëcuare gu'aye ro'tajën, bacua'ru quë'rë ta'yejeiye ëjaguë runza cajën ba'itoca, sa'ñeña je'o bajën, ro huesë ëaye yo'ojën, gu'aye se'gare yo'ojën ba'iyë. ¹⁷Riusubi baguë masiyete mainı ye'yotoca, ru'ru, mai gu'a juchare senjoni, mai recoyore tënoji. Tënoгуëna, ja'n'rëbi, maibi yua je'o beoyë. Yequëcuabi coca yihuojëna, re'oye achani re'oye sehuojën ba'iyë. Yequëcuanı ai oijën conjën ba'iyë. Bacuani gu'aye ro'taye beoye re'oye yo'ojën, ro coqueye beoye ba'iyë. ¹⁸Yequëcuanı je'o beojën ba'itoca, maibi bacuani re'oye se'ga yo'ojën ba'ijën, maibi te'e ruiñe yo'ocua ruiñë.

La amistad con el mundo

4 ¹¿Mësacua jubë ba'icua yequëcua queaca ro'tajën sa'ñeña je'o bajën, sa'ñeña huaye'ne? Ro mësacua gu'a ëase'e se'gare huëojën, mësacua

recoyo bëinjën, sa'ñeña huaye ro'tayë. ²Mësacua gu'a äase'ere huëojën, gue äase'ere baza cajën, yequëni huani senjoñë. Mësacua yëse'ere ro'tajën, coye poremajën, sa'ñeña gu'aye cajën, je'o bayë. Mësacua yëse'ere Riusuni senma'icua sëani, coye porema'iñë. ³Ja'n'rëbi, Riusuni sentoca, gu'aye ro'tajën sencuare sëani, Riusubi insima'iji. ⁴iMësacua yua Riusure ro jo'cani senjocua ba'iyë! Ñaca ro'tani ye'yejë'ën. Mësacuabi ro ën yija ba'iyete zi'inni ba'iyë yënica, Riusuni je'o bacua se'ga ba'iyë. Ro ën yija ba'iyete zi'inni ba'iyë yënica, Riusure ro jo'cani senjoñë mësacua. ⁵Ja'nca yo'ojën ba'itoca, Riusu cocareba toyani jo'case'ere ro ro'tajën ba'iyë mësacua. Ñaca toyani jo'cabi Riusu: “Mësacua yua gu'aye yo'oma'iñe caguë, yë'ë Espëritude mësacua recoyona jo'cahuë yë'ë” cani jo'cabi. Ja'an cocare ro'tani ye'yejë'ën. ⁶Ja'n'rëbi, Riusubi maini quë'rë ai re'oye conni cuiraguë, yeque cocare maina toyani jo'cabi: “Yë'ë se'gabi ta'yejeiye ëjaguë runza catoca, Riusubi gu'a güeji. Ta'yejeiye beoye ba'iguë runza catoca, Riusubi ai re'oye conni cuiraji” toyani jo'cabi. ⁷Ja'nca toyani jo'case'e sëani, mësacua yua ta'yejeiye beo hua'na ruinjën, Riusuni Jaë'ë cajën, baguë yëye'ru yo'ojën ba'ijë'ën. Zupai huatibi mësacuare choitoca, baguëni güeye shuojë'ën. Ja'nca sehuotoca, zupaibi mësacuani huaji yëguë quëñëji. ⁸Yureca, Riusuni zi'inni bojojën, baguë naconi te'e ba'ijë'ën. Ja'nca zi'inni ba'itoca, Riusubi mësacuani ai bojoguë, mësacuani zi'inni baji. Mësacua yua gu'a jucha bacua sëani, mësacua gu'a juchare gare jo'cani senjojë'ën. Mësacua yua gu'a bainna te'e zi'inni ba'iyë yëcua sëani, Riusuna te'e zi'iñe porema'iñë. Mësacua recoyo gu'aye ba'ise'ere gare tëno güeseni, Riusu se'gana te'e zi'inni ba'ijë'ën. ⁹Ja'nca ba'ijën, mësacua gu'a juchare ai sa'ntijën, Ai gu'aye yo'ohuë yë'ë cajën, jo'caye beoye oijën ba'ijë'ën. Mësacua ja'anrë bojojën ba'ise'ere gu'a güejën, recoyo oi hua'na'ru sa'ntijën ba'ijë'ën. ¹⁰Ja'nca ba'ijën, Riusuna ti'anni, ta'yejeiye beo hua'na'ru ëñojën, Ai gu'aye yo'ohuë yë'ë cajën, recoyo oijën ba'ijë'ën. Ba'ijënna, ja'n'rëbi Riusubi mësacuare baguë ta'yejeiye concuare re'huani baji.

No juzgar al hermano

¹¹Yureca, yë'ë gaje bain hua'na, mësacua yua sa'ñeña gu'aye cani toñe beoye ba'ijë'ën. Mësacua bainre gu'aye cani tontoca, bacuani si'nseye catoca, mësacuabi yua Riusu cocareba guanseni jo'case'ere ro gu'a güecua ëñoñë. Ja'nca ëñotoca, Riusu cocarebare ro achani, ro yo'oyë. Bainre bënni senjoñe se'gare ro'tajën cayë mësacua. ¹²Te'eguë se'gabi bainni bënni senjoñe ba'iji. Ja'anguë se'gabi baguë bainre tëani baye ro'taguë, yequëcuani huesoni si'aye cuencuesi'quë'bi. Ja'nca sëani, ¿mësacua queaca ro'tajën, mësacua bainre bënni senjoñe cayë'ne? Riusu bënni senjoja'ñete cayë porema'iñë mësacua.

Inseguridad del día de mañana

¹³Yureca, mäsacua ën cocare cacua, achani ye'yejë'ën: “Yure umuguse, miato, yua ja'an huë'e jobona sañu. Sani, te'e tēcahuë ba'ijën, bonsere cojën, bonsere insijën, curire bëyoni bañu” ja'anre catoca, yë'ë coca yihuoguëna, achani ye'yejë'ën. ¹⁴Mäsacua miato ba'ija'yete gare huesëyë. Ja'nca sëani, mäsacua ba'iyete ro'tajën ba'ijë'ën. Mäsacua ba'iyë yua picora'bërë se'ga'ru ba'iyë. Picora'bërë yuara huëni, ja'nrebi te'e jëana querëna sani huesëji. ¹⁵Ja'anra'bërë'ru ba'icua sëani, ñaca cajën bañuni: “Riusubi contoca, maibi huajë hua'na ba'ijën, mai yo'ore yo'oye poreyë” cajën bañuni mai. ¹⁶Mäsacua se'gare'ru huanöñe ba'icuabi yua ro mäsacua ta'yejeiye ba'iyete ro'tajën, mäsacua bëyoni baja'yete bojojën cayë. Ja'nca catoca, ai gu'aye se'ga ba'iyë. ¹⁷Re'oye yo'oye ye'yes'cuabi re'oye yo'oma'itoca, ja'ancuabi gu'a jucha bayë.

Advertencias a los ricos

5 ¹Yureca, mäsacua bonse ëjacua, yë'ë coca yihuoguëna, achani ye'yejë'ën! Mäsacua yua ai ja'siye ai bënni senjoja'ñete ro'tajën, ai sa'nti hua'na ruinjën, ai jëja recoyo oijën ba'ijë'ën. ²Mäsacua bonse ro a'ta bonsere bëyoni bajënna, yua gu'a bonse se'ga ruinjï. Pu'ncani si'ase'e se'ga ruinjï. Mäsacua re'o caña yua bu'juni si'aye se'ga ba'iji. ³Mäsacua zoa curi, mäsacua plata curi, yua roquë neni si'ase'e se'ga'ru ba'iji. Ja'nca ba'iguëna, mäsacua bonse ro ëa ëñani base'ere ro'tani, mäsacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere masiyë. Riusubi ja'anre masi güeseguëna, mäsacua toana uja'yete masijën ba'iyë. Yurera mäsacuabi ro yo'ohuë. Mäsacua bonsere ro bëyoni bajënna, ën yija carajei umuguseña ti'anguëna, huesoni si'aye se'ga ba'iji. Mäsacua'ga Riusu bënni senjosi'cua ba'ija'cua'ë. ⁴Yureca, mäsacuare yo'o concua recoyo oiyete achajë'ën. Bacuabi mäsacua zioñare tēacaijënna, mäsacuabi ro coquejën, bacuani te'e ruiñe ro'imaë'ë. Ja'nca ro'imatena, bacuabi recoyo oijënna, mai ta'yejeiye Ëjaguë Riusu guënamë re'otore ba'iguëbi achani, mäsacua gu'aye yo'ojën coquese'ere masiji. ⁵Yureca, si'a mäsacua ën yija ba'i umuguseñabi mäsacua me'najei bonsere carajeiye beoye bajën, mäsacua gu'a ëayete ro bojoreba bojojën ba'iyë. Ja'nca ba'ijën, toro hua'na aon anni jujuye'ru ba'iyë. Jujuni tējini, huaiye se'ga ba'iji bacuare. Riusu bënni senjoja'ñete cayë yë'ë. ⁶Mäsacua yua re'oye yo'ojën ba'icuare si'nseye cajën, bacuare huani senjoñe guanseyën, ai gu'aye yo'ohuë mäsacua. Ja'nca gu'aye yo'ojënna, bacuabi mäsacuani gu'aye sehuoye poremaë'ë.

La paciencia y la oración

⁷Yureca, yë'ë gaje bain hua'na, mai Ëjaguë in raija'yete ro'tajën, jo'caye beoye ëñajën ëjojën ba'ijë'ën. Aon tēarën ti'añete ëjoye'ru ëñajën ëjojën

ba'ijj'ën. Ocorën si'aguëna, aonre tëani bojoñu cajën, jo'caye beoye ëjocua'ru ba'ijj'ën. ⁸Mësacua yua ja'nca ëjoye'ru mai Èjaguë in rai umugusere jo'caye beoye ëñajën ëjojën ba'ijj'ën. Ja'an umuguse yuara te'e jëana ti'anja'nëta'an ba'iguëna, mësacua jëja recoyo re'huani, gu'aye ro'taye beoye ëñajën ëjojën ba'ijj'ën. ⁹Yë'ë gaje bain hua'na, sa'ñëña gu'aye caye beoye ba'ijj'ën. Sa'ñëña gu'aye catoca, Riusu bënni senjoñe se'ga ba'ija'guë'bi mësacuare. Ja'an Riusubi yurera maini ëñoja'nëta'an ba'iguëna, mësacua sa'ñëña gu'aye cayete jo'caj'ën. ¹⁰Yë'ë gaje bain hua'na, yequëcuabi a'ta huaitoca, mai Èjaguëni jo'caye beoye si'a recoyo ro'tajën, baguëni conjën ba'ijj'ën. Ja'nca ba'iyë ye'yeyë yëtoca, Riusu ira bain raosi'cua yo'ojën ba'ise'ere ro'taj'ën. Bacua yua Riusu cocarebare quëani ahojën, bainbi bacuani je'lo bajëna, ai ja'siyë ai yo'ojën ba'ë'ë. ¹¹Ai yo'ojën ba'icuata'an, Riusuni jo'caye beoye conza cajën, quë'rë bojojën, quë'rë jëja recoyo re'huahuë. Ja'nca re'huajëna, maibi bacua bojoreba bojojën ba'iyete cayë. Riusu ira congüë ba'isi'quë Job hue'eguëbi ja'nca'ru baquëña. Ja'nca ba'iguëna, Riusubi Jobni re'oye yo'oye ro'taguë, ai ja'siyë ai yo'oye cuencuesi'quëta'an, Jobni ai yëreba yëguë, baguëni ai ta'yejeiyë oiguë congüëña.

¹²Yureca, yë'ë bain hua'na, ën cocare quë'rë ta'yejeiyë achani ye'yej'ën. Mësacua coca quëayete yua te'e ruiñe masi güeseyë yënica, Riusure gare cuencuemajën, coca masi güeseyën caj'ën. Guënamë re'oto, yija re'oto, si'a re'oto, ja'anre'ga gare cuencuemajën, mësacua cocare quëajën ba'ijj'ën. Ja'nca cuencuetoca, ai gu'aye cayë mësacua. Riusubi bënni senjoma'ija'guë cajën, Ja'ë'ë caye yënica, Ja'ë'ë caye se'ga ba'ijj'ën. Bañë caye yënica, Bañë caye se'ga ba'ijj'ën. Ro coqueyë beoye te'e ruiñe caj'ën. Ja'nca cajën, mësacua coca quëani ahojën ba'ijj'ën.

¹³Yequërë mësacua jubë ba'icua yequëcuabi ai sa'ntijën ai yo'oma'iñe. Ai yo'ojën ba'itoca, Riusuni ujaja'bë. Yequëcuabi recoyo bojojën ba'itoca, Riusuni bojojën gantaja'bë. ¹⁴Yequëcuabi yequërë rauna ju'ingjën ba'itoca, mësacua jubë ëjacua, Riusu bainreba ëjacuare choija'bë. Chojjëna, bacuabi sani, bacuare ujacajën, Mai Èjaguëbi conja'guë cajën, hui'yabe re'corëbi ju'inguëte so'onjën, ju'inguëte huachoyë senjën ba'ija'bë. ¹⁵Ja'nca senjën ba'icuabi Jesucristobi te'e ruiñe huachoyë masiji cajën, Jesusni si'a recoyo ro'tajën ba'itoca, Jesusbi ju'inguëte huachoji. Huachoguëna, huajë rani, gu'a jucha yo'osi'quë ba'itoca, Riusubi huanë yeni, se'e ro'tama'iji. ¹⁶Ja'nca sëani, mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere sa'ñëña quëajën, Gu'aye yo'ohuë yë'ë cajën ba'ijj'ën. Riusubi huachoni mame re'huaj'ën cajën, sa'ñëña sencaijën ba'ijj'ën. Riusu bainreba te'e ruin recoyo bacuabi Riusuni ujajëna, Riusubi ta'yejeiyë ëñoguë sehuoguë conjí. ¹⁷Riusu ira raosi'quë Elías hue'eguë, baguë ujaguë ba'ise'ere ro'tani ye'yej'ën. Mai'ru ba'iyë te'e bainguë se'ga ba'iguëbi

Riusuni si'a jëja ujaguë, Ocoye beoye ba'ija'guë caguë, Riusuni senquëña. Ja'nca senguëna, samute tëcahuëan jobo gare ocoye beoye baquëña.

18 Ja'nrebi, Riusuni se'e senguëna, se'e oco ca'niñe raoguëña Riusu. Raoguëna, se'e ocoquëna, bain aonbi iraguëna, si'a hua'nabi tëani bareña.

19 Yureca, yë'ë gaje bain hua'na, mësacua jubë ba'icua yequëbi Riusu te'e ruiñe ba'i cocare jo'cani, gu'a ma'ana saitoca, baguëte tinjajani rajë'ën. Riusu te'e ruiñe ba'i cocare baguëni se'e quëani achoni conjë'ën.

20 Ja'nca quëani achoni conjëna, baguëbi gu'a jucha yo'oye gare jo'catoca, Riusu yua baguëni gare bënni senjoma'iguëbi baguë re'o bainre re'huani baja'guë'bi. Si'a baguë gu'a jucha yo'oguë ba'ise'ere senjoñe concua ruiñe mësacua. Ja'anre ro'tajën, mësacua bainre ëñajën conjën ba'ijë'ën.

SAN PEDROBI

Ru'ru ba'i cocare toyani jo'cabi

Saludo

1 ¹Yë'ë, Pedro hue'eguë, Jesucristore ta'yejeiye yo'o cuencuesi'quëbi mësacua si'acua Riusu bainreba tinruanna saoni senjosi'cuana toyani, utire saoyë yë'ë. Mësacua Riusu huë'e jobona ti'anja'cuata'an, mësacua yua rëño ñësebë se'ga ën yijare ba'ijën, Ponto, Galacia, Capadocia, Asia, Bitinia, ja'an yijañare ba'ijën, Riusure yo'o conjën ba'icua'ë. ²Taita Riusubi mësacuare cuencueni, baguë bainrebare re'huani, baguë Espiritute insini, baguë yëyete yo'o güesebi. Ja'nca yo'o güeseгуëna, Jesuscristo cayete achani, Jaë'ë cani, baguë bain ruën'ë mësacua. Baguë yua mësacua gu'a jucha ro'ire junni, baguë ziere jañuni tonni, mësacua recoyote mame tënoni, mësacuare tëani baguë sëani, baguë bain ruën'ë mësacua. Ja'nca ruinsi'cua sëani, Riusubi mësacuani ai ta'yejeiye re'oye conni cuirani, mësacuani ai bojo recoyo bacua ba'i güeseja'guë, cayë yë'ë.

Una vida de esperanza

³Yureca, mai Ja'quë Riusu, mai Ëjaguë Jesucristo Taita, ja'anguëbi ai ta'yejeiyereba Ëjaguëre sëani, ai ba'iyë ai bojo coca cajën bañuni. Riusubi maini ai oire baguë, baguë bainrebare maire re'huani, mame recoyo bacuare re'huani baji. Jesucristobi mai ro'ina junni tonni go'ya raisi'quë sëani, maire baguë naconi si'arën ba'lja'cuare re'huani baji. ⁴Baguë naconi si'arën ba'lja'yete cato, ai re'oyereba ba'lja'cua'ë mai. Baguë yua mai ba'lja'rute re'huacaisi'quëbi mai ti'anja'ñete ëjoguëna, gare gu'aye beoye ba'i re'oto'ë. Gare ñu'ñujeiñe beoye ba'i re'oto'ë. Gu'a re'oto'ru gare ruiñe beoye ba'lja'guë'bi. ⁵Mësacua yua Jesucristoni si'a recoyo ro'tani ba'icua sëani, Riusubi ai ta'yejeiye yo'oguë, mësacua ti'anja'ñete re'oye re'huaguë, ën yija ñu'ñujeirën tëca gare ënseye beoye mësacuani baguë re'huacaisi jobona ti'an güeseja'guë'bi. Ja'anrën ti'anguëna, mësacua ta'yejeiye ba'lja'yete te'e ruiñe ëñoni ti'an güeseja'guë'bi.

⁶Ja'an ba'ija'yete bojo hua'na ro'tajën ba'icuata'an, rëño ñësebë se'ga ën yijare ba'ijën, yequerë ai ja'siye ai yo'ojën ba'icuama'liñe. ⁷Ai yo'ojën ba'ijënna, Riusubi mësacua recoyo ro'tayete masiguë, quë'rë jëja recoyo ba hua'nare mësacua re'huani baji. Zoa curi ëoyete ro'tani ye'yejë'ën. Ai re'oye ba'i curire rutaye yëtoca, ba zoa curi gatare ai ja'suye ëoye bayë. Riusu'ga mësacua recoyo ro'tayete ëñani, zoa curi ai ro'iyeru quë'rë ai re'oye ba'iyë mësacua, caji. Ja'nca sëani, mësacuabi ai ja'siye ai yo'ojënna, mësacua quë'rë jëja recoyo ro'tajën bojocuare mësacua re'huani baji. Ja'nca re'huani baguë, Jesucristo ëñojei umuguse ti'anguëna, mësacua ta'yejeiye ba'iyete bojoguë, si'aruanna quëani achoja'guë'bi: Yë'ë re'o bainrebare ëñani, yë'ë naconi te'e bojojën ba'ijë'ën, cani achoja'ye ba'iji.

⁸Mësacua yua Jesucristoni gare ënamajën ba'isi'cuata'an, baguëni ai bojojën, ai yëreba yëyë. Baguëni yure ënama'icua'ga ba'ijën, baguëni si'a recoyo ro'tajën ba'iyë. Ja'nca ba'icuabi mësacuabi ai ëama'liñereba recoyo bojoreba bojojën ba'icua'ë. Mai gare ro'tama'liñe tëca quë'rë ai recoyo bojo hua'na ruinsi'cua ba'iyë mësacua. ⁹Riusubi mësacua recoyo ro'tayete ëñani, mësacuani ai bojoguë tëani baja'guë'bi. Ja'an ba'ija'yete ro'tajën, ai bojoreba bojo recoyo ba'iyë mësacua.

¹⁰Riusubi ru'rureba mësacua tëani baja'yete cani acho bi'raguë, baguë coca quëacuani choa ma'carë quëabi. Quëaguëna, bacuabi ja'an tëani baja'yete quë'rë re'oye masiye yëjën, Queaca'ne bacua gu'a juchare ro tënoni senjoñe ro'taguë'ne cajën baë'ë. ¹¹Riusu Espiritubi bacuani masi güeseaguëna, Riusu cuencueni raoja'guëreba ba'iyete ro'tajën, baguë junni tonja'ñe, baguë ta'yejeiye go'ya raija'yete ro'tajën, Ba Cristo raija'guë, queaca'ne ba'ija'guëguë'ne, ro'tajën baë'ë bacua. ¹²Ja'nca ro'tajën ba'ijënna, Riusubi bacuani, ru'rureba ba'isi'cuani ñaca masi güesebi. Mësacuabi Cristo raija'yete quëani achojënna, mësacua baguë bainre re'huaye se'gare ro'tama'iji. Yë'ë bain yo'je ba'ija'cua bacua re'huaja'ye, ja'anre'ga yo'oye ro'taguë ti'anja'guë'bi quëabi. Mësacua yureña ba'icua quëabi Riusu. Ja'nca quëani jo'casi'quëbi yureña baguë bainre cuencueni, baguë Espiritute insini, mësacuani ai bojo güese cocare quëani achocuare bacua re'huani raobi. Yë'ë cuencueni raoja'guëte re'huani, mësacuani tëani bajë'ën caguë, mësacuana raobi Riusu. Ja'nca ai ta'yejeiye bojo güese cocare maini cani jo'caguëna, baguëre guënamë re'oto yo'o con hua'na'ga, Ja'an bojoja'yete quë'rë re'oye masija'ma cajën ba'iyë.

Dios nos llama a una vida santa

¹³Baguë tëani ba cocare mësacuani quëani achosi'quë sëani, ja'an se'gare ro'tajën, mësacua ëñare bajën, Riusu yëye'ru tin yo'oye beoye gare ba'ijë'ën. Jesucristo yua ti'anja'ñeta'an ba'iguëna, Riusubi baguë re'o bainrebare mësacua caraye beoye re'huani, baguë ba'i jobona

ti'an güeseja'guè'bi. Ja'an ba'ija'yete si'a recoyo ro'tajèn, gare jo'caye beoye ëñajèn ëjojèn ba'ijè'ën. ¹⁴Ja'nca ba'ijèn, baguè cocare yureña te'e ruiñe achajèn, zin hua'na Ja'è'ë cajèn yo'oye'ru yo'ojèn, mësacua ja'anrè gu'aye yo'ojèn ba'ise'e, ja'anre gare se'e yo'oye beoye ba'ijè'ën. Riusuni gare huesjèn ba'isi'cua sëani, ja'nca yo'ojèn ba'nhuè mësacua. ¹⁵Ja'nca yo'oye beoye ba'ijèn, baguè choise'ere ro'tajè'ën. Gu'a jucha gare yo'oye beoye ba'iguè'bi mësacuare cuencueni choiguèna, mësacua'ga Riusu cuencuesi'cua ba'ijèn, gare gu'a jucha yo'oye beoye ba'ijè'ën. Si'a mësacua ba'i umuguseña baguè yèye se'gare yo'ojèn ba'ijè'ën. ¹⁶Baguè coca toyani jo'case'ere ro'tani masijè'ën: “Yè'ë yua jucha beoguè sëani, mësacua'ga gare jucha beo hua'na ba'ijè'ën” toyani jo'case'e ba'iji.

¹⁷Mësacua yua baguè bain ba'icuabi baguèni uajèn, “Yè'ë Taita” cajèn, baguè bënni senjoja'ñete ro'tajèn ba'ijè'ën. Mësacuabi gu'aye yo'otoca, Riusubi bënni senjoji. Si'a bainre te'e ëñaguè'bi mësacua gu'a juchare sehuoye senni achaja'guè'bi. Ga bainguè yo'oguè ba'ise'ere ëñani, baguète ro'ija'yete te'e ruiñe caji. Ja'nca sëani, mësacua yo'ojèn ba'iyete te'e ruiñe ëñare bajèn, Riusu yèye se'gare te'e ruiñe yo'ojèn, baguèni re'oye ro'tajèn ba'ijè'ën, mësacua yua baguè re'oto ti'anja'ñete ëjojèn ba'i umuguseña. ¹⁸Riusubi mësacuare tëani, baguè bainre re'huase'ere te'e ruiñe ro'tajèn ba'ijè'ën. Mësacua ira bain ba'isi'cua ro ro'tajèn ye'yes'e'ru ro ro'tajèn gu'aye yo'ojèna, Riusubi ai yo'oguè, mësacuare tëani babi. Ja'an curi carajeiye naconi ro'ima'iguè, ai yo'obi. ¹⁹Baguè Cristo zie jañuni tonse'ebi tëani, maire re'huani baji. Mai ira bain ba'isi'cuabi re'o jo'ya hua'guè si'si beoguète inni, bacua gu'a jucha ro'ire insijèna, Riusu'ga mai gu'a jucha ro'ire Cristo ziere jañuni ton güesebi. Baguè ai yo'oguè tëani bayete ro'tato, maibi cuencueye gare porema'iñè. ²⁰Riusu èn re'oto re'huani jo'casirèn què'rè ja'anrè Cristote cuencueni raoye jo'case'e baji'i. Ja'nca ba'iguè'bi yureña se'ga Cristo raiyete mësacuan masi güesebi. Èn yija carajeirèn yureca ti'an bi'raguèna, mësacuan yua què'abi, mësacua si'a recoyo ro'taye poreyete. ²¹Quèaguèna, mësacuabi Jesucristore masijèn, Riusuni si'a recoyo ro'tani ba'iyè. Jesucristobi junni tonguèna, Riusubi baguèni go'ya rai güesebi. Ja'nca go'ya raisi'què'bi se'e guènamè re'otona go'ini gare carajeiye beoye si'arèn ta'yejeiye ba'iyè huajèguè ba'iji. Ba'iguèna, mësacua'ga baguèni si'a recoyo ro'tajèn, baguè naconi carajeiye beoye ba'ija'yete ai masireba masijèn, ja'anre ëñajèn ëjojèn ba'iyè mësacua.

²²Mësacuabi baguè te'e ruiñe ba'i cocare achani yo'ocuare sëani, Riusubi mësacua recoyore mame tënoni re'huabi. Ja'nca mame re'huasi'cuabi Riusu bainreba si'acuani ai bojojèn conjèn ba'iyè. Ja'nca conjèn ba'icuabi bacuani què'rè ai ba'iyè te'e ruiñe recoyo ai yèreba yèye ro'tajèn ba'ijè'ën. ²³Ja'nca ro'tajèn ba'ijèn, mësacua mame recoyo tënoni

re'huase'ere te'e ruiñe ro'tajën ba'ijj'ën. Gare carajeiye beoye ba'icua re'huasi'cua ba'iyë mësacua. Baguë naconi si'arën ba'icua mësacua re'huanı baji baguë. Baguë cocarebare mësacua quëani achoguëna, mësacua si'a recoyo ro'tahuë. Ja'nca ro'tacuabi gare carajeiye beoye si'arën ba'ija'cua'ë. Baguë ta'yejeiye ba'i coca'ga gare carajeiye beoye ba'iji. ²⁴Ën coca canı jo'case'ere ro'tajj'ën:

Si'a ën yija bainbi, Ai ta'yejeiye ba'icua ruñu cajën ba'icuata'an, te'e jëana carajeija'cua se'ga ba'iyë.

Jo'ya corı sahua carajeiye'ru ba'iyë.

Re'o corı jorini, ja'anse'e ënsë güeanni junni reaji.

Ba sahua'ga ja'anse'e carajeiji.

Bain hua'na'ga güina'ru ba'iyë carajeiyë.

²⁵Carajeicuata'an, Riusu te'e ruiñe ba'i cocare ro'tato, quë'rë ta'yejeiye ba'iji.

Gare carajeiye beoye ba'iji, canı jo'case'e ba'iji.

Ja'an cocare ëñato, Riusu bainrebare tëani baja'guë'bi caji. Ja'ansi cocarebare mësacua quëani acho güesebi Riusu.

2 ¹Riusubi mësacua ja'nca tëani baguëna, yequëcua gu'aye yo'oye gare jo'canı se'e yo'oma'ijj'ën. Mësacua yequëcua gare coquemajën ba'ijj'ën. Yequëcua ba'iyete ëa achaye beoye ba'ijj'ën. Mësacua'ru quë'rë re'oye ba'iyë ëñotoca, bacua bëinma'ijj'ën. ²Ja'nca bëinma'icua Riusu yëyete si'a jëja ye'yejën ba'ijj'ën. Baguë yo'ore caguëna, ya'jaye beoye si'a jëja yo'ojën, Cristoni quë'rë si'a jëja recoyo ro'tajën ba'ijj'ën. Baguë bain quë'rë re'o bain ruñu cajën, baguë cocarebare masiyereba masiye ye'yejën ba'ijj'ën, zin hua'guë chuchu ëaye'ru. ³Cristobi mësacua recoyo ai re'oye huano güesequëna, ja'nca yo'ojën ba'ijj'ën.

Cristo, la piedra viva

⁴⁻⁵Ja'nca ba'ijj'ën, Cristo naconi recoyo te'e zil'inni ba'ijj'ën. Baguë yëye'ru mësacua recoyo huajë hua'na ba'i güeseji. Baguë ba'iyë'ru jëja recoyo bacua runni ba'ijj'ën. Baguë ba'iyete ye'yeni ja'nrebi yequëcua Cristo yëyete masi güeseni, baguë ba'iyë'ru ba'iyë ye'yoj'ën. Baguë yo'ore conjën baguëni ujajën, baguë yua ai ta'yejeiye ba'iguëre sëani, baguëre re'oye ëñajën baguë ta'yejeiye ba'iyete yequëcua masi güeseni, Mësacua yua baguëni recoyo te'e zil'inni ba'ijj'ën, sa'ñeña recoyo zil'inni, baguëni ai bojojën ba'ijj'ën. Cristobi maire ja'nca re'huanı baye yëguëreta'an, yequëcua baguëte gu'a güeni jo'cajën, Riusubi baguëre raomajı'ı cajën ba'iyë. Ja'nca cajën ba'icuata'an, Riusubi baguëte te'e ruiñe cuencueni, maina raoguë, baguëte cabi: Yë'ë ta'yejeiyereba ba'iguëte ai yëreba yëguë, baguëte mësacua saohuë yë'ë, cabi Riusu. ⁶Baguë cocare ja'nca canı jo'case'e ba'iji:

Yureca yë'ë bain judío jubë ba'icuaire mame re'huani baza caji.
Yë'ë ta'yejeiyereba ba'iguëte, yë'ë ai yësi'quëre cuencueni, bacua
Ëjaguëre re'huahuë yë'ë caji.

Re'huani jo'caguëna, baguëni si'a recoyo ro'tacua, ja'ancuabi yë'ë
bënni senjoja'ñete jëani, yë'ë bainreba ba'ijën, gare carajeiye
beoye ba'ija'cua'ë, cani jo'case'e ba'iji.

⁷Ja'nca sëani, mësucua yua baguëni si'a recoyo ro'tajën, mësucua
ta'yejeiyereba Ëjaguë ai yësi'quëni bajën bojoyë. Yequëcuabi baguëni
recoyo ro'taye gu'a güejënna, Riusubi bacuare ro'taguë, ñaca toyani jo'ca
güesebi:

Judío bain ëjacua Riusu bainre ye'yojën ba'icuaabi Riusu cuencueni
raoja'guëre gu'a güeni jo'caja'cuata'an, Riusubi baguë bain quë'rë
ta'yejeiye Ëjaguëre re'huaja'guë'bi, toyani jo'case'e ba'iji.

⁸Yequëru'ga ñaca quëani achoji:

Riusu cuencuesi Ëjaguëre ëñani, baguëre güejën jo'caja'cua'ë.
Ja'nca jo'cajënna, Riusubi baguë bain ba'iye bacuare ënseja'guë'bi,
cani jo'case'e ba'iji.

Bacua cuencuese'e'ru yo'ojën, Riusu cocare ro achajën cue'yocuare sëani,
Riusubi baguë yo'oja'ye cuencuese'e'ru baguë bain ba'iye bacuare ënseji.

⁹Bacuare ënseye'ru mësuacuaire gare ënsema'iji Riusu. Baguë bainreba
ai yësi'cuare mësuacuaire cuencueni re'huabi. Gu'aye yo'oye ba'icuaire
re'huamaji'i. Baguë yëye'ru yo'ojën ba'icuaire re'huani baji. Baguë bain
recoyo tënosi'cua ba'ijën, baguë naconi ta'yejeiye ba'icua te'e ba'ijën,
baguë ujayete cuencuesi'cua ba'iyë. Ja'nca ba'icuaabi baguë ta'yejeiye
yo'ore, mame recoyo re'huase'ere, ja'are quëani achoye bayë mësucua.
Mësucua yua zije re'otore ro ro'tajën, rënni ganojën, gu'aye yo'ojënna,
baguë mia re'otona mësuacuan ti'an güesebi Riusu. Ti'an güeseni,
baguë bënni senjoja'ñete jëajënna, baguë bainrebare re'huani, baguë
naconi carajeiye beoye ba'i güesebi Riusu. Ja'anre quëani achoye bayë
mësucua. ¹⁰Mësucua ja'anrë ba'ise'ere cato, gu'a bain se'ga ba'ijën, güejën
senjosi'cua ba'ijën ba'nhuë. Ba'isi'cuareta'an, yuara Riusu bainreba
re'huasi'cua ba'iyë. Mësucua ja'anrë ba'ise'ere cato, bainbi mësuacuan oire
baye beoye ba'isi'cuata'an, yureca Riusubi mësuacuan oire baguë conjí.

Vivan para servir a Dios

¹¹Yureca, yë'ë bain ai yësi'cua, mësuacuan si'a jëja yihuoguë quëayë
yë'ë. Mësucua yua Riusu bainrebabi ën yijare rëño ñësebë se'ga ba'ijën,
ro ën yija bain ëa ëñajën yo'oye'ru gare gu'aye yo'oye beoye ba'ijën'ën.
Zupai huatibi jo'caye beoye ja'anna choiguë, Riusu bain ba'iye ënseza
caguë, si'a gu'ayete mësuacuan ro'ta güeseye yëji. ¹²Ja'nca yëguëna,
Riusuni huesëcuabi mësuacuaire ëñajënna, yequëcuani jo'caye beoye

re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. Ja'nca yo'ojën ba'ijë'nna, gu'a bainbi mësacua re'oye yo'ojën ba'iyete ëñani, mësacuani gu'aye catoca, yequërë mame recoyo re'hua güeseni, Riusu ëñojei umuguse ti'anguëna, Riusu ta'yejeiye ba'iyete bojojën, yequërë re'oye cani achojën ba'ima'iñe.

¹³Mësacua yureca mai Ëjaguëni yo'o conjën, re'oye yo'ocua ba'ijën, bain ëjacua si'acuani Ja'ë'ë cajën, bacua cayete te'e ruiñe achani yo'ojën ba'ijë'ën. Bain ta'yejeiyereba ëjaguëbi guanseguëna, ¹⁴baguë yo'je cuencuesi ëjacua'ga guansejënna, mësacua te'e ruiñe achani, bacua cayete re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. Baguë yo'je ëjacuare cuencueguë, Gu'aye yo'ocuai bënni senjojën, re'oye yo'ocuare re'oye cajën ba'ijë'ën caguë cuencueji baguë. ¹⁵Ja'nca cuencuesi'cuani achani, te'e ruiñe yo'ojën ba'ijë'ën. Ja'nca yo'ojën, Riusu yëye'ru yo'ojë'nna, yequëcuabi gu'aye yo'ojën, mësacua ba'iyete ro gu'aye caye yëtoca, mësacua gu'ayete ro'tani caye gare porema'iñë bacua.

¹⁶Ja'nca re'oye yo'ojën, bojojën ba'ijën, Riusu etojeisi'cua sëani, mësacua yëye se'ga yo'ojën ba'ijë'ën. Ja'nca ba'icuai bainni coqueye beoye gare gu'aye yo'omajën ba'ijë'ën. Riusu yëye se'gare yo'ojën, baguë yo'ore re'oye yo'o conjën ba'ijë'ën. ¹⁷Si'a bainre re'oye ëñajën bojojën ba'ijë'ën. Riusu bainreba naconi recoyo te'e zi'inni ba'ijën, bacuani ai yëjën ba'ijë'ën. Riusuni si'a recoyo gugurini rëinjën, re'oye ëñajën ba'ijë'ën. Bain ta'yejeiye ëjaguëre'ga re'oye ëñajën bojojën ba'ijë'ën.

El ejemplo del sufrimiento de Cristo

¹⁸Mësacuabi yequëcuani bacua huë'e yo'o conjën ba'ijën, mësacua ëjacuabi yo'o guansejënna, re'oye achajën, re'oyereba yo'ojën ba'ijë'ën. Re'o bain ëjacua se'gare re'oye contoca, gu'aji. Gu'a ëjacua, mësacuani ai je'o bajën guansecua, ja'ancuare'ga re'oye yo'o conjën ba'ijë'ën. ¹⁹Gu'aye yo'ocuai mësacua re'oye yo'ocuai ai ja'siye huaijën ba'icua'ta'an, Riusu ëñañete ro'tajën ba'ijë'ën. Mësacua ai yo'oyete masiguëbi mësacuani ai re'oye ëñaji. ²⁰Mësacua ëjaguëbi mësacua gu'aye yo'ose'e ro'ire huaitoca, Riusubi mësacuare bojoma'iji. Mësacua ëjaguëbi mësacua re'oye yo'ocuai huaitoca, mësacuabi jëja bajën huai güesejën ba'itoca, Riusubi mësacuare ai ba'iye ai bojoi. ²¹Riusu cuencuese'ere ro'tajë'ën. Yequëcuabi mësacua re'oye yo'ocuai je'o bajë'nna, mësacua ai ja'siye ai yo'oye cuencuesi'cua'ë. Cristobi mësacua ro'ire ai ja'siye ai yo'oguë ba'isi'quë sëani, baguë ai yo'oguë ba'ise'ere ro'tani, jëja bajën, ai ja'siye ai yo'ojën ba'ijë'ën. ²²Mai Ëjaguëbi gare gu'aye yo'oye beoguë'bi baji'i. Gare coqueye beoye ba'iguëbi baji'i. ²³Yequëcuabi baguëte ai gu'aye cacuareta'an, baguëbi go'iye gu'aye camaji'i. Yequëcuabi baguëni si'nsecuareta'an, baguëbi si'nsejei cocare caye beoye baji'i. Ja'nca yo'oma'iguëbi Taita Riusuni si'a recoyo ro'taguë, Taita Riusu yëye se'gare

yo'oye ro'tabi. Riusu se'gabi bainni bënni senjoñe masiguëbi yë'ëre'ga re'oye coñe poreji caguë bajil'i Cristo. ²⁴Baguë yo'oguë ba'ise'ere cato, mai gu'a jucha ro'ire crusu sa'cahuëna huani senjo güesebi. Yë'ë se'gabi bain bënni senjojañe ro'ire si'nse güeseaguë ba'ija'guë'ë yë'ë caguë, gu'a bainguë ju'iñe'ru junni tonbi baguë. Ja'nca junni tonguëna, maibi yureca gu'a jucha yo'oye gare jo'cani, Riusu yëye'ru re'oye yo'ojën ba'icua ruiñe poreyë. Baguë ai ja'siye ai yo'osi'quëre sëani, si'a recoyo ro'tajën, mame recoyo re'huasi'cua ba'ijë'ën. Riusubi mësacuani gare bënni senjoñe beoye ba'ija'guë'bi. ²⁵Mësacuabi ja'anrë yo'ojën ba'ise'ere ro'tato, mësacuabi Riusu yëyete yo'omajën, baguëte ro jo'cani senjojën ba'nhuë. Oveja zin cue'yoni oveja jubëte jo'cani senjoñe'ru yo'ojën ba'nhuë mësacua. Ja'nca yo'ojën ba'isi'cuata'an, yureca mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani, Cristona bonëni, baguëni recoyo te'le zi'inni ba'iyë. Zi'inni ba'ijëna, baguëbi mësacua recoyo ba'iyete cuirani, jo'ya ëjaguë cuiraye'ru cuirani conreba conguë ba'iji mësacuare.

Cómo deben vivir los casados

3 ¹⁻²Yureca, mësacua romi hua'na, mësacua ënjëbi guanseguëna, te'le ruiñe achani Jaë'ë cajën, re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. Ja'nca yo'otoca, baguë yua Cristoni recoyo ro'taza cama'iguë ba'itoca, bago re'oye yo'ogo, Cristoni si'a recoyo yo'o congo ba'igona, baguë yequërë bago re'oye ba'iyete ëñani, Cristoni si'a recoyo ro'taza cama'iguë. Baguëni Cristo cocare cama'igo ba'igoreta'an, bago ujayete, bago Riusuni recoyo bojoyete ëñani, bago gu'aye yo'oma'iñete masini, baguë'ga yequërë Cristoni si'a recoyo ro'tani ba'ima'iguë. ³Mësacua romi hua'na ja'nca yo'ojën ba'icua sëani, Re'o hua'go'ru ëñoza cajën, ro ëmëje'en se'ga re'oye re'huaye ro'tama'ijë'ën. Rañabare re'oye ye'ani re'oye gueoñe, zoa curi go'sijei ma'carëanre reoye, re'o mare ñeoni ñeñe, ai ro'i cañare ju'iyë, ja'anbi re'o hua'na ëñoñe ro'tama'ijë'ën, besa carajeija'ye sëani. ⁴Re'o hua'na ëñoñe yënica, re'o recoyo ba'i hua'na re'huani, Riusu yëye se'gare re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. Ja'nca yo'ojën ba'itoca, Riusubi mësacuani ai re'oye ëñani, mësacuani ai bojoguë caji: Ëmëje'en se'ga go'sijeyë ba'igo'ru quë'rë ai baliye ai re'o hua'go ba'iyë më'ë, caji. ⁵Mai ira romi hua'na Riusuni Jaë'ë cajën ba'isi'cua'ga ja'nca yo'ojën bateña. Ai re'o recoyo re'huasi'cuabi bacua ënjëni re'oye ëñajën, baguë guansese'ere achani te'le ruiñe yo'ojën bateña. ⁶Mai ira baingo ba'isi'co Sara hue'ego ba'isi'cobi ja'nca yo'ogoña. Bago ënjë Abrahamni sehuoto, baguëni “Yë'ë ëjaguë” cago bacoña. Mësacua'ga yureña bago ba'ise'ere'ru Riusu bain ba'icua'ë, bago yo'ogo ba'ise'ere'ru re'oye yo'ojën ba'itoca. Ja'nca ba'ijën, ai recoyo huaji yëjën ba'icuata'an, bojo recoyo re'huani re'oye yo'ojën ba'ijë'ën.

⁷Mëscura ëmëcua'ga rënjo hua'gore re'oye ëñajën, bago ba'iyete re'oye ro'tajën ba'ijë'ën. Mësacua rënjo hua'go naconi Cristoni recoyo te'le zi'inni ba'icua sëani, mësacua jëja baye'ru ta'yejeiye jëja bama'igote ro'tajë'ën. Riusubi mame recoyo re'huaguë, mësacua rënjo hua'go naconi te'le re'huasi'quë sëani, baguë carajeiye beoye insija'yete bago naconi te'le coni baja'cua ba'iyë. Ja'nca sëani, mësacua rënjo hua'go naconi Riusuni te'le bojojën ujjajën ba'ija'bë caguë, mësacua rënjo hua'go naconi ya'jaye beoye re'oye conjën ba'ijë'ën.

Los que sufren por hacer el bien

⁸Yureca, mësacua si'acua yë'ë yihuo cocare te'le ruiñe achajë'ën. Mësacuabi Riusuni recoyo te'le conjën, recoyo te'le zi'inni ba'ijën, te'le yo'o conjën, sa'ñeña ai oire bajën, sa'ñeña ai yëjën, yequëcua ba'iyë'ru quë'rë yo'je ba hua'na'ru ëñojën, re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. ⁹Yequëcuabi mësacuani gu'aye yo'otoca, bacuani güinajeiñe gu'aye yo'oma'ijë'ën. Mësacuare gu'aye catoca, bacuare güinajeiñe gu'aye cama'ijë'ën. Ja'nca yo'oma'icubi bacuare re'oye cajën, Riusu re'oye yo'oyete bacuare ujjajë'ën. Mësacua yua Riusu carajeiye beoye insija'yete coni baja'cua sëani, bacuani re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. ¹⁰Riusu coca toyani jo'case'e'ru caguëna, ja'nca re'oye yo'ojën ba'ijë'ën.

Si'a mësacua ba'i umuguseña bojojën, huajë hua'na ba'iyë yëtoca, gu'a cocare coqueye beoye ba'ijën, ja'anre yequëcuani gare caye beoye ba'ijë'ën.

¹¹Gu'aye yo'oyete gare jo'cani senjojën, re'oye se'gare yo'ojën ba'ijë'ën. Si'a jëja recoyo re'huaye ro'tajën, yequëcua naconi bojojën ba'iyë se'gare ro'tajën ba'ijë'ën caji.

¹²Ën cocare'ga mësacua masiyë:

Riusubi si'a bain re'oye yo'ocuare ëñaguë, baguë yëyete yo'ojënna, bacuare re'oye conni cuiraye ro'taji.

Bacuabi ujjajënna, bacuani te'le ruiñe sehuoye ro'taji.

Gu'aye yo'ocuare'ga ëñaguë, baguë bënni senjoja'ñete re'huaye ro'taji, caji Riusu coca.

¹³Ja'nca sëani, mësacua yua Riusu yëye'ru re'oye yo'oye ro'tajën ba'itoca, mësacuani gu'aye yo'oye yëcuabi mësacuani ñu'ñujei güeseyë gare porema'iñë. ¹⁴Mësacua Cristo bain re'oye yo'ocua ba'ijënna, yequëcuabi ja'an ro'ina mësacuani ai yo'o güesetoca, bojo recoyo se'ga ba'ijë'ën. Riusubi mësacuani ai re'oye conja'guë'bi. Ja'nca sëani, bacuabi mësacuani je'o batoca, gare huaji yëye beoye ba'ijën, sa'nti recoyo re'huamajën ba'ijë'ën. ¹⁵Ja'nca ba'icubi Cristo naconi recoyo te'le zi'inni ba'ijën, baguëni “Yë'ë Ëjaguëreba'ë më'ë” cajën ba'ijë'ën. Ja'nca ba'ijënna, yequëcua, bain ëjacuabi mësacua Cristo bain ba'iyete senni achajën,

Te'le ruiñe shehuojè'ën guansetoca, mësacua yua te'le ruiñe ye'yesi'cua ba'ijèn, si'aye re'oye cani achojè'ën. Ja'nca cani achojèn, bacuani re'oye èñajèn, bacua ta'yejeiye ba'iyete re'oye ro'tajèn cani achojè'ën. ¹⁶Ja'nca cani achojèn, mësacua ba'iyete ro'tajèn, Gu'aye yo'osi'què ba'ima'iguè'tè yè'è cajèn, te'le ruiñe ro'tajèn ba'ijè'ën. Gu'aye yo'oma'icua ba'ijènna, yequècuabi mësacuani gu'aye yo'otoca, mësacua Cristo bain ba'iyete gu'aye catoca, ja'ansi'cuabi yua bacua gu'aye ro'tajèn ba'iyete masini, ro yo'ojèn, ro gatini sai èaye ba'iyè. ¹⁷Naca'ga ro'tajèn ba'ijè'ën. Yequècuabi mësacua gu'aye yo'ose'e ro'ina si'nsetoca, Riusubi mësacua gu'aye yo'ose'ere èñani bojoma'iji. Yequècuabi mësacua re'oye yo'ose'e ro'ina si'nsetoca, Riusubi ja'anre yètoca, Riusubi mësacua re'oye yo'ose'ere èñani bojoji.

¹⁸Cristo ai yo'oguè ba'ise'ere bojoguè sèani, mësacua ai yo'oye'ga bojoji Riusu. Si'a mai gu'a jucha yo'ojèn ba'ise'e ro'ina junni tonbi. Re'o hua'guè ba'iguè'ta'an, mai hua'na gu'a hua'na ba'icuaire Riusu re'o bainre re'huaye ro'taguè, mai ro'ina junni tonbi. Bainguè runni, ja'n'rèbi baguè'te huani senjojènna, Riusu Espiritubi ta'yejeiye conguèna, go'ya raji'i baguè. ¹⁹Ja'nca go'ya raisi'quèbi gu'a bain ba'isi'cua bacuare re'huaruna sani, zijei re'oto zemosi'cua ba'ijènna, baguè ta'yejeiye go'ya raise'ere cani achobi Jesús. ²⁰Gu'a bain ba'isi'cua bacua reconoa baè'è. Riusu cocare ro'taye gu'a güecua baè'è. Taita Noebi ja'an yogute yo'oguè, Riusu cocare quèani achoguèna, achaye güereña. Riusubi bacua achani yo'oyete ai zoe ba'irèn èjoni jèhuaguèna, Riusu èn yija ñu'ñujeija'ñete achaye güereña. Ja'nca achaye güejènna, ocho baincua Noé bain se'gabi Riusu ñu'ñujeija'ñete si'a recoyo ro'tajènna, Riusubi bacuare tèani, yogu sa'nahuèna guaoni, huajè hua'nare huahuoguèna. ²¹Mësacuare'ga güina'ru tèani baji Riusu. Tèani baguèna, mësacua yua ocona bautiza güesejèn, Noé bain tèani base'eru Riusubi yè'è're'ga güina'ru tèani baji cajèn, yureña bainni masi güeseyè. Gare carajeiye beocua ba'ijèn, ro èmèje'en se'gare ocoobi tèno güesema'iñè mësacua. Riusuni senni achajèn, Yè'è gu'a juchare saoni senjoguè mame recoyo ba'iguè'te re'huajè'ën cajèn, Riusuni se'ñè mësacua. Ja'nca senni achajènna, mësacua gu'a juchare saoni senjoni, Mësacuare tèani baza caguè, junni tonni go'ya raji'i. ²²Ja'nca go'ya raisi'quèbi Riusu ba'i re'otona ti'anni, baguè jèja ca'ncona ti'anni bèani ba'iji. Ja'nca ba'iguèbi guènamè re'oto yo'o con hua'na, si'a guènamè re'oto èjacua, huati hua'i si'acua, ja'ancua ba'iyè'ru què'rè ta'yejeiye Èjaguèbi guansequèna, bacuabi Jaè'è cajèn, baguèna gugurini réanjèn ba'iyè.

Sirvir según los dones recibidos de Dios

4 ¹Yureca Cristobi bainguè runni ai yo'osi'què sèani, mësacua'ga Riusu yèyete yo'ojèn bañuni cajèn, baguè ai yo'oguè ba'ise'e'ru ai yo'ojèn

ba'itoca, ja'anre ro jo'cani gatima'ijj'ën. Mësacuabi ai yo'ojën ba'itoca, quë'rë jëja recoyo re'huani gu'a jucha yo'oma'isi'cua ruiñë mësacua. ²Ja'nca ruinjën, mësacua ën yija ba'i umuguseñabi gare gu'aye yo'o ëaye beoye ba'ijën, Riusu yëye se'gare yo'ojën ba'iyë. ³Ja'nca ba'ijën, mësacua ja'anrë yo'ojën ba'ise'e, Riusure huesëcua yo'oye'ru yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani senjoj'ën. Bacua gu'aye yo'oyete cato, ro a'ta gu'aye yo'ojën, bacua gu'a ga'nihuë naconi sa'ñeña yahue bani a'ta yo'ojën, jo'caye beoye güebejën, bacua gu'a gajecua naconi gue güihuara bojojën ro rënni ganøjën, bacua huacha riusu hua'ire bojoñu cajën, ro bacua yëse'ere gu'aye yo'o ëaye ro'tayë. Ja'nca yo'ojënna, Riusubi ëñani bëinji. ⁴Mësacuaca ja'anre yo'oye gare jo'cani senjosi'cua ba'ijën, bacuabi Gue ëase'e yo'oye conj'ën, mësacuani choijënna, mësacuabi conma'iñë. Mësacuabi conma'iñe sheuojënna, bacuabi gue ro'taye beoye achajën, mësacuare gu'aye ca bi'rayë. ⁵Ja'nca yureña cajën ba'icuata'an, Riusu ëñojei umuguse te'e jëana ti'anja'ñie ba'iguëna, bacuabi ai yo'ojën ba'ija'cua'ë. Riusubi bacua gu'aye yo'ojën ba'ise'e si'ayete bacuani ro'ta güeseni, bacuare bënni senjoja'ñete caní jo'caja'guë'bi. Huajë hua'na, ju'insi hua'na, si'a hua'nani güina'ru caní jo'caja'guë'bi. ⁶Yureña ju'insi hua'na yua bacua huajëjën ba'isirënbi Riusu cocarebare achani masihuë. Ja'nca masijën, si'a bain junni huesëye cuencuesi'cua ba'icuata'an, Riusu naconi si'arën ba'iyete ro'taye porejën ba'nhuë.

⁷Yureca ën yija carajeirën te'e jëana ti'anja'ñeta'an ba'iyë sëani, mësacua yua te'e ruiñe ro'tajën, Riusu yëyete si'a jëja yo'ojën, Riusuni ujajën ba'ij'ën. ⁸Ru'rureba, sa'ñeña ai oire bajën, sa'ñeña conjën ba'ij'ën. Ja'nca ba'itoca, yequëcua gu'aye yo'ojën ba'iyete ta'yejeiye ro'tamajën ba'iyë. ⁹Yequëcua yua tinrubi rajjënna, bacuani gare güeye beoye mësacua huë'ena choini cuirajën ba'ij'ën. ¹⁰Riusubi mësacua jubë ba'icuare ëñani, ga bainguëni baguë ta'yejeiye yo'ore tin yo'o güeseguëna, mësacua ta'yejeiye yo'ore te'e ruiñe yo'ojën, sa'ñeña conjën, Riusuni yo'o concuare quë'rë re'oye re'huajën ba'ij'ën. Ja'nca re'huajën ba'icuabi Riusu ta'yejeiye yo'ore tin yo'ore conjën, baguë bainni bojo güesejën, re'oye conjën ba'iyë. ¹¹Ja'nca tin yo'o conjën, yequëcuabi Riusu cocarebare te'e ruiñe caní ahojën, baguë yëye'ru re'oye yihuojën, masi güesejën ba'iyë. Yequëcuabi Riusu bain jubë ba'icuani re'oye yo'o conjën, Riusubi coñe porecuare maire re'huaguëna, maibi bainre ta'yejeiye conjën ba'iyë. Ja'nca tin yo'o conjën, Riusu ta'yejeiye yo'ore yo'ojën, mai ta'yejeiyereba E'jaguë Jesucristo yo'o güeseyete concua sëani, baguë ta'yejeiye E'jaguë ba'iyete caní ahojën, baguëni caraye beoye bojojën bañuni. Amén.

Sufrir como cristianos

¹²Yureca, yë'ë bain ai yësi'cua, mësacuabi ai ja'siye ai yo'ojën banica, gare huaji yëye beoye ba'ij'ën. Gare sa'ntiye beoye ba'ij'ën. Riusu re'huani

jo'case'e säani, Riusubi Yë'ë bainre quë'rë re'o concuare re'huaza caguë, maini ai yo'o güeseji. Zoa curi rutayete ro'tani ye'yejë'ën. Rutaye yëtoca, gatate ai ja'suye ëoni, go'chani, hui'ya sëohuëanre senjoni ëñato ai re'o zoa curi se'ga bëaji. Re'o zoa curibi ai ro'iguëna, Riusubi mësaqua ba'iyete ëñani caji: Zoa curi re'oye'ru yë'ë bainbi quë'rë ta'yejeiye ai re'o hua'na'ë caguë, mësaquani ai yo'o güeseji. ¹³Ja'nca ai yo'o güesetoca, sa'ntiye beoye ba'ijën, Cristo ai yo'oguë ba'ise'ere ro'tajën, bojo recoyo re'huani, baguë in rajja'yete ro'tajë'ën. Cristo ai yo'oguë ba'ise'e'ru ai yo'ojën ba'icuabi baguë naconi guënamë re'otona carajeiye beoye ba'ija'cua'ë mai cajën, ai bojoreba bojojën ba'ijë'ën. ¹⁴Yequëcuabi Cristo bain ba'iyete mësaquare ëñajën, gu'a cocare mësaquare jayajën catoca, Riusu re'oye ëñaguë coñete masijë'ën. Ja'nca re'oye conguëbi baguë Espiritute mësaquana insiguë, baguë naconi ta'yejeiye bojojën ba'iyete maini masi güeseji Riusu, mai hua'na yua baguë bainreba cuencuesi'cuare säani. Maini gu'aye cacuabi Cristore'ga gu'aye cajëna, mai hua'na yua Cristore re'oye ro'tajën, baguë ta'yejeiye ba'iyete quëani achojën ba'ijë'ën. ¹⁵Ja'nca ai yo'ojën banica, gu'a bainre bënni senjoñe'ru bënni senjo güesema'ijë'ën. Bainre huani senjoñe, bonsere jiañe, yequëcuani gu'aye yo'oye, ro hui'ya guanseye, gu'a bainbi ja'anre yo'ojëna, ëja bainbi bënni senjoñe. Mësaqua'ga ja'nca bënni senjo güesema'ijë'ën. ¹⁶Ja'nca ai yo'oye beoye ba'ijën, Cristo bain ba'iye ja'an ro'ina ai yo'ojën bani'ga, sa'ntiye beoye ba'ijë'ën. Yequëcuabi mësaquani je'o baye yo'otoca, gare gati ëaye yo'omajën ba'ijë'ën. Ja'nca ba'icuabi si'a jëja cani achojë'ën: Aito. Yë'ë yua Cristo bainguë'ë. Yë'ë ta'yejeiyereba Èjaguë'bi ba'iji. Riusubi baguëte raoguëna, yë'ëre tëani baji, cani achojën ba'ijë'ën.

¹⁷Ja'nca ba'ijën, gu'a bainre bënni senjoja'ñe te'e jëana ti'anja'ñeta'an ba'iji ro'tajën ba'ijë'ën. Ja'nca ti'anguëna, Riusubi ru'ru baguë bainni ai yo'o güeseguë, mai gu'a juchare maini masi güeseji. Maibi ja'nca ai yo'ojën ba'itoca, gu'a bain Cristoni recoyo ro'taye güecuabi quë'rë ai ta'yejeiye ai yo'ojën ba'ija'cua'ë. ¹⁸Baguë coca toyani jo'case'ere ëñani masijë'ën: Riusu bainrebabi baguë naconi si'arën ba'ito, ru'ru ai yo'oye bayë. Ja'nca ai yo'oye bacuata'an, Riusuni je'o bacuabi quë'rë ai ba'iye ai yo'ojën ba'ija'cua'ë, Riusubi bënni senjoguëna. Ja'an coca toyani jo'case'e ba'iji. ¹⁹Ja'nca ba'ija'ye säani, Riusubi mësaqua baguë bainni ai yo'o güeseto, baguë yëyete te'e ruiñe yo'ojën, maire re'huani jo'casil'quëni jo'caye beoye uajën ba'ijë'ën. Yë'ëre re'o recoyo ba hua'guëre re'huani bajë'ën, cajën senni achajëna, baguë yua baguë cani jo'case'e'ru te'e ruiñe conguë, maini caraye beoye re'huani baji baguë.

Consejos para los creyentes

5 ¹Yureca, mësaqua Cristo bain ëjacua, mësaquani yihuo coca caguëna, achajë'ën. Yë'ë'ga Cristo bain jubë ëjaguë ba'iguëbi,

Cristobi ai yo'oguëna, ëñahuë yë'ë. Ja'nca ëñaguë, Cristobi baguë ta'yejeiye ba'iyete se'e ëñoguë raiguëna, baguëni se'e ëñaja'guë'ë yë'ë. ²Riusubi baguë bain jubë ba'icuaire mësacuaana jo'caguëna, bacuare re'oye ëñajën yihuojën conjë'ën. Ja'nca conjën, jo'ya hua'na ëjaguëbi baguë jo'ya hua'nare cuiraye'ru ja'nca ëñajën conjën ba'ijë'ën. Ja'nca yo'ojën, sa'ntiye beoye ba'ijën, bojo recoyo re'huani, Riusu yëye'ru si'a jëja conjën, bacuare re'oye conjën, ëñajën ba'ijë'ën. Curire ba ëaye ro'taye beoye ba'ijën, Riusu bainre ëñajën ba'ijë'ën. ³Bain ëjacua guanseye'ru bacuare bëinjën guansema'ijë'ën. Yë'ë gaje hua'nabi Riusu yëye'ru te'le ruiñe yo'ojën ba'ija'bë cajën, mësacua'ga te'le ruiñe yo'ojën ba'ijë'ën, bacuabi ëñajëna. ⁴Ja'nca yo'ojën ba'itoca, mai ta'yejeiyereba Èjaguë Cristobi maire in raiguë, mai yo'o conse'ere ëñani, maini bojoguë caja'guë'bi, “Yë'ëre ai re'oye yo'o consi'cua sëani, rajjë'ën. Carajeiye beoye te'le bojojën bañuni” maini caja'guë'bi.

⁵Mësacua ta'yejeiye beoye ba'icua'ga, yë'ë yihuo cocare achajë'ën. Cristo bain jubë ëjacuare re'oye ëñajën, bacua ta'yejeiye ba'iyete te'le ruiñe ro'tajën, bacuani Ja'ë'ë cajën, re'oye yo'o conjën ba'ijë'ën. Si'a hua'na yua sa'ñeña te'le ruiñe ëñajën, bacua'ru quë'rë yo'je ba'icua'ru ëñojën ba'ijë'ën, Riusu coca cani jo'case'e'ru ba'iyë:

Yequëcuabi cajën, Yë'ë yua ai ta'yejeiye masi ëjaguë ba'iyë cani achojëna, Riusubi bacuare saoni senjoji.

Yequëcuabi cajën, Yequëcuare te'le ruiñe ëñaguë, bacua'ru quë'rë yo'je ba'iguë'ru ëñoñe yëyë yë'ë cajëna, Riusubi ai caraye beoye bacuare ëñaguë conjì, cani jo'case'e ba'iji.

⁶Ja'nca cani jo'case'e sëani, Riusubi mai ta'yejeiyereba pore Èjaguë ba'iguëna, baguëna gugurini ruinjën, baguëni te'le ruiñereba ëñajën, baguë yëye se'gare yo'oye ro'tajën ba'ijë'ën. Ja'nca ba'ijëna, Riusu cuencuerën ti'anguëna, mësacua yua ai ta'yejeiye ba'icua ruinja'cua'ë.

⁷Mësacuabi ai guaja sa'ntijën bani'ga, baguëna ti'anni, mësacua sa'ntiyete si'aye quëani achojë'ën, mësacuare coñe masiguëre sëani.

⁸Yureca, mësacuabi Riusu yëyete yo'ojën, te'le ruiñe ëñajën ujjajën ba'ijë'ën. Maini je'o baguë, ja'an zupai huati, baguë gu'aye yo'oyete ro'tajën ujjajën ba'ijë'ën. Baguë yua airu yai cu'le ganoguë güiye'ru Riusu bainre zeanni ñu'ñujei güeseza caguë güi ganoji. ⁹Ja'nca sëani, mësacua yua Cristoni jo'caye beoye si'a recoyo ro'tajën, huaji yëye beoye ba'ijën, zupai huatire si'a jëja gu'a güejën senjojë'ën. Cristo bainreba si'a ën yija re'oto ba'icua'bi zupai huati ro'ire ai ta'yejeiye ai yo'ojëna, mësacua'ga bacua naconi te'le ojjën, ai yo'oye ba'icua cuencuesi'cua'ë. ¹⁰Rëño ñësebë se'ga ai yo'ojëna, mai Taita Riusu, maini ai yëreba yëguëbi yequëcua ëñaguë coñe'ru maini quë'rë ta'yejeiye ai caraye beoye ëñaguë conjì. Cristo junni tonse'e ro'ire maire baguë carajeiye beoye ba'irurebana

choisi'quë sëani, baguë yua maire mame recoyo jëja recoyo bacuare re'huaguëna, mësacuabi Cristoni gare ya'jaye beoye zi'inni ba'ija'cua'ë. ¹¹Ja'nca sëani, baguë ta'yejeiyereba ba'iyete bojojën, Mai Ëjaguëni carajeiye beoye si'arën ba'ijë'ën, baguëni ai cani achojën bañuni. Amén.

Saludos finales

¹²Yë'ë bainguë Silvano hue'eguëbi yë'ëre re'oye conguëna, Yë'ë yo'jeguë cayë baguëre. Baguëbi conguëna, ën coca mësacuani choa ma'carë yihuoguë, toyani tējihuë yë'ë. Riusu te'e ruiñe ba'i cocare sëani, achani, Riusu caraye beoye coñete masini, gare jo'caye beoye te'e ruiñe yo'ojën ba'ijë'ën. Gare coqueye beoye ba'iguëbi mësacuani ja'nca yihuoguë toyani, Silvano naconi saoyë yë'ë. ¹³Yureca Cristo bain jubë ën huë'e jobo Babilonia casi jobore ba'icua, mësacua ba'iyë'ru Cristo bain cuencuesi'cuabi mësacuani saludaye cahuë. Marcore'ga, Mami baguëre cayë yë'ë. Baguëbi mësacuani saludaji. ¹⁴Sa'ñeña saludajën, Riusu yëye'ru sa'ñeña su'ncajën, bojojën ba'ijë'ën.

Mësacua Cristo bain si'acua sa'ñeña te'e bojojën, recoyo re'o huanöñe ba'ijë'ën.

SAN PEDROBI

Samu ba'i cocare toyani jo'cabi

Saludo

1 ¹Yë'ë, Simón Pedro hue'eguë, yua Jesucristo ta'yejeiye yo'o cuencuesi'quëbi baguëni Jaë'ë caguë, baguë yo'ore conguë ba'iyë. Ja'nca ba'iguëbi, mësacua Jesucristoni si'a recoyo ro'tajën ba'ijëna, mësacuani utire toyani saoyë yë'ë. Mësacuabi yëquëna cuencuese'ru Riusu re'o bainreba cuencuesi'cua ba'ijëna, Taita Riusu, mai Èjaguë Jesucristo, bacuabi mësacuare'ga ëñajën, Ai re'oyereba ba'i hua'na'ë cajën bojojën ba'iyë, Cristobi tëani bacuare sëani. ²Mësacuabi mai Taita Riusu ba'iyë, mai Èjaguë Jesús ba'iyë, ja'anre quë'rë re'oye ye'yeni masijën, baguë caraye beoye conni cuiraye, mësacua bojo recoyo re'o huanoñe, ja'anre quë'rë ai ba'iyë masijën ba'ijë'ën.

Cualidades del cristiano

³Riusubi maire choiguë, baguë ta'yejeiye ba'iyete maini quë'rë ai ba'iyë masi güesequëna, baguë yëye'ru quë'rë re'oye ba'ijën, baguë ba'iyë'ru te'e ba'ijën, baguë naconi jo'caye beoye te'e bojojën ba'iyë poreyë mai. ⁴Ja'nca porecuabi baguë re'oyereba yo'oja'ye cani jo'case'ere te'e ruiñe masijën, baguë caraye beoye insiyete coní, bojo recoyo re'huani, baguë yëyete quë'rë masi hua'na ruinjën ba'ijë'ën. Ja'nca ba'itoca, ën yija bain gu'a ëaye ro'ire carajeija'cua ba'ijëna, maibi jëani, Riusu ba'iyë'ru te'e ba'iyë poreyë. ⁵Ja'nca porecua sëani, mësacua yure Cristoni si'a recoyo ro'tacua ba'ijën, Riusu yëyete te'e ruiñereba yo'ojën ba'ijë'ën. Ja'nca ba'ijën, quë'rë se'e Riusu yëyete masireba yo'ojën ba'ijë'ën. ⁶Ja'nca masiye yo'ojën, ro mësacua yëse'e se'gare yo'oye beoye ba'ijën, Riusu yëye se'gare yo'ojën, baguëni bojo güeseye se'gare ro'tajën ba'ijë'ën. ⁷Ja'nca bojo güeseye ro'tajën, mësacua bainre ai oire bajën, bacuare conjën ba'ijë'ën.

⁸Ja'an se'gare'ru re'oye ba'ijën, què'rè se'e recoyo re'ojeijën ba'itoca, mai Èjaguè Jesucristoni què'rè se'e ai ba'iyè masini, baguère re'o yo'o concua què'rè se'e ruinjën ba'ija'cua'è mèsacua. Gare gu'aye yo'oye beoye ba'icua ruinjën ba'ija'cua'è. ⁹Ja'nca ba'ima'itoca, Riusu yèyete ro huesè äyè ba'icua ba'iyè. Riusuni yo'o coñete gare ro'tama'icua ba'iyè. Bacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'e, ja'anrè tènoni senjose'ere gare huanè yesi'cua ba'iyè. ¹⁰Ja'nca sèani, yè'è bain hua'na, Riusu cuencuese'e, mèsacua mame recoyo re'huase'e, ja'anre què'rè se'e ro'tareba ro'tajën, mèsacua Cristo bainreba ba'iyè què'rè se'e masireba masijën ba'ijè'ën. Ja'nca masijën ba'itoca, Riusubi mèsacuare gare senjoni saoye beoye ba'ija'guè'bi. ¹¹Ja'nca ba'iguè'bi mèsacuani baguè bayete ai ta'yejeiye caraye beoye insireba insija'guè'bi. Mai Èjaguè Jesucristo maire tèani baguè'bi baguè carajeiye beoye ba'i jobona ti'an güesaja'guè'bi.

¹²Ja'nca ba'iguèna, mèsacua yua ja'an si'aye masini, yèquèna te'e ruiñe canì achose'ere re'oye ye'yesi'cuata'an, yè'è yua jo'caye beoye mèsacuani ja'anre ro'ta güeseye yèyè. ¹³⁻¹⁴Yureca mai Èjaguè Jesucristobi yè'è junni tonja'ñe yurera ti'anja'ñete yè'èni masi güesesi'què sèani, si'a mèsacua naconi ba'i umuguseña mèsacuani ja'an cocare canì achoguè, mèsacuani ro'ta güeseye yèguèna, Riusubi re'oye èñaji. ¹⁵Ja'nca ro'ta güeseguèna, yè'è ju'insirèn ti'anguèna, mèsacuabi yè'è coca quèani achose'ere jo'caye beoye ro'tani, gare huanè yema'ija'cua ba'iyè. Ja'nca ba'i güeseye ro'tayè yè'è, yureña.

Los que vieron la grandeza de Cristo

¹⁶Mèsacuani coca canì achose'ere ro'tato, gare coqueye beoye te'e ruiñe quèahuè yèquèna. Mai Èjaguè Jesucristobi ai ta'yejeiyereba ti'an raija'guèta'an ba'iji cajën, yèquèna se'gabi ja'an cocare ro'tamajën ba'è'è. Yèquènabi mai Èjaguè ta'yejeiyereba ba'iyete èñani masihuè. ¹⁷⁻¹⁸Yèquènabi baguè naconi ja'an cubè Riusu ba'i cubèna mèni, Riusubi ai ta'yejeiyereba canì achoguèna, achahuè yèquèna. Mai Ja'què Riusubi Jesucristo Èjaguèreba ba'iyete ai ba'iyè ai canì achobi. “Ènquè yua yè'è Zinreba ai yèsi'què ba'iji. Baguèni ai bojoguè èñañè yè'è” canì achoguè, si'a guènamè re'otora achoreba achoguèna, achahuè yèquèna.

¹⁹Ja'nca achani masijën, si'a baguè ja'anrè canì achosi cocare ro'tajën, Riusu coca quèani achojën ba'isi'cuabi toyani jo'cajèna, Ja'an coca si'aye què'rè te'e ruiñe ba'i cocareba'è cajën ba'iyè yèquèna. Ja'nca te'e ruiñe ba'i coca ba'iguèna, mèsacuabi què'rè ai ta'yejeiye achani yo'ojën ba'itoca, ai re'oye yo'oyè mèsacua. Baguè cocareba canì jo'case'ere re'oye achani yo'ojën ba'itoca, èn yija bain gu'aye yo'oyete què'rè te'e ruiñe masijën, gu'a recoyo ba'icua gare ruiñe beoye ba'iyè mèsacua. Ja'an coca ba'iyete cato, majahuè zèonni zijeiruna mia güesèjën, baru si'si ba'iyete te'e ruiñe

ëñañe poreyë. Ja'nca sëani, Cristo in raiye tëca ja'an cocarebare re'oye ro'tani yo'ojën ba'itoca, baguë ta'yejeiyereba ba'iruna mësacuani ti'an güeseqüena, baguë coca cani jo'case'e'ru ai bojo recoyo re'o huanoguë ba'ija'guë'bi mësacuarë. ²⁰Yureca, mësacuabi ja'an cocarebare ye'yeni re'oye masijën, quë'rë ai ba'iye ñaca ro'tajën ba'ijë'ën. Riusu cocareba cani jo'ca güesesi'quë sëani, ro bain ro'taye'ru ro'tamajën, ja'an cocare gare sa'ñeñe beoye ba'ijë'ën. ²¹Ja'an cocare cato, bain ro'tani cani jo'cama'ë. Riusu se'gabi ja'an cocare maina cani jo'ca güesebi. Baguë bainre cuencueni raoguëna, Riusu Espiritubi Riusu cocare bacuani ro'ta güeseqüena, bacuabi Riusu cocare cani achohüë.

Los que enseñan mentiras

2 ¹Riusubi baguë coca cani achocuare cuencueni raoguëna, yequëcua'ga ro coquejën, Riusu cocarebare quëani achoguë'ë yë'ë cajën, Riusu bainni ro coqueye se'gare ro'tajën bateña. Ja'nca coquejën batena, yureña'ga yequëcuabi mësacua jubëna ti'anni ro coquejën caja'cua'ë. Riusu cocarebare te'e ruiñe ye'yoguë'ë yë'ë cajën, gu'aye se'gare yihuojën caja'cua'ë. Ja'nca caja'cua ba'ijën, mai Ëjaguë ba'iyete ro gu'a güejën caja'cua'ë. ²Riusubi bacua gu'a juchare senjoni saoye yëguëna, ro cue'yoni, baguë yëyete yo'oye gu'a güejën, te'e jëana bënni senjosi'cua ba'ija'cua'ë. Ro gu'a ëaye yo'ojënna, yequëcua'ga Riusu yëyete ro jo'cani senjoni, Riusu te'e ruiñe ba'i cocare gu'aye cajën ba'ija'cua'ë. ³Ja'nca ba'icuabi Quë'rë ta'yejeiye ëjacua ruinjën, bonsere bëyoni bañu cajën, mësacuani yahuera'rë coquejën yihuoja'cua'ë. Re'oye achoye cajën, Yë'ëna te'e conguë rajjë'ën cajën yihuojënna, mësacuani coque ëaye yo'o bi'rajën ba'ija'cua'ë. Ja'nca ba'ijënna, Riusubi baguë bënni senjoja'ñe zoe cuencuese'ere bacuana ti'an güeseja'guë'bi. Ja'an bënni senjoja'ñete gare huanë yeye beoye ba'iji Riusu.

⁴Riusu güenamë re'oto yo'o con hua'na yo'ojën ba'ise'ere ro'tajë'ën. Bacua yua re'o hua'na re'huasi'cuata'an, yequëcua yua Riusuni gu'aye yo'ojënna, Riusubi bacuare zeanni, baguë bënni senjojairuna jo'cabi. Ai ta'yejeiye zijei re'otoreba, ba rëi gojeña, ja'anruna senjoni, baguë gare bënni senjoñe tëca bacuare zemosi'cuare re'huaji. ⁵Taita Noé ba'isirën ba'icua're'ga ro'tajë'ën. Noebi Riusu yëye'ru re'oye yo'oyete cani achoguëna, ja'an gu'a bainbi ro cue'yoni achaye güejënna, Riusubi Noé, baguë te'e bain naconi, ochocua se'gare huajë hua'nare tëani re'huaguë, si'a gu'a bainre co'jeyabi ñu'ñujani senjobi. ⁶Sodoma, Gomorra, ja'an huë'e joboña ba'isi'cuare'ga ro'tajë'ën. Riusubi bacua gu'aye yo'ojën ba'ise'e ro'ire toabi ëoni, bacuare ñu'ñujani senjobi. Ja'nca senjoni, bacua carajesisirute jo'cani, gu'aye yo'oye ro'tajën rajja'cuabi ëñani yë'ë bënni senjoñete masija'bë cani jo'cabi. ⁷⁻⁸Baguë re'o bainguë Lot hue'eguë

ba'isi'quë baguëre tëani base'ere'ga ro'tajë'n. Ja'anguëbi Sodoma, Gomorra ja'an bain naconi ba'iguë, bacua gu'aye yo'ojën ba'ise'ere, bacua a'ta yo'ojën ba'ise'ere si'a umuguseña quë'rë sa'ntiye achani ëñaguë, quë'rë se'le recoyo oi hua'guë ruinguë ai yo'oguëna, Riusubi bacua huë'e joboñare ëoni si'a bi'raguë, Lotre tëani etoni babi. ⁹Ja'an cocare ro'tajën, Riusu ta'yejeiye yo'oye poreyete masijë'n. Mai Ëjaguëbi, baguë bainreba ai yo'ojënna, bacuare tëani baye masiji. Gu'a bain'ga ai gu'aye yo'ojënna, bacua bënni senjoñe ti'añe tëca bacuare preso zemosi'cuare re'huaye masiji Riusu.

¹⁰Ja'nca sëani, Riusu coca guansese'ere ro gu'aye cajën, ro bacua gu'a ëayete yo'ojën, ro rënni ganojën cue'yojënna, Riusubi bacuare gare bënni senjoja'guë'bi ba'iji. Ja'ancua yua ro bacua yëse'e se'gare yo'oni bojoye ro'tajën, yequëcua ba'iyete oiye beoye ba'iyë. Riusu ta'yejeiye yo'je ëjacua re'huani jo'casi'cuareta'an, re'huani jo'case'e ba'iyeta'an, bacuabi gare huaji yëye beoye gu'aye cajën ba'iyë. ¹¹Riusu guënamë re'oto yo'o con hua'na'ga ba gu'a bain'ru quë'rë ta'yejeiye ba'icuata'an, guënamë re'oto yo'o con hua'nabi bacua gu'aye yo'ojën ba'iyete gu'aye caye beoye ba'iyë, Riusubi achaguëna. ¹²Ja'an gu'a bain ba'iyete cato, airu hua'i hua'na bain tuni juiye se'ga ba'i hua'na'ru ba'iyë. Ro ro'tajën, ro huesë hua'na ba'icuabi ro gu'aye cajën, bacua gu'aye yo'ojën ba'iyete ro'ire carajejën ba'ija'cua'ë. ¹³Gu'aye yo'ojën ja'si yo'ojën ba'icuare sëani, bacuare'ga güina'ru ja'si yo'o güesese'e ba'ija'guë'bi. Gatiye beoye ba'ijën, bacua gu'a ëase'ere si'a umuguse'ga yo'ojën ba'iyë. Mësa'cua naconi te'le në'cajën, mësa'cua aonre ainjën, Riusuni bojojën bañuni cajën ba'icuareta'an, Riusubi ëñani, Gu'a recoyo ba hua'na se'ga'ë, bacuare caji.

¹⁴Yequë bain rënjore ëa ëñani, Bagoni yahue baza cajën, gu'aye yo'oye gare jo'camajën ba'iyë. Yequëcua jëja recoyo beo hua'nare'ga choijën, Yëquëna yo'oyete conjë'n cayë. Gu'aye yo'oye ai ye'yesi'cua sëani, bacua gu'a ëase'ere ai masiye yo'ojën ba'iyë. Riusubi bacuani ëñaguë, bacua bënni senjoja'ñete yurera cuencueji. ¹⁵Baguë yëyete re'oye yo'oye bacuani masi güeseguëna, bacuabi yo'oye güejën, Riusu yëyete gare jo'cani senjojën, Balaam hue'eguë ba'isi'quë, Beor mamaquë ba'isi'quë ja'anguë gu'aye yo'ose'le'ru güina'ru gu'aye yo'ojën ba'iyë. Curi ba ëaye se'gare ro'taguë ba'isi'quëbi gu'aye yo'oguë baquëña. ¹⁶Ja'nca baquëna, Riusubi baguë gu'ayete baguëni masi güeseguë, baguëte bëinguë ënsebi. Baguë burrote tuiguë saiguëna, Riusubi baguë burroni bain coca ca güesebi. Ja'nca coca ca güeseguëna, Balaam, Riusu coca quëani achoguë casi'quëbi achani quëquëni, gue ro'taye beoye ba'iguë, baguë yo'oja'ye loco hua'guë yo'oye'ru yo'oja'yete yo'omaquëña.

¹⁷Ja'nca gu'aye yo'oye ro'tacuabi mësa'cuana ti'anni, Te'le ruiñe ba'i cocare mësa'cuani yihuoyë yëquëna cajën ba'icuata'an, ro cajën,

mësacuani ro guaja yo'ojën, te'e ruiñe ye'yoye gare porema'iñë. Ja'nca poremajënna, Riusubi bacua ai yo'ojën ba'ija'rute re'huaji. Ai rëi goje zijeiyereba ba'irute bacuare re'huacaji. ¹⁸⁻¹⁹Bacuabi mësacuana ti'anni, si'a jëja cani ahojën ba'iyë: "Raijë'ën. Yëquëna bojojën yo'oye'ru yo'ojën ba'itoca, mësacua yëye si'aye yo'oye poreyë mëscura" cajën choijënna, te'e ruiñe yo'oye ye'yema'isi'cuabi bacua gu'a ëaye yo'ojën ba'ise'ere se'e ro'tani, se'e a'ta yo'o bi'rayë. Si'aye yo'oye poreyë cajën ba'icuata'an, gu'aye yo'oye se'ga ye'yesi'cua'ë, zupai huati zemosi'cua sëani. Bain ye'yese'e se'ga yo'oye porecua sëani, tin yo'oye gare porema'iñë. ²⁰Bain hua'nabi mai Ëjaguë Jesucristona ti'anni, mame recoyo re'huaye senni, ja'n'rëbi se'e bonëni, bacua gu'aye yo'ojën ba'ise'e'ru se'e yo'o bi'ratoca, bacua yua quë'rë ai ba'iyë gu'a recoyo bacua ruiñë. ²¹Cristo mame recoyo re'huayete gare huesëtoca, Riusubi bacuare ta'yejeiye bënni senjoma'ire'abi. Yureca Cristoni masini, ja'n'rëbi baguë naconi re'oye ba'iyete gu'a güeni senjocua sëani, quë'rë ta'yejeiye bënni senjoja'ñe ba'iji bacuare. Riusu re'o coca cani jo'case'e si'ayete gare jo'cani senjojënna, Riusubi bacuani ai ba'iyë bënni senjoguë ba'ija'guë'bi. ²²Bacua güeni senjose'ere ro'tato, mai ira bain ba'isi'cua cani jo'case'e'ru ba'iji. "Yai hua'guëbi baguë gu'a aon ainse'ere sisoni, ja'n'rëbi se'e bonëni, baguë gu'a sisose'ere ainji. Cuchi hua'goni abutoca, se'e banabëna tunugo saigo." Ja'n'cara'ru ye'yesi'cuare sëani, bacuare re'o bainre re'huaye porema'iñë.

El regreso del Señor

3 ¹Yureca, yë'ë bain ai yësi'cua, mësacuani ja'anrë toyani saoguë, yure ën ja'ore toyani saoguë, mësacua re'oye yo'ojën ba'iyete jo'caye beoye yihuoguë toyahuë yë'ë. Mësacuabi te'e ruiñe yo'oye ro'tajën ba'icua'eta'an, ²Riusu coca masi güeseni jo'case'ere quë'rë se'e cani achoye yëyë yë'ë. Mësacua ira bain ba'isi'cua Riusu cuencuesi'cuabi Riusu cocare toyani jo'cajënna, mai Ëjaguë Jesucristobi mame recoyo re'hua cocare'ga baguëre ta'yejeiye yo'o concua naconi jo'caguëna, ja'an coca cani jo'case'e'ru ba'ija'yete gare huanë yeye beoye ba'ijë'ën.

³Ru'ru ën coca ba'ija'yete te'e ruiñe ro'tani masijë'ën. Riusu bënni senjorën ti'an bi'raguëna, Riusuni ai jayaye cacuabi ru'ru ti'anni, ro bacua gu'a ëase'ere yo'ojën ba'ija'cua'ë. ⁴Ja'nca ba'icuabi ti'anni, ñaca'ru jayaye cajën ba'ija'cua'ë: "Riusu cani jo'case'e, Cristo gaje raija'yete cani jo'caguëna, ¿guere yo'oguë raima'iguë'ne baguë? Te'e jëana ti'anja'ñeta'an ba'iji cani jo'caguëna, mësacua taita sanhuëbi ro ëjoni jëhuacuareta'an, ti'anma'iji. Bacuabi junni huesëjënna, ru'rureba re'huani jo'casirën ba'iyë'ru güina'ru maire ba'iguë sëani, Riusubi ro coqueji maire" cajën jayaja'cua'ë. ⁵Ja'nca cajën, Riusu te'e ruiñe yo'oguë ba'ise'ere ro'taye gu'a güecua ba'iyë. Riusubi ën yija re'otore re'huani

jo'ca bi'raguë, coca guanseye se'ga caguëna, guënamë re'oto, yija re'oto ja'anse'e saji'i. Yija re'otobi saiguë, ziaya se'gabi ja'anse'e etani saji'i.

⁶Ja'n'rëbi jë'te, Riusubi ën yija gu'a bainre ñu'ñujei bi'raguë, ja'ansi ziyare co'jeyare re'huaní, bacuare ta'pini huesoni senjobi. ⁷Baguë guanse coca se'gabi si'a re'otore re'huaní jo'caye masiguë sëani, ën yija re'oto guënamë re'oto, si'ayete ñu'ñujani senjoñe ro'taguë, toabi zëonni ëoni si'aye guanseguëna, si'a gu'a bain Riusuni gu'a güecuabi ai yo'ojën bënni senjosi'cua ba'ija'cua'ë.

⁸Mai zoe ëjoyere'ga ya'jaye ro'tamajën ba'ijë'ën, yë'ë bain ai yësi'cua. Riusu cuencueni jo'cayete ye'yeni masijë'ën. Maibi te'e umugusere cuencueni, ja'n'rëbi mil tëcahuëanre cuencuejënna, Riusubi tin cuencueji. Si'aye yua te'e ba'iji, baguëbi cuencueto. ⁹Ja'nca cuencueguëna, bain hua'nabi Riusu caní jo'case'e yo'oja'yete ro'tajën, Gare zoe ba'iguëna, Riusu caní jo'case'e'ru yo'oma'iji Riusu cajën, ai huacha ro'tajën cayë bacua. Mësacua si'a recoyo ro'taja'yete ro'taguë, mësacuare bojora'rë ëjoguë ba'iji. Bainni huesoni si'ama'iñe caguë, si'a bain gu'a jucha jo'cani senjoñete ëjoi Riusu. Bacuabi baguëni si'a recoyo ro'tatoca, bacuani bënni senjoma'iji. ¹⁰Ja'nca ëjoguëbi, yua baguë ëñojai umuguse ti'anguëna, te'e jëana ti'anja'ñeta'an ba'iji. Huë'ena cacani jianguë ti'añe'ru ba'ija'guë'bi. Bainbi baguë ti'añete ro'tama'ijënna, te'e jëana ti'an raija'guë'bi. Cristobi ti'an raiguëna, si'a guënamë re'otobi ai jëja achoye juejueni, toabi zënni uni si'aja'guëbi. Ën yija'ga si'a ënjo'on ba'iyë bain yo'ojën ba'ise'e si'aye yua toa zënni uni carajeija'guë'bi. ¹¹Ja'nca te'e ruiñe carajeija'ye sëani, mësacua ba'iyete ro'tajën, Riusu yëye se'gare ro'tajën, baguë coca masi güesese'e'ru te'e ruiñe yo'ojën ba'ijë'ën. ¹²Riusu ëñojai umuguse ti'añete jo'caye beoye ëñajën ëjojën, Te'e jëana ti'anja'ñeta'an ba'iji cajën ba'ijë'ën. Ti'anguëna, si'a guënamë re'oto si'a ën yija re'oto toa zënni, ai ta'yejeiye ja'sureba ja'suguëna, si'aye yua go'chani carajeija'guë'bi. ¹³Ja'nca carajeija'guë ba'iguëna, ja'anre ro'taye beoye ba'ijë'ën. Riusu coca caní jo'case'e sëani, mame guënamë re'oto yija re'oto, ja'anre ai mame re'huaní jo'caja'guë'bi Riusu. Re'huaní jo'caguëna, baguë re'o bain se'gabi ba'iyë poreyë. Ja'anre bojojën, ëñajën ëjojën ba'iyë mai.

¹⁴Yureca, yë'ë bain ai yësi'cua, ja'an ba'ija'yete ëñajën ëjocua sëani, mësacua yure ba'i umuguseñabi si'a gu'ayete gare jo'cani senjoni, recoyo tënosi'cua se'ga ba'ijë'ën. Ba'itoca, Riusu yëye se'ga yo'ojënna, baguëbi mësacua ba'iyete ëñani, baguë bainrebare mësacuani baguë bojoi. ¹⁵Mësacuabi ja'nca ëñajën ëjojën, Riusu bojora'rë ëjoguë ba'iyete ro'tajë'ën. Si'a bain mame recoyo re'huaja'yete bojora'rë ëjoi Riusu. Mai te'e bainguë ai yësi'quë Pablo hue'eguë'ga güinajei cocare mësacuani toyani jo'cabi, Riusubi baguëni masi güeseguëna. ¹⁶Si'a baguë uti

ja'ore toyani saoguë, ja'an cocare caguë yihuoji. Caguë yihuoguëna, yequëcuabi si'aye te'e ruiñe masiye poremajën, ro huesë ëaye ëñajën, ro bacua yëse'e'ru ro'tajën, Pablo yihuose'e'ru tin yihuojën coqueyë bacua. Bacuabi si'a Riusu coca toyani jo'case'ere'ga güina'ru ëñajën, tin yihuojën coquejënna, Riusubi bacuani ai bënni senjoja'guë'bi.

¹⁷Ja'nca ba'iguëna, yë'ë bain ai yësi'cua, coquecuabi yuta raimajënna, mësacuani ja'anrë yihuoreba yihuoguë quëayë yë'ë. Ja'an bain, Riusu yëye'ru yo'oye gu'a güecua, bacua coquejën yihuoyete bacua gu'a coca ye'yoyete ëñajën yo'omajën ba'ijë'ën. Gare achamajën, coque güesemajën ba'ijë'ën. Bare achatoca, Riusubi mësacuare baguë bainreba ba'iyë ënseji. ¹⁸Mai Ëjaguë Jesucristo ba'iyë se'gare ro'tajën, quë'rë re'oye ye'yejën, baguë yëye'ru quë'rë te'e ruiñe masiye yo'ojën ba'ijë'ën. Mai ta'yejeiyereba Ëjaguë, mai gu'a juchare saoni senjoni, baguë ba'iyete maini ta'yejeiye masi güeseguë sëani, baguë ta'yejeiye pore Ëjaguëreba ba'iyete gare jo'caye beoye cani achojën bojojën bañuni. Mai yureña ba'i umuguseña baguë naconi si'arën ba'iyë'ga baguëni gare carajeyë beoye bojojën bañuni. Ja'nca raë'ë. Amén.

SAN JUANBI

Ru'ru ba'i cocare toyani saobi

La palabra de vida

1 ¹Recoyo huajë cocareba quëani achosi'quë, ru'rureba ba'isirën ba'isi'quë, Jesucristo hue'eguëte quëayë yëquëna. Ja'nca quëani achosi'quë ba'iguëna, yëquënabi achasi'cua'ë. Yëquënarebabi baguëte ëñani masicua'ë. ²Ja'nca masijënna, mai recoyo huajë güesequë, ba cocare raoni yëquënani quëani achoguëna, yëguënabi achahuë. Ja'nca achasi'cuabi mësacuani quëani achoyë. Recoyo huajë cocareba quëani achose'e'ë. Maibi achani, ba cocare ye'yeni, recoyo huajë güesequëni masiyë mai. Taita Riusu naconi si'arën ba'iguëna, yëquënani ëñose'e baji'i. ³Ja'nca sëani, yëquëna ëñajën ba'ise'e, yëquëna achajën ba'ise'e, ja'anre mësacuani güina'ru quëani achoyë. Yëquëna jubë naconi nïë'cani, yëquëna naconi nïë'cani, yëquëna naconi recoyo te'e zi'inni bojojën ba'ijë'ën cajën, ja'anre mësacuani quëani achoyë. Yëquënabi Taita Riusu, baguë Zin Jesucristo, bacua naconi te'e zi'inni ba'icua sëani, maibi sa'ñeña te'e bojojën, recoyo te'e ro'tajën bañuni cayë. ⁴Mësacuabi bojoreba bojojën ba'ijë'ën. Yëquënabi mësacuana ñaca toyani jo'cani bojoyë.

Dios es luz

⁵Jesucristobi quëani achoguëna, yëquënabi achani, mësacuani güina'ru ñaca quëani achoyë: Riusubi miañe se'ga ëñoji. Zije re'otobi gare beoji baguëre. ⁶Ja'nca sëani, maibi zije re'oto ganicuabi “Riusu naconi bojojën, te'e ro'tacua'e” catoca, ro coquejën ba'iyë. ⁷Maibi mia re'otobi ganijën ba'iyë. Maibi baguë miañebi ganiñe'ru ganitoca, maibi sa'ñeña bojojën, recoyo te'e ro'tajën ba'iyë. Ja'nca ba'itoca, baguë Zin Jesucristo zie meose'ere ro'tajënna, mai gu'a recoyote tënoreba tënoni, maire mame re'huaji Riusu. ⁸Yureca maibi gu'a jucha beoyë catoca, maibi ja'ansi'cuabi

ro coquejën ba'iyë. Ja'nca catoca, te'e ruiñe ro'taye gare beojën ba'iyë. ⁹Maibi mai gu'a juchare cuencueni, si'ayete quëareba quëatoca, baguë yua caraye beoye te'e ruiñe yo'oguëbi mai gu'a juchare se'e ro'tama'iguë, mai gu'a recoyote tënoni, maire mame re'huani jo'caji. ¹⁰Maibi gu'a jucha beoyë catoca, Riusure coque huatire'ru ëñoñë. Ja'nca catoca, baguë cocareba yua mai recoyo re'huase'e gare beoji maire.

Cristo, nuestro abogado

2 ¹Ja'nca ba'iguëna, mami sanhuë, gu'a jucha yo'oye beoye ba'ijë'ën caguë, mësacuaní ñaca toyani jo'cayë yë'ë: Gu'a jucha yo'otoca, Taita Riusuni maire senni achacaiguë ba'iji. Jesucristo hue'eji. Te'e ruiñe yo'oguë ba'iguë'bi ba'iji. Më'ë bain juchare se'e ro'tamajën ba'ijë'ën. Riusuni sencaiji maire. ²Baguëbi junni tonguëna, mai gu'a jucha yua huanë yese'e ba'iji. Mai gu'a juchare, yua si'a bain gu'a juchare'ga ja'an ro'ire junni tonse'e ba'iji. ³Maibi Riusu guanseni jo'case'ere achani güina'ru yo'otoca, baguëni recoyo masiye te'e ruiñe masiyë mai. ⁴Yequëbi “Cristoni ye'yesi'quë'ë yë'ë” caní, ja'nre'bi, baguë guanseni jo'case'ere ro achatoca, ja'anguëbi ro coque huati ba'iji. Te'e ruin recoyo gare beoji baguë. ⁵Beoguëna, maica Riusu cocarebare te'e ruiñe achani, güina'ru yo'otoca, te'e ruiñereba huacha yo'oye beoye Riusuni ai yëreba yëyë mai. Riusu recoyo ba'iyë'ru güina'ru ba'iyë masiye yëtoca, ñaca ro'tani masijë'ën: ⁶Riusu recoyo ba'iyë'ru güina'ru te'e ba'iyë caguëbi yua Jesucristo te'e ruiñe yo'oguë ba'ise'e'ru güinareba'ru yo'oguë ba'ija'guë.

El nuevo mandamiento

⁷Yë'ë bain yësi'cua, mësacuaní guanse cocare toyani jo'caguë, mame cocare cama'iñë yë'ë. Ira jo'casi coca, ru'rureba ba'isirën guanseni jo'case'e, mësacua yua achani masise'e, ja'anre mësacuaní toyani jo'cayë yë'ë. ⁸Ja'nca ba'iguëna, yë'ë guanse coca toyani jo'case'e yua mame coca'ru mësacuabi achayë. Ja'an coca guansese'e te'e ruiñe caní jo'case'e, yua Jesucristo ëñose'e bajili. Ja'nca ba'iguëna, mësacuabi achani, recoyo ro'tani re'huahuë. Baguë miañebi yuara maina te'e ruiñe'ru ëñoji.

⁹Yequëbi, “Riusu miañete ganiguë ba'iyë yë'ë” caguë, yua yequëcuaní je'o batoca, baguë yua yurera zijei re'otore ganiñe se'ga ba'iji. ¹⁰Yequëcuaní ai yëreba yëcua se'gabi Riusu miañete ganiñë. Ja'nca ganicuabi gu'a juchana gare guruhaiye beoye ba'iyë. ¹¹Yequëni je'o batoca, zijei re'oto se'gare ba'iyë. Ja'nca ganicuabi bacua saija'rute huesëyë. Zijei re'oto ganica, yua ñaco ëñama'icua'ru ba'iyë.

¹²Mami sanhuë, Jesucristobi ro'iguëna, Riusubi mësacua gu'a juchare gare tënoni se'e ro'tama'iguë ba'iji. Ja'nca sëani, mësacuaní cocare toyani jo'cayë yë'ë. ¹³Pë'caguë sanhuë, ru'rureba ba'isirën ba'isi'quëni masicuarë

sëani, ën cocare toyani jo'cayë yë'ë. Bonsëcua, mësacuabi gu'a huatire ta'yejeiye saoni senjosi'cua sëani, mësacuani ën coca toyani jo'cayë yë'ë.

Mami sanhuë, Taita Riusuni masicuaire sëani, ën cocare toyani jo'cayë yë'ë. ¹⁴Pë'caguë sanhuë, ru'rureba ba'isirën ba'isi'quëni masicuaire sëani, ën cocare toyani jo'cayë yë'ë. Bonsëcua, Riusu cocarebabi mësacua reconoare re'huase'e ba'iguëna, mësacuabi jëja bajën, gu'a huatire ta'yejeiye saoni senjosi'cuare sëani, ën cocare toyani jo'cayë yë'ë.

¹⁵Ro bain ro'taye, bacua ro ëa ëñañe, ja'anre gare ro'taye beoye ba'ijë'ën. Ja'anre ro'tatoca, Taita Riusuni gu'a güeye se'ga ba'iji, mësacua reconoare. ¹⁶Ro bain ro'taye, si'ayete cuencueto, bain gu'aye yëse'e, bain ëa ëñañe, bain se'gare'ru huanöñe, ja'anre Taita Riusubi maini ëñomaji'i. Ro bain se'gabi maini ëñohuë. ¹⁷Ro bacua ro'tani ëñose'e, ro bacua gu'a ëase'e, ja'an ba'iguëna, carajeiye se'ga ba'iji. Ja'nca ba'iguëna, Riusu yëye'ru yo'ocuabi yua carajeiye beoye si'arën ba'iyë.

La verdad y la mentira

¹⁸Mami sanhuë, ën yija carajeirënbi yuara ti'anja'nëta'an rëinji. Ja'nca sëani, mësacua achase'e'ru, Cristoni ta'yejeiye güeguëbi rajji. Cristore je'o bacua ai jai jubëbi ru'ru raisi'cua sëani, ën yija carajeiyebi ti'anji. Ja'anre masiyë mai. ¹⁹Baguëre je'o bacuabi mai jubë naconi në'cäjën ba'isi'cuata'an, mai te'e bain beohuë bacua. Bacuabi mai te'e bain re'o bain banica, mai naconi bëani ba'ire'ahuë bacua. Mai te'e bain beocua sëani, mai jubëte quëñëni sani senjohuë. Ja'nca senjojën, tincua ruiñe ëñohuë.

²⁰Mësacuaca Riusu Espíritute coni bacua sëani, mësacua si'acuabi te'e ruiñe ba'iyete masiyë. ²¹Ja'nca masicuaire sëani, mësacua te'e ruiñe ba'iyete huesëma'licuani coca toyani jo'cayë yë'ë. Te'e ruiñe ba'iyete masicuaire sëani, mësacuani coca yihuoni toyayë yë'ë. Si'a coquejën ba'licuabi yua te'e ruiñe ba'iyë'ru tin ba'iyë. Ja'anre'ga mësacuabi masiyë.

²²Coque huatibi yua “Jesusbi ba Cristo ba'ima'iji” caji. Ja'an caguëbi coque huati ba'iji, Riusu Zinni je'o baguë sëani. Ja'nca je'o baguëbi Taita Riusure'ga je'o baji. ²³Si'acua Riusu Zinni gu'a güecuabi Taita Riusure'ga gu'a güeni senjoñë. Si'acua Riusu Zinre zi'nzicuabi Taita Riusure zi'nzijën ba'iyë.

²⁴Mësacua ja'anrë achasi cocare mësacua reconoana re'huani bajë'ën. Ja'an cocareba achase'ere te'e ruiñe recoyo re'huani batoca, mësacuabi Taita Riusu, baguë Zin, bacua recoyo ro'tajën ba'iyë'ru recoyo te'e ro'tajën ba'iyë. ²⁵Jesucristo yua ja'ansi'quëbi maini re'o cocare cani jo'cabi. Carajeiye beoye si'arën ba'iyë mësacua, maini cani jo'cabi baguë.

²⁶Yequëcuabi mësacuani coque ëaye ba'ijëna, bacua ba'iyete quëaguë, mësacuani coca toyani jo'cayë yë'ë: ²⁷Mësacuaca Riusu Espíritute coni

bacua sĕani, baguĕ Espĭritu insise'ebi mĕsacua reconoare carajeiye beoye mĕsacua naconi ba'iji. Ja'nca ba'iguĕbi mĕsacuani si'aye ye'yoni masi gĕsejei. Riusu Espĭritu masi gĕseguĕna, mĕsacuabi yequĕcua ye'yoni masi gĕsequare cu'eye beoye ba'iyĕ. Espĭritu ye'yoni masi gĕseyete achato, si'aye beoru te'e ruiĕe se'ga ba'iji. Coqueye beoye ye'yoji maire. Ja'nca sĕani, Espĭritu ye'yose'ere jo'caye beoye yo'ojĕn, Cristo naconi recoyo te'e ro'tajĕn ba'ijĕ'ĕn.

²⁸Yureca, mami sanhuĕ, Cristo naconi recoyo te'e ro'tajĕn ba'ijĕ'ĕn. Ja'nca ba'icuabi, Cristo ĕnoguĕ raija'rĕn ti'anguĕna, maibi huaji yĕye beoye jĕja recoyo bajĕn, gatini saiye beocuabi baguĕni bojojĕn ĕñaĕe poreyĕ. ²⁹Jesucristo yua te'e ruiĕereba ba'iguĕna, ja'anre masiyĕ ĩeseyete achato, si'aye beoru te'e ruiĕe se'ga ba'iji. Coqueymĕsacua. Gĕina'ru, si'acua te'e ruiĕe yo'ocuabi Riusu mamacua ruinsi'cua ba'iyĕ. Ja'anre'ga masiyĕ mĕsacua.

Hijos de Dios

3 ¹Aito. Mai Taita Riusubi maini ai ta'yĕjeiye ai yĕreba yĕji. Ja'nca yĕguĕbi baguĕ mamacuare maire caji. Baguĕ mamacuare maire re'huanĭ baji. Ro bain ba'icua'eta'an banji. Riusuni huesĕjĕn ba'icuabi maire'ga huesĕyĕ cayĕ. ²Yĕ'ĕ bain ai yĕsi'cua, maibi yuara Riusu mamacua ba'iyĕ. Ba'ijĕnna, mai ba'ija'yete yuta maini ĕĕomaji'i baguĕ. ĕĕoma'iĕneta'an, ĕaca masiyĕ mai: Cristo ĕĕojei umuguse ti'anguĕna, Cristo ba'iyĕ'ru te'e ruiĕereba ĕĕajĕn, baguĕ ba'iyĕ'ru gĕina'ru ba'ija'cua'ĕ mai'ga. ³Si'acuabi Cristo ba'ija'yete ĕĕajĕn ĕjojĕn ba'itoca, te'e ruĭn recoyo bacua ruĭĕĕ. Baguĕ te'e ruĭn recoyo ba'iyĕ'ru gĕina'ru ba'ija'cua'ĕ mai.

⁴Si'acua gu'a jucha yo'ojĕn ba'icuabi yua Riusu guanseni jo'case'ere gu'a gĕĕjĕn ba'iyĕ. ⁵Cristo yua gu'aye yo'oye beoguĕbi bain gu'a juchare quĕĕoni senjoguĕ raisi'quĕ baji'i. Ja'anre mĕsacua masiyĕ. ⁶Si'acua Cristo naconi recoyo te'e ro'tajĕn ba'icuabi yua gu'a ma'ana ganiĕe beoye ba'iyĕ. Gu'a jucha yo'ojĕn ba'icuabi Cristoni ĕĕamajĕn ba'iyĕ. Baguĕte gare huesĕjĕn ba'iyĕ bacua. ⁷Mami sanhuĕ, coque gĕseye beoye ba'ijĕ'ĕn. Te'e ruiĕe yo'ocua se'gabi re'o bain ba'iyĕ, Cristo re'oye ba'iyĕ'ru. ⁸Gu'a jucha yo'ocuabi zupai huatire concua ba'iyĕ. Zupaibi ru'rureba ba'isirĕnbi gu'a jucha yo'oguĕ ba'iji. Ja'nca ba'iguĕna, Riusu Zinbi zupai huati yo'oyete huesoni si'a gĕseguĕ, ja'anna raisi'quĕ baji'i. ⁹Riusu mamacua re'huasi'cuabi gu'a ma'ana ganiĕe beoye ba'iyĕ. Riusubi baguĕ ba'iyete bacua reconoana re'huanĭ jo'caguĕna, gu'a juchare yo'oye porema'iĕĕ. Riusu mamacua re'huasi'cua sĕani, gu'a juchare gare yo'oma'iĕĕ bacua. ¹⁰Ja'nca sĕani, Riusu mamacua, zupai huati mamacua, bacuare ĕĕani, bacua tin ba'iyete te'e ruiĕe masiye poreyĕ mai. Te'e ruiĕe yo'oma'itoca, yequĕcuani ai yĕreba yĕma'itoca, Riusu mamacua beoyĕ.

Amémonos unos a otros

¹¹Riusubi ru'rureba ba'isirënbi maini guanse cocare cani jo'caguëna, maibi achahuë. Sa'ñeña ai yëreba yëjën ba'ijë'ën, cani jo'cabi maire.

¹²Caïn ba'ise'e'ru ba'ima'ijë'ën. Zupai mamaquë ba'isi'quëbi baguë yo'jeguëni huani senjobi. ¿Guere ro'taguë, baguëte huani senjoguë'ne? Baguë yo'jeguë yo'oguë ba'ise'ebi re'oye ba'iguëna, baguë yo'oguë ba'ise'ebi gu'aye baji'i. Ja'nca sëani, baguëni huani senjobi.

¹³Yo'je sanhuë, ro ën yija bainbi mësacuani gu'a güejënna, huaji yëye beoye ba'ijë'ën. ¹⁴Maibi recoyo ju'insi'cua'ru ba'isi'cuata'an, yua huajëjën ba'i recoyo ba'icua ruën'ë mai. Yequëcuani ai yëreba yëcua sëani, mai recoyo mame re'huase'ere masiyë mai. Yequëcuani yëma'icua, bacuabi yuta recoyo ju'insi'cua'ru ba'iyë. ¹⁵Bain huani senjocuabi yua si'arën ba'ija'yete gare huesëyë. Yequëcuani je'o bacua, bacuabi Riusu naconi si'arën ba'iyete gare beoyë. Ja'anre masiyë mai. ¹⁶Yequëcuani ai yëreba yëye masitoca, Jesucristo yo'oguë ba'ise'ere ëñani ye'yeñu. Baguëbi maini ai yëreba yëguë, Maini baza caguë, mai jucha ro'ire junni tonbi. Ja'nca junni tonguëna, Riusubi guansetoca, maibi ja'ansi hua'na yëjën ba'iyë'ru yequëcuani güina'ru ai yëreba yëjën bañuni. ¹⁷Yequërë ën yija bonsere baguëbi, baguë bainguë carayete ëñani, ja'nrebi, ro oiye beoye baguëna insima'itoca, baguë yua Riusu yëreba yëyete gare huesëji. Baguë recoyobi oiye beoye ba'iji baguë. ¹⁸Ja'nca sëani, mami sanhuë, bainni ai yëreba yëye yëtoca, ro coca quëaye se'gare cama'ijë'ën. Te'e ruiñe ro'tajën, bainni conjën bañuni.

Confianza delante de Dios

¹⁹Ja'nca conjën ba'icuabi Riusu te'e ruiñe re'huasi'cua ba'iyete masiye poreyë mai. Ja'nca masijën, mai recoyo bojo huanonë ba'iyete maina insini jo'caji baguë. ²⁰Insini jo'caguëna, maibi recoyo gu'a jucha huanonë beoye ba'iyë. Recoyo gu'a jucha huano ëaye ba'itoca, Riusuni quëaye huanë yeye beoye ba'ijë'ën. Riusubi si'aye masi E'jaguëbi mai reconoa bojo huanonëte mame re'huaye masiji. ²¹Ja'nca sëani, yë'ë bain yësi'cua, mai recoyo gu'a jucha huanonë beoye banica, Riusu naconi ba'ijën, jëja recoyo bañuni. ²²Ja'nca bajën, mai yëse'le'ru Riusuni seña poreyë. Ja'nca senni achajënna, Riusubi maina ënseye beoye insireba insiji. Maibi baguë yëye'ru yo'ojën, baguë guansese'ere achani, güina'ru yo'ojën ba'iyë. Ja'nca sëani, maibi senjënna, si'aye maina insiji Riusu. ²³Baguë guansese'ere cato, ñaca ba'iji: Baguë Zin Jesucristoni si'a recoyo ro'tajë'ën. Sa'ñeña ai yëreba yëjën ba'ijë'ën. Ja'nca guanseni jo'case'e ba'iguëna, ja'nca yo'ojën bañuni. ²⁴Riusu guanseni jo'case'ere achani yo'ocua si'acuabi Riusu recoyo ba'iyë'ru ba'iyë. Ba'ijënna, güina'ru

Riusubi bacua recoñoa ba'iyeru ba'iji. Ja'nca ba'iguëbi baguë Espiritute maina insiguëna, mai recoñoare baguë ba'iyehuanoji maire.

El Espíritu de Dios y el espíritu del enemigo de Cristo

4 ¹Ja'nca sëani, yè'ë bain yësi'cua, yequëcuabi Riusu Espiritute baye quëacua, si'acuani te'e jëana ro'tama'ijjè'n. Ru'ru, bacua espíritute masijè'n. Yequërè tin espíritu baye'ne cajën ba'ijjè'n. Ai jai jubè bainbi ro coquejën, Riusu cocare quëani achoguë'ë yè'ë, cajën, si'aruan ganiñë. ²Bacua espíritute masiye yëtoca, bacua ye'yo cocare achani masijè'n. Riusu Espíritute banica, “Jesucristobi bainguë'ru rani, mai naconi baji'i” quëayë. ³Ja'anre te'e ruiñe quëani achoma'itoca, Riusu Espíritute beoyë bacua. Cristoni gu'a güejën raisi'cua ba'iyë bacua. Aito. Cristoni gu'a güe huati hua'i raiyete achahuë mësacua. Achajëna, yuara si'a re'otona ti'ansi'cua ba'iyë ba hua'i.

⁴Ja'nca ba'iyeta'an, mësacua yua Riusu bainreba re'huasi'cua ba'iyë, mami sanhuë. Ja'nca ba'ijjënna, Cristoni gu'a güe huati hua'ibi mësacua recoñoa ro'tayete tèteñu cacuata'an, mësacua yua què'rè ta'yeyeiye bacuabi bacuani ënseni senjohuë. Riusu Espíritu mësacua recoñoare ba'iguëbi yua ën yija espíritu, coque huati raosi'quë, ja'anguëre'ru què'rè jëja baji. ⁵Bacua yua gu'a huati raosi'cuabi ro bain ro'tajën ba'iyeru quëani achojënna, ro bain se'gabi achani yo'ojën ba'iyë. ⁶Maica yua Riusu bainreba ruinsi'cua'ë. Ja'nca ba'icuabi cocare quëani achojënna, yequëcua Riusuni ye'yese'cua banica, bacuabi maini achani bojoyë. Riusuni huesëcua banica, bacuabi maini achaye güeyë. Ja'nca ba'iguëna, te'e ruiñe recoyo ro'tacuare masiye poreyë mai. Güina'ru, recoyo coquejën quëacuare'ga masiye poreyë mai.

Dios es amor

⁷Yè'ë bain yësi'cua, sa'ñeña ai yëjën bañuni, Riusubi maini ai yëreba yë güeseguë sëani. Si'acua bain yëreba yëcuabi Riusu mamacua ba'ijjën, Riusuni masiyë. ⁸Yequëcua, bainre yëma'icuabi yua Riusuni huesëjën ba'iyë. Riusu se'gabi bain yëreba yë güeseguë sëani, ja'ancuabi baguëni huesëjën ba'iyë. ⁹Riusubi maini ai yëreba yëyete maini masi güesebi. Baguë Zin gaña hua'guëre ën yijana raobi, maini huajëreba huajë güeseguëte. ¹⁰Ja'nca raoguëbi baguë yëreba yëyete maini masi güesebi. Mai hua'na se'gabi Riusuni ai yëreba yëye ro'tatoca, ro'tani ti'anma'iñë mai. Riusu se'gabi maini ai yëreba yëguë, baguë Zinre maina raobi. Ja'nca raoguëna, mai gu'a juchare quëñoni senjoza caguë, baguë junni tonbi.

¹¹Yè'ë bain yësi'cua, Riusubi ja'ncara'ru maini ai yëreba yëguëna, mai hua'nabi sa'ñeña güina'ru ai yëreba yëjën bañuni. ¹²Ro bain ñacobi

Riusuni éñañe beoye ba'ijën, bain recoyo huanõñe se'gabi Riusuni masiye poreyë mai. Maibi sa'ñeña ai yëreba yëtoca, Riusubi mai recoñoa cacani bëani ba'iji. Ja'nca bëani ba'iguëbi baguë te'e ruiñe yëreba yëyete mai recoñoa caraye beoye re'huani jo'caji. ¹³Baguëbi yua mai recoyote ba'iguëna, mai'ga baguë naconi te'e ba'iyë. Baguë Espíritute maina insiguëna, baguë Espíritute bayë mai. Ja'nca sëani, Espíritubi mai recoyo huanoguëna, baguë ba'iyete masiyë mai. ¹⁴Yëquëna'ga Jesucristoni éñasi'cua sëani, yëquënabi bainni ñaca quëani achojën ba'iyë: Taita Riusubi bainre tëani baza caguë, baguë Zinre ën yija baina raobi. ¹⁵Ja'nca sëani, “Riusu Zinreba ba'iji Jesús” ja'anre quëani achocua banica, Riusubi bacua recoyote te'e zi'inni ba'iji. Ba'iguëna, bacua'ga Riusu naconi te'e zi'inni ba'iyë. ¹⁶Ja'nca ba'ijën, maibi Riusu ai yëreba yëyete ye'yeni masihuë. Ja'anna recoyo ro'tajën ba'iyë mai. Riusubi masi güeseguëna, ja'anre bayë mai. Riusubi bainni ai yëreba yë güeseguëna, si'acua Riusu yëreba yëyete bacuabi yua Riusu naconi te'e zi'inni ba'iyë. Ba'ijënna, Riusubi bacua recoyote ba'iji. ¹⁷Ja'nca sëani, Riusubi baguë te'e ruiñe yëreba yëyete mai recoñoa caraye beoye ba'iyete re'huani jo'caji. Re'huani jo'caguëna, Riusu bënni senjojei umuguse ti'anguëna, maibi huaji yëye beoye ba'ijën, jëja recoñoa bajën, Riusu ba'irute nëcaye poreyë mai. Mai Èjaguë Jesucristo ën yijare ganiguë ba'isi'quëbi Riusu naconi recoyo te'e ro'taguë ba'iguëna, mai'ga güina'ru ën yijare ganijën, Riusu naconi te'e ro'tajën ba'iyë. ¹⁸Maibi ai yëreba yëjën ba'itoca, huaji yëye gare beoji maire. Riusu masi güesese'e'ru yëreba yëjën ba'itoca, Riusubi si'a huaji yëyete quëñoni saoni senjoji. Ja'nca sëani, yequëcuabi huaji yëjën ba'itoca, Riusu te'e ruiñe yëreba yëye yua re'huaye caraji bacuare. Huaji yëjën banica, Riusu bënni senjoñe se'gare ro'tajën, ai yo'oyë.

¹⁹Riusubi ru'ru maini ai yëreba yëguë sëani, maibi baguëni ai yëreba yëjën ba'iyë. ²⁰Yua bain hua'guëbi baguë gaje bain hua'guëre éñañe porecuata'an recoyo yëma'itoca, ¿queaca Riusuni recoyo yëye'ne, baguëni éñañe porema'icua sëani? Ja'nca sëani, Riusuni ai yëreba yëyë yë'ë caguë, ja'nrebi yequëni je'o batoca, ro coque huati ba'iji baguë. ²¹Ja'nca sëani, Riusubi cocare guanseguëna, ñaca achani masiyë mai: “Riusuni ai yëreba yëcua si'acuabi bacua gaje bainre'ga ai yëreba yëjën ba'ijë'ën” guanseguë cabi.

Nuestra victoria sobre el mundo

5 ¹Mësacua yua recoyo ñaca ro'tajën ba'ijë'ën: “Jesús yua Cristo Raosi'quëreba ba'iji, Riusu Raosi'quërebare sëani” ja'anre si'a recoyo ro'tajën ba'itoca, Riusu mamacuara ba'iyë mai. Ja'nca ba'ijën, Taita Riusuni ai yëreba yëtoca, baguë mamacuare'ga ai yëreba yëyë,

baguëni recoyo ro'tajën ba'icuare. ²Ja'nca sëani, Riusu mamacuani ai yëreba yëyete masiyë mai. Riusuni ai yëreba yëjën, baguë coca guanseni jo'case'ere achani yo'otoca, baguë mamacuare'ga ai yëreba yëyë mai. ³Riusuni ai yëreba yëye yëtoca, baguë coca guanseni jo'case'ere achani yo'o'jën ba'ijë'n. Ja'nca yo'o'jën, gare guaja beoji maire. ⁴Ja'nca ba'iguëna, Riusu mamacua si'acuabi ro bain ro'tajën ba'iyete masini, quë'rë ta'yejeiye jëja bajën, bacuani ënseni senjoñe poreyë. Jesucristoni si'a recoyo ro'tajën ba'itoca, si'a gu'a bain ro'tayete masini, quë'rë ta'yejeiye jëja bajën, bacuani ënseni senjoñe poreyë mai. ⁵“Jesús yua Riusu Zin ba'iji” ja'an coca cacua si'acuabi ja'anre te'e ruiñe recoñoa ro'tajën ba'itoca, bacua se'gabi ro bain ro'tayete masini, quë'rë ta'yejeiye jëja bajën, bacuani ënseni senjoñe poreyë.

El testimonio acerca del Hijo de Dios

⁶Jesucristo hue'eguëbi maina raisi'quë baji'i. Ja'nca raiguë, oco bautizaye, zie meoni junni toñe, ja'anbi baguë ba'iyete ëñoni masi güesequë raji'i. Oco bautizaye se'gabi ëñomaji'i. Oco bautizayebi, zie meoni junni toñebi, ja'anbi ëñoguë raji'i. Riusu Espíritubi ja'anre te'e ruiñe maini masi güeseji, te'e ruiñe ba'iguë sëani. ⁷⁻⁸Riusubi Espíritu, oco, zie meoni junni toñe, ja'anre maina ëñoguëna, Jesucristo ba'iyete masiyë mai. Ja'an samute ëñose'e ba'iyeta'an, te'e ëñose'e ba'iji. Ja'anre masiyë mai. ⁹Riusu Zin ba'iyete maini te'e ruiñereba masi güesebi. Ja'nca sëani, bainbi baguë ba'iyete quëani achojëna, baguëni si'a recoyo ro'tayë mai. Riusubi quëani achoguëna, quë'rë te'e ruiñe'ru baguëni si'a recoyo ro'tayë bayë, Riusu yua quë'rë ta'yejeiye quëani achoguë sëani. ¹⁰Ja'nca quëani achoguëna, Riusu Zinni si'a recoyo ro'taguëbi yua ja'an ëñose'ere baguë recoyorebana re'huani baji. Riusu ëñose'ere ro'tama'iguëbi yua ro coque huatire'ru ba'iji, Riusure caguë ëñoji, Riusu Zin ëñoguë ba'ise'ere ro'tama'iguë sëani. ¹¹Yureca Riusu ëñoguë ba'ise'e yua ñaca ba'iji: Riusubi yua gare carajeiye beoye ba'i hua'nare maire re'huabi. Re'huaguë, baguë Zin se'gabi maire carajeiye beoye ba'i güeseji. ¹²Ja'nca ba'i güesequëna, baguë Zinre bacuabi baguë naconi ba'ija'cua'ë. Riusu Zin beocuabi gare carajeijën ba'ija'cua'ë.

Conclusión y consejos finales

¹³Yureca, mësacua Riusu Zin ba'iyete recoyo ro'tacuani ñaca yihuoni toyahuë yë'ë. Mësacua si'arën ba'iyete masijë'n caguë, ñaca toyani jo'cahuë yë'ë.

¹⁴Ja'nca ba'iguëna, maibi Riusu naconi ba'ijën, jëja recoyo re'huasi'cua ba'iyë. Maibi huaji yëye beoye Riusuni uajën señe poreyë. Baguë yëye'ru sentoca, baguë yua mai señete caraye beoye achaji. ¹⁵Ja'nca achaguëbi

mai senni achajën ba'iyete si'ayete güina'ru maire yo'ocaiji baguë. Ja'anre masiyë mai.

¹⁶Më'ë gaje bainguëbi gu'a jucha recoyo carajei güesema'iñete yo'oguëna, më'ëbi ëñatoca, Riusuni sencaijë'ën baguëre. Senguëna, Riusubi baguëni si'arën ba'i güeseji. Baguë gu'a juchabi recoyo carajei güesema'itoca, Riusuni senjë'ën. Yequë gu'a jucha ba'iji. Bain recoyo carajei güeseji. Ja'anre cama'iñë yë'ë. ¹⁷Gu'aye yo'oyete cato, si'aye gu'a jucha ba'iji. Ja'nca ba'iguëna, si'ayebi bain recoyo carajei güesema'iji.

¹⁸Ñaca masiyë mai. Riusu mamacua te'e ruiñe ba'icuabi gu'a jucha yo'oye beoye ba'iyë. Riusu Zinbi bacuani bani cuiraguëna, gu'a huati ëjaguëbi bacuani gu'aye yo'oja'ma caguë, bacuani pa'roye porema'iji.

¹⁹Maibi Riusu bainreba re'huasi'cua ba'ijënna, ën yija ba'iyete ro'tacua si'acuabi yua gu'a huati ëjaguë zeansi'cua ba'iyë. Ja'anre masiyë mai.

²⁰Ja'nca ba'iguëna, Riusu Zin yua raisi'quë ba'iji. Ja'nca ba'iguëbi mai Riusu te'e ruiñereba ba'iguëte maini masiyereba masi güeseji. Masi güesequëna, te'e ruiñe ba'i Riusuni masijën, baguë naconi te'e zi'inni ba'iyë mai. Baguë Zin Jesucristore'ga baguë naconi te'e zi'inni ba'iyë mai. Ja'anre masiyë mai. Ja'anguëbi yua mai Riusu te'e ruiñereba ba'iguë'bi. Ja'anguëni bajën, gare carajeiye beoye si'arën ba'ija'cua'ë mai. ²¹Mami sanhuë, tin riusu hua'i, ro bain masi güesejënna, gare gugurini rëañe beoye ba'ijën, gare pa'roye beoye ba'ijë'ën, gu'ana sëani. Ja'nca raë'ë. Amén.

SAN JUANBI

Samu ba'i cocare toyani saobi

La verdad y el amor

¹Yè'ë, Cristo bain ira ëjaguë ba'iguëbi më'ëni, Riusu cuencuesi'co ba'igona, coca toyani saoyë yè'ë. Mè'ë mamacuare'ga toyani saludayë. Si'a jubëni te'e ruiñe ro'taguë, si'acuani ai yëreba yëyë yè'ë. Yequëcua'ga Riusu te'e ruiñe ba'iyete masicuabi, si'acuabi më'ëni ai yëreba yëyë. ²Riusu te'e ruiñe recoyo re'huasi'cuabi yua caraye beoye si'arën ja'nca ba'ijën, mësacuani ai yëreba yëyë. ³Ja'nca sëani, mai Taita Riusu, baguë Zin mai Ëjaguë Jesucristo, bacuabi te'e ruiñe maini ai yëreba yëjën, maire ai insini cuirajën, maini oire bani conjën, maire bojo recoyo huanonë ba'i güeseyë. Ja'anre jo'caye beoye maire ai re'oye yo'ojën ba'ija'bë.

⁴Yureca, yè'ë mamacuabi Riusu te'e ruiñe ba'i cocare achani yo'ojëna, ai bojoguë ëñahuë yè'ë, mai Taita Riusu guanseni jo'case'ru yo'ojëna. ⁵Ja'nca sëani, yè'ë baingo, më'ëni senni achaguë cayë yè'ë. Riusubi ru'rureba ba'isirën guanseni jo'caguëna, mame cocare guanseni toyama'iñë yè'ë. Si'a hua'na sa'ñeña ai yëjën bañuni cayë. ⁶Ja'nca ai yëye ro'tatoca, Riusu guanseni jo'case'ere achani, güina'ru yo'ojën bañuni. Ja'nca yo'ojën ba'ijën, sa'ñeña ai yëreba yëjën ba'iyë, ru'rureba ba'isirën maire guanseni jo'case'e sëani.

Los engañadores

⁷Yureca, coquejën quëani achocua ai jai jubëbi si'a ën yijare ba'ijën, si'a bainni coquejën cayë. “Jesucristobi raiguë, bainguë'ru rajil'i” ja'anre quëamajën, ro coqueyë bacua. Ja'nca coquejën, Cristoni je'o bajën ganiñë. ⁸Ja'nca ba'ijëna, mësacua ëñare bajë'ën. Mësacua yua Riusu yo'o conjën base'ere huesoma'ijë'ën caguë, mësacua coni baja'yete gare caraye beoye coni bajë'ën caguë, bacua ro coquejën ye'yoyete gare achamajën bajë'ën, yihuoguë cayë yè'ë.

⁹Yequëcuabi Cristo ye'yoni jo'case'ere ro jo'cani, mame coca tin cocare achani ye'yojën, bacua yua Riusu naconi ba'iyete gare huesëjën ba'iyë. Cristo ye'yoni jo'case'ere te'e ruiñe achani, güina'ru ye'yocua, bacuabi yua mai Taita Riusu, baguë Zin, ba samucuani bayë. ¹⁰Ja'nca sëani, yequëcuabi mësacuana ti'anni, ba te'e ruiñe ba'i cocare ye'yoma'icuabi tin ye'yotoca, bacuani mësacua huë'ena caca güesema'ijë'ën. Bacuani saludaye beoye ba'ijë'ën. ¹¹Bacuani saludatoca, bacua gu'a yo'o yo'oyete conjën ba'iyë.

Palabras finales

¹²Yureca, mësacuani ai yihuo äaye rëinguëna, utire toyaye yëma'iñë. Mësacuani ëñaguë saiye quë'rë yëyë. Ja'nca ëñaguë saiguë, mësacua naconi coca canì yihuotoca, quë'rë ai ta'yejeiye sa'ñeña bojojën bañuni cayë.

¹³Ja'nrëbi, yë'ë baingo, më'ë yo'jego, Riusu cuencuesi'co'ga ba'igo, bago macua'ga më'ëni saludayë.

SAN JUANBI

Samute ba'i cocare toyani saobi

Alabanzas a Cayo

¹Yè'ë, Cristo bain ira ëjaguë ba'iguëbi më'ëna utire toyani saoyë, yè'ë bainguë ai yësi'quë Cayo hue'eguëni. Te'e ruiñe ba'iyë si'a recoyobi më'ëni ai yëreba yëyë yè'ë.

²Yè'ë bainguë, më'ë ba'iyete ro'taguë, Riusubi më'ëni ai ta'yejeiye conreba conja'guë caguë, yua huajëguë ba'ijë'ën, më'ëre cayë yè'ë. Më'ë recoyo huajëguë ba'iyë'ru, si'a ga'nihuë huajëguë ba'ijë'ën. ³Yequëcua Cristo bainbi yè'ëna rani, më'ë ba'iyete quëahuë. Më'ëbi Riusu te'e ruiñe ba'iyete caraye beoye recoyo ro'tani yo'oguëna, quëani achohuë bacua. Më'ë si'arën yo'oguë ba'ise'e'ru më'ë recoyo ro'tayete quëani achojëna, ai bojoguë achahuë yè'ë. ⁴Yè'ë mamacuabi Riusu te'e ruiñe ba'i cocare achani yo'ojëna, yè'ëbi ja'anre achaguë, aireba bojoguë ba'iyë.

⁵Yè'ë bainguë ai yësi'quë, Cristo bainre conguë, ai re'oye yo'oguë coñë më'ë, tin bain ba'icuata'an. ⁶Ja'nca conguëna, bacuabi Cristo bain ënjo'on ba'i jubëna rani, më'ë ai yëreba yëyete quëani achoyë bacua. Ja'nca quëani achojëna, Jesús coca quëani achocua, so'o ganijën sai hua'nabi bacua bonse caratoca, bacuana insini cuirajë'ën. Riusu yëye'ru insini cuirajë'ën. ⁷Bacuabi yua Cristo yo'ore coñu cajën, Cristo cuencuesiruanna ganijaë'ë. Cristoni si'a recoyo ro'tamal'icua, ja'ancuani bacua carase'ere señe beoye ba'iyë. ⁸Ja'nca ba'ijëna, mai hua'na Cristo bain sëani, ja'ancuare conjën bañuni. Bacua carasi ma'carëanre ro insiñu cayë. Riusu te'e ruiñe ba'i coca quëani achoyete bacuare coñë mai.

La mala conducta de Diótfrefes y el buen ejemplo de Demetrio

⁹Cristo bain jubë baru ba'icuaani yihuo cocare toyani saohuë yè'ë. Saoguëna, Diótfrefes hue'eguë, bacua ta'yejeiye ëjaguë ba'iyë ai yëguëbi yëquëna cocare achaye güebi. ¹⁰Ja'nca güeguëna, yè'ë baruna sani ti'anni,

baguë yo'oguë ba'ise'e beorure si'a hua'nani quëani achoyë yë'ë. Coqueye se'gare yëquënani ai gu'aye huëoguë, yëquëna bain Cristoni si'a recoyo ro'tacuabi baru ba'i jubëna ñë'caye yëjënna, bacuare ënsebi baguë. Baru ba'icua'ga, bacuani coye yëjënna, bacuare ënseguë, baru ba'i jubëbi etoni saoni senjoji.

¹¹Yë'ë bainguë ai yësi'quë, yequëcuabi gu'aye yo'ojënna, bacua yo'oye'ru yo'oma'iguë ba'ijë'ën. Re'oye yo'ocua yo'ojën ba'iyë'ru yo'oguë ba'ijë'ën. Re'oye yo'oguëbi yua Riusu bainguë cuencuesi'quë ba'iji. Gu'aye yo'oguëbi yua Riusuni ëñañe beoye ba'iguë, yua Riusuni huesëji.

¹²Huesëguëna, Demetrio ba'iyete cato, si'acuabi baguëte re'oye cajënna, Riusu te'e ruiñe ba'iyete masi güeseguë'bi ba'iji. Yëquëna'ga baguë ba'iyete masijën, baguë re'oye yo'oguë ba'iyete ëñahuë. Yëquënabi te'e ruiñe cajënna, mësacuabi masiyë.

Palabras finales

¹³Yë'ëbi më'ëni ai cocare yihuo ëaye rëinguëna, utire toyani saoye yëma'iñë. ¹⁴Jë'te, më'ëna ëñaguë saiye quë'rë yëyë. Ja'nrëbi, maibi sa'ñeña coca cañuni.

¹⁵Ai bojo recoyo huanoñe ba'ijë'ën. Më'ë bain gajecua ënjo'on ba'icuabi më'ëna saludacaijë'ën, cahuë. Yëquëna gaje bain baru ba'icua'ga saluda cocare quëacaijë'ën.

SAN JUDASBI

Utire toyani saobi

Saludo

¹Yè'è, Judas, Jesucristore yo'o conguè, Santiago yo'Jeguè, ja'an ba'iguèbi utire toyani, mèsacua, Taita Riusu bain cuencuesi'cuana saoyè yè'è. Riusubi baguè bainreba ai yèsi'cuare mèsacua re'huanì baguèna, Jesucristo naconi carajeiye beoye nê'casi'cua ba'iyè mèsacua. ²Ja'nca ba'ijèn, Riusu oire bani coñe, bojo recoyo huanofne, ai yèreba yèye, ja'anre caraye beoye ye'yeni ba'ijè'èn.

Los que enseñan mentiras

³Yè'è bain yèsi'cua, Riusu coca, maire tèani ba coca, ja'anre mèsacuanì quèaza caguèna, mèsacuanì utire toya èabi yè'ère. Ja'nca èaguèna, yureca, Jesucristoni si'a recoyo ro'taye, Riusu bainrebana te'erèn se'ga insini jo'case'e, ja'anre ro'taguè, Mèsacua jèja recoñoa re'huanì, coqueye ye'yocuanì si'a jèja bëinjèn sehuojè'èn. Ja'anre ru'ru mèsacuanì toyaye bayè. ⁴Bacua yua Riusuni gu'a güejèn ba'icuabi mai jubèna yahuera'rè nê'canì, Riusu bain ba'icua'ru ènojèn, bainni ro coquejèn, gu'aye se'gare ye'yojèn ba'iyè. Ja'nca ye'yojèn, “Riusubi maina ai insireba insiji” cajèn, ro ro'tajèn, ro bain ro'tajèn ba'iyè se'gare'ru ba'iyè bacua. Ja'nca ba'ijèn, mai Ta'yejeiye Èjaguè Jesucristo gaña ba'iguète gu'a güejèn, baguèni je'lo bajèn ba'iyè. Ja'nca ba'ijènna, Riusu ira coca toyani jo'case'ere ènato, bacuare bënni senjoja'ñe yua canì jo'case'e ba'iji.

⁵Mèsacua yua mai Èjaguè ai ba'irèn yo'oguè ba'ise'ere ai achareba achacuareta'an, ja'anre se'e mèsacuanì quèani achoyè yè'è. Mai Èjaguèbi Israel bain jubè, bacuare Egipto yijabi tèani sasi'quèta'an, ja'nrebì yo'je, baguète recoyo ro'tama'icuanì huesoni si'abi baguè. ⁶Yequécua Riusu guènamè re'oto yo'o conjèn ba'isi'cuare ro'tajè'èn. Riusubi bacua ba'iruanre cuencuenì ènoguèna, ro quèñèni jo'canì senjoni saè'è.

Saijënna, Riusubi bacuare preso zeanni, baguë guënameñabi huenni, zijeiyereba ba'iruna guaoni, baguë ëñojai umuguse ti'anguëna, bacuare bënni senjoja'ñete bacuana jo'caja'guë'bi. ⁷Sodoma, Gomorra, baru ba'i huë'e joboña, ja'an bain ba'isi'cuare'ga ro'tajë'ën. Bacuabi yua güinajeiñe gu'aye yo'oni sa'ñeña ai a'ta yo'oreba yo'ojënna, Riusubi, Si'a bainbi ëñani ye'yejë'ën caguë, ba toa yayaye beoye ba'iruna jo'cani senjobi bacuare.

⁸Ja'nca ba'iguëna, mai jubë coqueye ye'yocua'ga, bacuabi güina'ru gu'aye yo'ojën ba'iyë. Ro bacua ëo cainse'ere ëñajën, bacua ga'nihuëanbi ro a'ta yo'ojën, mai Ëjaguë guansese'ere gu'a güeni senjojën, Riusu ta'yejeiye ëjacua guënamë re'otona re'huani jo'case'ere ro jayajën, ro bëinjën cayë bacua. ⁹Riusu ira anje jubë ëjaguë Miguel hue'eguë, baguë yua gu'aye jayamaji'i. Zupai huatibi Moisés ga'nihuëte baza caguëna, Miguelbi bëinguë, baguëte ënse ëaye yo'oguë, gu'a cocare zupaini caye beoye baji'i baguë. “Riusubi më'ëni bëiñe sehuoja'guë” ja'an se'gare zupaini cabi. ¹⁰Mai jubë ba'icuata'an, bacuabi te'e ruiñe ba'iyete huesëjën, ro gu'aye jayajën cayë. Airu hua'i hua'na'ru ro ro'tajën, ro bacua ëa ëñajën ba'iyete yëjën, gue ëase'e yo'ojën, ja'anna ro huesëni carajeiyë.

¹¹iAi ba'iyë ai bënni senjoñe se'ga ba'iji bacuare! Caín yo'oguë ba'ise'e'ru güina'ru yo'ojën ba'iyë. Balaam yo'oguë ba'ise'e'ru ro coquejën ye'yojën, Curi ëaji cajën, ro gu'a ma'ana ganija'ë. Bacua ëjacua guanse'yete yo'omajën, Coré bëinguë sehuose'e'ru ro bëinjën sehuoyë bacua. Ja'nca sehuojën, Coreni bënni senjose'e'ru huesëni carajeija'cua'ë bacua. ¹²Mësacuabi Riusuni bojojën, sa'ñeña yëreba yëjën ñë'cajënna, bacuabi ro be'teni, ro a'ta aon ainjën, gu'aye yo'ojën, mësacua re'o bain jubëte ba'ljën, si'si hua'na'ru ëñoñë. Ro bacuara'ru huanoñe ba'iyë. Bacuabi ro coquejën, ro ba'iyë. Oco picobi tutu naconi ro huahuaguë saiguë, oco ca'niñete ëño'ma'iji. Sunquiñëa ju'insiñëa rutani senjosinëabi ro ba'iguë, uncuere quëinma'iji. Bacuabi ja'ncara'ru ro coquejën, ro ba'iyë. Gare gu'a recoyo bacua'ru ëñoñë bacua. ¹³Jai ziyabi t'ë'a saoni, chiri huëoguëna, bacuabi ja'ncara'ru gu'aye yo'oye se'gare ëñoñë. Ma'choco hua'i ro ganiñe'ru gu'ana ganijën ba'iyë bacua. Riusubi zijeiyereba ba'iruna bacuare jo'cani senjoguëna, bacuabi si'arën ba'ija'cua'ë barure.

¹⁴Ira bainguë ba'isi'quë Enoc hue'eguë, siete ba'iguëbi Adán yo'jena rais'quë, Riusubi baguë cocare ëñaguëna, ba coquejën ye'yocuare caguë, bacua bënni senjoja'ñete quëani achobi: “Ëñajë'ën. Mai Ëjaguëbi baguë ta'yejeiye ba'i jubë guënamë re'oto yo'o con hua'na, mai cuencueye porema'iñe ba'icua, bacua naconi raiji. ¹⁵Si'acua gu'aye yo'ojën ba'icuaire ñë'coni, bacua bënni senjoñete huo'hueni insiji. Bacua gu'aye yo'ojën ba'ise'ere cuencueni, Riusuni gu'a güe coca ro gu'aye jayajën case'ere ro'ta güeseni, bacua gu'a juchare ëñoni, bacuani bëinreba bënni senjoja'guë'bi”

cani jo'cabi Enoc. ¹⁶Bacuabi ro bëin coca se'gare cajën, yequëcuani gu'aye cajën ba'iyë. Ro bacua yëse'e'ru, ro gu'aye yo'ojën ganiñë. Ro bacua se'gare'ru huanoguëna, ro bacua yo'o yo'oyete ai ta'yejeiye ai quëani achoyë. Yë'ë yëse'ere coni baza cajën, yequëcuani re'o cocare cajën coqueyë.

Amonestaciones a los creyentes

¹⁷Yureca, yë'ë bain yësi'cua, mai Ējaguë Jesucristo, baguë bain raoni jo'casi'cuabi ja'anrë coca quëani achorena, mësacua ro'tajën ba'ijë'ën.

¹⁸Bacuabi ñaca quëahuë: “Ēn yija carajei umuguseña ti'anguëna, yequëcuabi ro bacua yëse'ere gu'aye yo'ojën, Riusuni gu'a güej Ro bacua se'gare'ru huanoguëna, ro bacua yo'o yo'oyete ai ta'yën, mësacuare ai gu'aye jayayë” quëahuë. ¹⁹Ja'nca sëani, ba coquejën ba'icuabi ro bacua yëse'e se'gare yo'ojën, bainni sa'ñeña bëin güeseyë. Ro bain ro'taye'ru ro'tajën ba'iyë. Riusu Espíritu beo hua'na ba'iyë.

²⁰Yë'ë bain yësi'cua, mësacuaca ja'ansi'cua yua quë'rë se'e Jesucristo naconi jucha beoye ba'ijën, quë'rë jëja reconoabi baguëni ro'tajën bañuni cajën, Riusu Espíritu naconi te'e uajën, Riusuni coca cajën ba'ijë'ën.

²¹Mësacuabi Riusu naconi ba'ijën, baguë yëreba yëye'ru si'a bainni ai yëreba yëjën, gare senjoñe beoye ba'ijë'ën. Mai Ējaguë Jesucristobi maini ai oire baguë conguë, si'arën ba'iyete maina insiguëna, ja'anre bojojën ëñajën ëjojën ba'ijë'ën.

²²Yequëcua Jesucristoni recoyo ro'taye caracua, bacuani ai oire bajën conjën, bojora'rë ye'yojën ba'ijë'ën. ²³Bacuabi ba toana uni si'ama'ija'bë cajën, bacuare tëani bajë'ën. Yequëcua recoyo ro'taye caracua, bacuani huaji yëyera'ru ëñajën conjën ba'ijë'ën. Ja'nca conjën ba'ijën, bacua gu'a juchare ai güereba güejën ba'ijë'ën. Mësacua yua gu'a ca'nmi rau baguë canre sayaye güey'e'ru, bacua gu'a juchare ai güejën ba'ijë'ën. Bacua gu'a jucha güina'ru yo'oma'iñe cajën, mësacua ëñare bajën, bacuare conjën ba'ijë'ën.

Alabanza final

²⁴Yureca, mai Taita Riusubi mësacuani tëani baguëna, gu'a juchare ro'tani gurujaiye beoye ganiñë mësacua. Ja'nca tëani baguëbi mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'e beoru quëñoni senjoguë, mësacuare bojoreba bojo huanoñe ba'icuare re'huani, baguë ba'iru go'sijeiyereba ba'iruna mësacua jucha tënosi'cuare nëconi baji. ²⁵Mai Riusu gañaguë ba'iguëbi si'aye masiye caraye beoye ba'iguëbi maini tëani baza caguë, mai Ējaguë Jesucristote maina raobi. Ja'nca raoguëbi baguë go'sijeiyë, baguë jai Ējaguë ba'iyë, baguë masiye guanseye, baguë si'a jëja poreye, ja'an ta'yejeiye ba'iguëbi gare ñu'ñujeiñe beoye ba'ija'guë cayë. Yureña ba'iguë'ru si'arën güina'ru ba'ija'guë cayë. Ja'nca raë'ë. Amén.

SAN JUAN

Guënamë toya ëñaguë ba'ise'e

La revelación de Jesucristo

1 ¹Riusubi yurera ba'ija'yete yë'ë bainreba concuani masi güeseza caguë, Jesuscristoni masi güeseni jo'cabi, baguë bainreba concuani masi güeseyete. Baguë guënamë re'oto yo'o con hua'guëre choini, yë'ë bainguë Juan hue'eguëni ëñojaijë'ën caguë, baguëte yë'ëna raoni, yë'ëni Espíritu toya ëñobi. ²Ëñoguëna, si'aye ëñahuë yë'ë. Riusu cocarebare achaguë, Jesuscristobi te'e ruiñe quëani achoguëna, Jesucristo ba'iyete ëñasi'quëbi yurera mësacuani quëareba quëani achoyë yë'ë. ³Ja'nca quëani achoguëna, Riusu cocareba yure ba'ija'yete quëani jo'case'e sëani, si'a bain ëñani achocuabi recoyo bojoreba bojojën ba'ija'bë. Si'a bain achacua'ga recoyo ai bojoreba bojojën ba'ija'bë. Si'a bain ba cocarebare güina'ru achani yo'ojën ba'icua'ga recoyo ai bojoreba bojojën ba'ija'bë. Ba coca ba'ija'ye yureca te'e jëana ti'anja'ñeta'an rëinji.

Juan escribe a las siete iglesias

⁴Yë'ë, Juan hue'eguëbi yua Riusu bain jubëan te'e ëntë sara samubëan Asia yijare ba'ijëna, utire toyani mësacuana saoyë. Riusu bayete mësacuana ai ba'ie ai insireba insija'guë cayë. Mësacua recoñoa ai bojo huanoñe ba'icua're mësacua're re'huaja'guë cayë. Ja'an Riusu yua ru'rureba ba'isirënbi si'arën baji'i. Yureña si'arën ba'iji. Gare carajeiye beoye ba'iguëbi yurera maini ëñoguë rajji. Riusu Espíritu sanhuë baguë jëja guëna seihuë tël'jeiye nëcacua, bacua'ga mësacuani güina'ru recoyona bojocua're re'huaja'bë. ⁵Jesucristo'ga mësacuani güina'ru recoñoa bojocua're re'huaja'guë. Baguë yua Riusu ba'iyete te'e ruiñe masiguëbi maini gare coqueye beoye te'e ruiñe quëani achoji. Baguëbi junni tonsi'quëbi quë'rë ta'yejeiyereba go'ya rajji'i. Si'a ën yija bain ta'yejeiye ëjacuani guanseguëna, bacuabi Ja'ë cani yo'ojën ba'iyë. Ja'an

Cristobi yua maini ai yëguë ba'iguë, mai ro'ire junni tonguë, mai gu'a juchana zemosi'cuare etobi. ⁶Ja'anguëbi baguë yo'je ëjacua, baguë pairi sanhuë, ja'ancuani maire re'huani maire jo'cabi, baguë Taita Riusu yo'o conjën ba'icuaire. Ja'nca maire re'huani jo'caguëna, baguëni caraye beoye bojojën, baguë ta'yejeiyereba ba'iyete si'a bainni caraye beoye masi güeseñu cayë. Ja'nca yo'ojën bañuni.

⁷Ja'anguëbi yureca pico re'otobi gaje meguëna, si'a bainbi baguëni ëñajën ba'ija'cua'ë.

Baguëni hui pereñabi totasi'cuabi baguë gaje meñete ëñaja'cua'ë. Si'a re'oto bain jubëanbi baguëni ëñajën, baguëni ai quëquëjën, ai sa'ntijën oija'cua'ë.

Aito. Ja'nca ba'ija'guë'bi.

⁸Ja'nca raija'guëbi ba'iji mai Ëjaguë Riusu. Quë'rë ta'yejeiye Ëjaguë sëani, carajeiye beoye ba'iji. Ja'nca ba'iguëbi ñaca quëabi: “Ru'rureba ba'isirëmbi si'arën ba'iguë'ë yë'ë. Yureña ba'irëmbi si'arën ba'iguë'ë yë'ë. Gare carajeiye beoye ba'iguë'ë yë'ë” cabi mai Ëjaguë.

Una vision del Cristo glorioso

⁹Yë'ë, Juan hue'leguëbi yua mësacuaire te'e bainguë'ë. Je'o bacuabi mësacuani ai gu'aye huaijënna, yë'l'ga mësacua naconi ai yo'oguë ba'iyë. Maibi ai yo'ojën, Riusu ba'iyë ëñoja'rënen ëjojën, Jesucristoni senjoñe beoye si'a recoyo ro'tajën bañuni cayë. Yë'ëbi yua Riusu cocareba Jesucristo masi güesese'ere quëani achoguëna, yequëcuabi yë'ëni preso zeanni, Patmos casi jubona jo'cahuë. ¹⁰Jo'carena, ja'nrebi, mai Ëjaguë ta'yejeiye ba'i umuguse ba'iguëna, Riusu Espíritu naconi recoyo te'e baë'l'ë yë'ë. Ja'nca ba'iguëna, yë'ë yo'je ca'ncobi ai jëja coca cani achose'e bajili. Coneta juisse'e'ru achoguë, ¹¹yë'ëni cabi:

—Yë'ë yua gare carajeiye beoye ba'iguë'l'ë yë'ë. Më'l'ë yure ëñaja'ñete utina toyani, ba yë'l'ë bain jubëan te'e ëntë sara samubëanna saoj'l'ën. Efeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, Laodicea, ja'anruan ba'i jubëan Asia yijare ba'ijënna, toyani saoj'l'ën, cani achobi.

¹²Cani achoguëna, ¿Nebi caguë'ne? cahuë yë'ë. Cani, yua bonëni ëñato, majahuë se'nquehuëan, zoa curi majahuëan te'e ëntë sara samuhuëan naconi bajili. ¹³Majahuë se'nquehuëan ba'iruna ëñato, Jesucristo, Bainguë'ru Raosi'quëreba, ja'anguëbi nëcabi. Baguë ju'i can yua zoa corohuë ju'ise'e, baguë guëon na'mi tëca ti'anbi. Zoa curi tëinme yua baguë coribate tëansi'quë bajili. ¹⁴Baguë rañare cato, yua oveja raña'ru ai pojeiyereba bajili, po gao mareba baye'ru. Baguë ñaco yua toa ma'ñoñe'ru re'huasi'quë bajili. ¹⁵Baguë guëoña'ga yua bronce guëna toana boni jue'nejeiñe'ru go'sijei guëoñareba re'huasi'quë bajili. Baguë coca caguë, yua ai sao ziyara achoye'ru achobi. ¹⁶Baguë jëja ëntë sarana

ëñato, ma'chocoan te'e ëntë sara samucoanre ze'enguë baji'i. Guerra hua hua'ti si'a ca'ncoña re'oye guë'tosi hua'ti yua baguë yi'obobi huiguë raobi. Baguë ziare ëñato, ënsëguë jëja miañe'ru ma'ñoguë baji'i.

¹⁷Ja'nca ba'iguëna, baguëni ëñahuë yë'ë. Ëñani, yua baguë guëon na'mina tanni, ju'insi'quë'ru uën'ë yë'ë. Uinguëna, baguë jëja ëntë sarare yë'ëna pa'roni, yë'ëni cabi:

—Huaji yëye beoye ba'ijë'ën. Ru'rureba ba'isirëmbi si'arën ba'iguë'ë yë'ë. Carajeiye beoye ba'iguë'ë yë'ë. ¹⁸Huajëreba huajëguë'ë yë'ë. Junni tonsi'quëta'an, go'ya rani, gare se'e junni toñe beoye ba'iguë'ë yë'ë. Zupai huati, bainre huani baguë toabona senjoñe poreye'ru, quë'rë ta'yejeiye Ëjaguë ba'iguë'ë yë'ë. ¹⁹Ja'nca ba'iguëbi yureca mël'ëni guënamë toyare ëñoñë yë'ë. Yure ba'iyë, jë'te ba'ija'ye, ja'anre ëñoguëna, mël'ë ëñañe'ru güina'ru utina toyani jo'cajë'ën. ²⁰Yureca ma'chocoan te'e ëntë sara samucoan yë'ë jëja ëntë sarana zeanse'ere ëñahuë mël'ë. Majahuë se'nquehuë zoa curi majahuëan te'e ëntë sara samuhuëan naconi ba'ise'ere'ga ëñahuë mël'ë. Ëñaguëna, ja'an ba'iyete bain huesë ëaye ëñato'ga, mël'ëni quëani masi güeseyë yë'ë. Ba ma'chocoan te'e ëntë sara samucoan yua yë'ë bain jubëan te'e ëntë sara samubëan, bacua jubëanni yë'ë coca quëaja'cua'ru ba'iyë. Ba'ijëna, majahuë se'nquehuëan te'e ëntë sara samuhuëan yua yë'ë bain jubëan te'e ëntë sara samubëan'ru ba'iyë.

Mensajes a las siete iglesias: El mensaje a Efeso

2 ¹Ja'nca ba'ijëna, ru'ru ën cocare toyani Efeso jubëre quëaja'guëna saojë'ën: “Yë'ë yua ba ma'chocoan te'e ëntë sara samucoanre yë'ë jëja ëntë sarare bayë. Ba majahuë se'nquehuë, zoa curi majahuëan te'e ëntë sara samuhuëan, ja'an naconi ba'iguë ganiñë yë'ë. Ja'nca ba'iguë sëani, mël'ëni coca yihuoza caguë raë'ë yë'ë. ²Mël'ë yo'o yo'oye, mël'ë jo'caye beoye jëja recoyo baye, ja'anre ëñani, si'aye masiyë yë'ë. Gu'a bainre ai gu'a güeguë ba'iyë mël'ë. Yequëcua, Riusu raosi'cua'ë yëquëna, coquejën casi'cua, ja'ancuabi mësacua jobona ti'anjëna, bacua coquejën ba'ise'ere masini, bacuare saoni senjohuë mësacua. ³Mësacua yua yë'ë ta'yejeiye ba'iyete ro'tajën, gare jo'caye beoye jëja recoyo bacuabi yë'ë yo'o cuencuese'ere guajaye beoye yo'ojën ba'iyë mësacua. Ja'anre masiyë yë'ë. ⁴Ën coca se'gare mësacuani gu'aye cayë yë'ë: Mësacuabi ru'rureba yë'ëni ai yëjën ba'ë. Ba'icuata'an, yurera yë'ëni ta'yejeiye yëma'inë mësacua. ⁵Ja'an juchana to'insi'cua'ë mësacua. Ja'anre ro'tani, mësacua gu'a juchare senjoni, mësacua ru'rureba yo'o yo'ose'le'ru se'e güina'ru yo'o yo'ojën ba'ijë'ën. Mësacua gu'a juchare jo'cani, mame recoyo re'huajë'ën. Mësacua re'huama'itoca, mësacua majahuë se'nquehuëte quëñoni senjoñë yë'ë. Yë'ë bain ba'iyë mësacuare quëñoñë yë'ë. ⁶Yeque cocare mësacuani bojoguë cayë yë'ë: Mësacuabi ba Nicolaíta bain yo'o

yua gu'a yo'ol'ë cajën, mäsacua güeyë. Yë'lë güeyë'ru güina'ru güeyë mäsacua. ⁷Riusu Espíritubi guansequëna, ën cocare yua baguë bain jubëanna saoyë yë'lë. Ja'nca saoguëna, si'a bainbi ganjo banica, achani te'le ruiñe ye'yejël'ën. Yequëcuabi je'lo bajëna, quë'rë ta'yejeiye recoyo jëja bajël'ën. Ja'nca batoca, bain huajë sunquiñë, Riusu jo'ya re'ohuë ba'iguëna, ba uncuere tëani uncue güeseyë yë'lë." Ja'an cocare Efeso jubë quëaja'guëna toyani saojël'ën.

El mensaje a Esmirna

⁸Yureca, yeque cocare toyani, Esmirna bain jubëre quëaja'guëna saojël'ën: "Yë'lëbi ru'ru ba'isirënbi si'arën ba'iguë'lë. Carajeiye beoye ba'iguë'lë yë'lë. Junni tonsi'quëbi go'ya raë'lë yë'lë. Ja'nca ba'iguëbi mäsacuani coca yihuoza caguë raë'lë yë'lë. ⁹Mäsacua yo'o yo'oye si'aye masiyë yë'lë. Yequëcuabi ai je'lo bajëna, më'lëbi ai ja'siye ai yo'oguë, bonse carajeiguë, ja'an ba'iyete masiyë yë'lë. Bonse carajeito'ga, Riusubi baguë bayete mäsacuana ai ba'iye ai insireba insiguë ba'iji. Yequëcua judío bain cacuabi mäsacuani ai gu'aye cajëna, yë'lëbi masiyë. Judío bain beoyë bacua. Ro zupai huati concua se'ga ba'iyë. ¹⁰Mäsacua ai yo'oja'yete ro'tani, huaji yëye beoye ba'ijël'ën. Yureca, zupai huatibi mäsacua jubë ba'icua yequëcuare zeanni, ya'o huë'ena guao güeseyë ro'taji. Ja'nca guao güeseguëna, mäsacuabi ai ja'siye ai yo'oye ye'yeyë. Si'a sara ba'i umuguseñabi ai yo'oyë mäsacua. Ja'nca ba'iguëna, mäsacua junni toncuata'an yë'lëni si'a recoyo ro'tajën, yë'lëre gare senjoñe beoye ba'ijël'ën. Ja'nca si'a recoyo ro'tatoca, yë'lë naconi huajëreba huajë güeseyë yë'lë. ¹¹Riusu Espíritubi congüëna, ën cocare yua baguë bain jubëanna quëani saoyë yë'lë. Ja'nca saoguëna, si'a bainbi ganjo banica, achani te'le ruiñe ye'yejël'ën. Yequëcuabi je'lo bajëna, quë'rë ta'yejeiye recoyo jëja bajël'ën. Ja'nca batoca, mäsacua toa zitarana huesëye beoyë ba'iyë." Ja'an cocare Esmirna bain jubëre quëaja'guëna toyani saojël'ën.

El mensaje a Pérgamo

¹²Ja'nrëbi, yeque cocare toyani, Pérgamo bain jubëre quëaja'guëna saojël'ën: "Yë'lëbi yua guerra hua hua'ti si'a ca'ncoña re'oye guë'tosi hua'tire bayë. Ja'nca baguëbi mäsacuani coca yihuoza caguë raë'lë yë'lë. ¹³Mäsacua yo'o yo'oye si'aye masiyë yë'lë. Mäsacua ba'i jobo yua zupai huati guansequë ba'i jobo ba'iguëna, yë'lëbi masiyë. Ja'nca ba'iguëta'an, më'lëbi yë'lë ta'yejeiye ba'iyete te'le ruiñe ro'taguë, yë'lëni si'a recoyo ro'taye gare jo'caye beoye ba'iyë. Zupai huatibi mäsacua jobore ba'iguëna, yë'lë bainguë Antipas hue'eguëbi yë'lëni si'a recoyo ro'taguë, yë'lë yo'ore congüë ba'iguëni, ja'an ro'ire huani senjohuë. Ja'nca ba'iyeta'an, mäsacua huaji yëye beoye yë'lëni si'a recoyo ro'taye

jo'camaë'ë. 14 Jo'cama'licuata'an, ën cocare mësacuanì gu'aye cayë yë'ë: Pérgamo ba'i jubë ba'licua yequëcuabi ira bainguë ba'isì'quë Balaam ye'yose'è'ru ye'yojën ba'iyë. Balaam yua Balacni gu'aye yihuoguë ba'nji. Israel bainni gu'aye yo'o güesejë'ën caguë ba'nji. Imageña te'ntoni nëcose'e ja'an ro'ire jo'yare huani ain güesejë'ën. Yeco naconi yahue bani, gu'aye yo'o güesejë'ën caguë ba'nji Balaam. 15 Yequëcua'ga Nicolaíta bain ye'yoye'ru ye'yojën ba'iyë. Ja'an ye'yoyete ai güeyë yë'ë. 16 Ja'nca ye'yojën ba'ijënna, mësacua gu'a juchare jo'cani senjojë'ën. Mame ye'yoye re'oye ye'yojë'ën. Ja'nca yo'oma'itoca, mësacua ba'i jobona yuara sani, yë'ë guerra hua hua'ti yë'ë yì'obore ba'i hua'ti, ja'anbi bacuani ai jëja huaiyë yë'ë. 17 Riusu Espiritubi congüëna, ën cocare baguë bain jubëanna quëani saoyë yë'ë. Ja'nca saoguëna, si'a bainbi ganjo banica achani, te'e ruiñe ye'yejë'ën. Yequëcuabi je'lo bajënna, quë'rë ta'yejeiye recoyo jëja bajë'ën. Ja'nca batoca, Riusu maná aon baguë ba'i jobo yahue baye, ja'an aonre bacuani aonë yë'ë. Ja'nrebi, ga bainguë mame mami hue'yose'ere pojeibë gatabëna toyani, baguëna insiyë yë'ë. Insignüëna, ba coguë se'gabi ba mamire masiye poreji. Yequëcuaca masiye porema'inë." Ja'an cocare Pérgamo bain jubëre quëaja'guëna toyani saojë'ën.

El mensaje a Tiatira

18 Ja'nrebi, yeque cocare toyani, Tiatira bain jubëre quëaja'guëna toyani saojë'ën: "Yë'ë yua Riusu Zin ba'iguë, yë'ë ñaco yua toa ma'ñoñe'ru re'huasi'quë ba'iguëbi, yë'ë guëña yua bronce guëna jue'nejeiñe'ru go'sijeì guëña'reba re'huasi'quë ba'iguë, ja'an ba'iguëbi mësacuanì coca yihuoza caguë ra'ë'ë yë'ë. 19 Mësacua yo'o yo'oye si'aye masiyë yë'ë. Mësacuabi si'acuani ai yëjën ba'iyë. Yë'ëni si'a recoyo ai re'oye ro'tayë. Yë'ëni ai re'oye yo'o coñë. Jëja recoyo bacuabi yë'ëre jo'cani senjoñe beoye ba'iyë. Mësacua ru'rureba yo'ojën ba'ise'è'ru yureña yë'ëni quë'rë ta'yejeiye yo'o conjën ba'iyë mësacua. 20 Ja'nca ba'licuata'an, ën cocare mësacuanì gu'aye cayë yë'ë. Ba gu'a romigo Jezabel hue'egobi mësacua jobo ba'igona, mësacuabi etoni saoma'inë. Bagobi yë'ë bainna sani, Riusu cocare quëago raisi'col'ë yë'ë cago, yë'ë bainni ai coquego ye'yogo ba'igo: Yeco naconi yahue bani a'ta yo'ojën ba'ijë'ën cago. Imageña te'ntoni nëcose'e ja'an ro'ire hua'ì huani ainjë'ën cago. 21 Ja'nca cagona, bago gu'a jucha senjoñete ëjohuë yë'ë. E'joguëna, bago a'ta yo'oye jo'caye gare güego. 22 Ja'nca güegona, yë'ëbi bagoni ai jëja raure jo'cayë. Yequëcuabi bagoni yahue bajën, bago naconi a'ta yo'ojënna, bacuani ai ba'iyë ai jëja huani, ai ja'siye ai yo'o hua'nare jo'cayë yë'ë, bacua gu'a juchare senjoma'itoca. 23 Bago mamacuare'ga ai jëja huani senjoñë yë'ë. Ja'nca yo'oguëna, yë'ë bain jubëan ba'licuabi yë'ë ba'iyete ëñani masiye poreyë. Bain masiye, bain recoyo ro'taye, ja'anre te'e ruiñe masiyë

yè'è. Ja'nca masiguèbi ga bainguè yo'oguè ba'iyete cuencueni, baguè si'nseyete huo'hueni insiyè yè'è. ²⁴Yequècuaca Tiatira bain jubè ba'icuari ja'an baingo ye'yoyete achama'ijèn, zupai huati recoyo ro'taye'ru ro'tama'iñè mèsacua. Ja'nca ro'tama'ijènna, mèsacuanì se'e yeque yo'o yo'oye senma'iñè yè'è. ²⁵Yè'è èñojai umuguse ti'añe tèca, mèsacua yure yo'o yo'oyete gare jo'caye beoye yo'ojèn ba'ijè'èn. ²⁶Yequècuabi je'lo bajènna, recoyo què'rè ta'yejeiye jèja bajè'èn. Ja'nca batoca, yè'è yo'lo cuencuese'ere gare jo'caye beoye yo'ojèn ba'itoca, si'a re'oto bain èjacuani mèsacuare re'huayè yè'è. ²⁷Re'huaguèna, mèsacuabi guènañobi huaiye'ru, ba re'oto bainni ai jèja si'nsejèn guanseyèn ba'iyè. Sotoroan hua'huaye'ru bacuani ai jèja huaijèn guanseyè. Yè'è Taitabi yè'ère Èjaguère re'huaguèna, yè'è'ga güina'ru yè'è bain concuare yè'è èjacuare re'huaye poreyè. ²⁸Yè'è go'sijeie'ru güina'ru go'sijeijèn ba'ija'cua'è. Ba zijeirèn ma'choco miañe'ru què'rè go'sijeijèn ba'ija'cua'è. ²⁹Riusu Espiritubi congüèna, èn cocare baguè bain jubèanna quèani saoyè. Ja'nca saoguèna, si'a bainbi ganjo banica achani, te'e ruiñe yel'yejè'èn cayè." Ja'an cocare Tiatira bain jubère quèaja'guèna toyani saojè'èn.

El mensaje a Sardis

3 ¹Ja'n'rèbi, yeque cocare toyani, Sardis bain jubère quèaja'guèna saojè'èn: "Riusu Espiritu sanhuè, te'e èntè sara samucua, ba te'e èntè sara samu ma'chocoan, ja'anre baguèbi yè'è cocare mèsacuanì quèani achoyè yè'è. Mèsacua yo'o yo'oye si'aye masiyè yè'è. Yequècuabi mèsacua jubè yua huajèjèn ba'i jubè ba'iyè ro'tacuata'an, recoyo ju'insì'cua'ru se'ga ba'iyè mèsacua. ²Ja'nca sèani, sèta rani huajè hua'na ruinjè'èn. Jèja recoyo re'huani, recoyo ju'inse'e'ru ba'iyete mame re'huani, huajè hua'na ruinjè'èn. Yequècuabi, Mèsacua yua ai re'oye yo'o yo'ojèn ba'iyè ro'tacuata'an, yè'è Taita Riusuca ja'an ro'tama'iji. Mèsacua ja'an yo'ojèn ba'iyete èñani masiyè yè'è. ³Ja'nca ba'iguèna, mèsacua yua ru'rureba coca achani recoyo ro'tajèn ba'ise'ere ro'tajè'èn. Ja'an cocare jo'caye beoye si'a recoyo ro'tajèn ba'ijè'èn. Mèsacua gu'a jucha yo'ose'ere jo'cani, mame recoyo re'huani ba'ijè'èn. Mèsacua gu'a juchare senjoma'itoca, mame sètama'itoca, jian hua'guè ñami jianguè raiye'ru mèsacuare te'e jèana si'nseguè raiyè yè'è, mèsacua yua yè'è si'nseguè rajja'rèn huesècua sèani. ⁴Ja'nca ba'iyeta'an, mèsacua bain jubè Sardis huè'e jobo ba'icua, yequècuabi jucha beocua ba'iyè. Bacua caña yua si'si beoye ba'iguèna, bacua yua yè'è naconi pojei canre ju'ijèn ganija'cua'è. Ja'ancuanì te'e ruiñe èñaguè bojoyè yè'è. ⁵Yequècuabi je'lo èñajènna, recoyo què'rè ta'yejeiye jèja bajè'èn. Ja'nca batoca, mèsacua ja'ansi'cua ja'nca'ru pojei canre ju'ijèn ba'ija'cua'è. Mèsacua mami yua Riusu uti pèbèna toyani jo'case'e ba'iguèna, gare tènoñe beoye ba'iyè, mèsacuabi si'arèn

ba'ija'cua sèani. Taita Riusu, baguè guënamè re'oto yo'o con jubè, bacuabi achajëna, mësacua mamire ëñoni, Ai re'o bain'è quëani achoja'guè'è yè'è. ⁶Riusu Espíritubi conguëna, ën cocare baguè bain jubëna quëani saoyè yè'è. Ja'nca saoguëna, si'a bainbi ganjo banica achani ye'yejè'ën." Ja'an cocare Sardis bain jubère quëaja'guëna toyani saojè'ën.

El mensaje a Filadelfia

⁷Ja'n'rèbi, yeque cocare toyani, Filadelfia bain jubère quëaja'guëna saojè'ën: "Yè'è yua jucha beoguè, ba què'rè te'e ruin recoyo baguè, ja'anguè'bi ba'iyè yè'è. Ira Taita David ba'isi'què'ru què'rè ta'yejeiye Èjaguè ba'iyè yè'è. Baguè huè'e jobo anto sa'roñate ancotoca, yequëcuabi ta'piye porema'inë. Yè'èbi ta'pitoca, yequëcuabi ancoye porema'inë. Ja'nca ba'iguèbi mësacuanì coca yihuoza caguè raè'è yè'è. ⁸Mësacua yo'o yo'oye si'aye masiyè yè'è. Ja'nca masiguèbi yureca anto sa'rote mësacuana ancoguëna, yequëcuabi ta'piye porema'inë. Mësacua yua jëja yo'o yo'oye poremajën, yè'è ta'yejeiye ba'iyete gu'a güeye caye beoye baè'è. Yè'è cocarebare achani recoñoa re'huaye, ja'anre yo'ojën baè'è mësacua. ⁹Ja'nca sèani, mësacuanì coca quëayè yè'è. Zupai huati concua, Judío bain ba'iyè ro coquejën cacua, ja'ancuanì mësacua guëon na'mina gugurini rëan güeseyè yè'è. Yè'èbi mësacuanì ai yèreba yèguè ba'iguëna, ja'anre bacuanì ëñoguè ye'loyè yè'è. ¹⁰Mësacuabi yè'è cocarebare achani, mësacua recoñoa re'huani jo'caye beoye yo'ojën baè'è. Ja'nca yo'ojën ba'icuaire sèani, si'a bain ai ja'siye ai yo'oja'ye'ru mësacuanì ai yo'o güesema'inë yè'è. Bacua recoyo ro'tayete masiza caguè, si'a ën yija bainni ai yo'o güeseyè yè'è. ¹¹Yurera ëñoguè raija'guè'è yè'è. Yequëcuabi mësacua premio coja'yete tëani bama'inë cajën, yè'è cocareba ye'yesere si'a jëja recoñoa re'huajën, ja'anre gare bajën ba'ijè'ën. ¹²Yequëcuabi ai je'o ëñajëna, recoyo què'rè ta'yejeiye jëja bajè'ën. Jëja batoca, yè'è ëja bainre mësacuare re'huani, yè'è Riusu ba'ì jobona bayè yè'è. Riusu huè'e tubëan nëcose'e'ru mësacuabi ba'ijën, gare ñu'ñujeiñe beoye ba'iyè. Ja'nca ba'ijëna, yè'è Taita Riusu mamire mësacuana toyani sè'queyè. Baguè huè'e jobo, mame re'huasi jobo Jerusalén hue'eguè, guënamè re'otobi gaje raija'guè, ja'an mamire mësacuana toyani sè'queyè. Yè'è mami yua mame hue'aja'ye ja'anre'ga mësacuana toyani sè'queyè. ¹³Riusu Espíritubi conguëna, ën cocare baguè bain jubëanna quëani saoyè yè'è. Ja'nca saoguëna, si'a bainbi ganjo banica achani ye'yejè'ën." Ja'an cocare Filadelfia bain jubère quëaja'guëna toyani saojè'ën.

El mensaje a Laodicea

¹⁴Ja'n'rèbi, yeque cocare toyani, Laodicea bain jubère quëaja'guëna saojè'ën: "Yè'è yua Riusu ba'iyete ëñani masiguërebabi bainni te'e

ruiñe jo'caye beoye quëani achoguë ba'iyë. Ru'ru ba'isirën Riusu naconi te'le ba'iguë, si'a re'otore re'huaní jo'caye conhuë yë'ë. ¹⁵Mësacua yo'lo yo'oye si'aye masiyë yë'ë. Sësë re'co ba'iyë'ru ba'ima'iñë mësacua. Ja'su re'co ba'iyë'ru ba'ima'iñë mësacua. iSësë re'co o ja'su re'co, ja'anre uncutoca, re'oye'ë cayë! Sësë re'co, ja'su re'co ja'an ba'iyë'ru mësacua ba'ijë'ën. ¹⁶Mësacuaca yua ro guëojei hua'na se'ga ba'ijën, yua gu'aye ba'icua sëani, yë'ë yi'obobi mësacuare cuisani senjoñë. ¹⁷Mësacuabi ro bojojën ñaca cayë: Yëquëna yua bonse ëjaguëbi ta'yejeiye bonse coreba coguë sëani, ¿gue bonsere caraguë'ne yëquënaire? cayë mësacua. Ja'nca cacuata'an, Riusubi mësacuani ëñaguë, ai yo'lo hua'na, bonse beo hua'na, ñaco ëñama'i hua'na, can beohuë ba'i hua'na, ja'nca ba'iyë mësacua, caji. Caguëna, mësacua ba'iyete ro huesëjën ba'iyë. ¹⁸Ja'nca ba'icua sëani, mësacuani coca yihuoza caguë raë'ë yë'ë. Ai ba'iyë ai baja'ye cajën, yë'ë zoa curi toana go'chani ai re'oye re'huase'e, ja'anre yë'ëna coní bajë'ën. Bainbi mësacua can beohuë ba'iyete ëñama'iñe cajën, yë'ë pojei canre yë'ëni coní sayajë'ën. Ñaco ëñaja'ñe cajën, yë'ë ñaco ëcore yë'ëna coní, mësacua ñacona ro'queni, ñaco ëñajë'ën. ¹⁹Yë'ë bain ai yësi'cua, ja'ancuani si'a jëja yihuoni si'nseyë yë'ë. Ja'nca sëani, mësacua yua jëja recoyo re'huaní, mësacua gu'a juchare tënóni, yë'ëna bonë rajjë'ën. ²⁰Yureca, bain anto sa'rona nëcáni, bacuana je'njuni achoyë yë'ë. Je'njuni achóni, yë'ëre achani yë'ëna ancocua ja'ancuana cacayë yë'ë. Cacani, bacua naconi te'le bojoguë, bacua naconi aon ainguë, te'le ba'iyë yë'ë. Bacua'ga yë'ë naconi aon ainjën, yë'ë naconi te'le bojojën ba'iyë. ²¹Yequëcuabi je'lo ëñajë'na, recoyo quë'rë ta'yejeiye jëja bajë'ën. Ja'nca batoca, yë'ëbi bacuare choini, yë'ë naconi yë'ë jëja guëna seihuëna te'le bëani ba'ijë'ën mësacuani cayë. Yë'ë'ga güina'ru recoyo ta'yejeiye jëja bani, yë'ë Taita naconi baguë jëja guëna seihuëna te'le bëahuë yë'ë. Ja'nca te'le bëaguëna, mësacua yua yë'ë naconi yë'ë jëja guëna seihuëna te'le bëajën ba'ija'cua'ë. ²²Riusu Espíritubi conguëna, ën cocare baguë bainreba jubëanna quëani saoyë yë'ë. Ja'nca saoguëna, si'a bainbi ganjo banica achani ye'yejë'ën.” Ja'an cocare Laodicea bain jubëre quëaja'guëna toyani saojë'ën, yë'ëre caguë guansebi Jesucristo.

La adoración en el cielo

4 ¹Ja'n'rëbi, guënamë re'otona ëñato, anto sa'ro anconi saose'le'ru bají'i. Ba'iguëna, coneta juiye'ru achoguë, yë'ë ja'anrë achasi'quë, ja'anguëbi yë'ëni coca cabi:

—Ënjo'onna mëijë'ën. Jë'te ba'ija'yete më'ëni ëñoza, cabi.

²Caguëna, Riusu Espíritubi yë'ëni guënamë re'otona mëabi. Mëaguëna, ja'n'rëbi, queruna ëñato, Riusu jëja guëna seihuë bají'i. Ba'iguëna, Riusubi ja'anrute ñuji'i. ³Ja'nca ñu'iguëbi ai ba'iyë ai go'sijeiguë bají'i. Jaspe,

cornalina, ja'an gata go'sijeiyeru ai go'sijeiguera baji'i. Ra'ña mequ'ga esmeralda gata go'sije gan ga'hua'ru Riusu jëja guëna seiheuë quëhuijei ga'hua'ra go'sijeiguë baji'i. 4 Yequë jëja guëna seiheuëan, veinticuatro guëna seiheuëan yua Riusu guëna seiheuë të'ijeyiye baji'i. Ba'iguëna, veinticuatro ira ëja bain, pojei can ju'icua, zoa curi maroan tuicua, bacuabi ba jëja guëna seiheuëanre ñuë'ë. 5 Riusu guëna seiheuëna ëñato, mëjo cueye'ru saji'i. Mëjo guruyebi ai jëja achoguë baji'i. Coca caye'ru achoguë baji'i. Majahuëan, te'e ëntë sara samuhuëanbi Riusu guëna seiheuë ca'nco'rete zëinse'e baji'i. Ja'anhuëan yua Riusu Espiritu sanhuë te'e ëntë sara samucua ba'iyë. 6 Riusu guëna seiheuë ja'anrëna ëñato, guëna zitara baji'i. Cristalino guëna go'sijeiyeru ai go'sijeira baji'i.

Ja'n'rëbi, Riusu guëna seiheuë gajese'ga ca'nco'ñana ëñato, ta'yejeiye ba'i hua'na gajese'gacua baë'ë. Ja'nca ba'icuaabi ja'anrë ca'nco, yo'je ca'nco si'a ca'ncoña, yua aireba ñaco bahuë. 7 Ru'ru ba'iguëbi airu yai ba'iyeru baji'i. Yequëbi toro ba'iyeru baji'i. Yequëbi bain zia baguëbi baji'i. Yequëbi bain huihue ganhuaguë ba'iyeru baji'i. 8 Ga ba'i hua'guë yua ganhua cabëan te'e ëntë sara te'ebëanre bahuë. Ai ba'iyë ai ñaco bacuabi si'a ca'ncoña ëñajën baë'ë. Hue'se ca'nco, sa'nahuë ca'nco ñaco bahuë. Bacua yua jo'caye beoye gantajën na'ijajjën ñatajaë'ë:

Riusu, Riusu, Riusu

Mai Ta'yejeiyereba Èjaguë Riusu, yua carajeiye beoye si'arën ba'iyë më'ë.

Ru'rureba ba'isirënbi si'arën ba'iyë më'ë.

Maire in rajja'guëbi si'arën ba'iyë më'ë, gantajën baë'ë.

9 Ja'nca ba'icuaabi, Riusu carajeiye beoye ba'iguëbi yua baguë jëja guëna seiheuëte ñu'iguëna, bacua yua baguëni ai ruiñe ëñajën, baguë ta'yejeiyete go'sije cocabi gantajën, baguëni bojojën, surupa cajën baë'ë. 10 Ba'ijëna, ga gantajën ba'iyebi ba ira ëja bain veinticuatrocuabi Èjaguë Riusuna gugurini rëanhuë. Baguë jëja guëna seiheuëte ñu'iguë, carajeiye beoye si'arën ba'iguëna, ja'nca gugurini rëanni, bacua maroanre rutani, Riusu guëna seiheuë ja'anrëna uanni, baguëni gantahuë:

11 Mai Èjaguë Riusu, më'ë se'gabi ta'yejeiye Èjaguë ba'iyë.

Më'ë yëse'e se'gare si'aye re'huanu jo'caguëna, si'aye ba'iji.

Më'ëni te'e ruiñe ëñajën bañuni.

Më'ëni go'sije cocare gantajën, më'ë ta'yejeiye poreyete cañuni, gantajën cahuë bacua.

El rollo escrito y el Cordero

5 1 Ja'n'rëbi, Riusubi baguë jëja guëna seiheuëte ñu'iguëna, uti pëbë yua baguë jëja ëntë sarare ba'iguëna, ëñahuë yë'ë. Sa'nahuë ca'nco, hue'se ca'nco coca toyase'e baji'i. Te'e ëntë sara samu së'quesiruanbi

ta'yese'e baji'i. ²Ja'nrëbi, guënamë re'oto yo'o con hua'guë ai jëja ba hua'guëbi nëcaguëna, ëñahuë yë'ë. Ai jëja coca cani achoguë baji'i baguë: —¿Jaroguëbi ba uti pëbë sël'quesiruanre ancoye poreguë'ne? Ai ta'yejeiye ba'iguëbi ja'anre yo'oye poreji, cabi.

³Caguëna, guënamë re'oto, yija re'oto, yija sa'nahuë re'oto, si'aruanna cu'eto, ta'yejeiye ba'iguë, ba uti pëbë sël'quesiruanre anconi ëñañe poreguëbi beoji. ⁴Ja'nca beoguëna, ai oë'ë yë'ë. ¿Jaroguëbi ba uti pëbë sël'quesiruanre anconi ëñañe poreguë'ne? caguë oë'ë yë'ë. ⁵Oiguëna, ira ëja bainguëbi yë'ëni cabi:

—Oima'ijë'n. Judá bainguë, airu yai'ru quë'rë ta'yejeiye jëja baguë, baguë ira taita ba'isi'quë David'ru quë'rë ta'yejeiye Èjaguë, ja'anguëbi baguë je'o ëñacuare senjosi'quë sëani, ba uti pëbë sël'quesiruanre ancoye poreji, cabi.

⁶Caguëna, ja'nrëbi, Riusu jëja guëna sei huë ca'n corë, gajese'ga ba'i hua'na ba'iru, ira ëja bain ba'iru, bacua jobona ëñato, Riusu Mamaquë, Oveja hua'guë misabëna huani insisi'quë'ru ba'iguë baji'i. Te'e ëntë sara samu cachonëa, te'e ëntë sara samu ñacogaña, ja'anre babi. Riusu Espiritu sanhuë si'a bainna saosi'cua te'e ëntë sara samucua, ja'ancua yua ba cachonëa, ba ñacogaña baë'ë. ⁷Ja'anguë, Oveja hua'guë huani insisi'quëbi Riusu guëna sei huëna sani, ba uti pëbë Riusu jëja ëntë sarare ba'iguëna, cobí. ⁸Coguëna, ja'nrëbi, ba gajese'ga ba'i hua'na, ba veinticuatro ira ëja bain, bacuabi Riusu Zin guëon na'mina gugurini rëanhuë. Ja'nca rëanjën, ga ba'iguëbi arpate huaijën, ma'ña guënje re'co zoa curi ro'rohuëanna bu'iye bahuë. Ja'an ma'ña guënje re'co yua Riusu bainreba ujjajën ba'ise'e baji'i. ⁹Ja'anre bajën, bacuabi mame gantaye gantajën baë'ë:

Më'ë yua Ta'yejeiye Èjaguë sëani, më'ëbi ba uti pëbëte coní, ba sël'quesiruanre ancoye poreyë.

Më'ë yua huani senjosi'quëbi bain jucha ro'ire junni tonni, Riusu bainre bacuare mame re'huahuë.

Si'a bain jubëan, si'a bain coca cacua, si'a bain te'e ba'icua, si'a re'oto bain ba'icua, si'acuare cu'eguë, më'ë yësi'cuare cuencueni Riusu bainre bacuare re'huahuë më'ë.

¹⁰Riusu pairi sanhuë baguëte concua, ai ba'i jubë ba'icua bacuare re'huani bahuë më'ë.

Ja'ancuabi si'a bain yija ba'icua guansejën ba'ija'cua'ë, gantajën cahuë.

¹¹Gantajën cajënna, ja'nrëbi, Riusu jëja guëna sei huë, ta'yejeiye ba'i hua'na ba'iru, ira ëja bain ba'iru, ja'anruna ëñani achato, guënamë re'oto yo'o con hua'na ai ba'i jubë, quë'rë millón ba'icuabi ¹²ën cocare si'a jëja achojën, te'e cahuë:

Riusu Zin, Oveja huani misabëna insisi'quë'ru ba'iguëbi, ja'anguëbi
mai ta'yejeiye Ëjaguë'bi ba'iji.

Ja'anguëbi Riusu ta'yejeiye ba'iyë'ru ba'iyë poreji.

Si'aye masiguë ba'ija'guë.

Quë'rë ta'yejeiye recoyo jëja baguë ba'ija'guë.

Si'acuabi baguëni jo'caye beoye te'e ruiñe ëñaja'bë.

Quë'rë ai ba'iyë ai go'sijeiyë ba'ija'guë.

Si'acuabi baguëni recoyo cajën bojoja'bë, cahuë.

¹³Ja'nrëbi, se'e achato, si'a guënamë re'oto ba'icua si'a yija re'oto ba'icua,
si'a yija sa'nahuë re'oto ba'icua, si'acuabi ën cocare te'e cajën ba'ë:

Mai Ëjaguë Riusu baguë jëja guëna seihuëte ñu'iguë, baguë Zin
nacioni, bacuani re'oye cajën bojojën bañuni.

Bacuani te'e ruiñe ëñajën bañuni.

Bacua go'sijeiyë, bacua recoyo jëja baye, ja'anre ai ba'iyë ai quëani
achojën, caraye beoye si'arën cañuni, cahuë.

¹⁴Cajëna, ba ta'yejeiye ba'i hua'na gajese'gacuabi:

—iJa'nca yo'oñu! cahuë.

Cajëna, ba ira ëja bain venticuatrocubi gugurini rëanni, mai Ëjaguë
carajeyë beoye ba'iguëna, baguëni ai bojojën ba'ë.

Los siete sellos

6 ¹Ja'nrëbi, Riusu Mamaquë, mai gu'a jucha ro'ire junni tonni go'ya
raisi'quëbi së'queni tayosirute te'erute ancoguëna, ëñahuë yë'ë.

Ancoguëna, ba gajese'ga ba'i hua'na te'eguëbi:

iRaijë'ën! cabi.

²Caguëna, yë'ëbi sani ëñato, caballo hua'guë pojeiguë ba'iguëna,
banguëbi tuiguë, chao perebëte ze'enguë raji'i. Rani, ëja bain marote
baguëna insijëna, ai ta'yejeiye ba'iguëbi ba je'ore huaiguë saji'i.

³Saiguëna, ja'nrëbi, Riusu Mamaquëbi, samu ba'i së'queni tayosirute
ancoguëna, ja'anru ba'i hua'guë samu ba'iguëbi:

—iRaijë'ën! caguëna, achahuë yë'ë.

⁴Achani, ja'nrëbi ëñato, yequë caballo hua'guë majeiñereba ba'iguëbi
raji'i. Raiguëna, jai guerra hua hua'tire ba tuiguëna insihuë. Insijën,
Më'ë yua si'a yija bainna sani bacua yua sa'ñeña huani senjoja'bë caguë,
bacuani sa'ñeña je'o ba güesejë'ën, cahuë.

⁵Cajëna, ja'nrëbi, Riusu Mamaquëbi samute ba'i së'queni tayosirute
ancoguëna, ja'anru ba'i hua'guë samute ba'iguëbi:

—iRaijë'ën! caguëna, achahuë yë'ë.

Achani, ja'nrëbi, ëñato, yequë caballo hua'guë zijequë ba'iguëbi raji'i.
Raiguëna, ba tuiguëbi aon reo macare ze'enguë baji'i. ⁶Ja'nca ze'enguëna,
yequëbi yua gajese'ga ba'i hua'na jobo ba'iyë'ru coca cani achobi:

—Trigo aonre coye yëtoca, te'e kilo yua te'e denario so'core ro'ijë'n. Cebada aonre coye yëtoca, samute kilo te'e denario so'core ro'ijë'n. Hui'yabe, bisi ëye jo'cha, ja'anre huesoye beoye ba'ijë'n, cani achobi, aon gu'ana ju'ïne quëase'e sëani.

⁷Cani achoguëna, ja'nrebi, Riusu Mamaquëbi gajese'ga ba'i së'queni tayosirute ancoguëna, ja'anru ba'i hua'guë gajese'ga ba'iguëbi:

—iRaijë'n! caguëna, achahuë yë'ë.

⁸Achani, ja'nrebi ëñato, yequë caballo hua'guë, mini huesësi'quëbi raji'i. Raiguëna, ba tuiguëbi Junni Huesësi'quë hue'ebi. Junni huesësi'cuabi baguë yo'je be'tejën raë'ë. Raijënna, bacuani guansejën cahuë:

—Mësacua yua yija re'otona sani, bain hua'na, gajese'ga parte ba'i jubëni huani senjojë'n. Guerra hua hua'tibi, aon gu'ayebi, raubi, airu hua'i hua'na naconi, ja'anbi bacuani huani senjojë'n, guansejën cahuë.

⁹Cajënna, ja'nrebi, Riusu Mamaquëbi te'e ëntë sara ba'i së'queni tayosirute ancoguëna, misabë yijacuana ëñato, Riusu bainreba huani senjosi'cua bacua recoñoa baë'ë. Riusu cocarebare, Riusu ba'iyete, ja'anre quëani achojën ba'isi'cuare sëani, bainbi bacuani huani senjohuë.

¹⁰Ja'nca huani senjorena, bacuabi yua Riusuni si'a jëja senni achahuë:

—Ëjaguë Riusu Ta'yejeiyereba ba'iguë, jucha beoguë, te'e ruiñe ba'iguë, më'ëni coca señë. Ro bainbi yëquënanani huani senjorena, ¿më'ë quejeito bacuani bënni senjoguë'ne? ¿Quejei zoe yuta ëjoguë'ne? senni achahuë.

¹¹Senni achajënna, pojei cañate bacuana insini, ën cocare bacuani quëahuë:

—Yuta rëño nësebë se'ga oiye beoye ëjojën ba'ijë'n. Mësacua yua huani senjosi'cua ba'ijënna, yequëcua mësacua bain Riusuni te'e concua, bacuabi güina'ru huani senjosi'cua ba'ija'cua'ë. Bacua ju'inja'ñe yua Riusu cuencuese'e sëani, ja'anrën tëca ëjojën ba'ijë'n, quëahuë.

¹²Quëajënna, Riusu Mamaquëbi te'e ëntë sara te'eyo së'queni tayosirute ancoguëna, queruna ëñato, yija re'otobi ai jëja ñu'cuebi. Ënsëguëbi na'i raoguë, zijei can'ru runji'i. Ñañaguëbi zie can'ru ba'iyë majequë runji'i. ¹³Ma'chocoan'ga guënamë re'otore së'ijën, yijana tonni carajaë'ë. Juinja higo uncue jëja tutubi tonni senjoñe'ru, tonni carajaë'ë.

¹⁴Guënamë re'oto si'a re'oto yua te'e jëana a'nqueni saoni carajaji'i. Si'a cubëan, si'a juboan, yua quë'neni senjose'e baji'i. ¹⁵Ja'nca ba'iguëna, si'a yija re'oto ëja bain, bain ta'yejeiye ëjacua, soldado ta'yejeiye ëjacua, bonse ëjacua, jëja bacua, yo'o yo'oye zeansi'cua, preso etosi'cua, si'acuabi huaji yëjën, cu re'oto gata gojeñana cacani gatihüë. ¹⁶Gatini, gata re'otona coca güijën cahuë:

—Yëquënanani tonni ta'pjië'n. Riusu yua baguë jëja guëna seiuhuëte ñu'iguëbi yëquënanani ëñama'ija'guë cajën, baguë Mamaquëbi yëquënanani bënni senjoma'ija'guë cajën, ja'nca tonni ta'pjië'n, senni achajën ba'iyë

bacua. ¹⁷Bacua si'a jëja bënni senjojei umuguse yuara ti'anse'e sëani, çjarocuabi nëcani ënseye poreye'ne? güijën cahuë.

Los señalados de las tribus de Israel

7 ¹Ja'n'rëbi, yija ca'ncoña, gajese'ga ca'ncoñana ëñato, guënamë re'oto yo'o con hua'na gajese'gacuabi nëcahuë. Gajese'ga ca'ncoñabi tutu ëaye ba'iguëna, guënamë re'oto yo'o con hua'nabi t'ëhueni ënsehuë. Yija, jai ziaya, si'a sunqui, ja'anna tutuye beoye ba'ijë'n cajën, tuture t'ëhueni ënsehuë. ²Ënsejënna, yequë yo'o con hua'guëbi ënsëguë etajei ca'ncobi mëiguëna, ëñahuë yë'ë. Mai ta'yejeiye Ëjaguë s'ë'que maca, ja'anre babi. Ja'nca baguëbi yua ba yo'o con hua'na gajese'gacua, yijana, jai ziyana ja'si yo'oye porecua, ³ja'ancuani si'a jëja guansegüë cabi:

—Mësacua yua yija, jai ziaya, si'a sunqui, ja'anre yuta ja'siye saoma'ijë'n. Ru'ru, mai Riusu bainreba baguëre concuani bacua t'ë'ribëanna s'ë'queye ba'iji, guansegüë cabi.

⁴Caguëna, ja'n'rëbi, Israel bain jubëan si'a jubëan ba'icuaabi cuencueni s'ë'quesi'cua ba'ijënna, bacua número cuencuese'ere achahuë yë'ë. Ciento cuarenta y cuatro mil yua s'ë'quesi'cua baë'ë. ⁵Judá jubë s'ë'quesi'cua yua doce mil baë'ë. Rubén jubë s'ë'quesi'cua yua doce mil baë'ë. Gad jubë s'ë'quesi'cua yua doce mil baë'ë. ⁶Aser jubë s'ë'quesi'cua yua doce mil baë'ë. Neftalí jubë s'ë'quesi'cua yua doce mil baë'ë. Manasés jubë s'ë'quesi'cua yua doce mil baë'ë. ⁷Simeón jubë s'ë'quesi'cua yua doce mil baë'ë. Leví jubë s'ë'quesi'cua yua doce mil baë'ë. Isacar jubë s'ë'quesi'cua yua doce mil baë'ë. ⁸Zabulón jubë s'ë'quesi'cua yua doce mil baë'ë. José jubë s'ë'quesi'cua yua doce mil baë'ë. Benjamín jubë s'ë'quesi'cua yua doce mil baë'ë.

La multitud vestida de blanco

⁹Ja'nca ba'ijënna, ja'n'rëbi, queruna ëñato, yequëcua, ai ba'i jubë bain baë'ë. Bacua número ai ëama'iñereba cuencueye poremaë'ë. Si'a yija re'otoña ba'icua, si'a bain jubëan ba'icua, si'a re'oto bain tin coca cacua, si'a te'e huë'e bain ba'icua, ja'an baë'ë. Ja'nca ba'icuaabi Riusu jëja guëna seiuhuë, baguë Mamaquë ba'iru, ja'anrute nëcajën, pojei cañara ju'ijën, ju'care bajën, ¹⁰si'a jëja te'e cani achohuë:

Mai Ëjaguë Riusu yua baguë jëja guëna seiuhuëte ñu'iguë, baguë Mamaquë, mai gu'a jucha ro'ire junni tonni go'ya raisi'que'ga, bacua se'gabi bainre tëani baye poreyë, cani achohuë.

¹¹Cani achojënna, anje hua'na si'acuabi, Riusu jëja guëna seiuhuë t'ë'ijeyiye, ba ira ëja bain t'ë'ijeyiye, ba gajese'ga ba'i hua'na t'ë'ijeyiye nëcajën, yua Riusu jëja guëna seiuhuë ja'anrëna gugurini rëanni, baguëni bojojën, ¹²baguëni cahuë:

iJa'nca yo'oye poreyè!
 Mai Ējaguë Riusuni re'oye cajën bojoñu.
 Baguë go'sijeie ba'ie ai ba'ie ai re'oye cañu.
 Baguë masiyete ai ro'tajën baguëni bojojën bañu.
 iJa'nca yo'oñuni! cahuë.

¹³ Cajëna, ja'nrëbi, ira ëja bain ba'icua te'eguëbi yè'ëni coca senni achabi:

—¿Ja'an bain pojei caña ju'icua, gue bain'ne? ¿Jarobi ti'anre'ne? senni achabi.

¹⁴ Senni achaguëna, yè'ëbi:

—Mè'ëbi masiyë, ëjaguë, sehuohuë yè'ë.

Sehuoguëna, baguë quëabi:

—Yua si'a re'oto carajeirën ba'iguëna, bainbi ai ba'ie ai ja'siye ai yo'ojëna, Riusubi ja'ancuani tëani babi. Bacua caña yua si'si caña ba'iguëna, Riusu Mamaquë, baguë zie jañuni tonse'ena zoajëna, pojei caña re'oye zoasi cañara runji'i.

¹⁵ Ja'nca ba'icua bi Riusu jëja guëna seihuëna ti'ansi'cua ba'iyë.

Riusu huë'ere ba'ijën, Riusu yo'ore jo'caye beoye conjën, na'ijajjën ñatajajjën ba'iyë.

Ba'ijëna, ta'yejeie Ējaguë Riusubi bacua naconi jo'caye beoye si'arën ba'iguë, bacuani ai oiguë conguë ba'iji.

¹⁶ Ja'nca conguëna, bacua yua se'e aon gu'ana ju'inma'iñë.

Gare se'e oco ëana ju'inma'iñë.

Bacua yua gare se'e gue ënsë uye beoye ba'iyë.

Gare se'e ja'su ju'iñë beoye ba'iyë.

¹⁷ Riusu Mamaquëbi Riusu jëja guëna seihuë ba'irute ba'iguëbi yua oveja hua'nani conni cuiraye'ru bacuani re'oye conni cuiraji.

Ja'nca conguëbi bacuare saguë, bain huajëreba huajë oco gojeña, bacua uncuye ba'iruanre bacuani ëñoji.

Ëñoguëna, Riusu'ga bacua oijën zëse'e beoru zoani gare tënoji.

Ja'nca tënoguëna, gare se'e oiye beoye ba'iyë bacua, quëabi ba ira ëja bainguë.

El séptimo sello y el incensario de oro

8 ¹ Ja'nrëbi, Riusu Mamaquëbi ba te'e ëntë sara samu ba'i së'queni tayosirute ancoguëna, Riusu ba'i jobo si'a jobobi jobo hora ba'ie yua caye beoye ba'ë. ² Ba'ijëna, ja'nrëbi, anje hua'na te'e ëntë sara samucuabi Riusu jëja guëna seihuë ja'anrëte ba'ijëna, conetahuëan te'e ëntë sara samuhuëanre bacuana insihuë. ³ Ja'nrëbi, yequë anje yua zoa curi ro'rohuëte baguëbi yua misabë ca'ncona nëcani bajji'i. Ba'iguëna, ma'ña guënje re'co ai ba'iyete baguëna insihuë, si'a Riusu bainreba

ujaye naconi ca'nquese'ere. Insijëna, anjebi bacua ujajën ba'iyë naconi ca'nqueni, ba misabë, zoa curi misabë Riusu jëja guëna seiheuë ja'anrëte ba'iguëna, ja'anruna tëoni jumubi. ⁴Ja'nca jumuguë, ma'ña guënje re'co yua Riusu bainreba ujaye naconi ca'nqueguë, ba picore mëoguëna, Riusubi ëñani bojobi. ⁵Bojoguëna, ja'nrëbi, anjebi ba misabë toare inni, ba ro'rohuëna bu'iyë ayani, yija re'otona senjoni tonbi. Tonguëna, mëjobi ai guruye ai jëja achobi. Mëjo jue'neñe'ga ai jëja achobi. Yija'ga ai jëja ñu'cuebi.

Las trompetas

⁶Ja'nrëbi, te'e ëntë sara samu anje hua'na bacua te'e ëntë sara samu conetahuëanre bajën, bahuëanre jui bi'rahuë.

⁷Te'e anje ru'ru juiguëbi baguë conetate juiguëna, ja'nrëbi, oco garase'e, toa, zie, ja'an naconi ca'nquese'e yua oco to'iñe'ru tonji'i. To'inguëna, si'a yija samute macaña ba'iyë te'e ru'ru uni si'abi. Si'a sunquiñëa samute macaña ba'iyë te'e ru'ru uni si'abi. Si'a tayahuëan beoru uni si'abi.

⁸Ja'nrëbi, yequë anje samu ba'iguëbi baguë conetate juiguëna, ja'nrëbi, ai ba'i cubë toa zëinse'e'ru ba'iyë yua jai ziyana senjoni rëose'e baji'i.

⁹Ja'nca ba'iguëna, si'a ziaya samute macaña ba'iyë te'e ru'ru yua zie'ru runji'i. Ziaya hua'i hua'na samute macaña ba'iyë te'e ñësebë ba'icuabi junni huesëni carajaë'ë. Jai ziaya yoguan samute macaña ba'iyë te'e ñësebë ba'iyë yua huesëni carajaji'i.

¹⁰Ja'nrëbi, yequë anje samute ba'iguëbi baguë conetate juiguëna, ja'nrëbi, ma'choco ai ba'ico guënamë së'icobi jai toa tëcabë zëinse'e'ru yijana to'in mejli'i. Ziayaña, oco gojeña, samute macaña ba'iyë te'e ru'ru ba'iyena to'in mejli'i. ¹¹Ja'an ma'choco yua Bu'jusiñë hue'ebi. Ja'nca hue'eguëna, ziayaña, oco gojeña samute macaña ba'iyë te'e ru'ru ba'iyë yua bu'ju re'co'ru runji'i. Ruinguëna, ai sënje re'co sëani, ai ba'i jubë bainbi uncuni junni huesëhuë.

¹²Ja'nrëbi, yequë anje gajese'ga ba'iguëbi baguë conetate juiguëna, ënsëguë yua samute macaña ba'iyë te'e ru'ru ba'iyë yua te'e jëana na'i raobi. Ba miañe yua samute macaña ba'iyë te'e ru'ru ba'iyë'ru ta'yejeiye miamaji'i. Umuguse, ñami, ja'an yua güina'ru ta'yejeiye miamaji'i.

¹³Ja'nrëbi, guënamë re'otona ëñato, bain huihuebi jobo re'oto ganhuaguë baji'i. Ja'nca ba'iguëbi ai jëja achoguë cabi:

—iYija ba'icuaire ai huani jo'caye ba'iji! iYequë anje sanhuë samutecuabi coneta juijënna, gu'aye se'ga, gu'aye se'ga ba'iji bainre! achoguë cabi.

9 ¹Ja'nrëbi, yequë anje, te'e ëntë sara ba'iguëbi baguë conetate juiguëna, yuara yequë ma'choco guënamë re'otona së'iguëbi yijana to'in mejli'i. To'in meguëna, ba rëi goje anco ëjaguëre ba ma'chocote re'huahuë. ²Re'huajënna, baguë yua ba rëi gojere ancoguëna, ai ba'i

picobëbi huëji'i. Jai toabo huëiye'ru huëni, ënsëguëte na'oni, si'a re'oto pico huëni, na'ini huesëbi. ³Ja'nca huesëguëna, ja'nrebi, bu'nsu hua'nabi ba picobi yijana toën'ë. Ja'nca to'inni ba'ijën, buni hua'na totaye'ru bainni totaye porehuë. ⁴Porejënna, Riusu anje hua'nabi bacuani coca cajën guansehuë:

—Tayahuëan, juinja sahuaña, sunquiñëa, ja'anre gu'aye yo'oma'ijë'ën. Bain hua'na, Riusu së'quemasi'cua, të'ribëna së'quemasi'cua, ja'ancua se'gani ja'si yo'ojaijë'ën, cajën guansehuë. ⁵Te'e ëntë sara ñaňaguëanbi bainni ja'si yo'oye porehuë. Bainni huani senjomaë'ë. Bacua totayebi bainni ja'si yo'ojën baë'ë. Buni totaye'ru totajën, bainni ai ba'iye ai ja'si yo'ohuë. ⁶Ja'nca totajënna, ja'anrën ti'anguëna, bainbi Junni huesëja'ma cacuata'an, junni huesëye beoye ba'ija'cua'ë. Bacua junni huesëyete cu'ecuata'an, junni huesëye gare porema'ija'cua'ë.

⁷Ba bu'nsu hua'nare cato, yua caballo hua'na guerra huaye re'huasi'cua ba'iye'ru ëñohuë. Zoa curi maroan ba'iye'ru yua bacua sinjobëanre tujji'i. Bacua zia yua bain zia ba'iye'ru ëñohuë. ⁸Bacua raña yua romi hua'na rañaba ba'iye'ru bahuë. Bacua gunjiñëa yua airu yai gunji'ru ba'iye bahuë. ⁹Bacua hua'i so'co yua guëna so'co ba'iye'ru bacua coribate bahuë. Bacua ganhua cabëanbi ganhuato, yua ai ba'i jubë caballo hua'na guerra hua yoguan ai besa saye'ru achohuë. ¹⁰Bacua incoñoare cato, buni incoñoaru ba'iye bahuë. Bacua inco na'mibi bainre totato, te'e ëntë sara ñaňaguëan bainni ja'si yo'oye porehuë. ¹¹Bacua ta'yejeiye ëjaguë yua ba anje hua'guë, ba rëi goje ëjaguë, ja'anguëbi ba'iji. Hebreo cocabi cato, Abadón hue'ëji. Griego cocabi Apolión hue'ëji.

¹²Yureca, ru'ru huani jo'case'e yua si'ase'e ba'iji. Yuta samu huani jo'caye caraji.

¹³Ja'nrebi, yequë anje te'e ëntë sara te'e ba'iguëbi baguë conetate juiguëna, Riusu zoa curi misabëna achato, ba gajese'ga cachonëa ba'irubi ¹⁴ba anje te'e ëntë sara te'e ba'iguë, coneta baguë, ja'anguëni coca cani achobi:

—Anje hua'na gajese'gacuabi ba jai ziaya Eufrates casiya, ja'an ziaya yëruhuate preso gueonsi'cua ba'iyë. Ja'nca ba'ijënna, bacuare jo'chini etojë'ën, cani achobi.

¹⁵Ja'nca cani achoguëna, ba anje hua'na yua bacua etojai umuguse, bacua etojai ñaňaguë, bacua etojai tëcahuë, ja'an etojairënre ëjojën ba'icuaire sëani, yurera si'a bain samute macaña ba'iye te'e ru'ru huani senjojë'ën caguë, bacuare etobi. ¹⁶Etoguëna, bacua soldado hua'na caballo tuicuaire cuencuejënna, bacua número achahuë yë'ë. Samu cien millonbi guerra huajën saë'ë.

¹⁷Ja'nca saijënna, yë'ëbi guënamë toya ëñahuë. Ba caballo tuicua yua guëna canre bacua coribana ta'yese'cua baë'ë. Bacua guëna canre cato,

toa'ru majeiñe, azurujeiye, sël'ñojeiñe, ja'an'ru baji'i. Caballo hua'na'ga bacua sinjobë yua airu yai sinjobë sa'ñesi'cua ba'ijën, toa, pico, ju'ju sëñe, ja'anre bacua yi'obobi sëcojën saojën saë'ë. ¹⁸Ja'nca sëcojën, toa, pico, ju'ju sëñe, ja'anbi samute raure bainna uanjën, samute macaña ba'iyë te'le ru'ru bain ru'ru huani senjohuë. ¹⁹Bacua yi'obobi huani senjojën, bacua inco na'mi'ga ja'anbi bainni ai ja'si yo'ohuë. Bacua incoyore cato, ãña hua'na ba'iyë'ru baë'ë. Ñña sinjo re'huani, bainni cuncujën, ja'si yo'ohuë. Ja'nca bainre huani senjohuë.

²⁰Huani senjojënna, bain hua'na huaima'isi'cua, ba rauna ju'inma'isi'cua, ja'ancuabi bacua gu'a juchare yo'oye gare jo'camaë'ë. Bacua gu'a huati hua'ini bojoye jo'camaë'ë. Bacua imageña te'ntose'e, zoa curi, plata, bronce, gata, sunqui, ja'anbi te'ntose'e, ñaco ëñañe, ganjo achaye, guëonbi ganiñe, ja'an porema'ïnereta'an, bacuabi yuta bacua imageñana gugurini rëañe gare jo'camaë'ë. ²¹Bacua gu'a jucha yo'oye, bainre huani senjoñe, ëco toya ëñañe, yai bain yo'oye'ru yo'oye, ëmëcua romicua sa'ñeña yahue bani a'ta yo'oye, bonsere jiañe, ja'anre yo'oye gare jo'camaë'ë.

El ángel con el rollito escrito

10 ¹Ja'nrebi, guënamë re'otona ëñato, anje hua'guë ai ta'yejeiye jëja baguëbi picobëja'an gaje raji'i. Ra'ña mequë yua baguë sinjobë ëmëje'en rejji'i. Baguë zia yua ënsëguë ma'ñoñe'ru miabi. Baguë guëoña yua toa zëinsi guëoña baji'i. ²Ja'nca ba'iguëbi uti pëbë choa pëbë ancose'ere baguë, gajebi. Gajeni, baguë jëja guëonbi jai ziyana nëcaguë, baguë ari guëonbi yijana nëcabi. ³Nëcani ja'nrebi, airu yai güiye'ru ai jëja cani achobi. Cani achoguëna, ja'nrebi mëjo gurucua te'le ëntë sara samucuabi coca guruni achohuë. ⁴Ja'nca guruni achojënna, ba te'le ëntë sara samucua coca guruse'ere utina toya bi'rahuë yë'ë. Toya bi'raguëna, guënamë re'otobi yë'ëni coca cani achobi:

—Mëjo gurucua ba te'le ëntë sara samucua bacua coca guruse'ere toyama'ijë'ën. Ja'anre yahueñu, cani achobi.

⁵Cani achoguëna, ja'nrebi, ba anje hua'guë jai ziaya, yija nëcaguëbi baguë jëja ëntë sarare ëmëje'ena huëani, ⁶mai ta'yejeiye Èjaguë Riusu, carajeiye beoye ba'iguë, si'a yija, si'a ziaya, si'a baruan ba'i hua'na, si'ayete re'huani jo'casi'quë, ja'anguëni si'a jëja ujaguë cabi:

—Quë'rë zoe ëjomal'ïnu. ⁷Anje hua'guë te'le ëntë sara samu ba'iguëbi baguë conetate juija'guë. Juiguëna, më'lë yahue masini cuencuese'e, më'lë ira conjën raosi'cuani ëñoni jo'case'e, carajeirën ba'ija'ye, ja'anre yurera yo'oni ënojë'ën, Taita, ujaguë cabi. ⁸Caguëna, ja'nrebi, guënamë re'otobi yë'ëni se'le cani achobi:

—Ba anje hua'guë jai ziaya, yija nëcaguëna sani, baguë uti pëbë ancose'ere baguëna cojë'ën, cani achobi.

⁹Cani achoguëna, yë'ë yua ba anjena sani, baguë uti pëbë insiye sen'ë. Senguëna, baguë yua yë'ëni coca cabi:

—Yë'ë pëbëte coni ainjë'n. O'a baya hua'i sëne'ru hua'i sëneta'an, më'ëbi rëonni tëjiguëna, ai sënjeñe ba'ija'guë'bi, caguë quëabi.

¹⁰Quëaguëna, ba uti pëbëte anjena coni aën'ë. Ainguëna, yë'ë yi'obote ba'iguë, o'a baya hua'i sëne'ru ai hua'i sënbi. Ja'n'rëbi, rëonni tëjini, ai sënje yacahuë baye'ru runji'i. ¹¹Ruinguëna, ja'n'rëbi, anje sanhuëbi yë'ëni ñaca yihuojën cahuë:

—Riusu cocarebare yua se'e bainni quëani achojaijë'n. Bain jubëan ba'iyë, tin bain ba'iyë, si'a re'oto coca cacua ba'iyë, rey ëjacua ba'iyë, ja'ancia ba'iyete ai ba'iyë bainni quëani achojaijë'n, cahuë.

Los dos testigos

11 ¹Cani ja'n'rëbi, cuencue tëcabëte inni, yë'ëna insini cahuë: —Huëni, Riusu huë'ena sani, ba huë'ere cuencuejë'n. Si'a huë'ë, misabë, baru gugurini rëincua, ja'anre cuencuejë'n. ²Huë'e hue'se ca'ncore cuencuema'ijjë'n, si'a gu'a bain ba'ija'ru sëani. Bacua yua si'a re'oto bainbi rani, Riusu huë'e jobo Jerusalén casi jobore ai gu'a hui'ya taonni huesoja'cua'ë. Cuarenta y dos ñañaguëanbi ba'ijjën, ja'nca yo'oja'cua'ë. ³Yo'ojënna, yë'ë ëñoñete ëñani quëani achojaicua, samucua, costal caña ju'icua, bacuare cuencueni saoyë. Mil doscientos sesenta umuguseñabi ja'nca ju'ijjën, yë'ë cocare quëani ahojën ba'ija'ë'ë, cahuë.

⁴Ja'an samucua yua ba samu olivoñëa, ba samu majahuë se'nquehuëan, ja'an ba'iyë. Mai Èjaguë Riusu yijare re'huani jo'casi'quë, ja'anguë naconi ba'iyë. ⁵Je'o bacuabi bacuani ja'si yo'oye ro'tatoca, toare sëcojën, bacuani ëoni si'ayë. Bacuani ja'si yo'oye ro'tacua yua ja'ncara'ru huani senjosi'cua ba'iyë. ⁶Ja'an samucuabi yëtoca, mai quëani achojai umuguseñabi ocuye beoye ba'ija'guë cajën, oco ca'niñete tëhuoni ënseye poreyë. Ziayañare'ga ziere re'huaye poreyë. Si'a raure bacua yëse'ru bainni uañe poreyë bacua. ⁷Ja'n'rëbi, Riusu cocarebare quëani achoni tëjijjënna, ba gu'aguëreba, ba rëi gojera ba'iguëbi yua ba gojebi eta mëni, ba samucuan je'o baguë, bacuani huani senjoji. ⁸Huani senjoguëna, ju'insi'cuabi ba jai huë'e jobo ma'are uën'ë. Recoyo cocabi cato, Sodoma, Egipto, ja'an casi jobo, mai Èjaguë crusu sa'cahuëna reosiru, ja'an ba'iji. ⁹Ju'insi'cuabi uinjënna, si'a bain jubëan, si'a tin coca cacua si'a re'oto bain, ja'an ba'icuabi samute umuguseña jobo, bacuani quëquësi ñacobi jia'nani ëñañë. Yequëcuabi bacuare tañe ro'tatoca, ënseyë. ¹⁰Ba samucuabi Riusu cocarebare quëani ahojënna, si'a yija bainbi recoyo ai sa'ntijjën ai oisi'cua baë'ë. Ja'nca sëani, bacua ju'inse'ere bojojën, fiesta yo'ojën, bonsere sa'ñëña ro insijjën ba'iyë. ¹¹Ja'n'rëbi, samute umuguseña jobo ba'iguëna, Riusubi bacuana sëconi saoguëna, bacuabi go'ya rani

nëcahuë. Ja'nca nëcajënna, si'a bain ëñacuabi ai quëquë huesësi'cua baë'ë.
 12 Ba'ijënna, guënamë re'otobi go'ya raisi'cuani ai jëja coca cani achobi:
 —Ënjo'onna mëijë'n, cani achobi.

Cani achoguëna, je'o bacuabi ëñajënna, ba samucuabi pico can naconi guënamë re'otona më'ë. 13 Mëijënna, ja'ansirën yijabi ai jëja ñu'cuebi. Ñu'cueguëna, huë'e jobo décima parte ba'iyebi tantani si'abi. Bain hua'na siete mil ba'icuabi, yija ñu'cueguëna, huajë junni carajaë'ë. Junni carajatena, bain ba'ijën ju'inma'isi'cuabi ai quëquë huesësi'cua, guënamë re'otona ëñani, Riusu ta'yejeiye ëjaguë ba'iyë cahuë. 14 Yureca, samu ba'iyë huani jo'case'e yure si'ase'e ba'iji. Yuta te'e huani jo'caye caraji.

La séptima trompeta

15 Ja'nrëbi, anje hua'guë, te'e ëntë sara samu ba'iguëbi baguë conetate juiguëna, guënamë re'oto ba'icuabi ai jëja cani achohuë:

Yureca, mai Ëjaguë Riusubi, baguë Raosi'quëreba Ba'iguë, Cristo hue'eguë naconi, bacuabi yua si'a bain ëjacuare quë'ñeni, si'a yijare bajën, carajeiye beoye si'arën guansejën ba'iyë, cani achohuë.

16 Cani achojënna, ira ëja bain venticuatrocuca, bacua jëja guëna seihuëanre ñu'icuabi yua Riusu guëon na'mina gugurini rëanni, baguëni bojojën, 17 baguëni cahuë:

Mai quë'rë ta'yejeiye Ëjaguë Riusu, ru'rureba ba'isirënbi si'arën ba'iguë, gare carajeiye beoye ba'iguëna, më'ëni bojojën, më'ëni surupa cajën ba'iyë.

Yureca, më'ë ta'yejeiye poreguëbi si'a bainni guanse bi'raguëna, yëquë'nabi bojojën, më'ëni surupa cayë.

18 Si'a re'oto bainbi bëinjën, më'ëni je'o bacuareta'an, më'ëbi bacuare bënni senjoguë raë'ë.

Bain gu'a juchare ëñaguë, ju'insi'cua ba'icuata'an, bacua bënni senjoñete huo'hueni tonguë raë'ë.

Më'ëre yo'o concua, më'ë ira bain raosi'cua, më'ë bainreba si'acuana më'ë premio bayete huo'hueni insiguë raë'ë.

Ëja bain, yo'o yo'oye zeansi'cua, si'acua më'ë ta'yejeiye ba'iyete si'a recoyo ro'tajën bojojën ba'itoca, yureca më'ë premio bayete bacuana huo'hueni insiyë më'ë, cahuë.

19 Cajënna, ja'nrëbi, Riusu huë'e guënamë re'oto ba'i huë'e yua ancosi huë'e bajil'i. Ba'iguëna, ja'nrëbi, sa'nahuërebana ëñato, Riusu coca jia'nose'e, baguë guanseni jo'casi coca bajil'i. Ba'iguëna, ja'nrëbi, mëjo jue'neñe, mëjo guruye, ja'anbi ai jëja yo'oni ai ba'iyë ai achobi. Yija ñu'cueye, oco garase'e ai jëja to'iñe, ja'an'ga bajil'i.

La mujer y el dragón

12 1 Ja'nrëbi, mëiñe ëñato, guënamë toya yua yë'ëni ëñose'e bajil'i. Romigobi ënsëguë naconi ganosi'co'ru baco'ë. Ñañaguë yua

bago tumusi'co baco'ë. Bago maro tuisse'e yua si'a sara samu ma'chocoan naconi re'huase'e baji'i. ²Zinbë ba'igo yua të'ya rai ëaye ba'igore ai ba'iye ai ja'siguëna, ai yo'ogo ai oigo baco'ë. ³Ja'n'rëbi, yequë guënamë toya ja'ansirën yë'ëni ëñobi. Aña pëquë majequë ai jaiguë'bi baji'i. Ba'iguëbi te'e ëntë sara samu sinjobëan, si'a sara cachoñëa, ja'anre babi. Te'e ëntë sara samu guëna maroan yua baguë sinjobëanre tuji'i. ⁴Baguë incobabi yoguë, ma'chocoan guënamë re'otore së'icoan, samute macaña ba'iye te'e ru'ru yijana tonni senjobi. Ja'nca ba'iguëbi ba romigo ba'irute ba'iguë, Bago zinre të'ya raigona, baguëte anza caguë ëjobi. ⁵Ëjoguëna, ëmëguëte të'ya raco'ë. Si'a re'oto bainre ai ba'iye ai bënni senjoguë guanseja'guë, ja'an ba'ija'guëte të'ya raco'ë. Të'ya raigona, Riusu yua baguë jëja guëna seiheuëte ñu'iguëbi yua ja'ansirën baguëte tëani, mëani babi. ⁶Ja'nca baguëna, ba romigobi yua bain beo re'otona huë'huë sani, Riusu re'huacaisiruna gatijaco'ë. Mil doscientos sesenta umuguseñabi, Riusubi cuiraguëna, bago aonre coní aingo baco'ë.

⁷Ba'igona, ja'n'rëbi, guënamë re'oto ba'icuabi guerra huaye huëohuë. Guënamë re'oto yo'o concua jubë ëjaguë Miguel hue'eguë, baguë anje sanhuë concua naconi, bacuabi yua aña pëquëni je'o bajën, baguëni guerra huahuë. Huajëna, aña pëquë, baguëre concua naconi, bacua'ga te'e huahuë. ⁸Huajëna, quë'rë jëja bajën, aña pëquë jubëni huani tonhuë. Tonjëna, guënamë re'oto ba'iru gare beobi aña pëquë. ⁹Ja'nca beoguë, ru'rureba ba'isirënbí ba'iguë, aña casi'quë, si'a bainre coquesi'quë, Zupai huati, Satanás, ja'an hue'eguëbi ba'iguëna, baguë, baguë coquejën concua naconi, bacuare yua yijana tonni senjohuë.

¹⁰Senjojëna, ja'n'rëbi, guënamë re'otobi ai jëja cani achobi:

Yureca, mai Ta'yejeiye Ëjaguë Riusu, maini tëani baguëbi gare carajeiye beoye mai Ëjaguë'ru si'arën bëaguë ba'iji.

Baguë Cristo Raosi'quëreba ba'iguë'ga baguë naconi Ëjaguë'ru te'e bëaguë ba'iji.

Ja'nca ba'ijëna, zupai huatibi Riusuna sani, mai ba'iye, Riusu bainrebare gu'aye caguë, Gu'aye yo'oye se'ga ba'iyë caguë, jo'caye beoye ro coqueguë quëaguëna, baguëte gare yijana tonni senjohuë.

¹¹Ja'nca senjojëna, maibi quë'rë ta'yejeiye recoyo jëja bayë. Riusu Mamaquë, mai gu'a jucha ro'ire junni tonni, go'ya raisi'quëbi baguë ziere jañuni tonguëna, bacuabi baguëni si'a recoyo ro'tani, mai Ëjaguë naconi te'e junni tonñu cajën, baguë ba'iyete si'a bainni jo'caye beoye quëani achohuë.

Ja'nca ba'icuabi mai Ëjaguë naconi ta'yejeiye bajën te'e ba'iyë.

¹²Ja'nca sëani, guënamë re'oto ba'icua si'acuabi bojojën ba'ijë'n.

Yija re'oto, jai ziaya re'oto, ja'an ba'icuata'an, mësacuaní ai gu'aye cani jo'case'e ba'iji.

Zupai huatibi baguë yure carajeyete masiguë sëani, yua ai bëinreba bëinguë, mësucana ai je'lo baguë saiji, guënamë re'otobi cani achobi.

¹³Ja'nrebi, aña pëquëbi baguëre yijana senjose'ere masini, ba romigo, ëmëguëte t'ëya raisi'co, Ja'angoni zeanza caguë, bi'rabi. ¹⁴Bi'raguëna, yua jai huihue ganhua cabëanre romigona insini, bagoni cahuë:

—Bain beo re'otona ganhuago sani gatijë'n. Aña pëquëbi zeanma'iguëna, Riusu aon insija'yete aingo, samute tëcahuëan jobo barute ba'ijë'n, cahuë.

¹⁵Cajëna, aña pëquëbi, Bagote ziyana rëoni huesoza caguë, baguë yi'obobi ai oco cañate güisani saobi. Ai sao ziaya ba'ie'ru saoguë, romigoni rëo ëaye yo'obi. ¹⁶Yo'oguëna, ba yija ja'anse'ebi a'nqueni, aña pëquë ziaya saose'ere rëonni si'abi. Rëonni si'aguëna, ba ziyabi ro huesëbi. ¹⁷Huesëguëna, aña pëquëbi romigoni bëinguë, Yequëcua bago mamacuaní guerra huaza caguë saji'i. Riusu bainreba concua, baguë cocarebare achani yo'ocua, Jesús ba'iyete quëani achocua, ja'ancuani huaye ro'taguë, jai ziaya yëruhuana sani ëjoguë unji'i.

Los dos monstruos

13 ¹Uinguëna, ja'nrebi ëñato, yequë gu'aguërebabi jai ziaya sa'nahuëbi eta mëji'i. Si'a sara cachoñëa, te'e ëntë sara samu sinjobëanre babi. Ëja bain maroan si'a sararoanbi baguë cachoñëare tuji'i. Gu'a mamiña toyase'ebi baguë sinjobëanre baji'i. Riusuni gu'aye case'e baji'i. ²Ja'an ba'i hua'guëni ëñahuë yë'ë. Airu yai hua'guë'ru ba'iguëbi mie guëon ba'ie'ru babi. Ma yai yi'obo baye'ru babi. Ja'nca ba'iguëna, aña pëquëbi baguë ta'yejeiye ëjaguëre baguëte re'huani, baguë jëja guëna seihuëna bëaye cabi. ³Te'e sinjobë yua ja'si nesiru ba'iguëna, huachose'e baji'i. Huachomanica, junni huesëre'abi. Ja'nca huachose'e ba'iguëna, si'a yija bainbi ai ëñajën rëinjën, gu'aguërebani te'e conjën bañuni cajën, baguëni te'e zi'inhüë. ⁴Zi'injën, aña pëquëre'ga bojojën, baguëni gugurini rëanhuë. Aña pëquëbi ba gu'a hua'guëre baguë ta'yejeiye ëjaguëre re'huasi'quë sëani, si'a bainbi gu'aguërebani gugurini rëanjën, baguëte bojojën coca cahuë:

—Ja'an hua'guë yua mai ta'yejeiye ëjaguëbi ai jëja baji. ¿Jarocuabi baguëni huaye poreye'ne? cahuë.

⁵Cajëna, ja'nrebi, gu'aguërebabi, Ta'yejeiye ëjaguëre re'huasi'quë sëani, ai jaiguë'bi ba'iyë yë'ë caguë, Riusuni gu'aye caye se'ga ba'iguëbi cuarenta y dos ña'aguëan ëjaguë'ru bëaye poreguë baji'i. ⁶Ja'nca yo'oguë baji'i. Riusu, baguë ta'yejeiye ba'ie, guënamë re'oto ba'icua, baguë bainreba si'acuare gu'aye caza caguë, ja'anre yo'oni jëhuaguë baji'i. ⁷Ja'nca ba'iguëbi Riusu bainreba ba'icuaní guerra huayebi huesoni

senjoñe poreguë baji'i. Si'a bain jubëan, si'a bain tin coca cacua, si'a re'oto bainre guanseye poreguë baji'i. ⁸Ba'iguëna, si'a yija bainbi baguëni gugurini rëanni bojohuë. Bacua mamña yua ru'rureba ba'isiren, ja'anrë, ba Riusu Zin, baguë uti pëbë, si'arën ba'icua quëa pëbë, bacua mami yua ja'anruna toyani jo'cama'ise'e ba'itoca, bacuabi ba gu'aguërebani gugurini rëanni bojohuë.

⁹Ganjo bacuabi ën cocare achani ye'yeja'bë.

¹⁰Preso zeanja'ñe cuencuesi'cuabi preso zeansi'cua ba'ija'cua'ë.

Guerra hua hua'tibi huani senjoja'ñe cuencuesi'cuabi guerra hua hua'tibi huani senjosi'cua ba'ija'cua'ë.

Ja'nca ba'ija'cua sëani, Riusu bainrebabi baguëni gare jo'caye beoye si'a recoyo ro'tajën, baguë tëani baja'yete ëjoye bayë.

¹¹Ja'nrëbi, se'e ënato, yequë gu'a hua'guëbi yija sa'nahuëbi eta mëji'i. Samu cachoñëa, oveja zin cachoñëa'ru ba'iyë baguë, aña pëquë tërëye'ru tërëguë cabi. ¹²Yequë gu'a hua'guëbi ba'iguëna, baguë ta'yejeiye ëjaguë ba'iyë'ru si'a bainni güina'ru guansegüë baji'i. Ba hua'guë ja'si nesiru huachose'e sëani, mësacua yua baguëni gugurini rëanni bojojën ba'ijë'ën caguëna, ja'nca yo'ohuë. ¹³Gu'a hua'guë yijabi eta mëisi'quëbi ai ta'yejeiye yo'oni ëñoguëna, bainbi ai ëñajën rën'ë. Toare guënamë re'otobi gachoni ëñoñe'ga yo'obi baguë. ¹⁴Ja'nca yo'oguë, yequë gu'a hua'guëbi ba'iguëna, yija ba'icuanì ai coqueye guenseguë baji'i. Ja'an hua'guë yua guerra hua hua'tibi sinjobëna huaisi'quëta'an, go'ya raji'i. Ja'nca sëani, mësacua yua baguë ba'iyë'ru imagenre te'ntoni nëconi bajë'ën, coqueguë guansebi. Guansegüëna, bacuabi baguë ba'iyë'ru imagenre te'ntoni nëcohuë. ¹⁵Nëcojënna, gu'a hua'guë yijabi eta mëisi'quëbi ba imagena sëcoguëna, imagen se'gabi y'leni coca ca bi'rabi: —Si'acua yua yë'ëni gugurini rëanni bojojën ba'ijë'ën, guansegüë cabi.

Cani, bainbi gugurini rëanma'itoca, bacuare huani senjoñe guansebi.

¹⁶Ja'nrëbi, si'a bain, jëja bacua, jëja beocua, bonse bacua, bonse beo hua'na, preso zeansi'cua, preso zeanma'isi'cua, si'acuare choini, bacua jëja ëntë sara o bacua të'ribë, ja'anruna baguë toyayete së'queye guansebi.

¹⁷Guansegüëna, bainbi gu'a hua'guë mami o baguë número, ja'anre toyani së'quese'e beotoca, bonse coye, bonse insiye ja'anre yo'oye porema'inë. ¹⁸Ja'an númerote masiye yëtoca, ai ba'iyë ro'tani masiye bayë. Ja'an masicuabi ba gu'a hua'guë númerote cuencueni, baguë ba'iyete masija'bë cayë. Baguë número yua seiscientos sesenta y seis sëani, bainbi cuencueye poreyë.

El canto de los 144,000

14 ¹Ja'nrëbi, que cubë, Jerusalén ba'iyë, ja'an cubëna ënato, Riusu Mamaquëbi huajëguë nëcabi. Baguë bainreba, 144,000 ba'icua,

baguë mami, baguë Taita mami bacua të'ribëanna toyani sè'quesi'cua, bacuabi baguë naconi te'e nëcahuë. ²Ja'nrëbi, guënamë re'otona achato, arpa huaicuabi ai re'oye achoye arpa huajjën gantahuë. Ai sao ziaya achoye'ru ba'ijën, mëjo jëja cueye'ru achojën, bacua arpate huajjën, re'oye achoye gantajën baë'ë. ³Riusu jëjauë mami o baguë número, ja' guëna sei huë, gajese'ga ba'i hua'na ba'iru, ira ëja bain ba'iru, ja'anrute ba'ijën, bacua mame coca gantajën baë'ë. Gantajën ba'ijënna, ba 144.000 ba'icua, yijabi tëani quë'ñeni mame re'huasi'cua sëani, ja'ancua se'gabi ba gantayete ye'yeye porehuë. ⁴Ja'ancua yua romi pa'roma'isi'cua, si'si recoyo beocua, gu'a jucha gare yo'oye beoye baë'ë. Ja'nca ba'icuabi Riusu Mamaquë sairuan, si'aruanna te'e conni saiye. Bacuabi Riusuni, baguë Mamaquëni, bacuani ru'rureba si'a recoyo ro'tajën ba'isi'cua sëani, Riusu ru'ru tëani basi'cua baë'ë. ⁵Gare coqueye beoye ba'ijën, gare jucha yo'oye beoye ba'ijën, si'si ëñomajën baë'ë.

Los mensajes de los tres ángeles

⁶Ja'nrëbi, guënamë re'otona ëñato, yequë anje hua'guëbi jobo ca'ncore ganhuaguë baji'i. Ja'nca ba'iguëbi Riusu cocareba carajeiye beoye ba'iyete quëani achoguë, si'a bain yijare ba'icua, si'a re'oto bain, si'a bain tin coca cacua, ja'ancuabi te'e ruiñe achaja'bë caguë, ⁷si'a jëja coca quëani achobi: —Riusuni ai ruiñe ëñajën, baguë ta'yejeiye ba'iyete ai bojojën cani achojën ba'ijë'ën, yurera baguë bënni senjorën ti'anse'e sëani. Baguë yua guënamë re'oto, yija re'oto, jai ziaya re'oto, si'a oco etaruan, ja'anre re'huani jo'casi'quëre sëani, baguëni gugurini, baguëni si'a recoyo bojojën ba'ijë'ën, quëani achobi.

⁸Quëani achoguëna, ja'nrëbi, yequë anje hua'guë samu ba'iguëbi ganhua rani, coca quëani achobi:

—Ba jai huë'e jobo Babilonia casi jobo yua huesëni carajaji'i. Gare carajaji'i. Ba jobo bainbi bacua jo'cha yua si'a re'oto bainni uncuajën, bacuare güebojën, bacua naconi gu'a juchare a'ta yo'o güesehuë, quëani achobi.

⁹Quëani achoguëna, ja'nrëbi, yequë anje hua'guë, samute ba'iguëbi ganhua rani, coca quëani achobi:

—Si'a bain yua ba gu'a hua'guëni gugurini rëancua, baguë imagen te'ntose'ena gugurini rëancua, baguë mamire të'ribë, ëntë sara, ja'anruna sè'que güesecua, ¹⁰ja'ancuabi Riusu jo'cha ro'rohuëte coní uncuye bayë. Ja'an jo'cha ro'rohuë yua Riusu ta'yejeiye bënni senjoja'ne sëani, bacuabi uncuajënna, Riusubi bacuani ai jëja bënni senjoji. Jai toabo, jul'ju sën toabobi zëinguëna, Riusubi bacuare ja'anruna senjoguëna, Riusu Mamaquë, Riusu anje sanhuë, bacuabi ëñajënna, ai ba'iyë ai ja'siyë ai yo'ojën ba'iyë. ¹¹Caraye beoye ai yo'ojën, bëani huajëye gare beojënna,

ba toa yua gare yayaye beoye pico huëoguëna, ai ja'siye ai uyë bacua. Gu'aguëreba, baguë imagen te'ntoni nëcose'e, ja'anna gugurini rëansi'cua sëani, gu'a hua'guë mami së'quesi'cua sëani, ai yo'oyë. ¹²Ja'nca ai yo'ojëna, Riusu bainreba, Riusu cocarebare achani yo'ocua, Jesusni si'a recoyo ro'tacua, ja'ancuabi Riusu tëani baja'yete bojora'rë ëjoye bayë. Gare jo'caye beoye baguëni ëjojën ba'ija'bë cayë, quëani achobi.

¹³Quëani achoguëna, ja'n'rëbi, yequëbi guënamë re'otobi yë'ëni coca quëabi:

—Më'ë utina ñaca toyani bajë'ën: “Yureñabi mai Èjaguë ro'ire junni tonsi'cuabi ai ba'iyë ai bojojën ba'iyë.” Riusu Espíritu'ga guina'ru caji: Aito. Ai ba'iyë ai bojojën ba'iyë. Re'oye yo'o yo'osi'cuabi junni tonjën, te'e ruiñe bëani huajëye poreyë, bacua re'oye yo'o yo'ose'e yua guënamë re'otona ëñose'e sëani, quëabi.

La cosecha de la tierra

¹⁴Quëaguëna, ja'n'rëbi, pico re'otona ëñato, yequë, Bainguë'ru Raosi'quë ba'iguë'ru pojei pico re'ohuëte ñuji'i. Zoa curi maro, ëja bain maro yua baguë sinjobëte tuji'i. Aon tëa hua'ti ga'hua, ai re'oye guë'tosi hua'tire babi. ¹⁵Ja'nca ba'iguëna, yequë anjebi Riusu huë'ebi etani, pico re'ohuë ñu'iguëni ai jëja coca cani achobi:

—Më'ë aon tëa hua'ti ga'huabi eoni, aon tëa tëcahuë sëani, ba aonre tëani bajë'ën. Si'a yija aon yua re'oye ya'jibi, cani achobi.

¹⁶Cani achoguëna, pico re'ohuëte ñu'iguëbi baguë aon tëa hua'ti ga'huabi eoni, yija aonre tëani si'abi.

¹⁷Tëani si'aguëna, yequë anjebi Riusu huë'e guënamë re'oto ba'i huë'ebi etani, aon tëa hua'ti ga'hua re'oye guë'tosi hua'tire babi. ¹⁸Baguëna, yequë anje toa re'hua ëjaguë ba'iguëbi misabë ca'ncobi etani, aon tëa hua'ti ga'hua baguëni ai jëja coca cani achobi:

—Më'ë hua'tibi eoni, bisi ëye si'a yijare ba'iguëna, bisi ëye ya'jirën ti'anse'e sëani, si'aye tëani bajë'ën cani achobi.

¹⁹Ja'nca cani achoguëna, ba anjebi baguë hua'ti ga'huabi yijana eoni, bisi ëye si'ayete tëani, Riusu ëye tumu ro'rohuë jai ro'rohuëna senjoni ayabi. Ayaguëna, Riusubi bëinguë, ai jëja si'nsejën tumuñu caguë, ²⁰huë'e jobo ca'ncore ba'ijën, ai jëja tumujën, ëye gonore tumujën su'rijën si'nsehuë. Ja'nca si'nsejënna, ziebi yua ba tumu ro'rohuëbi etamaquë. Etani, ai rëiye saoguë, zie ziaya saoye'ru saobi. Caballo hua'na yi'obo gueonsiru tëca ba'iyë'ru rëiguë, samute cien kilómetro saoguë baji'i.

Los ángeles con las siete últimas calamidades

15 ¹Ja'n'rëbi, se'e mëiñe ëñato, yequë guëname toya yua yë'ëni ëñose'e baji'i. Guënamë re'oto yo'o con hua'na te'e ëntë sara

samucuabi ai ba'iyé ai go'sijeiyé eñojëna, ai eñagué rën'é yè'è. Raure bainni jo'cajën raè'è. Ja'an rau, te'e èntè sara samu raure jo'cajënna, Riusu yua ja'anbi bainre ai yo'o güeseni tëjiye ro'tabi. ²Ja'n'rèbi, guëna zitara ba'iyé'ru eñobi. Toa zëinsira ba'iyé'ru eñoguëna, Riusu bainreba, ba gu'aguërebani baguë imagen te'ntoni nëcose'ena ja'anna gugurini rëin güesi'cua, baguë número sè'que güesi'cua, bacuabi yua guëna zitara yëruhuate ba'ijën, Riusu arpa insisi ma'carëanre huaijën nëcahuë. ³Ja'nca nëcajën, Riusu ira bainguë consi'quë Moisés hue'eguë, Jesucristo go'ya raisi'quë, bacua ganta cocare gantahuë:

Yëquëna ta'yejeiyereba Èjaguë Riusu, mè'èbi ai ba'iyé ai re'oye yo'oguë, ai ta'yejeiyé yo'oni yëquënani eñohuë mè'è.

Mè'è te'e ruiñe ba'i ma'are yëquënani eñoguëna, ja'an ma'aja'an ganiñe ai re'oye ba'iji, Èjaguë.

Gare carajeiyé beoye ai masiye guanseyë mè'è, si'a re'oto bain èjaguëreba sèani.

⁴Ja'nca guansequëna, si'acuabi mè'è ta'yejeiyé ba'iyete quëani achojën, mè'èni gugurini bojojën ba'iyë.

Ja'an yo'oma'icua gare beoyë, Èjaguë, mè'è se'gabi si'si recoyo beoguë sèani.

Mè'è si'nseja'yete yua si'a re'oto bain masi si'ase'e sèani, si'a bainbi mè'èni gugurini rëanjën raiyë, gantajën nëcahuë.

⁵Gantajën nëcajënna, ja'n'rèbi, Riusu hu'è guënamë re'otore ba'iguëna, ba sa'nahuëreba ba'i sonohuera, Riusu coca ba'i sonohuera yua anconi eñoguëna, eñahuë yè'è. ⁶Ja'an sonohuerate ancoguëna, ba guënamë re'oto yo'o con hua'na te'e èntè sara samucua raure jo'cani si'aja'cua bacuabi etahuë. Go'sijei caña, si'si beo cañare ju'ljën, zoa curi tëinmeare bacua coribate tën'è. ⁷Etajënna, ja'an ta'yejeiyé ba'i hua'na gajese'ga ba'icua te'eguëbi zoa curi ro'rohuëan te'e èntè sara samu ro'rohuëan Riusu rau re'co bu'iyé ayase'ere inni, ba anje sanhuë te'e èntè sara samucuana insibi, bainni ai yo'o güesejën ba'iyete. Riusu yua gare carajeiyé beoye si'arën ba'iguëbi ja'an rau re'core re'huaguëna, anje sanhuëbi gu'a bainna jo'cayé ba'è'è. ⁸Riusu hu'èere cato, baguë ta'yejeiyé yo'oye pore èjaguë sèani, si'a hu'èe yua toa pico ayani ta'pise'e bajil'i. Ja'nca ba'iguëna, anje sanhuëbi bacua rau ro'rohuëan te'e èntè sara samuhuëanre jañuni tonni tëjiye tëca, maibi Riusu hu'èena cacayé gare porema'iñë.

Las copas del castigo

16 ¹Ja'n'rèbi, Riusu hu'èe sa'nahuëbi ai jëja coca cani, anje sanhuëni quëabi:

—Yuara mësacua rau, Riusu rau re'co ba'i ro'rohuëan te'e èntè sara samuhuëanre yijana jañuni tonni, bainni ai yo'o güesejël'ën, quëabi.

²Quëaguëna, anje hua'guë ru'ru ba'iguëbi sani, baguë ro'rohuëte yijana jañuni tonbi. Jañuni tonguëna, ba gu'aguëreba, baguë imagen te'ntoni nëcose'e, ja'anna gugurini rëanjën ba'icua, gu'a hua'guë mami s'è'que güesesi'cua, ja'an bainbi ai ca'mi rau ja'si nehuë. Ai gu'a ca'mi rau ai ja'siguëna, ai ba'ie ai bain yahui sëne baji'i.

³Ba'iguëna, ja'nrebi, yequë anje samu ba'iguëbi sani, baguë ro'rohuëte jai ziayana jañuni tonbi. Jañuni tonguëna, ju'insi'quë zie jañuni tonse'e'ru runji'i. Ja'nca ruinguëna, baru ba'i hua'na, si'acuabi junni caraja'ë.

⁴Carajatena, ja'nrebi, yequë anje samute ba'iguëbi sani, baguë ro'rohuëte si'a ziayaña, oco eto gojeña, ja'an beoruna jañuni tonbi. Jañuni tonguëna, beoru zie'ru runji'i. ⁵Ja'nca ruinguëna, Riusu anje ziaya re'oto cuiraguëbi coca caguëna, achahuë yë'ë:

Yureca, Ëjaguë, bainni ai re'oye ai yo'o güesehuë më'ë.

Ru'rureba ba'isirenbi si'arën ba'iguë, si'si recoyo gare beoguë sëani, ai re'oye yo'ohuë më'ë, Ëjaguë.

⁶Gu'a bainbi më'ë bainreba, më'ë cocareba quëani achocuare huani senjoni, bacua ziere jañuni tonjënna, më'ëbi yua ziere bacuani bëinguë uncuayë.

Ja'nca uncuaguëna, ba ziere uncuja'bë, cabi.

⁷Caguëna, yequëbi misabëte ba'iguëbi coca caguëna, achahuë yë'ë: —Aito, Ëjaguë. Më'ëbi ta'yejeiyereba Ëjaguë Riusu sëani, ai masiye ro'tani bainre bëinguë, ai yo'o güesequë ba'iyë më'ë, cabi.

⁸Caguëna, ja'nrebi, yequë anje gajese'ga ba'iguëbi baguë ro'rohuëte ënsëguëna jañuni tonbi. Jañuni tonguëna, ënsëguëbi ai jëja toarebare zënni, bainre ëo bi'rabi. ⁹Ëo bi'raguëna, ai ta'yejeiye ai ja'suye huanoguëna, ba bainbi Riusu ba'iyete ai gu'aye cahuë. Ba raure jo'casi'quë ba'iguëna, Riusuni ai gu'aye cajën, bacua gu'a juchare senjoma'ijën, Riusu tënoñete senma'ijën, baguë ba'iyete re'oye caye beoye gare ba'ë.

¹⁰Ba'ijënna, ja'nrebi, yequë anje te'e ëntë sara ba'iguëbi baguë ro'rohuëte ba gu'aguëreba jëja guëna seihuëna jañuni tonbi. Jañuni tonguëna, baru ba'i re'oto yua zije re'otora runji'i. Ruinguëna, baru bainbi ai ja'siye ai yo'ojën, ja'ansicua zemeñoare cuncujën ai oë'ë.

¹¹Oijën, bacua ja'si nesiruanre ro'tajën, Ëjaguë Riusu guënamë re'otore ba'iguëna, baguëni ai gu'aye cajën, bacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere jo'cani senjoñe gare güehuë.

¹²Ja'nrebi, yequë anje te'e ëntë sara te'e ba'iguëbi baguë ro'rohuëte ba jai ziaya Eufrates casiyana jañuni tonbi. Jañuni tonguëna, ziayabi hueani, cueneni carajaji'i. Ja'nca carajeiguëna, yequë ëja bainbi ënsëguë eta rai ca'ncobi guerra huajën raiye porehuë.

¹³Ja'nrebi, aña pëquë, gu'aguëreba, Riusu coca coqueye casi'quë, ja'ancua ba'ijënna, ai gu'a huati hua'i jojo hua'i ba'iyë'ru samutecuabi

bacua yi'oboanbi etajëna, ënahuë. ¹⁴Huati hua'li yua ai gu'ayereba gu'aye yo'ocua, zupai concuabi ai ta'yejeiye yo'oni ëñoñe porecua baë'ë. Si'a yijana sani, si'a bain ta'yejeiye ëjacuare choini, Riusuni guerra huañu cajën, bacuare te'eruna ñë'cohuë. Mai ta'yejeiyereba Èjaguë Riusu ëñojai umuguse sëani, baguëbi coca cabi: ¹⁵“Yureca, bonse jian hua'guë ti'añe'ru te'e jëana bainni ëñoguë rajia'guë'të yë'ë. Ëñoguë raiguëna, yë'ë bain ëñajën ëjocuabi ai bojojën ba'ija'cua'ë. Ja'ancuabi bacua cañate re'oye re'huajën, can beohuëan ba'ima'ijëna, yequëcuabi ëñani masiye porema'iñë” cabi. ¹⁶Yureca, hebreo cocabi cato, bacua ñë'casiru yua Armagedón hue'ebi.

¹⁷Ja'nрэби, yequë anje te'e ëntë sara samu ba'iguëbi baguë ro'rohuëte yija ëmë re'otona jañuni tonbi. Jañuni tonguëna, Riusu jëja guëna seiheuëbi Riusu huë'ere ba'iguëna, ja'anrubi ai jëja coca cani achobi:

—Yua'ë. Rau re'core jañuni tonni tëjihuë, cani achobi.

¹⁸Cani achoguëna, ja'nрэби, ai jëja mëjo jue'neñereba jue'neñe baji'i. Ai ba'iyë ai ta'yejeiye ai achoguë, mëjo cueyereba cueye baji'i. Yija'ga ai jëja ñu'cueyereba ñu'cueye baji'i. Bain gare ëñama'ise'e'ru ba'iyë ta'yejeiye ai yija ñu'cueye baji'i. ¹⁹Ba'iguëna, ba jai huë'e jobo si'a jobobi samute ba'iruan jose'e baji'i. Si'a re'oto bain huë'e joboñabi huesëni carajaë'ë. Riusubi ba ta'yejeiye ba'i jobo, Babilonia casi jobore ro'taguë, baru bainni ai ta'yejeiye ai yo'o güeseguë tonbi. Baguë re'co ai bëiñe ca'nquese'ere ro'rohuëna queoni, bacuani bëinguë, uncuni si'aye guansebi. ²⁰Ja'nca yo'oguëna, si'a juboanbi huesëni carajaji'i. Cubëanre cu'eto, gue tinjañe beoye baji'i. ²¹Ja'nрэби, oco garasibëan, ai ba'iyë oco to'iñe'ru guënamë re'otobi tonji'i. Ga garasibë yua te'e bulto rëquëye'ru rëquëguë, bainni ëama'iñereba ja'si yo'oguëna, bainbi ai huaji yëye ëñajën, Riusure ai gu'aye cajën baë'ë, Riusu yua rau ba'iyë'ru ai yo'o güeseguë tonse'e sëani.

Condención de la gran prostituta

17 ¹Ja'nрэби, anje sanhuë te'e ëntë sara samu ro'rohuëanre basi'cua, te'eguëbi yë'ëna rani cabi:

—Yua raijé'ën. Saiñu. Ba gu'a romigo a'ta yo'osi'co, ziaya re'otore ba'igo, bagote bënni senjoni toñete ëñoñë yë'ë. ²Si'a ën yija bain ta'yejeiye ëjacuabi bago naconi yahue umejën, a'ta yo'ojën baë'ë. Ja'nca ba'ijëna, bainbi bago gu'a jo'chana güebejën baë'ë, cabi.

³Cani, Riusu Espiritubi saguëna, anjebi yë'ëre bain beo re'otona sani, ba gu'a romigote yë'ëni ëñobi. Ëñoguëna, airu hua'li hua'guë gu'a hua'guë majequëre tuco'ë. Gu'a hua'guëre cato, si'a gu'a mamiña Riusuni gu'aye case'e yua baguë ga'nihuëte toyani së'quese'e baji'i. Te'e ëntë sara samu sinjobëan, si'a sara cachoñëa, ja'anre babi. ⁴Gu'a romigote cato, ai re'o caña, bajacu can, majei can, ja'anre sayasi'co baco'ë. Zoa curi, go'sijei

gatará'carëan ai ro'ira'carëan, perlara'carëan, ja'anbi bago ñajei tēcare ñeco'ë. Zoa curi ro'rohuë gu'a jo'cha ro'rohuëte bago baco'ë. Bago gu'aye yo'ose'e, bago yahue umeni a'ta yo'oni jēhuase'e yua bago gu'a jo'cha naconi ja'mese'e baji'i. ⁵Bago tē'ribēna ēñato, bago mami toyase'e, bain ye'yema'ise'e sē'quesi'co baco'ë: “Ta'yejeiye huē'e jobo Babilonia hue'eyē yē'ë. Si'a gu'a romicua, bacua ējagobi si'a ēn yija a'ta yo'ogo, ai gu'aye ēñogo ba'iyē yē'ë” toyani jo'case'e baji'i. ⁶Ai gu'aye yo'ogote ēñahuē yē'ë. Riusu bainreba Jesús ro'ire junni tonsi'cuare jayago, bacua zie jañuni tonse'ena güebes'i'co baco'ë. Ba'igona, bagoni ai ēñaguē rēn'ë yē'ë. ⁷Ēñaguē rēinguēna, anjebi yē'ēni coca quēabi:

—Bagoni ēñaguē rēiñe beoye ba'ijē'ën. Bago ba'iyē, gu'a hua'guē ba'iyē, bainbi masiye porema'icuata'an, mē'ēni quēayē yē'ë. Gu'a hua'guēbi te'e ēntē sara samu sinjobēanre, si'a sara cachoñēare baguē, ba gu'a romigobi tuigona, saji. ⁸Ja'nca ba'ijēnna, mē'ēbi ēñahuē. Gu'a hua'guēbi ru'rureba ba'isirēn baji'i. Yureña beoji. Jē'te, ba rēi gojerebabi huajēguē eta mēni, ja'n'rēbi carajeiye beoye bēnni senjosi'quē ba'ija'guē'bi. Gu'a hua'guēbi ru'rureba ba'isirēn ba'iguē, yureña beoguē, jē'te huajēguē raiguēna, gu'a bain hua'nabi ai ēñajēn rēiñē. Bacua mami yua yija re'oto re'huasirēn quē'rē ja'anrē Riusu bain gare carama'ija'cua uti pēbē, Riusu huajē pēbē, ja'anruna toyani re'huama'ise'e ba'iguēna, ai ēñajēn rēiñē bacua.

⁹Yureca, gu'a hua'guē ba'iyete masiye yētoaca, ye'yeye porecuabi masija'bē: Baguē te'e ēntē sara samu sinjobēan yua te'e ēntē sara samu cubēan ba'iji. Ba gu'a romigobi ja'anboanre tuigo baco'ë. ¹⁰Ja'anbēan'ga yua te'e ēntē sara samu ta'yejeiye bain ējacua ba'iyē. Te'e ēntē saracuabi quē'ñeni senjosi'cua ba'iyē. Te'eguēbi yure ba'iji. Te'eguēbi jē'te bēaguē raiji. Ja'nca raiguēbi rēño ñēserē se'gara bēaja'guē'bi. ¹¹Ja'n'rēbi, gu'a hua'guē ru'ru ba'isirēnbi ba'iguē, yureña beoguē, ja'anguēbi ta'yejeiye bain ējaguē te'e ēntē sara samute ba'iguē, yua ba sietecua naconi ba'isi'quēbi bēajani, ja'n'rēbi carajeiye beoye bēnni senjosi'quē ba'ija'guē'bi.

¹²Yureca, gu'a hua'guē cachoñēa si'a sarahuēanre ēñahuē mē'ë. Ja'anhuēan yua yequē ta'yejeiye bain ējacua si'a saracua ba'iyē. Yuta bēama'iñē bacua. Gu'a hua'guēbi bēaguē raiguēna, bacuabi baguē naconi te'e bēajēn, te'e hora se'ga guanseye poreyē. ¹³Bacuabi te'e ro'tajēn, bacua ba'i joboanre gu'a hua'guēna jo'cajēnna, bacua joboanre guansecaiji. ¹⁴Ja'nca ba'iguēna, si'a jubēbi huēni, Riusu Mamaquē, mai gu'a jucha ro'ire junni tonni go'ya raisi'quē, ja'anguēni guerra huayē. Huajēnna, Riusu Mamaquēbi bacua'ru quē'rē ta'yejeiye jēja bani, bacuani ñu'ñujei güeseji. Baguē yua si'a bain ta'yejeiye ējacua'ru quē'rē ai ba'iyē ai ta'yejeiye ējaguēbi ba'iji. Yequēcua quē'rē jēja bacuabi beoyē. Baguēte concua cuencuesi'cua yua baguē bainreba sēani, baguēni si'a recoyo ro'tajēn, baguēni jo'caye beoye conjēn ba'iyē, anjebi yē'ēre quēabi.

¹⁵Quëani, ja'nrebi yeque cocare yè'ëni quëani achobi:

—Yureca, ba re'otore ëñahuë mè'ë. Ba gu'a romigobi ja'anrute tuigo ba'igo. Ba ziaya re'oto yua si'a re'oto bain jubëan, ai jai jubëan, si'a bain coca cacua ja'ancua ba'ijëna, gu'a romigobi bacuani guansego ba'igo. ¹⁶Ba cachonëa si'a sara ta'yejeiye bain ëjacua ba'ijëna, mè'ëbi ëñahuë. Bacua yua gu'a hua'guë naconi te'e guansejën, yua gu'a romigoni bëinjën, ai je'o bayë. Bagote huesoni ñu'ñu güesejeiyë. Bagote zeanni, bago caña beorura rutani, bago hua'ire anni, bago ga'nihuëte toana senjoni ëoyë. ¹⁷Riusubi ja'anre bacuani ro'ta güesequëna, ja'nca yo'oyë. Riusu cuencuese'e sëani, bacuabi te'e ro'tajën, bacua joboanre gu'a hua'guëni guanse güesehuë. Riusu cani jo'case'e'ru ba'ija'ye tëca, ja'nca yo'oyë. ¹⁸Yureca, ba gu'a romigote ëñahuë mè'ë. Ja'angobi yua ba quë'rë ta'yejeiye huë'e jobo ba'igo. Si'a bain ta'yejeiye ëjacua'ru quë'rë ta'yejeiye ëjago ba'igo, anjebi yè'ëre quëabi.

La caída de Babilonia

18 ¹Ja'nrebi, guënamë re'otona ëñato, yequë anje, ai ta'yejeiye ëjaguë'ru ba'iguëbi gaje raji'i. Gaje raiguë, ai ba'iyë ai go'sijeiguëbi mia re'oto ñatani saoye'ru miaguëna, yija re'oto si'a re'oto yua mia re'oto'ru runji'i. ²Ruinguëna, anjebi si'a jëja coca cani achobi:

Yua gare huesëni carajaji'i.

Gare huesëni carajaji'i.

Ba ta'yejeiye huë'e jobo Babilonia casi jobobi gare huesëni carajaji'i. Huati hua'i ba'iru se'ga'ru ruinguëna, si'a gu'a huati hua'i, si'a ca hua'i hua'na gu'a je'o ba hua'na, ja'an hua'na se'gabi ba huë'e jobore ëñajën cuirayë.

Ja'an huë'e jobo yua ba gu'a romigo'ru ba'iyë baji'i.

³Bago gu'a jucha a'ta yo'ose'ebi bago jo'cha naconi ca'nquegona, si'a re'oto bain jubëanbi coní uncuni güebehuë.

Si'a ta'yejeiye bain ëjacuabi yua bago naconi ai a'ta yo'ohuë.

A'ta bonsere baza cagona, bonse insicuabi bago yëse'ere bendieni, ai ta'yejeiye curi ëjacua ruën'ë, cani achobi.

⁴Cani achoguëna, ja'nrebi, yè'ëbi achaguëna, yequëbi guënamë re'otobi cani achobi:

Yè'ë bainreba si'acua rajj'ën.

Ba gu'a huë'e jobore gare jo'cani quëñëj'ën.

Ja'an huë'e jobo yua ba gu'a romigo'ru ba'iyë baji'i.

Bago gu'a juchare bago naconi te'e yo'oma'i'ne cajën, rau naconi bagoni si'nseja'ye'ru si'nse güesema'i'ne cajën, gare quëñëni, yè'ëna rajj'ën.

⁵Bago gu'a jucha yo'ose'ere jucha pëbëna toyani bëyotoca, guënamë re'oto tëca ti'anji.

Riusubi ja'anre gare huanë yeye beoye ëñaji.

⁶ Bagobi gu'aye yo'ogona, ja'anse'ebi bagoni samu viaje bënni senjojë'n.

Bago gu'a jucha yo'ose'ere bago jo'cha re'co naconi ca'nqueni, bago uncuase'e'ru samu viaje bagoni ai yo'o güeseye uncuajë'n.

⁷ Bago yua ta'yejeiye bonse ëjagobi a'ta bonsere ro coni bagona, bago bain junni huesëjënna, ota oija'go cajën, güina'ru bago ai ja'siye ai yo'oye tëca ai jëja si'nseyete bagona jo'cajë'n.

Ja'ansi'co yua ro bagora'ru huanoguëna, ja'ansi'cobi cago: “Bain quë'rë ta'yejeiye ëjago sëani, hua'jego ba'iyete gare huanõe beoye ba'iji yë'ëre.

Bojoye se'ga ba'iyë yë'ë” cago.

⁸ Cagona, ja'ansi umugusebi bagote bënni senjoñe ba'iji.

Rauna ju'iñe, yequë ju'insi'cuare ota oiye, aon gu'ana ju'iñe, toana uni si'aye, ja'an naconi bagoni ai jëja ai yo'o güeseji Riusu, mai quë'rë ta'yejeiye Ëjaguë sëani, cani achobi.

⁹ Si'a bain ta'yejeiye ëjacuabi bago naconi yahue umeni ai a'ta gu'aye yo'ojën, bago naconi re'o bonsere ro bajën, ja'ancuabi ëñani, bago uyebi toa pico huëiguëna, bagote ai ba'iyë ai jëja ota oijën ba'ija'cua'ë. ¹⁰ So'obi ëñajën, bago bënni senjoñete huaji yëye ëñajën, sa'ñeña coca caja'cua'ë: iChao hua'gore! iChao hua'gore!

Babilonia casi jobo quë'rë ta'yejeiye ba'i jobo ba'isi'coreta'an, te'e hora se'gabi më'ëni bënni senjoni tonse'e baji'i, sa'ñeña ota güijjën caja'cua'ë.

¹¹ Bonse insicua'ga bago carajese'ere ëñajën, bagote ai ta'yejeiye ai jëja ota güija'cua'ë. ¿Yureca, mai bonsere nebi coye'ne? cajën, ¹² bacua zoa curi, plata, go'siwei gatara'carëan, perlara'carëan, me'najei caña, bajacu caña, majei caña, seda caña, re'o sunqui tontoña, ai ma'ña sën tontoña, elefante gunjibi te'ntosi ma'carëan, ai ro'i sunquibi te'ntosi ma'carëan, guëna ma'carëan, bronce, hierro, mármol, ja'an guëna bonse, ¹³ canela, aon re'oye sëne, ma'ña sëne, incienso, mirra, bisi ëye jo'cha, hui'yabe re'co, harina re'oye toase'e, trigo aon, huaca hua'na, oveja hua'na, caballo hua'na, yija gani yo, bain yo'o yo'ojën ba'icua, bacua ba'iyë, ja'anre bajën, Bonsere bendieñu cacuata'an, yureca bacuana cocua gare beoja'cua'ë.

¹⁴ Ja'nca beoja'cua sëani, ai jëja ota güijjën caja'cua'ë:

Më'ë me'najei bonse, re'o aon bonse, ja'anre bani, bojogo ro'tagona, yureca gare carajaji'i.

Ja'anre cu'etoca, gare tinjañe beoye ba'iji, caja'cua'ë.

¹⁵ Ja'an bonse bendiecuca, bago cogo ba'ise'ena curi coreba cosi'cua, ja'ancuabi so'obi ëñajën, bago ai ja'siye ai oiyyete ro'tajën, bagote ai jëja achoye ota oijën ¹⁶ güija'cua'ë:

iChao hua'gore! iChao hua'gore!

iQuè'rè ta'yejeiye ba'i jobore!

Mè'è yua èja romigo sèani, me'najei caña, bajacu caña, majei caña,
ja'anre sa'yesi'co baco'è.

Zoa curi, go'sijeji gatara'carèan, perlara'carèan, ja'nca ñesi'co baco'è.

17 Ja'nca ba'isi'cota'an, te'le hora se'gara ba'iguèna, mè'è bonse beoru
gare carajaji'i, ota oijèn güija'cua'è.

Ja'n'rèbi, yequècua, jai ziaya yo èjacua, bacuare yo'o concua, marinero
hua'na, jai ziyabi bonse sani bendiecua, si'acuabi so'obi nècajèn,

18 bago uyebi toa pico huèiguèna, ja'anre èñajèn, ai jèja achoye ota oijèn
güija'cua'è:

—Yequè huè'e jobo què'rè ta'yejeiye ba'i jobobi beoji, ota güijèn caja'cua'è.

19 Cani, bacua sinjobèanna ya'o pè'npèjèn, ai jèja ota güijèn, coca
c aja'cua'è:

iChao hua'gore!

iQuè'rè ta'yejeiye ba'i jobo ba'isi'core!

Ziaya yo èjacua si'acuabi bago bonsere sani bendiejèn, curi èjacua
ruèn'è.

Yureca, te'le hora se'gara ba'iguèna, gare huesèni carajeisi'co runco'è,
cajèn ota güija'cua'è.

20 Yureca, Riusu ba'i jobo ba'icua, Riusu bainreba, Riusu bain raosi'cua,
Riusu cocarebare quèani achocua, mèsacua bojojèn ba'ija'cua'è.

Mai Èjaguè Riusubi mèsacua ai yo'ojèn ba'ise'ere, bago a'ta
huaise'ere ro'taguè, yurera bagoni ai ba'ie ai yo'o güeseji.

Ja'nca sèani, bojojèn ba'ija'cua'è.

21 Ja'n'rèbi, anje hua'guè ai jèja baguèbi, ai jai gatabè aon toabè
ba'ie'ru ba'iguèna, huèani, jai ziyana senjoni rèoni, coca quèani achobi:

—Ba ta'yejeiye ba'i jobo Babilonia casi jobo yua güina'ru te'le jèana
ai jèja senjoni tonni rèose'e ba'ija'go'co.

Ja'nca carajeigo ba'ija'go'co.

22 Ba'igona, arpa huaiye, bain gantaye, jurihuè juiye, coneta juiye,
ja'an yua gare se'e barute achoye beoye ba'ija'guè'bi.

Bonse yo'ocua, aon toacua, bacuare baruna cu'etoca, gare se'e
tinjañe beoye ba'iji.

23 Majahuè miañe gare se'e barute èñoñe beoye ba'iji.

Huejajèn ba'icua, bacua bojo coca cayete gare se'e barute achaye
beoye ba'iji.

Ba huè'e jobo bonse bendiecua yua si'a yija què'rè ta'yejeiye èjacua
ba'isi'cuata'an, yurera carajeija'cua'è.

Ba gu'a romigobi ècore uncuni guènamè toyare èñago, si'a re'oto
bain jubèanre coquego ba'isi'cota'an, yurera carajeisi'co'go.

²⁴Ba huë'e jobo bainbi Riusu bainreba, baguë cocarebare quëani achocua, ja'ancuare ro huani senjoni, bacua ziere ro jañuni tongo, Riusu anjebi quëabi.

19 ¹Quëaguëna, ja'nrebi, yë'ëbi achaguëna, ai jai jubë bain, si'a guënamë re'oto ba'icua bi ai jëja achoye coca gantajën, te'e cahuë:

iAeluya! iAi bojojën bañuni!

iMai ta'yejeiye Ëjaguë Riusubi ai jaiguë'bi ba'iji!

²Maire tèani baguëbi si'a bain recoyo ro'tayete masini, bacuani ai yo'o güeseji.

Ba gu'a romigo ta'yejeiye ba'igobi bago ëmëcua naconi yahue umeni, ai a'ta yo'ogona, si'a re'oto bainbi ëñani, güina'ru bago'ru ruën'ë.

Riusu bainreba baguëte concuani huani senjogona, Riusubi bagoni güina'ru jo'caye beoye ai bënni senjoji, gantajën cahuë.

³Cani, ja'nrebi, bacuabi se'e ai achoye cahuë:

iAeluya! iBojojën bañuni!

Bagobi jo'caye beoye ai ugo.

Bago uye bi ba toa picobi jo'caye beoye si'arën huëiji, cahuë.

⁴Cajëna, ja'nrebi, ba ira ëja bain veinticuatrocua, ba gajese'ga ta'yejeiye ba'i hua'nabi Riusu guëna seihuëna gugurini rëanni, baguëni recoyo bojojën cahuë:

—iAmén! iAeluya! iAi re'oye yo'ohuë më'ë, Ëjaguë! cahuë.

⁵Cajëna, ja'nrebi, Riusu guëna seihuë yijacuabi coca ai jëja cani achobi:

Riusu bain baguëre yo'o concua, ta'yejeiye ba'icua, ta'yejeiye beocua, Riusuni ai ruiñe ëñajën, baguëni Ja'ë cajën bojocua, mësacua yua baguëni bojoreba bojojën, baguëni re'o cocare ai jëja achoye cajë'ën, cani achobi.

La fiesta de las bodas del Cordero

⁶Cani achoguëna, ja'nrebi, ai jai jubë bain coca cajëna, achahuë yë'ë. Ai sao ziaya achoye, mëjo ai jëja cueni achoye, ja'an ba'iyë'ru achojën, coca cahuë:

iAeluya!

Mai Quë'rë ta'yejeiyereba Ëjaguë Riusubi si'a bainni guansegüë ba'iji.

⁷Baguë ta'yejeiye ba'iyete bojojën bañuni.

Baguëni ai re'o coca go'sijei coca cajën bojoñuni.

Baguë Mamaquë, bain jucha ro'ire junni tonni go'ya raisi'quë, baguë hueja umuguse yuara ti'anbi.

Baguë huejaja'co re'oye re'huasi'co ba'igo.

⁸Bago caña Riusu insise'e yua pojei caña gare si'si beo cañara re'o cañabi ai ba'iyë ai go'sijeiji, cahuë.

Bago re'lo cañare cajën, Riusu bainreba te'e ruiñe yo'ojën ba'ise'ere ro'tajën cahuë.

⁹Cajënna, ja'nrebi, Riusu anjebi yè'ëni cabi:

—Ñaca toyani jo'cajël'ën: “Riusu Mamaquë, junni tonni go'ya raisi'quë, baguë hueja umuguse aon fiesta ja'an fiestana choisi'cua yua ai recoyo bojogën ba'iyë, cabi.

Cani ja'nrebi, se'e yè'ëni cabi:

—Ja'an coca yure caguëna, Riusu te'e ruiñereba coca'ë cayë, cabi.

¹⁰Caguëna, ja'nrebi, yè'ëbi yua ba anjeni ai recoyo bojoza caguë, baguë guëon na'mina gugurini rëanhuë. Gugurini rëanguëna, baguë yua yè'ëni coca cabi:

—Yè'ëni gugurini rëañe yo'oma'ijël'ën. Yè'ë yua më'ë, më'ë te'e bain, Jesús te'e ruiñe ba'iyete quëani achocua naconi, mësacua ba'iyë'ru Riusuni te'e yo'lo conguë ba'iyë yè'ë. Riusuni bojoguë, baguë se'gani gugurini rëanjël'ën, cabi.

Jesús te'e ruiñe ba'iyete ëñajën ba'icuabi baguë cocarebare quëani achoye poreyë.

El jinete del caballo blanco

¹¹Ja'nrebi, yè'ëbi ëñaguëna, guënamë re'otobi a'nqueni saoguëna, yua caballo hua'guë ai pojequë, baguë tuiguë naconi ëñahuë. Ja'an tuiguëbi Te'e Ruiñe Ba'iguë, Riusuni si'a recoyo ro'taguë, ja'an hue'ëji. Ja'nca hue'ëguëbi bain ba'iyete te'e ruiñe masiguë, bacua bënni senjoñete te'e ruiñe tonji. Te'e ruiñe ro'taguëbi baguë je'lo bacuani guerra huaye masiji. ¹²Baguë ñaco yua toa zëinse'e'ru ba'iji. Èja bain ma, guëna mare ai ta'yejeiye tuiguë ba'iji. Baguë ta'yejeiye mami toyase'ere baguë, baguë se'ga masiji. Yequëcuabi ja'an mamire huesëyë. ¹³Baguë can yua zie ja'ñesi canre ju'iguë, baguë yua Riusu Cocarebare quëani achoguëbi, ja'an hue'ëji. ¹⁴Ja'nrebi, baguëre guerra huaye concua ai jai jubë si'a jubëbi guënamë re'otore ba'ijën, ai pojei can gare si'si beo canra, re'lo canre ju'ijën, caballo hua'na pojei hua'nare tuijën, baguëte te'e conjën ra'ë'ë. ¹⁵Baguë guerra hua hua'ti re'oye guë'tosi hua'tire baguë yi'obobi huiguë raoji. Ja'an hua'tibi si'a re'oto bainni huaza caguë, baguë guënañobi bacuani huaiguë guanseji. Bisi ëye tumuni gono su'riye'ru bacuani ai ta'yejeiye ai bënni senjoguë huaji. Riusubi bacuani ai bëinguë, baguë si'nseyete ba gono naconi ca'nqueguëna, bacuani bënni senjoguë uncuaji. ¹⁶Baguë mami yua baguë canre, baguë guënsohuate toyase'e baji'i: “Quë'rë ta'yejeiye Èjaguë'ë yè'ë. Si'a bain Èjaguë gañaguë'ë yè'ë” toyase'e baji'i.

¹⁷Ja'nrebi, yequë anjere ëñahuë yè'ë. Ènsëguëni nëcaguë baji'i. Ja'nca nëcaguëbi si'a ca hua'i hua'na guënamë re'otore ganhuacuani ai jëja cani achobi:

—Raijê'ên. Riusubi mäsacua aon fiestate yo'oguëna, ñê'ca rani to'teni uncuejê'ên. ¹⁸Bain ta'yejeiye ëjacua, soldado ëjacua, jëja bacua, caballo hua'na bacua tuicua naconi, si'a bain ba'icua, yo'o yo'oye zeansi'cua naconi, ta'yejeiye ba'icua, ta'yejeiye beocua, si'a bain ba'icuabi junni huesëjënna, bacuani bënni senjoñe'ru to'tejën, bacua hua'ire uncuejê'ên, cani achobi.

¹⁹Ja'nrëbi, ba gu'aguëreba, si'a bain ta'yejeiye ëjacua, bacuare guerra huaye concua, si'a jubëbi ñê'cani, ba pojei caballo tuiguë, baguëre concua, Bacuani guerra huañu cajën huëahuë. ²⁰Ja'nca huëajënna, ba gu'aguëbi preso zeansi'quë baji'i. Yequëre'ga, Riusu cocarebare te'e ruiñe quëani achoguë'ë yê'ë caguë, ro coqueguë quëaguë, baguë'ga preso zeansi'quë baji'i. Ja'anguë yua ai ta'yejeiye yo'oni, ba gu'aguë mami sê'quesi'cua, baguë imagen te'ntoni nëcose'ena gugurini rëancua, ja'ancuani coqueguë, ai ta'yejeiye yo'oni ëñosi'quë baji'i. Ja'an samucuabi preso zeansi'cua, toa zitara, ju'ju toa zëinsira, ja'anruna huajëcuare bënni senjoni tonsi'cua baê'ë. ²¹Tonjënna, pojei caballo tuiguëbi baguë guerra hua hua'tibi y'lobobi huiguë raoguë, si'a jubëte huani senjobi. Huani senjoguëna, si'a ca hua'i hua'nabi bacua hua'ire to'tejën, ai yajiye uncuehuë.

Los mil años

20 ¹Ja'nrëbi, yê'ëbi ëñaguëna, yequë anjebi guënamë re'otobi gaje raji'i. Ba rëi gojereba ta'pi ëjaguë baji'i. Jai guënamebi cadenamebi bani, ²ba aña pëquë ru'rureba ba'isirënbi ba'iguë, Zupai Huati, Satanás ja'an hue'e hua'guëre zeanni, baguëte huenni, Mil tëcahuëan ba'iyë tëca huensi'quë ba'ijjê'ên caguë, ³baguëte ba rëi gojerebana senjoni, ta'pini, re'oye pë'npëbi. Mil tëcahuëan ti'añe tëca ba'ijjê'ên caguëna, si'a re'oto bain jubëanre se'le coqueye beoye baji'i. Mil tëcahuëan ba'iguëna, ja'nrëbi, rëño nësebë ba'iyë baguëte etoye bahuë.

⁴Ja'nrëbi, yê'ëbi ëñaguëna, ëja bainbi bacua jëja guëna seihuëanre ñu'ijjën, gu'a bainni bënni senjoñe caye bahuë. Re'o bainni premio ro'iyë caye bahuë. Yequëcuare'ga ëñahuë yê'ë. Jesús ba'iyete quëani achojën ba'isi'cua, Riusu cocarebare quëani achojën ba'isi'cua, yequëcuabi ja'an ro'ire bacua sinjobëanre tël'yejënna, bacua reconoare barute ëñahuë yê'ë. Ba gu'aguëreba, baguë imagen te'ntoni nëcose'le, ja'anna gare guguriye beoye baê'ë. Gu'aguëreba mamire yua bacua tël'ribëanna, bacua ëntë sarañana gare sël'que güeseye beoye baê'ë. Ja'nca ba'isi'cuabi go'ya rani, bacua Cristo Ëjaguë naconi mil tëcahuëanbi guansejën ba'iyë. ⁵Ja'ancua yua ru'ru go'ya raisi'cua ba'iyë. Yequëcua Riusu bainreba junni huesësi'cuabi yuta go'ya raima'iñë. Mil tëcahuëan ba'iyë tëca ëjoye bayë. ⁶Ru'ru go'ya raisi'cuabi ai ta'yejeiye bojojën ba'iyë. Bain gare junni huesëye ba'irën samu ba'irënbi ti'anguëna, ru'ru go'ya raisi'cuabi

gare junni huesëye beoye ba'iyë. Ja'nca ba'icucabi yua Riusu pairi sanhuë, Cristo pairi sanhuë, ja'nca ba'icua'ru ba'ijën, Riusu huë'e yo'o ma'carëanre yo'o conjën, Cristo naconi mil tëcahuëanbi te'e guansejën ba'iyë.

Derrota del diablo

7 Ja'nrebi, mil tëcahuëan ba'iguëna, Zupai Huati preso zeansi'quëre etoye bayë. 8 Etoguëna, baguë yua si'a yija bain, si'a re'oto bain jubëanre coqueguë saiji. Gog, Magog, ja'an hue'ecua si'acuare ñë'coni, Riusu bainni guerra huanu caguëna, ai ta'yejeiye jubë ba'iyë. Jai ziaya yëruhua mejara'carëanre cuencueye poretoca, quë'rë ai jai jubë bain ba'iyë. 9 Ja'an ba'icucabi jubë ganijani, Riusu bainreba ba'iru, Riusu huë'e joboreba, baguë jobo ai yëni baye, ja'anruanre të'ijeije te'huejën raiyë. Ja'nca rajëna, toabi guënamë re'otobi gaje tonni, bacuare ëoni huesoni si'aji. 10 Huesoni si'aguëna, Zupai Huati bacuare coquesi'quëni zeanni, toa zitara ju'ju toa naconi zëinguëna, ja'anrana senjoni toñë. Ba gu'aguëreba, yequë, Riusu cocarebare te'e ruiñe quëani achoguë'ë yë'ë caguë coquesi'quë, bacua'ga toa zitarate te'e ba'iyë. Bacua naconi, ba samutecucabi gare jo'caye beoye ai ta'yejeiye ai ja'siye ai yo'ojën na'ijajjën ñatajajjën ba'iyë.

El juicio ante el gran trono blanco

11 Ja'nrebi, yë'ëbi ënaguëna, mai quë'rë ta'yejeiye Ejjaguëbi baguë jëja guëna sei huë, jai sei huë, ai pojei sei huëte ñuji'i. Ja'nca ñu'iguëna, yija re'otobi, guënamë re'otobi huesëni si'abi. Se'e ëñoñe beoye bajji'i. 12 Ja'nrebi, si'a bain junni huesësi'cuare ëñahuë yë'ë. Ta'yejeiye ba'icua, ta'yejeiye beocua, si'acuabi ba jëja guëna sei huë ja'anrute nëcäjëna, si'a uti pëbëanre anconi ëñohuë. Yequë uti pëbëre'ga, huajëreba huajëjën ba'icua mamiña toyasiru, ja'an pëbëre'ga anconi ëñohuë. Si'a uti pëbëanre anconi ëñoni, ba junni huesësi'cua yo'ojën ba'ise'ere ëñoni, yequëcuani ro bënni senjohuë. Yequëcuana bacua premio ro'ija'yete ro insihuë. 13 Ja'anrënbi, jai ziyana rëosi'cua, ja'an junni huesësi'cuabi jai ziyabi eta mëni nëcahuë. Ja'nrebi, yequëcua junni huesësi'cuabi yija sa'nahuëbi eta mëni nëcahuë. Si'acuabi eta mëni nëcäjëna, bacua yo'ojën ba'ise'ere ëñoni, bacua bënni senjoñe o bacua premio ro'iye huo'hueni insihuë. 14 Ja'nrebi, huati hua'i yija sa'nahuëte ba'icua, bainni ju'in güesesi'cua, ja'ancucabi ba toa zitarana senjoni tonsi'cua baë'ë. Ja'an yua bain gare junni huesëye ba'irën samu ba'irën, si'arën ai yo'ojën ba'iye ba'iji. 15 Ja'nrebi ba huajëreba huajëjën ba'icua mami toyasi pëbëna ëñato, si'a bain mami toyama'isi'cua ba'ijëna, bacuare yua toa zitarana senjoni tonsi'cua baë'ë.

El cielo nuevo y la tierra nueva

21 ¹Ja'nрэби, mame guenamэ, mame yija ba'iguэna, эñahuэ yэ'э. Ru'ru ba'isi guenamэ, ru'ru ba'isi yija yua carajeise'e baji'i. Jai ziaya'ga gare carajeise'e baji'i. ²Mame guenamэ re'otona эñato, Riusu huэ'e jobo, si'si beoye ba'i jobo, Jerusalén ba'iyе'ru mame re'huasi jobobi guenamэ re'otobi gaje raji'i. Riusubi ba huэ'e jobore mame re'huaguэ, huejaja'go bago эnjэni tэhuogo raigo, ja'ango re'oye re'huase'e'ru mame re'huani, maina raobi. ³Raoguэna, yэ'эbi achaguэna, Riusu jэja guэna seiuhuэbi ai jэja cani achobi:

—Yureca, Riusu ba'i jobo yua bain recoñoa naconi ba'iji. Bain naconi te'e ba'iguэ, baguэ bainrebare bacuare re'huani baji. Ja'ansi'quэbi bacua naconi te'e ba'iguэ, ⁴bacua sa'ntijэn oni zэse'e beorure tэnoni quэ'ñeni saoji. Bacua ñaco zэse'ere tэnoni si'aji. Gare se'e ju'iñe beoye ba'iyэ bacua. Junni huesэse'ere se'e ota oiye beoye ba'iyэ. Gare se'e ja'siye beoye ba'iyэ, cani achobi.

⁵Cani achoguэna, Riusu yua baguэ jэja guэna seiuhuэte ñu'iguэbi:

—Yureca, si'ayete mame re'huani jo'cayэ yэ'э, cabi. Cani, ja'nрэби, se'e cabi:

—Эн coca yua te'e ruiñereba ba'i cocare сэани, utina toyani jo'cajэ'эн. Bainbi achani si'a recoyo ro'tajэn ba'ija'bэ, cabi.

⁶Cani, эн cocare yэ'эni caguэna,ñaca toyani jo'cahuэ yэ'э:

—Yua'э. Yэ'э yua Ru'rureba ba'isi'quэ ba'iguэbi gare carajeiye beoye ba'iguэ'э yэ'э. Oco эaye ba'icuabi yэ'эna raija'bэ. Yэ'э oco eta gojebi eani, huajэreba huajэ core caraye beoye bacuani ro uncuaza. ⁷Je'o bacuare ta'yejeiye senjosi'cuabi yэ'эna raija'bэ. Je'o bacuabi ai jэja huaijэnna, bacuabi quэ'rэ ta'yejeiye jэja recoyo bacua re'huani ba'iyэ. Ja'ancuabi yэ'эna raija'bэ. Yэ'э baye si'aye bacuani caraye beoye ro insiza. Insini, bacua Эjaguэ Riusureba ba'ija'guэ'э yэ'э. Güina'ru, bacuabi yэ'э mamacuareba ba'ija'cua'э. ⁸Yequэcuata'an, ro huaji yэjэn gaticua, yэ'эni recoyo ro'tama'icua, эмэcua, romicua sa'ñeña ro yahue bajэn, ro a'ta yo'ocua, yaje uncuca, imagen te'ntoni necose'ere gugurini reancia, ro coquecua, ja'ancia si'acuabi yэ'эna raiye gare porema'iñэ. Toa zitara ju'ju sэн zэ'inrana, ja'anruna senjoni toñe se'ga ba'iji bacuare. Ja'an yua bain gare junni huesэye samu ba'iyе ba'iji. Si'arэн ai yo'ojэn ba'iyе ba'iji, yэ'эni cabi Riusu.

La nueva Jerusalén

⁹Caguэna, ja'nрэби, anje sanhuэ te'e эntэ sara samucua, rau ro'rohuэan jañuni tonsi'cua, bacua jubэ ba'icua te'eguэbi yэ'эna rani coca cabi:

—Raijэ'эн. Riusu Zin, bain gu'a jucha ro'ire junni tonni go'ya raisi'quэ, baguэ huejaja'go, baguэ rэnjore мэ'эni эñoza, cabi.

¹⁰ Cani, Riusu Espíritubi na'oni saguëna, ai ba'iyè ai èmè cubè na'miñona yè'ère nèconi, Riusu huè'e jobo, Jerusalén casi jobo mame re'huase'ere yè'èni èñobi. Ja'an huè'e jobo yua mai Èjaguè huejaja'go'co. Riusubi guënamè re'otobi raoguëna, ba si'si beo jobobi gaje raiguëna, èñahuè yè'è. ¹¹ Riusu go'sijeiyè'ru ta'yejeiyè ai go'sijeiyè baji'i. Gatara'carè ai ro'ira'carè go'sijeiyè'ru què'rè ai go'sijeiyè baji'i. Jaspe gata go'siyè'ru, cristal go'siyè'ru què'rè ta'yejeiyè ai go'sijeiyè baji'i. ¹² Ja'an huè'e jobo bonèjeiñe yua ai èmè gata tu'ahuè si'a sara samu anto sa'roña naconi baji'i. Riusu anje sanhuè si'a sara samucuabi ba anto sa'roñare nècahuè. Israel bain jubèan si'a sara samubèan, bacua mamiña te'ntose'ebi yua ba anto sa'roñare sèji'i. ¹³ Ènsèguè eta rai ca'ncobi samute anto sa'roña baji'i. Go'gohuè ca'ncobi samute anto sa'roña baji'i. Sèribè ca'ncobi samute anto sa'roña baji'i. Ènsèguè ruajai ca'ncobi samute anto sa'roña baji'i. ¹⁴ Ba gata tu'ahuète èñato, yua ta'yejeiyè ze'en gatabèan si'a sara samubèan baji'i. Ba gatabèanre èñato, Riusu Zin cuencueni raosi'cua si'a sara samucua bacua mamiña te'ntose'ebi sèji'i. Ja'nca gaje raiguëna, èñahuè yè'è.

¹⁵ Èñaguëna, ja'nrèbi, Riusu anje yè'èni coca caguèbi yua cuencue tècabè zoa curi tècabète babi. Ja'an tècabèbi sani, si'a huè'e jobo, ba anto sa'roña, ba tu'ahuè, beoru cuencuejaji'i. ¹⁶ Cuencuejani èñato, ba huè'e jobobi gajese'ga ca'ncoña te'e ba'i ca'ncoña babi. Ba jobo zoaye, ba jobo huaiñe, ba jobo èmè ba'iyè, si'a ca'ncoña te'e baji'i. Ba cuencue tècabèbi ba huè'e jobore cuencueni èñato, dos mil doscientos kilómetro baji'i. Ba jobo zoaye, ba jobo huaiñe, ba jobo èmè ba'iyè, si'a ca'ncoña te'e baji'i. ¹⁷ Ba tu'ahuè're'ga cuencueni, bain cuencueye masiyè'ru cuencueni èñato, sesenta y cuatro metro baji'i.

¹⁸ Ba tu'ahuè yua jaspe gatabi re'huase'e baji'i. Ba'iguëna, si'a huè'e jobo yua zoa curi se'gabi re'huase'e baji'i. Vidrio guëna go'sijeiyè'ru ai go'sijeiyera baji'i. ¹⁹ Ba huè'e jobo tu'ahuè ze'en gatabèanre èñato, si'a go'sije'i gatara'carè ai ro'ira'carèbi sè'quese'e sèji'i. Ru'ru ba'i gatabète jaspera'carèan sè'quese'e sèji'i. Samu ba'ibète zafirora'carèan sè'quese'e sèji'i. Samute ba'ibète ágatara'carèan sè'quese'e sèji'i. Gajese'ga ba'ibète esmeraldara'carèan sè'quese'e sèji'i. ²⁰ Te'e èntè sara ba'ibète ónicera'carèan sè'quese'e sèji'i. Te'e èntè sara te'e ba'ibète cornalinarara'carèan sè'quese'e sèji'i. Te'e èntè sara samu ba'ibète crisólitorara'carèan sè'quese'e sèji'i. Te'e èntè sara samute ba'ibète berilora'carèan sè'quese'e sèji'i. Te'e èntè sara gajese'ga ba'ibète topaciora'carèan sè'quese'e sèji'i. Si'a sara ba'ibète crisoprasara'carèan sè'quese'e sèji'i. Si'a sara te'e ba'ibète jacintora'carèan sè'quese'e sèji'i. Si'a sara samu ba'ibète amatistara'carèan sè'quese'e sèji'i. ²¹ Ba anto sa'roña si'a sara samuñare èñato, perlabi re'huase'e baji'i. Ga anto sa'ro

yua te'e perlabëbi re'huase'e baji'i. Huë'e jobo jai ma'are ëñato, zoa curi se'gabi re'huase'e baji'i. Vidrio guëna go'sijeiyeru ai go'sijeiyera baji'i.

²²Ja'nrëbi, huë'e jobo uja huë'ere cu'eto, gare ëñamaë'ë yë'ë. Beobi. Mai ta'yejeiyereba Ëjaguë Riusu, baguë Mamaquë naconi, ja'ancua se'gani gugurini rëañe ba'iyë. ²³Ënsëguë, ñañaguë, ja'an miañebi ba huë'e jobona ti'anmaji'i. Riusu ta'yejeiye go'sijeiyebi miaguëna, ënsëguë, ñañaguë, ja'an miañe yëma'ë. ²⁴Riusu miañe, baguë Zin miañe, ja'ancuabi miañe ëñojënna, si'a re'oto bain jubëanbi ja'an miañebi ganiñe poreyë. Bain ta'yejeiye ëjacua yijare ba'icuabi ba mia re'otona ti'anni, bacua baye, bacua re'lo premiote, ja'anre uanni jo'cayë. ²⁵Ba anto sa'ronate cato, gare ta'piye beoye baji'i. Nami gare beoguëna, si'a umuguse ancose'e se'ga ba'iji. ²⁶Si'a re'oto bain jubëan, bacua re'lo premiote ba huë'e jobona ti'anni uanni jo'cayë. Ai re'oye ëñajën ti'añë. ²⁷Yequëcuata'an, si'si recoñoa bacua, gu'a jucha ai yo'oni jëhuacua, ro coquejën ba'icua, ja'ancuabi baruna gare ti'añe porema'iñë. Huajëreba huajëjën ba'ija'cua, bacua mamiña Riusu Zin huajë uti pëbëna toyase'e ba'itoca, ja'ancua se'gabi ba huë'e jobona ti'añe poreyë.

22 ¹Ja'nrëbi, anjebi ba huë'e jobo ziyate yë'ëni ëñobi. Ja'añana uncuto, huajëreba huajëjën, gare ju'iñe beoye ba'iyë mai. Cristal gata go'sijeiyeru ai go'sijeiya baji'i. Riusu jëja guëna seihuë, baguë Zin jëja guëna seihuë, ja'anruanbi etani, ²ba huë'e jobo jai ma'a joborebabi saji'i. Ja'nca saiguëna, ba ziaya samu ca'ncoña t'ëntëbañare ëñato, bain huajë sunquiñëbi baji'i. Ba'iguëna, ba uncue yua si'a ñañaguëan ya'jiguë, yua si'a sara samu uncue tin uncue quënjji'i. Ba sunqui ja'obi tëani, si'a re'oto bain jubëan, bacua raure huachoye baji'i. ³Gu'aye yo'oye yua barute ëñoñe beoye baji'i. Riusu, baguë Zin, bacua jëja guëna seihuëanbi ba'iguëna, Riusu yo'o concuabi baguëni bojojën, baguëni gugurini rëanjën ba'iyë. ⁴Riusuni ëñajën ba'ijënna, baguë mamire bacua t'ëribëna sé'quese'e ba'iji. ⁵Gare se'e na'iñe beoye ba'iguëna, ñami beoji barute. Majahuë zëoñe, ënsëguë miañe, ja'anre gare se'e yëma'iñë. Mai Ëjaguë Riusubi baguë go'sijeiyebi maire miaguëna, baguë naconi carajeiye beoye ta'yejeiye ëjacua te'e guansejën, si'arën ba'iyë mai.

La venida de Jesucristo está cerca

⁶Ja'nrëbi, Riusu anjebi yë'ëni coca cabi:

—Ën coca yua te'e ruiñereba ba'i cocare sëani, bainbi achani si'a recoyo ro'tajën ba'ija'bë. Mai Ëjaguë Riusubi baguë bain cuencueni raosi'cuani baguë cocarebare ro'ta güeseguëbi, Yua yurerën ba'ija'yete yë'ë bain concuani ëñoza caguë, baguë anjere bacuana raobi, cabi.

⁷—iYureca, yë'ë ëñojairënbi yuara ti'anja'ñeta'an ba'iji! caji Riusu.

Riusu cocareba, ën pëbëna toyani jo'case'ere achani si'a recoyo te'e ruiñe ro'tajën ba'icuabi ai bojojën ba'iyë.

⁸Yè'ë, Juan hue'eguëbi Riusu ëñose'e si'aye achani si'aye ëñani, yua ën pëbëna toyani jo'cahuë. Riusu anjebi si'aye yè'ëni ëñoguëna, ba anje guëon na'mina gugurini rëanhuë. ⁹Gugurini rëanguëna, anjebi yè'ëni cabi:

—Yè'ëni gugurini rëanma'ijë'ën. Mè'è'ru Riusu yo'o conguë'ga ba'iyë. Mè'è, Riusu cocareba quëani achocua, ën coca toyani jo'case'ere achani te'e ruinë yo'ocua, mësacua si'acua'ru te'e ba'iyë yè'ë. Riusu se'gani gugurini rëanjë'ën, cabi.

¹⁰Cani, ja'nrëbi, se'e yè'ëni cabi:

—Ën pëbëna toyase'ere yahue coca ba'iyë'ru re'huaye beoye ba'ijë'ën. Si'a re'oto bainni quëani ahojën ba'ijë'ën. Ba toyase'ë'ru ba'ija'ye yuara ti'anja'ñeta'an ba'iji. ¹¹Ja'nca ba'iguëna, gu'a jucha yo'ocua yua quë'rë se'e gu'aye yo'oni jëhuaja'bë. Si'si recoyo ba'icua yua quë'rë se'e si'si recoyo ba'icua ruinja'bë. Re'oye yo'ocuaca quë'rë se'e re'ojeijën ba'ija'bë. Riusu bain si'si beoye ba'icua yua gare si'si beoye ba'ija'bë.

¹²—Yureca, yè'ë ëñojairënbï yuara ti'anja'ñeta'an ba'iji, caji Riusu. Si'a bain yo'ojën ba'ise'ere ëñani, yè'ë bënni senjoñe, bacua premiote ja'anre ro'taguë, bacuana huo'hueguë raiyë yè'ë, caji. ¹³Yè'ë yua ru'rureba ba'isirën ba'iguëbi carajeiye beoye ba'iyë. Ru'rureba ba'isirënbï si'arën ba'iguë'ë yè'ë, caji Riusu, anjebi yè'ëni cabi.

¹⁴Si'a bain si'si beo recoyo bacua ruinsi'cua yua caña zoasi'cua'ru ba'icua'bi ai bojojën ba'iyë. Ja'ancua se'gabi ba huajë sunquinëna tëani uncueni huajëreba huajëjën ba'ija'cua'ë. Ba jai huë'e jobona ti'anjën, ba anto sa'roñabi cacaye poreja'cua'ë. ¹⁵Huë'e jobo ca'ncona ëñato, gu'a bain ba'ija'cua'ë. Yaje uncucua, ëmëcua romicua sa'ñeña yahue bajën ro a'ta yo'ocua, bainre huani senjocua, imagen te'ntoni nëcose'ena gugurini rëancua, ro coqueye yo'oye yëcua, ja'an si'acuabi huë'e jobo ca'ncore ba'ijën, ba huë'e jobona cacaye porema'ija'cua'ë.

¹⁶—Yè'ë, Jesús hue'eguëbi yè'ë cocarebare yè'ë bainreba ba'i jubëanna quëani achojaijë'ën caguë, yè'ë anje quëacaiguë naconi mësacuana saoyë yè'ë. Ira taita ba'isi'quë David'ru quë'rë ta'yejeiye ëjaguëbi ba'iyë yè'ë. Ba ma'choco zijeirën miañe'ru quë'rë ta'yejeiye ñatani saoye'ru miaguë ba'iguë'ë yè'ë, cabi Jesucristo.

¹⁷Riusu Espíritu, baguë Zinni huejaja'go, bacuabi:

—Mësacua rajjë'ën, cayë. Ën cocarebare achacuabi:

—Mësacua rajjë'ën, caji'bë.

Oco ëaye ba'icua'bi rani, bacuabi yëtoca, ba bain huajë ocore ro conï uncuni huajëreba huajëjën ba'ija'bë.

¹⁸Mësacuabi Riusu cocareba ën pëbëna toyani jo'case'ere achajëna, mësacuani ganreba yihuoguë quëayë yè'ë: Yequë cocare ën pëbëna toyatoca, Riusubi baguë rau tonja'ñe, ën pëbëna toyani jo'case'e, ja'anre

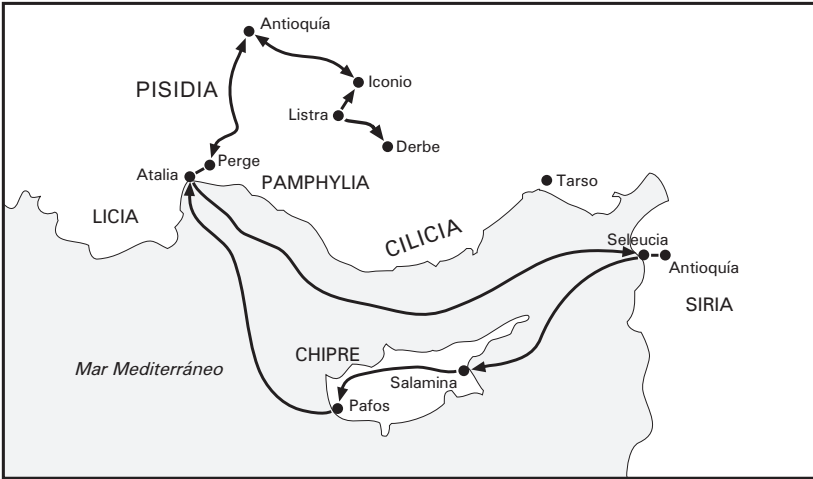
mësacuani tonni jo'caji. ¹⁹Mësacuabi ën coca toyani jo'case'e te'e coca se'ga tënnoni senjotoca, Riusubi baguë jai huë'e jobona cacaye, ba bain huajë sunqui uncuere tëaye, ën pëbëna toyani jo'case'e'ru ba'iye, ja'an yo'oye mësacuani gare ënseji.

²⁰Si'a bain ën cocare te'e ruiñe quëani achocua, ja'ancuabi:

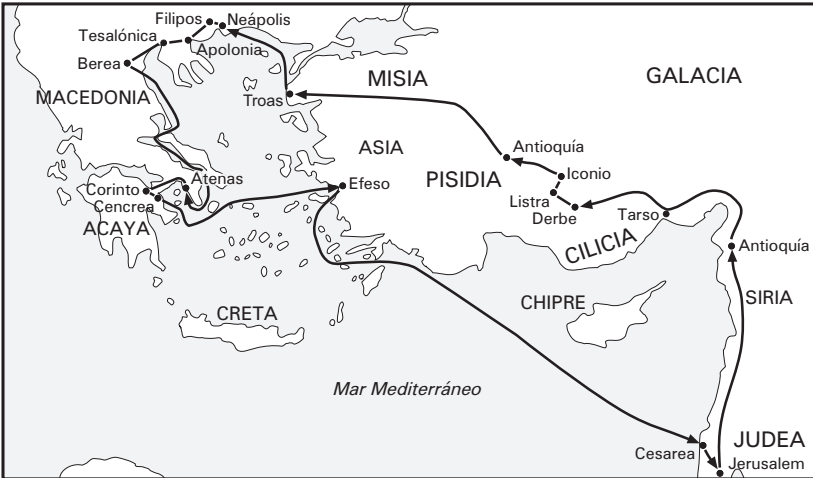
—Jesusbi yurera ëñoguë ti'anji, cayë.

Ja'nca raë'ë. ¡Yurera rajë'ën, Ëjaguë Jesús!

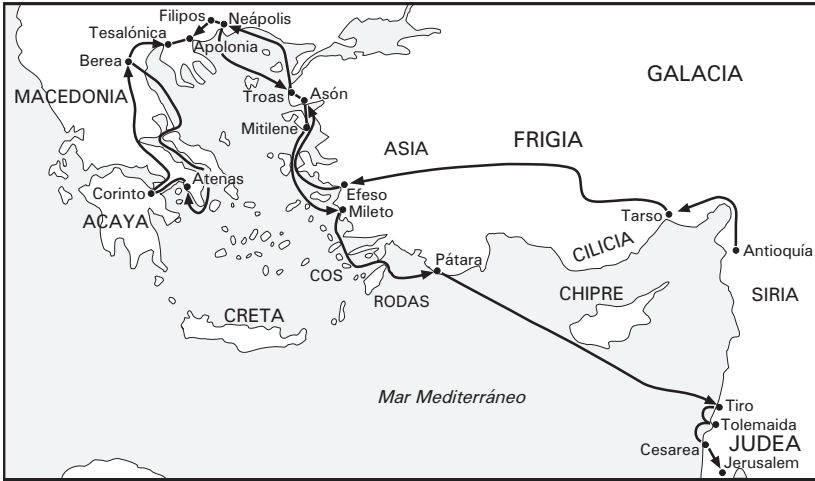
²¹Mai Ëjaguë Jesusbi baguë bainreba si'acua mësacuani conni cuirareba cuiraja'guë, cayë. Ja'nca raë'ë. Amén.

PRIMER VIAJE MISIONERO DE PABLO

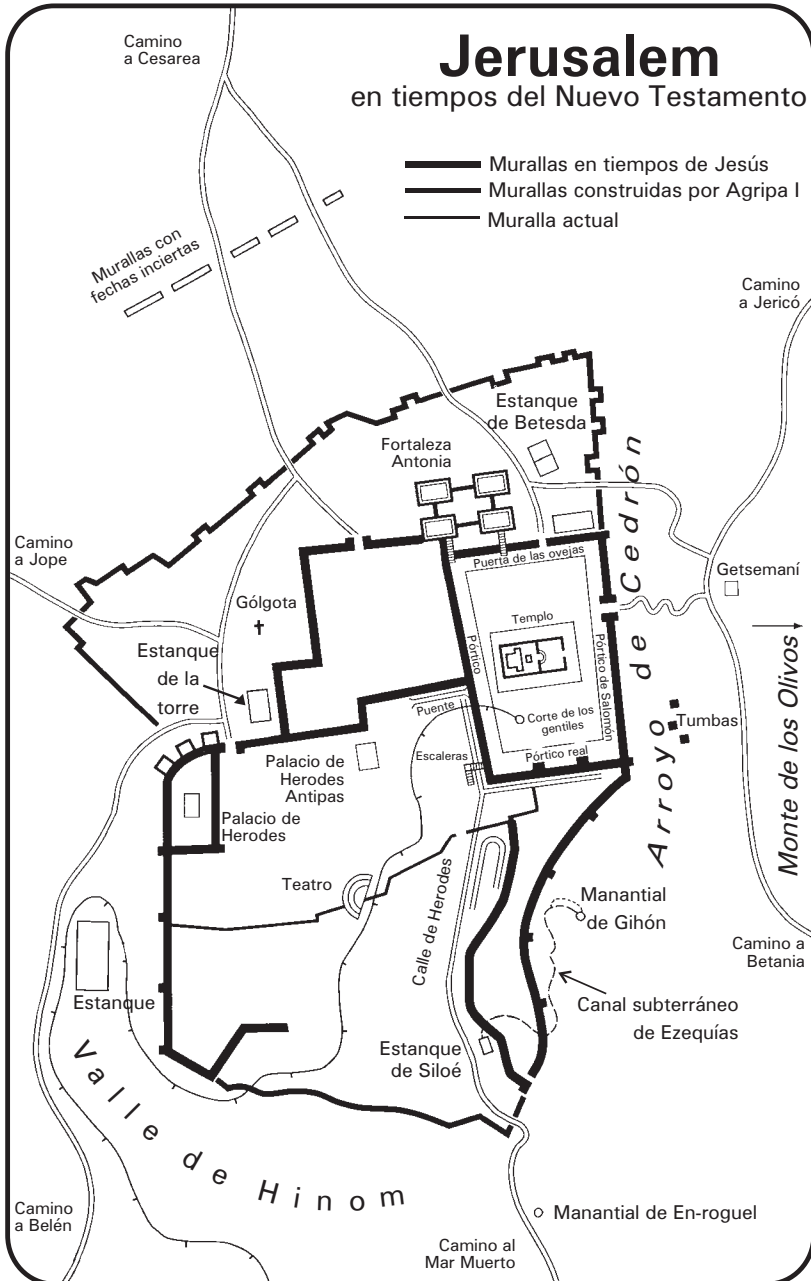
SEGUNDO VIAJE MISIONERO DE PABLO

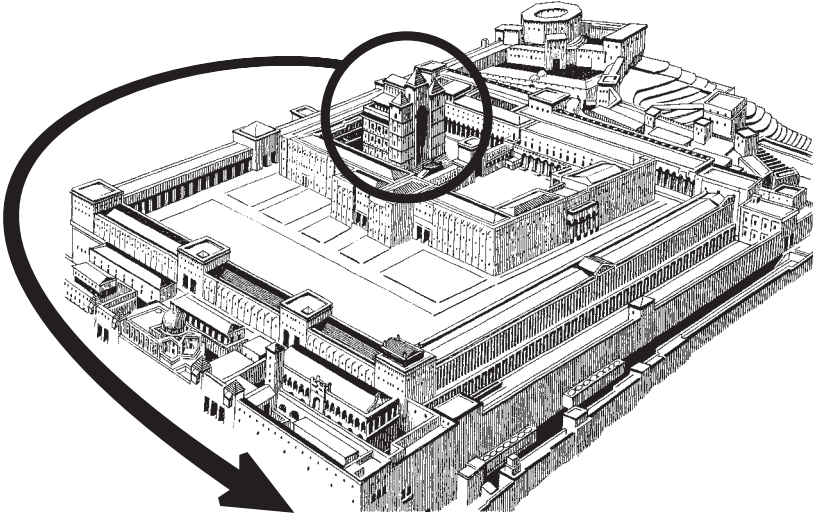
TERCER VIAJE MISIONERO DE PABLO

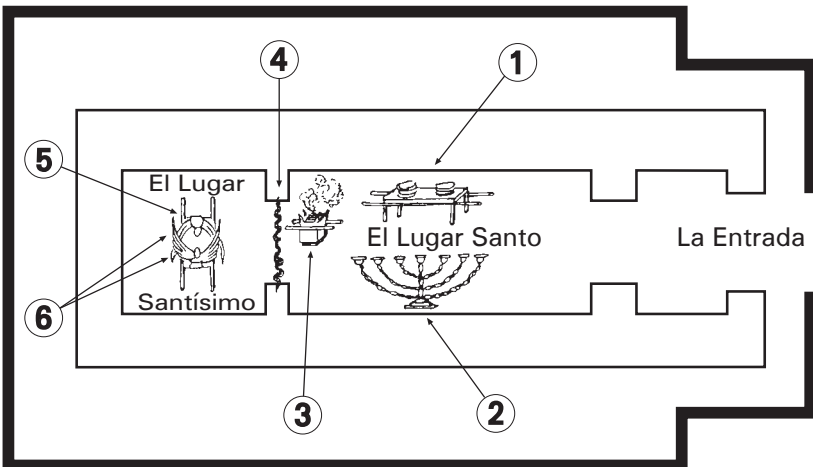
VIAJE DE PABLO A ROMA

El Templo en el tiempo de Jesucristo

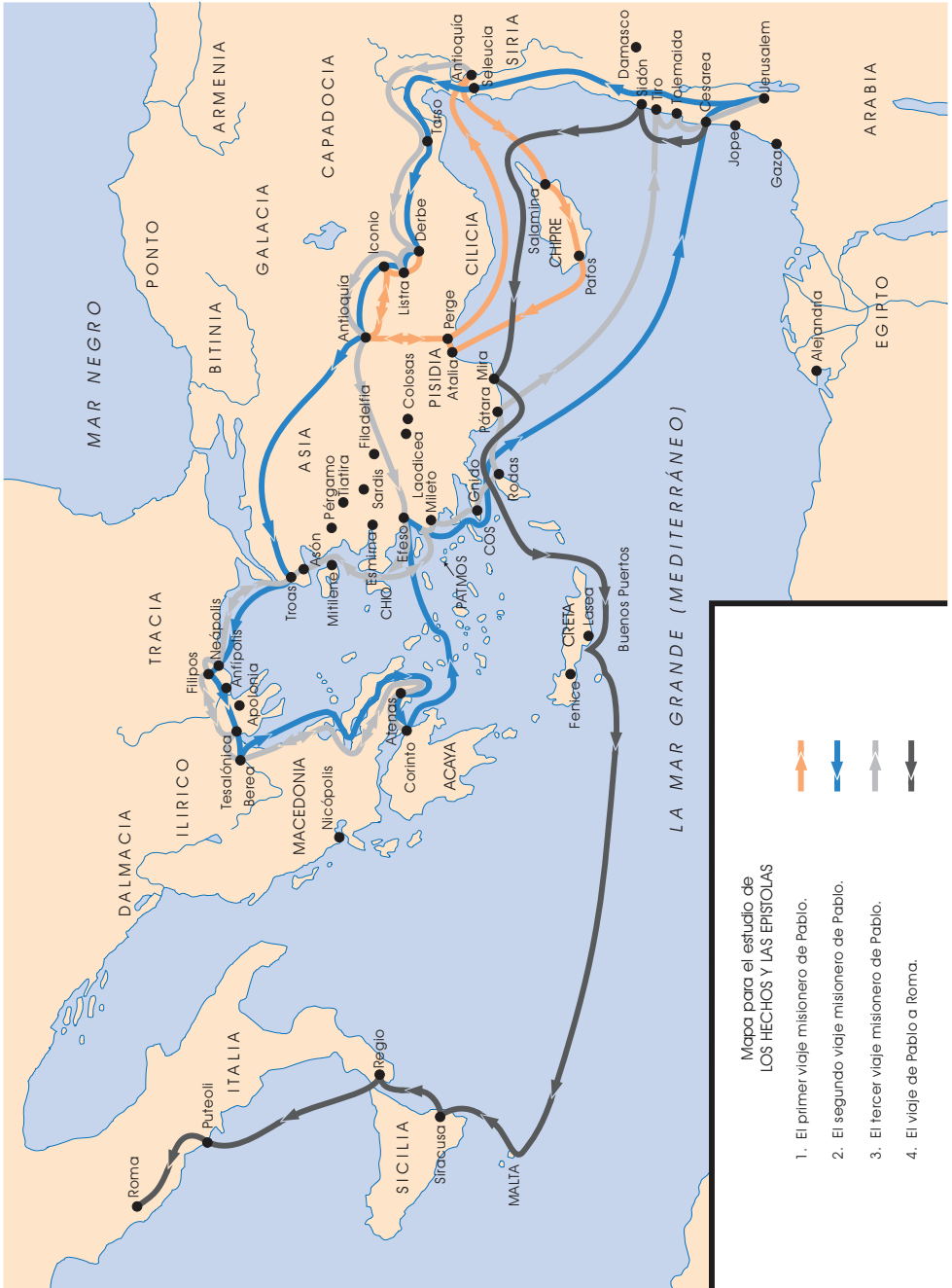

Plano del Interior del Templo

1. La Mesa y los Panes de la Proposición
2. El Candelabro
3. El Altar del Incienso
4. El Velo
5. El Arca del Pacto
6. Los Querubines

Mapa para el estudio de
LOS HECHOS Y LAS EPÍSTOLAS

1. El primer viaje misionero de Pablo.
2. El segundo viaje misionero de Pablo.
3. El tercer viaje misionero de Pablo.
4. El viaje de Pablo a Roma.